11. 2. 60

Digitized by Google

FRANCISCI

MONACELLI

FORMULARIUM

Legale Practicum

FORI ECCLESIASTICI.

Digitized by Google

Digitized by Google

FRANCISCI
MONACELLI
EUGUBINI J. U. D.

Protonotarii Apoſtolici, olim Eccleſiæ Venuſinæ, ac deinde Æſinatis Vicarii Generalis, &c.

FORMULARIUM
Legale Practicum
FORI ECCLESIASTICI,

IN QUO FORMULÆ EXPEDITIONUM uſufrequentium de his, quæ pertinent ad Officium Judicis nobile, continentur.

OPUS EPISCOPIS, VICARIIS GENERALIBUS, ALIISQUE Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem exercentibus; necnon Confeſſariis, Parochis, Cancellariis, cæteriſque in dicto Foro verſantibus, apprimè utile, ac neceſſarium.

CUM APPENDICE PLURIUM CONSTITUTIONUM Apoſtolicarum, & Decretorum Sacr. Congregationum, atque Inſtructione pro Viſitantibus, in fine Operis adjectis.

VENETIIS, M.DCCVI.

Apud Antonium Bortoli.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Sanctiſſimæ, ac Individuæ Triadi.

TIbi Patri largienti, Filio recipienti, Spiritui procedenti, quibus eſt una Divinitas, æqualis Gloria, coæterna Majeſtas, Sanctæ & Individuæ Trinitati, uni Deo Infinito in eſsentia, Æterno in duratione, Immenſo in præſentia, Sapientiſsimo in conſiliis, Omnipo-

ten-

Digitized by Google

tentiſsimo in operatione, Optimo, & Liberaliſſimo in ſui communicatione, Æquiſsimo in judiciis ineffabilibus, & incomprehenſibilibus, cui nuda, & aperta ſunt omnia. Ego Plebis tuæ Creatura, quam ad imaginem, & ſimilitudinem tuam creaſti, ut in hac vita mortali Te amando, & laudando, in me pulchritudo imaginis tuæ ſplendeſceret, tantæ Bonitati aliquantulùm reſpondens, hoc opus mente, & corde dirigo, dico, reddo, & conſecro. Tu igitur, qui es Sol illuminans omnem hominem venientem in hunc Mundum, omnium Conditor, & Conſervator Deus, fac, ut dum per lumen Fidei in Terra ambulo, dies mihi æternitatis illuceſcat, ut per lumen gloriæ Beatiſsimam Trinitatem clarè videam in Cœlo, ſicuti eſt. Amen.

D.D.D.C.

BENE-

BENEVOLO
LECTORI.

EN Lector Amice Opuſculum hoc, utilitati meæ proſpecturus, non alienæ, compactum, tum Venuſii Paſtoralem Curam JOANNE FRANCISCO DE LAURENTIIS, viro eruditiſſimo, miniſtrante, tùm Æſii Præſulatum clar. mem. PETRO MATTHÆO, S.R.E. CARDINALI PETRUCCIO, moderante, Vicariatus munere fungens; tùm demùm Romæ ejuſdem Cardinalis in exercitio Auditoris adſcriptus; ſed amicorum conſiliis, ac Dominimet mei, dum viveret, adhortatione, Tyronum gubernacula aſſumentium commoditati propono. Si quid boni ex illo decerpes, Patri luminum, qui ſumma bonitas eſt, & à quo bona cuncta deſcendunt, tribue; ſi quid tuo indulgens ingenio adnotabis, charitatis tuæ pallio cooperias precor; ac poſtremò, ſi quid Orthodoxæ Fidei, ac Sanctorum Patrum dogmatibus haud conſonum conſcriptum reperies, non ex voluntate hoc accidiſſe profiteor, & Sanctæ Sedis ſeveræ lituræ ſubmitto.

In lucem igitur prodit Opus, cujus inſcriptio FORMULARIUM LEGALE PRACTICUM FORI ECCLESIASTICI: Et ſcias Juris quæſtiones non more Cathedratico, ſeu Scholaſtico contenturum, ſed tantùm ſurculum ad gubernia accedentium inſtringens, & quaſi manu ducens ad id, quod ſæpiùs in Eccleſiaſtico Foro occurrere poteſt, planam methodum præbiturum.

Hoc tamen contexere placuit in ſimplicitate ſermonis, tùm quia multùm eſt legibus amica, ut advertitur *in Inſtit. de Fideicomm. hæredit. §. Sed quia*; tùm etiam, ut Vicarii, ac Epiſcopi vim, ac virtutem Clauſularum calleant, & quomdo munia ipſis credita, Canonum Sanctione ſervata, explere debeant.

Quas conſcriptas Formulas adnotabis, licèt hujuſcemodi inter Moderniores tradiderunt Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc.* Tambur. *de Iure Abbat. & Abbatiſſ.* Pac. Jord. *lucubr.* Pelliz. *de Monialibus*, Corrad. *prax. Benef. & diſp.* & alii, nonnullas accepiſſe fateor ex laudatis Authoribus; non tamen, ut in eorum codicibus jacent, refero; ſed ut plurimum vel auctas, vel ad uſum magis accommodatas invenies: Et major, quæ extat pars, ex mea ingenii tenuitate, ut caſus in utroque Vicariatu accidit, eſt deprompta. His autem non eſt Judaicè inſiſtendum, aut ſicuti Bononienſes Carrotio inhærendum: pluribus enim non omnibus materiis adaptari poterunt. Tibi igitur juxtà facti circumſtantias pro modulo tuo, & augere, & variare fas erit.

For-

Digitized by Google

Formulis hujuſmodi non abs re eſſe duxi, adnotationes injungere, ut magis earum vis eluceſcat, deque his ſermocinando, non parvi momenti dubiis, quæ perſæpè accidere poterunt, in eodem Foro obviam ire ſtudui: Si autem de omnibus non ſatisfaciam, excuſatum me habeas, & non omnibus datum eſſe noſſe omnia, recordare: Conſule autem Authores citatos, qui fideliter (niſi Typographus erret, ut ſæpè accidit) laudantur. Ne parvi faceas eorum exiguum numerum, non enim ex multitudine Authorum, opinionis, ac ſententiæ veritas pendet, ſed ex rationum pondere deſumitur. Adnotationes hujuſcemodi maximo fulcro ſubſidere curavi Decretorum Sac. Congr. tùm Concilii, tùm Epiſcoporum, ac & Immunitatis; de his haud dubitandum tibi erit, nam aut ex Regiſtro earumdem manibus propriis accepi, aut ex Originalibus foliis, & Votis antedicti MERITISSIMI CARDINALIS, quæ penès me adhuc extant. deſumpſi.

Accedit tandem huic operi in poſtrema parte nonnullarum Apoſtolicarum Conſtitutionum Appendix, de quibus perſæpè in hoc Libro fit mentio, nimiùm ad rem pertinentium, & muneri Epiſcopali exequendo ſcitu apprimè dignæ: ideò per extenſum tranſcribere eas curavi, non ut voluminoſum codicem Typis mandarem, ſed ut Bullario carenti conſulerem.

De uno autem te monitum volo, plura eodem opere contineri non facilè ad praxim inductura, vel quia Principes Sæculares, illorumque Miniſtri, contendunt, & non expedit, apertè reſiſtendo, his bellum indicere cum Dignitatis Epiſcopalis diſcrimine, animarumque ſubditarum maximo damno: vel quia alibi corruptelæ, ac abuſus ſint adeò annoſi, & inveterati, ut niſi prudenti diſſimulatione tolerentur, majora indè mala probabiliter oritura timeantur: Itaque in memoriam tuam redigo, quod *Apoſtolus* 1. *Corinth. c.* 6. & 10. fatetur *Omnia quidem Epiſcopo pro ſalubri Animarum cura licent, ſed non omnia expediunt, nec ædificant.*

Demùm ſummatim, benigne Lector, ſi attentè perleges, quid Epiſcopi, eorumque Vicarii, quid Parochi, quidve Confeſſarii debeant, & valeant de Jure facere, habebis. In multis pererraſſe, ac defeciſſe me non præterit; ſed te non fugiat, quòd etiam quandoque bonus dormitat Homerus: Cognitumque habeas me meo perfunctum munere, Amicis, atque Benevolis ſatisfaciendo, qui de hoc mihi maximè tenentur, dùm, ut ipſis indulgerem, tenuitatem meam palam oſtendere non puduerit. Tibi igitur ſiſto inornatum, & qualecumque extat, & rogo, grato accipias animo, quod libentiſſima offert manus. Vale.

INDEX

Digitized by Google

INDEX
Titulorum, & Formularum Operis.

TITULUS I.

De electione, & deputatione Officialium.

Deputationis Vicarii Generalis Form I. pag. 1
Deputationis Vicarii Generalis Capituli Form. II. 10
Deputationis Vicarii Monialium Form. III. 16
Deputationis Vicarii Foranei For. IV. 19
Deputationis Cancellarii Form. V. 21
Deputationis Cancellarii Foranei Formula VI. 23
Deputationis Advocati Fiſcalis Formula VII. 25
Deputationis Procuratoris Fiſcali Form. VIII. 26
Deputationis Advocati Pauperum Form. IX. 27
Deputationis Procuratoris Pauperum For. X. 28
Deputationis Depoſitarii Pignorum For. XI. 29
Deputationis Depoſitarii Menſæ Epiſcopalis Form. XII. 30
Deputationis Depoſitarii Pœnarum Form. XIII. 31
Deputationis Reviſoris Computorum For. XIV. 33
Deputationis Baroncelli Form. XV. 36
Deputationis Curſoris, ſivè Bajuli Form. XVI. 37

TITULUS II.

De erectione, unione, collatione, & reſignatione Beneficiorum.

Erectionis Beneficii cum reſervatione Juriſpatronatus Form I. pag. 38
Erectionis Eccleſiæ Parochialis Form. II. 41
Erectionis novæ Parochiæ per diſmembrationem Form. III. 43
Erectionis Canonicatus Form. IV. 47
Erectionis Præbendæ Theologalis Form. V. 54
Erectionis Præbendæ Pœnitentialis Form. VI. 57
Unionis Eccleſiæ Parochialis alteri propter paupertatem Form. VII. 62
Unionis Beneficii ſimplicis Parochiali Form. VIII. 63

Unionis Beneficiorum ſimplicium Seminario Form. IX. 64
Collationis Eccleſiæ Parochialis Juriſpatronatus Form. X. 66
Collationis Eccleſiæ Parochialis per concurſum Form. XI. 69
Collationis Parochialis per reſignationem Form. XII. 71
Collationis Canonicatus Cathedralis vacantis per obitum Form. XIII. 72
Collationis Canonicatus, vel Parochiæ vigore Proviſionis Apoſtolicæ Formula XIV. 74
Collationis Canonicatus Eccleſiæ Collegiatæ Form. XV. 75
Collationis Benificii ad capitulum ſpectan. Form. XVI. 76
Collationis Beneficii ſimplicis per reſignationem Form. XVII. 77
Reſignationis Parochialis Eccleſiæ Form. XVIII. 78
Publicationis reſignationis Formula XIX 79.
Proviſionis Beneficii ſimplicis habentis aliud ſub eodem tecto Form. XX. 81

TITULUS III.

De collatione ordinum, & requiſitis.

Edicti de ordinatione habenda Form. I. pag. 82.
Teſtimonialium requiſitorum pro prima Tonſura Formula II. 86
Teſtimonialium confirmationis ſuſceptæ Form. III. 87
Teſtimonialium de vita, & moribus Formula IV. 87
Denunciationum faciendarum pro prima Tonſura Form. V. ibid.
Denunciationum factarum Teſtimonialis Form. VI. 88
Teſtimonialium complectentium omnia requiſita Form. VII. ibid.
Teſtimonialium pro minoribus ordinibus Form. VIII. 89
Teſtimonialium perceptionis Euchariſtiæ Form. IX. ibid.
Teſtimonialium frequentationis Doctrinæ Chriſtianæ Form. X. ibid.
Teſtimonialium de exercitio ordinum, & ſervitio Eccleſiæ Form. XI. 90
Teſtimonialium ludi Magiſtri Form. XII. ibid.
Denunciationum pro Ordinibus Sacris Form. XIII. 91
Teſtimonialium denunciationum factarum Form. XIV. 93
Teſtimonialium frequentationis caſuum conſcientiæ Form. XV. ibid.
Teſtimonialium Cancellarii de Tit. Beneficii Form. XVI. 94
Teſtimonialium ejuſdem de Tit. Penſionis Form. XVII. 95
Teſtimonialium eiuſdem de Tit. Patrimonii Form. XVIII. 96
Teſtimonialium de Ordinibus collatis Form. XIX. 97
Teſtimonialium collationis primæ Tonſuræ Form. XX. 98
Decreti adſcriptionis Clericorum ſervitio Eccleſiæ Form. XXI. 99
Teſtimonialium collationis ordinum vigore Brevis Form. XXII. 100
Teſtimonialium ordinationis non habendæ Form. XXIII. ibid.
Teſtimonialium Cancellarii ordinationi habitæ Form. XXIV. 101

TITULUS IV.

De Litteris Dimiſſorialibus, Commendatitiis, & Teſtimonialibus.

Litterarum Dimiſſorialium pro prima Tonſura Form. I. pag. 102
Litterarum Dimiſſorialium pro Ordinibus minoribus Form. II. 103
Litterarum Dimiſſorialium pro Ordine Sacro Form. III. 106
Litterarum Dimiſſorialium pro omnibus ordinibus Sacris Form. IV. ibid.
Litterarum Dimiſſorialium pro commoranti in Diœceſi Form. V. 107
Litterarum Commendatitiarum Form. IV. 108.
Litterarum Commendatitiarum pro Canoni-

nonico Form. VII. 109
Litterarum Commendatitiarum pro abſente Form. VIII. 111
Litterarum Teſtimonialium de vita, & moribus Form. IX. 112
Litterarum Teſtimonialium pro Dataria Apoſtolica Form. X. 114
Litterarum Teſtimonialium pro eadem favore Sacerdotis Form. XI. 115
Litterarum Teſtimonialium paupertatis pro eadem Form. XII. 116
Litterarum Teſtimonialium paupertatis Epiſcopi domicilii Form. XIII. 117
Litterarum Teſtimonialium impedimenti accedere debentis ad Urbem Formula XIV. ibid.
Litterarum Teſtimonialium ſupervivennis Form. XV. 118
Litterarum Teſtimonialium approbationis in Concurſu Formula XVI. ibid.
Litterarum Teſtimonialium pro aggregatione Confraternitatis Formula XVII. 120
Litterarum Teſtimonialium abſolutionis datæ excommunicato Formul. XVIII. ibid.
Litterarum Teſtimonialium fructuum Beneficii Form. XIX. 121

TITULUS V.

De Edictis.

EDicti viſitationis Form. I. pag. 122
Edicti viſitationis vernacula lingua Form. II. 123
Edicti indictionis Synodi Formula III. 135
Alia indictionis Form. IV. 141
Edicti Confirmationis Form. V. 142
Edicti pro obſervantia Quadrageſimæ For. VI. 145
Edicti pro obſervantia Feſtorum Formul. VII. 148
Edicti pro reverentia debita Eccleſiæ Form. VIII. 157
Edicti de honeſtate, & vita Clericorum Form. IX. 163
Edicti concurſus ad Parochialem vacantem Form. X. 171
Edicti prorogationis concurſus Formula XI. 173
Edicti concurſus Parochiali vacantis in menſe Apoſtolico Form. XII. ibid.
Edicti concurſus Parochialis collationis inferioris Form. XIII. 174
Edicti in vacatione Eccleſiæ Parochialis Juriſpatronatus Form. XIV. 175
Edicti affictus Bonorum Eccleſiæ Form. XV. 176
Edicti Citatorialis contrà inconfeſſos tempore Paſchatis Form. XVI. 183
Edicti ſuſpenſionis facultatis audiendi Confeſſiones Form. XVII. 182

TITULUS VI.

De Licentiis, & Permiſſionibus.

LIcentiæ ſe abſentandi à reſidentia Form. I. pag. 186
Licentiæ retinendi Famulam Formula II 187
Licentiæ Teſtimonium ferendi in Foro Laicali Form. III. 188
Licentiæ exercendi Tutelam Formula IV. 190
Licentiæ venandi Form. V. 191
Licentiæ eleemoſynas colligendi Formula. VI. 194
Licentiæ exhumandi Cadaver Form. VII. 197
Licentiæ extrahendi delinquentem à loco immuni Form. VIII. 199
Licentiæ acceptandi onera Miſſarum For. IX. 202
Licentiæ Eccleſiæ, ſivè Oratorium ædificandi Form. X. 204
Licentiæ erectionis Confraternitatis Form. XI. 209
Licentiæ erectionis Societatis Sanctiſſimi Sacramenti Form. XII. 216
Licentiæ aſſumendi habitum Eremiticum Form. XIII. 217
Licentiæ aſſumendi habitum Tertiariæ Form. XIV. 218
Licentiæ publicationis Monitorii pro habendis revelationibus Formula XV. ibid.

Digitized by Google

Monitorii publicandi Formula XVI. 222
Fulminationis Sententiæ Formula XVII. 223
Licentiæ celebrandi Miſſam Sacerdoti Extero Form. XVIII. 224
Licentiæ fundandi Monaſterium Formula XIX. ibid.
Licentiæ exponendi Euchariſtiam Form. XX. 232
Licentiæ ſe abſentandi cauſa ſtudii Form. XXI. 238

TITULUS VII.

De Iuramentis præſtandis.

IUramenti fidelitatis Formula I. pag. 240
Iuramenti proviſi de Beneficio Formula II. III. & IV. 242. & 243
Juramenti Punctatoris Capituli Form. V. 243
Juramenti Examinatoris Synodalis Form. VI. & VII. 244
Juramenti Advocati Pauperis in cauſis Sancti Officii Form. VIII. 245
Juramenti illius, qui ingreditur Clauſuram Monialium Form. IX. ibid.
Juramenti præſtandi à Vic. Generali, & Conſultoribus in cauſis S. Officii Form. X. ibid.
Juramenti Judicum in cauſis Beatificationis Sanctorum Form. XI. 246
Juramenti Teſtium in iiſdem cauſis Form. XII. ibid.

TITULUS VIII.

De Matrimonio.

TEſtimonialis ſtatus liberi Form. I. II. & III. pag. 248. & 249
Decreti diſpenſationis vigore Brevis Apoſtolici Form. IV. & V. 250. & 251
Licentiæ celebrandi Matrimonium cum diſpenſatione Denunciat. Form. VI.
Licentiæ contrahendi, non obſtante abſentia Form. VII. 253
Licentiæ contrehendi temporibus prohibitis Form. VIII. 254
Licentiæ contrahendi inter diſpenſatos a Papa Form. IX. 255
Licentiæ contrahendi; non obſtante oppoſitione Sponſalium Form. X. 256
Licentiæ contrahendi Domi Formula XI. 259

TITULUS IX.

De Foro Pœnitentiali.

FAcultatis Confeſſiones audiendi For. I. pag. 260
Alia Confeſſionis audiendæ Formula II. 277
Deputationis Confeſſarii Ordinarii Monialium Formula III. 278
Deputationis Confeſſarii Extraordinarii Form. IV. 281
Deputationis Confeſſarii Regularis pro Monialibus Form. V. 282
Approbationis Confeſſarii pro Monialibus Regularibus ſubjectis Formula VI. 283
Approbationis Confeſſarii Regularis For. VII. 284

TITU-

TITULUS X.

De Parocho.

DEſcriptionis Baptizatorum Form. I. II. II. IV. V. & VI. pag. 286. 287. & 288
Deſcriptionis Confirmatorum Formula VII. ibid.
Deſcriptionis Matrimonii Form. VIII. 289
Deſcriptionis Mortuorum Form. IX. X. XI. XII. XIII. 290. 291. & 292
Deputationis Æconomi Parochiali vacanti Form. XIV. 293
Deputationis Coadjutoris Parochi Formula XV. 294
Deputationis Æconomi in Parochiali ſpectan. ad Capitulum Formula XVI. 295
Præſentationis Curati amovibilis Form. XVII. 296
Approbationis ejuſdem Formula XVIII. 297
Teſtamenti Parochi manu conſcribendi Form. XIX. 301
Proteſtationis fidei ab Infirmo Parocho ſuggerente facien. Form. XX. 312
Monitionis à Parocho facien. pro adimplemento præcepti Paſchalis Formula XXI. 314
Legalitatis Parochi Form. XXII. ibid.

TITULUS XI.

De Monialibus.

LIcentiæ proponendi Capitulo Puellam educandam Formula I. pag. 316
Teſtimonialis Abbatiſſæ propoſitionis factæ Form. II. 317
Licentiæ recipiendi educandam Form. III. ibid.
Licentiæ proponendi Puellam ad habitum Form. IV. 319
Teſtimonialis de Exercitiis Spiritualibus peractis Form. V. ibid.
Teſtimonialis Abbatiſſæ receptionis ad habitum Form. VI. 320
Licentiæ recipiendi ad habitum Formula VII. ibid.
Licentiæ proponendi capitulo Novitiam Form. VIII. 323
Teſtimonialis Abbatiſſæ acceptationis ejuſdem Form. IX. ibid.
Licentiæ emittendi Profeſſionem Form. X. 324
Relationis Abbatiſſæ Form. XI. ibid.
Alterius relationis ejuſdem Abbatiſſæ Form. XII. 328
Licentiæ renunciationis faciendæ Formul. XIII. ibid.
Licentiæ pro Syndicis Formula XIV. 330
Licentiæ pro Factore Formula XV. 332
Licentiæ pro Villicis, & Colonis Form. XVI. ibid.
Licentiæ pro Medico Formula XVII. 333
Licentiæ pro Regularibus Form. XVIII. 334
Licentiæ pro Laicis Sæcularibus Formula XIX. 336
Licentiæ pro Famulis Conſanguineorum Form. XX. 338
Licentiæ pro celebratione Feſtivitatis For. XXI. 339
Admonitionis pro electione Abbatiſſæ Form. XXII. 341
Deputationis Cappellani Formula XXIII. 347
Deputationis Prædicatoris Form. XXIV. 349

TITULUS XII.

De variis Propoſitionibus.

ERectionis Seminarii Formula I. pag. 350
Decreti Taxæ Beneficiorum Formula II. 352
Abſolutionis à juramento Formula III. 354
Abſolutionis Univerſitatis Formula IV. 355
Diſpenſationis illegitimi ad ordines Form. V. 357
Deputationis Concionatoris Formula VI. 359

Digitized by Google

INDEX.

Approbationis Concionatoris præſentati à Laicis Form. VII. 361

Deputationis Theologi Formula VIII. 364

Deputationis Viſitatoris Formula IX. 366

Deputationis Adminiſtratoris Domus Piæ Form. X. 367

Litterarum familiaritatis Formula XI. 368

Litterarum paſſus propter peſtem Form. XII. 369

Arrogationis Formula XIII. 370

Litterarum Coloniæ Form. XIV. 372

Excommunicationis contrà impedientes viſitationem Form. XV. 374

Aggravationis Cenſurarum Formula XVI 374

Interdicti Eccleſiaſtici Formula XVII. 376

INDEX

Digitized by Google

INDEX
RERUM,
Seù Materiarum Notabilium, quæ in hoc Opere continentur.

A

Abbatiſſa.

ABbatiſſæ officium eſt triennale, ſed ex lege Monaſterii, vel conſuetudine poteſt eſſe annale. Adnot. ad Form.22. Tit.11. nu.1. pag.341
Abbatiſſa debet eligi à Monialibus, & ab Epiſcopo (qui ſuffragio caret) confirmari ibid. n.2. 343
Et ſi Moniales non concordent Ordinarius præfigit terminum, & ſi adhuc non conveniant, ipſe eligit, ibi n.3.
Si per duas vices vota ſint paria eſt locus gratificationi, ibi. d.n.4.
Abbatiſſæ electio fit à majori parte Capituli, ibid. n.5.
Abbatiſſæ electio in ordine Caſſinenſium fit à duabus ex tribus partibus, ibidem num.6.
Abbatiſſa poteſt eligi per viam compromiſſi, vel per inſpirationem, ibidem num. 7.
Abbatiſſæ electio poteſt perfici per viam acceſſus, ibi. n.8.
Et quomodò id debeat intelligi, ibid. num.9.
Abbatiſſa legitimè electa poteſt adminiſtrare ante confirmationem, ibidem num.10.
Abbatiſſæ Officium non poteſt ab Epiſcopo prorogari, neque ſub nomine Vicariæ, aut Præſidentis, ibi. n.11. ſed præſidentia datur Seniori, ibid.
Abbatiſſa confirmata pro ſecundo triennio ex gratia Sac. Cong. non poteſt iterùm eligi ad tertium triennium ſine nova diſpenſatione, ibid. n.12.
Monialis illegitima, an poſſit eligi in Abbatiſſam abſque diſpenſatione, ibidem num.13.
In electione Abbatiſſæ vota debent eſſe ſecreta, ib. n.14.
Qualibet Monialis Choralis ſtatim profeſſione emiſſa habet jus ſuffragii, num. 15
Immò, & Converſæ ubi adeſt conſuetudo, ibid. n.16.
Non debent in electione Abbatiſſæ miſceri illicita, & quæ ſint, ib. n.17.
Monialis Cenſuris ligata eſt ineligibilis, ſicuti quæ voce privata, aut aliàs eſt inhabilis, ib. num. 18. & quæ dicatur inhabilis, ibid.
Abbatiſſa canonicè electa, ſi habilem ſe exiſtimet non poteſt electioni renunciare, ibid. n.21.
In Abbatiſſam eligi non poteſt Mulier corrupta, ibid. n.23.
Electioni Abbatiſſæ Superior deputatus, ſi aſſerat electam fuiſſe B.& Moniales aſſerant elegiſſe D. nemini eſt credendum, ibid. nu.24.

Acceſſus.

Acceſſus ad aliquem locum eſt ſpecies ſubjectionis. Adnot.ad Form. 3. Tit. 2. num.13. in fin. 47
Acceſſus ad Crates Monialium poteſt fieri caſus reſervatus. Prælud. ad Tit. 11. de Monialibus num. 1. pag.314. ſi adeſt frequens abuſus.
Et poteſt prohiberi ſub pœna excommunicationis latæ Sententiæ, ib. n.3.

Actus.

Actus qualis apparet in ſua figura, talis præſumitur in ſui eſſentia. Adnot. ad Formul.1. Tit.1. n.49. 9

Actus non irritatur, quamvis prohibitus, niſi lex prohibens contineat clauſulam irritantem. Adnot. ad Formul. 4. Tit. 6. num. 4. 190

Adminiſtrator.

Adminiſtratores locorum, & legatorum Piorum quicumque ſint, non obſtante conſuetudine etiam immemorabili, nec privilegiis, cogi poſſunt ab Epiſcopo ad reddendas rationes. Adnot. ad Form. 14. Tit. 1. n. 1. 34

Adminiſtratores, & Executores legatorum Piorum negligentes, poſſunt ab Epiſcopo compelli, ut voluntatem Teſtatoris exequantur, non obſtante, quod Teſtator mandet, quod Epiſcopus non poſſit ſe ingerere, ib. n. 2. 3. & 4. 34. & 35

Adminiſtratores quicumque etiam exempti, qui ex lege fundationis aliis quam Epiſcopo rationes reddunt, Epiſcopum tenetur adhibere, & admittere, ibid. num. 5.

Adminiſtratores à Teſtatore dati, poſſunt ex cauſa ab Epiſcopo amoveri, & ſi in adminiſtratione malè ſe geſſerint partitas alterando, puniri poterunt etiam criminaliter, ibid. n. 6.

Adminiſtratores Piorum locorum, Eccleſiarum, & Capituli poſſunt cogi ab Epiſcopo ad exhibendum Libros, & illos aſportandum ad Palatium Epiſcopale, ſi ſint in loco reſidentiæ, ſeù alterius ſtationis Epiſcopi, vel Delegati ibi. num. 7.

Adminiſtratores quicumque tenentur conficere, & retinere Libros dati, & accepti, aliàs non valent rationes legitimas reddere, licèt exhibeant notulas, ſeù liſtas, & contrà non retinentes juratur in liten, ibid. n. 8.

Adminiſtratiores æquiparantur Tutoribus, & Curatoribus, & ea omnia præſtare debent, quæ illi præſtant, ibidem nu. 9.

Adminiſtrator tenetur reddere rationem, quamvis Teſtator de hoc nihil diſponeret, ibid. d. n. 9.

Adminiſtrator, ſivè Executor, qui debet diſtribuere eleemoſynas in pauperes, poteſt ſibi, & filiis, ſi verè ſint pauperes diſtribuere, ibid. n. 10.

Adminiſtrator loci Pii habet liberam adminiſtrationem, & cenſetur habere ſpeciale mandatum. Adnot. ad Form. 10. Tit. 12. n. 1. 368

Adminiſtrator, qui librum rationum non retinent dicitur doloſus, & poteſt contra eum jurari in litem, ibidem num. 2. & 3.

Honor eſt adminiſtrare, dedecus removeri. Adnotat. ad Formul. 14. Tit. 11. num. 9. 312

Adminiſtrator non debet ab Officio depelli ſine cauſa, quia remotus ab Officio præſumitur remotus propter delictum, ibid. d. num. 9.

Advocatus Fiſci.

Advocatus Fiſcalis debet eſſe doctrina ornatus, licet non ſit neceſſe, quod ſit laureatus. Adnotat. ad Form. 7. Tit. 1. num. 1. 25

Advocatus Fiſcalis an teneatur jurare de calumnia, ibid. n. 2.

Advocatus Fiſcalis non tenetur pro Fiſco advocare contra ſuos. Nec allegatur ſuſpectus in Cauſis Sancti Officii, in aliis verò ex cauſa inimicitiæ tantum, ibid. num. 3.

Advocatus Fiſcalis gaudet privilegio fori, præeminentiis, quæ Senatoribus elargiuntur, & Nobilitatis, ib. n. 4.

Advocatus Fiſcalis licitè accipit onorarium ab adhærentibus Fiſci, ib. n. 5.

Advocatus Pauperum.

Advocatus Pauperum non tenetur gratis patrocinium præſtare Viduis, & Pupillis divitibus Adnotat. ad Form. 9. Tit. 1. num. 1. 27

Advocatus Pauperum, non eſt neceſſe, quod ſit laureatus, ſed ſufficit quod ſit doctus, ibid. n. 4.

Advocatus Pauperum gratis patrocinium pauperibus præſtare tenetur alias peccat mortaliter, ibid. n. 6. 28

Advocatus Pauperum tenetur admonere defenſum, quando fovet malum jus, & patrocinium deferere, alias tenetur de proprio ad refectinem expenſarum, ib. num. 7.

Advocatus Pauperum, ſi eſt Laicus gaudet fori privilegio, ibid. n. 8.

Alir-

I N D E X.

Alienatio rerum Eccleſiæ.

Locationes bonorum Eccleſiæ parvi redditus ſuſtinentur, etiam ultra triennium. Adnot. ad Form. 15. Tit. 5. nu. 1. 177

Locationes bonorum Eccleſiæ poſſunt fieri ad novennium in illis regionibus, in quibus legitima conſuetudo ita præſcripſit, ibid. n. 2. ibid.

Contractus, ſivè locatio commoditatis percipiendi fructuum Beneficii ſuſtinetur ultra triennium, ib. n 3.

Locationes bonorum loci Pii debent fieri prævijs Edictis, ibid. n. 4. & cum oblationibus in ſcriptis, ib. n. 5.

Edicta pro locatione facienda non debent continere promiſſionem illam concedendi plus offerenti, ſed dandi, conditionem meliorem facienti, ibid. n. 6.

In alienatione, ſeù locatione bonorum Eccleſiæ, & alterius loci pii, an & quando ſit admittenda nova oblatio poſt lapſum terminum, vel extinctionem Candelæ, aut poſt expeditionem Beneplaciti, re tamen adhuc non tradita; vide notabilia, ibid. n. 7. 8. & 9.

Licentia Epiſcopi in locationibus bonorum loci pii ad triennium non requiritur pro validitate Contractus, ibid. nu. 10. & 11. 179

Quod intelligitur quando contractus fiant bona fide, ibid. n. 12. & 13.

Contractus venditionis, qui fiunt *all'incanto*, non debent fieri die Dominico, niſi fortè in locis parvis, ibid. n. 14.

Melioramenta facta in bonis Eccleſiæ nulliter alienatis de jure non ſunt reficienda, ſecus de æquitate quando augent valorem, ibid. n. 15. & 16.

Inveſtitura bonorum Eccleſiæ facta Conſanguineis habet de jure præſumptionem fraudis, ſed quando fit palam, bona fide, & ſer. ſer. ceſſat ſuſpicio fraudis, ibid. num 17.

Locationes bonorum Capituli ad longum tempus, vel ad vitam Canonicorum, ſine Beneplacito Apoſtolico non ſuſtinentur non obſtante cobtraria conſuetudine, ibid. num. 18.

Bona Eccleſiæ alienari non poſſunt abſque ſolemnitate, etiamſi Teſtator alienandi licentiam dederit, ib. n. 19.

Jura perpetua Eccleſiæ computantur inter immobilia, & ideò ſine ſolemnitate alienari non poſſunt, ibid. n. 20. ibid.

Servitus paſſiva bonis Eccleſiæ imponi non poteſt abſque Beneplacito, ibid. dict. ſtumi 20.

Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in repudiatione legati, & hæreditatis, ibid. num. 21

Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in Tranſactione, quæ fit ſuper bonis ab Eccleſia prætenſis, ſed non acquiſitis, ib. num. 22.

Beneplacitum Apoſtolicom non requiritur in Tranſactione, quæ fit ſuper re eventuali, ibid. n. 23.

Beneplacitum non requiritur pro alienatione bonorum ad effectum ſolvendi æs alienum Teſtatoris, ibid. n. 24.

Neque in retrovenditione facienda virtute contractus, ibid. d. n. 24.

Neque in re locari ſolita ad longum tempus, ibidem num. 25. & quæ talis dicatur.

Neque in Tranſactione Decimarum facta inter Eccleſiaſticos, ib. n. 26.

Regulares alienantes mobilia pretioſa Eccleſiæ, incurrunt pœnas Conſtitutionum Apoſtolicarum non obſtante permiſſionem Capituli Generalis, ibidem num. 27.

Regulares non poſſunt alienare immobilia modici valoris ſine Epiſcopi Decreto, ibid. n. 28.

Arbitrium.

Liberum arbitrium abſolutè conceſſum, regulari debet ad normam boni viri. Adnotat. ad Formul. 2. Tit. 4. num. 13. 106

Arma.

Vide. Clericus. Licentia.

B

Baptiſmus.

Vide. Sacramentum Baptiſmi.

Baroncellus.

Baroncellus Curiæ Eccleſiaſticæ gaudet fori privilegio, & tenetur ſtare Syndicatui. Adnotat. ad Formul. 15. Titul. 1. num. 3 37

Digitized by Google

Baroncelli Curiæ Epiſcopi occiſor punitur privativè ab eadem Curia, ibi. d. n. 3.
Sicuti quando Baroncellus eſſet offenſor, ibid. d. n. 3.
Baroncelli cognitio præſumitur, non tamen Birruariorum, ib. n. 4.

Beneficium.

Beneficii Reſignatio. Beneficii Erectio. Beneficii Unio. Beneficii Collatio, & permutatio.
Capitulum Cathedralis ſi Beneficium conferat de conſuetudine poſſeſſio eſt manutenibilis, licet de alio titulo non doceat Adnotat. ad Formulam 16. Tit. 2. num. 3. 77
Beneficia reſignari poſſunt cum Cauſa liberè coram Ordinariis Adnot. ad Form. 17. ejuſdem Tit. n. 1. 78
Beneficia Juriſparronatus reſignata in manibus Epiſcopi poſſunt conferri Familiaribus, & Conſanguineis ejuſdem, ibid. d. num. 2.
Beneficiorum reſignatio in manibus Ordinarii, quibus de cauſis admitti poſſit, & quomodo fieri debeat. Adnotat. ad Formul. 19. Titul. 2. num. 1. 2. 3. & 4. 80. & 81.
Beneficiorum reſignatio debet ab Epiſcopo admitti, vel rejici infra menſem, & intra eumdem terminum fieri collatio, alias illa vice privatur jure conferendi, ibid. num. 5.
Beneficii reſignatio poteſt recipi per Delegatum ſpecialem Epiſcopi, ibidem nu. 6.
Reſignatio Beneficii, ſi reperiatur facta cum pacto ſimoniaco, an Conſultor, qui ſcientiam habet pacti ſub ſigillo, ſeù ſecreto naturali, tenaetur revelare, ibidem num. 7.
Beneficia duo ſimplicia, ſivè uniformia, ſivè difformia non incompatibilia, conferri poſſunt ab Epiſcopo uni tantum, etiamſi ſint ſub eodem tecto, dummodo quodlibet de per ſe ſit ſufficiens ad proviſi ſubſtentationem. Adnot. ad Form. 20. Tit. 2. num. 1. 82
Beneficia ſimplicia plura, quam duo, uni tantum, Epiſcopus non confert quamvis difformia, & inſufficientia, ibidem num. 2.
Beneficium ad quod ordinandus petit promoveri dicitur ſufficiens, licet habeat onera Miſſarum, quæ ſi detraherentur fructus pro congrua ſuſtentatione non ſufficerent. Adnot. ad Form. 13. Tit. 3. num. 2. 91
Beneficia debentur habenti majores qualitates. Adnotat. ad Formula 11. Tit. 4. num. 1. 116
Presbyter in proviſione Beneficii, prefertur ſimplici Clerico, quia habet qualitatem majorem ib. d. n. 1.
Beneficiorum collationes Epiſcopi in deputatione Vicarii debent ſibi ipſis reſervare, & adducitur ratio. Adnot. ad Form. 1. Tit. 1. n. 53. 10
Beneficium Eccleſiaſticum, ut dicatur erectum, præcipuum requiſitum eſt auctoritas, & Decr. Epiſc. Adnot. ad Form. 1. Tit. 2. n. 1. pag. 39. alias dicitur Cappella manualis.
Beneficium erigi non poteſt à Prælato inferiore Epiſcopi quantumvis exempto, ſeù Nullius, niſi habeat jura Epiſcopi, ibid. num. 2. 40
Beneficium Eccleſiaſticum non erigitur, niſi ad Alrare, & cum Dote congrua, ib. num 3. alias diceretur Beneficium de pertica.
Beneficium debet Dotem habere nuncupatim, non autem nomine ſtipendii, ſeu ſalarii pro Rectore, & de ratione, ibid. num. 4.
Beneficium Juſpatronatus erigi debet cum aſſignatione Dotis ex propriis bonis erigere volentis liberis, alias, ei Juſpatronatus non poſſet reſervari, ibidem num. 5.
Et ideò Epiſcopus non poteſt erigere in Beneficium Eccleſiaſticum Cappellaniam manualem de conſenſu hæredis cum reſervatione Juriſpatronatus, quia tunc hæres nihil confert de ſuo, ibidem nu. 6.
Beneficii fundator poteſt in limine erectionis de conſenſu Epiſcopi apponere conditiones ſibi bene viſas etiam juri communi contrarias, dummodo non ſint turpes, ib. num. 7.
Et Epiſcopus tenetur illas admittere, alias Superior ſupplet, ibidem numero 7. & 8.
Beneficii erecti leges, & conditiones non poſſunt poſt perfectam erectionem mutari, & alterari, ib. n. 9.
Beneficii erecti conditio, ſeù lex poteſt tunc mutari, & alterari, quandò nova conditio non eſt contra Juriſdictionem, & inſtat ipſemet Fundaror pro mutatione, ſeù additione, ibidem num. 10.
Beneficii collatio, proviſio, inſtitutio in quo

quo differant, ib. n. 11.

Beneficii Eccleſiaſtici requiſita ſunt, quod fiat auctoritate Epiſcopi: In Eccleſia ad certum Altare ſub Invocatione alicujus Sancti: Aſſignentur bona libera ſtabilia fructifera nomine Dotis, ibidem num. 12.

Beneficii unio requirit juſtam cauſam, de qua in actis conſtare debet. Adnot. ad Form 7. Tit. 2. n. 1. 63

In beneficii unione exigitur conſenſus Capituli ex ſententia tutiori, ib. n. 2.

In Beneficii unione ſunt citandi intereſſe habentes, non tamen Parochiani, ibid. num. 3.

Beneficia ſimplicia viventium ſine præjudicio obtinentium uniri poſſunt, non tamen ea, quæ certum eſt per obitum poſſidentium fore affecta. Adnot. ad Form. 8. Titul. 2. num. 1. & 2. pag. 64. Et Adnot. ad Formula 9. ejuſdem Titul. num. 4. 65

Beneficiorum unio, quæ fit Seminario eſt ſubſidiaria, & non eſt valida, niſi neceſſitate concurrente Seminarii formaliter erecti. Adnot. ad Formula. 9. Tit. 2. num. 1. 66

Beneficiorum unio per Epiſcopum facta Seminario non ſuſtinetur, niſi conſtet adhibitum fuiſſe conſilium Deputatorum, ibid. num. 2.

Beneficiorum unitorum Decretum exigit præſentiam, & rogitum Teſtium ad excludendam ſuſpicionem fraudis, qui non debent eſſe de Familia Epiſcopi, ib. num. 5.

Beneficium Parochiale confertur per concurſum, quando Epiſcopus confert jure devoluto ob negligentiam Patroni Laici præſentationis non factæ tempore debito. Adnotat. ad Formul. 10. Titul. 2 num. 1. 67

Beneficium Parochiale Juriſpatronatus confertur per Concurſum inter plures præſentatos, ſi habeant æquales voces, ibid. num. 2.

Beneficium Parochiale Juriſpatronatus confertur præſentato à minori parte ſi ſit idoneus, quando preſentatus à majori fuit inhabilis renunciatus, ibidem num. 3. 68

Beneficium parochiale Juriſpatronatus conferri non debet Clerico ſub ſpe parandæ idoneitatis, dummodo non ſit actu idoneus, ibidem num 4. & 5.

Beneficia ſimplicia Juriſpatronatus, ſi plures cumulativè fuerint à Patrono præſentati, ſi æqualia ſunt merita erit locus gratificationi, at ſi alter majoribus innuatur meritis, dignori conferenda ſunt, ibid. num. 6.

Beneficium Juriſpatronatus neutri confertur quando duo eſſent præſentati à pluribus Patronis in pari num. & voce, & de ratione, ib. n. 7.

Et quando Epiſcopus poſſit uni per viam gratificationis conferre ib. n. 8.

Beneficia non poſſunt conferri Clericis conjugatis, quamvis eſſent ex vocatis de Familia, ib. n. 9.

Beneficia Parochialia Juriſpatronatus non poſſunt conferri præſentatis, niſi hi examinentur ab Examinatoribus Synodalibus, ibid. n. 10. Quamvis Synodales non extent.

Ad Beneficia Parochialia Juriſpatronatus poſſunt præſentari, qui obtinent aliud Beneficium curatum, ib. n. 11.

Epiſcopus habet tempus ſex menſium ad conferenda Beneficia etiam Curata, ſi verò alteri collatio pertineret, quatuor tantum menſes ei conceduntur ad ſignificandum Collatori electum. Adnot. ad Form. 11. Tit. 2. n. 2. 70

Beneficiorum permutatio admitti poteſt in quolibet menſe anni ab Epiſcopo, & ab eodem conferuntur permutantibus. Adnotation. ad Formul. 12. Titul. 2. num. 1. 71

Beneficii doloſa permutatio ex quibus argui poſſit, ib. n. 2.

Beneficiorum permutationes publicari debent, ib. n. 3.

Beneficia, quæ vacant per obitum, vel ſunt Juriſpatronatus conferri poſſunt etiam Familiaribus, & Conſanguineis Epiſcopi. Adnotation. ad Formula 13. Tit. 2. num. 1. 73

Litteræ Apoſtolicæ proviſionis Beneficii ſemper debent verificari coram Executore legitimo Proceſſu. Adnot. ad Form. 14. Tit. 2. n. 1. 74

Quid ſi Executor ſit mutus, ibidem numero 3.

Proviſi de Beneficio per Datariam per reſignationem quomodo debeant ſe gerere coram Executore in confectione Proceſſus, ib. n. 4 75

Litteræ Apoſtolicæ in forma dignum, ſi agatur de beneficio Parochiali debent verificari coram Examinatoribus Synodalibus, ibid. n. 5.

Bene-

Digitized by Google

Beneficium Parochiale collatum à Dataria cum clauſula *in forma Dignum*, non debetur, ſi proviſus ſit circa mores diffamatus, ibid. d. n.5.

Beneficium Juriſpatronatus ad quod præſentari poteſt ſimplex Clericus conferri poteſt Clerico minori 14. annorum, ſi reperiatur erectum ante Concilium. Adnot. ad Form. 16. Tit.2. n.1. 77

Dummodo non agatur de Canonicatu Collegiatæ, in quo de jure requiritur ætas 14. annorum, ib. n.2.

Beneficium Parochiale in menſe reſervato vacans, Papa confert, cui vult ex approbatis in Concurſu. Adnot. ad Form. 16. Tit.4. n.4. 119

Beneficium quod ex lege fundationis debet conferri certo generi perſonarum; conferri non poteſt aliis non obſtante, quod jus fuerit devolutum Epiſcopo. Adnot. ad Form.10. Tit.2. n.13. 69

Beneficio non poteſt imponi onus, quod Teſtator non impoſuit, ibid. num. 14. ibid.

Neque per Epiſcopum, neque per Hæredem.

Beneficium Parochiale Juriſpatronatus, ſi non conferatur infra duos menſes à die præſentationis, collatio devolvitur, ib. num.15.

Beneficium ſimplex poteſt reſignari cum intentione, ut alicui certæ perſonæ conferatur, abſque labe ſimoniæ, dummodo in actu reſignationis conditio non inferatur. Adnot. ad Formul. 17. Tit. 2. num.1. 78

Beneficia, quando teneantur contribuere Seminario. Adnot.ad Formul.1.Tit.12. num.6. 352

Beneplacitum.

Vide. Alienatio rei Eccleſiæ.

C

Cancellarius Epiſcopi.

Cancellarii deputatio debet regiſtrari in Cancellaria. Adnotat. ad Form.5. Tit. 1.num.1. 22

Cancellarius Epiſcopi, debet eſſe probus, boneque famæ, ac miſericors, aliàs ſeipſum & Prælatum infamat. Adnotat. ad Form.5. Tit.1. n.5. ibid.

Cancellarius Epiſcopi habet fidem, & poteſtatem Notarii publici, ejuſque acta probant in omni foro, ib. n.6.

Cancellarius Epiſcopi poteſt eſſe Clericus, immò magis congruit quod non ſit Laicus, ibid. n.7.

Cancellarius Epiſcopi, quando eſt Laicus gaudet privilegio fori, & exemptione ab oneribus perſonalibus, ibid. n.8.

Cancellarius Epiſcopi in exigendis emolumentis debet ſervare Taxam Innocentianam in his, in quibus ipſa diſponit, ſaltem in Italia, in qua dicta Taxa fuit publicata per viam legis univerſalis, ib. num 9.

Cancellarius Epiſcopi exigens aliquid ultra, quod reperitur taxatum à lege peccat, & tenetur ad reſtitutionem, nam ſapit crimen concuſſionis, ibidem dict. num.9.

Cancellarius Epiſcopi in taxanda mercede copiæ Proceſſus ſervare tenetur taxam præſcriptam à Sac. Cong. ibid. num. 10. & 11.

Cancellarius Epiſcopi, ſi allegetur ſuſpectus, debet dari alius Actuarius, ibid. num.12. 23

Cancellarius Epiſcopi debet pauperibus gratis Acta accomodare. Adnot. ad For. 9. Tit.1. n 6. 28

Cancellarius pro reviſione computorum locorum Piorum, nihil debet accipere. Adnot. ad Form.14. Tit.1. n.11. 35

Cancellarius Epiſcopalis debet Inſtrumenta rogare Renunciationum, quæ fiunt per Moniales Novitias. Adnot. ad For. 13. Dit.11.n.3. 329

Cancellarius Foraneus.

Cancellarius Vicarii Foranei poteſt deputari, & retineri in locis Diœceſis, in quibus ipſe Vicarius conſtituitur. Adnot. ad Form.6.Tit.1.n.1. & 3. Ubi declarantur Decreta. 24

Cancellarius Foraneus gaudet privilegio Fori, ib. n.4.

Canones.

Sac. Canones obligant Clericos ad pœnam, & ad culpam. Adnot.ad Form. 2. Tit.6. n.4. pag. 187. Et ad Form. 5. ejuſdem Tit. à n.6. ad 13. 192

Canonicus, Canonicatus.

Canonici abſentes non ſunt vocandi niſi commodè fieri poſſit Adnot. ad Form. 2. Tit. 1. num. 7. 13
Canonici recidentiam facere coguntur ad formam præſcriptam à Concilio, à qua non poſſunt à Capitulo abſolvi Adn. ad Form. 4. Tit. 2. n. 1. 16
Canonici non poſſunt exire à Choro niſi petita venia ab Archidiacono, vel Præſidenti ibidem num. 2. ſub pœna punctationis.
Canonici non intereſſentes Concioni tempore Quadrageſimæ poſſunt punctari, ib. num. 3.
Canonici abſentes à Choro non debent puniri niſi in amiſſione diſtributionum, ib. num. 4.
Canonici contumaces, data opera negligentes ſervitio Chori puniuntur augumento punctationis, ib. d. n. 4.
Canonicus abſens de licentia perdit tertiam partem fructuum, qui remanent detracta Penſione, ib. n. 5
Canonici omnes tenentur inſervire pro Diacono, & Subdiacono, Dignitatibus eorumque Coadjutoribus ſolemniter celebrantibus, non obſtante contraria conſuetudine, ib. n. 6.
Canonici non tenentur inſervire Epiſcopo Pontificalia exercenti niſi ſervat forma Conclii *ſeſſ. 23. cap. 8. de reformat.* ibidem num. 7.
Canonici, qui ex Conſuetudine per totum annum ſolent Eccleſiæ inſervire non gaudent vacatione Concilii, ib. n. 8.
Canonicis, qui vigore ſtatuti per totum annum Choro inſervire ſolent, poteſt ex gratia indulgeri vacantia, ib. d. n. 8.
Canonici, & Dignitates tenentur per ſe ipſos officia Eccleſiæ obire, ib. num. 9
Canonicus Theologus, & Canonicus Pęnitentiarius non poſſunt ſe eximere ab officiis Capituli, ibid. num. 11. 53
Canonicus Theologus, & Canonicus Pęnitentiarius non poſſunt præcedentiam ab aliis Canonicis prætendere, ſed tenentur incedere ſecundum eorum antianitatem, ib. d. num. 11.
Canonicus jubilatus non tenetur per ſe ipſum, neque per alium Miſſam Conventualem per turnum celebrare, ibidem num. 12.
Canonicis Indultum jubilationis, niſi laudabile ſervitium per 40. annos, una cum aliqua corporis infirmitate concurrat, concedi non debet, ibidem nu. 13.
Canonicatum erigere Epiſcopus non poteſt ſine conſenſu Capituli, ibid. n. 14.
Canonici ſi irrationabiliter renuant pręſtare conſenſum erectioni novi Canonicatus Superior ſupplet, ib. n. 15.
Canonici non poſſunt voce privari à Capitulo, neque ad Officia inhabiles declarari, ibid. num. 16.
Canonici non electa Sepultura debent in Eccleſia Cathedrali ſepeliri ſi adſit pro illis Sepulcrum deſtinatum, ibid. num. 17.
Canonici Cathedralis non ſunt in Dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, ſed dicuntur Clerici primi Ordinis, ib. num. 18.
Canonico dignori datur præeminentia in Choro jubendi, non obſtante ſolito, quod daretur antiano, ib. num. 19.
Canonicis, & Capitulo Cathedralis cōpetit præcedentia ſupra Magiſtratum Sæcularem in omnibus functionibus Eccleſiaſticis, ib. n. 21
Canonici Collegiatę de jure inſignis, præferuntur Canonicis Collegiatæ, quæ eſt inſignis per Indultum de recenti: vel dic Collegiata antiquior, quæ habet inſignitatem à jure, præferrur habenti inſignitatem per privilegium poſterius, ibidem num. 22. 52
Canonicus Sacerdos præfertur in Choro, & in aliis functionibus Canonico non Preſbytero licet prius recepto, non obſtante contraria conſuetudine, ib. n. 23.
Canonici præſentes conſtituunt Capitulum nulla habita ratione abſentium, ib. num. 23. in fi.
Canonici non poſſunt pro Miſſa conventuali ſtipem accipere, ſed pro benefactoribus illam quotidie tenentur applicare non obſtante tenuitate redditum, ib. num. 27.
Canonici non poſſint novum ſignum, ſivè Habitum in Choro aſſumere abſque Sedis Apoſtolicæ Indulto, ib. n. 28.
Canonici non poſſunt in celebratione Miſſę uti Palmatoria vulgo Bugia, ibidem d. num. 28.
Canonicus Coadjutor non eſt verus Canonicus, ſed fictus, & ideo illius antianitas computatur à die obitus Coadjuti, ibid. num. 29.
Canonicus Coadjutor non poteſt Capitu-
lo

lo intereſſe, quando intervenit coadjutus, ibid. d. n.29.
Canonicus ſupranumerarius creari non poteſt, ibid. n. 30.
Canonicus Coadjutor tenetur ad omnes functiones, quas facere deberet coadjutus, & ſedere in ultimo loco ſui ordinis, ibid. n. 29.
Canonicus, qui mutavit Præbendam, & alium Canonicatum obtinuit per impetrationem, dicitur Canonicus noviter receptus, & ſedere debet in loco ſecundi Canonicatus, ibid. num. 31.
Canonicus Theologus poteſt erigi pro primo Canonicatu vacaturo, qui debet per ſe ipſum munus implere, ſed hodie male ſervatur. Adnot. ad Form. 5. Tit. 2. n. 1. 2. & 3. 55. & ideo Sedes Apoſtolica providere deberet.
Canonici poſſunt cogi ſicuti & alii Sacerdotes, & Clerici ſervitio Cathedralis addicti, ad intereſſendum lectioni Canonici Theologi, ibid. n. 8. 9. & 10., & adducuntur rationes.
Compulſio tamen debet eſſe moderata, ibi. num. 11.
Canonicus Pœnitentiarius non eſt neceſſe, quod ſit Doctor, vel Theologus, ſed ſufficit, quod in loco ſit aptior, ſi Doctores apti non inveniantur. Adnot. ad Form. 6. Tit. 2. num. 2. 58
Canonicus Pœnitentiarius etiam non vocatus tenetur feſtis diebus in Sede ab Epiſcopo deſtinata aſſiſtere, aliàs poterit præcepto pœnali cogi, ibid. num. 3.
Canonicus Pœnitentiarius poteſt omnes Diœceſanos à peccatis abſolvere, adeo ut quiſque poſſit eidem confiteri, ut ſatisfaciat præcepto Paſchatis, ibid. n. 4.
Canonicus Pœnitentiarius, quibus temporibus debeat in Sede Confeſſionali reſidentiam facere, ibid. n. 5.
Canonicus Pœnitentiarius lucratur Diſtributiones, quoties actu audit Confeſſiones Pœnitentium in Eccleſia; ibid. n. 6.
Canonici, & dignitates à Choro abſentes non lucrâtur Diſtributiones, quamvis in audiendis confeſſionibus ſint occupati, & non refragante, quod Cura habitualis ſit penès Capitulum. ibid. n. 7.
Canonici quamvis pauci ſint numero, puta duo, vel tres, tenentur Officium canere in Choro, alias poſſunt ab Ordinario Diſtributionibus privari, ibid. n. 15 60
Canonico inquiſito, & poſtea abſoluto tamquam non culpabili debentur Diſtributions pro toto tempore abſentiæ etiamſi fuerit abſolutus cum clauſula ex hactenus deductis, ibid n. 16.
Canonico inquiſito, & poſtea abſoluto, non debentur diſtributiones ſi haberet Coadjutorem, qui non inſervit, ibid. num. 17.
Canonico diſpenſato ſuper ætate, ſi promoveri non curavit ad ordines poſtquam ad legitimam ætatem pervenit, non debentur Diſtributiones, quamvis Choro inſerviat, ibid. n. 19.
Canonici, & dignitates intereſſentes Choro in Habitu Prothonotarii amittunt Diſtributiones, ibid. n. 20.
Non obſtante conſenſu Capituli, ibid. n. 21. & de ratione, ibid. n. 22.
Canonicus, qui ſurdus evaſit non lucratur Diſtributiones, niſi Choro interſit, ſecus ſi cæcus eſſet, ibid. n. 23.
Canonici, & Dignitates, non obſtante, quod velint amittere tertiam partem fructuum poſſunt compelli ad reſidendum, ibid. n. 24. verſ. Decimo tertio,
Canonicus Pœnitentiarius ſi non reſidet, & ſit privandus, eſt ſervanda forma Concilii, ibi. num. 27.
Canonicus Pœnitentiarius habet à jure facultatem audiendi Confeſſiones, ac ſi eſſet Parochus totius Diœceſis abſque alia licentia Ordinarii, ibid n. 28.
Canonicus Pœnitentiarius non habet facultatem abſolvendi à reſervatis, niſi illi detur ſpecialis facultas, ibid. n. 29.
Canonici tenentur ſervare Conſuetudines Eccleſiæ, quæ laudabiles reputantur. Adnotat. ad Form. 13. Tit. 2. n. 3. 73
Canonici tenentur per ſe ipſos facere, & emittere profeſſionem fidei, non autem per Procuratorem. Adnot. ad Form. 13. Tit. 2. num. 4. ibid.
Canonicus ſi non poteſt ſtatim poſtquam proviſus fuit ad reſidentiam accedere, ſi ſit præſens in Curia admittitur ad profeſſionem fidei emittendam in manibus Præfecti Sac. Congreg. vel Card. Vicarii Urbis, aut Datarii, ibid. n. 5.
Canonici, & alii, qui tenetur emittere profeſſionem fidei non excuſantur, quod alias illam emiſerint, ibid. n. 6.
Canonicus debet ſcire cantum Gregorianum, ſive firmum, & ſi examinatus non reperiatur inſtructus, poteſt non admitti, & cogi per ſubtractionem Diſtributionum præfixo termino ad diſcendum. Adnot. ad Form. 14. Tit. 2. num. 2. 75

Cano-

Canonicus Eccleſiæ Collegiatæ Urbis Romæ, dignior eſt Canonico Cathedralis alterius Civitatis, etiamſi Cathedralis Capitulum ſit exemptum. Adnotat. ad Form.15. Tit.2. n 1. 76
Canonici Collegiatarum fidei profeſſionem non emittunt, ibid. n.2. ibid.
Canonico abſenti ex cauſa litis, quam habet cum Capitulo, vel agit pro defenſione jurium Præbendæ, debentur Diſtributiones. Adnot.ad Form.7. Tit.4. n.2. & 3. 109
Secus ſi agat litem cum extraneo, ibid. n.3.
Canonico concurrente juſta cauſa, licentia ſe abſentandi non poteſt ab Epiſcopo denegari. Adnotat. ad Form.7. Titul.4. num.4. 111
Canonici quando poſſint à reſidentia abeſſe abſque licentia, ibid. n.5. & 6.
Canonicatus Cathedralis dicitur Beneficium ſimplex. Adnot.ad Form. 11. Tit. 4. nu.2. 115
Canonici Cathedralis debent habere habilitatem majorem, quam non habent cæteri de Clero, ut poſſint conſilio Epiſcopum juvare, ibid. d. n.2.
Canonici Cathedralis tenentur ultrò emittere profeſſionem fidei ſub pœna peccati mortalis. Adnotat. ad Form.2. Tit.5. de Edict. num.29. 131
Canonici Cathedralis, qui profeſſionem fidei non emiſerunt non poſſunt in foro conſcientiæ fructus perceptos licitè retinere, ibid. n.29 & 30.
Canonici Cathedralis, & Collegiatæ debent retinere tabellam horariam, & Officia Divina perſolvere ſtatutis horis, ibi. n 32.
Canonicis ob aeris intemperiem indulgendum, ut poſſint horam Matutini poſticipare, ibid. nu.33. ibid.
Canonicus Punctator poteſt cogi ab Epiſcopo ad præſtandum juramentum de fideliter punctando. Adnot. ad Form. 5. Tit.7. num.1. 244
Canonico negligenti, vel de fidelitate ſuſpecto in punctando, datur ab Epiſcopo Contrapunctator beneviſus, ibid. nu.2.
Canonicus, qui ſimul eſt Parochus, vel Curatus poteſt eligi in Vicarium Capitularem. Adnot. ad Formul. 10. Tit.10. num.5. 299
Canonici ſuffragium dare debent collegialiter in Capitulo, non uti ſinguli. Adnot. ad Form.2. Tit 5. n.36. 132
Canonicus Theologus non ſatisfacit Concilio explicando caſus conſcientiæ, ſed debet è ſuggeſtu populo, Cleroque Sac. Scripturam explicare. Adnot. ad Form. 5. Tit 2. n.5.6.& 7. 54
Canonicus Theologus explicat materias ſibi ab Epiſcopo præſcriptas ib. n.12. 56
Canonicatus Collegiatæ non confertur niſi Clerico habenti ætatem 14. annorum. Adnot. ad Form.16. Tit.2. n.2. 76

Capitulum.

Capitulum etiam extra caſum mortis poteſt Vicarium conſtituere. Adnotat. ad Form.2. Tit. 1. n.1. 12
Capitulum debet ſuas reſolutiones facere ſecretis ſuffragiis. Adnotat.ad Form. 2. Tit.1. n.11. 14
Capitulum unum tantum Vicarium Generalem deputare poteſt, niſi adſit immemorabilis Conſuetudo contraria, vel eſſent duo Epiſcopatus uniti, & duæ Eccleſiæ Cathedrales, ibid. n 13.
Capitulum non poteſt Vicarium eligere ad tempus, ſed illum deputare debet pro toto tempore Sedis vacantis, ibid. n.14. ibid.
Capitulum ſine juſta cauſa à Sac. Cong. approbanda non poteſt Vicarium deputatum removere, ibi. d. n.14.
Neque illi dare Conſultorem, ibi num. 27. verſ. dixi 16
Capitulum non poteſt Vicarium deputare cum limitata poteſtate, ſed illum cum plena facultate conſtituere tenentur, ibi. num.16.
Capitulum ſi renuat præſtare conſenſum erectioni novi Canonicatus, ſupplet Superior. Adnot. ad Form. 4. Tit. 2. n.15. 51
Capituli convocatio ſpectat ad majorem, ſeu Digniorem, etiamſi non ſit in ordinibus Sacris conſtitutus, nec votum habeat. Adnot. ad Form.4. Tit 2. n.24. 52
Capitulum ſi reperitur ex Conſuetudine in poſſeſſione conferendi Beneficium, debet manuteneri, quamvis de alio titulo non doceat. Adnot. ad Form.16.Tit.2.n.3.77.
Capitulum ſine conſenſu Epiſcopi regulariter ſtatuta non condit. Adnot. ad For. 1. Tit.5. n.31. 131
Capitulum debet retinere in Eccleſia Tabellam horariam, ibid. n.32.
Capitulum debet retinere librum, ubi reſolutiones Capitulares regiſtrentur, ibi. num 34.
Capitulum poteſt ſuas reſolutiones mutare, & variare, ibid. n.35.

Capi-

Capitulum debet congregari die, & hora certa ad evitandas colluſiones, & fraudes, ibid. n. 36.
Capitulum retinere,& habere debet Inventarium omnium bonorum, ibid. n. 50.
Capituli conſilium quomodo ab Epiſcopo ſit requirendum in promulgatione Synodi. Adnot. ad Form. 3. Tit. 5. n. 10. 138.
Capitulo renuente conſilium præſtare, vel ad ſe congregandum negligente, quid Epiſcopus facere debeat, ibid. num. 11. & 12.
Capitulum, ſi in termino octo dierum Vicarium non elegit, poteſt illum denuo eligere, ſi electus à Metropolitano decedat. Adnot. ad Form. 2. Tit. 1. n. 6. 12.
Capitulum non poteſt Canonicorum reſidentiam remittere. Adnot. ad Form. 4. Tit. 2. n. 2. 50
Cœtera vide. Vicarius Capitularis. Canonicus.

Cappella, Cappellanus.

Cappella cum onere celebrationis Miſſarum non collativa;non poteſt erigi in Beneficium Eccleſiaſticum cum reſervatione juriſpatronatus favore hæredis Teſtatoris,neque de illius conſenſu.Adnot.ad Form. 1. Tit. 2. n. 6. 40
Cappellanus Confraternitatis, ſi Parochus non conſentiat, & velit per ſe ipſum, non poteſt benedictionem dare populo cum Euchariſtia. Adnot. ad Form. 20. Tit. 6. n. 3. 234
Cappellanus Monialium debet eſſe maturæ ætatis. Adnot. ad Form. 23. Tit. 11. de Monialibus num. 3. 348
Cappellanus in Eccleſiis Monialium Regularibus ſubiectarum approbatur à Superiore Regulari, ibid. n. 4.
Cæteri vero Presbiteri, qui advocantur pro celebratione Miſſarum poſſunt ab Epiſcopo prohiberi,nè accedant ſine ſua licentia, ibid. d. n. 4.
Cappellani Monialium non Poſſunt ſepelire in illarum Eccleſiis Cadavera laicorum ſive Marium ſint, ſive fœminarum abſque licentia Sac., Congr., ibid. n. 5.
Cappellanus Monialium Poteſt Miſſam celebrare concordantem cum Officio Monialium, ibid. n. 6.
Non poteſt ſub[...] alium Presbyterum ſine licentia, n. 7.
Cappellani Monialium debent eſſe amovibiles, ibid. n. 8.
Cappellani Hoſpitalium non poſſunt functiones Parochiales exercere, Adnot. ad Form. 1. Tit. 5. n. 16. pag. 129.

Carcer.

Vide. Pœna.

Charitativum Subſidium.

Charitativum ſubſidium non poteſt exigere Epiſcopus, niſi concurrente neceſſitate,& impotentia illius. Adnot. ad Form. Tit. 1. n. 36. pag. 6.
Et ideo ſi habeat congruam pinguem non exigit, ibi. n. 37.
Charitativum ſubſidium non ſolvunt Clerici non beneficiati, ibid. n. 37.
Si habeat Epiſcopus bona patrimonialia an poſſit illud exigere? ibid. n. 37.
Charitativum ſubſidium non tantum ſemel,ſed etiam pluries exigi poteſt ab eodem Epiſcopo cauſa rationabili concurrente, ibid. n. 38.
Charitativum ſubſidium ubi Taxa Innocentiana fuit publicata ſemel tantum exigi poteſt, ibid. n. 39.
Charitativi ſubſidii quantitas taxatur juxta Epiſcopi indigentiam dummodo ſit moderata, ibid. n. 41.
Charitativum ſubſidium ab Epiſcopo non exigitur ubi non eſt ſolitum exigi, ibid. d. num. 39.
Charitativum ſubſidium non poſſunt exigere Prælati inferiores Epiſcopo, niſi habeant territorium ſeparratum, & jura Epiſcopalia, ibid. num. 42.

Clauſula.

Clauſula -- Et alia omnia gerendi etiamſi talia forent, quæ mandatum ſpeciale requirerent habet vim mandati ſpecialis ad omnia. Adnot. ad Form. 1. Tit. 1. 4
Clauſula -- ſuper quo conſcientiam Ordinantis oneramus, non additur in litteris Dimiſſorialibus directis Card. Vicario Urbis, ob reverentiam debitam Cardinalibus, nè per illam injuriam inferri videatur. Adnot. ad Form. 4. Tit. 4. n. 1. 107.
Clauſulæ, quæ continentur in literis Sac. Pœnitentiariæ de Urbe Confeſſarius directis referuntur,& explanantur. Adnot. ad Form. 1. Tit. 9. à num. 11. uſque ad 104. 263. & ſeqq.
Clauſula -- con piena ragione in Teſtamen-
to

Digitized by Google

to contenta, ſupplet hæredis inſtitutio nem. Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. n. 28. 307
Clauſula Codicillaris excuſat Parochum à rogatione teſtium, ibid. n. 29.
Clauſula -- ad beneplacitum, idem ſignificat quod -- arbitrio num. 3. 262
Clauſula in forma dignum debet verificari coram Executore. Adnot. ad Form. 14. Tit. 2. n. 5. 74.
Clauſula -- in virtù di Santa ubibienza contenta in Edictis Epiſcopi, obligat ad revelandum ea, quæ vergunt in damnũ publici boni. Adnot. ad Form. 5. tit. 3. n 2. 88
Clauſula ſublata continetur in quolibet capite Concilii Trid. Adnot. ad Form. 20 Tit. 3. num. 4. 98

Clauſura

Ad tuendam, & conſervandam Clauſuram, Epiſcopus habet juriſdictionem etiam in Exemptos. Adnot. ad Form. 3. Tit. 1. n. 8. 18
Quæ dicantur pertinere ad Clauſuram, ibid. num. 9.
Facultas ingreſſus in Clauſuram non poteſt ab Epiſcopo delegari niſi Vicario Generali, ibid. n. 10. rejicitur Tamburin.
In Clauſuram Confeſſarii ſivè Sæculares, ſivè Regulares ſint, ingredi non debent pro funere agendo. Adnot. ad Form. 3. Tit. 9. num. 6. 279. 280

Clericus.

Clerici non electa Sepultura ſepeliri debent in Cathedrali, ſi adſit Sepulchrum ſeparatum, non obſtante, quod in alia Ecclesia habeant Sepulchrum Majorum. Adnot. ad Form. 4. Tit. 2. n. 17. 52 & Adnot. ad Form. 13. Tit. 10 n. 8. 293
Clericus renunciatus habilis, & idoneus ad Beneficium Parochiale, non cenſetur idoneus declaratus ad ordines Sacros. Adnot. ad Form. 10. Tit. 2. n. 4. 68
Clericus Conjugatus eſt incapax Beneficii, nec ad illud præſentari poteſt, quamvis eſſet ex vocatis de Familia, ibid. n. 9. Et etiamſi non eſſet Beneficium, ſed Cappellania Manualis, ibid.
Clerici debent eſſe adſcripti ſodalitati Doctrinæ Criſtianæ. Adnot. ad Form. 10. Tit. 3. num. 1. 89
Clerici Beneficiati, & in Sacris conſtituti peccant mortalitèr, ſi tonſuram, & coronam congruentem non deferant. Adnot. ad Form. 11. Tit. 3. n. 1. 90
Clerici, aliivè Presbyteri non Confeſſarii cogi non poſſunt, ſed hortari ad intereſſedum conferentiis caſum conſcientiæ Adnot. ad Form. 15. Tit. 3. n. 1. 2 & 3. 94.
Clerici ſunt in ordinatione adſcribendi ſervitio alicujus Eccleſiæ. Adnot. ad Form. 20. Tit. 3. n. 3. 4. 5., & 6. 98. & Form. 21. num. 1. & 100. & rejicitur Garz.
Clerici, qui Eccleſiis, quibus ſunt adſcripti inſervire erubeſcunt, ſunt privandi privilegiis Clericalibus, ibid. & Adnot. ad Form. 21. ejuſdem Tit.
Clerici peregrinare non debent, niſi de licentia Epiſcopi. Adnot. ad Form. 8. Tit 4. num. 1. 112.
Clerici, qui Eccleſiæ non inſerviunt dicuntur inutiles, & repellendi ſunt à conſecutione ordinum. Adnot. ad Form. 10. d. Tit. 4 num. 2. 115.
Clerici genere nobiles rejiciendi ſunt, ſi erubeſcant Eccleſiæ inſervire, ibid. d. n. 2.
Clerici, qui de ſola nobilitate gloriantur non ſunt vocandi in partem hæreditatis Chriſti, quia Piſcatori Petro, non Auguſto ſucceſſorem quærimus ibid. d. n. 2.
Clericus pauper Diviti, & Beneficio proviſo, cæteris paribus præfertur, ibid. n. 3.
Clerici tenentur veſtem talarem deferre, præſertim in functionibus Eccleſiaſticis. Adnot. ad Form. 9. Tit. 5. n. 2. 166
Clerici non deferunt ornamenta vana, ibid. n. 3., neque Laicos inveſte debent æmulari, ibid.
Clerici debent deferre tonſuram, & raſuram vulgò la Chierica, ibid. n. 4
Clerici Beneficiati vel in Sacris, conſtituti peccant, ſi non deferant tonſuram, ibid. d num. 4.
Clerici Arma non deferunt, & de ratione, ibid. num. 5.
Clerici Arma portantes peccant mortaliter, ibid d. n. 5.
Clerici non debent ludere Aleis, & de ratione, ibid. n. 6.
Clerici non debent incedere larvati, ib. n. 7.
Clerici Choreis intereſſe, vel illas ducere non debent, ibid. n. 8., neque Crapulæ incumbere, ibid.
Clerici cum Mulieribus, niſi in primo, vel ſecundo gradu conjunctæ ſint, non cohabitant, ibid. n. 9. & 10.
Clerici Criminalitèr non accuſant, ibid. n. 11., niſi cum licentia Epiſcopi, & præmiſſa proteſtatione &c., ibid. n. 11.
Clerici in Civilibus abſque licentia Epiſcopi examinari non debent, ib. n. 12., & Adnot. ad Form. 3. Tit. 6. n. 1. 189.
Clerici non debent ante Miſſæ Sacrum Tabaccum ſumere, ibid. n. 13. 167
Clerici non debent celebrare Miſſam cum pa-

paramentis laceris, aut immundis, aliàs peccant mortaliter, ibid. n.14.
Clericus Sacerdos debet ſaltem diebus Dominicis, & Feſtis celebrare, ibid. n. 15.
Clericus Sacerdos, qui ſine juſta cauſa ter, vel quater in anno non celebrat poteſt ab Epiſcopo mulctari, & puniri, ibid. d. n.15.
Clerici non debent eſſe Negociatores, ibid. num.16.
Clerici Miniſteria inconvenientia non debent exercere, & quæ ſint, ibid.n.17.
Clerici officium Tabellionatus non poſſunt exercere, ibid. n.18.
Clerici munera Sæcularia, in quibus potentia exercetur judicium ſanguinis non poſſunt accipere, ibid. n.19.
Clerici non poſſunt eſſe Tutores dativi, ibid. n.20.
Clerici non exercent officia publica Univerſitatum, ibid. n.21.
Clerici non debent inſervire Laicis in officio Factoris, ſeù Magiſtri Domus ib.n.22
Clerici Beneficiati debent incedere cum veſte talari, ibid. n.23.
Clerici detinentes Arma prohibita poſſunt puniri, ibid. n.24.
Clerici non debent carcerari ante Proceſſum informativum, niſi periculum ſit in mora, & adeſt ſuſpicio fugæ, vel agatur de crimine incontinentiæ, ibid. n.32. 169.
Clerici non ſunt capturandi quando incedunt cum Cotta, vel parati pro aliqua functione Eccleſiaſtica, ibid. n.33.
Clericus damnatus ad perpetuum Carcerem non remanet privatus Beneficiis, niſi in Sententia privetur expreſſe, ibid. n.34.
Clericus in Carceribus detentus, ſi renunciet privilegiis Clericalibus, indè eductus poteſt habitum reaſſumere Clericalem ſine licentia Epiſcopi, ib.n.35. etiamſi carceratio eſſet juſta.
Clericos malos à bonis ſejungi difficile, ib. num.37.
Clericorum delicta impunita relinqui non debent, ibid. d. n.37.
Clerici tumidi, & obſtinati corripiendi, Infirmi tolerandi ſunt, ibid. n. 38.
Clerici duo profitentur, ſanctitatem, & Clericatum, ibid. n. 39. dicuntur Sacri Duces, & quarè, ibid.
Clerici, qui contemnunt vincula Eccleſiaſtica Chriſtum, qui ligat contemnunt, ibi. n.40. & Deum habent ultorem, ibid.
Clerici, qui prece, vel fraude Epiſcopi judicium effugiunt, judicium Divinum non effugient, ibid. dicto num. 40.
Clericis non permittitur, quod cohabitent cum Mulieribus conſanguineis, ſi hę ſunt ſuſpectæ. Adnot. ad Form.2.Tit.6.de Licent.n.2., quia Mulieris greſſus penetrant ad inferos. 187
Clericis datur aliquandò licentia ferendi Teſtimonium in cauſis Criminalibus in foro laicali. Adnot.ad For. 3. Tit.6.n.2. 184
Clericus cum licentia Epiſcopi poteſt Teſtimonium ferre in foro Laico, ſed non cogitur, niſi quando veritas aliundè haberi non poteſt, ibid. n.2. & 3.
Clericus debet pro examine juramentum de veritate dicenda ſuſcipere in manibus perſonæ Eccleſiaſticæ, ibid. n. 4.
Clericus, qui ſua ſponte, vel coactus coràm Judice Laico ſine licentia Epiſcopi Teſtimonium perhibet poteſt puniri, ſed examen eſt validum, ibid. n.6.
Clerici poſſunt, ſi velint Tutelam Conſanguineorum ſubire, ſed non adminiſtrationem ſine Epiſcopi licentia. Adnot.ad Form. 4. Tit.6. n.2. 190
Clerici ſine Papæ, vel Sac. Congreg. Indulto Tutelam dativam extraneorum non ſuſcipiunt, niſi pro perſonis miſerabilibus, ibid. n.2. & 3.
Clerici Tutelam teſtamentariam, vel dativam ſuſcipiendo, & exercendo abſque diſpenſatione, validè agunt, ſed non licitè, & puniri poſſunt, ibid. n.4.
Clerici recreationis gratia poſſunt venari laqueo vel rete non tamen frequenter. Adnot. ad Form.5.Tit.6 n.1.& 2. ibid.& redditur ratio.
Clerici diebus Feſtis non debent venationi incumbere, ibid. n.3.
Clerici numquam debent habitum deponere, ibid. n. 4.
Clerici non poſſunt venari cum Armis, ib. num. 5.
Clerici non poſſunt venari venatione clamoſa, & illicita, ibid. n. 14., & redditur ratio: Et pro licita licentiam petere debent, ibid. n. 15.
Clerici veniunt ſub nomine miſerabilium perſonarum, & ideò illis diſtribui poteſt legatum pauperibus relictum. Adnot.ad Form.19. Tit.10. n.14. 306
Clerici admittuntur in Urbe ad miſerabile Beneficium cap. Odoardus de ſolut. non obſtante obligatione Camerali, in Tribunali Card. Vicarii abſque alia Papæ commiſſione, ibid. d. n.14.

Non

Non veniunt ſub nomine Religioſorum in pœnalibus, ibid.
Clerici non tenentur ſuis ſtipendiis militare. Adnot. ad Form.4. Tit.2. n.33. 53
Clerici, qui dicantur malæ vitæ, ut repelli debeant ab ordinibus. Adnot. ad Form. 13. Tit.3. n.1. 97
Presbyteri ſimplices, qui non habent officium, neque Beneficium in Cathedrali, non poſſunt cogi ad illi inſerviendum. Adnot. ad Form.4. Tit 2. nu.32. & 33.53. & 40., non obſtante exiguo numero Canonicorum.
Neque ad aſſiſtendum functionibus Eccleſiaſticis, niſi adſit conſuetudo immemorabilis, ibid. d. n.33.
Clerici non poſſunt ſtudere legibus Civilibus, niſi in Univerſitatibus privilegiatis. Adnot. ad Form.21. n.4. Tit.6. 239

Coadjutor, ſivè Æconomus.

Coadjutor, ſivè Æconomus Eccleſiæ Parochialis debet eſſe Presbyter Sæcularis, non Regularis. Adnot. ad Form.14. Tit. 10. num.1. 294
Vicarium, ſivè Æconomum in Eccleſiis Parochialibus vacantibus deputat Epiſcopus tàm Sæcularibus, quàm Regularibus, & exemptis, quamvis inferiori competat Beneficii collatio, ibid. n.3.
Æconomum in abſentia Parochi deputare regulariter ad ipſum pertinet cum approbatione Epiſcopi, ibi. n.4.
Æconomus Eccleſiæ Parochialis habet cuſtodiam, & adminiſtrationem bonorum, ibid. nu.5.
Vicarius, ſivè Æconomus Eccleſiæ Parochialis non poteſt ſine cauſa removere, ibid. nu.6.
Æconomo deputato debetur congrua taxanda arbitrio Epiſcopi, ibid. num.7. & in qua quantitate?
Æconomus, ſi non habet congruam taxatam poteſt ſalarium petere, ibid. d.n.7.
Epiſcopus deputat Coadjutorem vigore Concilii Parochis imperitis etiam Parochiæ exemptæ. Adnot. ad Form. 15. d. Tit.10. n.1. 295
Coadjutor Parochi in abſentia coadjuti in functionibus Parochialibus præcedit Beneficiatos, ibid. n.5.
Coadjutor datur propter ſenectutem Parochi, & ex aliis cauſis, ibid. n.6.

Collegium.

Collegium, Capitulum, Univerſitas, conſtituitur per præſentes, nulla habita ratione abſentium. Adnot. ad Form. 11. num. 22. Tit. 6. 214

Colonus.

Coloni Menſæ Epiſcopalis gaudent privilegio fori. Adnotat. ad Formul. 14. Tit. 12. num.1. 372
Coloni, & Affictuarii bonorum Eccleſiaſticorum gaudent exemptione à collectis pro bonis conductis, ibid. d. n.1. & 2.
Coloni Menſæ Epiſcopi ſunt exempti ab oneribus perſonalibus, ibid. d. n. 1.
Coloni Epiſcopi non gaudent privilegio fori, ſi colant parvam quantitatem terreni, ibid. n.3.
Nec ſi ſint Affictuarii non autem Coloni, ibid. n.4.

Concionator.

Concionator prædicat vice Epiſcopi: Adnot. ad Form.6. Tit. 12. n.1. 360
Concionator debet eſſe bonæ vitæ, ib. n.2.
Concionator, qui miniſterio abutitur, Sacram Scripturam fabulis deturpans eſt deponendus, ibid. n.4.
Concionatoris deputatio ab Univerſitatibus facta, Epiſcopus illam facilè non reſpuat, ibid. n.5.6., & 7.
Concionator ab eo, qui habet jus nominandi debet præſentari intrà menſem Novembris Quadrageſimæ præcedentem. Adnot. ad Form.7. ejuſdem Tit. 12. nu.1. & 2. 362
Concionatoris nominatio à Laicis facienda, debet fieri in ſcriptis, & cum clauſula -- Nominamus, & præſentamus, non autem cum verbis -- Eligimus, & conſtituimus, ibid. n.3.
Immò, & à Regularibus, ſi ad illos ſpectet Concionatorem preſentare, ib. n.4. 362
Concionator poteſt ab Epiſcopo examinari, ibid. n.5.
Concionatori debetur ſolita eleemoſyna, quam Laici, ſeù Univerſitates diminuere non poſſunt abſque licentia Sac. Cong. ibid. num.6.
Epiſcopo, vel Parocho concionari volentibus non debetur ſolita eleemoſyna, quę ſolvitur ex communi Erario, ibi. n 7. & 9
Parochus, ſi vult ipſe concionari non poteſt ab Epiſcopo impediri, ibid. n.10.
Sed debet ſuam intentionem tempore debito notificare, ibid. n.8.
Concionatoris eleemoſyna, à quibus ſit ſolvenda quandò Epiſcopus nominationem Univerſitatis rejecit, ibid. n. 11.12., & 13.
Epiſcopus, qui vult Concionatorem Cathedralis eligere, non poteſt cogere Univerſitatem ad ſolvendam eleemoſinã, ſi illis

jus auferat nominandi, ibid. à n. 14.

Concionator tenetur emittere profeſſio nem fidei, ſi ab Epiſcopo exigatur, ibid. n. 16. & 17.

Præſertim ſi numquam illam emiſerit, Ibid. num. 18.

Concurſus

Concurſus non exigitur in Parochia de novo electa, ſed prima vice illam confert Epiſcopus examine perſonæ proviſe peracto coràm Examinatoribus Synodalibus. Adnot. ad Form. 2. Tit. 2. n. 9. 43.

Prælectio Examinatorum, & approbatorum in concurſu poteſt ab Epiſcopo explicari etiam poſtea loco, & tempore diverſo. Adnot. ad Form. 15. Tit. 4. num 2. 118

Relatio Examinatorum ſuper idoneitate oppoſitorum in Concurſu, debet fieri coram Epiſcopo collegiativè, ib. d. n. 2.

Si Epiſcopus reperiatur ſuſpenſus à juriſdictione, & haberet præſervatum jus conferendi Beneficia, non poſſet ex approbatis in Concurſu digniorem præeligere, quia hoc jus pertineret ad Vicarium Apoſtolicum, ibid. n. 3.

Ad Concurſum Parochialium non tantum Diœceſani, ſed etiam exteri, & habentes aliud Beneficium Curatum admittuntur. Adnot. ad For. 10. Tit. 5. n. 1. 171.

Ad Concurſum Parochialium Sæcularium non admittuntur Regulares, ibi. num. 2. & 3.

Concurſus debet fieri elapſo termino edicti, ſi plures concurrant, ſi vero unus tantum concurret poſſet fieri etiam termino pendente, ibid. n. 5.

Dies certa Concurſus, ſi in Edicto non fuit expreſſa, Oppoſitores ſunt pro hora certa intimandi, ibidem n. 6. & 7.

Concurſus, ſi fieret coram Examinatoribus non Synodalibus eſſet nullus, ibid. n. 8.

Hæc qualitas præſumitur intercedere, ſi Epiſcopus tales eos appellet, vel ſi tamquam Synodales Examinatores ſe ſubſcribant, ibid. n. 10.

Edicta pro habendo concurſu ad Parochiales, quarum collatio pertinet ad inferiores Prælatos publicantur ab Epiſcopo. Adnot. ad Form. 13. d. Tit. 5. n. 1. 175.

Prælectio dignioris in Concurſu Parochialium ad collationem Prælatorum inferiorum ſpectantium fit ab Epiſcopo, ibid. d. num. 1.

Prælectum in Concurſu debet Epiſcopus Prælato inferiori deſignare intra quatuor menſes, ibid. n. 2.

Prælatus inferior non poteſt Parochialem conferre alteri, quam prælecto ab Epiſcopo in Concurſu, ibid. d. n. 2.

In vacatione Eccleſiæ Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici eſt publicandum Edictum pro Concurſu ad formam Concilii. Adnot. ad Form. 14. Tit. 5. num. 1. ibid.

Et idem dicendum de Jurepatronatu mixto ibidem.

Conferentiæ caſus conſcientiæ

Debent fieri, ubi Epiſcopus præſcipſit. Adnot. ad Form. 15. Tit. 3. n. 1. 99

Confeſſarius.

Vide. Sacramentum pœnitentiæ.

Confeſſarii quomodo ſe gerere debeant in exequendis litteris Pęnitentiariæ Urbis, & in abſolvendis latoribus plenè in Adnot. ad Form. 1. Tit. 9. à num. 14. ad num. 104. à 264. ad 275

Confeſſariis datur Inſtructio, quid agere debeant in dirigendis negociis Pœnitentium ad Pœnitentiariam Urbis, ibid. à n. 106 ad 110. 275

Confeſſarius Ordinarius Defuncti poteſt ſcribere illius Teſtamentum. Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. n. 31. 308

Parochi, & Regulares, non debent eſſe Confeſſarii Ordinarii Monialium. Adnot. ad Form. 3. Tit. 9. n. 1. 279

Cætera vide. Sacramentum Pœnitentiæ. Regulares.

Confraternitas, Confratres.

Confratres debent eſſe Viri probi, & timentes Deum Adnot. ad Form. 11. Tit. 6. de licent. n. 1. 211

Confraternitates ſunt inſtitutæ, ut Opera Miſericordiæ, & Charitatis exerceant, non ut in ſuum commodum quidquam convertant, ibid. n. 2.

Confraternitas debet habere Cappellanum, ibid. n. 3.

Regulares non poſſunt inſtituere Confraternitates cum uſu Saccorum, ibid. n. 4.

An Confraternitates Laicorum poſſint cogi ad intereſſendum Proceſſionibus, ibi. n. 5. 6. & 7.

Non poſſunt Confraternitates accedere ad Proceſſiones Funerales, niſi fuerint invitatæ, ibid. n. 8.

Confratres non poſſunt Cadavera Defunctorum ad Sepulturam deferre, niſi hæredum adſit beneplacitum, ibid. d. n. 8.

Con-

Digitized by Google

Confraternitates poſſunt ab Eccleſia, in qua fuerunt erectę ad libitum diſcedere, & dimitti, ibid. n. 9.
Confraternitates debent erigi ſemper ſalvis juribus Parochi, ibid. n.10.
Confraternitates cum approbatione Epiſcopi Statuta condunt, ibid. n. 11.
Confratres poſſunt ſtatuere per modum adhortationis, ut quicumque fuerit receptus in Confratrem, ſi eſt ſolvendo, ſolvat eleemoſynam taxatam pro manutentione Cultus Divini, ibid. num.12.& 13. 212
Confratres non poſſunt ſtatuere, quod qui vult ſepeliri in eorum Sepultura ſolvat certam taxatam ſummam, ibidem num. 14.
Confratres habent liberam adminiſtrationem bonorum Societatis, ibidem num. 16.
Confratres poſſunt ſe congregare abſque interventu Vicarii Foranei non obſtante prohibitione Epiſcopi, & de ratione, ibid. à n.17. ad 21.
Confratres non poſſunt excludere à Congregationibus Delegatum Epiſcopi, etiamſi reperiantur erectæ in Eccleſiis Regularium. ibid. n 21.
Confraternitatis coadunatio legitimè convocata conſtituitur per Confratres præſentes, ibid. n.22.
Confratres Votum dare debent uti univerſi, non uti ſinguli, ibid. n.23.
Epiſcopus non dat ſuffragium in Congregationibus Confratrum, ibidem d. num. 23.
Confraternitatis Officiales debent eligi à Confratribus, ſi verò non concordant in tertio ſcrutinio, electio devolvitur ad Epiſcopum, ibid. n.24. 212
Epiſcopus poteſt concedere Confraternitati privilegium Sepulchri, ibidem nu. 25
Confratres debent ſepeliri in Parochia, niſi ſibi ſepulturam elegerint in Eccleſia Confraternitatis, ibidem n.26.
Confratres, an & quando poſſint eligere ſibi ſepulturam, & validè electionem feciſſe dicatur, ibid. d. n. 26. ubi Decretum Sac. Congreg. Concilii, quod octo dubia complectitur refertur.
Confratres an poſſint collegialiter ſibi ipſis, & hæredibus eligere ſepulturam, ibid.num.27.28.
Confratres, an poſſint revocabiliter ſibi ipſis eligere Sepulturam, ibid. n. 29.
Electio Sepulturæ facta ab infirmo, ſi poſtea convaluerit, an cenſeatur revocata ſi poſtea decedat, vide, ibid. n. 30.
Confratres non poſſunt functiones Parochiales facere in propria Eccleſia ſine conſenſu Parochi, ibid. num. 31. pag. 216
Confraternitas Sacramenti debet erigi in qualibet Parochia. Adnot. ad Form.12. ejuſdem Tit. n.1. 217
Confraternitas Doctrinæ Chriſtianæ eſt ubique promovenda, ibid. n.2.
Confraternitas Sacramenti præcedit omnes alias, quoties defertur venerabile Sacramentum, ibid. n.3.
Confraternitates Sacramenti, & Doctrinę Chriſtianæ gaudent Indulgentiis, quamvis non ſint aggregatæ, ibid. n. 4.
Confraternitates aggregatæ Archiconfraternitatibus Urbis gaudent gratiis ſpiritualibus, non autem illarum privilegiis. Adnot. ad Form. 17. Tit. 4. num.1. pag. 120

Congrua.

Congrua Parochi, quando aliunde provideri non poteſt. Parochiani per ſymbola cogendi ſunt ad illam conſtituendam. Adnot. ad Form. 2. Tit. 2. num. 1.42.& Adnot. ad Form.15. Tit.10. num.4. pag. 295
Diſtributiones quas percipit Canonicus, qui Curam exercet Animarum computat in Congruam. Adnot. ad Form. 6. Tit.2.num.14. 60
Congrua, quæ datur Coadjutoribus Parochorum ab Epiſcopo taxatur. Adnot.ad Form. 15. Tit. 10. n.4. 295
Congrua Curatorum ſemel conſtituta, & taxata ad formam Conſtitutionis Bullæ Pii V. 47. non poteſt minui, etiamſi Curatus pro minori quantitate deſervire ſponderet. Adnot. ad Form.18. Tit. 10. num 15. 300
Congruam certam debet habere etiam Curatus amovibilis, ibid.

Conſervatorium.

Conſervatoria non eriguntur, neque fundantur beneplacito Sac. Congr, ſed tolerantur. Adnot. ad Form.19.n.19.Tit.6.219
Per viſitationem Epiſcopi non cenſentur

approbata. ibid. num.20. verſ. Et licet

Conſilium.

Qui debet actum gerere cum conſilio alicujus, quando teneatur illud ſequi. Adnot. ad Form.9. Tit.2. n.2. 65

Epiſcopus tenetur in promulgatione Synodi Conſilium Capituli requirere, ſed non ſequi. Adnot. ad Form. Tit.5. n.9. & 139. 139

Et debet illud requirere Capitulariter, non autem ſingulis Canonicis, ibid. num.14

Conſultor.

Vicarius Capituli non Doctor debet aſſumere Conſultorem. Adnot. ad Form. 2. Tit.1. n.27. 16

Conſultores Capituli, & Cleri pro conſtituendæ taxa Beneficiorum pro Seminario eliguntur in Synodo. Adnot. ad Form. 2. Dit.12. n.2. 353

Curſor, ſivè Nuncius.

Curſores Curiæ Laicæ tenentur exequi citationes Curiæ Epiſcopi abſque alia licentia Judicis Laici, & renuentes, cenſuris compelluntur. Adnot. ad Form.16. Tit.1. num.1. 38

Curſores, ſivè Nuncii à Judice deputati præſumuntur tales, ſecus ſi à Magiſtratibus, niſi conſtet de deputatione, ibid. num.2.

Curſores, ſive Baiuli an teneantur juramentum præſtare de fideliter exercendo officium, ibid. n.3.

Curſores Curiæ Epiſcopi gaudent privilegio fori, ibid. n.4.

Curſores non debent eſſe ſatellites, ibid. num.5.

Curſoris Officium non inducit infamiæ maculam, neque irregularitatem, ibid. num.6.

Curſorum varia nomina, ibid. d. n.6.

D

Decima.

Decimæ in diſmembratione Parochialis non cenſentur conceſſæ, niſi explicitè novæ Parochiæ fuerint aſſignatæ. Adnot. ad Form.3. Tit.2. n.15. 47

Decreta

Decreta Sac. Congregationum, quæ emanarunt per viam legis univerſalis, obligant in utroque Foro. Adnot. ad Form. 3. Tit.9. num.3. 279

Decretum, ſeu reſcriptum, recipit declarationem ab inſtantia. Adnot. ad Form. 20. Tit.6. num.6. 238

Delictum, Delinquens.

Delinquens extractus à loco immuni debet cuſtodiri in Carceribus Epiſcopi, vel Laicalibus precario nomine illius donec de delicto excepto cognoſcatur. Adnot. ad Form.8. Tit.6. num.6. 201

Delinquens non eſt cuſtodiendus in Eccleſia, compedibus, ibid. num.7.

Delinquens non privatur privilegio immunitatis, niſi prius conſtet cognitione judiciali reum commiſiſſe delictum exceptum, ibid. num. 8.

Delictum an, & quando dicatur occultum, vel publicum in foro fori, & foro Animæ. Adnot. ad Form. 1. Tit. 19. num.18. & ſeqq. 264

Delictum committens in Officiales Curiæ Epiſcopi, punitur ab eadem Curia, etiamſi ſit Regularis. Adnot. ad Form. 15. Tit. 1. n.3.37. & Adnot. ad Form.9. Tit.5. n.36. 170

Delicta, quæ de jure infamiam irrogant quęnam ſint Adnot. ad Form.9. Dit.4. num.2. 212

Depoſitarius.

Depoſitarius pignorum Curiæ Epiſcopi non tenetur fidejubere, & gaudet privilegio fori Adnot. ad Form.11. Tit.1. num.1. & 2. 29

Depoſitarius Menſæ Epiſcopalis gaudet privilegio fori. Adnot. ad Form.12. Tit. 1. de elect. Official. n.1. 30

Depoſitarius mulctarum, & pœnarum fori Eccleſiaſtici debet cavere de bene adminiſtrando, & rationem reddendo. Adnot. ad Form. 13. Tit.1. n.7. 32

Depoſitarius pęnarum ex congruentia debet eſſe Clericus, ibid. d. n.7.

Depoſitarius pœnarum debet rationem reddere coram Ordinario, & duobus de Capitulo, ibidem n.8. ibid.

Depoſitarii pœnarum electio non debet fieri

ri pro colore quæſito, ſed ut verè pecuniæ exactæ apud eumdem deponantur, ibid num.9.

Deus.

Deus eſt hæreditas Clericorum. Adnot. ad Form.10. Tit.4. n.2. 115
Deus exaudit eos, qui reverenter, & devotè orant in Eccleſia. Adnot. ad Form.8. Tit.5.num.2. 160
Deus non eſt quaſi Homo, ut mentiatur, nec ut Filius Hominis, ut mutetur. Adnot.ad Form.5. Tit. 6. num.18. circa fin. 194
Deum contemnit, qui ſpernit vincula Eccleſiaſtica. Adnot. ad Form. 9. Tit. 5. de Edict. num.40. 170
Contra Deum pugnare non eſt facile. Ad not.ad Form.7. de Edict. n.17. 153
Deum timere eſt plenitudo ſapientiæ. Adnot. ad Form.8. Tit.12.n.4. 226

Dictio.

Dictio aliis denotat diverſitatem ab antecedenter expreſſis. Adnot.ad Form.7.Tit. 6.num.7. 199

Dies feſtus.

Quare Dies Dominica ſit operibus piis ſanctificanda. Adnot. ad Form.7. Tit. 5. in præfatione. 150
Opera manualia,& ſervilia,quę vetita ſunt diebus feſtis enumerantur in Adnot.ad d. Form.7. Tit.5. n.1. 151
Refectio Viarum publicarum an ſit opus licitum in die feſto, ibid. n.2.
Nundinæ, quæ incidunt ſemel in Anno in die feſto determinato debent tolerari non autem Mercatus, ibid. n.3.
Pœna pro tranſgreſſione feſtorum debet eſſe pecuniaria moderata locis piis applicanda, ibid. n.4.
Pœna excommunicationis pro tranſgreſſione feſtorum imponi non debet,niſi adſit pravus abuſus, ibidem n.5.
Dies feſtus de præcepto colere, & obſervare debent exempti, & Regulares alias ab Epiſcopo puniuntur, ibid. n.13.
In die feſto poſſunt fieri Proceſſus Criminales, ibid. n.15. 153
In die feſto prohibentur ſaltationes, & Choreæ, ibid. n.16. & 17.
In die feſto non eſt licitum intereſſe ſpectaculis prophanis, ibid. n.18.
In die feſto prohiberi poſſunt larvæ, ibid. num.19. ibid.
Cætera vide in verb. Licentia.

Dignitates.

Dignitates numquam debent Canonicis celebrantibus inſervire. Adnot. ad Form. 4.Tit.2. num.6. in fin. 50
Dignitates Collegiatarum tenentur exercere Officium Hebdomadarii, & alia munia ſubire, ſicuti cæteri Canonici, ibid.num.10. 51
Prima Dignitas Cathedralis præcedit Vicario Capitulari, ibid. n.10. 52
Dignitatem erigere poteſt Epiſcopus in Cathedrali de conſenſu Capituli. Adnot. ad Form.4. Tit.2. n.14. 51
Dignitas prima Collegiatæ emittit profeſſionem Fidei. Adnot. ad Form.15.d.Tit. 2.n.2. 76

Dimiſſoria.

Vide. Litteræ Dimiſſoriæ.

Diſmembratio.

Diſmembratio Eccleſiæ Parochialis conceditur quotieſcumque imminet periculum animarum, puta ob diſtantiam loci, & incommoditatem itineris. Adnot. ad Form.3. Tit.2.n.1. & 2. 45
Diſmembratio quoties ab Epiſcopo judicatur neceſſaria, fit etiam invito, & reluctante Rectore, ibid. d. n. 2. & 3.
Diſmembrationi non eſt locus, quoties Parochianis diſtantibus eſt conſultum per Coadjutorem, qui poſſit Sacramenta miniſtrare in commodiori Eccleſia, ibid.n. 4.& 5.
Diſmembratio ob diſtantiam, & aſperitatem itineris conceditur, quoties illam petentes exhibent congruam Dotem pro nova Eccleſia Parochiali, non obſtante exhibitione Coadjutoris, qui valeat Sacramenta miniſtrare, ibid. num. 6. & 7
Diſmembratio exigit juſtam cauſam, quæ non probatur ſola aſſertione Epiſcopi, ſed debet de ea per legitimas probationes conſtare, ibid. num.8.
Diſmembratio fieri non debet, niſi citato, & vocato Rectore Matricis, & ſi eſt vacans, niſi dato Defenſore, alias enim etiamſi cauſa neceſſaria concurreret, diſmem-

membratio nulla eſſe, ibid. n. 9.
Diſmembratio debet fieri vocatis intereſſe habentibus, & cum conſenſu Capituli, ibid. n. 9. & 10.
Diſmembrationis cauſa ſufficiens dicitur abundantia reddituum, ibid. n. 11.
Diſmembrationem petentes, quorum intuitu fit, tenentur novum Parochum de Congrua providere, quando ob paupertatem Matricis fructuum portio ſecari non poteſt, ibid. num. 11. Qui ſi ſint pauperes tenetur Epiſcopus de ſuo.
Diſmembratione conceſſa, Decimæ non cenſentur translatæ in novum Rectorem, neque pro rata, niſi explicitè fuerint aſſignatæ, ibid. n. 15.

Diſtributiones.

Diſtributionum taxa debet eſſe in tertia parte fructuum Præbendarum, quæ effectivè ſeparari debet. Adnot. ad Form. 6. Tit. 2. n. 8.
Diſtributiones debent dividi, & lucrari ad præſcriptam formam Concilii, non obſtante Statuto, Conſuetudine, aut Canonicorum pactione, & conventione contraria, idid. n. 9. ibid.
Diſtributiones à Canonicis abſentibus amiſſę, inſervientibus accreſcunt, adeout non poſſit Epiſcopus aliis uſibus quantumvis piis applicare, ibidem n. 10.
Diſtributiones amiſſæ à Dignitatibus cedunt arbitrio Epiſcopi, dummodo pro fallentiis reperiatur detracta effectivè tertia pars fructuum dd. Præbendarum, ibid. num. 11.
Diſtributiones, & fallentiæ Canonicorum abſentium debentur Canonico Iubilato, niſi obſtet Statutum, vel Conſuetudo Eccleſiæ, ibid. num. 12.
Etiamſi Diſtributiones reperiantur auctæ poſt obtentum Iudultum jubilationis, ibid. num. 13.
Diſtributiones una cum fallentiis abſentium debentur Canonicis, qui Papæ, vel Cardinalibus inſerviunt pro diebus, & horis quibus actualiter in ſervitio occupantur, & Indultum habent percipiendi Diſtributiones, ibid. n. 13.
Diſtributiones Canonicus, qui Curam exercet conputat in Congruam, ibid. n. 14.
Diſtributiones debentur Canonico inquiſito, & poſtea abſoluto uti non culpabili, etiam cum clauſula ex hactenus deductis, ibid. num. 16.
Diſtributiones non debentur Canonico inquiſitu, & poſtea abſoluto, ſi hic haberet Coadjutorem, qui tempore impedimenti Coadjuti inſervire debuiſſet, ibid. n. 17.
Diſtributiones non debentur Canonicis juſtè abſentibus, aut legitimo impedimento detentis, quando non eſſent ſoliti in ſervire ante impedimentum, ibid. n. 18.
Diſtributiones non debentur Canonico diſpenſato ſuper ætate, ſi tempore debito non curavit ad Sacros Ordines aſcendere, licet Eccleſiæ inſerviverit, ibid. n. 19.
Diſtributiones non debentur Canonicis, ſeù Dignitatibus, qui Choro interſunt cum Habitu Prothonotarii ibid. n. 20.
Non obſtante conſenſu Capituli, ib. n. 21. & de ratione n. 22.
Diſtributiones Canonico, qui ſurdus evaſit non debentur, niſi Choro interſit, ſecus, ſi Cæcus eſſet ibid. num. 23. verſ. duodecimo.
Diſtributionum differentia, ibid. num. 25. & 26.
Diſtributiones debentur Canonico abſenti ex cauſa litis, quam agit cum Capitulo, vel pro defenſione juris ſuæ Præbendæ. Adnot. ad Form. 7. Tit. 4. num. 1. & 2. 110

Doctores reprobati, rejecti, & declarati.

Antonell. de locat. legal. lib. 1. cap. 7. nu. 3. reprobatur. Adnot. ad Form. 2. Tit. de erect. Benefic. num. 7. & 8.
Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 96. n. 9. rejicitur. Adnot. ad Form. 4. Tit. 1. de elect. Official. n. 8.
Idem ſupra Concil. ſeſſ. 24. de reform. matrim. cap. 1. num. 35. reprobatur Adnot. ad Form. 2. Tit. 2. n. 7. & 8. & Adnot. ad Form. 11. Tit. 8. de matrim.
Idem in Summ. deciſ. Apoſtolic. collect. 353. n. 14. rejicitur. Adnot. ad Form. 17. Tit. 3. de collat. Ordin. n. 1.
Bonaccin. de Sacram. ordin. diſp. 8. pun. 5. n. 41. rejicitur. Adnot. ad Form. 18. Tit. 3. n. 2.
Bonus Merbeſ. in Summ. tom. 1. quæſt. 64. reprobatur. Adnot. ad Form. 7. Tit. 11. de Monial. n. 11.
Ciarlin. contr. 50. n. 39. in fine declaratur. Adnot. ad Form. 13. Tit. 1. de elect. Official. n. 2.
Conciol. reſol. crim. verſ. Epiſcopus reſol. 1. num. 11. declaratur. Adnot. ad Form. 13. Tit. 1. num. 2.

Idem

Idem ibidem verb. Recognitio reſol. 2. n. 5. rejicitur. Adnot. ad Form. 7. Tit. 6. de lic. num. 10.

Corrad. prax. Benef. lib. 2. cap. 3. num. 61. & ſeqq. rejicitur. Adnot. ad Formula 4. Tit. 2. n. 14.

Donat. prax. rer. Regular. tom. 1. p. 2. tract. 1. q. 21. rejicitur. Adnotat. ad Form. 19. Tit. 6. de licent. n. 17.

Idem ibidem tract. 5. q. 57. & 58. rejicitur. Adnot. ad Form. 7. Tit. 11. de Monial. num. 12.

Fagnan. in cap. non amplius de inſtit. n. 71. rejicitur. Adnot. ad Form. 19. Tit. 6. de licent. n. 32.

Idem in cap. Cappellanus numero 10. & 11. de feriis, reprobatur. Adnot. ad Formul. 8. Tit. 8. de matrimon. num. 1. & ſeqq.

Garz. de Benefic. p. 5. c. 7. num. 25. reprobatur. Adnotat. ad Formul. 2. Tit. 2. de elect. Official. n. 14.

Idem ibidem parte 2. cap. 5. numero 81. rejicitur. Adnotat. ad Formul. 17. Tit. 3. num. 1

Idem ibid. d. p. 2. d. c. 5. n. 186. rejicitur. Adnot. ad Form. 18. Tit. 3. de collat. ord. num. 1.

Idem ibidem d. c. 5. nu. 103. confutatur. Adnot. ad Form. 20. d. Titul. 3. num. 3. 4. & 5.

Lantuſch. theatr. Regular. verb. Clauſura Monialium num. 13. reprobatur. Adnotat. ad Form. 3. Tit. 1. de elect. Official. num. 3.

Idem ibidem verb. Confeſſarius numero 10. verſ. adverte reprobatur. Adnot. ad Formul. 1. Titul. 9. de for. pœnit. num. 2.

Card. de Luca de alienat. diſc. 53. rejicitur. Adnot. ad Form. 15. Titul. 5. de Edict. num. 18.

Idem ibidem diſc. 1. num. 122. & ſeqq. & num. 128. reprobatur, ibidem num. 19. & 22.

Nicol. lucubr. can. lib. 5. tit. 33. de privileg. poſt num. 18. reprobatur. Adnotat. ad Form. 1. Tit. de elect. Offic. num. 51. & 52.

Idem lucubr. civil. lib. 2. tit. 1. de rerum diviſ. §. Sacræ num. 24. lim. 5. reprobatur. Adnot. ad Form. 15. Tit. 5. de Edict. num. 22.

Idem ibidem lib. 1. tit. de immunit. Eccleſ. n. 37. rejicitur. Adnot. ad Formul. 7. Tit. 6. licent. num. 10.

Idem ibidem lib. 1. tit. 10. de Nuptiis nu. 71. reprobatur. Adnot. ad Form. 8. Tit. 8. de matrim. n. 7.

Idem lucubr. can. lib. 3. tit. 31. de Regul. poſt n. 15. verſ. contrarium dicendum rejicitur. Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. de Paroch. n. 18.

Idem in floſc. verb. Tranſlatio n. 19. rejicitur. Adnotat. ad Form. 7. Tit. 11. de Monial. num. 12.

Pac. Jordan. lib. 11. tit. 2. n. 16. & 60. declaratur. Adnot. ad Form. 2. Tit. 1. num. 14. & 28.

Idem tom. 1. lib. 3. tit. 6. n. 17. & ſeqq. rejicitur. Adnot. ad Form. 1. Tit. 3. de collat. Ord. n. 9.

Panimoll. dec. 90. adnot. 1. n. 22. rejicitur. Adnot. ad Form. 19. Titul. 10. de Paroch. num. 45.

Pariſ. de reſignat. lib. 13. q. 1. n. 30. rejicitur, Adnot. ad Form. 3. Tit. 12. de var. proviſ. num. 2.

Paſſerin. in cap. periculoſo num. 37. de ſtat. Regular. in 6. reprobatur. Adnotat. ad Formul. 1. de juram. præſt. num. 2. 3. & 4.

Idem de ſtat. hom. tom. 2. quæſt. 187. art. 1. num. 286. & 294. reprobatur. Adnot. ad Formula 1. Titul. 9. de for. pœnit. num. 2.

Idem ibid. n 889. reprobatur. Adnot. ad Form. 3. ejuſdem Tit. n. 7.

Piaſec. prax. Epiſc. p. 2. cap. 2. art. 1. num. 4. tit. de mod. convoc. Synod. reprobatur. Adnot. ad Form. 3. Tit. 5. de Edict. num. 5.

Pelizar. de Monial. cap. 5. num. 63. rejicitur. Adnot. ad Form. 1. Tit. 7. num. 2. 3. & 4.

Idem ibid. c. 10. n. 231. reprobatur. Adnot. ad Form. 3. Tit. 9. de for. pœnit. n. 7. & ſeqq.

Idem ibid. cap. 7. num. 47. rejicitur. Adnot. ad Formul. 22. Titul. 11. de Monial. num. 12.

Pignatell. conſult. can. 34. tom. 8. reprobatur. Adnot. ad form. 2. Tit. 1. de elect. Official. n. 5.

Idem conſult. 59. tom. 3. confutatur. Adnot. ad Form. 5. Tit. 6. de licent. num. 9. 10. & 11.

Idem conſult. 121. num. 4. tomo 4. rejicitur. Adnot. ad Form. 7. d. Titul. 6. num. 10.

Idem

Idem conſult.47. n.17. in fin. tom. 6. rejicitur. Adnot. ad Formul.8. Tit.8. de Matrim. num.7.
Idem conſultat. 128. tom. 9. reprobatur. Adnotat. ad Formul. 11. Titul. 6. de licent. num 18.
Quarant. in Summ.Bullar.verb.Capitulum n.4. reprobatur. Adnot. ad Form.2.Tit. 1. num.14.
Idem ibid.verb.Capitulum Sede vacante n. 3. & 6. declaratur n.27. & 28.
Raynald. obſerv. crim. tom.1. §.11. n.25. & ſeqq. rejicitur. Adnot. ad Form.7.Tit.6. de licent. n.10.
Idem in ſupplem.ad c.32.ſupplem.4.à num. 1. ad 30. rejicitur. Adnot. ad Form. 17. Tit.5. de Edict. n.14.
Seraphin. de privil. juram. privil. 59. nu.8. rejicitur. Adnot. ad Form. 3. Tit.12. de var. proviſ. n.2.
Sperell. dec.106. n. 37. rejicitur. Adnotat. ad Formul. 13. Tit. 2. de Erect. Benef. num.5.
Idem dec.21. n.29. declaratur. Adnot. ad Form.8. Tit.5. de Edict. n.11.
Synodus Farfen. Cæſenaten. Oſtien. & Bononien. rejiciuntur. Adnot. ad Form. 5. Tit.5. de Edict. n.6.
Tarquin. Urban. poſt Zuff.de legit.proceſſ. Adnot. ad Conſtit. Barber. n.95.declaratur. Adnot. ad Form.8. Tit.5. de Edict. num.11.
Tondut. de Penſion. cap.34. n. 6. rejicitur. Adnotat. ad Formula 17.Tit.3.de collat. Ordin. num.3.
Idem quæſt. Benef. tom.2. p.3.cap.162.n.7. rejicitur. Adnotat. ad Formul. 19. Tit. 10. num.22.
Tamburin. de jur. Abbatiſſarum diſput.23. quæſt.3. num.4. reprobatur Adnotat.ad Formul.3. Tit.1. de elect. Official. n.8.
Idem ibidem diſput. 33. quæſt.1. rejicitur. Adnot. ad Form.19. Tit.6.de licent n.17.
Idem ibid. diſp.20. q. 2. nu. 5. reprobatur. Adn. ad Form. 1. Tit. 7. de juram. præſt. num.2.3 & 4.
Idem ibidem. diſp.24. quæſt.5. reprobatur. Adnot. ad Form.3. Tit. 9. de for. pœnit. num.7.
Ventrigl. prax. p.2. Adnot. 15. §.2. n.18. & 19. reprobatur. Adnot. ad Form.2.Tit.1. de elect. Official. n.14.
Idem ibidem Adnot.14. nn.52. & 53.rejicitur. Adnotat. ad Formul.1. Titul.1.n.32

Dos Monialium.

Vide. Moniales. Puella.

Dos in genere.

Dotis conſtitutio probatur etiam per conjecturas. Adnot. ad Form. 10. Tit. 8. nu. 16. 259
Doti renunciare non poteſt Puella ſtuprata invitis Parentibus. Adnot. ad Form.10. Tit.8. num.10. 258

E

Eccleſia.

Eccleſia Conſecrata, ſi polluatur non poteſt reconciliari, niſi per Epiſcopum,qui aliis tunc facultatem delegare non poteſt. Adnotat. ad Formula 1. Tit.1.num. 35. 7
Eccleſia per externa præſumit interna,quia per illa hæc declarantur, ibid. num.49. in fin. 9
Strepitus, rumor, ludi, & ſaltationes arcendæ ſunt ab Eccleſiis, earumque proximitate: Adnot. ad Form. 7. Tit. 5. nu. 21. 154
Eccleſia eſt Domus Orationis, & in ea eſt ſemper orandum. Adnot. ad Form. 8. Tit.5. num.1. 160
In Eccleſia Deus eſt adorandus, & timendus cum omni reverentia, ibidem nu.2. & afferuntur rationes.
Perturbantes, vel impedientes functiones Eccleſiæ mulctandi ſunt, ibid. n.3. juxta præſcriptum Conſtitutionum Apoſtolicarum d. num.2.
Scamna, ſeù Sedilia, quæ impediunt, vel perturbant functiones removenda ſunt ab Eccleſia Epiſcopi auctoritate, ibid. num 4.& 5. ibid.
Mulieres debent accedere ad Eccleſiam velatæ, & tectæ, aliàs ubera monſtrantes, niſi monitæ reſipiſcant poſſunt ab illius ingreſſu interdici, ibidem num.6. & 7.
Mulieres in Eccleſia quantum fieri poteſt debent ſeparari ab hominibus, ibid. nu. 8.& 9.
In Eccleſia exequi non poſſunt Citationes, ibidem num. 10.
Neque Teſtes examinari,niſi in Cauſis Beati-

tifi-

tificationis Servorum Dei, ibid. nu. 13.
In Eccleſia ſervitus, proſpectus, vel tranſitus haberi non poteſt ſine Indulto Apoſtolico, ibid. num. 14. & 15. & Adnot. ad Form. 10. Tit. 6. nu. 17. pag. 208. Niſi in fundatione eſſet reſervata nu. 18.
Muſica eſt de jure permiſſa in Eccleſia, & Epiſcopus non poteſt illam prohibere, exceptis Eccleſiis Monialium, ibid. nu. 17. & 18. 162
Epiſcopus poteſt prohibere, quod in Eccleſia non canantur in Muſica, niſi verba Sacra, ibidem dicto num. 18.
Non poteſt prohibere Muſicis, neque Officialibus Eccleſiarum, quod Muſicam non canant, niſi vocato Magiſtro Cappellæ Cathedralis, ibid. n. 19.
Epiſcopus poteſt prohibere, quod in Eccleſiis non canatur Muſica lingua vernacula, quamvis verba ſint ſpiritualia, ibid. num. 20.
Eccleſia ædificatur pro augumento Divini Cultus. Adnot. ad Form. 10. Tit. 6. nu. 1. 205. Et illius conſtructio eſt valde pia, & religioſa, ibid. num. 15.
Eccleſiæ non ædificantur ſine licentia Epiſcopi, ibidem, quamvis illas ædificandi quis haberet privilegium, ibid. nu. 2.
In Eccleſiæ ædificatione non requiritur de neceſſitate Dos, ſed ſufficit obligatio manutenendi ibid. num. 4. 206
Sed in ea bis, terque ſaltem in anno Miſſa debet celebrari, ibid. nu. 5.
Eccleſia Collegiata à ſolo Papa erigitur, ibid. num. 7.
In Eccleſiæ erectione præſervanda ſunt jura Parochialia, ibid. à num. 8. ad 15.
In Eccleſia non Parochiali Sepulcra non conſtruuntur, niſi ex priviliegio Epiſcopi, ibid. num. 22. ibid.
In Eccleſiis ruralibus non Parochialibus non debent celebrari Miſſæ in ſolemnioribus anni feſtivitatibus, ibid. num 23.
Eccleſia conſtructa auctoritate Epiſcopi gaudet immunitate, licet adhuc non fuerit benedicta, ibidem num. 24. Si ibi fuerit celebrata Miſſa, ibid. num. 25.
Eccleſia, an & quando præſumatur benedicta, vel Conſecrata, ibid. d. n. 25.
Eccleſia non Conſecrata, ſi polluatur poteſt reconciliari ex delegatione Epiſcopi per ſimplicem Presbyterum, non tamen Conſecrata, quæ per ſolum Epiſcopum reconciliatur. Adnot. ad Form. 1. Tit. 1. de elect. Official. nu. 35. pag. 7. & Form. 10. Tit. 6. de licent. num. 26. 209
Eccleſia quibus modis polluatur, vel non, ibidem num. 27. & 28.
Dies Dedicationis Eccleſiæ ex juſta cauſa poteſt ab Epiſcopo transferri ad aliam diem, ibid. num. 29.
Eccleſiæ erectæ in ſolo Lateranenſi, quæ, & in quibus dicantur exemptæ. Adnot. ad Form. 2. Tit. 5. n. 3. & 4. 126. & 127.
Oratorium conſtructum in Cortili Palatii an dicatur Eccleſia publica. Adnot. ad Form. 2. Tit. 5. de Edict. n. 6. & 7. ibid.

Eccleſia Parochialis.

Eccleſia Parochialis diſmembratur, quando imminet periculum animarum, puta ob diſtantiam loci, & aſperitatem itineris. Adnot. ad Form. 3. Tit. 2. de erect. Benefic. num. 1. & 2. 5
Eccleſia Parochialis periculo animarum exiſtente, diſmembratur etiam invito Rectore, quamvis non conſtet nullum ex Parochianis diſceſſiſſe ſine Sacramentis, ibid. num. 3.
Eccleſia Parochialis non debet diſmembrari, quando ob diſtantiam loci eſt conſultum Parochianis per exhibitionem Cappellani, qui Sacramenta in alia Eccleſia vicina miniſtret, ibid. n. 4. & 5.
Eccleſia Parochialis ob diſtantiam loci diſmembratur non obſtante exhibitione Cappellani pro adminiſtratione Sacramentorum in Eccleſia commodiori, quando diſmembrationem petentes congruè dotant novam Parochiam, ibid. num. 6. & 7.
Eccleſia Parochialis Matrix, quæ paſſa fuit diſmembrationem, & de ſuo contulit pro ſuſtentatione novi Rectoris acquirit Juſpatronatus, ibidem num. 12.
Eccleſiæ Parochiali Matrici diſmembratæ reſervatur, honor, & quinam ſit iſte honor, ibid. num. 13. & 14.
Eccleſia Parochialis, ſi non habeat Congruam pro Rectore Parochiani, tenentur contribuere. Adnot. ad Form. 2. Tit. 2. num. 1. 41
Eccleſia Parochialis de novo erecta, confertur ab Epiſcopo abſque concurſu, peracto examine perſonæ proviſæ coram Examinatoribus Synodalibus. Adnot. ad Form. 2. Tit. 2. num. 9. 43

Edi-

Ediſtum.

Vide. Concurſus. Scientia.

Educanda.

Vide. Puella.

Electio.

In electione Abbatiſſæ Vota Monialium debent eſſe ſecreta, alias electio erit nulla. Adnot. ad Form.22. Tit.11.num.14. 344

In electione Abbatiſſæ quælibet Choralis Profeſſa habet jus ad ſuffragium, ibidem num.15.

Immò, & Converſæ, ubi adeſt conſuetudo, ib. num.16.

Monialis, quæ voces procurat pro ſui electione indignam ſe reddit, ibidem num. 17.

In electione Abbatiſſæ, quæ dicantur illicita, ib. d. n.17.

Monialis cenſura ligata, vel voce privata eſt ineligibilis, ibid. n.18.

Monialis, quæ voci ſuæ renunciavit, poteſt re integra pœnitere, & vocem reaſſumere, & ad votandum debet admitti, ibid. n.20.

Elegi non poteſt in Abbatiſſam Monialis corrupta, ib. n.23.

Superior electioni Abbatiſſæ deputatus, ſi publicato ſcrutinio dicat electam fuiſſe B. & Moniales aſſerant D. nemini eſt credendum, ib. n.24. 346

In electione, ſi reperiantur plures ſchedulæ, vel nomina, quam ſint Vocales, an electio ſit valida, ib. n.25.

Moniales eligentes ſcienter indignam, non privantur voce, ib. n.26.

Voces, ſivè ſuffragia debent eſſe certa, determinata, pura, ſincera, & gratuita, aliàs dicuntur inutilia, vide ibidem nu. 27. & 28.

Subornatio vitiat electionem, ibidem nu. 30.

Minor pars Capituli numquam validè eligit, niſi major pars ſcienter indignum eligat, ib. n.31.

Electio, quæ eſt caſſanda vitio electæ, non poteſt annullari, niſi vocata electa, ſecus ſi ob non ſervatam formam, ibidem num.32.

Epiſcopus ex Officio poteſt inquirere de legitimatione vocalium, & de defectibus electæ, ibid. n.33. & 34. 347

Eleemoſyna.

Vide. Licentia.

Eleemoſynarum Quæſtores, ſi illas extorqueant modo illicito puniuntur ab Epiſcopo, quamvis ſint Laici. Adnot. ad Form.9. Tit.6. n.5. 196

Epiſcopi dignitas.

Epiſcopi olim nuncupantur Parochi. Adnot. ad Form.1. Tit.10. de Paroch. nu.1. 286

Epiſcopus in ſua Eccleſia dicitur Vicarius Chriſti. Adnot. ad Form.7. Tit. 12. n. 1. 365

Epiſcopalis ordo non eſt Dignitas, ſed culmen Dignitatis, ibid. d. n.1.

Epiſcopus variis titulis decoratur, ibid. d. num.1.

Epiſcopus eſt Princeps in ſua Diœceſi, & habet merum, & mixtum Imperium, ſtatuta condit, & reis, gratiam facit, ibid. num.2.

Epiſcopus debet habere Theologum, ſi ſit ſimplex juriſta, ib. n.4. & 5. & qualem debeat eligere, ibid.

Epiſcopus dicitur Prætor, & Magiſtratus perpetuus Civitatis. Adnot. ad Form. 13. Tit.12. n.1. 372

Epiſcopus Matrimonium ſpirituale contrahit cum Eccleſia ad quam deſtinatur. Adnot. ad Form.10. Tit.5. num. 2. in fin. 172

Epiſcopalis Dignitas eſt conferenda potius Canoniſtis, quam Theologis, ubi hæræſes non pullulant. Adnot. ad Form. 8. Tit.12. num.5. 366

Epiſcopus eſt Canonum Magiſter, & Cuſtos. Adnot. ad Form.8. nu.4. Tit.8. pag. 294

Et non debet à regulis eorundem præſumptione diſcedere.

Epiſcopi onus.

Epiſcopales onus graviſſimum, quia eſſentialiter conſiſtit in procuranda ſalute Animarum. Adnot. ad Form. 1. Tit. 1. num.3. 4

Epiſcopale onus eſt formidandum, quia quamplures Epiſcopi omiſſione damnantur, ibid. n.4

Epiſcopi onus eſt cuſtodia Clauſuræ, & rectum gubernium Monialium. Adnot. ad Form. 10. Tit.1.de Elect. Official.n.1. 17
Epiſcopi cura propria eſt pauperum defenſionem ſuſcipere illoſque tueri. Adnot. ad Form.10. Tit.1.n.1. 26
Epiſcoporum Officium erumnis plenum. Adnot.ad Form. 8. Tit. 12.n. 3. 365
Epiſcopi honores non ſunt affectandi, ibid. d. num.3.
Epiſcopi ſunt poſiti tamquam ſignum ad ſagittam non valentes omnibus complacere, ibid. d. n.3.
Epiſcopus habet redditus Menſæ, ut onera Officii gratis ſuſtineat. Adnot. ad Form. 14. Tit.1. n.11. 35
Epiſcopus habet onus paſcere gregem ſcientia, & doctrina. Adnot. ad Form. 8.Tit.12. n.5. 366
Argentum, & Aurum non poterit liberare Epiſcopum in die iræ Domini. Adnot. ad Form.5. Tit.6. n.3. 194

Epiſcopi enunciativa.

Epiſcopi enunciativæ ſi ſint antiquæ multum ponderant ad probandum Eccleſiæ ſtatum, & qualitatem Beneficiorum. Adnot. ad Form.17. Tit.5. de Edict. n. 8. 184
Epiſcopi enunciativæ recentes non probant juſpatronatus Beneficii, ibid.n.9.
Epiſcopi enunciativæ non relevant ad probandum, quod locus, ſivè eccleſia ſit nullius, vel exempta, ibid. n.10.

Epiſcopi jura, & Edicta.

Epiſcopi jura, quæ ſint. Adnot.ad Form. 10. Tit.6. n.16. 207
Epiſcopi Edicta expirant ipſo defuncto, vel officio extincto. Adnot.ad Form.17. Tit.5. n.4. 184
Poteſt, & debet ſuo Edicto prohibere Clericis, quæ prohibentur per Bandimenta laicis, ibid. n.11.
Poteſt in Edictis pro morum reformatione pœnam Canonum augere ibi n.12.
Epiſcopus ad tuendam ſervandamque Clauſuram habet juriſdictionem in Monaſteriis Monialium Regularibus ſubjectis. Adnot. ad Form. 3. Tit. 1. num.8. 18

Epiſcopus tenet.

Epiſcopus debet delicta Clericorum præſertim publica punire. Adnot.ad Form. 1.Tit.1. n.10. 5
Epiſcopus debet intereſſe perſonaliter examini Ordinandorum, ibid. n.11.
Epiſcopus debet conſortium Mulierum fugere, ibid.n.12.
Epiſcopus debet publice eleemoſynam facere, ibid. nu.13.
Epiſcopus debet pacem, & Concordiam non tantum inter Clericos, ſed etiam Laicos procurare, ibid. num. 14.
Epiſcopus debet pupillis, & oppreſſis juſtitiam, & auxilium miniſtrare, ibidem num. 15.
Epiſcopus debet habere Officiales,& familiam bonis moribus imbutam, ibidem num. 16.
Epiſcopus debet iracundiam, & avaritiam fugere, ib. n. 17.
Epiſcopus debet manſuetudinem ,& humilitatem induere, ibid. n. 18.
Epiſcopus debet Ordines conferre abque ſuſpicione avaritiæ, & ſimoniæ, ibid. num.20.
Eiſcopus debet bonos mores in populum, & diſciplinam in Clerum fovere, ibid. num. 21.
Epiſcopus debet clauſuram Monialium cuſtodire, ibid. n. 22.
Epiſcopus debet eſſe vita irreprænhenſibilis, ibid. n. 23. ibid
Epiſcopus debet eligere ſibi Vicarium idoneum alias peccat, ib.n.23.& 26. & tenetur de illius facto, ib. n. 29.
Epiſcopus debet per ſe ipſum niſi legitimè ſit impeditus explorationem voluntatis Puellarum Monacandarum facere. Adn. ad Form. 1. Tit. 1. n. 46. 9
Epiſcopus debet ex obligatione offerre Confeſſarium extraordinarium Monialibus. Adnot. ad Form.4. Tit.9.n 3. 282
Debet invigilare, ut acta profeſſionum Monialium integrè, & debito tempore regiſtrentur, & de ratione. Adnot. ad Form. 11. Tit 11. n. 9. 326
Debet Decreto generali inhibere nè recipiantur Puellæ ad Habitum, neque ad profeſſionem in quibuſvis Monaſteriis, niſi ipſo prius certiorato *cum clauſula, & Decreto irritante,* ibid. n. 15.

De-

Debet eligere Concionatores idoneos, alias peccat mortaliter. Adnot. ad Form. 6. tit. 11. nu. 3. 360
Epiſcopus, qui negligit emendare, quod valet, facientis culpam habet. Adnot. ad Form. 9. Tit. 5. n. 37. 170
Epiſcopum ſua officia non agentem judicabit populus in die Domini. Adnot. ad Form. 1. Tit. 1. n. 23. 6
Epiſcopus, qui gaudet alternativa debet hanc exprimere in proviſione Beneficiorum. Adnot. ad Form. 13. Titul. 2. nu. 2. 73
Epiſcopus debet abſtinere ab impoſitione manuum, quando Clerici verentur deferre Tonſuram, & Coronam Clericalem, & de ratione. Adnot. ad Form. 11. Tit. 3. n. 1. 91
Epiſcopus in litteris teſtimonialibus de Ordinibus collatis exprimere debet contuliſſe vigore Dimiſſorialium. Adnot. ad Form. 19. Tit. 3. n. 1. 97
Et pro forma exprimere titulum ad quem ordinavit, ibid. n. 2.
Epiſcopus odiſſe debet peccata, non homines. Adnot. ad Form. 9. Tit. 5. num. 37. ibid.
Epiſcopus ex officio debet curare, ut teſtamenta Parochorum redigantur in publicam ſcripturam. Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. n. 57. ibid.

Epiſcopus poteſt.

Epiſcopus non ſolum ea, quæ ut Ordinarius, ſed etiam alia, quæ ut Delegatus agit, poteſt committere, & ſubdelegare ſuo Vicario Generali, niſi induſtria perſonæ ſit electa. Adnot. ad Form. 1. Tit. 1. n. 43. & ſeqq. 8
Et quando dicatur electa induſtria perſonæ vide, ib. n. 45.
Epiſcopus ad explorandam voluntatem Puellæ Monacandæ, de cujus libertate ſuſpicio, vel rumor exiſtit, poteſt illam à Monaſterio extrahere, & in alio libero collocare. Adnot. ad Form. 1. Titul. 1. n. 47. 9
Epiſcopus poteſt prohibere Regularibus ne Miſſas celebrent in Eccleſiis Monialium, etiam ſi celebrare deberent ex onere injuncto à Teſtatore, & onus ad eorum Eccleſias transferre. Adnotat. ad Form. 3. Tit. 1. n. 6. 18
Epiſcopus poteſt per Edictum præceptum facere Notariis, ut exhibeant in ejus Cancellaria Actus, & Rogitus, ſeù illorum exemplaria, ſpectantia ad Monaſteria Monialium. Adnot. ad Form. 5. Tit. 1. n. 3. 22
Et quod exhibeant Teſtamenta in quibus ſunt legata pia. Adnotat. ad Form. 15. Tit. 6. n. 8. 221
Epiſcopus in locis Diœceſis præter Vicarium poteſt deputare, & retinere Cancellarium Foraneum. Adnot. ad Formul. 6. Tit. 1. n. 3. 24
Epiſcopus poteſt quem cogere ad ſuſcipiendum patrocinium pauperum etiam in cauſis criminalibus, mulcta, vel prohibitione exercendi munus Advocati. Adnotat. ad Formul. 9. Tit. 1. nu. 26.
Epiſcopus poteſt exigere rationes, & cogere Adminiſtratores Locorum Piorum, & Capituli, ad exhibendum, & aſportandum libros ad Palatium Epiſcopale ſi ſint in loco reſidentiæ, vel alterius ſtationis Epiſcopi. Adnotat. ad Form. 14. Tit. 1. num. 1. & 7. 34. & 35
Epiſcopus poteſt retinere familiam armatam. Adnot. ad Form. 15. ejuſdem Tit. num. 1. 36
Si vero familiam armatam non retineat, poteſt deputare ſatellitem Curiæ laicæ, ibid. n. 2.
Epiſcopus licitè, & juſtè poteſt prohibere Parochis, nè Matrimonia contrahant extra Eccleſiam ſine ſua licentia. Adnot. ad Formul. 2. Titul. 2. num. 7. 8. pag. 43. & Adnot. ad Form. 11. Tit. 8. numero 1. 259
Epiſcopus poteſt conferre prima vice Parochialem de novo erectam abſque concurſu; examine perſonæ proviſæ peracto coram Examinatoribus Synodalibus. Adnot. ad Form. 2. Tit. 2. n. 9. 43
Epiſcopus poteſt ex aliqua rationabili cauſa convocationem Capituli Canonicorum inhibere, & ſuſpendere. Adnot. ad Form. 7. Tit. 2. n. 25. 52
Epiſcopus de conſenſu Capituli erigere poteſt Dignitatem etiam in Cathedrali. Adnot. ad Form. 4. Titul. 2. num. 14. 51
Epiſcopus poteſt prohibere Ludi Magiſtris exercitium Scholæ, niſi ab ipſo fuerint prius approbati, quamvis eſſent à Communitatibus laicorum electi. Adnot. ad Formul. 12. Tit. 3. num. 1. 90
Epiſcopus in Viſitatione, teſtimoniales Ordi-

dinum,& Bullas collationum Beneficiorum à Clericis exquirere poteſt. Adnot. ad Form. 2. Titul. 15. numero 28. 131
Epiſcopus poteſt concedere, ut Canonici ob aeris intemperiem valeant horam Mattutini protrahere, ib. n. 33.
Epiſcopus poteſt extinguere Confraternitates laicorum, quæ utuntur Sacco, ſi non habeant ſtatuta, vel illa non ſervent, ib. n. 52. & 53. 134
Epiſcopus poteſt redditus Confraternitatis extinctæ alteri Loco Pio applicare, ſi non ſint deſtinata ad certum uſum, ib. num. 54.
Epiſcopus an poſſit laicis clavem reliquiarum concedere invito Eccleſiæ Rectore, ib. à n. 43. ad 48.
Epiſcopus poteſt diebus feſtis larvas prohibere. Adnotation. ad Formula 7. Tit. 5. num. 19. 153
Epiſcopus poteſt larvam prohibere Meretricibus, non obſtante, quod hæ obtinuerint licentiam à Gubernatore laico, ibid. num. 20.
Epiſcopus poteſt prohibere, quod in Eccleſiis non canantur in Muſica niſi verba Sacra Adnotat. ad Formul. 8. Titul. 5. num. 18. 162
Epiſcopus poteſt prohibere, quod in Eccleſiis non canatur Muſica lingua vernacula, quamvis verba ſint ſpiritualia, ibidem num. 20.
Epiſcopus poteſt Clericis veſtem talarem præſcribere, præſertim in Civitatibus, & functionibus Eccleſiaſticis. Adnotat. ad Form. 9. Titul. 5. num. 2. 166
Epiſcopus poteſt prohibere Regularibus nè incedant cum larva, ib. n. 7. & illos carcerare ſi offendant ſuos Officiales, ibid. num. 36. 170
Poteſt augere pœnas Canonum, pag. 182 num. 2.
Epiſcopus pro obſervantia Decretorum Concilii poteſt imponere pœnam excommunicationis, ubi pecuniaria exigi non poteſt. Adnot. ad Form. 17. Tit. 5. nu. 6. 184
Epiſcopus poteſt prohibere ſonum Campanarum Eccleſiarum, non obſtante conſuetudine eas pulſandi, & quod Laici ſint fundatores Eccleſiæ, ibidem numero 7.
Epiſcopus poteſt, & debet pravos quæſtores eleemoſynarum punire, quamvis ſint laici, & exempti. Adnotat. ad Formul. 6. Tit. 6. n. 5. 196
Epiſcopus poteſt Edicto prohibere, nè Regulares eleemoſynas quærant, niſi prius licentiam Superiorum exhibeant, & ab eodem approbetur, ibidem numero 8. & 9
Epiſcopus poteſt Regularibus prohibere, nè quærant eleemoſynas per alios, quam ſui Ordinis Religioſo, ibidem numero 10.
Epiſcopus poteſt ſi vult, ſed non cogitur, neque tenetur ſtare Proceſſui Judicis Laici ad probandum delictum exceptum à Bulla Gregoriana. Adnot. ad For. 8. Tit 6. num. 8. 201
Epiſcopus poteſt, & debet prohibere Parochis, nè Matrimonio conjugant parochianos, qui diu à Parochia, & Diœceſi abſentes fuerunt, Adnotat. ad Formul. 7. Titul. 8. n. 1. 253
Epiſcopus poteſt licentiam concedere, ut temporibus ab Eccleſia prohibitis fiat traductio Sponſæ abſque ſolemnitate. Adnotat. ad Formul. 8. Tit. 8. numer. 1. 254.
Immo cauſa aliqua urgente concurrente, poteſt diſpenſare, ut fiant Nuptiæ cum ſolemnitate, ibid. n. 3.
Epiſcopus in impedimento dirimente Matrimonium diſpenſat in foro conſcientiæ quando impedimentum poſt jam contractum Matrimonium non eſt publicè detectum, & periculum adeſt incontinentiæ ob locorum diſtantiam. Adnot. ad Form. 10. Tit. 8. n. 9 258
Epiſcopus poteſt prohibere Regularibus, nè audiant Confeſſiones Sæcularium in propriis cellis. Adnot. ad Form. 1. Tit. 9 num. 7. 263
Epiſcopus in caſu negligentiæ, vel alia juſta cauſa concurrente poteſt Confeſſarium Extraordinarium concedere Monialibus Regularibus ſubjectis. Adnot. ad Form. 4. Tit. 9. nu. 2. 281
Epiſcopus ubi viget Conſuetudo poteſt concedere Teſtamentum pro Anima ab inteſtato defuncti uſque ad ſummam ſcutorum centum. Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. num. 58. 312
Epiſcopus in Viſitationes Clauſuræ Monaſteriorum Monialium Regularibus ſubjectarum, poteſt recognoſcere an in recipiendis Educandis ſerventur conditiones à Sac. Congr. preſcriptæ. Adnot. ad Form. 11. Tit. 11. n. 17. 328
Epiſcopus poteſt removere Syndicos, & Officiales Monaſteriorum Monialium ab

Univerſitate laicorum nominatos non tamen ſine cauſa. Adnot. ad Form. 14. Tit. 11. n. 8. & 9. 331

Epiſcopus poteſt, & debet publicare Edicta quibus prohibetur acceſſus ad Collocutoria Monialium Regularibus ſubjectarum, & licencias alloquendi ſubſcribere. Adnot. ad Form. 19. dict. Tit. 11. nu. 7. & 8. 337

Epiſcopus poteſt ex officio, & uti Pater inquirere de Delictis Monialium, ut reformet ea, quæ tendunt ad bonum Communitatis. Adnot. ad Form. 22. d. Tit. 11. num. 29. 346

Epiſcopus poteſt exequi reſcriptum Principis, filios arrogandi. Adnot. ad Form. 13. Tit. 12. n. 1. 372

Epiſcopus poteſt rationem adminiſtratoris exigere a Vicario Capituli tempore Sedis vacantis conſtituto, & ſi reus reperitur punire. Adnot. ad Form. 9. Titul. 12. num. 5. 367

Epiſcopus poteſt Canonicis punctaturas augere, ſi ſervitium Chori, & Eccleſiæ negligatur. Adnotat. ad Formul. 4. Tit. 2. num. 4. 50

Epiſcopus poteſt, ſed non tenetur exterum ordinandum à proprio Ordinario approbatum examinare. Adnot. ad For. 1. Tit. 3. nu. 9. 86

Epiſcopus poteſt mandatum de carcerando relaxare ante inchoationem Proceſſus ſi adeſt ſuſpicio fugæ, vel agatur de crimine incontinentiæ. Adnot. ad Form. 9. Tit. 5. n. 32. 169

Epiſcopus poteſt de facto excommunicare illos, qui ſe opponunt Viſitationi abſque monitione. Adnot. ad Form. 15. Tit. 12. num. 1. & 2. pag. 374. & cæteros, qui ſolita obſequia ei injurioſè denegant, num. 2.

Epiſcopus poteſt cogere Clericos aſcriptos ad inſerviendum Eccleſiæ dato competenti ſalario. Adnot. ad Form. 4. Tit. 2. num. 33. 53

Epiſcopus habet poteſtatem legiſlativam condendi ſtatuta abſque conſenſu Capituli. Adnotation. ad Form. 3. Tit. 5. n. 138

Et publicare Synodum etiam Capitulo reclamante. ibi. nu. 13. 139

Poteſt concedere Monialibus, ut poſſint minuta retinere, & extendere. Adnot. ad Form 3. Tit. 1 n. 7. 18

Solus Epiſcopus diſpenſat in Denunciationibus Matrimonij, non autem Prælati inferiores. Adnotat. ad Form. 6. Tit. d. Ord. 3. 252

Poteſt Parochos ad novum examen vocare, ſi de illorum imperitia ſuperveniant indicia. Adnot. ad Form. 15. nu. 2. & 3. Tit. 10. 295

Epiſcopus illud dicitur facere poſſe, quod commodè poteſt facere, pag. 339. num. 6. in fine.

Archiepiſcopus, Epiſcopus non poteſt.

Epiſcopus non poteſt exigere charitativum ſubſidium niſi ſit egenus. Adnot. ad Form. 1. Tit. 1. n. 36. 7

Epiſcopus, qui habet congruam pinguem, quæ excedit taxam conciliarem charitativum ſubſidium non exigit, ibidem num. 37.

Epiſcopus pauper non poteſt exigere charitativum ſubſidium à Clericis non Beneficiatis, ibid. d. n. 37.

Epiſcopus ſi allegetur ſuſpectus, non poteſt in Cauſa procedere ſine Adjuncto. Adnotat. ad Form. 2. Titul. 1. numero 17. 14

Archiepiſcopus Metropolitanus non poteſt abſolvere excommunicatos ſuffraganei occaſione violatæ immunitatis Eccleſiaſticæ, neque appellationes admittere, niſi prius Eccleſia, ſeù libertas Eccleſiaſtica in ejus honore ſit integraliter reſtituta, ibid. n. 20.

Epiſcopus non poteſt delegare Vicario Foraneo facultatem concedendi monitoria ad finem revelandi. Adnot. ad Form. 4. Tit. 1. n. 8. 21

Epiſcopus non poteſt prohibere, quod Judices Synodales, aut Capitulum non valeant uti opera alterius Notarii, quam Cancellarii Epiſcopalis, præterquam in Viſitatione. Adnot. ad Form. 5. Tit. 1. num. 4. 22

Epiſcopus, ſivè ejus Delegatus non poteſt pro reviſione computorum locorum piorum mercedem, ſeù propinam exigere, ſed gratis hoc munus tenetur implere. Adnotat. ad Form. 14. d. Tit. 2. numero 11. 35

Epiſcopus non poteſt ſine conſenſu Capituli Canonicatum erigere de novo. Adnot. ad Form. 4. Tit. 2. n. 14. 51

Epiſcopus non poteſt Præbendam Theologalem conferre niſi idoneis, & habilibus,

Digitized by Google

qui poſſint per ſe ipſos munus injunctum implere. Adnotat. ad Form. 5. Tit. 2 num. 2. 55
Epiſcopus non poteſt præſcribere Canonico Theologo, ut privatim tantum Parochis & Confeſſariis Caſus conſcientiæ explicet, quia publicè debet lectionem facere ibid. num. 5. 6. & 7.
Non poteſt primam Præbendam vacantem aſſignare pro Pœnitentiario, niſi prius reperiatur erecta Theologalis. Adnot. ad Form. 6. Tit. 2. n. 1. 58
Epiſcopus non poteſt uni plura Beneficia ſimplicia, quam duo conferre, quamvis difformia ſint, & inſufficientia ad ſuſtentationem proviſi. Adnotat. ad Formul. 20. Tit. 2. num. 2. 282
Epiſcopus non poteſt cogere, ſed hortationibus invitare Clericos, & Presbyteros non Confeſſarios ad intereſſendum conferentiis caſuum conſcientiæ. Adnotat. ad Form. 15. Tit. 3. num. 2. & 3. 95
Epiſcopus non poteſt ordinare familiarem ſuum triennalem ad titulum Penſionis, ſivè Patrimonii, neque prætextu neceſſitatis Eccleſiæ, ſed ad ſolum titulum Beneficii. Adnotat. ad Form. 17. Tit. 3. n. 1. 94
Epiſcopus ſuſpenſus à juriſdictione, non poteſt in Concurſu Parochialium digniorem prælIgere quamvis haberent jus prçſervatum conferendi Beneficia, ſed hoc jus Vicario Apoſtolico defertur. Adnot. ad Form. 16. Tit. 4. n. 3. 119
Epiſcopus non poteſt pro adminiſtratione Sacramenti Confirmationis in locis Diçceſis procurationem exigere. Adnotat. ad Formul. 2. Tit. 5. num. 20. 21. 22. & 23. 130
Epiſcopus non poteſt taxare in pecunia id quod pro victu neceſſario ſibi contingeret viſitando, ſed victualia tantum recipere debet, ibid. n. 24. & 25.
Epiſcopus viſitando non poteſt præter victum alias expenſas, & utenſilia prætendere, ibid. d. n. 25.
Epiſcopus non poteſt relaxare fructus perceptos à Canonicis, qui profeſſione fidei non emiſerunt, ibid. n. 30.
Epiſcopus non poteſt prohibere, quod in Eccleſiis (exceptis Monialibus) non fiat Muſica. Adnotat. ad Form. 8. Titul. 5 n. 17. 18. & 19. 162
Epiſcopus non poteſt abſolutè diſpenſare, quod Clerici cum Mulieribus extraneis cohabitent, ſed tantum declarare, in foro externo cohabitationem in aliquo caſu non eſſe punibilem. Adnot. ad Form. 2. Tit. 6. n. 3. & 4. 187
Epiſcopus non poteſt permittere, quod Clerici juramentum deferant in manibus Judici Laici Adnot. ad Form. 3. Tit. 6. num. 4. 189
Epiſcopus non diſpenſat, ut Clerici poſſint Tutelam ſuſcipere extraneorum, niſi ſint pupili, & perſonæ miſerabiles. Adnot. ad Form. 4. Tit. 6. numero 2. 190
Epiſcopus non diſpenſat, ut Clerici arma deferant, niſi ad tuendam vitam. Adnot. ad Form. 5. Tit. 6. num. 6. 7. & 8. 192. & 193
Epiſcopus non poteſt ſine culpa ſclopum venatorium Clericis explicitè concedere, ibid. n. 9. 10. 11. 12. & 13. & afferuntur rationes.
Epiſcopus non poteſt pro licentia venandi exigere pecunias, ibidem num. 18. 19. & ſeqq.
Epiſcopus ſine rationabili cauſa non poteſt denegare licentiam Eccleſiam fundandi. Adnot. ad Form. 10. Tit. 6. n. 3. pag. 205. cum clauſula *ſalvis juribus Parochi*, ib. n 8. & ſeqq.
Epiſcopus non poteſt permittere, quod Puellæ educandç recipiantur in Monaſterium niſi ſervatis conditionibus præſcriptis à Sac. Congreg. Adnot. Form. 1. Tit. 11 n. 2. & 3. 316. & 317
Epiſcopus non poteſt auferre jus nominandi Syndicos, & alios Officiales Monialium, quod competit laicis, vel ipſis Monialibus. Adnot. ad Form. 14. Tit. 11. nu. 2. 3. 4. & 5. 330. & 331
Epiſcopus non poteſt concedere licentiam Canonicis ſe à reſidentia abſentandi ultra tres menſes. Adnot. ad Form. 7. Tit. 4. num 8. 111
Epiſcopus præter citationem verbalem non poteſt exercere actus contentioſæ juriſdictionis in Eccleſia. Adnotat. ad Formul. 8. Titul. 5. num. 11. & 12. 161
Epiſcopus non poteſt cogere ſimplices Sacerdotes, qui non habent Officium, ſivè Beneficia, ut inſerviant Eccleſiæ Cathedrali, vel interſint functionibus Eccleſiaſticis. Adnot. ad Form. 4. Tit. 2. n. 32. 53
Epiſcopus non poteſt exigere pro fabricatione Proceſſuum Delinquentium ex per-

ſona Commiſſariorum viatica, nec alias expenſas. Adnot. ad Form. 17. Tit. 5. n. 13. cum trib. ſeqq. pag. 185. & afferuntur rationes.
Epiſcopus non poteſt Collegiatam erigere, neque in actu Viſitationis. Adnot. ad For. 10. Tit. 6. n. 7. 206
Neque Curam ſupprimere, ut erigat Dignitatem, ibid.
Non poteſt uti Regularibus ad audiendas Confeſſiones Monialium ſine beneplacito Sac. Cong. Adnot. ad For. 3. Tit. 9. n. 3. & 4. 279
Non poteſt permittere, ut Confeſſarii ingrediantur Clauſuram Monialium pro funere peragendo, ibid. n. 8.
Non poteſt uti Regularibus pro exercenda Cura Animarum niſi ad breve tempus, & in caſu penuriæ Presbyterorum Sæcularium. Adnot. ad Form. 14. Tit. 10. n. 1. 294
Epiſcopus non poteſt imponere ſervitutem Eccleſiæ liberæ. Adnot. ad Form. 1. Tit. 5. n. 44. & 45. 133
Nec jura illius in alios transferre, ibi. numero 46.

Epiſcopus tenetur.

Epiſcopus tenetur prædicare, & populum in lege Domini erudire, Adnotat. ad Form. 1. Tit. 1. nu. 8. pag. 5. & Adnotat. ad Formul. 2. Titul. 5. num. 5 1. 134
Tenetur per ſe ipſum ceſſante impedimento Diœceſim viſitare, ibid. Adnot. ad d. For. 1. tit. 1. n. 9.
Tenetur in ſua Cathedra reſidentiam facere, ibid. num. 19.
Tenetur pauperibus ex officio de Advocato providere. Adnot. ad For. 7. Tit. 1. de elect. Official. num. 2. 26
Tenetur ex officio mandare, ut pauperibus dentur acta gratis, ibi. nu. 5. & illos tueri & defendere. Adnot. ad Form. 10. Tit 1. n. 1. 29
Tenetur depoſitarium mulctarum, & pœnarum conſtituere, & pœnas exactas penes illum deponere ac locis piis applicare, abſque ulla participatione Miniſtrorum Tribunalis. Adnot. ad Form. 13. Tit. 1. num. 1. 31
Tenentur pœnas & mulctas piis locis, & uſibus applicare, quamvis ipſe ſit pauper, & egenus. ibid. n. 2. alias non eſt immunis à culpa, quia contemnit Sac. Canones, ibid. num. 3.
Et ſi velit ſibi applicare debet recurrere ad Sedem Apoſtolicam, ibid. n. 4.
Tenetur Beneficium Parochiale conferre per Concurſum, ſi conferat jure devoluto ob negligentiam Patroni laici. Adnot. ad Form. 10. Tit. 2. n. 1. 67
Tenetur ex obligatione in Decretis Synodi Capituli conſilium exquirere aliter nulliter ageret. Adnotat. ad Form. 3. Tit. 5. n 9. & 10. 138. & 139
Tenetur reddere rationem Deo, ſi negligit delicta Clericorum punire. Adnot. ad Form. 9. Tit. 5. n. 1. pag. 166. & nu. 37. 170
Epiſcopus tenetur tempore peſtis reſidentiam facere. Adnotat. ad Form. 12. Tit. 12. n. 1. 370
Reſidentia Epiſcoporum eſt de jure Divino, ibid.
Epiſcopus in collatione Beneficii tenetur ſervare formam à fundatore præſcriptam etiam ſi conferat jure devoluto. Adnot. ad Form. 10. Tit. 2. n. 13. 69
Epiſcopus in fundatione Beneficii, vel Monaſterii, tenetur admittere conditiones præſcriptas à fundatore quamvis juri communi contrarias, dummodo non ſint turpes. Adnotat. ad Form. 19. n. 21. circa med. Tit. 6. 219
Epiſcopus conſcius de fictione depoſiti Dotium Monialium, ſi exigi non poſſet, teneretur de proprio. Adnot. ad Form. 7. Tit. 11. num. 7. 322

Epiſcopus non tenetur.

Epiſcopus non tenetur nec cogitur aſſumere Vicarium Generalem Adnot. ad For. 1. Tit. 1. n. 6. 4
Epiſcopus licet requirere debeat tamen non tenetur in condendis ſtatutis ſequi conſilium Capituli. Adnot. ad Form. 3. Tit. 5. n. 9. & 13. ibid.
Neque in convocatione Synodi, nec aliis præparatoriis, ibid. n. 5.

Epiſcopus Viſitator.

Epiſcopus debet per ſe ipſum niſi verè legitimo impedimento detineatur viſitare. Adnotat. ad Form. 1. Tit. 5. num. 1. 116
Epiſcopus tempore Viſitationis debet Sacramentum Confirmationis in locis Diœ-

Digitized by Google

ceſſis miniſtrare, ut ſubditi minus graventur. Adnot. ad Form. 2. Tit. 5. Edict. num. 20. 130
Epiſcopus in Viſitatione debet ex officio inquirere, an Canonici Cathedralis emiſerint fidei profeſſionem, ibid. n. 29.
Epiſcopus debet in Viſitatione ſtatuta Capituli recognoſcere ibid. n. 31.
Epiſcopus in Viſitatione debet recognoſcere, & præfinire Tabellam horariam, ibi. num. 32.
Epiſcopus debet in Viſitatione ordinare, quod Capitulum Canonicorum fiat certa die, & hora ad eliminandas fraudes, ib. num. 36.
Epiſcopus in Viſitatione debet ordinare, quod Eccleſiæ, & Beneficiati omnes retineant Inventaria bonorum, ibid. nu. 50. 134
Epiſcopus in Viſitatione debet recognoſcere fundationes Confraternitatum, ib. num. 52.
Epiſcopus in Viſitatione debet recognoſcere Indulgentias, ibi. n. 55.
Epiſcopus in Viſitatione non jubet, neque præcipit ſub cenſuris, ſed paternaliter monet, ibid. n. 57.
Epiſcopus in Viſitatione non inquirit in ſpecie de Delictis, ſed tantum de ſtatu generali Eccelesiarum, ibid. n. 58.
Epiſcopus in Viſitatione, & extra curare debet, ut Confeſſarii Monialium habeant congruam mercedem, & de ratione Adnotat. ad Formul. Tit. 9. numero 14. 280
Epiſcopus viſitat Eccleſias Curatas etiam exemptas, & Regularibus ſubjectas Adnotat. ad Formul. Tit. 5. num. 2. 126
Et ſi Decreta Epiſcopi diſcrepent ab illis, quæ fecerunt Superiores Eccleſiarum exemptarum, debent Ordinationes Epiſcopi prævalere, ibid. d. n. 2.
Epiſcopus viſitat Eccleſias etiam non Curatas ſitas, & erectas in ſolo Lateranenſi, per ſe ipſum, vel per Delegatum, ibid num. 3.
Viſitat Oratoria publica habentia requiſita Eccleſiæ, etiamſi pertineant ad Regulares, dummodo à Clauſtris ſint ſeparata, ibid. n. 5 & 6.
Viſitat Confraternitates laicorum, etiam in Regularium Eccleſiis erectis in his quæ reſpiciunt adminiſtrationem Confratruum, ibid. n. 8. 128
Viſitat Oratoria, & Confraternitates erectas in ſolo, & pertinentiis Religionis Hieroſolymitanæ, ibid. n. 9.
Viſitat Collegia quæcunque quamvis mere laicalia, dummodo habeant annexam Eccleſiam, vel aliquod pium opus exerceant, ibid. num. 10.
Viſitat Monaſteria Monialium quantumvis exemptarum abſque interventu Superiorum illarum, quoad concernentia Clauſuram, non obſtante, quod in præteritum non fuerint viſitata, ibidem num. 11.
Viſitat Hoſpitalia, Montes, & alia Loca Pia, (dummodo non ſint ſub immediata Regum protectione, vel ex lege fundationis non excludatur) etiam ſi eorum Cura, & Viſitatio ad Laicos pertineat, & non obſtante conſuetudine, quod alias non fuerint viſitata, ibidem num. 12.
Viſitat eadem loca non obſtante privilegio exemptionis, quando in limine fundationis receperunt legem Viſitationis Ordinarii, quia privilegium non tollit conventionem ibid. n. 13. & de ratione, ib. num. 14.
Inquirit Statuta eorumdem locorum Piorum, & alia, ut ibi. n. 15. & 16.
Viſitat Montes Frumentarios quorum Cura ad Laicos pertinet ad effectum recognoſcendi labem uſurariam ibid. n. 17 129
Epiſcopus vicinior viſitat jure delegato plenaria juriſdictione ſæculares Eccleſias, quæ reperiuntur in loco Nullius, ib. n. 18. & Parochiales Eccleſias Regularium exceptis aliquibus, ut ibi.
Viſitat primo loco Cathedralem Eccleſiam ex congruentia, non ex obligatione, ib. num. 26.
Viſitat Capitulum non obſtant quacunque exemptione, ſeù præſcriptione ibid. num 27.
Viſitat Reliquias in Eccleſiis Regularium, ſi laici illas cuſtodiant, & expenſas pro ornatu ſubministrant, ib. n. 49.
Viſitationis libri plene probant, ib. num. 59. non tamen probant juſpatronatus, ibid.
Epiſcopus viſitat per Delegatum quaſcunque Eccelſias, & Capitulum quoties aſſerat eſſe legitimo impedimento detentum, nec tenetur cauſam impedimenti aſſignare. Adnot. ad Form. 9. Tit. 12. nu. 1. & 2. 367
Epiſcopus viſitat per Delegatum Monaſteria,

ria, & Parochiales exemptas, quas ipſe tamquam Delegatus Apoſtolicus per ſe ipſum poteſt viſitare, ibidem n 4.
Delegatus tamen non poteſt integram pro curationem accipere, ſed tantum exigere pro medietate, ib. n.3.
Debet recognoſcere locum, & modum educandi Puellas in Monaſteriis Monialium. Adnot. ad Form. 3. Titul. 11. n.5. 318

Epiſcopus in Synodo.

Epiſcopus in Synodo debet abſtinere, à multitudine præceptorum, à Decretis, quæ minus conſonant juri communi, & Decretis Apoſtolicis; à cenſuris, & à novitatibus. Adnot. ad Form 3. Titul 5. num.22. & de ratione, ibid. à nu. 23. ad 25. 141
Epiſcopus non debet Decreta Synodi evulgare materna lingua, ſed latina, & ſtylo Eccleſiaſtico, ibid. n.26.

Eremita.

Eremitæ gaudent privilegio fori ſi habeant requiſita contenta in Formul. 13. Tit. 6. num.2. 218
Eremitam non gaudere privilegio fori, qui teneant, ibid.
Eremitæ deputatio pro cuſtodia alicujus Eccleſiæ poteſt pertinere ad Laicos, cum approbatione tamen Epiſcopi, ibidem num.3.
Eremitæ vagi debent cautè ab Epiſcopo approbari, & de ratione, ibid. num.4.
Eremitæ, qui aptitudinem non habent inſerviendi alicui Eccleſiæ, aut de eorum moribus non conſtat, vel juxta modum ab Epiſcopo præſcriptum vivere renuant, expellendi ſunt à Diœceſibus, ibid. nu.5.

Error.

Error eſt quatruplex. Adnot. ad Form.22. Tit.10. n.2. 315
Error fortunæ, & qualitatis Conjugii conſenſum non excludit, ibid.

Euchariſtia.

Vide. Sacramentum Euchariſtiæ.

Examinatores Synodales.

Examinatores Synodales, debent eſſe Viri timentes Deum, & eligi in Synodo formalis, nominibus, & cognominibus recitatis, non autem ſub titulo Officii. Adnot. ad Form.3. Tit.5. num.15. & 16. 139
Examinatorum Synodalium electio quomodo ſit proponenda, ibid n.18.
Examinatores Synodales debent nominatim approbari à Synodo tàm prima vice, quàm ſecunda vice, & non per relationem, ibid. n.19.
Cauthela Gavant. in electione Examinatorum, ibi. n.20.
Examinatores electi in Synodo perdurant uſque ad novam Synodum, licet quolibet anno non celebretur, ibid. n.21.
Examinatores Synodales tales eſſe præſumuntur, ſi tales Epiſcopus eos appellat, vel ipſi tamquam tales ſe ſubſcribant. Adnotat. ad Form.10. Tit.5. n.9. 172
Qui negat quem eſſe Examinatorem Synodalem debet hoc probare, ibid. & Adnot. ad Form.7. Tit.7. n.1. 244
Examinatores Synodales debent perneceſſe præſtare juramentum de fideliter exercendo officium, ibid. n.2.
Examinatores Synodales ſufficit, quod ſemel juramentum præſtiterint. ibidem num.3.
Examinatores Synodales non præſumuntur juraſſe niſi probetur, ib. n.4.
Examinatoribus Synodalibus non extantibus, præſentati ad Beneficium Parochiale non poſſunt examinari ab aliis Examinatoribus. Adnot.ad Form.19.Tit.2. num.10. 68

Excommunicatus, Excommunicatio, Monitoria Excommunicationis.

Qui publice fuit excõmunicatus, preſumitur, quod adhuc cenſura innodatus exiſtat, niſi probet ſe fuiſſe abſolutum. Adnot. ad Form. 18. Tit. 4. n. 1. 121
Monitoria Excommunicationis pro habendis revelationibus, non conceduntur in diebus ſolemnioribus. Adnot. ad Form. 15. Tit.6. n.1. 220

Monitoria prædicta non conceduntur iis, qui non habent intereſſe, ibidem nu.2.
Non conceduntur quando veritas aliunde haberi poteſt, ibid. n 3.
Petenti monitorium pro habendis revelationibus deferendum eſt juramentum ſuper eo, quod contra occupantes non habeat alias probationes, ib.n.4.
Quibus, & quando monitoria prædicta deneganda ſint, vide ibi. n.5. & 6.
Revelationes, quæ fiunt vigore monitorii debent redigi in ſcriptis ſine juramento revelantium, ibid. nu.7.
Notarii tenentur revelare, ibidem num. 8.
Quis non teneatur revelare n.9.
Revelationes prædictæ non ſunt pandendæ, donec Epiſcopus illas conceſſerit, ibid. nu.10.
Epiſcopus in conceſſione revelationum debet apponere clauſulam, ut inſtans illis utatur civiliter tantum; vel ab eodem exigere juramentum, quod illis aliter non utetur, ibid. n.10. & 11.
Si Revelationes contineant infamiam tutius eſt copiam denegare, & tunc Detentorem ad reſtituendum monere, ibid. d. num.9.
Illumque pertinaciter recuſantem excommunicare, ibid. d. n.11.
Si Epiſcopus revelationes integras dare nolit, poterit nomina teſtium inſtanti concedere, quos Judex laicus compellet ad deponendum, ibid. nu. 12.
Revelantes ſi contrarium deponerent in judicio cum examinantur cum interrogatoriis, ſtandum eſſet depoſitioni huic facta cum juramento, & non revelationi, nec poſſent puniri de falſo, ibid. d. num.12.222.
Monitoria pro habendis revelationibus, non conceduntur ab Abbatibus, & aliis Prælatis Epiſcopo inferioribus quaſi Epiſcopalem juriſdictionem habentibus, ſed pro illis obtinendis, eorum ſubditi Sedem Apoſtolicam adire debent, ibid. num.13.
Monitorii formula contra revelare debentes. Form 16. Tit.6. n.1. 223
Excommunicationis ceremoniæ, & effectus. Adnot. ad Form. 17. ejuſd. Tit nu. 1. & 2. 2:3
Excommunicatio latæ Sententię pro acceſſu ad Monaſteria Monialium quando ſubjineatur. Adnot. in Prælud. Tit 11. d Monial.b. n.3. 1:6
Abſolutionis excommunicationis ignoranter incurſæ forma. Adnot. ad Form. 4. Tit.12. 355
Abſolutio excommunicationis non conceditur vigore Iubilæi in foro externo. Adnot.ad Form.1. Tit 9. n.113. 276
Aggravatoria excommunicationis quomodo, & quando ſit concedenda. Adnot. ad Form.16. Tit.12.n.1. 374
Excommunicatus ob læſam immunitatem Eccleſiaſticam non poteſt abſolvi ab Ordinario quamvis pareret Eccleſiæ niſi obtenta facultate à Sede Apoſtolica, ibi. num. 2.
Excommunicationis aggravatoria cur concedatur, & quomodo publicetur, ibid. num 3.4.& 5.
Excommunicatio minor incurritur à percutiente laicum injurioſè in Eccleſia. Adnot. ad Form. 8. Tit.5.n.21. 163
Excommunicatio major ſeparat hominem à Deo, Satanæ tradit, & fidelium conſortio privat Adnot ad Form.9.eod.Tit. 5. num.26. pag. 169. & Adnot. ad Form. 17. Tit.6. num.2. 223
Regulares exempti in caſibus in quibus vigore Concilii Trid. ſubjiciuntur Ordinariis locorum, poſſunt cenſuris coerceri, & excommunicari, non obſtante privilegio, quod excommunicari non poſſint. Adnot. ad Form.20. num.26.Tit.6. 236

Exploratio voluntatis.

Exploratio voluntatis Puellæ Monacandæ facienda eſt per Epiſcopum in loco libero ſi eſt ſuſpicio illibertatis. Adnot. ad Form.1. Tit.1. nu 47. 9
Exploratio voluntatis Monacandæ bis per Epiſcopum eſt facienda etiam in Monaſteriis Regularibus ſubjectis, ibid. num. 48.
Exploratio voluntatis Monacandæ debet redigi in ſcriptis, & de ratione, ibid. num 49.
Pro exploranda voluntate Monacandæ, ut tutius fiat quid debeat agere Epiſcopus. Adnotat. ad Formul.7. Titul.11. num.1. & 2. 321
Exploratio voluntatis puellæ Monacandæ ſi ſemel tantum, vel nunquam fieret, profeſſio adhuc valida eſt. Adnot. ad Form.1. Tit.1. nu.48. ibid.

Extractio à loco immuni.

Solis Epiſcopis, non autem inferioribus neque Legatis eſt permiſſa facultas extractionis. Adnotat.ad Form.8. Tit.6.n. 10. 302

F

Fama.

Bona fama impinguat oſſa. Adnotat. ad Formul.5.Tit.10.n.3. 275

Familiaris, Famuli.

Familiaris dicitur, qui inſiſtit circa ſervitia, & habet expenſas. Adnot.ad Form. 11. Tit.12. n.1. 368

Famuli Monialium ſubjiciuntur Parochiæ ſicut cæteri Parochiani. Adnot.ad Form. 20. Tit.11.n.2. 338

G

Gratificatio, Prælectio.

Vide, Beneficii collatio.

H

Honor.

Honor eſt adminiſtrare, dedecus removeri. Adnotat. ad Form. 14. Tit. 11. numer. 9. 331

I

Identitas.

Identitas perſonę non valet inferri ex identitate nominis. Adnotat. ad Formul.22. Tit.10. n.3. 315

Jejunium.

Jejunium Quadrageſimale debet eſſe cum abſtinentia à lacticiniis in tota Eccleſia Univerſali. Adnotat. ad Formul.6. Tit. 5. de Edict. num.1. 147

Carnes tempore jejunii Quadrageſimę non debent apponi publicè edentibus in Cauponis, ibid. n.2.

Tempore jejunii Quadrageſimalis prohibentur ſpectacula, ibid n 3.

Pęna violantium jejunium Quadrageſimale eſt infligenda à Judice Eccleſiaſtico privativè, ib num. 4. Quia dicitur eſſe de jure Divino.

Jejunium Quadrageſimale quare fuerit inſtitutum, ibid. n.5.

Illegitimi.

Illegitimi ad Ordines Minores poſſunt diſpenſari ab Epiſcopo. Adnot. ad Form. 5. Tit.12. n 1.& 2. 358

Illegitimi legitimati reſcripto Principis Sæcularis indigent diſpenſatione Epiſcopi,ut poſſint ad Ordines Minores promoveri, ibidem n.3.

Illegitimi indigent diſpenſatione, etiamſi ſint vocati ad Beneficium Jurispatronatus, & præſentati, ibid. n.4.

Secus ſi eſſent legitimati per ſubſequens matrimonium.

Conſtitutio, ſeù Statutum illegitimos excludens dicitur favorabilis, & ampliandum, ib.n.5

Illegitimi ad unum tantum Beneficium ſimplex ab Epiſcopo diſpenſantur, ibid. num.6.

Epiſcopus non diſpenſat illegitimos ad obtinendum Beneficium ſimplex, quod Pater obtinebat, ib n.7.

Illegitimi poſſunt diſpenſari ab Epiſcopis ad Canonicatus Collegiatæ, ib. n.8.

An autem poſſint ab eodem diſpenſari ad Canonicatus Cathedralis vide, ibidem num.9. & 10.

Immunitas.

Immunitas Colonorum Menſæ Epiſcopi, & Eccleſiaſticorum. Adnotat.ad Form. 14. Tit. 12. de var. proviſ. num. 1. & 2 373

Tertiariæ gaudent immunitate à Gabellis. Adnot.ad Formul. 14.Tit.6.n.1. 219

Vide. Licentia.

Impoſſibile.

Illud dicitur impoſſibile, quod commodè fieri non poteſt. Adnot.ad Form.20. Tit. 11. num.6. 33

Indultum jubilationis.

Vide. Canonicus.
Indultum retinendi proſpectum in Eccleſia ſolet denegari. Adnot. ad Form. 8. Tit.5.n.14. in fin. 161

Infamia, Infamis.

Infamia juris, & facti quænam ſit. Adnot. ad Form. 9. Tit. 4. num. 2. & 3. 112. & 113
Infamia juris non tollitur per contrariam laudabilem vitam, ibid. n.4.
Infamia facti per triennalem vitam laudabilem aboletur, ibid. n.4.
Damnati ad Triremes, quando dicantur infames, ibid n.5. & 6.
Damnati ad Triremes, qui actu remiges fuerunt indiſtinctè dicuntur infames, ibid num.7.
Infamia, quæ oritur ex remigatione impedit aſſecutionem Ordinum, & Dignitatum, & exercitium jam obtentorum, etiam finito tempore, ibid. n. 8.
Infamia juris, ut dicatur incurſa requiritur, ut factum, ſeu delictum ſit publicum, ibid. num.3.

Interdictum.

Interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ eſt pœna mitior excommunicatione. Adnot. ad Form. 16. Tit.5. 182
Quomodo ſit publicandum contra non Communicantes in Paſchate, ibid. n.3.
Interdictum Eccleſiaſticum multiplex. Adnot. ad Formul.17. Titul. 12. num.2. 376
Quibus de cauſis feratur, ibid. n.2. & 3.
Ob exceſſum notorium fertur ſine monitione, n.4.
Interdictum non fertur ſine expreſſione Cauſæ, n.3.

Inventarium.

Inventarium conficere debent tùm Eccleſiæ, tùm Beneficiati. Adnot. ad Form 1. n.50. Tit.5. pag. 154. & ad Form. 4. Tit. num.1. 243

Judex.

Judex hodie non condemnatur, ſi per imperitiam malè judicet, ſed tantum de furto, malè ablatis, dolo, ſordibus, & barattaria. Adnot. ad Form.1. Tit. 1. num.27. 6
Judex præter ſalem conſcientiæ, debet quoque habere ſalem ſcientiæ. Adnot. ad Form.4. Tit.1. num.4. 20
Judex Laicus non poteſt punire pro tranſgreſſione feſtorum eos, qui licentiam oſtendunt Epiſcopi, vel Vicarii. Adnot. ad Form.7. Tit.5. n.12. 152
Judex, & Miniſtri Sæculares impedientes Epiſcopos, nè tranſgreſſores feſtorum non puniant, theſaurizant ſibi iram Dei, ibid. n.16. & 17.
Judex Eccleſiaſticus non poteſt exercere actus contentioſæ juriſdictionis in Eccleſia, niſi quoad citationem verbalem. Adnotat. ad Formul.8 Tit.5. nù. 11. 161
Judex Laicus, ſi Clerici juramentum præſumeret recipere de veritate dicenda, poſſet tamquam uſurpator juriſdictionis Eccleſiaſticæ puniri. Adnot. ad Form.3. Tit.6. nu.5. 189
Judex judicans imperitè tenetur ad intereſſe partis, quia imperitia æquiparatur culpæ. Adnot. ad Form.1. Tit. 1. num. 27. 6

Juramentum. Abſolutio juramenti.

Juramentum de ſervandis Statutis Eccleſiæ non extenditur ad non recepta, vel per contrarium uſum abrogata. Adnot. ad Form.13.Tit.2. nu.3. 73
Juramentum fidelitatis, qui præſtent. Adnotat ad Form.1. Titul.7. num. 1.241.
Et quas conditiones debeat habere, numero 8.
Juramentum fidelitatis an per ſe ipſum, vel etiam per Procuratorem poſſit præſtari, ibid n.2
Abbatiſſa non egreditur clauſuram ad præſtandum juramentum fidelitatis, ibid. num.3.
Et rejiciuntur DD.qui contrarium tenent num.4. & 5.
Juramentum fidelitatis an poſt longum tempus præſumatur præſtitum, ibid. num.7.

Digitized by Google

Juramentum de conficiendo Inventarium bonorum Eccleſiæ recipi, & injungi poteſt. Adnot. ad Form. 4. ejuſdem Tit. n.1. 243
Juramentum de reſidendo in Eccleſiis Parochialibus poſt Conc. Trid. non defertur, ibid. n 4.
Juramenta, quæ deferuntur in adeptione Beneficiorum, non præſtantur Epiſcopo, ſed Eccleſiæ ratione commiſſæ ad miniſtrationis, ibid. n 5.
Juramentum de fideliter punctando, debet præſtare Punctator Chori & ad id cogi poteſt. Adnot. ad Form. 5. eiuſd. Tit. num. 1. 244
Juramentum præſtandum ab Examinatoribus Synodalibus eſt de forma ſubſtantiali. Adnot. ad Form.7. ejuſd. Tit.n.2. ibid.
Juramentum Examinatorum Synodalium ſufficit, quod ſemel fuerit præſtitum, ibid. n.3.
Juramentum Examinatorum Synodalium non præſumitur præſtitum fuiſſe, niſi probetur, ibid. n.4.
Juramentum non ſolum præſtare debent Officiales S.Officii, ſed & alii Aſſeſſores, & Judices, in ingreſſu muneris. Adnot. ad Form. 10. Tit. 7. n. 1. 246
Juramenta preſtanda in Cauſis Beatific. Sanctor. & in illis advertenda. Adnot. ad Form. 11. & 12. Tit. 7. ibid.
Juramenti abſolutio non conceditur, niſi adſit aliqua juſta cauſa, & quæ ſit. Adnot ad Form. 11. Tit. 12. num. 1. 354
Quia ſemper eſt ſervandum quoties ſine diſpendio ſalutis æternæ ſervari poteſt.
In juramenti abſolutione non requiritur citatio partis, ibid. num. 2. & 4.
Qui perjurium incurrit non abſolvitur, niſi à Papa, ibid. n. 3.
Qui petit abſolvi à juramanto non dicitur contravenire contractui, ſed hoc agit, ut Contractus læſionem poſſit oſtendere, ibid. n. 4.
Juramentum an ſit licitum, ſolus Judex Eccleſiaſticus cognoſcit, ibid. n. 5.
Abſolutio à juramento debet peti à Judice Eccleſiaſtico Domicilii rei conveniendi, ibid. d. n. 5.
Abſolutio obtenta à juramento, includit abſolutionem à juramento de non petendo abſolutionem contento in obligatione Camerali, ibidem n.6.
Qui explicitè, & expreſsè cum juramento promittit abſolutionem non petere, & patria non uti, ſi petat an efficiatur, perjurus, ibid. num 7.
Juramenti abſolutio ad effectum agendi neceſſaria non eſt, ubi concurrit enormis læſio, jam detecta, ibid n 8. 355
Item non exigitur, quando juramentum eſt appoſitum in obligatione facta in Carceribus, ibid. n.9.
Neque in aliis caſibus, in quibus juramentum de jure non ligat, ibid. n.10.

Juſpatronatus.

Vide. Beneficium.

L

Laici. Officiales Laici.

Laici non ſunt invitandi ad Synodum, nec locum prætendere poſſunt. Adnot. ad Form.3. Tit.5.n.6. 138
Laici per appoſitionem, & retentionem ſedilium in Eccleſia nullum jus acquirunt illa retinendi, Eccleſia nolente. Adnot. ad Form.8. Tit 5. n.4.& 5. 160
Laici ſunt capaces juris honorifici eligendi Syndicos, & Officiales pro Monaſteriis Monialium. Adnot.ad Form.14.Tit.11. n.3. & 4. 330.& 331
Laici Officiales Monialium non poſſunt ſe immiſcere, niſi in rebus temporalibus tantum, ibid. n. 6.
Laici ex jure reſervato in fundatione, vel ex Teſtatoris diſpoſitione poſſunt habere jus nominandi Puellas, ut recipiantur in Monaſteriis Monialium ad Habitum, ibid. d. n.6.& 7.
Salva tamen acceptatione liberè per Capitulum Monialium facienda, ibidem n.7.
Laici Officiales Monaſteriorum non debent perdurare ultra triennium, ibidem num.8.
Laici Officiales, ſeù Syndici Monialium poſſunt ab Epiſcopo amoveri ante triennium expletum, non tamen ſine gravi cauſa, ibid. d. n.8. & 9.
Laicus poteſt eſſe Procurator in præſentatione, reſignatione, & inſtitutione Beneficii. Adnot. ad Form.10. Tit. 2. n.12. 69

Digitized by Google

Legatum.

Legatum relictum Puellis honeſtis,non debetur Puellæ, quæ ab Amaſio comprimi paſſa eſt. Adnotat. ad Form. 19. Tit. 10. num. 3. 304

Etiamſi fuerit ab Amaſio poſtea deſponſata, ibid. n. 4.

Legatum relictum Puellis honeſtis, & civilibus, debetur filiæ Mercatoris, & Artificis, ibid. n. 5.

Legatum relictum pro Puellis Monacandis, an & quando debeatur ingredientibus Conſervatorium, in quo collegialiter vivitur ſub obſervantia alicujus Regulæ, ibid. n 6. & 7.

Legatum relictum pro Puellis Maritandis, an poſſit diſtribui Monacandis; & an legatum pro Monacandis diſtribui poſſit Maritandis, ibid. n. 8. & 9. 305

Legatum relictum pro *dotandis* Puellis poteſt dari jam nuptæ pro augenda Dote, ibid. num. 10.

Et etiam pro dotandis Puellis expoſitis, ibid. n. 10.

Legatum relictum pro Monacandis, an debeatur Puellæ, quæ Monachatur extra Patriam Teſtatoris, ib. n. 11. & 12.

Legatum pium pauperibus in genere diſtribuendum, debetur pauperibus Patriæ Teſtatoris,in quo habet Domicilium,ib. num. 13.

Legatum pauperibus diſtribuendum debetur prius pauperibus Conſaguineis Teſtatoris, ibid. n. 15.

Qui pauperes ſint in diſtributione eligendi, ibid. n. 16.

Legatum quando dicatur taxativè, vel demonſtrativè relictum, ibidem num. 21. & 22.

Legatum mobilium Domus non compræhendit pecuniam, ibid. n.27.

Legata pia poſſunt peti coram Judice Laico,ibid. n. 52. 311

Legatum non dicitur perpetuum, quod non attingit tempus centum annorum.Ad not. ad Form. 9. Tit.6.n. 6 203

Legatum Animalium pro Miſſis debet converti in ſtabilibus, ib. n. 3

Legata pia debentur ex teſtamento nullo. Adnot. ad d.Form. 19. Tit.10. numero 61. 312

Lex.

Lex non reſpicit ad ea, quæ raro contingunt, ſed ad id quod frequenter,& ut in pluribus accidit. Adnotat. ad Form. 1. Tit. 1. n. 29. 7

Lex debet eſſe honeſta, juſta, neceſſaria,& utilis, neque ſuperfluum patitur.Adnot. ad Form. 3. Tit. 5. n. 23. 141

Quod lege permiſſum eſt, ſuperfluum eſt precibus poſtulare. Adnot. ad Form.Tit. 5. num. 12. in fi. 179

Libri.

Vide. Parochus. Epiſcopus viſitat. Adminiſtrator.

Licentia quoad Moniales.

Licentia acceſſus, vel ingreſſus ad Monaſteria Monialium etiam Regularibus ſubjectarum debet ſubſcribi ab Ordinario loci,vel ejus Vicario.Adnot.ad Form. 3. Tit. 1. n. 3. & 4. 18

Et à ſolo Epiſcopo, ubi adeſt conſuetudo, ibid. num. 5.

Licentia ingreſſus in Clauſuram non poteſt dari à Vicario Monialium, neque ab Abbatiſſa, quibus nec talis facultas delegari poteſt ab Epiſcopo, ib. n. 10.

Licentia deferendi Habitum Tertiariæ non eſt concedenda, niſi habentibus requiſita. Adnot. ad Formul. 14. Tit. 6. num. 1. 219

Licentia pro Villicis, & Colonis, ac Operariis Monialium, quomodo ſit concedenda. Adnot. ad Form. 16. Tit. 11. n. 1. 2. & 3. 238

Licentia, quæ conceditur ab Epiſcopo Regularibus accedendi ad Collocutoria Monialium poteſt denegari ejus arbitrio. Adnot. ad Form. 18. Tit. 11. numero 1. 335

Præter licentiam Ordinarii alloquendi cum externis Moniales tenentur etiam veniam petere ab Abbatiſſa. Adnot. ad Form. 19. Tit. 11. n. 2. 336

Licentia alloquendi cum Monialibus non datur tempore Quadrageſimæ,& Adventus, ibid. n. 3.

Licentia alloquendi cum Monialibus denegatur etiam Conjunctis in primo, & ſecundo gradu, ſi illa abutantur, ibidem num. 4.

Li-

Licentia alloquendi cum Monialibus non denegatur Conſanguineis in primo, & ſecundo gradu conjunctis, ib.d. num. 3 & num. 5.
Licentiam alloquendi cum Monialibus petere, & obtinere debent exteri, & exempti, ibid. n. 6.
Licentia alloquendi Moniales ſubjectas Regularibus debet ſubſcribi etiam ab Epiſcopo, ib. n. 7. & 8.
Licentia alloquendi Moniales in primo, & ſecundo gradu conjunctas in Monaſteriis Regularibus ſubjectis poteſt concedi à ſolo Superiore Regulari, ibid. n. 9.
Licentia alloquendi Moniales, pro Famulis Conſanguineorum, conceditur unicuique Monaſterio. Adnot. ad Form. 10. Tit. 11 num. 1. 338
Licentia celebrandi feſtum diem Sancti Titularis non poteſt Monialibus denegari. Adnot. ad. Form. 11. Tit. 11. num. 2. 340

Licentia in genere.

Licentia pro laborando diebus feſtis ſemper eſt requirenda non obſtante neceſſitate, & de ratione. Adnot. ad Form. 7. Tit. 5. num. 7.
Ubi Decretum Sac. Congreg. adducitur. 152
Licentia laborandi diebus feſtis debet dari in ſcriptis duplici ratione, ib. n. 8.
Licentia laborandi diebus feſtis debet gratis concedi, ib. n. 9.
Licentia laborandi diebus feſtis ad ſublevandam paupertatem locorum piorum poteſt concedi cum aliqua eleemoſyna per modum hortationis, ibid n. 10.
Licentia laborandi diebus feſtis conceditur ab Epiſcopo privativè, non autem à Gubernatoribus, ſeù Judicibus Laicis, ib. num 11.
Licentiam prædictam exquirere debet exempti, & Regulares, aliàs æqualiter ſicut cæteri puniuntur ab Epiſcopo, ib. num. 13.
Licentia laborandi non conceditur in diebus feſtis ſolemnioribus, ib. n. 14.
Licentia retinendi Famulam non eſt danda omnibus Presbyteris, & Clericis, ſed cum cauſa, & illis tantùm, qui bona fama gaudent. Adnotat. ad Form 1. Titul. 6. num. 3. 187
Licentia, quæ conceditur ab Epiſcopo cohabitandi Clericis cum Mulieribus, non eſt abſolutè diſpenſativa, ſed declarat tranſgreſſionem Canonum in tali caſu non eſſe punibilem, ibid. n. 4.
Licentia cum Mulieribus cohabitandi non eſt neceſſaria, ſi ſunt conjunctæ in gradu de jure permiſſo, quamvis titulo famulatus retineantur, ibid. n. 5.
Dummodo non ſint ſuſpectæ.
Licentia retinendi Famulam gratis expedienda, ibid. n. 6.
Licentia Clericis ferendi teſtimonium in Foro Laicali in Cauſis Criminalibus conceditur præmiſſa proteſtatione cap. Prælatis de homic. in 6. Adnot. ad Form. 3. Tit. 6. num. 2. 189
Licentia ferendi teſtimonium coram Judice Laico gratis eſt danda, ibid. n. 9.
Licentia, quæ datur Clericis ferendi Sclopum venatorium provenit ab abuſu. Adnot. ad Form. 5. Tit. 6. num. 6. 192
Licentia venandi eſt gratis concedenda. Adnot. ad Form. 5. Tit. 6. num. 17. & 18. 194
Licentia colligendi eleemoſynas non conceditur, niſi perſonis honeſtis, cum conditionibus à Sac. Congreg. præſcriptis. Adnotat. ad Formul. 6. Titul. 6. num. 1. 195
Licentia elemoſynas colligendi conceditur Confraternitatibus, ibid. n. 2.
Et pro loco, ubi reperitur erecta. Adnotation. ad Formula 11. ejuſdem Tit. 6. num. 15. 213
Licentia eleemoſynas quæritandi non conceditur locis piis, qui propriis redditibus poſſunt onera ſuſtinere, ibid. ad d. Form. 6. n. 3.
Et redditur ratio.
Licentia eleemoſynas quæritandi non eſt concedenda Mulieribus, quæ in Conſervatoriis cuſtodiuntur, ut poſſint per ſe ipſas quærere, ibid. num. 4. & redditur ratio.
Collector eleemoſynarum non debet de illis partecipare, ſed aliundè ſtipendium accipere, quatenus, qui amore Dei id faciat non invenitur, ibid. n. 6.
Licentia eleemoſynas quæritandi à ſolo Epiſcopo conceditur, nec Judices Laici, ſivè Principes in hoc ſe ingerere poſſunt, ibid. n. 7.
Licentia exhumandi Cadavera pro recognitione facienda, à ſolo Epiſcopo, vel ejus Vicario conceditur, etiamſi fuerint ſepulta in Eccleſiis Regularium. Adnot. ad Form. 7. Tit. 6. num. 2. 198

Li-

Digitized by Google

Licentia exhumandi Cadavere Clericorum pro recognitione facienda conceditur a Sac. Congr. Immunit. ibid. n. 1.
Licentia exhumandi Cadaver pro recognitione facienda poteſt ab Epiſcopo denegari, ibid. num. 3.
Etſi conceditur fit cum proteſtatione &c. num. 4.
Licentia faciendi recogitionem Cadaveris in loco immuni non Sacro, non conceditur ab Epiſcopo, ibidem num. 6. 7. 8. 9. & 10.
Et rejiciuntur contrarium tenentes.
Si conceditur vigore facultatis S. Congregation. quomodo ſit danda, ibidem num. 11.
Licentia extrahendi delinquentem à loco immuni non debet concedi ab Epiſcopo, niſi prius ſaltem extrajudicialiter conſtet commiſiſſe delictum exceptum. Adnot. ad Form. 8. Tit. 6. n. 1. 200
Licentia extrahendi à locis immunibus delinquentes non conceditur ab Epiſcopo in caſibus à Bulla Gregoriana non exceptis, ibid. n. 2.
Sivè rei ſint Laici, ſivè Clerici, ibidem d. num. 2.
Niſi ageretur de Parocho cum Concubina in Domo Parochiali reperto, ibid. d. num. 2.
Licentia extrahendi delinquentem à Palatio Epiſcopali, quando poſſit ab Epiſcopo concedi, n. 3. 4. & 5.
Licentia extrahendi bona ab Eccleſia, quæ ſecùm tranſtulit Confuga non conceditur ab Epiſcopo, niſi cum facultate Sac. Congreg. ibid. n. 7.
Licentia exrahendi delinquentem à loco immuni non conceditur ſine aſſiſtentia perſonæ Eccleſiaſticæ, ibid. n. 9.
Licentia acceptandi onera Miſſarum debet eſſe in ſcriptis. Adnotat. ad Form. 9. Tit. 6. n. 4 & 5. 203
Licentia acceptandi onera Miſſarum non exigitur in legatis ad tempus relictis, ib. num. 6.
Licentia Eccleſiam ædificandi concurrente aliqua honeſta cauſa non eſt deneganda. Adnotat. ad Form. 10. Titul. 6. num. 3. 206
Sed non eſt concedenda omnibus, ſed iis tantum qui valent illas manutenere, ib. num. 6.
Licentia Eccleſiam erigendi eſt ſemper danda cum clauſula — *ſalvis juribus Parochi.* Adnotation. ad Formula 10. Titul. 6. numero 8. & ſeqq. 206
Licentia non extenditur ultra petita, ſed ſemper regulatur ab inſtantia. Adnot. ad Form. 20. Tit. 6. n. 6. 233
Licentia, differt à gratia, quia illa non eſt perpetua, nec obligat Succeſſorem, niſi negocium ſit cæptum, ſecus in gratia ibid. n 7.
Licentiam Epiſcopi, in quibus caſibus teneantur petere Regulares, ibid. numero 8.
Licentia quæ à Sac. Congreg. Concilii datur Regularibus pro alienationibus faciendis, gratis danda eſt, ibid. n. 28.
Licentia, quæ datur Presbytris exteris celebrandi Miſſam, quas conditiones debeat habere. Adnot. ad Form. 18. Tit. 6. numer. 1. 224
Licentia contrahendi matrimonium cum diſpenſatione Denunciationum poteſt concedi etiam tempore Adventus. Adnotat. ad Formul. 6. Titul. 8. numero 4. in fin. 252

Licentia à reſidentia ſe abſentandi.

Concurrent honeſta cauſa abſentiæ à reſidentia Epiſcopus illam non debet, nec poteſt denegare. Adnot. ad Form. 7. Tit. 4. num. 4. 110
Licentia Epiſcopi non exigitur, ut Canonici gaudeant vacantia trium menſium à Concilio conceſſa, ubi non adeſt Statutum, ſivè Conſuetudo, quæ longius ſervitii tempus requirat, ibidem numero 5.
Licentia Epiſcopi requiritur, ut Canonicus abſens poſſit petere Diſtributiones concurente juſta abſentiæ Cauſa, ibid. num. 6.
Licentiam abſentiæ an Epiſcopus poſſit Canonicis concedere ultra tres menſes vide, ibid n. 7. & 8.
Licentia abſentiæ à reſidentia etiam Parochis qui collationem obtinerunt à Prælato inferiori juriſdictionem quaſi Epiſcopalem non habenti, conceditur cauſa cognita ab Epiſcopo. Adnot. ad Form. 1. Tit. 6. n. 1. 186
Licentia ſe abſentandi cauſa Studii conceditur iis qui ſunt docibiles. Adnotat. ad Formul. 21. Tit. 6. de licent. num. 1. & v. 238
Docibiles non præſumuntur, qui excedunt ætatem 25. annorum, ibidem num 3.

Li-

Licentia prædicta non datur, niſi pro locis in quibus viget Studium generale, ibid. num 4.
Et pro Studio juris Canonici, & Theologiæ. ibid.
Datur etiam pro Studio Grammaticæ, ibid. num. 5.
Conceditur ad quinquennium, ibidem numero 6.
Gratis eſt concedenda, & ab Epiſcopo, non à Vicario Generali, ibid. n. 7.
Non eſt concedenda, quando Canonici ſunt pauci numero, ibid. n. 8.

Licentia fundandi Monaſteria.

Licentia fundandi Monaſterium per Epiſcopum non conceditur PP. Min. Sancti Franciſci, niſi exhibito conſenſu Diffinitorii. Adnot. ad Form. 19. Tit. 6. n. 1. 226
Licentia fundandi Monaſterium non eſt ab Epiſcopo concedenda, niſi ſervata forma Conſtitut. Clem. VIII. & Greg. XV. ibid. num. 2.
Conſtit. prædictæ ſervandę ſunt etiam extra Italiam, ibid. n. 3.
Non ſunt tamen Conſtitutiones præfatæ ſervande in tranſlatione Conventuum, quæ fit ad alium ſitum ejuſdem loci, ibid. num. 4.
Etiamſi tranſlatio fieret ad locum, in quo adeſſent alii Conventus, qui gaudent privilegio diſtantiæ, ibidem à numero 5. ad 10.
Neque ſunt ſervandæ in fundationibus Congregationum Presbyterorum Sæcularium collegialiter viventium, ibidem num. 11.
Servandæ è contra ſunt in fundationibus Conventuum etiam non Mendicantium, & de ratione, ibid. n. 12.
Et à PP. Societatis Jeſu ibid.
Item ab illis Regularibus, qui redeunt ad Monaſteria jam prius derelicta, ibidem num. 13.
Licentia fundandi, ſeu aperiendi Hoſpitium non conceditur, niſi ſervata lege Hoſpitii, & quæ ſit, ibid. n. 15. & 16.
Item prædictæ Conſtitutiones non erunt ſervandæ in fundatione Monaſteriorum Monialium, ib. n. 17. ubi n. 18.
Referuntur requiſita fundationis. 229
Licentię fundandi Conſervatoria non conceduntur explicitæ, ſed tantum tolerantur, ibid. n. 19. & 20.
Monaſteria Monialium erigenda, & erecta expedit, ut ſubjiciantur locorum Ordinariis, & non gubernio Regularium, ib. n. 22. 23. 24. & 25.
In erectione Monaſteriorum Monialium, quæ ſint animadvertenda, ibidem numero 21.
Et quæ conditiones admitendæ, ib.
Fundatio unius Monaſterii acquirit antianitatem pro aliis Monaſteriis futuris ejuſdem Ordinis, ibid. n. 26.
In fundatione Conventuum Min. Reformat. Recollector. & Cappucinorum non poſſunt, nec debent admitti aſſecuratores pro alimentis, nec præſtationes annuæ, neque legata, & onera perpetua Miſſarum, ibid. n. 27.
Fundationes Conventum Religioſorum poſſidentium bona poſſunt recipi cum obligatione non quæſtuandi, ibidem numero 28.
Et cum prohibitione acquirendi ſtabilia, num. 29.
In fundatione Conventuum tàm in Italia, quàm ultra Montes requiritur copulativè conſenſus Ordinarii, & Sedis Apoſtolicæ, ibid. num. 31.
Licentia fundandi Monaſteria non poteſt dari à Vicario Generali, niſi habeat ſpeciale mandatum, ibid. n. 32.
In fundatione Monaſterii Monialium Cappuccinarum non conceditur licentia, niſi dentur Aſſecuratores in defectum eleemoſynarum, ibidem numero 33. & 34.

Litteræ Apoſtolicæ.

Vide. Beneficium. Papa.

Litteræ Dimiſſoriæ, & Commendatitiæ.

Regulares Dimiſſorias Subditis non concedunt, niſi ad Epiſcopum Diœceſanum. Adnotat. ad Form. 1. Tit. 3. numero 1. 85.
Dimiſſoriæ non ſunt denegandæ nato ex Parentibus Cattholicis inter hæreticos, ex motivo deficientiæ fidei Baptiſmatis ibid. num. 5.
Dimiſſorias Superiores Regulares æquivocè ſui Subditis concedunt, ut Decreta Apoſtolicæ eludant. Adnotation. ad Formul. 23. Tit. 3. numero 1. 2. 3. & 4. 101

Di

Digitized by Google

Dimiſſoriæ in Regno Neapolis conceduntur pro certo Epiſcopo. Adnot.ad For. 1. Tit.4. num.1. 103
Dimiſſoriæ debent concedi cum expreſſione Cauſæ, ibid. n.2.& Adnot. ad Form. 5.ejuſdem Tit. nu.1. 107
Dimiſſoriæ pro Ordinibus Minoribus condendæ ſunt cum clauſula -- *Epiſcopo N. Ordinationes tenente*, & non cum clauſula -- *Pontificalia exercente*. Adnot. ad Form. 2.d. Tit.4.nu.1. 104
Dimiſſoriæ concedi debent ad tempus limitatum, ibid. n.2.
Dimiſſoriæ non ſunt exequendæ ab Epiſcopo Ordinante, quando à die conceſſionis effluxit tempus notabile, ibid. d. n.2.
Dimiſſoriæ abſentibus per longum tempus debent concedi, abſque teſtimonio de vita, & moribus, ibid. n.3.
Dimiſſoriæ abſentibus arctatis,& in Sacris conſtitutis denegari non debent, ſecus nullo modo arctatis, ibid. à n. 6. uſque ad nu.12.
Dimiſſoriæ ornatis virtutibus, & ſcientia, etiam non arctatis abſentibus non debent denegari, ibid. n.13. 107
Dimiſſoriæ directæ Vicario Urbis non debent habere clauſulam -- *ſuper quo conſcientiam Ordinantis oneramus*, nè per illam injuriam inferri videatur. Adnotat. ad Form.4. Tit.4.n.1. ibid.
Dimiſſoriæ non expirant morte Epiſcopi concedentis, ſed adhuc durant, niſi per Succeſſorem revocentur. Adnot. ad For. 5. ejuſd. Tit. num.2. 109
Dimiſſoriæ per Epiſcopum nominatim conceſſæ, ſi morte præventus illas non expedivit, poteſt V carius Capituli eaſdem expedire etiam intra annum Sedis vacantis, ibid. d. n.2.
Dimiſſoriæ an debeant perneceſſe in ſcriptis concedi, ib. n.3. & 4.
Dimiſſoriæ conceſſæ ad omnes Ordines, non cenſentur conceſſæ pro Ordinibus Sacris, niſi exprimatur, ib. n.5.
Dimiſſoriæ, quæ vocantur commendatitiæ diſcedere volentibus à Diœceſi, non ſunt denegandæ. Adnot. ad Form. 6.Tit. 4.num.1. ibid.
Dimiſſoriæ differunt, à Commendatitiis, & Teſtimonialibus, ibidem num.2. & 3. Et quæ ſint, & in quo differant demonſtratur.
Dimiſſoriis commendatitiis, mores Subditorum non ſunt laudandi, niſi Epiſcopo noti ſint, ib. n.4. & 5. & affertur ratio.
Si de litteris Dimiſſorialibus non appareat, Ordinantis aſſertioni ſtandum eſt. Adnot.ad Form.19.Tit. 3.num.1. 97
Cætera vide in verbo. Vicarius Capitularis, & in verbo Epiſcopus debet.

Litteræ Teſtimoniales.

Litteræ Teſtimoniales non conceduntur, niſi capta extrajudiciali informatione de vita, & moribus Ordinandi. Adnot. ad Form. 9. Tit. 1. n. 1. 112
Litteræ Teſtimoniales de vita, & moribus ſubſcribi debent ab Epiſcopo, non à Vicario Generali, niſi Epiſcopus eſſet abſens, vel haberet ſpeciale mandatum concedendi Dimiſſorias, ib. n. 9.
Litteræ Teſtimoniales de vita, & moribus dummodo non adſit aliquod canonicum impedimentum, non poſſunt denegari, ibid. n. 10.
Litteræ Teſtimoniales de vita, & moribus debent continere tempus præciſum, ibid. num. 11.
Litteræ Teſtimoniales Prælati nullius, debent continere commendationem morum, ibid. d. num. 11.
Litteræ Teſtimoniales idoneitatis pro Dataria non ſunt concedendæ Clericis, qui Eccleſiis non inſerviunt. Adnot.ad Form. 10. d. Tit.4. num. 1. 115
Litteræ Teſtimoniales approbationis in Concurſu debent exprimere non ſolum præelectum, ſed quot fuerint ab Examinatoribus approbati. Adnot.ad Form 16. Tit. 4. n.1. 119
Litteræ Teſtimoniales paupertatis à quibus exigantur. Adnotat.ad Form. 12. & 14. Tit. 4. ibid.
Litteræ Teſtimoniales fructuum Beneficii, quando exigatur. Adnot. ad Form. 18. Tit. 4. n. 1. 129
Litteræ Teſtimoniales identitatis perſonæ & legalitatis. Adnot. ad Form. 22. Tit. 10. num. 3. 315

M

Matrimonium. Denunciationes Matrimonii.

Matrimonia debent contrahi in Eccleſia. Adnotat. ad Form. 2. Tit. 2.num.7.&8. pag. 43. & Adnot. ad Form.11.Tit.8.n.1. 259

Exa-

Examen Teſtium pro Matrimonio contrahendo exterorum, poteſt delegari. Adnot. ad Form. 3. Tit. 8. n. 1. 248
Forma præſcripta in examine Teſtium à Sac. Congreg. Inquiſitionis de Urbe pro Matrimoniis exterorum, poteſt aliquandò prætermitti, & in quo caſu, ibidem nu. 2. & 3.
Qui atteſtationem ſtatus liberi pro contrahendo Matrimonium non habet, quid agere debeat, ibid. d. n. 3. & 4. 249
Decretum diſpenſationis datæ vigore Brevis. Adnot. ad Form. 4 ejud. Tit. 251
Denunciationes pro Matrimonio contrahendo, an poſſint ex diſpenſatione Epiſcopi fieri diebus ferialibus, in quibus adeſt concurſus populi. Adnot. ad Form. 6. Tit. 8. n. 1. & 2.
Super denunciationibus Matrimonii ſolus Epiſcopus Diœceſanus diſpenſat, non autem alii Prælati inferiores juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes de jure ſpeciali, ibid. n. 3.
Vicarius Generalis poteſt ex ſola generali delegatione denunciationes Matrimonii remittere, ibid. n. 4.
Parochus poteſt ſuos Parochianos Matrimonio conjungere ſervata forma Concilii abſque alia licentia Epiſcopi. Adnot. ad Form. 7. d. Tit. 8. nu. 4. 253
Dummodò diù abſentes non permanſerint, ibid.
Quæ dicatur ad hunc effectum longa abſentia, ibid. nu. 2.
Traductio privata Sponſæ tempore prohibito poteſt licitè fieri de licentia Ordinarii. Adnotat. ad Form. 8. Tit. 8. nu 1. & 2. 254
Epiſcopus debet eſſe rigidus in diſpenſando, ut Matrimonia fiant temporibus ab Eccleſia prohibitis, ibid. n. 4.
Cauſæ autem diſpenſandi referuntur, ibid. n 5. & 6.
Matrimonia temporibus ab Eccleſia interdictis, non poſſunt abſque peccato, & pœna contrahi ſine diſpenſatione Epiſcopi, ibid. n. 7.
Matrimonium contractum per unicam Teſtis depoſitionem de impedimento deponentis non deſtruitur, ſecùs ſi contrahendum. Adnot. ad Form. 9. Tit. 8. num 1. 256
Unici Teſtis depoſitio deponentis de impedimento, non retardat Matrimonium contrahendum, ſi patiatur exceptiones, ibid. n. 2. & 3.
Sponſalia de futuro, an & ex quibus cauſis diſſolvi poſſint, vel impedimentum præſtent Matrimonio contrahendo. Adnotat. ad Form. 10. d. Tit. 8. à nu. 2. ad 6. 257 & 258.
Ex diffamatione Sponſalium oritur impedimentum publicæ honeſtatis, ibidem num. 11.
Matrimonium diſſolvitur, ſi Conjuges de communi conſenſu ad cælibatum ambo tranſire volunt, ibid n. 6.
Uxor quandò eſt provectæ ætatis poteſt in ſæculo remanere emiſſo Voto continentiæ, ibid. n. 7.
Matrimonium ſolvitur quandò alter ex Conjugibus adulteratus fuit, ib. n. 8.
In impedimento dirimenre Matrimonium Epiſcopus diſpenſat in foro conſcientiæ, ſi poſt contractum Matrimonium non ſit publicè detectum, & adſit periculum incontinentiæ, ibid. n. 9.
Matrimonium eſt nullum, ſi Parochus materialiter, & phyſicè præſens, conſenſum utriuſque contrahentium non percipit. Adnotat. ad Formul. 8. Tit. 10. n. 1. 2. & 3. 289
Matrimonii deſcriptio quomodò fit in libro facienda per Parochum, ibid. n. 6.
Matrimonium contractum à Græco Latino Catholico coram Sacerdote Græco eſt nullum. Adnotat. ad Form. 10. Tit. 8. nu. 12. 258
Matrimonia contracta coram Cappellanis exercitus ſunt nulla ſine licentia Parochi, ibid. n. 13.
Matrimonium contractum coram Sacerdote, qui licentiam aſſerit à Parocho habuiſſe, habet præſumptionem validitatis, ibi. n. 14.
Matrimonium contractum à Catholico coram Miniſtro Acatholico eſt nullum, ibi. n. 15.
Matrimonia non contrahuntur ſine Dote, ibid n. 6.
Matrimonium metu contractum non convalidatur per copulam ſubſecutam licèt liberam, ibid n. 17.
Matrimonia puellarum expoſitarum non contrahuntur coram Rectore Conſervatori, ſed Parocho Parochiæ, ibidem num. 18.

Miſſa, Sacrificium Miſſæ, Miſſarum reductio.

Miſſas quis non tenetur celebrare, ſi legatum evaſit infructiferum, vel otioſum ſine culpa habentis onus. Adnot. ad For. 9. Tit. 6. n. 1. & 2. 203

Miſſarum onera debent adimpleri, quamvis in acceptatione licentia Epiſcopi non fuerit requiſita, & obtenta, ib. n. 3.

Miſſarum onera poteſt Epiſcopus reducere, ſi in ipſo acceptationis actu inveniat redditus oneribus non correſpondere, ibid. n. 7. & 8.

Miſſarum onera poteſt Epiſcopus reducere, quoties Teſtator dedit facultatem, ibid. num. 9.

Miſſa in qualibet Eccleſia ædificata, & ædificanda debet bis, vel ter in anno celebrari. Adnot. ad Form. 10. ejuſd. Tit nu. 5. & 6. 206

Miſſa non debet celebrari in Eccleſiis, præſertim Ruralibus in majoribus anni ſolemnitatibus, ib. nu. 13.

Miſſæ celebratio, exteris Sacerdotibus non debet permitti, ſi velint in loco permanere, niſi ſervatis conditionibus præſcriptis in Form. 18. Tit. 6. n. 1. 224

Miſſæ, quæ ex diſpoſitione Teſtatoris ſunt celebrandæ in Eccleſiis Regularium, celebrari debent à Cappellano per hæredem electo. Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. nu. 17. & 18. 306

Miſſæ celebrandę in Eccleſiis Regularium, quatenùs hi nolint patientiam pręſtare, transferuntur ad aliam Eccleſiam, ibid. num. 19.

Qui tenetur Miſſas pro ſuffragio Animæ Teſtatoris celebrare Miſſam concordantem cum officio celebrare poterit, & debebit, ſi aliter Teſtator non præſcribat, idid. n. 20.

Miſſæ quandò ſint reducendæ ob diminutionem redditûum, ibid. nu. 21. 22 23 24. & 25. 306 & 307

Miſſarum celebratio excellentior eſt eleemoſyna, ac Chori reſidentia, ib. d. n. 25. & 26. & ideò potiùs hæc, quam illæ tolli, & reduci debent.

Regulares non debent abſque licentia Epiſcopi celebrare Miſſas in Eccleſiis Monialium. Adnot. ad Form. 23. Tit. 21. n. 2. 348

Et ſi in illis ex diſpoſitione Teſtatoris onus habent celebrandi, onus transfertur ad eorum Eccleſias, ibid. d. n. 2.

Presbyteri, qui Cappellani non ſunt, poſſunt prohiberi, ne accedant ad celebrandum in Eccleſiis Monialium etiam Regularibus ſubjectarum, vel aliàs exemptis, ibid. n. 4.

Miſſæ Sacrificio non debent inſervire pueri immorigeri, rudes, & viles homines. Adnot. ad Form. 8. Tit. 5. de Edict. num. 16. 162

Moniales.

Monialium gubernium difficile. Adnot. ad Form. 3. Tit. 1. de Elect. Offic. n. 1. 17

Moniales non poſſunt Confeſſarium ab Epiſcopo deputatum recuſare. Adnotat. ad Formul. 3. Tit. 9. n. 5. 279

Moniales non tenentur confiteri Confeſſario Extraordinario. Adnot. ad Form. 4. ejuſd. Tit. n. 4. 282

Acceſſus ad Collocutoria Monialium, an poſſit fieri caſus reſervatus, vel prohiberi ſub pœna excommunicationis latæ Sententiæ. Prælud. ad Tit. 11. de Monialibus n. 1. 2. & 3. 315. & 316

Monialium Dos debet eſſe effectiva, & integre depoſita. Adnot. ad Form. 7. Tit. 11. n. 7. 322

Moniales præter Dotem Monachandæ poſſunt etiam per pactum aliquid aliud recipere pro Sacriſtia, vel Infirmaria, ibid. num. 8. & 9. Non autem alio Titulo.

Monialium ſupranumerum Dos, debet eſſe duplicata, ibid n. 10.

Moniales licitè, & abſque labe Simoniæ recipiunt Dotes pro Monachandis, ibid. d. n. 10. & 11. ibid.

Monialis ad aliud Monaſterium tranſlatæ Dos, & alia bona, ſi quæ habet deferuntur ad Monaſterium ad quod, ib. n. 12.

Moniales convenit, quod ſubjiciantur juriſdictioni Epiſcopi. Adnot. ad Form. 19. n. 21. circa fin. Tit. 6. ibid. & redditur ratio n. 22. & ſeqq.

Moniales debent retinere Librum, in quo deſcribantur profeſſiones Monialium. Adnotat. ad Form. 11. Titul 11. num. 2. 325.

Moniales debent profeſſiones regiſtrare uno ex pluribus modis tradito, ibid. nu. 4. 5. & 6.

Moniales, ſi ſcribere neſciant quomodò in profitendo debeant ſe ſubſcribere, ibi. num 7.

Mo-

Digitized by Google

Moniales promittentes obedientiam, implicitè vovent Clauſuram, ibid. num.10. 326

Moniales, ſi in Capitulo excludant Novitiam à profeſſione, non ſunt arctandæ ad exprimendam cauſam rejectionis, ib. nu.13.

Moniales antequam Puellas admittant ad habitum, vel profeſſionem debent Epiſcopum certiorare, quamvis Regularibus ſint ſubiectæ, ibid. n.14.

Monialis profeſſio emiſſa in manibus Abbatiſſæ, Epiſcopo non certiorato, ac etiam contra illius mandatum, valida eſt, quamvis Abbatiſſa poſſit puniri, ibi. dicto nu.14.

Non tamen eſſet valida quandò Epiſcopus inhibuiſſet cum clauſula irritante profeſſionem, ibid. n.15.

Moniales, quæ habent jus nominandi, & eligendi Puellas Monachandas debent nominare ætate idoneas, & cætera requiſita habentes, aliàs nominatio nulla eſt. Adnot. ad Form.12. d. Titul.12. num.2. 318

Moniales non ſuccedunt in hæreditate Clericorum Conſanguineorum, ubi adeſt Statutum excluſivum fœminarum. Adnot. ad Form.13.d.Tit.11.n.4. 319

Moniales, quæ habent jus nominandi, & eligendi ſibi Officiales Monaſterii, debent manuteneri, reſervata Epiſcopo approbatione. Adnot. ad Form.14.Tit.11. num.2. 330

Moniales non debent habere proſpectum in Eccleſias Sæcularium. Adnot.ad For. 19. nu.35. Tit.6. 232

Moniales, quæ habent jus Officiales Monaſterii nominandi, non tenentur plures ſimultaneè Epiſcopo præſentare, ſed unum tantùm. Adnot.ad Form. 15. Tit. 11. nu.1. 332

Moniales unum tantùm Medicum Ordinarium habere debent. Adnot. ad Form.17. d.Tit. 11. nu.1. 334

Moniales, quæ ex permiſſione Epiſcopi utuntur Medico Extraordinario, non tenentur ſolvere medicamina, ſed Monaſterium, ibid. n.2.

Moniales alloquentes cum exteris debent adhibere Auſcultatrices. Adnot. ad For. 19.d. Tit.11. n.1. 336

Et veniam petere ab Abbatiſſa, præter licentiam Ordinarii, ib. n.2.

Monialium Famuli, & Famulæ tenentur præceptum Paſchale in Eccleſia Parochiali adimplere, & ſepulturam habere. Adnotat. ad Form.20. d.Tit.11. n.2. 338

Moniales, an & quomodò poſſint livellos retinere, & expendere, ibid. nu.3 4.5. & 6. ibid.

Moniales ubi vita communis non ſervatur, poſſunt de licentia Superioris minuta retinere. Adnot. ad Form.3. Tit.1. num.7. 18

Monialibus prohiberi non poteſt, nè ſolemnizent diem Feſtum Titularis Eccleſiæ. Adnot. ad Form.21. dict. Tit.15.n.2. 340

Non poſſunt tamen uti ornamentis prophanis, ibid. n.3.

Neque Cantum figuratam exterorum habere in Eccleſia, ib. n.4.

Neque alias actiones prophanas Sacris miſcere, ibid. n.5.6.& 7.

Alias poſſunt ſubjici interdicto, quamvis ſint Regularibus ſubjectæ, ibid. d.n.7.

Monialis, quę voces, & ſuffragia procurat, ut eligatur Abbatiſſa ſe ipſam indignam reddit electionis. Adnot. Form. 22. Tit. 11. nu.17. 345

Quæ dicatur inhabilis, ibid. n.18.

Moniales carere poſſunt voce propter delictum, ex vi Regulæ, vel propter renunciationem, ibid. n.19.

Monialis, quæ renunciavit voci ſuæ, ſivè ante acceptationem Superioris, ſivè poſt, poteſt pœnitere, & vocem reaſſumere, ac votum dare re integra, ibid. n. 20.

Immò ſi renunciatio præjudicaret bono communi, compellitur ad ſuffragium ferendum, ibid. n. 22

Moniales tenentur Epiſcopo jubente, delicta, quæ bonum Communitatis deſtruunt, revelare, etiamſi non precedat infamia ibid. n. 29.

Moniales debent Cellas optare ſecundum earumdem antianitatem. Adnot. ad For. 17. Tit. 11. num. 3. 334

Moniales non debent dormire aſſociatæ, ibid. d. n.3.

Non veniunt nomine Monachorum. Adnot. ad Form. 21. ejuſdem Tit. num. 9. 341

Moniterium.

Vide, Excommunicatio.

Mo-

Digitized by Google

Mores.

Morum nobilitas plus ornat, quam Genitorum. Adnot.ad Form.10. Tit.4. nu. 2. ibid.
Morum nobilitas, & vitæ honeſtas gratum Deo faciunt ſervitorem, ibid.
Morum probitas, & gravitas præſumitur in ſene. Adnot. ad Form.23. Tit.11. n.3. 348

Mors.

Pater priùs mortuus præſumitur, quam filius. Adnot. ad Form. 11. Tit. 10. nu.1. 291
Mortuus quis non præſumitur in pupillari ætate, ibid. d. nu.1.
Obiiſſe quem præſumitur poſt centum annos. Adnot. ad Form. 13. d. Tit.1. nu.3. 293
An autem quis præſumatur vivere uſque ad centum annos, ibid. nu. 4. & 5.
Obiiſſe quem præſumitur ſine filiis, ibid. num.6.
Uxor præſumitur priùs mortua, quam Maritus, ib. n.7.
Mors non probatur fide Parochi, niſi in ea dicatur defunctum fuiſſe Sepulturæ traditum. Adnot. ad Formul.9. Tit.10.n.1. 291
Mors Parochi auget fidem ſcripturæ illius. Adnot. ad Form.19. Tit.10. nu.35. in ſin. 308

Mulier.

Mulieris greſſus penetrant ad inferos. Adnotat.ad Form.2. Tit.2. de licent. num.1. 167
Mulieres ſuſpectæ non debent cohabitare cum Clericis, quamvis ſenilis ætatis ſint, ibid. nu.2. & 4.
Cætera, vide. Eccleſia. Clericus. Parochus.

Muſica.

Muſica pertinet ad bonum commune. Adnotat. ad Form.8. Tit.5. de Edict. nu.17. 162
Cætera, vide in verbo. *Eccleſia. Epiſcopus poteſt. Epiſcopus non poteſt.*

N

Notarius.

Vide. Excommunicatio.
Notarius quandò teneatur revelare Inſtrumenta. Adnot.ad Formul.15. Tit.6.n.8. 243

Notorium.

Quando factum dicatur notorium. Adnot. ad Form.20. Tit.6. n.25. 236

Novitas.

Novitates ſunt evitandæ, ibid. n.25.

O

Occultum.

Occultum quid ſit, & quid publicum. Adnot.ad Form.1. Tit.9. de For. pœnit. nu.18.19. & 20. 264.& 265

Ordo, Ordinans, Ordinatus.

Ordinationes, præſertim Sacrorum Ordinum celebrari debent in Eccleſia Cathedrali,& non in Cappella Palatii Epiſcopalis. Adnot. ad Formul.1 Tit.3.n.3. 85
Ordinandus, ſi fidem Baptiſmatis non exhibeat, & eſt natus ex parentibus Catholicis, & inter hos converſatus præſumitur baptizatus, & poterit ordinari, ibid. n.4.
Ordinans natus ex parentibus Catholicis in partibus Hæreticorum, non eſt repellendus ex motivo deficientiæ fidei Baptiſmatis, ibid. n.5.
Ordinari poteſt, qui confirmationis fidem non exhibet, ſed jurat ſe reminiſci fuiſſe confirmatum, ſi aliter probari non poſſet ibid. n 6.
Ordinari poteſt illegitimus ad minores ordines diſpenſatione Epiſcopi, ibid n.7.
Ordinandorum requiſita diverſa ſunt juxtà Diœceſum leges, ibid n.8.
Ordinandi exteri, dummodò à proprio Ordinario fuerint in litteris Dimiſſorialibus approbati, non ſunt iterùm examinandi, ſi ordinans nolit, ibid. n.9. 86

Digitized by Google

Ordinandorum requiſita referuntur à For. 2. uſque ad Form. 19. Tit. 3 de collat. Ordin. ibid.
Prima Tonſura poteſt conferri illi, qui habent requiſita c.4. ſeſſ.23. de Reform. licè ob aliquod impedimentum non poſſit aſcendere ad alios ordines, ibid. d. Tit. 3 Adnot. ad Form. 5 n. 2. 88
Ordinandi quandò dicantur malæ vitæ, ut poſſint ab ordinibus repelli. Adnot. ad Form. 13. Tit. 3. n. 1. 91
Ordinari quis poteſt ad titulum Beneficii habentis onera Miſſarum, quæ ſi detraherentur redditus non eſſent ſufficientes pro congrua ſuſtentatione; quia hujuſmodi onera in calculo fructuum non ſunt detrahenda, ib. nu. 2. & adducitur ratio, ibid. n. 3.
Ordinari quis non poteſt ab Epiſcopo non ſuo ad titulum Patrimonii, ſeù Penſionis, neque prætextu utilitatis Eccleſiæ, aut triennalis familiaritatis, niſi collato Beneficio. Adnot. ad Form. 17. Tit. 3. num. 1. & 2. 95
Ordinari poſſunt ad titulum Penſionis, vel Patrimonii docti, & nobiles probatæ vitæ, quia tunc dicitur concurrere neceſſitatem, vel utilitatem Eccleſiæ, ibid. num. 3. 95
Ordines Sacri de præcepto conferuntur in Miſſa, ordines verò minores conferuntur etiam extrà Miſſam à non jejuno. Adnotat. ad Formul. 20. Tit. 3. n. 1. 98
Ordinandi non eſt neceſſe, quod examinentur ab Examinatoribus Synodalibus, ſed ſufficit, quod alii ab Epiſcopo Deputati illos audiant, ib. n. 2.
Ordinandi debent omninò ſervitio Eccleſiæ adſcribi, ibi. n. 3. 4. 5. 6. & 7. & quomodò adſcriptio ſit facienda, ibid. poſt n. 7.
Ordinans exterum debet in litteris Teſtimonialibus exprimere ordinem contuliſſe vigore Dimiſſorialium. Adnot. ad Form. 19. Tit. 3. de collat. ord. n. 1. & ſi Ordinem Sacrum contulit, ad quem titulum ordinavit, ibid. n. 2. 98
Ultramontani ordinari non poſſunt ab Epiſcopis Italiæ, niſi Dimiſſoriæ fuerint recognitæ per Nuncios, ibid. n. 3. ibid.
Indulta Apoſtolica recipiendi ordines extra tempora diſpoſitionem Concil. Trid. non relaxant. Adnot. ad Form. 22. Tit. 3. num. 2. 100

P

Papa.

Papa præſumitur ſuum arbitrium regulare juxtà leges. Adnotat. ad Form. 2. Tit. 5. nu. 14. 129
Papa irrationabiliter agens timet reprehendi, ibid. d. n. 14.
Papa in reſcriptis, (niſi aliud exprimat) cenſetur ſe conformare velle cum diſpoſitione juris communis, ib. d. n. 14.
Papæ Conſtitutiones non abrogantur per non uſum. Adnot. ad Formul. 12. Tit. 5. nu. 23. 168
Papa liberè confert omnia Beneficia, etiamſi agatur de Beneficio, in quo adhibetur concurſus. Adnot. ad Form. 16. Tit. 4. n. 4. 119

Parochus. Curatus.

Parochus tenetur diebus Dominicis, & Feſtis de præcepto Sacrificium Miſſæ applicare pro populo, & ovibus ſuis, etiamſi congruam tenuem habeat, & incertam. Adnot. ad Form. 2. Tit. 2. n. 4. 5. & 6. 42. & 43.
Parochus, qui eligitur ab Epiſcopo in concurſu, debet eſſe regulariter ætate provecta, bonæ famæ, gratus populo, aptus regimini, & utilis Eccleſiæ. Adnot. ad Form. 12. Tit. 2. n. 1. 70
Parochus abſens à reſidentia deputat Subſtitutum, & Epiſcopus approbat. Adnot. ad Formul. 1. Tit 6. n. 2. 186
Parochus de licentia Epiſcopi poteſt retinere Famulam ætatis 50. annorum. Adnot. ad Form. 2. Tit 6. n. 1. 187
Parochus non tantum Famulam, ſed nec Conſanguineam, ſi ſuſpecta ſit, Domi retinere non debet, ib. n. 2.
Parochus cum Concubina repertus in Domo Parochiali, poteſt indè extrahi, & ab Epiſcopo puniri. Adnot. ad Form. 8. Tit. 6. num. 2. 200
Parocho de jure debentur oblationes, quæ fiunt in Eccleſiis, & Oratoriis ſitis intrà confines Parochiæ. Adnot. ad Form. 10. Tit. 6. n. 19. 208
Fallit regula pluribus modis, ibi. nu. 20. & 21.
Parochus, ſi velit per ſe ipſum gratis functiones facere, non tenetur concedere licen-

centiam Confraternitati, ut illas exerceat per alios. Adnot. ad Form. 11. Tit. 6. num. 31. 216

Parochus inferenda, ſeù publicanda excommunicatione promulgata ab Epiſcopo, vel ejus Vicario contrà non revelantes, debet monere populum de effectibus excomunicationis, & cœremonias explanare. Adnot. ad Form. 17. Tit. 6. n. 1. & 2. 223

Parochus ſi velit, & non Cappellani Confraternitatum dat benedictionem populo cum Sacramento Eucariſtæ. Adnot. ad Form. 20 n. 3. Tit. 6. 233

Parochus, qui non obſtante Epiſcopi prohibitione Matrimonio conjunxit Parochianos, qui per longum tempus abſentes fuerunt poteſt ſeverè puniri. Adnot. ad Form. 7. Tit. 8. n. 3. 253

Parochus quid agere, & quomodò ſe gerere debeat cum Pœnitente, qui habet caſum pertinentem ad Sac. Pœnitentiariam Urbis. Adnot. ad Form. 1. Tit. 9. n. 105. & plurib. ſeqq. 275

Parochus tenetur retinere quinque Libros Parochiales Adnot. ad Form. 1. Tit. 10 num. 1. 287

Parochi Libri quandò dicantur legaliter retenti, & an probent, ibid. n. 2.

Parochi Libri qua forma ſint deſcribendi, ib d. n. 2. ibid.

Parochi præſentia in Matrimonio non debet eſſe phyſica, & materialis, ſed moralis cum intelligentia, & advertentia. Adnot. ad Form. 8. Tit. 10. num. 1. 289

Etiamſi Parochus affectet non audire, ibi. num 2. & 3.

Parochus quid advertere debeat in deſcribenda partita Matrimonii contracti. ib. n. 5 & 6. 290

Parochi fides de obitu alicujus non probat, niſi aſſerat quem fuiſſe Sepulturæ traditum, Adnot. ad Form. 9. d. Tit. 10. n. 1. 291

Parochus quid advertere debet in deſcriptione partitarum mortuorum. Adnot. ad Form. 13. Tit. 10. n. 1. 292

Parochus peccat mortaliter, ſi Matrimonium contractum in Libro non deſcribat. Adnot. ad For. 8. Tit. 10. n. 7. 290

Parochus in concurſu approbatus ab Epiſcopo Anteceſſore, poteſt denuò ad examen ab Epiſcopo Succeſſore vocari, cui ſi ſubjici renuat poterit à Cura ſuſpendi Adnot ad For. 15. Tit. 10. n. 2. 295

Parochi imperitia poteſt detegi ex indiciis extrajudicialiter habitis, ibid. d. n. 2.

Parochi, ſivè Curati poſſunt eſſe amovibiles, & nominari ab Univerſitatibus Laicorum. Adnot. ad For. 18. Tit. 10. n. 1. 295

Parochi jura, quæ ſint privativa, & quæ cumulativa, ib. plenè num. 2. 3. 4. 10. 11. & 12.

Parochus vel Curatus, ſi ſimul ſit Canonicus poteſt eligi in Vicarium Capitularem, ib. n. 5.

Parochus non tenetur ſubminiſtrare Cappellanis, ſeù aliis Presbyteris in ſua Eccleſia celebrare volentibus paramenta neceſsaria, ib. n. 6.

Parochus non poteſt cogere hæredem defuncti ad tradendum ſolitam quantitatem ceræ, ſed debet quantitatem illi benè viſam recipere, ib. n. 7.

Parochus non poteſt cogere hęredem defuncti, ut ad funus alii Presbyteri vocentur, ib. d. n. 7.

Parochus pro publicatione Matrimoniorũ nihil, pro fide autem decimam partem unius ſcuti percipere poteſt, ib. n. 8.

Parochus nõ poteſt cogere Parochianos, ut deferant pro Matrimonio contrahendo ſolita munuſcula ib. d. n. 8.

Parochus non poteſt impedire, nè in alia Eccleſia intrà fines Parochiæ detur benedictio Animalium nec oblationes recipiantur in die Feſto S. Antonii Abbatis, ibidem n. 9.

Parochus poteſt impedire, nè in aliis Eccleſiis ſuæ Parochiæ etiam Regularium non dentur benedictiones Puerperarum, ibid. n. 10. 11. & 12.

Parochus non poteſt ingredi cum Stola, & Cruce in Eccleſiis Regularium, neque exigere majorem eleemoſynam ab exteris tumulandis in eorum Eccleſiis, quam à Civibus. ibid. n. 13.

Parochus in funere peragendo in Eccleſiis Regularium poteſt in Eccleſia aſſiſtere tamquam unus de populo, ib. d. n. 13.

Parochus per ſe ipſum, & non per Subſtitutum debet munus ſuum adimplere, ib. nu. 14

Parochus ſivè Curatus debet habere congruam, certam, quamvis ſit amovibilis, ibid. n. 15.

Parochus, ſivè Curatus, qui Curę Animarum præficitur non excuſatur à reſidentia prætextu inſalubritatis aeris, neque conſuetudinis, ib. n 16.

Parochus, ſivè Curatus quamvis ſit amovibilis, non poteſt à Cura amoveri abſque

Digitized by Google

facultate Epiſcopi, ibid n.17. 30
Parochus poteſt condere Teſtamenta Parochianorum. Adnot. ad Form.19. num.1. d. Tit.10. 303
Parochus in Teſtamento Parochiani adhibetur loco Notarii, ibid. n.30. 330
Parochi Teſtamentum eſt validum in Foro Eccleſiaſtico, ubicumque tum in piis, tùm in prophanis cauſis,& ſivè Teſtator ſit ſanus, ſivè infirmus, ibid. d. n.30.
Immo Teſtamentum ſcribit etiam non Parochiani, ibid. n.31.
Parochi Teſtamentum debet redigi in publicam ſcripturam aliàs non probat, ibi. nu.32. & 33.
Parochi Teſtamentum quandò ſit exequendum, ſi ante illius obitum non fuit publicatum, ibid à n.34 ad 38.
Parochus in Teſtamento per ipſum condito, debet apponere certum tempus, & diem, ibi. n.42. 309
Parochi Teſtamentum quomodo, & ubi ſit publicandum, ibi. à nu.44. & 45. uſque ad 57.
Parochus debet infirmum roborare proteſtatione fidei, quæ datur in Formul. 20. Tit.10. ibid.
Parochus debet monere populum de obligatione ſumendi communionem in Paſchate Form 21. dict. Tit.10. ibid.
Parocho ſpectat miniſtrare Sacramenta famulis Monialium, & illos in Parochia ſepelire. Adnot. ad Form.20. n.2.Tit.11. 338
Parochus ſi vult poteſt prædicare in ſua Parochia loco Concionatoris, non obſtante contraria Conſuetudine. Adnot. ad Form.7. Tit.12. n.10. 363
Non tamen petere eleemoſynam Concionatori dari ſolitam, ibi. n.7.
Poteſt concionando eleemoſynam petere,ſi non ex communi ærario, ſed ex ſpeciali legato ſolvatur, ibid. n.9.
Parochi Teſtamentum interpretatur juxta communem uſum loquendi Patriæ. Teſtatori, ſi fuit ſcriptum lingua vernacula. Adnotat. ad Form.19. Tit.10. num.1. 303
Parochus non poteſt ſe opponere edificationi novæ Eccleſiæ quoties illius jura ſalva remanent. Adnot. ad Formul. 10. Tit.6. à n 8. ad 14. 207.& 208
Parochus Regularis, non poteſt à Cura diſcedere ſine licentia Epiſcopi. Adnot ad Form.20. n.8. in fin. Tit.6. 234

Parochiani.

Congruam Rectori conſtituere coguntur in ſubſidium, & eo tantum caſu in quo Rectori aliunde provideri non poteſt. Adnot. ad Form.2. Tit 2. n.2. 42
Non ſunt cogendi, ſed hortandi, ut audiant Miſſam in Parochia. Adnotat. ad Form.10. Tit.6. n.15. 207

Patrimonium Eccleſiaſticum.

Patrimonium ſemel conſtitutum, non poteſt revocari à conſtituente prætextu fictionis, ad quam probandam non admittitur, ſed cogitur illud libere ordinato conſignare. Adnot. ad Formul.13. Tit.3. nu.4. 92
Patrimonium non dicitur fictum, neque fiduciarium, ſi Patri, & fratribus conſtituentibus nihil remaneat pro victu, dummodo donatio ſit realis, firma, & legitimè facta, ibid. n. 5.
Patrimonium, quod aufert legitimam aliis Fratribus, Pater filio ordinando conſtituere non poteſt, nec recipi debet, ibi. num.6.
Patrimonium poteſt conſtitui cum conditione, quod ſi ordinatus Beneficium, vel alia bona ſufficientia poſt ordinationem acquireret, revertatur ad conſtituentem. Adnot. ad Form.18. Tit.3.n.1. 96
At per ſimplicem acquiſitionem Beneficii, ſivè bonorum, non ſit reverſio ſine Decreto Epiſcopi, ibid. nu.2.
Patrimonium, ad cujus titulum quis fuit ordinatus, non poteſt alienari, nec diſtrahi ſine licentia Epiſcopi, etiamſi ordinatus habeat aliunde unde congruè ſuſtentetur, ibid. d. n 2. & 3.
Patrimonii poſſeſſio debet eſſe pacifica cum perceptione fructuum, ibid. n.4.
Vide in verbo Ordo.

Pauper. Paupertas.

Pauperes niſi ab Epiſcopo protegantur, in judicio, & extra, opprimuntur. Adnot. ad Form.9.Tit.1. n.3. 26
Pauperes, & miſerabiles perſonæ poſſunt convenire illorum Debitores in foro Epiſcopi, ibid. n.5.
Pauperi in judicio nemo debet eſſe miſericors, ibi. n.7. in fine.
Pauperum protectio propria eſt Epiſcopi, Ad-

Digitized by Google

Adnot. ad Form. 10. Tit. 1 n 1. 30
Pauper Clericus cæteris paribus præfertur in aſſecutione Beneficii Adnot. ad Form. 10. Tit. 4. n. 3. 115
Pauper quiſque præſumitur Adnot. Form. 12. Tit. 4. n. 1. 116
Paupertas probatur per teſtes familiares, ſeù vicinos. ib. n. 1.
Pauperes loci Teſtatoris præferuntur cæteris in diſtributione legati pauperibus relicti. Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. num. 13. 306
Loca Pia veniunt ſub nomine pauperum, ibid.
Pauperes Conſaguinei Teſtatoris, præferuntur cęteris in diſtributione pauperibus facienda, ibidem n. 15.

Pecunia.

Pecunia quando veniat in legato mobilium Domus Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. de Paroch. num. 27. 307

Peſtis.

Peſtis dicitur Bellum Divinum. Adnot. ad Form. 12. Tit. 12. n. 2. 370
Peſtis dicitur caſus fortuitus, & excuſat à multis ib. d. num. 2.

Pœna. Pœnitentia.

Pœnæ pecuniarię debent locis, & uſibus piis applicari, & ſi Epiſcopus eſt pauper debet recurrere ad Sedem Apoſtolicam, ut illas ſibi concedat, alias ſibi applicans propria auctoritate peccat. Adn. ad Form. 13. Tit. 1. n. 3. & 4. 32
Pœna pecuniaria eſt pœna Canonica, ibi. num. 5.
Pœna pecuniaria pro delicto impoſita ſi imburſetur ſemper pręſumitur ex avaritię fonte levata: At ex cauſa correctionis ſi pauperibus erogetur, ibi. d. num. 4. ibid.
Pœna pecuniaria ſi magis timetur imponenda eſt potius quā ſpiritualis, ibi d. n. 5
Pœna pecuniaria eſt minor qualibet pęna corporali licet levi, ibi d. n. 5.
Et major imponitur Nobili, quam ignobili ibi. dicto n. 5.
Pęnę pecuniarię applicandę ſunt Locis Piis Civitatis, & Diœceſi in qua exiguntur, & cęteris paribus pęferendus eſt locus ubi delinquens inhabitat, ibidem n. 6.
Adnot. ſi reus condemnatus appellet ad Metropolitanum, & iſte ſententiam confirmet, pœna debet exigi ab Ordinario delinquentis non autem à Metropolitano, ibid. id. n. 6.
Pœna poteſt tolli, culpa perennis erit. Adnot. ad Form. 9. Tit. 4. n. 8. 113
Pœna frangentium jejunium quadrageſimę eſt imponenda à Judice Eccleſiaſtico privativè. Adnot. ad Form. 6 Tit. 5. de Edict. n. 4. 147
Pęna pro tranſgreſſione feſtorum debet eſſe moderata; & non eſt imponenda, excommunicatio, neque animalia vendi debent. Adnot. ad For. 7. Tit. 5. n. 4. & 5. ibid.
Pœnæ arbitrio Epiſcopi imponendę non debent extendi ad excommunicationem niſi in graviſſima cauſa Adnot. ad Form. 9. Tit. 5. n. 25. 169
Pœna Carceris in foro Epiſcopi adverſus Clericos debet dari pro delictis gravibus, ibid. n. 26.
Pœnę Carceris famam onerat, & gravamen infert irreparabile, ibid. d. num. 26.
Pœna Carceris de jure Canonico datur in pœnam, & non ad cuſtodiam. ib. n. 27 & 28.
Pœna Carceris obſtrictus dicitur, qui retinet Domum, vel Civitatem pro Carcere, ibid. n. 29. qui ſi injuſtè detineatur impunè aufugere poteſt.
Carceratus ſi obtinuit à Carceribus relaxari pręſtita fidejuſſione, non debet habere Domum, vel locum pro Carcere, ib. num. 30.
Reus, qui habuit dilationem redeundi ad Carcere, ſi aufugit, fidejuſſor tenetur eum repręſentare ib. n. 31.
Carcer inducit metum cadentem in conſtantem virum, ibi. n. 35.
Regulares offendentes Miniſtros, & Officiales Epiſcopi, poſſunt ab eodem Carcerari, ibid. n. 36.
Jugum, & lorum curvant collum durum, ibi. n. 37.
Pœna illorum, qui non communicantur in Paſchate eſt interdictum ab ingreſſu Eccleſiæ, Adnot. ad For. 16. Tit. 5. n. 1. 182
Pœna pędicta ſi ex cauſa ab Epiſcopo augeatur, quid agendum ib. n. 2.
Pœna exilii expirat morte Epiſcopi. Adnot. ad Form. 17. Tit. 5. nu. 5. 184
Sacri Canones obligant ad pœnam, & ad culpam. Adnot. ad For. 2. Tit. 6. numero 4. 187

Pœna privationis vocis ipſo facto incurrenda, incurritur à tranſgreſſore abſque alia Judicis Sententia, quando tranſgreſſio eſt notoria. Adnot. ad Form. 13. Tit.3. de collat.Ord. n.4. 101

Pœnitentia.

Vide. Sacramentum Pœnitentiæ.

Presbyter.

Vide. Clericus.

Præcedentia.

Vide. Canonicus. Proceſſio. Regulares.

Præſentatio. Præſentatus.

Vide. Beneficii collatio.

Privilegium.

Privilegium quod competit Univerſitati, non tollitur, neque aufertur per negligentiam particularium Civium. Adnot. ad Formul. 14. Tit. 11. de Monial. nu.5. 331

Proceſſio.

Jus indicendi publicas Proceſſiones eſt privativum Epiſcopi. Adnot. ad Form. 7. Tit 5. de Edict. n.22. 154

Ad Proceſſiones indictas, pro cauſa, bono, vel honore publico, tàm Clerici ſæculares Beneficia, vel Officia Eccleſiaſtica obtinentia, quàm Regulares invitati etiam per Edictum omnes intervenire debent, ibid. n.23.

Proceſſiones publicæ, quæ dicantur ad hunc effectum, ibid. n.24. & 25.

Regulares, Proceſſiones non faciunt extra Clauſtra ſine licentia Epiſcopi, niſi adſit legitima Conſuetudo præſcripta, ibid. n. 26. & 27.

In Proceſſionibus præcedentia regulanda eſt juxta diſpoſitionem Bullæ Greg.XIII.

Ubi tamen viget Conſuetudo, quod Regulares inter ſe præcedant ratione originis, & inſtitutionis ordinis, hæc ſervanda erit, ibi. n.28.

Ad Proceſſiones publicas intervenire etiam debent Regulares parvorum Conventuum, & qui diſtant per milliare ubi viget Conſuetudo, ſicuti, & Confraternitates laicorum, ib. n.29.& 30.

Proceſſiones, quæ vigore Indulti fiunt per Regulares extra Clauſtra, ducendæ ſunt per viam ſemel electam, ib. n. 31.

Præcedentia in Proceſſionibus debetur deferentibus Reliquias paratis, ib. n.32.

Regulares in ſuis proceſſionibus non poſſunt ducere puellas habitu fictitio Angelorum, neque Pinzocheras, ib. n.33.

Regulares non poſſunt proceſſionem ducere nec inferre in Eccleſiam Monialium quamvis eorum regimini ſubjectarum, ibid. d. n.33. 155

Regulares ad proceſſionem funeris invitati, debent accedere ad Eccleſiam parochialem, quamvis defunctus ſit ſepeliendus in eorum Eccleſia, ib n.34.& 35.

Si vero Cadaver per modum depoſiti in alia Eccleſia reperiatur ad illam ſe transferre poſſunt, ibid. n.36.

In proceſſionibus funeralibus quibus intervenit Capitulum Cathedralis, tàm Clerus Sæcularis, quàm Regularis debet in Cathedrali convenire, & ſub unica illius Cruce incedere, ibid.num. 37. & 38.

In proceſſionibus funeralibus Capitulum Cathedralis gaudet privilegio, quod omnes incedant ſub ſua Cruce, at in abſolutione funeris intra Eccleſiam Regularium, Crux Eccleſiæ tumulantis adhibetur, ibid. num.39. & 40.

Regulares accedentes ad proceſſiones, debent Eccleſiam ingredi, & non diſcedere niſi terminata functione, ibid. n.41.

Procuratio.

Vide. Epiſcopus non poteſt.

Regulares tenentur ſolvere procurationem Viſitatori Apoſtolico. Adnotat. ad Form. 20. Titul.6. n.35. 237

Procurator Fiſci.

Procurator Fiſci regulariter non appellat, niſi in aliquibus caſibus, & qui ſint. Adnot. ad Form.8. Tit.1.n.1. & 3. 26

Procurator Fiſcalis hodie, excepto adulterio, in omnibus criminibus ſtat loco Accuſatoris, ibid. n.2.

Procurator Fiſcalis deputatur ab Epiſcopo, & non à Vicario, ibid. n. 40.

Procurator Fiſcalis gaudet privilegio fori, ibid. nu.5.

Digitized by Google

Procurator pauperum.

Procurator pauperum non ſolum in Tribunali Epiſcopi debet conſtitui, ſed etiam in laico. Adnotat. ad Formul. 10. Tit. 1. num.2. 29
Procurator pauperum poteſt comparere, & patrocinium aſſumere etiamſi ſine mandato, ibid. num.3.
Procurator pauperum, pauperem non contemnat, quia judicabit Dominus cauſam ejus, ib. num. 4.
Procurator pauperum dicitur litis patronus, & cauſam agit, Advocatus vero perſonas ſuſcipit, hic agit calamo, ille ore, ibid. n.5.
Procurator pauperum gratis officium, & patrocinium ſuſcipere debet, ibidem num 6.

Procurator in genere.

Procurator non admittitur ad emittendam profeſſionem fidei, ſed proviſi de Dignitatibus, aut Canonicatibus in Cathedrali, tenentur per ſe ipſos illam emittere. Adnot. ad Form.13. Tit.2. n.4.73
Procurator laicus admittitur ad reſignandum Beneficium, & ad præſentandum. Adnot. ad Form.10. ejuſd. Tit. n.12. 69

Profeſſio.

Vide. Moniales. Puella.

Profeſſio Fidei.

Vide. Canonicus. Procurator.
Qui non emiſit profeſſionem fidei non poteſt pro præſenti à Canonicis haberi. Adnotat. ad Form.2. Tirul. 5. de Edict. num.30. 131
Profeſſio fidei facta coram Vicario Generali etiam Epiſcopo non impedito, validè dicitur emiſſa. Adnotat. ad Formul. 15. Tit.2. n.7. 73

Puella. Pueri.

Puella Monacanda de cujus libera voluntate oritur ſuſpicio, debet in loco libero per Epiſcopum explorari. Adnot ad Form.1. Tit.1. n.47. pag.9. & Adnot. ad Form.7. Tit.11. n.1. 311
Puellæ Monacandæ ſunt bis explorandæ etiam in Monaſteriis Regularibus ſubjectis ab Epiſcopo, ibid. n.48. ſed defectus explorationis, profeſſionem non annullat, ibid.
Puellarum exploratio voluntatis debet redigi in ſcriptis, ibid. n.49.
Puella, quæ paſſa fuit ab Amaſio comprimi, non poteſt concurrere ad legatum relictum Puellis honeſtis. Adnot. ad For. 19. n.3. Tit.10. 304
Puella civilis dicitur filia Mercatoris, ſeù Artificis, ibid. n.5.
Puellæ educationis cauſa in Monaſteriis Monialium recipi, & admitti non debent, niſi ſervatis conditionibus à Sacr. Congr. præſcriptis. Adnotat. ad Form. 1. Tit. 11. n.2. & 3. ibid.
Puellæ educandæ non debent admitti niſi à Capitulo Monialium per ſuffragia ſecreta fuerint acceptatæ, ibid. n.4.
Puellarum educandarum alimenta debent eſſe congrua, & in pecunia numerata. Adnot. ad For.3. Tit.11. n.1. 318
Abuſus recipiendi Puellas educandas ſine ſolutione pecuniæ, ibid. n. 2. & 4.
Abuſus educationis earum, ibid. n. 2.
Puellæ educandæ non debent recipi, in illis Monaſteriis ubi non adeſt locus ſeparatus, ibid. n.5.
Neque ubi adeſt prohibitio recipiendi ad Habitum Religionis, ibid. n.6.
Puella ad Habitum Religionis recipienda debet in exercitatione rerum ſpiritualium per decem dies ante detineri. Adnot. ad Formul. 5. Tit.11. de Monial. nu.1. 319
Puella ut legitimè recipiatur ad Habitum Religionis, exigitur conſenſus Capituli Monialium, & ipſius recipientis, nec ſufficit conſenſus ſolius Abbatiſſæ, ibid. num.3.
Habitus geſtatio, & conſenſus ſolius Abbatiſſæ non inducit profeſſionem tacitam, ibid. d. n.3.
Puella minor quindicim annorum non poteſt recipi ad Habitum Religionis. Adnot ad Form 7. Tit. 11. nu 3. pag. 321. & quomodo diſpenſetur, ibid. n 4. & 5.
Puellæ Novitiæ Dos ſi decedat intra annum probationis revertitur ad illius hæredes etiamſi in articulo mortis profeſſionem emiſerit, ib. n.13. 323
Puellæ Novitiæ Dos, ſi decedat anno probationis expleto, emiſſa profeſſione in mor-

mortis articulo in manibus Abbatiſſæ, acquiritur Monaſterio, licet profeſſio fuerit emiſſa initio Ordinario, ibid n.14.

Puella, quæ profeſſionem emittit ſi ſcribere neſciat, quomodo debeat ſuam profeſſionem ſubſcribere. Adnotat. ad Form. 11 Tit.11 n.7. 326

Puella recepta ad Habitum, ſi completo Noviriatu, denuo à Capitulo Monialium non recipiatur ad profeſſionem, non habet jus reclamandi, ibid. n.11.12. & 13. ibid.

Puellæ educandæ in Monaſteriis Regularibus ſubjectis, recipiuntur cum ſola licentia Superiorum Regularium, ibi. n.16.

Puellæ ſine licentia Sac. Congr. non admittuntur pro educatione in Monialium Monaſteriis, alias Epiſcopus, vel alius Ordinarius excommunicationem incurrit, ibid. n.17.

Puellas admittere ad Habitum ſpectat ad Moniales. Adnot. ad Form. 12. Tit. 11. nu.1. 328

Puella Novitia antequam faciat renunciationem debet ſuper eadem audiri, nè fraudes fiant. Adnot. ad Form. 13. Tit. 11. n 2. 329

Puellæ Novitiæ renunciatio evaneſcit, ſi moriatur ante emiſſam profeſſionem, ibid. nu.5.

Puellæ Monachandę poſſunt ex jure fundationis, Teſtatoris legato, vel alio Indulto præſentari, & nominari à laicis. Adnot. ad Form.14. Tit.11. n.6.& 7. 331

Puella, quæ verbis, & aliis ſignis externis profeſſionem emittit cogitur in Religione permanere, quamvis animum profitendi non habuerit. Adnot.ad Form. 1. Tit.1. n.49. in fin. 9

Puellæ Monacandæ ſæpè malis artibus ad ſuſcipiendum Habitum inducuntur. Adnot.ad Form.7. Tit.11.de Monial.n.2. 321

Pueri ſeptennes non habent perfectum uſum rationis, & poſſunt confirmari etiamſi non ſint confeſſi. Adnotat. ad Form.5. n.3. 4. & 5. 144

Pueri minores duodecim annorum non excommunicantur, ibid. n.7.

Puerorum juramenta non recipiuntur, ibid. d. n.7.

Pueri perfectæ ætatis dicuntur hi, qui duodecimum ſaltem annum habent, ibid.d. num.4.

Puella ſtuprata non poteſt invitis Parentibus renunciare Doti de jure ſibi debitæ. Adnot. ad Form.10. Tit.8. n.10. 258

Pueri immorigeri non debent Miſſis inſervire Adnot. ad For.8. Tit.5. n.16. 162

Q

Qualitas.

Qualitas, quæ requiritur à lege, non præſumitur adeſſe, niſi probetur. Adnot.ad Form.1. Tit.1. n.32. 7

Qualitas extrinſeca non præſumitur adeſſe, ſicuti intrinſeca ibid.

R

Regulares, Religioſi.

Religioſus, qui ſine licentia ſui Superioris examinatur in judicio pro teſte, validè deponit, ſi de licentia non objiciatur à partibus. Adnot.ad Form 3. Tit.6.de licent. n.7. 189

In Urbe, & in Cauſis Civilibus ſufficit licentia Card. Vicarii, ibid. n.8.

Regulares non poſſunt eleemoſynas quærere per alios quam per ſui Ordinis Religioſos ſine licentia Epiſcopi. Adnot. ad Form.6. Tit.6. n.11. 147

Regulares in reaſſumptione Conventus antea derelicti, & poſtea ex gratia reſtituti, non reaſſumunt jura præcedentię, quibus ante dimiſſionem potiebantur. Adn. ad Form.19. Tit.6. n.14. 228

Religioſi vulnerati, & offenſi recognitio fit à Curia Epiſcopi. Adnot.ad Form.7.Tit. 6. n.11. in fin. 199

Regulares pro approbatione obtinenda ad audiendum Sęcularium Confeſſiones non poſſunt effugere judicium Epiſcopi Dięceſani. Adnot. ad Form.7. Tit.9. n.1. 286

Benedictionem Puerperarum in ſuis Eccleſiis dare non poſſunt. Adnot. ad Form. 18. Tit. 10. n.11. & 12. 300

Regulares Congruam, quam ſolvunt Curatis Secularibus Eccleſiarum Parochialium Monaſteriis unitarum, non poſſunt diminuere, quamvis Curatus pro minori quantitate deſervire ſpondeat. Adnot.ad Form. 18. Tit. 10. n. 15. ibid.

Religioſi S. Antonii Viennenſis non poſſunt prohibere, quin in aliis Eccleſiis, quam propriis dentur benedictiones Animalibus, ibid. n. 9. in fin.

Re-

Regulares, qui accedunt ad colloquendum cum Monialibus de licentia Epiſcopi, & conditiones in licentia præſcriptas non ſervant peccant mortaliter, & privationem vocis ipſo facto incurrunt. Adnot. ad Form. 18. Tit. 11. num. 3. 335

Regulares, qui accedunt ad Collocutoria Monialium ſine Epiſcopi licentia peccant mortaliter quamvis ad breve tempus ibid. num. 4.

Regulares accedentes ad Monaſteria Monialium ſine licentia poſſunt ab Epiſcopo coerceri, & puniri, ibid. num. 5.

Regulares occaſionaliter, & ex rationabili cauſa cum Monialibus ſine licentia alloquentes peccant mortaliter, ibid. num. 6.

Regulares intra Clauſtra delinquentes, poſſunt a Superioribus conſtringi, & puniri. Adnot. ad Form. 8. Tit. 5. de Edict. num. 12. 161

Regulares non poſſunt Edicta publicare, quibus prohibetur acceſſus ad Collocutoria Monialium ipſis ſubjectarum, ſed hoc pertinet ad Epiſcopum Adnot. ad Form. 19. Tit. 11. num. 7. & 8. 337

Religioſi Franciſcani non poſſunt recipere in fundatione Conventus, aſſecurationes, neque legata Miſſarum pro alimentis. Adnot. ad Form. 19. Titul. 6. num. 27. 230

Regulares non debent inſervire pro Cappellanis in Eccleſiis Monialium. Adnot. ad Form. 23. Tit. 11. de Monialibus, num. 1. 348

Regulares deſtinati ab Epiſcopo ad concionandum Monialibus debent eſſe moribus graves, & noti, Adnot. ad Form. 24. Tit. 11. num. 1. 349

Non poſſunt tali occaſione ſub quovis prętextu Moniales alloqui, ibid. nu. 2.

Religioſi Milites Ordinis S. Jo: Gieroſolymitani non poſſunt filios arrogare. Adnot. ad Form. 13. Tit. 12. n. 4. 372

Regulares non prę ſentantur ad Beneficia Sæcularia Curata ſine diſpenſatione Papæ, Adnot. ad Form. 10. Tit. 5. n. 3. 172

Vide in verb. *Concurſus*.

Regulares ſubjiciuntur juriſdictioni Epiſcopi, ſi in numero preſcripto à Conſtitutionibus Apoſtolicis in Conventu non commorentur. Adnot. ad Form. 20. Tit. 6. num. 9. 234

Si non accedant vocati ad publicas Proceſſiones n. 10. & 11.

Si Cenſuras ab Epiſcopo promulgatas non ſervent, ibi. nu. 12. 234

Si incedant ſine Socio, vel de nocte, aut indecenter veſtiti n. 13.

Si exerceant Curam Animarum, in his quæ pertinent ad adminiſtrationem Sacramentorum n. 14.

Si non accedant ad Synodum, dummodo ſint Curati, vel ad conferentias caſuum conſcientiæ n. 15.

Si miniſtrent Laicis Sæcularibus degentibus in Monaſteriis, Viaticum, vel extremam Unctionem abſque licentia, ib. n. 16.

Si lædant immunitatem Eccleſiaſticam, nu. 17.

Si Superiores non doceant Religioſum reum de delicto publico puniviſſe n. 18.

Si offendant Officiales Curiæ Epiſcopi, n. 19.

Si Viaticum miniſtrent Religioſo infirmo in Domibus Sæcularium n. 20.

Si celebrent in Oratoriis privatis Domicellorum, poſt celebratam unam Miſſam. n. 21

Si abſolvant à caſibus reſervatis, vel pœnitentes extra Diœceſim Epiſcopi approbantis num. 22.

Si degant extra Clauſtra, & delinquant, ib. n. 23.

Si celebrent Miſſas horis inconſuetis, vel prædicent, aut miracula non authentica promulgent n. 24.

Si Clericum notoriè percutiant. nu. 25.

Si caſum à Concilio exceptum incurrant, ibi. n. 26.

Si recipiant Puellas ad Habitum Religionis ſine Epicopi licentia. n. 27.

Si circumeant per Eccleſiam offerentes populo oſculum Patenæ. n. 28.

In Cauſis Civilibus conveniuntur, & conveniunt alios ſervata forma Conſtit. Gregor. XV. ibi. d. n. 28. verſ. In prædictis.

Regulares Religionis Suppreſſæ non remanent liberati à Votis. n. 29.

Omnes Regulares in alienationibus tenentur petere licentiam à Sac. Congreg. Concilii. n. 30. Quę gratis conceditur. num. 31.

Regulares Dominicani non habent jus viſitandi Societates in eorum Eccleſiis erectas n. 32.

Nec ſuperintendentiam ſpiritualem in alias extra eorum Eccleſias. n. 33.

Superiores Regulares non poſſunt apponere Interdictum in Eccleſiis ipſis ſubiectis. n. 34.

Regulares poſſidentes tenentur ſolvere Vi-

ſita-

Digitized by Google

ſitatori Apoſtolico procurationem num. 35. 237
Non poſſunt Ordinari extra tempora, niſi habeant Indulrum ſpeciale num. 36.
Superiores Regularium tenentur reſidere intra Clauſtra num. 37.

Reliquia.

Reliquiæ debent in Viſitatione Epiſcopi recognoſci. Adnot. ad Form. 2. Tit. 5. nu. 37. 132
Reliquiæ debent cuſtodiri ab Eccleſiaſticis, ibid. n. 38.
Reliquiarum Cuſtodia, quoad retentionem Clavis poteſt eſſe penes Laicos, ibi. num. 39.
Hoc intellige de conſenſu Rectoris Eccleſiæ, vel ubi adeſt conſuetudo, ib. n. 40.
Reliquiarum Clavem Rector Laicis non poteſt concedere, & de ratione, ibid. num. 41.
Epiſcopus, quando poſſit Laicis Clavem Reliquiarum concedere abſque Rectoris Eccleſiæ conſenſu, ibid. à nu. 41. ad 46. 47. & 48.
Reliquiæ retentæ in Eccleſiis Regularium, viſitari poſſunt ab Epiſcopo, ſi proveniunt à Laicorum donatione, & expenſas pro illarum ornatu ſubminiſtrant, & Clavem retinent, ibi. num. 49.

Renunciatio.

Vide. Puella.
Renunciatio bonorum facta per Novitium expirat non ſecuta profeſſione. Adnot. ad Form. 13. Tit. 11. n. 5. 329
Secus ſi fieret per viam Teſtamenti, quia tunc firma eſſet, ibid. d. n. 5. in fin.
Renunciatio Novitiæ non exigit præſentiam, ſed licentiam Ordinarii, ibid. n. 1.

Reſidentia.

Vide. Canonicus. Epiſcopus tenetur. Licentia. Parochus.

Revelationes.

Vide. Excommunicatio.
Revelare tenentur Subditi, quæ vergunt in damnum publici boni. Adnot. ad Form 5. Tit. 3. n. 2. 81
Revelare an & quando quis teneatur Simoniam confidentialem, ſi notitiam habeat ſub ſigillo ſecreti naturalis. Adnot. ad Form. 18. Tit. 2. nu. 8. 81

Ruſticus.

Ruſticus, ſivè Villicus, cor habet ad verſandos ſulcos, & vigilia ejus delectatur in ſagina Vaccarum. Adnot. ad Form. 16. Tit. 11. n. 1. 332

S

Sacramentum Baptiſmi.

Expoſiti quomodo ſint Baptizandi. Adnot. ad Formul. 3. Tit. 10. de Paroch. num. 1. ibid.
Obſtetricis officium nulla Mulier debet exercere, niſi prius à Parocho fuerit inſtructa, & ab Epiſcopo approbata. Adnot. ad Form. 6. d. Tit. 10. n. 1. 289
In collatione Sacramenti Baptiſmatis ſecluſo mortis periculo adhibendæ ſunt ſolemnitates ab Eccleſia preſcriptę aliàs Baptizans ſine illis graviter peccat, ibid. num. 6.

Sacramentum Confirmationis.

In Sacramento Confirmationis poſſunt eſſe Patrini omnes, qui ſunt in ætate 14. annorum, quamvis non excedant ætate confirmandos. Adnotat. ad Formul. 5. Tit. 5. n. 1. pag. 144. Et redditur ratio.
Pueri ſeptennes poſſunt, & debent ad Sacramentum Confirmationis admitti, quamvis ſint inconfeſſi, non tamen ſi ſint adulti, ibidem à n. 3. ad 8. & afferuntur rationes.
Confirmandi debent eſſe inſtructi in rudimentis Fidei, ibid. n. 9. quæ ibidem enumerantur.
Confirmandi debent eſſe de Diœceſi, nam exteri ſine licentia proprii Epiſcopi non poſſunt ſine culpa confirmari, ibid. nu. 11. & rejicitur ſententia contraria.
Confirmationis Sacramentum debet ab Epiſcopo miniſtrari tempore Viſitationis. Adnot. ad Form. 7. Tit. 10. n. 1. ibid.

Sacramentum Euchariſtia.

Euchariſtia retinenda eſt in Altari majori Eccleſiæ Parochialis. Adnot. ad Form. 2. Tit. 2. n. 3. 42

Qui

Digitized by Google

Qui Euchariſtiam non ſumunt in Paſchate interdicuntur ab ingreſſu Eccleſiæ: Sed Epiſcopus ex cauſa pœnam auget. Adnot. ad Formul. 16. Tit. 5. n. 1. & 2. 182
Qui non communicatur in Paſchate, ſi decedat antequam interdicatur, erit ſepeliendus in Eccleſia, ibidem num. 5. niſi intermiſſo eſſet notaria, vel adeſſet Synodus in contrarium.
Expoſitio publica Sacramenti Euchariſtiæ fieri non poteſt à Regularibus, niſi de licentia Epiſcopi. Adnot. ad Form. 20. Tit. 6. n. 1. 233
Neque ab aliis Eccleſiis exemptis non habentibus juriſdictionem in populum, ib. num. 2
Neque à Confraternitatibus illis diebus, in quibus fit in Eccleſia Parochiali, ib. n. 3.
Licentia exponendi publicè Euhariſtiam danda eſt Regularibus in ſcriptis, & de ratione, ib. n. 4.
Quando ſimpliciter datur intelligitur pro unica vice, ibid. n. 5.

Sacramentum Pœnitentiæ.

Confeſſarius Executor Brevis Pœnitentiariæ quomodo ſe gerere debeat in certiorandis Conjugibus de nullitate conſenſus matrimonii ob impedimentum dirimens quando alter eorum inſcius contraxit. Adnot. ad Form. 1. Tit. 9. de for. pœnit. num. 54. 55. & 56. 269
Confeſſarii, & Parochi quid agere, & quomodo ſe gerere debeant, quoties eveniant caſus, pro quibus fit recurrendum ad Sac Pœnitentiariam Urbis, ibid. à num. 105. cum ſeqq. 275
Regulares ſemel approbati & examinati ad audiendas Confeſſiones ab eodem Epiſcopo non poſſunt denuo examinari. Adnot. ad Form 17. Tit. 5. nu. 2. pag. 184. & Form. 1. Tit. 9. n. 1 262
Confeſsarii approbati cum clauſula — *Ad noſtrum beneplacitum*, poſſunt ad libitum removeri. Adnot. ad Form. 1. Tit. 9. n. 2. & 3. ibid.
Confeſſarii debent in Eccleſiis Confeſſiones audire, de licentia Rectorum earumdem, ibid. n. 4.
Confeſſarii Regulares debent certiorare Parochum de adminiſtrato Sacramento Infirmis, ibid num. 5.
Confeſſarii non debent audire Confeſſiones extra Sedem Confeſſionalem, vel è conſpectu nulla interpoſita Crate, ib. n. 6
Confeſsarii etiamſi Regulares ſint non debent audire Confeſſiones extra caſum infirmitatis, vel alterius honeſtæ cauſæ, niſi in Eccleſia, ibid. n. 7.
Confeſſarii in Sacramentali Confeſſione ſollicitantes ad turpia qui dicantur, ib. n. 8. 236
Confeſſarii ad turpia ſollicitantes denunciandi ſunt nulla præmiſſa fraterna correctione, & non obſtante parvitate materię, ib n. 9. Immò etiam Sacerdos, qui licet non ſit confeſſarius approbatus, nihilominus fingens ſe eſſe talem, ſollicitat, num. 9.
Confeſſarii tenentur ſcire obligationem, quam habent monendi pænitentes denunciandi Confeſſarios ſollicitantes, ib. num. 10.
Confeſſarii ſollicitantes poſſunt in Sacramentali Confeſſione abſolvi ab hoc delicto à quocumque Confeſſario, ib. d. num. 10.
Confeſſarii Ordinarii Monialium non poſſunt eſse Regulares, niſi in caſu penuriæ Sacerdotum Sæcularium de licentia Sac. Congreg. Adnot. ad Form. 3. Tit. 9. num. 2. 3. & 4.
Confeſſarius ab Epiſcopo deputatus non poteſt à Monialibus recuſari ib. n. 5.
Confeſſarii Monialium quicumque ſint non poſſunt ingredi Clauſuram ad officium funeris peragendum, ib. ad n. 9.
Confeſſarii Monialium debent ita Confeſſiones Infirmarum audire, ut poſſint Janua Cella aperta videri à Commitatricibus, ibid. n. 10.
Confeſſarii Monialium longè à Collocutoriis adeſſe debent, ibid. num. 11. præſertim dum adeſt Confeſſarius Extraordinarius, ibid. n. 12.
Confeſſarii Monialium congruam debent habere mercedem, quæ victui eorum ſufficiat, ibid. n. 13. & de ratione n. 14.
Confeſſarii Extraordinarii Monialium an poſſint eſſe Regulares. Adnot. ad Form. 4. ejuſdem Tit. n. 1. 281
Confeſſarius Extraordinarius etiam Monialibus Regularibus ſubjectis datur ab Epiſcopo aliqua juſta cauſa concurrente, ibid. n. 2.
Confeſſarius Extraordinarius eſt offerendus etiam non petitus, ibid. n. 3.
Confeſſario Extraordinario non tenentur Moniales confiteri, ib. n. 4. ſed convenit, quod omnes ſe præſentent n. 5.
Confeſſarius Extraordinarius eſt dandus in com-

communi, non alicui Moniali tantum, ib. nu.6.
Confeſſarius Extraordinarius datur aliquando etiam Moniali particulari, ibid. d. nu.6.
Confeſſarii Regulares Monialium eorumque Socii, non poſſunt cum illis alloqui Adnot.ad Form.5. d. Tit.9. n.1. 283
Confeſſarii Regulares non poſſunt ingredi Clauſuram pro adminiſtratione Sacramentorum ſine Socio provectæ ætatis, ibid. n.2.
Confeſſarii Regulares pro Monialibus debent ab Epiſcopo approbari ſervatis aliquibus conditionibus. Adnot.ad Form. 6. d. Tit.9. num.1. 284
Confeſſarii Regulares Monialium, conditiones ab Epiſcopo præſcriptas non ſervantes, poſſunt ab eodem puniri, ib. d. num.1.
Confeſſarii Regulares Monialium ipſis Regularibus ſubjectarum debent approbari ab Epiſcopo ad triennium non autem ad tempus brevius, ibid. n.2.

Scamna, ſeù Sedilia.

Vide. Eccleſia. Laici.

Scientia.

Scientia, & ſapientia reperitur in Senibus, Adnotat.ad Form.1. Tit.1. nu.28. 6
Scientia inflat, charitas verò ædificat. Adnot.ad Form.6. Tit.12. n.2. 360
Scientia Conſtitutionum Synodalium præſumitur, ſi fuerint publicatæ. Adnot. ad Form.3. Tit.5. nu.27. 141
Scientia Edicti præſumitur. Adnotat. ad Form.17. Titul.5. nu.1. 184

Scripturæ.

Scripturæ, & Inſtrumenta, quæ pertinent ad Forum Epiſcopale debent ſervari in ejuſdem Cancellaria, non autem in Archivio publico Univerſitatis. Adnot. ad Form.5. Tit.1. n.2. 22
Scripturæ, & rogitus ſpectantes ad Monaſteria Monialium, debent cuſtodiri, & per Notarios exhiberi ad mandatum Epiſcopi in eadem Cancellaria, ibid. n.3.
Non poteſt tamen prohibere nè Capitulum, ſivè Judices Synodales, utantur opera alterius Notarij, quam Cancellarii præterquam in Viſitatione, ibid. n.4.

Seminarium, Seminarii Taxa.

Seminarium debet habere Canonicos Deputatos pro illius regimine ad formam Concilii. Adnot. ad For.1. Tit.12. n.1. 351
Seminarii Deputati non poſſunt amoveri ſine cauſa, ibid. d. n.1.
Seminarium dicitur formaliter erectum, quando pueri in Domo etiam conducta introducti, Collegialiter vivunt, & hoſpitantur, ibid. n.2.
Seminario ratam fructuum Menſæ primo loco Epiſcopus contribuere debet, ib. n.3.
Seminario an contribuere debeant Regulares, qui gaudent Beneficiis unitis. ibid. nu.4. & 5.
Beneficia, quæ ob illorum tenuitatem Decimis Papalibus non contribuunt, nec Seminario contribuere tenentur, ibid. nu.6.
Beneficiati, qui paſſi ſunt abſque culpa notabilem fructuum diminutionem Beneficiorum, debent ſublevari reductione taxæ, ibid. n.7.
Taxa Beneficiorum pro manutentione Seminarii debet conſtitui cum conſilio Deputatorum ad formam Concilii. Adnot. ad Form.2. d. Tit.12. n.1. 353
Taxa Beneficiorum poteſt conſtitui ante formalem erectionem Seminarii, ib. n.3.
Taxa Beneficiorum debet fieri in Subſidium, ibid. n.4.
Taxa debet fieri deductis prius oneribus, & expenſis neceſſariis Beneficiorum, ibid. num.5.
Taxa fit habita conſideratione locorum, & Beneficiorum qualitate, ibid. n.6.
Taxa poteſt augeri in futurum, ibid. n.7.

Sepultura, Funus.

Vide. Confraternitas.
Qui morte improviſa decedunt poſſunt liberè ſepeliri, abſque licentia, dummodo non ſint publici peccatores. Adnot. ad Form.10. Tit.10. n.1. 292
Confratres quomodo, & in quo loco poſſint ſibi eligere Sepulturam. Adnot. ad Form. 11. Tit.6. n.26. 214
De electione Sepulturæ vide, ib. poſt d. n.26. ubi plura Dubia reſoluta referuntur.
Electio Sepulturę factę ab Infirmo, ſi poſtea convaleſcat, non cenſetur revocata, ſi deindè ex alia infirmitate decedat, ib. n.30.
Privilegium Sepulturæ conceditur ab Epiſcopo, ibi. n.25.
Nemo poteſt pro alio Sepulturam eligere, ibi. n.28. pag.216. & redditur ratio n.29.
Sepultura Eccleſiaſtica non eſt deneganda Cadaveribus interfectorum, licet incomfeſſi deceſſerint, dummodo non ſint publici peccatores, vel Excommunicati; Adnot.

Adnot. ad Form. 12. Tit. 19. n. 1. 291
Ad funus poteſt hæres defuncti vocare, quos ſibi placuerit, vel neminem præter Parochum. Adnotat. ad Form. 18. Tit. 10. num. 7. 299
Si Teſtator diſponat ſepeliri contra morem, & ritum Eccleſiæ, vel quod prophana funeri admiſceantur ejus voluntas non eſt ſervanda. Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. n. 2. 304
Sepultura cadaveribus Laicorum in Eccleſiis Monialium dari non poreſt, quamvis ibidem defunctus illam elegerit ſine licentia Sac. Congreg. Adnot. ad Form. 23. Tit. 11. nu. 5. pag. 348. Neque Monialium famulis. Adnotat. ad Formul. 20. Tit. 11. n. 2. 198
Sepultura Eccleſiaſtica non eſt deneganda illi, qui præceptum Paſchale non implevit, ſi decedat antequam per Edictum declaretur incurſus in pœnam interdicti, Adnot. ad For. 16. Tit. 5. de Edict. n. 5. 182
Vide Parochus.

Simonia.

Qui promittit aliquid temporale in conſecutione Beneficii, vel pro præſentatura obtinenda Simoniam committit, quamvis promiſſum erogari debeat in utilitatem Eccleſiæ. Adnot. ad Form. 4. Tit. 7. n. 2. & 3. 243
Præſentatus ad Benificium Juriſpatronatus ſi promittit præſentantem reddere indemnem, vel expenſas litis in ſe aſſumere, ſimoniam dicitur commiſiſſe, ib. d. n. 3.
Simonia eſt crimen, quod accedit hæreſi, & qui ſcit illud fuiſſe patratum per ſecretam conſultationem revelare tenetur Judici legitime interroganti. Adnotat. ad Form. 19. Til. 2. n. 8 81

Sponſalia.

Vide, Matrimonium.

Stuprum. Stuprator.

Stuprator, qua pœna ſit puniendus. Adnot. ad Form. 10. Tit. 8. ibid.

Syndici.

Syndici, & alii Officiales Monialium, quando debeant, & poſſint ab Epiſcopo removeri. Adnotat. ad Form. 14. Tit. 11. num. 8. & 9. 331

Synodus.

Synodorum frequentia ab aula recedit paulatim. Adnot. ad Form. 3. Tit. 5. de Edict. n. 1. 137
Synodum debet præcedare Viſitatio Diœceſis, ibid. n. 2.
Synodo intereſſe debent omnes de Clero, ibid. n. 3.
Et Regulares Epiſcopo ſubjecti, ib. n. 4.
Ad Synodum nominatim debet vocari, & invitari Capitulum Cathedralis, ib. n. 5.
In Synodi convocatione Epiſcopus non tenetur requirere conſilium Capituli, ib. d. num. 5.
Laici ad Synodum vocandi non ſunt, ibid. num. 6. licet poſſint ſi Epiſcopus velit invitari.
Synodo, qui intereſſe debet, accedit perſonaliter, & non per Procuratorem. ib. num. 8.
Niſi ſint exempti, ibid.
Synodus poteſt celebrari extra Eccleſiam, ibid. n. 7.
Synodi Decreta fieri, & promulgari non debent ſine conſilio Capituli, ibid. n. 9.
Alias nulliter agiter Epiſcopus, ibi. n. 10.
Synodo intereſſe Capitulo recuſante, vel negligente quid Epiſcopus facere debeat, ib. n. 11. 12. & 13.
Synodi Decreta non debent promulgari lingua vernacula, ib. n. 26.
Synodi ignorantia eſt allegabilis in loco, ubi fuit publicata, ibi. n. 27.
Et quando Synodus habeat vim monitionis vide ibid. d. n. 27.
Synodi Decreta non poſſunt retardari, etiamſi major pars Clericorum Congregatorum contradiceret. Adnot. ad Form. 4. d. Tit. 5. n. 1. 142

T

Tertiaria.

Vide. Licentia pro Monialibus.
Gaudent privilegio fori, Adnot. ad Form. 14. Tit. 6. n. 1. 129

Te-

Digitized by Google

Teſtis.

Teſtes, qui revelarunt metu excommunicationis, quomodò examinandi. Adnot. ad Form.15. n. 12. Tit.6. 222
Teſtes in Teſtamento Parochi debent eſſe rogati. Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. nu. 39. 309
Teſtes in Teſtamento condito ad pias cauſas, vel favore pauperum non eſt neceſſe, quod fuerint rogati, ibid. d. n.39.
Teſtes in Teſtamento Parochi adhibiti debent eſſe mares, & non fœminæ, ibid. num.40.
Teſtes adhibiti in Teſtamento Parochi debent eſſe idonei, & integri, ibid.d.n.40. aliàs ſi eſſent ſuſpecti, fides eorum vacillaret.
Teſtes adhibiti in Teſtamento Parochi, ſi ſcribere neſciunt, debent ſe ſubſcribere ſigno Crucis, ibid. n.41.
Teſtes adhibiti in Teſtamento Parochi, ſi teſtentur ſe fuiſſe præſentes, cenſentur fuiſſe rogatos, ibid. n.43.
Teſtes examinandi in cauſis Canonizationis Sanctorum quomodò ſint recipiendi. Adnot. ad Form.12. Tit.7. num.1.2.& 3. 248
Teſtes examinandi ſuper ſtatu libero contrahere volentium Matrimonium, qualiter recipiantur. Adnotat. ad Form.1. Tit.8. n.1. & 2. ibid.
Teſtis unici depoſitio, an retardet Matrimonii contractum quandò deponit de impedimento. Adnot. ad Form. 9. n. 1. & 2. Tit.8. 255

Teſtamentum.

Vide. Parochus.
Teſtamentum quandò dicatur conditum favore piæ cauſæ. Adnot. ad Form. 19. Tit.10.n.38. ibid.
Teſtamentum per Parochum ſcriptum coràm quo Judice debeat in publicam ſcripturam relevari, ibid.à n.45. ad 57.
Teſtamentum nullum, an in foro conſcientiæ ſit exequendum, ibid. n.59.
Teſtamenti publicatio differt ab apertura, ibi. nu.60.

Teſtator, voluntas Teſtatoris.

Teſtator non poteſt generalem Conſtitutionem Legis, vel Canonis ſua diſpoſitione immutare. Adnot. ad Formul.14. Tit.1. nu 4. pag.35.& Form.19.n.21.in fi. Tit.6. 229
Voluntas Teſtatoris deſumitur ex communi uſu loquendi ejus Patriæ, quandò Teſtamentum fuit conditum vernacula lingua. Adnot. ad Form.19. Tit.10. de Paroch. n.1. 303
Voluntas Teſtatoris inepta, & irrationabilis non eſt ſervanda, ibid. n.2.
Teſtator defunctus plus ſuffragii capit ex celebratione decem Miſſarum, quam ſi pro Anima illius canatur una, vel fiat Anniverſarium, ibid. n.25. 307

V

Venatio:

Vide. Clericus. Licentia.

Vicarius Capitularis.

Vicarius Capituli poteſt eligi aliquandò etiam extra cauſam mortis Epiſcopi. Adnot. ad Form.2. Tit 1. n.1. 12
Vicarius Capituli non poteſt eligi quandò Epiſcopus degit in remotis, vel eſt ſuſpenſus ab ordine, aut excommunicatus, ſed tunc recurritur ad Sedem Apoſtolicam, ibid. n.2.
Vicarius Capituli non eligitur quandò Vicarius Generalis Epiſcopi defuncti eſt miſſus à Sac. Congr. ibid.
Vicarius Capituli debet eligi infrà octo dies à die ſcientiæ mortis certæ, & non præſumptæ, vel tranſlationis ad aliam Eccleſiam, ibid. n.3.
Vicarii Capitularis electio devolvitur ad Metropolitanum, quandò eligitur inhabilis, rejectis habilibus, ibid. nu. 5. pag.13. & rejicitur Pignatell.
Vicario Capituli à Metropolitano electo decedente, Capitulum novum eligit, ibid. nu.6.
Conſuetudo admittendi abſentes per Procuratorem ad votandum in electione Vicarii Capitularis, intelligenda eſt de abſentibus intrà Provinciam à qua commodè vocari poſſint, & legitimè detinentur impedimento, ibid. n.8.
Conſuetudo legitimè præſcripta non vocandi quoquomodo abſentes, & admittendi in electione Vicarii Capitularis alios de Clero, qui non ſunt de corpore Capi-

Capituli, eſt ſervanda, ibid n. 9.
Vicarius Capitularis debet eligi ſecretis ſuffragiis, ibid. n. 10. & 11.
Vicarius Generalis Capituli debet eſſe Doctor in jure Canonico, & non in Civili tantùm, ib. n. 12.
Vicarius GeneralisCapituli non poteſt ſine cauſa è Sac. Congr. approbanda removeri ib. n. 14. 14
Vicarius Generalis Capituli ſalarium ex redditibus Eccleſiæ vacantis, & alias ex penſas pro Miniſtris Curiæ conſequi debet, ib. n. 15
VicariusGeneralis capituli debet eligi cum plena, & illimitata poteſtate ib n. 16
Vicarius Capituli, ſi allegetur ſuſpectus, datur illi Adjunctus ib. n. 17.
Vicarius Capituli cognoſcit cauſas ſuper violatione immunitatis Eccleſiaſticæ; non tamen in caſibus Bullæ Greg. XIV., ib. n. 18.
Vicarius Capituli non poteſt abſolvere, neque cum reincidentia reos à cenſuris incurſis ob violatam immunitatem Eccleſiaſticam. ib. n. 19.
Vicarius Capituli, ſi habeat à Capitulo facultatem recipiendi reſignationesBeneficiorum poterit cum cauſa illas admittere, ibidem n. 21.
Vicarius Capituli concedit Dimiſſorias arctatis, infrà annum, & qui dicantur arctati, ibid n. 22.
Vicarius Capituli etiam non arctatis concedit Dimiſſorias infrà annum pro prima Tonſura, ib. num. 23. 25
Vicario Capitulari conceditur aliquandò à S. Congr. facultas concedendi Dimiſſorias infrà annum cum Voto pleni Capituli, ib n. 24. ibid.
Vicarii Capitulares, plerumque abutuntur facultate concedendi Dimiſſorias poſt annum ib. nu. 25. & ideò utilius foret, quod poſt annum non poſſent concedere Dimiſſorias, niſi de Voto Capituli.
Vicarius Caputuli diſpenſat ſuper interſtitiis, ibid. num. 26.
Vicarius Capituli non Doctor debet aſſumere Conſultorem Doctorem, ib. nu. 27. Non tamen à Capitulo eſt dandus ibi. num. 27.
Debet deputari juxtà Formulam traditam, ibi num. 28.
Vicarius Capituli poteſt expedire litteras Dimiſſorias, quas Epiſcopus defunctus nominatim conceſſerat ante obitum, etiam intrà annum, ſi non fuerunt expeditæ. Adn. ad Form. 5. Tit. 4. n. 2. 109
Viſitatur ab Epiſcopo electo. Adnot. ad For. 9. Tit. 12. num. 5. 367

Vicarius Generalis Epiſcopi.

Vicarius Generalis, quæ facere non poſſit ſine ſpeciali mandato. Adnot. ad d. Form. 1. Tit. 1. num. 2. 4
Vicarius Generalis, debet eſſe fidelis, probus, & peritus. Adnot. ad For. 1 d Tit. 1. n. 24. 25. & 26. aliàs Clerum inficiet, ibid. 6
Vicarius Generalis imperitè judicans in jure certo, facit litem ſuam, & tenetur ad intereſſe partis. ibid. n. 27.
Vicarius Generalis ætatis 25. annorum regulariter non eſt aptus ad gubernium, ib. n. 28. & 29. &. expedit, ut ſit ætatis 30. annorum.
Vicarius Generalis dicitur Judex Ordinarius, & habet poteſtatem à lege, ibidem num. 30.
Vicarius Generalis debet conſtitui, & deputari per litteras Patentes, & de ratione, ibid.
Vicarius Generalis aſſerens ſe habere facultatem Epiſcopi in aliquo ſpeciali non creditur illi, niſi commiſſionem oſtendat, ibi. num. 32. & 33.
An Vicarii Generales plures poſſent conſtitui in eadem Diœceſi, alii affirmant, alii negant, ibidem n. 34.
Vicarius Generalis ex ſola Epiſcopi delegatione non poteſt paramenta Sacra benedicere ibid. n. 50. 51. & 52. 10
VicariusGeneralis qui habet facultatem ab Epiſcopo conferendi Beneficia & ſubſtituendi, poteſt alium ſubſtituere ut ſibi Beneficia vacantia conferat, ib. nu. 53. ibid.
Vicarii Generalis officium, & præeminentiæ, ibi. n. 54. remiſſivè.
Vicarius Generalis non poteſt abſolvere, neque cum reincidentia reos à Cenſuris incurſis ob violatam immunitatem Eccleſiaſticam. Adnot. ad Form. 2. Tit. 1. nu. 19. 15
Vicarius Generalis ſivè alius deputatus pro reviſione computorum locorum Piorum nihil debet recipere Adnot. ad Form. 14. ejuſd. Tit. num 12. 35
Vicarius Generalis, licentias Monaſteria fundandi non concedit niſi habeat ſpeciale mandatum Adnot. ad For. 19. Tit. 6. num. 32. 231

Digitized by Google

Vicarius Generalis ex ſola delegatione generali poteſt in denunciationibus Matrimonii diſpenſare. Adnotat. ad Form. 6. Tit. 8. nu. 4. 252
Vicarius Generalis Epiſcopi non debet intereſſe Capitulo Canonicorum. Adnot. ad Form. 4. Tit. 2. n. 26. 52
Poſſet tamen intereſſe ad ſedanda ſcandala, ibid.

Vicarius Monialium.

Vicarius Monialium debet eligi ætate provectus, morum probitate ſpectabilis. Adnot. ad Form. 3. Tit. 1. nu. 2. 17
Vicarius Monialium ex delegatione Epiſcopi poteſt licentiam concedere, ut Moniales poſſint aliquid minutum retinere, & expendere pro illarum indigentiis puta ſcutum unum ſingulo menſe abſque Cura Depoſitariæ, ibid. n. 7. 18
Vicarius Monialium pro tuenda Clauſura ex delegatione Epiſcopi juriſdictionem exercet, etiam in exemptas, ibid. n. 8.
Vicario Monialium non poteſt delegari facultas concedendi licentias ingreſſus in Clauſuram, ſed Vicario Generali dumtaxat, ibid. n. 10.

Vicarius Foraneus.

Vicarius Foraneus debet deputari in locis Diœceſis, nè Subditi pro cauſis levibus cogantur Civitatem petere. Adnotat. ad Form. 4. Tit. 1. n. 1. 20
Vicarius Foraneus in cauſis, pro quibus eſt delegatus, eſt Judex cumulativè cum Vicario Generali, ibid. n. 2.
Vicarius Foraneus regulariter judicat in cauſis minimis, niſi expreſsè majores delegentur, & de ratione, ib. n. 3.
Vicarius Foraneus in cauſis Criminalibus levibus ſumit informationes, non autem in gravibus, ibid. n 4.
Vicarius Foraneus non interponit Decreta in contractibus Mulierum, & Minorum, ibid. n. 5. Neque non delegatus, delegantem repræſentat.
Vicarius Foraneus ratione officii non præcedit alios Presbyteros, niſi adſit conſuetudo, non obſtante contraria Epiſcopi ordinatione, ibid. n. 6.
Vicarius Foraneus non poteſt exequi Brevia Apoſtolica, niſi ex certa ſcientia Papæ, vel niſi Vicarius Foraneus eſſet Canonicus Cathedralis, ibidem num. 7.
Vicario Foraneo non poteſt delegari facultas concedendi Monitoria ad finem revelandi, ibid. n. 8.
Vicario Foraneo debetur tertia pars pœnarum exactarum contrà violantes dies Feſtos, ib. n. 9.

Virginitas.

Virginitas læſa deperit illa ſemel. Adnot. ad Form. 19. Tit. 10. de Paroch. num. 4. 304

Viſitatio.

Vide. Epiſcopus Viſitator.
Viſitatio eſt de jure Divino. Adnotat. ad Form. 2. Tit. 5. n. 1. 126
In viſitatione Epiſcopus inquirit ex officio multa. Adnot. ad Form. 1. Tit. 5. n. 15. 16. & 17. 129

Unio.

Vide. Beneficii Unio.

FOR-

FORMULARIUM
LEGALE PRACTICUM
Fori Eccleſiaſtici.
TITULUS I.
De electione, & deputatione Officialium.

Deputationis Vicarii Generalis.

FORMULA I.

SUMMARIUM.

1 CLauſula - Et alia omnia gerendi, etiamſi talia forent, quæ mandatum ſpeciale requirerent *habet vim mandati ſpecialis.*
2 *Vicarius Generalis, quæ non poſſit facere ſine mandato ſpeciali?*
3 *Onus Epiſcopatus graviſſimum.*
Epiſcopus debet eſſe intentus internis, & externis, ibid.
4 *Epiſcopi plures ex ommiſſione damnantur.*
5 *Epiſcopus quandò teneatur Vicarium aſſumere? & nu. 6.*
7 *Epiſcopus tenetur prædicare. Miſſam celebrare quotidiè, vel ſaltem audire, num 8.*
9 *Diæceſim per ſe ipſum viſitare.*
10 *Delicta Clericorum punire.*
11 *Examini Ordinandorum intereſſe.*
12 *Conſortium Mulierum vitare.*
13 *Eleemoſynam elargiri.*
14 *Concordiam Civium procurare.*
15 *Pupillis, & Viduis providere.*
16 *Officiales, & Miniſtros bonis moribus imbutos retinere.*
17 *Iracundiam, & Avaritiam fugere.*
18 *Manſuetudinem amplecti.*
19 *In Civitate, ſeù Diœceſi reſidere.*
20 *Ordinationes ſine ſuſpicione Simoniæ tenere, & ordines conferre.*
21 *Bonos mores in populo, & diſciplinam in Clero promovere.*
22 *Moniales reformare, & clauſuram tueri.*
23 *Vita irreprehenſibili viam Cœli Subditos docere.*
24 *Vicarius Generalis debet eſſe probus, & fidelis, & num. 25.*
26 *Scientia, & experientia idoneus.*
27 *Scientia ad regimen eſt neceſſaria.*
Judex non ſyndicatur de imperitia, ſed de corruptione, & barrattaria, ibid.
Judex imperitè judicans in jure certo facit litem ſuam, ibid.
28 *Prudentia, & Sapientia reperitur in ſenibus.*
29 *Lex reſpicit ad ea, quæ frequentius eveniunt; Non ad ea, quæ raro.*
Epiſcopus tenetur de facto Vicarii imperiti, ibid.
30 *Vicarius Epiſcopi eſt Ordinarius.*

Digitized by Google

Vicarius Generalis debet deputari in ſcriptis, ibidem.
31 Vicarius non præſumitur habere facultatem explendi reſervata Epiſcopo, niſi probetur, num. 32 & 33.
34 Epiſcopus, an poſſit retinere plures Vicarios Generales?
35 Eccleſia conſecrata, ſi polluatur, non poteſt reconciliari, niſi per Epiſcopum.
36 Epiſcopus non poteſt exigere charitativum ſubſidium, ſi non eſt pauper.
37 Epiſcopus, qui habet congruam excedentem taxam Concilii non poteſt exigere charitativum ſubſidium.
Epiſcopus non exigit charitativum ſubſidium à Clericis non Beneficiatis, niſi fortè adſit conſuetudo, ib.
An illud poſſit exigere, ſi habeat bona patrimonialia, ibid.
38 Epiſcopus ex cauſa rationabili non tantum ſemel, ſed pluries poteſt exigere charitativum ſubſidium.
39 Epiſcopus ex jure novo Taxæ Innocentianæ ſemel exigere poteſt charitativum ſubſidium pro primo ingreſſu, nu. 40.
41 Quantitas charitativi ſubſidii eſt regulanda juxtà indigentiam Epiſcopi, dummodò ſit moderata.
42 Charitativum ſubſidium exigere non poſſunt Prælati inferiores Epiſcopo.
43 Epiſcopus poteſt delegare ſuo Vicario Generali omnia, quæ ſibi ſpecialiter commiſſa fuere, quoties non fuit electa induſtria perſonæ.
44 Vicarius Generalis venit ſub nomine Epiſcopi, aut Ordinarii, niſi expreſsè excludatur.
45 In delegatione, quando dicatur electa induſtria perſonæ?
46 Epiſcopus per ſe ipſum debet explorationem facere voluntatis Puellarum habitum Religionis ſuſcipere volentium, niſi impeditus non ſit.
47 Exploratio voluntatis ſuſcipientium habitum Religionis debet fieri ab Epiſcopo in loco libero.
Exploratio voluntatis ubi adeſt ſuſpicio ſubornationis debet fieri extrà locum, ubi Puella retinetur, ibid.
48 Exploratio voluntatis debet fieri ante ſuſceptionem habitus, & renovari ante profeſſionem etiam in Monaſteriis exemptis.
49 Exploratio voluntatis debet redigi in ſcriptis.
Actus qualis apparet in ſua figura, talis præſumitur in ſui eſſentia.
Eccleſia per externa præſumit interna, ibid.
Puella, quæ per externa profeſſa fuit cogitur in Religione permanere, etiamſi animum profitendi non habuiſſet, ibid.
50 Vicarius Generalis, non poteſt ex ſola Epiſcopi delegatione indumenta Sacra benedicere, & reiicitur Nicol. num. 51. & 52.
53 Epiſcopi in deputatione Vicarii Generalis, debent ſibi ipſis reſervare collationem Beneficiorum.
Vicarius Generalis qui habet facultatem ſubſtituendi, poteſt alium ſubſtituere, ut ſibi conferat Beneficium vacans, ibid.

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

Dilecto Nobis in Chriſto N. ſalutem in Domino.

CUm *onus Epiſcopalis*, Miniſterii tanti ſit momenti, ut etiam ipſis Angelicis humeris *formidandum* videatur, opere pretium duximus in adminiſtratione Epiſcopatus N. quem Sanctiſs. D. N. Papa noſtræ imbecillitati ſuperimpoſuit, *Vicarium idoneum advocare*, qui partem ſollicitudinis noſtræ in ſe aſſumendo pondus, quo ultrà vires premimur allevet. Hinc aciem noſtræ mentis in perſonam tuam dirigentes, *& de fidelitate, probitate, prudentia, ſcientia, & experientia*, aliiſque quibus polles virtutibus plenè confiſi, Te noſtrum Vicarium

rium Generalem, & Officialem ad noſtrum beneplacitum in dicto noſtro Epiſcopatu N. in ſpiritualibus, & temporalibus, *tenore præſentium* facimus, conſtituimus, & deputamus, dantes, & concedentes tibi poteſtatem, & mandatum ſpeciale Eccleſias, Altaria, & Oratoria ædificata, & ædificanda, & Divino Cultui deputata *benedicendi*, eaque polluta *(non tamen Conſecrata) reconciliandi, à Caſibus quibuſcumque Nobis reſervatis abſolvendi, & aliis Confeſſariis, ut ab iiſdem abſolvere poſſint facultatem delegandi, publicas, & ſolemnes pœnitentias injungendi, litteras commendatitias, & teſtimoniales concedendi, dimiſſorias ad quoſcumque ordines dandi, & ſuper interſtitiis diſpenſandi*, Nobis tamen à Diœceſi abſentibus; Cauſas matrimoniales cognoſcendi, & decidendi, *procurationem viſitationis, Synodaticum, quartam Funeralem, & charitativum ſubſidium*, ut juris erit, exigendi; *Novas Parochias erigendi, & erectas, collapſaſque reficiendi, vel in Matrices Eccleſias transferendi, Beneficia erigendi, & reſignationes illorum etiam ex cauſa permutationis recipiendi, & ad ea præſentatos inſtituendi*, ad Curata vacantia concurſum indicendi, & eadem digniori conferendi; *Œconomos tempore vacationis inſtituendi; Coadjutores Rectoribus Parochialium imperitis*, & infirmis dandi. Cauſas omnes ad Forum noſtrum tàm de jure, quàm ex conſuetudine ſpectantes, & pertinentes, *etiamſi feudales, & hæreſis ſint* cognoſcendi, & decidendi, *Edicta noſtra exequendi Cenſuras fulminandi, ab ordine, Officiis, adminiſtratione, & Beneficiis, prout juris erit, ſuſpendendi, privandi, deſtituendi, & deponendi, inquiſitos, excommunicatos à Canone, ſuſpenſos, & interdictos à jure in caſibus Nobis permiſſis abſolvendi*, cauſas Criminales cognoſcendi, & decidendi, brachium Sæculare implorandi, pias voluntates exequendi, *in erectione, & fundatione Beneficiorum jura Patronatus Fundatoribus reſervandi, in alienationibus bonorum Eccleſiarum, & Locorum Piorum ad formam Sac. Canonum auctoritatem præſtandi, & decreta interponendi;* Litteras Monitoriales in forma ſignificantes pro rebus deperditis, ſeù furto ſubtractis juxtà formam juris, & Bullam Beati Pii V. concedendi, Eccleſias omnes, Loca pia *etiam exempta, & Monaſteria Monialium viſitandi*, litteras Apoſtolicas Nobis, ſeù Vicario noſtro directas, & dirigendas aperiendi, & *(niſi induſtria perſonæ eligatur)* exequendi; *Juriſdictionem in Regulares, & exemptos ad formam Sac. Concil. Trid. Conſtit. Apoſtolic. & Decret. Sac. Congreg. exercendi*, juramentum ad effectum tantùm agendi, & dummodò abſolutionem petentes perjurii non ſint relaxandi, Confeſſarios tùm Sæculares, tùm Regulares *(non tamen Monialium)* examinandi, & ad tempus approbandi, & facultatem eis conceſſam ex cauſa revocandi, *voluntatem Puellarum habitum Religionis ſuſcipere, ſivè profiteri volentium (Nobis impeditis, aut abſentibus)* explorandi, licentias pro ingreſſu in Clauſuram Monialium pro rebus tantùm neceſſariis Officialibus, Artificibus, & Colonis concedendi, Sac. Supellectilem, aliaque indumenta Eccleſiaſtica, in quibus Sacra Unctio non adhibetur *(quantum ad nos ſpectat)* benedicendi, unum, vel plures Vicarios, Nobis abſentibus, in caſu alicujus neceſſitatis cum eadem, vel minori auctoritate nomine noſtro ad tempus ſubſtituendi, & cætera exercendi, quæ ad Officium Vicariatus noſcuntur pertinere. Volumus autem, quod in Vicarium, & Officialem noſtrum Generalem omnes Nobis in Epiſcopatu, & juriſdictione ſubjecti Te recognoſcant, recipiant, & admittant, atque, ut pateſt, Tibi obediant; Si quis verò inobediens fuerit condigna pœna ferietur. In quorum, &c. Datum, &c.

N. N. Epiſcopus N.

Digitized by Google

ADNOTATIONES.

1. SI Epiſcopus, habita conſideratione ad qualitates perſonæ electæ, vellet pauciora expreſſis in formula concedere; Et aliqua ex ibidem conceſſis reſervare, poterit ad libitum facultatem reſtringere ad pauca ſpecialia, quæ non cenſentur commiſſa, niſi in litteris exprimantur: At ſi majora expreſſis concedere vellet, & illimitatam electo facultatem tribuere, tunc poſt enumerationem aliquorum ſpecialium in formula contentorum, addat in fine clauſulam ſequentem — *Et cætera alia omnia faciendi, gerendi, & exercendi, etiamſi talia forent, quæ mandatum magis ſpeciale requirerent:* Cujus vigore Vicarius Generalis in his, quæ ſunt juriſdictionis, eamdem poteſtatem, quam Epiſcopus habet, conſequitur, quamvis ſpecialia, quæ Vicarius vigore mandati Generalis facere non poteſt, non exprimantur, ut tradunt Barboſ. *de Offic. & Poteſtat. Epiſcop. alleg.* 54. *num.* 124. Pirhing. *in jus Can. tom.* 1. *lib.* 1. *tit.* 28. §. 4. *num.* 48. *in fin.*

2. Præter autem ſpecialia, quæ exprimuntur in formula, & quæ Vicarius vigore mandati Generalis explere non valet, alia plura inveniuntur in jure, prout ſunt elargitio Indulgentiarum, poteſtas abſoluta dimiſſorias concedendi, ea quæ ſunt ordinis Epiſcopalis committendi, Beneficia conferendi, & uniendi, penſiones in caſibus à jure permiſſis ſuper illis imponendi, reis gratiam faciendi, voluntates Teſtatorum in caſibus de jure Epiſcopo conceſſis commutandi, juſpatronatum in Laicum donandi, & transferendi, nova Monaſteria erigendi, licentias dandi, Confeſſarios Monialium approbandi; Numerum Canonicorum augendi, Concionatores approbandi, interdictum relaxandi, irregularitates, & vota occulta in caſibus Epiſcopo permiſſis diſpenſandi. Hæc inquam cenſentur præter alia notata minuſculo caractere in formula Epiſcopo reſervata, niſi explicitè, vel ſaltem implicitè, & virtualiter per clauſulam — *Et cætera alia omnia, &c.* de qua *in §. Præcedenti concedantur*, ut communiter docent Tuſch. *littera V. concluſ.* 189. Zecch. *de Republ. Eccleſ. cap.* 23. *de Vicar. Epiſcop.* Barboſ. *de Offic. & Poteſtat. Epiſcop. allegat.* 83. *num.* 5. Ventrigl. *prax. p.* 2. *annot.* 14. Pac. Jordan. *tom.* 2. *lib.* 12. *tit.* 1. *à num.* 142. *ad* 230. Paſſerin. *in c. Cum in Generali num.* 20. & 21. *de Offic. Vicar. ſuper* 6. Nicol. *lucubr. Can. lib.* 1. *tit.* 28. *de Offic. Vicar. ampl.* 44. & 45. *Rot. coram Buratt. deciſ.* 702. & *coram Coccin. deciſ.* 652. *num.* 8. & *coram Zarat. deciſ.* 26. *num.* 3. & 4. & *coram Celſ. deciſ.* 199. *num.* 6. *apud quos alia ſpecialia invenies.*

3. *ONUS EPISCOPALIS.* Graviſſimum quidem eſt onus Epiſcopatus: Ineſt enim huic Dignitati principaliter, & eſſentialiter labor maximus in procuranda ſalute Animarum, quæ Cura cum ſit ars artium, & à paucis ſciatur, meritò iſte honor à viris prudentibus, non ſolùm non appetitur, ſed exhorreſcitur, quia cum ſalus populi ſit præcipua, & finalis, nemo ſapiens læto creatur animo; Nàm exterioribus Curis non debet eſſe tam deditus, ut ab intimis corruat: Nec ſolis interioribus occupatus, ut quæ foris ſunt, proximis non impendat, ut monet Divus Gregor. *relatus à* Barboſ. *de Poteſt. Epiſcop. par.* 1. *tit.* 2. *gloſ.* 16. *num.* 2. & *gloſ.* 2. *numer.* 14.

4. *FORMIDANDUM.* Quia quamplures Epiſcopi non tantum commiſſione, ſed omiſſione damnantur teſte Epiſcopo Sperellio *deciſ.* 126. *num.* 30.

5. *ADVOCARE.* Quæſtio olim fuit inter DD. an Epiſcopus teneretur, & cogi poſſet ad ſibi aſſumendum Vicarium; Et affirmativam Sententiam tenuit Zecch. *de Republ. Eccl. cap.* 23. *de Vicar. Epiſcop.* cum aliis ab eo allegatis. Verùm *Rot. Romana coram Cavaler. deciſ.* 418. & *in Recent. par.* 14. *deciſ.* 115. *num.* 19. abſolutè negativam ſequitur: Alii autem quos citat, & ſequitur Gratian. *diſcept.* 561. *num.* 16. & *ſeqq.* fœdere diſtinctionis oppoſitas has Sententias conciliant, nempè quod prima Sententia affirmativa procedat in Epiſcopatibus magnis, & numeroſis, ſecunda verò negativa locum habeat in Epiſcopatibus parvis, quam diſtinctionem ſequutus eſt Pirhing. *in jus Can. tom.* 1. *lib.* 1. *tit.* 28. *num.* 28.

6. Cardinalis verò de Luc. deſcendendo ad praxim, relicta opinione Rotæ quam am-

amplexus fuerat *in diſc.* 24. *nu.* 5. *de juriſd.* dicit quod Sac. Congreg. Epiſcop. in Diœceſibus, ubi retineri conſuetum fuit, ſoleat demandare retentionem Vicarii, ſi Diœceſani recurrant; In aliis vero Diœceſibus exigui Territorii, vel ubi paupertas Eccleſiæ, ità ſuadeat, ſoleat diſpenſare ad tempus, etiam dilationes pluries concedendo, prout facti qualitas exigit, ut *in diſc.* 4. *num.* 4. *adnot. ad Concil.* & cum hac praxi hodiè vivitur ſaltem in noſtra Italia. Verùm Sacr. Congreg. Concilii ſub die 11. Februarii 1696. approbando Votum Rotæ editum 18. Junii 1694. & 11. Martii 1695 *coram Emerix in Valuen. Præminentiarum*, admiſit quod Epiſcopus non poſſit arctari ad tenendum Vicarium, juxtà *deciſ. Cavalerii*.

7. *PRÆMIMUR.* Præmitur enim Epiſcopus obligatione Verbum Dei prædicandi, monita ſalutis dandi, & populum in Lege Domini inſtruendi, non tantum in Cathedrali, verùm etiam in Diœceſi tempore viſitationis, *c. Epiſcopus* 88. *diſt. cap. Placuit* 10. *quæſt. prima cap.* 1. §. *Sanè de Cenſur. in ſexto*, *Concil. Trid. ſeſſ.* 5. *cap.* 2. *de Reform.* Fagnan. *in cap. Ex parte de Cler. non reſ.* Rot. *coram Merlin. deciſ.* 618. *ferè per tot. Act. Apoſt.* 6.

8. Sacrificium Miſſæ quotidiè celebrandi, vel ſaltem audiendi, *cap. fin. de privil. in ſexto*, ac ſi celebret pro ovibus ſuis Sacrificium applicandi, *Concil. Trident. ſeſſ.* 23. *de Reform. cap.* 1.

9. Diœceſim per ſe ipſum legitimè non impeditus diligenter tempore debito viſitandi, *Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *cap.* 3. *de Reform.* Fuſc. *de viſit. lib.* 1. *cap.* 3. *nu.* 18. Barboſ. *de Offic. Epiſc. par.* 1. *tit.* 2. *gloſ.* 10. *n.* 24. Fagnan. *in dicto cap. Ex parte de Cler. non reſid. num.* 39. Chriſpin. *de viſit. part.* 1. §. 1. *nu.* 2. & 3.

10. Delicta Clericorum, præſertim publica puniendi, & mores reformandi, *cap. Nemo quippè*, & *cap. Si quis Epiſcopus diſt.* 83. *cap. Quid autem* 8. *quæſt.* 1. *cap. Eſt injuſta* 33. *quæſt.* 4. *cap. fin. de exceſſ. Prælat. c.* 1. §. *Sanè de Cenſ. in ſexto*, Sperell. *deciſ.* 126. *num.* 23. & 24.

11. Examini Ordinandorum præſentialiter intereſſendi, & à perſonarum acceptione cavendi, Gloſ. *in cap. Ad hæc de Offic. Archid. verſ. Examinentur*, Piaſec. *prax. Epiſc. par.* 1. *cap.* 1. *art.* 7. *n.* 5. & 6. Barboſ. *de Offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 10. *nu.* 1.

12. Conſortium Mulierum fugiendi, *cap. Interdixit*, & *cap. ſeq.* 32. *diſt.* Barboſ. *eodem tract. part.* 1. *tit.* 2. *gloſs.* 8 *per tot.* ubi dictum Divi Hieronymi refert illis verbis -- *Fœminam quam benè videris converſantem mente dilige non corporali frequentia.*

13. Eleemoſynam etiam publica liberalitate elargiendi, *cap. Fratrem* 86. *diſt. Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 1. *de Reform. cap. Epiſcopus*, *cap. Rex Eccleſiæ*, & *cap. ſeq.* 12. *quæſt.* 1. quoniam eleemoſyna à morte liberat, & ipſa eſt, quæ purgat peccata, & facit invenire miſericordiam, & vitam æternam, *Tob.* 12. ſi autem obturaverit aurem ſuam ad clamorem pauperis, & ipſe clamabit, & non exaudietur, *Proverb.* 21.

14. Concordiam, pacem, & unitatem non tantum inter Eccleſiaſticos, ſed etiam Laicos fovendi, *cap. Præcipimus*, & *per tot.* 90. *dicto cap. Epiſcopus*, & *dicto cap. Rex Eccleſiæ*, & *cap. ſeq.* 12. *quæſt.* 1. Graff. *dec. aur. par.* 2. *lib.* 2. *cap.* 21. *nu.* 21.

15. Pupillis, Viduis, aliiſque pauperibus, oppreſſis providendi, tuendi, & juſtitiam miniſtrandi, *c. Pervenit*, & *c. ſeq.* 84. *diſt. c.* 1. 2. & *per tot.* 87. *diſt. c. Scire* 23. *q.* 8. *c. Super quibuſdam in fin. de verb. ſignif.*

16. Officiales, & Miniſtros bonis moribus, bonaque fama præditos retinendi, improboſque arcendi, *Concil. Trid. ſeſſ.* 2. *de Reform. cap. unico*, Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc. part.* 1 *tit.* 2. *gloſ.* 16. *n.* 10. Piaſec. *prax. Epiſc. par.* 2. *cap.* 3. *art.* 1. *poſt. n.* 4. *cap. Pervenit*, & *cap. ſeq.* 2. *quæſt.* 8.

17. Iracundiam, & avaritiam fugiendi, ut de prima monet *Apoſtolus ad Rom. cap.* 12. quia ira viri juſtitiam Dei non operatur *Jac. Apoſt.* 1. *cap. Epiſcopus* 11. *quæſt.* 3. *in fin.* Pac. Jord. *tom.* 1 *lib.* 1 *tit.* 6. *à num.* 1. & *ſeqq.* & de ſecunda à Sacris Canonibus execrata Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 2. *cap.* 6. & Romaguer. *ad Synod. Gerund. lib.* 3. *tit.* 1. *cap.* 2. *nu.* 34. & eſt Text. *in cap. Ex parte de Cenſ.*

18. Manſuetudinem Paſtoralem, & humilitatem amplectendi, nàm ubi eſt humilitas ibi eſt ſapientia, *Proverb.* 11. *cap. Licèt plerumque* 45 *diſt. Concil. Trident. ſeſſ.* 13 *cap.* 1. *de Reform.* Barboſ. *de Offic.*

Offic. & Poteſt. Epiſc. part. 1. *tit.* 2. *gloſ.* 12. *nu.* 17.

19. In Civitate, vel loco ubi Cathedra exiſtit (niſi neceſſitas aliud expoſcat) continuò reſidendi, muniaque Epiſcopalia per ſe ipſum explendi, *Concil. Trid. cap.* 1. *ſeſſ.* 23. *de Reform.* Tuſch. *litt. E. concl.* 234. *num.* 7. Graff. *dec. aur. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 14. *num.* 2. *cap. Relatum*, *cap. Nonnulli de reſid. in ſexto*, Fagnan. *in cap. Dudum num.* 27. *de elect. & in cap. Ex parte num.* 25. & 29. *de Cler. non reſid.*

20. Sacramentum Ordinis ſine labe, & ſuſpicione Simoniæ, aut Spe munerum, & tantum dignis conferendi, *cap. Sacerdotes* 49. *diſt. cap. Presbyter* 1. *quæſt.* 1. *cap. Per tuas de Simon.* Bellet *diſq. Cler. par.* 1. §. 4. *num.* 49. memor ultionis Dei in Domum Jeroboam *lib.* 3. *Reg. cap.* 3. ubi narratur, quod quicumque volebat, implebat manum ſuam, & fiebat Sacerdos excelſorum, & propter hanc cauſam peccavit Domus Jeroboam, & everſa eſt, & deleta de ſuperficie terræ.

21. Bonos mores in populo, diſciplinam in Clero, nitorem, & decorem in Eccleſiis totis viribus fovendi, & promovendi, *Concil. Trid. cap.* 3. *ſeſſ.* 24. *de Reform.* Bellet. *diſq. Cler. par.* 1. §. 5. *de favor. Cler. real. num.* 67. & *ſeqq.* Chreſpin. *de viſit. part.* 2. §. 14. *num.* 8. reportantes finem Fidei eorum ſalutem Animarum, *Petr.* 1.

22. Moniales reformandi, Clauſuram cuſtodiendi, & tuendi, *Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 5. Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 2. *tra.* 3. *de Clauſ. Monial. quæſt.* 2. *nu.* 18. & *quæſt.* 4. *nu.* 5. & *tom.* 4. *tra* 15. *de vot. paupert. quæſt.* 5. *nu.* 1.

23. Vita irreprehenſibili iter quo ad Cœleſtem Patriam pergimus, cunctos ſibi ſubjectos docendi, *Divus Paul.* 1. *ad Tim. cap.* 3. Pac. Jord. *tom.* 1. *tit.* 1. *num.* 60. & *ſeqq.* Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc. par.* 1. *tit.* 2. *gloſ.* 3. *num.* 4. Si enim Epiſcopus præmiſſa negligeret, & flocci faceret, non eſſet ſine crimine, & populus in die Domini eum ſua Officia non agentem judicabit, *cap. Vereor* 8. *quæſt.* 1.

Undè cum nil magis deceat debilitatem humanam, quàm, ſubſidia, & fulcimenta venari quibus innixa deficere, ac ponderi ſuccumbere non paveſcat, Epiſcopus in tam grandi Dignitatis faſtigio Adjutorem ſibi adſciſcat idoneum.

24. *FIDELITATE, PROBITATE, SCIENTIA, ET EXPERIENTIA*. Vicarius debet eſſe fidelis in iis, quæ ſibi ab Epiſcopo demandata fuere, ſcilicèt in exequendo, in referendo, in ſecreto tenendo, in conſilio dando, in jura tuendo, & in adminiſtrando juſtitiam.

25. Probus, quia qui præeſt, ut juvet, exemplo virtutum eum præire neceſsè eſt, aliàs in gubernio nihil proficiet, ſed potiùs Clerum, & Plebem inficiet, *cap. Cum in cunctis* 7. *de elect. in princ.*

26. Debet eſſe ſcientia, & experientia idoneus, quia imperitus non poteſt eſſe Judex Eccleſiaſticus, ut dicit Gloſ. *in præfatione diſt.* 20. *verb. imperitis*: Aliàs ſi Epiſcopus indoctum, & ad Officium ineptum deputaret, graviter peccaret, ut communiter tradunt Navar *lib.* 1. *conſ.* 1. *de Offic. Vicar.* Ricc. *deciſ. Cur. Archiepiſc. Neapol.* 305. *num.* 1. & 2. *par.* 4. Garz. *de Benef. par.* 5 *cap.* 7. *nu.* 17. & 18.

27. Et ratio convincens eſt, quia ſcientia ad regimen eſt ſimpliciter neceſſaria: Et licèt hodiè de conſuetudine Judices non ſyndicentur de Sententiis per imperitiam malè datis, ſed tantum de furtis, malè ablatis, dolo, ſordibus, corruptione, & barattaria, Merlin. *deciſ. Lucen. prima num.* 2. Vulpin. *ſucc. Farinac. par.* 12. *ex quæſt.* 111. *art.* 16. *num.* 46. Nihilominùs Judex imperitè judicando in jure certo, facit litem ſuam, & tenetur ad intereſſe partis, Gloſ. *punctualis in cap. Sacro*, *verb. de intereſſe de Sentent. excommunic.* quia imperitia numeratur culpæ, Gloſ. *in cap. Si homicidium*, *verb. imprudenti* 23. *quæſtion.* 5.

28. Caveant propter eà Epiſcopi, nè pretio, ant præcibus, ſivè alia quavis ſuadent ratione inducantur ad aſſumendum Vicarium, qui ætate, moribus, & doctrina non ſit gravis. Et quamquam ætas 25. annorum ſufficiens in jure reputetur, tamen difficile eſt, quod in iſta ætate quis ſit aptus: Nàm Divina eloquia Nos docent, quod prudentia, & ſapientia reperitur in ſenibus, juxtà illud *Job.* 12. - *In antiquis eſt ſapientia*, & *in multò tempore prudentia*, & *Exod.* 3. - *Vade*, & *congrega ſeniores*: Et Moyſes juſſu Dei rerum omnium Proviſoris elegit

Digitized by Google

git 70. Presbyteros (hoc eſt ſeniores) qui ſimul cum eo gubernarent Num. 11. & denique Dominus cum ad judicandum venerit Aſſeſſores habebit ſeniores, *Iſaias* 3.

29. Non inficior tamen, quod non poſſit aliquis juvenis hujuſmodi ætatis acri ingenio idoneitatem neceſſariam habere, ſed dico, quod caſus rarò continget ad quem lex, regulaque non reſpicit, ſed ad id, quod frequentius accidit, *l. nam ad ea, ff. de leg.* Sanchez *de Matrim. lib. 3. diſput. 41. num. 5. verſ. Quod ſi dicas*, Fulgin. *de jur. emphyt. tit. de ſolut. Can. quæſt. 1. num. 129.* Propterea que exiſtimo, quòd, ſi non poſſit haberi magis providus, & ætate provectior debeat eſſe ſaltem triginta annorum completorum: Cum enim juvenilis ætas ad malum prona difficilè refrenetur, non expedit, quod Tribunal Epiſcopale, à quo bona cuncta Diœceſis procedere debent junioribus committatur: Quia Epiſcopus ſe exponit periculo relevandi factum ſui Vicarii, de quo teneretur, ſi delinqueret in officio, & ſibi imputare deberet, ſi malum elegit Miniſtrum, ut monet Piaſec. *Prax. Epiſc. tit. de perſon. Judic. num. 16.*

30. *TENORE PRÆSENTIUM.* Quamvis Vicarius Epiſcopi dicatur Judex Ordinarius, & habere mandatum à lege per Gloſ. *in cap. 2. verſ. Officialem de Offic. Vicar. & in cap. Romana, verſ. Generaliter de appellat. & cap. 1. & 2. de Offic. Ordin. in ſexto*, ibique DD. communiter; Nihilominus debet in ſcriptis conſtitui, & deputari, non quia ſit neceſſaria ſcriptura; ſed ad probationem in caſu, quo à partibus ejus auctoritas ſuper aliquo ſpeciali de jure Epiſcopo reſervata negaretur, vel aliàs in dubium revocaretur.

31. Periculoſa eſt enim doctrina, Ventrigliæ *in prax. par. 2. annot. 14. num. 52. & 53.* ubi conatur probare, quod ſi auctoritas Vicarii negetur, aut de ea opponatur poſtquam Vicarius ea uſus eſt, debeat præſumi illam habuiſſe ad ſuſtinendum actum, maximè ſi præſente Epiſcopo expleviſſet ea, quæ requirunt ſpecialem facultatem.

32. Quia cum ſpecialia Epiſcopo à jure reſervata, ut ſuprà, probatum fuit, non cenſeantur, neque præſumantur conceſſa, niſi in mandato, & conſtitutione Vicarii exprimantur, præſumptio ſtat pro nullitate actus, niſi probetur commiſſio, quam probare tenetur ipſe Vicarius, vel alius, qui eam ſupponit, ut in individuo advertunt Zecch. *de Republ. Eccleſ. cap. 23. de Vic. Epiſcop. verſ. 1. num. 6.* Pac. Jord. *tom. 2. lib. 12. tit. 1. num. 119.* Et eſt generale, quod quando qualitas, ſeù idoneitas requiritur à lege non præſumitur, ſed eſt probanda, cum ſit qualitas extrinſeca, licèt intrinſeca præſumatur ineſſe, ut diſtinguit Piaſec. *prax. Epiſcop. par. 1. cap. 1. art. 7. num. 2. & art. 8. num. 5.*

33. Tutior ergò via eſt, quòd Vicarius in principio ſui Officii coram Capitulo Cathedralis per Cancellarium litteras ſuæ deputationis publicare faciat, & deindè penès Acta Cancellariæ per extenſum regiſtrari curet.

34. An autem unus tantum, vel plures Vicarii Generales in eadem Diœceſi ab Epiſcopo conſtitui poſſint, affirmant Zecch. *de Republ. Eccleſ. loco cit. verſ. 1. num. 3.* Ricc. *prax. For. Eccleſ. par. 2. reſol. 199.* Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſcop. alleg. 54. num. 126.* Pac. Jord. *tom. 2. lib. 12. tit. 1. num. 24.* Pirhing. *in jus Can. lib. 1. tit. 28. num 29.* Negant alii quos ſequitur Nicol. *lucubr. Canon. lib. 1. tit. 28. num. 7. pag. mihi 51.* niſi adeſſet in loco conſuetudo, vel agatur de Epiſcopo, qui habeat unitas duas Diœceſes: At omnes in hoc conveniunt, quod Epiſcopus non poſſit habere plures Vicarios, vel Tribunalia juxtà numerum dominiorum temporalium, ad quæ Diœceſis ſe extendit.

35. *NON TAMEN CONSECRATA.* Eccleſia Conſecrata, ſi polluatur non poteſt reconciliari, niſi per Epiſcopum, neque per eum facultas iſta delegari poteſt, *cap. Propoſuiſti de conſecrat. Eccleſ.* Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſcop. allegat 28. num. 55.* Nicol. *lucubr. Canon. lib. 5. tit. 39. de pollut. Eccleſ. num. 257.*

36. *CHARITATIVUM SUBSIDIUM EXIGENDI.* Exigi non poteſt charitativum ſubſidium, niſi concurrente neceſſitate, egeſtate, & impotentia Epiſcopi; Quia cum ſit charitatis auxi-

lium, & remedium ſubſidiarium, non eſt diviti ſuccurrendum, ut communiter firmant Hoſt. *in c. cum Apoſtolus num* 7. ibique Abb. *num.* 2. Graff. *deciſ. aurea par.* 1. *lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 39. & 42. Barboſ. *de Offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 87. *n.* 28. Bellett *diſq. Cler. par.* 1. §. 12. *de Cler. debit. num.* 2. & 6. Tambur. *de jur. Abb. tom.* 3. *diſp.* 10. *quæſt.* 1. *n.* 1. & 2. Ventrigl. *prax. rer. notab. part.* 2. *annot.* 25. §. 1. *n.* 2. & *ſeqq.*

37. Et hinc oritur, quod Epiſcopus, qui habet congruam pinguem, quæ excedat taxam à Concilio præſcriptam illud non exigit, ut reſpondit *Sac. Congreg. Concilii in Gerunden.* 17. *Februarii* 1663. & *Sacr. Congreg. Epiſcop. in Policaſtren.* 19. *Aprilis* 1697. *referente clar. mem. Card. Petrucci.* Neque à Clericis non Beneficiatis; Leoncil. *de privil. paup. par.* 2. *privil.* 50 *num.* 29. Barboſ. *de Offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 87. *num.* 48. niſi fortè adeſſet conſuetudo contraria, quod ab omnibus Clericis exigeretur, juxtà opinionem Ventrigl. *ſuprà citati num.* 40. *in fin.* Immò quod, ſi Epiſcopus habeat bona propria patrimonialia non poſſit exigere charitativum ſubſidium, tenet Menoch. *de arbitr. lib.* 2. *caſ.* 178. *n.* 13. quem tamen reprobat Ventrigl. *prax par.* 2. *d. annot* 25. §. 1. *nu.* 4. dicens doctrinam Menochi procedere in ſubſidio debito Domino temporali.

38. Concurrente autem legitima cauſa rationabili, & manifeſta non tantum ſemel, ſed etiam pluries poſſet ab Epiſcopo exigi charitativum ſubſidium, juxtà diſpoſitionem Text. *in cap. cum Apoſtolus de cenſ.* ubi Abb. *n.* 2. Barboſ. *d. alleg.* 87. *n.* 36. Bellet. *loc. cit. num.* 5.

39. Attamen jure novo Taxæ Innocentianæ per viam legis univerſalis ſaltem in Italia publicatæ exigi tantum poteſt in illis Diœceſibus, in quibus ſolitum fuit ſolvi, & quidem unica vice in primo ingreſſu Epiſcopi, ut ipſa Taxa diſponit, ibi — *Il ſuſſidio caritativo in quelle Dioceſi, nelle quali ſia ſolito d'eſigerſi, e non altrimente, ſi eſigga ſolamente per una ſol volta nel primo ingreſſo del Veſcovo, ſecondo la Taſſa ſolita antica di* 40. *anni indietro.*

40. Verùm animadvertas, quod verba illa — *Nel primo ingreſſo del Veſcovo*, non debent intelligi judaicè de ingreſſu phyſico, adeout non poſſit Epiſcopus exigere, niſi perſonaliter ingreſſum faciat; Sed quod non debeatur, niſi legitimè ingrediatur in poſſeſſionem Cathedræ vel per ſe ipſum, vel per Procuratorem.

41. Quantitas verò abſque læſione Innocentianæ, præſertim in illis Regionibus, ubi publicata non fuit, taxanda erit juxtà indigentiam, dummodò ſit moderata, & non oneroſa, *Sac. Congreg. Concii. in dict. Gerunden de anno* 1663. ad quintum tàm pro expeditione Bullarum, quàm pro alia cauſa dependente ab Eccleſia, *Sac. Congreg. Epiſcop. in Hidruntina* 22. *Jan.* 1601.

42. Hoc charitativum ſubſidium Prælati inferiores Epiſcopo, etiamſi habeant Territorium ſeparatum, & jura Epiſcopalia non debent, nec poſſunt exigere, ut cenſuit *Sac. Congreg. Epiſcop. in una Nullius Altamuræ* 14. *Martii* 1697. quod autem in hujuſmodi caſu eſſet indulgenda facultas exigendi tenet, Ventrigl. *prax. par.* 2. *d. annot.* 25. §. 1. *num.* . . . . .

43. *NISI INDVSTRIA PERSONÆ ELIGATVR.* Generaliter loquendo Epiſcopus etiam ea, quæ non ut Ordinarius, ſed ut ſpecialis, Delegatus Apoſtolicus agere poteſt, ſuo Vicario Generali valet committere, & ſubdelegare, ex illa vulgari regula, quod Delegatus Principis poteſt ſubdelegare, niſi in reſcripto delegationis aliter expreſſum non reperiatur; aut ex tenore, & vi verborum deſignata, & electa non cenſeatur induſtria perſonæ Epiſcopi, *c. ultimo*, §. *Is autem de Offic. Vic.* & etiam quia ea omnia, quæ ſunt juriſdictionis committi poſſunt Vicario Generali per Gloſ. *in c. Pervenit* 95. *diſt.* Piaſec. *prax. Epiſc. pag. mihi* 409. *n.* 50. *in fin.*

44. Et tandem quia ſpeciale eſt, quod ſub nomine Epiſcopi, aut Ordinarii, Vicarius Generalis ſemper includatur, niſi expreſsè excludatur, prout tradunt Gratian. *deciſ. Marc.* 97. *n.* 15. Ricc. *deciſ. Cur. Arch. Neapol.* 79. *num.* 5. *par.* 4. Petr. Paul. Guazzin. *ad defenſ. Animar. lib.* 2. *de Judic. defenſ.* 1. *cap.* 9. *n.* 28. & 29. Sperell. *deciſ.* 97. *num.* 1. & 2.

45. Quandò autem dicatur in litteris delegationis electa induſtria perſonæ videndi ſunt, Gratian. *diſcept.* 644. *num.* 23. Pac. Jord. *tom.* 3. *lib.* 13. *tit* 6. *à num.* 28. *ad* 47. Fagnan. *in cap. Quoniam n.* 18. & 23. *de Offic. Judic. deleg.* Roſ. *de execut. litt. Apoſtol. p.* 2. *cap.* 5.

Digitized by Google

cap. 5. *à num.* 10. *uſque ad* 27. Graff. *dec. aur. p.* 1. *lib.* 1. *c.* 13. *num.* 17. ubi ſeptem demonſtrationes affert, nempè. Prima, quandò ratione confidentiæ alteri committitur. Secunda, quandò conſcientia oneratur, & proprium nomen exprimitur. Tertia, quandò præſtatio Conſilii requiritur in certo actu ad certum tempus. Quarta, quandò mandatur negocium non determinatum. Quinta, quandò Delegatus eſſet datus ad partis inſtantiam. Sexta, quandò gravia, & ardua mandantur. Septima, quandò agitur de re, & controverſia, quæ ingenium, & hominis peritiam reſpicit.

46. *NOBIS IMPEDITIS*, *AUT ABSENTIBUS*. Hæc clauſula ponitur in formula ad demonſtrandum, quod, ſi Epiſcopus non eſt legitimè impeditus, vel abſens debet per ſe ipſum explorationem facere, quia *Concil. Trid. ſeſs.* 25. *cap.* 17. *de Regul.* videtur in hoc elegiſſe induſtriam perſonæ ipſius, ut obſervat Zecch. *de Republ. Eccleſ. de Vicar. Epiſcop. cap.* 23. *num.* 3. *verſ. Undecimo poteſt*, Barboſ. *ſupr. d. cap.* 17. *n.* 5. Tambur. *de jur. Abbatis diſp.* 4. *q.* 2. *num.* 7. Agitur enim de re gravi, quæ ſi diligenter, prout Concilium mandat fieret, & non curſim, & perfunctoriè, non audirentur quotidiè cum perturbatione Monaſteriorum, & conſcientiarum tot recurſus in Sac. Congreg. Concilii ſuper nullitatibus profeſſionum ex defectu liberæ voluntatis.

47. Ideoque nè illarum ſanguis de manu eorum requirat Deus curare debent Epiſcopi, quod Puellæ ſpontanea, libera, & devota voluntate profiteantur; Et ſi adſit ſuſpicio, quod non ſolùm ex parte conſanguineorum, ſed etiam Monialium Puella vi, metu, vel minis, ac importunis precibus impellatur ad profitendum, aliiſque malis artibus ſubornetur, & quod ejus voluntas non ſit libera, ſed ſeducta, ſi retineatur in Monaſterio indè extrahi illam faciant, & voluntas in loco libero ſemotis arbitris ab ipſiſmet Epiſcopis exploretur, ut pluries demandavit *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regular.* nempè *in Lunen. Sarzanen.* 5. *Octob.* 1691. *in Fulginaten.* 3. *Octobr.* 1692. *& in Maceraten.* 8. *Auguſti* 1698. & monent Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc. alleg.* 100. *n.* 5. Donat. *de Regular. tom.* 4. *tract.* 9. *q.* 8. *num.* 4. *& q.* 22. *per tot.*

48. Advertendum quoque eſt, quod hujuſmodi voluntatis profitendarum exploratio debet fieri tàm ante ſuſcep ionem habitus, quàm ante emiſſionem profeſſionis poſt annum probationis, etiamſi Monaſterium Monialium eſſet ſubjectum Regularibus *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regular. in Vicen.* 30. *Septemb.* 1596. Barboſ. *d. alleg.* 100. *n.* 4. Tamb. *de jur. Abbat. diſp.* 4. *quæſt.* 4. *num.* 4. Donat. *ubi ſupr. num.* 3. Quamvis ſi ſemel tantum fieret, aut nunquam, adhuc profeſſio valida eſſet, Donat. *d. q.* 8. *num.* 8. Nicol. *lucubr. Can. lib.* 3. *tit.* 1. *de vit. & honeſt. Cleric. poſt n.* 22. *verſ. Si verò examen.*

49. Factaque per Epiſcopum, ſivè eo impedito per Vicarium exploratione, cauthela eſt, quod redigatur in ſcriptis, & reponatur unà cum licentia congregandi Capitulum, & fide Abbatiſſæ ſuper acceptatione in Actis Cancellariæ; Nam licèt defectus iſte non irritet (ut mox dicebam) profeſſionem, attamen multùm juvat allegantí illibertatem, & ſeductionem voluntatis; Sicuti non parum prodeſt validitati profeſſionis contrà illam infringere volentem, ſi conſtet per diligentem examen animum voventis ad formam Concilii fuiſſe exploratum: Quia tunc actus qualis apparet in ſua figura, talis præſumitur in ſua eſſentia, ut dicit Caſtr. *conſ.* 261. *in princip. lib.* 2. & Eccleſia per externa præſumit interna, quia per illa, hæc declarantur, etiamſi animum profitendi non habuiſſet; Undè *in cap. Quod interrogaſti.* 27. *diſt.* dicitur — *Pœnitentiam agat de illuſione nefanda, & revertatur ad id, quod ſpopondit*, & idem habetur *in c. Viduas* 27. *q.* 1.

50 *QUANTUM AD NOS SPECTAT*. Hæc clauſula ponitur in formula, quia juxtà praxim præter auctoritatem delegatam Epiſcopi debet Vicarius pro benedicendis paramentis Sacris obtinere licentiam Sac. Congreg. Rituum, quæ ſolet illam concedere in hunc, qui ſequitur modum *Sac. Rit. Congr. attribuit ad triennium N. Vicario Generali N. facultatem benedicendi Sacram Suppellectilem, aliaque indumenta Eccleſiaſtica, in quibus tamen Sacra Unctio non adhibetur, & dummodo expreſſus interveniat Ordinarii conſenſus, &c.* vel reſcribendo Epiſcopo — *Sac. Rit. Congregat. facultatem indulſit Rever. D. N. moderno Epiſcop. N. ut ſubdelegare poſſit licentiam benedicendi Sacra Suppellectilia Eccle-*

Digitized by Google

Eccleſiaſtica, *in quibus tamen Sacra Unctio non adhibetur ejus Vicario Generali*, *& aliis Sacerdotibus ſuæ Diœceſis ſibi benè viſis in aliqua Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis*, *&c.* juxta Decretum relatum à Gavant. *in Manual. Epiſcop. verb. Benedictio num.* 5. & quod ſervatum vidi pro me ipſo, dùm munere Vicarii Generalis functus fui in Eccleſiis Venuſina, & Æſina.

51. Contrà hanc obſervantiam, & Decretum à Gavant. relatum, inſurgit Nicol. *lucub. Can. lib.* 5. *tit.* 33. *de privil. poſt num.* 18. Et primò objicit, quod de Decreto non conſtat authenticè. Secundò, quod non eſt uſus receptum. Præſertim Romæ cum R. P. D. Viceſgerens paſſim auctoritate ordinaria deleget quibuſcumque Preſbyteris hanc facultatem. Tertiò, quod hujuſmodi benedictio, in qua non intervenit Unctio Sacra, & non ſit ordinis Epiſcopalis, ſed juriſdictionis, & Sacerdotalis poſſit à ſolo Epiſcopo delegari, ſicuti delegatur reconciliatio Eccleſiæ pollutæ, quod eſt plus. Quartò, quod licentiæ, quæ expediuntur à Sacra Congregatione Rituum, fiant ad cauthelam, & ad majorem conſcientiæ ſerenitatem, non autem de neceſſitate.

52. Huic Nicolii Sententiæ favere videbantur Decreta, relata à Barb. *in Sum. deciſ. Apoſtol. collect.* 301. *num.* 5. quæ tamen per errorem ibidem allegata fuiſſe (ut ſæpè accidit Collectoribus) credendum eſt: Quia *in verb. Benedictio collect.* 59. *num.* 3. referendo eademmet Decreta, dicit idem Barboſ. quod, ut Epiſcopus poſſit hanc facultatem aliis delegare exigitur licentia Sedis Apoſtolicæ, & ità concordat cum Gavanto, cui cum praxis ità ſervet, & ipſe adhærere non dubito, quicquid ſit, an ſpeculativè loquendo opinio Nicolii ſuſtineri poſſit, nec nè. Et hanc Sententiam tenet modernus Corſett. *prax. Cærem. tract.* 1. *par.* 2. *cap.* 14. *num.* 1. ubi quod hæc benedictio ſit de poteſtate ordinis.

53. Tandem in conſtitutione Vicarii Generalis ſivè pauca, ſivè multa, ſivè plura, ſivè omnia ſpecialia concedantur, ſemper collationem Beneficiorum ſibi ipſis Epiſcopi reſervent; Tùm quia congruit, quod ſoli poſſint dignos, & emeritos Eccleſiæ præmio fovere; Tùm nè Vicarius, qui habet facultatem ad tempus ſubſtituendi, affectando cauſam abſentiæ, vel alterius neceſſitatis alium ſubſtituat, ut ſibi conferat, quod facere validè poſſet, prout ſuſtinet Zecch. *de Republ. Eccleſ. tit. de Vicar. Epiſcop. cap.* 23. *poſt num.* 4. *§. Et ubi Vicarius interpretatione ſexta*; Tùm demùm nè colluſionis, aut cujuſvis alterius pactionis pravæ cum proviſo ſuſpicandi occaſio relinquatur.

54. Cætera, quæ pertinent ad officium, poteſtatem ordinariam, durationem, & præeminentias Vicarii, & Officialis Generalis Epiſcopi, videri poſſunt apud Cucch. & Jacob. Sbroz, qui integros, & abſolutos ederunt Tractatus, necnon Tuſch. *litt. V. concluſ.* 189. Zecch. Barboſ. Pac. Jord. Ventrigl. & Pirhing. *in locis ſuprà allegatis*: Non enim ad hæc tranſcribenda calamum paravi; Sed tantummodò pro intelligentia clauſularum in formulis contentarum, quæ non omnibus in Foro Eccleſiaſtico verſantibus obvia eſt, explanationis Provinciam licèt exiguam pro mea tenuitate aggredior.

Deputationis Vicarii Generalis Capituli.

FORMULA II.

SUMMARIUM.

1 *Capitulum etiam extrà caſum mortis Epiſcopi poteſt Vicarium conſtituere.*

2 *Capitulum non eligit Vicarium, quando Vicarius Epiſcopi in remotis degentis moritur, vel eſt ſuſpenſus, aut excommunicatus, vel miſſus à Congregatione, ſed recurritur pro proviſione ad Sedem Apoſtolicam.*

3 *Tempus à Concilio præfixum pro electione Vicarii Capitularis incipit currere à die ſcientiæ mortis certæ, & non præſumptæ, vel à die translationis ad aliam Eccleſiam.*

4 *Capitulo negligente eligere, vel nulliter eligente, electio Vicarii devolvitur*

vitur utroque caſu ad Metropolitanum & nu. 5.

6 *Capitulum iterùm eligit Vicarium, ſi conſtitutus à Metropolitano decederet.*

7 *Canonici abſentes non debent vocari ad Capitulum electionis Vicarii, niſi commodè fieri poſſit.*

8 *Canonici abſentes, qui de conſuetudine vocandi ſunt, non ſunt vocandi, niſi ſint intra Provinciam.*

9 *Canonici quoquomodo abſentes, non ſunt vocandi, ſi ità conſuetudo obtinuit.*

Capitulo electionis Vicarii præter Canonicos vocandi ſunt etiam ii, qui de jure non ſunt de Capitulo, ſi adeſt conſuetudo illos vocandi, ibid.

10 *Electio Vicarii Capitularis debet fieri ſecretis ſuffragiis.*

11 *Capituli reſolutiones debent fieri ſecretis ſuffragiis.*

12 *Vicarius Capituli debet eſſe Doctor in jure Canonico, & non in Civili tantum.*

13 *Capitulum unum tantum Vicarium eligit.*

14 *Capitulum Vicarium non poteſt conſtituere ad tempus, ſed illum pro toto tempore Sedis vacantis deputare debet.*

15 *Vicario Capituli debetur ſalarium ex redditibus Eccleſiæ vacantis.*

16 *Capitulum in conſtitutione, & electione Vicarii non poteſt ſibi aliquid reſervare, ſeù poteſtatem electi coarctare.*

17 *Vicarius Capituli, ſi allegetur ſuſpectus, non poteſt procedere ſine adjunctis.*

Quod procedit etiam in Vicario Epiſcopi, & in ipſomet Epiſcopo. ibid.

18 *Vicarius Capituli cognoſcit cauſas violationis immunitatis Eccleſiaſticæ exceptis caſibus Bullæ Greg. XIV. quorum cognitio, ſede vacante ad Epiſcopum viciniorem devolvitur.*

19 *Vicarius Capituli, ſicuti nec Epiſcopi, nec Apoſtolicus poſſunt abſolvere à cenſuris incurſis, ſeù fulminatis ob læſam Immunitatem Eccleſiaſticam.*

20 *Metropolitanus non abſolvit Subditos ſuffraganei, neque appellationes debet recipere in cauſis læſæ Immunitatis, niſi integraliter reſtitutæ.*

21 *Vicarius Capituli poteſt ex cauſa, reſignationes Beneficiorum admittere.*

22 *Vicarius Capituli concedit dimiſſorias poſt annum, & infrà annum arctatis, aliiſque ratione Beneficii recepti, vel recipiendi.*

23 *Vicarius Capituli concedit infrà annum etiam non arctatis dimiſſorias pro prima Tonſura.*

24 *Vicarius Capituli aliquando de Voto pleni Capituli concedit etiam infrà annum dimiſſorias.*

25 *Vicarius Capituli utilius eſſet, quod poſt annum daret dimiſſorias ſemper de Voto pleni Capituli, & de ratione.*

26 *Vicarius Capituli diſpenſat ſuper interſtitiis data ſpeciali commiſſione.*

27 *Vicarius Capituli non Doctor debet habere Conſultorem Doctorem ab ipſomet aſſumendum.*

28 *Vicarius Capituli non debet conſtitui,* juxtà formulas traditas à *Quarant. & Barboſ.*

Nos Archidiaconus, Canonici, & Capitulum Cathedralis Eccleſiæ N. Sede Vacante per mortem bon. mem. N. Epiſcopi.

Admodum Rev. D. N. I. V. D. ſalutem in Domino ſempiternam.

Cum ex Sacrorum Canonum diſpoſitione Cathedralium Eccleſiarum Capitula in locum deficientium Epiſcoporum (*præſertim ſi ex humanis eripi contigerit*) ſubrogentur eiſque in ſpiritualibus, & temporalibus ſuccedant, eorum-

que

que munus ſit, viduatis Eccleſiis ità conſulere, ut Miniſtrorum ſolertia, atque diligentia incommoda minimè ſentiri permittant. Nè igitur ſupradicta Eccleſia culpa noſtra aliquid detrimenti patiatur, Nos Canonicis ſanctionibus, & Sacr. Concil. Trid. Decretis, ut par eſt obtemperando, vocatis omnibus, & ſingulis Canonicis intrà tempus *octo dierum* à præfato Concilio ſtatutum ad Vicarium, qui vices noſtras ſuſtinere debeat deputandum, congregatiſque his, qui *debuerunt*, potuerunt, & voluerunt intereſſe, habitis Capitulariter, *ſecretiſque ſuffragiis*, ſivè Votis omnium, ſeù majoris partis intereſſentium, & ut præmittitur congregatorum: Te Admodum Rev. D. N. *I. V. D.* ſupradictum de cujus probitate, ſcientia, & ſollicitudine plurimum in Domino confidimus, Generalem in ſpiritualibus, & temporalibus, *Vicarium, & Officialem noſtrum* in prædicta Eccleſia Cathedrali, Civitate, & Diœceſi tenore præſentium deputamus, facimus, creamus, & conſtituimus *pro tempore Sedis Vacantis*. Cum omnibus, & ſingulis facultatibus, privilegiis, honoribus, oneribus, *emolumentis*, præeminentiis, & prærogativis ad hujuſmodi munus exercendum debitis, neceſſariis, & opportunis.

Dantes Tibi *plenam*, & liberam poteſtatem omnia, & ſingula exercendi, quę Capitulo Sede Vacante in utroque Foro à jure permittuntur, & proindè cauſas omnes tàm Civiles, quàm Criminales, & mixtas etiam hæreſis, & matrimoniales audiendi, *cognoſcendi*, terminandi, ac decidendi, cum facultate excommunicationem, aliaſque Eccleſiaſticas Cenſuras, & pœnas *etiam pro Eccleſiarum immunitate*, & libertate tuenda, ferendi, & infligendi. *Reſignationes Beneficiorum* cum cauſa recipiendi, præſentatos ad Beneficia Juriſpatronatus inſtituendi, & nova cum reſervatione dicti juris dotandi, & erigendi, ſalvis juribus Epiſcopalibus. Concurſus ad Parochiales vacantes indicendi, & magis dignum ex approbatis præeligendi, *ac dimiſſorias* ad ordines poſt annum, & infrà annum arctatis ad formam Concilii Tridentini concedendi, & ſuper *interſtitiis* diſpenſandi. Necnon ea omnia faciendi, mandandi, & exequendi, quæ Nos facere mandare, vel exequi poſſumus, etiamſi requirerent ſpeciale mandatum (ſi Vicarius deputatus non eſſet Doctor addatur) – *cum Voto tamen Conſultoris idonei I. V. D. Tibi benè viſi in ſententiando, & procedendo ad actus quoſcumque irretractabiles, & qui Conſilio videbuntur indigere*.)

Precipimus itaque univerſo Clero hujus Civitatis, & Diœceſis, aliiſque hujus Eccleſiæ juriſdictioni ſubjectis, quatenùs Te in Vicarium, & Officialem noſtrum Generalem, ut Præmittitur recipiant, Tibique tamquam tali in omnibus pareant, & obediant. Dantes Tibi voces, & vices noſtras, contradictores, & rebelles pœnis, & Cenſuris Eccleſiaſticis compeſcendi. In quorum fidem pręſentes ſcribi juſſimus per infraſcriptum noſtrę Curię Notarium, & manu propria ſubſcripſimus, ſigilloque Capituli juſſimus muniri. Datum &c.

ADNOTATIONES.

1. PRÆSERTIM SI EX HUMANIS ERIPI CONTIGERIT. Ponitur illa dictio – *Præſertim* ad exprimendum caſum minùs dubitabilem, & indicandum, quod etiam extrà caſum mortis Epiſcopi, poteſt Capitulum Vicarium Generalem conſtituere, puta ſi in captivitatem apud fidei Hoſtes redigeretur, ad *Text. in cap. Si Epiſcopus de ſuppl. neglig. Prælat. in ſexto*, Carol. Ant. de Luca *ad Ventrigl. par. 2. annot 15. nu. 2.*

2. Non tamen poſſet Vicarium deputare, ſi Epiſcopus degens in remotis, & Vicarius ab eodem relictus moreretur, aut ſuſpenſus ab ordine, vel excommunicatus exiſteret, quia tunc recurrendum eſſet

eſſet ad Sedem Apoſtolicam pro proviſione, Nicol. *in floſc. verb. Vicarius Capituli num.* 57. Fagnan. *in cap. Per diverſitatem à num.* 25. *uſque ad fin. de conceſs. præb.* Sicuti nec poſſet illum conſtituere, quando Vicarius Epiſcopi defuncti fuiſſet miſſus à Sacra Congregatione, ut advertit idem Nicol. *loco cit. n.* 58.

3. *OCTO DIERUM*. Tempus à Concilio Tridentino ſtatutum incipit à die ſcientiæ mortis certæ, & non præſumptæ, vel à die translationis ad aliam Eccleſiam, Quarant. *in Sum. Bullar. verb. Capitulum Sed. Vacante in appendice verſ. Termino octo dierum*. Barboſ. *de Canonic. cap. ultimo num.* 32.

4. Si autem in dicto termino octo dierum à die ſcientiæ Capitulum eligeret non Doctorem, exiſtentibus Doctoribus, jus eligendi non eſſet devolutum ad Metropolitanum, ſed facta per eum declaratione nullitatis deputationis, remittenda eſſet nova electio ad Capitulum præfixo termino ad eligendum, ſic opinatur Pignatell. *conſult. Can.* 34. *à num.* 13. *ad* 24. *tom.* 8. innixus rationi, quod cum devolutio ſit pœna impoſita principaliter ob negligentiam non factæ electionis, non debeat extendi ad caſum, quo actus iſte geſtus quidem fuit, ſed nulliter.

5. Verùm relicto Pignatello adhæreas Quarant. *in Sum. Bullar. verb. Archiepiſcopi auctoritas num.* 36. Barboſ. *ſuprà Concil. ſeſſ.* 24. *cap.* 16. *num.* 28. *de Reformat. & de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 102. Ventrigl. *prax. tit. de juriſd. Archiep. cap.* 49. *num.* 23. Card. de Luc. *de Canonic. diſc.* 24. *n.* 7. *& diſcurſ.* 25. *num.* 3. firmantes Concilium Trid. illis verbis — *Si ſecus factum fuerit ad Metropolitanum deputatio hujuſmodi devolvatur*, utrumque caſum pariformiter comprehendere ad effectum devolutionis, quod ſcilicet ſivè Capitulum negligat ſuam facultatem exercere intrà octo dies, ſivè malè exerceat inhabilem eligendo, pro illa vice privetur tali facultate, quæ devolvatur ad Metropolitanum, vel viciniorem juxtà diſpoſitionem Concilii.

6. At ſi Vicarius deputatus per Metropolitanum, vel viciniorem ob negligentiam, vel malam electionem Capituli, decederet, tunc poſſet Capitulum novum eligere Vicarium infrà octo dies, ut priùs, quia pro prima vice tantum jus amiſit, Barboſ. *de jur. Eccleſ. dicto cap.* 7. *dicto num.* 102. *in fin.*

7. *QUI DEBUERUNT*. Canonici abſentes non debent vocari, niſi commodè fieri poſſit: Nec ità abſentes poſſunt mittere, aut conſtituere Procuratorem ad ferendum in electione ſuffragium, Gloſ. & Canoniſtæ communiter *in cap. Quia propter de elect.* Quia eo ipſo, quod Canonicus tranſit ad locum, ex quo commodè vocari non poſſit facit ſe extraneum, & perdit jus ad eligendum, Paſſerin. *de elect. cap.* 10. *num.* 37.

8. Quatenus autem adeſſet conſuetudo legitimè præſcripta admittendi in electione Canonicos abſentes per Procuratorem, talis conſuetudo eſſet intelligenda; & reſtringenda ad abſentes intrà Provinciam, & ibidem detentos aliquo legitimo impedimento de tempore actualis electionis Vicarii, prout cenſuit, & declaravit *Sac. Concilii Congregatio in Hidruntina* 11. *Aprilis* 1699. in qua non obſtante prætenſa, & allegata conſuetudine admittendi abſentes per Procuratorem, fuit declarata nulla electio Officialium, in qua fuerunt ad votandum admiſſi per Procuratorem duo Canonici, qui morabantur Neapoli.

9. Et ſi è contrà adeſſet conſuetudo non vocandi quoquo modo abſentes à Civitate ſervanda eſſet, & admittenda, ut dixit Rot. *coram Celſ. deciſ.* 85. *num.* 11. Si autem præter Canonicos vocandi eſſent juxtà conſuetudinem præſcriptam alii de Clero, qui aliàs de jure non dicuntur de corpore Capituli, prout ſunt Portionarii, aliique Beneficiati Eccleſiæ, eſſet pariter conſuetudo ſervanda, ut reſpondit *Sac. Congregat. Concilii in Caſtellaneten.* 1. *Decembris* 1696. *& in Nullius Altamuræ* 9. *Decembris* 1690. *&* 4. *Aprilis* 1693. Dixi juxtà conſuetudinem præſcriptam, quia ſi pauci tantum actus afferantur, in quibus ii, qui non ſunt de corpore Capituli, fuiſſent admiſſi ad ſuffragium ferendum, & conſuetudo non eſſet legitimè probata, nec pacifica, Capitulum poſſet illos excludere, & jus ſuum vindicare, ut accidit *in Recineten. propoſita in Sac. Congregat. Concilii* 4. *Junii* 1701. in qua Altariſtæ Cathedralis, qui pluries in electione

Vica-

Vicarii Capitularis interfuerunt, & ſuffragium dederunt, fuerunt excluſi, ex quo conſuetudo non erat pacifica, neque legitimè præſcripta.

10. *SECRETIS QUE SUFFRAGIIS.* Quamquam *Concil. Trid. in cap. 16. ſeſſ. 24. de Reform.* formam ſcrutinii in habenda electione Vicarii Capitularis non præſcribat, adhuc cum agatur de electione, & deputatione Prælati habentis juriſdictionem, videtur quod in dandis ſuffragiis ſervanda ſit diſpoſitio, *c. Quia propter de elect.* ad tradita per Paſſerin. *de elect. cap. 9. q. 8. n. 53. & ſeqq.*

11. Et ſi fortè in aliqua Cathedrali eſſet uſus, ſivè potiùs abuſus ſuffragia publicè, & in aperto præſtandi, omninò tollendus eſſet, non ſolùm in iſta Vicarii electione, ſed etiam in aliis reſolutionibus Capitularibus, ut liberius quiſque valeat ſuam Sententiam dicere, propriamque exonerare conſcientiam, & ut ità evitentur jurgia, rixæ, & inimicitiæ inter Capitulares, prout expedire cenſuit *Sac. Congreg. Concilii in Melevitana 23. Novembris 1697. & 20. Septembris 1698.* & Sanctiſſima eſſe ſtatuta, quæ mandant, ut ſecretis ſuffragiis negocia Capituli reſolvantur, dicit Garz. *de Beneſic. part. 5. cap. 4. num. 185.*

12. *J. U. D.* Vicarius Generalis Capituli, debet eſſe Doctor in jure Canonico, & non in Civili tantum, Ricc. *in prax. For. Eccleſ. par. 1. reſol. 107.* Barboſ. *de Canon. cap. 42. num. 49.* Ventrigl. *prax. par. 2. annot. 15. §. 2. num. 5.* Card. de Luc. *annot. ad Concil. diſc. 31. n. 16.*

13. *VICARIUM NOSTRUM.* Unum tantum Vicarium Generalem deputare poteſt Capitulum, & non plures, niſi adeſſet in loco immemorabilis conſuetudo eligendi duos, vel eſſent duo Epiſcopatus uniti, & unuſquiſque haberet ſuum Capitulum, & Eccleſiam Cathedralem, Garz. *de Benef. in addit. ad cap. 7. num. 37.* Quarant. *in Sum. Bull. verb. Capitulum Sed. Vacant. num. 9.* Ricc. *deciſ. Archiep. Neapol. 193. num. 1. & 2. par. 4.* Barboſ. *de Canonic. cap. ultimo num. 33.* Fagnan. *in cap. His quæ num. 68. de major & obed.* Nicol. *lucubr. Can. lib. 1. cap. 28. reſp. 10.*

14. *PRO TEMPORE SEDIS VACANTIS.* Non poteſt Capitulum Vicarium eligere ad tempus puta ad ſex menſes, ſed debet illum conſtituere pro toto tempore Sedis Vacantis: Quicquid enim in contrarium dixerint Quarant. *ubi ſup. num. 4.* Garz. *de Benef. p. 5. cap. 7. n. 25. & ſeqq.* Ventrigl. *prax. par. 2. annot. 15. §. 2. num. 18. & 19.* aliivè ab eis allegati, eorum opinio in praxi non ſervatur, ſed inconcuſsè noſtra concluſio vera eſt, & ideò ſequenda, prout ſequuntur Nicol. *in foſc. verb. Vicarius Capitularis num. 59. & in lucubr. Canon. lib. 1. cap. 28. de Offic. Vicar. num. 18.* Fagnan. *in dict. cap. His quæ num. 71. de majorit. & obed.* quod comprobatur Decretis Sacræ Congregationis Epiſcop. quibus prohibetur amotio Vicarii Capitularis ſine juſta cauſa cognoſcenda, & approbanda ab eadem Congregatione, ut *in Montis Regalis 17. Junii*, *in Neapolitana 1. Septembris*, *in Tarantina 22. ejuſdem 1603. & in Aretina 26. Octobris 1604.* cum aliis apud Nicol. *loco cit. num. 54. §. 4.*

15. *EMOLUMENTIS.* Debetur Vicario Capitulari ſalarium ex redditibus Eccleſiæ vacantis, ex quibus deduci etiam debent aliæ expenſæ neceſſariæ pro carta, & Miniſtris Curiæ, ad quas tenetur Camera Apoſtolica in locis, ubi vigent, & percipit ſpolia. Tuſch. *littera C. concl. 56. num. 9.* Quarant. *in Sum. Bullar. verb. Capitulum Sed Vac. num. 7.* Nicol. *in foſc. ubi ſuprà num 79.* cum aliis quos allegat, & ſequitur Ventrigl. *prax. par. 2. annot. 15. §. 1. n. 24. & §. 2. n. 35.*

16. *PLENAM.* Non enim poteſt Capitulum in deputatione Vicarii, ſeù litteris patentibus aliquid ſibi reſervare, aut poteſtatem electi coarctare, ſeù reſtringere: Et ſi de facto conditione, aut modificatione aliqua Vicarium eligeret, poſſet iſte reſtrictionibus non obſtantibus munus ſuum liberè exercere uſque ad adventum novi Epiſcopi, prout paſſim ſolet reſcribere Sacr. Congreg. Epiſcop. & egomet obtinui pro D. Archidiacono Dominico Cannia electo Vicario Capitulari Venuſino, Viro probo, doctrinaque ornato 14. Novembris 1698. & firmant auctoritates ſuprà allegatæ *in §. Non poteſt.*

17. *COGNOSCENDI.* Si Vicarius Capitularis allegetur ſuſpectus, non poteſt de

de cauſa cognoſcere, ſed tunc recurrendum erit ad Capitulum tamquam Superiorem pro electione Arbitrorum ad cognoſcendum de cauſis ſuſpicionis, eo modo, quo Epiſcopus potuiſſet, ut reſpondit *Sacr. Congregat. Concilii* 31. *Martii* 1588. *ſuprà cap.* 16. *ſeſſ.* 24. *de Reform.* ad hoc, ut illi detur Adjunctus *Theſaur. For. Eccleſ. part.* 2. *cap.* 1. *num.* 68. præſertim in cauſa, in qua Capitulum haberet intereſſe, Fagnan. *in cap. Noſti num* 21. *de elect.* ubi de Vicario Epiſcopi ſuſpecto allegato Zecch. *de Republ. Eccleſ. cap.* 23. *de Vicar. Epiſcop. verſ.* 4. *numer.* 5. Et de ipſomet Epiſcopo, ſi juſtis de cauſis allegetur ſuſpectus, quod debeat procedere cum Adjuncto, reſcripſit *Sacr. Congregatio Epiſcop. in Nuſcanagravaminis* 10. *Novembr.* 1690. & *in Sulmonen. Redditionis Rationis* 5. *Septembris* 1692.

18. *ETIAM PRO ECCLESIARUM IMMUNITATE.* Habet Vicarius Capituli juriſdictionem cognoſcendi cauſas ſuper violatione Immunitatis Eccleſiaſticæ, ut reſolvit *Sacr. Congregat. Immunitatis in Tropien.* 27. *Novembris* 1626. Non tamen habet facultatem, qua utitur Epiſcopus in caſibus Conſtitutionis Greg. XIV. ſuper Immunitate Eccleſiarum emanatæ, quæ eſt *in Bullar. tom.* 2. *la. VII.* nàm illorum cognitio Sede Vacante, non ad vicarium Capituli, ſed Epiſcopum viciniorem ſpectat, prout eadem Sac. Congr. Immunitatis declaravit *in Vercellen.* 8. *Novembris* 1650. *lib.* 4. *Decret. Pauluc. fol.* 125. *à tergo*.

19. Item advertere debet Vicarius Capituli, quod non poteſt nec ipſe, nec Vicarius Epiſcopi, nec Apoſtolicus abſolvere reos cum reincidentia à Cenſuris incurſis, ex cauſa læſionis Immunitatis, juriſdictionis, & libertatis Eccleſiaſticæ, ſeù fulminatis, ſed pro abſolutione debet recurri ad Sedem Apoſtolicam, cui caſus hujuſmodi reſervetur, ut ſæpè declaravit eadem Sac. Congregat. Immunitatis, & præſertim *in Capuana* 16. *Junii* 1632. *in Sancti Marci* 13. *Decembris* 1633. & *in Bituntina* 20. *Novembris* 1657. & tradit *del Ben. de Immunit. Eccleſ. cap.* 16. *dub.* 38. *ſect.* 2. *num.* 12. *tom.* 2.

20. Et hæc procedunt etiam reſpectu ad Metropolitanum, qui non poteſt abſolvere excommunicatos ſuffraganei occaſione violatæ libertatis, & immunitatis Eccleſiaſticæ, neque appellationes admittere, niſi Eccleſia, ſeù libertas Eccleſiaſtica in ejus honore integraliter priù ſit reſtituta, ut reſcriptum fuit contrà Archiepiſcopum Rhegienſem favorem Epiſcopi ſuffraganei Tropeæ per Sac. Congr. Epiſcop. 9. Novembris 1618.

21. *RESIGNATIONES BENEFICIORUM CUM CAUSA RECIPIENDI.* Quandò Vicarius Capituli habet hoc ſpeciale expreſſum in mandato, poteſt cum cauſa recipere reſignationes Beneficiorum, ut tenet Garz. *de Benefic. part.* 11. *cap.* 3. *num.* 255. & 256. non tamen providere, ut dicam in Appendice.

22. *AC DIMISSORIAS.* Ex facultate, quam tribuit Concil. Trident. Vicarius Capituli concedit poſt annum dimiſſorias ad ordines, & infrà annum arctatis, prout ſunt præſentandi ad Beneficia Juriſpatronatus *Sacr. Congreg. Epiſc. in Squillacen.* 3. *Januarii* 1594. Nicol. *in floſc. verb. Vicar. Capituli nu.* 70. *verſ. Non autem*; Aliique ratione Beneficii recepti, vel recipiendi puta, ſi Beneficium debeatur certò generi perſonarum, ut amplius Garz. *de Benefic. part.* 5. *cap.* 7. *num.* 76. quibus poteſt Beneficia conferre.

23. Immò quod poſſit Vicarius Capituli concedere etiam non arctatis infrà annum dimiſſorias pro prima Tonſura, ex eo quia *Concil. in cap.* 10. *ſeſſ.* 7. *de Reform.* primam Tonſuram non comprehendat, declaravit ſuper *d. Text. Sacr. Congreg. Concilii*, & comprobat Fagnan. *in cap. Cum contingat. num.* 39. *de ætat. & qualit.*

24. Et aliquandò conceditur facultas Vicario Capitulari, ut etiam infrà annum à die vacationis Sedis Epiſcopalis poſſit concedere litteras dimiſſorias ad ordines cum Voto tamen pleni Capituli, & ubi pro Eccleſiarum Miniſteriis exequendis neceſſarium fore judicatur, prout à Sac. Congreg. Epiſc. conceſſa fuit Vicario Capitulari *Antuerpienſi* 15. *Martii* 1589.

25. Hoc proviſionale Decretum dandi dimiſſorias ad ordines infrà annum *cum Voto pleni Capituli* utilius forer, ſi à Sede Apoſtolica extenderetur per viam

legis

Digitized by Google

legis univerſalis ad omnes Vicarios Capitulares poſt annum, ad reparanda mala, quæ eveniunt Eccleſiis illis, quæ ultrà annum manent viduatæ Paſtore: Nàm Vicarii Capituli non ſemel hac poteſtate abutuntur, quia prece, conſanguinitate, & favoribus, aliiſque caſibus victi, dimiſſorias concedunt improbis, illitteratis, & immorigeris Laicis, & Clericis, Clerumque ità miſerè labefactant, quod certè non eveniret, ſi dimiſſoriæ de Voto pleni Capituli eſſent expediendæ.

26. *ET SUPERINTERSTITIIS DISPENSANDI.* Hæc facultas tranſit in Vicarium Capituli data ſpeciali commiſſione, ut pluribus auctoritatibus cumulatis probat Garz. *de Benefic. in addit. ad 5. part. cap. 7. num. 92. verſic. Quando tamen.*

27. *CUM VOTO TAMEN CONSULTORIS.* Cum ex conciliari diſpoſitione *ſeſſ. 24. cap. 16. de Refor.* quatenus in Capitulo Doctores in jure Canonico, aut Licentiati non adſint, poſſit eligi, & deputari in Vicarium magis idoneus non graduatus: Tunc electo per modum conſilii, & providentiæ (non autem reſtrictionis facultatis) debet dari Conſultor arbitrio ejuſdem Vicarii eligendus, qui ſit Doctor, & in rebus legalibus, & arduis peritus, à quo dirigi poſſit, prout fit quandò Vicarius Generalis Epiſcopi eſt Theologus, & non juriſta, ex Decretis Sacræ Congregationis relatis à Nicol. *in floſc. in verb. Vicarius Generalis Epiſcopi num. 30. verſ. Nè ſemper, & in verbo Vicarius Capituli num. 58.* Vel quando Judex Delegatus à Sede Apoſtolica non eſt Doctor; Nàm requiſitus debet judicare cum Voto Aſſeſſoris partibus non ſuſpecti, ut mandat Leo X. *Conſtit. X. §. 9. Bullar. tom. 1. pag. 481.*

Dixi quod iſte Conſultor, ſivè Aſſeſſor ab ipſo Vicario Capituli non Doctore aſſumendus eſt, non autem à Capitulo venit deputandus: Quia ſi hoc faceret Capitulum, deputatio eſſet nulla, ut deciſum refert Nicol. *mox citatus d. num. 58. in una Acernen.* 1604. Et ſic doctrinam Quarant. *in Summ. Bullar. verb. Capitulum Sede Vacante num. 3. & 6.* quem ſequitur Pac. Jord. *lib. 12. tit. 2. de Vic. Capit. Sede Vacant. num. 16.* intelligendam eſſe, quod Vicarius Capituli non Doctor, poſſit ſibi Conſultorem (immò ex congruentia debeat) aſſumere, non autem illum Capitulum deputare.

28. Ex hucuſque animadverſis facilè colliges, quod in conſtitutione Vicarii Capituli, non eſt procedendum, cum formulis impreſſis apud Quarant. *in Summ. Bullar. verb. Capitulum Sede Vacant. poſt num. 15.* quas tranſcripſit Pac. Jord. *lucubr. tom. 2. lib. 12. tit. 2. num. 60.* & apud Barboſ. *de Canonic. cap. 42. num. 137.* in quibus plura leguntur correctione digna tamquam contraria Decretis Sacr. Congregationum: Sed videtur inhærendum formulæ hìc traditæ, vel ſi magis placet alteri impreſſæ apud Nicol. *in floſc. verb. Vicarius Capitularis num. 66.* quæ in paucis differt.

29. De officio, poteſtate, & qualitate Vicarii Capituli ſcripſerunt, Panvin. *de Offic. & Poteſt. cap. Sede Vac.* Garz. *de Benefic. part. 5. cap. 7. & in addit. ad eumdem cap.* Pac. Jord. *lucubr. tom. 2. lib. 12. tit. 2.* Nicol. *in floſc. verb. Vic. Capituli.* Ventrigl. *in prax. par. 2. annot. 15.* Marchet. *in prax. Vicar. Capit.*

Daputationis Vicarii Monialium.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

1 *Gubernium Monialium difficile.*
2 *Vicarii Monialium requiſita.*
3 *Licentiæ acceſſus, vel ingreſſus ad Monaſteria Monialium Regularibus ſubjecta debent ſubſcribi etiam ab Epiſcopo: Ac etiam à ſolo Epiſcopo, ubi adeſt conſuetudo numer. 4. & 5.*
6 *Epiſcopus poteſt prohibere Regularibus, nè celebrent in Eccleſiis Monialium.*
Onus celebrandi in Eccleſiis Monialium Regularibus à Teſtatore injunctum, debet transferri ad eorum Eccleſias, ibid.
7 *Moniales de licentia Superioris poſſunt*

ſunt expendere minuta.

8 *Epiſcopus pro tuenda Clauſura Monialium, juriſdictionem habet in exemptas.*

9 *Quæ dicantur ad Clauſuram datur à ſolo Epiſcopo, qui talem facultatem poteſt delegare Vicario Generali duntaxat.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N. N. ſalutem &c.

VIrginibus Deo Sacris, quarum jugi cura ſollecitudo Paſtoralis Nos urget, ſalubriter providere cupientes: Ne Nobis aliis totius Diœceſis ærumnis intenti aliquod illarum gubernium detrimentum patiatur, & gravi *ſub onere fatiſcamus*: Te de cujus *probitate, idoneitate, & fidelitate* valdè in Domino confidimus, Vicarium, & Officialem noſtrum Monialium tàm Civitatis, quàm Diœceſis facimus, deputamus, & conſtituimus ad noſtrum beneplacitum. Dantes Tibi facultatem Moniales *etiam Regularibus ſubjectas* alloquendi, licentias (ſervata forma noſtrorum Edictorum, & Decretorum Apoſtolicorum reſpectu ad Regulares in primo, & ſecundo gradu conjunctos) tàm maribus, quàm fœminis concedendi, educandas ſervatis conditionibus in licentiis à Sac. Congreg. obtinendis præſcriptis in Monaſteriis, in quibus recipi, & admitti ſolent recipiendi, Miſſas in earundem Monialium Eccleſiis Sacerdotibus, Sæcularibus, *& Regularibus* celebrandi, ad habitum Religionis Puellas, & ad ſolemnem profeſſionem Novitias, præmiſſa voluntatis exploratione per Nos, vel Delegatum facienda, admittendi, electioni Abbatiſſarum etiam Monaſteriorum Regularibus ſubjectorum nomine noſtro præſidendi, *minuta ſubventionum retinendi, & expendendi*, & alia gerendi, & faciendi, quæ ad tuendam, ſervandamque Clauſuram, etiamſi Moniales *Regularibus ſubjectæ, aut alias exemptæ ſint*, & dummodò judicialiter agendum non ſit *noſcuntur pertinere. Licentias autem ingreſſus in Clauſuram*, viſitationem, & Confeſſariorum approbationem Nobis reſervamus. Mandamuſque propterea Abbatiſſis, Vicariis, & Monialibus Monaſteriorum noſtræ juriſdictioni ſubjectorum, & etiam exemptorum, aliiſque quibus pertinet, ut Te in talem recipiant, & agnoſcant, & in præmiſſis plenariè obtemperent. Si quis autem inobediens fuerit condigna pœna plectetur. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. GRAVI *SVB ONERE FATICAMUS.* Una ex præcipuis curis Epiſcoporum eſt gubernium Monialium, quod, ſi benè regatur, cætera Paſtoralis regiminis inter maris ſcopulos tuto navigio vigilantia ſuperabit, Leo *Theſaur. For. Eccleſ. par. 2. cap. 1. nu.* 33. Pac. Jord. *lucubr. tom. 2. lib. 7. tit. 12. nu. 2.* Donat. *prax. rer. Regular. tom. 4. tract. 3. quæſt. 5. nu. 2.*

PROBITATE, IDONEITATE, ET FIDELITATE. Eligendus in Vicarium Monialium debet eſſe ætate provectus, non minùs 40 annorum Presbyter ſani conſilii, morum probitate irreprehenſibilis, fidelitate ſpectabilis, qui poſſit in hoc munere oſtendere gravitatem, & omnia facere cum hone-

neſtate juxtà Apoſtoli præceptum -- *Omnia honeſtè, & ſecundum ordinem fiant*, 1. *ad Corinth.* 14. *c. Cum in cunctis* 7. *de elect.*

3. *ETIAM REGULARIBUS SUBIECTAS*. Licentiæ acceſſus, vel ingreſſus ad Monaſteria Monialium Regularibus ſubjecta, quicquid dicat Lantuſch. *in Theatr. Regul. verb. Clauſura Monialium num.* 13. debent nedum à Superiori Regulari, ſed etiam ab Ordinario, vel ejus Vicario ſubſcribi, prout Sacr. Congregat. Concilii ad tollenda inconvenientia declaravit de anno 1610. & deindè etiam *Sacr. Congr. Epiſcop. in Camerinen.* 21. *Februarii* 1617. in qua præſcribitur modus ſubſcriptionis, quæ Decreta per extenſum referunt Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1 *cap.* 44. *nu.* 107. & à Paſſerin. *in cap. Periculoſo nu.* 132. & 169. *de ſtat. Regular. in ſexto*, & nuper eadem *Sacr. Congr. Concilii idem confirmavit in Hieracen.* 26. *Januarii* 1692. *ad* 13. Donat. *de Regular. tom.*4. *tract.* 5 *quæſt.* 17 *num.* 10. & *ſeqq.*

4. Ratio motiva fundatur in proviſione boni regiminis, & ad tutiorem cuſtodiam Clauſuræ, cum Ordinarii habeant meliorem notitiam perſonarum, quibus licentiæ conceduntur, & faciliùs punire valeant tranſgreſſores, ut ex alio Decreto obſervat Nicol. *in floſc. verb. Clauſura num.* 17. *verſ. Ordinarii*.

5. Et hinc eſt, quod ubi adeſt conſuetudo habendi licentias, etiam pro Monaſteriis juriſdictioni Regularium ſubjectis à ſolo Epiſcopo ſervanda eſt, & à Superiore Regulari non ſunt petendæ, Barboſ. *dict. cap.* 44. *d. num.* 107. *in fine*, ubi aliud Decretum allegat, de cujus, & aliorum ſuprà adductorum exiſtentia, nullatenùs dubitandum eſſe fidenter aſſerit Donat. *prax. rer. Regul. tom.* 4. *tract.* 5. *d. quæſt.* 17. *num.* 13.

6 *ET REGULARIBUS CELEBRANDI*. Poteſt enim Epiſcopus prohibere, nè in Eccleſiis Monialium celebrentur Miſſæ, non tantum à Sæcularibus, ſed neque à Regularibus Sacerdotibus, Nicol. *in floſc. ver. Miſſa numer.* 25 Quod procedit, etiamſi illis ex præcepto Teſtatoris reperiretur injunctum; Nàm tunc onus eſſet transferendum ad illorum Eccleſiam, vel alibi, prout Sac. Congreg. Epiſc. prohibitionem laudando reſcripſit *Venetiarum Patriarchæ* 15. *Junii* 1592.

7. *MINUTA RETINENDI, ET EXPENDENDI*. Poteſt Superior permittere Monialibus, præſertim in illis Monaſteriis, in quibus ob deficientiam redituum exacta vita communis non ſervatur, ut poſſint aliquid minutum ex ſubventionibus, quas à conſanguineis recipiunt, retinere, & expendere pro illarum indigentiis, ac rebus neceſſariis puta ſcutum unum in ſingulo menſe, abſque eo quod cogantur ſingulis vicibus pecunias recipere è manibus Depoſitariæ, aut alterius Miniſtri Monaſterii, prout reſcribendo Archiepiſcopo Neapolitano juſſu Clem. VIII. pro interpretatione Decretorum ſuper reformatione emanatorum, declaravit Sacr. Congregatio Epiſc. cujus litterarum tenor refert Quarant. *in Sum. Bullar. verb. Monaſteria Monialium pag. mihi* 358. & meminit Piaſec. *prax. Epiſc. par.* 2. *cap.* 3. *art.* 7 *pag. mihi* 262.

8. *REGULARIBUS SUBIECTÆ, AUT ALIAS EXEMPTÆ*. Pro tuenda, conſervandaque Clauſura, Ordinarii locorum juriſdictionem habent in Monaſteria Monialium Regiminis Regularium ſubjectarum, vel alio modo exemptarum, tùm vigore Decretorum *Concilii Trid. ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 5. & 9. tùm virtute *Conſtit. Gregor. XV. impreſſæ in Bullar. novo tom.* 4. *Conſtitut.* 18. *Sac. Congr. Concilii in Hieracen.* 26. *Januarii* 1692.

9. *NOSCUNTUR PERTINERE*. Dicuntur pertinere ad Clauſuram. Primò, viſitatio Monaſterii etiam inconſultis Superioribus Regularibus (quæ tamquam de re gravi hìc in formula non permittitur Vicario, ſed Epiſcopo reſervatur) Secundò, deputatio Cuſtodis clavis Januæ Clauſuræ. Tertiò, acceſſus ad collocutoria, & ad alias Monaſteriorum partes. Quartò, publicatio Edicti prohibitionis acceſſus ad Monaſteria Monialium. Quintò, ingreſſus in Clauſuram. Sextò, elevatio, ſeù reparatio fabricæ. Septimò, exploratio voluntatis Puellarum ſtatum Religionis amplecti cupientium. Octavò, præſidentia in electione Abbatiſſarum. Nonò, approbatio Confeſſariorum tàm Ordinariorum, quàm Extraordinariorum. Decimò, redditio rationum ad formam Bullæ Gre-

gor.

gor.XV. Undecimò, remotio proſpectuum. De quibus omnibus agunt Fagnan. *in cap. Quandò de privileg. per tot.* Laurent. de Franch. *par.* 1. ibique Paſqual. *nu* 174. Nicol. *in floſc. verb. Clauſura*, Lantuſch. *Theatr. Regular. verb. Abbatiſſa*, Chriſpin. *de viſit. par.* 1. *§.* 13. *num.* 36. *& par.* 2. *§.* 28. *num.* 5. *& 6. Sac. Congr. Epiſc. in Camerinen.* 7. *Martii* 1617. *& Sac. Congr. Concilii in dicta Hieracen.* 26. *Januar.* 1692.

10. *LICENTIAS AUTEM INGRESSUS IN CLAUSURAM.* Facultas concedendi licentias ingreſſus in Clauſuram reſervatur Epiſcopo, quia per eum non poteſt delegari, niſi Vicario Generali, juxtà Decretum *Sac. Congr. Concilii emanatum in Senen.* 6. *Auguſti* 1599. quod per extenſum refert Chriſpin. *de viſit. par.* 2. *§.* 42. *num.* 76. & hoc ex diſpoſitione Concilii provenire, tradit Pelizar. *de Monial. c.* 5. *num.* 145. *&* 147.

Et licèt Tambur. *de jure Abb. diſp.* 23. *q.* 3. *n* 4. putet poſſe Epiſcopum, aliumvè Superiorem hanc eamdem facultatem Abbatiſſæ, vel Confeſſariis delegare: Ejus opinio videtur reprobata, ex citato Decreto à Chriſpino *allegato in reſponſione ad ſecundum dubium*, ibi — *Ad ſecundum reſpondit; Hanc facultatem eſſe omninò tribuendam per ſcripturam, & Vicario Generali dumtaxat*: Quod Decretum cum Tamburin. fortè non viderit, erit excuſandus, ſed non ſequendus.

Deputationis Vicarii Foranei.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

1 *Vicarii Foranei pro expeditione rerum levium debent conſtitui in locis Diœceſis.*
2 *Vicarius Foraneus eſt Judex Delegatus cumulativè cum Vicario Generali.*
3 *Vicariis Foraneis committi non debent cauſæ graves, et de ratione.*
4 *Judex præter ſalem conſcientiæ, debet habere ſalem ſcientiæ.*
5 *Vicarii Foranei, an valeant interponere Decreta in contractibus minorum?*
6 *Vicarius Foraneus ratione officii non præcedit alios Presbyteros, niſi adſit conſuetudo.*
7 *Vicarius Foraneus non poteſt eſſe Executor Brevium Apoſtolicorum, niſi ex certa ſcientia Papæ, vel ſit etiam Canonicus Cathedralis.*
8 *Vicario Foraneo, non poteſt Epiſcopus delegare facultatem concedendi Monitoria ad finem revelandi.*
9. *Vicarius Foraneus poteſt ſibi, & Executoribus applicare tertiam partem pœnarum exactarum à violatoribus Feſtorum.*

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

Dilecto N, &c.

OMnibus noſtræ juriſdictioni ſubjectis pro adminiſtratione juſtitiæ providere cupientes, & nè pro rebus levibus, præſertim in Civilibus *extra locum domicilii lites ſuſtinere cogantur*: Te de cujus probitate, & idoneitate plurimum in Domino confidimus in noſtrum Vicarium Foraneum ad beneplacitum noſtrum loci N. noſtræ Diœceſis facimus, conſtituimus, & Deputamus: Dantes Tibi facultatem cauſas Civiles *uſque ad ſummam ſcutorum* ...... & non ultra audiendi, cognoſcendi, & terminandi; *In Criminalibus vero levibus* Teſtes examinandi, Proceſſum informativum conficiendi, & ad noſtrum Vicarium Generalem tranſmittendi: Aliaque negocia ad juriſdictionem, & Tribunal Epiſcopale ſpectantia audiendi, & poſtea Nobis referendi; Et alia faciendi, quæ Vicarii Foranei dicti loci pro tempore facere *conſuevere*, cum omnibus *honoribus*, oneribus, & emolumen-

Digitized by Google

lumentis ſolitis, & conſuetis, mandantes omnibus ad quos ſpectat, ut Te in talem recognoſcant, Tibique obediant ſub pœnis arbitrio noſtro infligendis. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. EXTRA LOCUM DOMICILII. Ad ſublevandum Diœceſanos ab incommodis itineris, & expenſarum, & nè pro rebus levibus cogantur Civitatem petere, tenetur Epiſcopus deputare in locis Diœceſis Vicarios Foraneos, ut decrevit *Sac. Congreg. Epiſc. in Trojana* 27. *Martii* 1590. Nicol. *lucubr. Can. lib.* 1. *tit.* 28. *de Offic. Vic. n.* 29. Peregr. *prax Vic. p.* 1. *ſect.* 7. *ſubſect. unica num.* 4.

2. LITES SUSTINERE COGANTUR. Hoc eſt ex defectu, & carentia Judicis in loco domicilii; Non autem ut Vicarius Foraneus, ità conſtituatur, quod debeat eſſe Judex loci privativè, ſed cumulativè in cauſis delegatis cum Vicario Generali: Et non ut Vicarius Foraneus præveniendo prætendere poſſit, quod Vicarius Generalis, vel Epiſcopus non poſſit ampliùs cauſas prædictas ad ſe advocare, & reaſſumere; Sed quod poſſit Vicarius Foraneus in illis, Epiſcopo non revocante, judicare, ut tradit Tondut. *de prævent. p.* 2. *cap.* 1. *n.* 20. *&* 21.

3. USQUE AD SUMMAM. In cauſis Civilibus coarctatur facultas Vicarii Foranei judicandi in parvis ſummis, habito reſpectu ad qualitatem loci, & ut plurimum in cauſis ſcuta quinque non excedentibus: Tùm quia in majoribus adeſt præjudicium Tribunalis Epiſcopi; Tùm quia cum hujuſmodi Vicarii (regulariter loquendo) non ſint in jure, nec in judicando valdè periti, non debent eis committi cauſæ graviores, nè ſubditi majus damnum ſentiant, quàm lucrum, ut dicit Cardin. de Luca *de juriſd. diſc.* 23. *n.* 2. *Sac. Congr. Epiſc. in Motulen.* 9. *Junii* 1592. Niſi particulariter, & expreſsè majores cauſæ delegentur *Sac. Congr. Concil. in Hortana* 20 *Junii* 1693.

4. IN CRIMINALIBUS VERO LEVIBUS. Datur facultas in cauſis Criminalibus levibus Proceſſum informativum conficiendi: Nàm quæ ſunt relevantes, & graves non ſunt committendæ, niſi Judicibus Peritis propter periculum nullitatuum Proceſſus: Judex enim præter ſalem conſcientiæ, debet habere quoque ſalem ſcientiæ, ad Text. *in l. neminem la* 1. *§. Juris peritos, Cod. de advoc. diverſ. Judic.* Maſtrill. *de Magiſtr. lib.* 2. *cap.* 3. *n.* 1. *cum pluribus ſeqq. Sac. Congr. Epiſc. in d Motulen.* 9. *Junii* 1592.

5. CONSUEVERE. Si eſſet ſolitum, quod Vicarii Foranei in locis, ubi ſunt conſtituti interponerent Decreta in contractibus minorum, & Mulierum, fortè tales contractus ſuſtinerentur, quamvis Foranei Vicarii non ſint Judices Ordinarii, ſed Delegati ad certos actus, ut videtur tenere Rot. *coram Seraph. dec.* 1004. *num.* 4. ſaltem vigore, *l. Barbarius, ff. de Offi. Præſd.* Cæterùm quod hujuſmodi Decreta interpoſita ab iſtis Judicibus Caſtrorum, & Villarum in contractibus, & alienationibus bonorum minorum non ſuſtineantur tamquam invalida, tenet Tuſch. *litt. D. concl.* 125. *num.* 59. Quia cum ut plurimum ſint imperiti, eorum Decreta non habent præſumptionem juſtitiæ, Sabell. *in Summ. diverſ. tract. verb. Decretum num.* 3. habeantque Vicarii Foranei juriſdictionem delegatam ad certas cauſas tantùm, pro cæteris uti privati habentur, nec delegantem repræſentant Menoch. *de arbitr. quæſt.* 91. *num.* 17.

6. HONORIBUS. Vicarius Foraneus ratione officii non præcedit alios Preſbyteros, niſi adſit conſuetudo, Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtol. collect.* 720. Nicol. *in foſc. verb. Vicar. Capitul. n.* 82. & non obſtante contraria Epiſcopi ordinatione, Barboſ. *de Canon. c.* 5. *n.* 57. Præcederet tamen in conferentiis caſuum conſcientiæ.

7. Neque poteſt eſſe Executor Brevium

Digitized by Google

vium Apoſtolicorum, niſi ex certa ſcientia Papæ, vel niſi Vicarius Foraneus eſſet unus de Canonicis Cathedralis, Pac. Jord. *tom.* 2. *lib.* 12. *tit.* 1. *nu.* 91. *& ſeqq.*

8. Non ei poteſt Epiſcopus delegare facultatem concedendi Monitoria ad finem revelandi, ut plenè probati Fagnan. *in cap. Quoniam nu.* 43. *de poteſt. Judic. Deleg.* & eſt contrà Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc. allegat.* 96. *num.* 9. tenentem, hanc facultatem delegabilem eſſe Vicario Foraneo.

9. *EMOLUMENTIS*. Tertiam partem pœnarum à Feſtorum violatoribus exactarum ſibi, & executoribus applicare poſſe, dixit Nicol. *in flo. c. verb. Vicarius Capitularis nu.* 83.

Deputationis Cancellarii.

FORMULA V.

SUMMARIUM.

1 *DEputatio Cancellarii Epiſcopi debet in actis regiſtrari.*

2 *Scripturæ, & Inſtrumenta, quæ rogantur à Cancellario Epiſcopi uti Cancellario, ſervari debet in Cancellaria, nec trasferri ad Archivium communitatis.*

3 *Epiſcopus poteſt per edictum præcipere, quod Notarii exhibeant in Cancellaria Epiſcopali exemplaria Inſtrumentorum pertinentium ad Monaſteria Monialium.*

4 *Epiſcopus non poteſt prohibere Capitulo, ſeù Judicibus Synodalibus, quod non utantur opera alterius Notarii, quam ſui Cancellarii, præterquam in viſitatione.*

5 *Cancellarii Epiſcoporum debent eſſe probi, & miſericordes.*

Cancellarii Epiſcoporum, ſi mali ſint famam Prælati onerant, & Tribunal eccleſiaſticum in ſcandalum vertitur Laicorum, ibid.

6 *Scripturæ Cancellarii Epiſcopi plenam fidem faciunt etiam in foro Laico.*

7 *Clerici poſſunt eſſe Cancellarii Tribunalis Epiſcopi, prout pluries ſunt in Regno Neapolitano.*

8 *Cancellarius Epiſcopi Laicus gaudet privilegio fori, & exemptione ab oneribus perſonalibus.*

9 *Cancellarius Epiſcopi in emolumentis exigendis debet ſervare (ſaltem in Italia) Taxam Innocentianam in his, in quibus ipſa Taxa diſponit.*

Cancellarius, ſivè Notarius debet exigere mercedem taxatam à lege, & ſi aliquid ultrà recipiat, peccat, & tenetur ad reſtitutionem, ibid.

10 *Cancellarius Epiſcopi pro mercede copię Proceſſus tenetur ſervare Taxam hic præſcriptam à Sacra Congregatione, & nu.* 11.

12 *Cancellario ſuſpecto allegato, datur alius Actuarius.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto &c.

CUm de idoneo Cancellario *providere cupiamus*, qui Nobis, & Tribunali noſtro inſerviat, & quæ in illo agenda ſunt diligenter adimpleat, & ſcripturas, libroſque ad noſtram Cancellariam ſpectantes fideliter *cuſtodiat*, erga perſonam tuam mentis aciem direximus, cujus vitæ honeſtas, *morum probitas*, fides, diligentia, habilitas, aliæque qualitates apud Nos multiplici commendantur teſtimonio. Quapropter illarum intuitu tenore præſentium auctoritate noſtra ordinaria, & omni alio meliori modo, quo poſſumus, Te in noſtrum Cancellarium eligimus, & deputamus cum facultate universa, & ſingula agendi, & faciendi tàm in voce, quàm in ſcriptis, quæ gerere, & facere poſſunt, & debent Cancellarii Epiſcopales: Itaut tuis ſcripturis *tàm publicis, quàm privatis* durante officio omnis fides in judicio, & extra adhibeatur.

Ac inſuper cum omnibus, & ſingulis *exemptionibus*, privilegiis, honoribus, & *emolumentis*, quibus tàm de jure, quàm de conſuetudine noſtri Cancellarii uti, frui, potiri, & gaudere ſolent, & debent: Mandantes omnibus noſtræ juriſdictioni ſubjectis, cæteriſque ad quos pertinet, ut Te in talem *agnoſcant*, *& recipiant* ſub pœnis noſtro arbitrio pro modo culpæ infligendis. Præſentibus ad noſtrum beneplacitum valituris. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Secretarius.

ADNOTATIONES.

1. PROVIDERE CUPIAMUS. Proviſione Cancellarii per Epiſcopum facta, debent litteræ Patentes in Actis Cancellariæ per Secretarium Epiſcopi regiſtrari, nè umquam de validitate, & legalitate geſtorum Cancellarii electi valeat dubitari, multumque intereſt, ut de deputatione conſtet ex ipſis Actis Cancellariæ.

2. *CUSTODIAT*. Scripturæ, & Inſtrumenta, quæ conficiuntur, & rogantur à Cancellario Epiſcopi tamquam Cancellario, ſervari debent in Epiſcopii Cancellaria, non autem transferri debent in Archivio Communitatis, ſicuti tenentur facere alii Notarii ad præſcriptum Bullæ 83. Sixti V. prout declaravit Sac. Congreg. Concilii 5. Novembris 1625. cujus Decretum refert per extenſum Pignatell. *conſult. Canon.* 210. *num.* 3. *tom.* 4. in quo enumerantur omnes ſcripturæ, quæ pertinere dicuntur ad Curiam Epiſcopalem.

3 Immò poteſt Epiſcopus per Edictum præceptum facere aliis Notariis, quod exhibere debeant in Cancellaria Epiſcopali, acta ſeù rogitus, illorumque exemplaria ſpectantia ad Monaſteria Monialium, prout laudando Epiſcopum Eugubinum, qui tale mandatum dederat reſpondit Sacr. Congreg. Epiſcop. 31. Januarii 1596.

4. Non poſſet tamen prohibere, quod Judices Synodales, aut Capitulum non valeant uti opera alterius Notarii, quam ſui Cancellarii in conficiendis Inſtrumentis contractuum, præterquam in viſitatione Nicol. *in floſc. verb. Depoſitum n.* 4. *& verb. Judex n.* 25. *& in lucubrat. Can l.* 1. *tit.* 3. *n.* 17.

5. *MORUM PROBITAS*. Cancellarii Fori Eccleſiaſtici debent eſſe probi bonæque famæ, & æſtimationis, non autem (ut non ſemel contingit) vitiis deditii, aut Lupinis uberibus pecunias inhiantes. Ideoque Epiſcopi, aliive Prælati juriſdictionem habentes, qui illis utuntur multum invigilare debent, ut huic officio viri miſericordes, & probatæ vitæ deſtinentur. Hi etenim Cancellarii, ſi mali ſunt non tantùm propriam, ſed Prælati famam, & bonum nomen fœdant, & deturpant, rudes, & pauperes excoriant, & Tribunal Eccleſiaſticum, quod debet eſſe in exemplum Foro Laico, potiùs in ſcandalum vertitur, & quicquid in eo agitur turpe, alibi licitum reputatur.

6. *TAM PUBLICIS, QUAM PRIVATIS*. Licèt hic in formula Cancellarius non creetur Notarius (ſicut Epiſcopus poſſet pro tota ſua Diœceſi) adhuc ejus ſcripturæ plenam fidem faciunt etiam in Foro Sæculari tamquam factæ à publico Miniſtro habente facultatem Notarii publici, ut per doctrinam Abb. *in cap.* 2. *de fid. Inſtrum.* probant Piaſec. *prax. Epiſc. tit. de perſon. Judic. num.* 46. Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 2. *quæſt.* 187. *art.* 2 *nu.* 54.

7. Et hinc fit, quod Clerici, quibus eſt interdictum officium Tabellionatus, ut *in cap. Sicut Te ne Cler. vel Monach.* ubi plenè Fagnan. nihilominùs ad officium Cancellarii Curiæ Eccleſiaſticæ poſſint aſſumi, Bellett. *diſp. Cler. part.* 1. *de diſcipl. Cler.*

Cler. §.29. *num.*9. Ciarlin. *controv.*63. *n.*15. Sicuti paſſim aſſumuntur in omnibus ferè Curiis Eccleſiaſticis Regni Neapolitani, ubi vocantur Magiſtri Actorum, & tradit Piaſec. *prax. Epiſc. loco citato num.* 47. aſſerens magis expedire Cancellarios eſſe Clericos, quam Laicos, cui adhæret Pac. Jord. *lucubr tom.*2. *lib.*7. *tit.*1. *n.*15.

8. *EXEMPTIONIBUS.* Si Cancellarius Epiſcopi eſt Laicus gaudet privilegio Fori, ut communiter docent Ciarlin. *dicta controv.*63. *num.*12. & *controv.*20. *num.* 34. Gratian. *diſcept.* 340. *per tot.* Sperell. *deciſ.*128. *num.*34 Bellett. *diſq. Cler. par.*1. *de favor. Cler. real.* §.1. *num.*24. Nicol. *in floſc. verb. Cancellarius num.*7 & *lucubr. Can lib.* 5. *tit.*39. *num.*109. *ampl.*5. *Sac. Congreg. Immunitatis in Beneventana* 21. *Januar.* 1631. *in Fundana* 25. *Novembris* 1636. & *in Aquinaten* 27 *Junii* 1649 in qua fuit etiam declaratum gaudere debere exemptione ab oneribus perſonalibus.

9. *EMOLUMENTIS.* In emolumentis exigendis debet Cancellarius ſervare Taxam Innocentianam (quæ ſaltem in Italia fuit publicatam per viam legis univerſalis) in his, in quibus ipſa Taxa diſponit, in reliquis verò vel Metropolitanam, vel propriam Diœceſis, quatenùs non ſit rigidior, & contrà Decreta Sacræ Congregationis, ut reſponſum fuit à *Sac. Congregat. Epiſcop. in Teleſina* 19. *Aprilis* 1697. Quandò enim merces reperitur taxata à lege, illam tenetur Notarius, ſivè Cancel- [illegible] re-cipere, & contrarium faciens, nedum peccat, ſed tenetur ad reſtitutionem, ut pluribus allegatis firmat Paſſerin. *in cap. Statutum*, §. *Notarium n.*321. & 322. *de reſcript. in ſexto*, ubi hunc Notarii exceſſum appellat crimen concuſſionis.

10. Pro mercede verò copiæ Proceſſuum, ſivè Actorum ſervanda erit Taxa pluries à Sac. Congreg. Epiſc. approbata, & præſertim *in Larinen.* 7. *Julii* 1690. in qua recurrente Dominico Sorella fuit Epiſcopo injunctum — *Che pagandoſi dal medeſimo la mercede al Cancelliere alla ragione di bajocchi due, e mezzo per qualſivoglia facciata di carta di venti verſi, continenti venti lettere per ciaſcun verſo, traſmetta all'EE. Loro la copia autentica de' predetti Atti*, &c.

11. Et *in Savonen.* 4. *Septembris* 1693. recurrentibus Cappellanis, & Sacerdotibus Burgi Finalis, proponente clar. mem. Cardin. Petrucci fuit reſcriptum — *Ad mentem Eminentiſſimi Ponentis*, & mens fuit, quod nomine Congregationis injungeret Ordinario tranſmiſſionem Actorum ſoluta mercede juxtà ſupradictam Taxam, prout mandavit tranſmitti Decreto ſequenti — *Cancellarius*, & *alii Actuarii, ſeù Officiales*, & *Miniſtri Curiæ Epiſcopalis Savonen ſoluta ipſis per Oratores mercede ad rationem medii julii Romani pro qualibet integra carta, cujus unaquæque pagina conſtet ſaltem viginti lineis, quarum unaquæque contineat ſaltem viginti litteras, itaut integra carta habeat quadraginta lineas juxtà mentem Sacræ Congregationis, integram copiam Proceſſus*, & *omnium Actorum prædictis Oratoribus tradant*, & *conſignent*, &c. Datum Romæ 9 Septembris 1693. *P. M. Card. Petruccius Ponens.*

12. *AGNOSCANT, ET RECIPIANT.* Si Cancellarius ex juſta, & rationabili cauſa partibus eſſet ſuſpectus, debet dari alius Actuarius, ut reſcripſit *Sac. Congreg. Epiſc. in Aretina* 19. *Aprilis* 1619.

Deputationis Cancellarii Foranei.

FORMULA VI.

SUMMARIUM.

1 *Cancellarius Vicarii Foranei poteſt deputari*, & *retineri in locis Diœceſis, ubi conſtituitur ipſe Vicarius, quia eſt Officialis neceſſarius*, & *num.*2. & 3.

4 *Cancellarius Vicarii Foranei, ſi eſt Laicus gaudet privilegio Fori.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto &c.

PRobitas, & idoneitas Tua, quibus apud Nos fido commendaris teſtimonio Nos inducunt, ut quibus *poſſumus* favoribus Te gratioſè proſequamur, ſperantes propterea ea, quæ Tibi committenda ſunt fideliter exequuturum. Idcircò præſentium tenore Te in Cancellarium Epiſcopalem R. D. N. Vicarii noſtri Foranei loci N. ac cujuſvis alterius pro tempore exiſtentis cum honoribus, oneribus, *privilegiis*, & exemptionibus ſolitis, & conſuetis ad noſtrum beneplacitum conſtituimus, & deputamus; Mandantes ad quos ſpectat, ut Te in talem habeant, & recognoſcant. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. POSSUMUS. Quod Epiſcopus poſſit habere, & retinere in locis ſuæ Diœceſis hunc Officialem ſuadet ipſa ratio conſtituendi Vicarium Foraneum, qui cum ſit Judex Delegatus, & neceſſarius ad certas cauſas, indiget Actuario, qui acta cauſarum conſcribat, ad Text. *in c. Quoniam contrà de probat.*

2. Et quamvis nonnulla Decreta Sac. Congregat. Epiſcop. quæ refert Pignatell. *conſult. 5. tom. 4.* videantur huic propoſitioni contraria, quibus deciditur, quod Epiſcopus præter Vicarium Foraneum non debeat retinere in locis Diœceſis alios Patentatos, quod iterùm declaratum extitit *in Ferentina 4. Auguſti* 1690. Attamen talia Decreta non obſtant noſtræ aſſertioni, quia hæc loquuntur de Patentatis non neceſſariis pro adminiſtratione juſtitiæ, & pro gubernio Eccleſiaſtico, prout erat in caſu Epiſcopi Ferentini, qui in omnibus locis Diœceſis retinere prætendebat Vicarium Foraneum, Cancellarium, Depoſitarium Pignorum, & Birruarium.

3. Cæterùm quoad Cancellarium Foraneum, ubi adeſt conſuetudo illum deputandi, vel neceſſitas, & qualitas loci id exigit, cum ſit Officialis non excogitatus de novo, verum neceſſarius pro regimine Tribunalis, utique deputari, & retineri poterit in locis Diœceſis, ut pluribus relatis firmat Nicol. *lucubr. Can. lib. 5. cap. 39. num. 109. ampl. 5.* & comprobant alia favorabilia apud eundem Pignatell. *conſult. 51. num. 4. tom. 2.*

4. PRIVILEGIIS. Cancellarium Vicarii Foranei gaudere debere privilegio Fori plurles reſolutum fuit à Sac. Congregatione Immunitatis & ... in *una Senogallien. 19. Auguſti* 1630. *in Auximana 26. Auguſti* 1636. *& in Æſina 7. Auguſti* 1657. Et ſic patet ad evidentiam, quod Decreta Sacræ Congregationis Epiſcop. quibus prohibetur retentio Patentatorum præter Vicarium Foraneum, non loquuntur, neque comprehendunt Cancellarium Foraneum: Quia ſi hunc deputare, & retinere Epiſcopus non poſſet, certè neque privilegio Fori, quod illi tribuit Sac. Congregat. Immunitatis, poti-retur.

De-

Digitized by Google

Deputationis Advocati Fiſcalis.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

1 ADvocatus Fiſci non eſt neceſſe, quòd ſit laureatus.

2 An juret de calumnia.

3 Advocatus Fiſci non advocat pro Fiſco contrà ſuos, neque allegatur ſuſpectus.

4 Advocatus Fiſci gaudet privilegio Fori, & nobilium, quia dicitur perſona egregia.

5 Advocatus Fiſci licitè recipit emolumenta ab adhærentibus Fiſci.

N. Epiſcopus N.

Dilecto N. J. V. D. ſalutem.

UT Cauſæ, quas noſtro Tribunali cognoſci contigerit, debita cum maturitate diſcutiatur, & jura noſtri Fiſci, menſæque tueantur, Advocatum Fiſcalem providè cupientes in tua integritate, *ſcientia*, & rerum agendarum experientia plurimum in Domino confiſi, Te ad hoc munus eligimus, & deputamus, cum omnibus honoribus, *prærogativis*, *privilegiis*, *& emolumentis* tàm de jure, quàm de conſuetudine exigi ſolitis: Mandantes omnibus, & ſingulis noſtræ juriſdictioni ſubjectis, ut Te in talem habeant, & recognoſcant, & ubi opus fuerit faveant, & aſſiſtant. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ ſigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *SCIENTIA*. Non eſt neceſſe, quod Advocatus Fiſcalis ſit laureatus, quia Advocati Officium requirit ſolam doctrinam, ut dicit Rot. *deciſ.* 357. *num*.... *par*.18. *rec*.

2. *PRÆROGATIVIS*. Una ex prærogativis Advocati Fiſcalis eſt, quod non juret de calumnia, ut tenet Gratian. *diſcept*.56. *num*. 21. qui allegat pro ſe Surd. *deciſ*.18. At contrarium tenent Bertacch. *repertor. in verb. Advocatus poſt num*.10. *pag. mihi* 76. *tergo*, Ricc. *deciſ. Curiæ Archiep. Neap*.56. *n*.12. *par*. 2.

3. Secunda prærogativa, quod non cogitur advocare pro Fiſco contrà ſe ipſum, neque ſuos, Bertacchin. *loc. cit. pag. mihi* 78. *tergo*. Tertia, quod in cauſis ſpectantibus ad Sanctum Officium non allegatur ſuſpectus, in aliis verò ex cauſa tantùm inimicitiæ, Caren. *de Sanct. Offic. part*. 1. *tit*.9. *num*.51. 56. & 57.

4. *PRIVILEGIIS*. Advocatus Fiſcalis gaudet privilegio Fori, *Sac. Congreg. immunitatis in Bellicaſtren*. 4. *Decembris* 1629. necnon præeminentiis, quæ Senatoribus elargiuntur, quia dicitur de corpore Concilii, ut ait Raynald. *obſervat. Crimin. tom*.2. *cap*. 19. §. 1. *num*. 124. diciturque perſona nobilis, & egregia, Bertacch. *in repertor. verb. Advocatus pag. mihi* 77.

5. *EMOLUMENTIS*. Quod poſſit Advocatus Fiſcalis licitè accipere honorarium ab adhærentibus Fiſci, ex Scannarol. *de viſit. carcerat. lib*.1. *cap*.4. *num*.16. tenet Raynald. *loco cit. n*.141.

De-

Deputationis Procuratoris Fiſcalis.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM.

1 *Procurator Fiſci licèt regulariter non appellet, adhuc appellat in pluribus.*

2 *Procurator Fiſci ſtat hodiè ·e in omnibus delictis (except. adulterio non publico) loco Accuſ.oris.*

3 *Procurator Fiſci in Stat. Eccleſiaſtico vigore Bullæ Pii Quti appellat, & ubi conſuetudo non appellandi non adeſt.*

4 *Procurator Fiſci ab Epiſcopo deputato non appellat.*

5 *Procurator Fiſci gaudet privilegio Fori.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N. &c.

IDoneitatis, probitatis, & experientiæ merita, quis Te ornatum dignoſcimus Nos inducunt, ut operam tuam libenter adhibeamus, ſperantes ea, quæ Tibi mandabuntur, & alia, quæ *tuo muneri iniuncta ſunt* omni fide, & ſolertia exequeris. Te igitur Procuratorem Fiſcalem noſtræ Curiæ *ad beneplacitum noſtrum*, honoribus, oneribus, exemptionibus, *privilegiis*, & emolumentis ſolitis, & conſuetis conſtituimus, & deputamus, mandantes omnibus noſtræ juriſdictioni ſubjectis, cæteriſque ad quos ſpectat, ut Te in Officialem noſtrum Epiſcopalem agnoſcant, & quots opus fuerit Tibi aſſiſtant. In [illegible] Deum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. TUO MUNERE INJUNCTA. Promotor Fiſcalis licèt de laudabili conſuetudine non appellet Sperell. *deciſ.* 65. *n.* 6. Guazzin. *ad defenſ. reor defenſ.* 36. *n.* 14. Conciol. *reſol. Criminal. verb. Appellatio reſol.* 2. Appellat tamen à Decreto remiſſionis cauſæ ad alium Judicem, à Decreto declarante, quod reus gaudet indulto in cauſis pecuniariis deſcendentibus ex delicto, & à Decreto modicitatis pœnæ, ut declarat Raynald. *obſerv. Criminal in ſupplem.* 2. *ad cap.* 32. §. 4. *n.* 1: ad quem caſu eveniente recurras.

2. Promotor Fiſcalis noſtra hac tempeſtate (in qua ex conſuetudine omnium Tribunalium proceditur ad publicam vindictam per inquiſitionem ferè in omnibus criminibus, ut tradunt Conciol. *reſol. Crimin. verb. inquiſitio reſolut.* 1. Zuff. *de legit. proceſſ. lib.* 2. *q.* 92. *n.* 12. & *q.* 120. *n* 9. excepto adulterio non publico, cujus accuſatio competit tantùm quibuſdam perſonis, quas enumerat Tuſch. *litt. A. concluſ.* 226. *per tot.* Antonell. *de loc. legal. lib.* 3. *cap.* 6. *n.* 44.) ſtat loco Accuſatoris, Sperell. *deciſ.* 92. *num.* 2. Ciarlin. *contr.* 165. *n.* 20. & 21.

3. In ſtatu Eccleſiaſtico poteſt quicumque Promotor Fiſcalis vigore Bullæ 58. Pii Quarti §. 44. à Sententia contrà ſe lata appellare, & ad Signaturam Juſtitiæ recurrere, ut cognoſcat, an appellatio ſit admittenda, ut obſervat Raynald. *loc. cit. d. ſupplem.* 2. *num.* 36. Sicuti appellare poterit, ubi conſuetudo non appellandi

non

non adeſt, prout non adeſſe Neapoli teſtantur Januen. & Ricc. quos citat Raynald. *obſerv. Criminal. tom.* 3. *cap.* 32. §. 4. & 5. *num.* 245. & *tom.* 2. *cap.* 19. §. 1. *nu.* 193.

4. *AD BENEPLACITUM NOSTRUM.* Quod deputatio Promotoris Fiſcalis debeat fieri ab Epiſcopo, non autem à Vicario Generali dicit Nicol. *fiſc. verb. Fiſcus* quia ità deputatus non appellat, ad tradita per Gabriel. *commun. oppinion. lib.* 7. *concluſ.* 14. *nu.* 7. At in praxi hæc diſtinctio non curatur.

5. *PRIVILEGIIS.* Promotor Fiſcalis gaudet privilegio Fori, Bellet. *diſq. Cler. par.* 1. *de favor. Cleric. perſon.* §. 1. *num.* 19 *Sac. Congr. Immunit. in Ipporegien.* 3. *Auguſti* 1666.

Deputationis Advocati Pauperum.

FORMULA IX.

SUMMARIUM.

1 *Advocatus Pauperum non tenetur gratis patrocinium præſtare Viduis, & pupillis divitibus.*

2 *Advocatus Pauperum datur ex officio ab Epiſcopo.*

Advocatus cogitur ab Epiſcopo ad ſuſcipiendum patrocinium Pauperum, ibid.

3 *Pauperes opprimuntur, niſi ab Epiſcopo tueantur.*

4 *Advocatus non eſt neceſſe, quod ſit laureatus, ſed doctrina idoneus; nàm multi laureati ſunt Doctorelli.*

5 *Pauperes, & miſerabiles perſonæ poſſunt convenire eorum Debitores in Foro Epiſcopi, præſertim ubi adeſt conſuetudo.*

6 *Advocati requiſiti tenentur egenis amore Dei patrocinium gratis præſtare alias recuſantes peccant mortaliter.*

7 *Advocatus Pauperum defendens malam cauſam peccat, & tenetur ad reſtitutionem.*

Nemo Pauperi in mala cauſa debet eſſe miſericors, ibid.

8 *Advocatus pauperum, ſi eſt Laicus gaudet privilegio Fori.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N.

UT Pauperibus, Viduis, Pupillis, aliiſque *miſerabilibus* perſonis, quæ ſibi de Advocato providere non poſſunt *conſulamus*, inſpecta tua probitate, *doctrina*, & pietate, qua erga deſtitutos humano auxilio polles, Te Advocatum earumdem perſonarum, aliorumque egenorum hujus Civitatis, & Diœceſis conſtituimus, & deputamus, ad hoc, ut miſericordiæ viſcera indutus, *cauſas ad Forum noſtrum* ſpectantes pro iiſdem ſuſcipias, & *gratis defendas*, à Deo munerum Datore pro opere tam grato mercedem plenam recepturum: Cum omnibus *privilegiis*, & exemptionibus tàm de jure, quàm de conſuetudine debitis. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli. *N. Cancellarius Epiſcopalis.*

ADNOTATIONES.

1. *MISERABILES.* Si enim Viduæ, & Pupilli eſſent divites, tunc Pauperum Advocatus non teneretur gratis patrocinium præſtare, Sperell. *deciſ.* 156. *nu* 31. Pirhing. *in jus Canon. tom.* 1. *lib.* 1. *tit.* 37. §. 1. *aſſ. rt.* 3.

2. *CONSULAMUS.* Tenetur Epiſcopus ex officio providere Pauperes de

de Advocato, per Text. *in cap. Ex litteris* 1. *de offic. Judic.* ubi Gloſ. & Hoſt. *num.* 7. & poteſt quem cogere ad ſuſcipiendum illorum patrocinium, etiam in Criminalibus *l. nec quidquam* 9. §. *Advocatos ff. de offic. Proconſ. l. providendum* 7 *Cod. de poſtul.* Barboſ. *in dicto cap.* 1. *numer.* 2. *de Offic. Judic.* Gloſ. *in cap. De præſentium verb. defenſor.* 16. *quæſt.* 1. Conciol. *reſol Crimin. verb. Advocatus reſol.* 2. *num.* 2. mulctando renitentem, aut illi prohibendo munus advocationis exercendi, Zacch. *de ſalar. quæſt.* 52. *num.* 109. *& ſeqq.* quem ſequitur Zaul. *obſervat. ad Stat. Favent. tom.* 1. *rubr.* 23. *lib.* 3. *num.* 5.

3. Pauperes etenim, qui non habent, quod offerant, ſi ab Epiſcopo non proteguntur, non ſolùm in judicio, & extrà contemnuntur, ſed etiam contrà veritatem opprimuntur, ut inquit Text. *in cap. Pauper* 11. *quæſt.* 3.

4. *DOCTRINA*. Non eſt neceſſe, quod Advocatus Pauperum ſit laureatus, ſicuti jam dixi de Advocato Fiſcali, ex quo Advocati officium ſolam doctrinam exigit: Nam multi laureati ſunt Doctores neceſſitatis, ideſt ſinè lege, cum neceſſitas non habeat legem; Vel ſunt monete tonſæ, ideſt ſine litteris, cum tales monetæ non habeant litteras quos Doctorellos vocat, & irridet Grat. *diſcept.* 186. *num.* 41. *&* 42.

5. *AD FORUM NOSTRUM SPECTANTES*. Pauperes, & miſerabiles perſonæ poſſunt convenire illorum Debitores in Foro Epiſcopi *cap. Super quibuſdam* §. *ult. de verb. ſigni. cap. Significantibus de offic. deleg. cap. Ex parte de for. comp.* Leocin. *de privil. Pauper. privil.* 165. *per tot. par.* 2. & præſertim ubi adeſt conſuetudo *Sacr. Congr. Immunit. in Montis Faliſci* 26. *Februarii* 1636. *in Maceraten.* 18. *Novembr.* 1653. *in Æſina* 31. *Mai* 1639. *&* 15. *Junii* 1675. Eiſque Judex ex officio mandare debet, ut dentur acta gratis *l. tam dementis Cod. de Epiſc. audientia*, ibique Gloſ. & DD. Pelleg. *prax. Vicar. par.* 4. *ſect.* 10 *num.* 78. & præcipit Conſtit. Pii IV. *la* 58. §. 83.

6. *GRATIS DEFENDAS* Quoniam Advocati tenentur requiſiti egenis amore Dei patrocinium gratis præſtare, ut in Statu Eccleſiaſtico mandant Conſtitutiones Apoſtolicæ Benedicti XII. *la* 2. §. 2. & Pauli V. *la* 71. & generaliter ubique ex communi DD. Sententia Guazzin. *ad defenſor. reor. in præfat. numer.* 5. Gratian. *diſcept.* 55. *num.* 46. Nicol. *in floſc. verb. Advocatus*, & quod recuſantes peccent mortaliter ex D. Thom. & Cajet. tenent Guazzin. *ubi ſuprà* Barboſ. *in cap. Non licèt Judic.* 11. *quæſt.* 3. *num.* 8. Caroc. *de locat. par.* 3. *tit. de libert. quæſt.* 7. *num.* 4. *& ſeqq.*

7. Hoc tamen debet intelligi quando Pauperes, & egeni fovent bonum jus, aliàs in quacumque judicii parte, ſi Advocatus agnoſceret cauſam illorum eſſe injuſtam teneretur patrocinium dimittere, eoſque admonere, ut cauſam deferant, vel componant, nè ipſe peccet aliter faciendo, & teneatur de proprio ad reſtitutionem expenſarum, ut ex D Thom. 2. 2. *quæſt.* 71. *art.* 3. monet Lazzar. *quæſt. Canon. ſect.* 3. *quæſt.* 12. *num.* 18. *&* 19. nemo enim Pauperi in malà cauſa debet eſſe miſericors *cap. Si res* 14. *quæſt.* 6.

8. *PRIVILEGIIS*. Advocatus Pauperum, ſi eſt Laicus gaudet privilegio Fori, ut declaravit *Sacr. Congreg. Immunitatis in Beneventana* 20. *Julii* 1655.

Deputationis Procuratoris pauperum.

FORMULA X.

SUMMARIUM.

1 *Cura, & protectio Pauperum propia eſt Epiſcoporum.*

2 *Pauperes debent habere in Tribunali Epiſcopi Advocatum, & procuratorem.*

3 *Procurator Pauperum poteſt in judicio comparere, & patrocinium ſumere etiam ſine mandato.*

4 *Procurator Pauperum non debet illos contemnere, quia Dominus judicabit cauſam eorum.*

5 *Procurator Pauperum ſuſcipit negocium, Advocatus perſonas, hic quaſi Tutor, ille quaſi Curator, ille calamo, hic agit ore.*

6 *Procurator gratis Pauperibus patro-*

trocinium præſtat.
Procurator, ſi pro Paupere poſtulare | *recuſet poteſt affici pœna pecuniaria, ibid.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N.

UT Pauperes, & miſerabiles perſonæ hujus Civitatis, & Diœceſis, quarum Cura noſtræ Paſtoralis ſollicitudinis *maxima pars eſt* in eorum litibus ſubleventur, virum probum, & idoneum, qui in judicio pro eis poſtulare, & cauſas defendere queat eligere, & deputare ſtatuimus. Idcircò de tua ſcientia,& experientia valdè in Domino confiſi, Te Procuratorem eorumdem Pauperum pro cauſis *in noſtro Tribunali agendis*, cum honoribus, oneribus, & exemptionibus ſolitis conſtituimus, & deputamus: Enixè Te in Domino hortantes, ut defenſam, & patrocinium illorum tàm in judicio, quàm extrà, & *etiam abſentium omni charitate tamquam Patronus gratis ſuſcipias*. Quoniam merces tua copioſa erit in Cœlis. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli. *N. Cancellarius Epiſcopalis.*

ADNOTATIONES.

1 MAXIMA PARS EST. Cura, & protectio Pauperum propria eſt Epiſcopi, & tenetur illos tueri, & defendere Textus,& Canones ſunt aperti *in cap. Pervenit, & ſeq. 84. diſt. c. 1. & per tot. 87. diſt. c. Scire 23. q. 8. & c. 1. diſt. 86.*

2. *IN NOSTRO TRIBUNALI AGENDIS*. Non tantùm debent Pauperes habere Advocatum, ſed & Procuratorem, præſertim in Civitatibus qualificatis, & non ſolùm in Tribunali Eccleſiaſtico, ſed etiam Laicorum ſumptibus publicis Civitatis conſtituendos, Zacch. *de Sal. ar. q. 52. n. 118.* Barb. *in c. Ex litteris n. 6 de offic. judic.* ubi teſtatur in pluribus locis, ità laudabiliter ſervari, Pirhing. *in jus Can. tom. 1. tit. 37. §. 1. aſſert. 3.*

3. *ETIAM ABSENTIUM*. Pro Pauperibus, etiam ſine mandato poteſt Procurator comparere, & patrocinium aſſumere, Guazzin. *tract. Moral. ad defenſ. animar. lib. 1. defenſ. 2. c. 3 n 9.*

4. *OMNI CHARITATE*. Non debet Procurator Pauperum contemnere, aut ei violentiam facere, quia Pauper eſt, neque contemnere egenum in Porta, quia judicabit Dominus cauſam ejus, & configet eos, qui confixerunt animã eius, *Prov. 22. v. 22.*

5. *TAMQUAM PATRONUS*. Hortatur Procurator ad ſuſcipiendum Pauperum patrocinium ad oſtendendam differentiam deputationis Advocati: Hic enim advocatur in conſilium; Procurator verò Patronus litis dicitur, & cauſam agit: Advocatus ſuſcipit perſonas, Procurator verò negocia, ille quaſi Tutor, hic quaſi Curator, ille agit magis calamo, hic ore.

6. *GRATIS SUSCIPIAS*. Quamvis Officium Procuratoris non ſit publicum, & neceſſarium, prout eſt illud Advocati, adeo ut nemo invitus hoc ſuſcipere cogatur, *l. invitus 17 C. de Procur.* Nihilominus pro Pauperibus gratis agere, & cauſas defendere debet, Leoncil. *de privil. Paup. p. 2. privil. 339. n 1. ubi n 3.* dicit, quod, ſi Procurator pro Paupere poſtulare,& agere recuſaret poſſet affici pœna pecuniaria, ſed quod hoc privilegium Pauperum malè in praxi ſervetur.

Deputationis Depoſitarii Pignorum

FORMULA XI.

SUMMARIUM.

1 *Electio Depoſitarii Pignorum pendet ab arbitrio Epiſcopi.*
2 *Depoſitarius Pignorum gaudet Fori Privilegio.*

N. Epi-

N. Epiſcopus N.

Dilecto N.

INdemnitati non minùs Creditorum, quàm Debitorum lites agentium in noſtro Foro conſulere cupientes, de idonea perſona, quæ pignora in executione reali capta cuſtodire debeat providere ſtatuimus. Quapropter in tua fidelitate confiſi, facta priùs per Te in Actis noſtræ Cancellariæ *obligatione* officium hujuſmodi fideliter exercendi, librum benè compactum, in quo pignora deſcribantur retinendi, deſcripta cuſtodiendi, & non niſi mandato in ſcriptis habito noſtri Tribunalis illa reſtituendi, ſeù conſignandi, & rationem reddendi: Te in Depoſitarium Pignorum noſtræ Curiæ cum omnibus honoribus, oneribus, emolumentis, & *privilegiis* ſolitis, & conſuetis conſtituimus, & deputamus. In quorum fidem præſentes expediri, & in noſtra Cancellaria regiſtrari juſſimus. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *FACTA OBLIGATIONE.* Cum agatur de Officiali, cujus electio pendet ab arbitrio Epiſcopi, ſivè alterius Prælati juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentis, non autem à lege, vel Canone exigatur, non requiritur in illius deputatione fidejuſſio, ſed pro ſecuritate partium ſufficit Deputati obligatio pignora cuſtodiendi, & rationem reddendi: Dum hoc officium dari non ſolet, niſi perſonis fide, & facultatibus idoneis.

2. *PRIVILEGIIS.* Depoſitarium Pignorum Curiæ Epiſcopalis gaudere debere privilegio Fori declaravit *Sacr. Congr. Immunit. in Spoletana 5. Maji 1637.*

Deputationis Depoſitarii Menſæ Epiſcopalis.

FORMULA XII.

SUMMARIUM.

1 *DEpoſitarius Menſæ Epiſcopalis gaudet privilegio fori.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N.

BOnorum, & jurium noſtræ Menſæ, quæ nullum Proviſorem habent præter Epiſcopum curam jugiter ferentes, idoneum Depoſitarium illis dare ſtatuimus: Idcircò de tua fidelitate experientia, & dexteritate in rebus agendis ſatis edocti, Te Depoſitarium pecuniarum, cenſuum, livellorum, canonum, reſponſionum, aliarumque rerum ad noſtram Menſam, & Epiſcopatum ſpectantium, & pertinentium, ad noſtrum beneplacitum cum honoribus, oneribus, & *privilegiis* tàm de jure, quàm de conſuetudine debitis, conſtituimus, & deputamus. Dantes Tibi plenam facultatem, depoſita pecuniarum recipiendi, canones, cenſus, reſponſiones, laudemia exigendi, deponentes, & ſolventes reſpectivè ſcripto quie-

quietandi: Facta tamen priùs per Te obligatione in actis noſtræ Cancellariæ, rationem tui officii ad omne mandatum noſtrum reddendi, & cui, vel quibus mandaverimus depoſita, aut reliquatum ſolvendi. In quorum teſtimonium præſentes a Nobis ſubſcriptas expediri, & in noſtra Cancellaria regiſtrari, & publicari juſſimus. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. PRIVILEGIIS. Gaudet Depoſitarius Menſæ Epiſcopalis privilegio Fori, prout declaravit *Sac. Congregatio Immunitatis in Cæſenaten.* 10. *Junii* 1636. & alia Decreta refert Pignatell. *conſult.* 5. *num.* 4. *tom.* 4.

Deputationis Depoſitarii pœnarum.

FORMULA XIII.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus tenetur mulctas, & pœnas pecuniarias locis, & uſibus piis applicare.*

2 *Epiſcopus Pauper non poteſt ſibi applicare partem mulctarum, & ſi hoc faciat peccat mortaliter, & num.* 3.

4 *Epiſcopus pauper pro ſibi applicandis pœnis pecuniariis debet recurrere ad Sedem Apoſtolicam.*

Pœna pecuniaria, ſi imburſetur præſumitur ex fonte avaritiæ levata, ex fonte autem charitatis, ſi pauperibus erogetur, ibid.

5 *Pœna pecuniaria eſt pœna Canonica.*

Pœna pecuniaria, ſi magis timetur, eſt imponenda potiùs quàm ſpiritualis, ibid.

Pœna pecuniaria licèt ſit carior, eſt minor quacumque pœna corporali quamvis levi, ibid.

Pœna pecuniaria major imponitur nobili, quam ignobili, ſed corporalis major imponitur ignobili, ibid.

6 *Pœnæ pecuniariæ debent diſtribui locis piis Diœceſis arbitrio Epiſcopi, et cæteris paribus, loca pia Patriæ delinquentis præferenda ſunt.*

7 *Depoſitarius pœnarum Fori Epiſcopi cavere debet de fideliter adminiſtrando.*

Depoſitarius pœnarum debet eſſe eccleſiaſticus, ibid.

8 *Depoſitarius pœnarum debet reddere rationem coram Deputatis.*

9 *Depoſitarius pœnarum non debet deputari pro forma, ſed ut verè, & realiter mulctæ apud eum deponantur.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N. &c.

SAcri Concilii Tridentini, & Sacræ Congregationis *Decretis inhærentes*, & ut par eſt obedire volentes, ut mulctæ, *pœnæque pecuniariæ*, quæ in Tribunali noſtro pro delictis, illorumque abſolutione imponi, infligi, & exigi contigerint uſibus, & *locis piis Civitatis, vel Diœceſis* arbitrio noſtro integrè applicentur, Te de cujus fidelitate, & probitate plurimum in Domino confidimus, Depoſitarium dictarum mulctarum, & pœnarum conſtituimus, & deputamus, *data cautione in*

Actis

Actis noſtræ Cancellariæ de benè adminiſtrando, & de libro benè compacto, in quo adnotari, & deſcribi debebunt, retinendo, & rationem reddendi in fine anni coram Nobis, & duobus de Capitulo, ac de illas non ſolvendo, niſi de expreſſo noſtro in ſcriptis mandato, vel Nobis abſentibus Vicarii Generalis, recepta in calce ejuſdem mandati confeſſione ejus, cui ſolveris. Mandamuſque Cancellario noſtro, ut nullatenùs in exactione dictarum mulctarum, & pœnarum pecuniarium ſe ingerat, ſed integrè penes Te *deponi curet*, præſentibus in Cancellaria regiſtrandis ad noſtrum beneplacitum duraturis. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. DECRETIS INHÆRENTES. Tenetur Epiſcopus ex juris diſpoſitione *in cap. presbyteri de pœn.* & ex præcepto *Sacr. Concil. Trident. cap. 1. ſeſſ. 6. cap. 1. ſeſſ. 23. & cap. 3. ſeſſ. 25. de Reform.* pœnas, & mulctas pecuniarias, quas reis infligit, uſibus, & locis piis applicare abſque ulla participatione Miniſtrorum, ſeù Officialium Tribunalis, ità communiter tradunt Quarant. *in Summ. Bullar. verb. pœna pecuniaria*, Ciarlin. *controv. 50 nu. 39. & ſeqq.* Barboſ. *ſuprà Concil. dicto cap. 3. ſeſſ. 25. num. 24 & de Offic. & Poteſt. Epiſc. alleg.* 107. *n.* 19. Nicol. *lucubr. Can. lib. 5. tit. 37. nu. 1. & per tot.* ubi plura Decreta refert Conciol. *reſol. Crim. verb. Epiſcopus reſol. 1. n. 10.*

2. Quæ theorica vera eſt hodiè etiam in Epiſcopo paupere: Nàm etſi Ciarlin. & Conciol. *in locis mox allegatis* indulgeant, quod Epiſcopus pauper poſſit ſibi aliquam portionem mulctarum applicare: Tamen hæc indulgentia fortè eſſet practicanda in illis pœnis, & multis, quæ taxatæ, & præfixæ reperiuntur à jure, ſtatuto, vel Conſtitutionibus Synodalibus. Cæterùm pœnæ, & mulctæ, quas Epiſcopus, vel Vicarius imponit, vel taxat arbitrio ſuo, aliiſque contumacialibus, etiam in caſu egeſtatis Epiſcopi, indiſtinctè piis locis ſunt applicandæ, prout articulo examinato, & Decretis Sacræ Congregationis conciliaris firmat Fagnan. *in cap. Presbyteri num.* 18. 39. *& per tot. de pœn.* cum quo concordat Pirhing. *in jus Canon. lib. 5. tit. 37. num. 7.*

3. Undè illi Epiſcopi, qui doctrinam Fagnani in praxi malè ſervant, non ſunt immunes à culpa mortali, quia contemnunt Sacros Canones, & ſic magis delinquunt, quam Principes Sæculares leges contemnendo *cap. Nulli fas 25. quæſt. 1.* Abb. *in cap. Nàm concupiſcentiam nu. 2. de conſtit.* Sperèll. *deciſ.* 113. *num.* 76. Concilium etenim non hortatur, neque obiter decernit, ſed imperativè omnibus Epiſcopis tàm pauperibus, quàm divitibus præcipit, quod mulctæ pecuniariæ -- *Locis piis aſſignentur*, ut videre eſt *in dicto c. 3. ſeſſ. 25. de Reform.* ideoque tranſgreſſio ex ſui natura eſt culpa mortalis *cap. Nulli fas 19. diſt.* idem Fagnan. *in cap. A crapula num. 21. de vit. & honeſt. Cleric.*

4. Si autem Epiſcopus verè indigeat poteſt recurrere ad Sedem Apoſtolicam, prout faciunt viri timorati, & monent Quarant. *in Sum. Bullar. verb. pœnæ pecuniariæ*, Ricc. *prax. For. Eccleſ. par. 1. reſol.* 311. Graff. *dec. aur. par. 1. lib. 2. cap. 23. nu.* 18. his verbis -- *Quod benè notent Epiſcopi, nè perditum eant animas ſuas*; Non autem in propria cauſa in præjudicium Pauperum & locorum piorum ſibi tamquam Pauperi mulctas applicando, jus dicere: Quoniam pœna pecuniaria pro delicto impoſita, ſi imburſetur, ſemper præſumitur ex avaritiæ fonte levata; At ex cauſa correctionis, & ex fonte charitatis, ſi Pauperibus erogetur, ut benè concludit Abb. poſt Hoſt. *in cap. Vt Clericorum num. 7. & 8. de vit. & honeſt. Cler.*

5. Hic notandum, quod pœna pecuniaria, eſt pœna Canonica *cap. Si quis contumax 17. quæſt. 4. cap. Si quis cujuslibet*

bet 21. *q.* 5. Gloſ. *in cap. Prodeſt verb. corrigatur* 23. *q.* 5. & *in cap. Quoniam verb. quadruplum diſt.* 18. Quæ quando magis timetur imponenda eſt potiùs quam ſpiritualis, ut conſilit Gloſ. *in cap. Dictum eſt verb. illud ergo* 94. *diſt.* Et in Arbitrariis quamvis carior ſit, eſt tamen minor qualibet pœna corporali, licèt levi *l. in ſeverum ff. de pœnit.* & major imponitur nobili, quam ignobili, ſed corporalis major imponitur ignobili *cap. Qui contrà*, ubi Gloſ. *verb. ignobiles* 24. *q.* 1.

6. *LOCIS PIIS CIVITATIS, ET DIOECESIS*. Pœnæ pecuniariæ, quæ ſecundum Canones *in c. Quamquam diſt.* 23. *&c. Quoniam diſt.* 18. irrogantur, debent diſtribui locis piis, & Pauperibus Civitatis, vel Diœceſis arbitrio Ordinarii, & cæteris paribus præferendus eſt locus, ubi delinquens habitat *Sac. Congreg. Epiſc. in Venuſina* 21. *Novembr.* 1600. Nicol *lucubr. Can. lib.* 5. *tit.* 37. *nu.* 1. *ampl.* 2. Adeo ut ſi reus appellaret à Decreto condemnationis ad Metropolitanum, non poſſet iſte pœnam pecuniariam, in qua appellans fuit condemnatus exigere, ſed quatenùs Sententiam confirmaret, illam Ordinario delinquentis, & loco commiſſi delicti ſolvi deberet, ut declaravit eadem *Sac. Congreg. in Squillacen.* 6. *Martii* 1618. *contra Archiepiſcopum Rhegienſem*.

7. *DATA CAUTIONE*. Depoſitarius mulctarum Fori Eccleſiaſtici cavere debet de benè adminiſtrando, & rationem reddendo, ut Sacræ Congregationes Epiſcoporum, & Concilii declararunt apud Nicol. *in floſc. verb. pœna nu.* 6. & *lucubr. Can. lib.* 5. *tit.* 37. *num.* 1. *ampl.* 1. & apud Fagnan. *in cap. Presbyteri num.* 33. *de pœn.* ubi quod Depoſitarius debet eſſe aliquis de Capitulo, nè fortè Laicum Epiſcopus deputando videatur velle abſque neceſſitate Officialem non ſubditum creare, ut illum à ſuo eximat Foro.

8. *ET DUOBUS DE CAPITULO*. Redditio rationis ſuper applicatione mulctarum debet fieri coram Ordinario, & duobus de Capitulo eligendis, alter ab Epiſcopo, & alter à Capitulo, ut eadem Decreta à præfatis Authoribus mox adductis relata præſcribunt; Et conuenit, ut ità fiat nè unquam de pœnarum non recta verſione contingat ſuſpicari.

9. *DEPONI CURET*. Deputatio huius Officialis, non debet fieri pro colore quæſito, & ad captandam excuſationem in malo; Sed ut verè, realiter, & fideliter mulctæ pecuniariæ apud eumdem deponantur, & ut per illius manus locis, & uſibus piis, & pauperibus elargiantur; Excepto aliquo caſu exemplari, in quo, ut omnibus innoteſcat Epiſcopus exacta mulcta ſtatim pauperibus publicè erogari iuberet, ad tradita per Card. de Luc. *annot. ad Concil. diſc.* 43. *num.* 19.

Deputationis Reviſoris Computorum Adminiſtratorum locorum Piorum.

FORMULA XIV.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus exigere poteſt rationem adminiſtrationis locorum, & legatorum Piorum quibuſvis priuilegiis non obſtantibus.*

2 *Epiſcopus non obſtante, quod a Teſtatore, & lege fundationis excludatur à viſitatione, & reviſione computorum, poteſt ſupplere negligentiam Executorum, & Adminiſtratorum, etiamſi defunctus diſponeret, quod legatum irritum ſit, quando Epiſcopus ſe immiſceat, & illos removere, ſi malè adminiſtrant n.* 3. 4. & 6.

5 *Epiſcopus in abſolutione, ſeù condemnatione Adminiſtratorum, habet unicum votum, ubi alii Deputati ex lege fundationis adhibendi ſunt.*

7 *Epiſcopus cogit quoſcumque Adminiſtratores locorum Piorum, ad exhibendum libros adminiſtrationis etiam in Palatio Epiſcopali quando ſunt in loco reſidentiæ.*

8 *Adminiſtratores tenentur retinere libros dati, & accepti, alàs contrà eos tamquam doloſos juratur in litem.*

9 *Adminiſtratores æquiparantur Tutoribus, & Curatoribus, & præſtare debent ea, quæ illi præſtant.*

Adminiſtrator à Teſtatore datus licèt non teneatur ſatiſdare, tenetur tamen rationem adminiſtrationis reddere,

Quamvis nihil Teſtator de hoc diſponeret, *ibid.*

Obligatio reddendi rationem de adminiſtratis imponitur a jure, *ibid.*

10 *Adminiſtrator*, *ſeù Executor Teſtamentarius*, *qui debet eleemoſynas diſtribuere pauperibus*, *poteſt filiis*, & *ſibi diſtribuere*, *ſi verè ſint pauperes*.

11 *Epiſcopus*, *ſivè alius Deputatus pro reviſione computorum non poteſt mercedem*, *ſivè propinam recipere*.

N. Epiſcopus N.

Dilecto N.

EXigit providentia Paſtoralis officii, ut bona, & redditus locorum Piorum rectè adminiſtrentur, & eorum computa *debito tempore* examinentur, & revideantur. Quapropter Nos gravioribus curis occupati de tua fidelitate, & experientia plurimum in Domino confiſi, Te in Reviſorem generalem computorum, & adminiſtrationum omnium locorum Piorum tam Civitatis, quàm Diœceſis, & noſtræ ordinariæ, & delegatæ juriſdictioni ſubjectorum, eligimus, conſtituimus, & deputamus, cum facultate Officiales, *Adminiſtratores quoſcumque*, prout juris erit, citandi, & ad *exhibendum libros*, & computa pro redditione rationis compellendi. Ad Sententiam autem abſolutoriam, ſeù condemnatoriam non devenias *Nobis*, vel noſtro Vicario Generali inconſultis, præſentibus ad noſtrum beneplacitum valituris. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. DEBITO TEMPORE. Epiſcopi vigore *Concil. Trid. cap.* 8. & 9. *de Reform.* conſuetudinibus etiam immemorabilibu, & privilegiis non obſtantibus poſſunt exigere rationes ab Adminiſtratoribus locorum, & legatorum Piorum, non ſolùm tempore viſitationis, ſed extrà ſine ulla diſtinctione, niſi in fundatione aliter cautum non eſſet expreſsè, prout Sacr. Congreg. Concilii *apud Gallemart. ſuprà dictis cap.* 8. & 9. non ſemel declaravit.

2. Immò ſi Epiſcopus à Teſtatore in reviſione computorum adminiſtrationis legati Pii expreſsè excludatur, adhuc poterit negligentiam Executorum Teſtamenti, ſupplere, & illos ad adimplendum cogere vigore *cap. Tua nobis de Teſtam.* ubi Fagnan. *nu* 16. ſic deciſum fuiſſe teſtatur his verbis -- *Et rursùs cum quæſitum eſſet*, *an Epiſcopus in fundatione excluſus à viſitatione Hoſpitalis*, *quia in fundatione fit cautum*, *nè ſe adminiſtrationi*, *viſitationi*, *aut correctioni immiſceat*, *poſſit ſe immiſcere in caſu negligentiæ Adminiſtratorum*, *Sacr. Congregatio cenſuit poſſe juxtà cap. Tua Nobis de Teſtam.*

3. Quam deciſionem à Fagnano *relatam eadem Sacr. Congreg. Concilii confirmavit in Civitatis Plebis* 10. *Decemb.* 1695., in qua bis reſolvit Epiſcopum tamquam Executorem omnium legatorum Piorum poſſe ad formam dicti *cap. Tua Nobis de Teſtam.* cogere Adminiſtratores ad exequendam, & adimplendam Teſtatoris voluntatem non obſtante, quod excluderetur in Teſtamento his verbis -- *Che Monſign. Veſcovo*, *ò ſuo Vicario pro tempore non poſſa mai in alcun modo*, *nè ſotto qualſivoglia preteſto*, *e cauſa ingerirſi*, *nè ad effetto d'eſeguire*, *eſortare*, *e perſuadere*, *nè ad altro effetto nelle coſe contenute nella preſente donatione*, *diſpoſitione*, & *Inſtromento*, *mà il tutto ſia eſente dalla ſua giuriſditione*,

tione, ordinaria, e delegata, e dalla legge Dieceſana, che con queſta conditione eſpreſſa il detto Donatore dichiara haver fatta, e voler fare donatione, che altrimente non haverebbe fatta, nè vorrebbe haverla fatta mentre queſti poteſſero ingerirſi.

4. Et ratio horum eſt, quia privata Teſtatoris diſpoſitio non valet generalem conſtitutionem legis, vel canonis immutare, & ideò voluntati defuncti irrationabili ſtandum non eſt, etiamſi ulterius procederet diſponendo, quod aliàs legatum irritum ſit, & in diverſam cauſam bona ejus expendantur, ut in individuo firmant Piaſec. *prax. Epiſcop par. 2. cap. 3. art. 5. tit. de viſit. Benef. ſimpl. n* 9. Paſſerin. *in cap. Religioſus, §. Sanè n. 106. cum ſeqq. de Teſtam. in ſexto.*

5. *ADMINISTRATORES QUOSCUMQUE.* Etiam exemptos, qui ſi aliis ſoleant reddere rationes, adhuc vigore diſpoſitionis Concilii principaliter erit adhibendus Epiſcopus, *Sac. Congregat. Concilii in Converſanen.* 2. *Martii* 1697. *& in Melevitana* 20. *Martii* 1700. qui quoties ad condemnationem, vel abſolutionem Adminiſtratorum procedet unicum tantùm votum habebit, juxtà antiquas reſolutiones *Sac. Congregat. ſupradicto cap. 9. ſeſs. 22. de Reform.* Itaut major pars ſuffragiorum cæterorum, qui ex conſuetudine, vel privilegio redditioni rationum Deputati adhibentur, abſolvat, aut condemnet.

6. Quando autem Adminiſtratores eſſent dati à Teſtatore poſſent ex cauſa ab Epiſcopo amoveri, ut dicit Pignatell. *conſult. Can 17. num 8. tom. 8.* Et ſi in adminiſtratione malè ſe geſſiſſent, alterando partitas minùs, aut plus conſcribendo in præjudicium legati, ſivè loci Pii, cujus redditus, & bona adminiſtrant, accuſari, & puniri poſſent etiam criminaliter, ut in praxi ſervari teſtatur Raynald. *obſerv. Crimin. tom 2. cap. 14 §. 21. num. 4.*

7. *AD EXHIBENDUM LIBROS.* Poteſt Epiſcopus cogere quoſcumque Adminiſtratores Piorum Locorum, & Eccleſiarum, necnon Canonicos Cathedralis ad exhibendum, & aſportandum libros adminiſtrationis, etiam ad Palatium Epiſcopale, ſi ſint in loco reſidentiæ, ſeù alterius ſtationis, & permanentiæ Epiſcopi, ut præter Decreta, quæ refert Chriſpin. *de viſit. part. 2. §. 28. n. 7. &* 8. nuper declaravit *Sac. Congreg. Concilii in Narnien.* 8. *Auguſti* 1693. *in Montis Faliſci* 27 *Auguſti* 1695. *in Hiſpalen Viſitationis* 18. *Auguſti* 1696. *& in Calaguritana Viſitationis* 18 *Junii* 1701.

8. Nec poſſunt Adminiſtratores exhibitionem effugere prætextu carentiæ, & non exiſtentiæ librorum: Quia quilibet Adminiſtrator conficere, & retinere tenetur librum rationum, qui contineat data, & accepta, ex qua cauſa, & qua die, a'iàs non valerent rationem reddere quamvis exhiberent notulas, ſivè liſtas, aut folia, immò contrà eos tamquam doloſos juratur in litem, Rot. *apud Farinac. deciſ.* 540 quam allegat Nicol. *lucubr. Can. lib. 3. tit. 35. num. 7.*

9. Quia Adminiſtratores æquiparantur Tutoribus, & Curatoribus, & ea omnia præſtare debent, quæ illi præſtant Text. *eſt in Clement quia contingit, §. Ut autem de Relig. Dom. Rot. coram Coccin dec 625. n. 10.* Et hinc oritur, quòd licèt Adminiſtrator à Teſtatore datus non teneatur ſatiſdare, ut docet Gloſ. *in dicta Clement. quia contingit in verb. præſtare*; Attamen rationem adminiſtrationis reddere tenetur, quamvis de hoc nihil Teſtator diſponeret, quia eſt obligatio, quæ de jure tacitè cenſetur impoſita omnibus Adminiſtratoribus, ut probat Fagnan. *in cap. Ad hæc num. 59. de Relig. Dom.*

10. Nota quod Adminiſtrator, ſivè Executor Teſtamentarius datus ad diſtribuendum eleemoſynas in pauperes, poteſt ſibi, & filiis tamquam pauperibus diſtribuere, ut tenent Surd. *de aliment. tit. 1 quæſt 94. num. 5.* ibi — *Ideò Pater Executor ultimæ voluntatis, poteſt in diſtributione bonorum, quæ debet fieri in pauperes, nominare filium ſuum, ſi verè ſit pauper,* Gonzal. *adr. gul. 8 Cancellar gloſs. 2. n. 55. & 56.* Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſcop. alleg. 83 num 22 & 23.*

11. *PRO REDDITIONE RATIONIS.* Deputatus pro redditione rationis, quicumque ſit non poteſt pro labore reviſionis computorum locorum Piorum mercedem, ſeù propinam exigere, ſed grat's hoc munus tenetur implere non obſtante quacumque contraria conſuetu-

Digitized by Google

dine, prout mandat Taxa Innocentiana, & *Sac. Congreg. Concilii apud Nicol. in floſc. verb. gratis* §. 3. ibi — *Ordinarius nihil debet accipere pro reviſione rationum, non obſtante qualibet contraria, vel immemorabili conſuetudine. Congreg. Concil. &c.* Et ratio viva eſt, quia Ordinarius habet redditus Menſæ, ut onera officii ſuſtineat *cap. Statutum de reſcript. in ſexto*, ubi plenè Paſſerin. §. *Si quid autem à num.* 369. *cum ſeqq. Sac. Congr. Concilii in Panormitana* 4. *Martii* 1690.

Deputationis Baroncelli.

FORMULA XV.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus poteſt retinere familiam armatam.*
2 *Epiſcopus implorat aliquando brachium ſæculare in ſubſidium, non neceſſitate.*
3 *Bariſellus Curiæ Epiſcopi gaudet privilegio Fori.*
Offendens Bariſellum Curiæ Eccleſiaſticæ punitur privativè ab eadem Curia, ibid.
4 *Bariſelli cognitio præſumitur, non autem aliorum ſatellitum.*

N. Epiſcopus N.

N. N.

Delicta, quæ pacem turbant, & rempublicam vexant, nè quantum in Nobis eſt impunita remaneant, & juſtitiæ adminiſtratio brachio, quo fulciatur non careat, *familiam armatam habere* ſtatuimus. Quocircà de tua fidelitate confiſi, Te Baroncellum noſtræ Curiæ tàm in Civitate, quàm pro tota Diœceſi ad noſtrum beneplacitum conſtituimus, & deputamus, cum lictoribus, quos tibi ſocios pro exercitio tui officii tàm in Civilibus, quàm in Criminalibus adjunxerimus, cum *oneribus*, emolumentis, *& privilegiis ſolitis*, & conſuetis, monentes omnes, ut Te in Baroncellum, & Officialem noſtræ Epiſcopalis Curiæ *recognoſcant*, tibique tuum officium exequenti non reſiſtant ſub pœnis arbitrio noſtro, prout juris erit, infligendis. In quorum fidem præſentes expediri, & in Cancellaria noſtra regiſtrari juſſimus. Datum, &c.

N. Epiſcopus, ſive Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *FAMILIAM ARMATAM HABERE*. Quod Epiſcopus poſſit retinere familiam armatam, & ſatellites eſt propoſitio inter DD. noſtros communiter recepta, quia in ſua Diœceſi dicitur Princeps, & habere merum, & mixtum imperium, ut poſt Gloſ. *in cap. Si quis* 2. *quæſt.* 7. *& Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 3. docent Tuſch. *litt. E. concluſ.* 253. *per tot. & concluſ.* 59. *num.* 16. *litt. I.* Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſcop. alleg.* 107. *num.* 2. *& ſeqq.* Ciarlin. *contr.* 50. *num.* 25. Sperell. *deciſ.* 4. *num.* 7. *&* 8. *& deciſ.* 124. *num.* 14. Nicol. *lucubr. Can. lib.* 5. *tit.* 39. *poſt num.* 109. *ampl.* 7. Conciol *reſol. Crim verb. Epiſcopus reſol.* 2. *Sac. Cong. Epiſc. in Civitatis Caſtelli* 14. *Aprilis* 1615. *in reſponſione ad tertium dubium.*

2. Et quamquam quamplures Epiſcopi careant lictoribus, & familia armata, hoc evenit, non quia talem juriſdictionem non habeant, ſed quia vel ſunt pauperes, vel alia cauſa impediuntur: Et cum ſit actus facultativus aliquandò etiam aliis pru-

Digitized by Google

prudentialibus reſpectibus hac facultate uti nolunt, brachiumque ſæculare implorant in ſubſidium, non autem neceſſitate, ut inquiunt Sperell. & Ciarlin. *locis citatis*, quorum primus laudat ad evitanda inconvenientia, quod Epiſcopus carens lictoribus, deputet ſuis litteris Patentibus unum, vel plures ſatellites Curiæ Laicæ, prout ipſe ita ſæpè practicaſſe teſtatur *in dicta deciſ.* 124. *num.* 67.

3. *ONERIBUS, ET PRIVILEGIIS*. Baroncellus Curiæ Epiſcopi, quod teneatur ſtare Syndicatui, & gaudeat privilegio Fori dicit Nicol. *in floſc. ver. Bariſellus num.* 1. & 2. & quo ad Forum ità declaravit *Sac. Congreg. Immunitatis in Narnien.* 28. *Julii* 1648. Et quod occidens, vel offendens Birruarios Curiæ Eccleſiaſticæ ratione officii puniri debeat privativè ab eadem Curia cenſuit eadem *Sacr. Congr. Immunit. in Verulana* 8. *Julii* 1692. quam refert Zaul. *obſerv. ad Stat. Favent. tom.* 1. *lib.* 4. *rubr.* 50. *poſt. nu.* 18. & idem dicas quando Baroncellus eſſet offenſor *Sac. Congreg. Immunitat. in Narnien.* 28. *Julii* 1648.

4. *RECOGNOSCANT*. Bariſelli cognitio præſumitur ex deductis apud Panimoll. *deciſ.* 75. *num* 28. non autem particularium militum Curiæ, qui in dies mutantur; Niſi ſatellites gererent inſignia in loco portari ſolita Panimol. *ibid. num.* 29.

Deputationis Curſoris ſivè Bajuli, ſivè Nuncii.

FORMULA XVI.

SUMMARIUM.

1 *Curſores, & Bajuli Curiæ Sæcularis tenentur requiſiti exequi mandata Curiæ Epiſcopi abſque alia licentia Judicis Laici, alias puniri poſſunt.*

2 *Nuncius, ſivè Bajulus electus à Judice præſumitur talis, ſi in poſſeſſione exercendi officium, licèt de deputatione non conſtet, ſecùs in Nuncio electo ab Univerſitate.*

3 *Nuncius ſivè Curſor, ſivè Bajulus, an teneatur juramentum præſtare de fideliter exercendo?*

4 *Gaudet privilegio Fori.*

5 *Satellites non debent fungi Officio Curſoris.*

6 *Officium Curſoris non inducit infamiæ maculam, neque irregularitatem.*

7 *Curſores diverſimodè nuncupantur.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N.

P*Rovidere* volentes Curiam noſtram Epiſcopalem de idoneo Curſore, ſivè Bajulo, qui fidelitate, & aſſiduitate, commiſſa ſibi adimpleat, Te de cujus diligentia, & fidelitate ſimul confidimus in publicum Curſorem, Bajulum, ſivè Nuncium noſtri Tribunalis tenore præſentium ad noſtrum beneplacitum *eligimus*, conſtituimus, *& deputamus* cum *oneribus privilegiis*, emolumentis ſolitis, & conſuetis. Dantes tibi omnem facultatem neceſſariam, & opportunam, *Officium Curſoris*, ſivè Bajuli exercendi in tota noſtra Diœceſi quoties fueris requiſitus, hortantes Te in Domino, ut officium tuum exerceas fidelitate plena. Mandantes omnibus, ut Te in talem recognoſcant, & recipiant ſub pœnis &c. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. PROVIDERE. Curia Epiſcopalis quando non habet proprium Curſorem, ſive Bajulum, uti poterit Curſoribus Curiæ Laicæ abſque alia licentia Judicis Laici, ſivè Gubernatoris, aut Civitatis, & ſi renuant citationes, & mandata exequi, eos etiam cenſuris compellere, ut reſpondit *Sacr. Congr. Immunit. in Narnien.* 23. *Junii* 1648. *lib.* 4. *Decr. fol.* 53. *à tergo*.

2. *ELIGIMUS, ET DEPUTAMUS*. Curſores, & publici Nuncii regulariter eliguntur, & deputantur à Judice; Si verò electio vigore ſtatuti fieri contingat à Prioribus, & Magiſtratu loci, debet conſtare de deputatione, ut illis credatur, ad differentiam Nuncii, ſivè Bajuli à Judice electi, qui præſumitur talis quoties conſtat de commiſſione citationis, vel quod ſit in poſſeſſione officium exercendi, quamvis de deputatione non doceatur, ut per doctrinam Bartol. *in extravag. ad reprimendam nu.* 5. tenet Tuſch. *litt. N. concluſ.* 154. *nu.* 1. & 2. & *concluſ. ſeq.* ubi enumerat caſus, in quibus Nuncio credendum ſit.

3. *CUM ONERIBUS*. Aliqui tenent, quod Nuncius, ſivè Bajulus antequam incipiat officium exercere, debeat juramentum præſtare de fideliter exercendo, & ſtare Syndicatui: Alii verò putant, quod poſſit validè officium exercere etiam juramento non præſtito, quos refert Tuſch. *dicta litt. N. concl.* 154. *num.* 4. Nic. *in floſc. verb. Bariſellus nu.* 2. Ubert. *de cit. tom.* 3. *c.* 12. *n.* 361. *in fin.* & hoc ultimum frequentiùs in praxi ſervatur.

4. *PBIVILEGIIS*. Nemo quod viderim negat, quod Nuncius, ſivè Curſor Curiæ Epiſcopalis non gaudeat privilegio Fori, cum ſit officium neceſſarium pro regimine Tribunalis, Nicol. *lucubr. Can. lib.* 5. *tit.* 39. *nu.* 109. *ampliat.* 5. *Sac. Congr. Immunit. in Cathacen.* 27. *Januarii* 1643. *lib.* 3. *Decr. fol.* 194. *à tergo*.

5. *OFFICIUM CURSORIS*. Satellites non poſſunt, neque debent exercere officium Curſoris, ſed citationes, & intimationes per fidelem, & publicum Bajulum ab Ordinario electum exequi, & intimari debent, ſic reſpondit *Sac. Congreg. Epiſc. in Civitatis Caſtelli* 14. *Aprilis* 1615. *ad quintum dubium*.

6. Officium Curſoris non inducere infamiæ maculam, neque irregularitatem, quæ indigeat diſpenſatione, ſi loquamur de eo, qui ſatellites in capturis non addjuvat, ut latè probat Sperell. *deciſ.* 77. *per tot*.

7. Nomina Curſorum varia ſunt ſecundum locorum denominationem, ut obſervat Zacc. *de ſalar. quæſt.* 79. *num.* 1. In Regno enim Neapolis non Curſores non Nuncii, non Baiuli, ſed ſervientes nuncupantur.

TITULUS II.

De erectione, unione, collatione, & reſignatione Beneficiorum.

Erectionis Beneficii cum reſervatione Juriſpatronatus.

FORMULA I.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium debet erigi Decreto, & auctoritate Epiſcopi.*

2 *Prælatus inferior Epiſcopo, qui jura Epiſcopalia non habet Beneficia non erigit.*

3 *Beneficium eccleſiaſticum erigi non poteſt, niſi ad Altare, dote conſtituta.*

Beneficium indotatum dicitur Beneficium de pertica, ibid.

4 *Beneficii dos debet conſtitui nominatim hoc nomine.*

5 Be-

5 *Beneficii Fundator debet dotem conſtituere de propriis bonis, aliàs non poſſet illi reſervari Juriſpatronatus.*
6 *Cappellania manualis, non poteſt erigi in Beneficium cum reſervatione Juriſpatronatus, neque de conſenſu hæredis.*
7 *Beneficii Fundator poteſt in limine fundationis conditiones ſibi benè viſas apponere, etiam juri communi contrarias de licentia Epiſcopi.*
8 *Epiſcopus, ſi nollet conditiones Fundatoris admittere, datur recurſus ad Superiorem, qui ſupplet illius conſenſum.*
9 *Conditiones, & leges fundationis Beneficii, non poſſunt alterari, quamvis conſenſus Patroni interveniat.*
10 *Fallit regula, quando conditio de novo apponenda non eſt contrà juris diſpoſitionem; Nam Fundatoremet inſtante, ſi Epiſcopus conſentiat poterit ſuperaddi.*
11 *Inſtitutio differt à collatione, & proviſione.*
12 *Erectionis Beneficii ſubſtantia eſt, quod fiat in Eccleſia ad certum Altare ſub invocatione alicujus Sancti, & aſſignentur bona nomine dotis.*

N. Epiſcopus N.

A*Ttenta comparitione*, & inſtantia coram Nobis facta per N. qui ob magnam devotionem, quam erga S. N. geſſit, & gerit *dotare ſtatuit illius Altare*, & Cappellam ab eodem erectam in Eccleſia N. loci N. annuo redditu, ſivè cenſu ſcutorum .... ſuper bonis ſtabilibus videlicèt, ... prout latiùs ex inſtrumento dotationis confecto manu Notarii publici N. ſub die ..... in noſtra Cancellaria in forma authentica exhibito apparet cum reſervatione Juriſpatronatus præſentandi Rectorem, & Rectores, ſeù Cappellanos dictæ Cappellæ quoties vacare contigerit per ipſum comparentem, ſuoſque hæredes. Nos propterea conſiderantes, quod in iis, quæ ad Divini Cultus augumentum tendunt favorabiles eſſe debemus, dictam Cappellam, ſeù Altare ſub invocatione S. N. in Eccleſia N. ordinaria auctoritate, & omni alio meliori modo, cauſa, & forma, Nobis de jure permiſſis, in perpetuum Beneficium Eccleſiaſticum erigimus, & erectum eſſe volumus, & declaramus, & bona prædicta *propria dicti Oratoris pro dote, & loco dotis* illi ſic erecto aſſignamus, appropriamus, & applicamus. Nec non præfato N. ejuſque hæredibus Juſpatronatus, & *præſentandi Rectorem*, & Cappellanum, Rectores, & Cappellanos toties quoties caſus vacationis occurrat concedimus, & reſervamus, *inſtituendum* tamen, & confirmandum inſtituendos, & confirmandos per Nos, & Epiſcopos Succeſſores, cum obligatione Rectoris intrà legitima tempora præſentandi, celebrandi, ſeù celebrare faciendi ..... Miſſas in qualibet hebdomada pro ſalute Animæ ..... & ità ſalvis juribus Epiſcopalibus *erigimus*, & reſervamus omni, &c. In quorum fidem has præſentes litteras, & erectionis Decretum à Nobis ſubſcriptum expediri, & in Cancellaria noſtra una cum dicto inſtrumento dotationis regiſtrari, & ſervari mandamus. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

ADNOTATIONES.

1. A*TTENTA COMPARITIONE*. Ad hoc, ut Beneficium Eccleſiaſticum dicatur erectum inter alia requiſita illud eſt præcipuum, ut prævia inſtantia ſit fundatum auctoritate, & Decreto Epiſcopi, *Clem. 2. de Decim.* ubi Gloſ. *in verb. ſi Beneficium in fin.* Felin. *in cap. Ex parte il 2. num. 2. de*

reſcript. Scipio *de Rub. Aphoriſm. Epiſcop. verb. Beneficium num.*17. Rot. *deciſ.*1.*n.*24. *coram Buratt.* ubi *Add.* Si enim Epiſcopi aſſenſus in erectione deficiat non dicitur Beneficium, ſed Cappellania manualis, & amovibilis, Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 5. Lotter. *de re Benef. lib.* 1. *quæſt.*31. *num.*6. Rot. *coram Manzan. deciſ.* 283. *num.* 8. & *coram Rembold. deciſ.* 180. *num.* 5.

2. Neque à Prælato inferiori, qui jura Epiſcopi non habet, erigi poteſt quantumvis exempto, & nullius Gloſ. *in Clem.* 2. *in fin de Decim.* Abb.*conſ.*59.*num.*3.*par.*2. Lotter. *de re Benef. lib.*1.*q.*5.*num.*40.& 46. Vivian. *de Jurepatr. lib.*1. *cap.*2.*n.*38.

3. *DOTARE STATUIT ILLIUS ALTARE.* Hoc exprimitur in formula, quia nullum Beneficium Eccleſiaſticum erigi poteſt, niſi ad Altare, & cum dote congrua, *cap. Nemo de conſecr. diſt.* 1. Lotter. *de re Benef. lib.*1. *quæſt.* 4. *nu.*55. Aliàs ſi erigeretur, vel jam erectum remaneret ſine dote, diceretur Beneficium de pertica, Rot. *coram Durand. deciſ.*285. *num.*25. & 57.

4. *PRO DOTE, ET LOCO DOTIS.* Debet Epiſcopus in erectione Beneficii advertere, quod conſtitutio dotis nuncupatim fiat hoc nomine, non autem nomine ſtipendii, vel ſalarii pro Rectore, ſeù Cappellano, quia ex perceptione annui redditus non infertur ad ſtatum Beneficii Eccleſiaſtici, ut advertit Lotter. *de re Benefic. lib.*1. *quæſt.*31. *num.*60. Rot. *coram Cerr. deciſ.*526. *n.*5.

5. *PROPRIA DICTI ORATORIS.* Hac clauſula, ſivè expreſſione datur intelligi, quod Epiſcopus nemini popoteſt Juriſpatronatus reſervare, niſi fundans conferat Beneficia erigendo dotem de propriis bonis liberis, juxta Rotæ Sententiam *coram Celſ. deciſ.*239. *num.* 6. & *coram Cerr. deciſ.* 526. *num.* 5. Si quis enim tamquam Adminiſtrator, Executor, vel Protector loci Pii vellet ex illius redditibus, aut ex aliis piorum fidelium contributionibus, largitionibus, & eleemoſynis annuis, Beneficium erigere, non poſſet Epiſcopus illi Juſpatronatus reſervare, ex plenè firmatis *in deciſ.* 383. & *deciſ.*413.*coram Peutinger.*

6. Ex quo infertur, quod, ſi hæres, vel Succeſſor in Cappellania manuali non collativa ab aliquo Teſtatore relicta cum onere celebrationis Miſſarum vellet illam in Beneficium perpetuum collativum erigere cum reſervatione Juriſpatronatus, non poſſet Epiſcopus, neque cum conſenſu talis hæredis hoc facere, quia nihil hæres confert de ſuo, nec valet mutare legem à Teſtatore præſcriptam, Pac. Jord. *lucubr. tom.*1. *lib.*3. *tit.*6. *poſt n.*91.

7. *JUS PRÆSENTANDI RECTOREM.* Non ſolùm Fundator Beneficii poteſt ſibi, & ſuis jus præſentandi Rectorem reſervare in erectione, ſed etiam alias conditiones ſibi benè viſas (dummodò non ſint turpes, impoſſibiles, & contrà naturam Juriſpatronatus) etiam juri communi contrarias apponere, juxtà communem DD. Sententiam, Ricc. *deciſ. cur. Archiep. Neapol.*29. *per tot. par* 1. Ciarlin. *controv.* 53. *num.* 48. dummodò tamen in limine fundationis ab Epiſcopo fuerint concordatæ, & admiſſæ Lotter. *de re Benefic. lib.*1. *quæſt.*32. *num.*3. Tondut. *quæſt. Benefic. tom.*1. *par.*1. *cap.* 5. *num.*5. Add. *ad Pamphil. deciſ.*54. *n.*8. & *ſeqq.*

8. Quatenùs verò Epiſcopus nollet conditionibus hujuſmodi per Teſtatorem, vel Fundatorem appoſitis in erectione conſentire, neque illas Decreto admittere poterit tunc recurri ad Superiorem, ut eum cogat ad conſentiendum, & ſi contumax ſit, ipſe Superior ſuppleat, & conſentiat, ut docet Lotter. *dicta quæſt.*32. *num.* 17. Ricc. *dicta deciſ.* 29. *num.* 7. & 13. & *deciſ.* 240. *num.* 5. & 6. *part.* 3. ubi enumerat conditiones, quæ debent recipi, & quæ rejici.

9. Verùm tamen eſt, quod conditiones, & leges fundationis poſtquam in limine erectionis Beneficii fuerunt appoſitæ, & ab Epiſcopo approbatæ, non poſſunt ampliùs mutari, neque alterari, etiamſi conſenſus Patroni interveniat, Garz. *de Benefic. par.* 11. *cap.* 5. *num.* 222. & 224. Fagnan. *in cap. Conquerente num.* 24. *de Cler. non reſid.* Caren. *reſolut.* 142. *num.* 2. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 2. *cap.* 8. *n.*10. *in fin.*

10. Quod tamen diſtinctione modifica videlicet; Si conditio, quæ de novo vult apponi poſt erectionem eſt contrà jus, & tunc ſuperaddi non poteſt, etiamſi Epi-

Epiſcopus conſentiat; Aut conditio non eſt contrà juris diſpoſitionem, & tunc ipſomet Fundatore inſtante, poterit nova conditio ſuperaddi etiam ex poſt, ſi Epiſcopus conſentiat, ut notabiliter limitando regulam firmavit Rot. *coram Seraph. deciſ.* 1414. Vivian. *de Jurepat. lib. 2. d. cap 8. d. num.* 10.

11. *INSTITUENDUM.* Ad differentiam collationis, & proviſionis. Nàm collatio propriè dicitur quando Beneficium eſt liberum, & in mera Epiſcopi diſpoſitione jure Ordinario. Proviſio autem quando Beneficium confertur de jure devoluto propter negligentiam inferioris, vel Patroni. Inſtitutio verò tunc dicitur quando Beneficium confertur ad præſentationem alterius, ex notatis *in Rubrica de inſtit. in ſexto.*

12. Hæc formula poterit deſervire in erectione aliorum ſimplicium Beneficiorum, in quibus Juſpatronatus non reſervatur mutatis mutandis juxtà facti, & rei geſtæ expoſitionem, retenta ſubſtantia Decreti erectionis, quæ ad hoc reducitur nempè. Quod erectio fiat in Eccleſia ad certum Altare ſub invocatione alicujus Sancti, & aſſignentur bona libera ſtabilia fructifera nomine dotis, Lotter. *de re Beneſic. lib. 1. q. 4. n.* 55.

Erectionis Eccleſiæ Parochialis.

FORMULA II.

SUMMARIUM.

1 *Parocho eſt providendum de congrua, etiam per collectam Parochianorum.*

2 *Parochiani cogendi ſunt ad contribuendum pro congrua Parochi in ſubſidium.*

3 *In Parochiali Eccleſia Tabernaculum Sanctiſſimi Sacramenti debet retineri in Altari Majori.*

4 *Parochi tenentur Dominicis, & Feſtis diebus Sacrificium Miſſæ pro populo applicare, etiamſi congruam habeant tenuem, & n. 5. & 6.*

7 *Parochus Parochianus conjungere debet in Matrimonio in Eccleſia.*

8 *Parochus, qui contrà prohibitionem Epiſcopi Matrimonia celebrat extra eccleſiam peccat mortaliter.*

Epiſcopus non poteſt cogere ſubditum ad obſervantiam præcepti injuſti, ibid.

9 *Concurſus non eſt adhibendus in proviſione Parochiæ de novo erectæ, ſed pro prima vice liberè confert Epiſcopus, approbatione facta Proviſi coram Examinatorib. Synodalibus.*

N. Epiſcopus N.

CUM in viſitatione nuper per nos facta invenerimus in loco N. non adeſſe Eccleſiam Parochialem, in qua Chriſti fideles ibidem commorantes Sacramenta recipere, & monita ſalutis audire poſſint, ſed promiſcuè per ſimplices Presbyteros non certos, nec per proprium Parochum cum Animarum diſcrimine, & periculo audiverimus. Propterea Gregis Nobis commiſſi ſaluti conſulere, & malis, quæ ex Paſtoris deficientia occurrere in dies ſolent providere volentes, attenta præſertim hominum dicti loci humili inſtantia, & ſupplicatione pro erectione Parochialis, *ac obligatione* per eoſdem in Actis noſtræ Curiæ ſolemniter facta (cum nec per ſubtractionem redditcuum Matricis, nec per unionem Beneficiorum de dote providere non valuerimus) ſolvendi certam pecuniarum ſummam, & tradendi certam frumenti, & vini quantitatem pro unaquaque familia Parocho pro tempore eligendo, ut commodè ſuſtentari poſſit, *donec de congrua aliundè provideatur*; Invocato D.N Jeſu Chriſti nomine, ejuſq; Matris ſemper Virginis Mariæ, Eccleſiam loci N. ſub invocatione Sancti N. hujus noſtræ Diœceſis, noſtra auctoritate ordinaria, & omni &c. tenore præſentium in Parochialem erigimus, & erectam volumus, & declaramus, in eaque poſtquam

de decen-

de decenti Tabernaculo, & de aliis neceſſariis ad cuſtodienda Sacramenta proviſum fuerit, prout in viſitatione provideri mandavimus: Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum *ad Altare Majus*, Fontem Baptiſmalem, Olea Sacra, & alia, quæ ad Eccleſiam Parochialem pertinent retineri, & cuſtodiri mandamus. Eccleſiæque prædictæ ſic in Parochialem erectæ jura omnia, & privilegia, quæ Parochialibus de jure competunt concedimus, & illis gaudere debere decernimus, cum aſſignationibus, & proventibus à præfatis Parochianis promiſſis, ac aliis obventionibus, eleemoſynis, & oblationibus univerſis certis, & incertis Curæ a Sacris Canonibus conceſſis, & permiſſis. Ipſamque Eccleſiam Parochialem nulli Juriſpatronatus ſervituti ſubjectam eſſe, ſed ad liberam noſtram, & ſucceſſorum noſtrorum collationem, & proviſionem ſervata forma Sac. Concil. Trid. ſpectare, & pertinere decernimus.

Ut autem præfata Eccleſia Parochialis de novo erecta de idoneo Rectore provideatur, qui populo in Divinis, & Animarum Cura regenda præſit, & Miſſis diebus feſtivis *pro Ovibus ſuis* celebrare, Sacramenta Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ miniſtrare, necnon in *eadem Eccleſia Matrimonio Parochianos conjungere*, ac rudimenta fidei edocere debeat, & teneatur, dilectum Nobis in Chriſto N. Presbyterum *per Nos*, *& Examinatores noſtros Synodales* tanquam habilem, & idoneum repertum præficimus, illique curam, regimen, & adminiſtrationem Sacramentorum committimus, ac eidem de præfata Eccleſia Parochiali noviter erecta collationem facimus, & providemus. Mandantes &c. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. **O***BLIGATIONE*. Quando nova Parochia de congrua pro ſuſtentatione Parochi aliunde provideri non poteſt, puta, per unionem Beneficii ſimplicis, Parochiani tenentur, & cogi poſſunt ad contribuendum, ut notant communiter Canoniſtæ *in cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædific.* quam juris diſpoſitionem innovavit *Concil. Trid. in cap.* 13. *ſeſſ* 24. *de Reform.* his verbis — *Per Parochianorum Symbola, aut Collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantùm redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochi neceſſitate decenter ſufficiat.*

2. *DONEC DE CONGRUA ALIUNDE PROVIDEATUR.* Parochiani cogendi ſunt ad contributionem congruæ in ſubſidium, & eo tantùm caſu, in quo Parocho aliunde provideri non poſſit, ut patet ex lectura *dict. cap.* 13. *ſeſſ.* 24. *& cap.* 7. *ſeſſ.* 21. *de Reformat.* Unde quatenùs Eccleſia de redditibus provideatur Parochiani exonerandi eſſent.

3. *AD ALTARE MAJUS.* In Parochiali Eccleſia Tabernaculum Sanctiſſimi debet retineri in Altari Majori tamquam digniori, ut declaravit *Sac. Congreg. Epiſcop.* apud Nicol. *in floſc. verb. Euchariſtiam num.* 20.

4. *PRO OVIBUS SUIS.* Parochus tenetur diebus ſaltem Dominicis, & Feſtis de præcepto Sacrificium Miſſæ pro Ovibus ſuis applicare, etiamſi congruam in ſolitis incertis haberet, quicquid dicant in contrarium nonnulli Theologi moderni morales blandientes Parochis, illoſque ab hoc onere eximentes, ſi tenuem habeant congruam, & incertam: Nàm iſta propoſitio erronea eſt, & articulo maturè diſcuſſo non ſemel, ſed bis terque illam rejicit Sac. Congregat. Concilii, cujus eſt *Concilium. Trident. interpretari die* 10. *Maji* 1681. *in Lucana*, *&* 10. *Maji* 1692. *in Mileten.* 7. *Junii ejuſdem anni in reſponſione ad* quar-

quartum, *& in Cremonen.* 20. *Decembris* 1692.

5. In quarum cauſarum ſecunda propoſito Dubio – *An Parochus celebrare teneatur*, *& Sacrificium applicare pro Parochianis in diebus Dominicis*, *& Feſtis ſivè habeat congruam*, *ſivè non*? reſponſum fuit – *Dentur Decreta*: Quæ referuntur à Nicol. *in floſc. verb. Parochus num.* 34. & a Fagnan. *in cap. Fraternitatem n.* 94. *&* 95. *de Sepultur.*

6. In tertia, in qua recurſum habuit Archiepresbyter Roſarni à Decreto Epiſcopi, quo adſtringebatur ad applicandum Sacrificium pro populo in omnibus Dominicis, & Feſtivis diebus, & partibus informantibus propoſitum fuit Dubium *An Decretum Epiſcopi ſuper applicatione Sacrificii pro populo omnibus Dominicis*, *& Feſtis diebus ſit obſervandum*? reſponſum fuit – *Affirmativè*. Undè caveant Parochi à ſententiis, & opinionibus hujuſmodi Probabiliſtarum.

7 *IN EADEM ECCLESIA PAROCHIANOS MATRIMONIO CONIUNGERE*. Matrimonia per verba de præſenti, juxtà monitum *Concilii Trid. ſeſſ.* 24. *de reform. Matr. cap.* 1. fieri debent in Eccleſia, ſi non de neceſſitate præcepti, ſaltem de honeſtate, ut dixit *Rot. coram Coccin. deciſ.* 1887. *num.* 37. Undè quamvis plures Authores, quos refert, & ſequitur Barboſ. *in dict. cap.* 1. *nu.* 35. firment, quod Epiſcopus non poſſit prohibere nè Matrimonia Domi celebrentur, ſed tantum hortari, ut in Eccleſia fiant: Nihilominùs in praxi contrarium ſemper tenui; Quia cum Eccleſia ſit proprius locus Sacramentorum, & maximè deceat in ipſa miniſtrari, laudandi ſunt Epiſcopi, qui id prohibent fieri ſinè eorum licentia extrà illam ſequendo veſtigia *Divi Caroli in Concil. Mediol.* 2. *tit.* 1. *Decret.* 28. & eſt laudabilis uſus, vel praxis Urbis, nàm Card. Vicarius, nec etiam Principibus, & Magnatibus hujuſmodi licentiam concedere ſolet.

8. Etenim ſi Nicol. *lucubr. Civil. lib.* 1. *tit.* 10. *de nupt. num.* 69. *verſ. ultimo*, & Biſs. *in Hierurg. litt. M. numer.* 108. §. 16. non dubitant affirmare, quod, ſi Parochus præcepto Epiſcopi non pareret, ſed ſine licentia Domi Matrimonium celebraret, mortaliter peccaret, evidens eſt, quod licitè, & laudabiliter valeat Epiſcopus prohibere, nè Matrimonia ſine licentia extrà Eccleſiam celebrentur: Aliàs non peccaret Parochus, ſi præceptum eſſet injuſtum juxtà opinionem Barboſæ, & ſequacium; Cum non valeat ad obſervantiam præcepti injuſti ſubditum cogere, *cap. Si Epiſcopus quis fortè* 11. *quæſt.* 3. & benè hoc probat Biſs. *ſuprà allegatus*. Nec curandum de Antonello *de loco legal. libr.* 1. *cap.* 7. *num.* 3. quia iſte Author cæca fide Barboſ. ſequutus, cæteris auctoritatibus per eum allegatis, nil prorsùs de prohibitione Epiſcopi agentibus, vacuus remanet.

9. *PER NOS, ET EXAMINATORES SYNODALES*. Quamvis agatur de proviſione Parochiæ de novo erectæ, in qua forma concurſus adhibenda non eſt, & pro prima vice confert liberè Epiſcopus, Pac. Jord. *lucubr. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 102. Adhuc ſuper idoneitate, ſeù approbatione perſonæ proviſæ examen faciendum erit per Epiſcopum unà cum Examinatoribus Synodalibus, ut advertit Cardin. de Luc. *de paroch. diſc.* 37. *num.* 51.

Erectionis novæ Parochiæ per diſmembrationem.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

1 *Cauſa legitima diſmembrationis eſt periculum Animarum.*

2 *Diſtantia eccleſiæ Parochialis*, *quandò ſit cauſa juſta diſmembrationis*, *vel non*? *num.* 3. 4. 5. 6. *&* 7.

8 *Cauſa juſta diſmembrationis non probatur aſſertione Epiſcopi*, *ſed de ea debet in Actis conſtare.*

9 *In diſmembratione Eccleſiæ Parochialis vocandus eſt Rector*, *& alii intereſſe habentes aliàs nulliter agitur.*

10 *In diſmembratione Parochiæ exigitur Capituli conſenſus.*

11 *Abundantia redituum Eccleſiæ Matricis*

tricis eſt cauſa ſufficiens diſmembrationis.

Redditus non diſmembrantur, ſi Rector præter congruam parum haberet, ſed coguntur Parochiani, quorum intuitu fit diſmembratio ad providendum novum Parochum de victu, ibidem.

12 *Eccleſia Matrix, ſi in diſmembratione paſſa fuit diminutionem redditüum, efficitur Patrona novæ Eccleſiæ.*

13 *Eccleſiæ Matrici, quæ paſſa fuit diſmembrationem, reſervatur bonor arbitrio Epiſcopi.*

Accedere ex obligatione ad aliquem locum, eſt ſpecies ſubjectionis, ibidem, & nu. 14.

15 *Decimæ, niſi in diſmembratione explicitè aſſignentur, non cenſentur tranſlatæ, præter perſonales, & ſacramentales.*

EA quæ *Animarum pericula* ſubmovent, & populo Nobis credito levamina præbent, ſedulò amplectentes, ſupplicationibus hominum loci N. inclinati, quibus dolentes Nobis expoſuerunt, quod cum ipſi ſub Parochia Sancti N. loci N. exiſtant *ob diſtantiam*, ac etiam impedimentum fluminis N., quod Parochiam dividit, & rapidè decurrit, præſertim tempore hyemali, necnon aſperam, cœnoſamque viam, non poſſint, præſertim ſenes, pueri, ac debiles, abſque maxima difficultate, & periculo, ad illam, pro Divinis Officiis audiendis, & percipiendis Sacramentis, accedere, quodque perſæpè *ſinè illis* quamplures ex hac vita diſceſſerint, & Rector dictæ Parochialis S. N. *conſentire noluerit*, quod alius Sacerdos ipſis incolis in Cappella, ſeù Eccleſia Sancti N. ibidem conſtructa, & de ſuppellectilibus Sacris decenter proviſa, Miſſam diebus Feſtis celebret, & Sacramenta in caſu neceſſitatis miniſtret; Ad diſmembrationem, & erectionem reſpectivè novæ Parochiæ, *prout ipſi poſtularunt*, procedere ſtatuimus. Idcircò facta per Vicarium noſtrum Generalem de mandato noſtro diligenti ſuper expoſiti inquiſitione, ac deſuper conſtructo, *citato, & audito d. Rectore*, proceſſu, de quo in actis, illiſque plenè per Teſtium depoſitiones, aliiſque legitimis probationibus *concludenter verificatis*, dictum locum N. cum Eccleſia Sancti N. hominibus, incolis, & familiis, à Parochiali Eccleſia loci N. auctoritate ordinaria, & a *Sac. Concil. Trid. cap. 4. ſeſſ. 21. de Reform.* delegata, ſeparamus, dividimus, & diſmembramus, & dictam Eccleſiam S. N. cum ſuo loco, & diſtrictu a... uſque ad .... accedente etiam *conſenſu noſtri Capituli* in Parochialem Eccleſiam erigimus, & conſtituimus, dantes, & concedentes incolis, & habitatoribus dicti loci, & diſtrictus plenam, & liberam poteſtatem in dicta Parochiali Eccleſia, Sepulturas, Cœmeterium, Fontem baptiſmalem, Campanile, Campanas, & alia inſignia Parochialitatis conſtruendi, & retinendi.

Pro exercitio autem Curæ in populum, & utriuſque ſexus fideles in dicto loco, & diſtrictu habitantes, dilectum Nobis in Chriſto Presbyterum N. (qui populo, & Eccleſiæ prædictis in Divinis, & Animarum Cura regenda præſit) tamquam habilem, & idoneum, ab examinatoribus Synodalibus examinatum, & approbatum præficimus, & deputamus, illique adminiſtrationem omnium Sacramentorum Eccleſiæ committimus, & de Eccleſia Parochiali ſic noviter erecta providemus.

Volentes, & mandantes Rectori dictæ Eccleſiæ Parochialis S. N. Matricis, & aliis pro tempore exiſtentibus, quatenùs de cætero ſingulis annis in Feſtivitatibus Nativitatis D. N. Jeſu Chriſti, & Sancti Jo: Baptiſtæ de univerſis fructibus Decimalibus, & aliorum bonorum, quos ipſe intrà, & extra limites dictæ Eccleſiæ Matricis *abundanter percipit* ſcuta ..... dicto N., & ſuis in dicta Eccle-

Eccleſia Parochiali per Nos erecta Curatis ſucceſſoribus in duabus æqualibus ratis, necnon tempore meſſis ſalmas..... frumenti, & tempore vindemiarum cados.... vini, liberè perſolvat, & tradat reſpectivè. Quam pecuniæ, & fructuum quantitatem, & ratas ex redditibus Eccleſiæ Matricis percipiendas una cum eleemoſynis, & oblationibus univerſis pro ipſius novi Curati, & ſucceſſorum ſuſtentatione, onerum ſupportatione, & congrua taxamus, & aſſignamus.

Reſervantes Rectori præfatæ Eccleſiæ Matricis N. illiuſque ſucceſſoribus (ex quo redditùum ſuorum diſmembrationem patitur) jus perſonam idoneam infrà terminum à jure ſtatutum toties quoties per ceſſum, vel deceſſum vacare contigerit in dicta Parochiali Eccleſia N. à Nobis, vel ſucceſſoribus noſtris inſtituendam, præſentandi.

Præterea, ut dictæ Eccleſiæ Matrici *debitus honor* ſervetur, & exhibeatur, volumus, quod ſingulis annis in Feſto N. dictus novus Curatus, ſuique ſucceſſores una cum incolis Parochianis proceſſionaliter ad eam accedat, & ad Altare Majus unum cæreum cæræ elaboratæ librarum.... in ſignum recognitionis offerat. Et ita auctoritate qua ſupra diſmembramus, erigimus, aſſignamus, & reſervamus omni, &c. Datum hac die, &c.

N. Epiſcopus N.

Lectum, latum, & publicatum fuit ſupradictum Decretum diſmembrationis, & erectionis reſpectivè, die... in Aula... præſentibus N. N. Teſtibus, &c.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. ANIMARUM PERICULA. Juſta cauſa diſmembrationis regulariter reputatur illa, quæ implicat periculum Animarum, cui alia ratione proſpici, & occurri non poteſt. Lotter. *de re Benefic. lib. 1. cap. 28. num. 2. & ſeqq.*

2. *OB DISTANTIAM*. Ut plurimum damnum ſpirituale Parochianorum oritur ob diſtantiam, aſperitatem, & incommoditatem itineris, qua impediuntur, præſertim tempore hyemali, ut nec ipſi ad Eccleſiam Parochialem, nec Parochus reſpectivè ad illos occaſione infirmitatis pro adminiſtratione Sacramentorum ſine periculo, aut magno incommodo non valeant accedere; Et his circumſtantiis concurrentibus, Epiſcopus vigore *Concil. ſeſſ. 21. de reformat cap. 4.* innovata diſpoſitione *cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædific.* ſolet, immò debet ad diſmembrationem procedere, & novam Parochiam, vel ſi magis expedire dejudicet Vicariam perpetuam erigere, Nicol. *in floſc. verb. Parochus num. 2.*

3. *SINE ILLIS*. Ob numeroſitatem populi, Epiſcopus cogit Rectorem ad aſſumendum Coadjutorem in exercitio Curæ: At ob diſtantiam loci, etiam invito Rectore, quamvis exempto, ad diſmembrationem poteſt devenire, abſque eo quod teneatur expectare, quod aliqui ex Parochianis decedant ſine Sacramentis, ut probant deciſiones Rotæ, quas expendit Garz. *de Benefic. par. 12. cap 4. n. 9. & ſeqq.* & ſequitur Pac. Jord *lucubr. tom. 2. lib. 10. tit. 31. num. 6.* Nihilominùs ſi de hoc in Proceſſu conſtaret, proviſio Epiſcopi eſſet innixa firmiori fundamento, Rot. *deciſ. 32. num. 2. & dec. 34 num. 6.* poſt Tambur. *de jur. Abb.*

4. *CONSENTIRE NOLUERIT*. Etenim ſi in loco adeſſet Oratorium, vel Eccleſia publica, in qua Parochus per ſuum Coadjutorem vellet Miſſas diebus Feſtis celebrari, & Sacramenta

Poni-

Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ adminiſtrari facere, tunc Epiſcopus à diſmembratione, quæ dicitur ſpecies alienationis abſtinere potiùs deberet, quam illam ad effectum perducere, quia tali caſu dicitur conſultum Parochianis à Matrice diſtantibus ex animadverſis à Ricc. *prax. For. Eccleſ. reſol.* 486. *num.* 6. *verſ. Limitatur par.* 1. & à Cardin. de Luc. *annot. ad Concil. diſcurſ.* 16. *num.* 2. *& Paroch. diſcurſ.* 34. *per tot.*

5 Ut enim unitas Parochialis non dividatur, juriſdictio Territorialis non ſecetur, & redditus illius diminutionem non patiantur, non de facili deveniendum eſt ad diſmembrationem, ſed juſtis de cauſis (quas enumerant Barboſ. *ſupra Concil. dicto cap* 4. & Corrad. *prax. Benef. lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 5. *& ſeqq.*) benè perpenſis Epiſcopus conſenſum præbeat.

6. Verùm tamen eſt, quod cum frequenter ad formalem diſmembrationem ſoleat deveniri, quando Parochianorum pars, vel Communitas, quæ id petit ob diſtantiam loci, & magnam incommoditatem itineris congruè dotat novam Parochiam erigendam, ut obſervat. Card. de Luc. *de Decim. diſc.* 12. *num.* 8. tunc oblatio Cappellani, ſeù Coadjutoris pro adminiſtratione Sacramentorum diebus Feſtis per Rectorem facta ad evitandam diſmembrationem, non eſt ſufficiens ad retardandam novæ Parochiæ erectionem, ſed ad illam juſtè proceditur, ea non obſtante, ut declaravit *Sac. Congr. Concilii in Januen.* 16. *Januar.* 1694. quod eſt contra opinionem Rotæ *in Oveten. de anno* 1681. quæ deciſio allegabatur in dicta Cauſa Januen. favore Matricis.

7. ***PROUT IPSI POSTULARUNT.*** Licèt Epiſcopus vigore citati *cap.* 4. *ſeſſ.* 21. *de Reform.* poſſit, & debeat ex officio quotieſcunque expediens judicaverit novas Parochias erigere: Attamen quia, ut plurimum hoc fit ad petitionem incolarum, ut ponderat Cardin. de Luc. *dicto diſc* 10. *de Decim.* ideoque hæc circumſtantia exprimitur in formula, juxtà praxim Corrad. *lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 9.

8. ***CONCLUDENTER VERIFICATIS.*** Ad probandam juſtam cauſam diſmembrationis, non ſufficit aſſertio Epiſcopi, ſed debet de ea in Actis per legitimas probationes conſtare, *Rot. coram Seraphin. deciſ.* 1062. *num.* 1. *& coram Ottbob deciſ* 6. Card. de Luc. *de Benef. diſc.* 45. *& de Paroch. diſc.* 35. *utrobique num.* 6.

9. ***CITATO, ET AUDITO RECTORE.*** Citatio, & vocatio Rectoris Eccleſiæ Matricis, aut illius Defenſoris deputati, quatenùs eſſet vacans, in diſmembratione facienda, eſt omninò neceſſaria, aliàs etiamſi concurrerent juſtæ cauſæ, & requiſita pro illa obtinenda, adhuc nulliter eſſet facta, ſi ſine hac ſolemnitate fieret Garz. *de Benef. part.* 12. *cap.* 3. *num.* 3. *& ſeqq.* Nicol. *lucubr. Can. lib.* 3. *cap.* 48. *de Eccleſ. ædific. num.* 1. *verſ. Non verò*, Corrad. *prax. ubi ſuprà*. Sicuti vocandi quoque eſſent cæteri intereſſe habentes, quando Epiſcopus vellet novæ Eccleſiæ Parochiali unire Beneficia, & qui ſint, habes apud Barb. *ſupra Concil. ſeſſ.* 8. *de reform. c.* 6 *n.* 19. *cum ſeq.*

10. ***ACCEDENTE CONSENSU ETIAM NOSTRI CAPITULI.*** Quod in diſmembratione exigatur conſenſus Capituli Cathedralis, præſertim Parochiæ non exemptæ tenent Pac. Jord. *lucubr. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 30. *num.* 2. Piaſec. *prax. Epiſcop. par* 2 *cap.* 5. *art.* 3. *num.* 89 Fagnan. *in cap. Ad Audientiam num.* 54. *de Eccleſ. ædific.* Quod tamen abſolutè non admittit Garz. *de Benef. par.* 12 *cap.* 3. *num.* 11. *&* 12. ubi concluſionem ait procedere, quando agitur de diſmembratione Eccleſiæ inferioris, & Epiſcopus eſt Auctor diſmembrationis, non autem quando Epiſcopus non eſt Auctor, ſed Rector Eccleſiæ non habentis Collegium, quia tunc ſufficere ſolam auctoritatem Epiſcopi putat.

11. ***ABUNDANTER PERCIPIT.*** Abundantia redituum dicitur cauſa ſufficiens diſmembrationis, juxtà *deciſ. Seraphin.* 428. Sicuti enim quando Parochia eſt numeroſa, & pinguis, debet Parochus Coadjutori ſibi dato mercedem ſolvere, Nicol. *in faſcicul. verb. Cura num.* 7. ità quando juridicà fit diſmembratio, debet diminutionem fructuum pati. Si verò Eccleſia Matrix bonis non abundaret, & Rector præter congruam nihil, aut parum haberet, non

non poſſet Epiſcopus ex ea aliquam partem fructuum, ſeù bonorum diſmembrare, ſed Parochiani, quorum intuitu nova Parochia, ſivè Vicaria perpetua erigitur compellendi eſſent ad providendum Parochum, ſeù Vicarium de victu ad formam litteralis diſpoſitionis *dicto cap.* 4. *ſeſſ.* 21. *de Reform.* ubi Barboſ. *num* 15 Bellett. *diſq. Cleric. par.* 1. §. 14. *de Cler. debit. num.* 7. *& tribus ſeqq.* Gallemart. *ſuprà dicto cap.* 4. *num.* 7. ubi ex doctrina Hoſt. quam reaſſumit etiam Abb. *in cap. Ad audientiam num.* 7. *de Eccleſ. ædific.* firmat, quod, ſi Parochiani ob paupertatem alimenta Curato aſſignare non poſſent, Epiſcopus teneretur dare de ſuo.

12. *RESERVANTES*. Eccleſia Matrix, quæ paſſa fuit diſmembrationem, & de ſuo contulit pro ſuſtentatione Rectoris novæ Parochiæ, acquirit Juſpatronatus, juxtà diſpoſitionem Text. *dicto c. Ad audientiam*, ubi Gloſ. *de Eccleſ. ædific.* Garz. *de Benef. part.* 5 *cap* 9. *num* 57. Barboſ. *ſupra dicto cap.* 4. *ſeſſ.* 21. *num.* 13. Fagnan. *in dicto cap. Ad audientiam num.* 35. *&* 38. ubi quod, ſi adeſſet, qui novam Eccleſiam Parochialem fundaſſet, efficeretur Compatronus una cum Rectore Matricis.

13. *DEBITUS HONOR*. Præter Juſpatronatus, debet in diſmembratione reſervari Eccleſiæ Matrici debitus honor ad formam præſcriptam in ſæpè citato *cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædific.* in ſignum recognitionis, puta quod illi ſolvatur cenſus annuus moderatè arbitrio Epiſcopi taxandus, vel quod reſervetur ſepultura, vel celebratio Miſſæ ſolemnis cantandæ in Eccleſia noviter erecta à Rectore Matricis in die Sancti Titularis, aut in aliqua ex ſolemnioribus anni Feſtivitatibus, vel demùm quod Curatus novæ Parochiæ, & illius ſucceſſores una cum Parochianis ſemel in anno proceſſionaliter verb. gr. in die Corporis Chriſti, accedat ad Eccleſiam Matricem, & cæreum offerant, & hæc reſervatio fortè eſt aliarum magis propria, cum accedere ad aliquem locum ſit ſpecies ſubjectionis *Rot. coram Seraphin. d. ciſ.* 15. *num.* 3.

14. Quem autem ex his honoris ſignis debeat impendere Eccleſia filialis ergà Matricem, prudentiæ Epiſcopi in diſmembratione facienda relinquitur, qui perpenſis loci, Eccleſiæ, Rectoris, diſtantiæ, incolarum facultatibus, moribus, qualitatibus, & congruentiis, unum ex recenſitis reſervabit, ut monet Gloſ. *in dicto cap. Ad audientiam in verbo honor*, nulla habita prorsùs conſideratione ad expreſſum in formula, quia tantùm pro exemplo reponitur.

15. Item varianda erit formula juxtà facti variationem, ſi per unionem Beneficiorum, aut per alicujus Fundatoris liberalitatem, aliovè modo de congrua novo rectori provideretur, hoc unum advertendo, quod Decimæ Prædiales, niſi in diſmembratione ab Epiſcopo explicitè aſſignentur pro ſuſtentatione novi Curati, non cenſerentur in eum translatæ, neque pro rata, ſed remanerent integraliter Rectori Matricis, & ex quo Decimæ ſolent dari in defectum aliorum redditDuum, & eſt in arbitrio Epiſcopi, ſivè de Decimis, ſivè aliis fructibus providere, prout exploſis antiquorum ſententiis per Text. *Concilii cap.* 4. *ſeſſ.* 21. *de reform.* latè probat Fagnan. *in cap. Cum contingat. de Decim. a nu.* 31. *uſque ad* 51. Decimæ verò perſonales, ſeù ſacramentales tranſeunt ipſo jure in Curatum, & Parochialem noviter erectam Fagnan. *ibid. num.* 52.

Erectionis Canonicatus.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

1 *Capitulum Canonicorum non poteſt remittere reſidentiam, neque ſervitium condonare, non obſtante conſuetudine, ſivè Eccleſiæ ſtatuto.*

2 *Canonici non poſſunt exire à Choro, niſi petita venia ab Archidiacono, ſivè Præſidenti ſub pœna punctationis.*

3 *Canonici non intereſſentes concioni tempore Quadrageſimæ poſſunt punctari.*

4 *Canonici abſentes a Choro non debent puni-*

Digitized by Google

punіri, niſi in ammiſione diſtributionum.

Epiſcopus auget punctaturas, quando ſervitium Eccleſiæ negligitur, ibid.

5 *Canonicus gravatus penſione, ſi ſit abſens perdit tertiam partem fructuum, qui remanent penſione detracta.*

6 *Canonici tenentur inſervire pro Diacono, & Subdiacono tàm Dignitatibus, quàm eorum Coadiutoribus ſolemniter celebrantibus, non obſtante contraria conſuetudine.*

Et non tantùm Canonici juniores, quam etiam antiquiores, ibid.

Dignitates numquam debent Canonicis inſervire, ibidem.

7 *Canonici non tenentur Epiſcopo Pontificalia exercenti inſervire, niſi ſervata forma Concilii.*

8 *Canonici, qui de conſuetudine ſolent Choro inſervire per totum annum non gaudent vacatione Concilii. Quid ſi vigore ſtatuti?*

9 *Canonici, & Dignitates debent per ſe ipſos officia Eccleſiæ obire*

Canonici Dignitatibus impeditis celebrant pro illis, nec ſubſtituunt aliam Dignitatem, ibid.

10 *Dignitates Collegiatarum tenentur exercere officium Hebdomadarii, & alia munia ſubire ſicuti cæteri Canonici.*

11 *Canonicus Theologus, & Canonicus Pęnitentiarius non poſſunt ſe eximere ab officiis Capituli: Neque eis competit præcedentia ſuper alios Canonicos non obſtante conſuetudine, quia non ſunt Dignitates.*

12 *Canonici Jubilati non tenentur per ſe ipſos, neque per alios Miſſam Conventualem celebrare.*

13 *Canonici, qui per 40. annos laudabiliter non inſervierunt Eccleſiæ non deberent Indultum jubilationis obtinere, etiamſi aliqua alia commiſerationis cauſa intercederet.*

14 *Epiſcopus non erigit Canonicatus, nec Dignitates ſine conſenſu Capituli.*

15 *Capitulum ſe irrationabiliter opponens erectioni Canonicatus, ſeu Dignitatis, conſenſum, ſupplet Sac. Congr. Concilii.*

16 *Canonici non poſſunt a Capitulo voce privari, neque ad officia inhabiles declarari.*

17 *Canonici non electa Sepultura, debent tumulari in Cathedrali. ſi adſit Sepulchrum ſeparatum.*

Et idem procedit in Clericis non attento Sepulchro majorum, ibid.

18 *Canonici Cathedralis non ſunt in Dignitate conſtituti, ſed dicuntur Clerici primi ordinis.*

19 *Præeminentia jubendi in Choro ſpectat ad digniorem præſentem, non obſtante ſolito in contrarium.*

20 *Prima Dignitas Cethedralis præcedit Vicario Capituli.*

21 *Canonici, & Capitulum Cathedralis præcedunt Magiſtratum Sæcularem in omnibus functionibus Eccleſiaſticis.*

22 *Canonici Collegiatæ a jure inſignis, pręferuntur Canonicis Collegiatę inſignis per Indultum.*

23 *Canonicus Sacerdos præfertur in Choro, & in aliis functionibus Canonico non Presbytero, licèt priùs recepto.*

24 *Capituli convocatio ſpectat ad digniorem, etiamſi non ſit in ordinibus Sacris conſtitutus.*

25 *Epiſcopus ex aliqua juſta cauſa poteſt convocationem Capituli probibere.*

Canonici, qui ſunt præſentes conſtituunt Capitulum nulla habita ratione abſentium, ibid.

26 *Vicarius Generalis Epiſcopi non debet intereſſe, neque votum dare in Capitulo.*

Poſſet tamen intereſſe ad ſedandum tumultum Canonicorum, ibid.

27 *Canonici non poſſunt recipere eleemoſynam pro celebratione Miſſæ Conventualis, quia tenentur illam applicare quotidiè pro Fundatoribus.*

28 *Canonici non poſſunt novum ſignum, ſivè habitum in Choro deferre abſque Indulto Apoſtolico.*

Neque in celebratione Miſſæ uti palmatoria, ibidem.

29 *Canonicus Coaditutor non eſt verus Canonicus, ſed fictus.*

Canonici Coadiatoris antianitas computatur à die obitus coadiuti, ibid.

Ca-

Canonicus Coadiutor non poteſt intereſſe Capitulo quandò intervenit coadiutus, ibid.

Canonicus Coadiutor tenetur ad omnes functiones, quas facere deberet coadiutus, & ſedere in ultimo loco ſui ordinis, ibid.

30 *Canonicus Supranumerarius inſtitui, & creari non poteſt.*

31 *Canonicus, qui optavit aliam Præbendam per impetrationem Datariæ, dicitur novus Canonicus, & debetur ei locus ſecundi Canonicatus.*

32 *Presbyteri, qui non habent officium, neque Beneficium in Eccleſia Cathedrali non poſſunt cogi, ut inſerviant Canonicis in Miſſis cantatis*

33 *Neque ut aſſiſtant in Cathedrali functionibus Eccleſiaſticis, niſi adſit conſuetudo.*

N. Epiſcopus N.

TEſtatorum pias voluntates, ut exequantur, libenter intendimus. Sanè ſicut accepimus N.N. in humanis agens in ultimo, cum quo deceſſit Teſtamento inter alia per eum diſpoſita voluit, & mandavit, quod ex ſuis bonis unum Canonicatum cum Præbenda in Eccleſia Cathedrali N. erigeretur, & inſtitueretur, dictuſque Canonicatus pro prima vice per dilectum Nobis in Chriſto N. d. Teſtatoris Executorem Teſtamentarium; pro futuris verò vicibus per N. nominaretur, prout in dicto Teſtamento pleniùs continetur: Volens propterea idem N. Executor præmiſſa executioni demandari facere Nobis humiliter ſupplicavit, quatenùs auctoritatem noſtram ordinariam interponere dignaremur. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, in dicta Eccleſia Cathedrale N. unum Canonicatum, unamque Præbendam præter illos, qui ad præſens exiſtunt pro uno Presbytero, ſeù Clerico Sæculari, qui ad inſtar veterum dictæ Eccleſiæ N. Canonicorum locum, & ſtallum in Choro, ac vocem in Capitulo habeat; Necnon in ea in Proceſſionibus, ac Miſſarum, & aliorum Divinorum Officiorum celebrationibus, cæteriſque univerſis actibus publicis, & privatis aliis dictæ Cathedralis Canonicis ſe conformare, ac in eadem *perſonaliter reſidere, eique in Divinis deſervire* debeat, & teneatur, auctoritate noſtra ordinaria *habito conſenſu noſtri Capituli*, ac aliàs omni meliori modo, quo poſſumus *cum honoribus, & oneribus univerſis* perpetuò erigimus, & inſtituimus, illique ſic erecto, & inſtituto pro ejus Dote, & Præbenda, & onerum ſupportatione bona ſtabilia fructifera hæreditaria d. N. & per d. N. Executorem Teſtamentarium aſſignata in Territorio N. vocabulo N. valoris.... ut conſtat in Actis noſtræ Curiæ tradimus, applicamus, & appropriamus, ità quod liceat Canonicatum obtinenti per ſe, vel per alium nomine dicti Canonicatus, & Præbendæ propria auctoritate corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem bonorum hujuſmodi cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis liberè apprehendere, & apprehenſam perpetuò retinere, illorumque fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque percipere, erigere, levare, locare, dislocare, ac in ſuum uſum convertere, & utilitatem, cujuſvis licentia deſuper minimè requiſita.

Et inſuper predicto N. Executori Teſtamẽtario pro prima, vice, reliquis verò vicibus N. eiuſq; hęredibus in perpetuũ Juſpatronatus, & pręſentandi perſonas idoneas ad dictum Canonicatũ, & Pręb endã erectos, & inſtitutos, quoties illum, ſeù illos tàm hac prima vice, ut pręfertur, quàm ex tũc de cętero perpetuis futuris tẽporibus, & ex quarũcumq; perſonis obitu, vel ceſſu etiam apud Sedem Apoſtolicam, ac in quibuſcumq; anni menſibus vacare contigerit per Nos, ſeù Epiſcopum

Digitized by Google

pro tempore exiſtentem, ac noſtrum, ſeù illius Vicarium in ſpiritualibus Generalem in dicto Canonicatu, & Præbenda ad eamdem præſentationem inſtituendam; Itaut Juſpatronatus, & præſentandi hujuſmodi Laicorum futuris Patronis prædictis non ex privilegio, ſed ex veris, primæva, reali, actuali, integra, & omnimoda fundatione, & dotatione laicali dumtaxat competat, & ad illos pertineat, & quæcumque præſentationes per ipſos Patronos tempore debito ad dictum Canonicatum, & præbendam faciendæ validæ, & efficaces ſint, & exiſtant, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiantur, & obtineant eadem auctoritate, & aliàs omni alio meliori modo, quo poſſumus, concedimus, & reſervamus. In quorum &c.

N. Epiſcopus N.

Lectum, latum, & publicatum fuit ſupradictum Decretum erectionis Canonicatus die... in Aula... præſentibus N. N. Teſtibus.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. **P***ERSONALITER RESIDERE*. Canonici reſidentiam facere coguntur ad formam *Concilii cap.* 12. *ſeſſ.* 24 *ac reform.* quam Capitulum non poteſt remittere, neque ſervitium condonare, non obſtante ſtatuto, ſivè conſuetudine, quæ potiùs dicitur corruptela Ricc. *deciſ. Cur. Archiep. Neap* 65. *num.* 4. & 5. *par.* 4. Piaſec. *prax. Epiſc. p.* 2. *c.* 3. *tit. de viſit. Eccleſ. Cathedr. nu.* 13. *Rot coram Coccin. deciſ.* 108. *num.* 4. & 5 *Sac. Congregat. Concilii in Tarraconen.* 26. *Januarii* 1697. & *in Giennen. Vacationum* 16. *Januarii* 1700.

2. Ideoque non poſſunt exire a Choro, niſi petita venia ab Archidiacono, ſivè Præſidenti per ſalutationem, ſub pœna punctationis, ut præſcripſit *Sacr. Congreg. Epiſcop. in Aprutina* 18. *Aprilis* 1617. & nuper declaravit *Sac. Congr. Concil. in Lunen. Sarzanen.* 4. *Junii* 1701.

3. Et non intereſſentes concioni tempore Quadrageſimæ poſſunt punctari, quia eſt defectus gravis, & mali exempli Nicol. *in floſc. verb. Canonicus n.* 33. Pignatell. *conſult.* 206. *num.* 61. *tom.* 4. apud quos plura Decreta referuntur.

4. Abſentes autem a Choro non debent puniri, niſi in amiſſione diſtributionum *Sacr. Congr. Epiſcop. in Fundana* 16. *Martii* 1593. & alia Decreta refert Nicol. *loco mox citato numer.* 31. *verſic. Sed qui*. At ſi amiſſio iſta eſſet parva, & contumacia Canonici abſentis perduraret frequenter ſervitium negligendo, tunc poſſet Epiſcopus punctaturas augeret Nicol. *ubi ſupra verb. diſtributiones num.* 1. *Sacr. Congreg. Concilii in Civitatis Caſtellanæ* 15. *Junii* 1697.

5 Si verò Canonicus abſens Canonicatum poſſideat gravatum penſione dummodò de licentia ſit abſens, perdet tertiam partem fructuum, qui remanent penſione detracta, ut reſpondit *Sac. Congreg. Concil. in Romana* 3 *Junii* 1690.

6. *EIQUE IN DIVINIS DESERVIRE*. Canonici tenentur inſervire pro Diacono, & Subdiacono Dignitatibus, ac eorum Coadjutoribus ſolemniter celebrantibus, non obſtante contraria conſuetudine, ſic ſæpè ſæpiùs declaravit *Sac. Rituum Congregatio*, nempè *in Clauſina* 20. *Aprilis* 1641. *in Brunduſina* 7. *Decembris* 1655. *in Tolentinaten.* 7. *Aprilis* 1696. & *in Neapolitana* 25. *Januarii* 1698. in qua plura alia Decreta fuerunt allegata, & tenuit quoque *Sacr. Congregat. Concilii in Caſalen.* 28. *Januarii* 1690. Et non tantùm Canonici Juniores, ſed etiam antiani, & antiquiores, ut eadem *Sacr. Congr. Rituum* declaravit *in Nucerina Paganorum* 25. *Januarii* 1698. Dignitates verò numquam debent Canonicis celebrantibus inſervire, ut fuit a *dicta Sacr. Congr. Rituum reſponſum in Gerunden.* 3. *Octobris* 1699.

7. Non

Digitized by Google

7. Non tenentur Canonici Epiſcopo Pontificalia exercenti inſervire, niſi ſervata forma *Concilii ſeſſ.23. cap.8. de refor.*, ut declaravit *Sac. Cong. Rituum in Sarnen.* 9. *Iunii* 1696., ad quam *Sac. Congr. Concil. ſub die* 11. *Iunii* 1695. Cauſam remiſerat. Cum enim quæreretur, an Canonici tenerentur aſſiſtere Epiſcopo ordinationem in Cappella Palatii Epiſcopalis tenenti, fuit reſponſum — *Servetur omninò diſpoſitio Sac. Concil. ſeſſ.23. de Refor. c. 8.*, ubi diſponitur, quod ordinationes, præſertim Sac. Ordinum in Cathedrali Eccleſia publicè celebrentur.

8. Si ex conſuetudine Eccleſiæ ſoleant Canonici Choro inſervire per totum annum non gaudent vacatione Concilii Barb. *in Sum. deciſ. Apoſtol. verb. Canonici abſentes collect.* 101. *num.* 5. *Sac. Cong. Concil. in Illerden.* 28. *Novemb.* 1699. Quandò autem hoc ſervitium reperiretur injunctum à ſtatuto, poſſet indulgeri vacantia, ut refert deciſum Garz. *de Benef. part.* 3. *cap.* 2. *num.* 311. & 312.

9. Canonici, & Dignitates tenentur per ſe ipſos officia Eccleſiæ obire, & non per ſubſtitutos *Concil. Trid. ſeſſ.* 22. *cap.* 4., & *ſeſſ.* 24. *cap.* 12. *de Refor.* Garz. *de Benef. par.* 3. *cap.* 2. *nu.* 494. & *ſeqq.* Barboſ. *de Can. cap.* 31. *nu.* 3. 4. & *ſeqq.*, *ubi num.* 61. dicit, quod, ſi impediti ſubſtituant, teneantur alium æqualis gradus ſubſtituere. At hæc aſſertio non videtur abſolutè vera: Quia paſſim Dignitate aliqua impedita celebrant pro ea Canonici, & alii miniſtrant, ſicuti miniſtrarent Dignitati, & admittunt ipſa Decreta *Sac. Congreg. Rituum in Mediolanen.* 16. *Maii* 1643. *Bellocaſtren* 11. *Iulii ejuſdem anni*, & *in Treviſana* 26. *Auguſti* 1645.

10. Dignitates Collegiatarum tenentur exercere officium Hebdomadarii, & alia munia ſubire, ſicuti cæteri Canonici Nicol *in floſc. verb. Dignitas num.* 4. & *in lucubr. Can. in addit. ad floſc. verb. Dignitas*, ubi refert Decretum *Sac. Congr. Concil. in Curſulen.* 29. *Maii* 1653., & alia congerit Pignatell. *conſult.* 80. & *conſult.* 374. *tom* 1. ac nuper declaravit eadem *Sac. Cong. Concilii in Romana contra Archipresbyterum Collegiatæ S. Mariæ in Coſmedin.* 11. *Decembris* 1694. 26. *Martii* 1695., & 11. *Februarii* 1696.

11. Canonicus Theologus, & Canonicus Pœnitentiarius non poſſunt ſe eximere ab officiis Capituli, ut reſpondit *Sac. Cong. Concil. Epiſc. Vicenſi* 15. *Aprilis* 1690., neque illis competit præcedentia ſuper alios Canonicos, non obſtante contraria conſuetudine, quia non ſunt Dignitates; Sed ſedere, & incedere debent ſecundum eorum antianitatem, Garz. *de Benef. in addit. ad p.* 5 *c.* 4. *num.* 111. *Sac. Cong. Conc. in Senen.* 16. *April.* 1695., & *in Muranà* 11. *Aprilis* 1699.

12. Canonici Jubilati non tenentur neque per ſe ipſos, neque per alios Miſſam Conventualem per turnum celebrare *Sac. Congr. Concilii in Aquipendii* 27. *Martii* 1697.

13. Indultum iſtud jubilationis, quod eſt Eccleſiæ odioſum, & ideò parcè concedendum, non conſtito de laudabili ſervitio Eccleſiæ per 40. annos præſtito, ac de aliqua alia commiſerationis cauſa puta infirmitatis habitualis, vel ſenectutis, quæ unà cum laudabili ſervitio concurrere debet, non ſolet, neque debet concedi, ut fuit ponderatum *in Maceraten. Indulti* 8. *Martii* 1698., in qua Indultum per ſubreptionem jam conceſſum fuit revocatum.

14. *HABITO CONSENSU NOSTRI CAPITULI.* Quamquam Corrad. *in prax. Benef. lib.* 2. *c.* 3. *nu.* 61. *cum ſeqq.*, ac etiam in ejus formula, quam tradit ibi *num.* 73. & 80. & *l.* 4. *c.* 7. *num.* 24. videatur ſentire, quod Epiſcopus propria auctoritate erigere poſſit tàm in Cathedrali, quàm in Collegiata Eccleſia Canonicatus: Nihilominùs hæc doctrina in praxi tenenda non eſt, neque ſequenda: Quia, ſi ſine conſenſu Capituli Epiſcopus Canonicatum, ſeù Dignitatem (quam cùm eodem conſenſu creare poteſt) erigeret, nulliter ageret, ut per doctrinam Felin. *in c. Cum acceſſiſſent nu.* 15. *de conſtit.* necnon Fagnan *in cap. Dilecto num.* 18. *de Præb.*, deciſum reperies à *Sac. Cong. Concil. in Clodien.* 5. *Julii* 1608. *Aquinaten.* 20. *Februarii.* 1677. *in Mazarien.* 20. *Septembris* 1692., & *in Sabinen.* 14. *Aprilis* 1696.

15. Verùm tamen eſt, quod, ſi Capitulum irrationabiliter erectioni ſe opponeret, & conſenſum præſtare nollet, illum ſupplet *Sac. Cong. Concil.*, ut practicatum

Digitized by Google

vidi *in dicta Sabinen.* 2. *Junii* 1696. Et iterùm ſuppleri petebatur *in alia Amerina* 25. *Junii* 1695. in qua Epiſcopus cupiens in executionem legati Teſtatoris duos Canonicatus erigere de novo, Capitulum aſſenſum præbere renuit ob deficientiam redditüum, & ideò fuit reſcriptum — *Firmetur ſtatus hæreditatis*, ut dignoſci poſſet, an Capitulum rationabiliter ſe opponeret, necnè.

16. *CUM HONORIBUS*. Canonici non poſſunt à Capitulo voce privari, neque ad officia inhabiles declarari Barboſ. *de Canonic.* *cap.* 42. *num.* 16. Fagnan. *in cap. Cum omnes num.* 38. *de conſtit.* & declaravit *Sac. Congreg. Concil. in Piſana* 25. *Junii* 1695.

17. Non electa Sepultura debent ſepeliri in Cathedrali, quandò adſit pro illis Sepulchrum ſeparatum *Sac. Congreg. Concilii apud* Pignatell. *conſult.* 5. *num* 6. *tom.* 5. & nuper *in Narnien.* 26. *Septembris* 1699. Quod privilegium competit omnibus aliis Clericis, non attento Sepulchro majorum, Samuel *de Sepult. diſput.* 5. *tract.* 1. *controv.* 9. *concl.* 20. *num.* 30. Panimol. *deciſ.* 5. *per tot.* Nicol. *lucubr. Can. lib.* 4. *tit.* 15. *de Sepult. num.* 15. *Sac. Congreg. Epiſcop. in Foroſempronien. prima Septemb.* 1690.

18. Canonici Cathedralis non ſunt in Dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, niſi lato ſumpto vocabulo, ſed dicuntur Clerici primi ordinis Sperell. *deciſ.* 167. *num.* 8. & 10. Panimol. *deciſ.* 1. *adnot.* 6. *num.* 28. & *duob. ſeqq.*

19. Præeminentia jubendi in Choro ſpectat ad digniorem præſentem *Sac. Rituum Congregatio in Caſſanen.* 11. *Maji* 1651. *Lamacen.* 30. *Auguſti* 1692. *Politianen.* 13. *Julii* 1697. & *in Neapolitana* 25. *Januarii* 1698. Quæ regula procedit non obſtante ſolito, quod iſta præeminentia jubendi daretur Canonico Antiano, ut *in dicta Politianen.*

20. Prima Dignitas Cathedralis præcedit Vicario Capitulari, quia cum hic habeat auctoritatem, & juriſdictionem à Capitulo, non debet præcedere primam Dignitatem, in qua Capitulum repræſentatur Barboſ. *de Canonic. & Dignit. c.* 16. *n.* 8. *Sac. Rituum Congreg. in Jeracen.* 9. *Decembris* 1634. *in Nullius* 2. *Junii* 1638. & *in Ferentina* 2. *Aprilis* 1667.

21. Canonicis, & Capitulo Cathedralis competit præcedentia ſuprà Magiſtratum Sæcularem in omnibus functionibus Eccleſiaſticis *Sacr. Congreg. Rituum in Capoana* 23. *Januarii* 1700.

22. Canonici Collegiatæ de jure inſignis præferuntur Canonicis Collegiatæ, quæ eſt inſignis per Indultum de recenti. Vel dic Collegiata antiquior, quæ habet inſignitatem à jure, præfertur habenti inſignitatem ex privilegio poſteriorem *Sacr. Rituum Congregatio in Civitatis Caſtellanæ præcedentiæ* 13. *Februarii*, & *in Novarien.* 8. *Maii* 1700.

23. Canonicus Sacerdos præfertur in Choro, & in aliis functionibus Eccleſiaſticis Canonico non Presbytero licèt priùs recepto non obſtante contraria conſuetudine, Pignatell. *conſult.* 55. *nu.* 12. *tom.* 3. ubi Decreta affert de more *Sacr. Congr. Rituum in Tyburtina* 11. *Januarii* 1676 & *Præneſtina* 6. *Septemb.* 1698.

24. Capituli convocatio ſpectat ad majorem, ſeù digniorem Innoc. & Hoſt. *in cap.* 1. *de major. & obed.* Fagnan *in c. Ut Abbates n.* 27. *de ætat. & qualitat. Sac. Congr. Rituum in Neapolit.* 25. *Januarii* 1698. *ad quintum*. Etiamſi major, ſeu dignior non ſit in ordinibus Sacris conſtitutus, nec votum habeat Bonacin *de Hor. Canon. diſp* 2. *quæſt.* 3. *punct.* 3. *num.* 7. Nicol. *lucubr. Canon. lib.* 1. *tit.* 14. *de ætat. & qualitat. nu.* 3. *limit.* 3.

25. Convocationem tamen poteſt Epiſcopus ex aliqua rationabili, & juſta cauſa ſuſpendere, & prohibere, Chriſpin. *de viſitat. part.* 2. §. 30. *num.* 3. & 4. *Sacr. Congreg. Epiſc. in Regien.* 4. *Junii* 1604. & *Sac. Congr. Concilii in Lauretana* 6. *Februarii* 1700. in qua fuit quoque approbata concluſio, quod Canonici præſentes conſtituant Capitulum, nulla habita ratione abſentium, juxtà ſenſum Rotæ *in deciſ.* 85. *num.* 9. *coram Celſo*.

26. Et hic nota, quòd Vicarius Generalis in caſibus, in quibus agendum eſt in Capitulo de re ſpectante ad Epiſcopum, ſivè ſuorum commodo, non debet intereſſe, ut reſpondit *Sac. Congreg. Concilii in Mediolanen.* . . . *Januarii* 1587. *lib.* 4. *fol.* 223. immò *in Turritana* 24. *Januarii* 1651. abſolutè fuit dictum, Epiſcopi Vicarium debere abſtinere ab intereſſentia in Ca-

Digitized by Google

Capitulo *lib.* 19. *fol.* 104. Et quod ſi Vicarius non ſit de Capitulo non poſſit intereſſe, & ſi eſt de Capitulo, debeat egredi, quando agitur de re pertinente ad Epiſcopum tenuit *Sacr. Congr. Epiſc. & Regular. in Brunduſina* 17. *Januarii* 1584. Nicol. *in verb. Capitulum nu.* 4. Barboſ. *ſuprà Concil. ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *de reform. nu.* 43. & alia Decreta refert Pignatell. *conſult.* 154. *tom.* 4. Et quod non poſſit intereſſe, neque vocem habere, etiamſi Epiſcopus ſit abſens declaravit noviſſimè *Sacr. Congr. Concilii in Hydruntina* 11. *Aprilis* 1699.

Poſſet tamen intervenire ad ſedandas factiones, & tumulta vitanda Canonicorum, nè oriantur ſcandala, & Canonici tenerentur illum admittere, ut aſſiſtat, non tamen, ut ſuffragium habeat, ut docet Ventrigl. *in ſua prax. part.* 2. *annot.* 14. §. 2. *nu.* 15.

27. *ET ONERIBUS*. Canonici pro Miſſa Conventuali, quam quotidiè celebrare, & Sacrificium pro Benefactoribus, & Fundatoribus applicare tenentur, nullatenùs poſſunt aliam eleemoſynam recipere, non obſtante contraria conſuetudine, nec tenuitate reddituum *Sacr. Congr. Concil. in Civitatis Caſtellanæ* 4. *Martii* 1690. *in Hydruntina prima Martii* 1692. *& in Cathacen.* 29. *Novemb.* 1698.

28. Novum ſignum, ſivè habitum in Choro aſſumere, & deferre non debent abſque Sedis Apoſtolicæ Indulto, Nicol. *lucubr. Can. lib.* 3 *tit.* 1 *de vit. & honeſt Cler. nu.* 29 Neque in celebratione Miſſæ uti palmatoria vulgò Bugia *Sac. Cong. Rituum in Vicentina* 11. *Iulij* 1699. in qua tale Indultum denegatum fuit.

29 Canonicus Coadiutor non eſt verus Canonicus, ſed filius, Tondut. *quæſt. Benef. tom* 1. *par.* 2. *cap.* 1 §. 13. *n.* 6. Et ideò illius antianitas computatur à die obitus coadiuti, Tondut *ibid. nu.* 10. Nec poteſt Capitulo intereſſe quando intervenit coadiutus *Sacr. Congr Concilii in Narnien* 5. *Maii*, *&* 22. *Septembris* 1646 *apud* Pignatell. *conſult.* 160. *tom.* 1. Tenetur tamen ad omnes functiones, quas facere deberet ſuus coadiutus, & ſedere in ultimo loco ſui ordinis *Sacr. Congr. Concilii in Caſalen.* 15. *Aprilis* 1690.

30. Canonicus Supranumerarius, neque ad futuram Præbendam creari poteſt, quia huiuſmodi expectativæ fuerunt abrogatæ à *Sac. Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *cap.* 19. *de reform* ubi Barboſ. *nu.* 2. Gonzal. *ad regal.* 8 *Cancell.* §. 1. *proœm. nu.* 64 *Sac. Congreg. Concil. in Tiraſonen* 10. *Maii* 1698. in qua fuit denegata confirmatio talis electionis, ſeù inſtitutionis.

31. Canonicus, qui mutavit Præbendam, & alterum Canonicatum obtinuit per impetrationem, dicitur novus Canonicus noviter receptus, & debetur ei locus in Choro ſecundi Canonicatus, Moner. *de option. Canon. cap.* 5 *quæſt.* 1 *nu.* 12. Barboſ. *de Canonic. cap.* 18. *num.* 16. *Sac. Rituum Congreg. in Sutrina præcedentiæ* 11. *Junii* 1701.

32. Et hic notandum, quod ſimplices Sacerdotes, non habentes officium, neque Beneficium in Eccleſia Cathedrali, non poſſunt per Epiſcopum cogi ad eidem, & Canonicis inſerviendum in functionibus Eccleſiaſticis, ſeù munere Diaconi, & Subdiaconi in Miſſis cantatis, non obſtante numero Canonicorum, ut pluries declaravit *Sacr Congreg. Concilii apud* Nicol. *lucubr. Can. lib.* 1. *tit.* 22. *num.* 3. *&* 4. *& in Sarnen. Servitii Eccleſiæ* 17. *Junii* 1690. *in Nullius S. Laurentii in Campo* 27 *Januarii* 1691. & recenter *in Auximana* 26. *Novembr.* 1701. *&* 19. *Auguſti* 1702.

33. Niſi tamen adeſſet conſuetudo immemorabilis in contrarium legitimè probata: Vel agetur de Clericis ſervitio Eccleſiæ aſcriptis: Qui cum eis indiget, poſſunt cogi, dato illis aſſignamento competenti pro ſervitio, ut reſpondit *Sacr. Congr. Epiſc. & Regular. Archiepiſc Cuſentino* 5. *Aprilis* 1593. Quando etenim Clerici de redditibus Eccleſiæ non participant, non tenentur ſuis ſtipendiis militare *cap. fin.* 1. *quæſt.* 2 *cap Cum ſecundum de Præb.* Abb. *in cap Epiſcopus nu.* 3. *eod. tit.* Et de ſimplicibus Sacerdotibus, quod non valeant compelli ad intereſſendum, & aſſiſtendum functionibus Eccleſiaſticis in Cathedrali, adeſt reſolutio *Sac. Congreg. Epiſcop in una Caſtri Maris* 20. *Martii* 1692. *emanata partibus informantibus ad relationem clar. mem. Card. Petrucci.*

Digitized by Google

Erectionis præbendæ Theologalis.

FORMULA V.

SUMMARIUM.

1 *PRæbenda Theologalis poteſt erigi pro Canonicatu primò vacaturo.*

2 *Canonicus Theologus tenetur per ſe ipſum munus expoſitionis ſcripturæ adimplere.*

3 *Diſpoſitio Sacr. Concilii malè ſervatur.*

4 *Canonicus Theologus gaudet vacatione tempore æſtivo.*

5 *Intentio Concilii eſt, ut Clerus, & populus inſtruatur a Theologo.*
Epiſcopi, qui intentionem Concilii non exequuntur aberrant, ibid.

6 *Clerus, & populus indigent ferè ubique Catheſi.*
Canonici Cathedralis poſſunt cogi ab Epiſcopo, ut interſint lectioni Sacræ Scripturæ per Canonicum Theologum explanandam, & adducuntur rationes num. 7.8.9. 10. & 11.

12 *Epiſcopus præſcribit Canonico Theologo materiam explicandam.*

N. Epiſcopus N.

CUM in Decreto Conciſtoriali noſtræ electionis ad Epiſcopatum N., & in ipſis litteris Apoſtolicis deſuper expeditis, Sanctiſſimus D.N. CLEMENS XI. noſtram conſcientiam oneraverit ad erigendam in hac noſtra Cathedrali Eccleſia Præbendam Theologalem, juxtà præſcriptum Sacr. Concilii Tridentini, huc uſque à noſtris Prædeceſſoribus numquam erectam. Volenteſque propterea Nos ejuſdem Sanctiſſimi D. N. Papæ, ut decet, parere mandatis, & Decretis prælibati Concilii Tridentini promptam pro viribus dare executionem: Hinc eſt, quod vacante Canonicatu ejuſdem Cathedralis, quem dùm viveret obtinebat N. illius ultimus Poſſeſſor, qui extrà Romanam Curiam de menſe N. proximè præteriti diem ſuum clauſit extremum, Canonicatum prædictum *modo vacantem*, & cujus collatio ad Nos ſpectat in Præbendam præfatam Tehologalem vigore dicti Sac. Concilii Trident. erigimus, & inſtituimus pro uno idoneo Canonico, *qui per ſe ipſum* ſingulis diebus Dominicis anni, & ſervata forma ejuſdem Conſilij, *exceptis temporibus vacationis* de jure permiſſis, lectionem Sacræ Sciptura publicè in eadem Cathedrali Eccleſia, *Clero populoque* modo, & ſuper materiam à *Nobis, & Succeſſoribus noſtris præfiniendam* habeat, quique in poſterùm perpetuis futuris temporibus Canonicus Theologus nuncupetur. Cui quidem Præbendæ Theologali ſic erectæ attenta exiguitate redditunm Canonicatus ad hoc, ut idem Canonicus Theologus ejuſdem onera alacrius, & commodius ſubire valeat etiam nunc pro tunc, & quando caſus vacationis evenerit vigore ejuſdem Concilii, perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus Beneficium ſimplex Sancti N. erectum in Eccleſia N. quod nunc poſſidet N. liberæ collationis, cum omnibus ſuis juribus, redditibus, & proventibus, ſine tamen præjudicio hodiè poſſidentis: Ità quod idem Canonicus Theologus dicto Beneficio, ut præmittitur poſteà vacante licitè corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem ejuſdem, auctoritate propria liberè apprehendere, illiuſque fructus, & proventus percipere, & in ſuos uſus convertere, ac retinere poſſit, cujuſvis alterius Superioris licentia minimè requiſita, & ità

erigi-

erigimus, & unimus reſpectivè tam ordinaria, quàm delegata auctoritate, ac alias omni. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Lectum, latum, & publicatum fuit ſupradictum Decretum erectionis præbendæ Theologalis in Aula, &c. die.... præſentibus N. N. Teſtibus ſpecialiter adhibitus, & vocatis.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. MODO *VACANTEM.* Advertat hic Epiſcopus, quòd erectio Præbendæ Theologalis in illis Cathedralibus, in quibus adhuc erecta non fuit, non ſolùm poteſt fieri quando actu Canonicatus eſt vacans, ſed etiam pro primo Canonicatu vacaturo, dummodò vacantia Canonicatus affecti, in menſe reſervato non contingat, ad Text. *Concil. dict. cap.* 1. *ſeſſ.* 5. ubi Barboſ. *num.* 21.

2. *PER SE IPSUM.* Præbenda Theologalis ex Decreto *Concilii cap.* 1. *ſeſſ.* 5. *de Reform.* debet conferri perſonis idoneis, qui per ſe ipſos munus expoſitionis Sacræ Scripturæ ab Epiſcopo præfinitæ explere valeant, aliter facta proviſio nulla, & invalida eſſet juxtà declarationem Sacræ Congregationis Concilii, quam refert Chriſpin. *de viſit. par.* 2. §. 23. *num.* 4.

3. At hac noſtra ætate diſpoſitio Concilii malè ſervatur, quia hæc Præbenda non ſemel confertur ab Epiſcopis, vel familiaribus incapacibus, vel aliis perſonis indoctis, qui per ſubſtitutionem alicujus Regularis explicatione aliquorum caſuum conſcientiæ ſemel, vel bis in menſe in manſionibus Epiſcopalibus habenda, obligationi ipſis à Sac. Concil. injunctæ, ſatisfacere arbitrantur. Undè huic malo, quod in dies in Italia ingraveſcit Apoſtolica proviſione occurrendum videtur, vel collationes per Epiſcopos factas contrà diſpoſitionem Concilii, tamquam nullas ſibi reſervando, vel taliter proviſos, qui per ſe ipſos ſine Indulto Apoſtolico munus injunctum à Concilio non adimplent ad reſtitutionem fructuum Præbendæ expreſsè gravando, illoſque Sacriſtiæ, aut fabricæ Eccleſiæ, vel S. Petri applicando.

4. *EXCEPTIS TEMPORIBUS VACATIONIS.* Canonicus Theologus in menſibus Julii, Auguſti, & Septembris gaudet vacatione, Pac. Jord. *lucubr. tom.* 2. *lib.* 7. *titul.* 3. *numer.* 38. Chriſpin. *de viſit. par.* 2. §. 25. *num.* 9. ubi Decreta Sacræ Congregationis refert.

5. *CLERO POPULOQUE.* Finis, & intentio Concilii Tridentini in inſtitutione Præbendæ Theologalis fuit, ut non ſolùm Eccleſiaſtici, ſed etiam cæteri fideles de populo in lege Divina inſtruerentur, ut non obſcurè percipitur ex verbis Textus, ibi — *Ubi tam exigua eſt Cleri, & populi multitudo, ut Theologiæ lectio in eis commodè haberi non poſſit.* Et ibi — *Saltem Magiſtros Scholæ, qui Clericos, alioſque Scholares pauperes grammaticam gratis doceant.* Menti propterea Concilii non videtur ſatisfactum, ſed potiùs à tam ſalutari proviſione ſapientiæ plena illos Epiſcopos aberrare, qui tolerant, immò, & præſcribunt, quòd Canonicus Theologus per ſe ipſum, vel per alium non Clero, neque populo, ſed paucis Parochis, & Confeſſariis Sæcularibus, loco explicationis ſcripturæ, quæſtiones morales ſemel, vel bis in menſe extrà Eccleſiam proponat.

6. Et nè fortè Clerus hodiernus in lege Teſtamenti doctior antiquo? eſt nè Plebs, populuſve Chriſtianus magis edoctus, & inſtructus in Myſteriis Fidei, quam eſſet tempore Concilii? ut debeat privari hac brevi Catheſi? proh dolor! Et populus, & in quibuſdam locis etiam Clerus ignorantia tam grandi Doctrinæ

Chriſtianæ laborant, ut non ad Indos, aut ad Coptos, ſed ad Italos mittendi eſſent frequenter Inſtructores, & Cathechiſtæ.

7. Sit igitur explanatio ſcripturæ è ſuggeſtu publicè in Eccleſia Cathedrali, & illius partis, & loci, qui facilis, & populo fructuoſus eſt: Prout ſunt præcepta Decalogi, Myſterii Fidei, & noviſſima hominis, ut monet Marcant. *in ſuo Hort. Paſtor. in fin ubi de caſib. moralib. agit*. Et ſi conferentiæ caſuum Epiſcopo placeant, hoc unum faciat, at aliud non prætermittat.

8. An autem lectioni per Canonicum Theologum faciendæ intereſſe debeant alii Canonici, & Sacerdotes de Clero, *Sac. Congreg. Concilii in una Cæſenaten.* 18. *Iulii* 1648. videtur declaraſſe, quod ſint ab Epiſcopo hortandi, non autem cogendi excepto Pœnitentiario, qui teneatur aſſiſtere; Quamvis eadem *Sac. Congreg. in Fundana de anno* 1618. relata à Chriſpin. *de viſit. par.* 2. §. 23. *num.* 10. eos cogi poſſe reſpondiſſet.

Hanc ſecundam declarationem, qua firmatur, quod Canonici, & alii Presbyteri Eccleſiæ Cathedralis poſſint ab Epiſcopo mulcta compelli ad audiendam lectionem Canonici Theologi amplexi, & ſequuti ſunt Barboſ. *ſupr. Concil. dicto cap.* 1. *ſeſſ.* 5. *de reform. num.* 14. *& de Canonic. cap.* 27. *num.* 28. Pac. Jordan. *lucubr. Can. tom.*2. *lib.*7. *tit.*3. *num.* 48. ubi teſtatur ità in ſua Eccleſia Jadrenſi practicaſſe, & appellationem à ſuo Decreto, & ordinatione interpoſitam fuiſſe rejectam, cui ipſe quoque libenter adhæreo, motus ex ſequentibus rationibus.

9. Tùm quia favet alia reſolutio in *Urbinaten.* 10. *Maii* 1663. quam refert Pignatell. *conſult.* 62. *num.*45. *tom.* 3. & aliud Decretum *Sac. Congreg. Epiſcop. in Fundana* 16. *Martii* 1593. Tùm quia Clerici in rebus honeſtis tenentur obedire Superiori *cap. Si autem vobis* 11. *quæſt.* 3. Tum demùm quia Clerici omnes tenentur ignorantiam evitare, & legem ſcire, ut alios erudiant: Ignorantia enim ſcripturarum ignorantia Chriſti eſt, nec excuſatione digna, nec venia *cap. Ignorantia, & cap. Sicut ſtellas diſt.* 38. Et cum hæc deficientia aſſiſtentiæ Cleri Cathedralis ſine ſcandalo Laicorum non poſſit evenire, ſequitur quod poſſint cogi, ut ſcandalum vitetur, ut probat Text. *in cap. Cum ex injuncto, § Super de nov. oper. nunc*, ubi Gloſ. Hicque verùm ſit dicere, quod attendendum eſt, quod licet ſecundùm æquitatem, quod decet ſecundum honeſtatem, & quod expedit ſecundum utilitatem, ad Text. *in cap. Magnæ de vot. & vot. redempt.*

10. Cætera autem Decreta ejuſdem *Sacræ Congregationis Concilii*, & præſertim *in Civitatis Plebis* 15. *Martii* 1692. quibus declaratum fuit, quod Canonici, & Presbyteri non Confeſſarii non poſſint cogi, ſed tantùm hortari ad intereſſendum conferentiis caſuum conſcientiæ, non obſtant, quia de his non loquimur; Sed de lectione, & explicatione Sacræ Scripturæ in Eccleſia Cathedrali publicè ex ſuggeſtu coram Clero, & populo ad præſcriptam formam Concilii habenda, in qua conveniens eſt, quod Canonici, & Presbyteri ſervitio Cathedralis addicti interveniant, & aſſiſtant non ſolùm, ut erudiantur, ſed ut vitetur ſcandalum, & præbeant bonum exemplum Laicis: Multò plus enim intelligitur, quod oculis videtur, quàm quod aure percipitur, & quæ in aliis membris Eccleſiæ vacant à culpa in Clericis habentur illicita *cap.*1. 32. *diſtinct.* & mens clara Concilii ſervetur.

11. Compulſio tamen hujuſmodi debet eſſe moderata, & cenſeo, quod Epiſcopus debeat uti mulcta, ubi & poſtquam ſuavitas hortationis priùs adhibita non profuit, & laudarem, quod ipſemet aliis curis non detentus aſſiſteret, ut faciliùs, & alacrius Eccleſiaſticos ſuo exemplo ad obediendum ità diſponat: Et hæc dicta ſint ſub correctione ejuſdem Sacræ Congregationis.

12. *A NOBIS, ET SUCCESSORIBUS PRÆFINIENDAM.* Epiſcopus præſcribit materiam explicandam à Theologo *Sac. Congr. Concil. in Urbinaten.* 10. *Martii* 1663. *& in Ripana* 12. *Januarii* 1692.

Ere-

Erectionis Præbendæ Pœnitentialis.

FORMULA VI.

SUMMARIUM.

1 *IN Cathedrali Eccleſia primo loco erigi debet Præbenda Theologalis, & poſteà Pœnitentialis.*

2 *Canonicus Pœnitentiarius non eſt neceſſe, quod ſit laureatus, ſed ſufficit, quod ſit aptior in loco.*

3 *Canonicus Pœnitentiarius debet aſſiſtere in Sede Confeſſionali diebus Feſtis, etiam non vocatus.*

4 *Qui confitetur peccata ſua Pœnitentiario, ſatisfacit præcepto Eccleſiæ contento in cap. Omnis utriuſque ſexus de pœn. & remiſs.*

5 *Canonicus Pœnitentiarius tenetur reſidere in Confeſſionali de manè Feſtis ſolemnioribus, & quæ ſint.*

6 *Canonicus Pœnitentiarius lucratur diſtributiones, quandò actu audit confeſſiones in Eccleſia.*

7 *Quod privilegium non datur aliis Canonicis, nec Dignitatibus, quamvis Cura habitualis eſſet penès Capitulum.*

8 *Taxa diſtributionum quomodò, & in qua quantitate ſit conſtituenda.*

9 *Canonici non poſſunt ſibi invicem remittere, & condonare diſtributiones.*

10 *Diſtributiones à Canonicis abſentibus amiſſæ inſervientibus accreſcunt, nec Epiſcopus poteſt illas uſibus piis applicare.*

11 *Diſtributiones amiſſæ à Dignitatibus ob non intereſſentiam Divinis officiis cedunt diſpoſitioni Epiſcopi, quandò tertia pars fructuum Præbendarum reperiatur ſeparata.*

12 *Canonico Jubilato non ſolùm debentur ad diſtributiones, ſed fallentiæ Canonicorum abſentium, niſi obſtet ſtatutum Eccleſiæ.*

13 *Quæ regula procedit in diſtributionibus auctis, & in Canonicis, qui Papæ inſerviunt cum Indulto percipiendi diſtributiones pro diebus, & horis, quibus actualiter ſervitio occupantur.*

14 *Canonicus, qui in Cathedrali Curam Animarum exercet computat diſtributionem incongruam.*

15 *Canonici licèt ſint pauci tenentur canere Officium in Choro aliàs poſſunt diſtributionibus privari.*

16 *Canonico inquiſito, & poſteà abſoluto uti non culpabili debentur diſtributiones totius temporis, quo talem ob cauſam inſervire non potuit, etiamſi eſſet abſolutus cum clauſula* — Ex hactenùs deductis.

17 *Secùs ſi Canonicus inquiſitus, vel alia de cauſa abſens haberet Coadjutorem, nàm ſi iſte non inſervit, non deberentur coadjuto diſtributiones.*

18 *Vel ante abſentiam, ſeù impedimentum non eſſet ſolitus inſervire.*

19 *Canonicus diſpenſatus ab ætate, cum clauſula, quod promoveri ſe faciat poſtquam ad legitimam ætatem devenerit, amittit diſtributiones, ſi conditionem non curavit adimplere.*

20 *Canonici, ſivè Dignitates Prothonotarii, amittunt diſtributiones, ſi interſint Choro cum habitu Prælatitio.*

21 *Canonici non poſſunt concordare, quod Prothonotarii deferant habitum Prælatitium in Choro, & acquirant diſtributiones, ſoluta eleemoſyna Sacriſtiæ, & n. 22.*

23 *Canonicus ſurdus non lucratur diſtributiones, niſi præſtet præſentiam in Choro: Secùs ſi ſit cæcus, quia hic illas acquirit, quamvis ſit abſens.*

24 *Canonici licèt velint amittere omnes diſtributiones; Adhùc compelli poſſunt ab Epiſcopo ad perſonaliter reſidendum.*

25 *Diſtributionum differentia, in quo conſiſtat, & n. 26.*

27 *Canonicus Pœnitentiarius, ſi non reſideat, ſervanda eſt contra eum diſpoſitio Sac. Concilii ſeſſ. 24. cap. 12. de reform.*

28 *Canonicus Pœnitentiarius eo ipſo, quod eſt inſtitutus habet à jure facultatem audiendi confeſſiones.*

29 *Non poteſt à caſibus Epiſcopo reſervatis abſolvere, niſi illi detur ſpecialis facultas.*

N. Epi-

Digitized by Google

N. Epiſcopus N.

CUm in hac noſtra Cathedrali Eccleſia N. *erecta* adhuc non fuerit Præbenda Pœnitentialis, Nos Sanctiſſimi D. N. CLEMENTIS XI. juſſionibus in litteris Apoſtolicis noſtræ promotionis ad Epiſcopatum factis, & Decretis Sac. Concil. Trid. obedire volentes. Hinc eſt, quod vacante Canonicatu noſtræ Cathedralis, quem dùm viveret obtinebat N. illius ultimus poſſeſſor, qui extra Romanam Curiam de menſe N. diem ſuum clauſit extremum, Canonicatum prædictum modò vacantem, & cujus collatio, & proviſio ad Nos ſpectat in præfatam Præbendam Pœnitentialem vigore Decreti *Concilii Trid. cap.* 8. *de Reform. ſeſſ.* 24. erigimus, & inſtituimus pro uno Canonico J.U.D. aut in Sac. Theologia, vel jure Canonico Licentiato, *aut alias aptiori, ætatis* (ſi fieri poteſt) *quadraginta annorum*, quique in poſterùm futuris perpetuis temporibus Canonicus Pœnitentiarius nuncupetur, *cum onere* confeſſiones fidelium noſtræ juriſdictioni *ſubjectorum* ad Cathedralem Eccleſiam confluentium, præſertim diebus *Feſtis ſolemnioribus* ſacramentaliter audiendi, & tempore, quo frequentiùs accedunt in Sede Confeſſionali à Nobis deſtinata, Pœnitentes abſolvendi, & horis opportunis confiteri volentibus ſui copiam faciendi, cum indultis, & gratiis in lucrandis fructibus, *& diſtributionibus* dictæ Præbendæ, dùm confeſſiones audit ab eodem Sacro Concilio, & Decretis Sacræ Congregationis conceſſis, *ac aliis facultatibus* opportunis; Et ita auctoritate ordinaria, ac Apoſtolica delegata, & omni alio meliori jure quo poſſumus, & debemus, erigimus, & inſtituimus. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Lectum, latum, & publicatum fuit ſupradictum Decretum erectionis Præbendæ Pœnitentialis in Aula N. die .... præſentibns N.N. ad id ſpecialiter adhibitis, & vocatis, &c.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. ERECTA. Non poteſt Epiſcopus primam Præbendam vacantem aſſignare pro Pœnitentiario, quamvis in loco videretur magis neceſſarius, ſed priùs debet erigi Theologalis, quatenùs non reperiatur erecta, vel confirmationem Apoſtolicam expoſtulare Gallemart. *ſupra Concil. cap.* 8. *ſeſſ.* 24. *de reform. num.* 12.

2. *AUT ALIAS APTIORI ÆTATIS QUADRAGINTA ANNORUM*. Pro validitate collationis hujus Præbendæ non eſt neceſſe, quod proviſus ſit Doctor, vel Theologus, ſed ſufficit, quod in loco ſit aptior, quando Doctores, & Licentiati in jure Canonico, vel Theologia apti non inveniantur, & idem procedit quò ad ætatem 40. annorum, ut probant Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 4. *numer.* 32. & Barboſ. *ſupra Concil. dict. cap.* 8. *n.* 16. 17. & 18.

3. *CUM ONERE*. Onus Pœnitentiarii eſt in Sede Confeſſionali ab Epiſcopo deſtinata aſſiſtere, præſertim diebus Feſtis ſolemnioribus, etiam non vocatus: Aliàs poterit præcepto pœnali cogi, & contumacia illius perdurante Præbenda quoque privari, Nicol. *lucubr. Canon. lib.* 5. *tit.* 38. *de pœn. & remiſſ num.* 14. *Sac. Congreg. Concil. in Verulana*, quam pro ſe allegat Chriſpin. *de viſit. par.* 2. §. 24. *num.* 1.

4. *SUBIECTORUM*. Quilibet Diœceſanus poteſt Pœnitentiario confiteri peccata ſua tempore Paſchatis, & ſatisfacit præcepto Eccleſiæ contento *in cap. Omnis utriuſque ſexus extra de pœnit. & remiſs. Sacr. Congregat. apud* Gailemart. *ſupr. Concil. dicto cap.* 8. *ſeſſ.* 24. *circa fin.*

5. *FESTIS SOLEMNIORIBUS*. Videlicet tempore jejuniorum, Quadrageſimæ, Adventus, Quatuor Temporum, Reſurrectionis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Corporis Chriſti, Aſſumptionis B. Mariæ Virginis, Omnium Sanctorum, & Natiuitatis Domini, ut habetur deciſum *in Sagobien.*, quam per extenſum refert Chriſpin. *loco citato nu.* 2. & concordat Garz. *de Benef. par.* 5. *cap.* 4. *nu.* 122. Barboſ. *ſupra dicto cap.* 8. *num.* 33. Gallemart. *nu.* 10.

6. *ET DISTRIBVTIONIBVS*. Privilegium Pœnitentiarii eſt diſtributiones lucrari quando actu audit in Eccleſia confeſſiones pœnitentium, Garz. *de Benef. part.* 3. *cap.* 2. *num.* 335. Barboſ. *ſupra Concil. ſeſſ.* 24. *de Reform. cap.* 12. *& de Offic. & Poteſt. Epiſc. alleg.* 53. *nu.* 127. Rot. *coram Ottbob. deciſ.* 58. *Sac. Congreg. Concil. in Theatina* 18. *Aprilis* 1643. quam refert Pignateli. *conſult.* 13. *num.* 2. & 3. *tom.* 7.

7. Quod privilegium non datur aliis Canonicis, & Dignitatibus, quamvis Cura habitualis Eccleſiæ eſſet penes Capitulum: Nam hi ſit tempore ſervitii Chori audiant Confeſſiones ammittunt diſtributiones, ſic reſpondit *Sacr. Congr. Concil. in Romana Servitii Chori* 23. *Septembris* 1690. contra Archipresbyterum, & Canonicos Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ in Coſmedin.

8. Et hinc deſumpta occaſione de diſtributionibus loquendi, hæc pauca, quæ ſequuntur nota. Primò, quod Taxa pro diſtributionibus conſtituendis, debet eſſe in tertia parte fructuum Præbendarum ad formam preſcriptam à *Concilio cap.* 3. *ſeſſ.* 21. *de reform. Sacr. Congreg. Concilii in Albanen* 9. *Decembris* 1690. quæ tertia pars, ſi non adeſt aliud aſſignamentum, neque alia dos pro diſtributionibus, debet effectivè ſeparari, & deponi, ut eadem *Congreg.* reſpondit *in Aquippendii* 29. *Novembris* 1692., *& in Civitatis Caſtellanæ* 5. *Maii* 1696.

9. Secundò, quod diſtributiones debent dividi, & lucrari ad præſcriptum ejuſdem *cap.* 3. non obſtante ſtatuto, conſuetudine, aut pactione contraria Canonicorum, qui illas ſibi invicem remittere, cedere, nec condonare, non poſſunt *Sacr. Congreg. Concilii in Giennen.* 24. *Aprilis*, *& in Avenionen.* 25. *Septembris* 1700.

10. Tertiò, quod diſtributiones à Canonicis abſentibus amiſſæ, inſervientibus accreſcunt, adeo ut ab Epiſcopo non poſſint applicari fabricæ, Sacriſtiæ, aliiſvè uſibus, *ut in dicto cap.* 3. ſtatuitur, & ſæpè declaravit *Sacr. Congregat Concil.* ac nuper *in S. Severini* 16. *Julii* 1695. *& in Cathacen.* 18. *Julii* 1699. Nicol. *in floſc. verb. diſtributiones num.* 6.

11. Quartò, quod diſtributiones amiſſæ à Dignitatibus, & Perſonatibus ob non intereſſentiam Divinis Officiis, cedunt arbitrio, & diſpoſitioni Epiſcopi, nec cum aliis Canonicorum diſtributionibus commiſceri valent, Barboſ. *in dicto cap.* 3. *ſeſſ.* 22. *de Reform. num.* 5. *Sacr. Congr. Concnii in Cepaluden.* 6. *Martii* 1694. Dummodo tamen tertia pars fructuum earumdem Præbendarum reperiatur pro diſtributionibus ſeparata, aliàs ſecùs, ut obſervat, & diſtinguit Nicol. *in floſc. verb. diſtributiones nu.* 6. Tunc enim juxtà Sententiam Garz. *de Benefic. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 465. portiones Dignitatum, & Perſonatuum abſentium arbitrio Epiſcopi applicantur fabricæ, aut alteri loco Pio, quando pro fallentiis detracta effectivè reperitur tertia pars fructuum, prout verificabatur *in dicta Cephaluden.*

12. Quintò, quod Canonico Jubilato vigore Indulti debentur diſtributiones, & fallentiæ Canonicorum abſentium, etiamſi Choro non interſit, quatenùs ei non obſtet ſtatutum, vel conſuetudo contraria Eccleſiæ, ſic cenſuit *Sacr. Concil. in Romana* 19. *Aprilis* 1692. *& in Aquipendii* 23. *Martii* 1697. & eſt contrà Fagnan. *in cap. Cum percuſſio nu.* 28. *& ſeqq. de Cler. ægrot.*

13. Quæ concluſio vera eſt, etiamſi diſtributiones eſſent auctæ poſt obtentam jubilationem, ut eadem *Sacr. Congr.* bis declara-

claravit *in Bononien.* 16. *Junii* 1696. & 20. *Aprilis* 1697. in qua augumentum proveniebat ex legato conditionali, quo diſtributiones dari deberent tantummodò inſervientibus. Et extenditur quoque ad Canonicos, qui Papæ, vel Cardinalibus inſerviunt cum Indulto percipiendi diſtributiones pro diebus, & horis quibus actualiter in ſervitio occupantur, nam hi gaudent fallentiis abſentium, ut reſpondit *Sac. Congr. Concil. in Romana punctaturarum* 27. *Januarii* 1691.

14. Sextò, quod Canonicus, qui in Eccleſia Cathedrali Curam Animarum exercet, computat diſtributiones in congruam *Sacr. Congregatio Concil. in Acernen.* 14. *Novembr.* 1693. *ad tertium*, & *Iſernien.* 20. *Aprilis* 1697.

15. Septimò, quod Canonici quamvis pauci ſint, puta duo, vel tres, tenentur canere officium in Choro, aliàs poſſunt ab Ordinario diſtributionibus punctatura privari, ità cenſuit *Sacr. Congregat. Concil. in Nullius Orbetelli* 31. *Martii* 1696.

16. Octavò, quod Canonico inquiſito, & poſteà abſoluto uti non culpabili, etiam cum clauſula ex hactenus deductis, debentur quotidianæ diſtributiones totius temporis, quo talem ob cauſam Eccleſiæ inſervire non valuit Gonzal. *ad regul.* 8. *Caucell. gloſ.* 5. §. 9. *num.* 122. Barboſ. *de Canon.* & *Dignitat. cap.* 24. *num.* 41. & 42. *Sacr. Congr. Concil. in Arianen.* 28. *Aprilis* 1635. & *Sacr. Congreg. Epiſc. in Lucerina* 17. *Auguſti* 1696. *referente Eminentiſſimo Card. de Abdua.*

17. At ſi inquiſitus haberet Coadiutorem, qui de tempore Carcerationis, ſeù contumaciæ coadiuti inſervire debuiſſet, non inſervit, tunc diſtributiones non deberentur, ut cenſuit *Sac. Congreg. Concil. in Brixien.* 2. *Junii* 1696. in qua licèt Coadiutor reperiretur abſens cauſa ſtudii, adhùc talis excuſatio non fuit admiſſa: Quia hic tenetur inſervire durantibus coadiuti impedimentis, cum coadiutoriæ cum futura ſucceſſione dentur in præmium ſervitii, & ideò fuit reſcriptum — *Diſtributiones non deberi Canonico Nigrono reſervatis juribus contrà Coadiutorem, prout de jure.*

18. Nonò, quod ad effectum recuperandi diſtributiones amiſſas tempore abſentiæ cauſatæ ex juſta cauſa, & impedimento, debet probari aliud extremum, nempè, quod Canonicus abſens eſſet ſolitus inſervire ante impedimentum, aliàs etiamſi in caſu inquiſitionis plenariè fuiſſet abſolutus, diſtributiones non recuperaret, ut de communi tradunt Monet. *de diſtrib. par.* 2 *qu.* 5. *num.* 21. Fagnan. *in cap. De cætero n.* 26. *de Cler. non reſid.*

19. Decimò, quod Canonicus diſpenſatus ſuper ætate ad obtinendum Canonicatum, ſi promoveri non curavit ad ordines poſtquam ad legitimam ætatem pervenit, juxtà formam in diſpenſatione præſcriptam, diſtributiones non acquirit, quamvis Choro inſerviat, ut declaravit *Sac. Congreg. Concil. in Florentina* 12. *Januarii* 1697.

20. Undecimò, quod Canonici, ſivè Dignitates Prothonotarii, ſi Choro interſint cum habitu Prothonotarii, diſtributiones juxta Decreta *Sacr. Congreg. Rituum in Aſculana Apuliæ* 16. *Martii* 1610. & 19. *Novembris* 1611. quæ refert Pignatell. *conſultat.* 76 *numer.* 1. & 2. *tom.* 4. non percipiunt, immò nec fructus Præbendæ, ut ibi declaratur. Et nuper quoad diſtributiones iterum deciſum fuit *in Spoletana contrà Priorem Collegiatæ S. Michaelis Terræ Bevaniæ* 9. *Julii* 1695. qui cum parere Decreto recuſaret, & Indultum ſaltem habitum prædictum in Choro deferre poſſe poſtularet, Cauſa repropoſita 17. Decembris ejuſdem anni, reſponſum fuit — *Diſtributiones reſtituendas eſſe a die Decreti, & Indultum non eſſe concedendum.*

21. Et cum poſt dictam reſolutionem Canonici cum Priore concordaſſent, quod poſſet d. habitu uti in functionibus Eccleſiaſticis, ſolutis tamen annuatim Sacriſtiæ ſcutis quindecim loco amiſſionis diſtributionum, & concordiæ approbationem ab eadem Congregatione poſtulaſſent, ſub die 5 Julii 1698. referente clar. mem. Card. Petruccio prodiit reſolutio — *Non eſſe locum approbationi concordiæ.*

22. Et meritò ita deciſum fuit, quia Dignitates, & Canonici accedentes ſine habitu Canonicali ſervitio Chori, faciunt

ciunt ſe extraneos, & incapaces lucrandi diſtributiones: Unde conſenſus Capituli non poteſt illos capaces reddere contrà rubricas Eccleſiæ, & Decreta Sacræ Congregationis.

23. Duodecimò, quod Canonicus, qui ſurdus evaſit, ut acquirat diſtributiones præſentiam in Choro præſtare debet, ut cenſuit *Sac. Congreg. Epiſcop. in Theanen. 12. Martii* 1619. Secùs ſi evaderet cæcus, quia hic diſtributiones acquirit, quamvis non interſit, cum iſte connumeretur inter miſerabiles perſonas, quamvis dives ſit, ut plenè probat Fagnan. hanc miſeriam paſſus *in cap. Licèt num.* 143. & 144. *de Præbend. & in cap. cum percuſſio num.* 26. *de Cler. ægrot. & in cap. Significantibus num.* 50. *de Offic. deleg.*

24. Decimotertiò, quod Dignitates, & Canonici, non obſtante, quod velint amittere tertiam partem fructuum Præbendarum pro diſtributionibus applicatam, adhuc ab Epiſcopo compelli poſſunt ad reſidendum perſonaliter, ut declaravit *Sac. Congreg. Concil. ſuprà cap.* 3. *ſeſſ.* 21. prout refert ibidem Gallemart. Decretum autem ex libris Secretariæ exceptum ſic loquitur — *Congregatio cenſuit Dignitates in Cathedralibus, & Collegiatis poſſe compelli ad reſidendum perſonaliter pœnis præfixis Decr. Concil. ſeſſ.* 24. *cap.* 12. *§. Prætereà, non obſtante, quod velint amittere tertiam partem fructuum pro diſtributionibus quotidianis applicatam.*

25. Decimoquartò, in materia diſtributionum notanda eſt differentia inter *cap.* 3. *ſeſſ.* 22. & aliud *cap.* 3. *ſeſſ.* 21. *de Reformat.* in quorum intelligentia nonnulli falluntur, & hæc eſt: Quod illud loquitur de Dignitatibus, à quarum Præbendis Ordinarii tertiam partem fructuum in diſtributiones quotidianas convertendam ſeparare poſſunt, dato etiam quod diſtributiones quotidianæ non ſint tenues, & id in odium obtinentium Dignitates, & negligentium reſidere, & quando iſta tertia pars ità ſubtracta per non inſervientes amittitur, locis piis eſt applicanda.

26. At verò *cap.* 3. *ſeſſ.* 21. loquitur ſolum quando diſtributiones ità ſunt tenues, ut negligantur, & hoc caſu tertia fructuum Præbendarum pars ità ſeparata, & in diſtributiones ab Ordinario converſa, ſi per non inſervientes amittitur, proportionabiliter ſervientibus accreſcit, non obſtante contraria conſuetudine.

27. Decimoſextò, quod, ſi Canonicus Pœnitentiarius non faciat reſidentiam, & Epiſcopus velit procedere contrà eum ad privationem Canonicatus, tenetur ſervare regulam præſcriptam à *Sac. Concil. Trident. ſeſſ.* 24. *cap.* 12. *de Reform.* ut reſpondit *Sac. Congreg. Concil. Epiſcopo Curien.* qui cum ſupplicaſſet declarari — *An abſente Canonico Pœnitentiario ultrà tres menſes, & per alium inſervire faciente quoad munus Pœnitentiarii, contrà eum ſervanda ſit regula præſcripta à Sac. Concil. Trident. ſeſſ.* 24. *cap.* 12. *de Reform. ſuper privatione Canonicatuum Eccleſiæ Cathedralis, vel potiùs ſit diverſimodè procedendum? Die* 7. *Decembris* 1697. *Sac. Congreg. Concil. cenſuit Canonicum Pœnitentiarium eſſe comprehenſum ſub diſpoſitione Concilii.*

28. *AC ALIIS FACULTATIBUS.* Pœnitentiarius eo ipſo, quod eſt inſtitutus habet à jure facultatem audiendi confeſſiones pœnitentium, & juriſdictionem recipit abſolvendi à peccatis, ac ſi eſſet Parochus in hac parte totius Diœceſis abſque ulla alia licentia Ordinarii, prout docent Barboſ. *in dicto cap.* 8. *ſeſſ.* 24. *num.* 21. & Corrad. *prax. Benef. lib.* 2. *c.* 4. *num.* 106. aliique ab eis allegati.

29. Non tamen poteſt à caſibus Epiſcopo reſervatis abſolvere, niſi illi detur ſpecialis facultas, ut pluries Sac. Congregat. declaravit, cujus Decreta referunt Piaſec. *prax. Epiſcop. par.* 2. *cap.* 1. *art.* 3. *de caſib. Epiſcop. reſerv. num.* 16. Nicol. *lucubr. Can. lib.* 5. *tit.* 38. *de pœnit. & remiſſ. num.* 13. Gallemart. *in dicto cap.* 8. *ſeſſ.* 24. *num.* 9. & 10. Chriſpin. *de viſit. par.* 2. §. 24. *num.* 4.

Unio-

Unionis Eccleſiæ Parochialis alteri ſimili propter illarum paupertatem.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

1 *UNio Beneficiorum requirit juſtam cauſam, de qua debet in actis conſtare.*

2 *In unione facienda, an requiratur Capituli conſenſus?*

3 *Qui alii ſint vocandi?*

N. Epiſcopus N.

UNiverſis ſalutem in Domino. Ut Eccleſiarum Parochialium noſtræ Diœceſis, ubi Sacra miniſtrantur Cultus reſplendeat, ac illas obtinentium perſonę Animarum Curę incumbentes habeant redditus ſufficientes, ut de Altari vivere poſſint, libenter noſtri officii impartimur præſidium. Cum igitur nuper per dilectum in Chriſto N. Rectorem Eccleſiæ Parochialis S. A. locis N. hujus Diœceſis Nobis fuerit expoſitum, quod in dicto loco alia Parochialis Eccleſia ſub invocatione S. B. exiſtit cujus fructus, & proventus ad ſuſtentationem Rectoris ejuſdem pro tempore exiſtentis propter illorum exiguitatem minimè ſuppetunt, & quod, ſi d. Parochialis Eccleſia B. dictæ Eccleſiæ ſimiliter Parochiali A. quæ in commodior. ſitu eſt poſita uniretur, annecteretur, & incorporaretur congrua, quam non habet, ſufficiens conſtitueretur Rectori; In eaque Divina officia majori cum decore celebrarentur, Cultuſq; Divinus augeretur; Et proindè humiliter ſupplicatum fuit, ut ſuper præmiſſis providere dignaremur: Et cum per legitimam, & diligentem informationem per Nos captam, *& examen Teſtium* fide dignorum invenerimus ſingula per eum aſſerta, & expoſita veritate fulciri. Idcirco auctoritane noſtra ordinaria, & Sedis Apoſtolicæ delegata per *Sac. Concilii Trid. ſeſſ. 21. c. 5. de Reform.* & omni alio meliori modo, quo poſſumus, Parochialem Eccleſiam S. B. prædictam cum omnibus juribus, & pertinétiis ſuis eidem Parochiali Eccleſiæ A. *accedente conſenſu noſtri Capituli* pro Divini Cultus augumento, & ſalubri regimine Curæ in perpetuum unimus, annectimus, & per preſentes incorporamus; Ità quod cedente, vel decedente moderno ipſius Parochialis B. Rectore, ſeù illam quomodolibet dimittente, & quovis modo vacet, & ejus proviſio, & diſpoſitio ad Nos pertineat, liceat Rectori dictæ Eccleſiæ A. pro tempore exiſtenti, corporalem, realem, & actualem Eccleſię B. juriumque, & pertinentiarum poſſeſſionem auctoritate propria liberè apprehendere, illiuſque fructus, & proventus percipere, ac in ſuos, & dictarum Eccleſiarum ſic unitarum uſus, & utilitatem convertere, & perpetuò retinere cujuſvis alterius Superioris licentia ſuper hoc minimè requiſita. Volumus autem, quod poſt quam unio effectum ſortita fuerit Parochialis Eccleſia B. non fraudetur debitis obſequiis, nec Animarum Cura in ea negligatur, ſed ejus ſupportentur onera. Quæ omnia, & ſingula vobis omnibus ſupradictis *notificamus*. In quorum &c.

N. Epiſcopus N.

Lectum, latum, & publicatum fuit ſupradictum Decretum unionis Eccleſiæ B. cum Eccleſia A. etiam per affixionem ad valvas earumdem Eccleſiarum, ut conſtat ex relatione Bajuli die... in Aula &c. præſentibus N. N. Teſtibus &c.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

AD-

Digitized by Google

ADNOTATIONES.

1. **E***T EXAMEN TESTIUM*. Unio ad hoc, ut ſuſtineatur requirit juſtam cauſam, de qua debet formiter in actis conſtare per examen Teſtium; Quia ſola Epiſcopi aſſertio non ſufficit Pac. Jord. *lucubr. tom. 2. lib. 10. tit. 32. num. 64.* Corrad. *prax. Benef. lib. 2. cap. 5. num. 26. & cap. 15. num. 76.*

2. *ACCEDENTE CONSENSU NOSTRI CAPITULI*. Quod in unionibus ab Ordinario faciendis requiratur conſenſus Capituli tenent Garzia. *de Benef. part. 12. capit. 2. a num. 1. ad 168.* Pac. Jord. *lucubr. tom. 2. lib. 10. tit. 32. num. 69.* Ricc. *deciſ. Cur. Archiep. Neap. part. 4. deciſ. 198. numer. 15.* Fagnan. *in cap. Ad audientiam num. 54 de Eccleſ. ædific.* Alii verò putant, quod Capituli conſenſus non ſit neceſſarius; ex quo Epiſcopi in hac parte uniones faciunt vigore Concilii tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, nempè Navarr. *conſ. 10. de Offic. & Poteſt. Judic. Deleg.* Ricc. *prax. For. Eccleſ. part. 1. reſol. 388. num. 4. verſ. Limita ſecundo*, Gallemart. *in cap. 5. ſeſſ. 21. de Reform.* Tu autem ſequere primam opinionem, quia per rationes, quas expendunt DD. hanc tenentes, magis tuta videtur.

3 *NOTIFICAMUS*. Quamvis in hac ſpecie unionis citandi ſint intereſſe habentes, non tamen neceſſariò vocandi ſunt Parochiani, Pac. Jord. *loco citat. num 94.* Barboſ. *in dict. cap. 5. num. 8.* Neque vocandus eſt Rector Eccleſiæ unitæ cui durante illius vita non infertur præjudicium, Sed tantùm notificanda erit illi unio, nè ignorantiam valeat allegare, ut advertunt Ricc. *prax. For. Eccleſ. part. 1. reſol. 392. num. 1. & 2.* Corrad. *prax. Benef. lib. 2. cap. 15. num. 85.*

Unionis Beneficii ſimplicis Parochiali exigui redditus.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM.

1 U*Nio Beneficiorum ſimplicium viventium poteſt fieri ſine illorum præjudicio.*

2 *Non tamen ſi poſſideantur a familiaribus Cardinalium, vel ab aliis, per quorum obitum certum ſit ea affectaſore.*

N. Epiſcopus N.

CUM in viſitatione Eccleſiæ Parochialis N. noſtræ Diœceſis per Nos nuper habita invenerimus illam adeò exiguos redditus habere, ut ex eis Parochus pro tempore minimè ſuſtentari valeat, ut ex Actis viſitationis apparet. Volentes propterea in quantum poſſumus fructus dictæ Eccleſiæ augere, ad hoc, ut Parochus juxtà præſcriptum Sacr. Canonum congruè ſuſtentetur, & Divinus Cultus debitis obſequiis non fraudetur, nec deſeratur, Ideò tàm noſtra ordinaria, quàm delegata Sacri Concilii Tridentini auctoritate, & omni alio meliori modo, eidem Parochiali N. unimus, annectimus, applicamus, & incorporamus Beneficium ſimplex S. N. erectum in Eccleſia S. N. cum ſuis juribus, & pertinentiis, *quod nunc, & ad præſens poſſidetur* à N. ſine tamen præjudicio dicti poſſeſſoris, & ſine Divini Cultus diminutione. Ità quod cedente, vel decedente illius moderno Rectore, ſeù illud quomodo libet dimittente, ſivè quovis modo vacet, liceat Rectori dictæ Parochialis pro tempore exiſtenti corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem dicti Beneficii ſimplicis liberè apprehendere, illuſque fructus, & proventus percipere, & in ſuos, & dictæ Parochialis uſus, & utilitatem

litatem convertere, & perpetuò retinere, cujuſvis alterius Superioris licentia minimè requiſita. In quorum &c.

N. Epiſcopus N.

Lectum, latum, & publicatum fuit ſupradictum Decretum unionis Beneficii ſimplicis S. N. Eccleſiæ Parochialis N. die... in Aula &c. præſentibus N. N. Teſtibus ad id ſpecialiter adhibitis &c.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. QUOD NUNC, ET AD PRÆSENS POSSIDETUR. Beneficia ſimplicia viventium, quod poſſint uniri ſinè præjudicio illa obtinentium docet Barboſ. *ſuprà Concil. cap. 15 ſeſſ. 24. de Reform. num.* 14.

2. Si tamen poſſiderentur a familiaribus Cardinalium, aut ab aliis perſonis ſimilibus, per quarum obitum quocumque menſe decedant, certum ſit ea fore affecta Sedi Apoſtolicæ, uniri non poſſent, obſtante Decreto Clementis VIII. ab Urbano VIII. confirmato, ut advertit Fagnan. *in cap. Sicut unire numer.* 37. *de exceſſ. prælat.*, de quo latiùs infrà in ſequenti formula dicetur.

Unionis Beneficiorum ſimplicium Seminario.

FORMULA IX.

SUMMARIUM.

1 *UNio Beneficiorum favore Seminarii eſt remedium ſubſidiarium.*
2 *Unio Beneficiorum favore Seminarii debet fieri conſilio quatuor Deputatorum.*
3 *Qui debet cum conſilio alicujus agere, conſilium requirit, ſed non ſequitur, ſecùs ſi de conſilio.*
4 *Beneficia, quæ poſſidentur a familiaribus Cardinalium, & ab aliis, per quorum obitum certum ſit remanere affecta, uniri non poſſunt Seminario.*
5 *Unionis Decretum debet fieri coram teſtibus.*

N. Epiſcopus N.

ANimadvertentes annuos redditus, & proventus hactenùs per Anteceſſores noſtros Epiſcopos, Seminario Eccleſiaſtico hujus Civitatis aſſignatos pro ſuſtentatione Alumnorum, Rectoris, Magiſtrorum, & aliorum Miniſtrorum *cum Taxa Beneficiorum* minimè ſufficere, & ob eorumdem redditnum tenuitatem, & diminutionem ſecutam, Seminarium prædictum ferè deſtitutum exiſtere. Proindè vacantibus ad præſens duo perpetua ſimplicia Beneficia Eccleſiaſtica nullibi perſonalem reſidentiam requirentia, nec affecta, ſub invocationibus videlicèt Sanctorum N. N. in Eccleſia N. hujus Civitatis (ſeu Diœceſi) *cum conſilio* RR. DD. N.N. præfati Seminarii quatuor Deputatorum præſentium, & nobiſcum convenientium præmiſſorum intuitu illa per obitum illorum ultimorum poſſeſſorum extrà Romanam Curiam nunc vacantia: Nec non *alia duo ſimilia* Beneficia Eccleſiaſtica, nempè Sanctorum N. & N. in Eccleſia N. loci N. erecta, quæ ad præſens N. & N. obtinent, per eorumdem ceſſum, vel deceſſum,

aut

aut aliàs quocumque alio modo vacabunt, etiamſi ultimo dicta duo Beneficia ad præſens non reſervata, neq; affecta tempore illorum vacationis fuerint Sedi Apoſtolicæ reſervata juxta formam ejuſdem Sac. Concil. Trid. ex nunc pro tunc cum illorum vacationis caſus occurret, dictorum Beneficiorum omnium fructus, redditus, & proventus, cum omnibus juribus, & actionibus ſuis, eidem Collegio, ſeù Seminario auctoritate ejuſdem Concilii, ac etiam noſtra ordinaria ac alias omni &c. unimus, annectimus, incorporamus, & applicamus, ſine tamen, quo ad duo ultima Beneficia, illa obtinentium præjudicio. Itaut tàm Beneficiorum nunc vacantium, quàm aliorum duorum vacaturorum poſtquam vacaverint poſſeſſionem corporalem, realem, & actualem, necnon fructus, redditus, & proventus iidem Deputati per ſe ipſos, vel per alios vigore præſentis Decreti capere, percipere, & apprehendere nomine Collegii poſſint, & valeant; Ac virtute unionis, annexionis, incorporationis, & applicationis prædictæ eorumdem Beneficiorum fructus in utilitatem, & neceſſitates Seminarii abſque alia licentia, vel Decreto convertere liberè & licitè poſſint. Et ità decernimus, unimus, & incorporamus omni meliori modo. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Supradictum Decretum unionis lectum, latum, & publicatum fuit in manſionibus Epiſcopalis palatii N. per Illuſtriſſimum, & Reverendiſſimum D.N. Epiſcopum die .... cum conſilia, & præſentia præfatorum RR. DD. N. & N. quatuor Seminarii Deputatorum, ibidem *præſentibus N.* & N. Teſtibus ad omnia in dicto Decreto contenta adhibitis, atque rogatis;

Ità eſt N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *CUN TAXA BENEFICIORUM.* Unio Beneficiorum eſt remedium ſubſidiarium, & ideò, ut validè fieri poſſit debet concurrere neceſſitas Seminarii jam formaliter erecti, & præcedens detractio fructuum de menſa Epiſcopali, & aliorum Beneficiorum, ut firmant pluribus Rotæ deciſionibus relatis Lotter. *de re Benef. lib. 1. quæſt. 29. num. 60 & 61.* Corrad. *prax. Benef. lib. 4. quæſt 8. num. 11.* Ventrigl. *prax. part. 2. annot. 29. §. unico nu. 42.*

2. *CUM CONSILIO.* Item, ut unio, quæ per Epiſcopum fit Seminario vigore Concilii ſuſtineatur, debet fieri cum conſilio, & præſentia quatuor Deputatorum, licèt illud ſequi non teneatur, ut communiter tradunt Garz. *de Benef. part. 12. cap. 2. nu. 190 & 191.* Leo *Theſaur. For. Eccleſ. par. 2. cap. 16. nu. 25* Ricc. *prax. For. Eccleſ. part. 3. reſol. 422. num. 1. & 2.* Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc. alleg. 77. num. 32. & 33.* Corrad. *prax. Benef. lib. 4. cap. 8. nu. 24 & ſeqq.*

3. Et hinc nota, quod, qui *cum conſilio* alicujus agere debet, actum gerit validè, ſi conſilium requirat, & non ſequitur: Qui verò *de conſilio* aliorum judicare, vel actum facere compellitur non tantùm requirere, ſed conſilium ſequi tenetur Barboſ. *tract. variar. diction. 76. num. 14.* ibi — *Si ſtatutum dicat, quod Prætor faciat de conſilio, tenetur ſequi conſilium, ſi verò dicat cum conſilio, non ità præcisè arctatur ad conſilium ſequendum, ità* Cornel. *conſil. 53. lib 1.* Tondut. *quæſt. Benefic. tom. 1. cap. 103. num. 5.* ibi — *Quoties quis debet judicare, vel actum facere de conſilio alicujus, qui cum eo particeps officii illius votum, non ſolùm requirere, ſed etiam ſequi, & ſecundum illud judicare tenetur &c.*

4. *NECNON ALIA DUO SIMILIA.* Quamvis Epiſcopis à *Concil. Trident. in cap. 18. ſeſſ. 23. de ref.* ampliſſima tributa legatur facultas uniendi Bene-

Beneficia ſimplicia Seminario, etiamſi reſervata ſint, & affecta, nec per reſignationes illorum, uniones ſuſpendi poſſint: Nihilominùs poſt Decretum Clem. VIII. hac de re editum, hujuſmodi facultas quoad Beneficia, quæ obtinent perſonæ, quæ ob familiaritatem Cardinalium, vel aliàs tales ſint, ut quocumque menſe decedant certum ſit ea fore affecta Sedi Apoſtolicæ, ſublata eſt, adeout hodie hujuſmodi Beneficia non poſſunt ampliùs per eos uniri, ut diſtinguendo tempora firmat Fagnan. *in cap. Sicut unire num. 37. de exceſſ. prælat.* ubi per extenſum refert Decretum Urbani VIII. quo aliud Clementis confirmatur, & nuper declaravit *Sac. Congreg. Concilii in Policaſtren. Unionis 7. Junii* 1692. Proptereaque dicitur in formula -- *Etiamſi ultimo dicta duò Beneficia ad præſens non reſervata, neque affecta tempore illorum vacationis &c.*

5. *PRÆSENTIBUS N.N. TESTIBUS*. Teſtes in Decreto unionis debent adhiberi ad excludendam ſuſpicionem fraudis, & antedatæ, de quibus in Dataria Apoſtolica non ſemel dubitari ſolet, ut monet Corrad. *prax. Benefic. libr. 4 dicto cap. 8. num.* 20. Ideoque Cancellarius Epiſcopi ad cauthelam majorem advertere debebit, quod Teſtes quos ipſe ad hunc actum adhibet non ſint de Domo, nec de Familia Epiſcopi, Lotter. *de re Benef. lib. 2. quæſt.* 23. *num.* 10.

Collationis Eccleſiæ Parochialis de Jurepatronatus.

FORMULA X.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus, ſi jure devoluto conferat Parochialem Juriſpatronatus, tenetur conferre per concurſum.*

2 *Inter plures præſentatos ad Eccleſiam Parochialem quis præferatur? & n. 3.*

4 *Quid, ſi præſentatus non eſſet Sacerdos, & eſſet approbatus ſub ſpe futuræ idoneitatis? & nu. 5.*

6 *Quid inter præſentatos ad Beneficia non Curata, & nu. 7. & 8.*

9 *Clerici conjugati non ſolùm ad Beneficia, ſed neque ad Cappellanias manuales nominari, nec præſentari poſſunt, etiamſi ſint vocati de familia.*

10 *Præſentatus ad Beneficium Parochiale non poteſt inſtitui, niſi examinetur ab Examinatoribus Synodalibus.*

11 *Ad Beneficium Parochiale poteſt præſentari, qui jam obtinet aliud Beneficium Curatum.*

12 *Præſentatio, & reſignatio poteſt fieri per Procuratorem Laicum.*

13 *Beneficia, quæ debent conferri certo generi perſonarum, ſi conferantur ab Epiſcopo jure devoluto, tenetur legem fundationis ſervare.*

14 *Executor Teſtamentarius, hæres, & Epiſcopus non poſſunt in erectione Beneficii injungere onera, quæ Teſtator non injunxit.*

15 *Præſentatus ad Beneficium Parochiale, ſi non inſtituatur in termino à jure præfixo, proviſio devolvitur ad Papam, vel Metropolitanum.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N.

UNiverſis, & ſingulis has præſentes noſtras litteras inſpecturis, viſuris & audituris notum facimus, atque teſtamur, quod vacante Parochiali Eccleſia S. N. loci N. hujus noſtræ Diœceſis per obitum N. illius, dùm viveret ultimi, & immediati Poſſeſſoris, quæ de Jurepatronatus infraſcripti Patroni Laici exiſtit, comparuiſti coram Nobis in noſtra Curia N. & aſſerens Te fuiſſe præſentatum a Patro-

Patrono dictæ Parochiæ, & Juſpatronatus in ea habente, & exiſtente in pacifica poſſeſſione, ſeù quaſi præſentandi Rectorem toties quoties caſus vacationis occurrerit, petens à Nobis ordinario jure inſtitui, & confirmari in Rectorem dictæ Parochialis, cum ejus honoribus, & oneribus ſolitis, & conſuetis, & volentes in præmiſſis maturè procedere, generale Edictum ad tui inſtantiam expediri, & ad valvas Eccleſiæ noſtræ Cathedralis, & dictæ Parochialis affigi, legi, & dimitti juſſimus, per quod citari, & moneri fecimus omnes, & ſingulas perſonas ſuo quomodolibet intereſſe putantes, quatenùs infrà certum terminum competentem in eodem Edicto præfixo comparere debuiſſent coràm Nobis, & in dicta noſtra Curia ad opponendum, & allegandum quidquid voluiſſent tam contrà perſonam tuam præſentatam, quam præſentantem: Quare dicta inſtitutio fieri non debuiſſet. Quo Edicto affixo, & poſtmodum elevato, accuſatiſque contumaciis, cum nihil eſſet oppoſitum, & quia ex juribus productis in noſtra Curia clarè conſtat de vacatione, & præſentatione *tempore habili facta*, & quod N. præſentans fuit, & eſt verus ejuſdem Parochialis Patronus, & exiſtere in pacifica poſſeſſione, ſeù quaſi Juriſpatronatus, & præſentandi Rectorem: Idcircò Te R. N. *præſentatum* per Examinatores in *Synodo Diœceſana* deputatos examinatum, & approbatum, tamquam habilem, idoneum, & ſufficientem inſtituendum, & confirmandum duximus, prout tenore præſentium inſtituimus, & confirmamus, de illaque coràm Nobis flexis genibus humiliter conſtitutum, & acceptantem per Bireti capiti tuo impoſitionem, inveſtivimus, & inveſtimus.

Quo circa omnibus Notariis publicis, & perſonis Eccleſiaſticis Civitatis, & Diœceſis noſtræ per præſentes mandamus, & committimus, ut cum pro parte tua fuerint requiſiti, vel eorum aliquis requiſitus (emiſſa per Te prius coram Vicario noſtro Generali Profeſſione fidei) ad ipſam Parochialem Eccleſiam dicti loci N. accedant, Teque, vel Procuratorem tuum in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem prædictæ Parochialis Eccleſiæ, ac omnium illi annexorum, & pertinentium inducant auctoritate noſtra, & inductum defendant, amoto exindè quolibet illicito detentore, quem Nos harum ſerie amovemus, & denunciamus amotum, ac de fructibus, redditibus, proventibus, & obventionibus univerſis, Tibi faciant debito tempore reſponderi. *(Si contingat eum, cui de Beneficio providetur aliud incompatibile obtinere, tunc additur.)* Volumus autem, ac præſentium tenore declaramus per hujuſmodi Parochialis pacificam poſſeſſionem, alteram Parochialem Eccleſiam loci N. (vel Præbendam Canonicalem) *quam obtines* eo ipſo vacare. In quorum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. TEMPORE HABILI FACTA. Quoties Patroni Laici non præſentaſſent tempore habili Rectorem, collatio eſſet Epiſcopo devoluta, qui tali caſu teneretur per concurſum conferre, Barb. *in Sum. deciſ. Apoſtol. verb. Parochialis collect. 552. n. 14.*

2. *PRÆSENTATUM.* Si non tantùm unum, ſed duos, vel plures Patronus præſentaret, tunc fieret examen inter ipſos præſentatos per concurſum, ut eligatur magis idoneus. Quod intellige quando ſinguli præſentati habeant æquales voces: Nàm ſi plures eſſent Patroni, & alter ex præſentatis haberet plures voces, iſte ſolus eſſet examinandus, & quatenùs idoneus reper-

 ius

Digitized by Google

tus eſſet inſtituendus, Tondut. *quæſt. Beneſ. tom.* 1. *par.* 2. §. 10. Ventrigl. *prax. par.* 2. *annot.* 5. *n.* 13. Adden. *ad Gregor. deciſ.* 394. *num.* 4.

3. Si verò ille, qui habet majorem partem vocum, inhabilis renuncietur, tunc præſentatus à minori parte, ſi idoneus declaretur præfertur, ut tradit Corrad. *prax. Beneſ. par.* 3. *cap.* 3. *n* 5. *verſ. Circà verò*. Undè quando caſus iſte contingat formula erit varianda.

4. At ſi præſentatus non eſſet Presbyter, ſed Clericus ordinum minorum, vel Subdiaconus, & approbatus remaneret ſub ſpe futuræ idoneitatis; Non per hoc cenſeretur approbatus ad cæteros ordines Sacros, ſed indigeret pro his novo examine, ut declaravit *Sac. Congr. Concil. in Marſicana Ordinationis* 26. *Novembris* 1695. in qua quidam Clericus Petrus de Rubeis præſentatus ad Parochialem vacantem Villæ Sabinenſiæ Juriſpatronatus Laicorum, fuit ab Examinatoribus Synodalibus (ſub ſpe ſibi parandæ ſtudio formali idoneitatis) habilis renunciatus, ac in poſſeſſionem prævia collatione Ordinarii immiſſus: Verùm cum ad ordines Sacros promoveri inſtetiſſet, fuit ab eodem Ordinario rejectus tamquam illitteratus: Undè habito per eum recurſum ad Sacram Congregationem, prodiit ſub dicta die reſcriptum — *Ad Eminentiſſimum Vicarium pro novo examine quoad omnia. Et Epiſcopus acriter moneatur, quod recurrentem approbaverit ad Curam Animarum ſub ſpe idoneitatis acquirendæ.*

5. Quod comprobatur à Garz. *de Beneſ. par.* 3. *cap.* 4. *num.* 7. ubi affert aliam declarationem, ibi — *Pœna Canonis præſcripta his, qui ultra annum Sacerdotium non perceperint, non habet locum in Rectore, qui intrà annum à die adeptæ poſſeſſionis pacificæ, vel intrà tempus legitimè ei prorogatum comparuit, & ſe promoveri petiit offerens quantum in ſe erat ſe paratum ſuſcipere Sacerdotium, vel ordines, & noluit eum Ordinarius propter illiteraturam, vel aliam cauſam promovere.*

6. In aliis autem Beneficiis, in quibus concurſus non exigitur, inter præſentatos, ſi æqualia ſint merita, erit locus gratificationi Epiſcopi; At ſi alter majoribus juvatur meritis, digniorem præeligere debet Tondut. *quæſt. Beneſ. tom.* 2. *par.* 3. *cap.* 159. *num.* 19. & 20. Quod intellige, ſi duo ſimul, aut ſucceſſivis temporibus cumulativè ab eodem Patrono præſentati fuerunt.

7. Cæterùm ſi duo eſſent præſentati à pluribus Patronis in pari numero, & voce, tunc neutri acquiritur jus ad inſtitutionem, cum ad hanc requiratur, ut præſentatio ſit facta à majori parte, juxtà *cap. Quoniam de Jurepatr.* nec tali caſu intrat Epiſcopi gratificatio, cum præſentatio dicatur nulla: Sed licitum erit Patronis Laicis intrà quadrimeſtre variare, & aliam præſentationem facere, ut diſtinguit Fagnan. *in cap. Cum autem à num* 23. 29. & 30. *de Jurepatr.*

8. Verùm ſi à die primæ præſentationis intrà quadrimeſtre nova præſentatio à Patronis non fieret, tunc Epiſcopus jure devoluto, vel gratificare, aut alium ſibi benè viſum providere poterit, ut explicat Fagnan. *ibid. n.* 25. & 26.

9. Et hìc nota, quòd, ſi ad quodcumque Beneficium præſentaretur Clericus conjugatus, qui haberet requiſita Concilii, adhuc non eſſet admittendus, quia non ſolùm eſt incapax Beneficii Eccleſiaſtici, ſed nec poteſt nominari, ſeù præſentari ad Cappellaniam merè laicalem, ut bis nuper declaravit *Sac. Congregat. Concil.* nempè *in Interamnen. Legati pii* 29. *Novembris* 1692. & *in Terracinen. Cappellaniæ* 27. *Junii* 1699. Et ratio hujus excluſionis eſt, quia Clerici conjugati excepto privilegio Canonis, & Fori in Criminalibus, habentur tamquam meri Laici, ut reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcop. in Gravinen.* 10. *Februarii* 1618. Et hoc procedit, etiamſi Clericus conjugatus eſſet ex vocatis de Familia ad Beneficium Juriſpatronatus *Sac. Congreg. Concil. in Fanen.* 4. *April.* 1693. Vivia. *de Jurep. lib.* 6. *cap.* 7. *n.* 19.

10. *IN SYNODO DIOECESANA.* Dubium hìc excitatur. An non extantibus Examinatoribus Synodalibus, poſſint præſentati ad Parochiam examinari ab aliis Examinatoribus ab Epiſcopo deputatis abſque vitio nullitatis? & pro affirmativa ſtat Garz. *de Beneſ. par.* 9. *cap.* 2. *num.* 94. ex motivo, quod Examinatorum Synodalium defectus, non-

debeat

debeat præjudicare Patronis legitimè præſentantibus. Pro negativa autem Sententia, nempè quod inſtitutio facta abſque interventu Examinatorum Synodalium ſit nulla, eſt Corrad. *prax. Benef. par. 3. cap. 3. num. 35. verſ. Verùm*, ubi dicit, quòd Patronis præſervetur Jus præſentandi donec Examinatores legitimi exiſtant, & hæc videtur verior opinio.

11. *QUAM OBTINES*. Poteſt enim Patronus præſentare Presbyterum habentem aliud Beneficium Curatum, aut Præbendam Canonicalem, & ſi præſentatus obtineat, debent pro altera Eccleſia vacante Edicta concurſus proponi Gallemart. *ſuprà Concil. cap. 17. ſeſſ. 24. de Reform. num. 12.*

12. Et nota hîc primò, quod præſentatio, reſignatio, & iſtitutio ad Beneficium, poteſt fieri per Procuratorem Laicum, Pariſ. *de reſignat. lib. 9. quæſt. 3 num. 12. & 19. & lib. 10. quæſt. 6. num. 14. & quæſt. 8. num. 35.* Vivian. *de Jurep. lib. 11. cap. 1. nu. 2.* licèt tutius ſit adhibere Clericum, ut dicit Gloſ. *in Clementina unica verb. Procuratorem de renunc.*

13. Secundò, quod, ſi Beneficium ex Teſtatoris, ſeù Fundatoris voluntate debet conferri certo generi perſonarum; Quamvis tempus ad Præſentandum Patronis à jure conceſſum ſit lapſum, & fiat devolutio ad Ordinarium: Adhùc in collatione tenetur Collator obſervare formam in fundatione, & erectione Beneficii præſcriptam, & conferre uni ex vocatis Garz. *de Benefic. par. 10. cap. 3. num. 42.* Caren. *reſolut. 159. nu. 4*

14. Tertiò, quod, nec hæres, neque Executor Teſtamentarius, neque Epiſcopus poteſt in erectione Cappellaniæ, ſeù Beneficii ſimplicis injungere onus reſidentiæ, quod Teſtator non injunxit: Nec addere, quod Rector, ſivè Cappellanus pro tempore per ſe ipſum Miſſas celebret, prout reſpondit *Sacr. Congr. Concil. in Viterbien. 11. Januarii 1698. & in Aſſen. 14. Februar. & in Mexicana 16. Maii 1699.* neque alio modo Teſtatoris voluntatem immutare *eadem Sacr. Congr. in Derthonen. 4 Junii 1701.*

15. Quartò, quod in Parochialibus Juriſpatronatus, ſi præſentatus intrà tempus, Patronis à jure præfixum, prævio examine juxtà formam Concilii approbatus, petatur inſtitui, inſtitutioque ipſa per duos menſes à die præſentationis, dilata fuerit, collatio devolvitur ad Papam, vel ad Metropolitanum, vel Viciniorem Ordinarium, prout magis placebit Patronis, quibus datur optio dirigendi recurſum, ad petendam inſtitutionem, prout diſpoſuit Pius V. *in ſua Bulla 33. Sacr. Congr. Concilii in Herbipolen. Parochialis 28. Septembris 1697.*

Collationis Eccleſiæ Parochialis per concurſum.

FORMULA XI.

SUMMARIUM.

1 *Quæ requiſita habere debeat præeligendus in concurſu ad Parochialem.*

2 *Epiſcopus habet ſex menſes ad conferenda Beneficia etiam Curata; Quatuor, ſi ad alios collatio pertineat.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto &c.

Inter cætera, quæ pro Paſtoralis officii debitò præſtare cupimus, illud præcipuè cordi eſt, ut Parochialibus Eccleſiis, quibus de Rectoribus providendum eſt, tales præficiamus, qui miniſterio Curæ Animarum, quod omnium graviſſimum eſt, laudabiliter ſatisfaciant. Vacante igitur nuper de menſe N proximè præterito Parochiali Eccleſia ſub invocatione S. N. Oppidi N. hujus noſtræ Diœceſis per obitum N. illius, dùm viveret ultimi Poſſeſſoris, fuerunt per Curiam noſtram, mediante publico Edicto juxtà formam, & præſcriptum Sac. Concil. Trid. & Con-

& Conſtitutionis B. Pii V. vocati omnes de ſic vacante Eccleſia provideri cupientes, quatenùs intra terminum decem dierum comparerent in eadem Curia ad faciendum deſcribi, & adnotari nomina ipſorum, & cum in eodem termino plures comparuiſſent, tandem iiſdem legitimè vocatis ſub die ... coram Nobis rigoroſo prævio examine per tres Examinatores Synodales, facta fuit experientia de ſcientia, & ſufficientia ſingulorum, deſcriptorum, oppoſitorum, ac demùm ſervatis de jure ſervandis fuiſti per dictos tres Examinatores repertus, habitus, & exiſtimatus idoneus vita, moribus, ætate, & ſcientia, *& aliis à jure requiſitis* præditus, & ut talis ad dictam Parochialem Eccleſiam, ejuſque Curam per Te ipſum regendam ab eiſdem Nobis renunciatus fuiſti, & ſucceſſivè a Nobis magis idoneus reputatus, & judicatus. Nos igitur eidem Eccleſiæ, ac Animabus illi ſubditis de Rectore providere volentes, Tibi, quem præ cæteris digniorem delegimus eamdem Parochialem cum illi annexis, ac omnibus juribus, & pertinentiis ſuis univerſis, *conferimus*, & aſſignamus, de illaque Te coram Nobis flexis genibus conſtitutum, & acceptantem per Bireti capiti tuo impoſitionem inveſtimus. Quo circà &c. (*& ſequere, ut in præcedenti formula.*)

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. **E***T ALIIS A JURE REQUISITIS PRÆDITUS.* Ad Curam regendam Animarum quæ dicitur ars artium, exigitur non tantùm ſcientia, ſed etiam ætas provecta, prudentia, bona fama proviſi, & quod iſte ſit gratus populo, aptus regimini, & magis utilis Eccleſiæ: Ad quas circumſtantias Epiſcopus in præelectione animadvertere debet Ricc. *prax. For. Eccleſ. tom. 3. reſolut.* 527. Piaſec. *prax. Epiſc. part. 2. cap. 5. art. 5. num. 12. & ſeqq.* Nicol. *lucubr. Can. lib. 3. tit. 5. de præb. & collat. num. 18.* Card. de Luc. *de Paroch. diſc. 6. num. 4. Rot. coram Buratt. deciſ. 22. n. 29. & dec. 635. n. 6.* ubi *Adden.*

2. *CONFERIMUS.* Epiſcopus habet ſex menſes ad conferenda Beneficia etiam Curata: Si autem collatio ad alios pertineret, quatuor tantùm menſes ei conceduntur ad faciendum concurſum, & ſignificandum Collatori electum, Nicol. *lucubr. Can. lib. 3. tit. 5. de præbend. & collat. num. 21.* & alibi dicam. Cæteræ autem adnotationes, quæ ſuper clauſulis in formula contentis cadere poſſunt habes in titulo de Edictis, & in formulis pro concurſu.

Formula autem hæc poteſt deſervire in collatione Parochialis vacantis per aſſecutionem alterius, per ingreſſum in Religionem, aut contractum Matrimonium, in quibus concurſus requiritur, mutatis tantùm verbis, quæ reſpiciunt modum vacationis.

Collationis Parochialis vacantis per reſignationem ex cauſa permutationis.

FORMULA XII.

SUMMARIUM.

1. *Epiſcopus quodlibet tempore poteſt admittere reſignationes Beneficiorum ex cauſa permutationis.*
2. *Beneficiorum permutatio doloſa nulla eſt.*
3. *Proviſio facta ex cauſa permutationis debet publicari.*

N. Epi-

N. Epiſcopus N.

Dilecto, &c.

DEſideria juſta petentium congruo favore proſequentes, libenter ad ea, quæ Sacris ſanctionibus contraria non ſunt auditum præbere non dedignamur. Cum itaque Tu hodie per Te ipſum Canonicatum, & Præbendam Eccleſiæ N. & dilectus noſter in Chriſto N. Parochialem Eccleſiam N. noſtræ Diœceſis, quam obtinebat, per N. Procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum *ex cauſa permutationis* de ipſis inter vos ſincerè faciendæ, & non aliàs ſpontè, & liberè reſignaveritis in manibus noſtris, Noſque votis tuis favorabiliter inhærentes, reſignatione ex cauſa prædicta admiſſa, Parochialem prædictam ſic vacantem Tibi, qui per tres noſtros Examinatores Synodales examinatus, & idoneus repertus fuiſti, cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis auctoritate noſtra ordinaria conferimus, & aſſignamus. Teque coram Nobis perſonaliter conſtitutum per anuli traditionem, & Bireti tuo capiti impoſitionem de eadem inveſtimus, & in realem, corporalem, & actualem poſſeſſionem, ſeù quaſi immittimus, præſtito per Te, & per Nos recepto ad Sancta Dei Evangelia corporali juramento, quod *nulla pactio fraudulenta* interceſſit, & quod Nobis, & Succeſſoribus noſtris fidelis, & obediens eris, & Sanctæ Matri Eccleſiæ, dictæque Eccleſiæ in ſpiritualibus, temporalibus, ac in Divinis laudabiliter deſervies, & deſervire facies, oneraque ipſius ſupportabis, & jura noſtra perſolves, bonaque quæcumque, atque jura illius manutenebis, & defendes pro poſſe, nihilque quod ad eamdem Eccleſiam pertineat alienabis, ſeù diſtrahes, ſed alienata, & diſtracta ad jus, & proprietatem dictæ Parochiæ pro viribus reduces. Quo circa &c. (*& ſequere, ut in præcedentibus formulis.*) In quorum fidem &c. has præſentes expediri, *& publicari juſſimus*. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. EX CAUSA PERMUTATIONIS. Etiam hodie Epiſcopi in quolibet menſe anni poſſunt admittere reſignationes in favorem certæ perſonæ ex cauſa permutationis, quas invicem faciunt permutantes, & eorum cuilibet collationem facere tempore debito de Beneficio permutato, ut latè probat Gonzal. *ad regul. 8. Cancellar. gloſſ. 14 n. 33. & 48.*

2. NULLA PACTIO FRAUDULENTA. Si permutatio eſſet doloſa, & facta cum fraude nulla eſſet. Arguitur autem hæc fraus, quandò permutatio fit ab ægroto, à ſene, à diſparitate magna Beneficiorum permutatorum, à lite pendente, & ab aliis conjecturis, quas enumerat Pariſ. *de reſignat. lib. 13. quæſt. 4. per tot.*

3. ET PUBLICARI JUSSIMUS. Ad tollendas igitur fraudes, quæ committi interdum ſolent in hujuſmodi reſignationibus, debet proviſio facta ex cauſa permutationis publicari intrà tres menſes à die collationis, aliàs proviſio nulla eſſet, ut jubet *in ſua Conſtit. 85. Bullar. tom 2. Gregor. XIII.* & probat Pariſ. *de reſignat. lib. 11. quæſt. 2. num. 10. & ſeqq. & quæſt. 5. n. 17. cum ſeqq.*

Digitized by Google

Collationis Canonicatus Cathedralis vacantis per obitum.

FORMULA XIII.

SUMMARIUM.

1 *Beneficia vacantia per obitum poſſunt conferri familiaribus, & conſanguineis Epiſcopi.*
Beneficia Jurispatronatus poſſunt conferri eiſdem, quia non comprehenduntur ſub Bulla Pii V. ibid.
2 *Epiſcopus, qui confert virtute alternativæ debet hoc in proviſione exprimere.*
3 *Juramentum de ſervandis ſtatutis Eccleſiæ non extenditur ad non recepta, vel abrogata.*
4 *Profeſſio fidei emitti non poteſt per Procuratorem, quamvis ſpecialiter conſtitutum, & num. 5.*
6 *Profeſſio fidei debet emitti, quamvis in adoptione alterius Beneficii aliàs fuiſſet emiſſa.*
7 *Profeſſio fidei emitti poteſt coram Vicario Generali.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto, &c. J. V. D. N. familiari noſtro Clerico loci N. &c.

Grata familiaritatis obſequia, quæ Nobis hactenùs impendiſti, & adhùc ſollicitis ſtudiis impendere non deſiſtis: Necnon litterarum ſcientia, vitæ, ac morum honeſtas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita, quibus perſonam tuam juvari percipimus, Nos inducunt, ut Tibi reddamur ad gratias liberales. Cum itaque Canonicatus, & Præbenda noſtræ Cathedralis Eccleſiæ N. quorum collatio, proviſio, & omnimoda diſpoſitio ad Nos *hac vice* ſpectare dignoſcuntur; & quos quondam N. qui extrà Romanam Curiam de menſe N. diem clauſit extremum poſſidebat, vacaverint, & vacent ad præſens. Nos volentes Tibi præmiſſorum obſequiorum, & idoneitatis intuitu gratiam facere ſpecialem, Canonicatum, & Præbendam prædictos ſicut præmittitur vacantes cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus ſuis fructibus, proventibus, juribus, & pertinentiis univerſis, Tibi auctoritate ordinaria tenore præſentium conferimus, & de eiſdem providemus. Teque coram Nobis perſonaliter conſtitutum per anuli traditionem, & Bireti capiti tuo impoſitionem inveſtimus, & in realem, corporalem, & actualem poſſeſſionem auctoritate noſtra per N. cui vices noſtras committimus immitti mandamus: Amoto quolibet alio illicito detentore, recepto priùs per Nos, & per Te præſtito ad Sancta Dei Evangelia corporali juramento, quod Nobis, & Succeſſoribus noſtris Epiſcopis obediens eris, & fidelis, & Sanctæ Matri Eccleſiæ: Eiſdemque Canonicatui, & Præbendæ, ac ipſi Eccleſiæ Cathedrali ſecundum ipſius *ſtatuta, laudabiles conſuetudines*, & ordinationes deſervies, & deſervire facies in Divinis, juraque & libertates prædictorum manutenebis, & pro poſſe defendes, nihilque quod ad dictum Canonicatum, & Præbendam pertinet alienabis, ſed alienata, & diſtracta ad jus, & proprietatem eorumdem reduces, & pro juribus reduci procurabis. Quo circà mandamus omnibus Dignitatibus, & Canonicis Rev. Capituli, ut Te in fratrem, & Concanonicum recipiant, & Stallum in Choro, locumque, & vocem in Capitulo tradant, & aſſignent, Teque in talem habeant, tractent, & portionem de redditibus univerſis faciant, prout habent alii Canonici, reſponderi; Emiſſa tamen priùs *per Te ipſum* profeſſione fidei coram Nobis, aut Vicario noſtro Generali,

nerali, & poſteà coram Capitulo. Et ità conferimus, providemus, & aſſignamus, ac exequi mandamus omni, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. FAMILIARI NOSTRO. In proviſione Beneficiorum vacantium per obitum admittuntur etiam familiares, & conſanguinei Epiſcoporum, Corrad. *prax. Benefic. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 11. Et quoad Beneficia Juriſpatronatus, ſi reſignentur in manibus Epiſcopi poſſent eiſdem pariter conferri, quia hæc conſentiente, & præſentante Patrono non comprehenduntur ſub diſpoſitione Bullæ Pii V. ut tradunt Quarant. *in Sum. Bullar. verb. Beneficiorum reſignatio*, Corrad. *prax. Beneſ. lib.* 5. *cap.* 1. *poſt n.* 50. *verſ. Eſt tamen hic advertendum*.

2. *HAC VICE SPECTARE*. Si Epiſcopus Collator gauderet privilegio alternativæ, & vigore hujus tituli conferret, deberet hoc in formula expeditionis exprimi, & poſt dicta verba — *Hac vice ſpectare dignoſcuntur*, addere — *Nobis perſonaliter, & verè reſidentibus alternativæ Beneficio gaudentibus*.

3. *STATUTA, LAUDABILES CONSUETUDINES*. Juramentum de ſervandis ſtatutis Eccleſiæ non extenditur ad non recepta, vel per contrarium uſum abrogata, Sperell. *deciſ.* 15. *num.* 3. *deciſ.* 110. *num.* 35. Conſuetudines verò per Canonicos ſervandæ illæ ſunt, quæ laudabiles, & antiquæ reputantur Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtol. collect.* 92. *n.* 1.

4. *PER TE IPSUM*. Profeſſio fidei emitti non poteſt à proviſo de Canonicatu in Cathedralibus per Procuratorem, ità declaravit *Sac. Congreg. Concil. ſuprà cap.* 12. *de Reform. ſeſs.* 24. & nuper *in Calaguritana* 22. *Septembris* 1696. in qua Epiſcopo de hoc ſciſcitanti reſponſum fuit — *Non admittat proviſos ad profeſſionem fidei, niſi per ſe ipſos emittant*, & tenent Garz. *de Benef. par.* 3. *cap.* 3. *num.* 51. Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſt. collect.* 611. *n.* 5. Corrad. *prax. Benef. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 50.

5. At ſi proviſus præſens in Curia non poſſet ſtatim ad reſidendum accedere, ſolet tunc Sac. Congreg. Concilii illum admittere ad profeſſionem fidei coram, & in manibus Datarii, vel Cardinalis Præfecti Sacræ Congregationis, & etiam coram Urbis Vicario, non obſtante, quod in litteris proviſionis adſit Decretum emittendi in manibus Epiſcopi, *Sac. Congreg. in Syracuſana* 11. *Januarii* 1698. quod eſt contrà Sententiam Sperell. *deciſ.* 106. *num.* 37. & aliorum à Gallemart. *ſuprà dicto cap.* 12. *ſeſs.* 24. allegatorum tenentium, quod profeſſio fidei poſſit emitti per Procuratorem ſpecialiter conſtitutum.

6. Ab hac autem emiſſione profeſſionis fidei proviſi excuſari non valent prætextu, quod aliàs in adeptione alterius Parochialis, vel Canonicatus illam emiſerint Gallemart. *ubi ſuprà poſt num.* 47. *verſ. Nec excuſari*. Qui autem illam emittere teneantur enumerat Nicol. *lucubr. Can. lib.* 1. *tit.* 1. *de Sum. Trinit.*

7. *CORAM NOBIS, AUT VICARIO NOSTRO GENERALI*. Profeſſio fidei licèt ex Decreto Concilii debeat fieri in manibus Epiſcopi, vel eo impedito coram Vicario Generali: Adhùc ſi fiat coram Vicario, Epiſcopo etiam non impedito, aut in Capitulo, in quo ſit præſens Epiſcopus, vel Vicarius, ſatisfactum videtur huic obligationi, ut notant Barboſ. *de Offic. & Poteſtat. Epiſcop. alleg.* 61. *num.* 17. Corrad. *prax. lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 16. Gallemart. *ibidem litt. V.* & ità praxis obtinuit.

Digitized by Google

Collationis Canonicatus, vel Parochiæ vigore proviſionis Apoſtolicæ.

FORMULA XIV.

SUMMARIUM.

1 *Litteræ Apoſtolicæ debent coram Executore verificari legitimo Proceſſu.*

2 *Proviſus de Canonicatu poteſt examinari ſuper cantu Gregoriano, & ad illum addiſcendum moneri etiam per ſubtractionem diſtributionum.*

3 *Epiſcopus quando dicatur Executor mixtus.*

4 *Quid probandum, ſi Beneficium confeратur per reſignationem vigore proviſionis Papæ?*

5 *Proviſus in forma dignum debet examinari coram Examinatoribus Synodalibus, non ſolùm quoad doctrinam, ſed etiam quoad mores.*

Beneficia Curata non debent dari diffamatis, ibid.

N. Epiſcopus N.

Dilecto, &c.

CUM per Te Nobis præſentatæ fuerint litteræ Apoſtolicæ Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. CLEMENTIS Divina Providentia Papæ XI. in pergamena ſcriptæ cum plumbo pendenti, cordula canapis more Romanæ Curiæ, quas Nos, qua decet reverentia, recepimus, tenoris ſequentis videlicèt (*& hic inſeratur tenor Bullæ,*) & ſucceſſivè Nobis inſtantiam feceris, ut ad ipſarum litterarum executionem procederemus. Nos volentes mandata Apoſtolica exequi juxtà formam in dictis litteris præſcriptam de expoſitis, & contentis in eis debitam capi mandavimus informationem, qua diligenter capta, & *conſtito Nobis* legitimè ex actis narrata Sanctiſſimo Domino Noſtro eſſe vera, & verificata, Teque *eſſe habilem, & idoneum* ad dictum Canonicatum, & Præbendam, prout idoneus repertus fuiſti à noſtris Examinatoribus (*ſi Beneficium eſſet cum Cura Animarum, & proviſio expedita cum clauſula in forma dignum) dicatur* – Prout idoneus, & dignus repertus fuiſti(à *noſtris Examinatoribus Synodalibus*) proindè dictum Canonicatum cum Præbenda, ut ſuprà vacan. tenore præſentium Auctoritate Apoſtolica, qua in his fungimur, cum omnibus ſuis fructibus, proventibus, emolumentis, & diſtributionibus, ac annexis Tibi conferimus, & aſſignamus, amoto quolibet alio illicito detentore, quem amotum eſſe prædicta Apoſtolica auctoritate per præſentes decernimus, recepto, & per Te præſtito corporali juramento, &c. (*& ſequere, ut in formula præcedenti.*) In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. CONSTITO NOBIS. Litteræ Apoſtolicæ debent coram Executore verificari legitimo Proceſſu, ſivè ſint expeditæ in forma dignum, ſivè certo modo, ſivè per reſignationem; Et verificatis narratis, Executor Decretum executionis interponere, ut docet Roſ. *de Executor. litter. Apoſtol. in prax.*

prax. execut. litt. Apoſtol. in quibus ſit proviſ. Benef.

2. *ESSE HABILEM, ET IDONEUM.* Quod proviſus de Canonicatu in Cathedrali poſſit, & debeat examinari ſuper cantu Firmo, ſeù Gregoriano (quem callere debent Canonici) & quatenùs de hoc ignarus proviſus reperiatur, non debeat admitti, vel cogi præfixo competenti termino ad addiſcendum etiam per ſubtractionem diſtributionum, tradunt Nicol. *lucubr. Can lib. 1. tit. 14. de ætat. & qualit. num.* 9. Chriſpin. *de viſit. par.* 2. §. 20. *num.* 19. *& duob. ſeqq.* apud quos plura Decreta alleganiur. Verùm in praxi, præſertim cum proviſis à Dataria, hæc theorica non ſemper ſervatur.

3. Quandò autem impetratio Beneficii fit certo modo, utpotè quia alter male impetraverat, & tunc Epiſcopus Executor dicitur mixtus, & providet, ac exequitur citato priùs malè proviſo, & facit expeditionem verificatis expoſitis.

4. Si verò Beneficium conferatur per reſignationem ad favorem certæ perſonæ, tunc litteræ Apoſtolicæ expediuntur in forma dignum,& Reſignatarius, debet probare Reſignantem habere al undè, undè commodè vivere poſſit, & Executor verificatis expoſitis Decretum interponit, & Bullas exequitur; Captaque per Reſignatarium poſſeſſione, fit publicatio reſignationis in Eccleſia, ubi adeſt Beneficium ad formam Bullæ Gregor XIII. *la* 85. *tom.* 2. *Bullar. nov.* De poſſeſſione autem capta; profeſſione fidei emiſſa, & de publicatione reſignationis facta, Notarius, ſivè Cancellarius Curiæ Epiſcopalis debet conficere actum publicum in forma probanti, & fidem de his facere in dorſo Bullarum cum expreſſione temporis.

5. *A NOSTRIS EXAMINATORIBUS SYNODALIBUS.* Si verò litteræ Apoſtolicæ expeditæ ſint pro proviſione Eccleſiæ Parochialis cum clauſula *in forma dignum*, tunc pro verificatione debent adhiberi Examinatores Synodales pro forma, qui quoad idoneitatem taliter proviſi, debent facere relationem, & approbationem, non ſolùm ſuper litteratura, ſed etiam quoad legitimitatem, ætatem, & mores Garz. *de Benef. par.* 6. *cap.* 2. *num.* 233. 236. *&* 239. quam Sententiam amplexa fuit *Sacr Congreg. Concil. in Forolivien bis propoſità ſcilicèt.* 19. *Julii, &* 20. *Septembris* 1692. in qua cum proviſus *in forma dignum* fuiſſet rejectus non tamquam illitteratus, ſed ex quo eſſet diffamatus circà venereà, & ideò à rejectione Epiſcopi, & Examinatorum ad Sacram Congregationem appellaſſet, Dubio propoſito — *An conſtet de irrationabili judicio Epiſcopi, & Examinatorum?* reſponſum fuit — *Negativè*. Et meritò, quia Beneficia Curata non debentur diffamatis, & tenuit *eadem Sac. Congr. Concil. in Mediolanen. ſeù Alexandrina* 28. *Novemb.* 1693.

Collationis Canonicatus, & Prabendę Eccleſiæ Collegiatæ.

FORMULA XV.

SUMMARIUM.

1 *Canonicus Collegiatæ Urbis eſt dignior Canonico Cathedralis alterius Civitatis.*

2 *Canonicus Collegiatæ non tenetur emittere profeſſionem fidei.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto &c.

CUM ſicut accepimus Canonicatus, & Præbenda in Collegiata Eccleſia N. loci N. hujus noſtræ Diœceſis, quos Rev. Canonicus N. illorum ultimus Poſſeſſor obtinebat, per obitum ejuſdem de menſe N. vacaverint, & vacent ad præſens, nè Divinus Cultus in dicta Collegiata Eccleſia detrimentum patiatur, eidem de idoneo Canonico providere volentes, Tibi, cujus vita, & morum

morum probitas, ac virtutum merita, quæ Nobis ipſis nota ſunt, & aliorum fide dignorum commendantur teſtimonio, prædictos Canonicatum, & Præbendam, præmiſſo, ſivè alio quovis modo vacantes, cum illis forſan annexis, & omnibus juribus, *honoribus*, oneribus, & pertinentiis ſuis univerſis auctoritate noſtra ordinaria, ac omni alio meliori modo jure, & forma, quibus meliùs poſſumus, conferimus, & aſſignamus, de illiſque coram Nobis flexis genibus humiliter conſtitutum, & acceptantem per Birreti tuo capiti impoſitionem, cum juris Canonici plenitudine inveſtimus recepto priùs à Te &c. Quo circà, &c. (*& ſequere, ut in formulis præcedentibus, prætermiſſa obligatione emittendi profeſſionem fidei, ad quam non tenetur Canonicus Collegiatæ.*) Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. HONORIBUS. Canonicus Eccleſiæ Collegiatæ Urbis Romæ dignior eſt Canonico Cathedralis alterius Civitatis, etiamſi Cathedralis Capitulum ſit exemptum, ut declaravit *Sacr. Congr. Concilii ſuper cap. 12. ſeſſ. 24. de Reformat.* Niſi circà hoc Capitulum Cathedralis ſit peculiariter privilegiatum.

2. Non injungitur proviſo de Canonicatu onus emittendi fidei profeſſionem, quia Canonici Collegiatarum illam emittere non tenentur Nicol. *lucubr. Can. lib. 1. tit. 1. de Summ. Trinit. nu. 11. limit. 2.* Gallemart. *in dict. cap. 12. ſeſſ. 24. poſt nu. 47. verſ. In Eccleſiis Cathedralibus*. Quidquid ſit de prima Dignitate Eccleſiæ Collegiatæ, quæ de ſtylo Datariæ ſolet profeſſionem fidei emittere, ut teſtatur Corrad. *prax. Benefic. lib. 2. cap. 16. nu. 3.*

Collationis Beneficii ad Capitulum ſpectantis.

FORMULA XVI.

SUMMARIUM.

1 *ÆTas 14. annorum exigitur in conferendis Beneficiis.*
Beneficium Juriſpatronatus poteſt conferri Clerico ſeptem annorum, ſi ſuit erectum ante Concilium, ibid.
2 *Pro Canonicatu Collegiatæ exigitur de jure ætas 14. annorum.*
3 *Jus conferendi per conſuetudinem acquiſitum eſt manutenibile.*

Univerſis &c. Nos N. N. & N. N. Dignitates, Canonici, & Capitulum Eccleſiæ Cathedralis N.

Salutem in eo, qui vivit, & regnat.

CUM itaque Beneficium, ſeù Cappellania perpetua ad Altare N. erectum, cujus collatio, proviſio, & omnimoda diſpoſitio ad Capitulum noſtrum quoties vacat pertinet pleno jure, quod, ſeù quam N. dum viveret obtinebat, per illius obitum de menſe N. ſecutum, vacaverit, & vacare noſcatur ad præſens. Nos volentes dilectum noſtrum Clericum N. *in ætate legitima* conſtitutum apud Nos de litterarum ſcientia, vitæ, ac morum honeſtate, aliiſque virtutum meritis multipliciter commendatum, horum intuitu favore proſequi gratioſo, Beneficium, ſeù Cappellaniam ſic vacantem, cum omnibus juribus,

bus, honoribus, oneribus, ac pertinentiis ſuis præfato N. auctoritate noſtra, *& omni alio meliori jure*, quo poſſumus tenore præſentium conferimus, aſſignamus, ac providemus: Ipſumque Clericum N. in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem, ſeù quaſi dicti Beneficii, ſeù Cappellaniæ, juriumque, & pertinentium prædictorum poni, & induci mandamus, ac ponimus, & inducimus per Præſentes; Cum jam receperimus ab eodem jn forma ſolita, & conſueta juramentum præſtari ſolitum. In quorum omnium teſtimonium præſentes expediri, & ſigillo Capituli per noſtrum Secretarium muniri juſſimus hac die, &c. (*& ſequitur ſubſcriptio Dignitatum, & Canonicorum.*)

Loco ✠ Sigilli.

N. Secretarius Capituli.

Eodem ferè modo concipienda erit formula, quandò collatio ad Capitulum ſpectaret vigore alternativæ, quam haberet cum Epiſcopo, vel Juriſpatronatus, legati, aut alterius tituli, mutatis mutandis.

ADNOTATIONES.

1. IN *ÆTATE LEGITIMA*. Ætas quatuordecim annorum ſaltem incæptorum ex diſpoſitione *Concilii Trident. ſeſſ.* 23. *cap.* 6. exigitur in conferendis Beneficiis, ubi Barboſ. *num.* 2. *& de Poteſtat. Epiſcop. allegat.* 60. *num.* 76. Verum tamen eſt, quod, ſi eſſet Beneficium Juriſpatronatus erectum ante Concilium, ad quod ex Teſtatoris, ſeù Fundatoris diſpoſitione ſimplices Clerici poſſent præſentari, tunc ſufficeret minor ætas quatuordecim annorum, quia per Concilium Teſtatoris diſpoſitio juri conſona non remanet ſublata, ut obſervat Tondut. *quæſt. Benef. tom.* 2. *adnot. ad cap.* 3. *num.* 7. *verſ. Si verò*: Et ſic Clerico ſeptem annorum completorum Beneficium ſimplex conferri poſſet. Barboſ. *de Offic. & Poteſtat. Epiſcop. alleg.* 60. *num.* 72. *&* 77. Ciarlin. *controverſ.* 53. *num.* 50. *&* 51. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 755. *num.* 15. & Adden. *ad Pamphil. deciſ.* 54. *n.* 16.

2. Hoc tamen intelligas, dummodò non agatur de Canonicatu Eccleſiæ Collegiatæ, quia licèt dicatur Beneficium ſimplex; Nihilominùs in his de jure requiritur ætas quatuordecim annorum, ut probant Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 5. *num.* 92. *&* 96. Barboſ. *dicta allegat.* 60. *num.* 71. *& de Canonic. cap.* 13. *num.* 14. Piaſec. *prax. Epiſcop. par.* 2. *cap.* 5. *art.* 3 *n.* 34. Tondut. *quæſt. Benefic. tom.* 1. *par.* 2 *cap.* 3. *§.* 12. *n.* 1.

3. *ET OMNI ALIO MELIORI JURE*. Si de alio jure, vel titulo conferendi Capituli non conſtaret, quàm per conſuetudinem, ejus poſſeſſio eſſet manutenibilis, Ricc. *prax. For. Eccleſ. par.* 2. *reſol.* 335. *num.* 5.

Collationis Beneficii ſimplicis vacantis per liberam reſignationem.

FORMULA XVII.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium poteſt in manibus Epiſcopi reſignari cum cauſa ad hoc, ut conferatur certæ perſonæ abſque labe Simoniæ.*

2 *Et ſi ſunt Juriſpatronatus poſſunt conferri Epiſcopi familiaribus.*

N. Epi-

N. Epiſcopus N.

Dilecto &c.

LItterarum, ſcientia vitæ, ac morum honeſtas, aliaque probitatis, & virtutum merita quibus fide digno commendaris teſtimonio, Nos inducunt, ut Tibi ad gratias reddamur liberales. Cum itaque Beneficium ſimplex S. N. erectum in Eccleſia N. hujus noſtræ Diœceſis, quod nuper N. illius ultimus, & immediatus Poſſeſſor obtinebat, *per liberam reſignationem* d. N. ad præſcriptam formam Conſtitutionis B. Pii V. in manibus noſtris ſponte factam, & per Nos admiſſam vacare noſcatur. Nos meritorum tuorum intuitu, & qui idoneus repertus fuiſti, præfatum Beneficium Tibi conferimus, & aſſignamus, ac de eodem providemus. Teque coram Nobis perſonaliter conſtitutum in corporalem, & realem poſſeſſionem, ſeù quaſi, juriumque, & pertinentium illius per anuli noſtri in manibus tuis traditionem, & immiſſionem inducimus, & de eo inveſtimus recepto per Nos, & a Te præſtito juramento &c. (*& ſequere, ut in Formula X.*) Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. PER LIBERAM RESIGNATIONEM. Quamvis Epiſcopus non poſſit admittere reſignationes Beneficiorum ad favorem certæ perſonæ, neque conditionales; Puras tamen, & liberas, concurrente cauſa expreſſa in Bulla Pii V. 58. validè recipit: Immò quod reſignans poſſit Beneficium dimittere ad hoc, ut conferatur certæ perſonæ, dummodò in ipſo actu reſignationis pactum, ſeù conditio non inferatur expreſſum per doctrinam Abbat. *in cap. Dilecto num. 3 de Præb.* tenet Piaſec. *prax. Epiſc. par. 2. cap. 5. art. 3. tit. quomodo ſint confer. Benefic. n. 48*, dummodò perſona ſit digna, & Epiſcopus fidem expreſsè non dederit de conferendo illi, ſic firmat etiam Ricc. *deciſ. 207. n. 2. par. 3*

2. Et ſi ſint Juriſpatronatus poſſent conferri etiam Epiſcopi familiaribus, quia hæc non comprehenduntur in d. Bulla Pii V. §. *Cæterum*, Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtol. collect. 66. n. 2. & collect. 650. n. 6.* Garz. *de Benef. par. 11. cap. 3. n. 268.*

Reſignationis Parochialis Eccleſiæ.

FORMULA XVIII.

SUMMARIUM.

1 *R*Eferuntur *cauſæ, ob quas Epiſcopus poteſt reſignationes recipere, & num. 2.*
3 *Reſignans Beneficium debet habere aliundè, undè vivere poſſit.*
4 *Reſignatio Beneficii debet fieri in ſcriptis, vel per Procuratorem ſpecialiter conſtitutum.*
5 *Epiſcopus debet recipere, vel rejicere Beneficiorum reſignationes infrà menſem, & intrà eumdem terminum conferre, aliàs privatur illa vice jure conferendi.*
6 *Reſignatio Beneficii ex delegatione Epiſcopi poteſt recipi etiam à Vicario Foraneo.*
7 *Caſus reſignationis Beneficii cum pacto Simoniaco refertur.*
8 *Qui ſcit pactum Simoniacum ſub ſecreto naturali, an teneatur revelare.*

IN

IN Curia Epiſcopali N comparuit *perſonaliter*, & dixit, ac expoſuit ſe eſſe ſenio confectum, & ſibi etiam *ex aliis rationabilibus cauſis* arduum eſſe Curæ Animarum ſedulò incumbere, & ob dictam ſuam ætatem ea, ad quæ tenetur diligenter adimplere non poſſe; Ideoque libere, ac ſpontè, ac omni &c. Parochialem Eccleſiam N. loci N. cum omnibus, & ſingulis ſuis juribus, pertinentiis, honoribus, & oneribus univerſis reſignavit, & renunciavit, expreſsèque renunciat, atque reſignat in manibus Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi D.N. Epiſcopi: Et quia aliundè habet, undè vivere poſſit, *& commodè ſuſtentari*, petit reſignationem hanc recipi, & admitti, aſſerens in præſenti reſignatione non interveniſſe, neque intervenire, aliquam fraudem, dolum, nec *Simoniæ labem*.

Ità dimitto, renuncio, reſigno, ac inſto Ego N. Parochus Eccleſiæ N.

Quibus, Illuſtriſſimus, & Reverendiſs. D. N. Epiſcopus, viſis &c. ac conſtito per fidem ætatis exhibitam, ac aliis juribus de veritate expoſitorum, reſignationem, & renunciationem ſuprà factam admiſit, & acceptavit, recepto priùs a d. R. N. Reſignante juramento ad Sancta Dei Evangelia corporaliter tacta, quod in hac reſignatione non intervenit fraus, dolus, ſeù alia illicita pactio, aut Simoniæ labes, & publicari mandavit. Præſentibus N. & N. Teſtibus, &c. Datum hac die &c.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Publicationis reſignationis.

FORMULA XIX.

N. Epiſcopus N.

UNiverſis &c. Noveritis, quod Rev. Presbyter, & Rector Parochialis Eccleſiæ N. loci N. hujus noſtræ Diœceſis Eccleſiam ipſam, quam obtinebat *ex certis rationabilibus cauſis* animum ſuum moventibus, & præcipuè, *quia ſenio confectus*, & corpore impeditus non poterat, nec poteſt muneri ſuo ſatisfacere, & Animarum Curæ incumbere, habens aliundè, quo in vita poſſit *commodè ſuſtentari*, prout Nobis legitimè conſtitit, cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis in manibus noſtris ſpontè, & liberè juxta formam Conſtitutionis ſanctæ mem. Pii. V. *ſcripto renunciavit*: Et Nos reſignationem per eum factam admiſimus *tempore debito*, & denuò per præſentes admittimus: *recepto per Nos* prius ab eodem N. Reſignante corporali juramento, quod in reſignatione hujuſmodi non intervenit dolus, nec fraus, *nec Simoniæ labes*. Ideò vobis omnibus notificamus. Ut ſi quis &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. EX *CERTIS RATIONABILIBUS CAUSIS.* Cauſæ, ob quas poteſt Epiſcopus recipere, & admittere reſignationes exprimuntur ſigillatim in Bulla Beati Pii V. *la* 58. §. 3. videlicet illorum, qui ſunt ſenio confe-

confecti, aut valetudinarii, aut corpore impediti, aut vitiati: Crimini obnoxii, Cenſuris Eccleſiaſticis irretiti, qui nequeunt, aut non debent Eccleſiæ, vel Beneficio inſervire, qui plura Beneficia obtinuere, vel quorum ad aliud contigerit promoveri; Religionem ingreſſuri, vel Matrimonium contracturi, ſi ſtatum re ipſa id exequantur, & qui ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco Beneficii reſidere ſecuri.

2. *QUI SENIO CONFECTUS*. Qui dicantur ſenes, & qui valetudinarii, difficile eſt ſingulorum exempla recenſere, quia non omnibus regula una aptari poteſt; Undè videndus Pariſ. *de reſignat. lib. 5. quæſt. 6. a nu. 5. & per tot.*

3. *COMMODE SUSTENTARI*. Mandat Pontifex Pius in citata Bulla §. 3. *in fin.* quod nullus ex Beneficiatis reſignare volentibus in ordine Sacro conſtitutus, niſi in Religionem ingrediatur, admittatur ad reſignandum, niſi aliundè habeat, undè commodè vivere poſſit: Et ideò Epiſcopus antequam inſtantiam reſignare volentis recipiat, debet formiter de hoc certiorari.

4. *SCRIPTO RENUNTIAVIT*. Reſignatio debet fieri in ſcriptis, mediante ſupplicatione manu reſignantis, vel inſtantia judiciali ſubſcripta, vel etiam per Procuratorem ſpecialiter conſtitutum, Pariſ. *de reſignat. lib. 8. quæſt. 2. numer. 1. & ſeqq.*

5. *TEMPORE DEBITO*. Debent Epiſcopi extrà Curiam admittere, vel rejicere reſignationes, & renunciationes infrà menſem, & intrà eumdem terminum conferre, aliàs privantur illa vice facultate conferendi, ut obſervat Pariſ. *loco cit. de reſign. lib. 11. quæſt. 2. num. 6. & 7.*

6. *RECEPTO PER NOS*. Facultas recipiendi reſignationes, præſertim in Diœceſibus non exiguis ex cauſis ſuprà expreſſis, ad evitanda incommoda, & expenſas reſignare volentium, poteſt ſpecialiter committi, & delegari non tantum Vicario Generali, ſed etiam Vicariis Foraneis probis, & peritis, ut notat Pariſ. *de reſignat. lib. 7. quæſt. 14. num. 72. & 73.*

7. *NEC SIMONIÆ LABES*. Reſignationis factæ cum labe ſimoniaca caſus accidit *in una Januen.* cujus factum delatum ad *Sacr. Congreg. Concilii 31. Auguſti* 1696. ità exponebatur — *Havendo biſogno il Promotor Fiſcale della Curia Arciveſcovale d'eſaminare alcuni Religioſi Theologi, cioè un Gieſuita, un Benedettino, & un Agoſtiniano, come anco un Eccleſiaſtico Secolare in una cauſa Criminale di Simonia, che ſi pretende ſeguita nella rinuncia dell' Arcipretura di Voltri fatta da Gio: Maria Recagno a favore d' Antonio Maria Ceſtino: Detti Regolari, & Eccleſiaſtico Secolare ricuſano di ſottoporſi all' eſame con due motivi. Uno di haver conſultato inſieme ad inſtanza delli ſopradetti Recagno, e Ceſtino, e di havere tuttociò, che trattarono in detta conſulta ſotto ſigillo naturale, con che pretendono di non eſſere obligati a deporre il trattato, e ciò che confeſſaſſero li detti Recagno, e Ceſtino in quel congreſſo. L'altro ch' eſſendo Regolari non poſſono eſſere aſtretti dall'Ordinario, ſenza licenza del loro Generale, ricuſando però di concedergliela li loro Superiori locali.*

E perche pare, che la renitenza de' ſudetti a deporre quanto foſſe diſcorſo in detta conferenza, dia gran fumo, che nella medeſima foſſe confermata dall'una, e dall'altra parte la Simonia, e che verſaſſe circa il modo di ſanare l'errore commeſſo per le vie pratticabili, e forſe foſſe anche propoſto di ſcrivere alla Penitentiaria ſegreta, tanto più che il Recagno rinunziante ha confeſſato giudizialmente d' haver fatta la renunzia per lo sborſo di lire novemila, che ſe gli doveva fare, e che poi per la maggior parte gli è ſtata sborſata, e che foſſe fatta detta conſulta per l'effetto ſopradetto.

Quantumque ſi ſtimi, che l' obligo del ſigillo naturale non poſſa conſtringere detti Conſultori a tacere, quando riuſcirebbe in danno dell'Anima de' Simoniaci, e di un'intiera Parochia numeroſa per eſſere i rei in quella diffamati.

Si Supplica con tutto ciò a dichiarare ſe non oſtante il preteſo ſigillo naturale ſiano li medeſimi tenuti in queſto caſo a deporre ciò di che foſſero interrogati toccante detta prattica, e ſucceſſivamente concedergli facoltà

colta di poter conſtringere detti Regolari anco con cenſure à ſottoporſi all'eſame, affinche non reſti impunito un caſo di peſſimo eſempio.

8. Requiſitus ſuper expoſitis ab Eminentiſſim. recol. mem. Domino meo Card. Petruccio, quid ſentirem, votum ità aperui. Simonia eſt crimen, quod accedit hæreſi, deteſtabile, & exceptum, undè intereſt Reipublicæ, quod manifeſtetur, & qui ſcit delictum hoc fuiſſe patratum per ſecretam conſultationem, licèt revelare non teneatur: Tamen ad vitandum grave Reipublicæ damnum, vel tertiæ perſonæ prodendum eſt Judici legitimè interroganti, ſic probat Lazar. *quæſt. Canon. ſect. 2. quæſt. 16. nu. 5. & 6.* Hic adeſt grave damnum Reſignatarii, qui retinendo Beneficium per Simoniam acquiſitum de jure privatus exiſtit, & in malo peccati perſeverat, cum ſit excommunicatus, ut per Conſtitutiones B. Pii V. 58. relat. per Pariſ. *de confid. Benef. quæſt. 1. nu. 144. & 151.* Undè quatenùs aliundè probationes haberi non poſſint, concedenda videtur licentia pro compulſione Religioſorum.

Relata igitur inſtantia per Summarium ſub dicta die in plena Congregatione fuit reſcriptum — *Dilata, & Archiepiſcopus interim adhibeat alias probationes.* Hoc reſcriptum, ut mihi dignatus fuit referre idem Cardinalis, emanavit, quia non conſtabat de deficientia aliarum probationum, nec diligentias pro illis habendis factas fuiſſe exponebatur, & quod proindè Theologi prædicti non deberent cogi, niſi in ſubſidium ad deponendum. Cæterum quod major pars PP. erat in voto, quod ſigillum naturale non obligaret ad ſervandum ſecretum, quandò Religioſi Conſultores juridicè fuiſſent per legitimum Judicem interrogati.

Proviſionis Beneficii ſimplicis favore habentis aliud ſub eodem tecto.

FORMULA XX.

SUMMARIUM.

1 *Duo Beneficia ſimplicia etiam uniformia, dummodò incompatibilia non ſint, conferri poſſunt ab Epiſcopo ſub eodem tecto, ſi quodlibet de per ſe non ſufficiat ad proviſi ſubſtentationem.*

2 *Non tamen plura, etiamſi inſufficientia, & ſimplicia.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto &c.

Vitæ, ac morum honeſtas, aliaque probitatis, & virtutum merita, quibus fide digno commendaris teſtimonio Nos inducunt, ut Tibi ad gratias teddamur liberales. Cum itaque Beneficium ſimplex S. N. erectum ad Altare S. N. in Eccleſia noſtra Cathedrali, quod poſſidebat N. illius ultimus Poſſeſſor, qui diem ſuum nuper clauſit extremum, & cujus proviſio, collatio, & omnimoda diſpoſitio ad Nos ſpectat, ad præſens vacet. Nos meritorum tuorum intuitu, præfatum Beneficium ſic, vel alio quovis modo vacans, quamvis aliud *ſub eodem tecto* ſub invocatione S. N. obtineas, & poſſideas, cum quolibet de per ſe ad ſubſtentationem tuam *non ſit ſufficiens*, cum honoribus, & oneribus univerſis conferimus, & aſſignamus, & ſuper illorum retentione, & uniformitate, quatenùs opus ſit diſpenſamus. Teque coram Nobis perſonaliter conſtitutum in realem &c. (*& ſequere, ut in Formula X. & ſeqq.*) Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli. *N. Cancellarius Epiſcopalis.*

ADNOTATIONES.

1. *SUB EODEM TECTO.* Duo Beneficia ſimplicia, ſivè difformia, ſivè ſimilia, & uniformia ſint, dummodò non incompatibilia, conferri poſſunt ſub eodem tecto ab Epiſcopo, & abſque alia Papæ diſpenſatione retineri, dummodò quodlibet de per ſe ad ſubſtentationem proviſi non ſit ſufficiens, ſic declaravit *Sacr. Congr. Concil. in Alexandrina* 17. *Junii* 1630. his verbis -- *Inhærendo declarationibus aliàs factis, cenſuit facultatem diſpenſandi ſuper duobus Beneficiis ſub eodem tecto, quam habet Epiſcopus ex diſpoſitione juris communis, non eſſe ſublatam à Concil. Trid. c.* 17. *ſeſ.* 24. *dummodò quodlibet de per ſe non ſit ſufficiens ad ſubſtentationem proviſi*; Et ita cenſuit *in Cæſenaten.* 20. *Decembris* 1631.

Et in Aſſiſien. in qua exponebatur -- *Sacerdos Laurentius Vgolinus poſſidens Beneficium ſimplex in Eccleſia Cathedrali annui redditus ſcutorum quatuor cum dimidio &c. fuit præſentatus ad Cappellaniam in eadem Eccleſia Cathedrali erectam ad Altare Crucifixi annui redditus ſcut.* 15. *cum onere &c. ſed quia eidem inſtitutionem denegat Epiſcopus ſub dubio, quod Orator nequeat duo Beneficia uniformia ſub eodem tecto abſque diſpenſatione retinere, ſupplicat idem Orator declarari dicta duo Beneficia non eſſe uniformia, neque incompatibilia, & poſſe ab ipſo abſque diſpenſatione retineri* -- *Die* 12. *Januarii* 1697. *Sacr. Congr. cenſuit Oratorem nulla indigere diſpenſatione*. Et tradunt communiter *Januen. prax. Cur. Archiep. Neap. cap.* 64. *n.* 5. ex doctrina Felin *in cap. Ex parte il* 2. *num.* 3. *de reſcript.* Tondut. *quæſt. Benef. tom.* 1. *part* 2. *cap.* 5 §. 6. *nu.* 6. 7. & 8. Navarr. *conſ.* 16. *de Præb. lib.* 3. Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc. alleg.* 62. *nu.* 17. Panimol. *deciſ.* 31. *per tot.*

2. *NON SIT SUFFICIENS.* Duo tantùm Beneficia, ſi inſufficientia ſint ad ſubſtentationem proviſi, confert Epiſcopus ſub eodem tecto, non autem plura, quamvis difformia, & inſufficientia, ut advertit *Januen. loc. cit. nu.* 6. & declaravit *Sacr. Congr Concil. in Aquilana* 14. *Auguſti* 1632. -- *Epiſcopum habenti unum ſimplex Beneficium non ſufficiens ad illius ſubſtentationem, poſſe aliud ſimile conferre, ſed non poſſe plura, quamvis ſimplicia uſque ad ejus ſufficientem ſubſtentationem eidem conferre.*

TITULUS III.

De collatione ordinum, & requiſitis.

Edicti de ordinatione habenda.

FORMULA I.

SUMMARIUM.

1. *Superiores Regulares dimiſſorias Subditis concedunt ad ſolùm Epiſcopum Diœceſanum Monaſterii, in cujus familia ordinandus reperitur.*
2. *Regulares ordinandi tenentur exhibere ſolùm litteras dimiſſorias.*
3. *Ordinationes Sacrorum ordinum debent celebrari in Eccleſia Cathedrali, & non in Cappella Palatii Epiſcopalis*
4. *Qui natus, & educatus fuit inter Catholicos præſumitur baptizatus, & poteſt ordinari etiam ſine fide baptiſmatis.*
5. *Nato in partibus Hæreticorum ex Conjugibus Catholicis non poſſunt denegari dimiſſoriæ ex motivo deficientiæ fidei baptiſmatis. Idem teneas de confirmatione, & nu.* 6.
7. *Epiſcopus diſpenſat cum illegitimis ad ordines minores.*
8. *Requiſita ordinandorum juxtà diverſitatem Diœceſum variantur.*
9. *Epiſcopus poteſt, ſed non tenetur examinare Exteros ordinandos, qui habent teſtimonium proprii Epiſcopi de eorum idoneitate.*

N. Epi-

N. Epiſcopus N.

UNiverſis, & ſingulis *etiam Regularibus* intra noſtræ Diœceſis, & juriſdictionis fines commorantibus tenore præſentium notificamus, qualiter Nos Sacram Miniſtrorum Dei ordinationem, quæ ſtatutis anni temporibus ad Sacrorum Canonum præſcriptum fieri debet, die Sabbathi Quatuor Temporum poſt primam Dominicam Quadrageſimæ, quæ erit die.... menſis Martii currentis anni.... Divina favente clementia, generalem ordinationem *in noſtra Cathedrali* ſolemniter habituri ſumus. Propterea qui ad ſingulos Sacros majores ordines promoveri cupiunt per menſem ante coram Nobis deſiderium exponant ad præſcriptum *Sac. Concil. Trid. ſeſſ. 23. c. 5. de Reform.* & deinde in hebdomada poſt Dominicam Sexageſimæ, quæ erit.... Qui verò ad primam Clericalem Tonſuram, ſive minores ordines admitti cupiunt, ſe coram Nobis hic in Civitate, & RR. DD. *Examinatoribus noſtris* conſtituant ab hora.... uſque ad occaſum ſolis Feriæ quartæ, quintæ, & ſextæ infra hebdomadam dictorum Quatuor Temporum, ſecumque unuſquiſque deferat atteſtationes unicuique ordini ſuſcipien. neceſſarias, prout infrà continetur, ad effectum ſe examini ſubjiciendi, ut inveſtigatis ſingulis reſpectivè *ætate*, moribus, litteratura, *natalibus*, aliiſque *requiſitis, habiles ad id repertos* admittere poſſimus. Quamobrem mandamus omnibus Parochis Civitatis, & Diœceſis, ut præſens Edictum inter Miſſarum ſolemnia primo Dominico die publicè recitent vernacula lingua, ac promulgatum ad valvas Eccleſiæ affigant, & reliqua, quæ in eodem Edicto continentur adimpleant ſub pœnis arbitrio infligendis. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Requiſita Ordinandorum ſunt.

Pro prima Tonſura.

1 Fides Baptiſmi pro ætate ſeptem annorum, *c. In ſingulis 77. diſt.*
2 Fides confirmationis, *Trid. ſeſſ. 23. cap. 4. de Reform.*
3 Examen Teſtium ſuper legitimis natalibus, vita, & moribus.
4 Fides Magiſtri Scolæ.
5 Fides Parochi de vita, & moribus, & Doctrinæ Chriſtianæ frequentatione.
6 Examen, & approbatio.

Pro Regno Neapoli.

7 Fides Parochi de publicatione nominis, ætatis, cognominis, deſiderii, & originis promovendi.
8 Dimiſſoriæ directæ uni, & certo Ordinario cum expreſſione præfatas diligentias præceſſiſſe, ex Decreto *Sac. Congr. Deputatæ juſſu Gregor. XV. 22. Junii 1623.*

Pro Vltramontanis.

9 Dimiſſoriæ ſint recognitæ à Nunciis Apoſtolicis, & deinde in Curia *ex Bulla Vrban. VIII. Conſtitut. 33. ſecretis.*

Pro Ordinibus Minoribus.

1 Fides, ſeu Teſtimoniales de Tonſura, & Ordine jam ſuſcepto.

2 Fides Magiſtri Scholæ, necnon ſervitii præſtiti Eccleſiæ, cui ſunt adſcripti, & Doctrinæ Chriſtianæ frequentatione, niſi abſit cauſa ſtudiorum.

3 Fides Parochi de vita, & moribus, habitus Clericalis geſtatione, & de frequenti perceptione communionis.

4 Pro Accolitatu fides ætatis 12. annor.

5 Examen, & approbatio.

6 Si ordinandus ſit Exterus, litteræ dimiſſoriæ etiam pro prima Tonſura contineant cauſam, ob quam à proprio Epiſcopo ordinari non poſſit, aliàs non admittetur, *Concil. Trid. ſeſs. 7. cap. 11. de Reform.*

Pro Subdiaconatu.

1 Beneficium, vel Penſio Eccleſiaſtica, vel Patrimonium annui redditus ſcut..... quod jure realiter, & pacificè poſſideatur *Trid. ſeſs. 21. cap. 2. de Refor.*

2 Atteſtatio Parochi de publicatione Patrimonii (pro his, qui ordinantur ad hunc titulum) inter Miſſarum ſolemnia, necnon nominis, & deſiderii perſonæ ordinandæ.

3 Teſtimonialis de ultimo ordine minori ſuſcepto anno jam elapſo, niſi utilitas, vel neceſſitas Eccleſiæ aliud ſuadeat.

4 Fides de ætate viginti duorum annorum inceptorum.

5 Fides de ordinum jam ſuſceptorum exercitio, ſervitio Eccleſiæ, cui eſt adſcriptus præſtito, & Clericalis habitus, & Tonſuræ geſtatione.

6 Fides Parochi de vita, & moribus, Doctrinæ Chriſtianæ, ac communionis frequentatione.

7 Fides de Exercitiis ſpiritualibus in loco deſtinato peractis, ex Decret. *Sac. Cong. Epiſc. & Regul. juſſu ſan. mem. Innoc. XI. 9. Octobris 1682.*

Pro Diaconatu.

1 Teſtimonialis de ordine Subdiaconatus ſuſcepto.

2 De denunciationibus factis in Parochia.

3 De ætate viginti trium annorum inceptorum.

4 De Subdiaconatus exercitio, & ſervitio Eccleſiæ, cui eſt adſcriptus præſtito, ac Clericalis habitus, & Tonſuræ geſtatione.

5 De vita, & moribus, Doctrinæque Chriſtianæ, & Sacræ communionis frequentatione.

6 De pacifica poſſeſſione, & fructuum perceptione Beneficii, ſeù Penſionis, ſeù Patrimonii, ad quod, ſeù quam petit ordinari.

7 De Exercitiis ſpiritualibus in loco deſtinato peractis.

Pro Presbyteratu.

1 Teſtimonialis de ordine Diaconatus ſuſcepto.

2 De denunciationibus in Parochia.

3 De ætate 25. annorum inceptorum.

4 De exercitio ordinis Diaconatus, ſervitio Eccleſiæ, cui eſt adſcriptus, & Clericalis habitus, & Tonſuræ geſtatione.

5 De vita, & moribus, Doctrinæ Chriſtianæ, ac communionis frequentatione.

6 De pacifica poſſeſſione, & fructuum perceptione tituli, ad quem petit ordinari.

7 De exercitiis ſpiritualibus in loco deſtinato peractis.

Idem N. Cancellarius Epiſcopalis.

Promoveri non poſſunt.

Non baptizati, *cap. Veniens de Presbyt. non baptiz.*
Illegitimi, *cap. Presbyter 56. diſt.*
Minores natu, *c. Qui in aliquo 51. diſt.*
Non confirmati, *Concil. Trid. ſeſs. 23. cap. 4. de Reform.*
Neophiti, *dicto c. Qui in aliquo, & c. Quoniam 48. diſt.*
Uxorati, *Extravag. Jo: XXII. antiquæ &c.*
Bigami, *cap. Si quis 33. diſt. & tot. tit. de big. non ord.*

Cri-

Criminoſi, *cap. Laici diſt.* 33. *Concil. Trid. ſeſſ.* 14. *cap.* 7. *de Reform.*
Infames, *cap. Infames* 6. *quæſt.* 1.
Publicis rationibus impliciti, *cap. Legem* 53. *diſt.*
Servi, *cap. De Servorum, de ſer. non ordin.*
Eunuchi, *cap. Si quis* 55. *diſt.*
Corpore vitiati, *cap. Illitteratos* 36. *diſt.*
Inſigniter deformes, *cap. fin.* 51. *diſt.*
Amentes, & furioſi, *dicto c. Qui in aliquo.*
Energumeni, *cap. Communiter* 33. *diſt.*
Peregrini, & ignoti *dicto c. Qui in aliquo.*
Ebrietati, & gulæ dediti, *cap.* 23. *de vit. & honeſt. Cler.*
Uſurarii manifeſti, *cap. Epiſcopus* 47. *diſt.*
Rudes, & ignari, *Concil. Trid. ſeſſ.* 23. *per tot.*
Irregulares, *c. Sæpè de temp. ord. in ſexto.*
Suſpenſi.
Interdicti.
Excommunicati.
Morbo comitiali laborantes.
Lanii, Cauponæ, Mimi, Hiſtriones.
Qui ſæva exercuit, vel denunciavit ſecuta pœna, vel mutilatione.
Cap. Communiter, cap. Clerici diſt. 33. *cap. unico de vit. & honeſt. Cleric. in ſexto, Clem.* 1. *eod. tit. cap. His quibus* 23. *quæſt.* 8. *cap. Sententia ſanguinis nè Cleric. vel Monach. cap. Ex Litteris de exceſſ. prælat.*

ADNOTATIONES.

1. ETIAM REGULARIBUS. Superiores Regulares dimiſſorias eorum Subditis concedere non poſſunt ad Epiſcopum originis, ſed tantùm ad Diœceſanum illius Monaſterii, in cujus familia ordinandus poſitus eſt, ut mandat Decret. Clem. VIII. editum 15. Maii 1596. quod referunt Pac. Jord. *tom.* 1. *lib.* 3. *tit.* 6. *nu.* 23. Nicol. *in floſc. verb. Regul. n.* 34. Lantuſch. *Theatr. Regul. verb. Ordo.*

2. Regulares tamen ordinandi non tenentur exhibere atteſtationes ætatis, Parochi, nec Magiſtri Scholæ, ſed quoad hæc, & alia requiſita ſufficit teſtimonium ſuorum Superiorum, Barboſ. *ſuprà Concil. ſeſſ.* 23. *cap.* 5. Nicol. *lucubr. Can. lib.* 1. *tit.* 11. *poſt nu.* 32. *verſ. denique.*

3. *IN NOSTRA CATHEDRALI.* Ordinationes generales, præſertim ſi conferantur Sacri Ordines, debent celebrari in Eccleſia Cathedrali, non autem in Cappella Palatii Epiſcopalis, prout nonnulli Epiſcopi per abuſum faciunt contra expreſſam Concilii diſpoſitionem, quam ſervandam eſſe declaravit *Sacr. Congreg. Concil. apud* Garz. *de benefic. part.* 8. *cap.* 1. *num.* 77. *Sacr. Congr. Epiſc. apud* Fagnan. *in cap. Ordinando n.* 45. *de Simon. & Sacr. Congr. Rituum in Sarnen.* 9. *Jun.* 1696. *referente Eminentiſs. Card. Colloredo.*

4. *ÆTATES.* Si ordinandus ad probandam ætatem fidem Baptiſmatis non haberet, & agatur de nato ex Parentibus Catholicis, & fideliter inter hos converſato, præſumitur baptizatus, & hæc ſola præſumptio habetur pro veritate, & certitudine ad Text. *in c. veniens in fin. de Presbyt. non baptiz.* & ideò poſſet ordinari, dummodò non adeſſent probationes in contrarium eum non fuiſſe baptizatum, Nicol. *in floſc. verb. Dimiſſoriæ nu.* 5.

5. Immò quod etiam nato in partibus Hæreticorum ex Parentibus tamen Catholicis, non poſſint denegari dimiſſoriæ ex motivo deficientiæ fidei baptiſmatis reſpondit *Sacr. Congr. Epiſcop. in Lauden.* 30. *Auguſti* 1619.

6. Et quod dicitur de fide Baptiſmatis idem teneas, quoad Confirmationem, nam ſi non conſtaret, quem fuiſſe confirmatum, ſufficit juramentum confirmati reminiſcentis, & aſſerentis ſe hoc Sacramentum recepiſſe, ſi aliter probari non poſſet, Nicol. *lucubr. Can. lib.* 1. *tit.* 11. *de qualit. ordin. nu.* 4.

7. *NATALIBUS.* Cum illegitimis Epiſcopus diſpenſat quoad Ordines Minores vigore *cap.* 1. *de fil. Presbyter. in* 6. Piaſec. *prax. Epiſcop. par.* 1. *cap.* 1. *art.* 10. *num.* 15.

8 Requiſita Ordinandorum non ſunt ſemper eadem in omnibus Diœceſibus, quia præter præſcripta à Sac. Canonibus, & Concil. Trident., aliquando Epiſcopi illa exigunt pinguiora, prout eis magis in ſenſu ſuo expedire, & proficua eſſe arbitrantur. Aliqui enim etiam extra Regnum Neapolis volunt quod pro prima Tonſura fiant proclamationes in Eccleſia Parochiali, & quod initiandi deferant atteſtationes Fori Sæcularis, quod nullo unquam tempore fuerint inquiſiti-

criminaliter de delicto. Alii verò exigunt, quod Ordinandi in Sacris deferant atteſtationes de frequentatione collationum caſuum conſcientiæ. Alii denique requirunt in Ordinibus Sacris peritiam Cantus Gregoriani, de quibus requiſitis habetur ſparſim *in Synodibus Farfenſi de anno 1686. Albanenſi* 1689. *Æſino*, *& Cæſenatenſi 1695 ac Hoſtienſi* 1699. *Typis editis*.

9. *HABILES AD ID REPERTOS*. Hæc clauſula debet verificari in Subditis Ordinantis: Exteri enim, qui Ordines ſuſcipere cupiunt non eſt neceſſe, quod examinentur, dummodo in litteris dimiſſorialibus à ſuis Ordinariis quoad litteraturam, & idoneitatem approbentur. Quidquid etenim olim dixerint DD. de hoc, an ſcilicet Ordinans teneretur exteros iterum examinare, non obſtante approbatione proprii Ordinarii necne? & affirmativam ſententiam in praxi tenendam eſſe opinetur Pac. Jord. *lucubr. tom.* 1. *lib* 6. *num.* 17. *& trib ſeqq.* hodie contraria ſententia verior eſt, quam amplexa fuit *Sacr. Congreg. Concilii in Verulana* 17. *Januarii* 1693. in qua expoſito Dubio — *Epiſcopus Verulanus ad conſcientiæ ſuæ ſerenitatem ſupplicando refert: cum ſæpè contingat, quod mihi offerantur Ordinandi alieni Subditi præвia exhibitione litterarum Dimiſſorialium proprii Epiſcopi atteſtantis eorum litteraturam, & idoneitatem quæro — An ipſe teneat dictos Ordinandos iterum examinare ſuper dictis litteratura, & idoneitate?* Sacr. Congreg. reſpondit — *Non teneri, ſed poſſe*.

Litterarum Teſtimonialium Parochi de requiſitis pro prima Tonſura.

FORMULA II.

EGo infraſcriptus Parochus Eccleſiæ N. præſentibus litteris medio juramento teſtor N. qui ad primam Tonſuram Clericalem promoveri cupit in anno ætatis ... conſtitutum filium legitimum, & naturalem N. N. Conjugum ex mea Parochia fuiſſe baptizatum ſub die.. ut conſtat ex libro Baptizatorum dictæ meæ Parochiæ, in quo ſic habetur (*hic ponantur ipſamet verba libri.*)

Item teſtor fuiſſe confirmatum ab N. noſtro Epiſcopo (ſivè ab Epiſcopo N. de licentia) prout liquet ex libro Confirmatorum ejuſdem Parochiæ, in quo ſic habetur (*& hic ponantur verba libri.*)

Item morum, & vitæ integritate commendari, diebuſque Dominicis Doctrinam Chriſtianam frequentaſſe. In quorum &c. Datum &c.

Ego N. Parochus Eccleſiæ S. N.

Si autem atteſtatio eſt facienda in Regno Neapolis, aut in alio loco, in quo vigore Synodi, vel Edicti Epiſcopi debent fieri proclamationes, addenda erunt in fine ſequentia verba — *meque denique die feſto inter Miſſarum ſolemnia nomen, & deſiderium ejus in mea Parochiali Eccleſia denunciaſſe, nec quemquam de populo hac re per me requiſito, & admonito ullum impedimentum oppoſuiſſe.*

Quando autem Rector, vel Parochus, aut Archipresbyter non poteſt de omnibus unica atteſtatione fidem facere, tunc teſtetur per ſcripturas ſeparatas, prout infrà.

Ego infraſcriptus Archipresbyter Plebis N. teſtor N. in... ætatis anno conſtitutum filium legitimum, & naturalem N. N. Conjugum ex hac mea Parochia

rochia fuiſſe baptizatum ſub die.... prout conſtat ex libro Baptizatorum hujus Parochiæ, in quo ſic habetur, (*& ponantur ipſamet verba libri*) in cujus fidem præſentes litteras, etiam medio juramento manu propria ſubſcripſi, & ſigillo meo munivi Die....

Ego N. Archipresbyter Eccleſiæ Parochialis N.

Vel dicat – Teſtor me in libro, in quo deſcripti ſunt Baptizati ex mea Parochia adinveniſſe hujus natalis memoriam, his verbis adnotatam videlicet, &c.

Litterarum Teſtimonialium de Sacramento Confirmationis.

FORMULA III.

EGo infraſcriptus Archipresbyter Eccleſiæ Parochialis N. Teſtor N. Sacramentum Confirmationis ſuſcepiſſe ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. N. Epiſcopo, prout conſtat ex libro Confirmatorum hujus meæ Parochiæ, in quo ſic ſcriptum habetur, (*& ponantur verba libri*) in cujus rei fidem has præſentes litteras medio juramento manu propria ſubſcripſi, & ſigillo meo munivi hac die....

Ego N. Archipresbyter Eccleſiæ Parochialis N.

Litterarum Teſtimonialium de vita, & moribus, & Doctrinæ Chriſtianæ frequentatione.

FORMULA IV.

EGo infraſcriptus Archipresbyter Plebis N. teſtor quantum humana fragilitas noſſe ſinit N. ex mea Parochia eſſe honeſtis moribus, bonæque famæ, diebuſque Dominicis, & feſtis Doctrinam Chriſtianam frequentaſſe, & frequentare. In quorum fidem has præſentes litteras etiam medio juramento manu propria ſubſcripſi, & ſigillo meo munivi. Datum, &c.

Ego N. Archipresbyter, &c.

Denunciationis faciendæ à Parocho inter Miſſarum ſolemnia pro promovendo ad primam Tonſuram.

FORMULA V.

SUMMARIUM.

1 *Prima Tonſura poteſt conferri illi, qui habet requiſita Concilii, licèt ob aliquod impedimentum non canonicum non valeat aſcendere ad alios Ordines.*

2 *Subditi tenentur revelare Epiſcopo præcipienti ea, quæ tendunt in damnum Communitatis fidei, & publici boni.*

Digitized by Google

DEſiderando N. di queſta Parochia eſſere aſcritto alla militia Clericale con pigliare la prima Tonſura, ſe alcuno ſapeſſe ch'egli haveſſe canonico impedimento, per il quale non poteſſe aſcriverſi nella detta militia; come per eſempio ſe non foſſe creſimato, foſſe ſcommunicato, interdetto, irregolare, inquiſito, proceſſato, condennato, overo haveſſe *altro impedimento* perſonale, ò difetto, debba per carità, *& in virtù di ſanta ubbidienza* rivelarlo à me in termine d'otto giorni; accioche non trovandoſi alcuno de' ſudetti impedimenti poſſa pigliare la prima Tonſura.

ADNOTATIONES.

1. O' *ALTRO IMPEDIMENTO*. Prima Tonſura poteſt conferri illi, qui habet requiſita *cap.* 4. *ſeſſ.* 23. *de Reform.* licet ob aliquod impedimentum non canonicum non poſſit aſcendere ad alios Ordines, & non obſtante *cap.* 11. *ejuſdem ſeſſ.* quia Concilium ibi loquitur de quatuor Ordinibus minoribus tantum, ut advertit Barboſ. *in Sum. decif. Apoſtol. collect.* 598. *num.* 1.

2. *IN VIRTU' DI SANTA UBBIDIENZA.* In publicatione Edictorum, quæ continent hanc clauſulam Parochus, ſivè Curatus populo explicare curabit, quod hujus clauſulæ, ſeù præcepti vigore, tam mares, quàm fœminæ tenentur ſub pœna peccati mortalis revelare impedimenta, aliaque, quæ vergunt in damnum Communitatis, fidei, & publici boni, ſi certò ſciant, & revelare negligant: Subditi enim tenentur obedire Superiori talia præcipienti ex traditis *à Bonacin. tom.* 1. *diſput.*6. *tit. de oner. & obligat. denunc. punct.*1. §.4. *n.* 3. & 5.

Denuntiationis factæ atteſtatio.

FORMULA VI.

EGo infraſcriptus Archipresbyter Eccleſiæ N. teſtor, & fidem facio inter Miſſarum celebrationem die feſtivo nomen, cognomen, & deſiderium N. videlicet die.... menſis.... anno me denunciaſſe, & promulgatis iis, quæ impedire poſſunt, quo minus idem N. ad Clericalem ſtatum promoveri poſſit, omnes, & ſingulos monuiſſe, ut ſi quod notum haberent impedimentum, Chriſtiana ducti charitate, & præcepto obedientiæ obſtricti ad me deferrent, nullumque oppoſitum fuiſſe impedimentum. In quorum fidem mea manu interpoſito etiam juramento præſentes litteras ſubſcripſi, & ſigillo meo munivi hac die.....

Ego N. Archipresbyter, ſeù Parochus, &c.

Teſtimonialium Parochi complectentium omnia requiſita pro minoribus Ordinibus.

FORMULA VII.

EGo infraſcriptus Parochus Eccleſiæ N. præſentibus litteris medio juramento teſtor N. Eccleſiæ meæ Parochiali adſcriptum in collatione primæ Tonſuræ, & qui ad Hoſtiariatus, & Exorciſtatus minores Ordines promoveri cupit, probis moribus præditum eſſe, Habitum, & Tonſuram Clericalem geſtare ſolitum eſſe decentem, ſemel in Menſe Sacram Communionem ſumpſiſſe, functionesque

neſque Clericales exercuiſſe, ac denique Doctrinam Chriſtianam frequentaſſe, & aſſiduo labore huic exercitio incubuiſſe. In quorum, &c. die, &c.

N. Parochus Eccleſiæ N.

Teſtimoniales ſeparatæ pro eiſdem minoribus Ordinibus.

F O R M U L A VIII.

EGo infraſcriptus Parochus Plebis N. teſtor quantum humana fragilitas noſſe ſinit N. Clericum ex mea Parochia, qui ad minores Ordines N. N. promoveri cupit eſſe vitæ integritate, bona fama, atque moribus præditum, Habituque Clericali, & decenti Tonſura ſemper inceſſiſſe. In quorum fidem præſentes litteras teſtimoniales, etiam medio juramento manu mea ſubſcripſi, & mei ſigilli impreſſione munivi hac die....

N. Parochus Eccleſiæ N.

N. Teſtimonialium de perceptione Communionis.

F O R M U L A IX.

EGo infraſcriptus Archipresbyter Eccleſiæ Parochialis N. teſtor Clericum N. ex mea Parochia, qui ad minorem Ordinem N. promoveri cupit frequenter, & præſertim primis ſaltem diebus Dominicis cujuslibet menſis Sacroſanctæ Euchariſtiæ pabulo religioſè refectum fuiſſe. In quorum, &c. Datum, &c.

Ego N. Archipresbyter, &c. ſeù Confeſſarius.

Teſtimonialis de frequentatione Doctrinæ Chriſtianæ.

F O R M U L A X.

S U M M A R I U M.

1 *Clerici debent eſſe aſcripti Societati Doctrinæ Chriſtianæ.*

EGo infraſcriptus Parochus Eccleſiæ N. fidem facio Clericum N. ex mea Parochia, qui ad Acolytatus Ordinem promoveri cupit, *Cathalogum Confratrum* Doctrinæ Chriſtianæ adſcriptum, aſſiduo labore ad Doctrinam Chriſtianam ediſcendam, & edocendam incubuiſſe, & in diebus Dominicis, & feſtis incumbere. In quorum fidem præſentes teſtimoniales litteras etiam medio juramento manu mea ſubſcripſi, & mei ſigilli impreſſione munivi, hac die...

Ego N. Archipresbyter, &c.

ADNOTATIO.

1. C*ATHALOGO CONFRATRUM*. Supponitur in formula, quòd in Parochiali Eccleſia reperiatur erecta Sodalitas Doctrinæ Chriſtianæ, quæ juxta monitum Bullæ Beati Pii Quinti erigi debet in omnibus Parochia-

chialibus, & quòd Clerici in albo Confratrum reperiantur deſcripti, ut poſſint ſalutis dogmata alios docere, & condoceri: Cum non tantum indigeant hoc pabulo ligures montani, agreſtes, & rudes, ſed etiam qui mollibus veſtiuntur, & in Domibus Regum ſunt, ignorantiamque, & caliginem hanc mentibus effuſam, longè, lateque diffuſam deploremus.

Teſtimonialis de exercitio Ordinis, & ſervitio Eccleſiæ.

FORMULA XI.

SUMMARIUM.

1 *Clerici qui non deferunt Tonſuram, & Coronam patentem non debent promoveri.*

Clerici Beneficiati, & in Sacris Ordinibus conſtituti, ſi non deferant Tonſuram, & Coronam peccant mortaliter, ibid.

EGo infraſcriptus Parochus, &c. teſtor Clericum N. ex mea Parochia, qui ad minorem Ordinem Acolytatus promoveri cupit dictæ meæ Eccleſiæ ſervitio adſcriptum, functiones jam ſuſceptorum Ordinum in Habitu Clericali, & *decenti Tonſura* diebus feſtis in eadem Eccleſia devotè obiiſſe. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Parochus N.

ADNOTATIONES.

1. *ET DECENTI TONSURA.* Quia non pauci, qui Clericali militiæ nomen dederunt, verentur Clericalem Tonſuram, & Coronam patentem deferre, ac ſi Dominus, qui eos in partem ſuam vocavit, hujuſmodi texera ignominia veſtiret. Ideoque Epiſcopus ſi quos inveniat tali carere requiſito, abſtineat ab impoſitione manuum donec corrigantur, quia ex hujuſmodi defectu magnum indicium oritur eos veram vocationem non habere ad Statum Eccleſiaſticum, ſed Sæcularis Judicii fugiendi cauſa, & non Deo fidelem cultum præſtandi hoc vitæ genus elegiſſe. Sciantque Clerici Beneficiati, & Sacris Ordinibus initiati, quod ſi non incedant in Habitu, & Tonſura decenti, & coronam non deferant peccare mortaliter, ut tenent communiter Abb. *in cap. Si quis de vit. & honeſt. Cler.* & alii quamplures quos refert, & ſequitur Sperell. *deciſ. 66. num. 12.* Graff. *deciſ. aur. par. 1. lib. 3. cap. 3. num. 1. 2. & 3.*

Teſtimonialium Ludimagiſtri.

FORMULA XII.

SUMMARIUM.

1 *Ludimagiſtri non poſſunt exercere, niſi ab Epiſcopo approbati fuerint, etiamſi ab Univerſitatibus Laicorum fuerint nominati.*

EGo infraſcriptus Ludimagiſter, *qui approbatur*, & remiſſa fidei profeſſione Grammaticam, ſeu litteras humaniores doceo in loco N. Diœceſis N. medio juramento fidem facio Clericum N. qui ad minores Ordines N. N. admitti cupit meam Scholam ab anno .... uſque ad.... modeſtè frequentare ſolitum eſſe & bona indole, boniſque moribus præditum, & Chriſtianæ educatum eſſe, ac in litteris proficere. In quorum fidem mea manu præſentes ſubſcripſi, & ſigillo meo munivi. Datum hac die....

Ego N. Ludimagiſter loci N.

AD-

ADNOTATIO.

1. **Q**UI APPROBATUS. Poteſt Epiſcopus prohibere Ludimagiſtris exercitium Scholæ, quamvis fuerint nominati à Communitatibus Laicorum, niſi priùs fuerint ab eodem approbati, ut reſpondit *Sacr. Congr. Concil. in Aſculana Apuliæ* 28. *Julii* 1691.

Denunciationibus pro Ordinibus Sacris.

FORMULA XIII.

SUMMARIUM.

1 *Clerici quãdo dicantur malæ vitę, ut debeant ab ordinatione repelli.*

2 *In taxanda quantitate redditũum Beneficii pro titulo Ordinandorum non ſunt detrahenda onera Miſſarum, ſi Ordinandus donec aſcendat ad Sacerdotium pro rata Miſſarum aliundè habeat undè vivere poſſit, & numer.* 3.

4 *Patrimonium pro Ordinando ſemel conſtitutum ampliùs revocari non poteſt prætextu, quod fuerit ſictitiè donatum.*

5 *Patrimonium conſtitui poteſt à Patre, & Fratribus validè, etiamſi nihil donantibus remaneat pro victu.*

6 *Pater non poteſt donare uni filio Clerico pro Patrimonio in præjudicium legitimæ aliorum filiorum.*

ESſendo che il Chierico N. di queſta Parochia deſideri d'eſſer promoſſo al Sacro Ordine del... à titolo del ſuo Patrimonio (ò Beneficio, ò Penſione) in conformità del Sacr. Concilio di Trento, e dovendoſi queſto ſuo deſiderio manifeſtare à tutti. Perciò ſe alcuno ſapeſſe, che il detto N. habbia qualche canonico impedimento, per il quale ſia in habile al detto Sacro Ordine, cioè che non foſſe nato di legitimo matrimonio, ò foſſe ſcommunicato, interdetto, irregolare, inquiſito, querelato, proceſſato, condennato, ò haveſſe altro difetto notabile perſonale, ò foſſe *di mala vita, e coſtumi*, ò che non legitimamente poſſedeſſe il Patrimonio (ò Beneficio, ò Penſione) al cui titolo deve Ordinarſi, conſiſtenti in Terreni poſti nel Territorio.... vocabolo...ò che non foſſe *di annua rendita libera* di ſcudi... moneta corrente per la di lui congrua ſoſtentatione, ò pure che il ſudetto Patrimonio ſia ſottopoſto al fideicommiſſo, obligato, ipotecato, *ò finto*, ſimulato, e fiduciario, ò che chi hà coſtituito il detto Patrimonio ſia talmente gravato di debiti, ò peſi perſonali, *che non li reſtino altri beni* ſufficienti per il ſoſtentamento proprio, e della famiglia: per carità ſi prega, & in virtù di ſanta ubbidienza ſe gli comanda, che lo debba in termine d'otto giorni manifeſtare à me, acciò poſſa riferirlo al noſtro Illuſtriſſimo, e Reverendiſſimo Veſcovo, ò vero al di lui Vicario Generale, acciòche non trovandoſi neſſuno delli ſopradetti impedimenti poſſa il detto N. conſeguire il detto Sacro Ordine, e queſta è la prima Denuncia.

ADNOTATIONES.

1. **D**I MALA VITA, E COSTUMI. Tunc diceretur promovendus malæ vitæ, & malis moribus imbutus, ut poſſet repelli ab Ordinum conſecutione, ſi eſſet ſolitus arma portare, eſt enim res Clericis inhoneſta *c. Conventior* 23. *qu.* 4. ſi Tabernas frequentaret extra occaſionẽ itineris, ſi publicè aleis luderet, aut aliis ludis prohibitis tempus tereret, ſi haberet converſationem mulierum; Si delectaretur frequenti venatione, Choreis, & commeſſationibus, ſi impl caret ſe negotiis Sæcularibus: Circa quæ inquiſitio Examinatorum, ut plurimum verſari debet.

2. DI ANNUA RENDITA LIBERA DI SCUDI. In dignoſcenda

ſcenda ſufficientia, redditus Beneficii illius qui Ordines Sacros petit, Epiſcopi, ſivè eorum Vicarii animadvertere debent, quod in calculo introituum, non debent detrahi onera, ſi quæ habet Miſſarum, ſed inſpiciendus erit calculus omnium fructuum, oneribus Miſſarum non attentis ad conſtituendam ſummam à Synodo, vel conſuetudine Diœceſis requiſitam: Niſi tamen in fundatione Beneficii cautum eſſet, quod in caſu impedimenti, Beneficiatus teneatur per alium celebrare; & dummodo ordinandus donec aſcendat ad Sacerdotium pro rata Miſſarum aliunde habeat, quo vivere poſſit, ſic enim cenſuit *Sacr. Congreg. Concil in Tiburtina Ordinationis 8. Julii* 1690. quam reſolutionem confirmavit, & ſequi poſſe declaravit etiam poſt Bullam noviſſimam Innocent. XII. ad tollendos abuſus ordinandorum editam de menſe Novembris 1694. *in Signina Ordinationis* 14. *Aprilis* 1696. *& in Neapolitana, ſeù Scalen.* 19. *Februarii* 1701. quod valdè notandum videtur pro intelligentia illorum verborum in dicta Bulla §. *Licet verò contentorum*, ibi — *detractis oneribus per ſe ſufficiat*: quæ juxta ſenſum dictorum Decretorum referenda ſunt ad alia onera, non verò ad obligationem, & onera Miſſarum.

3. Et cum huic ultimæ Deciſioni, (ut verum fatear) meus intellectus non acquieſceret, quia mihi non videbatur conſona *Textui Concilii ſeſſ.* 21. *cap.* 2. *de Reformat.* neque dictæ Bullæ, nec ſententiæ aliquorum DD. nempè Ricc. *prax. for. Eccleſ. part.* 3. *reſol.* 354. *num.* 11. Capon. *diſcept.* 25. *num.* 26. ex quo Ordinandus poterat ratione abſentiæ, irregularitatis incurſæ, morbi incurabilis, vel delicti, ſe impotentem reddere ad celebrandas per ſe ipſum Miſſas Beneficio injunctas, & ita per alium, oneribus ſatisfactis, diminutionem redditiuum pati, & ampliùs ratam pro congrua ſuſtentatione non remanere, & ſic diſpoſitioni Concilii, & Bullæ non eſſe ſatisfactum: Nihilominus mihi ita opinanti reſpondebatur, quod lex reſpicit ad id quod frequentius accidit, & non ad ea, quæ raro contingunt, *l. nam ad ea ff. de leg.* Ideoque cum promovendus regulariter per ſe ipſum ſatisfacere poſſit oneribus Miſſarum Beneficio injunctis, benè verificatum remanet, quod habeat titulum validum, & ſufficiens percipiendo integros Beneficii fructus. Cumque ſapere non debeamus pluſquam oportet, ut monet Apoſtolus, oraculo Sacr. Congregationis ſtandum erit.

4. *O FINTO*. Patrimonium ſemel conſtitutum non poteſt ampliùs revocari prætextu, quod fuerit fictitiè conſtitutum, & donatum, nec admittitur conſtituens, aut donans ad allegandam, & probandam fictionem, ſed cogitur illud liberè ordinato conſignare, ſic reſpondit *Sacr. Congr. Epiſc. in una Januen.* 6. *Septembris* 1697. *proponente Eminentiſſimo Colloredo*.

5. *CHE NON LI RESTINO ALTRI BENI*. Hic non abs re notandum eſt, quod Patrimonium Clerici non diceretur fictum, neque fiduciarium, neque inſufficiens, ſi Patri unà cum Fratribus inſimul Donantibus nihil remaneret pro eorum victu, dummodo Donatio ſit realis, firma, legitimè facta, & tot bonorum, ut fructus aſcendant ad ſummam præſcriptam in Diœceſi, prout advertit Nicol. *lucubr. Can. lib.* 1. *tit.* 11. *poſt nu.* 23. *verſic. & quod Patri*, ubi Decretum Congregationis allegat.

6. Quidquid ſit quando ſolus Pater donat uni filio Clerico pro Patrimonio in præjudicium aliorum filiorum, non relicta eis legitima portione, ut diſtinguit idem Nicol. *lucubr. Civil. libr.* 2. *tit.* 7. *de donat. inter viv. num.* 15. *verſ. immò filius*, Ventrigl. *prax. part.* 1. *adnot.* 42. §. 1. *numer.* 24.

Teſti-

Teſtimonialium Denunciationis pro Ordinibus Sacris.

FORMULA XIV.

EGo infraſcriptus Archipresbyter, &c. fidem facio, ac medio juramento atteſtor qualiter vigore litterarum mihi à Reverendiſſimo D. N. Vicario Generali ſub die ... tranſmiſſarum, Clericum N. ex mea Parochia Sacro Ordine.... in futura proxima ordinatione initiari cupientem ad titulum Beneficii Eccleſiaſtici ſub invocatione N. annui redditus ſcut..... vel ad titulum Penſionis ſcut..... ſibi reſervatæ ſuper..... vel ad titulum Patrimonii conſiſtentis in uno Prædio ſito in Territorio . . . vocabulo . . . annui redditus ſcut. . . . denunciavi, ac illius nomen, & deſiderium in dicta mea Eccleſia tribus diebus feſtivis videlicet..... inter Miſſarum celebrationem publicè propoſui, promulgatiſque iis, quæ impedire poſſunt, quominus ille ad prædictum Sac. Ordinem promoveri poſſit, non ſolum quoad illius mores, & natales, verum etiam quoad qualitates Beneficii (*ſeù Penſionis, ſeù Patrimonii*) ſingulos monui, ut ſi quod cognoſcerent, atque ſcirent canonicum impedimentum charitate Chriſtiana, & præcepto obedientiæ ducti ad me deferrent, nullumque fuit oppoſitum impedimentum.

Teſtor item eum functiones Ordinum, quos jam recepit, in dicta mea Eccleſia, cui adſcriptus reperitur exercuiſſe, & tunc, & aliis ſemper Clericalem Habitum, & Tonſuram decentem geſtaſſe, Sacramque Euchariſtiam primis Dominicis diebus cujuslibet menſis ſumpſiſſe, Doctrinæque Chriſtianæ exercitia frequentaſſe. Præterea bono teſtimonio de legitimis ejuſdem natalibus, moribus, & vita à fide dignis, diligenti facta inquiſitione, commendatur. De ætate verò ex libro baptizatorum ſic conſtat (*& hic ponantur verba libri.*) In quorum, &c.

N. Archipresbyter Eccleſiæ Parochialis N.

Si autem Archipresbyter, vel alius Eccleſiæ Parochialis Rector, non valet, ſeù non vult omnia requiſita unica atteſtatione complecti, tunc poterit uti formulis ſeparatis ſupra poſitis pro Ordinibus minoribus, mutatis tantum nominibus, & ordine. Et ſi requiratur pro Ordinando in Sacris etiam fides de frequentatione collationum caſuum conſcientiæ, tunc formula poterit concipi, & extendi ſequenti, vel ſimili modo.

Teſtimonialium frequentationis conferentiæ caſuum conſcientiæ.

FORMULA XV.

SUMMARIUM.

1 *Conferentiæ caſuum conſcientiæ fiunt in loco ab Epiſcopo deſignato.*
2 *Ad Congregationes caſuum conſcientiæ coguntur omnes Confeſſarii Sæculares, cæteri hortantur, & num.* 3.

EGo infraſcriptus ad præſidendum diſceptationibus caſuum conſcientiæ fieri ſolitis ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. noſtro Epiſcopo *in loco N.*

Depu-

Deputatus, teſtor Clericum N. ex Parochia N. ad Sacrum Ordinem N. promoveri cupientem, eaſdem ab anno.... uſque ad.... continuò cum fructu *ſponte* frequentaſſe. In cujus fidem has præſentes litteras, etiam interpoſito juramento, manu propria ſubſcripſi, ac ſigillo meo munivi. Datum, &c.

Ego N. Præſes collationum caſuum conſcientiæ loci N.

ADNOTATIONES.

1. IN *LOCO N*. Conferentiæ Caſuum Conſcientiæ, quæ pro Parochorum, & Sacerdotum Ruralium profectu ex diſpoſitione Synodi Diœceſanæ, ſivè Edicti Epiſcopi, fiunt in locis Diœceſis, ſunt faciendæ in loco ab Epiſcopo arbitrando, & deſignando, non attento, quod locus ab Epiſcopo electus, & ad quem Parochi, & Confeſſarii etiam Dignitate inſigniti debent accedere, & intereſſe, non ſit dignior, & aliis prærogativis ſupra omnes decoratus, ut bis reſolvit *Sac. Congreg. Concil. in Forolivien.* 14. *Januar.* 1696. & 6. *Julii* 1697.

2. *SPONTE*. Ponitur in formula adverbium iſtud *ſponte* ad oſtendendum, quod Clerici, aliique Sacerdotes Sæculares non Confeſſarii poſſunt quidem, & debent hortari, ſed non cogi ad intereſſendum Caſuum Conſcientiæ conferentiis, ut pluries declaravit *Sac. Congreg. Concilii*, & noviſſimè *in Civitatis Plebis* 15. *Martii* 1692. in quà collatis Decretis, quæ ad invicem videbantur pugnare ad Dubium propoſitum — *An Epiſcopus poſſet compellere Canonicos Confeſſarios, cæteroſque Preſbyteros Cathedralis ſub pœna pecuniaria, ut accederent ad Congregationem Caſuum Conſcientiæ* reſponſum fuit — *Poſſe compellere omnes Sacerdotes Sæculares Confeſſarios, etiamſi Canonici ſint, cæteros autem hortari*.

3. Hæc reſolutio, quæ cum antiquis Decretis relatis à Pignatell. *conſult.* 18. *tom.* 8. à Panimol. *deciſ.* 1. *annot.* 18. *num.* 20. concordat, fuit deinde confirmata *à Congregatione particulari Deputata in Vigilien. Synodi* 20. *Maii* 1699. *in reſponſione ad* 35. *Decretum*, & iterum *in Congregatione generali in Ariminen* 18. *Julii ejuſdem anni*, & priùs *in alia Sancti Angeli Biſacciarum* 15. *Aprilis* 1690.

Teſtimonialis Cancellarii de tit. Beneficii.

FORMULA XVI.

PER præſentes fidem facio Ego infraſcriptus Curiæ Epiſcopalis N. Cancellarius, Clericum N. qui ad Sac. Ordines promoveri cupit, habere Beneficium Eccleſiaſticum in Eccleſia S. N. hujus Diœceſis ſub invocatione S. N. Erectum, ut conſtat ex litteris Collationis illi factæ per N. mihi exhibitis, illudque verè, & pacificè poſſidere, & eſſe annui redditus ſcut..... prout Teſtes ſuper his à me formiter examinati depoſuerunt, Teſtorque Reverendiſſimum D. Vicarium Generalem pronunciaſſe, & Decreto declaraſſe, præfatum Beneficium eſſe ſufficiens, ita ut idem N. Clericus ad illius titulum Sacris Ordinibus initiari valeat, ut conſtat ex actis meis. In quorum fidem has litteras meo ſolito ſigno, meaque manu roboravi Die, &c.

Ita eſt N. Cancellarius Epiſcopalis.

Teſti-

Teſtimonialis ejuſdem de tit. Penſionis.

FORMULA XVII.

SUMMARIUM.

1 E*Piſcopus non poteſt ordinare ſuum familiarem triennalem ad titulum Penſionis, nec Patrimonii pro utilitate Eccleſiæ, ſed requiritur Beneficium,* & *nu.* 2.

3 *Poteſt ad titulum Penſionis,* & *Patrimonii ordinare Viros doctos, vel Nobiles probatæ vitæ, quia his indigit Eccleſia.*

PRæſentibus litteris fidem facio Ego infraſcriptus Curiæ Epiſcopalis N. Cancellarius. Clericum N. *loci N. hujus Diœceſis*, qui ad Sacros Ordines promoveri cupit, habere Penſionem annui redditus ſcut.... ſuper Beneficio Eccleſiaſtico N. in Eccleſia N. ſub tit. N. prout conſtat ex litteris ipſius Penſionis expeditis Romæ ſub datum... menſis... anno.. mihi originaliter exhibitis, eique dimiſſa copia collationata, reſtitutis, illamque verè, & pacificè exigere, & poſſidere, prout Teſtes ſuper his à me formiter examinati depoſuerunt, & apparet in actis meis. Teſtorque Reverendiſſimum D. Vic. Generalem Decreto ſuo pronunciaſſe, Penſionem præfatam eſſe ſufficientem, ita ut idem N. ad illius titulum Sacris Ordinibus initiari valeat, quatenus Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. noſtro Epiſcopo, pro *utilitate, vel commoditate Eccleſiæ* videatur promovendus. In quorum &c. (*ut ſupra.*)

Ita eſt N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. L*OCI N. HUJUS DIŒCESIS.* Exteri, qui penſionem obtinuerunt ſuper aliquo Beneficio Diœceſis Epiſcopi Ordinantis, non efficiuntur ſubditi ad effectam, ut illis Sacros Ordines ſine Dimiſſoriis proprii Ordinarii conferre valeat, neque prætextu utilitatis Eccleſiæ, neque familiaritatis triennalis: ſed attenta præſertim Bulla Innoc. XII. de qua ſupra in adnot. Formulæ XIII. mentionem fecimus exigitur Beneficium in propria Diœceſi, ut declaravit *Sacr. Congr. Concil. in Tricaricen.* 27. *Julii* 1697. in qua propoſito Dubio — *An ſtante noviſſima Conſtitutione Sanctiſſimi D. N poſſit Epiſcopus familiarem trienalem ad titulum Patrimonii promovere ad Sacr. Ordines ob neceſſitatem vel utilitatem Eccleſiæ nullo collato Eccleſiaſtico Beneficio*: reſpondit: *Negativè*: & eſt contra Garz. *de benef. part.* 2. *cap.* 5. *num.* 81. Barboſ. *in ſumm. deciſ. Apoſtol. collect.* 353. *num.* 14. Tondut. *de penſ. cap.* 34. *nu.* 5. 6. & 16.

2. Et quod dicitur de Patrimonio procedit in titulo Penſionis, quia hæc nullum habet jus ſpirituale annexum, ſed conſiſtit in mera temporalitate, ſicuti Patrimonium, & utrumque ſignificat *Concil. Tridentin. ſeſſ.* 21. *cap.* 2. *de reform.* quidquid dicendum eſſet, præciſa dicta Bulla de familiari triennali, juxta ſenſum antiquarum declarationum *Sacr. Congr. Concilii ſupra d. cap.* 2. *ſeſſ.* 21. & *ſeſſ.* 23. *cap.* 9. *de reform.*

2. *PRO UTILITATE VEL COMMODITATE ECCLESIÆ.* Proſequendo explicationem clauſulæ præcedentis, advertitur hic, quod titulus Penſionis non recipitur niſi ſervata forma *Concilii Trident. cap.* 2. *de reform.* innovata (ad tollendos abuſus quamplurimum Epiſcoporum, qui paſſim ſine delectu admittebant abſque ulla Eccleſiæ utilitate, vel neceſſitate ordinandos ad titulum Penſionis, & Patrimonii) à Sanctiſſimo terque Maximo Pontifice Innocent. XI. *Decreto Sac. Congreg. Concilii ſub datum Romæ* 3. *Martii* 1679.

3. Neceſſitas autem, vel ſaltem utilitas Eccleſiæ pro admittendo Patrimonio, vel Penſione regulariter concurrit, & alteram adeſſe cenſetur, quoties agitur

agitur de promovendo Viro docto, vel Nobili probatæ vitæ, & integritatis, quibus valdè indiget Eccleſia *cap. ſuper ſpecula de præb. cap cum ex eo de elect. in 6.* Ricc. *prax. for. Eccleſ. tom. 3. reſolut. 457. num. 3.* Ventrigl. *prax. part. 2. adnot. 44. §. unico num. 29.* quod nota pro captando arbitrio Epiſcoporum, qui non ſemel rerum cortici hærendo excuſatione deficientiæ Beneficii, etiam hos ab ordinatione repellunt.

Teſtimonia iis ejuſdem de titulo Patrimonii.

FORMULA XVIII.

SUMMARIUM.

1 *Patrimonio conſtituto cum conditione, quod reverti debeat ad donantem, quoties ordinatus acquirat alia bona ad victum ſufficientia, non revertitur ſine Decreto ſubrogationis Epiſcopi, & nu. 2.*

3 *Patrimonium non poteſt ab Ordinato alienari, quamvis habeat alia bona unde vivere poſſit ſine licentia Epiſc.*

4 *Patrimonii poſſeſſio non ſufficit, niſi percipiantur fructus.*

PEr preſentes teſtimoniales litteras omnibus fidem facio Ego infraſcriptus, me die... menſis... anno... rogatum fuiſſe da *aſſignatione, & conſtitutione* Patrimonii facta R. N. Clerico N. à N. quod conſiſtit in ..... & eſt annui redditus pro parte Dominicali ſcut..... fidemque facio dictum Patrimonium à Reverendiſſimo D. Vicario Generali hujus Curiæ fuiſſe approbatum, ita ut ad titulum illius d. N. ad Sacros Ordines promoveri valeat, ſi ita videbitur expedire Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. Epiſcopo. Inſuper teſtor ſupradictum N. verè, & pacificè dictum Patrimonium poſſidere, *& fructus percipere* prout Teſtes ſuper prædictis à me examinati depoſuerunt; & de omnibus plenè conſtat ex actis meis. In quorum &c.

Ita eſt N. Cancellarius Epiſcopalis.

Si autem Inſtrumentum conſtitutionis Patrimonii non eſſe rogatum ab ipſomet Cancellario, ſed ab alio Notario, tunc in formula teſtetur de exhibitione Inſtrumenti mutatis mutandis.

ADNOTATIONES.

1. D*E ASSIGNATIONE, ET CONSTITUTIONE.* Sæpe in conſtitutione Patrimonii ſolet apponi conditio, quod ſi ordinandus eſſet proviſus poſt ordinationem quandocunque de Beneficio, vel bona aliunde acquireret, ex quibus commodè vivere poſſet, tunc, & eo caſu Patrimonium reverti debeat ad Conſtituentem, vel ejus hæredes, quæ tamquam licita eſt admittenda, & ſervanda, ut tradunt Garz. *de benef. par. 2. cap. 5. num. 169.* Nicol. *lucubr. can. lib. 1. tit. 11. nu. 23. verſ. limita ſecundo.*

2. At per ſimplicem acquiſitionem Beneficii Eccleſiaſtici, ſivè aliorum bonorum, non extinguitur titulus Patrimonii antea aſſignati, nec perdit exemptionem à gabellis, neque revertitur ad conſtituentem: Sed eſt neceſſe quod ab Epiſcopo ſivè ejus Vicario Generali, Beneficium (utcunque ad victum ſufficiens) ſivè bona per ordinatum acquiſita ſpecificè ſubrogentur ad inſtantiam ordinati, aut aliorum intereſſe habentium loco Patrimonii, cum ad eumdem Epiſcopum ſpectet recognoſcere, an Beneficium, ſivè bona ordinato perventa ſint tuta, & ſufficientia ad congruam illius ſuſtentationem, ut rejecta contraria

Sen-

Digitized by Google

Sententia, quam tenent Garz. *de beneſic. part. 2. cap. 5. num. 186. & alii apud* Bonacin. *de Sacram. Ordin diſp. 8. par. 5. nu. 41.* firmant de veriori Barboſ. *de off. & poteſtat. Epiſcop. alleg. 19. nu. 90.* Nicol. *lucubr. can. lib. 1. tit. 7. de remunc. num. 5.* Ventrigl. *prax. part. 1. adnot. 42. §. 2. num. 3.* ubi quod hæc Sententia in praxi ſervatur Panimol. *deciſ. 6. adnotat. 3. num. 6.* ubi Decretum *Sacr. Congr. Immunit. allegat. eadem Sacr. Congr. in Firmana* 10. *Julii* 1640. *lib. 3. decret. fol.* 123. *Civitatis Caſtelli* 5. *Maii* 1648. *lib. 4. fol. 49. tergo*.

3. Et hinc evenit, quod bona in Patrimonium aſſignata alienari, nec diſtrahi per ordinatum non poſſint, quamvis aſſecutus fuerit Beneficium, vel alia bona ſufficientia pro ſua congrua ſuſtentatione, antequam ſequatur Epiſcopi ſubrogatio, & licentia, ut probant mox allegatæ auctoritates; quod eſt notandum, quia non pauci falluntur.

4. *ET FRUCTUS PERCIPERE*. Non ſufficit nuda, & ſterilis poſſeſſio Patrimonii, ad cujus titulum quis promovetur, ſed debet eſſe pacifica, & cum perceptione fructuum Ventrigl. *prax. par. 1. annot. 42. §. 1. nu. 8.*

Teſtimonialium de Ordinibus collatis.

FORMULA XIX.

SUMMARIUM.

1 *EPiſcopus ordinando exterum debet in Teſtimonialibus mentionem facere de litteris Dimiſſoriis.*

2 *Et exprimere titulum, ad quem promovit, ſi contulit Sacros Ordines.*

3 *Ultramontanos non ordinat, niſi ad Formam Conſtitutionis Urb. VIII.* Secretis, *etiam ſi permaneret in Collegiis Italiæ.*

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

UNiverſis, & ſingulis præſentes noſtras teſtimoniales litteras viſuris, & lecturis fidem indubiam facimus, & teſtamur qualiter Nos die . . . menſis . . . . Anni. . . Sabbatho quatuor temporum, generalem ordinationem habentes in noſtra Eccleſia Cathedrali inter Miſſarum ſolemnia, dilectum in Chriſto N. (*Cum litteris Dimiſſorialibus*, ſui Ordinarii *ſi eſt exterus*) examinatum, approbatum, idoneumque repertum, per Examinatores à Nobis deputatos, ad ordinem (*ſi ordo eſt ſacer exprimat titulum ad quem ordinavit*) . . . . . juxta Ritum S. R. E. & *ſervata forma* Sacr. Concil. Tridentin. , ac Decretorum Sacr. Congreg. in Domino ritè promovimus. In quorum &c. Datum die . . .

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *CUM LITTERIS DIMISSORIALIBUS.* Quando ordinandus eſt exterus ſemper Epiſcopus in Teſtimonialibus debet exprimere ordinem contuliſſe vigore litterarum Dimiſſorialium, de quibus ſi poſtmodum non appareat, adhuc ordinanti credendum eſſet, ut reſpondit *Sacr. Congregat. Epiſcop. in Tarraconen. 29. Octobris* 1592.

2. *SERVATA FORMA*. Si verò Epiſcopus conferat Ordinem Sacrum, debet pro forma in Teſtimonialibus exprimere titulum, ad quem promotum ordinavit ad litteram Text. *in cap. ſi Epiſc. de præb. in 6*.

3. Et ſi agatur de Ultramontanis, ordines conferre non debet niſi illorum Dimiſſoriæ ſint recognitæ, & approbatæ per Nuncios, ſeu Collectores Apoſtolicos ad præſcriptam formam Conſtitutionis 35. Urbani VIII. *Secretis*, quamvis ordinandi permanerent in Collegiis Italiæ *Sac. Congr. Concil. in Bononien.* 15. *Martii* 1692. Indultum ſpeciale non haberent.

Teſtimonialium Collationis primæ Tonſuræ extra tempora.

FORMULA XX.

SUMMARIUM.

1 *Ordines minores poſſunt conferri extra Miſſam etiam ab Epiſcopo non jejuno.*

2 *Ordinandi non eſt neceſſe, quod examinentur ab Examinatoribus Synodalibus.*

3 *Clerici in ordinatione debent aſcribi ſervitio Eccleſiæ, & nu. 4. 5. 6. & 7.*

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

Univerſis, & ſingulis præſentes noſtras teſtimoniales litteras inſpecturis notum facimus atque teſtamur qualiter Nos die ... menſis ... anni ... particularem ordinationem celebrantes *in Cappella* .... Dilectum in Chriſto N. omnia requiſita habentem, examinatum per noſtros *Examinatores deputatos* idoneumque repertum, prima Clericali Tonſura initiavimus juxta ritum S. R. E. & ſervata forma Sac. Concil. Trid. eumque *ſervitio Eccleſiæ N. adſcripſimus*. In quorum omnium fidem præſentes noſtra manu ſubſcripſimus, noſtrique ſigilli impreſſione muniri juſſimus. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *IN CAPPELLA*. Nulla fit mentio in hac teſtimoniali de celebratione Miſſæ, ſed dicitur ordinationem fuiſſe factam in Cappella N. ad demonſtrandum, quod exceptis Ordinibus Sacris, qui de neceſſitate præcepti in Miſſa conferuntur *cap. quod ſicut de elect.* tàm Prima Tonſura, quàm etiam minores ordines poſſunt abſque Miſſa conferri, etiam à non jejuno, ut docent duo practici Epiſcopi Piaſec. *prax. Epiſc. part.* 1. *cap.* 1. *art.* 9. *num.* 6. Ventrigl. *prax. part.* 1. *adnotat.* 44. §. *unico nu.* 8.

2. *EXAMINATORES DEPUTATOS*. Non eſt neceſſe, quod Epiſcopus in examine ordinandorum adhibeat Examinatores Synodales, ſed poteſt aliis viris peritis hoc munus demandare *ad Textum clarum Concilii ſeſſ.* 23. *cap.* 7. *de reform.*

3. *SERVITIO ECCLESIÆ N. ADSCRIPSIMUS*. In promotione Clericorum mandat *Concil. Trident. ſeſſ.* 23. *cap.* 16. quod Epiſcopus illos tantum aſſumat, quos utiles, & neceſſarios pro ſua Eccleſia judicabit: & hinc oritur, quod ſervitio alicujus Eccleſiæ tempore collati ordinis debeant adſcribi, quicquid dicat in contrarium Garz. *de beneſ. part.* 2. *cap.* 5. *num.* 103. ubi aſſerit, quod hæc adſcriptio non ſit in uſu.

4. Nam iſte non uſus ſi fortè juxtà aſſertionem Garz. in aliquo Epiſcopatu irrepſit,

Digitized by Google

repſit, hoc evenire potuit ex incuria Epiſcoporum, quorum negligentia Concilii diſpoſitionem non abrogat: Cum enim Concilium adſcriptionem hanc fieri demandet non ſemel, nec perfunctoriè, ſed ſeriò, imperativè, & in tota ferè *ſeſſ.* 23. *de Reform.* ſequitur, quod non uſus non ſit allegabilis propter clauſulam ſublatam, & Decretum irritans, quod continetur in quolibet capite Concilii, ut notat Card. de Luc. *adnot. ad Concil. diſc.* 1. *num.* 16. *& de juriſd. dec.* 42. *n.* 5. Rot. *coram Dunoz. Jun. dec.* 899. *num.* 7.

5. Præterea erronea ſuppoſitio Garz. deſtruitur ex reſolutionibus Sac. Congregationis, quibus firmatur, quod Clerici, qui in ipſa ordinum ſuſceptione reperiuntur adſcripti alicui Eccleſiæ ſervitio, aliqua competenti mercede aſſignata, poſſint compelli ad ſerviendum, qui verò non fuerunt adſcripti, debeant adſcribi, ſecundum neceſſitatem Eccleſiarum, & ſi recuſent, privari debeant privilegiis Clericalibus, ut videre eſt apud Nicol. *lucubr. can. lib.* 1. *tit.* 22. *num.* 3. 4. *& per tot.* & iterum apud Pignatell. *conſ.* 56 *tom.* 3. qui Nicolio non citato eadem Decreta licèt ordine inverſo traſcribit.

6. Immo quod Epiſcopo non adſcribente, teneatur Clericum petentem adſcribere ſervitio Eccleſiæ, probat Barboſ. *in ſum. deciſ. Apoſtol. Collect.* 45. *num.* 1. Hincque patet, quam diſſonum ſit, & à veritate alienum, quod per non uſum ſanctio Conciliaris circa aſcriptionem Clericorum ſervitio Eccleſiæ utilitate plena, in deſuetudinem abierit.

7. Idcirco Epiſcopus peracto examine Ordinandorum, habitaque notula ab Examinatoribus omnium approbatorum illam in libro Ordinandorum ad id per Cancellarium parato, ſecundum ordinum dignitatem conſcribi faciat, & immediatè ſubſequens ſubſcribat Decretum.

Decreti adſcriptionis Clericorum ſervitio Eccleſiæ.

FORMULA XXI.

SUMMARIUM.

1 *Poſt ordinationem debet publicari Decretum aſcriptionis Clericorum ſervitio Eccleſiarum.*

Nos N. Epiſcopus N.

ORdinationem generalem in hac noſtra Cathedrali Eccleſia die craſtina Deo dante habituri, ſupra deſcriptos tamquam utiles, & neceſſarios pro ſervitio Eccleſiarum noſtræ juriſdictioni ſubjectarum, idoneoſque, & habiles in examine repertos, ad primam Clericalem Tonſuram, ordines minores, & majores reſpectivè promovere in Domino ſtatuimus. Quocirca Decretis Sac. Concilii Trid. inhærentes nunc pro tunc, & quando ordinati, & promoti jam fuerint, ſciant eos (qui aliàs adſcripti non ſunt) fuiſſe, & eſſe per Nos aſcriptos ſervitio infraſcriptarum Eccleſiarum, in quibus, & alibi ubi jam aſcripti forſan aliàs fuerunt, ſaltem diebus feſtis inſervire, & functiones ſuorum ordinum exercere debebunt, prout præſenti noſtro Decreto (immediatè *poſt ordinationem publicando*) aſcribimus, & illis inſervire, & functiones ordinum fungi mandamus, videlicet

N. N. Clericus Primæ Tonſuræ Eccleſiæ Parochiali N. loci N.
N. N. Clericus Acolytus Eccleſiæ Collegiatæ N. loci N.
N. N. Subdiaconus Eccleſiæ Collegiatæ N. loci N.
N. N. Diaconus ſervitio Eccleſiæ Cathedralis.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Digitized by Google

ADNOTATIO.

1. **P***OST ORDINATIONEM. PUBLICANDO.* Debet ſupradictum Decretum aſcriptionis publicari poſt ordinationem, ut promoti ſciant in qua Eccleſia inſervire, & functiones ordinum ad præſcriptum Concilii de mandato Epiſcopi exercere debeant, & poſtea in unaquaque Eccleſia, quæ habet Clericos ſervitio adſcriptos, Tabella eorundem retineri in loco viſibili: & ne de eorum aſcriptione valeant ignorantiam allegare, fiat de ea mentio in Teſtimonialibus collationis ordinis, ut in formula. Si quis autem illorum (ignorando humilitatem ſtatus ſui, intumeſcat) & dignitatem non merito, ſed divitiis exiſtimet, Eccleſiæque inſervire erubeſcat, pars hæreditatis ejus tranſibit ad alienos.

Teſtimonialium Collationis Ordinum vigore Brevis Apoſtolici.

FORMULA XXII.

SUMMARIUM.

1 **I***Ndulta Apoſtolica recipiendi extra tempora Ordines Sacros diſpoſitionem Sac. Concil. Trid. de non ordinandis ad titulum Patrimonii non relaxant.*

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

PER præſentes cunctis teſtamur, qualiter Nos vigore Brevis Apoſtolici ſub datum Romæ . . . legitimè recogniti, & ſub die . . . Nobis exhibiti in in noſtra Cathedrali Eccleſia dilectum Nobis in Chriſto N. Dominica, quæ fuit prima menſis . . . ad Subdiaconatus, die verò . . . quæ fuit feſtum S. N. ad Diaconatus, & poſtremò die Dominica, quæ fuit..... ad Presbyteratus Sacros Ordines inter Miſſarum ſolemnia adhibitis ſolemnitatibus juxta ritum S. R. E. & ſervata forma *Sac. Conc. Trid. ad titulum ſui Beneficii* ritè promovimus. In quorum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIO.

1. **A***D TITULUM BENEFICII.* Indulta Sedis Apoſtolicæ recipiendi extra tempora Ordines Sacros, diſpoſitionem Sac. Concil. Trid. de non ordinandis ad titulum Patrimonii, ſeù Penſionis, niſi ob neceſſitatem, vel utilitatem Eccleſiæ, non relaxant, prout declaravit Congregatio Deputata ab Innoc. XII. in Decreto ſuper reformatione Indultorum emanato 14. Decembris 1693. quo Epiſcopi ad executionem hujuſmodi Indultorum, minimè adſtringuntur: quod denuo probavit idem Pontifex in Conſtitutione pro tollendis abuſibus ordinandorum edita de menſe Novembris 1694.

Teſtimonialium Ordinationis non habendæ.

FORMULA XXIII.

SUMMARIUM.

1 **E***Piſcopus ordinando Regulares, qui non ſunt Diœceſani debet exigere Atteſtationem impedimenti Diœceſani Epiſcopi.*

2 *Pœna privationis Officii, & vocis, quando incurratur ante Sententiam declaratoriam n. 3. & 4.*

Uni-

UNiverſis, & ſingulis præſentes litteras teſtimoniales inſpecturis, notum facimus, & teſtamur, qualiter in proximis quatuor temporibus futuri menſis.... in hac Civitate N. neque in alio loco Diœceſis ob adverſam valetudinem (*ſive aliud impedimentum*, *vel abſentiam*) Illuſtriſſimi, & Reverendiſſimi D. mei Epiſcopi, ordinationes *non celebrantur*, In quorum fidem &c. Datum &c.

N. Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. NON CELEBRANTVR. Hæc teſtimonialis debet exigi à Regularibus, quando petunt ordinari ab alio Epiſcopo, quam Diœceſano, à quo ſolo juxta Decretum Sacr. Congreg. Concilii juſſu, & approbatione Clementis VIII. editum, (de quo in formula indictionis ordinationis habendæ ſupra mentionem fecimus) promoveri poſſunt, & debent.

2. Etenim non ſemel accidit (expertus loquor) quod hi ad effugiendum examen Epiſcopi Diœceſani, quem rigoroſum timent, & ab eo reprobari reformidant, mitiorem, & indulgentiorem exquirant, illumque propterea abſentem à Diœceſi, vel infirmum, aut impeditum, & ordinationem non tenentem effingere non verentur, neque dubitant.

3. Et hoc faciunt quia eorum Provinciales, & Superiores de abſentia, aut impedimento Epiſcopi Diœceſani, (prout tenentur ad formam dicti Decreti) nullam mentionem faciunt in litteris Dimiſſorialibus, ſed illas dirigunt Diœceſano cum clauſula illa æquivoca — *vel eo impedito ad quemlibet alium*, ut videre eſt in formulis Dimiſſorialibus à Lantuſch. extenſis, & relatis *in ſuo Theatr. regular. in verb. ordo*. Et ſic ordinandi Drecretum Apoſtolicum facilè eludunt, & ſuperiores pœnas in eo comminatas parvi faciunt, innixi Sententiæ in ore ferè omnium Authorum Regularium poſitæ, quod pœna privationis officii, vociſque activæ, & paſſivæ ipſo facto incurrenda in lege ſuperioris impoſita, & contenta, non obliget in conſcientia ante Sententiam declaratoriam ſuper commiſſo crimine, de qua latè Paſſerin. *de elect. cap. 25. quæſt. 51. per tot.*

4. At falluntur, quia ubi crimen, & legis transgreſſio eſt notoria, ut in hac facti ſpecie, declaratoria Judicis non requiritur, ut de communi teſtatur Fagnan. *in cap. quod à Prædeceſſore nu. 68. de Schiſmat.*

Teſtimonialis Cancellarii Ordinationis habitæ.

FORMULA XXIV.

EGo Cancellarius Curiæ Epiſcopalis N. infraſcriptus. Univerſis, & ſingulis per præſentes fidem indubiam facio, atque atteſtor, qualiter Illuſtriſſimus, & Reverendiſſimus D. N. Epiſcopus N. die... quatuor temporum menſis... in Cathedrali Eccleſia N. exiſtens, præſentibus ibidem RR. DD. Dignitatibus, & Canonicis Capituli, aliiſque Presbyteris inter Miſſarum ſolemnia, generalem Ordinationem celebrando juxta ritum S. R. E. & adhibitis ſolemnitatibus conſuetis, ſervatiſq; Sac. Concil. Trid. Decretis, & Sac. Canonum

Conſtitutionibus, aliiſque de jure ſervandis, infraſcriptos ad minores, & majores Sacros Ordines rite promovit, & ordinavit, videlicet.

Ad primam Clericalem Tonſuram.

N. N. & N. N.

Ad Oſtiariatus Ordinem.

N. N.
N. N

Ad Lectoratus Ordinem.

N. N.
N. N.

Ad Subdiaconatus Ordinem.

N. N.
N. N.

Ad Presbyteratus Ordinem.

N. N.
N. N.

Prout latiùs ex libro Ordinandorum in hac Cancellaria legaliter retenta conſtat. In quorum fidem &c. Datum &c.

Ità eſt. N. Cancellarius Epiſcopalis N.

TITULUS IV.

De Litteris Dimiſſorialibus Commendatitiis, & Teſtimonialibus.

Litterarum Dimiſſorialium pro prima Tonſura.

FORMULA I.

SUMMARIUM.

1. *In Regno Neapolitano Dimiſſoriæ diriguntur ad certum Epiſcopum.*
2. *Dimiſſoriæ, ut quis poſſit promoveri à quocunque non ſunt concedendæ ſine juſta Cauſa.*

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

Dilecto Nobis in Chriſto &c.

UT tu, qui legitimis es procreatus natalibus, Sacramento Chriſmatis delibutus, bonis moribus ornatus, fidei, legendi, & ſcribendi erudimentis imbutus, & ætate legitima conſtitutus, *à quocunque* Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. Antiſtite ritè & canonicè promoto, gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apoſtolicæ habente, quem ideo adire malueris, ad primam Clericalem Tonſuram

ram

ram initiari, eamdemque recipere poſſis, & valeas, *attenta noſtra abſentia* à Diœceſi tenore præſentium, licentiam concedimus in Domino, & impertimur. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Secretarius.

ADNOTATIONES.

1. A QUOCUNQUE. Dimiſſoriæ ut quis à quocunque Antiſtite poſſit ordinari non conceduntur ordinandis Regni Neapolis, ſed illuc debent concedi directæ certo Epiſcopo juxta Decretum Gregorii XV. emanatum de anno 1623. de quo mentionem fecimus in Edicto pro ordinatione habenda, & illud refert Nicol. *lucubr. can. lib. 1. tit. 11. de tempor. ordin. num.* 34. *ubi num.* 37. & 38. deciſum teſtatur, quod hoc Decretum non comprehendat Regulares, neque Ordinatos in Sacris vigore Brevis, neque exteros, qui poſſunt ab Epiſcopis Regni ordinari cum Dimiſſoriis ſuorum Ordinariorum, licèt non ſint directę ad certum Epiſcopum.

2. ATTENTA NOSTRA ABSENTIA. Litteræ Dimiſſoriales cum facultate promovendi à quocunque concedendæ ſunt ex juſta, & rationabili cauſa, quæ debet exprimi in ipſis litteris, ut mandat *Concil. Trident. cap. 11. ſeſſ. 7. de reformat.* & monet Piaſec. *prax. Epiſcop. par. 1. cap. 1. art. 2. num. 12.* & 17. Hic autem in formula exprimitur cauſa abſentiæ, quæ legitima reputatur, Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtolic. collect. 155. num. 3. verb. Dimiſſoriæ*, & *collect. 254. num. 4.* Paſſerin. *in cap. cum nullus num. 137. de tempor. ordin. in 6.*

Litterarum Dimiſſorialium abſenti conceſſarum.

FORMULA II.

SUMMARIUM.

1 *Dimiſſoriæ pro ordinibus minoribus aptiùs conceduntur cum clauſula* — Epiſcopo N. ordinationes tenente, *quam cum alia* — Pontificalia exercente.

2 *Dimiſſoriæ debent concedi ad tempus.*

3 *Abſentibus per longum tempus conceduntur Dimiſſoriæ abſque morum teſtimonio.*

4 *Dimiſſorias abſentibus non arctatis Epiſcopus non compellitur concedere*, & *n. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.* & *13. Quid virtute*, & *ſcientia præditis?*

N. Epiſcopus &c.

Dilecto &c.

UT tu à noſtra Diœceſi ſtudiorum cauſa abſens, qui legitimis es procreatus natalibus, morum probitate ornatus, ætate legitima, ac in Clericali Tonſura conſtitutus, nulloque, quod ſciamus, Canonico impedimento, quo minus ad Ordines promoveri poſſis, reperiris detentus, ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. N. in propria, vel aliena Diœceſi, de Ordinarii loci licentia, *Ordinationes tenente*, ad Oſtiariatus, Lectoratus, Exorciſtatus, & Acolytatus minores ordines promoveri poſſis, & valeas (dummodo quoad litteraturam idoneus reperiaris (ſuper quo conſcientiam Ordinan-

tis oneramus,) *& intra ſex menſes præſentibus utaris*, & non aliàs) *tua abſentia non obſtante*, licentiam, & facultatem utrique concedimus. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. **O***RDINATIONES TENENTE*. Solent ut plurimum Epiſcopi in litteris Dimiſſorialibus etiam pro ſolis minoribus ordinibus conceſſis, apponere hæc verba — *in propria, vel aliena Diœceſi de Ordinarii loci licentia Pontificalia exercente*, non advertentes, quod in collatione ordinum minorum, ut ſupra probavi, non eſt neceſſe, quod Epiſcopus exerceat Pontificalia ſolemniter: Unde ad removendum dubium, quod poſſet non inſipidè excitari, an ſcilicet verba ſupradicta — *Pontificalia exercente*, reddant licentiam conditionalem necnè, adeò ut non poſſit dici legitimè ordinatus, ſi ab Epiſcopo Pontificalia non exercente, dimiſſus eſſet promotus; mihi aptiora viſa ſunt verba in formula expreſſa — *Ordinationes tenente*, quæ complectuntur utrumque modum.

2. *ET INTRA SEX MENSES PRÆSENTIBUS UTARIS*. Sicuti Epiſcopus poteſt Dimiſſorias jam conceſſas revocare, ut dicit Biſs. *Hierurg. litt. D. verb. Dimiſſoriæ* §. 31. ita poterit pro tempore limitato duorum, quatuor, & ad ſummum ſex menſium illas expedire. Cum enim Dimiſsoriæ contineant teſtimonium de vita, & moribus, quibus præditi eſſe debent ordinandi, ſi poſt illarum conceſſionem tantum temporis effluxerit, quod ſufficiat ad probabiliter dubitandum mores fuiſse mutatos, non eſsent amplius ab Ordinante admittendæ, niſi aliundè conſtaret de continuatione proborum, morum, alioquin illas admittens ſe exponeret periculo ordinandi indignum, ut advertit Paſqualig. *ad Lauret. de franc. controv. par.* 1. *numer.* 278.

3. Et propterea abſentibus per longum tempus antequam Epiſcopus Dimiſsorias concedat, vel deberet quoad mores certum teſtimonium habere ab Ordinario loci ubi morati ſunt, vel in litteris (& hoc tutius erit) nullam de moribus fidem facere, & ſolum dicere, quod Ordinandus eſt legitimis parentibus natus, in legitima ætate conſtitutus, non contumax, nec cenſuris irretitus, quod ſciatur, quo vero ad mores, propter illius longam abſentiam nullum teſtimonium reddere poſse, ut docet Januen. *prax. Cur. Archiep. Neap. cap.* 81. *num.* 4. *Sac. Congreg. Concil.* 28. *Aprilis* 1575.

4. *TUA ABSENTIA NON OBSTANTE*. Hic dubium moveri poteſt. An ſcilicet Epiſcopo abſentibus Dimiſsorias concedere recuſante, ſit locus recurſui, ſive appellationi, adeo ut Epiſcopus poſſit à Metropolitano, aut Sac. Congregatione compelli? ſuper quo accipe ſequentia.

5. Nicol. *in floſc. verb. Dimiſſoriæ num.* 6. ex Decreto Sac. Congregationis Epiſcop. tenet, quod Dimiſsoriæ non ſint denegandæ degentibus in Urbe.

6. Fagnan. *in cap. ad aures num.* 22. *de tempor. ordin.* ex quadam declaratione Gregor. XIII. tradit, quod Ordinario recuſante quem ordinare, & cauſam legitimam recuſationis non allegante, committi ſoleat per Datariam Metropolitano, vel viciniori facultas recuſatum ordinandi; ex motivo, quod ordines abſque legitima cauſa nemini denegari debeant, & cum Fagnano concordat Nicol. *lucubr. Can. lib.* 1. *tit.* 11. *de temp. ordinat. num.* 12. *verſ. praxis*.

7. Tondut. *quæſt. benef. tom.* 2. *cap.* 127. *num.* 1. docet, quod Epiſcopo recuſante prætextu non juridico Clericum Beneficiatum examini paratum ſe exponere, ad

Sacros

Digitized by Google

Sacros Ordines promovere, eoque appellante ad Superiorem, committatur viciniori illius ordinatio: & hanc praxim ad Clericum non Beneficiatum extendit Paſſerin. *in cap. cum nullus num.* 138. *in fin. de tempor. ordin. in* 6.

8. *Sac. Congreg. Concilii in una Majoricen. Ordinationis*, in qua quidam Clericus degens in Urbe adverſus denegatas Dimiſſorias ab Ordinario recurſum porrexerat, ut Epiſcopus cogeretur ad illas tranſmittendas die 14. Januarii, & 4. Martii 1690. reſcripſit *lectum*.

9. *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regul.* recurſui Nicolai Retta laici Brunduſini præſentati ad Beneficium Juriſpatronatus, adverſus Archiepiſcopum, qui ad primam Clericalem Tonſuram eum promovere recuſabat 31. Auguſti 1691. reſcripſit — *Ad Archiepiſcopum, ut initiet Oratorem in caſu de quo agitur intra menſem, & quatenus non initiaverit, initietur à quocunque ſervatis ſervandis*.

10. *Item eadem Sac. Congregatio in alia Montis Faliſci* appellante Clerico Candelori 26. *Septembris* 1696. *& in Calagurritana* recurrente Clerico Dominico Frexenda in Urbe commorantibus, adverſus denegationem litterarum Dimiſſorialium ſuorum Ordinariorum, recurſus omnino, & abſolutè rejecit.

11. Ex quibus reſolutionibus (quicquid dixerint ſupracitati DD. regula conſtitui poteſt, quod quando agitur de aliquo modo arctatis, Beneficio proviſis, vel in Sacris conſtitutis, Dimiſſoriæ abſentibus denegari non debent, ſi non adſit aliquod canonicum impedimentum, & quatenus Epiſcopus deneget datur ad Superiorem recurſus, & tunc intrat doctrina Tonduti.

12. Si verò agatur de his, qui ex devotione, & ex mera libera voluntate, & motivo cupiunt ordinari, & tunc nec ordines conferre, nec Dimiſſorias concedere Epiſcopus compellitur: quia *Concil. Trident. ſeſs.* 21. *cap.* 2. *de Reform.* hos ordinari non deberi decernit, niſi Epiſcopus aſſumendos eſſe pro utilitate Eccleſiæ judicaverit: ſi ergo arbitrium, quod habet juſtè, & cum cauſa non interponat, Deum ſolummodo Judicem habebit, Barboſ. *de Offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 4. *num.* 66. hancque diſtinctionem veram eſſe, & ſervandam tenet quoque Card. de Luc. *de Benef. diſc.* 71. *num.* 3. *& ſeqq.*

13. Cenſeo tamen, quod Epiſcopi, qui abſentibus moribus, ſcientia, & virtute præditis, quamvis non arctatis, neque Beneficio proviſis Dimiſſorias denegant, non ſint laudandi, quia tunc irrationabiliter arbitrio abutuntur, quod ſemper etiam liberè, & abſolutè conceſſum regulari debet ad normam boni viri, ut dixit Rot. *deciſ.* 188. *num.* 31. *par.* 17. *recent.* & quod propterea pro his, juſtè illorum diſſenſum Superior ſupplere poſſit, & arbitrium interponere.

Litterarum Dimiſſorialium pro Ordinibus Sacris.

FORMULA III.

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

Tibi Dilecto Nobis in Chriſto N. de loco N. noſtræ Diœceſis, legitimis natalibus procreato, in Acolytatus Ordine, & ætate legitima vigintiduorum incæptorum conſtituto, morumque probitate, & ſcientia ornato, in Eccleſia N. Parochiali ex præſcripto Sac. Concil. Trid. proclamato, ab Examinatoribus noſtris deputatis idoneo reperto, & approbato, aliiſque à jure requiſitis prædito, nullaque cenſura Eccleſiaſtica, aut alio canonico impedimento (quod ſciamus) innodato, ut ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. N. Epiſcopo N. in propria Diœceſi Pontificalia exercente, Statutis à jure temporibus, ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem, ad titulum tui ſufficientis Patrimonii, de quo legitimè in noſtra

Curia conſtare feciſti (ad quem titulum te admittimus pro neceſſitate Eccleſiæ N.) promoveri poſſis, & valeas, attenta noſtra abſentia à Diœceſi, facultatem in Domino concedimus, & impertimur. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Secretarius.

Litterarum Dimiſſorialium pro omnibus Ordinibus Sacris pro in Urbe, vel alibi commoranti.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

1 *Dimiſſoriæ directæ Eminentiſſimo Cardinali Vicario Urbis, expediuntur ſine clauſula* — ſuper quo conſcientiam Ordinantis oneramus, *& quare.*

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis, &c. Epiſcopus N.

TIbi Dilecto Nobis in Chriſto N. legitimis natalibus procreato, in Acolytatus Ordine, & ætate legitima vigintiquatuor annorum completorum conſtituto, morumque probitate ornato, in Eccleſia Parochiali N. ex præſcripto Sac. Concil. Trid. proclamato, nullaque cenſura Eccleſiaſtica, aut alio canonico impedimento innodato (quod ſciamus) aliiſque à jure requiſitis prædito, ut ab Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo D. Cardinali N. Urbis Vicario, ſivè illius Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. V. Gerenti in eadem Urbe, vel Diœceſi propria Pontificalia exercente, Statutis à jure temporibus, ad Sacros Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus Ordines debitis ſervatis interſtitiis, aut illis non ſervatis, cum diſpenſatione tamen Apoſtolica, ad titulum tui ſufficientis Patrimonii, de quo legitimè in noſtra Curia conſtare feciſti (ad quem titulum Te admittimus pro utilitate noſtræ Cathedralis) promoveri poſſis, & valeas licentiam, & facultatem in Domino impertimur, & concedimus, dummodo tamen quoad litteraturam *idoneus, & habilis reperiaris*, cum Nos propter tuam abſentiam à noſtra Diœceſi, de ea cognoſcere nequiverimus. Volentes etiam, ut tu poſtquam fueris Ordinatus præcipuè in Ordine Presbyteratus exhibere tenearis in noſtra Cancellaria Teſtimoniales litteras tuæ Ordinationis infra menſem ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda, Nobis reſervata. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

AD-

ADNOTATIO.

1. **IDONEUS, ET HABILIS REPERIARIS.** In litteris Dimiſſorialibus, quæ diriguntur Eminentiſſimo Cardin. Vicario Urbis poſt clauſulam -- *dummodo idoneus, & habilis repetiaris*, non additur altera -- *ſuper quo conſcientiam Ordinantis oneramus*; quia propter reverentiam debitam Cardinalibus, quibus nec Papa reſcribendo, vel cauſas delegando jubet, ut juſtitiam faciant, ſed tantum ut audiant, & decidant, omittitur, ne per talem clauſulam illi injuriam inferri videatur, ut obſervat Zecch. *de republ. Eccleſ. tit. de Stat. Cardinal. num.* 9. *privil.* 11. Dian. *par.* 5. *tract.* 2. *reſol.* 37.

Litterarum Dimiſſorialium pro commoranti in Diœceſi.

FORMULA V.

SUMMARIUM.

1 *Dimiſſoriæ ſunt expediendæ cum expreſſione cauſæ.*

2 *Dimiſſoriæ nominatim per Epiſcopum defunctum conceſſæ poſſunt expediri per Vicarium Capitularem, etiam intra annum Sedis vacantis.*

Dimiſſorialium gratia non expirat morte concedentis, niſi per ſucceſſorem revocetur, ibid.

3 *Dimiſſoriæ an neceſſario concedendæ ſint in ſcriptis, & nu.* 4.

5 *Dimiſſoriæ abſolutè conceſſæ pro omnibus Ordinibus, non comprehendunt Ordines Sacros niſi exprimantur.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto &c. Ut tu, qui legitimis es procreatus natalibus, morum probitate ornatus, in ætate legitima conſtitutus ad Hoſtiariatus, & Lectoratus minores Ordines, jam promotus, & quoad ſcientiam, & alia requiſita per Nos, & Examinatores noſtros Deputatos examinatus, & approbatus fuiſti, ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. Epiſcopo. N in propria, vel aliena Diœceſi, de Ordinarii loci licentia, Ordinationem celebrante ad Exorciſtatus, & Acolytatus minores Ordines promoveri poſſis, & valeas (cum Nos corporis *infirmitate detenti* Ordinationem habere, & tenere non valeamus) licentiam, & conſenſum *per præſentes* damus, & concedimus. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. **INFIRMITATE DETENTI.** Nonnulli DD., quos referunt Barboſ. *ſuprà Concil. ſeſſ.* 7. *cap.* 11. *num.* 4. *Biſſ. Hierurg. litt. D. verb. Dimiſſoriæ* §. 16. aſſerunt, quod in aliquibus Provinciis ſit jam conſuetudine receptum, quod nulla cauſa in Dimiſſoriis aſſignetur cur concedantur. Nihilominus puto, quod Epiſcopus concedens Dimiſſorias debeat ſemper cauſam rationabilem conceſſionis exprimere, & aſſignare, quia Concilium (quod contraria conſuetudine abrogari non poteſt, ut ſupra probavimus) jubet illam eſſe exprimendam.

2. Si autem Epiſcopus poſt conceſſionem Dimiſſorialium ex infirmitate decederet, adhuc ſi expeditæ non eſſent pro illis Subditis, quibus nominatim fuerunt conceſſæ, poſſent expediri à Vicario.

cario Capituli, etiam intra annum Sedis vacantis, ut probant Barboſ. *de Offic. & poteſt. Epiſc. allegat. 7. num.* 23. Ventrigl. *prax. par. 1. annot.* 23. §. 2. *nu.* 13. Paſſerin. *in cap. Cum nullus nu.* 142. *de tempor. Ordin. in 6. Sac. Congr Concil. in Mexicana Litterarum Dimiſſorialium* 24. *Aprilis* 1700. quia Dimiſſorialium conceſſio eſt gratia, quæ non expirat morte concedentis, niſi per ſucceſſorem revocetur, Paſqualig. *ad Lauret. de Franc. par. 1. nu.* 275. *& ſeqq.* Ventrigl. *prax. part.* 2. *annot.* 15. §. 1. *num.* 43. Paſſerin. *in cap. Cum nullus nu.* 142. *de tempor. Ordin. in 6.*

3. *PER PRÆSENTES.* Donat. *prax. rer. Regular. tom. 3. par. 1. tract. 3. quæſt. 5. num.* 2. dicit, quod non ſit de eſſentia, quod litteræ Dimiſſoriales concedantur in ſcriptis, ſed quod ſufficiat conſenſus Epiſcopi dimittentis aliundè probatus. Huic Donati opinioni, oppoſita eſt altera Pac. Jord. *tom. 1. lib. 3. tit. 6. nu.* 143. qui tenet, quod aliter, quam ſcripto non debeant concedi.

4. Paſſerin. *autem conciliator in capit. Cum nullus de tempor. Ordin. num.* 134. dicit, quod ſi Dimiſſoriæ dentur in præſentia Epiſcopi Ordinatoris non ſit neceſſaria ſcriptura, quia conſtat viva voce Epiſcopo alieno de dimiſſione facta v. gr. Petro, ut poſſit ab eo ordinari: ſecus verò quando dimiſſio fit ad Epiſcopum abſentem, quia tunc ſcriptura ſit neceſſaria.

5. Advertat ulteriùs Epiſcopus, quod quando conceditur Dimiſſoria pro Ordinibus Sacris, debent hi neceſſariò exprimi: nam ſi concederetur abſolutè ad omnes Ordines, adhuc non venirent Sacri, Lauret. de Franch. *contr. part. 1. num* 272.

Litterarum Commendatitiarum pro Sacerdote diſceſſuro.

FORMULA VI.

SUMMARIUM.

1 *Litteræ Commendatitiæ non ſunt denegandæ non habentibus onus reſidentiæ.*

2 *Litteræ Commendatitiæ differunt à Dimiſſorialibus, & nu.* 3.

4 *Teſtimoniales circa mores non concedendæ, niſi mores noti ſint.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto &c. Cum ad limina Apoſtolorum Petri, & Pauli viſitanda, & alia tua honeſta negocia peragenda Romam adire cupias, & ea propter *noſtram licentiam* requiſiviſti, grati animi noſtri ſigna indubia oſtendere volentes, omnibus ubique, ad quos te pervenire contigerit *per præſentes teſtamur*, & notum facimus, te eſſe Sacerdotem Sæcularem *optimis moribus imbutum, Chriſtianiſque virtutibus præditum*: Miſſæ Sacrificium publicè celebrare, & ex Civitate (*vel Diœceſi*) te abire nulla Eccleſiaſtica cenſura, neque alio canonico impedimento, aut pœna, quod ſciamus, irretitum. Quare omnibus in Chriſto PP. Illuſtriſſimis, & Reverendiſſimis Epiſcopis, Archiepiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Vicariis, cæteriſque Eccleſiarum Miniſtris, & Officialibus, ad quos declinabis, quantum in Domino poſſumus te pro commendato damus: Rogantes eos, ut ad Sacra facienda perſonam tuam recipiant, Miſſamque, & alia Divina Officia celebrare permittant, & in cæteris tueantur. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

AD-

Digitized by Google

ADNOTATIONES.

1. NOSTRAM LICENTIAM REQVISIVISTI. De honeſtate requiritur licentia, non autem de neceſſitate: Nàm litteræ hujuſmodi commendatitiæ pro diſceſſu à Diœceſi iis, qui non habent Officium, Beneficium, aut aliam obligationem perſonalem, ſervitium, & reſidentiam exigentia, numquam ſunt denegandæ, Nicol. *lucubr. Can. lib. 1. tit. 22. num. 3.* quem aliquando ab Advocatis Curiæ citatum vidi ad probandum aſſumptum, quod Dimiſſoriæ pro Ordinibus, abſentibus non ſint denegandæ, quod Nicolius non dicit, quia illius verba, ibi – *non poſſe ab Epiſcopo denegari Dimiſſorias, ſeù licentiam manendi extra Diœceſim*, probant propoſitionem mox firmatam, non autem diverſam, & contortam in aſſumpto, quia ly *Dimiſſoriæ* accipitur pro licentia ſeſe abſentandi, & ſynonimè pro commendatitiis, ut indicat particula, *ſeù*, & benè obſervat Pac. Jordan. *tom. 1. lib. 3. tit. 6. num. 140. in fin.* Niſi tamen ageretur de Ordinatis ob neceſſitatem Eccleſiæ, nàm iſti locum, inconſulto Epiſcopo, deſerere non poſſunt, *Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 16. de Reform.*

2. *PER PRÆSENTES TESTAMVR*. Differunt litteræ commendatitiæ à Dimiſſorialibus, quia hæc dantur, quando proprius Epiſcopus non valens propter aliquod impedimentum Ordines conferre Clericis ſuis, illos dimittit ad alium Epiſcopum Ordinandos, quas *Concil. Trident. cap. 10. ſeſſ. 7. de Reform.* vocat reverendas, quo nomine utuntur Hiſpani, teſte Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg. 7. num. 3.* & de his agitur *in diſt. 72. & 73. per tot.*

3. Illæ verò (quarum duæ ſunt ſpecies) vel Clericis peregrinantibus conceduntur (ut hìc) ſine quibus in aliena Diœceſi non ſunt admittendi ad peragenda Sacra, *cap. Extraneo, & cap. Hortamur 71. diſt.* Vel dantur in teſtimonium, & commendationem morum Subditi, qui vigore Brevis Apoſtolici, aut Beneficii, poſtulat aliò ad Ordines promoveri, & hæ quæ etiam vocantur teſtimoniales ſunt dandæ ab eo, qui eſt meliùs edoctus de moribus, & vita Ordinandi: hodiè verò in hoc ſervanda erit Conſtitutio Innoc. XII. quæ incipit *Speculatores*.

4. *OPTIMIS MORIBVS IMBVTVM, CHRISTIANISQUE VIRTVTIBVS PRÆDITVM*. Elogium illud tunc in litteris commendatitiis erit faciendum, quando mores illius, cui conceduntur, Epiſcopo noti ſunt: aliàs quando mores ſtatui Clericali non correſpondent, vel de vitæ integritate fama dubia eſt, ſicco veſtigio pertranſeat: Quia ſi humana urgente ratione abeuntibus, ſivè abſentibus cum laude de moribus agat: hujuſmodi poſtea teſtimonio utuntur in Urbe, vel contra ipſummet Epiſcopum, ſi Dimiſſorias pro Ordinibus concedere nollet: vel in Dataria Apoſtolica pro obtinendis Beneficiis, ad excluſionem digniorum.

Sicque igitur regula, quod ſi Epiſcopus coram Deo de morum probitate teſtari vereatur, dicat in litteris Commendatitiis – *N. fuiſſe bonis moribus, & Chriſtianè educatum, & à Diœceſi diſcedere, vel diſceſſiſſe, abſque ulla Cenſura, aliovè canonico impedimento*: Nè poſtea Epiſcopo, qui Commendatitias litteras cum laude conceſſit, inferatur nota mutabilitatis, aut livoris, ſi Ordines, vel Dimiſſorias deneget.

Litterarum Commendatitiarum pro Canonico.

FORMVLA VII.

SUMMARIUM.

1 *Abſens ex juſta cauſa lucratur Diſtributiones.*

2 *Cauſa litis quando ſuffragetur ad lucrandas diſtributiones.*

3 *Canonicus, qui facto Capituli cogitur abeſſe lucratur diſtributiones.*

Canonicus, qui litem agit cum extraneo in abſentia, non lucratur diſtributiones, ibid.

4 *Licentia ſe abſentandi à reſidentia concurrente juſta cauſa non poteſt ab Epiſcopo denegari.*

Cle-

Clericus, qui habet onus reſidentiæ poteſt in caſu repentino diſcedere, abſque Prælati licentia, ibid.
5 *Canonici, qui poſſunt abſque licentia Epiſcopi abeſſe à reſidentia, cur petant licentiam abſentandi, & n.6.*
7 *Epiſcopus an poſſit licentiam extendere ad quatuor menſes, & num.8.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto, &c. Canonico noſtræ Cathedralis, &c. Tibi, *ut liti*, quam habes Romæ ſuper. . . . aſſiſtere poſſis, & faciliùs ad optatum finem illam perducere, ab hac Civitate, Urbem verſus diſcedendi *licentiam concedimus*, & impertimur. Atteſtantes te eſſe Canonicum Sacerdotem Sæcularem optimis moribus imbutum, ſcientiaque prædítum, Miſſamque publicè celebraſſe, & celebrare, nec te eſſe de aliquo crimine inquiſitum, neque condemnatum, nullaque alia Cenſura Eccleſiaſtica, aut pœna innodatum, quod ſciamus. Rogantes propterea omnes, & ſingulos Eccleſiarum Miniſtros, ad quos declinabis, ut te in talem recipiant, & admittant, Miſſamque, & alia Divina Officia celebrare ſinant. Præſentibus *ad tres tantum menſes* ad formam *Sac. Concil. Trid. ſeſs.* 24. *cap.* 12. *de Reform.* valituris. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *Ut liti.* Non ſolum ex cauſa litis, ſed etiam ex alia quacunque rationabili, (quæ tamen debet eſſe certa, & expreſſa) poteſt abſens à reſidentia cum licentia Epiſcopi petere non tantum fructus Præbendæ, quam etiam Diſtributiones juxtà Text. *in cap. Relatum*, ubi *gloſs. de Cler. non reſid.* Rot. *coram Manzan. deciſ.* 348. *num.* 1. *Add. ad Gregor. deciſ.* 154.

2. Cauſa verò litis connumeratur inter neceſſarias, adeout ſi hæc reſpiciat non tantum intereſſe Capituli, à quo Canonicus mittatur, ſed ſolummodò tangat ſtatum ipſius Canonici, & Canonicatus, vel agat pro defenſione jurium ſuæ Præbendæ, vel pro recuperatione fructuum, aut Diſtributionum, quos, vel quas Capitulum denegat, ac pro lite Urbem petat, & foveat juſtam cauſam, lucratur omnes Diſtributiones ex traditis à Ventrigl. *prax. par.* 1. *annot.* 19. §. 2. *num.* 10. & *ſeqq.* cujus ſententiam approbaſſe videtur *Sac. Congreg. Concilii in una Lauretana* 16. *Julii* 1695. favore Marii Orpinelli Theſaurarii Almæ Domus, qui cum haberet Indultum à Sac. Congregatione, Diſtributiones in abſentia lucrandi, Capitulum ſeſe oppoſuit illius executioni, & numquam Diſtributiones concedere voluit, donec ſuper dicti Indulti validitate (quod nullum, & ſubreptitium eſſe Capitulum prætendebat) ipſo Orpinello in Urbe commorante, & propriam cauſam patrocinante, pronunciatum non fuit, & poſt tertiam Cauſæ propoſitionem obtinuit Decretum — *recedendum à deciſis, & Orpinello deberi Diſtributiones, uſque ad diem captæ reſolutionis pro executione Indulti.*

3. Quo Decreto roboratur illa concluſio communiter recepta, quod ſi Canonicus facto Capituli pro defenſione ſui juris cogitur abeſſe, etiam abſque licentia Ordinarii, lucratur Diſtributiones, *Addend. ad Gregor dicta deciſ.* 154. quia tunc dicitur licentiam habere à jure *cap. Ex parte il* 2. *de Cler. non reſid.* Gratian. *diſcept.* 591. *num.* 42. Ventrigl. *prax. par.* 1. *annot.* 19. §. 2. *n.* 13. *Add. ad Buratt. deciſ.* 694.

Digitized by Google

694. *num.* 11. Quidquid eſſet ſi Canonicus litem ageret cum extraneo juxtà reſolutionem. *Sacr. Congreg. Concil. in Aquilana* 23. *Maii* 1626. *l. decr.* 13. *pag.* 5. allegatam in contrarium pro Capitulo in dicta Lauretana.

4. *LICENTIAM CONCEDIMUS*. Concurrente honeſta cauſa abſentiæ, licentia hujuſmodi non poteſt ab Epiſcopo denegari, aliàs datur recurſus ad Superiorem, qui licentiam Ordinarii ſupplendo ipſe concedat, vel ut Prælatum compellat ad illam dandum, ut docet Abb. *in dicto cap. Relatum num.* 6. *de Cler. non reſid.* ubi ampliat quod propter neceſſitatem ſubitò, & inopinatè occurrentem, poſſit Clericus, qui reſidentiam habet, ſe abſentare abſque licentia prælati, conſideratis tamen qualitate cauſæ, præjudicii, & facilitate petendi licentiam.

5. *AD TRES TANTUM MENSES*. In illis Cathedralibus, ubi non adeſt Statutum, vel conſuetudo, quæ longiùs ſervitii tempus requirat, regulariter poſſunt Canonici abſque licentia Epiſcopi per tres menſes abeſſe,ut non ſemel declaravit *Sacr. Congr. Concilii* apud Gallemart. *ſupra Concil. ſeſſ.* 24. *c.* 12. *nu.* 33.

6. At hìc licentia petitur non ut gaudeat Canonicus vacantia à Concilio conceſſa, ſed ut lucretur Diſtributiones, & ad Sacra admittatur extra Diœceſim: ac etiam quia cum Canonici non poſſint omnes, neque eorum major pars eodem tempore abeſſe à reſidentia, nè Eccleſia debito ſervitio fraudetur, recurrendum eſt ad Epiſcopum, in cujus arbitrio reponitur, quot debeant remanere, & quot poſſint diſcedere, *ut Sac. Congr. declaravit ſupra d. cap.* 12. *apud citatum Gallemart.*

7. Et hinc oritur quæſtio. An Epiſcopus ex juſta Cauſa poſſit ad quatuor menſes licentiam extendere, & affirmativam ſententiam ſequitur Gallemart. *loc. ſup. citato,* cui adhæret Piaſec. *prax. Epiſc. p.* 2. *cap.* 3. *art.* 2. *nu.* 19. *verſ. ultra tres*, ex Text. *in c. Inter quatuor de Cler. non reſid.* cuì nullibi fuiſſe derogatum tenet.

8. Oppoſitam ſententiam negativam amplectitur Garz. *de Beneſ. par.* 3. *cap.* 2. *n.* 406. ubi plura Decreta refert, huicque ſociatur Fagnan. *in c. Licèt nu.* 37. *de Præb.* concorditer firmantes, quod Epiſcopus licentiã abſentiæ, ultra tres menſes extendere non poſſit, niſi ex cauſis expreſſis in jure, & juxtà formam *c. Unici de Cleric. non reſid. in* 6. & hęc ſecunda ſententia in praxi ſervatur.

Litterarum Comendatitiarum pro abſente.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM.

1 *Clerici peregrinare non debent, niſi de licentia Epiſcopi.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto &c. Tibi qui nullum Officium, nec Beneficium, quod reſidentiam requirat in hac Diœceſi poſſides, & à nonnullis annis ad tua honeſta negocia peragenda ab eadem cum licentia noſtri Prędeceſſoris diſceſſiſti, modoque devotionis impulſu, ut Nobis ſupplicari feciſti Sanctam Lauretanam Domum petere cupias, ut eò pervenire fęliciter valeas, *licentiam concedimus*, & in Domino impertimur. Atteſtantes te eſſe Sacerdotem bonis moribus imbutum, & diſceſſiſſe ab hac Diœceſi, nulla Cenſura Eccleſiaſtica, ſeu Canonico impedimento irretitum (quod ſciamus) quominus Sacrificium Miſſæ, ubique de licentia Ordinarii locorum, & alia Divina Officia celebrare poſſes. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNO-

ADNOTATIO.

1. **LICENTIAM CONCEDIMUS**. Clerici peregrinare non debent, niſi de licentia Epiſcopi *cap. non oportet de conſecr. diſt. 5. cap. Magnæ verſ. cum enim de Vot.*

Litterarum Teſtimonialium pro Ordinando extra Diœceſim.

FORMULA IX

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus concedens Teſtimoniales de vita, & moribus, debet de illis inquirere.*

2 *Quæ ſint delicta, quæ irrogant infamiam.*

3 *Quæ ſit infamia facti, & qui de facto infames.*

Infamia juris non incurritur, niſi delictum ſit publicum, ibid.

4 *Infamia juris non tollitur per contrariam laudabilem vitam, ſicuti infamia facti.*

5 *Damnatus ad Triremes, quando dicatur infamis, & nu. 6. 7. & 8.*

9 *Teſtimoniales de vita, & moribus Ordinandorum ſunt ſubſcribendę ab Epiſcopo non à Vicario, niſi habeat ſpeciale mandatum.*

10 *Teſtimoniales de vita, & moribus non poſſunt ab Epiſcopo denegari.*

11 *Teſtimoniales de vita, & moribus debent continere tempus permanentiæ, & diſceſſus.*

Teſtimoniales Prælati nullius, non ſolum bonos mores teſtantur, ſed commendant, ibid.

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

PER præſentes cunctis indubiam fidem facimus atque teſtamur, Dilecto in Chriſto N. (qui ratione originis huic noſtræ juriſdictioni noſcitur ſubjectus) pro tempore, quo in loco N. & in quo ex legitimo matrimonio natus, educatus, & commoratus fuit ſuæ probitatis ſpecimen dediſſe, *bonaque fama, vita, ac moribus præditum* fuiſſe, & ex hac noſtra Diœceſi in ætate annorum ... *nullo delicto quod infamiam irroget patrato*, nullaque Eccleſiaſtica Cenſura, aut alio canonico impedimento (quod ſciamus) innodatum diſceſſiſſe, quò minus ad minores, ſeù majores Sacros Ordines ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. Epiſcopo N. ad formam præſcriptam Conſtitutionis ſa. me. Innoc. XII. Speculatores promoveri poſſit. In quorum fidem has teſtimoniales litteras, *manu noſtra ſubſcriptas*, expediri juſſimus. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. **BONAQUE FAMA, AC MORIBUS PRÆDITUM**. Antequam Epiſcopus hujuſmodi teſtimoniales concedat ſuper vita, & moribus illius, qui fidem poſtulat, examen teſtium fide digniorum, & Parochi atteſtationem exquirat, ac ſi ipſe Ordines conferre deberet: quia ideò ejus teſtimonium exigitur, ut tamquam de moribus promovendi melius edoctus, ordinans certior fiat eum eſſe dignum, prout præſcribit *Concil. Trid. cap. 8. ſeſſ. 23. de Reform.*

2. **NULLO DELICTO QUOD INFAMIAM IRROGET PATRATO**. Delicta, quæ de jure infamiam

miam irrogant ſunt. Apoſtaſia à fide. Hæreſis, ejuſque fautor. Crimen læſæ Majeſtatis. Uſura publica. Duellum. Homicidium ex propoſito commiſſum. Adulterium. Sodomia. Simonia. Raptus Mulierum. Hoſtilis perſecutio Cardinalium. Pugna publica cum feris. Poligamia. Lenocinium. Proſtitutio propriæ filiæ, vel neptis. Matrimonium cum Meretrice. Defectus naturalium. Hiſtriones Mercenarii. Perjurium notorium, relata à Piaſec. *prax. Epiſcop. part.* 1. *cap.* 1. *art.* 5. *num.* 2. *verſ. ſecundi generis*, & repetita à Panimol. *deciſ.* 89. *adnot.* 3. *num.* 2. quibus Sperell. *deciſ.* 77. *num.* 2. addit Officium Birruarii.

3. Infamia verò facti oritur, quando quis apud graves viros infamatur de frequentatione criminum, quæ non uno actu, ſed pluribus ſaltem quatuor dicitur inducta juxta Gloſ. *in cap Mos diſt.* 1. Graff. *conſil. lib.* 5. *de adult. & ſtupr. conſ.* 2. *numer.* 11. Et ſunt publici Aleatores, Vinolenti, Concubinam tenentes, Tabernas frequentantes, Mimis, & Hiſtrionibus Colludentes, & in Scena inhoneſta exercentes, ſed hæc ultima ceſſat arte relicta, Piaſec. *ubi ſupra* Garz. *de Beneſ. part.* 7. *art.* 8. *num.* 66. At adverte quod ad incurrendam infamiam juris neceſſe eſt, quod factum, ſeù delictum ſit notorium, nam ſi eſſet occultum, quis non cenſeretur infamis, Petr. Paul. Guazzin. *in tract. ad defenſ. animar. lib.* 2. *defenſ.* 6. *cap.* 46. *nu.* 5.

4. Differentia autem, quæ intercedit inter unam, & alteram infamiam hæc eſt, quod infamia juris non tollitur per contrariam laudabilem vitam, ſicuti infamia facti, quæ per triennalem vitam laudabilem aboletur, ut notat Pac. Jord. *lucubr. to.* 3. *lib.* 14. *tit.* 17. *nu* 111.

5. An autem damnati ad Triremes dicantur infames, negativam ſententiam cum ſuis Aſſeclis tenet Ricc. *dec. Cur. Arch. Neapolit.* 119. At contrariam affirmativam ſequuntur Ciarlin. *controv. for.* 207. *numer.* 53. Guazzin. *ad defenſ. reor. defenſ.* 33. *cap.* 4. *num.* 9. Barboſ. *de offic. & poteſtat Epiſcop. allegat.* 43. *num.* 15. Patterin. *de elect cap.* 25. *quæſt.* 49. *nu.* 578.

6. Has pugnantes ſententias conciliat diſtinctione Raynald. *obſerv. Crim. addit. ad cap* 8 *lib.* 1. *poſt tom.* 2. *pag. mihi* 28. ubi dicit, quod ſi reus fuit damnatus ad Triremes in abſentia ideſt in contumacia, & hunc non fieri infamem, niſi ſequatur executio ſententiæ contumacialis: ſi verò fuit condemnatus in præſentia, ideſt conſtitutus in Carceribus, & admiſſus ad defenſiones, & hunc fieri infamem, ſi delictum ſit tale, quod de jure irroget infamiam; nam ſi delictum de ſui natura non infamaret, non eſſet infamis, quia genus pœnæ (ut ipſe ait) non irrogat infamiam, niſi cauſa infamiam gignens, præcedat.

7. At ſi damnatus ad Triremes actu remigaſſet, quod tunc indiſtinctè efficiatur infamis, & ſolus Papa diſpenſet, vigore Decreti Congregationis Sancti Officii emanato de anno 1635 juſſu Urbani VIII. quod allegat.

8. Hujus inſpectionis effectus eſt magni ponderis, quia infamia hæc impedit aſſecutionem Ordinum, & Dignitatum, ac jam obtentos exerceri, etiam finito tempore condemnationis, & pœnæ, ut obſervat idem Raynald. *ibid in fin.* Nam ſemel damnatus de crimine irrogante infamiam, ſemper remanet infamis, juxta vulgatum adagium, pœna poteſt tolli, culpa perennis erit, quod refert Rot. *coram Arguell. dec.* 22. *nu.* 12.

9. *MANU NOSTRA SUBSCRIPTAS*. Teſtimoniales de vita, & moribus Ordinandorum debent ſubſcribi ab Epiſcopo: Nam teſtimonium Vicarii Generalis, niſi habeat ſpeciale mandatum concedendi Dimiſſorias, non ſuffragatur, ut declaravit *Sacr. Congreg. Concilii ſupra cap.* 8. *ſeſſ.* 23. *de Reformat.* his verbis — *Teſtimonio commendare &c. etiamſi eſſent abſentes, & ad titulum Penſionis, vel Patrimonii aſſumendi eſſent, ſed non teſtimonio Vicarii Generalis, niſi haberet ſpeciale mandatum concedendi Dimiſſorias.*

10. Nec poteſt Epiſcopus, niſi adſit aliquod canonicum impedimentum illas denegare juxta mentem *Sacr. Congreg. Concilii Neapolitana, ſeù Hyeracen.* 27. *Junii* 1699. *& in Neapolitana, ſeù Scalen. Ordinationis* 19. *Februar.* 1701. & alterius *Epiſc. & Regul. in S. Sever.* 13. *Maii* 1701. Et ratio convincens eſt, quia aliter eſſet in facultate Epiſcopi atteſtari debentis,

Ordinationes de jure ad Epiſcopum Beneficii ſpectantes impedire, vel Brevia Apoſtolica, quæ quotidie expediuntur pro Ordinandis extra tempora, & clauſula à quocunque (commendationem morum proprii Ordinarii exigentia, ut declaravit *Sac. Congreg. Concilii 28. Aprilis 1575.*) ſuſpendere, & eluſoria reddere.

11. In conceſſione autem Teſtimonialium de vita, & moribus, jurandum erit, quod ſemper tempus præciſum permanentiæ, & diſceſſus Ordinandi exprimatur: Niſi ſint expediendæ à Prælato inferiori nullius, qui mittit Epiſcopo viciniori Ordinandos proprios Subditos juxtà Cenſuram *Concilii cap. 10. ſeſſ. 23. de Reform.* & declaravit *Sac. Congr. Concilii in Nullius, ſeù Minerbien. 24. Januarii. 1699.* tunc enim formula varianda erit, & non ſolum mores atteſtandi erunt, ſed commendandi, Card. de Luc. *de jurisd. diſc. 16. & in adnot. ad Concil. diſc. 14. n. 18.*

Teſtimonialium idoneitatis pro Dataria:

FORMULA X.

SUMMARIUM.

1 *Servitium Eccleſiæ eſt præcipuum requiſitum pro obtinendis Beneficiis.*
2 *Clerici, qui Eccleſiæ non inſerviunt, repellendi ſunt ab ordinibus, nec Datariæ commendandi.*
Clerici, qui erubeſcũt Eccleſiæ inſervire, in parte Domini vocandi non ſunt, ib.
Clerici virtute, & moribus præditi ſunt verè nobiles, ibid.
Virtutum nobilitas facit gratum Deo Servitorem, ibid.
3 *Clericus pauper dignus præfertur Clerico diviti digniori.*

N. Epiſcopus N.

UNiverſis, & ſingulis, ad quos præſentes noſtræ litteræ teſtimoniales pervenerint fidem indubiam facimus, & verbo veritatis teſtamur N. nobilem Civem hujus Civitatis nullo delicto inquiſitum, neque aliqua Cenſura, ſeù Canonico impedimento (quod ſciamus) innodatum, eſſe Clericum in minoribus ordinibus conſtitutum ætatis . . . ſtudiis . . . incumbere, & Eccleſiæ Cathedrali *diebus Feſtis aſſiduè inſervire*, continuòque notas ſuæ probitatis præbuiſſe, & præbere, ac propterea *cum ſit pauper*, & nullum Beneficium poſſideat, ex ejus vitæ integritate, morum honeſtate, aliiſque Chriſtianis virtutibus, quibus pollet idoneum æſtimamus ad Beneficia Eccleſiaſtica, & Canonicatus etiam in Cathedralibus obtinenda ſine tamen Cura Animarum. In quorum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. DIEBUS FESTIS ASSIDUE INSERVIRE. Præcipuum requiſitum pro obtinendis Beneficiis eſt ſervitium Eccleſiæ, tùm ex diſpoſitione Sac. Canonum, tùm ex mandato *Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 11.* niſi fortè providendus cauſa ſtudiorum abſit: Et ſi requiſitum in Clerico deficeret, debet Epiſcopus atteſtationem idoneitatis, & ſufficientiæ, denegare, quia quandò Clerici moniti Eccleſiæ non inſerviunt, ac inſervire negligunt, & contemnunt, conjectura evidens eſt, eos hoc vitæ genus elegiſſe non ut fidelem Cultum Deo reddant, ſed ut redditibus Eccleſiaſticis proviſi dulciores ducant dies ſuos.

2. Hi

2. Hi etenim Clerici tamquam Eccleſiæ inutiles ſunt repellendi ab ordinibus, & non commendandi, & ſemper præferendi ſunt alii, qui de Eccleſia benemeriti gratum valeant eidem præſtare famulatum, juxtà monitum Text. *in cap. Grave de Præbend.* Nullo habito reſpectu ad nobilitatem conditionis, aut divitias atteſtationem depo entium: Quia ſi ipſi erubeſcunt Eccleſiæ inſervire, erubeſcat Epiſcopus eos in partem Domini vocare; Dominus enim ipſe eſt hæreditas eorum, *Deuter. cap.* 18. eiſque reſpondeat, quod nobilitas morum plus ornat, quàm Genitorum *cap. Nos qui* 40. *diſt.* Et quod, qui extollit nobilitatem, deprimit conditionem Clericatus, cum Piſcatori Petro, Fabri filio ſucceſſorem quæramus non Auguſto, ut nobilium faſtum retundendo eos increpat Gloſ. *in cap. Quoniam vetuſto* 24. *quæſt.* 1. *verb. invidia*. Et tandem quod non generis, ſed virtutum nobilitas, vitæque honeſtas gratum Deo faciunt, & idoneum ſervitorem, prout Papa docet *in cap. Venerabilis* 37. *de Præbend.* & notat etiam Ricc. *prax. For. Eccleſ. part.* 3. *reſol.* 322. *& par.* 4. *reſol.* 229. *n.* 3.

3. *CUM SIT PAUPER.* Expreſſio, ac mentio paupertatis valdè juvat, ſi fieri poteſt: Quia de jure Clericus pauper diviti, & carens Beneficio, jam proviſo præfertur cæteris paribus, Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſcop. alleg.* 69. *num.* 103. Immò ſi pauper ſit dignus, debet inſtitui omiſſo digniore divite, ut dicit Hoſt. *in cap. Tuam n.* 12. *de ætat. & qualit.* & alii apud Vivian. *de Jurep. par.* 2. *lib.* 12. *c.* 9. *n.* 9. & Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 2. *nu.* 12. quod intellige de Beneficiis ſimplicibus.

Teſtimonialis pro Dataria favore Sacerdotis.

FORMULA XI.

SUMMARIUM.

1 *Beneficia debentur habenti majores qualitates.*

2 *Canonicatus Cathedralis dicitur Beneficium ſimplex.*

Canonici Cathedralis debent habere majorem habilitatem, quam alii Clerici, ut poſſint conſilio Epiſcopum, & Eccleſiam juvare, ibid.

Canonici Cathedralis præſumuntur periti, & conſilio maturi, ibid.

N. Epiſcopus N.

UNiverſis, & ſingulis has præſentes teſtimoniales litteras inſpecturis notum facimus, & verbo veritatis teſtamur *Presbyterum N. J.U. D.* Civem hujus Civitatis nullo delicto inquiſitum, neque aliqua Cenſura Eccleſiaſtica, ſeù Canonico impedimento innodatum eſſe bonis, & honeſtis moribus imbutum, *ſcientiaque* præditum, & proindè ad quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica, etiam Canonicatus, *Præbendas*, & Dignitates in quibuſvis Cathedralibus, ac Collegiatis Eccleſiis, & præcipuè in hac Cathedrali N. obtinendas (ſine Cura Animarum) habilem, & idoneum æſtimamus, & reputamus. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *PRESBYTERUM N.* Habilitas ad Beneficia reſultat major ex Presbyteratu, quam ex ſimplici Clericatu, Rot. *coram Seraph. deciſ.* 968. *n.* 1. *&* 2. *& coram Dunoz. Jun. deciſ.* 118. *n.* 3. *& deciſ.* 950. *num.* 4. Et ſi commendatus haberet alias qualitates puta, quod ſit verſatus in Theologia, Confeſſarius, Exami-

minator, vel Judex Synodalis, vel alia munera laudabiliter exerceat, aut exercuerit, debet Epiſcopus, ſivè Vicarius Generalis in teſtimonialibus ſigillatim hæc exprimere, quia apud Datariam multum ponderant, & eſt de jure, quod Beneficia Eccleſiaſtica debeantur habenti maiores qualitates, ut dixit Rot. *in dicta deciſ.* 950. *n.* 9. *coram Dunoz. Jun.*

2. *SCIENTIAQUE PRÆDITUM* Quamvis Canonicatus etiam Cathedralis, juxtà doctrinam Navarr. *in conſ.* 11. *de injur. & dam. dat. & conſ.* 97. *n.* 6. *de Simon.* quem ſequitur Ricc. *prax. For. Eccleſ. par.* 1. *reſol.* 403. *not.* 6. dicatur Beneficium ſimplex: Nihilominùs ad illum obtinendum requiritur ſcientia major, quæ non exigitur in Clericis minorum ordinum, & quod Canonicus, non ſolùm linguam latinam rectè calleat, ſed in litteris ità profecerit, ut ſuo conſilio poſſit aliquando Eccleſiam, & Epiſcopum juvare, nè contingat ad Capitulum duci Oves, & Boves, ut inquit Lotter. *de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 50. *num.* 53. Jura etenim præſumunt Canonicos Eccleſiæ Cathedralis eſſe peritos, & conſilio maturos, *cap. Statutum de reſcript. in ſexto.*

3. *PRÆBENDAS.* Non tamen Theologalis, ſeù Pœnitentialis: Nàm ſi de harum proviſione agendum eſſet, teſtimoniales litteræ deberent fieri magis ſpecificæ, & commendari ætas, & cæteræ qualitates pro illis requiſitæ, de quibus jam ſuprà loquuti ſumus.

Teſtimonialium paupertatis pro Dataria.

FORMULA XII.

SUMMARIUM.

1 *Paupertas quomodò probetur.*
2 *Epiſcopus, qui de paupertate abſolutè teſtari non poteſt, mittit acta ad Datarium.*

N. Epiſcopus, ſivè Vicarius Generalis N.

PER præſentes fidem facimus, & teſtamur Petrum N. & Luciam N. hujus Diœceſis eſſe pauperes, & miſerabiles, adeout ex labore, & induſtria eorum victum ſibi ipſis parare cogantur, prout ex fide Parochi, & depoſitione *Teſtium familiarium vicinorum* fide dignorum Nobis conſtare fecerunt; In cujus rei teſtimonium præſentes dedimus ſubſcriptas, & ſigillo munitas. Datum, &c.

N. Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *TESTIUM FAMILIARIUM.* Licèt paupertas probetur etiam Teſtibus deponentibus de communi reputatione, & fama, ut tradit Tuſch. *litt. P. concl.* 162. *n.* 1. Rot. *coram Pamphil. dec.* 676. *n.* 1. ex illo principio, quod paupertas, uti qualitas connaturalis facilè præſumatur, & quilibet in hanc lucem pauper, & nudus ingreditur, *c. Sicut* 47. *diſt. D. Paulus* 1. *ad Tim. c.* 6. Nihilominùs modus tutior illam probandi eſt inductio Teſtium familiarium, ſeù vicinorum, qui præſumuntur informati, ut docent Gratian. *diſcept.* 660. *n.* 1. *& ſeqq.* Tuſc. *d. concl.* 162. *n.* 4. ubi dicit, quod meliùs probari non poteſt.

2. Si verò Teſtes inducti deponerent, quod Petrus, & Lucia poſſideant aliqua bona, & Ordinarius non poſſet de paupertate ſimpliciter, & abſolutè fidem facere, tunc illorum integrum examen mittitur ad Datarium, ad hoc, ut ipſe judicet, an diſpenſandi dici valeant pauperes, nec nè, juxta praxim, quam docet Corrad. *prax. diſpenſ. lib.* 8. *cap.* 5. *n.* 22.

Alia

Digitized by Google

Alia Epiſcopi domicilii.

FORMULA XIII.

PER præſentes fidem facimus atque teſtamur N,& N. in hac Ciuitate N. (ſeù Diœceſi (ab anno.... commorantes, & in qua domicilium contraxerunt eſſe adeò pauperes, & miſerabiles, quod ex labore, & induſtria ſua vivant, prout ex fide Parochi, & depoſitione Teſtium fide dignorum nobis conſtare fecerunt. In cujus rei teſtimonium &c.

N. Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

Teſtimoniales pro eo, qui impedimento detentus ad Urbem non valet accedere.

FORMULA XIV.

SUMMARIUM.

1 *A quibus exigatur Teſtimonialis paupertatis, & impedimenti accedendi ad Vrbem, & num. 2.*

Nos N. Epiſcopus, ſivè Vicarius Generalis N.

CUnctis per præſentes teſtamur N.N. hujus noſtræ Diœceſis pauperes, & miſerabiles exiſtere, & ex ſuis labore, & induſtria tantùm vivere. Et inſuper prædictum N. Oratorem, qui in Carceribus nunc retinetur (*vel quibuſdam habitualibus infirmitatibus ſcilicet) & hic exprimatur qualitas infirmitatis* (propter quas ſine vitæ diſcrimine) iter arripere nequaquam poteſt ad Romanam Curiam pro dicta diſpenſatione obtinenda. In quorum &c.

N. Epiſcopus, ſivè Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. SUpradicta Teſtimonialis exigitur ab illis, qui ſcienter Matrimonium contraxerunt, non obſtante impedimento conſanguinitatis etiam ex actu fornicario proveniente, compaternitatis, vel machinationis, & poſteà petunt à Sede Apoſtolica diſpenſari in forma pauperum. Et quia per Datariam quando caſus eſt publicus diſpenſatio hujuſmodi non ſolet concedi, niſi Oratores accedant ad Urbem: Ideò quando verè ſunt pauperes, & impediti, Ordinarius teſtatur de utroque, & conceditur diſpenſatio quamvis non accedant.

2. Hi autem, qui non ſunt impediti, ſi ſunt intrà centum milliaria tenentur accedere etiam in quarto gradu conjuncti: Cæteri verò Itali ultrà centum milliaria diſtantes, ſicuti etiam Hiſpani, & Portugallenſes, non niſi in ſecundo. Galli autem, Germani, & Poloni ab acceſſu diſpenſantur, ut docet Datariæ praxis.

Teſtimonialis ſuperviventiæ.

FORMULA XV.

SUMMARIUM.

1 *QUando exigatur Teſtimonialis ſuperviventiæ.*

N. Epiſcopus N. ſivè Vicarius Generalis N.

UNiverſis fidem indubiam facimus, & teſtamur per præſentes N. bona, & firma valetudine præditum, ſanum, & incolumem vivere, ut ex ejus aſpectu, & colloquio hodiè in hac Civitate ſecum habito dignoſcere potuimus, & ſic publicè ab omnibus reputari percepimus. Ideò ad ejus inſtantiam has teſtimoniales litteras noſtra manu ſubſcriptas, & ſigillo munitas expediri juſſimus Datum &c.

N. Epiſcopus, ſivè Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIO.

1. HÆc teſtimonialis requiritur pro abſente ab Urbe, qui officia vocabilia illic poſſidet, & fructus illorum exigere, vel alienationem in abſentia facere intendit: Ac etiam aliquandò in reſignationibus Beneficiorum, aliiſque ſimilibus cauſis.

Teſtimonialium approbationis in concurſu.

FORMULA XVI.

SUMMARIUM.

1 *TEſtimoniales concurſus debent continere nomina omnium approbatorum.*

2 *Prælectio concurrentium approbatorum poteſt explicari ab Epiſcopo poſt concurſum loco, & tempore diverſo.*

Examinatorum relatio debet fieri coram Epiſcopo collegiativè, ibid.

3 *Epiſcopus ſuſpenſus à juriſdictione, non poteſt præeligere digniorem in concurſu, quamvis jus conferendi Beneficia retineret, ſed jus ad Vicarium Apoſtolicum devolvitur.*

4 *Collatio Parochialis in menſe Papæ vacatæ dicitur voluntaria, quia Papa confert cui vult ex approbatis.*

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

ILluſtriſſimo, & Reverendiſſimo Domino Sanctiſſimi D. N. CLEMENTIS XI. Papę Datario, ac quibuſcumque aliis præſentes teſtimoniales litteras inſpecturis ſignificamus, quod vacante de menſe N. proximè præterito Parochiali Eccleſia ſub invocatione S. N. loci N. hujus noſtræ Diœceſis per

obitum

obitum N. extrà Roman. Cur. defuncti fuiſſe per Curiam noſtram mediantibus Edictalibus litteris juxtà formam, & præſcriptum Sac. Concil. Trid. & Conſtitutionem fel. record. Pii Papæ V. vocatos omnes de ſic vacante Eccleſia provideri cupientes, & cum in termino præfixo plures comparuiſſent, tandem iiſdem oppoſitoribus vocatis ſub die . . . præſentis menſis coram Nobis rigoroſo prævio examine per tres Examinatores in Diœceſana Synodo Deputatos, factam fuiſſe experientiam de doctrina, moribus, & ætate ſingulorum deſcriptorum, ac demùm ſervatis de jure ſervandis, præfatos tres Examinatores ex prædictis Oppoſitoribus, *approbatos* ad obtinendam dictam Eccleſiam Parochialem denunciarunt Rev. N. Sacerdotem loci N. Rev. N. loci N. & Rev. N. J. U. D. loci N. Nos autem ſucceſſivè poſt dictum examen, *& relationem*, magis idoneum judicavimus Rev. N. & pro obtinenda dicta Eccleſia eumdem *digniorem eligimus*. Et uti talem Sedi Apoſtolicæ remittimus, *ut gratiam faciat*. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. APPROBATOS. Non ſufficit, quod Epiſcopus in litteris teſtimonialibus Concurſus geſti, Datario digniorem referat, ſed debet exprimere, prout expreſſum fuit in formula quot fuerint ex concurrentibus approbati, & quem ipſe digniorem faciat, quia non ſemper Eccleſia confertur prælecto ab Epiſcopo, ſed aliquando etiam alteri ex approbatis, prout Papæ magis placet, & declaravit *Sac. Congreg. Concilii*, apud Corrad. *prax. Beneſ. lib. 3. cap. 3. num. 5. verſ. Unde in propoſito*. Verùm hodiè nova praxis obtinuit, quod ſola prælectione magis dignis, abſque aliorum concurrentium approbatorum expreſſione (quæ tantùm in caſu, quo ab irrationabili judicio Epiſcopi appellaretur, eſſet neceſſaria) proviſio concedatur.

2. *ET RELATIONE*. Non eſt neceſſe, quod prælectio Epiſcopi fiat in ipſo actu concurſus coram Examinatoribus, ſed ſatis eſt, quod explicetur etiam poſteà loco, & tempore diverſo, ut docet Cardin. de Luc. *de Paroch. diſcurſ. 1. num. 20.* Relatio autem Examinatorum ſuper idoneitate, & approbatione Oppoſitorum, debet fieri, coram Epiſcopo, vel eo abſente coram Vicario Generali ab omnibus collegiativè illicò peracto examine antequam diſſolvatur congreſſus, Cardin. de Luc. *dict. diſcurſ. 1. de Paroch. num. 21.*

3. *DIGNIOREM ELIGIMUS*. Si Epiſcopus reperiretur ſuſpenſus à juriſdictione, & haberet præſervatum jus conferendi Beneficia, non poſſet ex approbatis in concurſu Parochialis digniorem præeligere, ſed hoc jus pertineret ad Vicarium Apoſtolicum, ut præter Decreta, quæ referuntur à Fagnan. *in cap. Illa nè Sede Vac. num. 30. & ſeq.* & à Nicol. *in floſc. verb. Concurſus num. 2.* nuper declaravit *Sac. Congreg. Concil. in Sorana 12. Decembris 1699.*

4. *UT GRATIAM FACIAT*. Quia reſpectu Papæ dicitur voluntaria collatio, nàm confert liberè cui vult, dummodò ille cui confertur, ſit ex approbatis; Et ſic conferre magis uni, quàm alteri eſt voluntarium, & gratioſum, cum qui dat id, ad quod non tenetur liberalitatem exercere videatur, Gonzal.

ad regul. 8. Cancellar. §. 1. proœm. numer. 40. cum tribus ſeqq. Quamquam etiam Papa de rigore teneatur digniori conferre, nè lædatur juſtitia diſtributiva, & de facto confert, quoties proviſio fit de Parochiali, prævio concurſu habito coram Ordinario in menſe reſervato, ſervata forma Concilii.

Teſtimonialis pro aggregatione Confraternitatis.

FORMULA XVII.

SUMMARIUM.

1 C*Onfraternitates aggregatæ Archiconfraternitatibus Vrbis non gaudent privilegiis aggregantis, ſed indulgentiis.*

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

UNiverſis, & ſingulis per præſentes teſtamur in Eccleſia N. hujus Civitatis (*vel loci N. Diœceſis*) reperiri legitimè erectam Confraternitatem Laicorum ſub titulo . . . . . quæ in viſitandis Carceratis, & diſtribuendis illis, aliiſque pauperibus infirmis eleemoſynis, & aliis pietatis operibus cum uſu ſaccorum coloris . . . . ſe exercet. Cupienteſque iidem Confratres indulgentiarum, gratiarum ſpiritualium, aliorumque *Theſaurorum Cœleſtium fieri participes*, & proindè aggregari Ven. Archiconfraternitati N. Almæ Urbis: Idcircò cum in dicta Confraternitate à Nobis pluries viſitata, inſtitutum, pietas, & Chriſtianæ charitatis officia plurimum vigeant, non ſolùm noſtrum aſſenſum damus, ſed Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo D. Cardinali Protectori, & omnibus DD. Deputatis dictæ Ven. Archiconfraternitatis N. (*ſi aggregatio ſit facienda à Regularibus dicatur – Reverendiſſimo P. N. totius Ordinis N. Generali*) enixè in Domino eamdem Confraternitatem commendamus. In quorum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIO.

1. T*HESAURORUM COELESTIUM FIERI PARTICIPES*. Hæc clauſula ponitur ad demonſtrandum, & indicandum, quod Confraternitas aggregata non gaudet privilegiis aggregantis, ſed tantùm de indulgentiis, & gratiis ſpiritualibus fit particeps, ut reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regul. in una Brugnaten. 23. Novembris* 1691. *referente Cardinali Millino*.

Teſtimonialis de abſolutione data publicè excommunicato.

FORMULA XVIII.

SUMMARIUM.

1 Q*Vi fuit publicè excommunicatus, non præſumitur abſolutus, niſi appareat de abſolutione.*

EGO N. Confeſſarius Deputatus ab Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo N. Epiſcopo N. vigore litterarum Sacræ Pœnitentiariæ fidem facio, qualiter audivi

divi confeſſionem Sacramentalem N. & illi *abſolutionem Sacramentalem impertitus ſum* in forma Eccleſiæ conſueta, non ſolùm à peccatis, verùm etiam ab excommunicatione, quam ipſe N. incurrit ob . . . . In quorum fidem teſtimoniales has dedi ex loco N. die . . . menſis . . . . anni, &c.

Ego N. Confeſſarius Deputatus.

Loco ✠ Sigilli.

ADNOTATIO.

1. ABSOLUTIONEM SACRAMENTALEM IMPERTITUS SUM. Qui fuit publicè excommunicatus, præſumitur, quod adhùc cenſura innodatus exiſtat, niſi probet ſe fuiſſe abſolutum, juxtà punctualem Gloſ. *in cap. Propoſuit de Cler. excomm. vel depoſit. in verb. de abſolutione*, quam etiam refert Graff. *conſ. lib. 5. conſ. 5. num. 12. & deciſ. aur. par. 1. lib. 4. cap. 15. num. 22. & 24.* ubi monet pœnitentem, ut recipiat teſtimonium Confeſſarii de abſolutione in ſcriptis, ut poſſit oſtendere cum opus fuerit ſe abſolutum.

Teſtimonialis fructuum Beneficii.

FORMULA XIX.

SUMMARIUM.

1 *Quandò exigatur teſtimonialis Epiſcopi ſuper fructu Beneficiorum.*

N. Epiſcopus, ſivè Vicarius Generalis N.

UNiverſis, &c. teſtamur fructùs, redditus, & proventus Beneficii ſub invocatione N. in Eccleſia N. hujus Diœceſis, qui olim ad ſummam . . . . . . ſcutorum monetæ Romanæ longè excedebant, ità ob temporum injuriam imminutos eſſe, ut ad præſens detractis oneribus vix aſcendant ad ſummam ſcutorum . . . . ſimilium computato anno ſterili cum fertili, prout ex depoſitionibus plurium Teſtium in Curia noſtra Examinatorum patet. In quorum, &c.

ADNOTATIO.

1. HÆc fides, ſeù teſtimonialis exigitur à Dataria Apoſtolica ad effectum aliquandò regulandi Taxam pro componenda in coadjutoris; Aliquandò pro regulanda quantitate Penſionis ſuper Beneficio imponenda, vel reſervanda; Vel demùm, ut ſciat, an fructus excedant ſummam ducatorum duorum de Camera, quandò petitur expeditio gratiæ per ſolam Signaturam.

TITULUS V.

DE EDICTIS.

Edicti Viſitationis.

FORMULA I.

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

SAlubre viſitationis munus ad Sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini præſcriptum Deo adjuvante, aggredi, atque perficere cupientes, omnibus, & ſingulis noſtræ juriſdictionis fidelibus, cæteriſque, quorum intereſt notum facimus; Nos noſtra ordinaria, ac etiam delegata auctoritate viſitaturos omnes, & ſingulas Eccleſias hujus Civitatis, & Diœceſis, Cappellas, Oratoria, Altaria, Hoſpitalia, Collegia, Confraternitates, aliavè loca Pia, Monaſteria Monialium, & Regularium virorum, quæ vigore Decretorum Apoſtolicorum Nobis ſubjiciuntur, Capitulum Cathedralis, & Collegiatarum, & earum perſonas, necnon omnes Clericos, Confeſſarios, Priores, Syndicos, & Miniſtros Montium Pietatis, Hoſpitalium, Confraternitatum, & cæterorum locorum Piorum, ac univerſam Diœceſim.

Noverint igitur omnes ſupradicti, qualiter Nos die . . . menſis . . . anni . . . munus viſitationis in Cathedrali Eccleſia incæpturi ſumus eo animo, eoque conſilio, ut quantum in Nobis eſt Divina benignitate adjuti omni ſtudio ad ea incumbemus, quæ ad animarum ſalutem, ad Cultus Divini incrementum, ad Eccleſiarum ſtatum, morum reformationem, & Cleri diſciplinam, ſpectare judicaverimus. Quarè monemus omnes, & ſingulos, ad quos dictarum Eccleſiarum, Monaſteriorum, & Piorum locorum cura, vel gubernium, vel adminiſtratio, vel Miſſarum, ac Divinorum Officiorum celebratio, aliorumvè munerum functio pertinet, ut quo die loca prædicta viſitabimus proferant, ac oſtendant Nobis adminiſtrationis ſuæ libros, adimplementum Miſſarum, & aliarum obligationum: Necnon indicent onera locis impoſita, ſtatuta, conſtitutiones, bonorum mobilium, & immobilium Inventarium eorumdem. Capitulum verò Cathedralis, Dignitates, Canonici, Beneficiati, Parochi, Confeſſarii, Curati, Cappellani, cæterique Presbyteri, & Clerici Beneficia obtinentes, & non obtinentes totius noſtræ Diœceſis, viſitationis in ſuis reſpectivè Eccleſiis faciendæ ſuo tempore interſint, & aſſiſtant, ac ſui quiſque Beneficii, Dignitatis, Præbendæ, & Ordinis, quod in Ea Eccleſia obtinet, & officii, quod exercet, titulum, redditus, onera, & ſui muneris implementum oſtendat ſub pœna. . . . locis, & uſibus piis applicanda.

Si quis autem aliqua afferre voluerit, quæ Dei laudem, Eccleſiarum commodum, & utilitatem, & animarum ſalutem reſpiciant, eum hortamur in Domino, ut omnia Nobis ſermone, vel ſcripto patefaciat. Et ut nemo de præmiſſis ignorantiam

rantiam allegare valeat, hoc noſtrum Edictum ad loca ſolita promulgari juſſimus. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Alterius Edicti vernacula lingua.

FORMULA II.

SUMMARIUM.

1 *Viſitatio inter Curas Paſtorales præcipua.*
Viſitatio ſecundum aliquorum DD. Sententiam eſt de jure Divino, ibid.

2 *Epiſcopus viſitat Eccleſias Curatas etiam exemptas.*
Decreta Epiſcopi, facta in viſitatione Eccleſiarum exemptarum, prævalent Decretis ſuperiorum exemptorum, ibid.

3 *Eccleſiæ erectæ in ſolo Lateranenſi viſitantur ab Epiſcopis.*
Referuntur dubia ſuper hoc propoſita, & reſoluta, ibid.

4 *Privilegium exemptionis Eccleſiarum in ſola Lateranenſi ædificatarum, quas Eccleſias comprehendat.*

5 *Epiſcopus viſitat Oratoria publica Regularium, quæ ſunt extra Clauſtra, non tamen ea, quæ pertinent ad Religionem Hieroſolymitanam.*

6 *Oratoria, quæ ſunt in Cortili Palatii Laicorum quandò dicantur publica, & num. 7.*

8 *Confraternitates Laicorum erectæ, & inſtitutæ in Eccleſiis Regularium ſub ſunt juriſdictioni, & viſitationi Ordinarii in his, quæ ad obligationem Confratrum habent relationem.*

9 *Etiamſi Oratorium eſſet fundatum in ſolo Religionis Hieroſolymitanæ.*

10 *Epiſcopus viſitat Collegia quæcumque quamvis merè laicalia, ſi habeant annexam Eccleſiam, vel aliquod pium opus exerceatur.*

11 *Epiſcopus viſitat Monaſteria Monialium, etiam exempta quoad concernentia Clauſuram, non obſtante, quod anteà non fuerint viſitata.*

12 *Idem procedit quoad Hoſpitalia, & Montes Pietatis, & plura inquirit. nu. 15. 16. & 17.*

13 *Privilegium exemptionis à viſitatione Ordinarii non ſuffragatur, contrà legem fundationis, niſi expreſsè derogetur.*

14 *Papa præſumitur regulare ſuum arbitrium juxtà leges.*
Papa irrationabiliter agendo timet reprehendi, ibidem.
Papa preſumitur ſe conformare velle cum diſpoſitione juris, ibid.

15 *Bona decedentium in Hoſpitalibus deferuntur hæredibus.*

16 *Montes Pietatis, ſi propriis redditibus poſſunt ſuccumbere expenſis Miniſtrorum, nihil debent pro pignoribus exigere.*

17 *Epiſcopus viſitat Montes Frumentarios ad recognoſcendam labem uſurariam.*

18 *Epiſcopus viſitat Sæculares Eccleſias Nullius, & Eccleſias Parochiales Regulares exceptis locis à Concil. Trid. præſervatis, & nu. 19.*

20 *Epiſcopus in viſitatione debet Sacramentum confirmationis miniſtrare, ſed non poteſt pro eo procurationem recipere, non obſtante conſuetudine, & reſpondetur objectionibus, & nu. 21. 22. & 23.*

24 *Epiſcopus viſitando non poteſt recipere aliud, quam victualia moderata.*

25 *Epiſcopus viſitando non poteſt prætendere utenſilia, vecturas equorum, aut alias expenſas.*

26 *Epiſcopus poteſt incipere viſitationem ad Eccleſia ſibi benè viſa.*

27 *Epi-*

27 *Epiſcopus viſitat Capitulum, non obſtante quacumque exemptione, ſeù præſcriptione.*

28 *Epiſcopus in viſitatione poteſt exquirere teſtimoniales ordinum, & Bullas collationum Beneficiorum.*

29 *Epiſcopus in viſitatione debet inquirere, an Canonici, & Dignitates Cathedralis emiſerint omnes profeſſionem fidei.*

30 *Canonici Cathedralis, qui profeſſionem fidei non emiſerunt tenentur ad reſtitutionem fructuum perceptorum.*

Epiſcopus non poteſt relaxare fructus perceptos ab iis, qui non emiſerunt profeſſionem fidei, ibid.

Capitulum non poteſt habere pro præſente Canonicum, qui defecit in emiſſione profeſſionis fidei, ibid.

31 *Capitulum ſine conſenſu Epiſcopi ſtatuta non concedit.*

32 *Capitulum debet habere Tabellam horariam.*

33 *Ob aeris intemperiem poteſt tolerari, quod Horæ Canonicæ non incipiantur ab ortu ſolis, ſed protrahantur.*

34 *Capitulum debet retinere librum reſolutionum Capitularium.*

35 *Capitulum poteſt variare ſuas reſolutiones.*

36 *Capitulum debet convocari certa die, & hora.*

Epiſcopus formam præſcribit convocationis Capituli, ibid.

Canonicorum Vota debent dari collegialiter, non uti à ſingulis extrà Capitulum, ibid.

37 *Epiſcopus in viſitatione recognoſcere debet reliquias.*

38 *Reliquiarum cuſtodia debet eſſe penes Eccleſiaſticos.*

39 *Laici ſunt capaces retinendi clavem Reliquiarum pro cuſtodia, ſi retinent ex conſuetudine, vel conſenſu Rectoris.*

40 *Laici quando poſſint prætendere conceſſionem clavis Reliquiarum, & 41. ad 50.*

49 *Reliquiæ, quæ proveniunt ex donatione Laicorum, & quarum claves, vel altera ab ipſis retinentur, & expenſæ pro ornatu ſubminiſtrantur, viſitari poſſunt ab Epiſcopo quamvis retineantur in Eccleſiis Regularium.*

50 *Eccleſiæ, & Beneficiati tenentur conficere Inventaria.*

51 *Epiſcopus in viſitatione tenetur Verbum Dei prædicare.*

52 *Epiſcopus in viſitatione recognoſcit erectiones Confraternitatum.*

Confraternitates, quæ non ſunt legitimè erectæ, nec habent ſtatuta, nec exercitia pietatis colunt, ſunt extinguenda, ibid. & nu. 53.

54 *Epiſcopus poteſt bona Confraternitatis extinctæ alteri loco pio applicare.*

55 *Epiſcopus in viſitatione debet recognoſcere Indulgentias, & libros rationum, & nu. 56.*

57 *In viſitatione Epiſcopus procedit paternaliter.*

Non poteſt Edicto præcipere, ut revelentur ſecreta delicta, ibid.

58 *Non inquirit in ſpecie ſuper delictis Parochorum, ſed de ſtatu Eccleſiæ in genere.*

Finis viſitationis eſt non punitio, ſed correctio, ibid.

59 *Decreta viſitationis ſunt per Cancellarium in libro referenda.*

N. per gratia di Dio, e della Santa Sede Apoſtolica Veſcovo N.

S*Iamo per viſitare* à Dio piacendo *le Chieſe Curate, e non Curate, gli Oratorii, le Confraternità, i Collegii, i Monaſterii, gli Oſpidali, i Monti*, i luoghi Pii, ed ogn'altra coſa, che à Noi tocchi *di queſta Città, e Dioceſi*, à fine di provedere tutto ciò, che al buon ſtato delle medeſime Chieſe, luoghi Pii, della Cura dell' Anime, e vita de' Chierici biſogna. Eſortiamo adunque con ogni affetto tutti i

Fedeli

Digitized by Google

Fedeli della medeſima noſtra Dioceſi, à fare oratione al Signore, accioche ſi degni darci ajuto opportuno, accioche queſta noſtra attione rieſca con frutto conforme al maggior ſervigio di S. D. M. Et a tal'effetto ordiniamo, che in ogni Parochia ſi faccia oratione publica avanti il Santiſſimo Sagramento, che ſi dovrà tenere da' Parochi nelle loro Chieſe eſpoſto il giorno avanti del noſtro arrivo, che ſarà da Noi loro intimato.

Invitiamo tutti quelli, che non hanno ricevuto il Santo Sagramento della confermatione, ò ſia Creſima *à prepararſi per riceverlo*, conforme agli avvertimenti, & inſtruzione da Noi data.

E volendo dar principio *dalla noſtra Cattedrale*, comandiamo ſotto le pene a noſtro arbitrio al Capitolo, Dignità, Canonici, Beneficiati, Cappellani, e Chierici della medeſima, che tutti ſi trovino preſenti la mattina delli.... che ſarà la terza Domenica del detto meſe cō habiti talari, & Eccleſiaſtici, cōvenienti al loro grado, e Dignità, poiche terminata, che ſarà la Proceſſione, e data la benedizione al Popolo col SS. Sagramento, ſi aprirà, e darà da Noi principio alla Sagra Viſita.

Habbiano pronte *le teſtimoniali degli ordini ricevuti* le Bolle delle loro Prebende, e Beneficii, la nota del frutto, e degli oblighi a quelli ingionti: Le Dignità, & i Canonici moſtreranno d'haver fatta *la profeſſione della Fede, gli Statuti, e Conſtitutioni* Capitolari, *la Tabella horaria* del cominciamento, duratione, e fine degli Ufficii Divini, il *Libro delle riſolutioni Capitolari*, i Libri del Coro, e de' Puntatori, e dell'adempimento delle Meſſe, la Tabella degli oblighi delle Meſſe, ed Anniverſarii, il *Catalogo delle Reliquie*, e di tutti i prebendati, ſtipendiati, e ſerventi della Chieſa, l'erezzione delle Prebende Teologale, e Penitenziale, *l'Inventario* delle ſuppellettili Sagre, e di tutti i Beni ſpettanti alla Chieſa, Capitolo, Sagreſtia, e Fabrica. I Chierici poi oltre le teſtimoniali degli ordini, eſibiranno l'atteſtatione del Maſtro delle Cerimonie d'haver con habito talare, e tonſura decente eſercitate ne' giorni Feſtivi le loro Funzioni.

Comandiamo a tutt' i Chierici Beneficiati, e non Beneficiati dell'altre Chieſe della Città, e Dioceſi, che ſi trovino pronti, quando le viſiteremo colle teſtimoniali degli ordini, e titoli de' Beneficii, che godono colla nota del frutto, e degli oblighi: Eſibiranno l'Inventario delle ſuppellettili Sagre, il Catalogo delle Reliquie, che ſono nelle dette Chieſe, e de' Libri, che tengono tanto per uſo proprio, quanto delle medeſime Chieſe: Come anco le atteſtationi de' Parochi, e Rettori, d'aver frequentati i Sagramenti della confeſſione, e communione, & il ſervitio della Chieſa, alla quale ſono aſcritti, con habito, e tonſura decente.

Comandiamo alli Parochi, e Curati, che tengano auviſato il Popolo della noſtra viſita, con eſortarlo a trouarſi preſente nel giorno del noſtro arriuo, in cui *amminiſtreremo la parola di Dio:* Che tengano pronta la nota da preſentarci delle Chieſe, Oratorii, Confraternite, e luoghi Pii, anche campeſtri, che ſono nelle loro Parochie, e così di tutt' i Chierici, delle Feſte, Proceſſione, e Solennita publiche, e Particolari, che vi ſi celebrano fra l'anno: Degli abuſi, e corruttele, de' Peccatori publici, come Uſurarii, Concubinarii, Beſtemmiatori, Malefici, e di quelli, che non ſi ſono communicati la Paſqua, e ci auviſino ſe ci ſia alcuno interdetto ſcōmunicato, ò che viva ſeparato dalla Moglie ſenza autorità della Chieſa.

Che ciaſcheduno di eſſi auviſi in tempo, & apparecchi ſe ci ſono Calici, Corporali, Tabernacoli, Vaſi, Campane, Imagini, ò altri paramenti Eccleſiaſtici da benedire, e conſecrare, ancorche foſſero uſati.

Et agli Officiali, Deputati, e Cappellani de' luoghi Pii, e di Confraternite, che ſiano pronti ad eſibirci, *le fondationi*, aggregationi, regole, ſtatuti, *Indulgenze*,

Cata-

Catalogo degli oblighi, ſiano di Meſſe, ò d'Oſpitalità, d'elemoſine, ò di altre opere pie, *i Libri dell'entrate*, & i conti del loro maneggio, & amminiſtratione.

A tutti univerſalmente comandiamo ſotto pena à noſtro arbitrio, che ſapendo alcuno per parole, ò fatti ſoſpetto d'ereſia, ò d'eſſere fautore d'Eretici, ò che ritenga Libri, ò ſcritti proibiti ſenza la dovuta licenza, non manchi di venirlo à denunciare à Noi, overo a' noſtri Conviſitatori.

Siccome comandiamo à tutti, che ſapendo Peccatori invecchiati, Maleſici, abuſi, e corruttele publiche, ò che alcuni oblighi di Meſſe, elemoſine, ò altre opere pie ſi tengano occulte, e non eſeguite, vengano à notificarlo à Noi, ò a' Noſtri Conviſitatori, come ſopra.

E finalmente eſortiamo, e preghiamo tutti, quanto più efficacemente poſſiamo nel Signore, che ſapendo la rovina, ò il pericolo evidente di qualche Anima, ò altri mali in diſvantaggio del ſervigio di Dio, ancorche ſegreti, alli quali Noi poſſiamo provedere in forma *eſtragiudiziale, e paternale*, vogliano per officio di Chriſtiana carità farcelo ſapere. Dato, &c.

N. Veſcovo N.

Luogo ✠ del Sigillo.

N. Cancelliero Epiſcopale.

ADNOTATIONES.

1. *SIAMO PER VISITARE.* Jus viſitandi licèt ſit delegabile, ut infrà dicemus Vicario Generali, vel aliis idoneis viris: Nihilominùs ſine juſta cauſa, & impedimento, non debet delegari, quia res eſt gravis, & inter Curas Paſtorales præcipua, *Concil. Trid. ſeſs.* 24. *cap.* 3. *de Reform.* maximeque conducit ad bonum Gregis, quod Paſtor per ſe ipſum illum conſideret, ut benè admonet Fuſch. *de viſitat. lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 10. Barboſ. *de Offic. Epiſc. par.* 1. *tit.* 2. *gloſ.* 10. *num.* 24. Et etiam quia non pauci DD. tenent, quod viſitatio Epiſcopi ſit de jure Divino, hoc probantes auctoritate ſcripturæ *Prov. cap.* 27. ubi dicitur -- *Agnoſce vultum Pecoris tui, tuoſque Greges conſidera*, quos refert, & ſequitur Fagnan. *in cap. Ex parte n.* 39. *de Cleric. non reſid.*

2. *LE CHIESE CURATE.* Etiam exemptas, vel Regularibus ſubjectas, nàm has poteſt Epiſcopus viſitare, & Decreta facere in iis, quæ concernunt rectam adminiſtrationem, & cuſtodiam Sacramentorum, & quatenùs Decreta diſcrepent ab illis, quæ fecerunt Superiores exempti, ſeù Regulares, debent ordinationes Epiſcopi prævalere, & obſervari, ut dixit Rot. *coram Seraph. deciſ.* 1067. *num.* 3. Fagnan *in cap. Cum dilectus n.* 43. *de Relig. Dom.* & declaravit *Sac. Congreg. Concil. in Mediolanen.* 12. *Novembris* 1689. *& Congr. Particularis Deputata ab Alex. VIII in Cauſa Hiſpalen.* 30. *Januarii* 1694. *in reſponſione ad* 6. & relata *in Congr. Generali* 18. *Auguſti* 1696. Et de Eccleſia Parochiali ſubjecta Capitulo Lateranen. *Sac. Congr. Epiſc. in Aquilana Terræ Ariſchiæ* 23. *Junii* 1690. Immò, & quæ concernunt ornatum Eccleſiæ *Sac. Congreg. Concilii in Cæſenaten.* 23. *Septembris* 1690.

3. *E NON CURATE.* Eccleſiæ etiam non Curatæ, quæ reperiuntur erectæ in ſolo Lateranenſi poſſunt ab Epiſcopo viſitari, ſivè per ſe ipſum, ſivè per alium Delegatum ad formam *Sac. Concil. Trident. ſeſs.* 6. *cap.* 4. *& cap.* 3. *ſeſs.* 24. *de Reform.* Undè cum egrè ferret Vicarius Lateranen. Deputatus à Capitulo pro Eccleſiis ſitis in Diœceſi Miletenſi, qui quaſi Epiſcopalem juriſdictionem ſuper illis ſibi competere autumabat, immò, & uſurpabat, Epiſcopus Mileti habuit recurſum ad Sacram Congregationem Con-

Digitized by Google

Concilii pro declaratione infraſcriptorum Dubiorum.

I. *An Epiſcopus Miletenſis tamquam Delegatus Apoſtolicus poſſit ſubdelegare ſuum Vicarium Generalem, vel aliam Dignitatem Eccleſiaſticam, ſibi benè viſam in viſitatione Diœceſis, & præcipuè Eccleſiarum, quæ prætenduntur ſitæ in ſolo Lateranenſi.*

II. *An Vicarius deſtinatus in dicta Diœceſi Militen. à Reverendiſſimo Capitulo Baſilicæ Lateranen. poſſit revidere viſitationes factas ab Epiſcopo, ſivè ejus Delegato Viſitatore in dictis Eccleſiis.*

III. *An prædictus Vicarius Lateranen. in dicta Diœceſi Mileten. poſſit revidere computa, & viſitare Libros adminiſtrationis redditaum Societatum Laicarum erectarum in iiſdem Eccleſiis, & an pro dicta computorum reviſione, poſſit recipere à dictis Societatibus aliquod emolumentum, ſeù mercedem.*

IV. *An Vicarius deſtinatus in dicta Diœceſi Mileten. à dicto Reverendiſſimo Capitulo poſſit indicere concurſum in occaſione vacantiæ Eccleſiarum Parochialium, quæ prætenduntur ſitę in ſolo Lateranen.*

V. *An Epiſcopus Mileten. in præfatis Eccleſiis intrà fines ſuæ Diœceſis poſſit exercere ſuam juriſdictionem ordinariam quoad proviſionem Parochialium, aliorumque concernentium Curam Animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum.*

VI. *An in alienationibus rerum earumdem Eccleſiarum ſolemnitates requiſitæ etiam in vim Can. terrulas 12. quæſt. 2. adhiberi debeant per Epiſcopum, vel per dictum Vicarium deſtinatum à Capitulo dictæ Sacroſanctæ Baſilicæ Lateranen.*

VII. *An in caſu, quo prædictus Vicarius deſtinatus à Capitulo ſe ingereret in juriſdictionalibus, & cauſis ſpectantibus ad Epiſcopum Mileten. poſſit ab eodem coerceri, & puniri Canonicis cenſuris, & pœnis.*

Quibus propoſitis auditis partibus in plena Congregatione 23. Aprilis 1701. reſponſum dedit. *Ad primum poſſe viſitare per ſe, vel per alium etiam Eccleſias ſitas in ſolo Lateranenſi ad formam Sacr. Concilii. Ad ſecundum; Negativè. Ad tertium; Negativè ad utrumque. Ad quartum; Negativè. Ad quintum; Dilata. Ad ſextum ſpectare ad Epiſcopum privativè. Ad ſeptimum; Affirmativè.*

4. Et hic nota, quod exemptio Eccleſiarum, quæ ſunt in ſolo Lateranen. juxtà Privilegium Bonifacii IX. de quo fit mentio *in deciſ. 115. & deciſ. 313. part. 9. rec.* non extenditur ad illas Eccleſias, quæ illi ſubjiciuntur per viam aggregationis, donationis, & ædificantium largitatis cum obligatione ſolvendi canonem, ſed reſtringitur ad eas tantum, quæ verè fundatæ, & conſtructæ reperiuntur in ſolo verè ſpectante jure dominii antiqui, & directi ad eamdem Baſilicam, ad Text. *in cap. 2. de relig. Dom.* Felin. *in cap. cum venerabilis num. 33. de except.* Rot. *coram Duran. deciſ. 14. num. 8. & deciſ. 92. num. 9. & deciſ. 383. part. 18. recent. eadem Sacr. Congr. Concil. in Rhegien. exemptionis 15. Novembr. 1698.*

5. GLI ORATORII. Oratoria publica, quæ habent requiſita Eccleſiæ viſitantur ab Epiſcopo, etiamſi ſint de pertinentiis Regularium, dummodo ſeparata ſint à Clauſtris, & campeſtria Nicol. *in floſc. verb. viſit. ampl. 4. verſ. poſſe vero*, Fagnan. *in cap. cum dilectus num. 43. & 46. de relig. Domen.* & bis nuper declaravit *Sacr. Congr. Concil. in Cæſenaten. 23. Septembr. 1690. & in Cortonen. 20. Aprilis 1697.* Non tamen Religionis Hieroſolymitanæ *eadem Sac. Congr. in Mantuana 17. Junii 1690.*

6. An autem dicatur ad hunc effectum Oratorium publicum, ſi reperiatur conſtructum intra Cortile Palatii, Ricc. *deciſ. Cur. Archiep. Neap. 78. part. 5.* hæc habet — *Cum fuiſſet dubitatum ſi prohibitio Concilii procederet pariter in Oratorio exiſtente in Cortili, fuit dictum, quod non, ex quo non poteſt dici Oratorium adeſſe intra domeſticos parietes, maximè cum habeat aditum publicum, appellatione enim Domus non venit Cortile.*

7. Et cum eadem Inſpectio incidiſſet *in una Oſtunen.* in qua Epiſcopus ſuppoſuerat interdicto Oratorium publicum, ſivè parvam Eccleſiam, ſitam intra Cortile Palatii cujuſdam Magnatis, exiſtimans, quod eſſet comprehenſum ſub prohibitione Concilii, Sacr. Congr. Epiſcop. ad quam Baro recurſum habuerat, pro-

proponente Eminentiſſimo D. Cardinali Ferrario 20. Martii 1698. reſcripſit *prævia remotione Valvarum impedientium ingreſſum in Cortile, vel aperto Oſtio Oratorii in viam publicam, & clauſo omni aditu ab Eccleſia ad Palatium, & interdicto incongruo uſu Cubilis Superioris, Epiſcopus procedat ad executionem Brevis, remoto interdicto*.

8. *LE CONFRATERNITE*. Confraternitates laicorum cum uſu Saccorum, non ſolum in propriis Oratoriis, ſed in Regularium Eccleſiis, in quibus reperiuntur erectæ viſitantur ab Epiſcopo in his, quæ reſpiciunt adminiſtrationem, & adimplementum onerum, vel relationem habent ad Confratres, ut declaravit *Sacr. Congr. Concilii in una Nucerina Paganorum* 23. *Junii* 1629. cum qua pertranſiit in *Vrbanien.* 23. *Septemb.* 1690. & tenuit ſimiliter *Sacr. Congregat. Epiſcop in Fane t.* 10. *Aprilis* 1693. *referente Eminentiſſimo Cardin. Carpineo*. Tenor autem Decreti emanati in Nucerina talis eſt — *Nucerina Paganorum* 23. *Junii* 1629. *Sac. Congregatio &c. inhærendo declarationibus alias factis, cenſuit Confraternitates laicorum in Eccleſiis Regularium exemptorum inſtitutas, ſubeſſe, juriſdictioni, & viſitationi Epiſcopi, illaſque ab eo viſitari poſſe, nec non illarum Cappellas in eiſdem Eccleſiis Regularium exiſtentes, in his tamen, quæ Confraternitatum adminiſtrationem reſpiciunt, & ſi Confraternitatibus incumbit onus manutenendi Altare, & illius cultum, Epiſcopum poſſe viſitare circa ea, quæ reſpiciunt ipſam manutentionem, cultum, & ornamenta Altaris, ſeu Capellæ, opera Miſſarum, atque Divinorum Officiorum ibidem celebrandorum, & circa ea omnia, quæ ad obligationem eorumdem Confratrum relationem habent*.

9. Quod ampliatur etiam in caſu, quod Confraternitas eſſet erecta in Eccleſia, ſeu Oratorio fundato, & extructo in ſolo, & territorio Religionis Hieroſolymitanæ prout partibus contradicentibus deciſum fuit *à Sacr. Congregat. Concil. in Novarien. Oratorii* 27. *Nov.* 1696. in qua declaratur, & firmatur, quod Ordinarius poteſt viſitare Oratorium, & Confraternitatem, & cogere Officiales ad reddendam rationem, abſque interventu alicujus perſonæ à Religione Hieroſolymitana deputandæ, & prohibere Confeſſariis, nè confeſſiones Confratrum, & aliorum audiant in Oratorio abſque Epiſcopi facultate.

10. *I COLLEGII*. Viſitat Epiſcopus Collegia quæcumque quamvis merè laicalia, & à laicis fundata, & adminiſtrata, ſi habeant annexam Eccleſiam, vel aliquod pium opus exerceant, vel inſtituta ſint pro manutentione ſtudentium pauperum *juxta Concilii Trident. diſpoſitionem in cap. 8. ſeſſ. 22. de Reform.* Garz. *de benef. part. 5. cap. 1. num. 612.* & articulo plenè diſcuſſo cenſuit *Sac. Congreg. Concil. in Imolen.* 29. *Novembr.* 1692. & 20. *Julii* 1693.

11. *I MONASTERII*. Monialium Monaſteria quantumvis exempta, vel Regularibus, vel Sedi Apoſtolicæ ſubjecta, Epiſcopus Diœceſanus viſitat abſque interventu Superiorum Regularium, Monialeſque alloquitur, & examinat quoad concernentia Clauſuram, & eam violantibus pœnas imponit Panimol. *deciſ.* 84. *adnot* 3. *nu.* 42. & 43. Chriſpin. *de Viſitat part.* 2. §. 42. *num.* 70. ubi Decreta refert, quæ iterum probavit *Sacr. Congr. Concilii in Hieracen.* 26. *Januarii* 1692. non obſtante, quod nunquam fuerint viſitatæ *Sacr. Congr. Epiſc. in Saxaren.* 24. *Novembr.* 1617.

12. *GLI OSPIDALI, I MONTI*. Hoſpitalia, Montes Pietatis, & alia loca hujuſmodi (quatenus ex lege fundationis non excludantur, aut ſub immediata Regum protectione non exiſtant) viſitat Epiſcopus, etiamſi illorum Cura, gubernium, & Viſitatio ad laicos pertineat, ut latè probat Fagnan. *in cap. ad hæc à num.* 6. *uſque ad* 59. *de Relig. Dom.* Et non obſtante conſuetudine, quod in præteritum non fuerint viſitata, prout partibus acriter informantibus declaravit *Sacr. Congr. Concil. in Imolen.* 7. *Junii* 1698.

13. Neque refragante privilegio exemptionis ex poſt obtento: quia ſi in fundatione receperunt legem Viſitationis Ordinarii, per exemptionem in forma communi obtentam, non tollitur conventio præcedens, quando in privilegio mentio expreſſa non habeatur *c. ex multiplici*

plici de Decim. Pirhing. *in jus can. lib. 3. tit. 30. num.* 121. & in individuo tenuit *Sacr. Congr. Epiſc. in Cæſenaten.* 17. *Auguſti*, & 5. *Octobris* 1691.

14. Et ratio hujus ampliationis eſt, quia Papa præſumitur ſuum arbitrium regulare juxta leges, ut tradit Card. de Luc. *de emphyt. diſc.* 21. *num.* 6. & quamvis habeat ſupremam poteſtatem, timet tamen (irrationabiliter agendo) repræhendi, *cap. ut noſtrum ut Eccleſ. benef. ſin. dimin. confer. cap. non debet de conſanguin. cap. niſi de auctor. & uſu pallii*: Et propterea in reſcriptis cenſetur ſe conformare velle (niſi aliud exprimat) cum diſpoſitione juris communis *cap. novit. de judic. Rot. coram Seraphin. deciſ.* 773. *num.* 17. & *deciſ.* 965. *num.* 15. Corrad. *prax. diſpenſ. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 31.

15. Inquirit quoque Epiſcopus in Viſitatione Hoſpitalium, in quibus curantur infirmi, vel hoſpitantur peregrini; an bona decedentium reſtituantur hæredibus, vel potius Hoſpitali applicentur. Nam de jure tàm primi, quàm ſecundi, liberam habent de rebus ſuis teſtandi facultatem: Si vero inteſtati deceſſerint, nihil ad Hoſpitale pervenit, non obſtante contraria conſuetudine ſive ſtatuto; ſed bona ipſorum per manus ejuſdem Epiſcopi loci hæredibus tradi, vel ſi hæredes non adſunt in pios uſus erogari debere expreſsè ſancivit Imperator *in Auth. omnes peregrini Cod. commun. de ſucceſſion.*

16. Et in viſitatione Montium Pietatis, An adſint ſtatuta licita, & iuri communi, ac diſpoſitioni Conſtitutionum Apoſtolicarum non repugnantia; An Inventarium mobilium, immobilium, & jurium: hæc enim ſi deficerent, providendum omnino eſſet, cum conſilio Deputatorum Capituli, & Univerſitatis, ut *Sacr. Congr. Epiſcop. reſpondit Epiſcopo Juvenacen.* 25. *Januarii* 1697. Et præcipuè Animadvertit, an Mons poſſit propriis introitibus, expenſis neceſſariis ſuccumbere nec ne? quia ſi poſſet nihil pro pignoribus pauperibus reſtituendis deberet recipere *juxta diſpoſitionem Conſtitutionis Leonis X. in Concilio Lateranenſi emanatæ, quæ eſt in Bullario nov. tom.* 1. *Conſt.* 11. §. 4. & quam exornat Leotard. *de uſur. quæſt.* 22. *numer.* 33. 34. & 35. Si verò non in totum, ſed in parte Mons par eſſet impenſis: tunc eleemoſyna trium forſan in fundatione pro iiſdem expenſis taxata, ad duo, vel unum pro centenario reduci deberet, ut mandant *Decreta Sacr. Congregat. quæ referuntur à* Nicol. *lucubr. civil. lib.* 3. *tit.* 15. *num.* 13. *verſ. Si Mons*, & *à* Chriſpin. *de Viſitat. part.* 2. §. 38 *num.* 15. Ut Adminiſtri, & omnes alii intelligant, quod ubi nihil præter id, quod acceptum eſt, Debitores reſtituere non tenentur, hoc genus Montis vere pauperum, & egenorum eſt aſylum, & Chriſtianæ pietatis egregium inſtitutum, prout eruditè pièque obſervat Leotard. *loc. cit.*

Inquirit ulterius, an Rectores, & Cappellani Hoſpitalium, & locorum Piorum hujuſmodi in eorumdem Eccleſiis exerceant functiones Parochiales, vel extra illas Cadavera fidelium in dictis Hoſpitalibus defunctorum ad alias Eccleſias, in quibus defuncti ſibi elegerunt ſepulturam, vel proprium habent ſepulcrum, auctoritativè deferant, & aſſocientur, ut poſſit hæc, quæ ad Parochum privativè pertinent; prohibere *Sacr. Congr. Concilii in Bononien.* 13. *Februar.* 1694.

17. Poteſt quoque viſitare Montes Frumentarios, quorum gubernium, Cura, & adminiſtratio ad laicos pertinet, ad effectum ſolummodo recognoſcendi labem uſurariam, ut reſpondit *Sacr. Congreg. Concilii in una Montis Faliſci juris viſitandi* 25. *Junii* 1695.

18. *DI QUESTA CITTA', E DIOCESI.* Præter Eccleſias, & loca Diœceſis, poteſt Epiſcopus vicinior viſitare jure Delegato plenaria juriſdictione ſæculares Eccleſias, quæ reperiuntur in loco Nullius, poſtquam proprias viſitaverit Nicol. *in floſc. verb. viſitatio ampl.* 13. *verſ. item e converſo, ex facultate tributa a Concilio Tridentin. ſeſſ.* 24. *cap.* 9. & Parochiales Eccleſias Regulares exceptis tamen locis expreſſis *in cap.* 11. *ſeſſ.* 25. *de regular* nempe Monaſterio Cluniacenſi, locis in quibus Capita Ordinum Sedem principalem habent, & iis in quibus Prælati inferiores juriſdictionem in Parochos, & Parochianos exercent, de

de quo plenè agit Fagn. *in cap. nullus a nu. 10. uſque ad fin. de Paroch. & alien. Parochian.*

19. Si autem inter loca Diœceſis viſitanda eſſet contentio quis eorum videatur eſſe major, & quiſnam debeat ab Epiſcopo primo loco viſitari, fortè ex buſſolo loca extrahantur, prout reſpondit *Sac. Congr. Epiſc. in Teramnen. 9. Auguſti* 1593.

20. *A PREPARARSI PER RICEVERLO*. Ut ſubditi minus graventur conveniens eſt, quod Epiſcopus Sacramentum Confirmationis adminiſtret tempore Viſitationis in loco Diœceſis commodiori: non tamen debet, nec poteſt pro tali adminiſtratione procurationem exigere, vt cenſuit *Sac. Congr. Epiſ. in Amalphytana 12. Iun.* 1693. in qua cum Civitas Majoris conqueſta eſſet per viam recurſus, Archiepiſcopum ex cauſa denegatæ procurationis dicti Sacramenti excommunicatos publicè declaraſſe Sindicos Univerſitatis, partibus informantibus ad relationem clar. mem. Card. Petrucci prodiit reſolutio — *Archiepiſcopum non potuiſſe exigere, & cenſuras non ſuſtineri*: obtentaque adverſus hanc reſolutionem noua audientia, iterum Cauſa propoſita 27. Nouembris eiuſdem anni fuit reſcriptum — *in deciſis quoad Cenſuras, & uniantur Decreta*. Verum agnoſcens Archiepiſcopus malum jus fovere, Cauſa ſiluit.

21. Malum jus inquam fovet Epiſcopus, qui talem exactionem prætendit, quia communis Sententia eſt Canoniſtarum, quod quando accedit ad Oppida Diœceſis, ſivè gratia, & occaſione Viſitationis, ſivè vt conferat hoc Sacramentum, non poteſt à Parochis, neque Parochianis procurationem pro Sacramento hoc conferendo exigere, ſed propriis ſumptibus ſe ipſum alere Barboſ. *ſupra Concil. ſeſſ. 24. c. 3. nu. 20. de refor., & de offic. Epiſc. alleg. 30. num. 10. & alleg. 73. num. 53. & in ſum. deciſ. Apoſtol. collect. 144 num. 2. & collect. 206. num. 3.* Pac. Jord. *lucubr. tomo 1. lib. 3. tit 1. de Sacram. confirm. ampl. 5. num. 15.* Nicol *in floſc. verb. viſitatio num. 10. limit. 12.* Ricc. *in prax form. Eccleſ. part. 4. reſol. 156. per tot.* Raynald. *obſer. Crim. ad cap. 32. ſupplem. 3. num. 23.* quam eſt amplexa *Sac. Congregatio Concilii contra eundem Archiepiſcopum Amalphytanum. 18. Julii* 1699. *in reſponſione ad ſecundum.*

22. Neque illos excuſat conſuetudo, quæ corruptela eſt: nam aliud eſt, quod Laici confirmandi, ſivè Univerſitates laicorum poſſint, ſi ſponte velint, Epiſcopo pauperi pro victualibus aliquam ſubventionem ſubminiſtrare, & ipſe recipere abſque labe ſimoniæ; aliud eſt, quod laicis recuſantibus, & nolentibus ſolvere, poſſit Epiſcopus eos cogere juris remediis, quod certè de jure omnino vetitum eſt, ut comprobant Decreta congeſta per Pignatell. *conſult. 47. lib. 1.* ac demum Taxa Innocentiana illis verbis — *non potrà eſigere emolumento alcuno così in denaro, come in qualunque altra coſa, che riguardi l' amminiſtratione de Sagramenti.*

23. Undè non obſtat Decretum, quod ſolet perperam ab Epiſcopis allegari *in Minerbien. Sacra Cogreg. Concilii* 1655. in quo dicitur, quod ſuppoſita Conſuetudine, poſſit exigi procuratio pro victualibus, occaſione adminiſtrationis Confirmationis: quia reſponſio huiuſmodi, (quam autenticam habeo) emanavit ad ſolam interrogationem, & ſuppoſitionem Epiſcopi per modum quæſiti, ibi — *Quærit Epiſcopus &c.* nemine audito, & articulo non examinato, prout evenit *in dicta Amalphytana* 18. *Iulii* 1699. in qua cauſa bis propoſita partibus informantibus voce, & ſcripto reſponſum fuit *non licere*.

24. Pro Procuratione autem Viſitationis, victualia tantum ad formam Concilii à viſitatis recipere poteſt, non obſtante contrario aſſerto ſolito, & conſuetudine exigendi etiam pecunias: quæ victualia debent eſſe moderata ſecundum poſſibilitatem Eccleſiæ viſitatæ, non autem indebitè grauandus eſt Clerus Barboſ. *in cap. Romani §. Procurationes numer. 20. de cenſ. in 6.*

25. Nec poteſt Epiſcopus Viſitator taxare in pecunia id, quod pro victu neceſſario ſibi contingeret, ut docet idem Barboſ. *in cap. felicis num. 3. de cenſ. in 6.* neque alia utenſilia, vecturas Equorum, & expenſas prætendere: quia nomine victualium veniunt tantum ea, quæ conſi-

ſtunt

ſtunt in victu Barboſ. *in d. cap. Romani*, §. *Procurationes num.* 19. Ventrigl *prax. par.* 2. *annot.* 24. §. 2. *num.* 2. *Sac. Congreg. Concil. in dict. Amalphytana in reſponſione ad tertium*, & *in Larinen.* 12. *Aprilis* 1698.

26. *DAR PRINCIPIO DALLA NOSTRA CATEDRALE.* Primo loco videtur viſitanda Eccleſia Cathedralis juxta monitum *cap. Romana de cenſ.* ſed hoc debet intelligi ex quadam congruentia, non autem ex obligatione, quia Epiſcopus poteſt Viſitationem incipere ab Eccleſia, quæ ſibi magis placuerit, prout ex Decreto *Sac. Congregat. Rituum*, probat Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſt. collect.* 300. *num.* 2.

27. Capitulum verò Cathedralis nulla prorſus exemptione, aut præſcriptione etiam immemorabili, poteſt ſe defendere, aut eximere, quo minus ab Epiſcopo viſitetur, ut pleniſſimè articulo diſcuſſo, rejecta allegata præſcriptione deciſum fuit *à Sac. Congregat. Concilii in famoſa Hiſpalen. Juriſdictionis* 4. *Junii* 1689. & 4. *Maji* 1690.

28. *LE TESTIMONIALI DEGLI ORDINI.* Poteſt Epiſcopus in ſua prima Viſitatione teſtimoniales ordinum, & Bullas Beneficiorum collatorum exquirere non obſtante regula de triennali poſſeſſione, ut reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcop. Archiepiſcopo Aven.* 28. *Auguſti* 1593.

29. *LA PROFESSIONE DELLA FEDE.* Dignitates, & Canonici Cathedralis docere debent ſe in adeptione ſuarum Præbendarum emiſiſſe profeſſionem fidei ad formam præſcriptam *à Concil. Trident. ſeſſ.* 24 *cap.* 12. Cum enim agatur de re gravi, & illam ultrò emittere teneantur ſub pœna peccati mortalis juxta magis communem, de qua apud Garz. *de benef. par.* 3. *cap.* 3. *num.* 65. Barb. *de canonic. cap.* 17. *num.* 11. & 20. Corrad. *prax. benef. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 36. Ideò Epiſcopus in ſua prima viſitatione debet ex officio de hoc inquirere, & recognoſcere Garz. *d. cap.* 3. *num.* 49. ad hoc ut ſi fortè aliquis illam non emiſerit ad reſtitutionem fructuum ex Prebenda perceptorum eum monere valeat, & ſi fortè monitionem contemneret, etiam juris remediis coercere, *juxta cap. novit. de judic.*

30. Quicquid enim ſit de illorum Sententia, qui tenent Decretum Concilii penale eſſe, ac proinde etiamſi pœnam irroget, ipſo jure non obliget in conſcientia ante Sententiam condemnatoriam: hodiè iſta propoſitio ex paritate rationis videtur damnata ab Alexandro Septimo de anno 1665. *propoſ.* 20. & verior Sententia eſt, quod Epiſcopus non poſſit hos fructus ita malè perceptos relaxare, neque Capitulum poteſt illum, qui in hoc defecit pro præſente habere, ut contrariis reſpondendo benè probat Roſ. *de execut. litter Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 13. *num.* 52. & *tribus ſequentibus*.

31. *GLI STATUTI, E COSTITUTIONI.* Statuta Capituli debent in Viſitatione recognoſci, ut certior fiat, an ſint juridica, valida, & laudabilia, an antiqua, an recentia, an conſona antiquis, an diſſona, aut mutata, & an demum à Sede Apoſtolica, vel ab Ordinariis deceſſoribus approbata, & confirmata, nec nè. Regulariter enim Capitulum ſine Epiſcopi conſenſu ſtatuta, quæ reſpiciunt ſtatum Eccleſiæ non condit, Barboſ. *de Canonic. cap.* 42. *num.* 75. *in fin.* Tondut. *quæſt. benef. tom.* 1. *cap.* 68. *num.* 5. *Rota coram Seraph deciſ.* 560. *num.* 4. & *dec.* 1447. *num.* 2 Quidquid ſit quando Capitulum ſtatueret tantummodo ſuper his, quæ ad ipſum pertinent juxta aliam deciſ. Seraph. *deciſ.* 707. *num* 4. puta pœnas adjiciendo conventionales inter viventes, & præſentes. Fagnan. *in cap. cum omnes num.* 43. *de Conſtit.*

32. *LA TABELLA ORARIA.* Divina Officia, horæque Canonicæ in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis debent recitari ſtatis horis: & propterea cura erit Epiſcopi Viſitatoris recognoſcere Tabellam horariam, & quatenus non adeſſet, aut inordinatam inveniat, illam præfinire, ſeu reformare non negligat ad formam Tabellæ, quam approbavit *Sac. Congreg. Epiſcop. in Aretina apud* Nicol. *in floſc. verb. hora Canonica num.* 1. & per extenſum refert Chriſp. *de Viſit. par.* 2. §. 20. *num.* 11 aut alterius aptæ juxta laudabiles conſuetudines, & ſituationem loci, & Eccleſiæ.

33. Nam ob aeris intemperiem ver gr. tolerari poteſt, quod Matutinum non ab

clavem retinuiſſent, ſed illam conſequi prætenderent, ex quo ſint Eccleſiæ Benefactores, vel Patroni, qui in fundatione tale jus ſibi, nec ſuis non reſervaſſent, vel demum quia agatur de Reliquia Sancti Protectoris loci, & pro honorificentia Magiſtratus Laici clavem peterent: tunc, in vito Rectore Eccleſiæ non poſſent hanc prærogativam, ſeù honorem prætendere: quia Eccleſiarum Miniſtri, ubi non reperitur inducta non coguntur ſervitutem in rebus Eccleſiaſticis recipere ſine mandato Apoſtolico; nè quæ ſunt meræ facultatis, neceſſitatis fiant.

41. Immò nec volens poſſet Rector Eccleſiæ conſentire: quia ex tali conceſſione læditur libertas Eccleſiæ, & ſervitus ei imponitur, qua aſtringitur, ut non poſſit Sacras Reliquias oſtendere, nec venerationi fidelium exponere, abſque Laicorum Clavem retinentium aſſenſu, & beneplacito, quod eſt reprehenſione dignum, ut ait citatus Fernand. Anicien. *lib.* 1. *cap.* 10. *art.* 2. §. *ultimo*.

42. Qui enim habet jus retinendi clavem, habet jus ad aperiendum, Rot. *poſt Poſth. deciſ.* 115. *num.* 8. *& deciſ.* 546. *nu.* 4. & qui dat claves, quæ ſunt pars rei, dat res ipſas, ut dicit Ricc. *prax. For. Eccleſ. part.* 3. *reſolut.* 59. *nu.* 1.

43. Dubium hinc oritur (de quo diſputatum vidi *in una Veliternen.*) an accedente conſenſu, & licentia Epiſcopi, ſivè mandatum, teneatur Rector Eccleſiæ, Laicos ad conſortium Cuſtodiæ Reliquiarum admittere, & clavem unam illis concedere. Et pro affirmativa ſtat Card. de Luc. *dicto diſc.* 35. *in miſcell.* præſertim ſi agatur de Reliquiis retentis in Eccleſia Cathedrali, cujus Epiſcopus eſt Rector, & ſponſus, ut ipſe dicit, *numer.* 8. & etiam quia jus retinendi clavem, ſivè Cuſtodiam Reliquiarum non ſit conceſſio ſpiritualis, ſed temporalis, ſpiritualitati adnexa, in qua ſufficiat licentia Epiſcopi.

44. Sed in contrarium urgent ſequentia. Primò, quod conſtitutio ſervitutis, ſivè realis, ſivè perſonalis in rebus Eccleſiaſticis alienari prohibitis, eſt ſpecies alienationis; quæ imponi non poteſt, abſque ſolemnitatibus requiſitis, *leg. ultima Cod de reb. alien. vel non.* Ventrigl. *prax. par.* 1. *adnotat.* 1. §. 2. *num.* 17. Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 1. *quæſt.* 185. *art.* 7 *num.* 303. Cum igitur Reliquiæ Eccleſiæ præſertim inſignes alienari non poſſint abſque beneplacito Apoſtolico, Paſſerin *de ſtat. hom. tom.* 1. *quæſt.* 185. *artic.* 7. *à numer.* 416 *ad* 422. ſequitur quod non poſſit ſuper illis ſervitus imponi ſola auctoritate Epiſcopi, qui Eccleſiam antea liberam, ſubjectam reddere nequit Rot. *coram Dunoz. Sen. deciſ.* 171. *nu.* 5.

45. Secundò, quod Epiſcopus non eſt Dominus, ſed Procurator, & ideò Eccleſiæ conditionem meliorem, non autem deteriorem facere poteſt Text. *eſt in cap.* 2. *de donat.* & nomen Sponſi, quem ei tribuit Card. de Luc. datur metaphoricè, & analogicè, non autem univerſaliter: Et proindè cum facultas retinendi clavem rerum Eccleſiæ, involvat jurium diſmembrationem, ut dixit Rot. *coram Merlin. deciſ.* 728. *nu.* 8. *&* 12. non poterit Epiſcopus licitè concedere.

46. Tertiò, quod Epiſcopus Curam, & Cuſtodiam rerum Eccleſiarum Laicis demandare non debet *cap. Indicatum* 89. *diſt.* nec jura Rectoris Eccleſiæ eo invito ad alienos transferre *cap. fin.* 12. *quæſt.* 1. *ubi gloſſ. cap. Sine except.* 12. *quæſt.* 2. Hoſt. *aliique Canoniſtæ in cap. de Xenodochiis de Religioſ. dom.*

47. Ex quibus juris principiis regula conſtitui poterit, quod ſi Epiſcopus ex juſta, & rationabili cauſa, Laicis Clavem Reliquiarum concedat, licitè, & validè poſſit hoc facere, ac Rectorem Eccleſiæ compellere, ut eos in conſortium pro Cuſtodia admittat: Sicuti enim Laico erigenti Beneficium, vel Cappellam, poteſt jus præſentandi Rectorem, vel Sepulchri reſpectivè, quod eſt ſpiritualitati annexum, reſervare, ità alicui Benefactori inſigni, & de recenti, aut aliàs de Eccleſia, in qua Reliquiæ ſervantur valdè ex noviter conceſſis, & elargitis benemerito, jus retinendi Clavem pro Cuſtodia nomine Eccleſiæ tribuere.

48. Si verò abſoluto arbitrio, nulla cauſa, nec laudabili motivo concurrente, Clavem Laico tradi mandaret, tunc nec licitè, nec validè, ſed ſpoliativè concederet, & Rector Eccleſiæ, ſivè Capitulum Cathedralis facto Epiſcopi juſtè

Digitized by Google

ſeſe opponere poſſet, immò, & deberet; ut benè hoc probat Abb. *in cap. dilecti filii de major. & obed. num.* 3. ibi — *Nota hoc ultimum, quod etiam Prælato invito poteſt Capitulum obviare præjudicio ipſius Eccleſiæ, & per hoc dicit Innocent. quod ſi ex facto Epiſcopi aliquod præjudicium poteſt generari Eccleſiæ, poteſt Capitulum contradicere, ſeù appellare ex hoc quia jura, & Dignitates Eccleſiæ poſſidentur per Epiſcopum, & Capitulum (& nota benè hoc dictum) licet Epiſcopus ſit Caput*, & idem probat Zecch. *de Republ. Eccleſiaſt. tit. de Prælat. in gener. cap.* 1. *num.* 8.

49. Reliquiæ autem, quæ ex donatione proveniunt Laicorum, quarum Claves, vel unam ipſi retinent, & expenſas pro earumdem ornatu ſubminiſtrant, viſitantur ab Ordinario, quamvis retineantur, & cuſtodiantur in Eccleſiis Regularium *Sacr. Congr. Concil. in Firmana* 5. *Junii* 1700.

50. *L' INVENTARIO*. Omnes Eccleſiæ, & Beneficiati, & præſertim Capitulum Cathedralis, tenentur conficere, & habere Inventarium rerum omnium, ut ſua Conſtitutione ſancivit Sixtus V. quam refert Quarant. *in Summ. Bullar. verb. Archivium*. Ideoque Epiſcopus in Viſitatione, ubi non adeſſe reperiat præfixo congruo termino, omninò conficimandet, & exemplaria authentica ad Cancellariam Epiſcopalem tranſmitti decernat.

51. *AMMINISTRAREMO LA PAROLA DI DIO*. Tenetur Epiſcopus in Viſitatione prædicare Verbum Dei, non in perſuaſibilibus humanæ ſapientiæ verbis, aut ſublimitate ſermonis, ſed in veritate, & oſtenſione Spiritus, rudes in lege Domini edocendo, aliàs niſi legitima cauſa excuſetur, ipſum peccare mortaliter *ex Cajetano, & Genuenſi* firmat Gavant. *in manual Epiſc. verb. Viſitatio num.* 36. Sunt enim de hoc Textus aperti *in cap Placuit* 10 *quæſt.* 1. *& cap.* 1. §. *Sanè de Cenſ. in* 6 quibus nullibi apparet fuiſſe derogatum, neque diſpenſatum, & eſt etiam doctrina Abb. *in cap. Inter cætera nu.* 1. *de offic. Ordin.* quem ſequitur Piaſec. *prax. Epiſc part.* 2. *cap.* 2. *art.* 1. *num.* 4. Quomodo autem ſe excuſent coram Deo tot Epiſcopi, qui nihil prorſus curant de hoc in viſitando, ipſe Deus ſcit: ſed de hoc pleniùs dicam in Appendice.

52. *LE FONDATIONI*. Debet Epiſcopus in Viſitatione recognoſcere, an Societates Laicorum, quæ Sacco utuntur, & quæ ubique in Pagis, & locis Diœceſis inveniuntur, fuerint legitimè auctoritate Ordinaria Epiſcopi erectæ: quia non ſemel accidit, quod tales Sodalitates (ut plurimum hominum rudium, & infimæ conditionis repletæ) abſque ulla Superioris Eccleſiaſtici licentia, & facultate reperiuntur introductæ ſine lege, & ſine ſtatuto: adhoc ut ad formam præſcriptam *à Conſtitutione Clem. VIII. impreſſa in Bullar. tom.* 3. *& in ordinela* 115. redducantur. Et quatenus Statuta ab eodem approbanda (ſi ab Anteceſſore approbata non fuerint) præfixo eiſdem termino, conficere, & reſpectivè obſervare renuant, aut negligant, illas abolere, & extinguere non dubitet, Franc. *de Eccleſ. Cathedral. cap.* 25. *num.* 51.

53. Cum etenim hujuſmodi Laicorum Sodalitates, fuerint introductæ in Eccleſia, ut aliquod pietatis inſtitutum amplectantur, ut in Fraternæ Charitatis vinculo copulatæ officia Religionis obiirent, & piis operibus incumbentes, æmularentur chariſmata meliora: Quando hæc non adimpleant, nec adimplere nolunt, ceſſat finis permiſſionis, & non erit amplius Collegium pro fovenda Religione, ſed lucri, & quæſtus cauſa congregatum, quod non erit tollerandum, tamquam otio torpentem, & requiſita dictæ Bullæ Clem. VIII. non habentem.

54. Redditus autem, bonaque illarum, quæ ut plurimum inutilibus, & voluptuoſis expenſis conſumpta, vel inſcitia Officialium diſtractu, aut malitia, & dolo uſurpata inveniuntur, & deſtinata non ſit ad certum aliquod pium uſum, puta, ut pueri nutriantur, aut infirmi alantur, Epiſcopu, ſua ordinaria auctoritate alteri loco pio applicabit, ut per *Text. in cap. In Canonibus* 16. *quæſt.* 1.... firmat Franceſ. *de Eccleſ. Cathedr. cap.* 25. *num.* 442. ubi dat concordantes.

55. L'IN-

55. *L'INDVLGENZE*. Indulgentiæ, quæ evulgantur ſæpè contingit, quod non ſint veræ, vel expiratæ, revocatæ, vel ſubreptitiæ, extortæ, aut demum Sodalitatibus non legitimè erectis, neque canonicè aggregatis conceſſæ reperiantur: Proptereà Epiſcopus debet in Viſitatione illas recognoſcere, erroreſque, & abuſus, ſi quos inveniat apud rudes, depellere: Necnon inquirere an occaſione publicationis Indulgentiarum fiant quæſtus illiciti; nè quæ ſanctè fidelibus diſpenſanda ſunt, prava aliqua corruptela inficiantur, ut monet *Sac. Concil. Trident. in Decreto de Indulgentiis*.

56. *I LIBRI DELL' ENTRATE*. Quod Epiſcopus non ſolum in actu Viſitationis, ſed alio quocumque tempore cogere poſſit Adminiſtratores quoſcumque ad exhibendum libros, jam dixi *in tit. 1. Adnot. ad form. 14*.

57. *ESTRAGIVDIZIALE, E PATERNALE*. Hæc clauſula apponitur ad oſtendendum, & declarandum, quod Epiſcopus non jubet, neque præcipit ſub Cenſura, aliavè pœna, ut revelentur ſecreta delicta, quia hoc facere non poteſt in Edictis præparatoriis ad Viſitationem, prout prohibent Decreta relata à Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtol verb. Viſitatio num. 4. & 5.* Sed hortatur in Domino, ut velint Chriſtiana Charitate ducti, pericula animarum ipſi patefacère, ad hoc ut paternaliter poſſit providere per viam fori pœnitentialis potiùs, quam contentioſi, ut monet Piaſec. *prax. Epiſcop. par. 2. cap. 3. art. 8. num. 8. tit. de Viſit. quorumcumque exempt.*

58. Et hinc eſt, quod in Viſitatione non debet inquiri in ſpecie ſuper delictis Rectoris, ſivè Parochi, ſed tantum de ſtatu generali Eccleſiæ, nulla ſervata forma judicii, neque ullo juramento delato examinandis ad formam *cap. Romana*, §. *Sanè de Cenſ. in 6.* & prout mandat Decretum Sac. Congreg. Concil. per extenſum relatum à Piaſec. *loc. cit. n. 6.* Quia puniendi finis in Viſitatione non intenditur, ſed corrigendi, & ſalutares pœnitentias injungendi.

59. Prætereà curet Epiſcopus, quod Secretarius, ſivè Cancellarius Viſitationis omnia referat in ſcriptis; quia libri, in quibus adnotantur proviſiones, mandata, & Decreta Viſitationis plenè probant, ut firmant Rot. *coram Dunozet. Jun. deciſ. 61. num. 6.* Panimol. *deciſ. 10. num. 12.* & alii plena manu congeſti à Romaguer. *ad Synod. Gerund. lib. 1. tit. 1. cap. 6. num. 6* Non tamen probant juſpatronatus, ut dicit Januen. *prax. cap. 63. num. 18.*

Edicti Indictionis Synodi.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi in tertio Præſulatus anno congruenter deberent Synodum congregare.*

2 *Synodus non eſt vocanda, niſi prius expleta fuerit Viſitatio generalis Diœceſis.*

3 *Synodo intereſſe debent Presbyteri, & Clerici.*

4 *Superiores Regulares parvorum Conventuum ſubjectorum Ordinario tenentur intereſſe Synodo.*

5 *Capitulum Cathedralis, debet nominatim ad Synodum invitari.*

Epiſcopus in convocatione Synodi non tenetur Conſilium Capituli requirere, nec in aliis actibus præparatoriis, ibid.

6 *Laici ad Synodum poſſunt invitari ſi Epiſcopo videatur.*

7 *Synodus poteſt congregari etiam extra Eccleſiam.*

8 *Qui tenetur Synodo intereſſe debent perſonaliter accedere non per ſubſtitutos, niſi eſſent exempti, qui ratione Eccleſiæ Curatæ ſatisfaciunt mittendo Curatos, ſeù Cappellanos, per quos Cura exercetur.*

9 *Epiſcopus debet in publicatione Decretorum Synodi Capituli Conſilium exquirere, licèt ſequi non teneatur, aliàs nulliter agit.*

10 *Quomodo ſit requirendus conſenſus Capituli.*

11 *Requiſitio conſilii Capituli facta per Edictum ſufficit ad ſuſtinendam validitatem Synodi, & n. 12.*

13 *Capitulo recuſante, vel proteſtante contra*

tra Synodum Epiſcopus, proteſtationibus non obſtantibus procedit ad ulteriora.
14 *Requiſitio conſilii Capituli debet fieri Capitulariter.*
15 *Judices, & Examinatores Synodales, debent eſſe Viri timentes Deum.*
16 *Examinatores Synodales debent nomine, & agnomine proponi, & à Synodo approbari.*
17 *Formula traditur electionis eorumdem, & n.18.*
19 *Examinatores Synodales electi in prima Synodo, debent iterum in ſecunda approbari, non per relationem, ſed nominatim.*
20 *Examinatores Synodales exercent officium, donec nova Synodus celebretur, & num.21.*
22 *Epiſcopus in Synodo debet evitare multitudinem præceptorum per Cenſuras latæ ſententiæ. Et novitates, & n.23.24. & 25.*
26 *Decreta Synodi non ſunt evulganda materna lingua.*
27 *Ignorantia Conſtitutionum Synodalium non poteſt allegari in loco, ubi jam fuerunt publicatæ.*
Conſtitutio Synodalis, quando habeat vim monitionis, ibid.

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

SYnodum Diœceſanam, Præſulatus noſtri *tertio recurrente anno*, Deo adjuvante, habituri, ut Sanctorum Patrum inſtituta, ac Concilii Trid. præcepta, neque pereat fructus, quem *ex præcedenti* generali Diœceſis *Viſitatione*, Divina opitulante miſericordia, percepimus, monemus in Domino, ac pœna Sacrorum Canonum, ſeù aliis ad arbitrium noſtrum propoſitis jubemus in virtute ſanctæ obedientiæ omnes, & ſingulos, qui in Civitate, & Diœceſi noſtra Beneficia etiam ſimplicia, ac cujuſvis generis, vel titulo obtinent, eos item, qui Sacris Ordinibus initiati ſunt, omnes etiam, *qui in minoribus Ordinibus* ſunt conſtituti, Regulares, qui Curam exercent Animarum, vel aliàs noſtræ juriſdictioni delegatæ vigore Concilii, &c. *& Apoſtolicorum Decretorum* ſubjiciuntur. Capitulum autem noſtrum peramanter *invitamus*, & alia Collegiatarum Eccleſiarum Capitula vocamus, & alios quoſcunque, qui *de jure*, vel conſuetudine Synodo hujus Diœceſis intereſſe debent, die . . . menſis . . . . quæ erit . . . *in noſtram Cathedralem* de mane convenire, neque verò *pro ſe alios mittere*, niſi qui legitima cauſa ſint impediti, quam Nobis probaverint, ut ope Dei, atque auxilio, *communi ſtudio, & conſilio* à Nobis ea ſtatuantur, quæ ad Animarum ſalutem, Clerique diſciplinam, & Divini Cultus incrementum, totiuſque Diœceſis reformationem, & regimen *pro temporum ratione pertinent*. Volumus autem, ut hæc Synodi indictio affixa valvis Eccleſiæ Cathedralis, necnon Parochialium Diœceſis omnes afficiat, ac ſi fuiſſet ſingulis intimata. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Præmonitiones ad Clerum.

1 ACcedant omnes cum Veſtibus talaribus, decenti Tonſura, Biretis, & Superpelliceis mundis, & Dignitates, Canonici, Archipresbyteri, & Parochi cum eorum Inſignibus.

2. Qui

2. Qui in Viſitatione non exhibuerunt Bullas ſuorum Beneficiorum afferant ad Synodum.

3. Qui ſine titulo inſerviunt Eccleſiis, ſivè Curati ſint, ſivè Cappellani, & ii præſertim, qui confeſſiones audiunt, litteras afferant ſuæ deputationis, & facultatis.

4. Parochi deferant ſtatum Animarum, & notulam eorum, qui in peccato publico vivunt, & perſeverant, prout ſunt Concubinarii, Uſurarii, blaſphemi, malefici, & qui in Paſchate ſacra Communione non refecti ſunt.

5. Omnes Beneficiati, & Eccleſiarum Rectores, quatenus adhuc non exhibuerint, deferant copiam authenticam Inventarii omnium bonorum Eccleſiæ, ſivè Beneficii, ac Sacrarum Suppellectilium.

6. Die Dominica, quæ proximè Synodum præcedit, Parochi, qui Coadjutorem non habent, viſitent infirmos, etiam non requiſiti, & eos commendent vicinis Sacerdotibus, ſeù Regularibus, ne durante Synodo eorum mora fiat periculi occaſio, ubi verò non ſunt alii Sacerdotes, conſulant nos quamprimum, ut provideamus.

7. Ad Tabernas, ſeù Cauponas non divertant, Nobis inconſultis, aut Hoſpitiorum Præfecto, neque ad Laicorum ædes, niſi propinquorum, ſed in Hoſpitiis a Nobis deputatis, cibum ſumant, & pernoctent.

8. Parochi moneant populos ſuos, ut piis precibus uberem fructum à Deo impetrent, & die Dominica Synodum proximè antecedenti ad hunc effectum ritè confeſſi communicent; idemque præſtabunt Clerici, qui ad Synodum venient in Miſſa Synodali.

9. Eadem autem die Dominica Synodum præcedente ſinguli Parochi in ſuis Eccleſiis Sanctiſſimum Sacramentum per aliquas horas ad Oſtiolum Tabernaculi decenter in Pixide retento exponant, ut ita publicis precibus ad hanc actionem obeundam adjuvemur.

10. In feriis quintis duplici non impeditis ante Synodum, à die qua has præmonitiones receperint, Miſſas de Spiritu Sancto celebrent, vel collectam dicant, & in feſtis diebus Litanias Sanctorum ante Miſſam Parochialem cum populo recitabunt.

11. Vicarii Foranei accedant ad Nos die.... cum notulis eorum, qui in ſuo Vicariatu intereſſe Synodo debent.

Præmonitiones ſupradictæ, quas uberius ex Actibus Eccleſiæ Mediolanen. deprompſit Gavant. *in Manual. Epiſcop.* non ſunt omnibus Synodis, & Diœceſibus communes, ſed juxta latitudinem, exiguitatem, commoditatem, & laudabiles conſuetudines locorum ad placitum Epiſcoporum, ampliantur, reſecantur, vel etiam (rarò tamen) omittuntur.

ADNOTATIONES.

1. **T***ERTIO RECVRRENTE ANNO*. Supponitur in hac clauſula, quod Epiſcopus in primo, & ſecundo anno ſui gubernii, occupatus fuerit in Viſitatione generali Diœceſis, & in tertio Synodi convocationem faciat; quamvis enim *Concil. Trid. ſeſs. 24. cap. 2.* quotannis Synodum Diœceſanam celebrari mandet, nihilominus hoc Decretum à paucis ſervatur, pœnaque à iure *in cap. ſicut olim de accuſ.* comminata communiter ſpernitur: Et ſicuti Synodorum Provincialium convocatio ſingulo ſaltem triennio, ad formam eiuſdem Decreti habenda, nimium hodiè rara eſt, ut penè ab aula receſſiſſe videatur, ità Diœceſanorum frequentia paulatim receſſit, cum plures ſint Epiſcopi (non tamen laudandi) qui vel tantum unam, vel nullam Synodum toto tempore Præſulatus convocare, & publicare contenti eſſe ſoleant.

2. EX

2. *EX PRÆCEDENTI VISITATIONE*. Viſitatio totius Diœceſis antequam Synodus convocetur, videtur neceſſaria, ut probè remedia malis praviſque conſuetudinibus, & corruptelis, quæ in illa ſunt poſſint applicari, ut obſervant Pac. Jordan. *lucubr. tom.* 2. *lib.* 8. *tit.* 2. *num.* 9. Chriſpin. *de Viſit. par.* 3. §. 18. *num.* 4.

3. *QUI IN MINORIBUS*. Quando agitur de morum reformatione, prout contingit in Synodo, vel de alia re, quæ Clerum univerſum tangit, omnes Presbyteri, & Clerici intereſſe debent, ut declaravit *Sac. Congreg. Concil. in Eugubina* 13. *Auguſti* 1650. *penes* Chriſpin. *de Viſit. d. par.* 3. § 18. *d. n.* 4.

4. *ET APOSTOLICORUM DECRETORUM*. Abbates Regulares, Priores, Guardiani, aliivè Superiores Parvorum Conventuum, qui vigore Decreti Innocent. X. Ut in parvis, ſubjiciuntur juriſdictioni Ordinarii, tenentur accedere ad Synodum, quando ab Epiſcopo tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegato vocantur, prout declaravit Alexander Septimo ſuo Decreto emanato 30. Martii 1661. quod refert per extenſum Fagnan. *in cap. Quando num.* 64. *de offic. Ordin.*

5. *CAPITULUM NOSTRUM INVITAMUS*. Capitulum Cathedralis debet per neceſſe expreſsè in ſpecie, & nominatim ad Synodum invitari juxta diſpoſitionem Text. *in cap. Ultimo de his, quæ ſunt à Prælat.* Fagnan. *in cap. Gravè num.* 11. & 15. *de probat.* Non tamen illius conſilium eſt requirendum in convocatione, quam Epiſcopus ſicuti cætera præparatoria ſua ſola auctoritate facere poteſt, prout declaravit *Sac. Congreg. Concilii in Oriolen.* 27. *Martii* 1631. apud Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtol. collect.* 124. *num.* 22. & *in Fulginaten.* 26. *Februarii* 1639. apud Nicol. *lucubr. Can. lib.* 5. *tit.* 6. *de Judæis num.* 6. & nuper *in Hiſpalen. Viſitationis* 18. *Auguſti* 1695. & eſt contra Piaſec. *prax. Epiſcop. part.* 2. *cap.* 2. *art.* 1. *num.* 4. *tit. de mod. convocan. Synod.*

6. *QUI DE JURE*. Laici, quamvis ſit in facultate Epiſcopi eos invitare, non tamen poſſunt de jure prætendere, quod teneatur, ut reſpondit *Sac. Congreg. Concilii in Lycien. Synodi* 10. *Januarii*, & 10. *Aprilis* 1688. *in reſponſione ad primum*, & *Sac. Congregat. Rituum in Urbinaten.* 23. *Januarii* 1700. *in reſponſione ad ſeptimum*.

7. *IN NOSTRAM CATHEDRALEM*. Non exigitur de neceſſitate, quod Synodus celebretur in Eccleſia; quia ex aliqua rationabili, & honeſta cauſa poterit Epiſcopus illam facere, & congregare, etiam extra Eccleſiam, quia nulla lex id prohibet, Bott. *de Synod. p.* 1. *quæſt.* 9. *num.* 56. Maſſobr. *Cod. tract. cap.* 2. *dub.* 9. Barboſ. *de Offic. & poteſt. Epiſc. allegat.* 93. *n.* 4. *verſ. Edictum*.

8. *NEQUE PRO SE ALIOS MITTERE*. Impedimento ceſſante comparere debent in Synodo ipſimet obligati, alioquin maxima pars fructus Synodalis actionis amitteretur, ſi per ſubſtitutos poſſent hi vices ſupplere, ut benè obſervat Pac. Jord. *lucubr. tom.* 2. *lib.* 8. *tit.* 2. *num.* 77. Niſi tamen eſſent exempti, qui ratione Eccleſiarum ſubjectarum Epiſcopo, ad Synodum accedere tenerentur: Quia hi mittendo Cappellanos, vel eos, per quos Curam gerunt earumdem Eccleſiarum ſatisfacerent, ut cenſuit *Sac. Congreg. Conc. in Lauden prima Decemb.* 1691. *in reſponſione ad octavum*.

9. *COMMUNI STUDIO, ET CONSILIO*. Epiſcopus prudens antequam Decreta Synodi promulget, debet priùs in privatis congreſſibus à Viris doctrina, prudentia, & pietate præſtantibus, & deindè ex obligatione à Capitulo collegialiter coadunato conſilium exquirere: Licèt ſolus poteſtatem legiſlativam ſtatuendi habeat, & Conſilium Capituli ſequi non teneatur, Barb. *ſupra Concil. ſeſs.* 24. *cap.* 2. *num* 29. *Sac. Congreg. Concil. in Hiſpalen. Synodi* 26. *Novembr.* 1689. & eſt propoſitio, quæ non habet hodiè oppoſitorem.

10. Et quia Capituli conſilium de forma requiritur, adeout ſi non adhibeatur Epiſcopus nulliter agat, ut non ſemel *Sac. Congregat. Concil.* & præſertim *in S. Marci Synodi* 10. *Maii* 1666. & *in Boven. Synodi* 17. *Februar.* 1680. & communiter tenent Ciarlin. *controv. cap.* 61. *num.* 11. Rot. *in Barbaſtren Juriſdictionis*, quam refert per extenſum Pignatel. *conſult.* 180. *n.* 14. *tom.* 1.

ideo-

Ideoque Epiſcopus curet, quod in Regeſtro Actorum Synodi de prædicta requiſitione appareat, ad evitandos recurſus, qui frequenter in Sacr. Congregatione audiuntur adverſus hunc defectum. Et cum alibi formulam hanc requiſitionis Conſilii Capituli facilè non invenies, ſequenti modo concipi poterit.

Die.... Menſis... Anno . . .

Convocato coram Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo D. N. Epiſcopo in Manſionibus Palatii Epiſcopalis hujus Civitatis N. Capitulo Cathedralis, nempè N. & N. N. & N. Dignitatibus, & Canonicis majorem partem Capituli conſtituentibus, ibique capitulariter congregatis, fuerunt per me infraſcriptum de mandato ejuſdem D. N. Epiſcopi intelligibili voce lecta Decreta, & Ordinationes, quæ evulgari, & publicari debent in proxima futura Synodo habenda die . . . . , ſuper quibus expleta lectura, idem D. N. Epiſcopus conſilium eorumdem DD. Dignitatum, & Canonicorum ſic capitulariter congregatorum requiſivit, qua per eos requiſitione audita, propoſitum, & determinationem d. D. N. Epiſcopi de Synodo agenda, & Decreta per me, ut ſupra ipſis præſentibus, & audientibus lecta in ea publicandi, laudaverunt, & approbarunt. In quorum &c. præſentibus N. N. teſtibus &c. Datum &c.

Ita eſt N. Cancellarius Epiſcopalis.

11. Quatenus autem Canonici, & Dignitates nollent, aut negligerent coram Epiſcopo die ipſis intimata congregari, tunc poteſt Epiſcopus per Edictum in loco Capituli, aut ad Valvas Sacriſtiæ, aut Eccleſiæ Cathedralis illos monere pro convocatione certa die, & hora, in qua ipſe intereſſe intendit pro exquirendo eorum conſilio ſuper Synodo habenda die... aliàs ſi renuant congregari, proteſtetur in eodem Edicto, quod habeantur pro requiſitis, & ſe ad ulteriora in actionibus Synodalibus proceſſurum.

12. Etenim requiſitio facta per Edictum (quo Epiſcopus uti non debet, niſi in ſubſidium, & in caſum contumaciæ Capituli) erit ſufficiens ad ſuſtinendam validitatem Synodi, prout cenſuit *Sac. Congregat. Concilii in Oſtunen. Synodi 15. Decembris 1696.*

13. Si verò Canonici, & Dignitates capitulariter congregati (vel eorum aliqui) requiſiti nollent deſidero, & propoſitioni Epiſcopi favere, ſed potiùs contradicerent, & proteſtarentur, aut appellationem, & recurſum peterent ac de facto interponerent. Debent illorum proteſtationes, & oppoſitiones recipi, & per Cancellarium, ſivè Secretarium Synodi ſine perturbatione in Actis regiſtrari, & admitti, quia actus; & proteſtationes hujuſmodi Synodum non retardant, & poterit Epiſcopus illis non obſtantibus, liberè eam proſequi, & publicare, cum teneatur tantummodo conſilium petere, non tamen ſequi, ut communiter tradunt Gavant. *in prax. Diœceſ. Synod. part. 3. cap. 2. num. 1.* Barboſ. *de poteſt. Epiſc. alleg. 93. ſub nu. 30. verſ. verum*, Antonell. *de tempor. legal. lib. 2. cap. 37. n 19. Sac. Congr. Concilii in dicta Hiſpalen. Synodi 26. Novemb. 1689. in reſponſione ad ſecundum.*

14. Præterea advertat Epiſcopus, quod dicta requiſitio fiat, ut diximus Capitulo congregato, non autem Canonicis particulariter, Syndico, aut Procuratori, aliàs inutiliter peteret, ut docent Rot. *coram Verallo part. 1. deciſ. 305. num. 3.* Pac. Jord. *lucubr. tom. 2. lib. 8. tit. 1. de Conſtitut. num. 19.* Gavant. *in prax. Synod. tit. de confic. decret. cap. 6. nu. 8* Cardin. de Luc. *de Juriſd. diſc. 56. num. 4. & 6.*

15. *PRO TEMPORUM RATIONE PERTINENT.* Ad regimen pro temporum ratione pertinet, quod in Synodo eligantur de Clero Viri potentes, & timentes Deum, in quibus ſit veritas, & qui oderint avaritiam juxta conſilium Jethri datum Moyſi *Exod. cap. 18.* ut ſint Judices, aut Examinatores Synodales ad præſcriptum *Concilii ſeſſ. 24 cap. 18. de Reform.*

16. Horum autem electio fieri oportet nomine, & cognomine, non verò titulo Officii, ſeù Dignitatis tantum expreſſo, & Clero, Synodoque congregato, nominatim, non autem in genere proponendi ſunt, ut ab eodem approbentur, alias illorum deputatio nulla eſſet per ea, quæ tradunt Garz. *de Benefic. part. 9. cap. 2. num. 337. & 339.* Barb.

de

Digitized by Google

de offic. Epiſc. allegat. 60 *poſt num.* 47. *& ſupra Concil. d. ſeſſ.* 24. *de Reform. cap.* 18. *nu.* 84. Pac. Jord. *lucubr. tom.* 2. *lib* 10. *tit.* 8. *nu.* 152. Nicol. *in floſc. verb. Synodus num.* 3. Ventrigl. *prax. par.* 2. *adnot.* 5 §. 1. *nu.* 34. *&* 35. *Sac. Congreg. Concil. in Sypontina Concurſus* 14. *Februar.* 1693.

17. Quamobrem ad tollendam occaſionem concurrentibus ad Parochiales vacantes dubitandi, & excitandi lites (prout non ſemel accidit) ſuper nullitate examinis concurſus peracti coram Examinatoribus malè in Synodo deputatis, Curæ erit Epiſcopo, ut eorum electio canonicè fiat; quam ibidem Congregatis ſic faciendam proponet.

18. *Cum ex Concilio Trident. ſeſſ.* 24. *cap.* 18. *pro Eccleſiis Parochialibus vacantibus in Diœceſana Synodo ab Epiſcopo ad minus ſex viri, qui ſint Magiſtri, ſeù Doctores, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico ex Clero Sæculari, vel Regulari proponi debeant, ut ab eodem Synodo probentur. Nos Tridentinum Decretum exequi volentes pro Diœceſis noſtræ amplitudine delegimus, & vobis proponimus infraſcriptos RR. Viros, quorum officium duret, & munus hoc Examinatorum Synodalium gerant, donec altera Synodus habeatur, videlicèt.*

Rev. D. Paulus Fuſchus I.V.D. Prothonotarius Apoſtolicus Cathedralis Eccleſiæ Archidiaconus.

Rev. D. Joseph Allegrinus I. V. D. Canonicus Theologus Cathedralis.

Rev. P. Theologiæ Profeſſor, & Magiſter Dominicus Sanctorius Ord. Prædicat.

Rev. P. Theologiæ Profeſſor, & Magiſter Vincentius Jacomettus Prior Convent. S. Lucæ Ordin. Eremit. S. Auguſtini.

Rev. D. I. V. D. Petrus Vignatus Parochus Eccleſiæ S. N.

Rev. D. I. V. D. Benedictus Antoninus Prior Eccleſiæ S. N.

Rev. D. &c.

Quibus nominibus per ipſummet Epiſcopum, vel Synodi Secretarium intelligibili voce recitatis, (ſi nolit, vt per ſecreta ſuffragia approbentur, quod demandare poteſt, ſed per aperta) dicat — *Placent ne vobis*, & ſi reſponſum fuerit — *Placent*, adnotari faciat reſponſum, quia tunc canonica erit electio.

19. Hæc praxis neceſſariò pro validitate electionis ſeruanda eſt, quia cum Examinatores non ab Epiſcopo tantum, ſed etiam à Synodo debeant approbari, de hac approbatione, debet legitimè conſtare, non ſolùm in prima Examinatorum electione, ſed etiam in eorumdem confirmatione; Nàm Coelectores, & approbantes non ſunt ſemper eædem perſonæ, & per conſequens tàm in prima Synodo, quam in ſecunda, & tertia, Examinatores nominati ſunt approbandi, & non per relationem ad primam Synodum (prout non pauci falluntur) & docet Gavant. *Prax. Diœceſ. Synod. par.* 1. *cap.* 3. *poſt n.* 4. *in addit.* cum aliis mox ſuprà laudatis.

20. Quo verò ad illorum durationem, Gavant. *in Manual. Epiſc. tit. de Synod. cap.* 31. *in adnot.* §. 8., quem ſequitur Pac. Jord *tom.* 2. *lib.* 8. *tit* 2. *num.* 108. pro cauthela, & ad removendam difficultatem, quæ oritur ex ventre Concilii mandantis in Synodo quotannis eos deputari debere, & nè ex hoc illorum facultas dicatur expiraſſe tranſacto anno, ſi altera Synodus non fiat, docet in electione Examinatorum apponendam eſſe clauſulam — *Et munus gerant, donec altera Synodus habeatur*, per quam officium etiam poſt annum, & uſque ad aliam Synodum perdurabit.

21. Verùm cum de hoc actum fuiſſet *in Sac. Congreg. Concilii in una Imolen.* 10 *Decembr.* 1695., in qua proponebatur Dubium — *An Examinatores Synodales deputati per Epiſcopum in ſynodo anni* 1693. *donec ex eiſdem ſex ſuperſtites fuerint, & noua Synodus celebretur exercere poſſint Siue potiùs aliis ſex deputandi ex Indulto Sacræ Congregationis per ſuperintendentem obtento?* reſponſum fuit — *Affirmatiue quo ad primam partem*: & ſic vides, quod, ſi in electione Examinatorum cauthela Gavantis non adhibeatur, adhùc ex oraculo Sacræ Congregationis, officium exercere poterunt uſque ad nouam Synodum.

22 Ad bonum regimen quoque conducit animaduerſio, quod Epiſcopus in Sy-

Synodo à tribus extremis caveat. Primò à multitudine præceptorum, & Decretorum, præſertim, quæ juri communi, & Pontificiis Conſtitutionibus minùs conſonant. Secundò à cenſuris præcipuè latæ Sententiæ. Tertiò à novitatibus.

23. Et quoad primum extremum debet abſtinere, quia lex debet eſſe honeſta, juſta, neceſſaria, & utilis, & non de ſingulis eſt facienda, neque ſuperfluum patitur, ſed tantùm neceſſitate, vel utilitate urgente conſtituitur, ut habetur *in cap. Erit autem diſt.* 4. ibique Canoniſtæ communiter Fagnan. *in cap. Sicut olim num.* 80. *de accuſat.* & congruit Divini oraculi effatum, *Prov.* 22. *Ne tranſgrediaris terminos antiquos quos poſuerunt Patres tui.*

24. Vitandum eſt ſecundùm, nè ex frequentia Cenſuræ vileſcant, & contemnantur, ut monet Piaſec. *prax. Epiſcop. par.* 2. *cap.* 2. *art.* 2. *poſt num.* 11. *verſ. Illa autem*; Et nè huiuſmodi pœnæ (ut ſæpè evenit) potiùs ſint in laqueum animarum, quam in utilitatem, ut advertit Rot. *deciſ.* 757. *num.* 2. *par* 2. *recent.* quam refert, & ſequitur Tondut. *quæſt. Benefic. tom.* 1. *par.* 1. *cap.* 11. *num.* 2.

25. Abſtinendum demùm à novitatibus, quia ut plurimum diſcordiam inducunt, & ubi magna neceſſitas non urgeat, ſemper ſunt vitandæ, ſic monent Hoſt. & Abb. *in cap. Cum conſuetudinis num.* 1. *de conſuetud.* & advertit etiam in theorica, & Dignitate eminens Cardin. de Luc. *de præeminen. diſcurſ.* 39. *num.* 3. *& in Miſcellan. diſc. item* 39. *num....* Huicque malo convenit adagium, ut bibat, aut abeat.

26. Et tandem rationi congruit, quòd Decreta Synodi non publicentur materna lingua, quia decori, & gravitati rei minimè reſpondent, ſed latina, & ſtylo Eccleſiaſtico, congruoque ordine diſpoſita, prout Epiſcopos commonendo conſulunt Pac. Jord. *tom.* 2. *lib.* 8. *tit.* 2. *de Synod. Diœceſ. num.* 83. & Fagnan. *in cap. Sicut olim num* 93. *de accuſat.*

27. Et nota, quod ignorantia Conſtitutionum Synodalium non eſt allegabilis quando in loco fuerunt publicatæ, Tuſch. *litt. I. concluſ.* 20. *numer.* 22. Et quod Conſtitutio Synodalis, quæ diſponit, quod, ſi Executores piarum diſpoſitionum, vel alii debentes eligere, ſeù declarare ſint negligentes in exequendo infrà annum, executio devolvatur ad Epiſcopum, habet vim monitionis Tuſch. *litt. E. concl.* 251. *num.* 10. *& concl.* 293. *num.* 19.

Alia ejuſdem Indictionis.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

1 *Solus Epiſcopus ſtatuta condit, adeò ut ſi major pars congregatorum in Synodo Decretis contradiceret, non poſſent publicationem retardare,*

N. Epiſcopus N.

IN ſuſcepti à Nobis Epiſcopatus primordiis, Gregem Curæ noſtræ, Divina diſpoſitione commiſſum, perſonaliter viſitare, & univerſam Diœceſim perluſtrare nequaquam diſtulimus, & quidem omnium, per quæ illa diffunditur locorum conditionem, Eccleſiaſticorum diſciplinam, necnon populorum mores dignoſcentes ea, quæ reparatione, aut reformatione indigebant pro viribus reſtaurare curavimus. Ut igitur, quæ Cultui Divino, Chriſtianæque pietati conſona ſunt *validiùs conſolidentur*, Diœceſanam Synodum celebrare decrevimus. Univerſis proindè, ac ſingulis, qui tàm in Civitate, quàm cæteris Diœceſis noſtræ locis, quibuſcumque Eccleſiaſticis, Beneficia etiam ſine Cura potiuntur, Presbyteris, ac Clericis tàm in ſacris, quàm in minoribus ordinibus conſtitutis: Aliiſque omnibus adhùc Regularibus, qui de jure, vel de conſuetudine tenentur adeſſe, in virtute ſanctæ obedientiæ, necnon ſub pœnis per

Sac.

Digitized by Google

Sac. Canones injunctis, ac aliis arbitrio noſtro infligendis præcipimus, & mandamus, ut die . . . proximi menſis . . . quam pro Synodo inchoanda ſignanter indicimus, Clericali habitu talari induti, ac aliis indumentis, & ſignis eorum muneribus, & ordinibus reſpectivè congruentibus inſtructi, in Eccleſia Cathedrali ſummo mane conveniant. Ut autem id exactiùs ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam perfici queat, omnes enixè in Domino obſecramus, ut jejunio, & orationibus à Patre luminum auxilium Nobis impetrent, & ſeipſos Deo acceptabiles Hoſtias exhibeant. Volumus autem, ut hæc Synodi indictio, &c. *(ut ſupra.)*

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIO.

1. **V**ALIDIVS CONSOLIDENTVR. Solus Epiſcopus ſine conſenſu Capituli, & Clericorum condit ſtatuta, etiam de rebus gravibus: Itaut etiamſi major pars Clericorum Synodo intereſſentium contradiceret, adhùc non poſſent Decreta Synodi retardari *Sac. Congreg. Concilii in Hiſpalen. Synodi 26. Novembris 1689. ad ſecundum, & quartum.*

Edicti Confirmationis.

FORMULA V.

SUMMARIUM.

1 *Omnes in ætate 14. annorum conſtituti poſſunt eſſe Patrini, vel Matrinæ in Sacramento Confirmationis, non obſtante, quod non ſuperent ætate confirmandos.*

2 *Pueri ſeptennes debent admitti ad ſuſcipiendum Sacramentum Confirmationis, quamquam non ſint confeſſi, & afferuntur rationes à n. 3. ad 7. & 8.*

9 *Confirmandi debent eſſe inſtructi in erudimentis fidei.*

10 *Epiſcopus confirmans non Subditos, culpam, & pœnam incurrit, & n. 11.*

N. per la gratia di Dio, e della Sede Apoſtolica Veſcovo N.

VOlendo Noi in occaſione della Sacra Viſita nel giorno di . . . . amminiſtrare ſolennemente il Sagramento della Confermatione, ò ſia della Creſima, nella Chieſa N. e bramando, che ſia con riverenza, ed utilità ſpirituale ricevuto, habbiamo ſtimato debito del noſtro officio Paſtorale di far premettere, e publicare la preſente inſtruzzione, la quale vogliamo, che ſia da tutti oſſervata.

1. Nel ricevere la Creſima dovrà ciaſcuno havere un Padrino, ò Madrina, ò ſia Compare, ò Comare, e non più, i quali non dovranno eſſer minori di 14. *anni*.

2. Chiunque terrà altri alla Creſima ſappia, che non ſolo contrae con il tenuto cognatione ſpirituale, ma anche con il di lui Padre, e Madre nel modo ſteſſo, che ſi contrae nel Battesimo, la qual cognatione impediſce il Matrimonio da contraerſi, & annulla il contratto, quando non vi ſia intervenuta la diſpenſa Apoſtolica.

3. Tutti

3. Tutti quelli che vorranno eſſer creſimati ſi apparecchino con orazioni particolari, *e ſaranno capaci* per confeſſarſi, ſiano prima confeſſati per maggiormente diſporſi a ricevere i Doni dello Spirito Santo.

4. Chi è ſtato Creſimato una volta ſi guardi bene di non farſi Creſimare la ſeconda perche queſto Sacramento non ſi può reitetare ſenza ſacrilegio, e ſe alcuno dubitaſſe d'eſſere ſtato creſimato, non ſi preſenti per ricevere queſto Sagramento, ſe prima non havrà conferito à Noi, ò al noſtro Vicario Generale il dubbio, ch'egli tiene, accioche conſideratamente ſi prenda quella riſolutione, che ſarà giudicata opportuna.

5. Tutti quelli, che vorranno ricevere queſto Sagramento, doveranno eſſer di età d'anni ſette compiti (ſe a Noi non pareſſe altrimente in qualche caſo particolare) e porteranno ſeco una poliza, o ſia ſchedula col nome, e cognome loro, del Padre, e della Madre, del Compare, e Comare, e della Parochia; La qual poliza dovrà eſſer ſottoſcritta dal proprio Paroco, che dovrà in quella atteſtare eſſere il creſimando inſtruito *negli erudimenti della noſtra Santa Fede*, e capace di ricevere il Sagramento, ed anche confeſſato, ſe ſarà di quelli, de' quali s'è parlato nell'auvertimento terzo, e ſi darà in mano a chi ſarà deputato per riceverla.

6. Per maggior convenienza, ed honeſtà d'una sì ſanta attione, e per altre giuſte cauſe non poſſono gli huomini tenere alla Creſima le Donne, nè le Donne gli huommi, e niuno tenere più di due perſone un'iſteſſo giorno ſenza eſpreſſa noſtra licenza.

7. Chi non è creſimato, ò non sà il Pater Noſter, Ave maria, Credo, & i dieci commandamenti del Decalogo, non ſarà ammeſſo per Compare, ò Comare.

8. Se alcuno ſi troverà ſcommunicato, interdetto, overo ſarà publico peccatore, ò che non ſia confeſſato, e communicato la Paſqua non ſarà ammeſſo à queſto Sagramento, ne meno per eſſer Padrino, ò Madrina:

9. I Regolari, & Chierici maſſime conſtituiti negli ordini Sagri non potranno eſſer Padrini ſenza noſtra eſpreſſa licenza.

10. Non ſi preſenti neſſuno per ricevere queſto Sagramento, *che non ſia della noſtra Dioceſi* ſenza licenza del proprio Ordinario.

11. Tutti quelli che ſaranno ſtati creſimati ſi dovranno far ſcrivere dal Paroco, ò Rettore, ò Deputato della Chieſa, in cui ſi amminiſtrerà queſto Sagramento nel Libro ch'egli a queſt'effetto terrà ivi pronto colla Formola preſcritta dal Rituale Romano, per dover poi da quello ogni Paroco eſtraere, e prender nota di quelli, che ſono della propria Parochia.

12. Neſſuno de' creſimati partirà dalla Chieſa prima, che ſi dicano le ſolite Preci, e ſia data da Noi la benedizzione.

13. Ordiniamo alli Parochi, e Curati, che debbano publicare i ſopradetti ricordi, & auvertimenti al popolo inter Miſſarum ſolemnia almeno 15. giorni prima del giorno della Creſima, ed eſplicare gli effetti, che produce nell'anima queſto Sagramento di chi colle debite diſpoſitioni lo riceve, ſotto le penne à Noi arbitrarie. Dato &c.

N. Veſcovo N.

Luogo ✠ del Sigillo.

N. Cancelliere Epiſcopale.

ADNO-

Digitized by Google

ADNOTATIONES.

1. **N***ON DOVRANNO ESSER MINORI D'ANNI QUATORDICI*. In hac ætate quiſque dicitur pubes, & præſumitur habere perfectum uſum rationis, & ideò poteſt eſſe legitimus Patrinus, & ſuſceptor in Sacramento Confirmationis, etiamſi ætàte non excederet confirmandum: Nàm hìc agitur de regeneratione in Chriſto, in quo non differt juvenis à ſene, & nullibi reperitur ætas præſcripta in Patrinis; Et propterea quilibet perfectè doli capax, poteſt effici Pater Spiritualis alterius, ad differentiam adoptionis legalis, quæ cum tendat ad hæreditatis ſucceſſionem, & quamdam ſubjectionem adoptati adoptanti, ideò lex civilis exigit, ut adoptans (imitando naturam) adoptatum excedat octodecim annis, ut ſit certum poſſe ipſius Patrem carnalem eſſe, ad Text. *in §. Minorem Inſtit. de adopt.*

2. Et hinc eſt, quod non pauci aberrant, qui rem maturè non examinantes, & cognationem legalem cum ſpirituali perperam æquiparantes, prohibent fungi officio Patrini, vel Matrinæ eos, qui non ſunt natu majores confirmandis, quod tamen nullo jure prohibetur, ut ex D. Thom. optimis rationibus plenè probat Sanch. *de Matrimon. lib. 7. diſp. 61. numer. 3. & per tot.* Corſett. *prax. Cærem. tract. 2. par. 2. cap. 3. nu. 12.*

3. *E SE SARANNO CAPACI.* Quantumvis pueri ſeptennes dicantur doli capaces, nihilominùs iſta capacitas, ſivè rationis uſus regulariter, & ut plurimum eſt valdè imperfectus, & pauci ſunt, qui in hac ætate evadant diſpoſiti ad validè recipiendum Sacramentum Pœnitentiæ; Et ideò Eccleſia illos non punit, ſi non communicentur in Paſchate ante duodecimum annum, cum adhùc pueri ſint *c. Sacroſanctæ verb. perfectus in proœm. 6. decretal.*

4. Et licèt Text. *in cap. Vt jejunii de conſecrat. diſt. 5.* mandet, quod confirmandi accedant jejuni, & confeſſi, hoc tamen præcipitur adultis, & non pueris, ibi – *Ad confirmationem veniant perfectæ ætatis*, ubi Gloſ. eos vocat perfectæ ætatis, qui duodecimum ſaltem annum habent, & de his hunc Text. intelligi debere firmant Graff. *dec. aur. par. 2. lib. 1. cap. 15. num. 12.* Barboſ. *in dicto cap. Vt jejunii num. 3. & de Offic. Epiſc. alleg. 30. num. 18.* Gavant. *Manual. Epiſc. verb. confirmatio num. 10.* aliique, quos refert, & ſequitur Romaguer. *ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 19. cap. unico num. 7. & 8.*

5. Prædictis enim pueris in ætate ſeptem annorum conſtitutis pro congruenti diſpoſitione ad ſuſcipiendam confirmationem ſufficit fides, & voluntas Chriſti, & Eccleſiæ: In adultis verò, quia exigitur actualis diſpoſitio nimirùm intentio, fides, & gratia, in qua debet eſſe recipiens, in his de conſilio, non autem de præcepto deſideratur Sacramentalis confeſſio, ut pluribus relatis probat Pac. Jord. *tom. 1. libr. 3. tit. 2. num 52.*

6. Quando igitur pueri ſeptennes, & octennes non ſunt capaces pro confeſſione facienda, repellendi non ſunt ab hoc Sacramento Confirmationis; Sed tantùm illi, quos Parochus capaces judicaverit, & confiteri noluerunt. Nàm nec vim, nec robur à jure recipit opinio illorum, qui tenent, immò, & præcipiunt, quod pueri ſeptennes omnes indiſcriminatim accedant ad recipiendum Sacramentum Confirmationis ſacramentaliter confeſſi, aliàs non admittantur; Prout ità jubent Synodus Farfenſis anno 1686. Cæſenatenſis anno 1695. Oſtienſis, & Bononienſis anno 1699. editæ.

7. Quia ut præmiſſum fuit, cum pia Mater Eccleſia pueros minores duodecim annorum non obliget ad præceptum injunctum omnibus fidelibus *in cap. Omnis utriuſque ſexus de pœnit. & remiſſ.* neque illos publicè excommunicet, neque abſolvat ab excommunicatione fortè ex alia cauſa incurſa, ut docet Sayr. *de Cenſur. lib. 1. cap. 8. num. 4. & 5.* neque eorum juramenta recipiat *cap. Pueri 22. quæſt. 5.* ea tantùm ſuadente ratione, quod adhuc uſum rationis perfectum non habeant, & doli verè capaces effecti, adhuc non fuerint; Nulla prorsùs ratio ſuadet, quod pro receptione Sacramenti

menti Pœnitentiæ, in qua ſordium animæ, & piaculorum major exigitur cognitio, reputari debeant capaces, & quod Sacramenti hujus neceſſitatem, & virtutem, necnon modum, quo ſuſcipitur, perſpicuè intelligant.

8. Igitur inoffenſo pede tenendum eſt, quod adulti, & hi tantùm monendi ſunt, ut ſacramentaliter confiteantur, quos Parochus inſtructos, & benè capaces judicaverit: Et han Sententiam ſequuntur Synodus Æſina 1683. Compſana 1686. Beneventana 1687. Albanen. 1689. Typis impreſſæ, tamquam juri conſonam, & ſacrilegiis minùs expoſitam. Corſet. *prax. Cœremoniar. tract. 2. part. 2. cap. 3. num. 9.*

9. *NEGLI ERUDIMEMTI DELLA SANTA FEDE.* Confirmandi calleant quantum fert ætas, & capacitas ineffabile Myſterium Sanctiſſimæ Trinitatis, Incarnationis, Paſſionis, & Reſurrectionis D. N. Jeſu Chriſti, ſciantque poſt mortem pro juſtis vitam in Cœlo, & pro peccatoribus mortem in Inferno æternam adeſſe. Necnon memoriter recitare Pater Noſter, Aue Maria, Symbolum Apoſtolorum, & decem præcepta Decalogi. Si enim hoc Sacramentum à Chriſto Jeſu inſtitutum, Nobis datur, ut fortiores contrà Diaboli tentationes, & Mundi illecebras evadamus in fide, neceſſe eſt, quod hæc radicibus in cordibus noſtris per Baptiſmum infuſa, non ſolùm implicitè, ſed explicitè abſque ulla erubeſcentia, per unctionem hanc jam adulta, confiteatur.

10. *CHE NON SIA DELLA NOSTRA DIOCESI.* Quamvis plures DD. teneant, quod Epiſcopus confirmans ſibi non Subditos nullam culpam, neque pœnam incurrat, ex præſumptione, quod placeat alieno Epiſcopo inter quos eſt Gavant. *in Manual. Epiſcop. verb. confirmatio nu.* 5. Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſcop. allegat.* 30. *num.* 14. Pac. Jord. *to.* 1. *lib.* 3 *tit.* 2. *num.* 49.

11. Tutior tamen eſt aliorum Sententia qua firmatur, quod Epiſcopus non Subditos confirmans, culpam, & pœnam incurrat, ſi hoc faciat ſine licentia proprii Epiſcopi, quos refert Pac. Jord. *loco citato*, qui licèt primam Sententiam putet veriorem, hanc tamen ſecundam in praxi ſemper tenuiſſe fatetur, quam amplectitur quoque Ricc. *prax. For. Eccleſ. part.* 2. *reſol.* 24. ubi cum Toleto de veriori teſtatur.

Edicti pro obſervantia Quadrageſimæ.

FORMULA VI.

SUMMARIUM.

1. *Latrocinia ſunt prohibenda tempore Quadrageſimæ.*
2. *Carnes tempore Quadrageſimæ non ſunt apponendæ hoſpitantibus in Cauponis.*
3. *Quæ actiones ſint prohibitæ tempore Quadrageſimæ.*
4. *Pœna violantium jejunium eſt mere Eccleſiaſtica, & Judici arbitraria.*
5. *Jejunium Quadrageſimale inſtitutum fuit ab Apoſtolis.*

N. Veſcovo N.

PErche il ſanto tempo della Quadrageſima inſtituito dagli Apoſtoli deve ſpēderſi da' Fedeli in digiuni, opere, & atti di penitenza: In frequentar le Chieſe, ſentir le prediche, fare elemoſine, aſtenerſi da giuochi e da ſolazzi, e da ogni ſorte di peccato, & in prepararſi con eſercitii frequenti di pietà, e di Religione a celebrare il giorno di Paſqua, & a ricevere in quello il Sagramento della confeſſione, e communione degnamente: Perciò avvertiamo, & ordiniamo.

1. Che tutti in queſto tēpo di Quadrageſima cominciando dalla mezza notte precedēte al Mercordì delle Ceneri, ſino alla mezza notte precedēte alla Domenica di Reſurrettione dobiamo digiunare. A tal digiuno è obligato, ſotto pena di pecca-

peccato mortale ogni Chriſtiano, che ha compito l'età d'anni ventuno: E conſiſte in non mangiar carne, nè ova, *nè latticini*, nè bever brodi di carne, nè far più di un ſol paſto il giorno circa il mezzo dì, e prender la ſera per refettione poca quantità di cibo, ſecondo che preſcrivono i Teologi più claſſici, o che ſarà ſuggerito, ed approvato d'alcun dotto, prudente, e timorato Confeſſore, o dal proprio Paroco.

2. Che neſſuno devè eſimerſi dal digiuno ſe non per cauſa d'infermità, o di qualche laborioſo eſercitio, col quale non ſi poſſa ſenza detrimento, e grave diſcapito della propria corporale ſalute detto digiuno oſſervare, & in tal caſo ſi dovrà ciaſcuno conſigliare, e prender licenza dal Medico, o dal Confeſſore, o dal Paroco.

3. Che chi ſarà neceſſitato per cauſa di qualche indiſpoſitione, o pericolo della corporale ſalute di mangiar carne, ova, e latticini, dovrà prima haverne ottenuta la licenza nella Città dal noſtro Vicario Generale, che ſi darà gratis, e ne' luoghi della Dioceſi da' Parochi, quale non dovrà concederſi ſenza la fede giurata del Medico circa la neceſſità, e cauſa legitima, la di cui coſcienza aggraviamo; Et ove non ſi troverà Medico, baſterà la fede, e licenza ſottoſcritta del proprio Paroco.

4. Che durante il tempo di Quadrageſima non è lecito a neſſuno di vender carne di qualſivoglia ſorte (e lo ſteſſo s'intende dell'ova, e de' latticinii) fuorche nel luogo, e luoghi da deſtinarſi da Noi, ò dal noſtro Vicario Generale, & eſſi non ſi dovrà tenere in moſtra, ma dentro il Macello coperta con tende, nè vendere ſe non a coloro, che per ſe ſteſſo, o per mezzo della perſona di chi la comprerà moſtreranno la detta licenza.

5. Che gli Oſti, Locandieri, & altre che ricevono indifferentemente Paſſaggieri, e Pellegrini, & i Bettolieri, che vendono il vino, non ardiſcano ſotto qualſivoglia preteſto, *dare da mangiar carne*, o altri cibi proibiti alli loro Oſpiti, o permettere, che quelli mangino nelle loro Oſterie, Alberghi, Locande, o Bettole i cibi ſudetti ſenza la dovuta licenza in ſcritto.

6. Che è prohibita in queſto ſanto tempo la celebratione delle Nozze, di ballare, tener danze, feſtini, veglie, e bagordi, di rappreſentar Comedie, o altri ſpettacoli publici, nè privati; Et a Saltimbanchi, e Ciarlatani, di far circoli, e buffonerie per le Piazze, o di ſalire in Banco, anche con preteſto di vendere i loro ſecreti.

7. Che i Mercanti, e gli Artiſti in tempo, che ſi predicherà nella Cathedrale anche nelli giorni di lavoro, devono tener ſerrate le loro Botteghe, dovendo eſſi offerire a Dio, & alla ſalute delle loro Anime quel poco di ſcommodo.

8. Che quelli che contraverranno alle ſopra *accennate prohibitioni*, come parimente coloro, che compraſſero i cibi, e vittuali vietati ſenza licenza, ſaranno obligati, e condennati *alla pena* per ciaſcuna volta di uno ſcudo d'oro d'applicarſi a luoghi, & uſi pii, ed anco maggiore, ſecondo richiederanno le circoſtanze della traſgreſſione: E molto più rigoroſamente, & ad arbitrio ſi procederà anche per inquiſitione contro gli Oſti, Locandieri, Albergatori, e Bettolieri, i quali ſenza licenza in ſcritto darranno da mangiare, e permetteranno, che ſi mangino nelli loro Alberghi, e Bettole i cibi di ſopra vietati.

9. Che a chi profanerà il ſanto tempo Quadrageſimale colla ſordidezza delle laſcivie, viene intimata da Noi l'ira Divina, e ſe ſarà trovato nel corſo della Settimana Santa, e per tutta l'Ottava di Paſqua in converſatione di Meretrici, o d'altre Donne ſoſpette, e di mal nome, dovrà così egli come le ſteſſe Donne

lo-

ſoggiacere alla pena di ſcudi dieci o' accreſcerſi ſecondo le circoſtanze del fatto.

10. Che neſſuno ſia pigro ad aſſiſtere alli Divini Officii, in frequentare le Prediche, udire la Santa Meſſa ogni giorno, intervenire alle Proceſſioni, & altre opere di pietà, eſſendo queſto il tempo accettabile.

11. Che tutti gli Adulti ſono obligati a prepararſi per fare una buona, e valida confeſſione de' proprii peccati, e per ricevere alla Paſqua la Communione, il che non facendo tal'uno ſoggiacerà alla pena dell'interdetto dall'ingreſſo della Chieſa, e della privatione della Sepultura Eccleſiaſtica in caſo di morte, ſe perſiſterà per tutta l'Ottava di Paſqua contumace. Vogliamo, che il preſente Editto, affiſſo ne' luoghi ſoliti, attringa ciaſcheduno, come ſe loro foſſe ſtato perſonalmente intimato. Dato, &c.

N. Veſcovo N.

Luogo ✠ del Sigillo.

N. Cancelliero Epiſcopale.

ADNOTATIONES.

1. NE' LATTICINII. Lacticinia erunt excipienda, ſicuti, & alia ſpecies edulii prohibita, in illis Regionibus, in quibus jam uſus invaluit, & conſuetudo inveterata jam permittit, quod veſcantur: Cæterùm hæc ab Eccleſia univerſim prohibita ſunt, ut habetur ex *Concil. Conſtantinop. III. Can. 56.* ibi — *Accepimus in Armeniorum Regione, & in aliis locis in Sabbathis, & Dominicis Sanctæ Quadrageſimæ quoſdam ova, & caſeum comedere: Viſum eſt ergo, ut omnis Dei Eccleſia, quæ eſt in univerſo terrarum Orbe unum ordinem ſequens, jejunium perficiat, & abſtineat, ſicut ab omni mactabili, ſic & ab ovis, & caſeo, quæ quidem ſunt fructus, & fætus eorum, à quibus abſtinemus. Si autem hoc non ſervaverint, ſi ſint Clerici deponantur; ſi Laici ſegregentur*, prout refert Bail. *in Summ. Concil. ad annum* 681.

2. DARE DA MANGIAR CARNE. Carnes non ſunt apponendæ in Cauponis hoſpitantibus ſub quovis prætextu, & ſi obtineatur licentia, fiat occultè, & in aliquo cubiculo Januis clauſis, nè videntes ſcandalum ſumant, ut monet *Apoſtolus 1. ad Corinth. cap. 8.* his verbis — *Quapropter ſi eſca ſcandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in æternum, nè fratrem meum ſcandalizem.*

3. ACCENNATE PROIBITIONI. Tempore Quadrageſimali omnia, quæ ſuprà in Edicto vetita eſſe denunciantur, illicita ſunt, & à moribus fidelium arcenda pro poſſe, prout monent acta Eccleſiæ *Mediol. Concil. Provinc.* 5. ſummatim repetita apud Gavant. *in Manual. Epiſcop. verb. Quadrageſima.*

4. ALLA PENA. Pœna violantium jejunium eſt merè Eccleſiaſtica; quia cum jejunium Quadrageſimale ratione jejunii dicatur eſſe de præcepto Divino, ex *Can. 19. Concil. Gangren. & Can. 69. Concilii Aquiſgran.* quos refert *Laur. Epitom. Canon. verſ. Jejunium*, & tradit Fagnan. *in cap. Explicari num. 31. de obſerv. jejun.* ſequitur quod hoc crimen ſit Fori Eccleſiaſtici privativè: Amen. *de delict. & pœn. tit. 9. Miſcell. §. Jejuniorum violatio num.* 13. ubi firmat pœnam Traſgreſſoribus anathematis iure antiquo præſcriptam, hodiè iure novo Concilii Trid. eſſe Judicii Eccleſiaſtico arbitrariam.

5. Monendi ſunt autem fideles per Eccleſiarum Rectores, hoc Quadrageſimale ieiunium ab Apoſtolis fuiſſe inſtitutum, ut Chriſtum, qui eſt Caput noſtrum, quadraginta diebus ieiunántem, corpus affligendo, imitemur. Secundò, ut pro negligentiis toto anno commiſſis, quaſi communem, & publicam penitentiam agamus. Tertiò, ut ad Sacram communionem, ab omnibus in Paſcha ſumendam, dignè præparemur.

Edicti pro obſervantia Feſtorum.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

Eferuntur omnia privilegia diei Dominicæ.

1 *Quæ dicantur opera ſervilia in die Feſto prohibita.*

2 *Refectio viarum publicarum, an ſit opus ſervile prohibitum in diebus Feſtis.*

Licentia Superioris Eccleſiaſtici pro refectione viarum publicarum diebus Feſtis ſemper eſt requirenda. ibid.

3 *Nundinæ, quæ fiunt ſemel in anno, ſi incidunt die Feſto tolerantur, Mercatus verò, qui fiunt per hebdomadas transferuntur.*

4 *Pœna tranſgreſſionis Feſtorum debet eſſe moderata, & n.5.*

6 *Molitores, & Piſtores, celebratis Miſſis, poſſunt exercere eorum artes, etiam die Feſto, præſertim in magnis Civitatibus.*

7 *Licentia laborandi diebus Feſtis ſemper eſt petenda, quia ad Superiorem ſpectat judicare, an adſit cauſa diſpenſandi.*

8 *Licentia laborandi diebus Feſtis debet dari in ſcriptis, & de ratione.*

9 *Licentia laborandi diebus Feſtis debet dari gratis.*

10 *Pro licentia laborandi diebus Feſtis poteſt per modum hortationis recipi aliqua eleemoſyna, ad ſublevandam egeſtatem alicujus loci Pii.*

11 *Licentia laborandi diebus Feſtivis à ſolo Epiſcopo, & non à Judicibus Laicis conceduntur.*

12 *Judex Laicus non poteſt punire quos operibus ſervilibus vacare inveniat diebus Feſtis cum licentia Epiſcopi.*

Epiſcopus poteſt mulctare eos, qui licentiam violandi dies Feſtos Judicis Laici exhibuerint, ibid.

13 *Regulares non obſervantes dies Feſtos poſſunt ab Epiſcopo puniri.*

14 *Licentia laborandi diebus Feſtis debet denegari in aliquibus ſolemnioribus.*

15 *Epiſcopus non poteſt prohibere, quin Iudex Laicus non procedat in die Feſto in cauſis Criminalibus.*

16 *Epiſcopus poteſt, & omni conatu debet prohibere in diebus Feſtivis choreas, & tripudia, & n.17.*

18 *Nec non ſpectacula publica, præſertim Clericis.*

19 *Larvas, etiam Meretricibus, non obſtante licentia Gubernatoris Laici, & num.20.*

21 *Strepitationes propè Eccleſias.*

22 *Jus indicendi Proceſſiones eſt privativum Epiſcopi.*

23 *Proceſſionibus pro cauſa, bono, vel honore publico indictis, tenentur accedere Clerici Sæculares, & Regulares.*

24 *Quæ ſint cauſæ, quæ referuntur ad cauſam, bonum, & honorem publicum.*

25 *Proceſſiones indictæ pro cauſa, & bono publico non ſunt renovandæ, & perpetuandę ſine nova cauſa ad effectum obligandi Regulares.*

26 *Regulares eorum Proceſſionibus non poſſunt egredi Clauſtra ſine licentia Epiſcopi.*

27 *Ubi verò adeſt conſuetudo præſcripta debent Regulares licentiam petere, ſed Epiſcopus non debet illam denegare.*

28 *Regulares in Proceſſionibus inter ſe præcedere debent juxtà diſpoſitionem Conſtitut. Gregor. XIII. niſi adſit in loco conſuetudo, quod inter ſe præcedant ratione originis, & inſtitutionis Religionis.*

29 *Regulares tenentur accedere ad publicas Proceſſiones, quamvis in Conventu adſint pauci Religioſi.*

30 *Regulares, & Confraternitates Laicorum, ubi viget conſuetudo, quod Proceſſionibus interveniant, non obſtante diſtantia unius milliarii, ſervanda eſt, & intervenire tenentur.*

31 *Regulares, qui habent privilegium Proceſſionem ducendi extrà Clauſtra, debent incedere per viam ſemel electam.*

32 Re-

32 *Regularibus ratione paramentorum in delatione Reliquiarum debetur præcedentia in Proceſſionibus ſuprà Clerum Sæcularem, non tamen cæteris non paratis.*

33 *Regulares in ſuis Proceſſionibus non poſſunt ducere puellas habitu fictitio Angelorum, neque Bizzocheras.*

Regulares non poſſunt eorum Proceſſiones inferre in Monialium Eccleſias, quamvis eorum regimini ſubjectarum, ibid.

34 *Regulares ad Proceſſiones Funerum invitati debent accedere ad Eccleſiam Parochialem, quamvis defunctus ſit ſepelliendus in eorum Eccleſia, & non obſtante contraria conſuetudine: Vel ad Eccleſiam, in qua Cadaver eſſet depoſitum, num. 35. & 36.*

37 *Regulares ad Proceſſionem Funeris invitati, ſi intervenit Capitulum Cathedralis ad Eccleſiam Cathedralem convenire, & deindè ſub illius Cruce incedere debent, num. 37. & 38.*

39 *Capitulum Cathedralis in Proceſſione Funeris poteſt ingredi Eccleſiam Regularium, ſed in abſolutione Funeris non erigit in ea Crucem, & num. 40.*

41 *Regulares accedentes ad publicas Proceſſiones, debent Eccleſiam ingredi, tàm in acceſſu, quàm in reditu, ibique aſſiſtere uſque ad finem.*

N. Veſcovo N.

BEnche dalla Divina Legge, tanto nel vecchio, quanto nel nuovo Teſtamento, da'Sacri Canoni, dal Concilio di Trento, e dalla Bolla del B. Pio V. che comincia -- *cum primum Apoſtolatus*; Venga efficacemente incaricata a' Fedeli l'oſſervanza de' giorni Feſtivi: Nondimeno, perche i Traſgreſſori tuttavia abuſandoſi pur troppo della Divina bontà con atti d'abominevole ſconoſcenza non ceſſano di violargli con opere ſervili, e di provocare ſopra di loro, e del popolo i gaſtighi della mano Onnipotente di Dio, perciò ordiniamo, e comandiamo.

1. Che ne' giorni Feſtivi di precetto neſſuno ardiſca d'occuparſi *in opere manuali, e ſervili*, ò mecaniche, ò di lavoro di qualſivoglia ſorte, tanto dentro, quanto fuori della Città, & ogni altro luogo della Dioceſi, nè di vendere, comprare, e contrattare, ſe non le coſe commeſtibili neceſſarie per vivere la giornata, e per biſogno degl'Infermi.

2. Che non *ſi facciano mercati*, non ſi conducano Carri, o altri Animali carichi con ſome, eccettuando i Mulattieri, o altri che conducono merci da un luogo all'altro, e continuano il viaggio intrapreſo in giorno di lavoro, i quali udita ch'havranno la Meſſa otterranno la licenza di poter continuare il viaggio. Gli Ortolani, & altri che portano erbaggi, e frutti per uſo publico non ſiano moleſtati.

3. Che le Botteghe ſi tengano ſerrate, e ſolo gli Speziali, Pizzicaroli, Macellari, Fornari, e Venditori di coſe commeſtibili neceſſarie al vitto quotidiano, e non d'altra robba, potranno tenere lo Sportello aperto, o la Tenda avanti reſpettivamente, ſenz'alcuna coſa in moſtra, *ſotto pena* a chi contraverrà d'uno ſcudo per volta, & altre a noſtro arbitrio, d'applicarſi la terza parte all'Eſſecutore, & il rimanente a'luoghi & uſi pii; Nella qual pena vogliamo, che incorrano non ſolamente i Traſgreſſori, ma etiandio quelli, che daranno cauſa di contravenire, come i Padroni per i Garzoni, Lavoratori, e Servitori, & i Padri per i figli.

4. Che i Molinari, tanto di grano, quanto d'olive, non poſſano maccinare, nè portar farine, nè oglio, *ſe non dopo finite le Meſſe*. Alli Fornari ſi prohibiſce il burattare,

Digitized by Google

rattare, ſetacciar farina, e di cuocer pane ſenza eſpreſſa licenza del noſtro Vicario Generale in Città, e de' Foranei ne' luoghi della Dioceſi. A Maniſcalchi ſia lecito in caſo di neceſſità, e per commodo de' Viandanti di metter ferri agli Animali.

5. Che ne' tempi del mietere, di falciar fieni, della vendemmia, e raccolta de' frutti, ò d'altre coſe ſimili, che poſſono patir danno notabile, differendoſene il raccolto, ſi domandi, e s'ottenga da Noi, ò dal noſtro Vicario Generale, e reſpettivamente da' Foranei, ne' proprii Diſtretti *la dovuta licenza in ſcritto*, la quale *ſi darà gratis* ne' caſi di neceſſità, e con conditione che gli Operarii aſcoltino prima la Santa Meſſa.

6. Che niuna delle permiſſioni ſopradette s'intende data per i giorni del *Santiſſimo Natale*, *e della Paſqua* di Reſurrettione di N. S. Gieſù Chriſto, ne' quali proibiamo affatto l'aprire qualſiſia Bottega, il vendere, e comprare, ò di fare qualſivoglia altr'opera ſervile, ſe non in caſo d'evidentiſſima neceſſità, e con noſtra licenza.

7. Che nelli predetti giorni di Feſta non ſi facciano Contratti, Inſtromenti giurati, nè s'interpongano Decreti, nè ſi facciano atti Civili in giuditio, qual hora non porti danno, ò pericolo grave la dilatione: E molto meno neſſuno preſuma di fare eſeguire mandati reali, ò perſonali *in cauſe Civili*, ſotto pena della nullità dell'eſecutione, ed altre à noſtro arbitrio, e proibiamo ſotto pena di ſcudi trè nelle Piazze, e luoghi publici (ne' quali ſpeſſo naſcono ſcandali, e ſi depravano i coſtumi) non ſolamente i giuochi di fortuna, come di carte, e dadi, ma *i balli*, le cantilene, *le ſcene*, *e gli ſpettacoli d'Iſtrioni*, e Montimbanchi, e le buffonerie de' Ciarlatani.

8. Proibiamo in detti giorni Feſtivi *le Maſchere*, e nel tempo delle Meſſe, Dottrina Chriſtiana, & altri Divini Officii i giuochi, gli ſtrepiti, & i bagordi *vicino alle Chieſe*, turbandoſi con ciò le Sacre Funtioni, il Culto Divino, e divertendoſi il Popolo, & i Fedeli dagli eſercitii di pietà, e dalla Chriſtiana divotione, alla quale deve in detti giorni attenderſi, ſotto le pene a noſtro arbitrio.

9. Non *ſi facciano Proceſſioni* publiche, nè private dal Clero Secolare, nè Regolare, nè dalle Confraternite per qualſivoglia occaſione, eccettuate le ſolite, che non ſi dovranno traſferire ſenza noſtra licenza, ò del noſtro Vicario Generale ſotto le pene a noſtro arbitrio.

10. Eſortiamo tutti à riflettere, che la violatione de' giorni Feſtivi è un grave peccato, & ingiuria che ſi fà a S. D. M. la quale havendo conceduta à Noi la grande inveſtitura del tempo tutto, non ſi voglia rendere a Dio una picciola parte, ch'egli medeſimo ſi è riſervato.

11. Acciochè il preſente Editto non ſia ignorato, i Parochi tutti della Città, e Dioceſi dovranno publicarlo almeno due volte l'anno al Popolo *intra Miſſarum ſolemnia*, e frequentemente ne' ſermoni Parochiali ricordarne l'oſſervanza: Et i Vicarii Foranei procedano contro li Traſgreſſori alle pene Taſſate, per non dover eſſi incorrere nelle pene da imporſi da Noi alla loro negligenza. Et il preſente affiſſo, che ſarà &c. Dato &c.

N. Veſcovo N.

Luogo ✠ del Sigillo.

N. Cancelliero Epiſcopale.

ADNO-

ADNOTATIONES.

Dies Dominica, in qua viſa eſt prima lux, filii Iſrael tranſgreſſi ſunt Mare rubrum ſiccis pedibus: Manna in Eremo pluit: Chriſtus naſci dignatus eſt: Stella Magis refulſit: Baptiſmum in Jordane Salvator ſuſcepit: Vinum de aqua factum eſt in Cana Galileæ: Quinque panibus, & duobus piſcibus quinque millia hominum Chriſtus pavit: A morte reſurrexit: In Domos clauſas, ubi erant Diſcipuli congregati propter metum Judæorum, intravit: Spiritus Sanctus corda Apoſtolorum igne ſuccendit: Et in qua ſperamus D. Jeſum Chriſtum ad Judicium venturum: Quia dies Domini eſt, curandum ſummoperè erit, ut operibus piis (ſervilibus ablatis) ſanctificetur.

1. *IN OPERE MANUALI, E SERVILI.* Hoc eſt Ruri Vineam colendo, Campos arando, ſeminando, metendo, fœnum ſecando, ſepem ponendo, Sylvam ſtirpando, Arbores cædendo, in petris laborando, Domos ſtruendo, in Horto laborando, ſegetes triturando, jumenta onuſta ducendo, linum carpendo. In Civitate, vel Oppido merces, & venalia exponendo, fabrilia tractando. Fœminæ opera textilia, vel acu pictile faciendo, lanam, vel linum expurgando, publicè pannos lavando, & alia ſimilia opera corporalia exercendo.

2. Refectio viarum publicarum licèt ſit opus ſervile: nihilominus cum reſpiciat utilitatem publicam, ſi operarii gratis, & abſque ulla mercede in eis laborarent, & quia pauperes ſunt nequirent abſque magno incommodo, & jactura diebus ferialibus huic operi intervenire, ſaltem poſt Veſperas, poſſet ab Epiſcopo indulgeri, ut oppidani diebus feſtis refectioni viarum quatenus neceſſitas urgeret, incumbant, ut reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcoporum in Tiburtina* 19. *Junii* 1693. in qua cum Univerſitas Terræ Poli peteret ſibi licentiam concedi, ut poſſet diebus feſtis poſt Veſperas vias publicas, enormiter læſas, aptare, & reficere, ex quo non valerent Incolæ ob eorum paupertatem diebus ferialibus operi hujuſmodi vacare, reſcriptum fuit — *Ad mentem*; & mens fuit, quod Epiſcopus pro ſua prudentia, & pietate toleraret. Et quamquam Jul. Capon. *Doctor Neapolitanus in diſcept. forenſ. cap.* 110. *num.* 23. teneat hoc opus refectionis viarum fieri poſſe abſque licentia: adhuc tu in praxi ſemper licentiam obtinere non prætermittas, quia agitur de præcepto Divino, cui diſpenſandum non eſt, niſi cauſa cognita per legitimum Superiorem.

3. *NON SI FACCIANO MERCATI.* Nundinæ, quæ incidunt ſemel in anno in aliquo die feſto determinato, per quamdam convenientiam debent tolerari præſertim poſt Miſſam majorem, prout referendo Decreta Sac. Congregationis notat Nicol *lucubr. canon. lib.* 2. *tit.* 9. *de feriis num.* 4. Mercatus autem, qui qualibet hebdomada fieri ſolent, transferuntur in præcedentem diem, Gavant. *in verb. feſtus num.* 20. Nicol. *in floſc. eodem verbo num.* 3.

4. *SOTTO PENA.* Pœna pro tranſgreſſione feſtorum debet eſſe moderata, & ideo numquam debent bona confiſcari, neque animalia vendi, non obſtante diſpoſitione Bullæ Pii Quinti, ſuper obſervatione feſtorum emanatæ: quia hæc Bulla in hac parte non fuit uſu recepta, ut pluries declaravit Sac. Congreg. Epiſcop. quæ non ſemel animalia, vendita juxta rigorem dictæ Bullæ, juſſit redimi, & Domino reddi, retenta ſolum modica pœna, piis locis applicanda, ſic teſtatur Nicol. *lucubr. can. d lib.* 2. *tit.* 9. *de feriis n.* 7. ubi Decreta refert.

5. Et multo minus poterit tranſgreſſoribus imponi pœna excommunicationis, niſi in loco irrepſiſſet aliquis pravus abuſus, dies feſtos publicè violandi, vel pœna pecuniaria non timeretur, & adeſſet contemptus, Raynald. *obſervat. crim. tom.* 1. *cap.* 1. §. 8. *n.* 73. *& ſeqq.*

6. *DOPO FINITE LE MESSE.* Ita reſcripſit *Sac. Congregat. Epiſcop. Epiſcopo Monopolitano* 15. *Februarii* 1595. de quo Decreto meminit Nicol. *in floſcul. in verb. feſtus num* 15. At hìc monendus eſt Epiſcopus, quod in magnis Civitatibus, & in locis ubi eſt frequentia populi, vel ratione commercii, aut reſidentiæ Principis, non eſt ita ſtrictè prohiben-

K 4 dum,

dum, molitoribus, & Piſtoribus, ſed largiùs indulgendum.

7. *LA DOVUTA LICENZA IN SCRITTO LA QUALE SI DARA' GRATIS.* Nè prætextu neceſſitatis, quam ſibi quiſque fingere ſæpè autumat præceptum Divinum, & leges Eccleſiaſticæ paſſim violentur, & Sacrorum Canonum indulgentia homines abutantur, meritò neceſſitatis determinatio Superioris judicio, & arbitrio remiſſa eſt, ut dignoſcat num verè ulla ex cauſis ſupradictis ſubſit propter quam liceat diebus feſtis rebus ſervilibus vacare, vel aliundè neceſſitas urgeat, aut pietas ſuadeat, juxta notabile reſcriptum Sac. Congregationis Concilii 22. Aprilis 1599. amplexum ab altera Epiſcop & Regular. 12. Martii 1601. in quo hæc formalia verba leguntur — *Cæterum quoniam verendum eſt, nè privatis affectibus domeſticarum rerum aliqui eò perducantur, ut hac Sacrorum Canonum indulgentia in aliis etiam caſibus abutantur; iidem PP Illuſtriſſimi adjiciunt ad Ordinarii cujuſcunque judicium, & cenſuram pertinere, ut dignoſcant num verè ulla ex cauſis ſupradictis ſubſit, propter quàm liceat diebus feſtis rebus ſervilibus vacare, ut nec dierum feſtorum obſervantia ulla in re violetur, nec opera illis diebus ſumma cum ratione permiſſa impediantur.*

8. Hæc autem licentia laborandi diebus feſtis debet dari in ſcriptis, ut reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcop. Epiſcopo Civitatis Caſtellanæ* 21. *Auguſti* 1615. & hoc quidem congruit (ut opinor) duplici ratione. Altera, ut contra illos, qui dictis diebus reperti fuerint violatores abſque licentia, etiam Judex laicus præventivè juxta diſpoſitionem Conſtitut. Pii Quinti procedere poſſit: altera ut inſpici, & recognoſci valeat, an Cauſæ expreſſæ, & conditiones, quibus licentia conceſſa fuit, veræ ſint, & reſpectivè ſerventur: quamvis pro validitate licentiæ perneceſſe ſcriptura non exigatur, Capon. *diſcept. for. d. cap.* 211. *num.*6.

9. Debet ulteriùs prædicta licentia gratis concedi, & qui aliter facit monendus eſt, ut conſulat conſcientiæ ſuæ, prout monuit *Sac Congreg. Epiſcop. Epiſcopum Briſaciæ vulgo Umbriatico* 15. *Januarii* 1619. *& Archiepiſcopum Ulyſſiponen.* 7. *Decembr.* 1691. qui Conſtitutione Synodali prohibuerat Barbitonſoribus nè tonderent barbas diebus feſtis, quibus tamen aliquando licentia concedebatur, recepta pecunia: Unde recurrentibus Barbitonſoribus reſcriptum fuit — *Servandam eſſe Conſtitutionem Synodalem, & non eſſe concedendas licentias per pecunias.*

10. Ubi verò loca Pia maxima egeſtate laborarent, tunc licitè per modum hortationis pro illis ſublevandis aliqua eleemoſyna recipi poſſet, ut declaravit *Sac. Congreg. Epiſcop. in Caſertana* 28. *Novembris* 1594. & tenet Ricc. *prax. for. Eccleſ. par.*4. *reſol.*383. *n.*4.

11. Item à ſolo Epiſcopo, qui privativè Edicta pro obſervantia feſtorum promulgat, licentiæ conceduntur, non autem à Judicibus, neque à Gubernatoribus laicis, Nicol. *lucubr. canon. lib.* 2. *tit.*9. *de feriis num.* 6. Ricc. *prax. for. Eccleſ. par.*4. *reſol.* 381. *num.* 2. quem ſequitur Raynald. *loco ſupra citato num.* 84. *circa finem*, ubi per extenſum Decretum Sac. Congregat. Concilii refert Bellett. *diſquiſ. cler. par.* 1. *tit. de favor. cler. real. §.* 5. *num.*104. *& ſeqq.* & declaravit *Sac. Congreg. Immunitatis in una Caſtren.* 2. *Maii* 1629. *& in alia Theatina* 20. *Septembris* 1639. *lib.* 3. *Decr. Pauluc. fol.*102.

12. Neque Judex laicus, neque Gubernator illos, qui diebus feſtis prævia Epiſcopi, aut Vicarii licentia operibus ſervilibus vacaverint, punire, nec mulctare poterit: ſicut è converſo mulctari poterunt ab Epiſcopo, qui tantum ſæcularis Judicis, vel Magiſtratus licentiam feſtum violandi exhibuerint, Pac. Jordan. *lucub. tom.*2. *lib.*11. *tit.*1. *n.* 61.

13. Et hæc procedunt etiam reſpectu ad exemptos, & Regulares omnes, qui quoad obſervantiam feſtorum, cæteris non exemptis coæquantur, ut advertit Card. de Luc. *in Miſcell. diſc.* 1. *num.*104. & propterea pœnis etiam cenſurarum in ſubſidium arbitrio Epiſcopi pro traſgreſſione ſubjiciuntur, Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtol. collect.*633. *num.*25. Ventrigl. *prax. par.* 1. *adnot.* 48. *num.* 101. Jul. Capon. *diſcept.* 213. *num.*17.

14. *LI GIORNI DEL NA-*

TA-

Digitized by Google

TALE, E DELLA PASQUA. Præter hos dies in Eccleſia univerſali ſolemniores, poſſet Epiſcopus in Edicto excipere feſtum diem, qui eſſet in loco ſolemnis; Nam hi dies à minus ſolemnibus in diſpenſatione, de qua agimus diſtinguuntur, ut patet ex Textu *in cap. 3. de feriis* ibi -- *auctoritate noſtra indulgemus, ut liceat Parochianis veſtris diebus Dominicis, & aliis feſtis (præterquam in majoribus anni ſolemnitatibus) eorum captioni ingruente neceſſitate, intendere.*

15. *IN CAUSE CIVILI.* Quia in cauſis criminalibus, non debet Epiſcopus impedire, quin Judex laicus conficiat Proceſſus, vel ad capturam Rei non procedat in die feſto, prout Sac. Congregat. Epiſcop. & Regul. reſcripſit Epiſcopo Larini 17. Septemb. & 18. Novemb. 1597.

16. *I BALLI.* Saltationes, Choreæ, & tripudia, quæ præcipuè Ruri inter perſonas utriuſque ſexus ducuntur, numquam ferè agi poſſunt ſine multis, & iisquidem graviſſimis Dei offenſionibus, idque -- *ob turpes cogitationes, obſcænè dicta, inhoneſtas actiones, morum corruptelas, & perniciosas ad omnia opera carnis illecebras illis perpetuò conjunctas; tùm propter cædes, rixas, diſcordia, ſtupra, adulteria, aliaque mala plurima inde conſequentia, quamſæpiſſimè.* Verba ſunt *Divi Caroli in Synodo 3. Mediol. tom. 1.*

17. Ideoque ne dies feſtus ludricis iſtis actibus fædetur, allaborandum erit, ut modis omnibus corruptela hæc exterminetur, Bellett. *diſquiſ. cler. par. 1. de favor. cleric. real. §. 5. num.* 107. Caveantque Miniſtri, & Officiales Principum ſæcularium, nè fomentum illos frequentandi tranſgreſſoribus præſtent, Curiam Epiſcopi facto impediendo, ut non poſſit ad pœnas comminatas contra laicos procedere, quia theſaurizant ſibi ipſis iram Dei, contra quem pugnare non eſt facile. *Eccleſiaſtic.* 46.

18. *LE SCENE, E GLI SPETTACOLI DEGLI ISTRIONI.* Concilium Cartaginenſe IV. mandat excommunicari eos, qui die ſolemni vadunt ad ſpectacula, ut habetur *in cap. qui die 66. de conſecr. diſt. 1.* Undè evidens fit, quod culpa non caret, qui diebus feſtis his delectatur. Clericis autem hæc non tantum canone, ſed lege civili prohibentur, *ut in Authent. interdicimus Cod. de Epiſcop. & Cleric.* ibi -- *inhibemus Sanctiſs. Epiſcopis, & Presbyteris, Diaconis, & Subdiaconis, & Lectoribus, & omnibus aliis cujuſlibet ordinis venerabilis Collegii aut ſchematis conſtitutis, ad tabulas ludere, aut aliis ludentibus participes eſſe, aut inſpectores fieri, aut ad quodlibet ſpectaculum ſpectandi gratia venire: Si quis autem ex his in hoc deliquerit, jubemus hunc tribus annis à venerabili miniſterio prohiberi.* Audiant hæc Clerici, & confundantur quoties non erubeſcunt murmurare adverſus Epiſcopos, ſi fortè illos prohibet intereſſe ſpettaculis.

19. *LE MASCHERE.* Poteſt Epiſcopus diebus feſtis larvas prohibere, non obſtante aſſerta contraria Conſuetudine, ut declaravit *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regul. in Viterbien. ſeù Aquipendii 16. Januarii* 1693. in qua cum Gubernator Viterbii tempore Carnis privii ſuo Edicto licentiam dediſſet laicis gubernio ſubjectis larvam geſtandi etiam diebus feſtis peractis Divinis Officiis; Epiſcopus Aquipendii intra dicti Gubernii juriſdictionem in temporalibus comprehenſi Edictum publicavit, quo larvas prohibebat diebus feſtis.

Hinc habito recurſu pro parte Procuratoris Fiſcalis laicalis dictæ Curiæ ad Sac. Congregat. pro declaratione validitatis, & juſtitiæ Edicti Gubernatoris (innixi conſuetudini) & inſubſiſtentiæ reſpectivè alterius Epiſcopi, propoſitaque Cauſa auditis partibus, reſponſum fuit -- *Edictum Epiſcopi ſuſtineri:* & meritò quia aſſerta Conſuetudo, in qua unicè inſiſtebat Gubernator, eſt corruptela contra bonos, & Chriſtianos mores, quæ nulla honeſtate fulcitur, & ubi reperitur ab Epiſcopis in quantum valent tollenda eſt.

20. Item poteſt etiam Epiſcopus meretricibus larvam prohibere, quamvis Gubernator eiſdem illam deferendi permiſſionem, & facultatem dediſſet; prout Sacra Congregatio Epiſcoporum reſcripſit V. Legato Marchiæ 9. Martii 1604.

21. *VICINO ALLE CHIESE.* Con-

Digitized by Google

Concilium Toletanum III. relatum *in cap. religioſa de conſecrat. diſt.* 3. mandat removeri tales abuſus his verbis — *irreligioſa Conſuetudo eſt, quam vulgus per Sanctorum ſolemnitates agere conſueverit. Populi, qui debent Officia Divina attendere, ſaltationibus, & turpibus invigilant canticis, non ſolum ſibi nocentes, ſed, & Religioſorum Officiis perſtrepentes, hoc enim, ut ab omnibus Provinciis depellatur Sacerdotum, & Judicium à Concilio Sancto curæ committitur*, ubi Gloſ. dicit, quod hæc Officii Divini perturbatio eſt culpa mortalis.

22. *NON SI FACCIANO PROCESSIONI*. Jus indicendi Proceſſiones publicas, & privatas, ac etiam (cum Cauſa) prohibendi, eſt privativum Epiſcopi, Barboſ. *ſupra Concil. ſeſs.* 25. *cap.* 13. *de regular. num.* 42. *& de Offic. & poteſt. Epiſcop. allegat.* 78. *num.* 3. *&* 4. *& de Canonic. & Dignit. cap.* 42. *num.* 20. *& in Sum. deciſ. Apoſtol. verb. Epiſcopus quo ad Proceſſiones num.* 1. Et quamquam Proceſſiones ſolitæ privatæ, quæ fiunt à Parochis in Parochia, & à Capitulo in Cathedrali fiant ſine licentia: adhuc ſi transferantur, exigitur Epiſcopi approbatio, ut partibus informantibus fuit deciſum *à Sac. Congregat. Rituum in Hiſpalen.* 3. *Septembris* 1695. *&* 21. *Julii* 1696. *& in Aſten.* 21. *Januarii ejuſdem anni*: & ideò dicitur in Edicto, quod non transferantur ſine licentia, adhuc ut ſi quid de novo emergeret Epiſcopus uti poſſit jure ſuo.

23. Proceſſionibus generalibus indictis pro Cauſa, bono, vel honore publico, tàm Clerici ſæculares Beneficia, vel Officia Eccleſiaſtica obtinentes, quàm Regulares invitati, omnes intereſſe tenentur, & adeſſe compelluntur juris remediis juxta diſpoſitionem Concilii *Seſs.* 25. *cap.* 13. *de Regular. Sac. Congreg. Epiſcop. in Cajetana* 25. *Octobris* 1602. *confirmata* 7. *April.* 1690. Nicol. *lucubr. canon. lib.* 1. *tit.* 31. *de Proceſs. num.* 14. *&* 22. *& in floſc. verb. proceſſio n.* 1. *&* 4. Panimol. *deciſ.* 84. *adnot.* 1. *num.* 39. Pignatell. *conſult.* 30. *num.* 1. *& ſeqq. tom.* 4. Tambur. *de jur. Abbat. tom.* 1. *diſput.* 24. *quæſt.* 8. *num.* 2. *Sac. Congreg. Concilii* 3. *Auguſti* 1658.

24 Præter autem Proceſſiones univerſales Eccleſiæ, nempè Rogationum, & Corporis Chriſti, referuntur ad Cauſam, bonum, & honorem publicum, aliæ, quæ fiunt, & indicuntur pro gratiarum actione de re gravi, pro pace inter Catholicos Principes, vel victoria impetranda contra Infideles, pro electione novi Pontificis Eccleſiæ, diu viduata Paſtore, ad placandum Deum occaſione peſtis, famis, belli, ſterilitatis, terræmotus, & ſimilium, ut tradunt Pac. Jordan. *lucubr. tom.* 2. *lib.* 11. *tit.* 2. *num.* 4 Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 3. *quæſt.* 189. *numer.* 996. *in fine*.

25. Has tamen, ad effectum obligandi Regulares ad intereſſendum, non eſſe renovandas annuatim, & perpetuandas niſi novà motiva, & novæ cauſæ concurrant, cenſuit *Sac. Congreg. Rituum in Biteſten.* 19. *Januarii* 1697. *ad relationem clar. mem. Card. Petrucci*, in qua declaratum fuit *Edictum Epiſcopi* (quo aſtrigebantur Regulares ſub pœna ſuſpenſionis, & interdicti Eccleſiæ ipſo facto incurren. ad intereſſendum Proceſſioni, indictæ pro obtinenda liberatione à terræmotu, ſemel jam factæ anno præcedenti, & poſtea renovatæ) *non ſuſtineri cum omnibus inde ſecutis*.

26. Proceſſiones verò, quæ fiunt à Regularibus egredi non debent eorum Clauſtra ſinè licentia Epiſcopi, non obſtante contrario ſolito, ut pluries Sac. Congregationes Concilii, ac Rituum decreviſſe referunt Ricc. *collect.* 4044. Lauret. de Franch. *contr. par.* 1. *num.* 86. Donat. *prax. rer. regular. par.* 2. *tract.* 13. *de exempt. regular. quæſt.* 81. *num.* 6. Ventrigl. *prax. par.* 1. *adnotat.* 12. *§. unico num.* 4. Romaguer. *ad Synod. Gerunden. lib.* 3. *tit.* 10. *cap.* 1. *num.* 4.

27. Verum tamen eſt, quod ubi vigeret conſuetudo, ſciente Epiſcopo, præſcripta, quod aliqui Regulares, vel etiam Confraternitas laicorum, in aliqua Anni ſolemnitate, vel die Proceſſionem ducerent per vias Civitatis, tenerentur quidem licentiam ab Ordinario petere, ſed non deberet eis denegari: quia cum ſit actus Religionis, qui fovet populi devotionem, & pietatem, abſque valdè rationabili cauſa non debet impediri: & ſi de facto impediatur, datur recurſus ad Sac. Congregationem Epiſcop. vel Rituum;

tuum; à quibus ſolet obtineri reſcriptum, quod Epiſcopus licentiam concedat, ut *reſcripſit prima in Papien.* 11. *Maii* 1696 *ad relationem Eminentiſſimi Card. pamphilii* favore Confraternitatis Sanctiſſimæ Trinitatis vel quod ſervetur ſolitum, *ut in Savonen.* 4. *Septembr.* 1693. *& alia Rituum in Ferentina* 21. *Novemb.* 1699. *favore PP. Conventualium referente clar. me. Card. Petrucci*.

28. Hinc ſumpta occaſione de Proceſſionibus loquendi, notandum eſt, Primò, quod licèt inter Regulares ſivè Mendicantes ſint, ſivè non præcedentia regulanda ſit juxta diſpoſitionem Bullæ Gregor. XIII. prout approbante Paulo V. reſpondit Sacr. Congreg. Rituum 29. Novembris 1618. cuius Decretum apud me exiſtit authenticum; ſcilicet quod illa Religio in proceſſionibus præcedat, quæ priùs in Civitate, ſeù loco ubi recidet fundavit, & habuit Monaſterium: Nihilominus ubi viget conſuetudo, quod inter ſe præcedant ratione originis, & inſtitutionis Religionis, ſervanda eſt, ſic reſpondit articulo plenè examinato *Sacra Congreg. Epiſc. & Regul. in Forolivien.* 27. *Febr.* 1693. *ad relationem ejuſdem bo. mem. Card. Petrucci inter Monachos Camaldulenſes, & Vallumbroſanos*.

29. Secundò, quod regula generalis ſupra firmata, quod nempè omnes Regulares ad Proceſſiones indictas pro Cauſa, bono, vel honore publico intervenire teneantur, habet locum etiam in illis Conventibus, in quibus degit minor numerus Religioſorum, quam duodecim, quia nulla indecentia eſt (ſicuti malè opinantur nonnulli Autores Regulares) quod pro paucis vexillum Crucis erigatur, ut pro veritate fatetur Paſſerin *de ſtat. hom. tom.* 3. *q.* 189. *art.* 10. *inſpect* 10. *nu.* 1004.

30. Tertio quòd ubi viget conſuetudo, quod Regulares, vel etiam Confraternitates Laicorum, non obſtante diſtantia vnius milliarii conveniant ad Proceſſiones, eſt ſervanda, & convenire tenentur Paſſerin. *loc. cit. num.* 1000. & tenuit noviſſimè *Sac. Cong. Rituum in Nucerina Paganorum* 12 *Septemb.* 1699. *ad relationem Eminentiſſimi Card. Franciſci Barberini*, quod eſt contra Paſqualig. *ac contr.* Lauret. de Franch. *par.* 1 *num.* 66.

31. Quartò, quod hi Regulares, qui vigore peculiaris Indulti Proceſſionem ducunt extra Clauſtra, prout aſſerunt habere PP. Dominicani in Dominica infra Octavam Corporis Chriſti ex conceſſione Clem. VIII. tenentur incedere per viam ſemel electam, ut probant Decreta relata à Pignatell. *conſult.* 63. *nu.* 3. *tom* 6. & reſolutum fuit *in Belcaſtren.* 28. *Aprilis* 1690. *ad relationem olim D. mei Card. Petrucci, Sac. Cong. Rituum in Quiten. Proceſſionis prima Septemb* 1696. *referente Eminentiſſimo Pamphilio*.

32. Quintò quod Regularibus paratis, & deferentibus in Proceſſione Reliquias, debetur præcedentia, (non tamen cæteris non paratis) ſupra Clerum Secularem *Sacra Congreg Epiſcop. in Soanen.* 4. *Septembris* 1693. *referente eodem Card. Petruccio*.

33. Sexto, quod Regulares in ſuis Proceſſionibus non poſſunt, nec debent ducere Puelas habitu fictitio Angelorum, neque Bizzocheras, ut declaravit *Sacra Congreg. Epiſc. in Ebredunen* 19. *Ianuarii* 1691. Nec Proceſſiones ipſas in Monialium Eccleſias, quamvis eorum regimini ſubjectarum inferre, & introducere, eadem *Sac. Congreg. in Piſauren.* 24. *Novembris* 1617. cuius Decretum eſt ſequens — *Cum Sac. Congregationi innotuiſſet nonnullos Ordinis Sancti Dominici Regulares occaſione Proceſſionum per eoſdem diebus Dominicis, & poſt Veſperas celebrari ſolitarum proceſſionaliter in Monialium eorum regimini ſubiectarum Eccleſias ingredi conſueviſſe, illuſtriſſimi ejuſdem Congregationis Patres epiſcopo Piſauren. litteras dari mandarunt, ut præfatum abuſum omnino tollat, provideatque, ut prænominati Regulares, quovis prætextu Proceſſionum per ipſos fieri ſolitarum, in dictarum Monialium Eccleſiis in poſterum nullatenus ingrediantur*.

34. Septimo, quod Regulares ad Proceſſionem funeris invitati, debent accedere ad Eccleſiam Parochialem, quamvis defunctus ſit ſepelliendus in eorum Eccleſia, non autem Parochum expectare per viam, aut ad Domum Defuncti, non obſtante quacunque conſuetudine

ne etiam immemorabili contraria, Lantuſch. *Theatr. Regular. in verb. Exequiæ numer.* 4. ibi — *Regulares vocati ad ſepeliendos mortuos, etiam in eorum propria Eccleſia, convenire debent ad Eccleſiam Parochialem, intra cujus limites Defunctus exiſtit, & inde cum Parocho ad Domum Defuncti, & nullo modò permittendum eſt expectare Parochum per vias, vel ad Domum Defuncti, non obſtante contraria conſuetudine, prout reſolutum fuit a Sacr. Congregat. Rituum* 15. *Decembr.* 1632. *ut in regiſtro*.

35. Decretum à Lantuſcha allegatum fuit deindè pluries ab eadem Congregatione confirmatum, conſuetudine etiam immemorabili non obſtante, & præcipuè *in Æſina* 31. *Julii* 1665. *in Nicien.* 9. *Auguſti* 1670. *in Savonen.* 19. *Decembr.* 1671. *& in Aretina* 22. *Decemb.* 1696.

36. Si verò Cadaver per modum depoſiti in alia Eccleſia reperiatur, tunc poſſunt Regulares ad illam ſe transferre, ut probat Nicol. *lucubr. Civil. lib.* 4. *tit.* 15. *nu.* 25. §. 6. ibi — *Quod Regulares, vel alii funus comitantes non permittantur expectare per vias, neque ad Domum Defuncti, ſed tantum in Eccleſia Parochiali, vel alia, in qua depoſitum eſſet Cadaver, juxta Rituale Romanum, non obſtante contraria conſuetudine. Sacra Rituum Congregatio in una Tropien.* 8. *Februarii* 1631. *& in alia Teleſina* 12. *Febuarii* 1633. & declaravit *eadem Congregatio in Seuogallen.* 22. *Junii* 1675.

37. Octavò, quod ſi Proceſſioni Funerali intervenit Capitulum Cathedralis, tunc omnes de Clero tàm Sæculari, quàm Regulari invitati, ad Eccleſiam Cathedralem convenire, & ſub unica illius Cruce, ad Eccleſiam tumulantem incedere debent, non obſtante contraria conſuetudine, Samuel. *de Sepult. tract.* 1. *diſp.* 3. *controv.* 3. *concl.* 6. *numer.* 39. *pagin. mihi* 93. ibi — *in Defunctorum aſſociatione ſi Capitulum Cathedralis incedat cum Regularibus, tantum una Crux eſt ferenda ab Eccleſia Cathedrali ob illius reverentiam. Cadaver ſi ſepeliatur in Eccleſia Regularium, non erigenda eſt ab eis alia Crux, ſi verò ab Eccleſia Cathedrali non defertur, eam Regulares erigent ſi Cadaver eſt tumulandum in ſua Eccleſia, ſic Sacr. Rituum Congreg. ſancivit in una Piſauren.* 22. *Martii* 1632.

38. Et magis præcisè *eadem Sacr. Congregat. Rituum in Foſſanen.* 21. *Julii* 1645. cujus Decretum, quod habeo authenticum, eſt tenoris ſequentis — *Epiſcopus duobus Dubiis humiliter petiit reſponderi. Primo an ſeruandum ſit Decretum ab ipſo factum, quod ad funera vocatis non liceat expectare Defunctum per vias, vel illius Domum petere, ſed quod debeant interuenire ad Eccleſiam Parochialem, ad quam funus defertur, vel ad Cathedralem, ſi Cathedralis Capitulariter interveniat, conſuetudine immemorabili in contrarium non obſtante. Secundo an cum Cathedralis, & Parochi ſoleant deferre ſinguli ſuas Cruces, ac Vexilla Confraternitatum in ſuis Eccleſiis reſpectivè exiſtentium, ut capiant duos Cereos pro ſingulis Crucibus, & Vexillis, poſſit idem Orator præcipere, ut Clerus Sæcularis totus incedat ſub unica Cruce Cathedralis, videlicet quando Capitulariter, aliàs Parochialis, ad quam funus defertur, remotis huiuſmodi Vexillis, etiam Regularium, prædicta conſuetudine non obſtante.*

Sacr. Rituum Congregat. ad Primum reſpondit tam Sæculares, quam Regulares etiam exemptos ad funera mortuorum vocatos in Eccleſiam Cathedralem, aliàs in Parochialem, ad quam funus deferatur convenire debere, & nullo modo permittendum, quod expectent per vias, vel adeant Domum Defuncti, conſuetudine etiam immemorabili in contrarium non obſtante.

Ad ſecundum ſub unica Cruce incedere debere omes aſſociantes funus, & ea ſit illius Eccleſiæ, ad quam Corpus defertur ſepeliendum, niſi intervenerit, ut ſupra Capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ, quo caſu ſub una duarum reſpectivè Cruce omnes incedere debent, prædicta conſuetudine non obſtante. Die 21. *Julii* 1645. *Ita reperitur &c.* Quod Decretum confirmavit poſtea *eadem Congregat. in Aretina de anno* 1664. *inter Monachos Caſſinenſes, & Capitulum Cathedralis, & denuo inter eaſdem partes* 22. *Decembr.* 1697. *in reſponſione ad primum.*

39. Nonò, quòd Capitulum Cathedralis gaudeat prerogativa, ut omnes furus

nus aſſociantes incedant ſua Cruce inceſſu, & progreſſu Proceſſionis uſque ad Eccleſiam tumulantem incluſivè; ſed poſt ingreſſum Eccleſiæ non poteſt, præſertim Regularium, aſſiſtere funeri cum Cruce, ſed adhibenda eſt Crux Eccleſiæ tumulantis, prout partibus informantibus cenſuit *eadem Sac. Congregat. Rituum in dict. Aretina* 13. *Julii* 1697. in qua propoſito Dubio — *An in aſſociatione Cadaverum ſepeliendorum in Eccleſiis quorumcunque Regularium, & præcipuè Caſſinenſium, liceat Capitulo, & Canonicis Cathedralis ad aſſociationem invitatis Eccleſiam eorumdem Regularium ingredi cum Cappa, & Rocchetto, & in eadem ſic aſſiſtere uſque ad humationem Cadaveris, ſola Cruce dicti Capituli erecta, & non alia? Sac. &c. referente clar. memor. Cardin. Petrucci* reſpondit — *Affirmativè ita tamen, ut in abſolutionem funeris ſola adhibeatur Crux Eccleſiæ tumulantis.*

40. Et licèt *Sac. Congregat. Epiſcopor. in una Nucerina Paganorum* 15. *Septembris* 1690. manutentionem conceſſerit PP. Baſilianis in elevatione Crucis, occaſione aſſociationis Cadaverum in eorum Eccleſia tumulandorum, etiam interveniente Capitulo Cathedralis, hoc evenit virtute antiquæ tranſactionis initæ inter eoſdem, & Capitulum Nuceriæ, quæ unà cum conſuetudine exindè introducta afferebatur.

41. Decimò, quod Regulares accedentes, ut moris eſt ad publicas Proceſſiones, non debent Proceſſione terminata ſtatim à loco recedere; ſed tenentur tàm in acceſſu, quàm in reditu, Eccleſiam, ex qua, & in qua functio incipit, vel terminatur, ingredi, ibique precibus, ſeù benedictioni aſſiſtere uſque ad finem, prout diſponunt Decreta generalia Congreg. Rituum, & Epiſcoporum, quæ per extenſum refert Pignatell. *conſult.* 47. *n.* 33. & 34. *tom.* 3.

Edicti reverentiæ debitæ Eccleſiæ.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM.

1 *PRo cuſtodienda reverentia Eccleſiarum Summi Pontifices plura ſanxerunt.*

2 *In Eccleſia eſt orandum, & qui hoc devotè facit exauditur à Deo.*

3 *Perturbantes divina in Eccleſia mulctandi ſunt ad formam Bullæ Pii V.*

4 *Epiſcopus eſt abſolutus Arbiter remotionis ſcamnorum in Eccleſia retentorum.*

5 *Laici retentione ſcamnorum in Eccleſia, ipſa nolente, non habent poſſeſſionem manutenibilem.*

6 *Mulieres accedentes ad Eccleſiam nudatis ſcapulis, & mammillis poſſunt interdici ab ingreſſu Eccleſiæ; & refertur exemplum Innoc. XI. n.* 7.

8 *Mulieres in Eccleſia, ab hominibus ſeparari debent, ut pleriſque in locis ſervatur, n.* 9.

10 *In Eccleſia non poteſt exequi citatio, neque verbalis de Judicis Laici Ordine.*

Citatio, ſivè præceptum facto Nuncii in Eccleſia exequutum eſt validum, ibid.

11 *Judex Eccleſiaſticus non poteſt in Eccleſia exercere actus contentioſæ juriſdictionis, præter ſimplicem citationem verbalem.*

12 *Regulares delinquentes intra ſepta Monaſterii, & loca immunia poſſunt à Superioribus conſtringi, & licitè corripi.*

13 *In Eccleſia non poſſunt examinari Teſtes.*

14 *In Eccleſia nemo debet habere proſpectum, neque aliam ſervitutem activam.*

15 *Qui habet Januam correſpondentem in Domo Parochi Eccleſiæ contiguam, debet illam obſtrui facere.*

16 *Inſervientes Sacrificio Miſſæ non debent eſſe pueri petulantes, neque viles, & ſordidi homines.*

17 *Mu-*

17 *Muſica pertinet ad bonum commune, & in Eccleſiis eſt de jure permiſſa.*
18 *Epiſcopus non poteſt prohibere, quod in Eccleſiis non fiat Muſica, ſed inhibere nè canantur prophana.*
19 *Neque prohibere, quod non fiat ſine interventu Magiſtri Cappellæ Cathedralis; aut ſine ſua licentia.*
20 *Poteſt prohibere, nè in Eccleſiis, & Oratoriis publicis canatur Muſica lingua vernacula quantumvis cantiunculæ, & verba ſint ſpiritualia.*
21 *Laicus percutiens injurioſè in Eccleſia alium Laicum alapha incurrit excommunicationem minorem.*

N. Veſcovo N.

E' Tanto importante per evitare i gaſtighi della provocata giuſtiſſima ira di Dio, che ſia colla dovuta riverenza, ed oſſequio dato nelle Chieſe il culto alla Divina Maeſtà, che i Sommi Pontefici, ed il Sagro Concilio di Trento, hanno in tal propoſito promulgato premuroſi *Ordini, e Decreti*, accioche quelle non ſiano colle irriverenze, ed abominationi profanate, e dato facoltà a' Veſcovi anche come Delegati Apoſtolici per eſeguirli colle pene in quelli preſcritte, & altre maggiori a loro arbitrio contro i profanatori.

Noi dunque in queſta parte tanto come Eſecutore de' Decreti Apoſtolici, e del Concilio, quanto come zelante dell'onore della Caſa di Dio, ch'è ogni Tempio a lui, ò a ſuoi Santi dedicato, & acciochè S.D.M. conceda *à chi ora divotamente* in quella la remiſſione della pena de' peccati commeſſi, e confeſſi, & il ſoccorſo del Divino ajuto in tutte le noſtre communi neceſſità, ordiniamo

1. Che neſſuno ardiſca nelle Chieſe così Secolari, come Regolari in alcun tempo paſſeggiare, far circoli, o confabulare di coſe otioſe, nè di appoggiarſi indecentemente a' Sacri Altari, nè di ſedere irreverentemente colle ſpalle voltate al SS. Sagramento, o di metterſi inconvenientemente in faccia alle Donne.

2. Che non ſi facciano amoreggiamenti, o altri atti con parole, o con geſti contrarii alla Chriſtiana oneſtà, e modeſtia verſo alcuna Donna ancorche foſſe notoriamente impudica.

3. Che non ſi faccia rumore, o ſtrepito, nè altra coſa per la quale ſi diſturbino, *o impediſcano le funzioni*, i Divini Officii, & il Santo Sacrificio della Meſſa: Ed a queſto fine proibiamo, che neſſuno porti in Chieſa animali atti a far ſtrepito, *o ardiſca di mutare, o portar nuovi Banchi* ſenza noſtra licenza.

4. Che non ſi facciano ragionamenti di coſe oſcene, nè ſi trattino negozii Secolareſchi, nè ſi formino circoli di perſone vicino alle Porte delle Chieſe dove ſiano Feſte, Indulgenze, Quarant'hore, o altra cagione di concorſo.

5. Che le Donne entrino, e ſtiano nelle Chieſe oneſtamente coperte *ſenza moſtrar nudità* di petto, di braccia, o di ſpalle, ſicome comanda l'Apoſtolo, e conviene alla Santità del luogo, & alla verecondia Chriſtiana.

6. Che niſſuno ſtia sù la Porta, o fuori di Chieſa ad udire, o vedere la Meſſa, e Divini Officii, ſe non quando per la picciolezza, & anguſtia di eſſa non ſi poteſſe in modo alcuno ſtar dentro.

7. Che ſi ſtia nelle Chieſe ad udire la Meſſa col capo ſcoperto con ambe le ginocchia inginocchiato, e quando ſi legge l' Evangelio ciaſcuno ſi levi in piedi, e ſtia con habito, e poſitura di corpo talmente compoſto, che moſtri d'eſſer preſente a tanto Sagrificio, anche colla mente, e con divoto affetto del cuore.

8. Che i poveri non vadano mendicando per le Chieſe, ma ſtiano alla Porta per

Digitized by Google

ta per chiedere l'elemoſina, e ſiano da' Parochi, e da' Rettori eſortati i Fedeli eſſer liberali verſo quei poveri, che ſono ubbidienti a queſt'ordine.

9. Che niſſuno ardiſca d'entrare in Chieſa con Armi da fuoco, nè di ſpararle per qualſivoglia cauſa avanti la Porta della medema, nè di condurvi dentro Cani da Caccia.

10. Che niſſuno riponga, o tenga riposto nelle Chieſe Grano, Legumi, Frutti, Legnami, nè altra coſa profana, & indecente, nè appenda in eſſe armi, o aſte, nè faccia, e getti immondizie, nemeno dietro le mura, negl'Atrii, o Cemeterii.

11. Che nelle Chieſe per quanto ſarà poſſibile, e maſſime in tempo di Prediche, ed occaſione di feſta, e di concorſo per evitare le offeſe di Dio, e la perdizione dell'anime, *ſtiano ſeparati* gli Huomini dalle Donne, e ſarà cura de' Parochi, Sagreſtani, e Sopraſtanti di mettervi una tela per lungo dell'altezza d'un'huomo (ove non ſiano i Tavolati) per impedire i proſpetti, i colloquii, & altre abominationi.

12. Che nelle Chieſe, Atrii, e Portici anneſſi, non ſi tengano coſe da vendere, nè ſi facciano contratti di qualſivoglia ſorte; *non ſi eſeguiſcano citationi*, *nè ſi eſaminino Teſtimonii*, non ſi diano ſentenze, nè ſi facciano adunanze per Conſigli, o parlamenti publici (ſe non per atti di pietà) nè qualſivoglia altr'atto profano.

13. Che niſſuno ſenza Indulto Apoſtolico, o altro legitimo titolo riſervato nelle fondationi, habbia fineſtra che guardi, o Porta che communichi nella Chieſa, *nè altra ſervitù in quella*.

14. Che li Sagreſtani, Rettori, e Cappellani delle Chieſe, per irrimuovere le riverenze, & i mali abuſi dal Sagro Altare nell'atto della celebratione del tremendo Sagrificio della Meſſa, non ammettano in difetto de' Chierici, a ſervire le Meſſe gli Artiſti con habito da lavoro, nè altre perſone rozze, vili, & indevote, o indecentemente veſtite, *nè li Fanciulli di poca età*, che non ſiano modeſti, morigerati, e bene inſtruiti, e capaci d'intendere ciò che fanno.

15. Che le feſte, che ſi celebrano con ſolennità nel giorno titolare delle Chieſe, o in altro tempo, ſiano fatte con modeſtia, e Chriſtiana divozione, e ſenza apparati profani. *Le Muſiche ſiano cantate* con gravità ſecondo il Rito Eccleſiaſtico, e compoſte *di parole Latine* cavate dalla Sagra Scrittura, dal Meſſale, e dall' Officio del Santo corrente, di cui ſi celebrerà la feſta: Le Meſſe ſiano terminate un'hora dopo il mezzo giorno, & i primi, e ſecondi Veſpri al tramontar del Sole.

16. Che li Rettori, Parochi, Sagreſtani, Cappellani, e Cuſtodi delle Chieſe, non permettano, nè diſſimulano, che in eſſe ſi facciano le coſe di ſopra proibite, ma ammoniſcano li Traſgreſſori, o ne facciano conſapevoli Noi, o il noſtro Vicario Generale nella Città, e ne' luoghi della Dioceſi i Vicarii Foranei.

17. Chiunque contraverrà in alcuna delle coſe di ſopra proibite ſarà punito colle pene preſcritte nella Bolla del B. Pio V. e con altre a noſtro arbitrio ſecondo la diſpoſitione *del Cap. 2. de immunit. in 6.* etiandio fino all'Interdetto dall'ingreſſo nella Chieſa, & in ſuſſidio *anche della ſcommunica*: Volendo, che queſto noſtro Editto publicato, che ſarà ne' luoghi ſoliti, ſerva contro i Traſgreſſori, per prima, ſeconda, e terza monitione.

18. Che li Parochi, e Curati delle Chieſe publichino almeno due volte l'anno al popolo il preſente Editto nel tempo della Meſſa Parochiale, e di maggior frequenza del popolo; e traſmettano a Noi ogn'anno l'Atteſtatione giurata d'haverlo

erlo tante volte publicato; nel che ſe ſaranno negligenti incorreranno nella pena di trè ſcudi, & altre a noſtro arbitrio. Dato &c.

N. Veſcovo N.

Luogo ✠ del Sigillo.

N. Cancelliero Epiſcopale.

ADNOTATIONES.

1. ORDINI, E DECRETI. Quia in Eccleſia eſt ſemper orandum, cum Domus orationis ſit, ut ipſa veritas Chriſtus Jeſus docet nos *Mat. ib.* 21. Nos qui in Domo iſta profana mercamur, ut flagello de funiculis facto ab ea non projiciamur, ut evenit incredulis Nummulariis Judæorum *Jo:* 2. Summi Pontifices Gregor. X. *in Concilio Univerſali Lugdunenſi relato in cap.* 2. *de immunit. Eccleſiarum in* 6. Pius V. in Conſtitutione, quæ incipit *Cum primum*, *impreſſa in Bullar. novo tom.* 2. *in ordine*, necnon *Concil Trid. in Decreto*, *quod edidit de evitand. in celebr. Miſſar. ſeſſ.* 22. plura circa cultum,& venerationem Eccleſiarum, & Sacrificii Miſſæ, providè, ac piè ſanxerunt, pœnaſque comminarunt contra prophanatores earumdem; facultatemque, ad improborum hominum temeritatem, & irreverentiam compeſcendam, Epiſcopis, tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatis illimitatam dederunt.

2. *A CHI ORA DIVOTAMENTE*. Memor hìc Epiſcopus promiſſionis Dei (qui cuſtodit pactum) quod fecit David, ac Salomoni filio *Daniel. cap.* 9.) nempè quod quicumque in Templo devotè oraverit, *& extenderit manus ſuas cognoſcens infirmitatem ſuam, ei peccata dimittet, & faciet cuncta, pro quibus eum invocaverit*, ut habetur *in cap.* 6. 2. *lib. Paralipom.* excitat in exordio Edicti fidelium corda, ut adorent, & timeant Dominum in loco iſto, ad hoc ut exaudiri in eorum afflictionibus, (quæ innumeræ ſunt) mereantur, juxta alterum Divinum effatum, *Sabbatha mea cuſtodite, & Sanctuarium meum metuite. Levit.* 26.

3. *O IMPEDISCANO LE FUNTIONI*. Perturbantes, vel aliquo modo impedientes functiones Eccleſiaſticas ſunt mulctandi ad formam Bullæ B. Pii V. & in ſubſidium poterit etiam procedi ad Cenſuras, ſic reſpondit *Sacr. Congreg. Epiſc. Epiſcopo Cajetano* 10. *Decembris* 1690.

4. *DI MUTARE, O PORTAR NUOVI BANCHI*. Quia occaſione remotionis, & innovationis ſedilium, & ſcamnorum, frequenter Laici inter ſe dimicant, & indè eveniunt ſcandala, & perturbationes Divinorum Officiorum: ideò Epiſcopus debet providere, ut nova ſedilia in Eccleſia non apponantur ſine ſua licentia; ipſe enim eſt abſolutus Arbiter illa moderandi, & removendi, præſertim quando ſunt cauſa rumoris, & impediunt functiones, & celebrantes, ut fusè probat Dian. *part.* 10. *tract.* 16. *reſol.* 64. ubi Giovagnon. *reſp.* 8. & Gratian. *diſcept.* 210. Coripheos contrariæ ſententiæ refellit, & Dianam ſequitur Pignatell. *conſult.* 147. *à num.* 12. *& per tot. tom.* 9. & ſæpè ſæpiùs tenuit *Sacr. Congregat. Epiſcop. Apud* Nicol. *in floſc. verb. Eccleſia num.* 10. & nuper *in Narnien. Terræ Carbii* 8. *Maii* 1693. *proponente Eminentiſſimo Card. de Judice*, *Sacr. Congr. Rituum apud* Barboſ. *in Summ. dec. Apoſtol collect.* 301. *num.* 11 & noviſſimè *in Fundana* 5. *Octobris* 1697. *& in Verulana* 6. *Septembris* 1698. *referente clar. me. Card. Petrucci*.

5. Quicquid enim ſit quando lis eſt inter privatos ſuper competentia loci, ſeù ſcamni, qui manutenendi ſunt in poſſeſſione abſque novitate, ut reſpondit *Sacr. Congregat. Epiſc. in Imolen.* 6. *Martii* 1692. Antonell. *de loc. legal. lib.* 1. *cap.* 3 *quæſt.* 4. *num.* 68. *per tot.*; certum videtur, quod contra proviſionem Epiſcopi, aut Rectoris tamquam Domini Eccleſiæ agentis, non ſit locus reclamationi: Quia uſus Sedi-

Sedilium, quem Laici habent in Eccleſia, provenit ex benignitate, tolerantia, & ex gratia revocabili ejuſdem, non autem jure, ex quo valeant, ipſa Eccleſia nolente, ſervitutem, ſeù quaſi poſſeſſionem manutenibilem acquirere, ut ſit ponderatum in dictis *Fundana*, *& Verulana*, & benè hoc diſtinguit; & probat Paſſerin. *de ſtat. hom. tom. 2. quæſt. 187. art. 4. cap. 6. num. 379.*

6. *SENZA MOSTRAR NUDITA'.* Mulieres debent accedere ad Eccleſiam non tantum velato capite propter reverentiam Sacerdotum, nè hi in earum facie intnentes invitentur ad prævaricationem, ut monet Text. *cum gloſſ. in cap. Mulier il 2. 33. quæſt. 5.* ſed etiam ſcapulis, mammillis, ac brachiis, undique Chriſtiana modeſtia tectis: Aliàs ubera monſtrantes, & doricè incedentes, niſi monitæ reſipiſcant, poſſunt interdici ab ingreſſu Eccleſiæ, ut probant Bellett. *diſq. Cler. part. 1. tit. de favor. Cleric. real. §. 5. nu. 111.* Scipio de Rub. *aphoriſ. Epiſc. verb. Juriſdictio nu. 10.*

7. Et hinc evenit, quod Religioſiſſimus Pontifex, ſemperque Maximus Innoc. XI. proſpiciens hujus inſignis corruptelæ ſuo tempore in Urbe baccantis damno, & quantum libidinis ignis ſuccendebatur, occurrendo malis, & animarum periculis, ad retundendam Mulierum impudentiam, mammas, & brachia indecentiſſimè nudata oſtentantium, ex communicatione (bonorum laude, malorum critica, & honeſtatis ſolamine) coercuit.

8. *STIANO SEPARATI.* Convenit juxta laudabilem antiquorum morem Chriſtianorum, quod in Eccleſia adſit locus ſeparatus Mulierum ab hominibus, nè mutua eorum proximitas cor à piis meditationibus Sacriſque Miſteriis avertat, & ne ſtudium ſalutis ſit perditionis occaſio. Quam ſeparationem obique introducendam eſſe conſulunt, Pac. Jord. *lucubr. tom. 2. lib. 7. tit. 1. de Viſit. Eccleſ. Cathedr. num. 172.* Barboſ. *de jur. Eccleſ. univ. lib. 2. cap. 3. num. 33.* Nicol. *floſc. verb. Prædicator. nu. 20.* Pignatell. *conſult. 35. tom. 7. & conſult. 146. num. 131. tom. 9.* Chriſpin. *de Viſit. part. 25. §. 7. nu. 23.* Romaguer. *ad Synod. Gerund. lib. 3. cap. 19. nu. 3.*

9. Item hanc diſcretionem Virorum à Mulieribus conſtantem fuiſſe in ſæculo decimo, & undecimo ex Micrologo coævo Scriptore aſſerit Van Eſpen. *de jur. Eccleſ. univerſ. tom. 1. part. 1. tit. 16. cap. 1. num. 41.* ubi dicit Auctoris ſequentia verba refert — *Diaconus cum legit Evangelium juxta Romanum ordinem in Ambone vert'tur ad meridiem, ubi & maſculi conveniunt, non ad Aquilonem, ubi fœminæ conſiſtunt;* uſumque pleriſque in locis adhuc hodiè in Belgio religioſè ſervari teſtatur, alibique reſtaurandum monet.

10. *NON SI ESEGVISCANO CITATIONI.* Citatio, ſivè intimatio alicujus præcepti etiam verbalis non poteſt fieri per Nuncium de ordine Judicis Laici in Eccleſia, Raynald. *obſerv. Crim. tom. 1. cap. 1. §. 11. num. 50.* ubi dat concordantes. Si tamen non ex Judicis commiſſione, ſed facto Nuncii, ſivè Curſoris executio citationis, vel præcepti ibidem fieret, eſſet valida, Sperell. *deciſ. 51. numer. 26.* licèt Nuncius poſſet puniri, ut ait Card. de Luc. *de juriſd. diſc. 20. num. 16.*

11. Quo verò ad Judicem ipſum Eccleſiaſticum, quamvis Sperell. *dicta deciſ. 51. num. 29.* & Tarquin. Urban. poſt Zuff. *de legitim. proceſſ. adnotat. ad Conſtit. Barberin. num. 95.* teneant poſſe in cauſis ad Forum Eccleſiaſticum ſpectantibus in Eccleſia exercere actus etiam contentioſæ juriſdictionis; nihilominus hæc facultas reduci debet ad ſimplicem citationem verbalem, non autem, indè refugiatus animo gaudendi immunitate, ſivè Laicus, ſivè Clericus reus ſit, poſſit à Judice Eccleſiaſtico extrahi, neque pro injungenda ſalutari pœnitentia, ut advertit Raynald. *loc. cit. nu. 54 & ſeqq* ubi contrariis reſpondet.

12. Huicque ſententiæ favet reſolutio *Sacr. Congregat. Epiſcop. & Regul. in Tropien. 17. Auguſti 1618.* in qua ſic fuit reſponſum — *Eccleſiaſticus (ſuppl Judex) juxta Sacrorum Canonum diſpoſitionem præterquam in caſibus degradatione dignis Clericos à locis immunibus extraere non poteſt, & ſi ſecus erunt reſtituendi.* Quicquid ſit de Regularibus, qui intra ſepta Monaſterii delinquentes, nè diſciplina Regularis corruat, poſſunt à Superioribus con-

ſtringi, & licitè corripi, Tarquin. Urban. *ubi ſuprà num.* 125. Raynal. *num.* 58. *& Sac. Congreg. Epiſcopor. in Bergomen.* 5. *Decembr.* 1698.

13. *NE' SI ESAMININO TESTIMONII.* Quod in Eccleſia non poſſit examen Teſtium recipi tenet Guazzin. *ad defenſ. reor. defenſ.* 20. *cap.* 9. *nu.* 39. niſi agatur de Cauſis Beatificationis Servorum Dei.

14. *NE' ALTRA SERVITU'.* Nemini eſt concedenda feneſtra, nec Porta, nec alia ſervitus activa, per quam proſpectus, vel tranſitus habeatur in Eccleſiam ſine Indulto Apoſtolico, juxta diſpoſitionem Decretorum generalium Sac. Congregationis Epiſcop., & Regular. quæ more ſolito refert Pignatell. *conſult.* 129. *num.* 3. *& ſeqq. tom.* 4. : quod Indultum ſæpè petentibus denegatur, *ut in Andrien. & Teleſina* 5. *Martii* 1619. *& in Piſauren.* 3. *Octobr.* 1692.

15. Quæ prohibitio vim habet, & viget in eo, qui habet Januam correſpondentem in Domo Parochi Eccleſiæ contigua, ut declaravit *eadem Sacr. Congreg. Epiſcop. in Faventina* 17. *Februarii* 1619. in qua caſus ita proponebatur — *Epiſcopus Faventinus cum in Viſitatione Eccleſiarum Parochialium quaſdam privatorum Domos Parochorum Domibus contiguas, & Januas, ex quibus in eorumdem Parochorum Domibus acceſſus patet, habentes, inveniſſet, illarumque Domini eaſdem Januas per multum temporis ſpatium poſſediſſe prætenderent, ut inpoſterum eædem Januæ murari debeant decrevit : quo per Sanctiſſimum audito Decretum hujuſmodi probavit, & executioni mandari ordinavit.*

16. *NE' LI FANCIULLI DI POCA ETA'.* Indignum quidem videtur, quod Miniſter in Sacrificio Miſſæ, qui Eccleſiæ, ſivè Fidelis populi in actione adeò ſublimi vices ſupplet ſit incapax, immoriger, & petulans puer, aut rudis, vilis, vel ſordidus homo, prout non ſine dedecore Dignitatis, ac Sanctitatis Sacrificii hic abuſus, ſivè hominum incuria, & improbitate, ſivè temporum vitio cum Hæreticorum deriſu univerſaliter irrepſit : quem tamen toto conatu vigiles Epiſcopos, & Prælatos eradicare debere, diſertiſſimis verbis hortatur Van. Eſpen. *de jure Eccleſ. univerſ. tom.* 1. *par.* 2. *tit.* 5. *cap.* 3. *à num.* 35. *uſque ad fin.*

17. *LE MUSICHE SIANO CANTATE.* Ut honorificetur Deus in Sanctis ſuis Muſica in Eccleſiis eſt de jure permiſſa, ut habetur expreſsè ex Textu *Extravagant. docta de vit. & honeſt. Cleric.*, & communiter tradunt Ventrigl. *prax part.* 1. *adnot.* 22. §. *unico num.* 26. & 27. Capon. *diſcept.* 212. *numer.* 27. & 28. ubi dicit, quod Muſica pertinet ad bonum commune Romaguer. *ad Synod. Gerund. lib.* 3. *tit.* 14. *cap.* 3. *num.* 1. & 2. cum aliis quos refert, & ſequitur Pignatell. *conſult.* 41. *per tot. tom.* 3. Et habetur *de eadem laus Eccleſiaſt. cap.* 47. ibi — *ſtare fecit Cantores contra Altare, & in ſonu eorum dulces fecit modos.*

18. Ideoque Epiſcopus non poteſt prohibere, quod in Eccleſiis non fiat Muſica (exceptis Monialibus:) Sed benè poterit Muſicis præcipere, quod non canant, niſi verba Sacra, & quod Muſica nihil immodeſtum, aut turpe ſapiat, & tota ſit devota, & Eccleſiaſtica, prout juſſit Alexander VII. tamquam Epiſcopus Romanus ſua Bulla publicata 23. Aprilis 1657. & innovavit Innocent. XII. 20. Auguſti 1692.

19. Neque prohibere Muſicis, quod non canant, aut Officialibus Eccleſiarum, quod Muſicos non adhibeant, niſi vocato Magiſtro Cappellæ Cathedralis, aut alterius Eccleſiæ: Vel demum quod Muſici non accedant ad canendum ſine ſua licentia, ut præter Decretum, quod refert Nicol. *in floſc. verbo Muſica*, contra Edictum Epiſcopi Aquilani talia prohibentem reſcripſit *Sac. Congreg. Epiſcopor., & Regular.* 2. *Decembris* 1695. *referente clar. mem. Card. Petrucci.*

20. *DI PAROLE LATINE.* Vigore Decreti *Concilii cap.* 8. *ſeſſ.* 22. *de celebrat. Miſſ.* non obſtante quacumque contraria conſuetudine poterit Epiſcopus prohibere, nè in Eccleſiis, & Oratoriis publicis canatur Muſica lingua vernacula, quantumvis Cantiunculæ, & verba ſpiritualia ſint, ut cenſuit *Sacr. Congreg. Rituum in Hiſpalen.* 3. *Septembris* 1695. & 24 *Novembris* 1696. *referente Eminentiſſimo Dom. Cardinali Colloredo* in reſponſione ad quar-

quartum, quia cantus hujuſmodi eſt contra Rituum Eccleſiæ.

21. *ANCHE DELLA SCOMMUNICA.* Laicum percutientem in Eccleſia injurioſè alium Laicum alapha incurrere excommunicationem minorem declaravit *Sac. Congreg. Immunit. in Nullius 26. Junii 1628. lib. 1. Decret. Pauluc fol. 97. à tergo.*

Editti de Vita, & Honeſtate Clericorum.

FORMULA IX.

SUMMARIUM.

1 *EPiſcopus debet Clericorum exceſſus punire.*

2 *Epiſcopus poteſt Presbyteris in Civitate Veſtem talarem, & Clericis in functionibus Eccleſiaſticis præſcribere, non obſtante locorum paupertate.*

3 *Clerici non debent deferre ornamenta vana, quibus Laici utuntur.*

4 *Clerici debent deferre Tonſuram, & coronam Clericalem, alias ſi ſint in Sacris, vel Beneficiati peccant mortaliter.*

5 *Clerici arma non deferunt propter periculum, quoſe exponunt evadendi irregulares, & ſi deferant peccant.*

6 *Clericis de jure prohibetur ludus Alearum.*

7 *Clerici non debent incedere cum larva. Epiſcopus etiam Regularibus prohibere poteſt ne incedant larvati, ibid.*

8 *Clerici non debent ducere Choreas, nec illis intereſſe.*

9 *Neque cohabitare cum Mulieribus, niſi ſint Conſanguineæ in primo, & ſecundo gradu, immò neque cum his quando ſunt ſuſpectæ, & n. 10.*

11 *Neque actionem Criminalem in Foro Laicali inſtituere ſine Epiſcopi venia.*

12 *In Civilibus, neque examen, neque juramentum ſubire in Foro Laico debebunt ſine Epiſcopi licentia.*

13 *Clerici Sacerdotes ante Miſſæ celebrationem Tabaccum ſumere non debent.*

14 *Clerici utentes paramentis laceris, & notabiliter immundis in celebratione Miſſarum peccant mortaliter.*

15 *Presbyteri deberent quotidiè celebrare, vel ſaltem diebus Dominicis, & feſtis ſolemnibus: qui autem ter, vel quater in anno non celebrat peccat, & poteſt puniri.*

16 *Clerici non debent ſe immiſcere negociis Sæcularibus.*

17 *Quæ ſint officia Clericis inconvenientia, n. 18. 19. 20. 21. 22.*

23 *Clerici Beneficiati non incedentes in habitu talari privantur ipſo jure Beneficiis.*
Conſtitutiones Apoſtolicæ non abrogantur per non uſum, ibid.

24 *Clerici retinentes arma prohibita, qua pœna puniantur.*

26 *Pœnæ Epiſcopo arbitrariæ non extendendæ ad excommunicationem, niſi in graviſſimis cauſis.*

26 *Pœna Carceris Clerici non eſt infligenda, niſi in gravibus, quia famam onerat, & affert injuriam.*

27 *Epiſcopus non debet procedere ad capturam Clericorum, niſi in delictis famoſis.*

28 *Carcer de jure canonico datur in pœnam, & licèt ad cuſtodiam fuerit inventus, ſecundariò pœnam infert. Carcer formalis, ſi delictum non eſt grave non debet eſſe diuturnus, ibid.*

29 *Carceratus qui dicitur, qui habet Domum, vel alium locum pro Carcere.*

30 *Habilitatus à Carceribus cum fidejuſſione repræſentandi, debet relaxari liberè.*

31 *Dilatio conceſſa reo redeundi ad Carceres non inducit novationem reſpectu fidejuſſoris illum repræſentandi.*

32 *Mandatum de Carcerando, quando poſſit ab Epiſcopo relaxari ante Proceſſum informativum.*

33 *Mandatum de Carcerando non debet exequi contra Clericos, quando proceſſionaliter incedunt, vel paramen-*

 tis

tis Sacris ſunt induti etiam extra Eccleſiam.

Amplia favore Confratruum, qui Sacco induti gregatim, & proceſſionaliter incedunt, ibid.

34 *Clericus damnatus ad perpetuum Carcerem non remanet privatus Beneficiis, ſi de hoc in ſententia mentio expreſſa non fiat.*

35 *Carcer inducit metum cadentem in conſtantem virum.*

Clericus renuncians in Carceribus privilegiis Clericalibus poteſt habitum reaſſumere abſque licentia Epiſcopi, ibid.

Clericus renuncians Beneficium Eccleſiaſticum in Carceribus, renunciatio habetur pro non facta, quamvis Carceratio eſſet juſta, ibid.

36 *Regulares offendentes Officiales efficiuntur illius fori.*

37 *Epiſcopus delicta Clericorum non relinquat impunita, quia qui negligit emendare quod valet, facientis culpam habet.*

38 *Odio habenda ſunt peccata non homines, corripiendi ſunt tumidi, tolerandi infirmi.*

39 *Clerici duo profitentur, Sanctitatem, & Clericatum, primum propter ſe, ſecundum propter populum.*

40 *Clerici non debent contemnere vincula Eccleſiaſtica, quia non eſt homo, qui ligat, ſed Chriſtus, quem habebunt ultorem.*

N. Veſcovo N.

NON vi è coſa, ch'impediſca tanto tenacemente nel popolo la riforma de' coſtumi, e degli abuſi introdotti, quanto il mal eſempio degli Eccleſiaſtici. Che però riflettendo Noi all'obligatione ch'abbiamo di togliere dal noſtro Clero (per quanto è poſſibile dal canto noſtro) e tener lontane da eſſo quelle attioni, che poſſono dare occaſione a laici, e perſone pie di ſcandalo, e di mal' eſempio e per non dover Noi render conto a S. D. M. delle colpe, e traſgreſſioni degli Eccleſiaſtici *diſſimulate, e neglette* ordiniamo, e comandiamo

1. Che tutt' i Sacerdoti, Beneficiati, Portionarii, Canonici, Dignità, Prebendati, Parochi, e Curati di queſta Città, e di Terre, e luoghi riguardevoli della Dioceſi portino ſempre con Collare, e Manichetti *la Veſte talare* decente, & i Chierici non Beneficiati, come anche li Sacerdoti de' luoghi piccoli della Dioceſi nelle funzioni publiche Eccleſiaſtiche, e nella celebratione della Santa Meſſa reſpettivamente, eccettuate le Chieſe di Campagna.

2. Che la Veſte curta Clericale, che dovranno gli Eccleſiaſtici tutti portare nel tempo, luogo, & occaſione loro permeſſa tanto nella Città, quanto in ogni altro luogo della Dioceſi ſia tale, che cuopra totalmente il ginocchio, e che non appariſcano i veſtimenti di ſotto, modeſta, e chiuſa da ogni parte, con le maniche non diviſe nè aperte ſecondo la moda ſecolareſca, ma lunghe, e ſtrette ſino al polſo, e ſempre con eſſa portino Collare, e Manichetti.

3. Che gli habiti, che ſi portano ſotto la Veſte Clericale, o di ſopra in occaſione d'andare in Campagna, o di far viaggio, ſiano di color ſcuro, e modeſto, ſenza *ornamenti vani*, e proprii de' laici.

4. Che neſſuno Sacerdote, nè Chierico di qualunque conditione ſi ſia porti Perucca, o ſiano capelli finti poſticci, ma i proprii capelli naturali *colla debita tonſura, e chierica patente* della grandezza conveniente all'ordine, ſecondo che viene preſcritto dal Pontificale Romano, e da Sacri Canoni, & a quei Sacerdoti, che non porteranno la Chierica non ſi dia nelle Chieſe da Sagreſtani il commodo di celebrare.

5. Che non portino ſotto qualſivoglia preteſto, nè in qualſiſia tempo nè luo-

go *armi*

Digitized by Google

go *armi* di neſſuna ſorte, nè pure per cauſa di viaggio, nè per uſo di Caccia, ſenza noſtra licenza, la quale concederemo ſecondo la diſpoſitione de Sacri Canoni, eſſendo le armi degli Eccleſiaſtici, l'oratione, e le lagrime.

6. Che non giuochino a carte, ò dadi, nè *altri giuochi proibiti* da Sagri Canoni, e ſe vorranno per ſollievo del corpo tal volta ricrearſi con altri giuochi honeſti, e leciti per qualche hora del giorno, lo facciano in luogo ritirato, e lontano dalla viſta del popolo, e del publico.

7. Che non vadano in tempo di Carnevale, nè in altro tempo di giorno, nè di notte *maſcherati*.

8. Che non intervenghino *à balli, e veglie publiche, ò feſtini*, nè meno ad altri ſpettacoli dove intervengano Donne, o Buffoni.

9. Che non vadano all'Oſterie, Bettole, e Cantine per bevere, o mangiare ſe non in occaſione di viaggio, e fuggano le Crapule.

10. Che non ritengano, nè coabitino *con Donne* di qualſivoglia età, che non ſiano loro parenti in primo, o ſecondo, o pure affini in primo grado, ſenza noſtra eſpreſſa licenza.

11. Che non vadano di notte vagando ſe non per urgente loro biſogno, & in tal caſo portino la lanterna acceſa.

12. Che non faccino l'ufficio di Padrino nel Batteſimo, o nella Creſima ſe non in caſo di neceſſità, e ſenza noſtra licenza eſpreſſa.

13. Che *non diano querele*, nè accuſe in cauſe criminali, nè ſi eſaminino per qualunque altra cauſa benche civile, nè facciano oblighi di ſorte alcuna nel foro laicale ſenza noſtra licenza.

14. Che li Sacerdoti non prendano prima della celebratione della Meſſa *il Tabacco*, per il di cui uſo, o più toſto corruttela ſpeſſe volte reſtano macchiati i corporali, che ſervono immediatamente al diviniſſimo pane Eucariſtico.

15. Che non celebrino la Santa Meſſa con paramenti laceri, macchiati, & immondi ma avvertano, che quelli ſiano intieri, e decenti conforme *diſpone la Rubrica* del Meſſale e di celebrare con divota gravità & edificatione degli aſtanti, e con pontuale oſſervanza delle Sagre Cirimonie, non mancando di celebrare almeno le *Domeniche, e tutte le feſte ſolenni* dell'anno.

16. Che non s'ingeriſcano negli affari del Publico, negli Affitti de terreni, o gabelle de laici, nè in altri traffichi, *e negozii proibiti* da Sagri Canoni agli Eccleſiaſtici, e non s'impieghino in ufficii vili, abbietti, *& inconvenienti* alla ſublimità, e Santità del Carattere.

17. Che nel parlare, converſare, e trattare ſoſtengano la dovuta modeſtia, e ſaviezza, e non aviliſchino mai con attioni, o parole ſcompoſte, & immodeſte il decoro, e la ſtima del loro grado.

Poiche contro quelli, che contraverranno ad uno, o più degli ordini di ſopra eſpreſſi, procederemo all'eſecutione delle pene taſſate, e preſcritte da Sagri Canoni, *Decretti, e Conſtitutioni Apoſtoliche*, ed altre da imporſi da Noi *à noſtro arbitrio, o della Carcere* ex ſola informata conſcientia. Et il preſente affiſſo, e publicato, che sarà ne'luoghi ſoliti, vogliamo che ſerva per prima, ſeconda, e terza monitione. Dato &c.

N. Veſcovo N.

Luogo ✠ del Sigillo.

N. Cancelliero Epiſcopale.

ADNOTATIONES.

1 **D***ISSIMULATE, EN E-GLETTE*. Epiſcopus, qui diſſimulat peccata Clericorum, & illos punire negligit, tenetur reddere rationem Deo in die ultionis, ut habetur expreſsè *in cap. negligere 2. quæſt. 7. cap. præterea 23. quæſt. 8. cap. Epheſiis 43. diſt. cap. ut fam.e tuæ de Sent, Excom. cap. cum in cunctis, §. Clerici de elect. cap. ut Clerici §. ne verò de vit. & honeſt. Cleric. cap. irrefragabili de Offic. Ordinar. Concil. Trident. ſeſſ. 6. cap. 3. & ſeſſ. 24. cap. 4. de refor.*

2 *LA VESTE TALARE*. Poteſt Epiſcopus de jure Clericis Veſtem talarem præſcribere, ipſique eam tenentur deferre ex Text. *in cap. penult. 23. diſt. cap. Epiſcopi, & cap. fine ornatu 21 quæſt. 4. clem. 1. de vit. & honeſt. Cleric. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de Cleric. Veſt. Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 6. & ſeſſ. 22. cap. 1. de reform.* & præſertim Sacerdotibus commorantibus in Civitate, qui continuò illam geſtare debent, ut probavit *Sacr. Congr. Concilii in Hortana 8. Julii* 1690. aliis autem quibuſcunque Clericis hoc idem injungere in functionibus Eccleſiaſticis non obſtante exiguitate, ſeù paupertate locorum, ſic reſpondit *eadem Sacr. Congregat. in Comen. Edicti* 4. *Aprilis* 1693. *& in Vigilien. Synodi in Congregatione Deputata* 20. *Maii* 1699. *in reſponſione ad quintum*, & ſecuta eſt *Sacr. Congreg. Epiſcop. in Ferentina* 22. *Maii* 1699.

3. *ORNAMENTI VANI*. Non decent Clerico ornamenta vana quia Canone prohibentur *cap. 1. & 2. & cap. præcipimus 21. quæſt. 4 cap. Clerici officia de vit. & honeſt. Cleric. clem. 1. eod. tit. Concil. Trident ſeſſ. 14. cap. 6. de reform.* Neque laicum in veſte æmulari, quia habitus Clericorum non debet eſſe communis cum illis, quibus ſæculares utuntur Piaſec. *prax. Epiſcop. part. 2. cap. 3. art. 2. num. 24. verſ. quis autem.*

4. *COLLA DEBITA TONSURA, E CHIERICA PATENTE*. Præcipuum requiſitum Clericorum eſt, tonſuram, & coronam deferre inſignum regni, quod in Chriſto expectatur, de quo paſſim Canones loquuntur, *ut in cap. prohibete, & cap. penult. 23. diſt. cap. duo ſunt 12. quæſt. 1. cap. ſi quis ex Clericis, & cap. Clericus de vit. & honeſt. Cleric. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de Cleric. veſt.* & ſi Sacris Ordinibus initiati, vel Clerici etiam in minoribus Beneficiati, illam non deferant, eos peccare mortaliter firmant Abb *in cap. ſi quis de vit. & honeſt. Cleric.* Bonac. *de Sacr. Ordinibus diſput. 8. punct. ult. num. 2.* Sperell. *deciſ. 66. numer. 12. & alii ab eis allegati.*

5. *ARMI*. Clerici arma non deferunt propter periculum, quo ſe exponunt, evadendi ex illorum uſu irregulares, & quia hujuſmodi delatio eſt contra ſpiritum lenitatis *cap. 1. cap. cum à Judæis cap. non pila cap. Clerici cap. quicunque 23. quæſt. 8. cap. 2. de vit. & honeſtat. Cler. cap. in audientia de Sentent. excom. clem. 1. in fin. de vit. & honeſt. Cler.* & de hoc latius dicam infra *in tit. de licentiis, & permiſſ.* aliàs peccare mortaliter firmat Graff. *deciſ. aur. part. 2. lib. 3. cap. 7. num. 2. & 7. & part. 1. lib. 2. cap. 121. nu. 5.*

6. *NE ALTRI GIUOCHI PROIBITI*. Alearum ludus eſt Clericis vetitus, quia inde oritur corruptio bonorum morum, enervatio diſciplinæ, malum exemplum laicorum, Dei nominis in vanum invocatio, blaſphemia, avaritia, furtum, deceptio, deſperatio, rixa, & aliorum malorum ſtrues: & ideo ludus iſte ſemper fuit à Sacr. Conciliis conſtanter damnatus *Concil. Conſtantinop. 3. cap. 50. cap. 1. diſt. 35. cap. penult. de vit. & honeſt. Cler. cap. inter dilectos de exceſſ. Prælat. Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap. 1. & ſeſſ. 24. cap. 12. de reformat.* & tanta execratione, quod poſſunt Clerici Beneficiati ſi tali ludo publicè incumbant privari Beneficiis, & aliis etiam pœnis affici, ut videre poterit apud Pignatell. *conſult. 93. tom. 6. nu. 28. & ſeqq.*

7. *MASCHERATI*. Non debent Clerici incedere cum larva, quia qui hoc facit lethalis culpæ reus eſt, ut tenent Angel. *verb. ludus numer. 2.* Bonacin. *de reſt. in gener. diſp. 2. quæſt. 3 punct. 1. nu. 17* Si enim iſte uſus larvarum in laicis eſt improbandus, ut, dicit Raynald *obſervat. crim. tom. 2. cap. 18. §. 33. & 34. nu. 12. & ſeqq.*

ſeqq. quid dicendum in Clericis? quibus à Sacris Canonibus expreſsè vetitum eſt, prout non obſcurè habetur *in cap. cum decorem de vit. & hon. Cleric. cap. nullus* 44. *diſt. cap. nullus de conſecr. diſt.* 5 & hinc eſt, quod talis prohibitio poteſt ab Epiſcopo extendi etiam ad Regulares, ſic laudando Epiſcopum Ferrarien. reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcopor. & Regular.* 5. *Februar* 1585.

8. *A BALLI, E VEGLIE PUBLICHE.* Choreas ducere, nec in loco ubi ducuntur, ſivè aliis profanis ſpectaculis intereſſe non debent Clerici, *cap. his igitur* 23. *diſt. cap. non oportet de conſecr. diſt.* 5. *Sac. Congreg. Epiſcop. in mox citata Ferrarien.* & ratio hujus prohibitionis eſt, quia qui Chriſti ſunt, carnem ſuam crucifigere debent cum vitiis, & concupiſcentiis, ut monet Apoſtolus *Galat.* 5. ſe abſtinere à Crapula, propter quam multi obierunt, qui autem abſtinens eſt adjiciet vitam, *Eccleſiaſt. cap.* 37. *verſic.* 34.

9. *CON DONNE.* Permittitur Clericis cohabitare cum Mulieribus Conſanguineis in primo, & ſecundo gradu, & affinibus in primo, prout ſunt Mater, Soror, Amita, & Uxor Fratris, quia hæ regulariter à jure non reputantur ſuſpectæ, *cap. interdixit diſt* 32. *cap.* 1. *& per tot. de cohab. Cleric. & mulier. cap. oportet. cap. Clerici cap. volumus, & cap. fœminas* 81. *diſt.*

10. Si verò etiam hæ eſſent ſuſpectæ, vel haberent Pediſſequam, tunc neque cum his cohabitare permittitur ſine licentia Epiſcopi, qui ponderatis circumſtantiis, illam concedet, vel denegabit, Nicol. *lucubrat. canon. lib.* 3. *tit.* 2. *de cohabit. Cler. num.* 1. Panimol. *deciſ.* 38. *num.* 27. & melius dicam infra in tit. de licentiis.

11. *NON DIANO QUERELE.* Clericus actionem criminalem de delicto, quod mortem, vel mutilationem membrorum mereatur, ſine peccato, & irregularitate in foro laicali inſtituere non poteſt, ex *cap. prælatis de homicid. in* 6. cujus diſpoſitio licet non habeat locum, quando Clericus injuriam ſibi, vel ſuis illatam, in judicio proſequitur, præmiſſa proteſtatione, quod reus puniatur citra pœnam ſanguinis, ut volunt Genuen. *prax. cap.* 41. *num.* 8. Sayr. *de cenſur. lib.* 6. *cap.* 18. nihilominus hoc facere non debet abſque ſui Epiſcopi permiſſione, etiam in cauſis, in quibus pœna ſanguinis non irrogatur, quia adhuc in his proteſtatio requiritur juxta opinionem Raynald. *obſervat. crimin. tom.* 1. *cap.* 10. *num.* 81.

12. In Civilibus autem, nec juramentum dare, neque examini ſubire debebit in eodem foro laicali abſque licentia Epiſcopi, (de qua infra) *cap. teſtimonium cap. nullus* 11. *quæſt.* 1. *cap his quibus* 23. *quæſt.* 8. *cap. ſi diligenti de for. compet. cap. Sententiam ne Cleric. vel Monac. c. quamquam* 14. *quæſt.* 2.

13. *IL TABACCO.* Prohibitio hujuſmodi non eſt à Sacerdotibus parvifacienda, quia magnifecit Sanctiſſimus Præſul B. Turribius, qui in Concilio Provinciali Limenſi hæc mandavit — *prohibetur ſub reatu mortis æternæ Presbyteris celebraturis, ne tabacchi fumum ore, aut tabacchi pulverem naribus etiam prætextu medicinæ ante Miſſæ Sacrificium ſumant:* Non igitur videtur tranſgreſſio levis illa, quæ juxta Beati viri Sententiam culpam poteſt inferre dignam morte æterna.

14. *DISPONE LA RUBRICA.* Rubrica generalis Miſſalis *titul. de præparat. Sacerdot. celebrat.* quæ diſponit, quod Paramenta non debent eſſe lacera, aut ſciſſa, ſed integra, & decenter munda, non eſt purè doctrinalis, & inſtructiva, ſed præceptiva juxta diſpoſitionem *Can.* 19. *Concil.* 4. *Lateranenſ.* Unde advertant Sacerdotes, quod illa ſint integra, & decenter munda; quia ſi eſſent lacera non eſſent amplius apta ad uſum ſacrum, quia amiſerunt benedictionem; & quod ſint nitida, aliàs qui utitur paramentis notabiliter immundis peccat mortaliter, *cap. omnis de conſecr. diſt.* 4. Biſs. *hierurg. par.* 2. *verb. paramenta ſacra n.* 28. *§.* 1. *&* 5.

15. *LE DOMENICHE, E TUTTE LE FESTE SOLENNI.* Sacerdotes juxta Venerab. Bedæ effatum melius eſſet, ut quotidie celebrarent; & juxta commonitionem *Concilii Trident. ſeſſ.* 23. *cap.* 14. *de reform.* ſaltem diebus

L 4 Do-

Digitized by Google

Dominicis, & feſtis ſolemnibus, ut hoc præſcribitur in Edicto. At qui ſine juſta cauſa ter, vel quater in anno non celebraret, cum peccet mortaliter, poſſet ab Epiſcopo, Decreto Synodi, aut aliàs monitione præmiſſa etiam per Edictum, pœna mulctari, & puniri, ut per Text. *in cap. ſi nonfrequentius de conſecr. diſt.* 2. probant Graff. *deciſ. aur. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 39. *num.* 3. Bonacin. *de Sacram. Euchar. diſput.* 4. *quæſt. ultim. punct.* 7. *num.* 1. *&* 2. Tambur. *de jur. Abbat. tom.* 2. *diſp.* 5. *num.* 1. *& admiſit Sac. Congreg. Concil. in Tortonen. de menſe Novembr.* 1696.

16. *E NEGOZII PROHIBITI.* Nemo militans Deo implicat ſe negociis ſæcularibus inquit Apoſtolus 2. *ad Timoth. cap.* 3. & ideo Sac. Canones prohibent Clericis negotiationes, *cap. Clerici de vit. & honeſt. Cleric. cap. conſequens eſt, cap negociatorem* 88. *diſt. cap.* 1. *& cap. ſecundum inſtituta ne Cler. vel Monac. clem.* 1. *in fin. de vit. & honeſt. Cler.* Quæ autem dicantur negocia licita, vel illicita enumerat Pignatell. *conſult.* 34. *num.* 19. *tom.* 2. ubi plura Decreta de more refert.

17. *INCONVENIENTI.* Officia, & miniſteria Eccleſiaſticis inconvenientia plura ſunt, puta Caupona, Macellum, Furnum, vel Nuncium exercere: propter quæ exercitia niſi moniti deſiſtant, Clerici, poſſunt privilegiis Clericalibus privari, & ſi Sacerdotes ſint ab Altari, & ordine ſuſpendi Nicol. *lucubr. can. lib.* 3. *tit.* 1. *de vit. & honeſt. Cleric. num.* 33. *pag.* 119.

18. Eſt quoque Clericis interdictum officium, & exercitium Tabellionatus, quia ſapit negociationem; præſertim conſtitutis in Sacris, vel Beneficiatis, qui habent unde vivere, ut plenè probat Fagnan. *in cap. ſicut te ne Cler. vel Monac. num.* 25.

19. Exercentes munera ſæcularia in quibus ſit judicium ſanguinis ipſo jure privantur Beneficiis, & Penſionibus, quamvis Sententiam ſanguinis actu non tulerint, ſed potentia, & habitu potuiſſent, Majol. *de irregular. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 2. *&* 5. Franc. Maren. *deciſ.* 396. *per tot. par.* 2. Rot. *in Romana Penſionis* 15. *Junii* 1668. *coram Albergato, & deciſ.* 279. *num.* 4. *par.* 16. *recen.*

20. Inhabiles ſunt ad exercendam Tutelam Teſtamentariam, & Dativam, Marc. *vot. Piſan.* 239. Rot. *deciſ.* 116. *num.* 18. *par.* 4. *tom.* 2. *rec. & coram Coccin. deciſ.* 523. *num.* 3. *Sac. Congreg. Epiſc. in Salernitana* 14. *Junii* 1619.

21. Non ſunt admittendi ad officia publica Civitatis, aut loci *cap. Sacerdotibus ubi gloſ. ne Cleric. vel Monac. clem. unic. de vit & honeſt. Cler.* Ricc. *in prax. par.* 2. *reſ.* 413. Maſtrill. *de Magiſtr. lib.* 1. *cap.* 6. Pariſ. *de conſid. quæſt.* 9. *num.* 35. *& ſeqq.* Quicquid ſit de Clericis Conjugatis habentibus requiſita, *cap. unici de Cleric. conjug. in* 6. qui, etſi debeant & hi abſtinere, adhuc admittuntur ad Concilia publica, & ad officia, de quo vide Pignatell. *conſult.* 42. *num.* 16. *& conſult.* 69. *num.* 7 *tom.* 2. ubi quod debent admitti ad votandum, ſed non ad exercendum officia; ut fuſiùs dicam in Appendice.

22. Eſt quoque Clericis, & præſertim Sacerdotibus inconveniens, quod inſerviant laicis, in officiis vilibus Domus, fæminiſque Nobilibus ancillentur, ac obſequia præſtent, ac ſi eſſent homines infimæ conditionis, contra quos exclamabat tempore ſuo Feliu. *in cap.* 1. *de major. & obed.* & hodiè increpat ſtando Sedes Apoſtolica per organum Sac. Congreg. Epiſcop. litteris Encielicis ſub datum Romæ 16. Martii anni 1697. unde Epiſcopi curare debent, ut ab his abſtineant, & abuſus tollatur.

23. *DECRETI, E CONSTITUTIONI APOSTOLICHE.* Vigore Conſtitutionis Apoſtolicæ privantur ipſo jure Beneficiis, & Penſionibus abſque monitione Clerici Beneficiati, non incedentes in habitu talari, & tonſura, adeo ut eorum Beneficia tamquam vacantia poſſint impetrari; ſic ſancivit Sixtus Quintus ſua Conſtitutione impreſſa *in Bullar. novo la* 92. & tradunt Bellett. *diſquiſ. Cleric. part.* 1. *tit. de favor. perſon. Cler.* §. 8 *num.* 7. Sperell. *deciſ.* 66. *num.* 20. 21. *& ſeqq.* contra quam obiici non poteſt de inobſervantia, quia Conſtitutiones Apoſtolicæ non abrogantur per non uſum, ſed eſt neceſſaria ſcientia Papæ, vel alia Bulla moderatoria, Rot. *coram Cavaler. deciſ.* 91. *num.* 6. 7. *&* 8. *& deciſ.* 111. *num.* 1. *&* 2.

24. Item

24. Item Clerici retinentes, vel deferentes arma prohibita, poterunt in Statu Eccleſiaſtico puniri ab Epiſcopo citrà pœnam ſanguinis vigore Conſtitutionum Apoſtolicarum Pii IV. *la* 49. & Pii V. *la* 145. *Bullar. tom.* 2.

25. *A NOSTRO ARBITRIO*. Hoc arbitrium in imponendis pœnis, debet eſſe regulatum à jure, & moderatum, & numquam debet extendi ad excommunicationem niſi in graviſſimis cauſis, ut reſpondit *Sac Congreg. Epiſcop. Epiſcopo Cavæ* 10. *Decembris* 1617. ſed pœnis Sacrorum Canonum ſe conformare, niſi gravitas criminis, conditio inquiſiti, loci qualitas, frequentia, & occaſio delinquendi contrarium non ſuadeant, *Sacra Congregat. Epiſcop. in Ruben.* 5. *Februar.* 1616.

26. *O DELLA CARCERE*. Pena excommunicationis (ut mox dixi) pro graviſſimis, Carceris verò non niſi pro Delictis gravibus in Tribunali Epiſcopi regulariter imponenda non eſt; quia illa ſeparat hominem à Deo, Satanæ tradit, & fidelium conſortio privat, Graff. *deciſ. aur par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 1. *nu.* 30. Lazar. *quæſt. canonic ſect.* 1. *quæſt.* 12. *num.* 11. hæc autem affert iniuriam, famam onerat, & irreparabile gravamen infert Ricc. *deciſ.* 182. *num.* 7. *par* 2. Cyriac. *controv.* 172. *n.* 5. *cum ſeqq.*

27. Rarò igitur, & in delictis famoſis, & caſibus, qui ſcandalum gignunt, ad capturam procedatur; nec decipi Epiſcopus permittat ab axioma in omnium Criminaliſtarum ore poſito, quod ſcilicet Carcer ad cuſtodiam, & non ad pœnam detur *l. aut damnum §. ſolent, & l. credibile Cod. de pæn.* Quia hoc dicterium (quicquid ſit de iure civili, & in Cauſis civilibus) tantum probat, quod Carcer debet eſſe talis, ut præter fidam cuſtodiam carcerati, nihil inde mali liberati reportent, *l.* 1. *Cod. de cuſtod. reor.* Graff. *deciſ. aur. par.* 1. *lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 128.

28. Cæterum de jure Canonico Carcer datur in pœnam *cap. quamvis de pæn. in* 6. & multoties etiam in foro ſæculari, ut teſtatur Raynald. *obſerv. crimin. tom.* 1. *cap.* 1. *§.* 11. *num.* 105. *& cap.* 2. *§.* 4. *num* 13. & quamvis principaliter Carcer fuerit inventus ad cuſtodiam, pœnam tamen infert ſecundariò, quia carceratus præter damna ſupra enarrata luit etiam in corpore; & propterea quando delictum non eſt grave, Carcer formalis non debet eſſe diuturnus, Nicol. *in floſcul. verb. Carcer num.* 3.

29. Quis autem dicitur carceratus non ſolum quando ſub Clave in Carcere formali, & arcta cuſtodia detinetur, ſed etiam ſi retineat Domum, vel Civitatem pro Carcere, adeo ut ſi aufugiat ad Eccleſiam fidejuſſor teneatur ad pœnam promiſſam, Pignatell. *conſult.* 20. *num.* 1. *&* 2. *tom.* 6. niſi reus injuſtè fuiſſet carceratus, quia tunc impunè potuiſſet aufugere, ut auctoritate Honded. *conſ.* 93. *lib.* 2. nixus, firmat Panimol. *deciſ.* 121. *num* 22.

30. Et hinc emergunt duæ juris propoſitiones. Una quòd, ſi carceratus per viam recurſus obtinuiſſet à Superiore habilitari à Carceribus, data fidejuſſione de ſe repræſentando ad omne Judicis mandatum, non poteſt inferior illum à Carceribus relaxare cum reſtrictione habendi Domum, vel alium locum pro Carcere, ſed debet data fidejuſſione eum liberè habilitare, ut reſcripſit *Sac. Congreg. Epiſc. in Tranen.* 8. *Auguſti* 1698.

31. Altera quòd, ſi reo concedatur dilatio redeundi ad Carceres, & poſteà aufugiat, non per hoc dicitur facta novatio, ſed fidejuſſor tenetur illum in Carceribus repræſentare ad mandatum Judicis, Raynald. *obſerv. Crim. tom.* 1. *cap.* 3. *§.* 2. *n.* 131. *Sac. Congr. Epiſc. in Fanen.* 21. *Novembris ejuſdem anni*, referente in utraque clarmem. Card. Petruccio.

32. Mandatum autem de carcerando regulariter loquendo, non debet relaxari ante proceſſum informativum, & niſi præcedant indicia delicti, Nicol. *in floſc. verb. carcer. num.* 7. At ſi periculum eſt in mora, & adeſt ſuſpicio fugæ, arbitrarium eſt Judici à captura incipere, etiam antequam conſtet de delicto, ut de univerſali conſuetudine teſtatur Raynald. *obſerv. crimin. tom.* 1. *cap.* 2. *§.* 4. *num.* 108. quod maximè procedit in Foro Eccleſiaſtico, ſi agatur de crimine incontinentiæ; Nam vigore Decreti *Concilii Seſſ.* 25. *cap.* 6. *&* 14. *de Reformat.* — *Poterit Epiſcopus contrà eos procedere, etiam ir-*

carce-

carcerando, quandò timetur de fuga juxtà traditam formam in cap. 6. hujus ſeſs. abſque monitione, ſine ſtrepitu, & figura judicii, & ſola facti veritate inſpecta (ſunt verba Concilii.)

33. Hoc mandatum exequi non debet contrà Clericos, quandò incedunt proceſſionaliter cum Cotta parati, vel aliàs induti ſint paramentis Sacris pro alia functione, quia tunc gaudent immunitate, etiam extrà Eccleſiam, aut alium locum immunem, nec capi poſſunt, neque de mandato Epiſcopi, Nicol. *lucubr. Civil. lib. 1. cap. 8 de Immunit. Eccleſ. num. 35. verſ. Ampliа*, ubi hoc privilegium extendit ad Confratres Laicos, qui ſacco induti gregatim, & proceſſionaliter incedunt.

34. Nota, quod Clericus damnatus ad perpetuum Carcerem, non remanet privatus Beneficiis, ſi de hoc in Sententia mentio expreſſa non fiat, ſic probat Tondut. *quæſt. Benefic. tom. 1. par. 1. cap. 27. num. 25.*

35. Secundò, quod Carcer inducit juſtum metum cadentem in conſtantem virum: Undè ſi Clericus in Carceribus detentus, aut in alio loco, quem teneat loco Carceris, renunciet privilegiis Clericalibus, aut Beneficio, poterit habitum reaſſumere Clericalem ſine licentia Epiſcopi, & jura ad Beneficium renunciatum, non obſtante Decreto acceptationis; quia hujuſmodi renunciatio tamquam metu Carceris facta pro nulla habetur *l. qui in Carcerem, ff. quòd met. cauſ.* & bis declaravit *Sac. Congreg. Epiſcop.* nempè *in Aquipendii 18. Aprilis 1692.* referente Card. Millino, *& in Averſana 13. Junii ejuſdem anni*, ad relationem Eminentiſſimi Cardin. de Abdua: Quod eſt verum etiamſi Clerici carceratio eſſet juſta, ut obſervat Antonell. *de loc. legal. lib. 2. cap. 37. num. 19.*

36. Tertiò, quod Regulares offendentes Miniſtros, & Officiales Epiſcopi poſſunt ab eodem carcerari, quia qui offendit Judicis familiam prorogat juriſdictionem illius, cujus Maieſtas in Officiali eſt læſa, & efficitur ejus Fori, Sperell. *deciſ. 160. num. 41.* & declaravit laudando mandatum Archiepiſcopi Theatini *Sac. Congr. Epiſcop. in Theatina 27. Martii 1692.* ad relationem Card. Caraffæ.

37. His prænotatis licèt difficile ſit Clericos malos à bonis in hac vita ſejungi, & quod Epiſcopus facere poſſit, quod nec Apoſtolis conceſſit Dominus *cap. Quantus 23. quæſt. 4.* Attamen quia jugum, & lorum curvant collum durum *Eccleſiaſt. 33.* delicta eorumdem impunita Epiſcopus non relinquat; Quia qui negligit emendare quod valet, facientis culpam habet *cap. Facientis diſt. 86.* ut quos Divinus timor à malo non revocat temporalis ſaltem pœna cohibeat à peccato, *cap. Cum in cunctis §. Clerici ſanè de elect.*

38. Odio tamen habeantur peccata non homines, corripiantur tumidi, & obſtinati, tolerentur infirmi, & quod in delictis ſæveriùs caſtigari neceſſe eſt, non ſævientis plectatur animo, ſed medentis juxtà monitum *cap. Odio 86. diſt.* Ut cum Epiſcopus hæc fecerit poſſit cum Antiſtite Tarſio Domino dicere — *Mundus ſum à ſanguine eorum, qui traſgrediuntur Canonicas ſanctiones*, cujus epiſtolæ tenor habetur poſt *cap. Eos qui 1. quæſt. 1.*

39. Clerici verò meminerint, quod duo profitentur, nempè Sanctitatem, & Clericatum: Primum propter ſe: Secundum propter populum, cui inſerviunt *Concil. Aquiſgranen. Can. 112.* Et ideò Sacerdos dicitur Sacer Dux, Sacra dans, Sacra docens; quia debet ducere exemplo, docere verbo, & Sanctus Sacra aliis dare, ut Sancti fiant.

40. Non contemnant igitur vincula Eccleſiaſtica, quia non eſt homo, qui ligat, ſed Chriſtus, qui Epiſcopis hanc poteſtatem dedit, & Dominos fecit tanti honoris, ut inquit Papa *in cap. Nemo 11. quæſt. 3.* Parumque eis juvabit prece, vel pretio, fraude, vel amico humanum Epiſcopi vitare judicium, quia Deum, quem habent Teſtem, ipſum habituri ſunt, & ultorem; Et ſi in malo ſuo perſeveraverint ituri ſunt in æternum, Deo retribuente, ſupplicium, *cap. Porrò 33. quæſt. 3. de pœnit. diſt. 1.*

Edi-

Edicti concurſus ad Parochialem.

FORMULA X.

SUMMARIUM.

1 *AD concurſus Parochialis vacantis admittuntur exteri, poſſidentes aliud Beneficium.*

2 *Canonici Regulares non admittuntur ſine diſpenſatione Apoſtolica, & num. 3.*

4 *Concurrentibus ad Parochialem poteſt prorogari terminus uſque ad viginti dies.*

5 *Examen concurrentium, ſi fiat pendente termino, erit nullum, ſi plures comparuiſſent, ſecùs ſi unus approbatus tantum.*

6 *Dies certa examinis concurrentium debet aſſignari in Edicto, aliàs deberent pro die certo denuò intimari, & num. 7.*

8 *Examen peractum concurrentium coram Examinatoribus non Synodalibus eſt nullum.*

9 *Qui dicit Examinatores non eſſe Synodales probare debet, quando tales Epiſcopus eos appellat, & tales ſe ſubſcripſerunt examini.*

N. Epiſcopus N. ſivè, Vicarius Generalis N.

VAcante Animarum Cura Parochialis Eccleſiæ N. loci N. per obitum N. ultimi illius Poſſeſſoris, qui extra Romanam Curiam diem ſuum clauſit extremum. Volentes Nos de idoneo Succeſſore Curæ, & Eccleſiæ prædictæ ad formam Sac. Concil. Trid. & Conſtit. B. Pii V. *providere*, has edictales litteras in forma expediri, & ad valvas Eccleſiæ Parochialis vacantis, & Cathedralis affigi, & publicari mandavimus quarum ſerie *omnes*, & ſingulos ad Curam prædictam ſic, ut ſuprà vacantem concurrere deſiderantes convocamus, requirimus, & monemus, ut in termimo *decem dierum* à die affixionis præſentis computandorum, coram Nobis in hac Civitate N. compareant, dent ſua nomina, & cognomina, & ſeſe à noſtro infraſcripto Cancellario inter concurrentes adſcribi, & adnotari procurent, nam *termino elapſo die ....* concurſus adnotatorum coram *Examinatoribus Synodalibus* habebitur, idoniorique Cura prædicta conferetur. Datum &c.

N. Epiſcopus N. ſivè Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

PROVIDERE. Agitur in hac Formula de Parochiali vacante in menſe Epiſcopi, ad cujus collationem liberè pertinet: Quando enim concurſus erit intimandus pro Parochiali vacante in menſe reſervato Sedi Apoſtolicæ, vel cujus collatio inferiori pertineret, tunc utendum erit Formulis infrà dandis.

1. *OMNES*. Ad concurſum Parochialium vacantium non tantùm Diœceſani; Sed etiam exteri invitantur, niſi adſit aliquod ſpeciale privilegium (prout habent Cathalani) quod Beneficia non conferantur exteris *Sacr. Congreg. Concilii* apud Nicol. *in floſc. verb. Concurſus, verſ. Idem ſi non vocentur*, Sicuti, & poſſidentes aliud Beneficium Curatum, qui debent admitti, Nicol *ibid.* Garz. *de Benef. par.* 9 *cap.* 2. *num.* 208. & 209. Corrad. *prax. Benefic. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 12. quia ſoli Epiſcopi Matrimonium ſpirituale cum prima

ma Eccleſia contrahere. Parochi verò quaſi contrahere dicuntur Lancellot. *inſtit. Can. de poſtulat. tit. 8. §. Abbates*, ubi Gloſ. *verb. videatur*.

2. Non tamen admittuntur Canonici Regulares, qui non obſtante diſpoſitione Text. *in cap. Quod Dei timorem de ſtat. Monach.* non admittuntur abſque Sedis Apoſtolicæ Indulto, ut approbante Clemente X. declaravit *Sacr. Congr. Epiſcop. & Regular.* 18. *Martii* 1671. & patet ex Decreto per extenſ. *in* relato *in Appendice hujus Operis*.

3. An autem iidem Canonici Regulares poſſint præſentari ad Eccleſiam Parochialem vacantem Juriſpatronatus, cum caſus eveniſſet *in una Placentina præſentationis*, opponentibus Presbyteris Sæcularibus incapacitatem P. Archangeli de Georgiis Canonici Regularis Congregationis Sancti Salvatoris cumulativè præſentati, & propoſito Dubio — *An P. Archangelus Georgius Canonicus Regularis Sancti Salvatoris, præſentatus ad Archipresbyteratum Sæcularem cum Cura Animarum valeat inſtitui abſque Indulto Apoſtolico, & cum ſola licentia ejus Generalis? Sacr. Congregat. Concilii die* 14. *Novembris* 1693. reſpondit — *Uniantur Decreta, & cauſa proponatur formiter auditis omnibus Procuratoribus Generalibus omnium Canonicorum Regularium, & interim cum Sanctiſſimo pro conceſſione Indulti ad favorem P. Georgii cum clauſula, quatenus opus ſit*. At de hoc iterum agam *in Appendice*.

4. *DECEM DIERUM*. Licèt Concil. Trident. præfiniat terminum decem dierum, cum tamen hunc præcisè non aſſignet, ſed arbitrio Epiſcopi relinquat, poterit eſſe longior, dummodò non excedat viginti dies, ſervata forma Conſtitutionis B. Pii V. in conferendis *la* 33. *Bullar. nov. tom.* 2. Garz. *de Benef. d. par.* 9. *& dicto cap.* 2. *nu* 50. *&* 51.

5. *TERMINO ELAPSO*. Si enim examen fieret pendente termino Edicti concurſus eſſet nullus, & approbatus in eo non poſſet obtinere: Rot. *coram Seraph. deciſ.* 1148. *num.* 4. Quod tamen intellige, quando intrà terminum plures comparuiſſent ad concurſum, & non fuiſſent examinati: Secus autem, ſi intrà terminum nemo alius comparuerit, quia tunc examen ſuſtineretur, ut dixit *Rot. in Carthaginen. Parochialis*, quam refert Theod. Rub. *in ſuis ſingular. tom.* 1. *ad deciſ.* Orani *deciſ.* 385. ubi quod parti impugnanti validitatem concurſus incumbit onus probandi adfuiſſe alios, qui concurrere volebant, & non fuerunt admiſſi.

6. *DIE...* Solent periti, & practici Epiſcopi de die certo examinis habendi in Edicto, mentionem expreſſam facere, quia ſi dies certa pro examine non eſſet ibi determinata, illi, qui pro concurſu comparuerunt, & ſe deſcribi fecerunt, deberent denuò perſonaliter intimari, & eis dies examinis notificari, nec ſufficeret Edictum, ut advertit Epiſcopus Ventrigl. *prax. part.* 2. *adnot.* 5. §. 1. *num.* 17. Quæ intimatio quoties caſus contingat, poterit concipi modo ſequenti.

7. *Intimetur omnibus, & ſingulis infraſcriptis. qualiter die . . . menſis . . . currentis anni in Palatio Epiſcopali, & coram Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Epiſcopo (ſeu Vicario Generali) ac RR. DD. NN. Examinatoribus Synodalibus examen concurrentium ad Eccleſiam Parochialem N. vacantem habebitur, ideò vocantur, requiruntur, & monentur omnes adnotati, ut adſint, & ſeſe examini, dùm velint ſubjiciant, aliàs pro illis, qui aderunt examen fiet. Datum &c.*

R. D. N. N.
R. D. N. N.
R. D. N. N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

8. *CORAM EXAMINATORIBUS SYNODALIBUS*. Si Examinatores non eſſent Synodales, ideſt in Synodo vera, & formali ad formam Concilii, & Decretorum Sac. Congregat. legitimè approbati, & electi, examen eſſet nullum ex deductis à Garz. *de Benefic. dict. part.* 9. *cap.* 2. *numer.* 82. 83. *& ſeqq.* Ventrigl. *prax. part.* 2. *adnot.* 5. *num.* 34 *& ſeqq.*

9. Hæc tamen qualitas Synodalitatis in Examinatoribus requiſita, præſumitur intercedere, quando tales eos appel-

lat

lat Epiſcopus, vel ipſi tanquam tales ſe ſubſcripſiſſent examini: Undè qui impugnat concurſus validitatem, quia negat in Examinatoribus hanc qualitatem, negativam probare tenetur, ex quo ſemper præſumatur pro actus validitate, ut in terminis probant Lotter. *de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 31. *num.* 89. & 90. Barboſ. *ſupra Concil. num.* 102. quos ſequitur Ventrigl. *loc. cit. num.* 45. & etiam quia negativa formæ, ſeù qualitatis ſemper ſit probanda ab allegante, juxtà doctrinam Gloſ. *in cap. Accuſator* 6. *quæſt.* 5. Ciarlin. *contr.* 213. *num.* 32.

Edicti prorogationis concurſus.

FORMULA XI.

N. Epiſcopus N. ſivè Vicarius Generalis.

VAcante Animarum Cura Parochialis Eccleſiæ N. loci N. noſtræ Diœceſi per obitum N. ultimi illius Poſſeſſoris, qui ut Altiſſimo placuit die . . . . ſe ab humanis ſeparavit. Nos de idoneo Succeſſore dictæ Eccleſiæ, & Curæ ad formam Concil. Trid. providere cupientes die . . . currentis menſis pro concurſo habendo Edictum cum termino decem dierum ad comparendum, nomina, & cognomina danda expediri mandavimus. Nunc verò, ut omnes majorem notitiam habeant dictum terminum ad alios decem dies proximos ab hodiè incipien. & ut ſequitur finien. prorogamus, itaut à die primi Edicti viginti dies tantùm numerentur ad formam Conſtitutionis B. Pii V. in conferendis. Ideò harum ſerie, & tenore omnes, & ſingulos ſeſe examini ſubjicere cupientes, pro dicto concurſu requirimus, convocamus, & monemus, ut in termino ſic prorogato coram Nobis in hac Civitate N. compareant in Actis noſtræ Curiæ, & ſeſe aſcribant, & adnotari faciant, quia termino elapſo concurrentium examen coram Nobis, & Examinatoribus Synodalibus die. . . . habebitur, digniorique Cura conferetur. Datum, &c.

N. Epiſcopus, ſivè Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Edicti concurſus Parochialis vacantis in Menſe Apoſtolico.

FORMULA XII.

N. Epiſcopus N. ſivè, &c.

VAcante Animarum Cura Parochialis Eccleſiæ N. loci N. noſtræ Diœceſis per obitum N. illius ultimi Poſſeſſoris, qui diem ſuum clauſit extremum de menſe N. reſervato Sedi Apoſtolicæ: Volentes, & cupientes Nos, ut de idoneo Succeſſore Cura, & Eccleſia prædicta ad formam Sac. Concil. Trident. & Bullæ B. Pii V. provideatur, præſens Edictum expediri, & ad valvas Eccleſiæ Parochialis vacantis, & Cathedralis affigi, & publicari mandavimus, cujus vigore omnes,

omnes, & ſingulos ad Curam prædictam ſic, ut ſuprà vacantem concurrere deſiderantes, convocamus, requirimus, & monemus, ut in termino decem dierum à die affixionis præſentis computandorum coram Nobis in hac Civitate N. compareant, dent ſua nomina, & cognomina, & ſeſe ab infraſcripto noſtro Cancellario inter concurrentes adſcribi, & adnotari procurent: Nam dicto termino elapſo die .... concurſus adnotatorum coram Nobis, & Examinatoribus Synodalibus habebitur, & Nos ex approbatis, & idoneis magis idoneum per litteras teſtimoniales ad Datarium Sanctiſſimi D.N. Papæ, ad quem collatio pertinet referemus. Datum, &c.

N. Epiſcopus N. ſivè Vicarius Generalis.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Edicti concurſus Parochialis; cujus collatio pertinet ad inferiorem.

FORMULA XIII.

SUMMARIUM.

1 *Edicta concurſus Parochialis vacantis, cujus collatio pertinet ad inferiorem Prælatum, publicat Epiſcopus Diœceſanus, vel vicinior, ſi eſt nullius, & ex approbatis eligit digniorem.*

2 *Epiſcopus intrà quatuor menſes perſonam electam Prælato inferiori ſignificat.*

Prælatus inferior non poteſt alteri, quam præelecto ab Epiſcopo conferre, ibid.

N. Epiſcopus N. ſivè, &c.

Vacante Animarum Cura Parochialis Eccleſiæ N. loci N. per obitum N. illius ultimi Poſſeſſoris, qui diem ſuum clauſit extremum die..... menſis .... cujus collatio ad N. Abbatem N. ut aſſeritur pertinet. Nos volentes, & cupientes, ut de idoneo Succeſſore Curæ, & Eccleſia prædicta ad formam Sac. Concil. Trid. & Bullæ B. Pii V. provideatur, *has Edictales litteras* expediri, & ad valvas Eccleſiæ Parochialis vacantis, & Cathedralis affigi, & publicari juſſimus, quarum ſerie omnes, & ſingulos ad Curam prædictam ſic, ut ſuprà vacantem concurrere cupientes, convocamus, requirimus, & monemus, ut in termino decem dierum à die affixionis præſentium computandorum coram Nobis in hac Civitate N. compareant, dent ſua nomina, & cognomina, & ſeſe ab infraſcripto noſtro Cancellario inter concurrentes adſcribi, & adnotari procuret: Nam dicto termino elapſo die .... concurſus adnotatorum coram Nobis, & Examinatoribus Synodalibus habebitur, & Nos ex ab eiſdem approbatis, & idoneis magis idoneum per Nos electum pro collatione ad eumdem Abbatem N. *tempore debito* mittemus. Datum, &c.

N. Epiſcopus N. (ſivè Vic. Gen.)

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ANNO

Digitized by Google

ADNOTATIONES.

1. HAS EDICTALES LITTERAS. Edicta pro concurſu habendo ad Parochiales vacantes quarum collatio pertinet ad inferiores Prælatos Territorium diſtinctum, & omnimodam juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & jus congregandi Synodum non habentes, debent publicari ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi Parochialis exiſtit, vel ab alio, qui eſt vicinior, ſi ſit nullius, & coram eo concurſus fieri: Ad ipſumque ex dignis digniorem eligere, & inferiori collatori pro inſtitutione remittere ſpectat, ut pluribus Decretis Sacr. Congreg. Concilii, ac Rotæ deciſionibus adductis fusè probat Garz. *de Benef. part.* 9. *c.* 2. *n.* 121. *ad* 140. quem ſequitur Card. de Luc. *de Paroch. diſc.* 35. *num.* 56. & *diſc.* 37. *num.* 52. Corrad. *prax. Benef. lib.* 3. *cap.* 3. *nu.* 7.

2. *TEMPORE DEBITO*. Debet Epiſcopus intrà quatuor menſes perſonam magis idoneam prævio concurſu eligere, & electam Prælato inferiori, aut Papæ quando iſtis collatio ſpectat ſignificare, ut probat Barboſ. *de Offic. & Poteſtat. Epiſc. alleg.* 58. *num.* 3. Prælatus tamen inferior habita ſignificatione, non poterit conferre alteri, quam præelecto ab Epiſcopo, ut reſpondit *Sacr. Congreg. Concilii in Burgi Sancti Sepulchri* 15. *Decembr.* 1696. *ad tertium*.

Edicti in vacatione Eccleſiæ Parochialis Juriſpatronatus.

FORMULA XIV.

SUMMARIUM.

1 *Concurſus exigitur quando Parochialis vacans eſt Juriſpatronatus Eccleſiaſticorum.*

Concurſus non exigitur in Parochiali Juriſpatronatus mixti, ſed confertur tamquam de mere Laico, ibid.

N. Epiſcopus N.

VNiverſis, & ſingulis hoc præſens Edictum inſpecturis, & audituris notum facimus, quod nuper vacante Parochiali Eccleſia N. loci N. per obitum N. ultimi, & immediati Rectoris ejuſdem, comparuit coram Nobis N. *Laicus* aſſerens ſe Patronum, & habere Juſpatronatus, ſeù eſſe in quaſi poſſeſſione juris præſentandi Rectorem ad dictam Eccleſiam, quoties illam vacare contingat, & ideò præſentavit Nobis in Rectorem N. petens eum a Nobis inſtitui. Nos dictam præſentationem, ſic coram Nobis factam de dicto N. infrà tempus a jure Patronis Laicis datum ad præſentandum, de prædictis veram notitiam non habentes, admiſimus, ſi, & in quantum. Quare tenore præſentis Edicti requirimus, & monemus omnes, & ſingulos aliquod jus, ut præſentantes, vel ut præſentati prætendentes in prædictis, vel contrà dictam præſentationem, & perſonam præſentantis, ſeù præſentati opponere, volentes, & quomodo libet ſua intereſſe putantes, quatenùs infrà terminum novem dierum a die affixionis hujuſmodi, quorum tres pro primo, tres pro ſecundo, & reliquos tres pro tertio, & ultimo peremptorio termino eis, & cuilibet ipſorum aſſignamus, comparere debeant coram Nobis ad opponendum, & allegandum quidquid opponere, & allegare voluerint, quare procedi non debeat ad prædictam inſtitutionem, non obſtante, quod de tempore dato ad præſentandum, adhùc ſuperſit. Et ut de præmiſſis nemo ignorantiam allegare

valeat

Servitutes paſſivæ imponi, nec activæ alienari poſſunt ſuper bonis, & de bonis Eccleſiæ, ibid.

21 *Beneplacitum Apoſtolicum exigitur in repudiatione legati donationis, ſivè hæreditatis Eccleſiæ relictis.*

22 *Beneplacitum Apoſtolicum exigitur in Tranſactione jurium Eccleſiæ.*

23 *Non tamen exigitur, ſi tranſigatur ſuper jure, vel re incerta, & eventuali, vel incognita.*

24 *Neque pro ſolvendis debitis ab Auctore Eccleſiæ contractis.*

Neque in retrovenditione ab Eccleſia facienda ex lege, & pacto contractus, ibid.

25 *Neque in re locari ſolita, & quæ dicatur talis.*

26 *Neque ſuper Decimis, ſi tranſactio fiat inter Eccleſiaſticos.*

27 *Alienantes mobilia pretioſa Eccleſiæ incurrunt pœnas Conſtitutionum Apoſtolicarum, & Sac. Canonum.*

28 *Regulares alienare non poſſunt terrulas, ſine Decreto Epiſcopi.*

Volendo li Priori (Deputati, Economi, Sindici) del Ven. Oſpedale di S. N. di queſta Città dare in affitto *per trè anni* . . . . ſi notifica *col preſente Editto* à tutti quelli, che voleſſero applicare al detto affitto, che eſibiſcano *le loro offerte in ſcritto*, e ſigillate nel termine di giorni 15. in mano di N. perche ſpirato, che ſarà detto termine, ſi apriranno le dette offerte in publica Congregazione, da tenerſi avanti li medeſimi Priori, & officiali del dett' Oſpitale nel luogo ſolito, e ſi delibererà l'affitto, a chi haverà fatto *oblatione*, & *offerta più vantaggioſa* per il luogo Pio. Dato &c.

Loco ✠ Sigilli.

N. Segretario.

ADNOTATIONES.

1. **P**ER TRE ANNI. Locationes rerum Eccleſiæ, & locorum Piorum Eccleſiaſticorum, licèt regulariter abſque ſolemnitatibus fieri nequeant ultrà triennium ad præſcriptam formam *Extravagantis Ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien* Rot. *deciſ.* 30. *num.* 3. *par* 1. *Recent* & niſi res eſſet ſolita locari Rot. *coram Arguel. deciſ.* 118. *num.* 2. *& ſeqq.* Bich. *deciſ.* 347 *num.* 17. Hæc tamen regula non habet locum in locatione rerum parvi redditus, & modici valoris, pro quibus locatio tenet, & valida eſt, etiamſi fiat ultrà triennium: Quia ſicuti in alienatione terrularum Beneplacitum Apoſtolicum non exigitur, ità nec in locatione, ſic tenent Ricc. *deciſ.* 163 *per tot. part.* 2. Quarant. *in Summ. Bullar. verb. alienatio nu.* 18. *verſ. Secundo declaratur*.

2. Item limitatur ſecundò in illis Regionibus, in quibus conſuetudine receptum eſt, quod locationes fiant ad novennium, prout eſt Mediolanum teſte Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 1. *quæſt.* 185. *art.* 7. *num.* 211. *pag. mihi* 260. & ipſe teſtor qui locationem bonorum Abbatiæ Sanctiſſimæ Trinitatis Plebis Vareſii Diœceſis Mediolan. Olim à clar mem. Card. Petruccio poſſeſſæ ad Novennium (unà cum præcedenti Abbatis deceſſoris) ſtipulatam vidi, & præmanibus habui.

3. Tertiò fallit in locatione commoditatis percipiendi fructus Beneficii, quia tunc non dicitur locata res, & quod hujuſmodi contractus teneat ultrà triennium, non obſtante *Extravag. Ambitioſæ*, firmat de communi Graff. *conſil. libr.* 3. *de reb. Eccleſ. non alien. conſil. unico nu.* 21. *&* 22. Quarant. *in Summ. Bullar. verb. alienatio numer.* 18. *verſ. Tertio declaratur*, ubi dicit, quod obligatio locatoris facta dandi Conductori commoditatem percipiendi fructus ex bonis Beneficii tanto tempore, ſit cauthela, ut locatio ultrà triennium valeat; quia tunc non transfertur aliquod jus in re, ſed locator obliget ſe actione perſonali.

4. *COL PRESENTE EDITTO.* Ad vitandas colluſiones, & fraudes, quæ ſæpè committuntur in præjudicium locorum Piorum, necnon ad utilitatem eorumdem promovendam, curare debet Epiſcopus, quod locationes bonorum fiant ſemper prævia Edictorum publicatione, ut omnis occaſio doli tollatur, & ità contractus publicè, & palam celebrentur, remota quacumque occulta, & clandeſtina pactione.

5. *LE LORO OFFERTE IN SCRITTO.* Quamvis affictus valeant Lictoris proclamatione ad extinctionem candelæ plus offerenti deliberari, & pleriſque in locis ità fiat. Attamen candelæ accenſio magis convenit alienationibus pignorum, & rerum venditionibus, quam locationibus, in quibus magis cautè procedendum eſt, cum plura ſint conſideranda, & cum Oblatoribus concordanda; Et proindè dicitur hic in Edicto, quod dentur oblationes in ſcriptis.

6. *OBLATIONE, ET OFFERTA PIV' VANTAGGIOSA.* Non dicitur in Edicto, quod affictus deliberabitur plus offerenti, ſed ei, qui meliorem conditionem faciet, ex duplici ratione. Prima, quia utilitas loci Pii in hujuſmodi contractibus non deſumitur ex ſola majoris ſummæ oblatione, ſed ex qualitate, & ſecuritate Oblatoris, necnon à conditionibus, & capitulationibus reſpicientibus meliorationem, & præſervationem bonorum locatorum. Secunda, nè ille qui ſummam majorem obtulit (quamvis in reliquis aliis Oblatoribus ſit impar) prælationem in Edicto promiſſam plus offerenti, ſibi deberi contendat.

7. Et ſi hìc opportunè interrogas, an in locatione, ſeù alienatione rerum Eccleſiæ ſit admittenda nova oblatio poſt lapſum termini, & aperitionem oblationum, ſeù extinctionem candelæ, aut poſt expeditionm Beneplaciti Apoſtolici, reſpondeo, quod in nova oblatione ultrà ſextam alii affirmant, alii negant, quos refert Roſ. *de Executar. litt. Apoſtolic. part.* 1. *cap.* 4. *numer.* 328. qui negativam amplectitur ex eo, quod cum Eccleſia ſit cultrix juſtitiæ, & mandet quotidiè, ut res juſto pretio vendantur, non debeat eſſe avida, & cupida oblationes augendi, quotiès primæ ſint cum honeſta utilitate, & ſine ulla læſione.

8. Hanc partem negativam videtur ſequutam fuiſſe *Sacr. Congregat. Epiſcop. & Regular. in una Civitatis Caſtellanæ* 27. *Febr.* 1693. in qua cum Officiales Hoſpitalis S. Jo: Caprarolæ Sylvam Cæduam ad extinctionem candelæ cuidam Scaramellæ deliberaſſent, & Epiſcopus deliberationem tamquam nullam, tum ex defectu ſuæ licentiæ à Conſtitutionibus Synodalibus requiſitæ, tùm ex capite læſionis (non tamen probatæ) impugnaret, novamque oblationem in ſcut. 50. illam Scaramellæ ſuperantem, ſe in manibus habere certioraret, adhùc parte, & Epiſcopo informantibus, ad relationem clar. mem. Card. Petrucci fuit reſolutum ſub dicta die — *Contractum favore Scaramellæ ſuſtineri.*

9. Et magis ſequenda videtur hæc Sententia quotiès contractus reperitur jàm perfectus, nàm tunc cum non ſit ampliùs locus pœnitentiæ, nova oblatio non debet admitti, ut probant relati à Corrad. *in prax. diſpenſ. libr.* 9. *cap.* 6. *ſub num.* 40. Ricc. *prax. For. Eccleſ. part.* 1. *reſolut.* 57. & ità tenendum cenſuit *Sacr. Congregat. Concilii in Neapolitana Beneplaciti* 28. *Septembr.* 1697. *& in Florentina Emphyteuſis* 21 *Julii* 1698. in quibus poſt expeditum Beneplacitum cum ſolita clauſula -- *Si in evidentem*, pro conceſſione, & alienatione favore primi Oblatoris; Novæ oblationes quamtumvis majores, & favorabiliores Eccleſiæ non fuerunt admiſſæ: Sed prælationem Oblatori, cum quo contractus jam fuerat initus (licèt res adhùc non fuiſſet tradita) abſque ullo augumento deberi declaratum fuit, quod eſt contrà Card. de Luc. *de Regal. diſc.* 81. *num.* 24. ubi tenet, quod major oblatio favore Eccleſiæ admitti debeat, etiam poſt perfectionem contractus, quotiès res non ſit tradita, & favore locorum Piorum dari privilegium addictionis in diem.

10. Huic igitur negativæ Sententiæ tamquam magis æquæ inhærendo teneas, quod in alienationibus, & contractibus, in quibus Beneplacitum Apoſtolicum

non

Digitized by Google

non exigitur, prout eſt in locationibus ad triennium, tunc alienatio, ſivè contractus dicitur perfectus quoties cum Officialibus, & Adminiſtris loci Pii, & Eccleſiæ reperitur concluſus, quamvis licentia, & Beneplacitum Epiſcopi non interceſſerit: Quia cum hi habeant loci Pii liberam bonorum adminiſtrationem, ut pluries *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regul.* declaravit teſte Pignatell. *conſult. 71. num. 5. tom. 6. & conſult. 15. num. 32. tom. 7.* Sequitur quod poſſint, prout juris eſt remota fraude, & colluſione licitè, & validè contrahere abſque licentia Epiſcopi, ut tradunt Januen. *prax. cap. 73. num. 3.* Nicol. *lucubr. Civil. lib. 2. tit. 1. num. 21. verſ. Ad expendendum pag. mihi* 113.

11. Nec contractum hujuſmodi valet infringere conſtitutio Synodalis, qua prohibeatur fieri ſine licentia, quia cum Epiſcopus contrà jus (quod tales contractus approbat) non valeat ſtatuere, ut ponderatum fuit *in dictæ Civitatis Caſtellanæ 27. Februarii* 1693. indè oritur, quod ſtandum ſit contractui cum Officialibus initi prohibitione Synodali, non obſtante; prout iterum cenſuit *eadem Sac. Congreg. in Triventina* 11. *Decembr. ejuſdem anni* 1693. in qua cum Epiſcopus nullitatem afflictus gregis pecudum, quem ad triennium conceſſerant Priores Societatis Sanctiſſimi Sacramenti loci vulgò *di Rionero* cuidam Feranti, prætenderet tùm ex defectu ſuæ licentiæ à Conſtitutionibus Synodalibus requiſitæ, tùm etiam ex capite læſionis (non tamen probatæ) parte, & Epiſcopo informantibus, referente eodem clar. memor. Cardin. Petruccio prodiit reſcriptum — *Exceptiones deductas contrà locationem non ſuſtineri*.

12. Hæc tamen theorica vera eſt, quoties contractus per Officiales fiant publicè, & palam, bona fide, & juxta ſolitum cum utilitate Eccleſiarum abſque dolo, & machinatione, qui ſunt termini prædictarum reſolutionum Civitatis Caſtellanæ, & Triventinæ: vel etiam quando Epiſcopus requiſitus pro licentia abſque juſta cauſa illam denegaſſet, ut reſpondit *eadem Sac. Congreg. in Bononien.* 4. *Martii* 1694. referente eodem Cardinali, in qua cum Moniales Monaſterii Conceptionis licentiam inveſtiendi ſummam ſcutor. 3. mil. obtinere non potuiſſent ab Archiepiſcopo, & recurſum ad Sacram Congregationem habuiſſent pro illa obtinenda reſponſum fuit — *Utantur jure ſuo*: Quia regulare eſt, quod ſuperfluum eſt, precibus poſtulare, & impetrare, quod jam lege permiſſum eſt: *l. unica ante med. Cod. de Theſaur. lib.* 10. Gloſ. *in cap. 1. verb. ut liberè de reſcript.* Fagnan. *in cap. Sicut te num. 55. nè Cleric. vel Monac.*

13. Cæterum ſi contractus, & alienationes per Officiales fierent abſque Ordinarii licentia à Conſtitutionibus Synodalibus (quæ eſſent in viridi obſervantia) requiſitæ, ad hòc, ut liberiùs contrahentes, ſibi invicem colluderent in damnum, & ſine utilitate Eccleſiæ, vel loci Pii: Tunc ratione præſumptæ fraudis (ad quam vitandam providè per Epiſcopos locationes, & diſtractiones ſine licentia fieri prohibentur) contractus reſcindi, & Officiales ab officio amoveri, aut mulcta puniri poſſent.

14. Præterea notandum, quod alienationes, & venditiones, quæ fiunt per proclamationes publici Officialis, vulgò *all' Incanto*, non debent fieri die Dominico, quia cum ad id nulla urgeat neceſſitas, neque pietas ſuadeat, dicitur opus illicitum in die feſto: Niſi hujuſmodi actiones contingant in Pagis, aliiſvè parvis locis, in quibus cum difficulter expleri poſſint diebus Ferialibus, ob carentiam Oblatorum, Epiſcopus, cujus judicium, & beneplacitum in hac re eſt requirendum, permittere poterit, quod fiant etiam die Dominico, Nicol. *lucubr. Can. lib. 2. tit. 9. de Feriis poſt num. 5. verſ. Item incantatio*, ubi refert Decretum *Sac. Congreg. Epiſcop. in Nicoteren.* & ſequendo Votum D. mei olim Cardinalis Petrucci, traditum pro approbatione ſtatutorum Montis de novo erecti in Terra Caprarolæ, admiſit *Sac. Congreg. Concil. de menſe Maji* 1700.

15. Secundò notandum, quòd, ſi bona Eccleſiæ, vel alterius loci Pii fuerunt alienata, & diſtracta, non ſervata forma Beneplaciti Apoſtolici, adeout ſit locus reſciſſioni contractus, melioramenta per Emptorem ſuper bonis nulliter alienatis facta, non veniunt reficienda, juxtà Sententiam Fulgin. *de Emphyt. tit. de contract. quæſt. 22. n. 4.* Rot. *coram Celſ. deciſ.* 387.

16. Hanc tamen Sententiam de juris rigore veram, noluit ſequi *Sac. Congreg. Epiſcop. in una Biteƈten.* 5. *Martii* 1693. in qua referente clar. mem. Card. Petruc. reſcripſit -- *Gratiam, ſi in evidentem, regulandam eſſe ſecundum ſtatum antiquum venditionis*: Quia fuit ponderatum, quod ſecundum æquitatem Canonum, Eccleſia, quæ eſt pia, & cultrix juſtitiæ, non debet locupletari cum aliena jactura, & quod proindè melioramenta, quæ augent valorem bonorum alienatorum, deberent reſici.

17. Tertiò, quod alienatio, ſeù inveſtitura bonorum Eccleſiæ facta conſanguineis Rectoris alienantis, licèt habeat contra ſe præſumptionem fraudis *c. Si Æconomus*, *§. Nàm hæc quæſt.* 2. Nihilominùs quando conſanguinei ſunt bonæ conditionis, & contractus, ſivè conceſſio fiat palam, bona fide, ſervatis ſolemnitatibus, & cum utilitate Eccleſiæ, tunc ceſſat omnis ſuſpicio fraudis, & alienatio valet, ac ſi cuivis extraneo facta fuiſſet, Fulgin. *de Emphyt. tit. de contract. quæſt.* 4. *num.* 1. & 4. Rot. *deciſ.* 356. *coram Gregor. & coram Millin deciſ.* 119. *Sac. Congreg. Epiſc. in Maceraten.* 5. *Martii* 1693. referente eodem Card. Petruccio.

18. Quartò, quod locationes, ſivè conceſſiones ad longum tempus bonorum Eccleſiæ, ſivè Capituli, quamvis fiant inter Canonicos ad vitam ſine Beneplacito Apoſtolico nullæ ſunt, & reſcindendæ non obſtante contraria conſuetudine, quæ corruptela dicitur, ut cenſuit *Sac. Congreg. Concilii in Aſten.* 26. *Junii* 1688. *confirmata* 24. *Januarii* 1699. *& in Tarentina* 5. *Martii* 1701. *Sac. Congreg. Epiſcop. in Biteƈten.* referente Eminentiſs. Cardin. Acciajolo 20. *Decembr.* 1697. *contra Card. de Luca de alienat. diſc.* 53.

19. Quintò, quod bona Eccleſiæ, aliorumque locorum Piorum auctoritate Epiſcopi erectorum, non poſſunt ſine ſolemnitatibus alienari, quamvis Teſtator, qui illa reliquit, licentiam dediſſet alienandi *cap. Tua nos*, ubi Gloſ. *verb interdici de Teſtam.* Quarant. *in Sum. Bullar. verb. alienatio num.* 31. Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc. alleg.* 95. *num.* 70. Corrad. *prax. diſpenſ. lib.* 9. *cap.* 7. *num.* 15. *verſ. Advertendum*, Dian. *par.* 10. *tract.* 16. *reſol.* 51. *verſ. Sed obiter, & reſol.* 85. & eſt contra *Mar. Anton. Maceraten. lib.* 1. *reſol.* 99. & *reſol.* 112. *caſ.* 44. quem declarat Capon. *diſcept. For. cap.* 111. *num.* 9. & *ſeqq.* & contra Card. de Luc. *diſc.* 1. *de alienat. n.* 128.

20. Sextò, quod jura perpetua Eccleſiæ computantur inter bona immobilia, quæ ſine ſolemnitatibus alienari non poſſunt, Piaſec. *prax. Epiſcop. par.* 2. *cap.* 5. *tit. de bon. menſ. Epiſcopal. art. ult. num.* 9. *pag. mihi* 452. Paſſerin. *in cap. Quia ex eo num.* 12. *de pact. in ſexto*. Et hinc infertur, quod ſervitus paſſiva imponi, nec activa alienari poteſt ſine Beneplacito, Quarant. *in Summ. Bullar. verb. alienatio num.* 21. Corrad. *prax. diſpenſ. lib.* 9. *cap.* 4. *num.* 15. *Sac. Congreg. Concilii in Albanen.* 21. *Junii* 1698. in qua agebatur de impoſitione ſervitutis immittendi tigna, & appodiandi ſuper muros Conventus PP. Minorum Conventualium.

21. Septimò, quod Beneplacitum Apoſtolicum exigitur etiam in repudiatione legati, donationis, ſivè hæreditatis, Eccleſiis, locisvè Piis relictis, & elargitis, quia legis Miniſterio abſque acceptatione, & additione dicitur in eis dominium rerum relictarum translatum, Barboſ. *de Offic. & Poteſtat. Epiſcop. allegat.* 94. *num.* 54. Tondut. *quæſt. Benef. tom.* 2. *par.* 3. *cap.* 137. *num.* 5. 9. & 10. Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 1. *part.* 2. *tract.* 14. *de reb Monaſt. non alien. quæſt.* 59. *per tot.* Roſ. *de Execut. litt. Apoſtol. par.* 1. *cap.* 4. *num.* 299. *Rot. coram Celſ. deciſ.* 85. *num.* 8.

22. Octavò, quod Beneplacitum Apoſtolicum exigitur etiam in Tranſactione, qua ceduntur jura ſuper bonis prætenſis ab Eccleſia, quamvis illa non poſſideat, ſed aliquid aliud loco bonorum recipiat, Rot. *coram Coccin. deciſ.* 301. *num.* 1. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 690. *num.* 18. *in fin.* Adden. ad Gregor. *deciſ.* 418. *num.* 17. Quod eſt contra Sententiam aliquorum DD. quos referunt, & ſequuntur Nicol. *lucubr. Civil. lib.* 2. *tit.* 1. *de rer. diviſ. §. Sacræ num.* 24. *limit.* 5. & Card. de Luc. *de alienat. diſcurſ.* 1. *num.* 122. putantium, Tranſactionem, ſivè Concordiam de rebus ad Eccleſiam aliquo modo ſpectantibus, eidem tamen adhùc non incorporatis, neque ab eadem poſſeſſis, fieri poſſe abſque Beneplacito, ſi renunciet, aut dimittat pro ali-

Digitized by Google

alicujus rei certæ acquiſitione, quorum opinionem reprobavit *Sac. Congr. Concil. in Aſculana Beneplaciti* 14. *Febr.* 1699.

23. Non tamen exigeretur Beneplacitum, ſi tranſactio fieret ſuper jure, vel re eventuali, & incerta, quam de futuro Eccleſia ſperet habere Nicol. *loc cit. num.* 26. Dian. *par.* 4. *tra.* 4. *Miſcellan. reſol.* 223. Vel ageretur de reincognita, Gavant. *Manual. Epiſcop. verb. alienatio rerum Eccleſiæ num.* 42.

24. Nonò, quod Beneplacitum Apoſtolicum non eſt neceſſarium in alienatione rei Eccleſiæ pro ſolvendis debitis ab Auctore Eccleſiæ contractis, *Rot. in Amerina Bonorum* 2. *Junii* 1645. *coram Rojas*, quam refert Panimol. *deciſ.* 6. *adnotat.* 3. Pignatell. *conſult.* 95. *num.* 36. 37. & 38. *tom.* 9. ubi *num.* 40. regulam ampliat in retrovenditione ab Eccleſia facienda ex lege contractus. Quam ampliationem licèt Corrad. *prax. diſpenſ. lib.* 9. *cap.* 9. *num.* 15. *verſ. Sanè non admittat*, tenens, quod in retrovenditione requiratur Beneplacitum Apoſtolicum; tamen opinio Pignatelli in hoc verior videtur, & ſequenda, Quia cum retrovenditio ſit contractus neceſſarius, ſicuti eſt ſolutio debiti Auctoris, Eccleſia tenetur illum exequi, cum dominium dicatur in eam translatum conditionaliter, & revocabiliter ex partium conventione, & proindè cum pacta ſint ſervanda, Beneplacitum non eſt neceſſarium.

25. Decimò, quod alienatio, ſeù conceſſio rei Eccleſiæ, facta ſine ſolemnitatibus, ex quo ſit ſolita locari, vel alienari, ad hoc, ut valida ſit, requiritur quod, vel præceſſerit una ſolemnis locatio, ſeù conceſſio, vel quod ea deficiente concurrant ſaltem duæ aliæ præcedentes alienationes ſine ſolemnitatibus cum curſu quadraginta annorum, juxtà vulgatam *deciſ. Seraphin.* 434. & *deciſ.* 1451. Panimol. *deciſ.* 132. *num.* 17.

26. Undecimò, quod aliquandò tranſactio, ſeù compoſitio ſuper Decimis fieri poteſt inter perſonas Eccleſiaſticas ſine Beneplacito Apoſtolico, & ligat Succeſſores, ex traditis à Fagnan. *in cap. Cum contingat num.* 19. *de decim.* & quod tranſactio licita ſit abſque Beneplacito Apoſtolico inter Clericos videlicèt, ut minùs ſolvatur, vel ut de aliqua re Decima non ſolvatur ex ſolo conſenſu Epiſcopi, tenet Paſſerin. *de Decim. quæſt. unica artic.* 12. *numer.* 249. *poſt titulum de Sepultur. in ſextò*.

27. Duodecimò, quod non ſolum Regulares: Verùm etiam alii Rectores alienantes mobilia pretioſa Eccleſiæ incurrunt pœnas Conſtitutionum Apoſtolicarum, & Sac. Canonum, ſi hoc faciant ſine Beneplacito Apoſtolico, non obſtante bona fide, ſeù permiſſione Capituli Generalis ordinis, vel Eccleſiæ, prout declaravit *Sac. Congr. Concil. in Segnien.* 16. *Martii* 1692.

28. Quod ampliatur in alienatione Terrularum, quæ fit vigore *cap. Terrulas*, quam facere non valent Regulares abſque licentia, & Decreto Ordinarii, ut declaravit *Sac. Congreg. Epiſcop. in Tropien. alienationis* 11. *Januar.* 1692.

Edicti Citatorialis contrà eos, qui tempore Paſchatis non ſumpſerunt Sacram Communionem.

FORMULA XVI.

SUMMARIUM.

1 *POEna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ eſt mitior excommunicatione.*
2 *Epiſcopus contra contumaces in adimplendo præceptum Paſchale poteſt pœnam interdicti augere, & excommunicationem infligere.*
3 *Edictum Citatoriale contra non adimplentes præceptum Paſchale, debet ter renovari, & datur formula, & num.* 4.
5 *Qui præceptum Paſchale non adimplevit, ſi decedat ante publicationem interdicti, non privatur ſepultura Eccleſiaſtica, niſi interdictio ſit notoria, vel adeſſet Conſtitutio Synodalis in contrarium.*

D'Ordine di Monſignor Illuſtriſſimo, e Reverendiſſimo N. Veſcovo N. col preſente Editto Citatoriale s'intima a tutti quelli, che nell'anno preſente hanno traſcurato d'adempire il precetto Eccleſiaſtico della Communione Paſchale, come continuando eſſi nella loro empia contumacia, nel terzo giorno della proſſima feſta di Pentecoſte ſi dichiareranno publicamente, e nominatamente incorſi nell'interdetto dall'ingreſſo della Chieſa, e privi della ſepoltura Eccleſiaſtica in caſo di morte, & anche nella ſcommunica *ſe coſì parerà eſpediente* à Sua Signoria Illuſtriſſima, dichiarando, che la preſente citatione per Editto affiſſa alla Porta di queſta Chieſa Cattedrale, habbia a produrre lo ſteſſo effetto, come ſe foſſe ſtata a ciaſcheduno perſonalmente intimata, *e vaglia per la prima monitione*. Dato &c.

N. Vicario Generale.

Luogo ✠ del Sigillo.

N. Cancelliero Epiſcopale.

ADNOTATIONES.

1. SE COSI' PARERA' ESPEDIENTE Contumaces in adimplendo præceptum Paſchale non incurrunt excommunicationem, ut erronea credulitate ducti multi opinantur: nam *cap. omnis utriuſque ſexus de pœnit. & remiſſ. & ibi gloſſ.* nullam mentionem faciunt, neque comminantur hanc pœnam, ſed tantum de interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ, & privatione Eccleſiaſticæ ſepulturæ ſermo habetur: hæc enim mitior eſt pœna, cum à Divinis ſolummodo ſeparet, illa autem etiam, quæ Divina non ſunt adimat, ut docet Sayr. *de cenſur. lib. 5. cap. 1. num. 8.*

2. Verum quia Epiſcopus pœnas à jure conſtitutas ex cauſa poteſt, vel augere, vel minuere, ut juxta criminum qualitatem, & menſuram ſit plagarum modus *cap. ult. de tranſact. & cap. ſicut dignum de homic.* ideò poterit contra hos contumaces (ſi ita perſpecta conditione, vita, & moribus perſonarum ſibi expedire videatur) ad excommunicationem procedere, ut in ſubjecta materia declaravit *Sacr. Congregat. Concilii apud* Fagnan. *in d. cap. omnis num.* 46. ac etiam pro ſatisfactione pœnas pecuniarias injungere, locis piis applicandas.

3. PER LA PRIMA MONITIONE. Hoc Citatoriale Edictum, antequam fulminetur interdictum, debet ter renovari, & publicari; & regulariter fit prima vice in die Aſcenſionis Domini, ſecunda vice die Dominico infra octavam, & tertia vice die Dominico Pentecoſtes: licèt Epiſcopus poſſit poſt octavam Paſchæ alio feſtivo die anticipare publicationem. Die autem tertio Pentecoſtes, aut alio tempore poſt tertiam monitionem, publicatur Interdictum ſequenti formula.

D'Ordine dell'Illuſtriſſimo, e Reverendiſſimo Monſignor N. Veſcovo N. ſi dichiarano interdetti dall'ingreſſo della Chieſa, e privi della ſepultura Eccleſiaſtica in evento di morte ſenza evidenti ſegni di penitenza gli infraſcritti per non eſſerſi Confeſſati, e Communicati nella Paſqua di Reſurrettione di Noſtro Signore proſſima paſſata, come comanda la S. Madre Chieſa, cioè

N. N.
N. N.
N. N.

4. Si verò Epiſcopus ob aliquam rationabilem cauſam, & motivum vult pœnam juris augere, & contumaces gladio excommunicationis ferire, tunc interdicti Decretum poterit extendi modo ſequenti.

D'Ordine dell'Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Monſignor N. Veſcovo N. ſi dichiarano per giuſte cauſe ſcommunicati, e ſeparati dal conſortio de fedeli, e privi della participatione attiva, e paſſiva di tutti i Santi Sagramenti, e delle coſe Sagre, e Divine, interdetti dall'ingreſſo della Chieſa, e privi della ſepoltura Eccleſiaſtica in caſo di morte, gli infraſcritti, per non eſſerſi

Con-

Confeſſati, e Communicati nella Paſqua di Reſurrettione proſſima paſſata, come comanda la S. Madre Chieſa, cioè

N. N.

N. N.

5. Hìc monitum te volo, quod qui præceptum Paſchale non implevit, ſi decederet antequam per Edictum declaretur incurſus in pœnam interdicti, ſepelliendus eſſet in loco Sacro, quia non eſt interdictus, donec declaretur, ita reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcop. Vicario Generali Cajetano* 14. *Junii* 1595. niſi intermiſſio eſſet notoria *cap. ex parte de ſepult. cap. à nobis il* 2. *de Sent. excommunic.* vel adeſſet ſtatutum Synodale in contrarium *Sac. Congreg. Epiſcop. in Baren.* 15. *Decembr.* 1696.

Edicti ſuſpenſionis facultatis audiendi Confeſſiones.

FORMULA XVII.

SUMMARIUM.

1 *Scientia publicationis Edicti præſumitur.*
2 *Regulares ſemel examinati, & approbati, non poſſunt denuo ab eodem Epiſcopo ſine cauſa ad examen vocari.*
3 *Parochi ab Epiſcopo anteceſſore approbati poſſunt ab Epiſcopo ſucceſſore iterum ad examen vocari, ſi de illorum imperitia aliqua conjectura reſurgat.*
4 *Epiſcoporum Edicta expirant ipſis Defunctis.*
5 *Pœna exilii Epiſcopi expirat per ejus mortem.*
6 *Epiſcopus pro obſervantia Decretorum Concilii poteſt in ſubſidium pœnam excommunicationis infligere.*
7 *Poteſt prohibere laicis ſonum Campanarum Eccleſiæ, quamvis ſint Patroni.*
8 *Enunciativæ Epiſcoporum antiquæ multum ponderant.*
9 *Non autem ſi ſint recentes, & ex actis fomentum non recipiant.*
10 *Aſſertioni Epiſcopi Eccleſiam eſſe exemptam, vel nullius non creditur, neque ſucceſſoribus præjudicat.*
11 *Epiſcopus pro publica utilitate debet prohibere Clericis ea, quæ per Edictum prohibentur à Magiſtratibus laicis.*
12 *Epiſcopus pro reformatione morum poteſt pœnas Sac. Canonum augere.*
13 *Non poteſt expenſas exigere à Delinquentibus pro traſmiſſione Commiſſarii, & fabricatione Proceſſuum.*
14 *Neque cibaria, & vecturæ Equorum.*
15 *Cibaria, & vecturæ Equorum quando exigi poſſunt.*

CON il preſente noſtro publico Editto *facciamo intendere à tutti* li Confeſſori di queſta Città, e Dioceſi di N. tanto Secolari, *quanto Regolari*, eccettuati il Penitentiere della Catedrale, *e li Parochi*, che al preſente Confeſſano con facoltà loro data dal noſtro Anteceſſore, ò dal Vicario Capitolare in tempo di Sede vacante in ſcritto, ò in voce, ò altro qualunque modo, che debbano nel termine di giorni ..... dal giorno della publicatione del preſente, preſentarſi all'eſame avanti di Noi in .... affinche approvati, che ſaranno gli ſi poſſano da Noi ſpedire le Patenti. L'eſame ſi terrà nel Palazzo Veſcovale di .... il Lunedì, Martedì, e Mercordì della ſettimana ..... del corrente meſe .... dalle hore .... fino alle .... Altrimente detto termine ſpirato, s'intenda anche ſpirata à ciaſcheduno d'eſſi la facoltà di poter più Confeſſare in auvenire. Dato, &c.

N. Veſcovo N. (ò Vicario Generale &c.)

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancelliere Veſcovale.

Digitized by Google

ADNOTATIONES.

1. **FACCIAMO INTENDERE.** Scientia publicationis Edicti inter Cives præſumitur, nec poteſt de eo allegari ignorantia Sabell *in Sum. diverſ. tract. verb. ſcientia n 8. Rot. coram Cerr. deciſ. 122. n 6. & ſeq.*

2. *QUANTO REGOLARI.* Regulares ſemel examinati, & approbati ad audiendas confeſſiones ſæcularium, non poſſunt denuo abſque cauſa ab eodem Epiſcopo ad examen adſtringi, ſecus ſi ab Anteceſſore fuerint approbati *Sac. Congr. in Veneta . .. Martii* 1597. vel ſi approbati fuiſſent abſque examine *eadem Sac. Congreg. in Vercellen. 31 Julii* 1615. & latius *in Conſtit. Clem. X. Superna, & dixi in tit. de for. pœnit.* ad quæ recurre.

3. *E LI PAROCHI.* Licèt hic Parochi exceptuati remaneant; nihilominus, ut jam probavi *in Adnot. ad Formul. XV. in tit. de Paroch.* ſi agatur de Parochis ab Anteceſſore approbatis, poſſunt etiam hi ad examen vocari: ſed quia iſti habent pro ſe præſumptionem juris, & de jure, quod ſint idonei, ideò non facilè ſunt moleſtandi, niſi aliqua illorum imperitiæ conjectura reſurgat.

4. Parergon. Nota, quod Epiſcoporum Edicta ceſſant, & expirant ipſis defunctis, vel extincto eorum officio, ſicuti Edicta Prætorum, Ciarlin. *controv. lib. 1. cap. 61. n. 14.* cum aliis apud Collectorem modernum Hiſpanum Romaguer. *ad Synod. Gerund lib 1. tit. 1. cap. 1. n. 30. & 31.*

5. Immò, quod pœna exilii per eos impoſita expiret per eorum mortem, adeo ut exiliati valeant tutè ad propria redire etiam Clerici, ut dicit Epiſcopus Sperell. *deciſ. 14. num. 23.*

6. Poſſunt in Edictis pro obſervantia Decretorum Concilii Trident. pœnam excommunicationis comminare, & infligere, quoties pecuniaria exigi non poteſt, & ſic in ſubſidium, ut declaravit *Sac. Congreg. Concilii 28. Januarii* 1690. *ad ſecundum*

7. Poſſunt item prohibere laicis ſonum Campanarum Eccleſiarum, non obſtante, quod adſit Conſuetudo pulſandi; & laici ſint fundatores Eccleſiæ *Sac. Congreg. Rituum in Converſanen. 7. Aprilis* 1696. in qua Cauſa fuerunt denegatæ Compulſoriales pro probanda prætenſa Conſuetudine pulſandi, quia probata non relevabat: Cum extructio, & fundatio Eccleſiæ non tribuat Patronis, & Collatoribus proprietatis dominium, ſed ſervitii dumtaxat imponat ſollecitudinem, & defenſionem *cap. piæ mentis 16. q. 7.*

8. Enunciativis Edictorum Epiſcopi, ſeù Viſitationis aut Sententiæ, præſertim ſi ſint antiquæ ad probandam qualitatem rei, & ſtatum Eccleſiarum, & Beneficiorum multum defertur *Rot. coram Pamphil. deciſ. 269. à num. 2. ad* 8. Add. *ad eumd. deciſ. 91. n 15.* Add ad Buratt. *deciſ. 111. num. 15.* Cerr. *deciſ. 808. n. 5.*

9. Verum ſi enunciativæ eſſent recentes non præjudicarent, etiamſi Epiſcopus aſſereret Beneficium B. eſſe juriſpatronatus, vel in tali proviſione conſenſum Patronorum interveniſſe Garz. *de benefic. par. 12. cap. 2. n. 213. Rot coram Nimot. deciſ 39 n. 17. & 18.* niſi ex actis Epiſcopi aſſertio fomentum reciperet *Rot. coram Coccin. deciſ. 1784. num. 41.*

10. Neque ſibi, nec ſucceſſoribus præjudicat Epiſcopus, ſi in Edicto, vel Viſitationibus, aut aliis actibus aſſerat, aliquem locum ſivè Eccleſiam eſſe exemptam, aut nullius Diœceſis, niſi aliundè appareat aſſertionem eſſe veram, juxta firmata coram *Dunoz. Jun. deciſ. 536. n. 9.* & alios allegat Pignatell. *conſult. 26. n. 24. tom. 2.*

11. Item notandum, quod cum Edicta, ſivè Bandimenta Magiſtratus, & Gubernatorum laicorum nunquam comprehendant Eccleſiaſticos, ſi ſint neceſſaria pro communi, & publica utilitate: poterit, & debebit Epiſcopus ſuo Edicto circa ea, quæ prohibentur, vel mandantur laicis, etiam quoad Clericos providere *Sac. Congr. Immunit. in Sutrina 13. Auguſti* 1629. *lib. 2. Decret. Paul. fol. 2. à ter. in Forolivien. 31. Maii* 1639. *& 14. Decemb.* 1655. *lib. 5. Decr. fol. 81.*

12. Secundò, quod Epiſcopi pro reformatione morum poſſunt in Edictis pœnam Canonum ampliare, & augere *cap. ultim. de tranſact. cap. ſicut dignum de homic. cap. innotuit de eo qui furt. ordin ſuſcep.* Abb. *in cap. licet num. 2. circa fin de offic. Jud. Ordin.* Ricc. *prax. For Eccleſ. par. 2. reſol. 206. n. 1.* Conciol. *reſolut. v. pœna reſolut. 13.* non tamen pœnam excommunicationis latæ Senten-

ten-

tentiæ contra Clericos Negociatores infligere *Sac. Congreg. Concilii in Converſanen. Edicti* 16. *Maii* 1699.

13. Tertiò, quod nec Epiſcopi, nec alii Ordinarii inferiores Eccleſiaſticis in Cauſis ad ordinariam juriſdictionem ſpectantibus, poſſunt contra traſgreſsores Edictorum, alioſque reos, viatica ſivè alias expenſas exigere pro traſmiſſione Commiſsariorum, & fabricatione Proceſsuum, ut ſæpè declaravit *Sac. Congreg. Epiſcop.* cujus Decreta refert Nicol. *in floſc. verb. Ordinarius n.* 3. quæ prohibitio deſumitur à jure communi per Text. *in cap cum ab homine juncta gloſs. de vit. & honeſt. Cleric. & ex cap. ſtatutum §. inſuper in fin. de reſcript. in* 6. quam laudant Zacch *de ſalar. q.* 65. *num.* 3. R.P.D. Zaul. *obſerv. ad ſtat. Favent. tom.* 1. *rub.* 7. *lib.* 1. *num.* 39.

14. Et licèt D. Raynald *in ſuis obſerv. criminal. tom.* 3. *cap.* 32. *§.* 4. *&* 5. *num.* 303. *& tom.* 4. *ſupplem. ad d. cap.* 32. *ſupplem.* 4. *à n.* 1. *ad* 30. conetur oſtendere, & probare, quod prohibitio hujuſmodi ſit vera, & ſervari debeat quoad exactionem viaticorum, non autem quoad expenſas cibarias, & vecturas Equorum, quæ à Delinquentibus exigi poſse tenet: Nihilominus puto, teneoque, quod concluſio mox ſupra firmata vera ſit indiſtinctè quoad omnes expenſas: Tum quia actus debet fieri expenſis illius, qui petit illum fieri, aut fieri juſſit, ut dicunt Surd. *de alim. tit.* 1. *quæſt.* 63. *num.* 3. Zacch. *de ſalar. quæſt.* 17. *n.* 26. *&* 27. qui loquuntur in ſpecie de Notario miſso ad examinandos Teſtes. Tum quia Ordinarius habet redditus Epiſcopatus, & Beneficii, ut onera officii ſuſtineat, & jus reddat in toto ſuo Territorio, ſeù Diœceſis ſuis expenſis, Conciol. *reſol. crim. verb. Epiſcopus reſol.* 3. Paſſerin. *in d. cap. ſtatutum §. ſi quid autem q.* 5. *art.* 2. *n.* 369. *in* 6. *qui num.* 373. ita concludit – *ſic ergo dicendum eſt, quod tàm Ordinario, quàm Delegato Eccleſiaſtico, proficiſcenti intra limites Diœceſis, non debentur expenſæ à partibus, ſed eas tenetur facere Ordinarius*.

15. Donec igitur non fuerit legitimatus Proceſsus, & Accuſatus non appareat Malefactor, expenſæ quæcunque ſint, vel debent ſolvi ab Actore, ſeu Accuſatore, ſi eſt ſolvendo, vel à fiſco, animo illas recuperandi à reo, poſtquam fuerit repertus culpabilis, & declaratus reus criminis, juxta punctualem doctrinam Zacch. *de ſalar. q.* 4. *num.* 19. *& Decretum Sac. Congr. Epiſcop. emanatum in Roſſanen.* 15. *Februar.* 1583. cujus tenor eſt – *Il reo non deve dar le ſpeſe al Commiſſario, che eſamina contro eſſo, mà ciò ſia obligato fare l'Attore nel principio, da riſarſegli poi dal reo, ſe ſarà trovato colpevole.*

16. Vel demum exactio cibariorum, & vecturæ Equorum ad ſummum toleranda eſset juxta Sententiam D. Raynaldi, quando concurrerent ſequentes circumſtantiæ. Primò ſi adeſset in Diœceſi conſuetudo inveterata. Secundò ſi Epiſcopus eſset pauper. Tertiò ſi ageretur de Delictis gravibus, ſaltem merentibus pœnam Triremium. Quartò ſi locus Delicti eſset procul à reſidentia per ſex, vel ſeptem milliaria. Quintò ſi ex Proceſsu informativo ſemiplena probatio delicti reſultaret. Sextò ſi tantum expenſæ Cibariæ, & vecturæ equorum moderatè exigerentur. Quæ requiſita cum in ſua Diœceſi concurrere Epiſcopus Spoletanus Sacr. Congregationi Epiſcop. pro obtinenda tolerantia exactionis occaſione cujuſdam recurſus, expoſuiſset, cauſa bis propoſita nempè 27. Junii 1698. & 26. Junii 1699. reſponſum fuit – *providebitur in caſibus particularibus*.

TITU-

TITULUS VI.

De Licentiis, & Permiſſionibus.

Licentiæ ſe abſentandi à Reſidentia.

FORMULA I.

SUMMARIUM.

1 *Licentia abſentiæ à Reſidentia debet Parochis concedi ab Epiſcopo cauſa cognita, quamvis collatio pertineat ad inferiorem.*

2 *Deputatio ſubſtituti in abſentia Parochi pertinet ad eumdem, approbatio verò ad Epiſcopum.*

N. Epiſcopus N.

Tibi N. Parocho Eccleſiæ Parochialis N. noſtræ Diœceſis, ut à reſidentia te abſentare, & ad Urbem (vel alium locum) ex cauſa *à Nobis cognita* accedere, & transferre poſſis, *relicto per te* à Nobis approbato ſubſtituto, qui munia Parochialia exercere valeat, licentiam in Domino ad duos menſes tantum concedimus, & impertimur. Atteſtantes te eſſe Sacerdotem bonis moribus imbutum, & ab hac noſtra Diœceſi abire nulla Eccleſiaſtica Cenſura, aliave pœna, quod ſciamus, innodatum. Rogantes propterea omnes, ad quos declinabis, ut ad Sacrificium Miſſæ celebrandum, & ad alia Divina Officia exercenda admittant, & in cunctis faveant, & tueantur. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. A *NOBIS COGNITA*. Licentia abſentiæ à Reſidentia debet concedi cauſa cognita ab Epiſcopo etiam pro illis Parochis, & Rectoribus, qui collationem obtinuerunt ab alio Prælato inferiori, quamvis Regulari, juriſdictionem plenariam quaſi Epiſcopalem non habente, ut probat Garz. *de Benefic. par.* 3. *num.* 179. ubi examinat cauſas, propter quas poſſit talis licentia ab Epiſcopo concedi, vel denegari.

2. *RELICTO PER TE*. Deputatio Subſtituti, ſivè Oeconomi in abſentia Parochi ad ipſum pertinet, dummodo eligat idoneum, qui ab Epiſcopo, ad quem approbatio ſpectat, non valeat aliqua rationabili cauſa rejici, *Sac. Congreg. Concilii in Mileten.* 7. *Junii* 1692. *in reſponſione ad primum*, & concordat *Sac. Congregat. Epiſcop. in eadem Cauſa* 7. *Decembris* 1691.

Licen-

Licentiæ retinendi Famulam.

FORMULA II.

SUMMARIUM.

1 *Mulier quinquagenaria præſumitur (quando eſt honeſta) cohabitare poſſe cum Clerico abſque periculo incontinentiæ.*

2. *Mulieres ſuſpectæ, non tantum ſi famulæ ſint, ſed etiam conſanguineæ cohabitare non permittuntur cum Clericis, quamvis ſenilis ætatis.*

3 *Licentia retinendi famulam non eſt concedenda ſine juſta, & rationabili Cauſa.*

4 *Epiſcopus concedendo licentiam retinendi famulam, non diſpenſat, ut Clerici poſſint cohabitare cum Mulieribus, ſed declarat in caſu propoſito cohabitationem non eſſe punibilem.*

5 *Licentia retinendi famulam non exigitur, quando eſt conſanguinea in gradu de jure permiſſo, niſi eſſet ſuſpecta.*

6 *Licentia retinendi famulam debet gratis concedi.*

N. Epiſcopus N.

Tibi R. N. Parocho (ſivè Presbytero) N. Ut famulam nomine N. *ætatis* 50. annorum, *bonæ famæ*, & æſtimationis, *juſtis de cauſis* animum noſtrum dignè moventibus, pro ſervitiis domeſticis, & cuſtodia tuæ Domus retinere poſſis ad noſtrum beneplacitum ſine moleſtia noſtræ Curiæ, *firma in reliquis remanente prohibitione Sacr. Canonum gratis* indulgemus. Datum &c.

N. Vicarius Geneneralis.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *ÆTATIS* 50. *ANNORUM*. In hac enim ætate ceſſat omnis aliena ſiniſtra ſuſpicio, & Mulier aliàs honeſta præſumitur tunc cohabitare poſſe ſine periculo incontinentiæ: juniores autem Epiſcopus niſi rarò, & ex magna cauſa non permittat, quòd cum Presbyteris ſolis, Curam animarum præſertim exercentibus, cohabitent, quia illorum pedes deſcendunt in mortem, & ad inferos greſſus penetrant, ut habetur ex Divino oraculo *Proverb. cap.* 5.

2. *BONÆ FAMÆ*. Quotieſcunque Mulieres, quæ cum Clericis cohabitare permittuntur ſunt aliquo modo ſuſpectæ, non tantum famulæ, ſed & ſi conſanguineæ ſint, ſeparandæ ſunt, & arcendæ ab illorum Domibus, quamvis ſint ſenilis ætatis, Nicol. *lucubr. can. lib.* 3. *tit.* 2. *de cohab. Cleric. nu.* 1. *Sac. Congreg. Epiſcop. in Senogallien.* 15. *Febr. & in Ferrarien.* 7 *Junii* 1619. in qua famula erat ætatis annorum 66.

3. *JUSTIS DE CAUSIS*. Licentia hæc non eſt concedenda contra diſpoſitionem Sacr. Canonum indiſcriminatim omnibus Presbiteris ſine delectu, & ſine cauſa, ſed tantum prudentiali, & rationabili motivo concurrente, & præcipuè bona, & nunquam interrupta fama honeſtatis Presbyteri licentiam petentis, & quod alio modo non poſſit ſuccurri abſque gravi incommodo indigentiis illius, aliàs enim Epiſcopus diſpenſando non eſſet immunis à culpa, ut monet *Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 18. *de reform.* latè Sperel. *deciſ.* 109. *per tot.*

4 *FIRMA REMANENTE PROHIBITIONE SAC. CANONUM* Cum Sacr. Canones obligent non ſolum ad Pœnam, ſed etiam ad culpam, ut docet Fagnan. *in cap Canonum ſtatuta num.* 48. *de Conſtit.* ideò Epiſcopus

pus hic in licentia non diſpenſat abſolutè, ut Presbyter, ſive Clericus poſſit cohabitare cum Muliere extranea, ſed declarat tranſgreſſionem in caſu ſibi propoſito non eſſe punibilem in foro externo, & illum abſolvit à pœna: An autem ita eveniat, quoad culpam coram Deo, Clericus ſimplex, ſivè Presbyter conſulat conſcientiæ ſuæ: Quod maximè advertere debent Epiſcopi in expeditione hujuſmodi licentiæ.

5. Si autem Mulier eſſet Presbytero conjuncta in gradu conſanguinitatis de jure permiſſo, tunc non videtur imponenda neceſſitas licentiam impetrandi, etiamſi retineatur cum qualitate famulatus, ut ſentiiſſe videtur *Sacr Congregat. Concilii in Cæſenaten. Synodi 26 Februarii, & 26. Martii 1695.* dummodo tamen non ſit ſuſpecta, ut jam dixi ſupra, *& in adnotat. ad Formul. Edicti de Vit. & Honeſt. Cleric.* & declaravit *Sacr. Congregat. Deputata in Viglien. Synodi* 20. *Maii* 1699. *ad* 16.

6. **GRATIS.** Poteſt Epiſcopus de jure prohibere Presbiteris, & Clericis nè Domi retineant famulas, niſi fuerint ab ipſo approbatæ, & abſque ſua licentia: Sed hanc concedendo debet illam gratis expedire, nè unquam puſillis occaſio detur dubitandi, Sacros Canones cohabitationem Mulierum cum Clericis prohibuiſſe, ut exindè Epiſcopi quæſtum faciant, ut monuit *Sacr. Congreg. Epiſcopor. & Regular. Epiſcopum Bergomenſem 22. Novembris* 1593.

Licentiæ Teſtimonium ferendi in Foro Laicali.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

1 *Clerici non poſſunt Teſtimonium judiciale perhibere in Foro Sæculari ſine licentia ſui Prælati.*

2 *Licentia ferendi Teſtimonium Clericis conceditur in Cauſis etiam Criminalibus, in quibus pœna ſanguinis, vel corporis afflictiva non imponitur, quando alii Teſtes haberi non poſſunt.*

3 *Licentia Epiſcopi removet impedimentum, ſed non imponit obligationem.*

4 *Clericus non defert juramentum in manibus Judicis Laici.*

5 *Judex Laicus attentans, quod Clericus juret in ſuis manibus, poteſt tanquam uſurpator juriſdictionis Eccleſiaſticæ puniri.*

6 *Clericus ſpontè deponens ſine licentia coram Judice Laico poteſt ab Epiſcopo puniri, ſed ejus depoſitio valida eſt.*

7 *Amplia in Teſte Religioſo, niſi pars antea exciperet de defectu licentiæ.*

8 *Depoſitio Teſtis Religioſi ſine licentia Superioris non probat.*
In Urbe ſufficeret licentia Eminentiſs. Card. Vic. ibid.

9 *Licentia Teſtimonium ferendi in Foro Laicali eſt gratis expedienda.*

Dilecto Nobis in Christo N.

UT Teſtimonium *in Foro ſæculari* in Tribunali N. per acta N. Notarii in Cauſa vertente inter N. ex una, & N. ex altera partes, *civiliter ferre poſſis, & valeas* dummodo articuli criminalitatem, infamiam, negativam, aut repulſam non contineant, & in manibus Vicarii noſtri Generalis, *aut alterius perſonæ Eccleſiaſticæ juramentum de veritate dicenda* ſuſcipias, tenore præſentium licentiam concedimus. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNO-

ADNOTATIONES.

1. UT *TESTIMONIUM IN FORO SÆCULARI*. Prohibitum eſt de jure Clericis Teſtimonium judiciale perhibere in Foro Sæculari ſine licentia ſui Prælati, *cap. Teſtimonium* 11.*quæſt.*1.*cap. Super prudentiam*, & *cap. Quamquam* 14. *quæſt.* 2. Bellett. *diſq. Cleric par.*1.*tit.de Cleric. teſte* §.2.*num.*1. in Foro autem Eccleſiaſtico in Civilibus licentia non exigitur.

2. *CIVILITER*. Aliquando non tantum in Civilibus, ſed etiam in Criminalibus pro Teſtimonio ferendo Clericis conceditur licentia, puta ad defenſionem rei, vel quando non eſſet imponenda pœna ſanguinis, aut alia corporis afflictiva, ſed Carceris, vel ſimilis, quod verum eſt, quando alii Teſtes non adeſſent, & veritas aliundè haberi non poſſet, ut explicat Januen. *prax. cap.* 42. *num.* 1. *ſecundum impreſſ. Neapol.* 1602. & præmiſſa proteſtatione *cap. Prælatis de homic. in* 6. quæ ut tenet D Raynald. *obſerv. Crim. tom.* 1. *cap.* 10. *num.* 8. requiritur etiam in cauſis, in quibus pœna ſanguinis non imponitur.

3. *FERRE POSSIS, ET VALEAS*. Licentia Epiſcopi removet impedimentum, qua mediante Clerico licet quod priùs non licebat, ſed non imponit illi obligationem (quatenus nollet) Teſtimonium ferendi: Quia compulſio Superioris eſt ſubſidiaria, & tunc ſolum Clericus cogitur ad deponendum contra Laicum tàm in Civilibus, quàm in Criminalibus, quando veritas aliter haberi non poſſet, ut ex Farinac. *de Teſt. quæſt.*61.tradit Vulpin. *in ſucco oppoſit.* 12. *num.* 13. Januen. *ubi ſup. n.* 6.

4. *AUT ALTERIUS PERSONÆ ECCLESIASTICÆ JURAMENTUM*, &c. Non poteſt Epiſcopus permittere, quod Clerici juramentum deferant in manibus Judicis Laici, ſed neceſſariò jurare debent in manibus Ipſius Epiſcopi, vel Vicarii, aut alterius perſonæ Eccleſiaſticæ, ſivè Clerico Teſte coram eiſdem examinato ſuper articulis, examen illius Judici Laico remitti, Bellet. *loco ſupr.cit. de Cleric. Teſte n.*5.

5. Adeò quod, ſi Judex Laicus præſumeret hoc attentare, poſſet, & deberet puniri tanquam violator libertatis, & uſurpator juriſdictionis Eccleſiaſticæ, ut pluries cenſuit Sac. Congreg. cujus Decreta congerit de more Pignatell. *conſult.* 58. *num.*4. *tom.*2.

6. *LICENTIAM CONCEDIMUS*. Si Clericus ſua ſponté, vel etiam coactus coram Judice Laico Teſtimonium perhiberet, licet (ſi ſponté) puniri poſſet à ſuo Epiſcopo pœna arbitraria, ut dicit Bellet. *diſq. Cleric. tit. de pœn. Cleric.* §. 51. *num.* 14. ejus tamen depoſitio valida eſſet, Bellett. *ubi ſupra tit. de Cler. Teſte* §.2. *n.* 6. & Vulpin. *ibid.*

7. Quod ampliatur in Teſte Religioſo, qui licet non habeat velle, nec nolle, tamen ſi juramentum judiciale deferat, ſine licentia ſui Superioris, validum erit Farinacc. *de Teſt. quæſt.* 61. *num.* 130. niſi tamen antequam examinetur pars excipiat, & opponat defectum licentiæ, & oppoſitione non obſtante, admittatur examen, tunc enim Teſtimonium irritum eſſet, ut diſtinguit Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 2. *quæſt.* 187. *art.* 2. *num.* 81 *pag. mihi* 307.

8. Alii verò abſoluté tenent Regularium depoſitionem non valere ſine ſuorum Superiorum licentia, quos refert Bellett. *diſquiſ. Cleric. par.*1. *tit. de Cler. Teſte* §.2. *num.* 3. Novar. *deciſ.* 198. *per tot.* Rot. *deciſ.*122. *num.*18. *part.*4. *tom.* 2. *recent.* Et in Urbe ſaltem de licentia Cardinalis Vicarii in cauſis Civilibus, ut reſpondit *Sacr. Congregat. Immunit. in Romana* 4. *Septembris* 1640. *lib.* 3. *decret. Pauluc. fol.* 129. *à tergo.*

9. Licentia autem, quæ per Epiſcopum Clericis teſtimonium ferendi in foro Laico conceditur, gratis expedienda eſt, ut reſpondit *Sac. Congreg. Immunit. in Aquilana* 5. *Maii* 1637. *ad* 2. *lib.* 3. *decret. Paul. fol.* 30. *à tergo.*

Digitized by Google

Licentiæ Exercendi Tutelam.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

1 *Clerici ſi velint poſſunt Tutelam Conſanguineorum uſque ad quartum gradum ſuſcipere, immò ſi renuant cogi.*

2 *Clerici Tutelam Teſtamentariam, & Dativam extraneorum exercere non valent niſi pauperum, & miſerabilium perſonarum.*

3 *Licentia exercendi Tutelam conceditur ſæpè à Papa, vel à Sac. Congregatione.*

4 *Clericus exercens Tutelam Teſtamentariam, vel Dativam ſine diſpenſatione, poteſt ab Epiſcopo puniri, ſed actus per eum geſti validi ſunt.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto &c.

CUM tu N. & N. pupillorum uti proximior *Tutor legitimus*, & à jure datus exiſtas Tutelam, & Curam eorumdem uſque dum ad legitimam ætatem pervenerint, ſuſcipere, & gerere, atque omnia, & ſingula, quæ ad Tutores, & Curatores de jure, uſu, vel conſuetudine pertinent, facere, & exercere poſſis, *licentiam, & facultatem concedimus*; Dummodo, tamen negociis, perſonis Eccleſiaſticis à jure interdictis nullatenus te immiſceas, ſed omninò abſtineas. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. TUTOR LEGITIMUS. Poſſunt Clerici, ſi velint, Tutelam legitimam conſanguineorum uſque ad quartum gradum ſubire, ſed adminiſtrationem ſuſcipere non debent, niſi accedente Superioris licentia Graſſ. *de effect. Cler. effect.* 16. *num.* 19. & 22. immò ſi renuant, & cogi, ut ex Turrecrem. *in cap. fin. diſt.* 86. firmat Paſſer. *de ſtat. hom. tom.* 2. *q.* 187. *art.* 2. *n.* 131.

2. Quo verò ad Tutelam Teſtamentariam, & Dativam extraneorum, Clerici ab Epiſcopo non diſpenſantur, niſi pro pupillis pauperibus, aliiſque perſonis miſerabilibus, pro quibus quando alius Tutor aptus non poſſet inveniri poſſent etiam cogi: vel niſi Clericus eſſet datus Tutor in Teſtamento, cui de jure eſſet Tutela delata Graſſ. *ubi ſupra num.* 17. & 24. & *cap. ult. diſt.* 86. *cap.* 1. *diſt.* 87. *ubi gloſſ.* Surd. *deciſ.* 207. *num.* 23. Bellett. *diſq. Cler. tit. de diſcipl. Cler.* §. 32. *n.* 2.

3. LICENTIAM CONCEDIMUS. Non ſolum Epiſcopus licentiam pro legitima Tutela concedit, ſed ſæpè expeditur Papæ diſpenſatio, de qua habetur formula apud Corrad. *prax. diſpenſ. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 17. vel etiam frequentius ſolet obtineri licentia Sac. Congregationis Epiſcopor. & Regular. cujus Formulam dat Nicol. *Lucubr. civil. lib.* 1. *tit.* 14. & *Nicolio non citato* tranſcribit Pignatell. *conſult.* 10. *num.* 12. *tom.* 5. & teſtatur Corrad. *ibid. lib.* 5. *cap.* 6. *n.* 39.

4. Quatenus autem Clericus Tutelam Teſtamentariam, vel Dativam ſuſciperet, & exerceret abſque diſpenſatione, poſſet quidem ab Epiſcopo puniri, ſed actus

actus per eum geſti validi eſſent: quia de jure canonico, prohibitio agendi, non irritat actum, niſi lex prohibens contine t expreſsè, vel æquivalenter irritationem, ut latè probat Paſſerin. *de elect. cap. 9. qu. 1. nu. 3. & ſeqq. & de ſtat. hom. tom. 2. quæſt. 187. art. 2. num. 129.*

Licentiæ Venandi.

FORMULA V.

SUMMARIUM.

1 *Clericis licita eſt venatio recreationis gratia.*
2 *Clericis venatio nimis frequens non eſt de jure permiſſa.*
3 *Venatio diebus feſtis, & tempore jejuniorum non eſt licita.*
4 *Clerici venando non debent habitum deponere.*
5 *Clerici rete, vel laqueo venari poſſunt, ſed non armis.*
6 *Licentia ferendi Sclopum eſt contra honeſtatem ſtatus Clericalis.*
Clericis licentia ferendi arma conceditur, ad tuendam vitam, vel terrendos latrones, ibid.
7 *Epiſcopus non diſpenſat in jure cōmuni. Adſtringitur ſervare Canones, ibid.*
Non concedit licentiam pro delatione armorum, niſi ad præſcriptum Sac. Canonum.
8 *Epiſcopi concedendo licentiam Sclopi venatorii abutuntur poteſtate.*
9 *Pignatell. rejicitur.*
11 *Sclopus eſt genus armorum aptum ad naturaliter offendendum.*
12 *Uſus deferendi Sclopum quoad Clericos eſt abuſus.*
13 *Concil. Trid. improbat inobſervantiam Sac. Canonum, & ad obſervantiam reduci mandat.*
14 *Quæ ſit venatio clamoſa.*
15 *Licentia venandi Superioris ſemper eſt exigenda.*
17 *Licentia venandi Clericis gratis debet concedi, & 18.*

Tibi, *ut moderatæ recreationis* cauſa, *exceptis diebus feſtivis*, & jejuniorum, & *nunquam Clericali habitu depoſito*, abſque incurſu pœnarum, & moleſtiæ noſtræ Curiæ, *laqueo, vel rete venari poſſis*, & excluſa venatione *clamoſa*, *& illicita* ad noſtrum beneplacitum ſervatis præfatis conditionibus, *licentiam pro foro externo gratis concedimus*. Datum &c.

N. Epiſcopus ſivè Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *MODERATÆ RECREATIONIS.* Tunc Clericis licitum eſt venarì ſi rarò, ſilentio, & modeſtia, alicujus utilitatis gratia ſaltem recreativè fiat, ut benè diſtinguunt Hoſt. *in ſum. tit. de Cleric. venat. num. 2. & 3.* qui ſic dicit — *perraro igitur, & ex cauſa neceſſitatis, vel utilitatis, ſaltem recreativè, & non aliter, Clericis licitum eſt venari*, & Bertachin. *in repert. verb. venatio verſ. 4.*

2. Si enim venatio eſſet nimis frequens ſine ulla neceſſitate, non eſſet Clericis licita, quamvis fieret ſine ſtrepitu, Menoch. *de arbitr. caſ. 413. num. 16.* Sperell. *deciſ. 124. num. 31.* tum quia ratione nimietatis, & modi non eſſet neceſſaria, nec honeſta: Tum quia in nimis frequenti venatione, quæ ſine ſumptu expleri non poteſt, intervenit malus uſus, & abuſus redditumm Eccleſiaſticorum, ut advertit Paſſerin. *de ſtat. hom. tom. 2. q. 187. art. 2. num. 299. circa med.*

3. *EXCEPTIS DIEBUS FESTIVIS.* Ratione temporis non tantum Clericis, ſed etiam Laicis eſt illicita vena-

venatio, puta Quadrageſimæ, & jejuniorum, quia tunc vacandum eſt orationibus, non autem voluptatibus, ut ex *cap. An pietatis* 13 *& ex gloſſ. in capit. Qui venatoribus il* 1. *diſt.* 86. tradunt Hoſt. & Bertac. *ſupra allegati*, Add. ad Abb. *in cap.* 1. *de Cler. venator.* Nè igitur his diebus Clerici ab Officiis Divinis, & Spiritualibus occupationibus avocentur, populoque ſcandalum præbeant, non eſt concedenda licentia venandi, Bellet. *diſqu. Cler. tit. de diſciplin.* §. 19. *numer.* 7. *verſ. dummodo*.

4. *NVNQVAM CLERICALI HABITV DEPOSITO*. Inconveniens eſt, quod Clerici habitum deponant, quia illis expreſsè, & explicitè Canone prohibetur, *ut in cap. Nullus, cap. Epiſcopi, cap. Sine ornatu* 21. *qu.* 4. *Concil. Trid. ſeſſ.* 14 *cap.* 6. *de ref.*

5. *VENARI POSSIS*. Rete, vel laqueo, non autem armis: Omnes enim DD. qui admittunt Clericis aliquando recreationis gratia licitam eſſe venationem, intelligunt de venatione, quæ exercetur cum ſilentio, & ſine periculo irregularitatis; quorum aliqui tanquam Canonum Magiſtri hic recenſentur.

Turrecrem. in cap. Quorundam diſt.) 34. *numer.* 6 ſic ait — *alia venatio, quæ fit cum retibus, & laqueis fortè licita eſt Clerico, quia non fit cum clamore, nec emittuntur voces — Et in cap. Qui venatoribus* 86. *diſt. numer.* 3. *in fine — Venatio cum laqueis, & pedicis, atque retibus, Clericis etiam eſt licita, & dummodo cum ſilentio, & modeſtia fiat*.

Hoſtien. in ſumm. tit. de Cler. venat. num. 2. — *licet enim Clericis cauſa neceſſitatis, utilitatis, vel recreationis, cum retibus, laqueis, & canibus venari, dummodo cum ſilentio, & modeſtia fiat*.

Abb. in cap. 1. *de Cler. venat. num.* 1. *litt.* C. ibi — *quædam verò eſt venatio, quæ fit cum retibus, ſeù laqueis, & licita eſt Clericis dummodo frequenter non inſiſtant.*

Bertachin. repertor. in verb. Venatio verſ 3. *circa fin — quædam eſt venatio, quæ fit cum rete, ſeu laqueo, & licita eſt Clericis, dummodo frequenter non inſiſtant*.

Graſſ. dec. aur. part. 2. *libr.* 3. *cap.* 3. *numer.* 9. — *Venatio cum laqueis, & pedicis, atque retibus, & canibus Clericis etiam eſt licita, dummodo cum ſilentio, & modeſtia fiat*.

Silveſtr. in ſumm. verb. Venatio — ponere autem laqueum, vel rete ſine ſtrepitu, & clamore, & canibus licet etiam Clericis..

Sebaſt. Med. tract. de Venat. part. 1. *qu.* 8. *num.* 18. — *Venatio verò, quæ fit cum rete, ſeù laqueo licita eſt clericis, dummodò frequenter non inſiſtant*.

Barboſ. de jur. Eccleſ. univerſ. lib. 1. *cap.* 44. *nu.* 79. — *poſtremò Clericis non licet canes habere, vel accipitres ad venandum, nec venationes facere periculoſas, ſeù clamoſas, veluti aprorum, & cum armis*.

Dian. par. 3. *tract.* 6. *miſcellan. reſol.* 19. — *ſed ego puto cum Panormitano, venationem Clericis recreationis cauſa non eſſe probibitam, dummodo non ſit clamoroſa, ſed modeſta, nempè cum retibus, vel laqueis*.

Gonzal. Commentar. in cap. 1. *de Cleric. Venat.* — *Venatio ſylvatica, aucupativa, ſaltuoſa, de qua in præſenti agitur, eſt dum armis, canibus, ſeù avibus, quis animalia terreſtria, ſeù aves aucupatur, & ratio prohibitionis ea eſt quia plerumque fit armis — & num.* 8. refellendo objectiones firmat, quod venatio hæc in Clericis ſit uſus improbus.

6. Ex quibus auctoritatibus rectè infertur, quam malus ſit abuſus concedendi Clericis licentiam ferendi Sclopum, & quam meritò Epiſcopos id indulgentes carpat Raynald. *obſervat. crimin. tom.* 3. *cap.* 24. §. 1. *numer.* 59. cum ſit contra honeſtatem ſtatus Clericalis, & paſſim concedatur, quod non niſi in caſu neceſſitatis ad tuendam propriam vitam illis concedi debeat, prout eſſet quando Clerici iter facerent per loca periculoſa ad terrendum latrones, vel graves haberent inimicitias; qui ſunt caſus à iure permiſſi, ut latè probant Ric. *dec. Cur. Archiep. Neap.* 256. *part.* 3. & Sperell. *deciſ.* 122. *num.* 12. 17. 24. 34. & 36.

7. Cæterum ſi verum eſt. Primò, quod Epiſcopus non diſpenſat in iure communi, ut in puncto delationis armorum communiter tradunt Gloſs. *in cap* 2. *de vit. & honeſtat. Cler.* Graſs. *de effect. Cleric. effect.* 20. *num.* 26. *& ſeqq.* Bellett. *diſq. Cler. tit.*

tit. de diſcipl. §. 18. num. 15 Bonac. *de Sacr. Ord. diſp. 8. quæſt. unic. punct. ult. n.* 7. Conciol. *reſol. Crim. verb. Arma reſol. 24. nu. 2. & ſeq.* Secundò, quod Epiſcopus adſtringitur ſervare Canones, aliàs illos voluntariè violando graviter peccat gloſ. *in Extravagan. Sancta Romana verb. Concilii Generalis, de Relig. Domib. in 6. cap. Violatores 25. quæſt. 1.* & firmant in hac ſubiecta materia, Sperell. *& alii DD. mox laudati.* Tertiò, quod Epiſcopus non debet licentiam deferendi arma concedere, niſi ad præſcriptum Sacrorum Canonum, ut reſpondit *Sacr. Congreg. Immunitat. in Carilionen. 2. Julii* 1647. his verbis — *Epiſcopo licere licentiam concedere Clericis gerendi arma ad præſcriptum Sac. Canonum, illaque non poſſe comprehendi ſub bannimentis Laicalibus lib. 4. Decr. Paul. fol. 14. à tergo.*

8. Sequitur indubitanter, quod Epiſcopi concedendo licentiam deferendi Sclopum venatorium, non ſint immunes à culpa, & ratio ea eſt, quia poteſtate, quam dedit illis Deus in ædificationem, in deſtructionem abutuntur, contra præceptum *Apoſtoli 2. ad Corint. cap.* 10. *& cap.* 13. Et ſic validè quidem concedere quoad juriſdictionem, ſed non licitè quoad cauſam.

9. Nec eſt curandum de Pignatell. *conſult. 59. tom.* 3. ubi abuſum excuſat, & delationem Sclopi venatorii licitam reddere nititur: Quia, vel Acta Eccleſiæ *Mediolan. Conc. provinc. 1. part. 1. tit. de arm. lud. & ſpect. pag.* 18. ipſe non vidit; vel apud Eminentiſſimos PP. Sac. Congregat. Concilii non ſtuduit: Nam in primis hæc habentur — *idcircò edicimus, nè Clerici arma cujuſvis generis ferant, quod ſi Epiſcopus probabili, juſtaque de cauſa id eis permittendum judicaverit, tunc ſcripto impetrata venia ipſis uti liceat, non tamen publicè, niſi ret, aut facti neceſſitas poſtulet. Omninò baliſta, haſtis, & Sclopeto, aliiſque hujus generis inſtrumentis ipſis interdicimus.* Prout etiam cenſuit *eadem Sacr. Congr. in Oſtuen. 6. Julii* 1697. in quà cum Clerus Terræ Sancti Viti illius Diœceſis recurſum habuiſſet ad d. Sacr. Congreg. pro moderatione Synodi, in qua inter cætera *in Tit. de vit. & honeſt. Cleric.* ſtatutum reperiebatur ſic — *ne quis geſtare audeat, ſeu afferre arma non prohibita offenſiva videlicet, Piſtole, Terzette, Archibugi, ſeù Scoppette, Spade &c. & altre armi offenſive ſub pæna exilii ab hac Civitate, & Diœceſi per quinquennium &c.* & clar. mem. Card. Caſanata cui d. Synodus reviſio commiſſa fuerat, votum dediſſet ita conceptum — *Epiſcopus gratis, & diſcretè licentiam concedat*: Facta relatione in plena Congregatione ſub d. die prodiit reſolutio — *ſervetur Decretum Synodi, prout jacet.*

10. Apud ſecundos, in revolutione libellorum Clericorum ſæpè recurrentium pro diſpenſatione ab irregularitate incurſa, utpotè quia in exploſione Sclopi venatorii, vel oculus Canonis erutus, vel digitus pollex abſciſſus fuit, & alia deformitas, aut mutilatio membrorum evenit, edocemur, quod talis uſus, & permiſſio eſt periculis plena.

11. Sicque igitur concluſio, quod cum Clerici delatione Sclopi venatorii præter adjunctam indecentiam exponant ſe periculo mortis, mutilationis membrorum, & per conſequens irregularitatis, quæ eſt præcipua ratio cur illis arma prohibeantur, nullo modo debent Epiſcopi talem *Explicitam* licentiam concedere: Quia nil refert, quod iſte Sclopus non ſit Ordinatus ad offendendum, ſed aucupandum, ut inquit Pignatell. *numer.* 12. Nàm ut delatio ſit Clericis interdicta ſufficit, quod arma cujuſvis generis ſint de per ſe apta naturaliter ad offendendum, prout eſt Sclopus, Navar. *de cenſur. cap. 27. num.* 63. Graff. *dec. aur. part. 1. lib. 4. cap. 18. num.* 102. Conciol. *reſol. Crim. verb. Arma reſ. 24. num.* 2. Zaul. *obſerv. ad Stat. Favent. to. 1. rubr. 11. lib. 4. num.* 8.

12. Nec excuſari poſſunt Epiſcopi prætextu, quod Canonum rigor abiit in deſuetudinem, & contrarius ferè ubique hodie invaluerit uſus: Quia talia opponentibus aptatur reſponſio Innoc. III. data Archiepiſcopo Turonen. contra Aleatores, qui ſe excuſabant prætextu conſuetudinis *in cap. inter dilectos de exceſſ. Prælat.* his verbis — *Nos tamen, qui ex officii noſtri debito partes hujuſmodi extirpare proponimus, atque ludos voluptuoſos occaſione quorum, ſub quadam Curialitatis imagine ad diſſolutionis materiam devenitur, penitus improbamus excuſationem prædictam, quæ per pravam* con-

conſuetudinem (quæ corruptela dicenda eſt) palliatur, frivolam reputamus, cum in illis magis plectibilis ſit offenſa, per quos ad excuſandas excuſationes in culpis, delinquendi auctoritas uſurpatur.

13. Et etiam quia talis excuſatio improbatur hodiè à *Sacr. Concilio Trident. ſeſſ. 22. de Reform. cap. 1.* his verbis — *ſtatuit Sancta Synodus, ut quæ aliàs à Summis Pontificibus, & à Sacr. Conciliis de Clericorum vita, honeſtate, cultu, doctrinaque retinenda, ac ſimul de luxu, commexationibus choreis, aleis, luſibus, ac quibuſcumque criminibus, necnon Secularibus negotiis fugendis, copiosè, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum iiſdem pœnis, vel majoribus arbitrio Ordinarii imponendis, obſerventur. Si qua verò ex eis in deſuetudinem abiiſſe compererint, ea quamprimum in uſum revocari, & ab omnibus accuratè cuſtodiri ſtudeant, non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque, nè Subditorum neglectæ emendationis ipſi condignas Deo vindicè pœnas perſolvant.* Cogitent igitur Epiſcopi an in die iræ Domini, in qua judicium duriſſimum de his, qui præſunt fient, *Sapient. 6.* poterunt excuſari.

14. *CLAMOSA, ET ILLICITA.* Venatio, quæ fit Canibus, & Falconibus propriis ex voluptate dicitur clamoſa, & illicita *cap. 1. & 2. de Cler. Venat. Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 12. de Reform.* Difficile etenim eſt, quod hæc non ſit illicita Clericis ſi Canes, qui ad venandum retinentur ex bonis Eccleſiæ nutriantur: Nam cum bona Clericorum ſint pauperum, aut Eccleſiæ, & conſumi non poſſint niſi in uſus pios, non erit piaculum leve ſi comedant beſtiæ, quod Chriſti pauperes alere deberet, Paſſerin. *de ſtat. hom. tom. 2. quæſt. 187. art. 2. num. 293.* ubi expendit textum Evangelii *Matth. 15. non eſt bonum ſumere panem filiorum, & dare Canibus.*

15. *LICENTIAM.* Quamvis venatio, quæ fit retibus, vel laqueo moderatè, ſit permiſſa etiam Clericis, adhuc exigitur licentia, quia tunc cauſa rationabilis excuſat, quando fit de licentia Superioris, ad quem pertinet diſtinguere inter caſum licitum, & illicitum *cap. Conſilium verſic. potes, & debes de obſervat. jejun.* Graff. *dec. aur. par. 2. lib. 3. c. 17. nu. 14.*

16. *PRO FORO EXTERNO.* Quia Clerici ſæpè abutuntur licentia, & ſe continere neſciunt intra limites moderatæ recreationis, ideò Epiſcopus promittit, Fiſcum moleſtias non eſſe illaturum in foro externo; quo verò ad illorum exceſſum coram Deo, ſe participem fieri nolle declarat.

17. *GRATIS CONCEDIMVS.* Licentia pro venatione licita, gratis concedenda eſt, neque pecunia exigenda; quoniam ſi maximus abuſus eſt, & eliminandus, licentias concedendi Clericis ferendi Arma, res reprehenſione magis digna eſt, & excuſationis expers, quod concedantur ad quæſtum faciendum.

18. Abſtineant ergo Epiſcopi, aliive Prælati inferiores ab hac praxi arma Clericis concedendi, quæ paſſim calcat diſciplinam, dignitatem, & ſanctitatem Ordinis Clericatus, nulli in hoc occaſionem offenſionis dantes, nè vituperetur eorum miniſterium, populique eorum Curæ commiſſi (quia fragiles ſunt, & inconſtantes) quod quid eos in opere vident adimplere, credant eſſe licitum, & culpa carere; Aliive, qui foris ſunt, obloquantur Sacrorum Canonum ſanctiſſimas Conſtitutiones eſſe majorum Presbyterorum purum commentum ad captandum lucrum inventas: Meminerintque, quod argentum, & aurum, non poterit liberare eos in die iræ Domini juxta infallibile Sophoniæ vaticinium *cap. 1. & quod non eſt Deus quaſi homo ut mentiatur, nec ut filius hominis, ut mutetur Numer. 23. Paſcant igitur ut imperat Petrus epiſtol. 1. cap. 5. gregem ſecundum Deum non turpis lucri gratia, ſed voluntariè cap. Sunt in Eccleſia 8. quæſt. 1.*

Licentiæ eleemoſynas colligendi.

FORMULA VI.

SUMMARIUM.

1 *Collectores eleemoſynarum debent eſſe honeſtæ vitæ.*

2 *Licentiæ eleemoſynas colligendi datur non ſolum Hoſpitalibus, ſed etiam Confraternitatibus.*

3 *Li-*

3 *Licentia colligendi eleemoſynas non conceditur Confraternitatibus, quæ propriis redditibus onera adimplere poſſunt.*
4 *Licentia quæritandi eleemoſynas per ſe ipſas non conceditur Mulieribus Conſervatorii.*
5 *Quæſtores eleemoſynarum modo improbo puniuntur ab Epiſcopo, quamvis ſint Laici, & exempti.*
6 *Collector eleemoſynarum non debet de illis participare.*
7 *Solus Epiſcopus concedit licentias eleemoſynas quæritandi.*
8 *Epiſcopus poteſt prohibere etiam Mendicantibus nè quærant eleemoſynas, niſi licentia Superiorum per eum recognita, & approbata.*
9 *Paſqualig. ad contr. de Franc. rejicitur.*
10 *Epiſcopus poteſt prohibere Regularibus nè eleemoſynas quærant per alios, quam ſui Ordinis Religioſos.*
11 *Declaratur Decretum Sac. Congregat. Concilij.*

N. Epiſcopus N.

UT tu, qui *honeſtæ vitæ*, probatæque pietatis exiſtis, & ab Officialibus *Hoſpitalis N. in quo Hoſpitalitas exercetur*, deputatus fuiſti, cum ad ſuſtentationem confluentium peregrinorum (vel infirmorum) *propria non ſuppetant facultates* (*ſi erit Confraternitas dicatur* – attentis piis operibus, quæ dicta Sodalitas exercet, quorum manutentioni, & adimplemento, propriæ non ſuppetunt facultates, & aliundè ſuccurri non valet) eleemoſynas, & grata charitatis ſubſidia per totam noſtram Diœceſim modeſtè, & ſine fraude, & dummodo indulgentias non publices, Imagines Sacras, ſeu Reliquias non circumferas, aliove *modo improbo* non extorqueas, nec de illis *ullo modo participes*, ſed in uſum dictorum piorum operum integrè convertantur (de quo Nobis Officiales in Viſitatione, & extra conſtare facient) perquirere, & colligere valeas, licentiam ad.... duraturam gratis concedimus. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus ſivè Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 HONESTÆ VITÆ. Primum requiſitum perſonæ, cui committitur eleemoſynarum collectio, eſt morum honeſtas: Aliæ autem conditiones, quæ in Formula exprimuntur, ſunt eædem, quæ continentur in Decreto Sacræ Congregationis Concilii ſuper hac re emanato *ad cap. 9. ſeſſ. 21. de Reform.* quod per extenſum refert Gallemart. *ibidem*, & Nicol. *lucub. Can. lib. 5. tit. 39. de Sent. excommun. num. 171. verſ. Confraternitatibus verò, ac* Gavant. *in Manual. Epiſcoporum verb. Quæſtores n. 8.*

2. *IN QUO HOSPITALITAS EXERCETUR.* Quamvis regulariter licentia eleemoſynas colligendi detur ſolùm Hoſpitalibus, in quibus actu hoſpitalitas exercetur, vel Infirmi curantur per ea, quæ tradit Fagnan. *in Cap. Cum ex eo num. 21. & ſeqq. de pœnit. & remiſſ.* Hodiè tamen, ubique Confraternitatibus, aliiſque locis Piis exercentibus opera pietatis, & quæ propriis introitibus illis ſatisfacere non valent, conceditur, cum obligatione tamen, ut in operibus piis juxtà proprium inſtitutum integrè eleemoſynæ erogentur, & ratio Epiſcopo reddatur: Nicol *locò mox allegato.*

3. *PROPRIÆ NON SUPPETANT FACULTATES.* Quando loca Pia, & Confraternitates (exceptis Hoſpitalibus hoſpitalitatem exercentibus,

Digitized by Google

vel infirmos curantibus) poſſent onera illis incumbentia adimplere, & ſatisfacere propriis redditibus, licentia eleemoſynas quæritandi non eſſet concedenda: Quia finis principalis talis permiſſionis eſt, ut inopiæ petentium conſulatur, ſicuti expreſsè cavetur *in cap. Cum ex eo de pœnit. & remiſs.* Aliàs verè indigentibus hoc charitatis præſidium ſubtraheretur, & qui ficta paupertate eleemoſynas ſubtraxiſſet ad reſtitutionem teneretur, Amoſtaz. *de cauſ. piis lib. 7. cap. 12. num. 19. & 25.*

4. Quòd, ſi inter loca Pia Civitatis, vel Diœceſis indigentia, connumeretur aliquod Conſervatorium Virginum, aut Mulierum pœnitentium, permitti non debet, quod per ſe ipſas eleemoſynas quærant: Quia Mulierum vagatio diſcriminibus plena eſt, & earum fragilitas, & conditio eò periculoſior fit quò liberior. Undè his permotus *Gregor. XIII. ſua Conſtitut. impreſſa in Bullar. novo tom. 2. la 8.* juſſit quod eleemoſynæ pro Monaſteriis Monialium indigentiam, non ampliùs per Mulieres converſas, etiam non profeſſas colligerentur, ſed per deputatos ab Ordinariis locorum, ut pericula violandæ honeſtatis tollerentur, ut benè etiam obſervat Tambur. *de Jur. Abbatiſs. diſp. 18. q. 2. num. 4.*

5. *MODO IMPROBO.* Puta minis, vel imprecationibus, benedictione Animalium, orationibus Sanctorum ad placitum inventis, & compoſitis, diſtributione Imaginum, aut numiſmatum Sacrarum, oſtenſione privilegiorum. Si quos autem uno, vel altero ex prædictis modis, vel arte inveniat eleemoſynas extorquere, & licentia abuti, negociaque gerere, ut quæſtum faciant, in eos Epiſcopus ſeverè animadvertat, quamvis Laicos, & exemptos; quia poteſt carcere, exilio, ac etiam excommunicatione illos punire *Clem. fin. §. Quæſtores de pœnit. & remiſs.* Barboſ. *de Offic. Epiſcop. allegat. 109. num. 12.* Bellet. *diſquiſ. Cler. par. 1. tit. de favor. real. §. 5. num. 96.* Gavant. *Manual. Epiſcop. verb. Quæſtores num. 7.* Nicol. *in floſc. eodem verb. n. 2. & ſeqq.*

6. *VLLO MODO PARTICIPES.* Collector eleemoſynarum non debet de illis participare, ut prohibet Decretum Sac. Congreg. Concilii, quod refert Fagnan. *in dicto cap. Cum ex eo num. 22. de pœnit. & remiſs.* ſed al undè illi ſtipendium aliquod honeſtum conſtitui debet; Quatenùs aliquis, qui velit ſuo incommodo, & expenſis amore Dei hoc charitatis officium gratis impendere, non inveniatur.

7. *LICENTIAM CONCEDIMVS.* Solus Epiſcopus concedit licentias eleemoſynas quæritandi; nec Judex, nec Magiſtratus, Gubernator, aut Princeps Laicus poteſt in hoc ſe ingerere, ut reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regul. in Papien. 8. Novembr.* 1619. & altera Concilii apud Nicol. *in floſc. verb. Quæſtor num. 1.*

8. Pro Regularibus verò Mendicantibus, quamvis pro Conventibus in Diœceſi exiſtentibus licentia hujuſmodi non requiratur *Sac. Congreg. Epiſcop. in Caſalen. 6. Octobris* 1597. Nihilominùs, quia Regulares bona poſſidentes in communi, qui gaudent privilegio Mendicantium aliquandò pauperes verè non ſunt, ſed poſſunt redditibus Conventus congruè ſuſtentari, utpotè quia exiguus eſt numerus, nè eleemoſynæ ſubtrahantur verè indigentibus, poterit Epiſcopus Edicto, aliovè modo prohibere, nè quis Religioſus eleemoſynam quærat, aut petat, niſi licentia ſuorum Superiorum obtenta exhibeatur priùs, & ab eodem Epiſcopo ſubſcriptione approbetur: Et quatenùs prohibitionem Epiſcopi hujuſmodi Regulares contemnerent Carceribus eos mancipare, ut docet Januen. *in prax. cap. 57. num. 11. ſecundum impreſſ. Neapol.* 1602. quem ſequuntur Sperell. *deciſ. 38. num. 28. & 29.* Lauret. de Franch. *controv. par. 1. num. 131.*

9. Contrà quos licèt inſurgat pro tuitione privilegiorum Regularium, ut ſæpè ſolet Paſqualig. *ad eumdem de Franch. num.* 132. Adhùc quia iſte Auctor nimis fidenter in ſuo dicto cauſam propriam agendo ſolitarius remanet, non eſt curandum de illius opinione, ſed tenenda eſt Sententia Januenſis, quam (magis veritati proximam) amplectitur illius Auctor Regularis Donat. *prax. rer. regul. tom. 1. tit.*

de

de exempt. Regular. tract. 13. quæſt. 32. num. 15. in fin.

10. Et non ſolum poteſt Epiſcopus hoc Regularibus prohibere, nè privilegio Mendicantium fraude abutantur: Sed inhibere, ut eleemoſynas non quærant per alios, quam ſui ordinis Religioſos, vel Oblatos, prout pluries Sac. Congreg. Concilii declaravit teſte Fagnan *in cap. Tuarum num. 3. de privileg. & in dicto cap. Cum ex eo num. 30. verſ. Itaque de pœnit. & remiſſ.* Nicol. *lucubr. Can. lib. 5. tit. 39. num. 171. verſ. Item nullibi*, ubi quod in hoc diſpenſari non poſſit, niſi licentia ſpecialis Papæ concurrat, & allegat aliud Decretum.

11. Verùm cum PP. Auguſtiniani Terræ Mondulphi Senogallien. Diœceſis opponente Capitulo Collegiatæ dicti loci proponi curaſſent in Sac. Congreg. Epiſcoporum, & Regularium Dubium -- *An ipſis PP. competeret jus quæſtuandi in Terra, & Territorio Mondulphi*, die 17. Januarii 1692. ad relationem Eminentiſſimi Card. de Abdua prodit reſcriptum -- *Poſſe Regulares Mendicantes quæſtuare per ſe ipſos, & ad ſuam utilitatem: Per Sæculares autem non poſſe, niſi de licentia Epiſcopi.*

12. Decretum igitur allegatum à Nicolio quo prohibetur, quod non poſſint Regulares diſpenſari, ut per alios eleemoſynas quærant, niſi per Papam, videtur intelligendum univerſaliter; Non autem localiter pro aliquo Conventu, cauſa rationabili concurrente, ad evitandam contrarietatem: Vel meliùs dicas illud intelligi debere de Regularibus Mendicantibus, qui de vera mendicitate vivunt; Hoc verò ſecundum de Mendicantibus capacibus bonorum, & redditum.

Licentiæ exhumandi Cadaver.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

1 *Licentia exhumandi Cadavera Clericorum pro recognitione corporis delicti eſt impetranda à Sac. Congregatione immunitatis.*

2 *Licentia exhumandi corpora Laicorum pro recognitione corporis delicti conceditur à ſolo Epiſcopo, quamvis reperiantur ſepulta in Eccleſiis Regularium.*

3 *Licentia exhumandi Cadavera pro recognitione facienda poteſt ab Epiſcopo abſolutè denegari.*

4 *Proteſtatio contenta in licentia Epiſcopi, contenta juxtà diſpoſitionem Text. in cap. Prælati de homicid. in ſexto, fit ad cauthelam non ex neceſſitate.*

5 *Epiſcopus juxtà opinionem D. Raynald. poteſt concedere licentiam, ut recognitio fiat in loco immuni non Sacro.*

6 *Epiſcopus non poteſt dare licentiam Judici Laico, ut recognitio corporis delicti fiat in loco immuni, & contrà Sententiam Raynald. afferuntur Decreta Sacr. Congregat. & num. 7. 8. & 9.*

10 *Licentia, quæ conceditur jure delegato examinandi teſtes in loco immuni fit cum clauſula* -- Dummodò vulneratus ſpontè ſe ſupponat examini.

11 *Recognitio corporis delicti in perſona Religioſi poteſt fieri à Curia Epiſcopali.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N. Parocho Eccleſiæ N.

Expoſitum Nobis fuit ex parte N. Judicis Sæcularis in præfata Eccleſia fuiſſe diebus elapſis tumulatum Cadaver *cujuſdam N. Laici* violenter occiſi, & pro juſtitiæ complemento expedire ut illud recognoſcatur, & ideò petiit *per Nos licentiam concedi*. Nos petitioni hujuſmodi *in hoc caſu* inclinati præmiſſa

proteſtatione, quod per hoc non intendimus contrà reum ad pœnam ſanguinis deveniri, dicto D. Judici Cadaver exhumandi, informationemque pro delicto in genere cum illius inſpectione, & recognitione aſſumendi, Tibique exhumationi prædictæ conſentiendi, dummodò dictum Cadaver *extrà dictam Eccleſiam*, & *locum immunem* ad prædictum effectum extrahatur, & denuò tumuletur, licentiam concedimus, & impertimur. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus ſivè Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. CVIVSDAM N. LAICI. Si enim Cadauer occiſi eſſet perſonæ Eccleſiaſticæ, licentia pro recognitione faccienda corporis delicti, eſſet impetranda à Sacra Congregatione Immunitatis juxtà diſtintionem, quam faciunt Decreta, quæ refert Pignatell. *conſult.* 122. *num.* 4. *tom.* 4. & reaſſumit Raynald. *obſer. Crimin. tom.* 1. *c.* 1. §. 11. *n.* 45.

2. PER NOS LICENTIAM CONCEDI. ſolus Epiſcopus, ſivè ejus Vicarius Generalis licentiam exhumandi Cadavera Laicorum pro recognitione facienda concedit, etiamſi fuerint ſepulta in Eccleſiis Regularium, Januen. *prax. cap.* 41. *num.* 10. Bellett. *diſq. Cler. par.* 1. *tit.* 1. §. 5. *num.* 148. & 149. Samuel. *de Sepult. tract.* 1. *diſp.* 4. *contr.* 13. *num.* 23. ubi Decretum Sac. Congr. per extenſum refert, Raynald. *dicto cap.* 1. §. 11. *num.* 26. *Sacr. Congr. Immunitatis* 8. *Auguſti* 1645. *infrà referendo*.

3. IN HOC CASV INCLINATI. Poteſt Epiſcopus, ſi ità ſibi expedire videatur ad evitandum aliquod inconveniens licentiam abſolutè denegare, Sperell. *deciſ.* 51. *num.* 17. *reſol. Crimin. verb. recognitio reſol.* 2. *num.* 3. quos rejecto Januenſi ſequitur Raynald. *ubi ſuprà dicto num.* 35.

4. PRÆMISSA PROTESTATIONE. Juxtà diſpoſitionem *cap. Prælati de homicid. in ſexto*, & hoc fit ad cauthelam, non autem de neceſſitate, ut aliis adductis advertit D. Raynald. *ibidem n* 36.

5. EXTRA DICTAM ECCLESIAM, ET LOCVM INMVNEM. Quia in hac re auctores Criminaliſtæ variè, & nimis confusè loquuntur, curavit illos conciliare, & ad concordiam reducere Raynald. *in dicto cap.* 1. §. 11. *num.* 25. & *ſeqq.* qui firmare videtur, Epiſcopum permittere poſſe Judici Laico, ut recognitionem Cadaveris faciat in loco immuni non Sacro, & allegat pro ſe Decreta *Sacræ Congregationis Immunit. in Sypontina* 12. *Maii* 1604. & *in alia* 2. *Martii* 1639. necnon Sperell. & Conciol.

6. At contrà hunc D. Raynald. aſſertum (ni fallor urget poſterior Decretum ejuſdem *Sac. Congreg. Immunit. in Maceraten.* 8. *Auguſti* 1645. de quo ipſe nullam mentionem facit, quia fortè non vidit, quod ex originali regeſtro depromptum hic per extenſum referam. Præpoſito juſſu Sanctiſſimi D.N. iterùm Dubio videlicèt — *An Epiſcopi poſſint, & debeant concedere Judicibus Laicis ad effectum recognitionis, & probationis corporis delicti facultatem exhumandi Cadavera, examinandi vulneratos, teſtes, & ſimiles in Eccleſiis, & aliis locis immunibus, & an id ſit permiſſum facere Superioribus Regularibus in Eccleſiis, & locis immunibus ordinum Regularium.*

Die 8. *Auguſti* 1645. *Sacra &c. prævia matura diſcuſſione, & de communi PP. conſenſu, cenſuit ſtandum eſſe in deciſis ſub die* 2. *Maii* 1629. *Scilicèt Epiſcopos poſſe corpora exhumanda, vulneratos, & teſtes extrahere facere extrà Eccleſias, & loca immunia ad effectum recognitionis, & probationis corporis delicti per Judices, & Miniſtros Laicos facien. pro eorumdem Epiſcoporum arbitrio rectè tamen regulato:*

Non

Digitized by Google

Non autem poſſe facultatem concedere eiſdem Judicibus, & Miniſtris Laicis in Eccleſiis, & aliis locis immunibus actum aliquem recognitionis Cadaverum, ſeù examinis vulneratorum, & teſtium, niſi in caſu urgentis neceſſitatis, quandò Summus Pontifex commodè adiri non poteſt; ideoque pro eorumdem Epiſcoporum arbitrio rectè tamen regulato. Superioribus verò Regularium minimè licere etiam in Eccleſiis, & locis immunibus ipſorum Regularium, ſed id ad ſolos Epiſcopos ſpectare. Lib. primo Decret. Pauluc. fol. 259. & ſimile huic affert aliud Panimol. *deciſ.* 95. *adnot.* 1. *n.* 22.

7. Juxtà hujus igitur individui Decreti lecturam, prohibitio, quæ de jure viget adversùs Judices Laicos exercendi juriſdictionem in locis immunibus abſque facultate Sedis Apoſtolicæ, non ſolùm comprehendit Eccleſias, & Cœmeteria, ad quæ illam reſtringit D. Raynald. ſed etiam alia loca immunia non Sacra, quia verba illa — *In Eccleſiis, & aliis locis immunibus*, in Decreto contenta, reſtrictionem Raynaldi non patiuntur tamquam indefinita, & loca quomodocumque immunia includentia, propter dictionem illam *aliis*, cujus indoles eſt denotare diverſitatem ab antecedenter expreſſis, cum ſit nota ſimilitudinis: Simile enim non eſt idem, ut eadem dictione perpenſa firmavit *Rot. coram Cerro deciſ.* 616. *num.* 5. & 6. ac reperi declaraſſe eamdem *Sac. Congreg. Immunit. in una Anagnina* 21. *Januarii* 1659. in qua dicitur — *Moneatur Epiſcopus, ipſum non potuiſſe dare licentiam faciendi recognitionem, & examinandi teſtes in loco immuni. Lib. Decret. Roccii fol.* 146.

8. Et huc colliminat aliud Decretum *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regular. emanatum in Bononien.* 20. *Maii* 1616. in quo Cardinali Capponio ità reſponſum datur — *Cum Miniſtri Illuſtriſſimi Domini Card. Capponii quemdam vulneratum à Conventu Sancti Jacobi Fratrum Ordin. Sancti Auguſtini, in quo ſe receperat, extrahi, carcerari, examinarique feciſſent — Sac. Congreg. eumdem Illuſtriſs. monitum voluit, quod facultates extrahendi delinquentes ab Eccleſiis, & Monaſteriis per Sanctiſſimum ſibi conceſſæ non ſe extendunt ad illos, qui in dictis Eccleſiis ſe recipiunt, & in quorum perſonas delicta perpetrata fuere.*

9. Ex quo Decreto clarè percipitur, quòd facultas, quæ datur à Sede Apoſtolica exercendi actus juriſdictionales in locis Immunibus, non reſtringitur ad ſola loca Sacra, ſed complectitur Monaſteria, quæ ſunt ratione annexionis immunia, in quibus Epiſcopus non diſpenſat.

10. Cautè propptereà legendi ſunt, Nicol. *lucubr. Civil. lib.* 1. *tit.* 8. *de immunit. Eccleſ. num.* 37. *verſ. Hinc eſt*, Pignatell. *conſ.* 122. *num.* 4. *tom.* 4. Conciol. *reſ. Crimin. verb. recognitio reſol.* 2. *num.* 5. tenentes cum Raynald. poſſe per Judices Laicos de ſola licentia Epiſcopi recognitiones Cadaverum fieri, & vulneratorum, ac teſtium examen recipi in loco immuni non Sacro: Nam eorum opinio non eſt tuta, ſed oppoſita Decretis ſuprà relatis.

11. Quandò verò licentia exhumandi, aut extrahendi, vel examinandi daretur ab Epiſcopo Judici Laico, vigore commiſſionis obtentæ à Sac. Congregat. Immunit. (quæ paſſim ſolet concedere pro octo caſibus) tunc ſi eſt pro examine, addatur in licentia clauſula — *Dummodò vulneratus ſpontè ſe ſupponat examini*, nè Judex Laicus videatur uti juriſdictione contentioſa in loco immuni: Et ſi vulneratus, aut offenſus eſſet Regularis, qui exiſteret in Monaſterio, tunc recognitio fieri poterit à Curia Epiſcopali, prout fieri juſſit *Sac. Congreg. Immunit. in Burgi S. Sepulchri* 13. *Novembris* 1629. *lib.* 2. *Decret. Pauluc. fol.* 12. *tergo*.

Licentiæ extrahendi Delinquentem à loco immuni.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM.

1 *Licentia extrahendi delinquentem à loco immuni, non debet ab Epiſcopo concedi, niſi conſtito aliquo modo de delicto excepto.*

2 *Licentia extrahendi à loco immuni in caſi-*

caſibus à Bulla Gregor. XIV. non exceptis, dari non poteſt ab Epiſcopo, ſive reus ſit Laicus, ſive Clericus.

Parochus repertus in Domo Parochiali cum Concubina poteſt extrahi, & ab Epiſcopo puniri.

3 *An Epiſcopus poſſit licentiam concedere pro extractione delinquentium à Palatio Epiſcopali refertur caſus deciſus à Sac. Congr. Immunit. & n. 4. & 5.*

6 *Extractus à loco immuni debet retineri in Carceribus Epiſcopi, vel Laicalibus (ſi magis tuti ſint) precario nomine ejuſdem.*

7 *Delinquentes non ſunt cuſtodiendi in compedibus in Eccleſia.*

Epiſcopus non poteſt licentiam concedere, ut extrahantur à loco immuni bona, quæ ſecum tranſtulit confuga, ſed eſt recurrendum ad Sac. Congreg. Immunit.

8 *Ad privandum delinquentem immunitate Eccleſiaſtica, requiritur plena probatio, & Epiſcopus, ſi vult poteſt uti Proceſſu Judicis Laici.*

9 *Extractio delinquentis à loco immuni debet fieri cum interventu perſonæ Eccleſiaſticæ.*

10 *Extractio delinquentium à loco immuni ſolis Epiſcopis eſt permiſſa, non autem inferioribus, immò neque Legatis Apoſtolicis.*

N. Epiſcopus N.

UT N. qui ex cauſa homicidii proditorii, prout *fuit expoſitum, & Nobis extrajudicialiter conſtat* in perſonam N. commiſſi *ad Eccleſiam N. confugit*, exindè extrahi, & *ad noſtros carceres* perduci, & ibi retineri poſſit, donec *per Nos cognoſcatur*, an verè crimen à Bulla Gregor. XIV. exceptum commiſerit, curiæ N. cum *interventu, & aſſiſtentia* Presbyteri N. cui auctoritatem damus, licentiam concedimus. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N. ſeù Vicarius Generalis.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 PROUT FUIT EXPOSITUM, ET NOBIS EXTRAJUDICIALITER CONSTAT. Non debet Epiſcopus improvida feſtinatione extractionem delinquentis à loco immuni permittere, niſi prius per expoſitionem Fiſci Laici, vel partis læſæ, aut alio modo ſaltem extrajudiciali, arbitrio conſcientiæ ſuæ regulato, ſibi conſtet confugam aliquod ex delictis exceptis in Bulla Gregorii commiſiſſe, ut reſpondit *Sac. Congreg. Immunit. in Melevitana* 15. *Junii* 1638. & docent Sperell. *deciſ.* 104. *num.* 22. Nicol. *lucub. Civil. lib.* 1. *cap.* 8. *de immun. Eccleſ. n.* 36. *verſ. Notandum.*

2. *AD ECCLESIAM N. CONFUGIT.* In aliis caſibus à Bulla Gregoriana non exceptis communis concluſio eſt inter Auctores Catholicos, quod extractio confugientium ad Eccleſias, & loca immunia, fieri non poteſt, neque de licentia Epiſcopi, qui talem poteſtatem non habet *Sac. Congreg. Immunit. in Valliſoletana* 19. *Maii* 1627. *lib.* 1. *Decret. Paul. fol.* 49. ſivè delinquens ſit Clericus, ſivè Laicos, & ſivè extractio fiat pro correctione, ſivè pro injungenda pœnitentia ſalutari, ut fuit ſuprà probatum *in Adnot. ad Formul. Edicti de rever. Eccleſ. dubit. §. Non ſi eſeguiſcano citationi cum ſeq.* Niſi ageretur de Parocho reperto cum Concubina in Domo Parochiali, à qua poteſt extrahi, & puniri ab Epiſcopo *Sac. Congreg. Immunitat. in Interamnen.* 27. *Martii* 1640. *lib.* 3. *Decret. Paul. fol.* 114.

& in

& in Aretina 31. *Auguſti* 1649. *lib.* 4. *Paul. fol.* 86. Raynald. *obſerv. Crim. tom.* 1. *cap.* 1. § 11. *num.* 53.

3. An autem id procedat in Palatio Epiſcopi, quod gaudet immunitate, caſus evenit diſputandus in una Æſina, in qua cum quæreretur, an captura per me (in dicta Civitate munere Vicarii Generalis fungente) demandata, & exequuta in gradibus Palatii Epiſcopalis Presbyteri N. exteri, (qui ob ſacrilegum ingreſſum in Monaſterium Monialium alterius Diœceſis, per Curiam Epiſcopalem illius litteris ſubſidiariis, mihi directis, perſequebatur) nullitatem allegantis, ſuſtineretur? Et pro veritate Scribente R. P. D. Maſſerio tunc in Curia eximio Advocato, *Sac. Congreg. Immunit.* 2. *Octob.* 1691. reſcripſit — *Capturam in caſu propoſito ſuſtineri.*

4. Ratio præcipua reſolutionis fuit, non ſolùm quia viget in dicta Civitate conſuetudo capiendi reos de mandato Epiſcopi, vel Vicarii in cauſis ad Forum Eccleſiaſticum ſpectantibus in recincto, ſeù Cortile Palatii Epiſcopalis: ſed ex eo, quod immunitas hæc competat ratione Dignitatis, & dicatur mixta, veluti connexa loco propter perſonam ipſius Epiſcopi, & ob ejus reverentiam: Ac propterea nil obſtare viſum fuit, quin Epiſcopus hoc jus reverentiale ſibi debitum, remittere non poſſit, præſertim in cauſis ad Forum Eccleſiaſticum pertinentibus, ut præfatus R. P. D. Maſſerius in ſua allegatione juris firmabat auctoritate Bajard. *ad Clar. §. fin. quæſt.* 30. *num.* 10. Cortiad. *deciſ.* 59. *num.* 16. & 17. Del Ben. *de Immunit. tom.* 2. *cap.* 16. *dub.* 9. *ſect.* 14. *num.* 6. & 13. Dian. *coordin. tom.* 9. *tract.* 1. *de immun. reſol.* 16. 17. 19. & 20. Pignatell. *conſult.* 36. *num.* 16. *in fin.*

5. Verumtamen hæc reſolutio; regulam generalem abſolutam conſtituere non valet, quod nempè Epiſcopus poſſit quoties ſibi placeat, jus reverentiale ſibi debitum renunciare, & extractionem è Palatio Epiſcopali delinquentium permittere; Sed ubi adſit conſuetudo, ut in caſu propoſito, & ſuprà reſoluto, vel ubi delinquens in Palatio Epiſcopi repertatur non ut confuga, ut privilegio gaudeat, ſed incidenter pro alia cauſa; Vel demùm, ſi extractio fiat pro correctione, ſivè ſalutari pœnitentia imponenda in delictis levibus; & ideò dicitur in reſcripto — *Capturam ſuſtineri in caſu propoſito*, juxtà diſtinctionem *Dec. relatam ab* Ambroſin. *de immunit. Eccleſ. cap.* 12. *n.* 4.

6. *AD NOSTROS CARCERES.* Extractus à loco immuni debet retineri in Carceribus Epiſcopi juxtà præſcriptum Gregorianæ §. 5. Qui ſi non eſſent tuti, & firmi, tunc pro aſſecuratione perſonæ, vel ipſamet Eccleſia, in qua delinquens confugit à Cuſtodibus Fiſci erit cuſtodienda; vel reus erit reponendus in Carceribus Laicalibus, utpotè magis tutis precario tamen nomine Epiſcopi, ejuſque liberæ diſpoſitioni, ac ſi eſſent Carceres proprii juxtà loci qualitatem, donec cognitum fuerit, an delinquens gaudeat immunitate, ad tradita per Card. de Luc. *Miſcellan. diſc.* 2. *num.* 12. Panimol. *deciſ.* 95. *adnot.* 1. *n.* 10.

7. Et licèt plures DD. admittant, (& nonnulli Judices, & Epiſcopi ad praxim deduxerint) quod ad præcavendum fugæ delinquentis, poſſit cuſtodiri in Eccleſia etiam in compedibus: Tamen *Sac. Congregat. Immunit. in una Caven.* 8. *Februar.* 1639. declaravit hanc praxim non eſſe bonam. Si autem agatur de extractione facienda à loco immuni bonorùm, quæ ſecum tranſtulit confuga, Epiſcopus ſine facultate dictæ Congregationis licentiam dare nequit *Sacr. Congreg. Immunit. in Neritonen.* 17. *Januarii* 1628. *lib.* 1. *Decret. Paul. fol* 80. & Probat Panimol. *deciſ.* 39. *num.* 50. *& ſequentib. & deciſ.* 95. *adnot.* 1. *numer.* 15. & 18. ubi plures alias reſolutiones dict. Sac. Congregat. refert Pignatell. *conſult.* 167. *num.* 6. *tom.* 1.

8. *PER NOS COGNOSCATUR.* Cognitione judiciali, non autem extrajudiciali, vel contumaciali: Quia ad privandum delinquentem privilegio immunitatis, requiritur concludens, & plena probatio Sperell. *deciſ.* 101. *num.* 17. Nicol. *lucubr. Civil. lib.* 1. *cap.* 8. *de Immunit. Eccleſ. num.* 36. *verſ. Ad conſignandum*, Pignatell. *conſult.* 37. *num.* 12. *tom.* 2. *conſult.* 28. *num.* 7. *& ſeqq. tom.* 6. *& conſult.* 22. *num.* 26. *tom.* 10. in quibus quamplura Decreta Congregat. congerit de

more,

Digitized by Google

more, & plenè quoque tradit Panimol. *deciſ. 56. & deciſ. 85.* Ad quem effectum poterit Judex Eccleſiaſticus, ſi velit, uti Proceſſu Tribunalis Laicalis, fabricato ante confugium, ut reſpondit *Sac. Congreg. Immunit. in Syracuſana 16. Julii 1629. lib. 1. Decret. Paul. fol. 8. à tergo, & Sac. Congreg. Epiſcop. Epiſcopo Meſſanen. 4. Maii 1604.* quamquam non cogatur.

9. *CUM INTERVENTU, ET ASSISTENTIA PRESBYTERI.* Pœnas in Gregoriana comminatas Epiſcopus incurreret, ſi licentiam extrahendi delinquentes à loco immuni concederet abſque deputatione perſonæ Eccleſiaſticæ, ut notat Nicol. *ubi ſuprà dicto n. 36. verſ. Si tamen.*

10. Quæ extractio permiſſa eſt ſolis Epiſcopis, non autem inferioribus, ut declaravit *Sac. Congreg. Immunit. in Nullius Orbitelli 23. Martii 1638. lib. 3. Decr. Paul. fol. 57. à tergo*, immò neque Legatis Apoſtolicis *eadem Sac. Congreg. in Bononien. 19. Auguſti 1630. & 8. Aprilis 1631. lib. 2. Decret. Paul. fol. 101. à tergo.*

Licentiæ acceptandi onera Miſſarum.

FORMULA IX.

SUMMARIUM.

1 *QUandò legatum Miſſarum non eſt fructiferum, Legatarius non tenetur de proprio onus adimplere.*

2 *Et idem eſt, quandò ſine culpa Legatarii fructus exigi non poſſent, vel perirent.*

3 *Legatum Animalium cum onere Miſſarum, debet vendi, & pretium inveſtiri in bonis ſtabilibus.*

4 *Licentia acceptandi onera Miſſarum debet peti, & recipi ab Epiſcopo in ſcriptis ſub pœna interdicti, non obſtante contraria conſuetudine.*

Legati acceptatio ſine licentia eſt valida, & obligat ad adimplementum.

5 *Licentia in ſcriptis non exigitur de ſubſtantia actus.*

6 *Licentia non requiritur pro oneribus Miſſarum relictis ad tempus.*

7 *Epiſcopus in prima oneris Miſſarum acceptatione, poteſt Miſſarum reducere, quatenus redditus inveniat oneribus non reſpondere, & n. 8.*

9 *Epiſcopus poteſt reducere Miſſas, quandò Teſtator illi facultatem dedit in Teſtamento.*

N. Epiſcopus N.

ATtentis narratis in ſupradicto ſupplici libello Nobis exhibito, & conſtito per legitimas probationes, *redditus Capitalis* relicti per quondam N. eſſe correſpondentes oneri ſuſcipiendo Miſſarum, & Oratorem (ſeù Oratricem Eccleſiam) aliis jam ſuſceptis commodè ſatisfacere poſſe ad formam Decretor. Sac. Cong. Concil. auctoritate fel. rec. Urbani VIII. editorũ, & à fel. rec. Innoc. XII. de anno 1697. innovatorum (*ſi legatum conſiſtat in pecunia dicatur* - injuncto tamen Oratrici onere quamprimum dicta ſcuta .... inveſtiendi in bonis ſtabilibus fructiferis, tutis, & ſecuris, cum expreſſa mentione oneris Miſſarum, quod illis annexum reperitur, & interim deponatur penès ædem Sacram ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ) *petitam licentiam*, legatum perpetuum prædictum acceptandi cum onere Miſſarum .... in qualibet hebdomada in eadem Eccleſia N. & ad Altare N. celebrandarum juxta mentem Teſtatoris, concedimus, & impertimur, cum obligatione eamdem licentiam in Archivio dictæ Eccleſiæ retinendi, & noſtro Cancellario una cum ſupplici libello in actis regiſtrandi. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus ſive Vic. Gen.

Loco ✠ Sigilli. *N. Cancellarius Epiſcopalis.*

AD-

ADNOTATIONES.

1. REDDITVS CAPITALIS. Si legatum relictum cum onore Miſſarum conſiſteret in pecunia in capſa retenta, per hæredem legantis ſoluenda; donec non ſequatur in veſtimentum in bonis frugiferis, Eccleſia, ſivè alius locus pius, cui onus injunctum fuit Miſſarum, non tenetur ex propriis aliis redditibus, Miſſas celebrari facere, ut deciſſum fuiſſe *à Sac. Cong. Concilii* 15. *Septembr.* 1657. teſtatur Nicol. *lucub. can. in Addit. ad floſc. verb. Miſſa ſub nu.* 10 *verſ. ſi vero*.

2. Et idem dicendum venit quando fructus, ſivè redditus cujuſvis relicti, factis debitis diligentiis, exigi, & percipi non poſſent, aut ſine culpa legatarii periiſſent, ut communiter tradunt Ricc. *prax. for. Eccleſ. par.* 4. *reſol.* 105. Capon. *diſcept.* 154. *c.* 2. *num.* 9 Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 2. *queſt.* 187. *art.* 4. *num.* 1037. *& ſeqq.* Chriſpin. *de viſit. par.* 4. *§.* 18. *num.* 1.

3. Si verò Capitale legatum conſiſteret in Animalibus, hæc vendi deberent, & illorum pretium inveſtiri in bonis ſtabilibus, vel locis Montium non vacabilium, ut quæſito propoſito reſpondendo nempè — *An Animalia relicta in Teſtamento Eccleſiaſticis perſonis cum onere Miſſarum in perpetuum, gaudere deberent priuilegio fori*, declaravit *Sacra Congreg. Immunit. in Montis Peluſii* 16. *Aprilis* 1652. *lib.* 4. *Decret. Paul. fol.* 180. *à tergo*.

4. *PETITAM LICENTIAM.* Hæc licentia pro acceptandis oneribus Miſſarum juxta Decreta memorata peti, & recipi debet ab Officialibus, Rectoribus, & Capitulis Eccleſiarum ſæcularium in ſcriptis ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ ipſo facto incurendi, non obſtante quacumque Conſuetudine in contrarium *Sac. Congreg. Concil. in Vicen.* 15. *Aprilis* 1690. Verum ſi Eccleſia, Capitulum, vel Confraternitas onus injunctum Miſſarum perpetuarum abſque licentia Epiſcopi acceptarent, adhuc acceptatio eſſet valida, & obligaret ad adimplendum; quia decreta Urbani VIII. non continent clauſulam irritantem, prout ita declaraſſe *Sac. Congreg. Concil.* 16. *Ianuarii* 1644. refert Pignatell. *conſul.* 221. *circa fin. tom.* 4.

5. Et quod dicta licentia in ſcriptis non exigatur de ſubſtantia actus, ſed ad illius probationem tenet Paſſerin. 1229. *de ſtat. hom. tom.* 2. *quæſt.* 187. *art* 4. *num.* 1229. *ubi num.* 1233. nimis laxè, & minus tutè ratiocinio Cathedrantis eludit pœnas inflictas in eiſdem Decretis contra Regulares acceptantes onera perpetua Miſſarum ſine ſuorum Superiorum licentia.

6. Item videtur vera concluſio, quod dicta licentia non requiratur pro oneribus Miſſarum relictis ad tempus 30. 40. vel 50. annorum, quia dicta Decreta loquuntur de oneribus perpetuis, & perpetuum non dicitur, quod, non attingit tempus centum annorum *Tuſch. litt. T. Concl.* 38. *num.* 2. *&* 5. Paſſerin. *loco cit. num.* 1235.

7. Præterea Epiſcopus in ipſa oneris inquiſitione facienda, ſi inveniat redditus oneri Miſſarum juxta regionis morem non correſpondere, poterit in mea Sententia Miſſas moderare, & reducere; quia tunc non videtur contra diſpoſitionem eorumdem Decretorum facere, ſed onus Miſſarum nondum acceptatum, & ſic non impoſitum, ad æquitatem reducere: hæcque facultas ex dictorum Decretorum ventre conſurgit; nam ibi ſic dicitur — *Vbi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requiſitis in ſingulis caſibus precipuam rationem habeant, ut redditus, qui Eccleſiis, & locis piis relinquuntur omninò reſpondeant oneribus adjunctis ſecundum morem cujuſque Ciuitatis intelligantque ſi in re tanti momenti deſides, aut negligentes fuerint in nouiſſimo die ſe huius prætermiſſi muneris rationem eſſe reddituros*.

8. Ex his, inquam, patet, quod Sac. Congregatio in prima oneris impoſitione, & acceptatione Epiſcopus non gravat, ut eidem referant quatenus redditibus oneribus inuenerint non reſpondere, ſed orneratam vult eorum Conſcientiam, & ipſorum eligit induſtriam in præſcribendo tot Miſſas, quot redditibus reſpondent; & mecum ſentiunt Diana *reſol. moral. par.* 6. *tract.* 6. *reſol.* 10. Nicol.

Digitized by Google

Nicol. *lucubr. can. lib.* 3. *tit.* 41. *de celebrat. Miſſar. num.* 10. *verſ. deindè*, Tondut. *quæſt. beneſ. tom.* 2. *part.* 3. *cap.* 162. *nu.* 3. Verum hæc velim accipias ſub cenſura ejuſdem Sac. Congregationis.

9. Sicuti poſſet Miſſas reducere, quando Teſtator illi facultatem dedit in Teſtamento Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. alleg* 29. *num.* 17. *ubi Decretum S. C. C. allegat.*

Licentiæ Eccleſiam, ſivè Oratorium publicum ædificandi.

FORMULA X.

SUMMARIUM.

1 *Ratio augendi cultum Divinum, & fovendi populi pietatem, eſt præcipua in elargiendis gratiis.*

2 *Eccleſiæ ædificari non poſſunt ſine licentia Epiſcopi, niſi expreſsè per Indultum Papæ conſenſus illius ſuppleatur.*

3 *Epiſcopus licentiam pro Eccleſiæ ædificatione, concurrente cauſa, non debet denegare, aliàs datur recurſus ad Superiorem, qui ſupplet illius conſenſum.*

4 *Dòs non requiritur de neceſſitate in ædificatione Eccleſiæ, ſed in conſecratione.*

5 *Eccleſiæ ædificantur, ut in ea Miſſæ Sacrificium celebretur.*

6 *In Eccleſiæ ædificatione onera Miſſarum parcè taxanda ſunt, & licentia conſtruendi non omnibus concedenda.*

7 *Epiſcopus non poteſt erigere Collegiatam.*

8 *Parochus non poteſt impedire novæ Eccleſiæ ædificationem quoties ejus jura præſerventur, & afferuntur Decreta num.* 9. 10. 11. 12. 13. & 14.

15 *Parochiani non coguntur, ſed hortantur audire Miſſam in Eccleſia Parochiali diebus feſtis.*

16 *Quæ ſint jura Epiſcopalia enumerantur.*

17 *Eccleſia non debet habere Portam, qua tranſitus habeatur in Domum contiguam, neque aliam ſervitutem paſſivam, quam nemo illi imponere poteſt ſine Beneplacito Apoſtolico.*

18 *Patrono Eccleſiæ poteſt Epiſcopus in fundatione reſervare ſervitutem proſpectus, ſi ſit Princeps, aut aliàs Benefactor inſignis.*

19 *Oblationes, quæ fiunt Oratoriis, ſeù Cappellis ſitis intra Parochiam debentur Parocho.*

20 *Fallit regula in pluribus caſibus, qui adducuntur, & nu.* 21.

22 *Eccleſiæ Parochiali privativè competit jus Sepulchri, aliis verò ex privilegio Epiſcopi.*

23 *Epiſcopus in conceſſione licentiæ pro conſtructione novæ Eccleſiæ debet conditionem apponere nè in ſolemnioribus anni feſtivitatibus ibidem celebretur Miſſa.*

24 *Eccleſia fundata auctoritate Epiſcopi, licet non benedicta, gaudet immunitate.*

25 *Eccleſia Cathedralis præſumitur conſecrata, alia verò inferior præſumitur benedicta ſi Miſſæ ibidem celebrentur.*

26 *Eccleſia auctoritate Epiſcopi benedicta, ſi polluatur poteſt delegatione ejuſdem per ſimplicem Sacerdotem reconciliari ſi verò ſit conſecrata non poterit reconciliari niſi per Epiſcopum.*

27 *Quibus modis polluatur Eccleſia.*

28 *Eccleſia non remanet polluta niſi delicta per quæ polluitur ſint publica.*

29 *Epiſcopus poteſt transferre diem dedicationis Eccleſiæ ad alium diem magis congruum.*

N. Epiſcopus N.

CUM ſumma ſit ratio, quæ *pro pietate, & religione facit*, & ad ea, quæ tendunt ad Divini cultus augumentum, proni eſſe debeamus: ideò attentis narratis, & *aliis juſtis de cauſis* animum noſtrum dignè moventibus, *facta prius* per Orato-

Oratorem in Actis noſtræ Cancellariæ *obligatione* in forma juris valida (quatenus Dos in bonis ſtabilibus fructiferis non aſſignetur) manutenendi perpetuò fabricam, & ſuppellectilia neceſſaria, & decentia tàm pro ornamento Altaris, quàm pro celebratione Miſſæ, *ac celebrari faciendi ſaltem tres Miſſas* in die Sancti Titularis, licentiam, & facultatem Oratori, *Eccleſiam* in loco in precibus expreſſo ædificandi, & conſtruendi ſub titulo S. N. ſalvis tamen, *& reſervatis juribus Parochialibus, & Epiſcopalibus*, concedimus. Dummodo tamen Eccleſia conſtruenda habeat Januam in via, & loco publico, nullaque in ea adſit communicatio, ſivè *tranſitus* ad Domum vicinam, neque è Domo in eam proſpectus, aut alia ſervitus exiſtat. Sacramenta in ea abſque Parochi expreſſa licentia non adminiſtrentur, *neque oblationes, aut eleemoſynæ* à nemine recipiantur, *neque ſepulchrum conſtruatur*, neque in die Paſchatis Reſurrectionis, nec in die Pentecoſtes, & Nativitatis Domini Noſtri Jeſu Chriſti *Miſſa celebretur*. Prima autem Miſſa poſtquam Eccleſia erit conſtructa non celebretur, niſi prius à Nobis, vel alio Deputato *fuerit benedicta*, & licentia celebrandi conceſſa: & præſens licentia una cum precibus, & obligatione Oratoris in noſtra Cancellaria regiſtretur. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 PRO PIETATE, ET RELIGIONE FACIT. Ratio augendi cultum Divinum, & fovendi fidelium pietatem in clargiendis gratiis, præcipua ſemper fuit ad Apoſtolicam Sedem, ut habetur *in cap. ex parte de conſtit. cap. fin. de reſcript. in 6.* & ſic Epiſcopus eamdem rationem allegat conceſſionis, quæ fulcitur etiam lege civili *in l. ſunt perſonæ ff. de relig. & ſumpt. funer.* ex qua deſumptum eſt aphoriſmum, quod ſumma eſt ratio, quæ pro pietate, & religione facit.

2. *ALIIS JUSTIS DE CAUSIS*. Nova Eccleſia erigi non poteſt ſine Epiſcopi licentia *cap. quicunque 16. quæſt. 7. cap. lator 16. quæſt. 5. cap. nemo de conſecr. & cap. auctoritatem de privil. in 6.* Et hoc verum eſt etiàm ſi quis haberet privilegium Eccleſias ædificandi, quia intelligitur ſine præjudicio juris Epiſcopi: Etenim, ut poſſit hoc fieri ſine Epiſcopi conſenſu, requiritur, quod ſpecialiter in Indulto exprimatur, nam tunc Papa auctoritate qua pollet, dicitur ſupplere illius conſenſum, Tambur. *de jur. Abb. tom. 1. diſput. 15. quæſt. 7. num. 16.* Graff. *conſ. lib. 3. de jurepatr. conſ. unico num. 1.* Paſqualig. ad Lauret. de Franch. *par. 1. num. 507.* & ita reſponſum fuit *à Sac. Congreg. Concilii in Sulmonen. Interdicti 24. Januarii 1699.* contra Præceptorem S. Spiritus in Saxia, qui Eccleſiam conſtruxerat abſque licentia Epiſcopi, nixus ſuis privilegiis, ſublatis hodiè *à Concil. Trid. ſeſſ. 22. de celebr. Miſſ. & cap. 3. ſeſſ. 25. de regular.*

3. Concurrentibus tamen rationabilibus cauſis, licentiam denegare non debet, aliàs irrationabiliter renuendo, daretur recurſus ad Archiepiſcopum, vel Sacr. Congregat. Concilii pro ſupplendo Ordinarii conſenſu Barboſ. *de offic. Epiſcop. allegat. 26. num. 1. verſ. in ædificanda:* Amoſtaz. *de cauſ. piis lib. 5. cap. 2. numer. 31.* prout contingit *in una Forolivien* favore Barattæ, qui cum ab Ordinario conſenſum pro Conſtructione Eccleſiæ ruralis non potuiſſet obtinere, obtinuit, Epiſcopo contradicente (non tamen rationabiliter) 16. Januarii 1694. reſcriptum — *licentiam eſſe concedendam*

Digitized by Google

dam ſine præjudicio jurium Parochialium.

4. *FACTA PRIUS OBLIGATIONE*. Quamquam *in cap. placuit* 1. *quæſt.* 2. *in cap. nemo de conſecr. diſt.* 1. *& in cap. cum ſicut ubi gloſ. de conſecr. Eccleſ. vel altar.* habeatur, quod antequam Epiſcopus conſenſum præſtet ſuper Eccleſiæ ædificatione, aſſignare faciat Dotem, hæc tamen de juris rigore (quidquid dicat in contrarium Lauret. de Franch. *par.* 1. *num.* 465.) non exigitur niſi in conſecratione, prout deſumitur *ex cap. piæ mentis* 16. *q.* 7. & pluries declaravit Sac. Congreg. Epiſcopor. cujus Decreta refert Nicol. *lucubr. Canon. lib.* 5. *tit.* 33. *num.* 7. *limit.* 4. & tenuit nuper *Sac. Congreg. Concil. in Nullius Galeatæ* 27. *Novembr.* 1694. Ideoque in licentia pro ædificatione Eccleſiæ, quæ inſervit pro commoditate audiendi Miſſam, ſufficit, quod fiat obligatio omnium bonorum conſtruentis pro illius manutentione.

5. *AC CELEBRARE FACIENDI SALTEM TRES MISSAS*. Inconveniens enim eſſet, quod in Eccleſia auctoritate Epiſcopi erecta, numquam ex obligatione Miſſa litaretur, cum ad hunc effectum Altaria ibidem erigantur. Quoniam ſi devotioni tantum hæredum ſundatoris committenda, & relinquenda eſſet, Miſſæ celebratio facilè periret, ut paſſim experientia demonſtrat, & Eccleſia derelicta remaneret, & eſſet deſtruenda juxta monitum *cap. ſi quis Baſilicam cap. Eccleſiæ, & per tot. diſt.* 1. *de conſecr.*

6. Hinc propterea injungitur obligatio trium Miſſarum annuatim in die feſto Sancti Titularis per modum exempli, quo minus gravetur ædificans, & in ævum quantum fieri poteſt certa reddatur Sacrificii immolatio, & Eccleſiæ manutentio. Cæterum inſpecta Ædificantis poſſibilitate, loci qualitate, & Eccleſiæ ſpectabilitate, poterit Epiſcopus majorem numerum Miſſarum in aliis anni ſolemnitatibus taxare, parcè tamen, quia agitur de onere perpetuo: advertendo, quod hujuſmodi licentiæ paſſim concedendæ non ſunt, & niſi perſonis facultatibus, vel cautione idoneis, ut poſſint promiſſa futuris temporibus adimplere.

7. *ECCLESIAM*. Non tamen Collegiatam, quia hæc à ſolo Papa erigitur, ut probant Decreta relata à Nicol. *in floſc. verb. Collegiata num.* 1. Et licèt non deſint DD. qui tenent, poſſe Eccleſiam Collegiatam erigi ſola Epiſcopi auctoritate, quos adducit, & rejicit Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 33. Nihilominus horum opinio reprobatur non ſolum à praxi Datariæ, ſed etiam juris principio, & diſpoſitione *in l.* 3. *ff. de colleg. illicit.* Gloſ. *in cap. fin. verb. novam religionem de relig. Dom.* & à Lotter. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 14. *num.* 46. & 47. Tondut. *quæſt. benefic. tom.* 2. *par.* 3. *cap.* 193. *num.* 11. & 12. Capon. *diſcept.* 288. *num.* 2. & 3. & nuper declaravit *Sac. Congreg. Concil. in Catanien. erectionis Collegiatæ* 1. *Septembris* 1691. in qua cum quæſitum fuiſſet — *An erectio Collegiatæ facta per Epiſcopum in actu Viſitationis Eccleſiæ S. Antonii Oppidi S. Philippi de Agira ſuſtineatur*, reſponſum fuit *Negativè*: Neque Curam ſupprimere, ut erigat Dignitatem *Sac. Congreg. Concil. in Pientina* 14. *Februarii* 1693.

8. *RESERVATIS JURIBUS PAROCHIALIBUS*. Hæc clauſula in licentia erigendi novas Eccleſias neceſſariò apponenda eſt, quia Epiſcopus juribus Parochialibus præjudicium inferre non poteſt: & quamvis Ricc. *prax. for. Eccleſ. par.* 4. *reſol.* 298. teneat, quod intra fines Parochiæ nova Eccleſia ædificari non debeat niſi concurrat etiam conſenſus Parochi: hæc tamen doctrina non debet intelligi, quando Ordinarius id permittat, non reſervatis juribus illius: quia ſi hæc præſervata remanent, Parochus non valet ſe opponere, ut frequenter deciſum habemus ab utraque Congregatione, & præcisè.

9. In una *Januen.* in qua cum Nobilis Mulier Anna Adurna obtinuiſſet ab Archiepiſcopo licentiam parvam Eccleſiam Ruri ædificandi tàm pro commoditate propria, quàm loci Incolentium, ſe ſe oppoſuit Parochus Sanctæ Margheritæ Maraſii, Cauſaque per viam recurſus delata ad Sac. Congreg. Epiſcopor. & Regular. referente Eminentiſſimo Sacchetto ſub die 5. Septembris 1692. prodiit reſcriptum — *concedendam eſſe ædificationem*

nem arbitrio Ordinarii, ſalvis juribus Parochialibus.

10. In *Nucerina*: in qua volens Dominicus Cagnucci ædificare publicum Oratorium in Villa Dignani ſe ſe oppoſuit Parochus, non ſolum ob ſubtractionem, quam timebat eleemoſynarum, ſed ob diminutionem concurſus populi, ſine quo nec Proceſſiones facere, nec pueros, adultoſque rudiores docere Doctrinam Chriſtianam potuiſſet; Epiſcopus tamen in actu Viſitationis licentiam pro conſtructione novæ Eccleſiæ conceſſit, nonnullis conditionibus qualificatam, *& ſine præjudicio jurium Parochialium*, à quo Decreto recurrens Parochus ad eamdem Sacr. Congregationem, & referente Eminentiſſimo D. Card. Acciajolo ſub die 12. Martii 1693. reſponſum fuit – *Serventur diſpoſita per Epiſcopum*, & idem tenuit *in Placentina Oratorii* 20. *Maii* 1697. referente clar. me. Card. Petrucci Parocho, ac etiam Epiſcopo reluctantibus.

11. In *Maceraten.* Exoptans Bartholomæus Accurſius in Oppido Montis Miloni Eccleſiam ædificare, & Dotem pro illius manutentione aſſignare, Parochus ſe oppoſuit; qua oppoſitione non obſtante, delata Cauſa per viam recurſus ad Sac. Congreg. Concilii ſub die 10. Maii 1687. licentiam Accurſio conceſſit – *Cum obligatione congruæ Dotis, & ſalvis juribus Parochialibus.*

12. In *Theatina*. Baro Joſeph. Foppus pro commoditate Colonorum Eccleſiam auctoritate Ordinarii ruri ædificavit, & cum vellet in ea Cappellaniam perpetuam cum onera Miſſarum erigere, conſenſum Archiepiſcopi ſucceſſoris non potuit obtinere, ex quo Eccleſia non eſſet in loco, & via publica, tum quia per erectionem Cappellaniæ Villici propriam Parochiam deſeruiſſent: ideoque habito per dictum Baronem recurſu ad eamdem Sacr. Congreg. Concilii, propoſitoque, Archiepiſcopo etiam informante, dubio – *An precibus Baronis eſſet annuendum* die 29. Julii 1690. reſponſum fuit – *Affirmativè*.

13. In *Foroliven.* Cæſar. Maria Baratta, volens fabricam publici Oratorii Ruri cæptam complere, ſe oppoſuit Parochus ob proximitatem Eccleſiæ Parochialis, cui oppoſitioni adhærens Epiſcopus (qui noluit licentiam concedere) recurſum hubuit Baratta ad eandem Sacr. Congregat. Concilii, à qua audito Epiſcopo, & nihil, quod poſſet obſtare deducto, die 16. Juanuarii 1694. fuit reſolutum – *Licentiam eſſe concedendam ſine præjudicio jurium Parochialium.*

14. In *Ravennaten.* Quondam Franciſcus Secchius ob commoditatem populi, mandavit in ſuo Teſtamento, quod ex ſuis bonis erigi deberet in certo loco nova Eccleſia Parochialis, & pro indemnitate Parochi, à quo pars Parochianorum ſeparari debebat, legavit eidem Prædium annui redditus ſcut. 18. Huic diſpoſitioni acriter ſe oppoſuit Parochus ob præjudicia ſuæ Eccleſiæ: Cauſaque proinde delata ad eamdem Sacr. Congregat. Concilii, propoſitoque Dubio – *An eſſet facienda erectio novæ Parochialis in alio loco, quam deſtinato per Teſtatorem, & ſub quibus conditionibus?* prodiit, partibus informantibus, reſolutio – *affirmativè, & quo ad locum, & conditionibus arbitrio Archiepiſcopi.*

15. Ex quibus reſolutionibus liquet, quod præjudicium proveniens Eccleſiis Parochialibus ex diminutione concurſus, & eleemoſynarum penitùs contemnitur, & Parochi ſemper ſuccumbent, quoties hoc clypeo velint ſe opponere ædificationi novarum Eccleſiarum. Etenim cum hodiè Parochiani non poſſint cogi ad audiendam Miſſam diebus feſtis in Eccleſia Parochiali, ut olim ſervabatur juxta diſpoſitionem Textus *in cap. cum Dominicis de Paroch.* & communiter tenent relati à Barboſ. *de Paroch. cap.* 11. *numer.* 2. ſequitur, quod conſtructio novæ Eccleſiæ, quæ eſt valdè pia, & religioſa *cap. final. diſt.* 96. pro ſola Miſſæ celebratione non debeat impediri, neque Parochiani coarctandi, ut diebus feſtis ad Parochiam accedant, prout moris antea fuit *Sacr. Congregat. Concil. in Fulginaten.* 7. *Julii* 1696. ſunt tamen hortandi *juxta Concilii Trident. verba ſeſſ.* 24. *cap.* 4. *de reform.*

16. *ET EPISCOPALIBUS*. Jura Epiſcopalia, quæ in licentia reſervantur, ſunt *Cathedraticum cap. conquerente de offic. ordin. Quarta Decimarum*, *cap.*

cap. quoniam de decim. Quarta mortuariorium gloſſ. *in dict. cap. conquerente. Procuratio, cap. venerabili de cenſ. Charitativum ſubſidium, cap cum Apoſtolus de cenſ. Viſitatio*, quæ Epiſcopus à ſe abdicare non poteſt Graff *deciſ. aur. part. 2. lib. 3. cap. 27. numer. 73. & 80. Fagnan. in dict. cap. conquerente à num. 11. uſque ad 38. de offic. ordin.*

17. *SIVE TRANSITVS*. Eccleſia non debet habere Portam, quà tranſitus habeatur in Domum contiguam, neque è Domo in eam proſpectus aperiri, nec aliam ſervitutem paſſivam, quam nemo illi imponere poteſt ſine beneplacito Apoſtolico Barboſ. *Summ. deciſ. Apoſtol. collect.* 301. *num.* 16. Gavant. *manual Epiſcop. verb. Eccleſia num.* 27. Nicol. *in floſc verb. feneſtra nu.* 1. & probatum fuit ſupra *in adnot. ad formul. Edicti de reverent. debit. Eccleſ.*

18. Niſi fortè in limine fundationis alicui Principi loci Domino, aut alio inſigni Benefactori, utpotè quia unà cum Eccleſia erexerit pingue Beneficium Eccleſiaſticum, cum hac lege habendi proſpectum, reſervaretur. Tunc nè laici à fundationibus retrahantur, cum poſſit Epiſcopus leges, & conditiones etiam juri contrarias admittere, non diceretur aliquod contra jus attentare; ſed poſſet Eccleſiam cum hac lege fundatam, validè huic ſervituti ſubiicere ad tradita per Lotter. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 32. *per tot. & præſertim num.* 15. & 16.

19. *NEQVE OBLATIONES AVT ELEEMOSYNÆ*. Regula eſt juris, quod oblationes, & eleemoſynæ, quæ à fidelibus fiunt, & offeruntur Cappellis, Oratoriis, & Eccleſiis, exiſtentibus intra limites Parochiæ, debeantur Parocho, ut de communi tradunt Capon. *diſcept.* 77. *per tot.* Amoſtaz. *de cauſ. piis part.* 1. *lib.* 4. *cap.* 1. Tondut. *qu. benefic. tom.* 1. *part.* 1. *cap.* 63. *numer.* 8. & *ſeqq* Rot. *coram Merlin. deciſ.* 257. *à num.* 1. *ad* 11. Adden. ad Pamphil. *deciſ.* 272. *num.* 6.

20. Fallit tamen regula. Primò, quando conſtat explicitè de contraria offerentium voluntate, tunc enim Parochus licèt ſit oblationum Adminiſtrator, debet exequi mentem offerentis. Secundò, fallit ſi agatur de oblationibus factis alicui Imagini miraculoſæ in magna quantitate, quia tunc Epiſcopus poteſt recognoſcere adminiſtrationem, ut dicit Carol. Ant. de Luc. ad Ventrigl. *prax part.* 2. *annot.* 26. & declaravit *Sacr. Congr. Concil. in Civitatis Ducalis oblationum* 22. *Martii* 1698. an ſcilicet applicentur pro fabrica Eccleſiæ, pro ſuppellectilibus Sacris, & pro celebratione Miſſarum in ſuffragium benefactorum, qui eleemoſynas elargiti fuerunt jux a præſcriptum Decreti *Sacr. Congr Epiſc. & Regul. emanatum in Treventina* 22. *Junii* 1594.

21. Tertiò, fallit ſi fierent Eccleſiæ, quæ haberet proprium Rectorem, quia tunc oblationum adminiſtratio non ad Parochum, ſed ad Eccleſiæ Rectorem ſpectaret, ut inquit Zaul. *nunc meritiſſimus V. Gerens, obſerv. ad Stat. Favent. lib.* 3. *rubr.* 21. *num.* 71. Quartò, fallit quando oblationes fiant in Oratoriis Confraternitatum laicorum, quia tunc Parochus non ſe ingerit, ſed illarum adminiſtratio ad Officiales Societatis pertinet, ut declaravit *Sacr. Congregat. Concilii in Lunen. Sarzanen.* 19. *Auguſti* 1690. *in reſponſione ad ſextum.*

22. *NEQVE SEPVLCRVM CONSTRVATVR*. Sepulcrum de jure competit privativè Eccleſiæ Parochiali *cap. fraternitatem*: *cap. ex parte*: *cap. cum liberum de ſepult.* aliis verò Eccleſiis ex privilegio, & conceſſione Epiſcopi *cap. Eccleſias* 13. *quæſt.* 1. Samuel. *de ſepult tract.* 1. *diſput.* 3. *contr.* 8. *numer.* 2. Barboſ. *de jure Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 10. *nu.* 11. quod tamen ſine aliqua juſta cauſa concedere non deberet, ut dicit Sebaſt. Medic. *de ſepult. qu.* 10. *num.* 5. *in fine.*

23. *NEC MISSA CELEBRETVR*. Sicuti de ſtylo Datariæ Apoſtolicæ, in Indultis, quæ expediuntur pro conceſſione Oratorii privati favore Domicellorum, & perſonarum Nobilium, ſolet apponi clauſula, quod Miſſa in his non celebretur in die Paſchatis, Pentecoſtes, & Nativitatis Domini, ut teſtatur Barb. *de Paroch. cap.* 1. *num.* 26. congruentiùs apponenda videtur in licentia, quæ datur ab Epiſcopo pro erectione novæ Eccleſiæ, præſertim ruralis; ad hoc ut in dictis ſolemnioribus anni feſtivitatibus

tibus

Digitized by Google

tibus Parochialis debito obſequio Parochianorum non fraudetur, & memoria eorundem ſubjectionis non amittatur, ſed renovetur, Tondut. *quæſt. benefic. tom. 1. cap. 63. num. 18.*

24. *NISI PRIVS FVERIT BENEDICTA.* Quod Eccleſia conſtructa, & fundata auctoritate Epiſcopi nondum benedicta, nec conſecrata gaudeat immunitate *ex cap. fin. de conſecr.* tenet Bellett. *diſp. Cleric. part. 1. de favor. Cleric. real. §. 4. num. 27.* & quod non præſumatur benedicta neque conſecrata, niſi probetur ſaltem unico Teſte tenet Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. alleg. 27. num. 5.*

25. At quod Eccleſia Cathedralis præſumatur conſecrata, & dicenti contrarium incumbat onus probandi ex Text. *in cap. omnes Baſilicæ de conſecr. diſt. 1.* firmat Rot. *coram Manzan. deciſ. 801. num. 11.* Ricc. *prax. reſol. 479. tit. 1.* & alia inferior præſumatur benedicta, ſi conſtet pluries ibidem Miſſas celebratas fuiſſe, & quod tunc gaudeat immunitate diſtinguit Ambroſin. *de immunit. cap. 10. nu. 2.*

26. Eccleſia, quæ eſt tantum ab Epiſcopo, vel habente facultatem benedicta, non verò conſecrata, ſi polluatur, poterit delegatione ejuſdem Epiſcopi per quemcunque Sacerdotem reconciliari aſperſione aquæ luſtralis, ut habetur in Rituali Romano, & probant Sayr. *de cenſur. libr. 5. cap. 16. num. 32.* Nicol. *lucubr. can. lib. 5. tit. 39. de pollut. Eccleſ. num. 257.* Piaſec. *prax. Epiſc. par. 1. cap. 2. art. 4. num. 9.* Si verò eſſet conſecrata, non poterit reconciliari niſi per Epiſcopum, qui talem facultatem alteri delegare non valet *cap. propoſuiſti de conſecr. Eccleſ.* Barboſ. *de offic. Epiſc. alleg. 28. nu. 55.* Nicol. *ibid.*

27. Pulluitur autem Eccleſia pluribus modis. Primò effuſione magna ſanguinis injurioſa ex violentia facta in ipſa Eccleſia. Secundò ſeminis humani publica voluntaria effuſione illicita, ſivè per copulam Conjugalem. Tertiò Sepultura Cadaverum Hæreticorum, Infidelium, & Excommunicatorum. Quartò ſi Eccleſia reconcilietur per Epiſcopum publicè excommunicatum. Quintò occiſione hominis in ipſa Eccleſia quamvis ſanguis non effundatur, puta quia laqueo ſuſpenſus, vel ſuffocatus fuit Barboſ. *de jur. Eccleſiaſt. univerſ. libr. 2. cap. 4. à numer. 16. ad 25.*

28. Verum adverte, quod ad hoc, ut Eccleſia dicatur polluta, ut indigeat reconciliatione, requiritur, quod ſupradicta delicta ſint publica, Piaſec. *prax. Epiſcop. par. 1. cap. 2. art. 4. num. 8.* & quod fiant in ipſa Eccleſia: nam ſi contingerent in Sacrario, in Atrio, & in Campanili, Eccleſia non remaneret polluta, ut docent Barboſ. *loco citato num. 26.* & Nicol. *lucubr. can. lib. 5. tit. 39. de pollut. Eccleſ. nu. 252. limit. 3.*

29. Dedicationis autem dies deſumpta *ex cap. 4. Machab.* ab Epiſcopo ex juſta cauſa poteſt transferri in alium diem magis congruum, ad evitandam concurrentiam aliorum officiorum ſpeculat. *conſ. 4. part. 3. rubr. 52. Sacr. Congreg. Epiſcop.* in reſponſione ad primum Dubium propoſitum à Suffraganeo *Brixionen. ſub die 4. Febr. 1585.*

Licentiæ Erectionis Confraternitatis.

FORMULA XI.

SUMMARIUM.

1 *Confraternitati laicorum non debent aſcribi homines malæ vitæ, nec hi, qui ignorant erudimenta fidei.*

2 *Confratres aſcripti debent exercere opera pietatis, & miſericordiæ.*

3 *Confraternitas debet habere Sacerdotem Cappellanum.*

4 *Regulares non poſſunt inſtituere Confraternitates cum uſu Saccorum.*

5 *Confraternitates laicorum cum uſu Saccorum, an poſſint cogi ad intereſſendum Proceſſionibus, referuntur Decreta, & nu. 6. & 7.*

8 *Confraternitas ad Proceſſiones funerum non accedunt niſi invitentur: neque Cadavera defunctorum deferunt, quando hæredum beneplacitum non concurrat.*

9 *Confraternitates à locis, in quibus reperiuntur erectæ, & inſtitutæ poſſunt libere diſcedere, & expelli.*

Digitized by Google

10 *Confraternitates erigi debent cum præſervatione jurium Parochialium.*

11 *Confraternitates Epiſcopo approbante poſſunt ſtatuta concedere.*

12 *Non poſſunt ſtatuere, quod admiſſi, ex obligatione ſolvant taxatam ſumam.*

13 *Poſſunt tamen per modum hortationis ſtatuere, quod ſolvatur aliquid eleemoſynaliter pro manutentione piorum operum Societatis.*

14 *Statutum Confratruum, quo diſponitur, quod extraneus non Confrater, non ſepeliatur in eorum Sepulcro, niſi ſoluta certa pecuniæ quantitate eſt ſimoniacum.*

15 *Licentia eleemoſynas quæritandi non debet Confraternitati concedi extra locum, in quo eſt erecta, & de ratione.*

16 *Confraternitatis Officiales habent liberam adminiſtrationem bonorum Societatis.*

17 *Confratres an poſſint congregari ſine licentia Epiſcopi, quando eis fuit ab eodem prohibitum? refertur opinio Pignatelli.*

18 *Pignatell. conſult. 128. tom. 9. rejicitur, & afferuntur rationes, & num. 19. 20. & 21.*

22 *Major pars Confratrum conſtituitur per præſentes non habita ratione abſentium, niſi adſit ſtatutum in contrarium.*

23 *Vota Cofratruum debent dari uti ab univerſis collegialiter, alias eorum conſenſus, vel diſſenſus non ſuffragatur.*

24 *Officialium electio ad Confratres pertinet, confirmatio verò ad Epiſcopum; qui habet etiam electionem quatenus Confratres non concordent poſt tertium ſcrutinium.*

25 *Epiſcopus Confraternitatibus benemeritis privilegium Sepulcri rationabiliter concedit.*

26 *Confratres ſi Sepulturam ſibi non elegerint ſepeliri debent in Eccleſia Parochiali.*

27 *Dubia propoſita in Sac. Congreg. Concilii, & reſoluta ſuper electione Sepulturæ.*

28 *Confratres non poſſunt pro ſucceſſoribus ſepulturam eligere, & affertur ratio, & Decretum.*

29 *Electio ſepulturæ eſt pars ultimæ voluntatis, & actus revocabilis uſque ad extremum vitæ periodum.*

30 *Electio ſepulturæ ſemel facta, non cenſetur revocata, quamvis infirmus ab infirmitate convaluerit, non facta nova electione.*

31 *Parochus non tenetur concedere licentiam Confraternitatibus laicorum exercendi in eorum Eccleſiis functiones Parochiales ſi velit per ſe ipſum exercere.*

N. Epiſcopus N.

IN Nomine illius, qui Charitas eſt. Cum nuper Nobis innotuerit, nonnullos *eximiæ probitatis viros* hujus locis N. piè conſiderantes, quod major pars Carceratorum, nè dum Amicis, qui illorum expeditionem, & alimenta procurent, verum etiam notis ſæpè carent: Et quod Cadavera pauperum Defunctorum præſertim extra Civitatem, vel diu inſepulta remanent, vel ſine lumine ad Eccleſiam deferuntur, non ſine dedecore Religionis Chriſtianæ: Cupientes prædictis neceſſitatibus, *& Charitatis operibus providere*, Societatem ſub titulo Charitatis in Eccleſia N., quæ panes, aliaque edulia ſaltem bis in hebdomada dictis pauperibus Carceratis, nec non eos viſitare, & ut celeriter expediantur procurare: Necnon Cadavera pauperum Defunctorum erecta Cruce, ac luminaribus, *ſaltem uno Presbytero* unà cum Sodalibus aſſociante, ad Sepulturam propriis expenſis ſubminiſtrare, & reſpectivè deferre debeat, inire decreviſſe. Nos gratias Deo agentes, quod tam ſaluberrima Charitatis opera in hac Civitate cœperint exerceri, deſiderantesque quod perpetuò frequententur Confratrum propoſitum verè pium laudantes, eorum petitioni libēti animo inclinati,

clinati, prædictam inſtitutionem, & Societatem *cum uſu Saccorum* coloris.... ex certa noſtra ſcientia ſub titulo Charitatis auctoritate noſtra Ordinaria approbamus, & in dicta *Eccleſia N. ſine præjudicio jurium Eccleſiæ Parochialis*, *perpetuo erigimus*, & inſtituimus. Cum facultate, *Statuta*, *& Ordinationes* pro felici regimine dd. piorum operum, à Nobis tamen, & ſucceſſoribus noſtris approbanda condendi, eleemoſynas, & Charitatis ſubſidia in præfatos uſus convertendi *in Civitate*, quærendi, colligendi, *& adminiſtrandi*, & Nobis, ac Succeſſoribus noſtris de illis, ac aliis redditibus rationem reddendi, (remotis tamen ab Eccleſia Capſulis, & pelvibus.) *Congregationes convocandi*, reſolutiones capiendi; *Officiales* à Nobis, & Succeſſoribus noſtris confirmandos *eligendi*; *Sepulturam pro Confratribus* tantum, *qui eam ſibi ipſis elegerint*, juſtis de cauſis animum noſtrum moventibus conſtruendi, *ſalvis juribus Parochi*, & quartæ ſibi debitæ. Et ita erigimus, & approbamus omni, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 EXIMIÆ PROBITATIS VIROS. Qui auctores principales ſunt erectionis Confraternitatis debent eſſe Viri probi, & Charitate Chriſtiana fervidi, quærentes non ſua, ſed quæ Jeſu Chriſti ſunt; nec debent inter Confratres adſcribi homines malæ vitæ, facinoroſi, aut infamiæ labe notati, neque qui ignorant erudimenta Fidei, Gavant. *in Manual. verb. Confraternitas num.* 15. & 16. Donat. *de Regular. tom.* 3. *tract.* 8. *q.* 4. *num.* 2.

2. *CHARITATIS OPERIBUS PROVIDERE*. Laicorum Societates ad hoc in Eccleſia Catholica fuerunt inſtitutæ, nempè, ut in vinculo Fraternæ dilectionis opera pietatis, miſericordiæ, & Charitatis exerceant, non ut in ſuum commodum quidquam convertant, ſed ad æmulandum chariſmata meliora, Cyriac. *controv.* 94. *n.* 5. *& ſeqq.* Donat. *prax. rer. Regul. tom.* 3. *tract.* 8. *quæſt.* 1. *n.* 3. 4. *&* 5. & fuſius probavi ſuprà *in adnot. ad Formul. Edicti de Viſitatione*.

3. *SALTEM UNO PRESBYTERO*. Unaquæque Confraternitas debet habere proprium Cappellanum, qui ſit Sacerdos, & præficiatur Eccleſiæ Sacriſtiæ, & Cæremoniis Sacris, Gavant. *Manual. Epiſcop. verb. Confraternitas numer.* 9.

4. *CUM USU SACCORUM*. Ex hac clauſula notandum venit, quod Regulares, qui ex Indulto Apoſtolico facultatem habent inſtituendi Societates in eorum Eccleſiis, non poſſunt illas erigere, ſeù inſtituere cum uſu Saccorum, abſque Ordinarii loci licentia, prout id quærente Epiſcopo Chienſi reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcopor.* 6. *Decemb.* 1616.

5. An autem omnes Societates Laicorum, quæ Sacco utuntur poſſint ab Ordinario cogi ad intereſſendum publicis Proceſſionibus, quæſtio dubia eſt, & variè deciſa: Etenim Sac. Congreg. Epiſcopor. tenet opinionem affirmativam, prout patet ex Decretis, quæ referuntur à Barboſ. *ſupra Concil. ſeſſ.* 25. *de Regular. c.* 13. *num.* 28. Capon. *diſcept.* 276 *num.* 33. *& ſeqq. tom.* 4. Frances *de Eccleſ. Cathedr. cap.* 25. *n.* 34. & ex Decreto nuper edito *in Florentina Violationis interdicti ad relationem Eminentiſſimi Card. de Abdua* 2. *Februar.* 1692.

6. Sac. verò Congreg. Concilii ſequitur Sententiam contrariam ſcilicet, quod Confraternitates Laicorum, & quæ Eccleſiaſticæ non ſunt, poſſint quidem ad Proceſſiones invitari, ſed non compelli,

& Decreta refert Nicol. *in floſc. verb. Confraternitas poſt num.* 25. de Franch. *controv. part.* 1. *quæſt.* 13. *num.* 83. Pignatell. *conſult.* 30. *num.* 1. *tom.* 4. & noviſſimè *in Novarien. Proceſſionum* 19. *Aprilis* 1692. Niſi in caſu, quod adeſſet conſuetudo, ut reſpondit *in eadem Novarien. & in alia Nucerina Paganorum* 15. *Aprilis* 1690.

7. Prima opinio, quam ſequitur Sac. Congregat. Epiſcopor. mihi ſemper magis placuit, quia cum agatur de actione ſpirituali, Laici debent ſubjacere judicio Epiſcopi, & quia eſt favorabilis pietati, religioni, & cultui Divino, & hanc laudat quoque Lauret. de Franch. *controverſ. par.* 1. *num.* 89. & 90. his verbis — *Et quod ad Epiſcopum ſpectet facit, quod Laici in omnibus actionibus ſpiritualibus, & concernentibus cultum Divinum ſubſunt judicio Epiſcopi*. Verum quia contraria Sententia nititur Decretis Sac. Congregat. Concilii, ad quam ſpectat Concilium Trident. interpretari, qui illam ſequitur non fallitur.

8. Ad Proceſſiones autem, quæ fiunt occaſione funeris accedere non poſſunt, niſi fuerint invitatæ, Samuel. *de ſepult. tract.* 1. *diſput.* 3. *controverſ.* 5. *concluſ.* 9. *num.* 19. & pluries declaravit *Sac. Congreg. Epiſcop.* apud Pignatell. *conſ.* 73. *num.* 17. *tom.* 8. At ſi demum invitatæ ſint, nec Cadavera deferre ad Sepulturam, quatenus Hæredum Defunctorum, à quorum libera voluntate, & arbitrio pendet, beneplacitum non concurrat, Paſqualig. ad Lauret. de Franch. *controv. part.* 1. *num.* 1592. Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtol. collect.* 245. *n.* 5. Tondut. *quæſt. Beneſic. tom.* 1. *cap.* 43. *num.* 10. & 11. Nicol. *in floſc. verb. Sepultura num.* 12. Pignatell. *conſ.* 205. *n.* 26. *tom.* 4.

9. *IN DICTA ECCLESIA N. PERPETUO ERIGIMUS*. Erectio Societatis facta in certo, & determinato loco, non inducit neceſſitatem, ut ibi perpetuò Confratres permaneant, ſed ut opera inſtituti exerceantur. Nam cum non ſit Collegium naturale reale neceſſarium, quod habeat aliquam conjunctionem cum Eccleſia, in qua erigitur, ſed perſonale, poteſt ad libitum à loco recedere, vel dimitti, etiamſi repe-riatur erectum in Eccleſiis Regularium, Tondut. *quæſt. Beneſic. tom.* 1. *cap.* 43. *n.* 8. Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 3. *tract.* 8. *quæſt.* 3. *num.* 1. *in fin.* Rot. *coram Coccin. deciſ.* 472. *Sac. Congregat. Concilii in Piſana* 23. *Auguſti* 1692. *Sac. Congreg. Epiſcop. in Venafrana* 28. *Novembris ejuſdem anni*.

10. *SINE PRÆJUDICIO JURIUM PAROCHIALIS*. Hæc clauſula ſemper debet apponi, ſivè propria, quia jura Parochi illæſa ſervanda ſunt, & non aliter quam ſub iſta conditione Societates hujuſmodi, vel novæ Eccleſiæ (ut jam diximus alibi) erigendæ non ſunt, prout *Sac. Congregat. Epiſcop. reſcripſit Epiſcopo Cajetano anno* 1631. cujus Epiſtolæ exemplar refert per extenſum Pignatell. *conſult.* 79. *numer.* 3. *tom.* 9.

11. *STATUTA, ET ORDINATIONES CONDENDI*. Epiſcopo aſſentiente, poſſunt Confratres Statuta condere, Donat. *ubi ſupra quæſt.* 16. *num.* 1. & 4. *Sac. Congregat. Concilii in Ulyſſiponen.* 3. *Junii* 1690. & hoc illis expreſsè conceditur in Bulla Clemen. Octavo.

12. An autem poſſint ſtatuere, quod nemo recipiatur in Fratrem, niſi priùs ſolvat certam pecuniæ, aut ceræ quantitatem? diſtingue. Aut Statutum præcipit abſolutè forma coactiva, nulla honeſta cauſa, quæ pietatem redoleat, veſtitum, & tunc cum videatur continere pactum ſimoniacum erit illicitum: Quia cum admiſſio in Confratrem afferat ſecum participationem ſpiritualium gratiarum, tale pactum non poteſt ſeparari ab inhoneſta conditione, & eſt contra diſpoſitionem dictæ Bullæ Clementi Octavo, quæ eleemoſynas, & Charitatis ſubſidia ſpontè oblata permittit, & non coacta, ibi — *ut omnes intelligant Cœleſtes Eccleſiæ Theſauros, non quæſtus, aut alicujus lucri cauſa, ſed pietatis, & Charitatis excitandæ gratia ex Apoſtolicæ Sedis benignitate Chriſtifidelibus aperiri*.

13. Aut Statutum per modum adhortationis diſponit, quod quiſque receptus in Confratrem, ſi ſit ſolvendo, ſolvat eleemoſynaliter taxatam ſummam,

vel

vel fortè minorem pro manutentione Divini Cultus, & piorum operum Societatis, & tunc licitum, & validum erit, ut communiter tenent Laert. Cherubin. *ad Conſtitut.* 98. *Clem VIII. Schol.* 2. Lauret. de Franch. *controv. part.* 1. *num.* 238. ubi Paſqualig. Donat. *ubi ſupra quæſt.* 17. *num.* 1. Frances *de Eccleſ. Cathedr. cap.* 25. *num.* 230. & 231. & idem priùs firmaverat Turrecr. *in cap. ſi quis deſpicit* 42. *diſtinct. num.* 2.

14. Si autem Sodales ſtatuerent, quod in eorum Sepulcro extranei non Confratres, non poſſint ſepeliri, niſi ſolvant aliquam ſummam pecuniæ, aut certam quantitatem Ceræ; illicita eſſet Conſtitutio, & ſimoniaca per Text. *in cap. Audivimus de ſimon.* Zecch. *de Republ. Eccleſ. tit. de Paroch. cap.* 28. *num.* 19. *verſ. caveat etiam*, ubi concluſionem ſic firmat — *ſic etiam eſt ſimonia ſi fiat pactum, ut extraneus, qui vult ſepeliri in Sepulturis Confratrum ſolvat tantam ſummam*, & idem dicit Samuel. *de ſepult. tract.* 2. *diſp.* 1. *controv.* 13. *concl.* 7. *numer.* 14. ibi — *Sepultura quando eſt pro Confratribus alicujus Eccleſiæ Laicorum determinata, ac ſit pactum, ſeu taxa, ut ſcilicèt ſi extraneus ſepeliri velit ibi certum quid ſolvat, ſimonia omninò indubitanter committitur ex c. Audivimus, & cap. ſicut de ſimon.*

15. *IN CIVITATE.* Licentia eleemoſynas quæritandi debet dari pro loco, in quo Societas erigitur, ſi enim daretur pro tota Diœceſi, eſſet cum præjudicio aliarum in eadem jam erectarum, & ideò non eſt univerſaliter concedenda, niſi in caſu, quod non poſſet aliundè paupertas Societatis ſublevari.

16. *ET AD MINISTRANDI.* Confratres mediante perſona Officialium habent liberam adminiſtrationem bonorum Societatis, nec illis poteſt impediri, nec auferri, dummodo introitus non diſſipent, & rationem ad formam Concil. Trident. Ordinario reddant, ſic non ſemel, ſed pluries declaravit *Sacr. Congregat. Epiſcop.* ut teſtatur Pignatell. *conſult.* 71. *num.* 5. *tom.* 6. & *conſult.* 15. *num.* 32. *tom.* 7. ubi reſolutiones refert.

17. *CONGREGATIONES CONVOCANDI.* Sæpè ſolent Epiſcopi ſuis Edictis prohibere nè Confratres congregentur pro aliqua reſolutione capiendorum ſine interventu Vicarii Foranei loci, ſub pœna nullitatis agendorum; quorum praxis hodiè fulcrum recipit ab auctoritate Pignatell. *qui in conſultat.* 128. *per tot. tom.* 9. firmat, hanc prohibitionem juridicam eſſe.

18. Verum Pignatelli opinionem nunquam ſequi volui, nec ſequendam alios conſulam: Tum quia *Sacr. Congregat. Epiſcop. in una Nullius Putiniani* 21. *Auguſti* 1584. reſcripſit Vicario dicti loci, quod non potuerat prohibere, nè Societas Sacramenti non ſe congregaret, neque ullam reſolutionem caperet abſque ſua licentia: Tum quia eo ipſo, quod Confraternitas reperitur legitimè erecta, habet jus tamquam legitimum Collegium ſe congregandi quoties ſibi placuerit abſque licentia Superioris, Rot. *coram Coccin. deciſ.* 2174. *num.* 11. & 12. Frances *de Eccleſ. Cathedr. cap.* 25. *num.* 330.

19. Nullius momenti eſt reflexio ſuper quam innixus pergit Pignatell. quod nempè cum Epiſcopus curare, & invigilare debeat, ut bona locorum Piorum fideliter adminiſtrentur, nè fraudes fiant, malis præveniendo, poſſit talem prohibitionem facere, quoniam malis, & abuſibus, ſi quæ ſint, & eveniant, ut arceantur alia media ſunt proponenda, & adhibenda, non autem abſque delicto, & ex cauſa remota poſſibilitatis delinquendi paucorum, privandum eſt Collegium jure, quod ſibi eſſentialiter competit congregandi.

20. Sicque cum talis prohibitio de jure ſuſtineri non valeat univerſim pro omnibus Congregationibus; poterit Epiſcopus ea uti in aliqua re gravi, quæ involuit præjudicium irreparabile, vel damnum notabile, per modum tamen hortationis, & numquàm ſub pœna nullitatis, quam infligere actibus Collegii legitimè congregati non poteſt: Et hæc fuit ſententia clar. mem. D. mei Card. Petrucci, qui Votum ſum aperire juſſus à *Sacr. Congreg. Concilii in una Piſauren. ſub diebus* 28. *Decembr.* 1697 & 14. *Junii* 1698. ita Decretum Epiſcopi ſuper gu-

Digitized by Google

bernio Confraternitatum cum hac prohibitione latum moderandum eſſe cenſuit: & Sacr. Congreg. cenſuram Voti approbavit.

21. Aliud enim eſt, quod Epiſcopus per ſe ipſum, vel per ſuum Delegatum poſſit intervenire, & aſſiſtere Congregationibus Confratrum, etiamſi fiant in Eccleſiis, & Oratoriis Regularium, in quibus reperiuntur Societates erectæ, abſque eo quod poſſit excludi, ut reſpondit *Sacr. Congregat. Epiſcop. & Regular. in Cæſenaten.* 24. *Novembr.* 1690. & alia Decreta refert Nicol. *in floſc. verb. Confraternitas num.* 7. Aliud eſt, quod Confraternitas non poſſit congregari ſine licentia, & præſentia Delegati Epiſcopi ſub pœna nullitatis agendorum, quod eſt contra juris diſpoſitionem, cui Epiſcopus non poteſt derogare.

22. Congregatio autem legitimè, ut moris eſt intimata, & coadunata poterit determinare, & reſolutionem capere, etiamſi non interveniant duæ ex tribus partibus, aut major pars Confratrum: Nam major pars Univerſitatis, Collegii, ſeù Capituli conſtituitur per præſentes, non habita ratione abſentium, *Rot. coram Burrat. deciſ.* 573. *num.* 22. *& coram Celſ. dec.* 85. *num.* 9. *impreſſa apud* Tondut *quæſt. Beneſic. tom.* 2. *par.* 3. *cap.* 157. *num.* 56. Dummodo tamen non adſit Statutum, quod aliud determinet.

23. Verum quoque eſt quod Vota Confratrum debent dari uti ab univerſis, non uti à ſingulis, & ideò illorum conſenſus, vel diſſenſus præſtitus extra Congregationem, ſeù Collegium non ſuffragatur, ut dixit *Rot. coram Buratt. deciſ.* 225. *num.* 3. *&* 4. *coram Cavaler. deciſ.* 193. *num.* 5. ſi verò adſit præſens Epiſcopus, hic regulariter Votum dare non debet, ut reſpondit *Sacr. Congreg. Concil. in Senogallien.* 4. *Junii* 1701.

24. *OFFICIALES ELIGENDI.* Officialium electio liberè ad Confratres pertinet, confirmatio autem ad Epiſcopum, Barboſ. *in Summ dec. Apoſtolic. collect.* 207. *num.* 13. Nicol. *in floſc. verb. Confraternitas nu.* 6. *&* 7. Frances *de Ecceleſ. Cathedr. cap.* 25. *numer.* 278. immò, & electio ad eumdem pertinet, ſi Confratres non concordent poſt tertium ſcrutinium *Sacr. Congregat. Concilii in dicta Senogallien.*

25. *SEPULTURAM PRO CONFRATRIBUS.* Quod Epiſcopus concedat Eccleſiis non Parochialibus privilegium Sepulcri, probavi *in adnot. ad Formul. præcedentem*, & communiter admittunt Sebaſt. Medic. *tract. de Sepult. qu.* 10. *num.* 5. Samuel. *eodem tract. part.* 1. *diſput.* 3. *controv.* 8. *concl.* 11. *num.* 19. *&* 20. Undè alicui Confraternitati inſigni, & benemeritæ, puta quia Eccleſiam de novo conſtruxerit, dotaveritque, quod ſit hominibus piis, & qualificatis plena, vel plura miſericordiæ, & charitatis opera exemplariter, & pauperum levamine exerceat, rationabiliter poterit illud concedere.

26. *QUI EAM SIBI IPSIS ELEGERINT.* Si enim Confratres Sepulturam in Eccleſia, ſivè Oratorio Confraternitatis non elegiſſent, ſepeliri deberent in Eccleſia Parochiali, quia privilegium ſatis hoc operatur, ut Confratres ibi ſepeliantur, ubi aliàs minimè poſſent, ut in terminis advertit Sebaſt. Medic. *tract. de Sepult. quæſt.* 7. *numer.* 41. & declaravit *Sacr. Congreg. Concil. in Neapolitana* 13. *Februar.* 1666. *ad ſeptimum*: Cujus Decreti exemplar, quia in hac materia mihi viſum fuit notabile, hic referre ſtudui una cum expoſitione caſus, qui taliſ eſt.

Per evitare le controverſie, che per cauſa d'elezzione di Sepoltura, e di Funerali ſogliono avvenire non ſenza ſcandalo de' Fedeli ſonò l'EE. VV. ſupplicate dal Commendatario dell' Abbadia, e Chieſa Parochiale di San Giovanni Maggiore di Napoli per la riſolutione delli ſeguenti dubbii.

I. Se ſia valida l'elezzione della Sepultura, che ſi fà nella præſenza del Parocho da chi è ſano, ò infermo.

II. Se al valore dell' elezzione della Sepultura ſi richieda il Teſtamento nell' ultima volontà, overo baſti, che s'elegga innanzi per altr'atto publico, che non ſia Teſtamento.

III. Se ſia nulla eſſa elezzione di Sepoltura quando ſi elegge etiamdio per Teſtamento fatto in vita, e non in morte.

IV. Se-

IV. Se chi hà Cappella di ſua Famiglia con Sepoltura propria, ò ſe compraſſe Cappella con propria Sepoltura, morendo ſenza elezzione di Sepoltura ſi debba ſepellire nella Catedrale.

V. Se ſia valida l'elezzione della Sepoltura fatta nella preſenza di due, ò più Teſtimonii.

VI. Se l'elezzione della Sepoltura fatta per nutum, e per ſigna in caſo, che tal'uno non poſſa parlare, ſia valida.

VII. Se li Fratelli delle Confraternite ſi poſſano ſepellire nella Sepoltura della loro Chieſa non facendoſi elezzione d'altra.

VIII. Se l'elezzioni della Sepoltura, le quali præſumuntur de jure, come quelle della Moglie riſpetto al Marito, de' figli riſpetto al Padre, e loro Maggiori, e da' Schiavi riſpetto à Padroni, e ſimili ſiano valide.

Die 13. Februarii 1666. Sac. Congreg. Concil. Trid.

Ad primum. Cenſuit eſſe validam, dummodo Parochus non atteſtetur ad proprium commodum.

Ad ſecundum. Cenſuit non requiri neceſſariò Teſtamentum.

Ad tertium. Cenſuit non eſſe nullam.

Ad quartum. Non eſſe ſepelliendum in Cathedrali.

Ad quintum. Eſſe validam.

Ad ſextum. Eſſe validam, dummodo ſufficienter conſtet de voluntate eligentis.

Ad ſeptimum. Negativè.

Ad octavum. Cenſuit quatenus electa non fuerit Sepultura, Uxorem in Sepulturam ultimi Viri ſepelliendam, filios verò in Sepulchro majorum, Servos autem in Parochia.

Ita reperitur in regeſtro Decretor. lib. 25. fol. 29.

Ita eſt A. Altovitus Secretar.

Et in alia Neapolitana — *Sumpta occaſione Decreti editi ab hac Sac. Congregatione in alia Cauſa Neapolitana ſub die 13. Februarii 1666. ad ſecundum ex pluribus dubiis propoſitis ſuper materia funerum reſpondit — Ad validam Sepulturæ electionem non requiri neceſſario Teſtamentum.*

Confratres, & Conſorores conſueverunt collectivè, & collegialiter per publicum Inſtrumentum eligere Sepulturæ ſuæ locum in aliis Eccleſiis, & ſignanter Regularium, in quibus eædem Sodalitates erectæ reperiuntur, abſque tamen voto, juramento, aut promiſſione de non revocando electionem, & nuper Confratres Artifices Congregationis Aſſumptæ erectæ in Eccleſia Preſbyterorum Oratorii S. Philippi Neri, per libellum à Sanctiſſimo D. N. remiſſum ſupplicarunt hujuſmodi electionis Sepulturæ modum validum declarari.

Super his confecto Proceſſu per Eminentiſſimum Archiepiſcopum, dataque relatione, quæ in folio per manus Eminentiſſimorum PP. tranſmittitur, hodiè informante tantum Capitulo Eccleſiæ Archiepiſcopalis Neapolis quæritur. An hujuſmodi electio Sepulturæ collectivè, & collegialiter facta ſuſtineatur in caſu de quo agitur?

27. *Die 16. Maii 1682. Sac. Congreg. Concilii &c. reſpondit ſuſtineri electionem Sepulturæ collectivè factam per Confratres individualiter conſentientes, & Die 19. Decembris ejuſdem anni 1682. repropoſita hujuſmodi cauſa utraque parte, ore, & ſcriptis informante ſletil in deciſis*, addita clauſula — *revocabiliter tamen.*

F. Card. Columna Præfectus.

A. Altovitus S. C. C. Secr.

28. In his Decretis, quæ etiam invenies impreſſa poſt Synodum Provincialem Neapolitanam typis editam anno 1700. notanda ſunt verba in ſecundo poſita, ibi — *individualiter conſentientes*, ex quibus datur intelligi, quod Confratres quamvis collegialiter Sepulturam eligant, adhuc non comprehenduntur hi qui nominatim, & individualiter non conſenſerunt, cum nemo poſſit pro alio Sepulturam èligere quamvis hæredi, & ſucceſſori, etiamſi electio eſſet jurata, ut declaravit altera *Congreg. Epiſcopor. & Regular. in Camerinen. 18. Auguſti 1690.* in qua cum Homines Villarum Pontis Trabis, Contractu jurato pro ſe ipſis, filiis, hæredibus, & ſucceſſoribus Sepulturam eligiſſent in Eccleſia PP. Min. Conventualium dicti loci, recurrentibus Parochis, prodiit ſub

O 4 dicta

dicta die reſolutio — *Contractum non ſuſtineri, & proindè Parochos non eſſe moleſtandos.*

29. Item notanda ſunt alia verba, ibi — *revocabiliter tamen*, prudenter, & ſcitè in ſecunda Cauſæ reſolutione addita; quia cum electio Sepulturæ ſit pars ultimæ voluntatis, & actus liber, eſt ſemper revocabilis uſque ad extremum vitæ periodum, Barboſ. *de Paroch. cap* 26. *num.* 24. quem ſequitur Panimol. *deciſ.* 5. *adnot.* 3. *num.* 3. Samuel. *de ſepult. tract.* 1. *diſp.* 2. *controv.* 1. *num.* 1. *pag. mihi* 43.

30. Et hinc è contra infertur, quod Sepulturæ electio, facta ab infirmo, licet poſtea convaluerit, non cenſeatur revocata, ſi poſtea decedat non facta alia electione, ut tenet Bellett. *diſq. Cleric. par.* 1. *de Cleric. Debitor.* §. 3. *num.* 29. Et quamvis contrarium ſentire videatur Ricc. *in prax. For. Eccleſ. par.* 2. *reſol.* 312. *num.* 5. & 6. ubi dicit, quod prima opinio poſſit procedere, quando electio reperiatur facta in Teſtamento, vel Inſtrumento, adhuc Sententiæ Belletti ſtandum eſt; quia ultima voluntas, cujus eſt pars electio Sepulturæ probari poteſt aliundè, quam per Inſtrumentum, ſivè Teſtamentum, quod non eſt neceſſarium ad hunc effectum, ut jam declaravit Sac. Congreg. in ſupra relato Decreto in reſponſione ad ſecundum, & præſumitur ſemper durare, donec non appareat fuiſſe revocatam.

31. *SALVIS JURIBUS PAROCHI.* Quatenus Confratres præter Sepulturam illis conceſſam vellent in eorum Eccleſia, ſivè Oratorio Miſſas ſolemnes canere, aut alias functiones Parochiales agere, Parochus, qui eſt requirendus pro licentia, non tenetur illam concedere, niſi eſſet impeditus, vel nollet per ſe ipſum gratis prædictas functiones facere *Sac. Congreg. Concil. in Lunen. Sarzanen.* 27. *Julii* 1697. *& in Ferrarien.* 22. *Martii* 1698.

Licentia Erectionis Societatis Sanctiſſimi Sacramenti.

FORMULA XII.

SUMMARIUM.

1 *Societas Sanctiſſimi Sacramenti debet erigi in unaquaque Eccleſia Parochiali.*

2 *Societas Doctrinæ Chriſtianæ debet inſtitui ſaltem in Cathedrali.*

3 *Societati Sacramenti debetur præcedentia ſupra alias Confraternitates in Proceſſionibus, in quibus defertur Sanctiſſimum Sacramentum.*

4 *Societas Sacramenti participat de Indulgentiis, ſine alia aggregatione.*

N. Epiſcopus N.

In nomine ejus, qui ſedet ad dexteram Patris.

CUM in noſtra prima viſitatione Parochialis Eccleſiæ S. N. loci N. invenerimus *numquam in ea inſtitutam fuiſſe*, neque erectam Societatem Sanctiſſimi Sacramenti, qua poſſit reddi, & augeri Cultus Venerabilis, præſertim occaſione delationis Viatici ad Infirmos, illam (adſcitis per Nos quampluribus dictæ Parochiæ piis viris, qui ſpontè, & alacriter ſeſe in albo deſcribi petierunt) inſtituere, & erigere in Domino, qui Nos confortat, ſtatuimus, prout præſenti noſtro Decreto pro majori Cultu, & Veneratione Sanctiſſimi Sacramenti Euchariſtiæ Societatem cum uſu ſaccorum coloris albi, quæ in aſſociatione ad Infirmos, & Proceſſionibus præſto ſit, & inſervire debeat, cum omnibus *privilegiis, & prærogativis, necnon participatione Indulgentiarum* à Summis Pontificibus hujuſmodi Societatibus elargitarum

Digitized by Google

tarum in dicta Eccleſia Parochiali N. auctoritate noſtra ordinaria perpetuò erigimus, & inſtituimus. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 NUNQUAM IN EA INSTITUTAM FUISSE. In viſitatione Eccleſiarum Parochialium Curæ erit Epiſcopo inveſtigandi de exiſtentia Societatis Sacramenti; quia hæc non comprehenditur in prohibitione, quod una tantùm Confraternitas ejuſdem nominis, & inſtituti in unoquoque loco erigatur: Immò expreſsè, & enixè deſideratur, quod in qualibet Eccleſia Parochiali inveniatur, ut patet ex litteris Congregationis Indulgentiarum Archiepiſcopo Bononien. directis, & approbatis à Paulo V. & per extenſum relatis à Lauret. de Franch. *controverſ. par.* 1. *num.* 231. & propterea ubi non adeſt, quantum poſſibile erit, ſtudeat, ut inſtituatur.

2. Et quod dicitur de Societate Sacramenti, ampliet Epiſcopus ad aliam Doctrinæ Chriſtianæ tam Marium, quàm Fœminarum, & præſertim in Cathedrali, quia opus hoc piiſſimum, neceſſarium eſt, & eo indigent parvuli, & adulti, totiſque viribus promovendum, juxtà commonitionem Sanctiſſimi Pontificis Innocen. XI. litteris Circularibus omnibus Epiſcopis factam ſub datum 22. Junii 1686. Nicol. *floſc. verb. Confraternitas num.* 2. *verſ. Non intelligitur*.

3. PRIVILEGIIS, ET PRÆROGATIVIS. Una ex prærogativis, qua gaudet iſta Societas eſt præcedentia, quæ ei debetur ſuprà omnes alias Confraternitates in illis Proceſſionibus, in quibus defertur Sanctiſſimum Sacramentum, prout declaravit *Sac. Congreg. Rituum in Vercellen.* 18. *Junii* 1695. *& in Cremen.* 3. *Auguſti* 1697.

4. NECNON PARTICIPATIONE INDULGENTIARUM. Ubicumque hæ Societates reperiuntur erectæ gaudent, & participant abſque alia aggregatione de Indulgentiis conceſſis à Summis Pontificibus Pio V. Gregorio XII. & Paulo V. De qua participatione populus à Parocho frequenter eſt admonendus, ut fideles lucro ſpirituali allecti, valeant (de eorum ſalute ſolliciti) Societati aſcribi; & opera illius avidiùs exercere.

Licentiæ aſſumendi habitum Eremiticum.

FORMULA XIII.

SUMMARIUM.

1 *Habitum Eremiticum, non debet ab Epiſcopo concedi, niſi bonis moribus præditis.*

2 *Eremitæ, qui ſuſceperunt habitum de manu Epiſcopi, & inſerviunt alicui Eccleſiæ de ejus mandato, gaudent privilegio Fori.*

3 *Qui oppoſitam ſententiam teneant referuntur.*

4 *Deputatio Eremitæ pro cuſtodia Eccleſiæ, poteſt pertinere ad Laicos, ſed approbatio ſemper ſpectat ad Epiſcopum, qui lentè procedere debet.*

5 *Eremitæ quandò ſint à Diœceſi expellendi.*

N. Epi-

N. Epiſcopus N.

Dilecto N. ſalutem, & benedictionem in Domino ſempiternam.

TIbi *probis, Chriſtianiſque moribus* imbuto, & bono ſpiritu ſerviendi Deo in ſolitudine ducto, & *attenta obligatione* per Te facta in actis noſtræ Curiæ, quod Nobis, & Succeſſoribus noſtris obediens eris, habitum Eremiticum, quem poſtulaſti, & ut illum deferre valeas concedimus, Eremumque cum Eccleſia N. in quo (ſeù qua) commorari debeas aſſignamus, & *in cuſtodem, & ſervitio dictæ Eccleſiæ deputamus*, maneſque ſub obedientia Rev. Archipresbyteri loci N. nec in loco ſuprà aſſignato ultrà triduum ſine licentia dicti Archipresbyteri abeſſe nequeas ſub pœnis arbitrio noſtro infligendis. Declarantes Te ità per Nos approbatum, & deputatum gaudere debere *privilegiis*, quibus fruuntur, & gaudent cæteri Eremitæ tàm de jure, quàm de conſuetudine. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus, ſivè Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 PROBIS, CHRISTIANISQUE MORIBUS. Primumque requiſitum pro conceſſione habitus Eremitici ſunt boni mores, & aliqua idoneitas, & aptitudo pro cuſtodienda, & ſervienda Eccleſia, cui Eremita addicitur, & præficitur.

2. *ATTENTA OBLIGATIONE*. Eremitæ habentes requiſita in Formula contenta, nempè ſi ſuſceperint habitum de manu Epiſcopi, ſi ſervitio alicujus Eccleſiæ ab eodem fuerint deputati, & ſi vivant ſaltem ex pacto ſub illius obedientia, gaudent privilegio Fori, & Canonis juxtà Sententiam, quam tenent Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 39. *num.* 45. & *in Summ. deciſ. Apoſtol. collect.* 324. *num.* 2. Fagnan. *in cap. Nullus num.* 61. & 62. *de for. comp.* Nicol. *lucubr. canon. lib.* 5. *tit.* 39. *num.* 109. §. 3.

3. Et quod habeant privilegium Clericorum dicit Gloſ. *in cap. Qui verè verb. Sacro* 16. *quæſt.* 1. Quamquam oppoſitam Sententiam tenentibus relatis, quæſtionem indeciſam relinquant Donat. *de Regul. tom.* 4. *tract.* 14. *quæſt.* 1. Paſſerin. *de ſtat. homin. tom.* 3. *quæſt.* 188. *art.* 8. *num.* 28.

4. *IN CUSTODEM, ET SERVITIO DICTÆ ECCLESIÆ DEPUTAMUS*. Deputatio Eremitæ pro cuſtodienda Eccleſia poteſt pertinere ad Laicos de Univerſitate cum approbatione tamen Ordinarii *Sac. Congreg. Concilii in Albanen.* 10. *Maii* 1692. Verum Epiſcopus in approbando tales homines, & præſertim Ultramontanos, qui ad noſtram Italiam adveniant, immò, & ſæpè vagantur, quam alios alienigenas, cautè, & lentè procedat, & moram faciat, donec de moribus, religione, & vita certioretur: Nàm non ſemel accidit, quod hi veniunt ad Nos in veſtimentis ovium, intrinſecus autem, vel ſunt Hæretici, vel homines perditi facinoroſi, girovagi, circumcelliones, qui Provincias luſtrant in ſpiritu libertatis, & carnis, gulæque illecebris ſervientes flagitioſè vivunt.

5. Quos igitur mores Religioſo habitu non correſpondere, aptitudinemque ſervitio Eccleſiæ non habere compertum habeat, aut de eorum honeſtate,

ſtate, vita, & religioſitate rumor, ſeu ſuſpicio ſit, vel juxtà modum ab eodem Epiſcopo eis præſcripto, vivere renuant, & contemnant à Diœceſi abire compellat juris remediis, nè iſti Pſeudomonachi bonos mores Subditorum corrumpant, ut monet Text. *in cap. Quidam Monachi, & cap. ſeqq.* 16. *quæſt.* 1. Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 4. *tract.* 14. *quæſt.* 2. *num.* 7.

Licentiæ aſſumendi habitum Tertiariæ.

FORMULA XIV.

SUMMARIUM.

1 *Habitum Tertiariæ, non debet ab Epiſcopo concedi, niſi ſervatis conditionibus præſcriptis à Sac. Congreg. Concilii.*

Tertiariæ habentes requiſita gaudent privilegio fori, & exemptione à gabellis.

N. Epiſcopus N.

Dilecto Nobis in Chriſto N. ſalutem, & benedictionem in Domino.

UT Tu, quæ bonis moribus imbuta, bonæque frugis, & laudabilis vitæ exiſtis, ætate annorum quadraginta conſtituta, propria bona, ex quorum fructibus honeſtè vivere vales, poſſides, & non cum aliis viris, quam cum tuis conſanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu conjunctis habitas, prout hæc omnia Nobis prævia informatione *conſtare feciſti*, Tertii Ordinis Sancti Franciſci habitum, quem poſtulaſti ſuſcipere poſſis, & R.P. N. Ord. Min. in Provinciali illum Tibi conferendi licentiam, & facultatem concedimus, & impertimur. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. CONSTARE FECISTI. Antequam Epiſcopus licentiam concedat habitum Tertiariarum aſſumendi, debet ſibi, vel ejus Vicario conſtare legitimè, de omnibus requiſitis, quæ ſigillatim ſuprà expreſſa fuerunt in Formula, ad formam præſcriptam Decretorum Sacr. Congreg. Epiſcop. & Regular. & Sac. Congregat. Concilii, quæ per extenſum referunt Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 2. *tract.* 17. *de Soror. in Sæcul. qu.* 3. *num.* 21. Nicol. *in floſc. verb. Tertiariæ num.* 4. 5. & 6. Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtol. collect.* 700. *num.* 2. Tertiariæ enim concurrentibus prædictis requiſitis, gaudent privilegio Fori, & exemptionis à gabellis *Sac. Congr. Immunit. in Interamnen.* 10 *Novemb.* 1638. *lib.* 3. *Decr. fol.* 77. *tergo*, Nicaſtren. 16. *Julii* 1628. *Lib.* 1. *Decret. fol.* 8. *Salernitana* 29. *Mai.* 1629. *Lib.* 1. *Decret. fol.* 139. *tergo.*

Licentiæ publicationis Monitorii pro habendis revelationibus.

FORMULA XV.

SUMMARIUM.

1 *Monitoria pro habendis revelationibus non publicantur in Feſtis ſolemnioribus.*

2 *Qui non habet intereſſe Monitoria pro revelationibus habendis non obtinet.*

3 Mo-

3 Monitoria pro habendis revelationibus conceduntur in ſubſidium deficientibus aliis probationibus.

4 Qui vult Monitorium jurat aliundè probationes non habere.

5 Capitula Monitorialia revidentur, & approbantur ab Epiſcopo, ſivè Vicario Generali, & non conceduntur contra perſonas certas.

6 Quibus denegentur.

7 Revelationes debent fieri in ſcriptis ſine juramento.

8 Notarii tenentur revelare Inſtrumenta per eos confecta.

Notarii poſſunt etiam Cenſuris compelli ad exhibenda Teſtamenta, in quibus ſunt legata Pia.

Notorii non revelantes legata Pia tenentur ad reſtitutionem.

9 Qui non teneantur revelare.

10 Revelationes non ſunt pandendæ partibus, donec non concedatur ab Epiſcopo publicatio, quæ debet concedi cum clauſula, quod in Civilibus tantùm uti debeant.

11 Petenti revelationes dari poteſt juramentum, quod illis non utetur, niſi in judicio Civili.

Revelationes, quæ continent infamiam, non debent concedi; ſed monito detentore, ſi reſtituere nolit, repetitis teſtibus proceditur ad Cenſuras.

12 Vel conceduntur nomina, & cognomina teſtium, quos Judex Laicus compellit ad deponendum.

Revelantes, deponentes in judicio cum juramento contrarium ejus, quod continetur in revelatione, non poſſunt puniri de falſo.

13 Monitoria ad finem revelandi non conceduntur à Prælatis inferioribus Epiſcopo, ſed debent eorum ſubditi Sedem Apoſtolicam adire.

N. Vicarius Generalis.

Tibique N. Parocho Eccleſiæ N. ſub pœna arbitrio noſtro committimus, ut receptis preſentibus, debeas tribus diebus Feſtivis *non ex ſolemnioribus* inter Miſſarum ſolemnia publicè in Eccleſia coram populo trinas publicationes facere rerum contentarum in præinſertis capitulis Monitorialibus, de quibus exponens, *cujus intereſt nullam hucuſque informationem*, nec reſtitutionem *habere potuit, quæ à Nobis reviſa, & approbata fuere*: Et poſtquam factæ fuerint, ſi aliquid Tibi pro reſtitutione facienda traditum fuerit ad Nos ſtatim tranſmittas, ſi quid verò revelatum, *ut in ſcriptis redigatur* coram Te à Cancelario Foraneo curabis: Revelationes autem *nemini pandas*, ſed clauſas, ſigilloque tuo communitas feſtines ad Nos remittere. Datum &c.

N. Vicarius Generalis N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. NON EX SOLEMNIORIBUS. Praxis ferè univerſalis eſt, quod Monitoria ſub pœna excommunicationis publicanda pro habendis revelationibus, non legantur, in diebus Nativitatis, Reſurrectionis, & Aſcenſionis Domini, neque in diebus Pentecoſtes, & Corporis Chriſti, ut tradunt Nicol *lucubr. Can. lib. 5. tit. 39. de ſent. excomm. poſt num. 23.* Barboſ. *alleg. 96. num. 2.* Guazzin. *tamen in tract. ad defenſ. Animar. lib. 2. defenſ. 2. cap. 17. num. 79.* tenet, quod poſſint etiam concedi pro dictis diebus ſolemnioribus.

2. *CUIUS INTEREST.* Qui non habet intereſſe Monitoria hujuſmodi non obtinet, ut docent Ricc. *prax. For. Eccleſ. part. 1. reſolut. 248. numer. 1. & ſeqq.* Lazar. *quæſt. Can. ſect. 1. qu. 9. n. 2.*

3. *NULLAM HUCUSQUE* IN-

INFORMATIONEM HABERE POTVIT. Si enim veritas facti in capitulis expoſita aliundè per ſcripturas, vel teſtes, poſſet haberi, tunc Monitorium non conceditur, quia datur ſolummodò in ſubſidium pro rebus occultis, & ubi deficiunt aliæ probationes Lazar. *quæſt. Canon. ſect.* 1. *quæſt.* 9. *& quæſt.* 15. *per tot.* Barboſ. *allegat.* 96. *num.* 14 *& ſequentibus*.

4. Immò in nonnullis Provinciis mos obtinuit, ut à petente litteras Monitoriales, prius juretur in actis, ſe via juris ordinaria minimè procedere poſſe contrà occupantes res, & bona, cum nec plenam, nec ſemiplenam probationem habeat, de qua praxi Graff. *conſil. lib.* 5. *de ſent. excommun. conſ.* 6. *num.* 19. & illam commendat Lazar. *citat. loco ſect.* 1. *dicta quæſt.* 15. *num.* 6. *& quæſt.* 18. *num.* 2. & ipſe collaudo.

5. *QVÆ A NOBIS REVISA, ET APPROBATA FVERE*. Capitula Monitorialia exhibita à partibus, ab Epiſcopo, ſivè Vicario Generali revidentur, & poſtquam reviſa, & approbata ſunt, datur ſcripto in calce eorumdem commiſſio pro publicatione. Hæc autem reviſio fit debita ponderatione, & maturitate, & regulariter non admittuntur. Primò, contrà perſonas certas (quidquid dicat contrà communem Piaſec. *prax. Epiſcop. par.* 2. *cap.* 4. *artic.* 13. *numer.* 8. (& ità ſervat Dataria Apoſtolica, quæ in Monitoriis in forma ſignificavit, apponit clauſulam — *Nonnulli iniquitatis filii, quos N. ſignificans prorsùs ignorat*.

6. Secundò, ſi comparens pro alio non habeat ſpeciale mandatum Procuræ. Tertiò, ſi inſtans eſſet excommunicatus, vel notoriè criminoſus, aut Judæus. Quartò, ſi res pro qua Monitorium petitur, inſpecta rei, perſonæ, & loci qualitate, eſſet exigui ponderis, & momenti, Lazar. *quæſt. Canon. ſect.* 1. *quæſt.* 11. *num.* 1. *& per tot.* Quintò, ſi continerent delictum, vel infamiam, aut delinquentem, ut reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcopor. in Interamnen.* 22. *Aprilis* 1616.

7. *VT IN SCRIPTIS REDIGATVR*. Revelationes, quæ fiunt vigore Monitorialium debent redigi in ſcriptis, non autem ſufficit, ut revelatio fiat oretenus, ad hoc, ut cujus intereſt poſſit in judicio Civili illis uti, Lazar. *ubi ſuprà ſect.* 2. *quæſt.* 3. *num.* 2. *&* 3. Et ideò ſi publicatio fiat in Civitate, præcipitur in Monitorio, ut revelare debentes compareant in Cancellaria coram Curiæ Notario: Non tamen defertur revelantibus juramentum, quia cum revelationes fiant ad exonerationem conſcientiæ, illud non exigitur, Lazar. *ibid.*

8. Notarii tenentur revelare Inſtrumenta per eos confecta, illaque edere omnibus quorum intereſt; quia illorum officium eſt publicum, Lazar. *quæſt. Canon. ſect.* 3. *quæſt.* 1. *num.* 5. Et hinc oritur, quod ab Epiſcopo compelli poſſunt etiam Cenſuris ad exhibenda Teſtamenta in ea parte, in qua continent legata Pia, Bonacin. *ad Præceptum* 8. *Decalog. diſput.* 10. *quæſt.* 4. *punct. ultim. num.* 5. Gavant. *Manual. Epiſcop. in verb. Notarius num.* 15. Leoncil. *de privil. pauper. verb. denunciatio part.* 2. *privil.* 78. *num.* 2. *&* 3. Et quod Notarius non revelans legata Pia teneatur ad reſtitutionem, docet Graffius *deciſ. aur. part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 127.

9. Non tamen Monitorio publicato tenentur revelare. Primò reus, qui rem retinet, quia nemo ſe infamare debet. Secundò, qui retinet ſcripturas privatas, quæ vel in judicio fidem non faciunt, vel damnum ſibi, ſuiſque parentibus, & conſanguineis inferre valent. Tertiò Creditor, qui rem retinet pro ſuo certo credito, & pro compenſatione. Quartò impotens ad reſtituendum, niſi Creditor ſit in eadem neceſſitate. Quintò Creditor anterior, vel qui rem ritè præſcripſit. Sextò, qui bona fide rem alienam pretio numerato emit à Latrone ſine ſpe recuperandi pretium, ut docet Petr. Paul. Guazzin. *in tract. ad defenſ. Animar. lib.* 2. *defenſ.* 2. *cap.* 17. *à num.* 65. *ad* 70.

10 *NEMINI PANDAS*. Non ſunt partibus pandendæ revelationes ante conceſſam per Epiſcopum, vel Vicarium publicationem, & ideò debent remitti è locis Diœceſis ſigillatæ, Lazar. *ubi ſuprà ſect.* 4. *quæſt.* 9. *num.* 7. *&* 8. At in Decreto conceſſionis

reve-

Digitized by Google

revelationum apponatur clauſula — *Ut inſtans illis non utatur, niſi pro Civili intereſſe, & civiliter tantùm agat, aliàs revelationes ipſæ, neque in judicio, neque extrà fidem faciant*, quia in Criminalibus nihil probant, ut reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcop. in Senogallien. 5. Julii* 1619.

11. Vel exigat Epiſcopus à petente copias revelationum juramentum, quod illis non utetur, niſi in judicio Civili, ſic reſcripſit *Sac. Congreg. Epiſcop. Epiſcopo Peruſino 5. Maii* 1593. *& Marſicano* 21. *Martii* 1589. Et ſi revelationes continerent infamiam, vel aliquid aliud, ex quo oriri poſſet ſcandalum, tutius erit illarum copiam denegare: Et tali caſu monito detentore ad reſtituendum, ſi pertinaciter, & indurato corde nollet reſtituere, repetitis teſtibus cum juramento, poterit excommunicari, Januen. *prax. cap.* 1. *num.* 7 *circa medium*, Lazar. *ubi ſuprà ſect.* 1. *quæſt.* 10. *num.* 16. Piaſec. *prax. part.* 2. *cap.* 4. *art.* 13. *num.* 19. *Sac. Congreg Epiſcoporum in Gallipolitana 7. Junii* 1594.

12. Vel poterunt concedi nomina, & cognomina teſtium tantùm, qui revelarunt, quos Judex Laicus compellet ad deponendum, & hanc eſſe praxim Curiæ Archiepiſcopalis Neapolis dicit Ricc. *prax. For. Eccleſ. par.* 1. *reſol.* 252. *num.* 4. *& reſol.* 254. *num.* 3. Si autem revelantes contrarium deponerent in judicio cum examinantur cum interrogatoriis, ſtandum eſſet huic poſteriori depoſitioni, factæ cum juramento, & non primæ revelationi, nec puniri poſſent de falſo, Felin. *in cap. Cum tua de teſt.* Lazar. *quæſt. Can. ſect.* 2. *quæſt.* 4. *num.* 6. Hujuſmodi enim teſtes, qui deponunt metu Cenſurarum pro exoneratione conſcientiæ de facto veriſimili probant, ut dixit Rot. *de teſte unico coram Peutinger. deciſ.* 21. *num.* 30.

13. Eſt hic notandum, quod monitiones, & capitula hujuſmodi, non poſſunt decernere, nec concedere Abbates, aliivè Prælati inferiores, quaſi Epiſcopalem juriſdictionem exercentes, ſed pro illis obtinendis debent eorum Subditi Sedem Apoſtolicam adire, ut declaravit *Sac. Congreg. Concil.* 22. *Januar.* 1598.

Monitorii publicandi.

FORMULA XVI.

D' Ordine di Monſig. Veſcovo N. (ò Vicario Generale) & ad inſtanza di N. *ſi fà canonica monitione* à tutte, e ſingole perſone niuno eccettuato, che haveſſero; teneſſero, & occupaſſero, ò chi ſapeſſe, che altri haveſſero, teneſſero, celaſſero, & occupaſſero qualſivoglia ſorte di Beni ſpettanti, & appartenenti agli Eredi di N. come Terreni, Poſſeſſioni, Caſe, Vigne, Prati, Crediti, Cenſi, Animali, Mobili, Maſſaritie di Caſa, panni di lino, lana, ò di ſeta, grano, vino, orzo, legumi, oro, argento monetato, e non monetato, gioje, perle, anelli, ferro, ſtagno, piombo, ottone, rame, e qualſivoglia ſorte di metallo, ò ferro, ſcritture publiche, e private, ò Libri ſtampati, ò ſcritti, & ogni altra coſa ſpettante à N. che quelli, che le ritengano, & occupano, debbano intieramente reſtituirle al detto N. e chi lo sà rivelarlo in ſcritto avanti N. nel termine di giorni quindici, aſſegnandoſi cinque giorni per il primo, cinque per il ſecondo, e cinque per il terzo ultimo, e perentorio termine, quale ſpirato, ſi verrà alla fulminatione della ſcommunica. Volendoſi però, che le rivelationi ſe accaderà, che ſiano fatte non poſſano ſervire, ſe non che per l'intereſſe, e giudizio Civile.

ADNO-

ADNOTATIO.

SI FA' CANONICA MONITIONE. Facta promulgatione Monitorii, & deinde relatione Epiſcopo in ſcriptis, ſi nullæ fuerint datæ revelationes, vel tantùm una, aut duæ, antequam ad excommunicationis Sententiam procedatur, ſolent Epiſcopi iterum Parocho præcipere, ut renovet publicationem cum termino aliorum octo dierum, & quatenus nemo alius compareat, parte inſtante proceditur ad fulminationem Sententiæ, quæ ſequenti Formula, aut ſimili concipitur.

Fulminationis Sententiæ.

FORMULA XVII.

SUMMARIUM.

1 *Quid ſervet Parochus in publicatione excommunicationis contrà non revelantes.*

2 *Qui ſint effectus excommunicationis.*

Noi N. Veſcovo N. (ò Vicario Generale.)

COll'autorità ordinaria c'habbiamo da' Sacri Canoni, e dal Concilio di Trento *ſcommunichiamo* tutte quelle perſone di qualſivoglia ſtato, grado, e conditione ſi ſiano, che non ſono comparſe nel termine, e termini loro prefiſi a fare la reſtitutione, ò rivelatione delle coſe contenute, & eſpreſſe nel già detto Monitorio in ogni luogo, che ſi troveranno, dichiarando, che tutte le predette perſone, come ſopra, ſcommunicate come membri putridi, e ſeparati dalla communione de' fedeli ſono privi, incapaci, & indegni d'ogni bene ſpirituale, e della participatione delle buone opere, & in eſſa ſcommunica ſtiano fin tanto che uſciti dal peccato colla reſtitutione, ò revelatione meritino d'eſſere aſſoluti. Dato &c.

N. Veſcovo (ò Vicario Generale N.)

N. Cancellario Epiſcopale.

ADNOTATIONES.

1. SCOMMVNICHIAMO. Parochus, vel alius Eccleſiæ Rector, dum publicè in Eccleſia Sententiam excommunicationis fulminat, tenet manibus candelam accenſam, & in fine candela in terram projecta, & extincta, pedibus eam conculcat, interim campana Eccleſiæ paulatim pulſante, juxtà formam traditam à *Joanne XXII. in Extravag. commun. unica de furt.*

2 Ut autem populus effectus excommunicationis pertimeſcat, & cœremoniarum Eccleſiæ ſignificationem percipiat, Parochus poſt publicatam Sententiam, immediatè illum inſtruat. Primò, quod ipſe Sacerdos Chriſtum repræſentat excommunicantem. Secundò, quod projectio candelæ, & ejuſdem extinctio, & campanæ pulſatio, excommunicatum quaſi

quaſi mortuum ſignificat, utpotè à Chriſti corpore, tamquam palmitem à vite præciſum. Tertiò, quod conculcatio candelæ pedibus facta, patefacit, excommunicatum ſic ab Eccleſia ejectum, traditum eſſe Dœmoni torquendum, & ab eodem, & Angelis ejus in Inferno conculcandum, niſi reſipiſcat. Quartò, quod excommunicatus in hac vita inſervit Diabolo (qui poteſtatem habet in eo, ſicut in pecore) & utitur eo, ſicut ruſticus Aſino.

Licentiæ celebrandi Miſſam pro Sacerdote alienæ Diœceſis ſtatim non diſceſſuro.

FORMULA XVIII.

SUMMARIUM.

1 *Licentia Miſſam celebrandi in Diœceſi, Presbyteris exteris, quibus conditionibus ſit concedenda.*

N. Veſcovo N.

Concediamo licenza di celebrare la Santa Meſſa nelle chieſe di queſta Città, e Dioceſi (eccettuate le Chieſe delle Monache) al R. D. N. d' età d' anni . . . Sacerdote della Dioceſe N. come conſta per lettere commendatitie del ſuo Ordinario in data delli . . . eſibite nella noſtra Cancellaria, *colle infraſcritte conditioni*.

Che non habiti in caſe dove ſiano Donne; Non tenga Serva, ò Maſſara in caſa ſua benche Parente, ſenza noſtra licenza in ſcritto.

Che nelli giorni Feſtivi aſſiſta nella Chieſa Parochiale, ſotto cui ſarà la ſua habitatione alle Meſſe cantate, e Funzioni ſolenni.

Che debba confeſſarſi ſacramentalmente almeno vna volta la Settimana, e notarſi ogni volta, che celebrerà Meſsa, nel Libro della Chieſa ove havrà celebrato.

Che porti la chierica e tonſura decente de' capelli, e celebri ſempre in Città con veſte talare ſotto pena di ſoſpenſione à Divinis, intendendoſi proibite per queſt' effetto le veſti finte, e lacere.

Che nella renovatione della preſente licenza debba portar fede giurata del Parocho, ò del confeſſore d' haver adempite le dette condittioni, e d'eſſere viſſuto eſemplarmente, altrimente, non gli ſi concederà altra licenza, e la preſente vaglia per ſei meſi. In fede &c.

N. Veſcovo (ò Vicario Generale) N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancelliero Epiſcopale.

ADNOTATIO.

1. *COLLE INFRASCRITTE CONDITIONI.* Conditiones, quæ includuntur in hac Formula licentiæ pro Sacerdotibus exteris, & ad tempus commoraturis in Civitate, aut alio loco Diœceſis, ſunt valdè utiles, ad explorandos mores Presbyterorum vagantium, & ſæpè adventantium ex cauſa non bona, à Diœceſibus conterminis: Undè Epiſcopus in praxi ab illis non recedat, quia ipſum non penitebit ſervaſſe.

Licentiæ fundandi Monaſterium.

FORMULA XIX.

SUMMARIUM.

1 *Regulares Sancti Franciſci Ordinis Minoris Obſervantiæ Mo-*

Monaſteria non poſſunt erigere ſine conſenſu Diffinitorii Provinciæ.

2 *Ordinarius non poteſt concedere licentiam nova Monaſteria fundandi, niſi ſervata forma Conſt. Apoſtol. Clem. VIII. & Gregor. XV. & Vrbani VIII.*

3 *Conſtitutiones Apoſtolicæ pro exigendis novis conventibus ſunt ſervandæ etiam extrà Italiam.*

4 *Neque in translatione Conventus, qui fit in alio ſitu ejuſdem loci.*

5 *Etiamſi fiat propè alium Conventum non ſervata diſtantia à privilegiis opponentium requiſita, & num. 6. 7. 8. & 9.*

10 *Declaratur Decretum contrarium.*

11 *Nec ſervandæ ſunt in Domibus Congregationum Presbyterorum Sæcularium collegialiter viventium.*

12 *Item ſervandæ ſunt in erectione Conventuum tàm Regularium Mendicantium, quàm non Mendicantium.*

13 *Item in reaſſumptione Conventus antea derelicti.*

14 *In reaſſumptione Conventus derelicti, non reaſſumuntur jura præcedentiæ, niſi expreſsè concedantur.*

15 *Hoſpitia Regularium non ſunt toleranda, niſi ſervatis conditionibus præſcriptis à Sacra Congregatione, & nu. 16.*

17 *Non tamen ſervandæ ſunt dictæ Conſtitutiones in erectione Monaſteriorum Monialium, & nu. 18.*

19 *Conſervatoria non fundantur, neque eriguntur, ſed tolerantur, & afferuntur exempla, & nu. 20.*

Conſervatoria licèt viſitentur ab Epiſcopo non per hoc cenſentur apprebata.

21 *Quæ ſint obſervanda in erectione Conventus Monialium.*

22 *Moniales debent ſtare ſub juriſdictione Ordinariorum, & afferuntur exempla num. 23. 24. & 25.*

26 *Monaſterii unius fundatio acquirit antianitatem pro aliis Monaſteriis ejuſdem Ordinis.*

27 *Religioſi Ordinis S. Franciſci non poſſunt in fundatione recipere aſſignamenta pro victu, neque legata perpetua Miſſarum.*

28 *Regulares, qui bona poſſident in communi licèt privilegio Mendicantium gaudeant, poſſunt ad novam Conventus fundationem admitti cum obligatione non quæſtuandi.*

29 *Et etiam cum obligatione, & prohibitione acquirendi ſtabilia, etiam ſine Beneplacito Apoſtolico.*

30 *In conceſſione licentiæ pro nova fundatione Conventus præſervanda ſunt jura Parochi.*

31 *In fundatione novi Conventus exigitur ſimul conſenſus Ordinarii, & Sedis Apoſtolicæ.*

32 *Licentia fundandi nova Monaſteria poteſt dari à Vicario Generali, niſi habeat ſpeciale mandatum.*

33 *Fundationes Cappuccinarum non admittuntur ſine certo, & perpetuo Aſſecuratore.*

34 *Aſſecuratores debent eſſe loca Pia: At aliquandò admittuntur etiam perſonæ particulares facultatibus idoneæ, & afferuntur exempla.*

35 *Moniales non debent habere proſpectum in Eccleſiam Sæcularium, nec Regularium virorum.*

N. Epiſcopus N.

Tibi R. P. N. Ordinis N. Provinciæ N. Provinciali, & una cùm Diffinitorio, *cujus conſenſum exhibuiſti*, ac ſervatis in reliquis Conſtitutionibus Ordinis, *conſtito* Nobis duodecim Religioſos tuæ Religionis commodè ſine aliorum detrimento ſuſtentari poſſe, Monaſterium, ſeù Conventum in loco N. hujus noſtræ Diœceſis *extruere*, *& fundare poſſis*, ſine tamen præjudicio *Eccleſiarum Parochialium* dicti loci, ac noſtræ Cathedræ, licentiam, & facultatem, *quantum ad Nos ſpectat*, concedimus, & conſenſum præſtamus, dummo-

dummodò aliquid revelans, quod fundationi obſtare poſſit, non ſuperveniat Datum &c.

N. Epiſcopus N

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *CUJUS CONSENSUM EXHIBUISTI.* Apud Minoritas Obſervantes, nova Monaſteria non eriguntur, neque iàm erecta deferuntur ſine conſenſu Diffinitorii Provinciæ, ut teſtatur Lantuſch. *in Theat. Regular verb. Conventus num.* 6. & propterea ſi agatur de fundatione Monaſterii huius Religionis, conſenſu Diffinitorii non exhibito, non erit locus erectioni, quamvis cætera requiſita concurrant *Sacr. Congreg. Epiſcop. in Aquinaten. pro loco Arcis* 12. *Februar.* 1694.

2. *CONSTITO NOBIS.* Licentia Ordinarii pro novis exigendis Monaſteriis, præſertim Mendicantium, non eſt concedenda, niſi conſtito, quod Religioſi de novo introducendi poſſint abſque præexiſtentium detrimento congruè ſuſtineri, & ſervata forma Conſtitutionum Apoſtolicarum Clem. VIII. & Gregorii XV. ut tradunt Paſqualig. ad Lauret. de Franc. *part.* 1. *nu.* 421. qui propoſitionem hanc ſic firmat — *Cum autem debeat Ordinariis conſtare de commoda ſubſtentatione abſque præexiſtentium detrimento, ſi verè non conſtaret, nulliter procederent concedendo erectionem, & graviter peccarent, nàm in re gravi violarent Conſtitutionem Pontificiam.*

Idem ſimilibus verbis firmat quoque Ventrigl. *prax. rer. notabil. part.* 1. *adnotat.* 18. *num.* 10. ibi — *Nota primo, quod Epiſcopus, vel alius Ordinarius, non debet concedere licentias pro erectione novorum locorum, niſi ſervata forma prædictarum Conſtitutionum, & ſignanter, non niſi eis conſtito, quod in loco erigendo duodecim Religioſi ali, & inhabitare poſſint, Et num.* 22. ibi — *Nota tertio in hujuſmodi novis erectionibus debere conſtare Ordinariis, Religioſos in ſtatuto numero duodecim poſſe abſque detrimento aliorum Regularium intrà diſtantiam quatuor milliarium commodè, & congruè manuteneri.*

3. Conſtitutiones autem, de quibus hic ſermo eſt, innovavit, & iterum ſervari mandavit Urb. VIII. ſua Bulla impreſſa *in tom.* 4. *Bullar. la* 25 quæ ſervandæ ſunt non ſolùm in Italia, ſed etiam in aliis Provinciis ultrà Montes, ut declaravit *Sacr. Congregat. Propagandæ Fidei de anno* 1638. teſte Nicol. *in floſc. verb. Conventus numer.* 1. & iterùm roboravit Innoc. X. Conſtitutione, quæ incipit *Inſtaurandæ* §. 5. & omnes in Appendice bujus Operis per extenſum dabuntur.

4. *EXTRUERE, ET FUNDARE.* Non ſunt enim prædictæ Conſtitutiones ſervandæ in traslatione Conventus, qui fit in alio ſitu ejuſdem loci, vel ob periculum ruinæ fabricæ Conventus antiqui, vel in ſalubritatem aeris, vel aliud grave incommodum; quia hæc non dicitur nova fundato, & oppoſitiones aliorum Regularium obſtare non valent ſic reſpondit *Sacr. Congregat. Epiſcop. in Gerunden.* 19. *Septembr.* 1687. his verbis — *Sacra &c. in cauſa, & cauſis vertentibus inter Fratres Carmelitas Calceatos Civitatis Gerunden. ex una, & PP. Societatis Jeſu, Carmelitas Excalceatos ejuſdem Civitatis, & litis Conſortes partibus ex altera, de, & ſuper translatione, fundatione, & conſtructione Eccleſiæ, & Conventus dictorum Fratrum Carmelitarum Calceatorum in Domibus de Abrich per ipſos inhabitatis, partibus auditis, referente Eminentiſſimo S. Ceciliæ cenſuit, & declaravit, ſupradictæ translationi, fundationi, & conſtructioni Eccleſiæ, & Conventus eorumdem Fratrum Carmelitarum Calceatorum in præfatis Domibus de Abrich, Conſtitutiones Apoſtolicas non obſtare.*

Digitized by Google

ſtare. Cujus Decreti exemplar authenticum habeo.

5. Verumtamen ſi translatio fieret ad ſitum, in quo reperirentur conſtructi alii Conventus, qui privilegium habent, quod nova Monaſteria non erigantur, niſi ſervata certa diſtantia, dubium oriretur, an Regulares præexiſtentes poſſent ſe opponere translationi? Nàm cum aliàs contigiſſet caſus inter PP. Cappuccinos, & Min. Obſervantes Corleonis Diœceſis Montis Regalis Sac. Congreg. Epiſcop. ſic reſpondit — *Sacra, &c. ad relationem Eminentiſſimi Cæſarini, utraque parte informante, iterùm negocio maturè diſcuſſo, cenſuit Conſtitutiones, & Decreta Apoſtolica ſuper novorum Conventuum erectionem edita, etiam in qua parte diſponunt de diſtantia ſervanda inter Conventus jam erectos, & erigendos, non habere locum cum mutatur ſitus Conventuum jam erectorum in eodem loco, ac proindè ſtandum eſſe in deciſis, præmiſſis, cæteriſque contrariis non obſtantibus Romæ 9. Maji* 1642. cujus Decreti exemplar eſt apud me pariter authenticum.

6. In alia verò Panormitana inter PP. Olivetanos, & PP. Carmelitas Calceatos, in qua opponebatur diſtantia novæ fabricæ Conventus transferendi, ad relationem clar. mem. Card. Petrucci ſub die 1. Junii 1696. reſpondit — *Non eſſe locum translationi*.

7. Et in Argentina inter PP. Cappuccinos, & PP. Minores de Obſervantia Reformatos, in qua pariter opponebatur intercapedo novæ fabricæ, ad relationem Card. Denkoff. ſub die 28. Martii 1697. cenſuit — *Eſſe locum translationi facto verbo cum Sanctiſſimo*.

8. Et demùm, quod translatio Conventus non ſit licita, non ſervata diſtantia juxtà privilegia aliquarum Religionum, quatenùs fiat oppoſitio, tenent Donat. *prax. rer. Regular. tit. de Monaſter. ædific. tom.* 1. *par.* 2. *tract.* 1. *quæſt.* 26. *num.* 6. 7. & 8. Paſſerin. *in cap. unico num.* 87. *de exceſſ. Prælat. in ſexto*, qui Authores plura Decreta allegant, quibus eorum opinio comprobata remanet, Pignatell. *conſ.* 12. *tom.* 10.

9. Aſt horum Sententia licèt de juris rigore videatur verior, ex eo quia privilegiis de diſtantia ex diverſa cauſa conceſſis nullibi derogatum appareat: Nihilominùs, ut experientia demonſtrat non ſervatur in magnis Civitatibus, non ſolùm quia privilegia hujuſmodi ſunt antiquata, ſed etiam quia de æquitate, quod Tibi non nocet, & alteri prodeſt concedere compelleris, *l.* 2. *§. Item varrus ff. de acq. plur. arc.* & magna æquitas temperat rigorem juris, ut loquendo de ſervitutibus dicit Tuſch. *litt. P. concl.* 863. *num.* 12. Præjudiciaque non ex iſta nova cauſa, ſed à jam præexiſtenti proveniant.

10. Sicque tenendum arbitror, quod quando nova fabrica non extollatur ad æmulationem, aut indè notabile præjudicium luminibus vicinæ non inferat, vel ſervitutem intolerabilem proſpectus non inducat, aut imponat, Regulares præexiſtentes non poſſint ſe opponere translationi, quamvis diſtantia à privilegiis requiſita non ſervetur; & hoc probant Decreta ſuprà relata in Montis Regalis, & in Agrigentina; quibus contrarium non eſt aliud emanatum in Panormitana, quia Olivetani, qui translationem poſtulabant ſuccubuerunt, non quia unicè eis obſtaret diſtantia oppoſita à Carmelitanis, ſed præcipuè quia Ordinarius aſſenſum translationi non dederat: ut patet ex toto integro reſcripto in Voto dictæ Cauſæ extenſo tenoris ſequentis — *Non eſſe locum translationi, & ſcribendum Archiepiſcopo juxtà mentem, & mens eſt, quod exquiratur præciſa mens, & voluntas Archiepiſcopi*.

11. Neque ſub lege dictarum Conſtitutionum comprehenduntur Congregationis Presbyterorum Sæcularium collegialiter viventium, & ſola auctoritate Ordinarii fundatæ, & erectæ, ità deciſus refert Nicol. *in floſc. verb. Conventus n.* 1. ibi — *Sub Decretis ſuper erectione novorum Conventuum non comprehenduntur Congregationes Presbyterorum Sæcularium in communi viventium, erectæ auctoritate ordinaria* 1623. *Capaccio* 13. *Januarii*; Et hanc Sententiam tenuit quoque *Sacr. Congregat. Concil.* 9. *Auguſti* 1625. *Ex lib.* 12. *Decret. fol.* 298. & fusè tuetur (contrà exploſa) Paſſerin. *in c. unico n.* 35. *& ſeqq. de exceſſ. Prælat. in ſexto tom.* 3. *pag. mihi* 369.

12. Verùm è contra ſervanda ſunt in erectione Conventuum Religioſorum tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, quia præjudicium præexiſtentium conſideratur non tantùm quoad quæſtum, ſed etiam quoad receptionem Sacramentorum, & ex quocumque alio capite reſultante Paſqualig. ad Franch. *par.* 1. *quæſt.* 22. *num.* 480. Pignatell. *conſult.* 179. *num.* 41. & 42. *tom.* 1. & à PP. Societatis Jeſu, ut probat Fagnan. *in cap. Non amplius num* 52. & 53. *de inſtit. Sac. Congregat. Epiſcop. in Montis Regalis* 21. *Aprilis* 1690.

13. Item ſervanda ſunt ab illis Regularibus, qui redeunt ad Monaſteria, quæ anteà dereliquerant, ut reſpondit *Sac Congregat. Epiſcop. Archiepiſcopo Turritano* 17. *Novembris* 1617. his verbis. — *Cum Archiepiſcopus Turritanus Sacram hanc Congregationem conſuluiſſet, an in reaſſumptione Conventuum Fratruum Minorum de Obſervantia ſuæ Diœceſis, quos ipſi jam pridem deſeruerant, ſervandum ſit Decretum fel. record. Clemen. Papæ VIII. ſuper novorum Conventuum erectione editum, Illuſtriſſimi ejuſdem Congregationis PP. id omninò ſervandum eſſe cenſuerunt.*

14. Et hinc oritur, quod in reaſſumptione Conventus derelicti, & poſteà ex gratia reſtituti, non reviviſcunt jura præcedentiæ, quibus anteà Regulares illius potiebantur ſuper alios exiſtentes in loco: Niſi fortè reſtitutio concederetur ex juſtitia, vel etiam ex gratia, ſed plenariè quoad omnia: Cæterùm ſi Regulares reſtituantur ſimpliciter ad locum, præcedentia in Proceſſionibus, & aliis actibus, debetur præexiſtentibus, quia talis reaſſumptio, ſeù reſtitutio habetur pro nova fundatione, *Sac. Congreg. Rituum in Senogallien. Præcedentiæ referente Eminentiſſimo Pamphilio* 21. *Januarii in prima, &* 1. *Septembris* 1696. *referente in ſecunda Cauſæ propoſitione clar. mem. Card. Petruccio.*

15. Item, non ſolùm Decreta Apoſtolica ſervanda ſunt in fundatione Conventuum, ſeu rigidiùs in apertione Hoſpitiorum, quæ permitti nullatenùs debent ab Ordinariis, (poſtquam Regulares obtinuerint licentiam à Sacra Congregatione) niſi ad unguem ſervatis conditionibus pro Hoſpitiis præſcriptis in ſequenti Decreto emanato in Cauſa Calaguritana de Bilbao, quod eſt — *Patres Carmelitas Diſcalceatos poſſe continuare in Hoſpitio, vel potius ipſum reducere ad Hoſpitium Sæculare cum habitatione, quæ tantummodò deſerviat pro recipiendis Religioſis itinerantibus, quod in illo nulla ſervetur forma Regularis, non erigatur Eccleſia, ſeù Oratorium formale cum Janua in publica via, ſed tantùm Oratorium internum ad effectum inibi Miſſas, & Orationes privatas pro eorum ſpirituali uſu tantum celebrandi. Quod in illo Sacramenta non adminiſtrentur, nec fiant publicæ Conciones, nec Divina, aliæque functiones peragantur, non tumulentur Cadavera, nec retineatur campana, nec aliquod ſignum, quod vero Conventui adaptetur, & tranſcendat naturam, & conditionem meri, & ſimplicis Hoſpitii Sæcularis, addita prohibitione quæſtuandi, necnon quod Regulares ad illud ſe transferentes non aſſumant titulum Præſidentis, vel alterius Officialitatis, ſubjiciendo ulteriùs in caſum contraventionis ipſo facto pœnis contrà Religioſos degentes extra Clauſtra, non obſtante quacumque exemptione, aliiſque arbitrio Sac. Congregat. Et quod ſuper Obſervantia præmiſſorum Provincialis, & Diffinitorium validè ſe obligent coram Epiſcopo, qui Inſtrumentum dictæ obligationis ad eamdem Sac. Congregat. tranſmittat. Romæ decimaquinta Septembris* 1690.

16. Hanc Hoſpitii legem eadem *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regular.* ſervari mandavit *in Atrien. Hoſpitii à PP. Diſcalceatis S. Auguſtini* 31. *Auguſti* 1691. *& in Veliterna à Carmelitis Diſcalceatis* 5. *Decembris* 1692. *in utraque referente clar. mem. Cardin. Petruccio.* Undè ſi Epiſcopus in ſua Diœceſi Regulares contrà præſcriptam formam hoſpitari reperiat, utatur jure ſuo, & Sac. Congreg. inſtructam reddere feſtinet.

17. An verò cenſura dictarum Conſtitutionum comprehendat fundationes Monaſteriorum Monialium: Tambur. *de jur. Abbat. diſput.* 33. *quæſt.* 1. *per tot.* Donat. *de Regular. tom.* 1. *pat.* 2. *tract.* 1. *quæſt.* 21. *pariter per tot.* tenent, quod ſic.

Sed

Sed tu una cum Paſqualig. *ad controv.* de Franch. *par.* 1. *num.* 478. & 479. contrarium ſequere, ſicuti, & ipſe ſequor. Quia Monaſteria Monialium non fundantur in paupertate, ſed cum aſſignatione, & redditibus certis, qui ſufficiant pro illarum manutentione; Ceſſatque omne aliud præjudicium à Conſtitutionibus Apoſtolicis, & DD. conſideratum tàm quoad quæſtum, quàm quoad perceptionem Sacramentorum, ac eleemoſynarum pro Miſſis, necnon Sepulturæ.

18. Et hanc Sententiam veriſſimam eſſe demonſtrat praxis Sac. Congr., quæ requiſita Conſtitutionum Apoſtolicarum, de quibus nunc loquimur, non exigit pro Monialibus, ſed habita informatione, & conſenſu Epiſcopi Ordinarii, ac conſtito fabricam Monaſterii eſſe capacem, & in omnibus ſuis partibus abſolutam, dotemque eſſe tutam, ac ſufficientem ſaltem pro duodecim Monialibus, concedit gratiam fundationis, nemine alio vocato, ut decies, & vigeſies per ſpatium 14. annorum, vidi, præmanibus Decreta habui, & extendi.

19. Conſervatoria autem Puellarum, quæ collegialiter vivunt abſque Voti ſolemnibus, & Clauſura, non eriguntur, neque fundantur, ſed tolerantur ad cuſtodiendam honeſtatem Puellarum pauperum Virginum, ac Patre, vel Matre carentium: Et ideò pro his fundandis, neque pro illorum gubernio non expediuntur Decreta Sac. Congreg., ſed liberè relinquuntur ſub cura Ordinariorum locorum permiſſivè: Et exemplum habemus *in una Imolen.*, in qua cum PP. Olivetani Beneplacitum Apoſtolicum poſtulaſſent pro alienatione Eccleſiæ S. Matthæi cum Horto, & Domuncula ruinam minantibus, in Tertiarias S. Dominici pro fabrica Conſervatorii, & Ordinarius favorabiliter informaſſet *ſub die* 20. *Februarii* 1693. *ad relationem clar. mem. Card. Petrucci*, fuit reſponſum -- *Dilata*, & *informent omnes*, & *ad mentem*. *Mens eſt*, *quod Sac. Congregat. non approbat Conſervatoria neque expreſsè*, *neque tacitè*, *ſicuti eveniret*, *ſi concederetur Beneplacitum*.

20. In Congregatione Concilii 14. Februarii 1699. cum exponeretur ſic -- *In Civitate Panormi adjunt plures Congregationes Mulierum ſub habitu*, & *regula Sanctæ Mariæ de Mercede*, *Divi Dominici*, & *S. Thereſiæ Vota ſimplicia dumtaxat emittentium*, & *nullam habentium obligationem perpetuæ Clauſuræ*. *Ad inſtar iſtarum congregatæ de anno* 1697. *nonnullæ piæ*, & *devotæ Mulieres cum licentia Archiepiſcopi in quadam privata Domo animo ducendi vitam communem ſub regula*, & *ordine viſitationis B. Mariæ Virginis à Divo Franciſco Saleſio inſtituto*, *ſupplicarunt nuper Sanctiſſimo pro facultate tam induendi habitum dictarum Monialium cum ſola emiſſione Votorum ſimplicium*, *quàm erigendi Cappellam*, *ſeù Oratorium pro Miſſis ibidem audiendis*, *Sacramentiſque recipiendis abſque neceſſitate accedendi ad Eccleſiam PP. Oratorii*, *ſub quorum directione degunt*. *Remiſſis autem precibus ad hanc Sac. Congreg. pro Voto datæ fuerunt litteræ ad Archiepiſcopum*, *qui expoſita confirmat*, & *cenſet poſſe in omnibus indulgeri*, undè exquiritur in præſenti Congregatione -- *An*, & *quomodò petitæ facultati ſit annuendum*. Sacra Congregatio reſpondit -- *Negativè*. Et meritò, quia hujuſmodi Congregationes Mulierum ſunt contrà diſpoſitionem Bullæ Pii V. Quibus autem iſtæ Virgines collegialiter viventes ſint capaces, vide Cyriac. *controv.* 504.

Et licèt Conſervatoria hujuſmodi ab Epiſcopo viſitentur, non per hoc cenſentur approbata *Sac. Congr. Concil.* 1608. apud Nicol. *lucubr. can. lib.* 3. *tit.* 29. *de viſit. ampl.* 11.

21. In erectione autem Monaſterii Monialium Epiſcopus antequam conſenſum præbeat præ oculis habeat ſequentia. Primò, quod bona pro Dote fundationis aſſignata ſint tuta, & ſufficientia pro vita communi. Secundò, quod non erigatur in loco parvo, & in quo copia Confeſſariorum non adeſt, vel niſi Moniales ſint tam facultoſæ, ut exterum Confeſſarium valeant ſuſtentare. Sac. Congreg. Epiſcop. 13. Septembris 1583. Tertiò, quod non erigatur propè Monaſteria Virorum juxta diſpoſitionem *Can. Monaſteria puellarum* 18. *quæſt.* 2., & De-

Decretorum noviſſimorum *in Aſculana 5. Maii 1690. & in Brunduſina 16. Januarii 1693.* Quartò; quod fundator Monaſterii poteſt in limine fundationis apponere conditiones ſibi bene viſas, quamvis juri communi contrarias, & dummodo non ſint turpes, & contra bonos mores, vel jura ſibi non reſervet, quibus ſit incapax, puta eligendi Abbatiſſam gloſ. *in cap. nobis verſ. vel expone de jur. patr.* Add. ad Buratt. *deciſ. 1. numer. 15.*; & ideò tenetur Epiſcopus illas admittere, & ne laici à fundationibus retrahantur *cap. Eleutherius 18. quæſt. 2. clem. quia contingit de relig. Dom.* Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. gloſ. 5. num. 47. 102. & 103.* Barboſ. *ſupra Concil. cap. 9. ſeſſ. 22. de refor. num. 27. & 28.* Lotter. *de re benef. lib. 1. quæſt. 32. num. 14. & 15.* Quintò, quod Moniales cujuſvis ordinis, & regulæ ſint, debeant ad evitandas diſſentiones, & jurgia ſubjacere juriſdictioni Ordinariis, non autem Regularium, ſine qua conditione conſtanter conſenſum dare renuat; quia hæc conditio, quod novæ Moniales ſubjacere debeant juriſdictioni Regularium, & non proprii Ordinarii, cui de jure defertur *cap. cognovimus 18 quæſt. 2.* inter injurioſas reponenda eſt, & privatorum diſpoſitio non debet, nec poteſt generalem Conſtitutionem Canonum immutare Innoc. *in cap. Lateranen. num. 5. de præb. & dignit.* Piaſec. *prax. Epiſc. par. 2. cap. 3. art. 5. de viſit. benef. ſimplic. num* 9. Paſſerin. *in cap. religioſus §. ſanè num. 106. & ſeqq. de teſtam. in 6.* Sextò, quod præfigatur numerus Monialium *Sac. Congr. 27. Maii 1603.*

22. Et non tantum expedit, quod Monaſteria Monialium de novo erigenda ſubiiciantur locorum Ordinariis, ſed etiam jam fundata, ut melius clauſura cuſtodiatur, & non ſolum id petentibus Monialibus, ut evenit *in Orilien. 18. Auguſti 1690.* contra Auguſtinianos *in Malacitana 21. Martii 1697.* contra eoſdem, *in Januen. 24. Januar. & 13. Martii 1698.* contra Min. Obſervantes, *& in Vicen. in Hiſpania 18. Februar. 1701.* contra Carmelitas Calceatos, in quarum ultima eximitæ fuerunt Moniales à juriſdictione Regularium non obſtante fundatoris diſpoſitione, ſed etiam ex officio auctoritatem habentis, & ad omnem ſimplicem recurſum, & querelam mali regiminis, quia eſt materia favorabilis, & fit reditus ad jus commune *d. cap. cognovimus 18. quæſt. 2.*

23. Ad quod prudenter animadvertens *Sac. Congreg. in una Salernitana pro Univerſitate Terræ Ebuli*, in qua petebatur reſtitutio Monaſterii Monialium derelictum, & extinctum uſque de anno 1653. ob defectum perſonarum, quod ſubiiciebatur regimini Monachorum Caſſinenſium, conſtito, quod redditus multiplicati aſcendebant ad ſcut. 400. annua in bonis ſtabilibus, ad relationem Eminentiſſimi Card. Colloredi 13. Februar. 1692., fuit conceſſa reſtitutio cum clauſula — *Dummodo Monaſterium ſub juriſdictione immediata Archiepiſcopi remaneat.*

24. Et in alia *Pampilonen.* ad relationem clar. mem. Card. mei Petrucci noluit fundationem pro Monialibus Recollectis excalceatis approbare, ex quo juriſdictioni PP. Min. de Obſervantia ſe ſe ſpontè ſubiiciebant, ſed iuſſit ſcribi Ordinario iuxta inſtructionem dandam a Cardinali Ponente, ſub die 20. eiuſdem menſis Febr. 1699.

25. Et eiuſdem ſenſus fuit. Sac. Congr. Concilii, quæ de menſe Maii 1699. ſequendo votum traditum ab eodem Card. Petruccio *in alia Ulyſſiponen.*, novam fundationem Conventus pro Monialibus Conceptioniſtis conceſſit, & approbavit ſub conditione, quod iuriſdictioni Ordinarii plenariè ſubiicerentur.

26. Modoque redeundo ad erectionem Conventuum Virorum notandum eſt, Primò, quod fundatio unius Monaſterii acquirit antianitatem pro aliis Monaſteriis eiuſdem ordinis, licet poſteriùs, & recenter fundatis, Lantuſc. *theatr. regular. verb. præcedentia num. 11.* Pignatell. *conſult. 19. num. 13. tom. 4.* Card. de Luc. *de præemin. diſc. 25. num. 5.*

27. Secundò, quod in fundatione Conventuum Min. de Obſervantia, Reformatorum, Recollectorum, & Capuccinorum Ordinis, & Regulæ S. Franciſci, non debent recipi, nulloque modo admitti obligationes, & præſtationes annuæ

annuæ

nuæ Univerſitatum, aut particularium Benefactorum, neque legata, & onera perpetua Miſſarum, aliudque aſſignamentum pro manutentione Religioſorum introducendorum; quia horum omnium ſunt hi penitus incapaces, nec abſque culpa gravi, & violatione Regulæ, hæc recipere, aut poſſidere ſub quovis palliato nomine poſſunt. Etenim Beatiſſimus Franciſcus ſuam Religionem in vera paupertate fundavit, & vult, & præcipit, quod eius filii, & ſequaces, amplectantur regulam ſine gloſa, & in dies ex Oſtiaria mendicitate vivant, ut obſervat Carol. Ant. de Luc. *ad Ventrigl. part. 1. adnot. 1. §. 4. num. 3.*, & pleniſſimè declaravit Rot. *in Turritana legatorum ſub diebus* 10. *Januarii* 1695. *& 6. Aprilis* 1696. *coram Emerix* cuius votum exquiſierat, & exequi poſtea mandavit *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regular. ſub die* 24. *Maii* 1697.

28. Tertiò, quod cæteri Regulares, qui poſſeſſione bonorum, & annuorum redditaum capaces ſunt, quamvis Ordinum Mendicantium ſint, poſſunt ad novas fundationes admitti, recepta eorundem obligatione non quæſtuandi, ut admiſit *Sac. Congreg. Epiſc. in Tortonen. pro PP. Scholarum Piarum ad relationem clar. mem. Card. Petrucci ſub die* 4. *Julii* 1692. in qua reſcripſit — *Annuendum fundationi cum ſtrictiſſima obligatione non quæſtuandi.*

29. Immò, quod poſſint admitti cum prohibitione acquirendi ſtabilia, etiam abſque beneplacito Apoſtolico, probat Nicol. *lucubr. can. lib. 3. tit. 31. de regular. poſt num. 16. verſ. opinio Buſſembau.*: quam Sententiam non ſolum libenter ſequor, ſed optarem, quod id, quod eſt facultatis, fieret proviſione, & Decreto Apoſtolico tàm pro erigendis, quàm pro jam erectis, neceſſitatis. Quia cum Regulares poſſidentes, & Collegia habentes ubique terrarum diffuſi, maiorem partem facultatum, & ſubſtantiarum ſæcularium iam abſorbuerint, adeò ut hodiè laici Univerſitatum, & locorum pane indigeant, nè calamitatibus, & miſeriis (quæ hac noſtra tempeſtate iuſto Dei iudicio inundaverunt faciem terræ) magis in dies premantur, neceſſario ſuper hoc conſulendum, & providendum videtur.

30. *SINE TAMEN PRÆIUDICIO ECCLESIARUM PAROCHIALIUM.* Jura Parochialia præſervanda ſunt, nè Parochi iam iam ob multitudinem Regularium ad nihilum redacti, & quaſi ob exiguam partem antiquarum præeminentiarum, quam hodiè retinent, contempti, Curam negligendo, etiam mendicare cogantur, prout præſervari iuſſit *Sac. Congr. in Tiburtina fundationis Conventus* 28. *Febr.* 1698. *referente Eminentiſſimo Acciajolo.*

31. *QUANTUM AD NOS SPECTAT.* In novis fundationibus non ſolum exigitur conſenſus Ordinarii, ſed etiam Sedis Apoſtolicæ copulativè, & tàm intrà, quàm extra Italiam, & ultrà Montes, prout firmavit Rot. *coram Celſ. deciſ.* 60. *& numer.* 97. *& in Cæſarauguſtana fundationis Conventus* 18. *Maii* 1657. *coram Bevilacqua*; quod eſt contra Fagnan. *in cap. non amplius de inſtit. num.* 71. putantem, quod ultra Montes fundationes fieri poſſint cum ſola licentia Ordinariorum.

32. Hæc autem licentia dari non poteſt à Vicario Generali Epiſcopi: niſi ad hoc habeat ſpeciale mandatum, Barboſ. *ſupra concil. ſeſſ. 25. cap. 3. nu. 30. de regul.* Donat. *prax. rer. regular. tom. 1. par. 2. tract. 1. qu.* 18. Paſqualig ad Lauret. de Franch. *par. 1. num.* 305. Nicol. *in floſc. verb. Conventus ſub num. 3.*

33. Si verò ageretur de fundatione Monaſterii Monialium ſub rigoroſa primitivæ Regulæ S. Claræ, quæ bona immobilia, & ſtabilia poſſidere non valent, tunc deberet dari perpetuus Aſſecurator victus, aliàs erectio non admittitur, ut præter antiquiora Decreta relata à Nicol. *in floſc. verb. Capuccini num. 6. & verb. Monaſterium num. 7.* iterum declaravit *Sac. Congr. Epiſ. in Iſpalen. fundationis Conventus Capuccinarum Madriti 6. Julii* 1696. *referente Eminentiſſimo Colloredo.*

34. Et quamvis Aſſecuratores huiuſmodi, non debeant eſſe perſonæ privatæ, ſed Confraternitates, aut alia loca pia, quæ habeant facultates ſufficientes ad manutenendas dictas Moniales, ut

Digitized by Google

præſcribunt dicta Decreta à Nicolio *ſuprà relata*: Nihilominùs, *in una Brixien. 18. Julii* 1692. pro aſſecuratione victus novæ fundationis Conventus Capuccinarum in loco Caprioli, fuerunt admiſſæ obligationes validæ duorum Nobilium Venetorum: & *in alia Veronen. 18. Aprilis* 1698. in fundatione alterius Conventus ejuſdem Regulæ conceſſa Terræ Lonati, fuerunt admiſſæ obligationes legaliter ſtipulatæ duorum particularium dicti loci facultatibus idoneorum, in utraque referente clar. mem. Card. Petrucci.

35. Et tandem advertat Epiſcopus, quod nullo modo debet permitti, quod in fundatione Monaſterii, nec poſteà Moniales habeant proſpectum, vel retineant Crates correſpondentes in Eccleſia Presbyterorum ſæcularium, ſivè Regularium pro audienda Miſſa, ſub prætextu, quod non poſſint ob illorum paupertatem manutenere Cappellanum: ſed ubi inveniat adeſſe, & retineri, omninò mandet removeri: prout ita fieri juſſit *Sac. Congreg. Epiſcopor. in Trojana adverſus Moniales Annuntiatæ Foggiæ ad relationem clar. mem. Card. Petrucci* 27. *Februarii* 1693., quæ cum parere diſtuliſſent variis excuſationibus, iterum recurrentibus Canonicis Collegiatæ, in quorum Eccleſia proſpectus in vim Concordiæ retinebatur, 16. Novembr. 1696. eadem Sac. Congr. reſcripſit — *Epiſcopus omninò intra menſem Decreta Sac. Congregationis exequatur, & procedat ad deſtructionem tranſitus.*

Licentia exponendi Euchariſtiam.

FORMULA XX.

SUMMARIUM.

1 *Regulares non poſſunt publicè exponere Sacramentum Euchariſtiæ ſine licentia Epiſcopi.*

2 *Neque alii exempti, non habentes juriſdictionem in populum.*

3 *Confraternitates laicorum exponentes de licentia Ordinarii Euchariſtiam, Parochus ſi velit, & non Cappellanus benedicit populum.*

4 *Licentia exponendi publice Euchariſtiam eſt danda Regularibus in ſcriptis, & de ratione.*

5 *Licentia ſimpliciter conceſſa pro unica vice intelligitur data.*

6 *Licentia non extenditur ultra petita.*

7 *Licentia differt à gratia, quia illa non ligat ſucceſſorem, ſecus in gratia.*

8 *Regulares, pro quibus rebus, & caſibus teneantur licentiam petere ab Epiſcopo.*

9 *Regulares in pluribus ſubjiciuntur juriſdictioni Epiſcopi, & enumerantur caſus à n.10. ad 28.*

Regulares in Civilibus niſi habeant Conſervatorem conveniuntur coram Epiſcopo.

29 *Regulares Religionis ſuppreſſæ non remanent liberati à votis.*

30 *Regulares in quacunque alienationis ſpecie tenentur petere, & obtinere licentiam à Sac. Congr. Concilii.*

31 *Licentia alienandi datur à Sac. Congr. Concilii gratis.*

32 *Regulares Dominicani non habent jus viſitandi Confraternitates erectas in eorum Eccleſiis.*

33 *Neque ſuperintendentiæ ſpiritualis ſuper illas, quæ reperiuntur erectæ extra illorum Eccleſias.*

34 *Regulares non poſſunt apponere Interdictum in Eccleſia ipſis ſubjecta.*

35 *Regulares poſſidentes bona in communi tenentur ſolvere procurationem Viſitatori Apoſtolico.*

36 *Regulares non poſſunt ab Epiſcopo ordinari extra tempora, niſi habeant Indultum ſpeciale, & non per communicationem.*

37 *Abbates, & alii Superiores Regulares nequeunt reſidere in privatis Domibus.*

Illu-

Digitized by Google

Illuſtriſſimo, e Reverendiſſimo Signore,

IL Priore, e PP. del Convento N. di queſta Città volendo ſodisfare alla pia divotione del popolo, che lo ricerca, e per implorare dalla Maeſtà Divina la ſerenità del Cielo tanto neſſaria per la conſervatione delle meſſi nella corrente ſtagione, la ſupplicano della licenza di potere *eſporre in publico* nella loro Chieſa il Venerabile Sagramento. Che il tutto &c.

N. Priore del Convento N.

Attentis narratis, & dummodo, expoſitio fiat publicè in Altari majori Eccleſiæ decenter ornato, accenſis ſaltem ſexdecim luminibus ceræ albæ elaboratæ, non concionetur, & benedictio ſolemnis populo detur ante occaſum Solis, pro duabus vicibus intra currentem hebdomadam explendis, *licentiam petitam concedimus*. Datum &c.

N. Epiſcopus ſivè Vicarius Generalis N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 DI *POTER ESPORRE IN PUBLICO*. Expoſitio publica Ven. Sacramenti Euchariſtiæ, non poteſt fieri à Regularibus niſi de licentia Epiſcopi, & ex cauſa publica ab eodem probata, ut ſæpè ſæpius reſpondit *Sac. Cong. Epiſcop.*, & præſertim *in Cajetana* 25. *Octobris* 1602. *in Tortonen.* 27. *Maii* 1603., & alibi prout referunt ipſimet Authores Regulares Lantuſc. *Theat. regular. verb. Euchariſtia nu.* 1. & 2. Nicol. *in floſc. eodem verbo num.* 23.

2. Quod procedit etiam in aliis Eccleſiis quocunque modo exemptis, & non habentibus juriſdictionem in populum, ut declaravit *eadem Sac. Congregatio in Florentina juriſdictionis inter Archiepiſcopum, & Epiſcopum Feſulanum* 18. *Maii* 1696. *referente Eminentiſs. Card. Pamphilio*.

3. Confraternitates verò laicorum, ſi de licentia Ordinarii publicam expoſitionem Sacramenti Altaris faciant in eorum Eccleſiis, Parochus ſi velit, debet benedictionem populo dare, non autem eorum Cappellani: neque valent dictam publicam expoſitionem facere illis diebus, in quibus fit in Eccleſia Parochiali: prout partibus informantibus ſuper utroque dubio reſpondit *Sac. Congr. Concilii in Ferrarien. jurium Parochialium* 22. *Martii* 1698.

4. *LICENTIAM PETITAM CONCEDIMUS*. Licentia hujuſmodi debet dari in ſcriptis, non quia neceſſaria ſit ſcriptura: ſed ad tuenda jura Epiſcopi, nempè ad effectum, ut ſemper appareat expoſitionem publicam Euchariſtiæ in Eccleſiis Regularium fuiſſe factam, propter poſitivam licentiam Ordinarii, non autem alio titulo, ſivè Conſuetudine, quam allegare poſſent, ſi Epiſcopus aliquando licentiam denegaret, & de præteritis non appareret: Undè ſupplices libelli à Priore Conventus ſubſcripti cum reſcripto in calce, in Cancellaria debent remanere, non ſolum ad effectum prædictum, ſed etiam ut poſſit recognoſci, an conditiones in licentia præſcriptæ fuerint ſervatæ.

5. Datur autem licentia pro duabus vicibus hìc in formula: ſed ſi ſimpliciter eſſet conceſſa, pro una vice tantum intelligeretur data Gabriel. *commun. concl. lib.* 6. *de legib. concl.* 2. *num.* 12. Ricc. *collect.* 1711. ubi de licentia extrahendi frumentum, Nicol. *in floſc. verbo licentia nu.* 2.

6. Et eſt quoque notandum, quod licentia non extenditur ultra petita *c. inter. in fin.*

in fin. de fid. Inſtrum. Rot. coram Dunoz. Iun. deciſ. 451. *num.* 11. ſed reſcriptum, ſeù Decretum ſemper recipit declarationem ab inſtantia, præcibus, ſeù facto *: l.* 1. *cod. de diverſ. reſcript.* Lotter. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 4 *num.* 4. *Rot. coram Priol. deciſ.* 416. *num.* 10. *& deciſ.* 452. *nu.* 3.

7. Secundò, quod licentia differt à gratia, quia illa non eſt perpetua, nec obligat ſucceſſorem, niſi negocium ſit cæptum, ſecus in gratia Tuſch. *litt. L. concl.* 352. *num.* 20.

8. Tertiò, quod Regulares indigent licentia Epiſcopi in aliis etiam rebus, nempè Primò, in erectione novorum Conventuum, ut jam dixi *in hoc eadem tit. Form. præcedenti*. Secundò, pro editione, & impreſſione librorum, ac Theſium, *Concil. Trid. ſeſſ.* 4. *Decret. de edit. & uſu libror.* Tertiò, pro quæſtu, quem velint facere per perſonas ſæculares pro utilitate Conventus alicuius loci *Sac. Congreg. in Senogallien.* 17. *Januarii* 1692. Quartò, pro laborando, & operas ſerviles faciendo diebus feſtis. Quintò, quoties velint conciones habere: Bulla Clem. X. ſuperna. Sextò, pro alloquendis Monialibus conjunctis in primo, & ſecundo gradu quamvis regimini eorundem ſubiiciantur. Septimò, ſi curam exerceant Animarum à Cura abeſſe non poſſunt, neque ad libitum alios ſubrogare niſi petita, & obtenta licentia Ordinarii *Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *cap.* 11. *de regular. Sac. Congreg. ejuſdem in Florentina* 18. *Julii* 1678.

9. Præterea ſubiiciuntur juriſdictioni Ordinariorum locorum. Primò, ſi in numero à Conſtitutionibus Apoſtolicis præſcripto in Conventu non commorentur, & regularem diſciplinam non ſervent Urban. VIII. *conſt.* 43. *Bullar. nov. tom.* 4. Innoc. X. *in Bulla Inſtaurandæ, & Decreto Vt in parvis de quo* Fagnan. *in cap. quanto num.* 21. *de offic. ordin.* Panimol. *deciſ.* 84. *adnot.* 2. *num.* 19.

10. Secundò, ſi invitati per Edictum aliovè modo, ad Proceſſiones publicas accedere negligant, vel contemnant, ad quas etiam cenſuris compelli poſſe, communior eſt Sententia Lauret. de Franch. *contr. par.* 1. *n.* 68. *&* 78. Pignatel. *conſult.* 45. *num.* 13. *&* 14. *tom.* 3. ubi Decreta tàm Sac. Congr. Concilii, quàm Rituum id concedentia refert Panimoll. *deciſ.* 84. *adnot.* 1. *nu.* 39. 45. *&* 46.

11. Et hoc intelligitur non ſolùm de Proceſſionibus publicis, quæ fiunt in Civitate, & ubi Epiſcopus reſidet, ſed etiam de illis, quæ fiunt in aliis locis, & Plebibus ubi Regulares habent Monaſteria, juxta Decretum S. Congr. Concilii, quod ex Lezana refert Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtolic. collect.* 605. *num.* 23. ibi — *Lezana ait Sacr. Congr. Concilii declaraſſe publicas Proceſſiones, ad quas Regulares compelli poſſunt per Ordinarios eſſe, quæ fiunt in feſto Corporis Chriſti, in Litaniis, & Iubilæis publicis faciendis in Plebibus, in quibus ipſi habent Monaſteria.*

12. Tertiò, ſi cenſuras, & interdicta per Epiſcopum promulgata non ſervent *Clem.* 1. *de ſent. excommunic. innovatam à Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *de regular. cap.* 12. Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 8. *num.* 87. Sayr. *de cenſ. lib.* 3. *cap* 33. *num* 44. *Sac. Congreg. Concilii in Cæſarauguſtana interdicti* 11. *Junii* 1695. in qua declaratum fuit Milites Hieroſolymitanos ſicuti cæteros Regulares, & exemptos teneri, & obligatos eſſe ad obſervantiam Interdicti per Archiepiſcopum promulgati, non obſtante allegata in contrarium Conſuetudine immemorabili.

13. Quartò, incedentes per Civitatem, & loca ſine ſocio, vel de nocte, aut indecenter veſtiti, & ſine debita modeſtia religioſa, poſſunt per Epiſcopum in Carceribus mancipari tamquam delinquentes extrà Clauſtra, ſervata tamen forma *Concilii Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 14. *de regular. Sac. Congr. Epiſc. in Andrien.* 15. *Decemb.* 1584. *& in Ravennaten.* 12. *Septembris* 1594.

14. Quintò, exercentes Curam Animarum in Eccleſiis Monaſteriis unitis, in his quæ pertinent ad adminiſtrationem Sacramentorum, illorumque, ac Sacramentalium cuſtodiam, & cultum, Epiſcopo Diœceſano ſubiiciuntur; (dummodo Eccleſia Parochialis non ſit illius Conventus, in quo reſidentiam ordinariam habeat Generalis Ordinis), vigore Bullæ Gregorii XV. inſcrutabili, de qua Fagnan.

Digitized by Google

Fagnan. *in cap. cum Cappella de privileg. Sac. Congr. Concilii in Lauden Iuriſdictionis* 1. *Decembris* 1691., in qua plenè articulo diſcuſſo, & partibus informantibus, fuit reſolutum, Bullam præfatam non derogaſſe privilegio *cap.* 11. *ſeſſ.* 25. *de regular.* favore Generalium Ordinum conceſſo Lauret. de Franc. *controv. part.* 1. *num* 553.

15. Sextò, Curati, ſeù Vicarii dictarum Eccleſiarum Parochialium Monaſteriis unitarum, renuentes accedere, & intervenire Synodo Diœceſano, & Congregationibus caſuum conſcientiæ juris remediis ab Epiſcopo compelluntur *Sacr. Congr. Concilii in dicta Lauden. in reſponſione ad octavum, & nonum confirmata* 20. *Septembris* 1692. *juxta reſoluta in Juſtinopolitana* 24. *Septembris* 1639. *in Comen.* 16. *Decembris* 1645. *& in Foroſempronien.* 3. *Septembris* 1650. *lib.* 15. *Decret. pag.* 76.

16. Septimò, miniſtrantes Laicis Sæcularibus infirmis hoſpitantibus in eorum Conventibus Sacramenta Euchariſtiæ per modum Viatici, & Extremæ Unctionis abſque Epiſcopi, vel Parochi licentia, Cenſuras *in Clem.* 1. *de privileg* inflictas incurrunt, & poſſunt per Ordinarium etiam per Cedulones excommunicati declarari, Ricc. *prax. For. Eccleſ. par.* 2. *reſol.* 210. *verſ. duodecimo*, Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 105. *num.* 68. *Sacr. Congreg. Concilii in Nullius* 19. *Septembris* 1637 *in Cremen.* 27. *Februar.* 1649. *in Ripana* 3. *Februar.* 1652. *confirmata in Gerunden.* 13. *Februar.* 1694. & magis recenter *in Neapolitana* 5. *Junii* 1700., in qua fuerunt declaratæ validæ Cenſuræ publicatæ per Card. Archiepiſcopum contra Monachum Monaſterii Montis Oliveti, qui abſque Parochi licentia Sacramentum Extremæ Unctionis cuidam Joſepho Origlia intra ſepta Monaſterii inhabitanti miniſtraverat; nec Cadavera ſepelire, Nicol. *lucubr. Can. lib.* 5. *tit.* 28. *num.* 10.

17. Octavò, lædentes Immunitatem Eccleſiaſticam, Judex Proceſſus eſt Epiſcopus, qui eo expleto remittit delinquentes puniendos ad Superiores, Ricc. *deciſ.* 119. *num.* 2. *par.* 2. *Sacr. Congr. Immunitat. in Panormitana* 3. *Februar.* 1637.

18. Nonò, ſi Superiores moniti non doceant Religioſum reum de delicto publico, & gravi puniviſſe, poteſt Epiſcopus illorum negligentiam ſupplendo vigore *cap.* 14. *ſeſſ.* 2. *de Regular.* ipſe punire, Quarant. *in Summ. Bullar. verb. Præcedentia verſ. an in caſu*, Tambur. *de jur. Abb. tom.* 1. *diſp.* 15. *quæſt.* 7. *num.* 11.

19. Decimò, offendentes Miniſtros, & Officiales Curiæ Epiſcopi, proroganti illius juriſdictionem, & efficiuntur eiuſdem fori, adeout poſſint ab eodem puniri, & carcerari, ut declaravit, & laudavit *Sac. Congreg. Epiſcopor. in Theatina* 27. *Martii* 1692. *referente Card. Caraffa*, Sperell. *deciſ.* 160. *nu.* 31.

20. Undecimò, erigentes Altare portatile, & Sacrum facientes in Domo privatorum, ut ibidem celebrent, & Viaticum miniſtrent Regulari infirmo abſque licentia Ordinarii, poſſunt Cenſuris coerceri, & ligari, ut declaravit *Sac. Congreg. Concil. in Meſſanen.* 20. *Septemb.* 1698.

21. Duodecimò, celebrantes Miſſas in Oratoriis privatis Domicellorum diebus exceptis, vel poſtquam eadem die fuit ibidem iam celebrata unica Miſſa in Apoſtolico Indulto conceſſa, poteſt Epiſcopus in eos animadvertere, ſervata forma Concilii, ſic cenſuit *eadem Congregat. in Neapolitana* 30. *Maii* 1699.

22. Decimotertiò, Confeſſiones Sæcularium audire, nec à caſibus Epiſcopis reſervatis abſolvere non poſſunt abſque expreſſa approbatione, & licentia eorumdem, quovis privilegii, etiam maris magni, aut Cruciatæ prætextu, obſtante eis, ubique Bulla Clem. X. ſuperna. Neque extra Diœceſim Epiſcopi approbantis pœnitentes abſolvere, contra expreſſam prohibitionem dictæ Bullæ, & Decreti Urbani VIII. per extenſum relati à Barb. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 43. *num.* 210. & Decreti noviſſimi *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regular. in Luſitana Iuriſdictionis* 11. *Aprilis* 1698. *in qua referente Emminentiſſimo Card. Colloredo*, omnium votis reſolutum fuit, Conſtitutionem prædictam Clem. X. omninò à Regularibus, & pœnitentibus ſervandam eſſe, quolibet privilegio etiam Cruciatæ (pluries exploſo) non obſtante.

23. De-

23. Decimoquartò, degentes extrà Clauſtra, ſi delinquant, puniuntur ab Epiſcopo vigore *Conſtit.* 39. *Clement. VIII. Bullar. tom.* 3. & vigore Decretorum *Sacr. Congreg. Concilii impreſſor. poſt Conſtit.* 26. *Vrbani VIII. Bullar. tom.* 4. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 105 *num.* 14. & hoc eſt verum, etiamſi Regulares delinquentes degerent extra Clauſtra de licentia Superiorum.

24. Decimoquintò, ſi in horis non conſuetis Miſſas celebrent, vel prædicent, & publicent miracula non authentica, poſſunt ab Epiſcopo coerceri, & puniri, ut ex Fraſſo, *& aliis allegatis* tradit Raynald. *obſerv. Crimin. ſupplem. ad cap.* 32. *ſupplem.* 4. *num.* 3. *ad* 30.

25. Decimoſextò, ſi cenſuram *Canonis ſi quis ſuadente* 17. *quæſt.* 4. vel aliam à jure latam incurſi fuerint, ubi factum eſt certum, & habet ſpeciem notorii, poterunt per Epiſcopum publicè denunciari, Card. de Luc. *de juriſd. diſc.* 29. *num.* 2. & *diſc.* 47. *num.* 3. *Sacr. Congreg. Concilii in Neapolitana* 18. *Aprilis* 1693. Notorium autem factum tunc dicitur, ſi evenit in loco publico, in quo ſolent homines communiter verſari, undè quod fit Domi non poteſt dici notorium: ſi coram decem perſonis committatur: ſi fiat de die, quia de nocte non poſſunt homines benè videre, ſic docet Raynald. *obſerv. Crim. ſupplem. ad cap.* 32. *ſupplem.* 4. *nu.* 115. ubi dat concordantes.

26. Decimoſeptimò, in caſibus, in quibus Regulares exempti, vigore Concilii Tridentini ſubjiciuntur Ordinariis, poterunt Cenſuris coerceri, non obſtante quod haberent privilegium, nè poſſent excommunicari: quia Concilium revocat omnia privilegia, & dat poteſtatem eos coercendi indiſtinctè, ut pro veritate tenet Card. de Luc. *de juriſdict. d. diſc.* 29 *num.* 7. & *diſc.* 104. *num.* 1. ubi advertit, quod licèt Conſtitutiones Apoſtolicæ circa juriſdictionem Epiſcopi in Regulares, difficultates ſuſtulerint, adhuc noviter inductæ fuerint à Moralibus Scriptoribus, qui curantes tueri cauſam propriam, enixè ſtudent Ordinariorum poteſtatem reſtringere, & quod fortè nulla Religio adeſt, quæ ſivè per ſpecialem conceſſionem, ſivè per communicationem, tale privilegium habere non prætendat.

27. Decimoctavò, non poſſunt Superiores Regulares in Monaſteriis Monialium ipſius ſubjectis recipere, & admittere Puellas ad Habitum Religionis, niſi Epiſcopo certiorato, Barboſ. *ſupra Concil. ſeſſ.* 25. *cap.* 17. *num.* 10. *de Regul. & de poteſtat. Epiſcop. allegat.* 100. *num.* 4. Donat. *de Regular. tom.* 4. *tract.* 9. *quæſt.* 8. *numer.* 6. Pignatell. *conſultat.* 85. *num.* 151. *tom.* 6.

28. Decimononò, Regulares, qui peracto Sacrificio Miſſæ circumeunt per Eccleſiam offerentes adſtantibus oſculum Patenæ, poſſunt ad removendum hunc abuſum ab Epiſcopo coerceri vigore Decreti *Concilii Trident. de evit. in celebr. Miſſ.* cum Patena numquam dari debeat populo oſculanda, ut pluries declaravit, & prohibuit *Sacr. Congr. Rituum* apud Biſſ. Hierurg. *tom.* 2. *litt. O. verb. Oblat.o num.* 4. & *litt. P. verb. Pax nu.* 91. *§.* 4. & *litt. S. verb. Subdiaconus §.* 22.

In prædictis caſibus inquam adhuc veſtigia juriſdictionis nativæ Epiſcoporum remanent contra Regulares, qui ex nimia Sedis Apoſtolicæ libertate in cæteris exemptione gaudent; In cauſis verò Civilibus, & aliis actibus juriſdictionalibus, erit ſervanda *Conſtitutio gregorii XV. la* 9. *Bullar. tom.* 4. emanata ſuper modo, & forma eligendi Regularium Conſervatores, quæ in Appendice operis apponetur.

29. Regulares autem Religionis ſuppreſſæ, non remanent liberati à votis, ſed adhuc his obſtricti ſunt; adeout nec matrimonium, nec Teſtamentum facere, nec in Fideicommiſſis, & Hæreditatibus ſuccedere, nec acquirere poſſint, ut reſpondit *Sacr. Congreg. Concilii in Veneta* 13. *Maii* 1679. & *in Bononien.* 25. *Auguſti* 1692. Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 1. *quæſt.* 185. *art.* 8. *num.* 167. & 168.

30. Et hic quoque nota, quod Regulares omnes tenentur in quacumque alienationis ſpecie tam ſtabilium, quam mobilium pretioſorum, ſivè translatione Dominii, aut creatione Cenſuum, licentiam petere, & obtinere *a Sacr. Congr. Concilii, prout Decreto generali mandavit Vrbanus VIII.* 7. *Septembr.* 1624.

31. Hæc

31. Hæc autem licentia gratis ab eadem Congregatione expediri debet ſicuti in dicto Decreto injunctum fuit, cujus obſervantia denuò demandata extitit *ab eadem Congregatione ſub die prima Decembris* 1691. his verbis — *Pro omnimoda obſervantia, & executione Decreti, & gratis expediantur res Regularium, aliorumque in Decreto comprehenſorum de licentia hujus Sac. Congregationis tantum in ſcriptis danda juxta formam, & tenorem prædicti Decreti à ſan. mem. Urbani VIII. confirmati, ſi Sanctiſſimo D. N. placuerit.*

Die 4. *Decembris* 1691. *facta relatione per Secretarium, Sanctiſſimus mandavit ſervandum eſſe Decretum ſan. mem. Urbani VIII. ſuper hac re editum, & de licentia Congreg. Concilii, & gratis juxta ejuſdem formam, & tenorem.*

R. Pallavicinus S.C.C. Secretarius.

32. Religioſi inſuper Dominicani non habent Jus viſitandi Confraternitates Laicorum, erectas in eorum Eccleſiis, nec eis permitti debet, ut reſcripſit *Sac. Congreg. Epiſcopor. Vicario Spoletano* 23. *Aprilis* 1602.

33. Nec facultates eiſdem PP. tributæ ſuperintendentiæ ſpiritualis in Societates Roſarii extenduntur ad illas, quæ repeteriuntur erectæ extra eorum Eccleſias, ut pariter eidemmet Ordinario Spoletano reſpondit *eadem Sac. Congreg. ſub die* 13. *Maii* 1603.

Alia de Regularibus tacta reperies in Appendice Adnot. ad Conſt. Clem. X. & Gregor. XV.

34. Item adverte, quod Superiores Regulares non poſſunt apponere Interdictum in Eccleſia ipſis ſubjecta: Quia eorum juriſdictio eſt perſonalis, non autem localis: Et etiam quia actus iſte percutit exercitium juriſdictionis in Clerum, & populum, illos privando, ne in ea celebrare, & reſpectivè audire poſſint divina, & ſic cum non Subditis, ut benè de more ratiocinatur Card. de Luc. *de juriſdict. diſcurſ.* 99. *num* 2. & nuper partibus auditis, & informantibus declaravit *Sac. Congreg. Epiſcopor. & Regular. in Neapolitana Cenſurarum* 21. *Junii* 1697. *referente Card. Cavalleria* contra Abbatem S. Petri ad Aram, qui Eccleſiam Monialium Reginæ Cœli ſibi ſubiectam, Interdicto ſubjecerat.

35. Item, quod Regulares poſſidentes bona ſtabilia in communi, tenentur ſolvere procurationem Viſitatori Apoſtolico; quia à tali onere nemo eſt exemptus, licet non eſſet expreſſum in facultatibus, dummodo non habeant privilegium peculiare, ut ex pluribus Decretis *Sac. Congregationis* probat Nicol. *in floſc. verb. Viſitatio Apoſtolica à num.* 15. *ad* 25 *& in lucubr. canon. lib.* 3. *tit.* 39. *num.* 23. *&* 34. *Sac. Congregat. Epiſcopor. & Regular. in S. Severini* 10. *Junii* 1695.

36. Item, quod licèt nonnulli Regulares poſſint ex privilegio Apoſtolico promoveri ad Ordines diebus feſtis per annum extra tempora à iure ſtatuta, ut ex largitione Gregor. XIII. Conſtit. 77. gaudent PP. Societatis Jeſu: Non indè inferri, & deduci poteſt; quod cæteri aliorum Ordinum, qui cum illis participant de privilegiis, poſſint vigore huiuſmodi communicationis recipere Ordines extra tempora: Sed debent ſimile Indultum conceſſum, vel confirmatum poſt Concilium Tridentinum exhibere, aliàs illicitè ab Epiſcopo promoverentur, Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 33. *num.* 182 Ventrigl. *prax. par.* 1. *adnot.* 44. *§. Unico num.* 12. *Sac. Congregat. Concilii in Senen.* 11. *Aprilis* 1699.

37. Item, quod Abbates, & Superiores Regulares tenentur reſidere intra Clauſtra Monaſterii, non autem in privatis Domibus, non obſtante prætextu maioris commoditatis negocia Religionis peragendi, & conſuetudine non reſidendi, ut reſpondit *Sac. Congregat. Concil. in una Barcbinonen. Reſidentiæ* 27. *Januarii* 1691. in qua fuit iniunctum Epiſcopo, ut Abbatem Sancti Cucuphatis cogeret nomine eiuſdem Congregationis.

Licen-

Digitized by Google

Licentiæ abſentandi Cauſa Studii.

FORMULA XXI.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus concedit licentiam ad Studia onus reſidentiæ habentibus exceptis Parochis.*
2 *Epiſcopus licentiare debet ad Studia docibiles.*
3 *Docibiles non præſumuntur, qui excedunt ætatem 25. & ad ſummum 30. annorum.*
4 *Licentia ad Studia non datur regulariter, niſi pro locis, ubi viget Univerſitas, pro Studio Theologiæ, & Canonum, niſi in Univerſitatibus privilegiatis.*
5 *Quod poſſit dari etiam pro Studio Grammaticæ tenent alii.*
6 *Licentia hujuſmodi ſuffragatur pro ſolo quinquennio.*
7 *Conceditur ab Epiſcopo non autem à Vicario.*
8 *Non tamen quando propter abſentiam plurimum Canonicorum ſervitio Eccleſiæ præjudicium inferatur.*
9 *Non conceditur à Papa, niſi concurrat conſenſus Ordinarii.*

Dilecto &c.

UT tu, qui in ætate . . . . annorum es conſtitutus, *& docilis ingenii ad Studia aptus*, idoneuſque reperiris, in Univerſitate N. *juris Canonici*, *& Sac. Theologiæ Studio* ſedulo incumbere valeas, à reſidentia tui Canonicatus *per quinquennium* tantum abeſſe poſſis, *licentiam gratis concedimus*. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 E*T DOCILIS INGENII.* Hæc licentia conceditur ab Epiſcopo vigore *cap. final. de Magiſtr. & cap. Relatum de Cleric. non reſid.* quæ jura, nullibi adhuc correcta reperiuntur; immò potiùs per *Concil. Trid. roborata in cap. 1 ſeſs. 5. de Reform.* niſi quoad Rectores Eccleſiarum Parochialium, quibus nonniſi per Papam, vel Sac. Congr. Concil. diſpenſatur Ricc. *in prax. par. 1. reſol. 321. n. 1.*

2. Hi autem cauſa Studii licentiandi ſunt à reſidentia, qui ſunt docibiles, & Studia jam incæperint, non autem cæteri, quos natura non adjuvat, prout clarè innuit Text. *in dicto cap. final.* ibi, *ad Theologiæ profeſſionis Studium aliqui docibiles deſtinentur:* Et ideò Epiſcopus antequam petentibus licentiam concedat exquirere debet an ætate, natura, & ingenio licentiandus poſſit in litteris proficere, ut docet Fagnan. *in cap. Cum ad hoc n. 10. de Cleric. non reſid.* Et quando dubitet de aptitudine, licentiam concedat limitatam ad annum, vel biennium, ut experiatur an proficiat.

3. Docibiles verò non præſumuntur hi, qui excedunt ætatem vigintiquinque annorum ex doctrina Bartol. *in l. 1. Cod. qui ætat. ſe excuſant lib.* 10. aſſerentis majores vigintiquinque annorum eſſe inhabiles ad Studia, quod etiam comprobatur *ex Eccleſiaſt. cap. 6.* ibi -- *fili à juventute excipe doctrinam*, & ad ſummum triginta, ut à Sac. Congregat. deciſum fuiſſe teſtatur Zerol. *in prax. par. 1. verb Studium dub. 1. §. Ad ſecundum*, quem refert Pac. Jord. *tom. 2. elucubrat. lib.* 10. *tit.* 40. *n.* 133. Barboſ. *ſupr. Conc. ſeſs. 5. de refor. c. 1. poſt n. 59.*

4. IV-

4. *JURIS CANONICI, ET SAC. THEOLOGIÆ.* Regulariter talis licentia non datur, niſi pro locis, in quibus Generale Studium, ſivè Univerſitas viget, nec pro aliis ſcientiis, quam Theologiæ, & Sac. Canonum juxtà diſpoſitionem Text. *in cap. Licet de præb. & dignit.* Nam conſtituti in Sacris prohibentur ſtudere legibus, & phyſicæ per Text. *in cap. Super ſpecula, ubi Canoniſtæ communiter nè Cler. vel Monac.* Niſi fortè Studiis hujuſmodi incumbant in Univerſitatibus privilegiatis, prout ſunt in Italia, Romana, & Patavina, & in Hiſpania Salmaticen. in quibus Scholares Clerici poſſunt, etiam aliis honeſtis, & licitis facultatibus operam dare abſque incurſu pœnarum, Garz. *de Benefic. part.* 3. *cap.* 2. *num.* 194. Pac. Jord. *dicto tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 40. *à num.* 133. *ad* 141. ubi alia requiſita, & conditiones enumerat.

5. At quod hæc licentia poſſit dari, etiam pro Studio Grammaticæ, quæ eſt fundamentum omnium ſcientiarum, & quod favor Text. *in dicto cap. Licet. de præb. & dignit.* ad illam extendatur tenet Ricc. *in prax. par.* 2. *reſol.* 33. *num.* 1. ex Federic. de Sen. *conſ.* 146.

6. *PER QUINQUENIUM* Licentia quamvis ſimpliciter eſſe conceſſa non ſuffragaretur ultra quinquennium à die quo quis ſtudere cæpit, ut declaravit *Sacr. Congregat. Concilii* apud Garz. *dicto c.* 2. *nu.* 101. Barboſ. *ſupra Concil. ſeſſ.* 5. *de Reform. cap.* 1. *num.* 60. *& in Sum. deciſ. Apoſtol. collect.* 449. *num.* 25.

7. *GRATIS CONCEDIMUS.* Licentia abſcedendi à reſidentia gratis eſt concedenda ex traditis a Fagnan. *in cap. Relatum num.* 21. *de Cleric. non reſid.* & ab Epiſcopo, non autem à Vicario Generali, qui talem facultatem non habet, niſi Epiſcopus longè abſit, vel licentiam à Vicario conceſſam ratam habeat, ut oſtendit Abb. *in conſil.* 88. *numer.* 5. *&* 6. *libr.* 1. ubi ampliat in loco, ubi adeſt conſuetudo.

8. Quando autem plures Canonici eſſent abſentes, & numerus eorum eſſet exiguus, Epiſcopus animadvertere debet an ſervitium Eccleſiæ, & Divinus Cultus lædatur per conceſſionem hujus licentiæ, prout obſervandum eſſe monet Bonac. *de his, quæ ad Divin. Offic. &c. diſp.* 2. *quæſt.* 5. *punct.* 3. §. 9. *nu.* 6. nam ſi exindè notabile damnum Cultui Divino per abſentiam plurium Canonicorum inferretur, à conceſſione licentiæ eſſet abſtinendum.

9. De Indulto autem, quod ſolet expediri per Datariam agit Corrad. *prax. diſpenſ. lib.* 5. *cap.* 6. *n.* 21. ubi Formulam tradit, *& nu.* 32. *verſ.* 8. & ultima teſtatur, quod nunquam, aut rarò gratia hæc concedatur, niſi concurrat licentia Ordinarii, prout diſponit Conſtitutio Pii IV. quam ibidem refert, & quod pro executione eidem Ordinario remittatur.

TITU-

Digitized by Google

TITULUS VII.

De Juramentis Præſtandis.

Juramenti Fidelitatis.

FORMULA I.

SUMMARIUM.

1 *QUi teneantur præſtare juramentum Fidelitatis traditur remiſſivè.*

2 *Qui per ſe ipſum juramentum Fidelitatis non præſtat, an poſſit illud præſtare per Procuratorem, referuntur opiniones.*

3 *Moniales ad præſtandum juramentum Fidelitatis non egrediuntur clauſuram, & rejicitur Tamburin.*

4 *Declaratur doctrina Pellizzarii, & alia Fagnani refertur, nu. 5.*

6 *Affertur caſus, in quo Abbatiſſa poſſet egredi à Clauſura ad præſtandum juramentum Fidelitatis.*

7 *Juramentum Fidelitatis fuiſſe præſtitum, quam per ſcripturam probari non poteſt.*

8 *Conditiones, quas debet habere tale juramentum referuntur remiſſivè.*

EGO N. electus........ Diœceſis N. ab hac hora in antea *Fidelis*, *& obediens ero* B. Petro Apoſtolo, Sanctæque Romanæ Eccleſiæ, ac Sanctiſſimo D.N. Papæ N. ejuſque Succeſſoribus canonicè intrantibus, conſilium quod mihi per ſe ipſum, aut per Nuncium manifeſtabit ad ejus damnum, & detrimentum, nulli pandam, juriſdictionem, auctoritatem, regalias, honorem Romanæ Sedis., quantum in me erit, & potero defendam, & contra quoſcunque in hac defenſione adjutor ero, & conſervare curabo, Aſſenſum, nec conſilium ſub quovis prætextu eis, qui contra ipſum Summum Pontificem, vel eamdem Romanam Eccleſiam, aliqua præjudicialia machinarentur, numquam præſtabo, immò ſi talia à quovis iniquitatis filio procurari, & moliri novero, vel tractari, impediam hoc pro poſſe, & quantò citiùs potero ſignificabo eidem Sanctiſſimo D. N. Papæ, vel alteri, per quem poſſit ad ipſius notitiam pervenire. Regulas SS. Patrum, Decreta, Ordinationes, Reſervationes, Conſtitutiones, & Mandata Apoſtolica totis viribus obſervabo, & ut alii obſervent curabo. Hæreticos, Schiſmaticos, & Rebelles Sanctiſſimi D. N. ejuſque Succeſſorum, pro poſſe perſequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum accedam, niſi præpeditus fuero canonicè. Legatum Apoſtolicæ Sedis honorificè tractabo, & in ſuis neceſſitatibus adjuvabo; Bona.... inconſulto Romano Pontifice non vendam, non oppignorabo: nec aliquo modo alienabo, & ſi contrafecero pœnas canonicas, eo ipſo incurrere volo: *Sic me Deus adjuvet*, & hæc Sancta Dei Evangelia corporaliter tacta.

Ita Fidelitatis juramentum præſtavi, & præſto Ego N.

ADNO-

ADNOTATIONES.

1. **F***IDELIS ET OBEDIENS*. Hæc juramenti Fidelitatis formula, quam adhibent Dignitates Cathedralium propter annexa, & dependentia ab eorum Præbendis, & titulis, necnon proviſi de Monaſteriis, & Abbatiis, deſumpta eſt in ſubſtantialibus ex *Textus in cap. Ego N. de jurejur.* & ex Pontificali Romano. Quis autem alius teneatur de jure hoc juramentum præſtare agunt, Ricc. *collect.* 3342. Pirhing. *in jus can. lib.* 2. *tit.* 24. *num.* 14. *& lib.* 5. *tit.* 33. *num.* 100. Barboſ. *in cap. Antiqua num.* 9. *de privil. & exceſſ. privilegiat.* Corrad. *prax. Benef. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 52. *& ſeq.* ubi dat conſimilem formulam.

2. *SIC ME DEUS ADJUVET*. Si quis per ſe ipſum non valeat accedere ad præſtandum juramentum Fidelitatis, an illud poſſit præſtare per Procuratorem, res pacifica inter DD. non eſt Nam Tuſc. *litt. I. concl.* 537. *num* 9. *& ſeqq.* diſtinguit, quod ſi Dominus non vult recipere Procuratorem, & Principalis non eſt impeditus, tunc debeat præſtari perſonaliter; ſi verò Dominus ſit inferior jurare debentis, & tunc admittatur Procurator.

Ricc. verò *d. collect.* 3342. *verſ. ſed an tale*, & Pirhing. *in jus can. lib.* 2. *tit.* 24. *num.* 153. tenent, quod Vaſſallus ſi eſt impeditus, vel abſens debeat admitti Procurator.

Tambur. autem *de jur. Abbat. tom.* 1. *diſp.* 8. *quæſt.* 3. *num.* 14. indiſtinctè opinatur quod ad præſtandum juramentum Fidelitatis arctetur quis ad perſonaliter comparendum, etiamſi impeditus ſit; & hoc ampliat ad Moniales, quæ vult, quod in iſto caſu petita, & non obtenta licentia, poſſint egredi, abſque violatione Clauſuræ, & hanc ſuam opinionem confirmat *in tractat. de jur. Abbatis diſp.* 20. *quæſt.* 2. *num.* 5. & illum ſequuntur, ſicut oves Pellizzar. *de Monial. cap.* 5. *num.* 63. Paſſerin. *in cap. Periculoſo num.* 73. *de ſtat. Regular. in* 6.

3. Attamen Tamburin. in hac ampliatione *male ſonat*: Quia in Italia, aliiſque Provinciis, ubi fuit receptum, & hodiè ſervatur Concil. Tridentin. egreſſio Abbatiſſæ, ſivè Monialium ad præſtandum juramentum Fidelitatis non permittitur: Tum quia violatio Clauſuræ infringit Votum ſolemne: Tum quia DD. ſupra relati admittunt, quod Vaſſallo impedito recipi debet Procurator; Tum demum quia ſpeciale eſt Monialibus, quod iuramentum Fidelitatis præſtent per Procuratorem, ſic docet Tuſch. *litt. F. concluſ.* 117. *num.* 10.

4. Neque ſubſiſtit ſuppoſitum Pellizzarii Conſocii Tamburin. quod nempè Conſtitutio Bonifacii VIII. relata *in cap. Periculoſo §. Verum eſt de ſtat. Regular. in* 6. in qua egreſſio ex iſta cauſa expreſsè permiſſa, non fuerit revocata, ſed potiùs confirmata per Bullam Pii V. Nam ſi Pellizzar. intelligit de primo motu proprio incipien. *Circa Paſtoralis*, eius aſſertum verum eſt: Si autem loquimur de ſecunda Pii Bulla declaratoria ſubſequenter emanata, quæ incipit *Decori*, & aſſertum falſum eſt: Quia ut patet legenti verba §. 2. & §. 3. ſecundæ Conſtitutionis, altera præcedens Bonifacii VIII. explicitè hac in parte ſublata fuit, ut benè advertit Fagnan. *in cap. Quæ in Eccleſiarum num.* 73. *de Conſtitut.*

5. Cavendum eſt igitur, ut ipſe Fagnan. monet *in cap. Recolentes de ſtat. Monach.* à doctrina Tamburin. & quorundam aliorum Theologorum modernorum, qui ſcripſerunt, Moniales à Clauſura egredi poſſe non ſolum in tribus caſibus enumeratis in dicta Conſtitutione Pii V. ſed etiam in ſimilibus, vel dum urget alia cauſa; quos refellit.

6. Vel adſumtum practicandum hoc eſſet in caſu, quod niſi Abbatiſſa præſtaret per ſe ipſam iuramentum Fidelitatis alicui Principi Sæcularium potenti, illicò ſpoliaretur bonis, & Moniales alimenta aliundè non poſſent habere; tunc inquam nè fame pareant, quia periculum eſſet in mora, ex identitate rationis ad tres caſus expreſſos in Bulla Pii V. licitè concederetur ab Ordinario licentia egreſſus ad tradita per Pac. Jord. *tom.* 2. *lib.* 7. *tit.* 12. *nu.* 156.

7. An autem hoc iuramentum poſt lapſum longi temporis præſumatur præſtitum, necne? Ricc. *collect.* 1541. & *collect.* 3341.

Digitized by Google

in fine, tenet negativam, & quod non poſſit, niſi ſcripto probari.

8. Quando autem hoc juramentum Fidelitatis alteri, quam Papæ præſtandum ſit, tunc formula erit varianda juxta Domini, cui promittendum eſt, qualitatem, & continere debebit illas ſex conditiones, quæ enumerantur *in cap. de forma* 18. 22. *q.* 5.

Juramenti proviſi de Beneficio.

FORMULA II.

SUMMARIUM.

1 *Beneficiati, & Adminiſtratores locorum piorum debent conficere Inventarium.*

2 *Nominatus ad Beneficium Jurispatronatus cum pacto, quod debeat ſuccumbere expenſis litis, an committat ſimoniam?*

3 *Præſentatus ad Beneficium Eccleſiaſticum, ſi quid minimum pro præſentatione promittat committit ſimoniam, etiamſi promiſſum erogari deberet in utilitatem Eccleſiæ.*

4 *Juramentum de reſidendo in Eccleſiis Parochialibus non defertur.*

5 *Juramenta, quæ deferuntur Beneficiatis proviſis de Beneficiis promanant à jure communi.*

EGO N. proviſus de Eccleſia N. (*ſi Eccleſia in titulum collocata fuit*) ſeù (de Beneficio N.) Juro me futurum fidelem, & obedientem Sanctæ Matri Eccleſiæ Catholicæ Romanæ, & Revendiſſimo D. N. Epiſcopo, & cuicunque ejus legitimo Succeſſori, neque me de bonis Eccleſiæ prædictæ (ſeù Beneficii) vel de ejus fructibus, aut ſuper eis pacta illicita cum ullo prorſus iniviſſe; Juro item de bonis ejuſdem Eccleſiæ (vel Beneficii) tam mobilium, quam immobilium *Inventarium*, quamprimum potero *me facturum*, & intra menſes ... Ordinario exhibiturum, poſſeſſiones, & bona ad ipſam Eccleſiam, (ſeù Beneficium) pertinentes, & pertinentia non vendit urum, donaturum, pignoraturum, aut aliàs quovis modo contra juris diſpoſitionem alienaturum, immò alienata, & diſtracta propoſſe recuperaturum, & Eccleſiæ (ſeù Beneficii) jura defenſurum, ſic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Si autem proviſio ſecuta fuerit virtute præſentationis Formula juramenti talis erit.

FORMULA III.

EGO N. nominatus, & præſentatus, (vel electus) ad Eccleſiam (vel Beneficium N. juro me Eccleſiæ (vel Beneficii) obtinendi gratia, ut ad illam, vel ad illud præſentarer, vel nominarer, vel eligerer, neque alium quemquam meo nomine me ſciente, & conſétiente, quicquam Patrono, ſeù Patronis, vel cuiquam alteri promiſiſſe, dediſſe, donaſſe, compenſaſſe, aut prius datum confirmaſſe, vel apud quemquam depoſuiſſe, aut mutuum dediſſe, aut quocunque titulo mihi debitum remiſiſſe, neque de bonis, aut fructibus oblationibus præteritis, præſentibus, & futuris, donationem, remiſſionem, locationem, promiſſionem feciſſe, promiſiſſe, aut iniviſſe; juroque me futurum fidelem &c. (*& ſequere ut in præcedenti Formula.*)

Alia

Alia brevior.

FORMULA IV.

EGO N. juro in nominatione, & præſentatione de me facta per N. Patronum ad Beneficium N. in Eccleſia N. non interveniſſe, neque intervenire aliquam ſimoniæ labem, *nec aliam illicitam pactionem* expreſſam, neque tacitam *ſic Deus adjuvet &c.*

ADNOTATIONES.

1 *INVENTARIUM ME FACTURUM.* Promiſſio jurata conficiendi Inventarium recipi, & injungi poterit, quia omnes Beneficiati, ut alibi jam diximus, juxta diſpoſitionem Conſtit. Sixti V. quam refert Quaran. *in Sum. Bullar. verb. Archivium*, tenentur illud conficere, ſicuti, & Adminiſtratores locorum Piorum *Sac. Congr. Epiſcop. & Regular. in Juvenacen. 25. Januarii* 1697.

3. *NEC ALIAM ILLICITAM PACTIONEM.* Quæſitum fuit *in Sac. Congr. Concil. in una Civitatis Plebis*, An præſentatus, & nominatus ad Beneficium Juriſpatronatus cum pacto, quod deberet ſuccumbere expenſis litis ſuper Beneficio vertentis, commiſerit ſimoniam, adeout indigeret abſolutione? & die 7. Julii 1696. reſponſum fuit – *indigere abſolutione ad cauthelam*: Et hoc quia non intervenit vera ſimonia, cum Capitulum Cathedralis præſentans, nihil recepiſſet, & præſentatus ignorabat pactum, de quo nulla mentio habebatur in inſtitutione.

3. Cæterum quando fieret pactum dandi, vel recipiendi aliquid, etſi minimum temporale, ſimoniacum eſſet, etiamſi promiſſum erogari deberet in utilitatem Eccleſiæ, Garz. *de Benef. p. 8. cap. 1. n. 32.* Bellet. *diſq. Cleric. p. 2. tit. de pœn. Cleric. §. 36. num. 5.* ubi de eo, qui promiſerat ſternere Porticum, Rot. *coram Seraph. deciſ. 767. n. 4.* ubi de eo, qui indemnes relevare promiſerat ab omni damno præſentantes, & admittentes, & communiter tradunt Tondut. *quæſt. Benef. tom. 1. p. 2. cap. 5. §. 1. n. 5.* Sperell. *deciſ. 180. n. 43.* Corrad. *prax. Benefic. lib. 4 cap. 5 n. 51.*

4. *SIC ME DEUS ADJUVET.* In Synodo Cæſenaten. typis edita anno 1695. offertur Formula juramenti, quam dat Pac. Jord. *tom. 2. lib. 10. tit. 40. n. 189.* in qua ponitur clauſula – *& Eccleſiæ ipſi, vel Beneficio per me ipſum deſerviturum, & ad eam, vel ad illud aſſiduam reſidentiam facturum*: Quam in mea Formula conſultò omiſi: Quia poſt Concil. Trid. receptio juramenti de reſidendo in Eccleſiis Parochialibus, (de quibus loquitur dicta Synodus) non eſt in uſu, prout de hoc ſciſcitanti reſpondit *Sac. Congr. Epiſcopor. Epiſcopo Feretrano 16. Julii* 1591.

5. Præmiſſæ autem juramentorum formulæ emanant à jure communi *in cap. Tua nos il 1. & c. Brevi de jurejur. nec non à Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. 11. & ſeſſ. 25. c. 9. de reform. c. Nulli liceat de reb. Eccleſ. non alien.* Non enim juramenta præſtantur Epiſcopo contra diſpoſitionem Text. *in c. Nullus de jurejur.* ſed Eccleſiæ ratione commiſſæ adminiſtrationis Beneficii juxta cenſuram Concil. Tolet. *in c. Quamquam 23. diſt.* Abb. *in d. c. Nullus n. 2. ibique Hoſtien.*

Juramenti Punctatoris Capituli.

FORMULA V.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus cogit Canonicum Punctatorem ad præſtandum juramentū de fideliter puncta ndo.*
2 *Etſi adhuc de illius fide ſuſpicatur, eligit Contrapunctatorem.*

EGO N. Chori Eccleſiæ Cathedralis N. Punctator electus, promitto, ſpondeo, *& juro* me officium, quod ſuſcepi *fideliter*, & ſincerè quantum in me

eſt executurum, & impleturum, nec quicquam in eo favore, aut gratia humana acturum. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

ADNOTATIONES.

1 ET JURE. Poteſt Epiſcopus cogere Canonicos Punctatores ad præſtandum juramentum de fideliter punctando, Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtolic. collect.* 301. *num.* 29. *& de Canonic. & Dignit. cap.* 34. *n.* 20.

2. *FIDELITER*. Si de Punctatoris fidelitate, aut de illius negligentia dubitetur, tunc Epiſcopus poterit eligere, & deputare Contrapunctatorem ſibi bene viſum, ut reſcripſit *Sac. Congreg. Epiſc. Epiſcopo Fundano* 16. *Martii* 1593. Nicol. *floſc. verb. Punctator n.* 1. Chriſpin. *de Viſit. par.* 2. §. 20. *n.* 24.

Juramenti præſtandi ab Examinatoribus Synodalibus.

FORMULA VI.

In Synodo.

EGO N. deputatus in præſenti Synodo Examinator eorum, qui eligentur ad Parochiales Eccleſias, juro me fideliter hoc examinandi munus perfuncturum, rejecto omni humano reſpectu. Ita me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Extra Synodum.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

1 *Electio Examinatoris Synodalis poteſt probari alia ſpecie probationis, licet in Synodo non reperiatur deſcriptus.*
2 *Juramentum Examinatorum Synodalium eſt de forma ſubſtantiali, eoque deficiente, concurſus factus coram eis eſt nullus.*
3 *Sufficit tamen ſemel fuiſſe præſtitum.*
4 *Juramentum hujuſmodi non præſumitur præſtitum, ſed debet probari.*

EGO N. Examinator in *Synodo electus* promitto, ſpondeo, *ac juro* munus, & officium mihi demandatum me fideliter quacunque humana affectione poſtpoſitâ, & ſincerè quantum in me eſt executurum; ſic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

ADNOTATIONES.

1 *IN SYNODO ELECTUS*. Quod quis fuerit electus, Examinator in Synodo, probari poteſt alia ſpecie probationis, etiamſi in Synodo non reperiatur deſcriptus, ut dicit Card. de Luc. *de Paroch. diſc.* 2. *num.* 14. ideoque ut ſupra alibi tetigi, qui hanc qualitatem negat illam concludenter probare debet, Lotter. *de re benef. lib.* 2. *q.* 31. *n.* 89. Barboſ. *ſup. Concil. ſeſſ.* 24. *c.* 18. *n.* 102. *de Reform.*

2. *AC JURE*. Hoc juramentum eſt de forma ſubſtantiali, eoque deficiente Examinatores non dicuntur legitimi, & concurſus factus coram eis ante præſtitum juramentum eſt nullus *Sac. Congreg. Concilii in Alben.* 2. *Decembris* 1628. Nicol. *lucubr. canon. lib.* 3. *tit.* 5. *de Præbend. num.* 15. Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtol. collect.* 201. *num.* 18. Rot. *coram Buratt. deciſ.* 262. *n.* 8.

3. Sufficit tamen, quod in Synodo, vel extra ſemel ſaltem juramentum præſtiterint de officio fideliter exercendo, ut communiter tradunt Garz. *de Benef. par.* 9. *cap.* 2. *num.* 359. Lotter. *de re Benef. lib.* 2. *quæſt.* 31. *num.* 94. Pac. Jord. *tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 8.

tit. 8. *numer.* 133. de Luca. *de Paroch. diſcurſ.* 3. *num.* 6. Add. ad Buratt. *d. deciſ.* 362. *nu.* 12.

4 Verum eſt tamen, quod cum præſtatio juramenti ſit ſolemnitas extrinſeca, non præſumatur præſtitum, ſed probari debeat, ut dixit Rot. *coram Buratt. dicta deciſ.* 362. *dict. nu.* 8. ubi Adden. *nu.* 11.

Juramenti præſtandi ab Advocato Pauperum in Cauſis ſpectantibus ad S. Officium.

FORMULA VIII.

EGO N. Advocatus Pauperum in hac Curia Epiſcopali N. deputatus, promitto, ſpondeo, ac juro, me fideliter, Cauſas ad S. Officium in hoc Tribunali ſpectantes tractaturum, & utile, bonumque Conſilium Carceratis, & reis præbiturum, necnon ſilentium juxta ſancita in Conſtitutionibus Summorum Pontificum, & præſcripta a Supremo Tribunali Sanctiſſimæ Inquiſitionis Urbis ſub pœnis in iiſdem contentis ſervaturum. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Juramenti præſtandi ab ingreſſuro in Clauſuram.

FORMULA IX.

IO N. d'età d'anni. . . . deputato per. . . . del Monaſtero delle Monache di S. N. prometto, e giuro, ch'entrerò dentro la Clauſura ſolamente ne' caſi, che porterà il preciſo biſogno, cioè per quelle coſe, e facende neceſſarie, che non poſſono farſi ſenza la mia preſenza, opera, & ajuto, & in tali caſi chiamato dalla Madre Abbadeſſa entrerò dopo levato, & uſcirò prima del tramontar del Sole: non parlerò con altre Monache, che con quelle, che mi ſaranno aſſegnate per aſſiſtermi, & accompagnarmi: non m'ingerirò in altro, che in far l'opera per cui ſarò entrato, (e dalla quale procurerò di sbrigarmi colla ſollecitudine poſſibile) nè in portare, ò riportare lettere, ò ambaſciate. Coſi mi ajuti Dio, e queſti Santi Evangelii.

Juramenti præſtandi à Vicario Generalis, & Conſultoribus in Cauſis ſpectanibus ad S. Officium.

FORMULA X.

SUMMARIUM.

1 *Officiales, qui pertractant Cauſas S. Officii jurant de ſecreto tenendo.*
2 *Sicuti alii Officiales in genere in ingreſſu Officii jurare de jure tenentur ſervata forma cap.* 1. *de jurejur. in* 6.

EGO N....... in hac Curia Epiſcopali N. deputatus, promitto, ſpondeo, & juro, me in Cauſis ad Sanctum Officium ſpectantibus fideliter officiũ meum executurum, ſecretum ſervaturum, nec alloquuturum, revelaturum, neq; tractaturum verbo, vel ſcripto, aut aliis quovis modo de his, quæ concernunt dictas

dictas Cauſas, niſi cum DD. Epiſcopo, Conſultoribus, aliiſq; Officialibus ejuſdem S. Officii ſub pœna perjurii, & excommunicationis latæ Sententiæ, à qua non poſſim abſolvi præterquam in articulo mortis, niſi Sac. Congr. Cardinalium Sanctiſſimæ Inquiſitionis Urbis; ſic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

ADNOTATIONES.

1. DE hoc juramento præſtando à Conſultoribus, aliiſque Officialibus, qui Cauſas S. Officii pertractant, in actu quo admittuntur, & deputantur, agunt Maſſin. *in praxi S. Officii part.* 9. & Caren. *in tract. de Offic. Sanctiſſ. Inquiſit. part.* 1. *tit.* 8. §. *Decimo nu.* 65.

2. Et eſt etiam generale, quod Officiales in ingreſſu officii jurare debeant, quamvis ſint ſolum Aſſeſſores, vel Judices, ut pluribus auctoritatibus probat Ricc. *collect.* 1002. ſervata tamen diſpoſitione Text. *in cap.* 1 *de jurejur. in* 6. ſcilicet quod Judices, & Officiales jurent licita, & poſſibilia, & libertati Eccleſiaſticæ non obviantia, Bulla Grægor. XIII. inter Apoſtol. 13.

Juramenti Judicum ante inchoationem Proceſſuum ſuper Beatificatione Sanctorum.

FORMULA XI.

SUMMARIUM.

1 *Juramentum præſtandum in fabricatione Proceſſuum Servorum Dei, præſcribitur in Decretis Urbani VIII. & Innoc. XI.*

2 *Hoc juramentum præſtatur non ſolum à Judice, ſed etiam à Subpromotore, & Notario.*

EGO infraſcriptus tactis Sacroſanctis Evangeliis coram me poſitis juro, & promitto fideliter adimplere munus mihi commiſſum, circa fabricationem Proceſſus in Cauſa Beatificationis, & Canonizationis Servi Dei N. juxta formam Decretorum Sac. Congr. Rituum, & præcipuè noviſſimorum, quæ confirmata fuerunt à fa. me. Innoc. XI. Necnon juro, & promitto religiosè ſervare ſecretum, tùm de contentis in interrogatoriis, quã de Teſtium depoſitionibus ſuper iiſdem, & ſuper Articulis, nec de iis loqui cum aliqua perſona, exceptis aliis Judicibus, & Subpromotore, ac Notario pro eodem Proceſſu deputatis, ſub pœna perjurii, & excommunicationis latæ Sententiæ, à quà nonniſi à Summo Pontifice (excluſo etiam majori Pœnitentiario) præter quam in mortis articulo abſolvi poſſim: & ita promitto, & juro; ſic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

ADNOTATIONES.

1. QUia ſæpè contingit à Sac. Congreg. Rituum committi Epiſcopo, aliiſque perſonis in Dignitate conſtitutis fabricationem Proceſſus, & receptionem Teſtium ſuper Vita, Sanctitate, Cultu, & Miraculis alicujus Servi, ſeù Servæ Dei, ponitur hic forma juramenti ab eiſdem caſu quoad id fuerint delegati, præſtandi, & ab eadem Sacr. Congreg. præſcripti, ut habetur in Decretis Urbani VIII *ſuper Beatificat. & Canonizat. Sanct. & in Decret. noviſſ. Innoc. XI. pag.* 9.

2. Hoc juramentum erit præſtandum non ſolum à Judicibus delegatis, ſed etiam à Subpromotore, & Notario. In conſtruendo autem Proceſſu, ſervanda erit forma litterarum Remiſſorialium, de quibus erit videndus Matta *in ſuo tra. de Canoniz. Sanctor. p.* 5. *cap.* 2. 3. 4. & 5. ubi, quæ ad praxim pertinent docet, & inſtantias conſcribit, ac ipſas litteras Remiſſoriales per extenſum refert, & Adnotationibus veſtit.

Jura-

Juramenti Teſtium recipiendorum ſuper eiſdem Cauſis.

FORMULA XII.

SUMMARIUM.

1 *Juramenta Teſtium in Proceſſu ſuper Beatificat. Servorum Dei debent recipi tactis Sacris Scripturis, etiamſi ſint Sacerdotes, & Prælati, exceptis Cardinalibus, & Epiſcopis, qui jurant tacto pectore.*
2 *Teſtes debent eſſe perſonæ graves, & fide dignæ.*
3 *Teſtium hujuſmodi depoſitiones debent recipi in locis deputatis in litteris Remiſſorialibus.*

EGO infraſcriptus tactis Sacroſanctis Evangeliis coram me poſitis, juro dicere veritatem, tàm ſuper interrogatoriis, quàm ſuper articulis, ſuper quibus examinabor, necnon ſervare ſecretum, nec alicui penitus revelare; tam contenta in iiſdem interrogatoriis, quàm reſponſiones, ac depoſitiones à me factas ſub pœna perjurii, & excommunicationis latæ ſententiæ, à qua non niſi à Summo Pontifice (excluſo etiam majori Pœnitentiario) præterquam in mortis articulo abſolvi poſſim: Et ita promitto, & juro: ſic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

ADNOTATIONES.

1. HÆc Teſtium juramenti forma præſcribitur in iiſdem Decretis noviſſimis Innoc. XI. *d. pag.* 9. nec prætermittenda, præſertim in eo, quod juramentum præſtetur tactis Sacris Scripturis ab omnibus Teſtibus, etiamſi Sacerdotes ſint, & Prælati, exceptis Cardinalibus, & Epiſcopis, quorum juramentum ſufficit, quod recipiatur tacto pectore, ut obſervat Matt. *loco citato dicta par. 5. cap. 2. num.* 59. ac injungi ſolet in litteris Remiſſorialibus.

2. Advertere debet Judex, quod cum agatur de re gravi, in hujuſmodi cauſis, debent ſemper recipi, & admitti (quantum fieri poterit) perſonæ graves, fide dignæ, & præſertim Eccleſiaſticæ, Dignitates, Canonici, & Sacerdotes, ut monet Matt. *dicta par. 5. cap. 5. n.* 10.

3. Et quod eorum depoſitiones recipiantur in Eccleſiis, Oratoriis, aliiſque piis locis ad id deputatis, ut pariter in litteris Remiſſorialibus præſcribi ſolet; niſi infirmitas Teſtium, vel alia urgens neceſſitas aliud ſuadeat. Cætera ad hanc materiam pertinentia videndi ſunt, Matt. qui integrum volumen in lucem dedit, & Contilor. qui præcedenter alium tractatum de eadem re evulgavit.

TITULUS VIII.

De Matrimonio.

Teſtimonialis ſtatus liberi.

FORMULA I.

SUMMARIUM.

1 *Teſtes ſuper ſtatu libero contrahere volentium debent examinari coram Epiſcopo, vel Vicario Generali; aliquando tamen etiam coram alio Delegato.*

2 *Forma examinis Teſtium præſcripta à Sac. Inquiſitione poteſt prætermitti in matrimonio contrahendo à conſtituto in periculo mortis.*

3 *Item cum illis, qui abſentes à loco originis nullibi Domicilium fixerunt, cum quibus, de licentia ejuſdem Congreg. diſpenſatur, & n. 4.*

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

UNiverſis, & ſingulis, ad quos præſentes noſtræ pervenerint, fidem facimus, & atteſtamur N. . . . . . de . . . . numquam habuiſſe, neque de præſenti habere . . . . . ſed eſſe in ſtatu libero ad contrahendum matrimonium, prout ex depoſitionibus teſtium *coram noſtro Vicario Generali* medio eorum juramento *ad præſcriptam formam* inſtructionis Sac. Congr. Inquiſitionis de Urbe examinatorum plenè conſtat. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *CORAM NOSTRO VIC. GEN.* Teſtes, qui in Curia Epiſcopali recipiuntur ad probandum ſtatum liberum juxtà inſtructionem Sac. Congr. Inquiſitionis de Urbe, debent examinari coram Epiſcopo, vel ejus Vicario Generali. In Diœceſi tamen ampla, nè teſtes, & partes diſtantes nimium graventur acceſſu ad Curiam Epiſcopalem, poterit examen pro Matrimoniis Diœceſanorum (nunquam tamen vagorum) alicui idoneo viro delegari, prout ipſa inſtructio permittit, mandato tamen, quod teſtium receptorum depoſitiones tranſmittantur ad Curiam Epiſcopalem, à qua debet ſemper expediri atteſtatio; quæ ſi ſubſcribatur à Vicario Generali, tunc in formula dicendum erit — *prout ex depoſitionibus teſtium coram infraſcripto noſtro Vicario Generali examinatorum plenè conſtat*. Si verò coram Epiſcopo fuerint examinati dicitur — *prout ex depoſitionibus coram Nobis examinator.*

2. *AD PRÆSCRIPTAM FORMAM.* Forma in Inſtructione præſcripta poſſet prætermitti, quando quis conſtitutus in articulo mortis, vel alio ſimili periculo, & accidenti, ut exeat à peccato vellet contrahere matrimonium: ſed ſi periculum evaderet, vel ab infirmitate convaleſceret, eædem diligentiæ, antequam ad copulam, & cohabitationem deveniatur, adimplendæ eſſent, prout eadem *Sac. Congregatio S. Officii reſpondit in Neapolitana de anno* 1638. cujus Epiſtolam per exten-

tenſum refert Corrad. *prax. diſp. lib. 7. cap. 6. num.* 23.

3. Neque ſervatur inſtructio cum illis, qui abſentes à loco originis, nullibi Domicilium fixerunt: ſivè quia per Italiam manu, & labore victum quærentes modo huc, modo illuc moram traxerunt: ſivè quia per Galliam, vel Hiſpaniam vagantes diu abſuerunt. Hi etenim ad Patriam reverſi ſi Uxorem ducere velint, & de illorum ſtatu libero, neque fidem Ordinariorum, nec teſtes afferre valeant; recurſum habere ſolent ad eamdem Sac. Congreg. Inquiſitionis, quæ attenta facti expoſitione, & morali impoſſibilitate certam ſtatus fidem habendi, preces Ordinariis locorum remittit cum facultate, ut poſſint, (comminata priùs contrahere volentibus pœna triremium irremiſſibiliter infligenda in caſu, quo ipſos alibi habere Uxores, vel Viros detegatur, præſtitoque per eoſdem juramento ad Sancta Dei Evangelia ſe ſe eſſe liberos ad contrahendum) ad celebrationem Matrimonii devenire, ut non ſemel mihi accidit tempore, quo munere Vicariatus fungebar.

4. Verum eſt tamen, quod non ſemper Sac. Congr. S. Officii pro hujuſmodi vagantibus talem facultatem concedit, ſed arbitrio regulato à qualitate perſonæ, diuturnitate vagationis, & aliis facti circumſtantiis, vel indulget, vel denegat, vel reſcribit, quod probent ſtatum liberum eo modo, quo meliori poteſt probari.

Alia pro abſente.

F O R M U L A II.

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

UNiverſis, & ſingulis, ad quos præſentes noſtræ pervenerint, fidem facimus, & atteſtamur N. . . . . . de menſe (vel anno . . . .) diſceſſiſſe, & ſe abſentaſſe ab hac Civitate (vel Diœceſi) in ſtatu libero ad contrahendum Matrimonium, & antè dictum ejus diſceſſum numquam habuiſſe . . . . prout ex depoſitionibus teſtium coram Nobis (vel Vicario noſtro Generali) medio eorum juramento ad præſcriptam formam inſtructionis Sac. Cong. Inquiſitionis de Urbe examinatorum plenè conſtat. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus (ſeù Vic. Gen. N.)

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Alia pro Extero.

F O R M U L A III.

N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N.

UNiverſis, & ſingulis, ad quos præſentes noſtræ pervenerint, fidem facimus, & atteſtamur N. . . . à . . . . in . . . commorantem, per dictum temporis ſpatium numquam duxiſſe . . . . ſed permanſiſſe. & permanere in ſtatu libero ad contrahendum Matrimonium, prout ex depoſitionibus teſtium

coram

coram Nobis (vel Vicario noſtro Generali) eorum medio juramento ad præſcriptam formam Inſtructionis Sacræ Congreg. Inquiſitionis de Urbe examinatorum plenè conſtat. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus (ſeù Vic. Gen.) N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Decreti Diſpenſationis datæ vigore Brevis Apoſtolici.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

Traditur praxis abſolvendi ab inceſtu virtute Brevis Apoſtolici adnot. num. 1. *&* 2.

N. Vic. Gen. N. & ad infraſcripta Delegatus Apoſtolicus.

UNiverſis, & ſingulis præſentes inſpecturis notum facimus, atque teſtamur, qualiter nuper coram Nobis pro parte N. loci N. hujus Diœceſis, exhibitæ, & præſentatæ fuerunt litteræ Apoſtolicæ in carta pergamenâ ſcriptæ plumbeo pendente ſigillo ad cordulam fili canapis more Romanæ Curiæ non vitiatæ, non cancellatæ, non abraſæ, neque in aliqua ipſarum parte ſuſpectæ, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpicione carentes, quas cum omni qua decuit reverentia recepimus tenoris ſequentis videlicet — *(Et hic inſeratur tenor, quando litteræ originales non remanent in actis)* Poſt quarum quidem litterarum præſentationem, & receptionem, fuimus pro parte d. N. cum inſtantia requiſiti, quatenus ad executionem earundem, ac in eis contentarum procedere deberemus. Noſque attenta, ſervataque illarum forma, mandavimus de in illis expoſitis capiendam eſſe diligentem, & ſummariam informationem, per quam reperimus prædictos N. & N. ſe tertio, & quarto conſanguinitatis gradu invicem eſſe conjunctos, dictamque N. propter hoc minimè raptam fuiſſe, omniaque in dictis litteris expoſita, & narrata fuiſſe, & eſſe vera, ac veritate fulciri. Idcircò in primis eoſdem N. & N. *ab invicem, ſeparavimus*, eiſdemque *pœnitentiam publicam injunximus* dictuſque N. operam ſuam fabricæ Eccleſiæ N. tribus menſibus contulit, ab eiſque *juramentum recepimus*, quod ſub ſpe faciliùs habendæ hujuſmodi diſpenſationis à Summo Pontifice inceſtum ſupra expreſſum non commiſerunt, ipſos in utroque foro abſolvimus, & aliam *pœnitentiam ſalutarem* ipſis impoſuimus & cum prædictis N. & N. ut Matrimonium inter ſe publicè, ſervata forma Concilii Trident. contrahere, illudque in facie Eccleſiæ ſolemnizare, & in eo poſtmodum remanere liberè, & licitè poſſint, & valeant, Apoſtolica auctoritate Nobis conceſſa, & qua in hac parte fungimur, impedimento quarti conſanguinitatis gradu hujuſmodi, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, quæ idem Sanctiſſimus D. N. in prædictis ſuis litteris voluit non obſtare, diſpenſandum duximus, prout præſentium tenore diſpenſamus; diſtantiam verò tertii gradus prædicti eis non obſtare declaramus. Prolem ſuſceptam ſi qua ſit, & ſuſcipiendam exinde legitimam

timam decernendo. Et in fidem præmiſſorum omnium præſentes manu noſtra ſubſcripſimus, & per Cancellarium Curiæ expediri juſſimus. Datum &c.

N. Vic. Generalis N. Delegatus, & Executor Apoſtolicus.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. AB INVICEM SEPARAVIMVS. Facta litterarum Apoſtolicarum productione, & verificatis per depoſitiones teſtium formiter inductorum, & ſuper Capitulis examinatorum, expoſitis, & contentis in dictis litteris, ſolet in praxi prævia Oratorum inſtantia, & per eos petita in actis venia, fieri Decretum, quod N. & N. ſeparentur ab invicem, & in diverſis Domibus habitent ejus arbitrio, & quod in die feſtivo de præcepto, & tempore, quo Miſſa ſolemnis Parochialis celebratur, ambo manere debeant ante fores dictæ Eccleſiæ flexis genibus cum Candelis in manibus accenſis à principio uſque ad finem Miſſæ. Viro autem injungitur ulteriùs, ut per tres, vel quatuor menſes alicui Eccleſiæ, ſeù loco pio inſerviat: doctoque in actis de adimplemento, Vicarius ſecundo ſuo Decreto eos ab inceſtu, & exceſſibus abſolvi committit alicui probo, & experto Confeſſario cum facultate, ut recepto ab eis juramento, quod ſub ſpe faciliùs obtinendi diſpenſationem inceſtum non commiſerint, & impoſita eis pro modo culpæ pœnitentia ſalutari in utroque foro abſolvat.

2. Exhibita poſtmodum fide Confeſſarii delegati, quod juramentum prædictum præſtiterint, & abſolutionem eis fuerit elargitus; tunc Vicarius, ſi ſibi expediens videatur, & ſcandala exindè evenire non poſſe non dubitet, procedit ad abſolutionem, prout in formula exprimitur, quam tradit Corrad. *prax. diſp. lib. 8. cap. 6. nu. 8.*

Alia dictæ Abſolutionis.

FORMULA V.

QUI Reverendiſſimus D. Vic. Generalis N. Delegatus Apoſtolicus ſedens &c. viſis, & benè conſideratis litteris Apoſtolicis, teſtium depoſitionibus formiter examinatorum, ex quibus conſtat d. N. raptam non fuiſſe, nec aliquod ſcandalum ex diſpenſatione oriturum, aliiſque juribus pro verificatione expoſitorum, & adimplemento Decretorum D. S. Reverendiſſimæ, viſiiſque videndis, & conſideratis conſiderandis. Chriſti nomine invocato.

Dixit, pronunciavit, declaravit, & diffinitivè ſententiavit preces N. & N. in præfatis litteris Apoſtolicis contentas, & eorum nomine Sanctiſſimo D. N. Papæ N. præſentatas veras extitiſſe, & exiſtere, veritatique niti repertas fuiſſe, nec non per eoſdem omnia, & ſingula ad tenorem earundem litterarum adimplenda ſufficienter, prout illis fuerunt injuncta adimpleta fuiſſe, ac propterea fore, & eſſe diſpenſandos, prout auctoritate Apoſtolica diſpenſavit, & pro diſpenſatis haberi voluit, & mandavit; ita ut impedimento tertii ſanguinitatis gradus hujuſmodi quo invicem ſunt conjuncti, ac Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, Matrimonium inter ſe publicè, ſervata forma Concilii Trid. contrahere, illudque in facie Eccleſiæ ſolemniter celebrare, & poſtmodum in eo remanere liberè, & licitè valeant, prolemque ſuſceptam, ſi qua ſit, & ſuſcipiendam legitimam decernendo, & ita dixit, & diffinitivè ſententiavit omni &c. Datum &c.

Ita pronunciavi Ego N. Vic. Gen. Delegatus, & Executor Apoſtolicus.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Licent-

Licentiæ celebrandi Matrimonium cum diſpenſatione ſuper Denunciis.

FORMULA VI.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus an poſſit diſpenſare ſuper Denunciationibus Matrimonii, ut fieri poſſint diebus ferialibus, in quibus, adeſt concurſus populi, referuntur Sententiæ DD.* & *num.* 2.

3 *Solus Epiſcopus Diœceſanus ſuper Denunciationibus Matrimonii diſpenſat, non autem alii Prælati inferiores, qui juriſdictionem quaſ. Epiſcopalem exercent jure ſpeciali.*

4 *Vicarius Generalis ex ſola generali delegatione diſpenſat, etiam tempore Adventus.*

Tibi N. Parocho Eccleſiæ N. ut in Matrimonium per verba de præſenti ſervato ritu Sanctæ Matris Ecclæſiæ, & forma à Sac. Concil. Trid. præſcripta, quamvis tantum unica Denunciatio precceſſerit N. & N. in Matrimonium conjungere valeas facultatem concedimus: juncta tamen per te contrahentibus, prohibitione inſimul cohabitandi, & Matrimonium conſumandi, donec duobus continuis *feſtivis diebus* ſubſequentibus, (etiamſi tempore Adventus) Denunciationes factæ non fuerint, & nullum aliud ad contrahendum detegatur impedimentum: quoniam juſtis de cauſis *diſpenſandum cenſuimus*, prout diſpenſamus. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *FESTIVIS DIEBUS*. Ex præſcripto Sacr. Concil. Trid. Denunciationes Matrimonii contrahendi fieri debent feſtivis diebus. At ſi aliqua nimis rationabilis cauſa judicio Epiſcopi concurreret, poſſet ipſe diſpenſare, ut omnes, ſeù illarum aliqua fieret in diebus ferialibus, in quibus pro aliqua occaſione adeſſet concurſus populi, ut tenent Barboſ. *de offic. Epiſc. alleg.* 32. *num.* 14. Bonacin. *de Matrim. punct.* 6. *nu.* 18. & 19. Corrad. *prax. diſpenſ. lib.* 7. *cap.* 7. *num.* 16. ubi ex textu Concilii rationem reddit.

2. Sed Nicol. *lucubr. civil. lib.* 1. *tit.* 10. *de Nupt. nu.* 63. putat, quod Sententia quæ negat Epiſcopum poſſe in hoc diſpenſare, ſit tutior ubi non adſit conſuetudo, & hanc partem negativam ſecutam fuiſſe Sac. Congreg. Concil. teſtatur Pignatell. *conſultat.* 133. *nu.* 90. *tom.* 9.

3. *DISPENSANDUM CENSUIMUS*. Solus Epiſcopus Diœceſanus ſuper denunciationibus Matrimonii diſpenſat, non autem alii Prelati inferiores juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes de jure ſpeciali, ut latè probat Fagnan. *in cap. cum inhibito à num.* 6. *uſque ad fin. de clandeſt. deſponſ.* & *in cap. accedentibus n.* 26. *de exceſſ. Prælat.* quod eſt contra Barboſ. *de offic.* & *poteſt. Epiſc. alleg.* 32. *n.* 30. 31. & 32. & Tambur. *de jur. abb. tom.* 2. *diſp.* 8. *quæſt.* 4. *num.* 2.

4. An autem poſſit hoc facere Vicarius Generalis, ex ſola generali delegatione, abſque alia ſpeciali Epiſcopi, affirmant DD. relati per Sanch. *de Matr. lib.* 3. *diſp.* 7. *num.* 10. & à Barboſ. *ubi ſuprà num.* 29. quos ſequitur Pac. Jord. *tom.* 1. *lib.* 3. *tit.* 7. *num.* 7. & hæc Sententia in praxi ſervatur, & ſervavi, quamvis Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 8. *nu.* 61. referat à Sac. Congr. Concilii contrarium fuiſſe deciſum; & dari poteſt etiam de tempore Adventus Barboſ. *deciſ. Apoſtol. collect.* 247. *nu.* 2.

Licen-

Licentiæ contrahendi Matrimonium ejus, qui fuit abſens, vel eſt forenſis.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

1 *Parochus de jure poteſt ſuos Parochianos Matrimonio conjungere abſque licentia Epiſcopi, niſi fuerint à Diœceſi abſentes.*

2 *Tempus diuturnum abſentiæ ad hunc effectum dicitur quinque, vel ſex menſium.*

3 *Parochus, qui diu abſentes à Diœceſi contra prohibitionem Epiſcopi Matrimonio conjungit graviter peccat, & punitur.*

TIbi N. Parocho Eccleſiæ N. Ut in Matrimonium per verba de præſenti in faciem Eccleſiæ, factis prius in tribus diebus feſtivis interpolatis Denunciationibus, ac in reliquis ſervata forma præſcripta à Sac. Concil. Trid. N. & N. nullo alio detecto impedimento, quâm præteritæ *abſentiæ* d.N. conjungere poſſis, *facultatem concedimus*, quoniam d. N. Nobis conſtare fecit ſe extra noſtram Diœceſim manſiſſe liberum ad contrahendum (*ſi verò ſit forenſis*) quoniam de ejus ſtatu libero ad contrahendum Matrimonium per atteſtationem proprii Ordinarii Nobis conſtare fecit. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 ABSENTIÆ. Parochus de jure poteſt ſuos Parochianos Matrimonio conjungere ſervata forma Concilii abſque alia licentia Epiſcopi, Gutier. *de Matrimon. cap.* 60. *num.* 1. Nicol. *in floſcul. verb. Matrimonium num.* 5. Attamen ſi Parochiani diù à Parochia, & Diœceſi fuerunt abſentes, rectè poteſt Epiſcopus Parocho prohibere, nè illos ad Patriam reverſos admittat abſque ſua licentia cum poterint alibi contrahere, Guttier. *de Matr. cap.* 65. *num.* 7. Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtolic. collect.* 554. *num* 5.

2. Quale autem dicatur tempus notabile abſentiæ, ut poſſit hoc prohiberi, nullibi præfinitum reperitur, ſed Epiſcopus juxta perſonarum, & cauſæ abſentiæ qualitatem, illud diſcretè, & prudenter definiet, ad tradita per Menoch. *de arbitr. iud. lib.* 2. *caſ.* 6. *num.* 13. Regulariter autem, qui per quinque, vel ſex menſes continuos à Diœceſi, & in longinquis abſentes fuerunt, dici poterunt eos diu extra illam moram traxiſſe, ad effectum, ut arceri poſſint à Matrimonio, donec conſtet manſiſſe liberos: ſic judicant *Synodus Farfenſis de anno* 1686. & *Cæſenaten. de anno* 1695. in lucem editæ.

3. FACULTATEM CONCEDIMUS. Si Parochus ſine licentia Epiſcopi, vel ejus Vicarii Generalis, illos, qui à Diœceſi per dictum notabile temporis ſpatium à Diœceſi abſfuerunt, non obſtante prohibitione, in Matrimonium conjungeret, graviter peccaret, & ſevere poſſet puniri, ut advertit Pac. Jord. *tom.* 1. *lib.* 3. *tit.* 7. *n.* 99. & 177.

Licen-

Digitized by Google

Licentiæ contrahendi temporibus prohibitis.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM.

1 *Privata traductio Sponſæ ad Domum Viri temporibus à jure prohibitis de licentia Ordinarii non eſt prohibita, neque interdicta, & reprobatur opinio Facienda.*

2 *Sponſi ut ab actu conjugali abſtineant dictis temporibus eſt conſilii non præcepti.*

3 *Epiſcopus ex urgenti cauſa diſpenſat, ut temporibus ab Eccleſia prohibitis fiant nuptiæ cum ſolemnitate.*

4 *Debet tamen in hoc eſſe rigidus.*

5 *Enumerantur cauſæ, ob quas Epiſcopus poteſt diſpenſare, ut Matrimonia contrahantur tempore ab Eccleſia prohibito, & n.6.*

7 *Temporibus ab Eccleſia prohibitis ſine licentia, & diſpenſatione Epiſcopi non poſſunt contrahi licitè Matrimonia, & refellitur Nicol.*

Tibi N. Parocho Eccleſiæ N. Ut in Matrimonium per verba de præſenti in facie Eccleſiæ, præmiſſis in tribus diebus feſtivis interpolatis Denunciationibus (vel unica) ac ſervata in reliquis forma præſcripta à Sac. Concil. Trid. N. & N. nullo detecto ad contrahendum impedimento, abſque tamen perſonarum comitiva, omiſſaque omninò benedictione nuptiali, nec non *ſolemni traductione* Sponſæ, *conviviis*, & aliis vanæ lætitiæ ſignis, conjungere poſſis, non obſtante tempore currenti Adventus (ſivè Quadrageſimæ) *juſtis de cauſis facultatem concedimus*, & diſpenſamus.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 *SOLEMNI TRADUCTIONE*. Privata traductio Sponſæ ad Domum Viri temporibus à jure prohibitis de licentia Ordinarii non eſt prohibita, neque interdicta: Quicquid enim in contrarium dicat Fagnan. (alioquin doctiſſimus) *in cap. Cappellanus num.* 10. & 11. *de Feriis*, ejus opinio communiter jure novo Concilii rejicitur, ut videre eſt apud Ricc. *prax. For. Eccleſ. par.* 4. *reſol.* 566. *num.* 2. Boniac. *de imped. Matrim. quæſt.* 3. *punct.* 14. *n.* 4. Gavant. *Manual. Epiſcop. verb. Matrimon. celebratio num.* 14. Barboſ. *de Offic. & Poteſtat. Epiſcop. alleg.* 32. *nu.* 194. & *ſuprà Concil. de Reform. Matrim. cap.* 10. *num.* 6. Sanchez *de Matrimon. lib.* 7. *diſput.* 7. *num.* 12. Ponc. *eodem tract. lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 8. Biſs. Hierurg. *litt. T. num.* 27. & alios quos contrà Fagnan. congerit Pignatell. *conſult.* 47. *per tot. tom.* 6.

2. Et ratio concluſionis ea eſt, quia ut Sponſi eo tempore ab actu conjugali abſtineant jure novo Concilii (quicquid eſſet dicendum inſpecta cenſura antiquorum Canonum) non eſt præcepti, ſed tantùm conſilii, ut præter mox allegatos, tenet noviſſimè doctus modernus Zeger Bernard. Van Eſpen *in tract. de jur. Eccleſ. univerſ. par.* 2. *tit.* 13. *num.* 16. *tom.* 1.

3. *CONVIVIIS*. An Epiſcopus poſſit diſpenſare, ut temporibus ab Eccleſia prohibitis fiant nuptiæ cum ſolemnitate, & cum Sponſorum benedictione? affirmativam tenent Graff. *deciſ. aur. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 85. *num.* 29. Ponc. *de Matrim. loco ſuprà citato num.* 11. Biſs. Hierurg. *par.* 1. *litt. B. num.* 72. §. 1. quoties tamen concurrat urgens cauſa, quæ rarò eveniet.

4. *JUSTIS DE CAUSIS*. Epiſcopus debet eſſe rigidus in diſpenſando, præſertim in illis Regionibus, ubi adeſt conſuetudo Matrimonia non contrahendi: Quia cum ipſe ſit Sac. Canonum

num Magiſter, & Cuſtos *c. Cum ſcimus* 9. *quæſt.* 3. idcircò à regulis eorumdem non debet præſumptione diſcedere, ut inquit Text. *in cap. Igitur* 25. *quæſt.* 2.

5. Cauſæ autem juſtæ, ob quas temporibus ab Exclesia vetitis poterit concedere Matrimonia contrahi omiſſa benedictione, eædem ſunt, quæ in remittendis denunciationibus concurrere debent videlicèt. Primò, quoties probabiliter ſuſpicatur Matrimonia indebitè, ac malitioſè fore impedienda. Secundò, quando Magnates volunt contrahere. Tertiò, quando Parentes, Tutores, vel Curatores viris indignis, & longè diſparibus copulare virgines niterentur. Quartò, ſi Matrimonium eſſet contrahendum in articulo mortis cum Concubina ad legitimandam prolem, vel ad ſecuriorem Infirmi tranſitum. Quintò, ubi contrahere volentes diù habiti fuiſſent pro Conjugibus, & ad evitandam erubeſcentiam, & infamiam cupiunt Matrimonio vero conjungi. Sextò, ſi Concubina, vel alia publica Meretrix eſſet ducenda in Uxorem, ut abſque mora deſiſtant à peccato, & ad evitandum periculum mutationis voluntatis. Septimo, ad evitanda ſcandala ob aliquas factiones, & inimicitias, quæ propter Matrimonium ſopiri ſperaretur. Octavò, quotiès contrahere volentibus, ex dilatione aliquod notabile damnum, vel incommodum tam corporis, quàm bonorum immineret.

6. His, inquam, & ſimilibus caſibus, quos ſparſim apud Auctores ſuprà allegatos reperies, & præſertim Corrad. *prax. diſpenſ. lib.* 7. *cap.* 7. *nu.* 23. Pac. Jord. *de Matrim. num.* 51. juſtam habebit Ordinarius diſpenſandi cauſam in uno tantùm, vel in utroque ſimul.

7. *FACULTATEM CONCEDIMUS*. Quamvis Nicol. *lucubr. Civil. lib.* 1. *tit.* 10. *de nuptiis num.* 72. nimis fidenter aſſerat, Matrimonium quolibet tempore contrahi, & conſumari poſſe abſque alia Superioris licentia, ex eo quia id concedatur à *Rituali Romano rubr. de Sacram. Matrim.* eumque Avium more, & cum laude ſequatur Pignatell. *dicta conſult.* 47. *num.* 17. *circà fin. tom* 6. Nihilominùs hæc Nicolii abſoluta propoſitio debet intelligi quoad validitatem; Non autem quod licitè quocumque tempore etiam ab Eccleſia interdicto, contrahi poſſit Matrimonium ſine licentia Epiſcopi, prout interpretando Text. *in c. Cappellanus de Feriis*, advertit Sayr. *de Cenſur. lib.* 5. *cap.* 7. *nu.* 43. & 44. Biſs. Hierurg. *litt. V. num.* 41. *§. primo*, & communiter docent *ſuprà citati in §. Privata traductio*, qui omnes exigunt Ordinarii licentiam ad hoc, ut Parochus, & contrahentes culpam, & pœnam arbitrariam evadant.

Licentiæ contrahendi inter diſpenſatos à Papa.

FORMULA IX.

SUMMARIUM.

1 *UNici Teſtis depoſitio non ſufficit ad dirimendum contractum, ſed impedit Matrimonium contrahendum.*

2 *Non eſt ſufficiens, neque ad impediendum non contractum, ſi Teſtis non ſit integer, & patiatur exceptiones, & num.* 3.

TIbi N. Parocho Eccleſiæ N., ut in Matrimonium per verba de præſenti in facie Eccleſiæ, præmiſſis in tribus diebus feſtivis interpolatis denunciationibus, ac ſervata in reliquis forma præſcripta à Sac. Concil. Trid. N. & N. *nullo alio detecto* ad contrahendum *impedimento*, quam tertio, & quarto conſanguinitatis gradu, quo invicem ſunt conjuncti, ſuper quo diſpenſationem Apoſtolicam obtinuerunt, conjungere poſſis, licentiam, & facultatem concedimus. Quoniam verificatis coràm Nobis expoſitis in dicta diſpenſatione, illam exequi volumus, & mandamus. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNO-

Digitized by Google

ADNOTATIONES.

1. NULLO ALIO DETECTO IMPEDIMETO. Quæſtio eſt inter DD. an impedimentum ad contrahendum dicatur detectum,& probatum unico Teſte? & ſic ſolent illam,diſtinctione dirimere: Si agatur de Matrimonio jam contracto, unicus Teſtis non ſufficit, ſed requiritur ad illud dirimendum plena probatio, Panimoll. *decif.* 19. *adnot.* 3. *num.* 16. *& ſeqq.* ubi dat concordantes: Si verò agatur de contrahendo, & tunc dictum unius Teſtis ſufficiat ad illud impediendum, quamvis dicat turpitudinem propriam Gloſ. *in cap. Extraordinaria* 35. *qu.* 3. *verſ. Sacramenti*, *& cap. Super eo il* 2. *de Teſt.* *& cap. Præterea il* 2. *de Sponſal.* Ciarlin. *controv.* 235. *per tot.*

2. Verùm ab hac diſtinctione aliquandò receditur, puta ſi Teſtis, qui ſuper impedimento Matrimonii contrahendi denunciavit, non ſit bonæ famæ, aut non integer, vel alio modo ſuſpectus, utpotè quia non moveatur ad denunciandum impedimentum ad exonerandam conſcientiam, ſed ſe ingerat in cauſa, quia ſibi diſpliceat Matrimonium; vel ſi demùm varia, & inveriſimilia deponeret: Tunc enim non obſtante, quod ageretur de contrahendo, proceditur ad ulteriora illius depoſitione non attenta. Tondut. *quæſt. Beneſic. tom.* 2. *part.* 3. *cap.* 165. *num.* 5. *& ſeqq.* ubi de Teſtimonio filii, qui depoſuerat rem habuiſſe cum Sponſa, quam Pater in Uxorem ducere volebat.

3. Et hanc limitationem ſæpè probavit *Sacr. Congreg. Concilii*, nempè *in Piſauren.* 12. *Novembris* 1689. *in Melevitana* 22. *Septembris* 1691. *in Salisburgen. Matrimonii* 22. *Septembris* 1696. in qua incidit caſus Tondut. *& in Baren. ſeu Modunen. Matrimonii* 9. *Aprilis* 1701. in quibus unici Teſtis (exceptiones patienris) depoſitio, non valuit Matrimonium conthahendum impedire.

Licentiæ contrahendi, non obſtante præcedentium Sponſalium alterius oppoſitione.

FORMULA X.

SUMMARIUM.

1 *Modus procedendi quandò ad impediendum Matrimonium opponuntur Sponſalia cum alia Puella celebrata.*

2 *Enumerantur caſus, in quibus licitè à Sponſalibus receditur, & num.* 3. 4. 5. *&* 6.

7 *Vxor provectæ ætatis tranſeunte Viro de conſenſu ad Religionem, poteſt in ſæculo remanere Voto continentiæ emiſſo.*

8 *Propter adulterium poteſt Conjux innocens ad Religionem tranſire.*

9 *Epiſcopus impedimento dirimente Matrimonium diſpenſat in foro conſcientiæ tantùm, quandò impedimentum non eſt publicè detectum poſt jam contractum Matrimonium, & ob diſtantiam loci magnum daretur periculum incontinentiæ, vitæ, vel ſcandali.*

10 *Puella ſtuprata non poteſt invitis Parentibus doti de jure debitæ a ſtupratore renunciare.*
Ex ſtupro duplex oritur actio, ibid.
Stuprator ducens in Vxorem ſtupratam non debet alia pœna puniri, ibid.

11 *Impedimentum publicæ honeſtatis oritur ex diffamatione Sponſalium.*

12 *Matrimonium contractum à Græcolatino coram Sacerdote Græco eſt nullum.*

13 *Matrimonia contracta coram Cappellanis Exercitus ſunt nulla ſine licentia Parochi, vel diſpenſatione Apoſtolica.*

14 *Matrimonium contractum coram Sacerdote non Parocho, qui aſſerit licentiam ab eodem habuiſſe, habet præ-*

præſumptionem validitatis donec contrarium probetur.

15 *Matrimonium contractum à Catholicis coram Miniſtro Hæretico eſt nullum.*

16 *Matrimonia ſine Dote non contrahuntur.*

17 *Matrimonium à principio nullum propter metum, etiam ſequuta copula eſt nullum.*

18 *Puellarum expoſitarum Matrimonia, adhuc in Conſervatoriis degentium, debent coram proprio Parocho contrahi.*

TIbi N. Parocho Eccleſiæ N. ut in Matrimonium per verba de præſenti in facie Eccleſię, factis prius in Tribus diebus feſtivis interpolatis denunciationibus, ac in reliquis ſervata forma præſcripta à Sac. Concil. Trid. N. & N. nullo alio detecto impedimento ad contrahendum, quàm aſſertorum Sponſalium cum N. conjungere poſſis, facultatem concedimus; quoniam *oppoſita Sponſalia* per d. N. *non obſtare* cenſemus. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *OPPOSITA SPONSALIA.* Sæpè ad retardandam Matrimonii celebrationem opponuntur Sponſalia cum altera Puella contracta: Undè Epiſcopus caſu eveniente, ſi ex juſta cauſa ab illis ex parte Viri, vel Mulieris recedatur, vel ſufficienter non probentur prævio Decreto judiciali, ſuper irrelevantia oppoſitionis, procedat ad conceſſionem licentiæ pro Matrimonio contrahendo, niſi fortè pars opponens ad Sacram Congregationem, vel alium Superiorem non appellet; quia tunc erit ſuperſedendum.

2. *NON OBSTARE.* Plures dantur caſus, in quibus Sponſalia præcedentia cum aliis contracta non obſtant Matrimonio contrahendo cum alio, vel alia. Et primò, quando non probantur per ſubſcriptionem Apocæ, vel ſaltem duobus Teſtibus, qui deponant de promiſſione Sponſi ducendi Sponſam in Uxorem, cum ſucceſſiva fidei datione, & acceptatione Sponſæ, cum mutua futuri Matrimonii repromiſſione, juxta modum probandi traditum à Rot. *coram Coccin. deciſ.* 1834. *num.* 1. *& coram Celſ. deciſ* 374. *nu.* 3. Sperell *deciſ.* 95. *nu* 9.

3. Secundò, qui promiſit Sponſalia de futuro recedit ex juſta cauſa, puta quia Sponſa paſſa eſt ab alio carnaliter cognoſci; quia alter eorum incidit in lepram, in morbum Gallicum, vel gravem infirmitatem, aut amiſit oculum vel naſum: Si Sponſa ex pulchra evaſit deformis, aut pauper, ejuſque Parentes Dotem illi dare recuſent, quamvis non promiſſam: Si aliqua notabilis mutatio poſt Sponſalia ſupervenit, aut incipit apparere, quæ ſi cognita fuiſſet tempore Sponſalium, judicio prudentis, Sponſalia non fuiſſent celebrata: Si Sponſus poſt Sponſalia damnatus fuiſſet de aliquo crimine turpi; quas cauſas, & alias plures enumerant Sanchez *de Matrim. lib.* 1. *diſp.* 57. 60. *& ſeqq.* Gutterez *eodem tract. cap.* 33. *per tot.* Bonac. *de Matr. tit. de Sponſal. punct.* 8. *per tot.* Ricc. *prax. For. Eccleſ. par.* 1. *reſol.* 218. *Sac. Congreg. Concil. in Spoletana* 22. *Februar.* 1698. in qua poſt Sponſalia contracta, Sponſa effecta fuerat clauda.

4. Tertiò, quandò, qui Sponſalia contraxerat, vovit caſtitatem, vel ſuſcipere Sacros Ordines, quia tunc per electionem melioris ſtatus Sponſalia irritantur, nec Sponſus tenetur illa exequi, quamvis juramento eſſent firmata *Sac. Congregat. Concilii in Bambergen. Sponſalium* 5. *Martii* 1701. quod verum putat Bonacin. *de Matrim. tit. de Sponſal. punct.* 5. *numer.* 13. 14. 15. *&* 16. etiamſi poſteà Voti diſpenſatio obtineatur.

5. Quartò, quandò promiſſio Sponſalium non jurata eſt facta perſonæ, cum qua adeſt notabiles diſparitas conditionis, tunc enim promiſſor non cogitur ad contrahendum Matrimonium, ut dixit Rot. *coram dunozz. Jun. deciſ.* 296. *num.* 7. 8. & 9. Quam propoſitionem veram putat Graff. *deciſ. aur. par.* 2. *lib.* 1. *cap.* 12. *nu.* 53. etiamſi intercedat copula cum aliquo ſigno fraudis, quia tunc (ut Author putat) ſola obligatio dotandi remanet.

6. Quintò diſſolvuntur Sponſalia, immò, & Matrimonium ratum, & conſumatum quandò Jugales de communi conſenſu ambo ad ſtatum celibatus eòdem tempore volunt tranſire, nempè Mulier, ut profeſſionem emittat in Monaſterio, & Vir ordinem Sacrum ſuſcipiat, quia tunc Deus, & non homo ſeparat *cap. Quia Agatho*, & *cap. Scripſi* 27. *quæſt.* 2. Fagnan. *in cap. Cum ſis de conver. Conjug. Sac. Congreg. Epiſcop. in Januen.* 1. *Septembr.* 1690.

7 Talique caſu, ſi Uxór eſſet provectæ ætatis, puta 60. annorum, & ſuſpicione incontinentiæ careret, Voto continentiæ emiſſo indulgetur quoque quod poſſit in ſæculo remanere, ut patet ex Decretis allegatis à Nicol. *lucubr. Civil. tit.* 10. *de nupt. num.* 49.

8. Item ſolvitur Matrimonium, quandò alter ex Conjugibus adulteratus fuit *cap. Conſtitutus de Converſ. Conjug.* quod eſt verum dummodò poſt adulterium commiſſum, Vir Uxorem iterùm non cognoverit, ut ibi cum Gloſ. obſervat Nicol. *lucubr. can. lib.* 3. *tit.* 32. *fol. mihi* 169. tunc enim poterit Vir ad Religionem, vel Sacros ordines tranſire, non tamen aliud Matrimonium contrahere *Marc.* 10. *Luc.* 16. *ad Cor.* 1. *cap.* 7.

9. Et hic nota, quod Epiſcopus in impedimento dirimente Matrimonium diſpenſat in foro conſcientiæ tantùm, quandò impedimentum non eſt publicè detectum poſt jam contractum Matrimonium, & ob diſtantiam locorum magnum daretur periculum incontinentiæ, vitæ, vel ſcandali, Garz. *de Beneſic. part.* 11. *cap.* 5. *nu.* 341. & 342. Barboſ. *alleg.* 33. *num.* 4. Fagnan. *in cap. Nimis nu.* 33. & 37. *de fil. Presbyt. Sacr. Congreg. Concil. in Egitatien.* 19. *Aprilis* 1692. *ad quintum.*

10. Secundò nota, quod, ſi ſtuprator nolit ſtupratam ducere in Uxorem, hæc non poteſt invitis Parentibus Doti de jure debitæ renunciare, Farinac. *quæſt.* 147. *num.* 117. Monach. *deciſ. Bononien.* 41. *nu.* 6. Raynald. *obſerv. Crim. tom.* 2. *cap.* 23. *num.* 191. & 192. ubi rejecto Pirhing. *in jus Can. tit. de adult. ſect.* 2. *§.* 3. *num.* 52. dicit hanc in foro externo eſſe veriorem Sententiam. Immò præter Dotem, quam ſtuprator illi coſtituere tenetur *cap.* 2. *de adulter.* poterit etiam alia pœna (levi tamen) puniri; quia ex hoc delicto duplex oritur actio, una ad pœnam, & alia ad privatum commodum partis, ut dicunt DD. mox citati: Niſi tamen ſtupratam duceret in Uxorem, quia tunc non eſſet alia pœna mulctandus, Rot. *in Avenionen. Dotationis* 30. *Aprilis* 1688. *coram Benincaſa*, impreſſa poſt Raynald. *loco cit. nu.* 10. & *ſeqq.*

11. Tertiò, quod impedimentum publicæ honeſtatis oritur, & contrahitur ex diffamatione Sponſalium, licèt concludenter non probentur, ut cenſuit *Sac. Congregat. Concilii* Cauſa bis auditis partibus propoſita *in Ripana Sponſalium* 7. *Junii*, & 20. *Septembris* 1698.

12. Quartò, quod Matrimonium contractum à Græco latino Catholico coram Sacerdote Græco non Parocho, non ſuſtinetur *Sac. Congr. Concil. in Chien. Matrimonii* 14. *Novembr.* 1693.

13. Quintò, quod Matrimonia contracta coram Cappellanis Exercitus à Militibus degentibus in Caſtris, & ſtationibus hybernis, vel æſtivis, aut in expeditione etiam cum Militaribus fœminis ſine licentia Ordinarii loci, vel ſine ſpeciali facultate Sedis Apoſtolicæ, nulla ſunt, ut dubio propoſito reſpondit *Sac. Congr. Concilii* 6 *Martii* 1694.

14. Sextò, quod Matrimonium contractum coram Sacerdote; qui aſſerit habuiſſe licentiam à Parocho, vel Epiſcopo, habet præſumptionem validitatis, quia donec contrarium probetur aſſertioni Presbyteri ſtandum eſt, Piaſec. *prax. Epiſcop. par.* 2. *cap.* 4. *art.* 4. *de matrimon. nu.* 15. Sanchez *de Matrim. lib.* 3. *diſput.* 37. *numer.* 5. ubi opiniones, & DD. Sententiæ pugnantes ſic conciliat — *Sed placet concordia* Maſchardi *concluſ.* 985. *ubi alia*

ad

ad hoc affert, & *num.* 3. *reſolvit*, *ſi contrà licentiam opponatur à tertio*, *ipſi incumbere probare*, *ſi verò à proprio Parocho*, *transferri onus probandi in alienum Sacerdotem*, & *ipſos contrahentes*.

15. Septimò, quod Matrimonium contractum à Viro Catholico cum Muliere pariter Catholica coram Miniſtro Acatholico eſt nullum: Quia licèt fuerit initum in Terris Hæreticorum, adhùc ubi fuit publicatum *Concilium Tridentinum*, illius forma tradita *in cap.* 1. *ſeſs.* 24. *de Reform.* ubique ſervanda eſt pro validitate, ut pluries declaravit *Sac. Congreg. Concilii* apud Pignatell. *conſult.* 79. *à num.* 26. *tom.* 5. & nuper *in Venetiarum* 1. *Decembr.* 1696.

16. Octavò, quod Matrimonia ex generali conſuetudine ſine Dote non contrahuntur Rot. *coram Pamphil. deciſ.* 105. *n.* 5. & 6. Et quod Dotis conſtitutio non exigit ſcripturam, ſed Teſtibus, Immò, & conjecturis probatur Tuſch. *litt. D. concluſ.* 722. *per tot.* Cyriac. *controv.* 29. *num.* 17. 18. & *ſeqq.* Card. de Luc. *de Dot. diſcurſ.* 150. *n.* 1. 2. & 3.

17. Nonò, quod Matrimonium à principio metu contractum, licèt jure communi inſpecto per copulam poſteà liberè, & voluntariè ſubſecutam, ratificetur, & convalidetur, ut per Gloſ. *in cap. inter cætera* 22. *quæſt.* 4. *verbo Matrimonium*, tenent communiter Graff. *deciſ. aur. par.* 2. *lib.* 1 *cap.* 12. *num.* 36. & 37. & alii relati à Panimoll. *deciſ.* 102. *adnot.* 2. *num.* 51 & 7. Nihilominùs hodiè jure novo Concilii. Trident. Matrimonium nulliter à principio contractum non convalidatur per ſubſecutam copulam quantumvis liberè habitam, ſed requiritur novus conſenſus in facie Eccleſiæ, prout ex declaratione Sacræ Congregationis firmat Fagnan. *in cap. De illis num.* 12. & 13. *de deſponſat. impuber.*

18. Decimò, quod Matrimonia Puellarum expoſitarum degentium in Conſervatoriis, ſeù Hoſpitalibus, non debent, neque poſſunt contrahi coram Rectoribus, ſeù Cappellanis eorumdem locorum, ſed coram proprio Parocho, in cujus Parochia ſita prædicta loca reperiuntur, celebranda erunt, ut pluries declaravit *Sac. Congreg. Concil. apud* Pignatell. *conſult.* 396. *tom.* 1. & nuper *in Sueſſana* 7. *Septemb.* 1697.

Licentiæ contrahendi Domi.

FORMULA XI.

SUMMARIUM.

1 E*Piſcopus jure prohibet*, *quod Matrimonia non celebrentur Domi.*

TIbi N. Parocho Eccleſiæ N. ut in Matrimonium per verba de præſenti, & ſervata forma Sac. Concilii Trid. & dummodò factæ fuerint tres publicationes in Eccleſia diebus feſtivis interpolatis, & nullum detectum ſit impedimentum ad contrahendum. *Domi conjungere* poſſis N. & N. licentiam, & facultatem concedimus juſtis de cauſis. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIO.

1 DOMI CONJUNGERE. Jam diximus *in Adnot. ad Formul. Erect. Eccleſiæ Parochialis*, quod Matrimonia debent in Eccleſia celebrari, & quòd juſtè Epiſcopus valet prohibere, nè fiant Domi ſine ſua licentia, non obſtantibus his, quæ ſolent in contrarium adduci; tùm ex ibidem animadverſis; tùm quia, ritus accidentales ab Eccleſia præſcripti non poſſunt variari abſque culpa, ad tradita per Bonacin. *de Sacrament. in gener. quæſt. ult. num.* 4. Tum demum quia cum agatur de adminiſtratione ſolemni Sacramenti, non poteſt Parochus ad libitum, ritum contemnere, & Domi illud conficere: Ut jam defini-

tum legimus à *Sac. Concil. Trident. ſeſſ. 7. de Sacram. in genere Can. 13.* ibi — *Si quis dixerit receptos, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ Ritus in ſolemni Sacramentorum adminiſtratione adhiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccato à Miniſtris pro libito omitti, aut in novos alios, per quemcumque Eccleſiarum Paſtorem mutari poſſe, anathema ſit*: Cum igitur ritus, qui habentur in Rituali Romano ſint ab Eccleſia recepti, & approbati; non video qua ratione nonnulli moderni Authores affirment, quod Epiſcopus non poſſit prohibere, quod Sacramentum Matrimonii non celebretur Domi, ſivè extrà Eccleſiam ſine ſua licentia.

TITULUS IX.

De Foro Pœnitentiali.

Facultatis confeſſiones audiendi.

FORMULA I.

SUMMARIUM.

1 *Episcopus concedit Confeſſariis approbationem ad tempus.*
2 *Si concedit cum clauſula* — Ad noſtrum beneplacitum, *poteſt quandocumque revocare, & num. 3. ubi redditur ratio.*
4 *Confeſſarii audientes confeſſiones in Eccleſia Parochiali debent de æquitate petere licentiam à Parocho.*
5 *Confeſſarii, etiamſi Regulares ſint ſuſcipientes confeſſiones Infirmorum debent certiorare Parochum.*
6 *Confeſſarii non debent audire confeſſiones Mulierum, & Puerorum extra Sedem confeſſionalem, vel è conſpectu non interpoſita Crate, ſub pœna in Formula expreſſa.*
7 *Sacramentum pœnitentiæ extrà caſum infirmitatis conferri non debet, niſi in Eccleſia, quod, & facere debent etiam Confeſſarii Regulares.*
8 *Confeſſarii quandò dicantur ſollicitare Pœnitentem ad turpia.*
9 *Pœnitentes tenentur Confeſſarios ſollicitantes denunciare, etiamſi ſollicitationi conſenſerint, alioquin non poſſunt abſolvi.*
Denunciandus eſt Sacerdos non Confeſſarius, qui fingit ſe eſſe talem, & ad turpia ſollicitat, ibidem.
10 *Confeſſarius ſollicitans poteſt abſolvi ab alio quocumque Confeſſario.*
11 *Confeſſarius Executor litterarum Sac. Pœnitentiariæ debet eſſe Doctor ſaltem privilegiativè.*
12 *Confeſſarius Executor litterarum Pœnitentiariæ debet eſſe actu approbatus ab Epiſcopo Diœceſano, in cujus Diœceſi debent exequi.*
13 *Explicantur clauſulæ omnes, quæ continentur in litteris Pœnitentiariæ à numer. 14. uſque ad numer. 104. nempe.*
Clauſulæ communes num. 12. 13. 14. 15. 16. & 17.
18 *Quid dicatur occultum, quid publicum, & n. 19.*
Clauſulæ litteræ pro dilatione Voti ſimplicis à n. 21. ad 28.
Clauſulæ litteræ ſuper tranſgreſſione Voti caſtitatis à n. 29. ad 32.
Clauſulæ litteræ commutationis Voti ſimplicis Religionis à numer. 33. ad 36.
Clauſulæ litteræ commutationis Voti Religionis à n. 37. & 38.
Clauſulæ litteræ commutationis Voti caſtitatis à n. 39. ad 43.
Clauſulæ litteræ diſpenſationis impedimenti occulti affinitatis à num. 44. ad 52.
Clauſulæ litteræ diſpenſationis ſuper impe-

impedimento primi gradus ex copula illicita ad remanendum in jam contracto a nu. 53. & 59.
Clauſulæ litteræ diſpenſationis ſuper inceſtu non expreſſo in litteris Datariæ à nu. 60. & 63.
Clauſulæ litteræ diſpenſationis de jam contracto ſuper impedimento reticito Datariæ nu. 64. & 65.
Clauſulæ litteræ diſpenſationis pro conſanguineis, qui ignorantes gradum prohibitum contraxerunt num. 66. & 67.
Clauſulæ litteræ diſpenſationis pro iis, qui Matrimonium contrahere deſiderant cum impedimento criminis occulto à nu. 68. & 73.
Clauſulæ litteræ pro eo, qui manus violentas in Clericum injecit in caſibus occultis a nu. 74. *ad* 77.
Clauſulæ litteræ pro eo, qui Clericum percuſſit, aut occidit, & neque ad Vrbem accedere, neque ſuum Epiſcopum tuto adire poteſt num. 78. & 79.
Clauſulæ litteræ diſpenſationis ab irregularitate ob homicidium occultum à nu. 80. *ad* 87.
Clauſulæ litteræ diſpenſationis ab irregularitate proveniente ex defectu occulto natalium à numer. 88. & 89.
Clauſulæ litteræ rehabilitationis pro Sacerdote Simoniaco à num. 90. *ad* 93.
Clauſulæ litteræ rehabilitationis ad Beneficia obtinenda à num. 94. 95. & 96.
Clauſulę litteræ condonationis fructuum Beneficiorum malè perceptorum à nu. 97. *ad* 105.
106 *Inſtructio Confeſſariorum pro dirigendis negociis Pœnitentium ad Pœnitentiariam Urbis, & nu.* 107. 108. 109. & 110.
111 *Quomodò ſit abſolvendus interdictus.*
112 *Quomodò abſolvatur Clericus ſuſpenſus.*
113 *Excommunicatus ob læſam immunitatem Eccleſiaſticam non poteſt vigore Jubilæi abſolvi in foro externo.*

N. Dei &c. Epiſcopus N.

Dilecto Nobis in Chriſto N. ſalutem in Domino ſempiternam.

Cupientes Nos in quantũ poſſumus ſaluberrimi Sacramenti Pœnitentiæ adminiſtrationem in noſtra Diœceſi, ea qua majori poteſt doctrinę ſufficientia, ac morum integritate exerceri: Cum Te hiſce dotibus ornatum non immeritò cenſeamus, & per Nos, ac noſtros Examinatores examinatum, ſatis capacem, idoneumque repererimus: Idcircò ad tantum adminiſtrandum Sacramentum tenore præſentium Te approbamus, omniumque Pœnitentium in noſtra Diœceſi confeſſiones audiendi, eoſque ſacramentaliter abſolvendi, preterquam à caſibus Sanctæ Sedi, ac Nobis reſervatis (excepto mortis articulo) opportunam, & ad..... *duraturam* concedimus facultatem; excipimus tamen Sanctimoniales. Præcipimus quoque, ut abſque *Parochorum licentia*, aliorumvè *Superiorum*, in quorum Eccleſiis volueris confeſſiones excipere, id efficere non debeas. Tibique in ſuper injugimus, ut quotieſcumque ægrotantium confeſſiones audieris, quam primum ea de re *eorum Parochum certiorem* reddas ſub pœna *privationis facultatis* hoc adminiſtrandi Sacramentũ ipſo facto incurrenda: Sub eademque pœna Mulierum non Infirmarum, puerorumq; decimumſextum annum non attingentium confeſſiones audire extrà *Sedẽ confeſſionalem*, & *non interpoſita Crate* Tibi omninò vetamus. Deniq; Te in Domino enixè hortamur, ut ea qua decet modeſtia, ac puritate conſcientiæ, ad tale Sacramentum miniſtrandum *in Eccleſia* ſuperpelliceo, & ſtola indutum accedas, & quæ per

Digitized by Google

Sacros Canones, & Conſtitutiones Summorum Pontificum, & in ſpecie per Bullam Gregor. XV. *Contrà Sollicitantes*, atque per noſtras Synodales Conſtitutiones, *vel per Sacræ Pœnitentiariæ de Urbe litteras* ordinata, & commiſſa ſunt, & erunt attentè legas, perpendas, & fideliter exequaris; nè Divinæ ultionis contrà Te fulmina pro voces, & nè ex hoc Divino pietatis fonte, à q uo tot animarum ſalus emanat, Tibimetipſi morti æternæ venenum haurias, cæteriſque propines. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. ET AD.... DURATURAM. Epiſcopus habito reſpectu ad litteraturam, morum probitatem, & perſonæ qualitatem, poteſt hanc facultatem vel ad tempus, vel illimitatè, & abſolutè concedere ejus arbitrio, regulato tamen, & præſertim cum illis quorum mores ignorantur. Item advertere debet, quod, ſi prævio examine abſque temporis præfinitione licentiam concedit, non poterit ità approbatos, præſertim ſi Regulares ſint, iterùm ad examen revocare, aut facultatem eis ſuſpendere abſque nova cauſa ſuperventa (niſi agatur de approbatis ab Anteceſſore, vel Vicario Generali, qui poſſunt iterùm ab Epiſcopo, ad examen ſine alia cauſa vocari) ſi verò approbat ad tempus, puta ad ſex menſes, vel ad annum, eo elapſo facultas expirat abſque alia revocatione, ſed antequam tempus labatur, non debet item ſine juſta cauſa approbationem datam revocare.

2. Si autem facultatem tribuat cum clauſula — *Ad noſtrum beneplacitum* (quicquid dicant Lantuſch. *Theat. Regular. verb. Confeſſarius numer.* 10. *verſic. Adverte*, & alii Authores Regulares propriam cauſam tuentes apud Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 2. *quæſt.* 187. *art.* 1. *num.* 286. & 194 & *ſeqq.*) poterit quandocumque ſibi placuerit licitè eam revocare, ut declaravit *Sac. Congr Epiſcop. & Regul. in Papien.* 12. *Martii* 1619. prout ſequitùr — *Quæſitum fuit, an Ordinarii extrà præfatas duas cauſas in Decreto contentas facultatem Regularibus audiendarum confeſſionum ad beneplacitum ab ipſis conceſſas ad libitum revocare poſſint. Sacra Congregatio reſpondit, quod conceſſio ad beneplacitum facta quandocumque revocari poteſt.*

3. Clauſula enim *ad beneplacitum* idem ſignificat, quod, ſi diceret *arbitrio noſtro*, & *donec Nobis placuerit*, ut explicat Barboſ. *de Clauſ. clauſ.* 3. *nu.* 1. & idem comprobat ſuprà *Concil. ſeſſ.* 23. *cap.* 15. *de Reform.* & *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 43. *numer.* 208. & *ſeqq.* Nicol. *lucubr. Can lib.* 5. *tit.* 38. *numer.* 9. qui de praxi concedendi hujuſmodi licentias ad tempus teſtatur Capon. *diſcept.* 133. *num.* 48. & 49. & hodiè habemus quoad Regulares Conſtitutionem Clem. X. quæ incipit *Superna*: Cum etemim recta adminiſtratio hujus Sacramenti præcipuè pendeat à morum qualitate, qui variabiles, & mutabiles ſunt, ſtandum eſt judicio Epiſcopi, qui non præſumitur ſine cauſa beneplacitum concedere, & revocare.

4. *ABSQUE PAROCHORUM LICENTIA.* Hæc clauſula non importat conditionem, ſed modum, quem debet Confeſſarius ſervare, & adhibere cum Parocho, ſive alio Eccleſiæ Rectore, ſaltem de æquitate, ut dicit Bonac. *de Sacram. Pœnit. diſp.* 5. *quæſt.* 7. *punct.* 4. §. 1. *num.* 18. & ut evitentur jurgia, ſcandala, & contentiones ex animadverſis à Paſſerin *de hom. ſtat. tom.* 2. *q.* 187. *art.* 1. *num* 330. & 331.

5. *EORUM PAROCHUM CERTIOREM REDDAS.* Poteſt Epiſcopus hoc precipere ſub pœna in Formula expreſſa etiam Confeſſariis Regularibus vigore citatæ Bullæ Clement.

ment. X. §. *Ad hæc circa fin.* & aliorum Decretorum, quæ referunt Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 43. *num.* 214. & Gavant. *manual. Epiſcop. verb. Confeſſarius numer.* 27.

6. *EXTRA SEDEM CONFESSIONALEM, ET NON INTERPOSITA CRATE.* Prohibitionem hanc audiendi Mulierum, puerorumque Confeſſiones extrà Sedem confeſſionalem, vel è conſpectu, & non interpoſita Crate ſub pœna ſuſpenſionis ab audiendis Confeſſionibus laudavit *Congreg. Epiſcop. & Regul. in Collen.* 18. *Decembris* 1693. *referente clar. mem. Cardin. Petrucci*, & poſteà litteris Enciclicis injunxit Sac. Congreg. Inquiſitionis ſub datum Romæ 4. Decembris 1694.

7. *IN ECCLESIA.* Valdè conveniens eſt, quod hoc Sacramentum extrà caſum infirmitatis, aut alterius honeſtæ cauſæ, non niſi in Eccleſia conferatur, Nicol. *in floſc. verb. Confeſſarius num.* 24. ubi quod Sac. Congregatio approbavit Ordinarii Conſtitutionem, qua prohibebatur, quod Regulares non audirent confeſſiones Sæcularium in propriis Cellis, immò, & laudavit *in Neapolitana* 29. *Martii* 1592. Gavant. *Manual. Epiſcop. verb. Confeſſarius num.* 38. & ita diſponit *Ritual. Rom. tit. de Sacram. Pœnit.*

8. *CONTRA SOLLICITANTES.* Sub iſto verbo — *Sollicitantes* poſt Bullam Gregor. XV. venit non ſolùm Confeſſarius, qui in actu Sacramentalis confeſſionis, vel ea expleta, provocat, allicit, & excitat Pœnitentem ad inhoneſta cum ipſomet Confeſſario, aut cum aliis: Sed etiam quicumque Confeſſarius, qui ante, vel poſt Confeſſionem immediatè, occaſione, aut prætextu confeſſionis, quamvis non ſecutæ, ſeù extrà occaſionem confeſſionis in Confeſſionario, aut quocumque alio loco ad id electo pro audiendis confeſſionibus ſimulat ibidem confeſſiones audire, Pœnitentes provocat ad illicita, vel cum ipſis inhoneſtos ſermones habeat.

9. Monendi ſunt igitur Pœnitentes ſivè Mares, ſivè Fœminæ, quod tenentur revelare Sancto Officio Confeſſarios ad turpia ſollicitantes modo præmiſſo, etiamſi ipſi Pœnitentes ſollicitationi conſenſerint, vel fuerint primi ad ſollicitandum Confeſſarium, dummodò ſermonibus inhoneſtis aures, & conſenſum præbuit: Aliàs recuſantes illos denunciare non poſſunt abſolvi: Immò vigore Edictorum Sancti Officii incidunt in excommunicationem; quia cum hujuſmodi Confeſſarii reddantur ſuſpecti de hæreſi, veniunt omninò denunciandi, nulla præmiſſa fraterna correctione, & abſque ulla excuſatione parvitatis materiæ, quæ non admittitur in lubrico luxuriæ, ut probant Dian. *part.* 3. *tract.* 5. *Miſcellan. reſol.* 1. quem refert, & ſequitur Donat. *prax. rer. Regul. tom.* 4. *tractat.* 13. *quæſt.* 47. *n.* 2. *& ſeq.* ſicuti denunciari debet ille Sacerdos, qui licèt ab Ordinario ad audiendas confeſſiones non ſit approbatus, adhuc fingit ſe eſſe Confeſſarium, & modo quo ſuprà ſollicitaret ad turpia, Lantuſch. *Theatr. Regul. verb. ſollicitare n.* 7.

10. Omnes autem Confeſſarii tenentur ſcire ſub pęna peccati mortalis obligationem, quam habent monendi Pęnitentes, quod, ſi fuerint ſollicitati, debent denunciare Sancto Officio Confeſſarium ſollicitantem: Qui poterit in Sacramentali confeſſione abſolvi ab hoc delicto à quocumque Confeſſario approbato, cum quoad ipſum non ſit caſus reſervatus, Lantuſch. *ubi ſuprà n.* 9.

11. *VEL PER SACRÆ POENITENTIARIÆ DE URBE LITTERAS.* Litteræ Sac. Pœnitentiariæ de Urbe, quæ ſæpè diriguntur Confeſsariis ſolent regulariter dirigi cum clauſula — *Magiſtro, vel Doctori*, quæ ità debet intelligi, ut talis Confeſsarius ſit verè Magiſter, vel Doctor in aliqua Univerſitate: Nec ſufficeret eſse Theologum, vel Profeſsorem, aut Lectorem in aliqua Religione, niſi illa Religio aliquo gaudeat privilegio quale conceſſit Innoc. XI. Lectoribus Jubilatis Ordinis Minoris Obſervantiæ, & habet Societas Jeſu, & alii plures Regulares, qui communicant in dictis privilegiis.

12. Item diriguntur cum alia clauſula — *Ex approbatis ab Ordinario*, qua ſignificatur, quod Confeſsarius eligendus pro executione litterarum debet eſse approbatus ab Ordinario, in cujus Diœceceſi debet fieri executio, & quod ſit ex

approbatis actu, ideſt quod non fuerit elapſum tempus approbationis ipſius: Si autem Lator eſſet Regularis ſufficit, quod Confeſſarius ſit approbatus à Superioribus Ordinis, qui ſunt Ordinarii Religioſorum: Si verò litteræ dirigantur pro Monialibus, oportet quod Confeſſarius ſit approbatus pro Monialibus, quamvis non eſſet pro illo Monaſterio, in quo degit Monialis latrix: Niſi tamen in litteris detur amplior facultas, prout ſolet dari etiam non approbatis pro Monialibus.

13. Et quia præfatæ litteræ, ſivè dirigantur Magiſtris, & Doctoribus, ſivè ſimplicibus Confeſſariis, continent ſemper quamplures clauſulas communes, & particulares, quas omnes methodicè, ſolidè, clareque explicat, & expendit manuductio ad praxim dicti Tribunalis Typis edita anno 1688. Opera P. Tiburtii Navar. Ordin. Recollectorum Sancti Franciſci in Baſilica Lateranenſi Pęnitentiario, non piguit pro recta executione notabiliora, ac obſcuriora, quæ difficultatem Confeſſario Executori ingerere poſſunt, hic ſummatim, paucis mutatis, & additis referre.

12. Et primò notandum eſt, quod litteræ hujuſmodi ſemper habent in ventre clauſulam — *Quatenus ſi ita eſt;* cujus ſenſus ſecundum mentem Sac. Pęnitentiariæ eſt, quod Confeſſarius inquirat, an conditiones, ſine quibus non fieret gratia verificentur, verb. gr. in impedimentis Matrimonialibus, an impedimentum ſit occultum, & an ex ſeparatione veriſimiliter orirentur ſcandala: & in Voto Religionis, an cauſa, ſeù motivum principale, ver. gr. infirmitatis voventis, aut neceſſitatis Genitorum ipſius, ob quas, vel ob quam conceditur gratia, ſint veræ: Hæc autem veritatis notitia, non per teſtimonia, aut ſcripturas, ſed ex ipſa Pęnitentis aſſertione, cui debet credi (niſi de oppoſito conſtet) eſt accipienda.

15. Et aliam contentam illis verbis — *Abſolvas, vel diſpenſes in foro conſcientiæ*, quibus innuitur, quamcumque abſolutionem, & diſpenſationem virtute litterarum Sac. Pęnitentiariæ à Confeſſario impertiendam, eſſe pro foro conſcientiæ tantùm, & nullo modo ſuffragari pro foro externo, quod quidem debent Confeſſarii advertere, & Pęnitentem monere.

16. Item aliam his verbis — *In ipſo actu Sacramentalis confeſſionis tantùm*, quæ clauſula apponitur in omnibus litteris, quæ diriguntur Confeſſariis pro quibuſcumque perſonis, & quibuſcumque materiis. Ex quo ſequitur debere omninò præmitti Sacramentalem Latoris confeſſionem in executione litterarum, aliàs executio non eſſet valida, & poſt abſolutionem confeſſionis Sacramentalis, ſemper debet Confeſſarius etiam proferre formam gratiæ conceſſæ juxtà ſingulas ſubjectas materias.

17. Item aliam, quæ frequenter occurrit his verbis — *An præmiſſa, ſivè expoſita ſint occulta*: Et hæc maximè apponi ſolet, ubi agitur de diſpenſationibus impedimentorum Matrimonialium, & irregularitatum, de rehabilitationibus, & condonationibus, & ubicumque apponatur ſemper erit punctualiter obſervanda, quia eſt conditio ſine qua Sac. Pęnitentiaria non diſpenſaret; Et ſi inveniatur, quod tale delictum, tale impedimentum, talis irregularitas, talis inhabilitas non ſit occulta; ſed publica, aut famoſa, litteræ Latori non ſuffragantur, nec eas Confeſſarius executioni demandare debet.

18. Occultum autem hic dicitur illud, quod à nemine, vel tam paucis ſcitur, quod neque ſit famoſum, neque manifeſtum, neque notorium facti, vel juris. Undè etiamſi aliquibus notum ſit, & etiamſi ſit, ſecundum ſe probabile in judicio, dùm interim non probatur, neque ad judicium defertur, eſt adhùc occultum: Sic ver. gr. ſi res, de qua agitur ſit nota duobus, vel tribus alicujus loci, aut Communitatis, aut Capituli adhùc eſt occulta: Si in Oppido eſt nota quinque, aut ſex perſonis, in Civitate verò ſeptem, aut octo, modò ſcilicèt ab illis jam non fuerit divulgata, aut ex circumſtantiis non appareat (rem quidem nunc occultam) facilè tamen publicandam: Et idem eſſet, ſi delictum fuit ad judicium delatum, nec tamen fuit probatum, nàm elapſo anno præſumitur occultum, ſi reus fuit abſolutus

tam-

Digitized by Google

tamquam non repertus culpabilis, & de jure punibilis, vel etiam ex hactenùs deductis.

19. Advertere etiam debet hic Confeſſarius, quod delictum poteſt eſſe publicum materialiter, & eſſe ſimul formaliter occultum, ver. gr. Miſſa celebrata publicè ab excommunicato occulto eſt actus publicus, & hoc delictum eſt materialiter publicum, non tamen formaliter, quia cum occulta ſit excommunicatio, qua Sacerdos celebrans innodabatur, occultum erat etiam talem celebrationem eſſe ei à jure prohibitam, & conſequenter etiam irregularitas: Inſuper poteſt eſſe publicum, quod Sacerdos Miſſam celebraverit poſt excommunicationem incurſam, ſed quia putabatur ante abſolutionem obtinuiſſe, irregularitas indè ſecuta occulta eſt: Et in his caſibus poterit Executor delictum, vel pœnam ex eo ſecutam occultam judicare, & abſolvere, vel diſpenſare.

20. Item poteſt delictum eſſe publicum, & occultum ratione diverſorum locorum ver. gr. publicum Romæ, occultum in Hiſpania: Sed in hac facti occulti, & publici ſpecie, niſi in litteris Sac. Pœnitentiariæ detur Confeſſario expreſsè facultas, nullo modo diſpenſandum venit.

Præter igitur clauſulas communes, alias ſpeciales in caſibus particularibus Confeſſarius ponderare debebit: Et primò.

In Litteris pro dilatione Voti ſimplicis Religionis.

21. Se offert clauſula – *Conſideratis, quæ erant conſideranda*; Per quæ verba indicatur Confeſſario, ut examinet veritatem cauſæ, & neceſſitatem poſtulatæ dilationis, & deindè ponderet periculum ſpirituale Pęnitentis, ſi remaneat in ſæculo, nè ſub prætextu alienæ neceſſitatis, ponat ſe in periculo ſuæ æternæ ſalutis, conſiderando ex una parte cauſam remanendi in ſæculo, & ex alia conditionem, occaſiones, in quibus Lator verſatur, mores, vel malos habitus illius, ſuper quibus exactè eum interrogabit.

22. Secunda clauſula dictarum litterarum continetur, ibi – *Dummodò illis cum effectu proſit, et interim cælibem vitam ducet*; Per quæ verba Confeſſarius debet inquirere à Pęnitente quomodò proſit Parentibus, & illum monere de obligatione, quæ ei interim reſtat durante impedimento vitam cœlibem ducendi.

23. Tertia clauſula, ibi – *Et aliqua Religionis, quam ingreſſurus eſt quotidie faciat*: Hic innuitur Confeſſario, quod debeat imponere Pęnitenti aliqua exercitia pietatis ex his, quæ fieri ſolent in Religione, quam vovit.

24. Quarta his verbis -- *Ità quod ceſſantibus neceſſitatibus Parentum præfatum Votum adimplere teneatur*; Per quæ Executori imponitur, ut moneat Pęnitentem non ſibi diſpenſatum in Voto, ſed conceſſam dilationem, ac propterеà teneri ceſſante neceſſitate, vel cauſa, ob quam eſt conceſſa dilatio ſuum Votum implere.

25. His prænotatis poſt conſuetam abſolutionem Sacramentalem à Cenſuris, & peccatis Confeſſarius ſubjungat – *Inſuper auctoritate Apoſtolica, ſpecialiter mihi delegata, Tibi dilationem adimplendi Votum Religionis, quod emiſiſti concedo. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti Amen. Paſſio, etc.*

In Litteris tranſgreſſionis Voti ſimplicis Religionis.

26. Obſervabit Confeſſarius primam clauſulam contentam in illis verbis – *Injuncta ei pœnitentia ſalutari*. Etenim, etſi talis abſolutio pro his, qui emiſſo Voto ſimplici ingrediendi Religionem, deindè Matrimonium in facie Eccleſiæ contraxerunt, & ſucceſſivè conſumarunt, à quocumque Confeſſario dari poſſit, cum non ſit ex reſervatis Sedi Apoſtolicæ; Nihilominus frequenter à Pęnitentiaria ſolent litteræ expediri, & ideò per dictam clauſulam debet Confeſſarius imponere pęnitentiam particularem Latori ob talem tranſgreſſionem.

27. Secundam, ibi – *Ità quod ſi Uxori ſupervixerit eodem Voto teneatur, ut prius, et ità illum moneas*: Per cujus clauſulæ verba monendus eſt Pęnitens de obligatione, quæ ei reſtat adimplendi Votum, ſi alteri Conjugi ſupervixerit: Quando autem Pęnitens probabiliter crederet, ſeù præ-

prævideret, ſe non poſſe, etiamſi Conjugi ſuperviveret Votum adimplere, poſſet commutationem abſolutam petere, ut ſe eximat ab obligatione recurrendi iterùm ad Sac. Pœnitentiariam.

28. His peractis poſt Sacramentalem abſolutionem, ut ſuprà, Confeſſarius dicat — *Deindè auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata, Te, non obſtante Voto Religionis, quòd aliàs emiſiſti, in Matrimonio remanere, & debitum Conjugale exigere, & reddere poſſe declaro. In nomine Patris, & Filii, &c. Paſſio Domini Noſtri, &c.*

In Litteris ſuper tranſgreſſione Voti Caſtitatis.

29. Quamvis tranſgreſſor Voti Caſtitatis, qui Matrimonium contraxit, & conſumavit, abſolutionem à quolibet ſimplici Confeſſario, diſpenſationem verò ab Ordinario loci poſſet obtinere: tamen, quia ſæpè ad Sac. Pœnitentiariam recurritur, ſolent illius litteræ inter cæteras clauſulas ſequentes continere.

30. Prima his verbis — *quatenus de illius incontinentia timendum ſit, cum eodem, ut debitum Conjugale, etiam exigere licitè valeat, miſericorditer diſpenſes.* Per quam imponitur Confeſſario, ut perquirat an eſſet periculum incontinentiæ, ſi ipſe remaneret privatus facultate petendi debitum, quod quidem facilè præſumitur: moneat autem Confeſſarius pœnitentem, quod etſi uſum Matrimonii liberum habeat, ſi extra Matrimonium interim fornicatus fuerit, ſciat ſe contra Votum Caſtitatis facturum.

31. Secunda in aliis verbis — *Quod ſi Uxori ſupervixerit eodem Voto teneatur, ut prius*: Idcircò Confeſſarius debet admonere pœnitentem, quod ſi contingat Conjugem mori, & ipſe ſupervivat eodem Voto erit adſtrictus, itaut aliud Matrimonium contrahere non poſſit abſque nova diſpenſatione.

32. His præmiſſis, alliſque clauſulis adimpletis poſt ſolitam abſolutionem Confeſſarius dicat — *Item Authoritate Apoſtolica, mihi ſpecialiter delegata te non obſtante Voto Caſtitatis, quod emiſiſti, & tranſgreſſus fuiſti, in dicto Matrimonio remanere, & debitum Conjugale reddere poſſe, & debere, declaro, & ut idem debitum, etiam exigere licitè poſſis, & valeas, tecum eadem auctoritate Apoſtolica diſpenſo. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.*

In Litteris commutationis Voti ſimplicis Religionis.

33. Commutatio Voti ſimplicis Religionis, vel datur ob ſtimulos carnis, propter quos vovens diffidit, ſi Religionem ingrediatur vivere poſſe continenter, ad effectum, ut poſſit Matrimonium licitè contrahere, (quæ facultas datur etiam Mulieri voventi, quæ non habet dotem ſufficientem pro ingrediendo Monaſterio, ſi remanendo in ſæculo eſſet in periculo incontinentiæ:) vel datur ex cauſa debilis compleſſionis, habitualis infirmitatis, ætatis gravis, &c. & tunc conceditur cum conditione, dummodo vitam cælibem ducat, quando non ſit periculum incontinentiæ.

34. Una ex clauſulis talis commutationis eſt in illis verbis — *& in alia pœnitentiæ opera perpetua*, ideſt præter Sacramentalem Confeſſionem menſtruam, debet Confeſſarius imponere aliqua pęnitentiæ opera, quæ perpetuò durent, licèt non quotidiana: & ſic attenta conditione, & compleſſione Pęnitentis poterit injungere jejunium feriæ ſextæ, aut abſtinentiam à carnibus aliqua die per hebdomadam, ſivè à lacticiniis feria ſexta, & Sabbato, viſitationem Eccleſiæ Ordinis, quem voverat ſemel in hebdomada, vel menſe, aut ſumptionem Euchariſtiæ toties quoties confeſſionis menſtruæ obligationem exequetur.

35. Alia eſt in his verbis — *inter quæ opera ſint aliqua Religionis, quam vovit, ſeù ingreſſurus fuiſſet, quæ quotidie facere teneatur, ut ea adimplens memor ſit obligationis, qua hujuſmodi Voto adſtringebatur.* Ad cujus adimplementum oportet, ut Confeſſarius injungat aliqua in plurali, ideſt ad minus duo eorum, quæ in Religione, quam vovit fieri ſolent, ver. gr. geſſationem cordulæ, & recitationem quotidianam quinque Pater noſter, & Ave Maria, ei qui vovit Ordinem Sancti Franciſci, vel etiam examen conſcientiæ; & ſic proportionabiliter de aliis Religionibus, diſcretè tamen,

men, nè nimis gravetur Pœnitentes; quæ omnia debent eſſe perpetua, quia relaxatio Voti facta per communicationem perpetua eſt, de quo monendus erit pœnitens.

36. His animadverſis poſt abſolutionem ordinariam à cenſuris, & peccatis Confeſſarius ſubdat – *Et auctoritate Apoſtolica, mihi ſpecialiter delegata, ego tibi Votum Religionis, quod emiſiſti in opera pietatis, quæ tibi præſcripſi diſpenſando, ad effectum licitè contrahendi Matrimonium (ſivè ad effectum remanendi in ſæculo in vita cælibe) commuto. In nomine Patris &c.*

In Litteris commutationis Voti Religionis pro Clericis Sacro Ordine inſignitis.

37. Obſervanda erit clauſula in his verbis contenta – *partem videlicet earum Pœnitentiarum, quas Regulares Ordinis, quem vovit ex præſcripto ipſius Ordinis in abſtinentiis, vel jejuniis, aut interioribus indumentis ſubire ſolent:* Quorum vigore Confeſſarius debet imponere pœnitenti perpetua opera ſaltem duo, ſed non quotidiana, quæ ſunt pars earum pœnitentiarum, quæ in Ordine, quem voverat exercentur, diſcretè procedendo nè nimis gravetur. Præter hæc perpetua, & non quotidiana, etiam aliqua qnotidiana imponet mitiora verb. gr. Litanias B M. vel commemorationem inſtitutionis Ordinis.

38. Et poſt conſuetam abſolutionem à peccatis, & cenſuris ſubjungat – *& auctoritate Apoſtolica, mihi ſpecialiter delegata, Ego tibi Votum Religionis, quod voviſti in opera pietatis, quæ tibi præſcripſi diſpenſando ad effectum licitè remanendi in ſæculo in vita Clericali, commuto. In nomine Patris &c.*

In Litteris commutationis Voti Caſtitatis.

39. Gratiosè ſolet S. Pœnitentiaria commutare Votum Caſtitatis, vel quando vovens, ſive ſit Vir, ſive Mulier ita ſtimulis carnis agitatur, ut continenter vivere non poſſit, vel etiam ad conſervandam familiam nobilem: & quoad Mulieres diſpenſat, etiamſi non patiantur ſtimulos, ſed maneant in aliquo periculo ammittendi pudicitiam, utpotè quia pauper, & pulcra, vel extitit orbata Parentibus.

40. Ex clauſulis autem talis commiſſionis una eſt in his verbis – *ſibique Votum præfatum ad hoc tantum, ut Matrimonium contrahere legitimè poſſit, diſpenſando, commutes:* Ex qua datur intelligi, quod commutatio Voti fit tantum ad effectum contrahendi Matrimonium, & ideò Confeſſarius debet monere Pœnitentem de obligatione Voti, quæ ſemper eum adſtringit donec Matrimonium contrahat.

41. Altera in his verbis – *& in alia pœnitentiæ opera per te injungenda, tamdiu duratura, quamdiu commutationi prædictæ locus erit:* Debet igitur Confeſſarius præter Sacramentalem Confeſſionem menſtruam pęnitenti imponere alia pęnitentiæ opera, verb. gr. abſtinentiam ab ovis, & lacticiniis feria ſexta, vel Sabbato, aut jejunium, aut ſemel in hebdomada diſciplinam, aut Officium parvum B. M. V. vel ſeptem Pſalmos Pęnitentiales, aut Nocturnum Officii Mortuorum, aut recitationem Roſarii: Hæc autem cum debeant eſſe plura, ſufficiet quod ſint duo dumtaxat: Ea autem quæ quotidiana eſſe debent præter opera mox expreſſa faciliora ſint, ut monent verba clauſulæ ſubſequentis.

42. Moneat itaque Confeſſarius Pęnitentem, quod commutatur ei Votum Caſtitatis ad effectum contrahendi ſemel Matrimonium, & quod propterea ſi contingat ipſum ſupervivere Uxori, reviviſcit obligatio Voti, & tenetur caſtitatem ſervare, ut prius, & per omnem alium actum carnis peccaminoſum faciet contra Votum, & tenebitur in Confeſſione, hanc Voti circumſtantiam aperire, nec poſſe mortua prima Uxore aliam ducere abſque nova diſpenſatione.

43. His peractis poſt ſolitam abſolutionem dicit – *& auctoritate Apoſtolica, mihi ſpecialiter delegata, tibi Votum Caſtitatis, quod emiſiſti, ad effectum, ut Matrimonium contrahere, & debitum Conjugale reddere, & exigere licite poſſis, & valeas in opera tibi præſcripta diſpenſando, commuto. In nomine Patris &c.*

In

In Litteris diſpenſationis impedimenti occulti affinitatis provenientis ex copula illicita.

44. In executione harum litterarum prima clauſula notanda eſt in his verbis -- *ſublata occaſione peccandi cum dictæ Mulieris Matre*, per quam inſinuatur Confeſſario non debere abſolvere, nec diſpenſare, niſi priùs Pœnitens occaſionem peccandi auferat præſertim voluntariam, nam quoad neceſſariam, quam non eſt in poteſtate Pœnitentis auferre, debet Confeſſarius inſinuare modos, quos præſcribunt DD.

45. Secunda eſt, ibi -- *injuncta ei prò tam enormi libidinis exceſſu gravi pœnitentia ſalutari*, quæ quamvis debeat arbitrari diſcretione Confeſſarii, regulariter injungi debet jejunium per ſex menſes ſemel qualibet hebdomada: Recitatio tertiæ partis Roſarii per ſex menſes tribus diebus qualibet hebdomada, vel aliquod aliud pietatis opus, arbitrio ipſius Confeſſarii imponendum, qui conſiderata qualitate, ſtatu, ſexu, ætate, & compleſſione Pœnitentis poterit pœnitentias prædictas, etiam augere, at tam prudenter, ut exindè numquam Pœnitentis delictum detegi poſſit.

46. Tertia, ibi -- *injunctis quæ de jure fuerint injungenda:* hac clauſula admonetur Confeſſarius, quod non ſolum debet attendere delictum, ſeù impedimentum, pro cujus abſolutione, ſeù diſpenſatione committitur, ſed etiam ad omnia alia, quæ ipſi in Sacramentali Confeſſione neceſſariò præmittenda à Pœnitente manifeſtantur; & ſic debet ſecundum exigentiam ei injungere præter ea, quæ in litteris Sac. Pœnitentiariæ ſpecialiter mandantur, ea omnia, quæ ratio dictat.

47. Et hinc notandum, quod licèt ſæpè in litteris Pœnitentiariæ præcipiatur Confeſſario, quod injungat juxta naturam Delicti graves, & diuturnas pœnitentias, adhuc tamen erit locus regulato arbitrio, cum ſemper habenda ſit reflexio ad ſubjecta, quibus ſint imponendæ, nempè ad ſtatum, ætatem, compleſſionem, ſexum, & obligationes Pœnitentiis; & his benè perpenſis fiet, ut pœnitentia, quæ ex ſe videretur levis, & improportionata delicto, erit verè gravis, & diuturna, prout à tali perſona patrato.

48. Secundò notandum, quod dum exprimitur, ut Confeſſarius Pœnitenti aliquam eleemoſynam erogandam injungat, attendenda eſt cum gravitate delicti, poſſibilitas latoris, qui ſi valdè pauper ſit, aut alio impedimento prohibeatur eleemoſynas facere, numquam eum omninò eximat ab hoc onere: Cum enim in parva, vel minima quantitate ſalvetur ſubſtantia eleemoſynæ, ad hanc eo modo, quo poterit præſtandam obligabit.

49. Tertiò notandum, circa reſtitutiones, ſatisfactiones, ablationes occaſionum peccandi, cum aliquo, vel aliqua, quæ nonnumquam in his litteris præcipiuntur injungi, quod Confeſſarius non tenetur propterea exigere à Pœnitente ultra poſſibilitatem ipſius: ſed debet ita ſe gerere, ſicut ſe gereret in caſibus ſimilibus, quæ occurrerent in aliorum Pœnitentium confeſſionibus, conſiderando videlicet ſtatum, & poſſibilitatem ipſorum, & ſi inveniat eos non poſſe unquam reſtituere, non propterea dimittat, abſque abſolutionis, aut diſpenſationis gratia, ſed loco reſtitutionis imponat eis aliqua temporalia auxilia, aut ſervitia erga eum, cui reſtitutio debetur: etſi inveniat non poſſe quidem pro tunc reſtituere futurum tamen, ut aliquando poſſint, exigat ab eis promiſſionem, vel juramentum, ut quam primum poterunt reſtituant.

50. Eodemque modo ſe gerat circa remotionem occaſionum proximarum, non quidem indulgendo nimium Pœnitentibus, quibus in hiſce materiis oportet eſſe rigidum, & ſeverum, ſed conſiderando impoſſibilitatem tollendi, abſque ſcandalo hujuſmodi occaſiones, tunc vel debet dilationem aliquam concedere pœnitenti, vel remedia præſervativa remanenti in tali occaſione ſubminiſtrare.

51. Quarta autem clauſula eſt in illis verbis -- *ita quod hujuſmodi abſolutio, & diſpenſatio in foro judiciali nullatenus ſuffragentur*; ideſt ſi detur caſus, quod impedimentum ex occulto fiat publicum, & in judicium deducatur gratia hujuſ-

modi

modi diſpenſationis in foro fori non ſuffragetur, & tunc ad Datariam eſſet recurrendum, quamvis pœnitens in conſcientia eſſet benè diſpenſatus, itaut ſi abſque ſcandalo haberet copulam cum ſua Conjuge nullum committeret peccatum.

52. Quibus, & aliis clauſulis in litteris contentis conſideratis, ac pœnitentia jam peracta prævia abſolutione à cenſuris, & peccatis in forma ſolita dicat — *& inſuper auctoritate Apoſtolica, mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento primi* (ſeù ſecundi, ſeù primi, & ſecundi) *gradus ex copula illicita à te habita cum Sorore Mulieris, cum qua contrahere intendis proveniente, ut præfato impedimento non obſtante Matrimonium cum dicta Muliere publicè ſervata forma Concilii Tridentini contrahere, conſumare, ac in eo remanere licitè poſſis, & valeas. Inſuper eadem auctoritate prolem, quam ex Matrimonio ſuſceperis legitimam fore, pronuncio, & declaro. In nomine Patris, &c.*

In Litteris Diſpenſationis ſuper impedimento primi gradus ex copula illicita proveniente ad remanendum in jam contracto.

53. Prima clauſula talis gratiæ eſt, ibi — *à quibuſvis ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrit*; ideſt abſolvat ab excommunicationis ſententia, quam incurrunt inceſtuoſi, qui in gradibus prohibitis Matrimonium contrahunt juxta diſpoſitionem *Clem. unica de conſanguin. & affinit.*

54. Secunda clauſula ex qua difficilis oritur quæſtio eſt in illis verbis, ibi — *ut dicta Muliere de nullitate prioris conſenſus certiorata, ſed ita cautè, ut latoris delictum nuſquam detegatur.* Plures modi afferuntur à DD. certiorandi partem inſciam, de quibus videre eſt apud Sanch. *de Matrim. lib. 2. diſput. 36.* Verum quia in praxi valdè periculoſa res eſt, Confeſſarius Divino implorato auxilio, & examinatis genio, moribus, & affectibus perſonarum, adhibeat modum, quem viderit magis expedire pro executione.

55. *Sanch. de Matrimon. lib. 2. diſp. 39. concl. ult.* ad pacandas Confeſſorum executorum, & Pœnitentium diſpenſandorum mentes, & conſcientias, præſertim ſi inſcia eſſet Mulier, inſinuat ſequentem modum videlicet. Si in certioratione nullitatis conſenſus facienda parti non conſciæ adeſſet probabilis ſcandali, infamiæ, aut gravium moleſtiarum timor, nec ullo modo extorqueri poſſet conſenſus abſque periculo, quod pars ignorans impedimentum detrectet, & ſuſpicetur de Matrimonii nullitate, & indè oriantur diſſenſiones, & alia inconvenientia perniacioſa, tunc etiam abſque verbis poterit denuò Matrimonium illud conſiſtere, habita copula affectu maritali ex parte partis conſciæ impedimenti; nam ex parte alterius cum putet Matrimonium eſſe, conſtat eo affectu haberi, etiamſi alter ignoret prius Matrimonium fuiſſe invalidum.

56. Hæc Sanch. opinio ratione periculi magni poteſt ſuſtineri, cum aliàs parum probabilis exiſtat; ſicuti ratione magnæ neceſſitatis Baptiſmus in extremitate digiti confertur, quando partus periclitans illum extrahit: Undè Dian. *par. 4. tit. 4. reſolut. 49.* in hoc propoſito, ait — *ſed quando timetur ſcandalum, aut grave damnum, neque ex aliquibus verbis generalibus Conjugi poteſt à Marito conſenſum extorquere, tunc ſufficit copula procedens ex affectu maritali, & in hoc caſu puto ſine ullo ſcrupulo ſequi poſſe ſecundam opinionem.*

57. Et cum in dubiis præferenda ſit ſententia animabus favens, videtur hanc opinionem in praxi ſequi poſſe, præſertim cum hæc clauſula de certioratione partis inſciæ non ponatur, ut conditio neceſſaria, ſed ad inſtructionem Confeſſarii, ex Sanch. *de Matrim. lib. 8. diſput. 14. n. 61.* Alias hæ diſpenſationes ſuo valore fruſtrarentur, quia ſæpè contingit non poſſe nullitatem detegi, abſque periculo detegendi delictum.

58. Tertia clauſula eſt in his verbis — *Matrimonium inter ſe denuò ſecretè ad evitanda ſcandala præmiſſis non obſtantibus contrahere:* ideſt prævia revocatione conſenſus aliquo modo opportuniori à Confeſſario inſinuato, abſque Parocho, & abſque Teſtibus contrahere: monendus igitur eſt pœnitens, nè prius conſentiat in copulam, quam contrahat Matrimonium

nium renovato conſenſu, modo, ut ſuprà jam dictum eſt.

59. Deindè Confeſſarius poſt ſolitam abſolutionem proferat formam diſpenſatis tali modo — *& inſuper auctoritate Apoſtolica, mihi ſpecialiter delegata, diſpenſo tecum ſuper impedimento primi affinitatis gradus ex copula illicita, quam cum Sorore tuæ putatæ Conjugis antea habuiſti, ut illo non obſtante, renovato conſenſu cum præfata Conjuge, Matrimonium cum illa contrahere, conſumare, & in eo remanere licitè valeas, & poſſis. In nomine Patris &c. Et pariter eadem auctoritate Apoſtolica, prolem, ſi quam ſuſcepiſti, & ſuſceperis, legitimam fore decerno, & declaro. In nomine Patris &c.*

In Litteris Diſpenſationis ſuper inceſtu non expreſſo in Litteris Dataria pro contrahendo Matrimonio.

60. Contingit aliquando, quod in litteris expeditis à Dataria ſuper impedimento dirimente Publico, tacitum fuit impedimentum occultum, ſicque eædem litteræ per ſubreptionem, ſivè per obreptionem extortæ redduntur nullæ, & ideò fit recurſus ad Pœnitentiariam, in cujus gratiæ executione ſequentes clauſulæ notandæ erunt.

61. Prima, ibi — *quod faciant eleemoſynam arbitrio tuo*. Hæc eleemoſyna in pœnitentiam imponenda, erit à Confeſſario diſcretè taxanda, etſi latores ſint pauperes, adhùc venit injungenda, & ſufficeret ſi unius oboli tantum injungeretur.

62. Secunda in illis verbis — *poſtquam ſuper præfato impedimento tertii gradus aliàs legitimè diſpenſatum fuerit:* ideoque executio hujus gratiæ non eſt danda à Confeſſario, niſi poſtquam fuerint executioni demandatæ Litteræ Diſpenſationis Datariæ ſuper publico impedimento, quæ tunc dici poterunt executæ, quando Ordinarius licentiam ad effectum Matrimonium contrahendi conceſſerit.

63. His recognitis poſt conſuetam abſolutionem à Cenſuris, & peccatis, proferat Confeſſarius formam diſpenſationis hoc modo — *Inſuper auctoritate Apoſtolisa mihi ſpecialiter delegata, diſpenſo tecum ſuper impedimento ex inceſtuoſa copula, quam cum tua Conſanguinea (ſeù affine) habuiſti proveniente, ut præfato impedimento non obſtante, Matrimonium cum illa ad formam litterarum diſpenſationis, quam à Sede Apoſtolica obtinuiſti, contrahere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, &c.*

In Litteris Diſpenſationis de jam Matrimonio contracto ſuper impedimento reticito Datariæ.

64. Præter notata in præcedenti Formula litterarum, hìc Confeſſarius curare debebit, quod latores renovent conſenſum, & interim abſtineant à copula, in qua renovatione non erit difficultas, ſicuti quando una pars eſt conſcia, & altera ignara; nam hìc ambo ſunt rei, & ſic de facili induci poterunt ad denuo conſenſum præſtandum ſecretè inter ſe ſine Teſtibus, & ſine Parocho, ſublato tamen prius per diſpenſationem impedimento, etſi commodè, & abſque periculo eorum delictum detegendi occaſio detur, coram Confeſſario hujuſmodi conſenſum renovare valebunt.

65. Poſt autem renovationem conſenſus, & conſuetam abſolutionem à peccatis, Formula diſpenſationis erit ſequens — *Inſuper auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento ex inceſtuoſa cognitione, & copula, in Litteris Diſpenſationis, cujus vigore contraxiſti non expreſſa, proveniente, ut eo non obſtante, denuò Matrimonium cum N. contrahere renovato conſenſu, & conſumare, ac in eo remanere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris &c. Et pariter eadem auctoritate prolem, ſi quam ſuſcepiſti, & ſuſceperis, legitimam decerno, & declaro. In nomine &c.*

In Litteris Diſpenſationis pro Conſanguineis, qui ignorantes gradum probibitum contraxerunt.

66. Hìc ſolùm notandum occurrit, quod tàm Confeſſarius, quàm Parochi, & Ordinarii locorum advertere debent, quod quando Matrimonium jam reperitur contractum, & per aliquem, ſeù aliquos denunciatur impedimentum, quod occultum remanſit, non ſint faciles ad illud publicandum per publicam ſeparationem Conjugum, ſed ſilentio impoſito denun-

Digitized by Google

denunciantibus, & facta ſecreta ſeparatione, ſi ſint in mala fide, (ſi verò in bona, ſinant illos in ea remanere) & interim ſcribant Romam majori Pœnitentiario modo, quo inferiùs notabitur, qui mittet facultatem opportunam gratis, & remedium dabitur abſque ullo ſcandalo: & quando utraque pars eſt conſcia impedimenti, utrique ſeparatim præmiſſa Sacramentali Confeſſione eſt danda diſpenſatio.

67. His peractis poſt conſuetam abſolutionem à Cenſuris, & peccatis, Formula abſolutionis erit ſequens — *Inſuper Auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento tertii gradus affinitatis, ut illo non obſtante, cum tua putata Conjuge (reſpectu Viri) (& ſi eſt Mulier cum tuo putato Conjuge) prævia renovatione prioris conſenſus Matrimonium ſecretè inter te, & ipſam contrahere, & conſumare, ac debitum Conjugale exigere, & reddere, & in eo remanere licite valeas. In nomine Patris &c. Et pariter eadem auctoritate prolem ſuſceptam, ſi qua ſit, & ſuſcipiendam legitimam eſſe fore decerno, & declaro. In nomine Patris &c.*

In Litteris Diſpenſationis pro iis, qui matrimonium contrahere deſiderant cum impedimento criminis occulto.

68. Præter jam notata in præcedentibus litteris, unica clauſula hic notanda erit, quæ eſt in illis verbis — *periculum immineat ſcandalorum, vel perſeverantiæ in peccato*, per quam inſinuatur Confeſſario, quod una ex iſtis cauſis disjunctivè eſt ſufficiens ad diſpenſationem concedendam.

69. Forma autem diſpenſationis poſt abſolutionem à cenſuris, & peccatis erit ſequens — *Inſuper auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento criminis ex adulterio, & fide data proveniente; ut illo non obſtante cum Muliere correa Matrimonium publicè, ſervata forma Concil. Trident. contrahere, & conſumare, debitumque Conjugale exigere, & reddere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris &c. Pariter eadem auctoritate prolem ſuſceptam (non tamen in adulterio conceptam) & ſuſcipiendam legitimam nuncio, & declaro. In nomine Patris &c.*

70. Si verò Matrimonium jàm reperiatur contractum, notandæ erunt clauſulæ in præcedentibus litteris jàm notatæ; forma autem diſpenſationis erit ſequens — *Et inſuper auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento criminis ex Adulterio, & fide data proveniente, ut illo non obſtante Matrimonium cum tua putata Conjuge, renovato conſenſu, denuò contrahere, conſumare, & debitum Conjugale exigere, & reddere, ac in eo remanere valeas, & poſſis. In nomine Patris &c. Pariter eadem auctoritate prolem, ſi quam ſuſceperis (non tamen ex Adulterio conceptam) & quam ſuſcepturus es, & legitimam eſſe, & fore decerno. In nomine Patris &c.*

71. Aliæ Litteræ, quæ expediuntur ab eodem Tribunali ſuper impedimento criminis, non differunt, niſi in pœnitentiis, quæ ſunt à Confeſſario executore moderandæ, & augendæ conſiderata gravitate criminis.

72. Litteræ item, quæ dantur ſuper diſpenſatione impedimenti occulti affinitatis, ſupervenientis poſt contractum Matrimonium ad effectum petendi debitum Conjugale (ſuper quo poſſunt etiam Ordinarii locorum diſpenſare) obſervandæ ſunt, prout jam fuit in aliis animadverſum.

73. Forma verò diſpenſationis poſt abſolutionem à cenſuris, & peccatis erit ſequens — *Et inſuper auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata, diſpenſo tecum, ut non obſtante affinitate, quam contraxiſti cum tua Vxore ex illicita copula à te habita cum ejus Sorore, debitum Conjugale à tua Vxore, etiam exigere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris &c. Et pariter eadem auctoritate declaro non obſtante præfata affinitate ſuperveniente te in Matrimonio cum tua Vxore remanere, illique debitum Conjugale reddere poſſe, & debere. In nomine Patris &c.*

In Litteris pro eo, qui manus violentas in Clericum injecit in caſibus occultis.

74. Prima clauſula advertenda eſt in illis verbis — *Cum autem lator de præmiſſis,*

quæ

quæ occulta ſunt, ſeù quæ ad forum Ordinarii minimè devenerunt plurimum doleat: quæ verificanda eſt, aliter commiſſio, & gratia eſſet nulla, & ideò Confeſſarius debet examinare pœnitentem, an delictum ſit occultum, ſeù non deductum ad forum contentioſum; quia caſus publici committuntur Ordinariis locorum, non autem Confeſſariis.

75. Secunda eſt ſequens—*poſtquam præfato Clerico, ſeù Sacerdoti, ſeù illorum hæredibus, ſi nondum ſatisfecit, ſatisfecerit, vel per latorem non ſteterit, quo minus arbitrio Confeſſarii ſatisfaciat competenter, cautè tamen ne ſe prodat*: circà quam Confeſſarius cum cautela, prudentia, & diſcretione procedat, nè Pœnitentis delictum detegatur: Undè debet conſiderate damnum illatum parti læſæ, & procurare, ut pœnitens illud ſecretè reſarciat. Quòd ſi tunc Pœnitens ob cauſas rationabiles non poſſet ſatisfacere, debet Confeſſarius ſaltem ab eo exigere juramentum de ſatisfaciendo, cum primum potuerit, & eum abſolvere proteſtando, quod in excommunicationem reincidet, ſi ſatisfacere contemnat.

76. Tertia eſt in his verbis — *Ita quod ſi præmiſſa ad forum Ordinarii devenire contigerit, & lator Sententiæ, ſeu Ordinationi Ordinarii parere contempſerit, in dictam excommunicationem eo ipſo relabatur*: Circa cujus clauſulæ intelligentiam, & executionem advertendum eſt, quod ſi delictum fieret publicum, tunc pœnitens erit relapſus, quando mandata Ordinarii, quæ ſpernit ſint rationabilia, non verò impoſſibilia, & quæ præſtare poſſit; ſi enim irrationabilia exigeret, in excommunicationem non reincideret, de quo monendus erit pœnitens, ut ſe inſtructum reddere valeat.

77. Si verò Pœnitens eſſet Præsbytericida, Confeſſarius debet ab eo exigere juramentum, quod ſi delictum detegatur faciet publicam pœnitentiam hujuſmodi delinquentibus imponi ſolitam.

In Litteris pro eo, qui Clericum percuſſit, aut occidit, & neque ad Urbem accedere, neque ſuum Epiſcopum tuto adire poteſt.

78. In executione Confeſſarius advertat ad veritatem Cauſæ non accedendi ad Urbem, gravitatem, & diverſitatem delicti: moneat, ut quamprimum poterit accedat ſub pœna relabendi in excommunicationem. Secundò, ſi delictum in loco, in quo pœnitens commoratur eſt notorium, non habeat ſe publicè pro abſoluto, ſed ſe gerat in publico, ut anteà pro excommunicato, hancque abſolutionem ei tantum in foro conſcientiæ ſuffragari: & litteras Sac. Pœnitentiariæ lacerentur ſub pœna excommunicationis ab ipſo Confeſſario incurrendæ, quatenus eas non laceret.

79. Forma autem abſolutionis erit ſequens — *Dominus Noſter Jeſus Chriſtus te abſolvat, & Ego auctoritate ipſius, & auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata abſolvo te in primis ab excommunicationis Sententia, quam incurriſti ob manus violentas injectas in Clericum N. & ab omni alio vinculo excommunicationis, & interdicti in quantum poſſum, & tu indiges. In nomine Patris &c.*

In Litteris Diſpenſationis ab irregularitate ob Homicidium occultum.

80. Sac. Pœnitentiaria abſolvit à Cenſuris in caſibus publicis, ſed non diſpenſat in irregularitate, niſi in occultis: ideoque Confeſſarius debet recurrere ad verificationem Clauſularum jam ſupra explicatarum, & præcipuè ad illas generales—*ſi ita eſt — injuncta gravi, diuturna, & ſalutari pœnitentia.*

81. Et ſecundo loco advertat ad clauſulam ibi — *Nec non hæredibus occiſi in eo, in quo de jure tenetur, ſatisfaciat, cautè tamen nè ſe prodat*; quia ſatisfactio præſtanda eſt hæredibus juxta modum jacturæ, quam paſſi ſunt ex morte occiſi, v. g. ſi occiſus erat Pater familias, & ſua induſtria filios ſuſtentabat, tenetur pœnitens (ſi poteſt) omnia filiis præſtare, facta computatione vitæ occiſi juxta illius ætatem: modus autem præſtandi hanc ſatisfactionem relinquitur prudentiæ Confeſſarii, ne reus ſe prodat. Si autem pœnitens ſit impotens, tunc poterit

terit promittere ſe ſatisfacturum, ſi ad pinguiorem fortunam perveniet, quia ad impoſſibile nemo tenetur: ſicuti cum eo eſſet mitius agendum, ſi aliàs confeſſus ſatisfactionem hæredibus præſtaſſet, & pœnitentiam gravem accepiſſet.

82. Tertiò notet clauſulam, ibi – *quod remaneat inhabilis ab Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda:* per quam datur intelligi, quod ſi pœnitens jam antè homicidium perpetratum obtinuerit aliquod Beneficium, eo à S. Pœnitentiaria non privatur, ſed ſi aliud obtineret à die irregularitatis contractæ, collatio nulla eſſet, & ſic fructus reſtituere, & Beneficium dimittere teneretur, de quo illum moneat Confeſſarius.

83. Quartò, notanda eſt alia clauſula ibi – *& lator abſque ſcandalo, vel periculo ſe detegendi reum delicti commiſſi à promotione ad ordines abſtinere nequeat:* pro qua adimplenda debet Confeſſarius ſtrictè, & diligenter examinare latorem unde evenire poſſit ſcandalum, vel periculum ſe detegendi reum, ut expoſita verificentur, nam tàm hæc clauſula, quàm alia, quod delictum ſit occultum, important conditionem ſine qua non concederetur gratia, & includuntur in alia – *ſi ita eſt*.

84. Quartò, advertenda eſt clauſula in his verbis poſita – *cum eodem Lator ſuffragantibus ſibi dignis pœnitentiæ fructibus, & meritis*: quia Confeſſarius debet benè examinare ſpiritum contritum pœnitentis, & merita illius: Nam ſi lator adhuc eſſet malè inclinatus, malæ indolis, & conditionis, ut ex illius promotione ad ordines non poſſit probabiliter ſperari, nec Eccleſiæ utilitas, nec ejus ſpiritualis progreſſus, tunc potius ei ſuadere deberet, ut amplectatur alium ſtatum in quo ſecurius ſalutem ſuam operetur; nè aliter faciendo pęnitens ſibi, & Confeſſario æternam gehennam paret.

85. Quintò, alia clauſula obſervanda, eſt ibi – *alioque ei Canonico non obſtante:* ideſt *impedimento*; Si enim pęnitens alio canonico impedimento reperiatur irretitus, per quod inhabilis eſſet ad ordines ſuſcipiendos, non diſpenſatur, ſed iterum ſuper eo ab eadem Pęnitentiaria diſpenſationem obtinere deberet.

86. Sextò, alia clauſula notanda eſt ibi – *quatenus ad id idoneus reperiatur:* Non enim intelligit S. Pęnitentiaria, quod per hanc clauſulam debeat Confeſſarius examinare pęnitentem ſuper doctrina, & capacitate, quia ad ipſum non pertinet; ſed per illam vult innuere, quod latorem non eximit ab onere examinis, quod ſubiturus eſt apud ſuum Ordinarium.

87. His præcognitis deveniendo ad abſolutionem, & diſpenſationem dicat – *Miſereatur tui &c. Indulgentiam &c. Dominus Noſter Jeſus Chriſtus te abſolvat, & Ego auctoritate ipſius, & auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata abſolvo te in primis à quibuſvis Sententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quibus propter ea, quæ confeſſus es, quomodolibet innodatus exiſtis, & pariter eadem auctoritate abſolvo te à peccatis tuis. In nomine Patris &c.*

Et pariter eadem auctoritate Apoſtolica tecum diſpenſo ſuper irregularitate, quam ex homicidio contraxiſti, ut illa non obſtante Clericali charactere inſigniri, ac ordines etiam Sacros, & Presbyteratus ſuſcipere, & poſtquam ſuſceperis, in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris &c. Paſſio &c. Si diſpenſandus eſſet Sacerdos – *ut illa non obſtante in Sacris Ordinibus etiam in Altaris miniſterio miſtrare licitè poſſis, & valeas &c.*

In Litteris diſpenſationis ab irregularitate proveniente ex defectu occulto Natalium.

88. Defectus natalium dummodo ſit occultus diſpenſatur à S. Pęnitentiaria, ſi aliqua rationabilis cauſa aſſignetur: Undè Confeſſarius in executione Litterarum examinare, & inveſtigare debet, an defectus ſit occultus, & an cauſa adducta pro obtinenda gratia ſit vera; & his verificatis, latorem diſpenſare in actu Sacramentalis Confeſſionis, alias diſpenſatio ei non ſuffragaretur: deindè ponderatis aliis clauſulis, quæ in præcedentibus litteris jam notatæ fuerunt, præmiſſa conſueta abſolutione à Cenſuris, & peccatis, pro forma diſpenſationis dicat.

89. *Inſuper auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata tecum diſpenſo ſuper defectu Natalium, & irregularitate inde provenientе, ut præfato defectu, & irregularitate non obſtante, Clericali charactere inſigniri, & ad omnes etiam Sacros, & Presbiteratus ordines promoveri, & promotus in eis miniſtrare licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris &c.*

In Litteris rehabilitationis pro Sacerdote Simoniaco.

90. Prima notabilis clauſula eſt in his verbis — *Et lator præfatum Beneficium ſimoniacè obtentum cum effectu dimiſerit*: quæ debet omninò verificari, præſertim quando ſimonia fuit realis, & ſcienter contracta, ideoque debet Confeſſarius pœnitentem examinare, an verè, & cum effectu dimiſerit, nec aliter ei rehabilitationem impertiatur, aut litteras exequatur.

91. Secunda eſt in illis verbis — *quodque culpabiles in præfata ſimoniæ labe quantum poteſt moneat ad impetrandam à Sede Apoſtolica abſolutionem*: & ſic Confeſſarius præter aſperam pœnitentiam; injungat latori, quod moneat, & quantum poteſt inducat complices ejuſdem delicti ſimoniæ ad recurrendum pro obtinenda abſolutione.

92. Tertia eſt ibi — *quodque fructus male perceptos prout de jure reſtituat*: ex qua clauſula infertur, quod Executor debet imponere, ut reſtitutio fiat in pauperum ſubventionem, vel Eccleſiæ (præſertim ſi indigeat) in qua Beneficium ſitum erat, utilitatem.

93. His prænotatis forma abſolutionis, & diſpenſationis erit ſequens — *Dominus noſter Jeſus Chriſtus te abſolvat, & Ego auctoritate ipſius, & auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata, abſolvo te in primis à quibusvis Sententiis, Cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter ſimoniam incurriſti, & eadem auctoritate abſolvo te à peccatis tuis. In nomine Patris &c.*

Et inſuper eadem auctoritate Apoſtolica tecum diſpenſo in irregularitate, quam ex ſimonia, & ex violatione poſtea contraxiſti, ut illa non obſtante in tuis ordinibus etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, ac Beneficia, ſi quæ tibi alias canonicè conferantur, non tamen Beneficium, quod ſimoniacè obtinuiſti, & dimiſiſti, recipere, & retinere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris &c.

In Litteris rehabilitationis ad Beneficia obtinenda.

94. Accidit aliquando, ut Sacerdos propter irregularitatem ex delicto gravi incurſam fuerit diſpenſatus cum clauſula — *ut ad quæcunque beneficia Eccleſiaſtica in futuro obtinenda perpetuo remaneat inhabilis*: Undè ſolet Pœnitentiaria pœnitentem, qui per aliquot temporis ſpatium talem inhabilitatem ſuſtinuit, rehabilitare, ex aliqua rationabili cauſa, & aliquo pœnitentis merito, & illius emendatione, vel ad omnia, vel ad ſimplicia, & abſque Cura tantum.

95. Debet igitur in executione litterarum advertere, an motivum gratiæ verificetur, & an lator ita moribus ſit emendatus, ut evaſerit capax, & dignus: quibus conſideratis, poſt abſolutionem à cenſuris, & peccatis in forma ſolita, proferat formam diſpenſationis modo ſequenti.

96. *Inſuper auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata tecum diſpenſo, ut non obſtante inhabilitate ad Beneficia Eccleſiaſtica qua detineris, quæcunque Beneficia Eccleſiaſtica, tam cum Cura, vel ſine Cura, quatenus tibi alias canonicè conferantur, recipere, & retinere, fructuſque eorum percipere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris &c.*

In Litteris condonationis fructuum Beneficiorum malè perceptorum.

97. Advertere debebit hic Confeſſarius, quod Pœnitentiaria Sacerdotibus, ſivè Clericis pauperibus fructus malè perceptos condonat mediante aliqua eleemoſyna Divitibus autem non ſic, ſed hos admittit per compoſitionem, ſi obligatio reſtituendi ſit occulta, nam in publicis eſt recurrendum ad Datariam.

98. Ideoque ſub clauſula contenta his verbis — *ob ſuam paupertatem reſtituere nequeat*: caveat an motivum paupertatis ſit verum, nam periculum eſt, ne nimis ſibi parcat lator, & prætenſa paupertas non ſit tanta, quanta eſſe debet: undè ſi tantum de vigeſima parte poſſet componere,

Digitized by Google

nere, melius eſſet per viam compoſitionis venire, quam condonationis.

99. Item obſervanda eſt clauſula ibi — *ſuffragentur ei digni fructus pœnitentiæ, & merita*: & ſic Confeſſarius examinet, an lator per bonos mores vitam emendaverit, & horas Canonicas à tempore conſiderabili juxtà ſuam obligationem recitaverit; nam ſi à pauco tempore recitare cæpiſſet differatur executio gratiæ donec argui poſſit emendatio.

100. Vigore tandem clauſulæ ibi — *mediante aliqua eleemoſyna arbitrio tuo taxanda*, debet Confeſſarius, quando pœnitens eſt verè pauper diſcretè ſe gerere, & ſi eleemoſyna non poteſt eſſe pecuniaria, ſit ſaltem hoſpitalitatis, potus, & ſubventionis pauperibus, vel linteaminum, ceræ, olei, aut alicujus ſupellectilis, pro Eccleſia, & Altaribus.

101. His conſideratis poſt abſolutionem à cenſuris, & peccatis, forma condonationis hæc erit — *Et inſuper auctoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata, fructus, quos ex tuo Beneficio male percepiſti ob non recitatas horas Canonicas, mediante eleemoſyna tibi impoſita, gratioſè tibi remitto, & condono. In nomine Patris, &c.*

102. Quando autem fructus Beneficii fuerunt malè percepti, & injuſtè, ob aliam cauſam v. g. ob nullitatem tituli Beneficii, aut per intruſionem, tunc forma condonationis erit mutanda ſecundum litterarum tenorem, & expoſitionem.

103. Monitum tandem Confeſſarium volo, quod quando vigore litterarum Pœnitentiariæ datur abſolutio ab excommunicatione in caſu publico per ſubdelegationem factam ab Epiſcopo, tunc forma abſolutionis, recitatis ſolitis precibus, & orationibus præſcriptis à Rituali erit ſequens — *Et ego auctoritate mihi commiſſa abſolvo te à vinculo excommunicationis majoris, quam incurriſti ob . . . . . . & reſtituo te unitati Sanctæ Matris Eccleſiæ, Sanctis Sacramentis, & communioni fidelium. In nomine Patris, &c.*

104. Qua abſolutione ſecuta poterit, & debebit Confeſſarius fidem ſcripto facere de data abſolutione, & illam mittere ad ipſum Ordinarium juxtà formulam à me traditam *in tit. 4. Formula XVIII.*

105. Ut autem Confeſſarii, & Parochi calleant practicam, negocia, & cauſas agendi in caſibus occurrentibus Pœnitentium, qui indigent Tribunali Pœnitentiariæ, & ſæpè ignorantes remedium in ſuis ſordibus perſeverare coguntur; non incongruum putavi hic ſubnectere Inſtructionem ſequentem.

106. Primò, itaque ubi accedit aliquis, caſu quoquam ad dict. Tribunal pertinente laborans, examinent diligenter Pœnitentem, ut rem totam ſincerè aperiat: obſervent genus Cenſuræ: ſcrutentur facti circumſtantias. Item inquirant de pęnitente, an ſit Vir, aut fęmina, an laicus, aut Clericus, an Regularis, aut ſæcularis, an Sacerdos, vel in ordine Sacro, aut ſimplex Clericus, aut Monialis. Inquirant circa caſum, ex quo Cenſura incurſa eſt, an publicus, vel occultus (nam publica, vel ad publicum redacta non pertinent ad Penitentiariam, niſi percuſſio Clerici:) & circa irregularitatem videant, an ex delicto, & ex quali delicto, an ex defectu, & ex quali defectu cum ſuis circumſtantiis: an ex homicidio, aut mutilatione, an ex violatione Cenſuræ. In Matrimoniis inquirant quale ſit impedimentum, an re vera occultum, an de contracto Matrimonio, vel de contrahendo agatur: item quid cauſæ allegetur pro diſpenſatione obtinenda, & idem fiat pro votis, ſcilicet quid cauſæ pro commutatione, & ad quem effectum: ſed præſertim de Clerici percuſſore diſquiratur cur ad Urbem pro abſolutione accedere non valeat.

107. Secundò, habita vera totius cauſæ notitia ſcribant caſum in carta quocunque charactere dummodò legi poſſit, idque ſivè latina, ſivè qualibet alia cujuslibet Regionis nativa lingua omiſſis inutilibus, reticito etiam nomine, & cognomine Pęnitentis (quamvis nullum ſit periculum rem, & perſonam prodendi) niſi fortè ageretur de Cenſuris inflictis contra publicos Clericorum percuſſores, & duellantes in publicum; tunc enim nomen, cognomen, & Dięceſim exprimant. In occultis verò per ſimplex N. N. proceditur, & caſum ſic inſcriptum directè mittitur per communem Tabellarium publicum Romam majori Pœni-

tentiario in hunc modum — *Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo D. Cardinali majori Pœnitentiario Romam*: qui certè pro ſua humanitate, & charitate libenter audiet, & jubebit litteras expediri, & reſcribendo mitti curabit.

108. Tertiò, in litteris Romam ad majorem Pœnitentiarium, ut ſupra mittendis, ſignificent quomodo, qua via, & cui reſponſum mittendum ſit per Poſtam, ſeu Tabellarium, terminando litteras in hunc ferè modum — *Dignetur Eminentia Veſtra reſcribere N. N. in Civitate N. pro Oppido N.*

109. Quartò, ſi in illo Oppido, ſeù Civitate in qua mittendæ ſint litteræ Sac. Pęnitentiariæ, non eſſent Confeſſores Doctores in jure Canonico, vel Magiſtri in Sac. Theologia, vel ſi adſint, Pęnitentes non poſſint de facili induci eis aperire ſuam conſcientiam, cum jam aperuerit alicui Confeſſario non graduato, hoc ipſum in litteris mittendis ipſi majori Pęnitentiario ſignificetur: ſicuti ſi Confeſſarius gotticum characterem legere neſciat. Quod ſi fortè aliquando tardaverit reſponſum, tunc poterunt Confeſſarii, ſeù pęnitentes, iterum ſcribere, ut ſi fortè fuit deperdita prima Epiſtola, altera ad manus Eminentiſſimi Pęnitentiarii perveniat, quia certè de opportuno remedio providebitur.

110. Quintò, caſum occurrentem ſic, vel ſimili modo proponent — *Eminentiſſime, & Reverendiſſime Domine. N. Sacerdos contraxit irregularitatem ex homicidio occulto, ab eo, ob talem, & talem cauſam clam tali modo patrato, vel procurato in perſonam hominis laici. Ab eo tempore non abſtinuit ab exercitio ordinum, vitandi ſcandali cauſa, vel ne ſe proderet; ſivè abſtinuit, ſed cum diu abſque ſcandalo abſtinere non poſſit, humiliter ſupplicat pro remedio.*

Vel N. N. Contraxit Matrimonium cum Muliere, cujus Matrem antea carnaliter cognoverat, conſcius, (vel neſcius) impedimenti (quod occultum eſt) quarè cum abſque ſcandalo ſeparari non poſſint, ſupplicat pro remedio.

Vel N. N. Mulier emiſit votum ſimplex caſtitatis perpetuæ, ſed cum adſit, vel futurum eſſe prævideat periculum incontinentiæ niſi nubat, humillimè ſupplicat ſibi votum commutari ad effectum nubendi.

At cum innumeri ſint caſus pro quibus ſupplicari debet, innumera quoque ſunt ſupplicationum exemplaria.

111. Quando autem quis non vigore litterarum Pęnitentiariæ, ſed via ordinaria eſſet abſolvendus ab interdicto; tunc præmiſſo juramento de parendo mandatis Eccleſiæ, & ſi eſt interdictus, quia non eſt confeſſus in Paſchate, præſtita cautione juratoria de confitendo, & communicando in termino dierum tot aſſignandorum, Confeſſarius dicat — *Miſereatur tui, &c. Indulgentiam, &c. D. N. Jeſus Chriſtus te abſolvat, & Ego auctoritate* qua fungor relaxo Interdictum Eccleſiaſticum, *quod incurriſti* (ſi eſt à jure) & ſi eſt ab homine, *quod contra te pronunciatum fuit* ob tale crimen, *& reſtituo te Eccleſiæ ingreſſui, Eccleſiaſticæ Sepulturæ, & Sanctis Sacramentis abſolutum*, vel *reſtituo te ordinibus tuis, officio &c.* (ſi eſt Clericus) *In nomine, &c.*

Si interdictum eſſet publicum, abſolutio deberet impendi ante fores Eccleſiæ, vel ſaltem populo notificanda, quando quis eſt interdictus ab ingreſſu Eccleſiæ.

112. Si quis verò Clericus, vel Sacerdos eſt abſolvendus à ſuſpenſione, tunc dicto Miſereatur &c. Indulgentiam, &c. Confeſſarius dicat — *D. N. Jeſus Chriſtus te abſolvat, & Ego auctoritate, qua fungor abſolvo te à vinculo ſuſpenſionis, quam incurriſti (vel quæ contra te eſt pronunciata ob tale crimen) & reſtituo ingreſſui Eccleſiæ officio, (vel Beneficio) & actibus tuorum ordinum abſolutum. In nomine Patris, &c.*

113. Advertant Epiſcopi, & Vicarii Capitulares, quod vigore Jubilæi non poſſunt abſolvere publicè denunciatos in foro exteriori pro læſa immunitate Eccleſiaſtica, ſed tantum in foro conſcientiæ, quando ſcandalum eſt notorium, ut reſpondit *Sac. Congreg. Immunit. in Mediolanen. 27. Januarii 1632. lib. 2. fol. 113.*

Alia

Alia facultatis Confeſſiones audiendi.

F O R M U L A II.

N. Epiſcopus N.

Tibi dilecto Nobis in Chriſto N. ut in hac Civitate N. Confeſſiones Sacramentales utriuſque ſexus Chriſtifidelium audire, eoſque abſolvere (non tamen à caſibus, cenſuriſque Sedi Apoſtolicæ, ac Nobis reſervatis excepto mortis articulo) poſſis, & valeas tenore præſentium licentiam concedimus, & facultatem impartimur duraturam tantum ad ſex menſes.

Te in Domino admonentes ne dum alios à peccatorum nexibus liberare intendis te ipſum implices, ut pro recta hujus Sacramenti adminiſtratione omnia, quæ in Decretis Apoſtolicis, ac Synodalibus Conſtitutionibus N. tradita ſunt, ſæpè legas, & obſerves. Ut mulierum Confeſſiones non niſi in Sede Confeſſionali in Eccleſia nec ante Solis ortum, neque poſt ejus occaſum (ſecluſis infirmitatis, aut neceſſitatis caſibus) audias. Si ad infirmos vocatus fueris de eorum audita Confeſſione ſtatim proprium eorum Parochũ certiorem facias verbo, vel ſcripto. Si quos pœnitentes deprhenderis à Confeſſariis diabolico inſtinctu ad turpia, ſeu inter confitendum, ſeù occaſione Confeſſionis, ſeù in Sede Confeſſionali, ſivè ante, ſivè poſt Confeſſionem quoſcunque ſollicitatos, ſeu ad turpia colloquia allectos fuiſſe, eos ſeriò admoneas, de obligatione hujuſmodi ſollecitantes, ad Sanctæ Inquiſitionis, ſeu noſtrum Tribunal denunciandi juxta Bullam ſa. me. Greg. XV. alias denunciare renuentibus abſolutionem deneges ſub pęna in eadem Bulla contẽta. Vt a rudioribus requiras, an fidei articulos, Decalogi, Eccleſiæque præcepta noverint, doctrinam Chriſtianam ſatagant ediſcere. An conſcientiæ examen fecerint, doloremque neceſſariuṁ habeant de peccatis, eaque deteſtentur eum vero propoſito in poſterum illa vitandi. Utrum lethalem aliquam culpam erubeſcentia, vel alia de cauſa reticuerint, contritionis, aut ſaltem attritionis actum eos elicere adjuves. Si reſtitutio famæ, vel rerum ob furta, vel damna illata facienda ſit, caveas nè detrectantibus, vel negligentibus reſtituere, ſi poſſint abſolutionem impendas. Circumſtantias peccatorum, quæ mutant ſpeciem; vel pravitatem valdè augent inquires: iis qui nec peccata, nec proximas peccandi occaſiones relinquere volunt, utpotè Concubinariis, Meretricibus, nec non odia, & inimicitias exercentibus, abſolutionem omninò deneges. Pœnitentias ſalutares, ac convenientes ſatisfactiones, quarum prudentia ſuggeſſerit pro qualitate peccatorum, & pœnitentium facultate injungas. Sigillum confeſſionis inviolabile ſerves nè irremiſſibiles pœnas à Sac. Canonibus inflictas ſubeas. & ſi quid difficillimum, vel arduum acciderit, in quo deliberando ſis anceps, abſolutionem differas, donec ſapientes conſulas. In quorum &c. Datum &c.

N Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIO.

HAC formula utebatur clar. mem. Cardinalis Barbadicus Epiſcopus Patavinus, Vir non minus Purpura, quam doctrina, & virtutibus Eminentiſſimus; ex qua Confeſſarii regulas generales pro recta hujus Sacramenti adminiſtratione excerpere poſſunt, à quibus nonniſi in aliquo caſu particulari, (in quo regulam ſervandam non eſſe prudentia ſuggerat) recedi non ſolet.

Deputationis Confeſſarii Ordinarii Monialium.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

1 *PArochi, & Regulares non deputantur in Confeſſarios ordinarios Monialium.*

2 *In caſu penuriæ Presbyterorum Sæcularium Regulares adhibentur de licentia Sacr. Congregat. dummodò ſint qualificati, & provectæ ætatis.*

3 *Epiſcopi non poſſunt uti Regularibus quamvis adſit penuria Sacerdotum Confeſſariorum ſecularium ſine licentia Sacr Congregationis, & nu. 4.*

5 *Moniales non poſſunt recuſare Confeſſarium ab Epiſcopo deputatum.*

6 *Confeſſarii Monialium non poſſunt ingredi Clauſuram ad peragendum officium funeris, & afferuntur rationes num. 7. 8. & 9. rejiciunturque contrarium tenentes.*

10 *Confeſſarii debent audire Confeſſiones Monialium infirmarum Januis Cellæ apertis.*

11 *Confeſſarii Monialium debent abſtinere à frequentatione Collocutorii.*

12 *Confeſſarii Monialium Ordinarii non debent accedere ad Eccleſiam, ſeù Monaſterium tempore, quo adeſt Confeſſarius extraordinarius.*

13 *Confeſſarius Monialium debet habere mercedem congruam ſufficientem pro victu.*

14 *Epiſcopus curare debet, ut merces Confeſſariorum Monialium ſit congrua.*

N. Epiſcopus N.

TIbi N. *Presbytero ſæculari* per Examinatores noſtros idoneo reperto, & per Nos approbato, ut in Eccleſia, & Monaſterio S. N. Confeſſiones Sacramentales Monialium audire, & ſæcularium etiam Mulierum, ſi quæ in eodem Monaſterio erunt eaſque abſolvere valeas, præterquam à caſibus, & cenſuris Sedi Apoſtolicæ, & Nobis reſervatis, licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur; tibique Confeſſario Ordinario à Nobis Deputato, *omnes Moniales Confiteri teneantur*. In Clauſuram Monaſterii non ingredieris niſi ſuper peliceo, & ſtolla indutus, ut tantummodo adminiſtres Sacramenta pœnitentiæ, Euchareſtiæ, & extremæ Unctionis infirmis, *quibus tantùm caſibus* ſemper tuo hoc munere modeſtia &,exemplaritate perfungas ſociatus a duabus ex ſenioribus Monialibus, quæ cum Confeſſiones infirmarum audies, *Iannua Cellæ aperta* te etiam videre poſſint, non autem audire. Negociis Monaſterii aut Monialium quibuſcunque non te immiſces, neque ad Crates, ſeù Rotas *colloquaris* niſi de his tantum, quæ Eccleſiæ cultum, & Divinorum Officiorum celebrationem, reſpiciunt. Te in Domino admonentes, ut promovere cures, quæ ad regulæ obſervantiam conducunt, pravos abuſus ſi qui ſint ſarculo Evangelicæ doctrine evellere, & religioſam vitam fovere, & enutrire. Cum verò

verò Confeſſarius extraordinarius per nos mittetur, *longè à Monaſterio abſcedas* donec ille diſceſſerit. Præſentibus *cum ſolita mercede* ad triennium valituris. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 TIBI N. PRESBYTERO SÆCULARI. Non tamen Parocho, neque Regulari, quia Epiſcopus iſtorum opera uti non poteſt, neque eos deputare Confeſſarios Ordinarios Monialium, Barboſ. *de jure Eccleſ. lib. 1. cap. 44. num. 127.* Tambur. *de jur. Abbatis diſp. 16. quæſt. 2. nu. 4.* Donat. *prax. rer. regul. tom. 4. tract. 13. quæſt. 28. num. 1.* apud quos Decreta Sac. Congreg. referuntur.

2. In caſu tamen penuriæ Sacerdotum ſæcularium habilium Sac. Congreg. licentiam indulget, dummodo Regulares deputandi ſint qualificati, & exemplares, ac ætatis provectæ ſaltem 45. annorum, prout reſcriptum fuit Patriarchæ Veneto 7. Junii 1620. ut refert Tambur. *loco mox citato.*

3. Non poterunt tamen Epiſcopi ſine beneplacito ejuſdem Sac. Congreg. Regularibus uti, quamvis Presbyterorum ſæcularium adſit penuria; Cum enim Decreta id prohibentia emanaverint per viam legis univerſalis, obligant ad obſervantiam in utroque foro, ut probant Paſſerin. *de ſtat. hom. tom. 2. quæſt. 187. art. 1. num. 447. & ſeqq.* Pignatell. *conſult. 174. per tot. tom. 9.*

4. Nec illos excuſaret vulgatum adagium, quod neceſſitas non ſubjiciatur legi, quod illicitum eſt, faciat licitum: quia hoc poſſet ſuffragari in caſu quo Sac. Congreg. non poſſet adiri, vel periculum eſſet in mora; tunc etenim inferior poteſt exercere juriſdictionem Superioris, ita tamen, ut cum poterit adeat *juxta conſil. Ancheran. 409. num 7.* non autem in hac ſubjecta materia de qua loquimur, in qua non ita feſtinus caſus occurrit, ut nec locus, nec tempus patiatur dilationem, licentiam petendi à Sac. Congregatione: & penuria Sacerdotium ſecularium habilium ſolum operetur, quod concedatur diſpenſatio, quæ alias non concederetur, ut dicit Medic. *tract. de caſ. fortuit quæſt. 6. num. 23.* ſicque ſi aliquis Epiſcopus prohibitionem parvipenderet, acri reprehenſione dignus videretur.

5. OMNES MONIALES CONFITERI TENEANTUR. Ex hac clauſula oritur dubitatio. An ſcilicet Moniales poſſint recuſare Confeſſarium ab Epiſcopo deputatum? & affirmativam tenet Donat. *prax. rer. Regular. tom. 4. tract. 13. quæſt. 20.* quem tamen reprobat, & meritò Paſſerin. *de ſtat. hom. tom. 2. quæſt. 187. art. 1. num. 859.* Qui admittit quidem, quod poſſint Moniales rationes non acceptandi proponere, & ſi juſtæ videantur debeat Superior illas acceptare; Sed neutiquam recuſare, quia huic termino non correſpondet obligatio obediendi: Et ideò teneantur deputatum recipere, & tamquam proprio Parocho omnes confiteri. In hoc tamen, ut monet Author, debet Epiſcopus cautè agere, ut officium ſuum fideliter, & in utilitatem Ovium ſuarum, & non in diſtructionem diſpenſet.

9. QUIBUS TANTUM CASIBUS. Pro aliis enim caſibus, in quibus exigatur præſentia Confeſſarii requireretur ſpecialis facultas: Talis autem neceſſitas non adeſt in funeribus pro ſepelliendis Cadaveribus Monialium in Eccleſia, & Sepultura interioi, ſed pro iſta cauſa licentia deneganda eſt, Nicol. *in floſc. verb. Sepultura num. 6.*

7. Et quamtumvis ingreſſum Confeſſarii in Clauſuram ad Officium funeris peragendum Authores Regulares licitum faciant abſque alla licentia in illis locis, &

Monaſteriis, in quibus viget conſuetudo, prout ſunt Tambur. *de jur. Abbat. diſp.* 24. *quæſt.* 5. Pellizar. *de Monial. cap.* 10. *num.* 231. Paſſer. *de ſtat. hom. tom.* 2. *quæſt.* 187. *art.* 1. *num.* 889. Nihilominùs ab horum opinione cavendum: Quia ſi, ut ipſi aſſerunt, talis abuſus alicubi introductus reperiatur, eſt removendus, non autem tolerandus inconſulta Sacra Congregatione.

8. Etenim cum Sac. Congreg. Epiſcop. (quæ legem Clauſuræ tuetur, & violari non patitur) ſuo Decreto generali edito de anno 1583. & de quo meminit Gavant. *Manual. Epiſcop. verb. Monialium Clauſura num.* 40. & quod per extenſum refert Pignatell. *conſult.* 85. *num.* 234. *tom.* 6. declaraverit nullam in Officio funeris Monialium neceſſitatem adeſſe præſentiæ Confeſſarii; Sequitur, quod Epiſcopi in hoc caſu jam declarato per Superiorem non neceſſario, non valeant licentiam concedere, multoque minùs permittere, & tolerare, quod prætextu conſuetudinis (quæ potiùs corruptela dicitur) in Clauſuram Confeſſarius ingrediatur ad Officium funeris peragendum.

9. Undè Confeſſarii, ſi qui ſint Sæculares, ſive Regulares, qui Sententiam dd. Authorum ad praxim reducunt, & ſine licentia in ſcriptis ingrediuntur Clauſuram, prætextu functionis funeris, tamquam culpabiles, incurrent excommunicationem inflictam violantibus Clauſuram, ut benè firmant Pac. Jord. *tom.* 2. *lib.* 7. *tit.* 12. *n.* 88. *verſ. Item neque prætextu*, & *num.* 173. Nicol. *in floſc. verb. Sepultura n.* 6. ubi Decreta refert.

10. *JANUA CELLÆ APERTA*. Optimus Maximuſque Pontifex Innoc. XI. per organum Sac. Congreg. Epiſcop. & Regular. omnibus Ordinariis locorum per Epiſtolam Enciclicam ſub datum Romæ 12. Martii 1682. innovans Decretum generale aliàs emanatum 13. Septembris 1583. præcepit quod debeant injungere Confeſſariis Monialium, ut in audienda infirmæ confeſſione Janua Cellæ aperta remaneat, & ambæ Comitatrices Confeſſarium, & infirmam videant, non tamen quod poſſint audire.

11. *COLLOQUARIS*. Confeſſarii Monialium agreſtes ſe præbere debent, nec ullo modo negociis temporalibus immiſcere, proculque à Collocutoriis, & Cratibus abire, niſi aliqua neceſſitas, quæ bonum publicum totius Monaſterii contrarium ſuadeat, urgeret.

12. *LONGE A MONASTERIO ABSCEDAS*. Tempore quo Confeſſarii Extraordinarii Monialium confeſſiones audiunt, Confeſſarius Ordinarius ad Eccleſiam, & ad Monaſterium accedere non debet, ut monent Tambur. *de jur. Abbatiſſ. diſput.* 16. *quæſt.* 19. *num.* 1. *verſ. Quando Confeſſarius*, Lantuſch. *Theatr. Regul. verb. Moniales n.* 8.

13. *CUM SOLITA MERCEDE*. Confeſſario Monialium debet conſtitui certa merces annua, quæ juxtà morem Regionis victui illius ſufficiat, ut mandat Decretum generale Sac. Congreg. emanatum 29. Novembris 1605. his verbis — *Conſtituatur certa merces annua Confeſſori Monialium, quæ juxtà morem, & qualitatem Regionis victui illius ſufficiat, eademque merces Monaſterio, in quo degit, ſi Confeſſarius Regularis ſit, perſolvatur*. At hujus Decreti diſpoſitio malè ſervatur: Quia exceptis magnis Civitatibus; ferè ubique, merces Confeſſariorum, eſt tam tenuis, & exigua, ut non ſolùm victui, ſed neque veſtitui tantùm ſufficiat.

14. Et hinc evenit, quod Confeſſarii habiles, & idonei non reperiantur; Moniales ſub directione Confeſſariorum parum aptorum (qui peccata commedunt, & latrare non valentes, canes muti ſunt) mirum in modum paulatim relaxantur. Proptereaque Epiſcopi curare debent quantum poſſibile erit, ut dictum Decretum ſervetur, & potiùs quæcumque alia expenſa reſecetur, & tollatur, quam hæc diminuatur: Quid enim prodeſt homini, ſi univerſum Mundum lucretur, Animæ verò ſuæ detrimentum patiatur, aut quam dabit homo commutationem pro Anima ſua? *Matth.* 16.

Depu-

Deputationis Confeſſarii Monialium Extraordinarii.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

1 *Regulares non deputantur Confeſſarii Extraordinarii, niſi in caſu neceſſitatis.*

2 *Epiſcopus deputat Confeſſarium Extraordinarium etiam Monialibus exemptis, concurrente aliqua juſta cauſa.*

3 *Epiſcopus ex obligatione tenetur non tantùm dare petentibus, ſed offerre Confeſſarium Extraordinarium.*

4 *Moniales non tenentur confiteri Confeſſario Extraordinario, ſed debent ſaltem eidem præſentari, & de ratione, & n. 5.*

6 *Confeſſarius Extraordinarius datur Monialibus in communi, non pro aliquibus tantùm, niſi aliqua ſpecialis ratio concurrat.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N. *Presbytero Sæculari* Confeſſario in hac noſtra Diœceſi approbato, cujus vitam, doctrinam, & morum probitatem jampridem experti ſumus, Sac. Concil. Trid. Decreto, quo aſtringimur Confeſſarium idoneum Extraordinarium quotannis Monialibus *Nobis ſubjectis offerre* inhærentes, Tibi, ut tamquam talis Sanctimonialium Monaſterii N. hujus Civitatis Sacramentales confeſſiones excipere, & à peccatis abſolvere poſſis, & eædem pœnitentiæ medicina *indigentes*, liberiùs malis ſuis mederi valeant, etiam cum facultate ab omnibus caſibus, & Cenſuris Nobis reſervatis abſolvendi, licentiam concedimus, & facultatem opportunam impartimur, per dies ..... duraturam. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 *PRESBYTERO SÆCULARI.* Regulares deputari non debent pro Confeſſariis Monialium nec Ordinarii, nec Extraordinarii, ùt reſpondit Sacra Congregat. Epiſcoporum 1. Octobris 1602. — *Ordinarii non poſſunt uti opera Confeſſariorum Regularium, etiam pro Confeſſariis Extraordinariis, niſi in caſu neceſſitatis*, & ſine licentia Sac. Congregat. ut monendo Patriarcham Venetiarum reſcripſit eadem Sac. Congregat. 12. Maji 1617. At quia tales deputationes ſunt frequentes, & in parvis Civitatibus, non adeſt copia Sacerdotum Sæcularium habilium, Epiſcopi ſæpè illos deputant pro Extraordinariis, quia dicunt adeſſe neceſſitatem, & eis favet Pelizar. *de Monialib. cap. 10. n. 171.*

2. *NOBIS SUBJECTIS OFFERRE.* Non ſolùm Monialibus ſubjectis, ſed aliquandò etiam aliis, quæ Regularibus ſubduntur ſupplendo Superiorum negligentiam, Epiſcopus Confeſſarium Extraordinarium concedit, aliqua juſta cauſa concurrente, ut tradit Bellett. *diſq. Cler. par. 2. §. 5. de pæn. Cleric. num. 9.* & deciſum refert à *Sac. Congr. Concilii*, Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtol. collect. 506. n. 32.* & non ſolùm ejuſdem, ſed alterius ordinis, immò, & Presbyterum Confeſſarium Sæcularem, Gallemart. *ſuprà Concil. cap. 10. ſeſſ. 25. de Regular. n. 2.*

3. Hunc

3. Hunc autem Confeſſarium Extraordinarium Epiſcopus concedit non de conſilio, ſed ex obligatione, & præcepto *Concilii ſeſſ. 25. cap. 10. de Regular.* & non ſolùm petentibus Monialibus ſibi ſubjectis, ſed ex officio bis, terque in anno offerre tenetur, quia Concilium loquitur imperativè per verbum — *Offeratur*, & ſic præcipit, ut obſervat Paſſerin. *de ſtat. hom. tom. 2. q. 187. art. 1. num.* 906. ubi *n.* 909. tenet, quod, ſi Superior illum deneget, peccet contrà legem Concilii,& fidelitatem ſui officii.

4. *INDIGENTES*. Non tenentur Moniales confiteri, ſi nolunt Confeſſario Extraordinario, quia eſt conceſſio eiſdem favorabilis, & non debet in odio illarum retorqueri, Gallemart. *ſuprà dicto cap.* 10. *num.* 3. Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 4. *tract.* 13. *quæſt.* 23.

5. Convenit tamen, quod omnes ſe præſentent, ſi non ut confiteantur, ſaltem ut monita ſalutis recipiant, & actum ſubjectionis exerceant; Et etiam ad hoc, ut diſcerni non poſſit quænam ſint, quæ indigeant Confeſſario Extraordinario, ut notant, & monent Pelizar. *de Monial. cap.* 10. *num.* 271. & Paſqualig. ad Lauret. de Franch. *par.* 1. *n.* 39. ubi allegat Decretum Sac. Congr. Epiſcoporum, & Regularium.

6. Verum quoque eſt, quod Extraordinarius debet dari Monialibus in communi, non autem pro hac, vel illa Moniali, Pelizar. *de Monial. cap.* 10. *num.* 266. Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 2. *quæſt.* 187. *n.* 291. Pignatell. *conſult.* 85. *num.* 235. *tom.* 6. ubi Decreta de more refert. Niſi tamen ex aliqua ſpeciali ratione Epiſcopus moveatur ad illum dandum etiam Moniali particulari, puta in articulo mortis pro ſerenitate moribundæ, ut admittat Paſſerin. *loco citato*, & Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 4. *tract.* 13. *quæſt.* 29.

Deputationis Confeſſarii Regularis pro Monialibus.

FORMULA V.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſarii Monialium, eorumque Socii non poſſunt alloqui Moniales.*
2 *Confeſſarii Monialium non ingrediuntur clauſuram ad adminiſtranda Sacramenta ſine Socio, qui debet eſſe ætatis 50. annorum.*

N. Epiſcopus N.

Admodum Rev. P. N. Ord. N. ſalutem, & Benedictionem in Domino.

UT Virgines Deo dicatæ, ac rerum cœleſtium contemplationi intentæ tuto inceſſu ad Chriſtianam perfectionem, experto Duce ducente, fæliciter perveniant, ad Te examinatum, & approbatum, & in cujus vitæ, ac morum probitate, ætate,prudentia,ac ſcientia plurimum in Domino confidimus,aciem noſtræ mentis direximus. Quapropter, ut Monialium Monaſterii N. confeſſiones audire, eaſque Sacramentaliter abſolvere, & alia Sacramenta conferre poſſis, necnon prædicti Monaſterii Clauſuram cum Socio in caſu neceſſitatis ea miniſtrandi Infirmis ingredi valeas, Te Confeſſarium Ordinarium dicti Monaſterii vigore facultatis à Sac. Congreg. Epiſcoporum, & Regularium ſub datum Romæ.... Nobis conceſſæ non tantùm pro Monialibus, ſed etiam pro Mulieribus, ſi quæ in dicto Monaſterio exiſtant, eligimus, & deputamus, Te admonen-

monentes, ut quæ in Decretis Apoſtolicis, & Conſtitutionibus Synodalibus præſcripta ſunt, fideliter ſerves. Cum Monialibus *non alloquaris*. Clauſuram ſine ſuperpelliceo, *Stola, & Socio*, pro adminiſtrandis Sacramentis Infirmis tantùm non ingrediaris, & tunc ſociatus à duabus Monialibus, ex Senioribus, quæ cum confeſſiones Infirmarum audies Janua Cellæ aperta Te videant. Refectionem corporalem in locis ubi à Monialibus videri poſſis non ſumas. Præſentibus ad noſtrum beneplacitum, & non ultrà triennium duraturis. In quorum, &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. NON ALLOQVARIS. Confeſſarius Regularis Monialium, ejuſque Socius eaſdem alloqui prohibentur abſque Sacr. Congr. licentia, ſic refert deciſum Barboſ. *ſuprà Concil. ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 10. *num.* 21. *& in Summ. deciſ. Apoſtol. collect.* 203. *num.* 13. & adeſt expreſſum Decretum mox infrà dandum.

2. STOLA, ET SOCIO. Sine Socio, qui debet eſſe provectæ ætatis, Confeſſarius Regularis ingredi non poteſt Clauſuram juxtà Decretum *Sacr. Congregat. emanatum in Nolana* 21. *Februarii* 1617. quod ex regeſtro depromptum eſt ſequentis tenoris -- *Petente Epiſcopo Nolano per Sacr. Congregat. declarari. Primò, num Confeſſarius Regularis Monialium, ejuſque Socius, Confeſſionis, ac Sacramentorum adminiſtrationibus caſibus exceptis, eaſdem Moniales abſque Sacræ Congregationis licentia alloqui valeant. Secundò, cum idem Confeſſarius ex antiqua conſuetudine abſque Socio Monaſterii ſepta Monialium ægrotantium confeſſionum audiendarum gratia ingredi debeat, an in poſterum ità ſit permittendum.*

Illuſtriſſimi ejuſdem Sac. Congreg. PP. Ad primum; Negativè reſponderunt. Ad ſecundùm; Itidem negativè ſed debere eidem aſſignari Socium, qui ipſi juxtà Sac. Congreg. Decreta aſſiſtat, ſitque ætatis ultrà quinquaginta annorum: Et in alia Veneta 7. Junii 1620. præſcripſit ætatem ſuprà 45. quoad Confeſſarium.

Approbationis Confeſſarii pro Monialibus Regularibus ſubjectis.

FORMULA VI.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſarii Regulares Monialium, ſi non obſervent conditiones ab Epiſcopo in approbatione præſcriptas poſſunt ab eodem puniri.*

2 *Confeſſarii Monialium Regularibus ſubjectarum debent ab Epiſcopo vel rejici, vel ad triennium approbari.*

N. Epiſcopus N.

Tibi Rev. P. N. Ord. N. Nobis ab Admodum Rev. P. N Provinciali N. pro Confeſſario Ordinario Monaſterii Monialium N. ordini ſubjecto preſentato, & ab Examinatoribus noſtris examinato, idoneoque reperto, & à Nobis approbato, licentiam, & facultatem, ut dictarum Monialium, & mulierum, ſi quæ ſint confeſſiones excipere; & eas Sacramentaliter abſolvere (non tamen a caſibus

caſiibus Nobis reſervatis) & alia Sacramenta conferre, necnon in caſibus neceſſariis pro illis adminiſtrandis Monialibus, & Mulieribus Infirmis, Clauſuram ingrediendi, concedimus, & impertimur *ſervatis infraſcriptis conditionibus*.

1. Non colloquaris cum Monialibus (Confeſſionis, ac Sacramentorum caſibus exceptis) neque ab eis corporalem refectionem ſumas ad Crates, vel Rotas, ac in locis ubi videri, vel à Monialibus audiri poſſis.

2. Non ingrediaris Clauſuram, niſi pro adminiſtratione Sacramenti Pœnitentiæ, Eucariſtiæ, & Extremæ Unctionis decumbentibus Infirmis in lecto.

3. Non ingrediaris in dictis caſibus ſine ſuperpelliceo, Stola, & Socio, provectæ ætatis ſaltem 50. annorum.

4. Non ingrediaris ſine Comitatricibus.

5. Non audias confeſſiones infirmarum, niſi Ianua Cellæ aperta, aſſiſtentibus Comitatricibus, quæ unà cum Socio Te, & Infirmam videre poſſint, non tamen audire.

6. Non audies confeſſiones in dicta Eccleſia in Sede Confeſſionali ante ortum, neque poſt occaſum ſolis. Præſentibus *ad triennium valituris*. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellierius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. SERVATIS INFRASCRIPTIS CONDITIONIBUS. Cum omnes ſuprà poſitæ conditiones reſpiciant cuſtodiam Clauſuræ, & obſervantiam Decretorum Sacr. Congregat. non eſt dubium, quin poſſint in approbatione ab Epiſcopo Confeſſariis Regularibus præſcribi, etiam pro Monaſteriis ipſis ſubjectis, & quatenus non obſerventur, etiam puniri, & ſuſpendi, prout declaravit Sac. Congreg. Concilii apud Bullam Gregorii XV. inſcrutabili In reſponſione ad 13. dubium, & tradit Donat. *prax. rer. Regular. tom. 4. tract. 13. quæſt. 17. Sacr. Congregat. Concilii in Neapolitana Juriſdictionis 16. Novembris 1669, apud* Chriſp. *de viſit. part. 1. §. 15. poſt num.* 10. Tamburin. *de jur. Abbatiſſ. diſp. 24. quæſt. 3. n 4. & 5.* Pignatell. *conſult. 48. n 2. & 3. to. 5.*

2. AD TRIENNIUM VALITURIS. Quamvis Epiſcopus poſſit ad tempus limitatum, & ad beneplacitum Regulares ad confeſſiones audiendas approbare, ut jam firmatum fuit *in adnot. primæ Formulæ hujus Tituli*; Nihilominùs Confeſſarius præſentatus ad confeſſiones excipiendas Monialium Regularibus ſubjectarum, debet vel abſolutè rejici, vel per totum triennium approbari, non verò ad tempus brevius; ſic ad relationem Eminentiſſimi Card. S. Clementis reſpondit *Sac. Congr. Epiſcoporum, & Regularium in Catanien. favore PP. Min. de Obſervant. die* 4. *Maii* 1656.

Approbationis Confeſſarii Regularis in genere.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

1 *Regulares, ſi velint confeſſiones Sæcularium audire, non poſſunt judicium, & approbationem Epiſcopi Diœceſani effugere quantumvis qualificati ſint.*

N. Epi-

N. Epiſcopus N.

Dilecto Nobis in Chriſto P. N. Ord. N. Presbytero ſalutem, & Benedictionem.

CUM multa Chriſti Meſſis Nos cogat, undequaque, ut ad auxilium noſtrum *Operarios advocemus*, Teque pium, & doctum examine noverimus, aptumque, ut ſub noſtri regiminis Magiſterio procurandæ fidelium ſaluti inſervias adminiſtrando Pœnitentiæ Sacramento, admovere ſtatuimus: Prout per præſentes ad ſex menſes tantùm valituras ad confeſſiones Chriſti fidelium excipiendas in hac noſtra Diœceſi approbamus ea tamen conditione, ut à caſibus Nobis, & Sanctæ Sedi reſervatis non abſolvas. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIO.

1 OPERARIOS ADVOCEMUS. Judicium Epiſcopi Diœceſani non valent Regulares effugere, quatenùs velint confeſſiones Sæcularium audire in illius juriſdictione, nec prætextu qualitatis perſonæ qualificatæ, & in Religione primariæ, ut fatetur Paſſerin. *de ſtat. hom. tom. 2. quæſt. 187. art. 1. num.* 234. *& ſeqq.* nec excuſatione, quod ab Epiſcopo Diœceſano malè tractentur in examine; Nam cum de hoc conqueſti fuiſſent in Sacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium Superiores Conventuum Civitatis Piſauri, & petiiſſent ipſis facultatem concedi, ut examini exponere poſſent ſuos Religioſos coram Archiepiſcopo Urbinatenſi, die 4. Novembr. 1690. relata per D. Secretarium eorum inſtantia, omnium votis fuit rejecta cum reſcripto *lectum*, & meritò, quia nullus Epiſcopus approbat Confeſſarios pro Diœceſi alterius, ſed tantùm ſua, cujus ſunt oves propriæ, & oportet illas in Caulam Domini adducere, *Joan.* 10. Verùm tamen eſt, quod Epiſcopus poſtquam illos ſimpliciter approbavit, non poſſunt ſuſpendi, niſi ex cauſa rationabili ſuperventa, ut præſcribitur *in Conſt. Clem. X. ſuperna §. Regul. vero*, quam tamen cauſam, non tenetur Epiſcopus ipſi ſignificare, ſed ſolùm Sedi Apoſtolicæ ubi eam ſibi aperiri poſtulaverit.

TITULUS X.

De Parocho.

In Præfatione.

SUMMARIUM.

1 E*Piſcopi olim nuncupabantur Parochi.*

2 *Parochi tenentur retinere, & cuſtodire Libros Parochiales, qui plenè probant ea, quæ ad officium Parochi pertinent.*

1 PArochus, qui ex Græco vocabulo, quaſi Incola, ſeù Habitator dicitur ex notatis à Pac. Jordan. *lucubr. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 40. *num.* 4. (& ſub quorum nomine etiam Epiſcopi olim in Eccleſia non per extenſionem metaphoricam, ſed analogicam, prout hodiè, ſed nuncupatione propria gubernacula tenebant, ut habetur *ex Can.* 6. *Concilii Vernenſis ſub Stephano* III. *anno* 756. *& ex Can.* 42. *&* 45. *Concilii Pariſienſis ſub Gregorio IV. anno* 829. *celebratis*) quinque Libros, qui Parochiales nuncupantur, habere, & retinere debet: In quorum primo, ſtatus Animarum Parochiæ conſcribitur, & hic, ſi non in ſingulis annis, triennio ſaltem renovatur. In ſecundo, Baptizatorum nomina deſcribuntur. In tertio, Confirmatorum. In quarto, contrahentium Matrimonia. In quinto, Mortuorum, quos omnes legaliter tentos cuſtodire tenetur, ut docet Zecch. *de Republ. Eccleſ. tit. de Paroch. cap.* 28. *n.* 23. *verſ. Idem quoque.*

2. Legaliter tunc dicuntur dicti Libri retenti, ſi benè compacti, & cartulati alium titulum non habent, nec aliquid aliud extraneum ibidem non adnotetur, ſuntque authentici, & plenè probant ea, quæ ad officium Parochi pertinent, ut advertit Pac. Jord. *lucubr. tom.* 3. *lib.* 14. *tit.* 20. *num.* 48. Adden. ad Pamphil. *deciſ.* 456. *n.* 7. 8. *&* 9.

Formulæ autem, quibus deſcribendæ ſunt particulæ Baptizatorum, Confirmatorum, contrahentium Matrimonia, ac Mortuorum poſſunt eſſe infraſcriptæ, quæ hic apponuntur, non ſolum pro inſtructione Parochorum, ſed Epiſcoporum, & aliorum Diœceſim viſitantium, ut poſſint eoſdem Libros ad debitam formam reducere, quatenùs malè, & inſcitè retentos (ut ſæpè, & ſæpiſſimè accidit) inveniant.

Deſcriptionis natorum, & Baptizatorum.

FORMULA I.

DIe . . . . . menſis . . . . . anni . . . . . Ego N. Parochus Eccleſiæ N. baptizavi infantem natum in hac mea Parochia die . . . . hora . . . (*quatenùs ſciri poſſit*) ex N. & N. legitimis Coniugibus huius Civitatis, cui impoſitum fuit nomen N. Patrinus fuit N. de Parochia N. & Matrina N. de Parochia N.

Nati

Nati ex Parentibus incertis.

FORMULA II.

DIe... menſis... anni... Ego N. Parochus Eccleſiæ N. baptizavi infantem natum in hac Civitate (vel alio loco) ex Parentibus incertis die... hora... (quatenus ſciri poteſt) cui impoſitum fuit nomen N. Patrinus fuit N. in Parochia N. & Matrina N. Ex Parochia N.

Si autem ſciatur Mater ſcribatur nomen ejus, quatenus non adſit periculum infamiæ, cujus occaſio ſemper tollenda eſt: Si verò infans fuiſſet expoſitus, neque conſtet per teſtes fuiſſe baptizatum, tunc ſcribatur in Libro, ut infrà.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

3 *Expoſiti, an; & quomodò ſint baptizandi.*

4 *Quid agendum quando dubitatur de validitate Baptiſmi.*

5 *Obſtetrices debent eſſe inſtructæ, & approbatæ.*

6 *In collatione Baptiſmi adhibendæ ſunt ſolemnitates, ſecluſo periculo mortis aliàs baptizans peccat.*

DIe... menſis... anni... Ego N. Parochus Eccleſiæ N. loci N. baptizavi infantem expoſitum in loco N. repertum ibidem ab N. & veriſimiliter natum tribus ab hinc diebus, cui impoſitum fuit nomen N. Patrinus fuit N. & Matrina N. ex hac mea Parochia. (*vel alia*)

3. Expoſiti enim abſolutè, & abſque ulla conditione baptizandi ſunt quoties eſt omnimoda ignoratio de collato Baptiſmo, nec ulla datur in oppoſitum probabilis conjectura: Si verò haberent appenſam collo, vel in alia corporis parte ſchedulam, in qua eſſet ſcriptum recepiſſe Baptiſmum, tunc ſub conditione baptizari deberent, ut communiter diſtinguunt DD. relati à Romaguer. *ad Synod. Gerund. lib. 3. tit. 18. cap. 7. à n. 9. cum ſeqq.*

Si infans fuiſſet Domi baptizatus ob periculum mortis, qui poſteà deceſſit ſcribatur in Libro ſic.

FORMULA IV.

DIe... menſis... anni... hora... Natus eſt infans filius legitimus, & naturalis N. & N. Conjugum hujus meæ Parochiæ, qui ob imminens periculum mortis poſteà ſecutæ baptizatus fuit Domi eorumdem ab N. obſtetrice approbata (*vel alio*) cui impoſitum fuit nomen N. Patrinus (vel Matrina) fuit N.

Si verò infans periculum mortis evaſit, erit deferendus ad Eccleſiam, ut ſuppleantur cœremoniæ Ritualis, & tunc deſcribatur in Libro ſic.

FORMULA V.

DIe... menſis... anni..: Natus eſt infans filius legitimus, & naturalis N. & N. Conjugum hujus meæ Parochie N. qui ob periculum mortis baptizatus fuit Domi dicta die *ab Obſtetrice approbata*, quo tamē poſtea evaſo, & delatus ad Eccleſiam, Ego N. Parochus explevi cęremonias, & preces præſcri-

ptas

ptas à Rituali, & quia Domi non fuit illi impoſitum nomen, in Eccleſia per me impoſitum fuit nomen N. Patrinus Domi fuit N.

4. Quando autem dubitatur de validitate Baptiſmi, utpotè quia Obſtetrix, vel alius baptizans in periculo mortis poſtea examinatus rectè formam non callere repertus eſt, vel quia aqua elementaris, qua fuit uſus dubia eſt, aut ex alia ſimili cauſa, tunc erit infans rebaptizandus ſub conditione, & partita Libri deſcribenda, prout ſequitur.

FORMULA VI.

DIe ... menſis ... anni. . . hora... Natus eſt infans filius legitimus, & naturalis N. & N. Conjugum hujus meæ Parochie N. qui ob periculum imminens mortis baptizatus fuit Domi ab N. & poſteà mortis diſcrimine evaſo, delatus fuit ad hanc Eccleſiam Parochialem pro ſupplendis ſolitis cœremoniis; Sed quia in examine per me diligenter habito dicti baptizantis ſuper forma, & modo Baptiſmi per eum collati, dubitavi de illius validitate, ideò Ego N. Parochus baptizavi dictum infantem cum conditione – *Si validè non es baptizatus &c.* nomenque impoſui N. Patrinus fuit &c.

ADNOTATIONES.

5. *AB OBSTETRICE APPROBATA*. Dicitur ſic in Formula quinta, ut intelligat Parochus, quod nulla fœmina exercere debet Officium Obſtetricis, antequam ſit benè inſtructa per eum circà formam, & materiam hujus Sacramenti, & ab Epiſcopo approbata, ut monet D. Carolus *in Concilio Provinciali* 5. quod refert Gavant. *manual. Epiſcop. verb. Baptiſmus num.* 26. ut tradunt communiter DD. quos refert Romaguer. *ad Synodal. Gerund. lib.* 3. *tit.* 18. *cap.* 2. *num.* 18.

6. Additur quoque expreſſio imminentis periculi mortis ad demonſtrandum, quod ſecluſa neceſſitate, & mortis periculo, in collatione Baptiſmi adhibendæ ſunt ſolemnitates ab Eccleſia præſcriptæ, alias baptizans ſine illis graviter peccat; ſic firmant DD. adducti à Romaguer. *loco mox citato num.* 19. & 20.

Cæterùm Parochus circumſtantias notatas in Formulis nuper relatis apponere non contemnat, quia ſæpè in probanda identitate perſonæ in ſucceſſionibus, & aliis juribus multum juvant.

Deſcriptionis Confirmati.

FORMULA VII.

DIe... menſis.. . anni... N. Epiſcopus N. *Occaſione viſitationis* Pontificaliter indutus miniſtravit ſolemniter Sacramentum Confirmationis in Eccleſia N. Terræ N. & fuerunt confirmati ſequentes.

N. ætatis annorum... filius N. & N. Conjugum Parochiæ N. Patrinus fuit N. filius N. Parochiæ N. loci N.

Et ſic deſcribantur Mares ſeparatim à fœminis in eodem Libro ordine alphabetico, exprimendo ætatem, & qualitatem Adultorum, præſertim ſi ſint conjugati.

ADNO-

ADNOTATIO.

1. **OCCASIONE VISITATIONIS.** Fit in Formula talis expreſſio, ut recordetur Epiſcopus, quod ne Subditi graventur, conveniens eſt, quod hoc Sacramentum miniſtretur occaſione viſitationis locorum Diœceſis: Pro quo miniſtrando, nec à Clericis, nec à Laicis procurationem exigere minime poteſt, quia eſt proprium officii Epiſcopi confirmare, ut communiter tradunt Barboſ. *de offic. Epiſcop. allegat.* 30. *numer.* 10. & alii, quos allegavi *in Adnotat. ad Formul. II. Edicti Viſitationis num.* 19. *Sac. Congregat. Concilii in Amalphitana* 18. *Julii* 1699. *in reſponſione ad primum, & ſecundum.*

Deſcriptionis Matrimonii.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM.

1 *Parochi præſentia in Matrimonio, debet eſſe non tantùm phyſica, & materialis ſed moralis & cum advertentia, ac intelligentia, etiamſi Parochus data opera affectando non intelligeret, & nu.* 2.

3 *Matrimonium eſt nullum, ſi Parochus nō percipit ſenſu conſenſum utriuſque contrahētis, & reprobatur Rot. & n.* 4.

5 *Benedictio Sponſorum quando ſit danda.*

6 *Parochus, quæ advertere debet in deſcriptione partitæ Matrimonii.*

EGO N. Parochus Eccleſiæ N. hujus Civitatis (vel loci) N. factis tribus ſolitis denunciationibus in tribus diebus feſtiuis de precepto inter Miſſarum ſolemnia, ideſt die . . . quæ fuit Dominica 2. menſis . . . ſecunda die Sancti N., & tertia die . . . in hac mea Eccleſia ſuper Matrimonio contrahendo inter N., & N. nulloque detecto impedimento, eiſdem N. Viro, & N. Muliere interrogatis, & eorum mutuo *habito conſenſu & intellectu* eos per verba de præſenti in eadem Eccleſia, ſervata forma à Sac. Concil. Trid. præſcrita ſolemniter in Matrimonium coniunxi, ibidem præſentibus N. N., & N. N. Teſtibus; mihi benè cognitis de loco N. qui Conjuges poſt celebrationem Miſſæ *Benedictionem* in Miſſali, & Rituali Sponſis preſcriptam à me receperunt.

ADNOTATIONES.

1. **HABITO CONSENSU ET INTELLECTO.** Præſentia Parochi, quæ in Matrimonio vigore diſpoſitionis Concil. Trid. exigitur non debet eſſe tantùm phyſica, & materialis, ſeu virtualis, ſed moralis, & humano modo cum intelligentia, & advertentia rei, quæ agitur; Aliàs enim ſi Parochus præſens non adverteret, & non intelligeret, & humano modo conſenſum mutuum contrahentium non perciperet, non poſſet eſſe Teſtis (de quo confidit Eccleſia) contracti Matrimonii, & per conſequens Matrimonium non eſſet validum, ut communiter firmant Theologi, ac Canoniſtæ, & præſertim Abelly *Theolog. Moral. tit. de Matrim. ſect.* 2. *nu.* 3. Boſſ. *de Matrim. cap.* 3. *§.* 1. *num.* 2. Cabaſſut. *in notit. Eccleſ. ad Concil. Trid. num.* 55. Cened. *pract. & Can. quæſt. lib.* 1. *quæſt.* 30. *num.* 33. Ciarlin. *controv.* 131. *nu.* 61. *& ſeqq.* Sanch. *de Matrim. lib.* 3. *diſp.* 39. *num.* 1. cum aliis pleno calamo allegatis à *D. in Vrbe docto Advocato Vrſaya in ejus Diſſert. ſeu tract. de Matrim. §.* 11. *num.* 8.

2. Quæ juris propoſitio vera eſt, quamvis Parochus data opera affectaret non audire, ſi re vera non audit, nec conſenſum aliundè non percipit: Quia (ut mox dicebam) cum Parochus in Matrimonio adhibeatur non tamquam Miniſter, ſed tamquam Teſtis magnæ auctoritatis Fagnan. *in cap. Quod Nobis num.* 54. *de clandeſt diſpenſ. & in cap. Litteræ num.* 24. *de Matrim. contraben. cont. interd. Eccleſ.* Piaſec. *prax. Epiſc. par.* 2. *cap.* 4 *de Matrim. art.* 4. *nu.* 18. Sabell. *verb. Matrimonium nu.* 2. *verſ. Quod poſſit probari*, Rot. *deciſ.* 375. *part.* 11. *Recent.*

3. Hinc oritur, quòd, ſi conſenſum ver-

verbis,aut ſignis expreſſum contrahentium non intelligit, nec percipit, non poterit teſtari Matrimonium fuiſſe contractum, licèt ſi affectaſſet injuſtè, & ſine cauſa, peccaret, & puniri poſſet, ut eruditè,ſolideque probat *d. D. Vrſaya*, & cum eo alii duo inſignes in Urbe Theologi, nempè P. Caliſtus Lodigerius Ordin. Servorum, & P. Liberius à Jeſu Ordinis Carmelit. Diſcalceat quorum *Diſſertationes reperiuntur impreſſæ poſt d. tract. D. Vrſayæ de Matrim.*

4. Et eſt contrà ſenſum Rotæ *in Romana Matrimonii* 4 *Februar.* 1697. *coram Vrſino*, in publicatione Voti, quod *Sac. Cong. Concil. in dicta Cauſa exquiſierat* 17. *Novembr.* 1696. *expreſſum*; in quo videtur approbata concluſio, quod, ſi Parochus data opera affectet non audire, quamvis non intelligat, adhùc Matrimonium ſuſtineatur, & quod tunc ſufficiat præſentia materialis. Quam tamen improbavit eadem Sac. Congr. 6. Martii 1700. in propoſitione Dubiorum Matrimoniorum, ſub dicta die propoſitorum reſcribendo -- *Reprobata opinione, quod ſufficiat præſentia Parochi purè materialis, ſeù phyſica providebitur in caſibus particularibus.*

5. *BENEDICTIONEM*. Benedictio Sponſorum eſt danda, quandò contrahentes ambo non fuerunt aliàs Uxorati, vel Mulier non ſit Vidua, vel non contrahatur Matrimonium tempore ab Eccleſia prohibito cum Epiſcopi diſpenſatione; & in his caſibus nihil in partita exprimitur de benedictione, ſed exprimitur cauſa cur non fuerunt benedicti.

6. Præterea debet Parochus Formulam deſcriptionis ſuprà poſitam ampliare, & reſtringere, & variare juxtà Matrimonii circumſtantias, puta quod debeat exprimere quandò denunciationes, vel earum aliqua fuerunt omiſſæ ex diſpenſatione Epiſcopi. Secundò, ſi alius Sacerdos de licentia ipſius Parochi, Epiſcopi, aut Vicarii Generalis, Matrimonium celebravit, tunc enim Parochus ſcribit particulam, & Sacerdos illam ſubſcribit. Tertio, quandò Conjuges fuerunt à Sede Apoſtolica diſpenſati ſuper impedimento publico, & vigore licentiæ Ordinarii Matrimonium fuit celebratum. Quartò, quando de licentia Epiſcopi Matrimonium celebratur Domi. Quintò, quandò celebratur in alia Eccleſia, quam Parochiali.

7. Sciat Parochus, quòd, ſi Matrimonium contractum in Libro nõ deſcripſerit, peccati mortalis reus erit, quia ſpernit preceptum Concilii in re gravi, ut pluries firmavit Rot. *deciſ.* 233. *nu.* 11. *par.* 10. *deciſ.* 445. *par.* 13. *& deciſ.* 44 *nu.* 29. *par.* 19 *recent. & coram Dunoz Jun. dec.* 896. *num.* 3. Undè ſi in viſitatione Epiſcopus inveniat eum in hoc deficere, reprehendat, & puniat.

8. Et tandem quæcumque ab Epiſcopo, vel ejus Vicario Generali circà Matrimonium contrahendum fuerunt conceſſa, & ſcripto ordinata, & diſpenſata, Parochus diligenter cuſtodiat, & ſervet.

Deſcriptionis mortuorum.

FORMULA IX.

SUMMARIUM.

1 *Decedentes morte improviſa poſſunt ſepelliri abſque licentia, dummodò non ſint publici peccatores.*

2 *Pater priùs præſumitur mortuus, quam filius.*

Quis non præſumitur mortuus in pupillari ætate.

3 *Interfectorum Cadavera ſepelliri debent in Eccleſia, dummodò non ſint publici peccatores.*

N. N. fil. quondam N. ætatis ſuæ annorum .... circiter, degens in via .... hujus meæ Parochiæ in communione Sanctæ Matris Eccleſiæ ex hac vita deceſſit, & anima in Deo reddidit die ... receptis antequam decederet omnibus Sacramentis, atque per me animæ commendatione adjutus, cujus corpus die .... menſis ... anni ... *tumulatum fuit* in hac Eccleſia Parochiali N. in Sepulchro .... preſentibus N. N. & aliis.

Ita eſt N. Parochus Eccleſie S. N. loci N.

ADNO-

ADNOTATIO.

1 TUMULATUM FUIT. Hæc clauſula debet neceſſariò exprimi, quia Capicc. Latr. *deciſ.* 14. *num.* 22. quem refert Romagu. *ad Synod. Gerund. lib.* 5. *tit.* 12. *c.* 2. *n.* 20. tenet, quod fides Parochi non probet mortem, niſi dicat, defunctum fuiſſe Sepulturæ traditum.

Alia.

FORMULA X.

N. N. ætatis ſuæ annorum . . . circiter, degens in via . . . hujus meæ Parochiæ *morte improviſa* præventus ex hac vita migravit, cui propterea non potuerunt Sacramenta miniſtrari, cujus Corpus ad hanc Eccleſiam delatum in eadem, die . . . menſis . . . anni . . . tumulatum fuit in Sepulchro N. præſentibus N. Teſtibus.

Ita eſt N. Parochus Eccleſiæ N. loci N.

ADNOTATIO.

1 MORTE IMPROVISA. Hi qui morte improviſa, decedunt poſſunt liberè ſepelliri abſque licentia, dummodò non ſint publici peccatores, & excommunicati, vel quoties non adſit aliqua Epiſcopi ſpecialis reſervatio, *ut Sac. Congr. Epiſc. reſcripſit Archiep. Hydrunt.* 10. *Junii* 1586. & 16. *Januar.* 1596.

Alia.

FORMULA XI.

N. N. *filius* N. & N Conjugum hujus meæ Parochiæ Puer (vel Puella) ſex annorum circiter, ex hac vita evolavit ad Cœlum die . . . cujus Corpus ad hanc Eccleſiam Parochialem delatum, in eadem, die . . . menſis . . . anni . . . tumulatum fuit in Sepulchro dictæ Familiæ præſentibus N. & N.

Ita eſt N. Parochus Eccleſiæ N. loci N.

ADNOTATIO.

1 FILIUS. Diligens ſit Parochus in deſcribendo mortem filiorum Familias, quia de jure prius mortuus præſumitur Pater, quam filius Medic. *de regul. jur. par.* 2. *regul.* 2. *ampl.* 59. & 75. & mortuus, quis non præſumitur in pupillari ætate, ſed qui hoc dicit probare debet, Bald. *conſ.* 451. & 455. *lib.* 4. Natt. *conſ.* 395. *poſt num.* 7 Undè ſi in Libro Parochiali, mors adnotata non reperiretur, damnum notabile inter eſſe habentibus afferret negligentia Parochi, quamquam aliundè mors probari poſſet.

Alia.

FORMULA XII.

N. N. ætatis ſuæ annorum . . . hujus meæ Parochiæ ictu ſclopi (ſive enſis, ſive gladii) *percuſſus* in via . . . audita per me ejus Confeſſione, & per

Digitized by Google

eum Sacramentali abſolutione recepta antequam expiraſſet, obiit in Communione S. Matris Eccleſiæ, cujus Cadaver ad Eccleſiam N. ubi Sepulturam ſibi elegit delatum, ibidem die . . . menſis. . . anni . . . tumulatum fuit in Sepulchro N. præſentibus N., & N. loci N.

Ita eſt N. Parochus Eccleſiæ N. loci N.

ADNOTATIO.

3 PERCVSSVS. Cadaveribus interfectorum, quamvis ſpatium confitendi non habuerint, neque aliquod ſignum pœnitentiæ dederint, adhuc Sepultura Eccleſiaſtica deneganda non eſt, dummodò non ſint publici peccatores, puta decedentes in duello, &c. vel notoriè excommunicati, prout *Sac. Congreg. Epiſc. reſpondit, & ordinavit Abbatis Montis Caſſini 31. Julii 1615.*

Alia.

FORMULA XIII.

SUMMARIUM.

1 *QUæ advertere, & quæ notare debeat Parochus in deſcriptione partitarum Mortuorum, & n. 2.*
3 *Quiſque præſumitur mortuus poſt centum annos.*
4 *Quis non præſumitur vivere uſque ad centum annos.*
5 *Contrarium tenet Ludov dec. Peruſ. 12.*
6 *Quiſque præſumitur mortuus ſine filiis.*
7 *Uxor præſumitur mortua prius, quam Maritus.*
8 *Clerici ſepelliendi ſunt in Cathedrali, etiam non electa Sepultura, ſi adſit Sepulchrum ſeparatum.*

N. N. Uxor N. hujus meæ Parochiæ ætatis ſuæ annorum . . . circiter, degens in via . . . . receptis Sanctis Sacramentis pœnitentiæ, & Euchariſtiæ, vi morbi oppreſſa, antequam Extrema Unctione potuiſſet muniri, ab hac vita in Communione S. Matris Eccleſiæ die . . . . menſis . . . anni . . . diſceſſit, cujus Corpus ad Eccleſiam N. in qua ſibi Sepulturam elegit delatum die . . . ſequenti d. menſis, ibidem tumulatum fuit in Sepulchro N. præſentibus N. N.

Ita eſt N. Parochus Eccleſiæ N. loci N.

ADNOTATIONES.

1 UNaquæque ex ſupradictis Formulis varianda eſt juxta ſecutæ mortis circumſtantias, cum non ſint pro omnibus, ſed plurimi caſibus: Non enim poſſibile fuit regulam inſtitui, quæ in nullo caſu deficiat, ut ait *D. Thom. 2. 2. quæſt. 120. art. 1.* Quocumque verò modo mors ſequatur, Parochus animadvertat exprimere ætatem defuncti locum, & diem obitus, Eccleſiam tumulantem, & qualitatem perſonæ, ideſt, ſi eſt Infans, ſi Adultus, ſi Senex: Item ſi obiit in Parochia, vel extra, ſi in Civitate, vel ruri, qua morte, ſi filius familias, an Vir Uxoratus, an Clericus, an Laicus, an Uxor, an Virgo, an Vidua: Quia hujuſmodi circumſtantiæ relevant identitatem perſonæ, & certitudinem mortis, litium occaſionem tollunt, augentque ſi omittantur.

2. Poſ-

2. Poſſunt autem partitæ d.l. quinque Librorum Parochialium deſcribi lingua, etiam vernacula, præſertim in Pagis obſcuris, ubi Incolæ ſunt groſſolani, & talis qualis notitia linguæ latinæ reputatur magna litteratura.

3. Et cum hic de morte, & Sepultura loquamur, nota, quod obiiſſe quem præſumitur poſt centum annos, *l. fin Cod. de Sac. Eccleſ.* Menoch. *de præſumpt. lib.* 2. *præſumpt.* 49. *nu.* 2. Magon. *dec. Lucen.* 44. *nu.* 13. Gratian. *diſcept.* 78. Farinac. *repert. ult. volunt. quæſt.* 34. *nu.* 8.

4. Sed vivere quis non præſumitur uſque ad centum annos, Tuſch. *litt. V. concl.* 226. *nu.* 6. Rot. *coram Zarat. diſc.* 89. *n.* 16. quia vita hominis eſt ſexaginta annorum, *l. poſt quis* 57. *ff. de hæred. inſtit. l. computationis* 68. *ff. ad l. Falcid.*

5. At contrarium tenet Ludovic. *deciſ. Peruſ.* 12. *nu.* 2. ubi dicit, quod quis præſumatur vivere uſque ad centum annos, niſi mors probetur ſaltem per unicum Teſtem de viſu, quia tunc, ut ipſe ait, ceſſaret iſta præſumptio, & Teſtis unici depoſitio transferret onus probandi vitam in adverſarium *nu.* 16.

6. Secundò nota, quod præſumitur quem obiiſſe ſine filiis, niſi contrarium probetur Bart. *in l. ex facto §. Si quis autem ff. ad Trebel.* Rot. *coram Seraph. dec.* 1458. *num.* 3. *& coram Duran. deciſ.* 301. *nu* 5.

7. Tertiò nota, quod Uxor præſumitur prius mortua, quam Maritus, ut tradit Sebaſt. Medic. *in tr. Mors omnia ſolvit part.* 1. *quæſt.* 1. *nu.* 55.

8. Quartò, quod Clerici debent ſepeliri in Cathedrali, etiam Sepultura non electa, ſi adeſt Sepulcrum Clericorum, ut Rituale diſponit, non obſtante, quod in alia Eccleſia adſit Sepulchrum majorum *Sac. Congr. Epiſcop. in Foro ſempronien.* 1. *Septemb.* 1690

Deputationis Æconomi Parochiali vacanti.

FORMULA XIV.

SUMMARIUM.

1 *Cura Animarum in Eccleſiis Sæcularibus non debet exerceri à Regularibus.*
2 *Æconomus deputatur in Parochiali quocunque modo vacanti.*
3 *Ad Epiſcopum pertinet privativè deputare Æconomum Eccleſiis Parochialibus vacantibus.*
4 *Epiſcopus aſſignat congruam Æconomo.*
5 *Vicarius Curæ dicitur Æconomus, quia habet adminiſtrationem bonorum Eccleſiæ vacantis.*
6 *Æconomus ſemel conſtitutus non poteſt ſine cauſa removeri.*
7 *Æconomo debetur Congrua ex fructibus Parochiæ, quæ poteſt eſſe duorum aureorum in ſingulo menſe.*
Æconomo Congrua non taxata, poteſt petere ſalarium uſque ad ſummam taxari ſolitam à Camera Apoſtolica, ubi percipit ſpolia, ibid.

N. Epiſcopus N.

Dilecto Nobis in Chriſto *Presbytero Sæculari* N. Salutẽ in Domino. Parochiali Eccleſia N. *vacante* Nos, *ad quos ſpectat*, ne Subditi illius Curę in Spiritualibus adjumentis detrimentum ſentiant illis de idoneo Sacerdote qui Sacramenta adminiſtret, providere volentes, cognita per examen tua ſufficientia, & de cujus vita, & moribus plurimum in Domino cõfidimus, te in Vicarium, *ſive Æconomum* dictæ Eccleſiæ Parochialis conſtituimus, & deputamus durante vacatione, & *donec de Rectore provideatur*, cum facultate Miſſas Parochiales, & alia Divina Officia celebrandi, Sacramenta omnia miniſtrandi, & alias Eccleſiaſticas, & Parochiales functiones obeundi. ad quæ tenentur, & Animarum, quilibet Rector prętare, & obire ſolet, cum Congrua fructuum d. Parochialis portione ſcut…, annuorum, tibi liberè ſingulo menſe pro rata perſolvenda. In quorum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1\. PRESBYTERO SÆCULARI. Non debet Epiſcopus pro exercenda Cura Animarum in Eccleſiis ſibi ſubiectis uti opera Regularium, niſi ob penuriam Presbyterorum Sæcularium idoneorum, & non niſi ad breve tempus, ſic reſpondit *Sac. Congr. Epiſc. & Regular. Epiſc. Albinganen. 23. Julii 1585.*

2\. *VACANTE*. Sivè Eccleſia Parochialis vacet per mortem, ſivè per renunciationem, aut aſſecutionem alterius Beneficii incompatibilis, deputatur Æconomus, ut docet Barboſ. *ſupra Concil. ſeſſ. 24. cap. 18 nu. 38 de Reform.*

3\. *AD QUOS SPECTAT*. Vicarium, ſivè Æconomum deputare in Eccleſiis Parochialibus vacantibus tàm Sæcularibus, quàm Regularibus, & Juriſpatronatus, ac exemptis, pertinet privativè ad Epiſcopum, nec ullus inferior, qui non habet juriſdictionem quaſi Epiſcopalem cum facultate congregandi Synodum, poteſt in iſta deputatione ſe ingerere, quamvis alteri, quam Epiſcopo collatio competeret Beneficii, Garz. *de Benefic. par. 9. cap. 2. num.* 10. & 128. Barboſ. *de offic. Epiſcop. alleg* 60 *num.* 3. & 4. & *ſupra Concil. dicto cap.* 18. *ſeſſ.* 24. *nu.* 32. Nicol. *in floſc. verb. Æconomus num.* 7. & *ſeqq.* Fagnan. *in cap. Cum nos nu. 7. de offic. Ord.* Ricc. *prax. for. Eccleſ. par. 1. reſol.* 505. *num.* 3. *Sac. Congr. Concil. in Piſana 17. Martii 1696.*

4\. Si verò agatur de Æconomo deputando propter abſentiam Parochi, tunc illius nominatio regulariter ad ipſum Parochum ſpectat, quamvis inquiſitum cum approbatione tamen Epiſcopi, per quem fit Congruæ aſſignatio *Sac. Congr. Epiſcop. in Mileten. 7. Decembr. 1691. referente Eminentiſs. Carpineo*, & *Sac. Congr. Concil. pariter in Mileten 7. Junii 1692.*

5\. *SIVE ÆCONOMUM*. Vicarius in iſta deputatione dicitur etiam Æconomus, quia debet habere cuſtodiam, & adminiſtrationem bonorum Eccleſiæ vacantis, Garz. *de Benefic. dict. par. 9. dicto cap. 2. num. 18* Gallemart. *ſupra Concil. dict. cap. 18. ſeſſ. 24. de Reform. nu.* 9 & de illis rationem reddere, Fagnan. *in d. cap. Cum nos num. 27. de offic. Ordin.*

6\. *DONEC DE RECTORE PROVIDEATUR*. Quia Vicarius, ſivè Æconomus ſemel conſtitutus cum Congrua aſſignatione non poteſt ſine cauſa removeri, ut dicit Barboſ. *ſupra Concil. d. cap. 18. ſeſſ 24 num. 44.*

7\. *CUM CONGRUA*. Æconomo deputato Congrua aſſignanda, & taxanda eſt arbitrio Epiſcopi ex fructibus Parochiæ, quæ ponderatis qualitate perſonæ, Beneficii vacantis, & loci, poteſt eſſe duorum aureorum in ſingulos menſes; niſi aliquis ſit jure obligatus ad ſupplendum, quando fructus ſunt tenues, Garz. *de Benef. par. 9. cap. 2. num.* 15. Rot. *coram Arguell. deciſ.* 47. *num.* 9. Panimol. *deciſ.* 15 *adnot.* 2 *num.* 39. & 40. Barboſ. *de Offic. Epiſc. alleg* 60. *n.* 2. *in fin.* Et ſi illi aſſignata Congrua non reperiatur, poſſet ſalarium petere, ut ex gloſ. *in cap. Charitatem* 8. *quæſt. 2. verb. Hoc intellige*, dicit Eſcobar. *de ratiocin. cap. 27. num.* 50. uſque ad ſummam dari ſolitam à Camera Apoſtolica, ubi percipit ſpolia Eccleſiarum vacantium *Sac. Congreg. Epiſcop. in d. Miluten. 7. Decembr. 1701.*

Deputationis Coadjutoris Parocho imperito, vel inutili.

FORMULA XV.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus deputat Coadiutorem Parocho imperito, etiam in Parochiali exempta.*

2 *Parochi, quando poſſint ab Epiſcopo ſubiici, & vocari ad novum examen, & num. 3.*

4 *Congrua ſi non ſufficiat Parocho, & Coadiutori, Parochiani tenentur alimenta Coadiutori præſtare.*

5 *Coadiutor Parochi in abſentia Coadiuti præcedit Beneficiatos, & recipit eadem emolumenta, quæ Coadiuto debentur.*

6 *Coadiutor datur Parocho juveni, cui Mulieres confiteri non confidunt, & in aliis caſibus, qui hic enumerantur.*

N. Epi-

N. Epiſcopus N.

Dilecto, &c.

Expedit magnopere Animarum ſaluti à dignis, atque idoneis Parochis gubernari. Ut igitur id juxta Concilii Trid. Decreta ſalubriter exequatur. Te, de cujus moribus, & idoneitate per Nos, & Examinatores noſtros recognita, plurimum in Domino confidimus, *in Eccleſia Parochiali* N. loci N. in qua N. Parochus, licèt vitæ honeſtæ ob illius imperitiam, & illiteraturam *inutilis detectus fuit*, Coadjutorem, ſeù Procuratorem illius, ejuſque Eccleſiæ, & Curæ, auctoritate Apoſtolica nobis delegata, tenore præſentium, conſtituimus, & deputamus *cum Congrua* dictæ Eccleſiæ fructuum portione ſcut.... annuatim tibi ab eodem N. Parocho liberè pro rata quolibet menſe perſolvenda, cum obligatione tamen tibi injuncta reſidendi, onera Curæ ſuſtinendi, & cum plena facultate Divina Officia, *& Parochiales functiones* celebrandi, Sacramenta miniſtrandi, & alia onera, & munia obeundi, ad quæ Animarum quilibet Parochus obire, & præſtare ſolet. Præſentibus uſque eò duraturis, donec dictus Parochus habilis, & idoneus regiminis Curæ reddatur. In quorum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 *IN ECCLESIA PAROCHIALI*. In hac ſpecie deputationis Coadjutoris, quæ fit ab Epiſcopo facultate delegata *à Concilio cap. 4. & 6. ſeſſ. 21. de Reform.* ob imperitiam, & illitteraturam Parochi, procedit ejus auctoritas, etiam in Parochiali exempta, ut probat Barboſ. *ſupra d. cap. 6. num. 1. & de offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 63. num. 6. & ſeqq.*

2. *INUTILIS DETECTUS FUIT*. Si agatur de Parocho examinato, & approbato in Concurſu ab eodem Epiſcopo, tunc imperitia illius non niſi ex noviter ſupervenientibus, etiam extrajudicialibus indiciis per novum examen detegi poterit: Si verò agatur de Parocho approbato ab Anteceſſore Epiſcopo, poterit abſque alio indicio, & diffamatione, illius inhabilitas recognoſci per examen, cui quatenus Parochus ſubjici renuat, poterit Epiſcopus eum ſuſpendere, & Coadjutorem deputare, ut probant Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloſ. 5. §. 9. num. 29.* Garz. *de Benef. par. 4. cap. 5. num. 7.* Barboſ. *de offic. Epiſcop. alleg. 63. num. 6.* Card. de Luc. *de Paroch. diſcurſ. 16. per tot.* cum aliis ad ſaturitatem adductis à Rot. *in deciſ. 257. & 258. par. 19. rec.*

3. Verum tamen eſt, quod Epiſcopus ad praxim ſententiam hanc non debet deducere, niſi rarò cum magna cautela, & non niſi præcedente diffamatione, ſeù conjectura imperitiæ Parochi, *nè bonam famam, quæ impinguat oſſa, Proverb. 15.* emittat.

4. *CUM CONGRUA*. Hanc Congruam Epiſcopus taxat non tantum auctoritate *Concilii cap. 4. & 6. ſeſſ. 21. & cap. 18. ſeſſ. 24. de Reform.* ſed etiam juris communis *in cap. de Rectoribus de Cleric. ægrot.* ubi Fagnan. *n. 9.* Quæ ſi ob exiguitatem fructuum Parochialis, non poſſet ad honeſtam quantitatem reduci, & redditus Parocho, (qui eſſet præferendus,) & Coadjutori non ſufficerent pro ſuſtentatione tunc Parochiani, deberent Coadjutori alimenta ſub-

ta ſubminiſtrare, ut dicit Fagnan. *in dicto cap. de Rectoribus num. 12. & 13. de Cleric. ægrot.*

5. *ET PAROCHIALES FUNCTIONES*. Parochi Coadjutor, in abſentia Coadjuti in functionibus Parochialibus, præcedit Beneficiatos, & recipit eadem emolumenta, quæ Coadiuto debentur *Sac. Congreg. Concilii in Lucana 15. Aprilis* 1690.

6. Si autem Coadiutor daretur propter iuventutem Parochi, cui Mulieres confiteri non confiderent, prout dari poteſt ex Nicol. *in floſc. verb. Coadiutor n. 6.* vel ob aliam cauſam, puta infirmitatis, lepræ, dementiæ, vel numeroſitatem populi, de quibus habes apud Ricc. *prax. for. Eccleſ. par. 1. reſol. 504. ſecundum Venet. impreſs.* 1674. tunc poteris uti eadem Formula, mutata tantum cauſa deputationis.

Deputationis Æconomi in Parochiali ſpectante ad Capitulum.

FORMULA XVI.

N. Epiſcopus N.

Dilecto, &c.

CUM Tu à RR. DD. Dignitatibus Canonicis, & Capitulo Eccleſiæ noſtræ Cathedralis in Æconomum, ſivè Curatum Eccleſiæ Parochialis S. N. loci N. (ad quos ius nominandi ſpectare dignoſcimus) præſentatus, & nominatus extiteris, prout ex Actis conſtare, Nobis relatum fuit; Teque vitæ, ac morum honeſtate, ſcientia, ac aliis requiſitis ad Curam Animarum adminiſtrandam per examen, aliiſque Teſtimoniis fide dignis reſpectivè præditum eſſe dignoverimus: Æconomum, ſivè Curatum amovibilem, tamquam habilem, & idoneum in Parochiali prædicta confirmamus, eligimus, & approbamus, tribuentes tibi, durante officio, facultatem opportunam Miſſas Parochiales, & alia Divina Officia celebrandi, Sacramenta omnia adminiſtrandi, necnon cætera munia Parochialia exercendi; te in Domino admonentes, ut in edocendo Doctrinam Chriſtianam ſedulò incumbas; aſſignata tibi Congrua fructuum d. Parochialis portione ſcut..... per dictum Capitulum annuatim, & pro rata reſpectivè ſingulo menſe liberè perſolvenda. In quorum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

Præſentationis Curati Amovibilis ab Univerſitate faciendæ.

FORMULA XVII.

DIe..... menſis..... anni... Comparuit in hac Curia Epiſcopali N. N. Syndicus, & Procurator Univerſitatis loci N. prout docuit de mandato

dato Procuræ, quod exhibuit, & vacante Cura Animarum Eccleſiæ filialis N. d. loci, quæ exerceri ſolet per V Curatum amovibilem nominandum à dicta Univerſitate, nomine ejuſdem nominavit, & præſentavit Rev. Presbyterum N. Sæcularem, petens illum admitti, & pro exercitio dictæ Curæ approbari, & quatenus rejiciatur (quod non credit) nunc pro tunc petiit ſibi concedi congruum terminum ad novam alterius Presbyteri præſentationem faciendam, proteſtans omni, &c.

Illuſtriſſimus, & Reverendiſſimus D. N. Epiſcopus (ſivè Vicarius) N. nominationem, & præſentationem d. Presbyteri N. nomine Univerſitatis N. factam admiſit, & recognita per Examinatores præſentati idoneitate, tàm quoad litteraturam, quàm quoad mores, & cætera requiſita, illum ad exercitium dictæ Curæ pro V. Curato dictæ Eccleſiæ N. cum ſolita aſſignatione Congruæ, cum facultatibus, & oneribus ſolitis approbavit, & litteras Patentes expediri mandavit. Die. . . .

Ita eſt N. Cancellarius Epiſcopalis N.

Litterarum patentium approbationis.

FORMULA XVIII.

SUMMARIUM.

1 *UNiverſitates Laicorum ſunt capaces nominandi Curatos amovibiles.*

2 *Quæ ſint jura Parochialia hic referuntur, & quæ hodiè ſint in viridi obſervantia enumerantur, & n. 3. & 4.*

5 *Canonicus Parochus, ſivè Curatus poteſt eligi Vicarius Capitularis, & reprobatur Quarant.*

6 *Parochus non tenetur ſubminiſtrare Cappellanis, ſeù Presbyteris in ſua Eccleſia celebrare volentibus paramenta neceſſaria.*

7 *Parochus non cogit hæredes Defuncti pro ſolita quantitate Ceræ pro funere, neque ad vocandum alios præter Parochus ſi nolint.*

8 *Nihil pro publicatione Matrimonii, vel Ordinum exigit: & ad munuſcula pro adminiſtratione Sacramenti Matrimonii Parochianos non cogit.*

9 *Non prohibet benedictiones Animalium, quæ ſiunt à Cappellanis Eccleſiæ ſitæ intra Parochiam.*

10 *Benedicit privativè Puerperas, & referuntur Decreta, & num. 11. & 12.*

13 *Non ingreditur Eccleſias Regularium cum Stola, & Cruce, niſi adſit Conſuetudo; neque exigit pro funere explendo in iiſdem Eccleſiis majorem eleemoſynam.*

Poteſt functioni Exequiali in Eccleſiis Regularium aſſiſtere tamquam unus de populo, ibid.

14 *Parochi, & Curati, munia Parochialia per ſe ipſos, & non per ſubſtitutos adimplere tenentur.*

15 *Curati Eccleſiarum debent habere Congruam certam, quamvis ſint amovibiles.*

Congrua ſemel taxata non poteſt minui, quamvis Curatus diminutioni conſentiret, ibid.

10 *Parochus, ſivè Curatus, non poteſt ſe excuſare à reſidentia prætextu inſalubritatis aeris, aut conſuetudinis.*

17 *Curatus amovibilis, non poteſt amoveri inconſulto Epiſcopo.*

N. Epi-

Digitized by Google

N. Epiſcopus N.

Dilecto, &c.

TIbi Nobis ab Univerſitate loci N. cui titulo immemorabilis conſuetudinis *jus pertinet nominandi* præſentato ad Curam Animarum exercendam in Eccleſia Parochiali filiali N. dicti loci, idoneoque ab Examinatoribus noſtris Synodalibus, tàm quoad ſcientiam, quàm quoad alia requiſita reperto, & à Nobis approbato, licentiam, & facultatem concedimus, Miſſas Parochiales, & alia Divina Officia in dicta Eccleſia celebrandi, Sacramenta omnia adminiſtrandi, necnon *munia Parochialia exercendi, & jura tuendi honoribus, & oneribus conſuetis*: Teque V. Curatum amovibilem dictæ Eccleſiæ, ſic à Nobis approbatum conſtituimus, & deputamus, admonentes in Domino; *ut per te ipſum* tuis muneribus, & præſertim in edocendo Doctrinam Chriſtianam ſedulò incumbas, *& de ſolita certa Congrua*, quam tibi aſſignamus reſponderi facias. Volumus autem, quod *à reſidentia* durante officio *diſcedere, nec ab eo amoveri* poſſis Nobis inconſultis. In quorum Teſtimonium has præſentes litteras (ſalvis juribus Eccleſiæ Matricis N.) à nobis ſubſcriptas, expediri juſſimus. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 JUS PERTINET NOMINANDI. Univerſitates Laicorum ſunt capaces nominandi Curatos Amovibiles juxta firmata à Rota *coram Priolo deciſ.* 104. *& coram Peutinger. deciſ.* 173. & tenuit quoque *Sac. Congreg. Epiſc. & Regular. in Aquilana favore Univerſitatis Terræ Ariſchiæ* 29. *Julii* 1695. *referente Eminentiſs. Card. de Abdua.*

2. *MUNIA PAROCHIALIA EXERCENDI, ET JURA TUENDI.* Munus, & jus Parochiale complectitur plures functiones, quas Abb. *in Rubr. de Paroch. n.*2. ad quinque reducit, nempè Primò, quod Parochiani diebus feſtivis, Miſſam audiant in Parochia (& hoc receſſit ab Aula.) Secundò, ut iidem Parochiani Sacramenta percipiant in Eccleſia Parochiali, (& hoc hodiè reducitur ad præceptum Paſchale.) Tertiò, ut in eadem Eccleſia ſepelliantur (& hoc ſervatur, niſi alibi Sepulturam elegerint.) Quartò, ad præſtationem Decimarum. Quintò ad oblationes, (& hoc multas habet fallentias, quam dedi in adnotationibus Formulæ licentiæ erectionis Eccleſiæ,) & Abbatem ſequitur Rot. *coram Coccin. dec.* 2089.

3. *Barboſ. autem in Summ. deciſ. Apoſtolic. in verb. Functiones Parochialis collect.* 391. ampliat, & extendit jus Parochiale ad ſequentia. 1. Ad Benedictionem Candelarum in die Purificationis, & Cinerum in feria quarta Quadrageſimæ. 2. Ad celebrationem Miſſæ in feria quinta Cœnæ Domini. 3. Ad Benedictionem Palmarum, & Domorum. 4. Ad delationem Sanctiſſimi Sacramenti in Proceſſionibus per Parochiam, & idem repetit, & firmat *in collect.* 555. 556. *&* 558. & cum Barboſ. concordant Tondut. *quæſt. Beneſic. tom.* 1. *cap.* 63. *num.* 19. *& ſeq.* Nicol. *in floſc. verb. Parochus num.* 17. *&* 18. Pignatell. *conſult.* 73. *num.* 86. *&* 105. *tom.* 8. quæ omnia continet

tinet Decretum *Sac. Congreg. Rituum relatum* à Quarant. *verb. Miſſa in fin. 18. Maii* 1602.

4. Verum hodiè functiones privativæ, quæ ad Parochos ſpectant, & quæ in viridi obſervantia ſunt ad pauca reducuntur, nempè Primo, Ad delationem Stolæ in Proceſſionibus Funeralibus *Sac. Congreg. Rituum apud* Pignatell. *conſult. 73. numer. 110. tom. 8. Sac. Congr. Concilii in Ebrunden. in reſponſione ad 11. 25. Junii 1695.* Secundò, Ad Benedictionem Domorum in Sabbato Sancto, Barboſ. *& alii ſupra laudati* Romag. *ad Synod. Gerunden. lib. 3. tit.* 11. *cap.* 6. Tertiò, ad perceptionem Decimarum *cap Cum contingat, cap. Quoniam Nobis de Decim.* Quartò, Ad adminiſtrationem Sacramenti Euchariſtię tempore Paſchatis *cap. Omnis utriuſque ſexus de pœn. & remiſ.* & infirmitatis, etiam Canonicis Cathedralis *Sac. Congregat. Concil. in Tiburtina 12. Maii, & in Novarien. 17. Septembr. 1695. & in Narnien. 26. Septemb.* 1699. Quintò, ad retentionem Clavis Tabernaculi, & rerum, quæ pertinent ad Sacramenta *cap. 1. de cuſt. Euchar. Sacr. Congregat. Concilii in Signina. Præeminentiarum 18. Novembr. 1690. & 13. Jan. 1691. & in Neapolitan. 14. Novemb. 1693.* Sextò, ad Benedictionem Sponſorum, & Cadaverum Defunctorum antequam è Domo leventur Lezan. *oper moral. tom. 2. & ver. Benedictio num. 18.* Rot. *coram Zarat. deciſ. 45. nu. 40. & ſeq. Sac. Congr. Concil. in Bononien. 14. Februar.* 1694. Septimo, Ad publicationem Matrimoniorum, Excommunicationum, & Indulgentiarum *Sacr. Congregat Epiſcop. in Firmana 3. Julii 1615. in reſponſione ad* 8. Hæc inquam non niſi à Parocho, vel de ejus licentia exerceri, & expleri non valent, ut firmant jura, & Decreta allegata. Adde Benedictionem Fontis Bptiſmalis, & quod Parochus tempore Quadrageſimæ poteſt de mane in ſua Eccleſia prædicare non obſtante conſuetudine, quod in ſola Eccleſia Matrice, vel alia concionetur *Sac. Congr. Concil. in Florentina Juris Prædicandi 26. Januar.* 1697.

5. *HONORIBVS, ET ONERIBVS CONSVETIS.* Si Parochus, vel Curatus ſit ſimul Canonicus, poterit eligi Vicarius Capitularis, quia à jure hoc prohibitum non reperitur; prout contra Quarant. *in Sum. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante dub. ult. verſic. item erit, reſpondit Sacr. Congregat. Epiſcop. in Orien. 19. Julii* 1619. ubi dicitur, quod Decreta à Quaranta in contrarium allegata debent intelligi, quatenus vera ſint de Parocho Rurali.

6. Non tenetur Parochus, ſivè Curatus ſubminiſtrare Cappellanis, ſeù aliis Presbyteris in ſua Eccleſia Miſſas celebrare volentibus, paramenta neceſſaria; ſed tantum hortari poteſt, ſic reſpondit *Sacr. Congreg. Epiſcop. & Regular. in Montis Alti 15. Maii* 1699. non obſtante ſolito *Sacr. Congreg. Rituum in Egitanien. 10. Junii 1602. confirmata in Suane. 31. Maii* 1698. & concordant alia Decreta, quæ refert Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtol. verb. Curatus nu.* 3.

7. Non poteſt cogere Heredes Defunctorum, ut ſolitam quantitatem Ceræ pro funere ſubminiſtrent, ſed hi quantitatem ſibi ipſis benè viſam dare poterunt *Sacr. Congr. Epiſcop. in Caſſanen. 5. Maii* 1617. & ad funus, quos eis placuerit vocare, vel neminem, niſi ſolum Parochum *Sac. Congregat. Concil. in Ebrunden. 25. Junii 1695. in reſponſione ad ſecundum, & Sac. Congreg. Rituum in Vaden. 2. Auguſti* 1698.

8. Pro publicationibus Matrimoniorum, & Ordinum nihil exigere debet, pro fide verò, decimam partem unius ſcuti, & quoad munuſcula, non poteſt Parochianos cogere, ut ad hæc reſpondit *Sacr. Congreg. Epiſcop & Regul. referente Eminentiſſ. Acciajolo in Sanctę Severinæ Emonumentorum 6. Auguſti* 1700.

9. Benedictiones Animalium in die feſto Sancti Antonii Abbatis dare, & oblationes recipi, ab aliis Cappellanis, & Rectoribus aliarum Eccleſiarum intra fines Parochiæ exiſtentium nec prohibere, nec impedire valet, quia inter functiones Parochiales iſta Benedictio non connumeratur *Sacr. Congreg. Epiſc. in Fulginaten. 25. Maii 1685. & in Tudertina 18. Novembr. 1695. Sac. Congreg. Concil. in Ravennaten. 12. Novemb.* 1695. quæ concluſio vera eſt, etiam quoad Religioſos Sancti Antonii Viennen. qui nullum jus privativum id prohibendi habent *eadem Sacr. Congregat. Epiſcop. in Tudertina 18. Novembr.* 1695.

10. Quo

10. Quo verò ad cæteras Benedictiones, Gavant. *ſuper Rubr. Miſſal. p 4. tit. 19. num. 1. & 2.* hanc dat diſtinctionem, nempè, quod Benedictiones, quæ ſunt in Miſſali poſſint expleri à quocunque Sacerdote, quæ verò ſunt in Rituali à ſolo Parocho. At Gavant. diſtinctiò ſervari poterit, ubi conſuetudo contrarium non præſcripſit; ac etiam ſervanda eſt in benedictione Mulierum poſt partum, quia cum hæc fiat publicè cum Superpelliceo, Stola, & Aqua benedicta, ac cum oblatione Candelæ, quæ ſunt ſigna juriſdictionis, ad ſolum Parochum intra fines ſuæ Parochiæ, tamquam habentem juriſdictionem, & intentionem fundatam in oblationibus ſpectare debet Nicol. *in floſc. verb. Parochus num.* 17.

11. Et licèt Regulares autument benedictionem hanc Puerperarum eſſe actum voluntariæ devotionis, & ideò ipſis quoque ad excluſionem Parochi eſſe licitam, nec eſſe functionem Parochialem ſuſtinere nitantur allegando Decretum *Sacr. Congregat. Concilii in una Bononien. 2. Julii* 1620. quod refert Novar. *in Sum. Bullar. part. 2. commen. 51 num.* 17. & alii Authores Regulares, quos refellit Parochus, Pignatell. *conſult. 76. num. 17. tom. 5.* Nihilominus à dictò Decreto, quod innitebatur Concordiæ, & Conſuetudini præſcriptæ, fuit ab *eadem Sacr. Congregatione receſſum in Antuerpien. 19. Novembris* 1662. ut teſtatur idem Pignatell. *loco citato numer.* 17.

12. Et huic ultimæ reſolutioni famulatur alia noviſſima *Sacr. Congregationis Viſitationis Apoſtolicæ in Romana Jurium Parochialium 15. Septembris* 1695. & 23. *Januarii* 1698. in qua, articulo partibus informantibus plenè diſcuſſo, deciſum fuit, proponente Eminentiſſimo Card. Bichio, benedictionem Puerperarum ſpectare privativè ad Parochum Sancti Nicolai in Carcere, ad excluſionem Eccleſiæ, & Miniſtrorum Hoſpitalis S. M. Conſolationis.

13. Item non poteſt Parochus, (niſi adſit conſuetudo) occaſione funerum ingredi Eccleſiam Regularium cum Stola, & Cruce, neque exigere majorem eleemoſynam ab exteris tumulandis in eiſdem Eccleſiis, quam à Civibus, ut reſpondit *Sac. Congr. Rituum in dicta Vaden. Juris Funerandi 2. Auguſti* 1698. *referente Eminentiſſimo Noris, & Sac. Cong. Conilc. in d. Ebrunden. Jurium Parochialium 25. Junii* 1695. in reſponſione ad decimum: poteſt tamen Parochus functioni Exequiali aſſiſtere, tamquam unus de populo *Sacr. Congreg. Rituum in Mantuana Funerum 21. Novembr.* 1699.

14. *PER TE IPSUM*. Parochi, & Curati Animarum cogendi ſunt, ut per ſe ipſos, & non per Subſtitutos eorum munia adimpleant, Barboſ. *ſupra Concil. ſeſſ. 23. cap. 1. num. 48. de Reform. & in Summ. deciſ. Apoſtol. collect. 555. num 6.* Fagnan. *in cap. Extirpandæ §. Sane nu. 4. de Præbend.* Carz. *de Benef. par. 3. cap. 2. nu.* 53. ubi firmat, quod Parochus per ſe ipſum, & non per Vicarium deſervire, & injuncto ſibi officio defungi debet.

15. *DE SOLITA CERTA CONGRUA*. Congruam certam debet habere Curatus ad formam Conſtitut. Pii V. 47. quamvis ſit amovibilis, ut declaravit *Sac. Congregat. Viſitationis Apoſtolicæ in Fanen. 26. Novembris* 1693. cujus quantitas ad præſcriptum dictæ Bullæ, aut alterius proviſionis jam taxata, non poteſt minui, quamvis Curatus electus, & deputatus diminutioni conſentiat, & pro minori quantitate ſpondeat deſervire: Quia hujuſmodi pactio ſapit Simoniam, & improbata fuit Decreto *Congregat. ſuper ſtatu Regularium emanato* 8. *Octobr.* 1670. quod refert Pignatell. *conſult. 31. num. 1. in fin. tom. 3.* & noviſſimè iterum damnata per *Sacr. Congregat. Concilii in Burgi S. Sepulcri Congruæ 5. Septembr.* 1699. in qua contra Monachos Camaldulenſes fuit additum — *Et Monachi ſe juſtificent ſuper aſſerta Simonia coram Sacr. Congregatione*. Nil mirum ſi debeatur Congrua Parocho, quia qui Spiritualia ſeminat, debet in carnalibus ſufficienter provideri juxta *Divi Pauli oraculum Rom. 15. Cor. 9*

16. *NEC A RESIDENTIA DISCEDERE*. Qui Curæ Animarum præficitur non excuſatur à Reſidentia prætextu inſalubritatis, aut rigiditatis aeris, neque conſuetudinis contrariæ *Sacr. Congreg. Concilii apud* Pignatell. *conſult. 4. num. 19. tom. 7.* & nuper *in Callien. Reſidentiæ*, in qua cum Parochus præ-

tere

textu rigiditatis aeris, & conſuetudinis non reſidendi à reſidentia ſe excuſare vellet, omnium Votis reſcriptum fuit, quod Epiſcopus cogeret, & Parochus amplius non audiretur 28. *Septemb.* 1680. & 28. *Novemb.* 1699.

17. *NEC AB EO AMOVERI.* Regula eſt juris, quod illius eſt deponere, cuius eſt inſtituere *cap. Conquerente de offic. Ord.* Undè cum Curatus inſtituatur auctoritate Epiſcopi iuxta diſpoſitionem *Concilii Trid. ſeſſ. 7. cap 7. de reform.* ubi Barboſ. *num.* 25. & 26. conſequens eſt, quod non poſſit à Cura deſtitui, neque amoveri ſine Epiſcopi ſcientia, quamvis ſit amovibilis, Nicol. *in floſc. verb. Cappellanus num.* 7. Grat. *diſcept.* 167. & 590. *n.* 12. & declaravit Rot. *deciſ.* 53. *num.* 90. *coram Peutinger.* & in terminis pro veritate ſcribit Card. de Luc. *de Benef. diſc.* 80. *num.* 20. & 21.

Teſtamenti à Parocho conſcribendi.

FORMULA XIX.

SUMMARIUM.

1 *Interpretatio voluntatis Teſtatoris deſumitur à communi uſu loquendi ejus Patriæ, quando Teſtamentum eſt conditum lingua vernacula.*

2 *Voluntas Teſtatoris inepta, & irrationabili non eſt ſervanda.*

3 *Puella, quæ paſſa eſt comprimi ab Amaſio, non venit ſub nomine Puellæ honeſtæ, quamvis cum eo Matrimonium contrahat. & n.* 4.

5 *Sub nomine Puellarum pauperum Civilium, veniunt filiæ Mercatorum, & Artificum.*

6 *Legatum relictum Puellis Monachandis, an debeatur ingreſſus in Conſervatorio Tertiariarum? diſceptatur, & diſtinctione reſolvitur, numer.* 7.

8 *Legatum relictum pro Maritandis Puellis poteſt diſtribui Monacandis, ſed non è converſò, quia favorabilior eſt ſtatus cœlibatus, & num.* 9.

10 *Legatum relictum pro Dotandis Puellis poteſt diſtribui pro augenda Dote, etiam jam Maritatis, & pro Dote Puellarum expoſitarum ejuſdem loci.*

11 *Legatum relictum Puellis Monacandis, an debeatur illis, quæ Monacantur extra Patriam Teſtatoris? affertur caſus deciſus, n.* 12.

13 *Legatum relictum pauperibus, debet diſtribui pauperibus Patriæ Teſtatoris.*

Loca Pia veniunt ſub nomine pauperum, ibid.

14 *Clerici veniunt ſub nomine miſerabilium perſonarum, & idcò admittuntur ad miſerabile Beneficium, cap. Odoardus de ſolut.*

Non veniunt tamen ſub nomine Religioſorum in pœnalibus.

15 *Conſanguinei Teſtatoris, ſi ſint pauperes, præferuntur cæteris in Diſtributione facienda pauperibus.*

16 *In diſtributione eleemoſynæ, qui pauperes ſint præferendi? remiſſivè.*

17 *Legatum Miſſarum in Eccleſia Regularium celebrandarum, debet adimpleri per Cappellanum electum ab hærede, & n.* 18.

19 *Onus legati Miſſarum in Eccleſia Regulari relictum, transfertur ad Eccleſiam Sæcularem, quando Religioſi nolunt præſtare patientiam.*

20 *Cappellanus, qui habet onus celebrandi Miſſas pro Suffragio Animæ Teſtatoris poteſt, & debet celebrare Miſſas concordantes cum Officio.*

21 *An, & quando redditus legati Miſſarum diminuti, debeant ſuppleri, vel Miſſæ reduci? diſceptatur, & diſtinctione reſolvitur, num.* 22. 23. & 24.

25 *Diminutis redditibus, reduci debent potius eleemoſynæ, & reſidentia, quam Miſſæ, & redditur ratio, num.* 26.

27 *Pecunia an veniat ſub legato mobilium Domus.*

28 *Clauſula* con piena ragione, *ſupplet hæredis Inſtitutionem.*

29 *Clauſula Codicillaris excuſat Parochum à rogatione Teſtium.*

30 *Pa-*

30 *Parochus in Teſtamento adhibetur loco Notarii.*

Ejus Teſtamentum eſt validum in Terris Eccleſiæ, & alio quocunque loco in Foro Eccleſiaſtico, ibid.

Et tam in Teſtamento infirmi, quam ſani, ibid.

Etiamſi inſtituatur hæres ejus Eccleſia, ibid.

31 *Amplia in Confeſſario Ordinario Teſtatoris.*

In Parocho alienæ Parochiæ, ibid.

In Subſtituto Parochi, & affertur ratio, ibid.

32 *Teſtamentum Parochi, quando mereatur fidem, & exequi debeat, non obſtante, quod non fuerit publicatum, latè examinatur, & plures caſus afferuntur à n. 33. ad 38.*

39 *Teſtes adhibiti in Teſtamento Parochi debent eſſe rogati, fallit in Teſtamento ad pias cauſas, & in Teſtamento condito favore pauperum.*

40 *Teſtes prædicti debent eſſe mares, idonei, & ſine exceptione.*

41 *Teſtes, qui ſcribere neſciunt, ſe ſubſcribant ſigno Crucis.*

42 *Teſtamentum Parochi debet continere diem, in qua fuit conditum.*

43 *Teſtes, qui dicunt fuiſſe præſentes, cenſentur rogati.*

44 *Datur forma publicationis Teſtamenti Parochi, & n. 60.*

45 *Publicatio Teſtamenti Parochi poteſt fieri coram Judice Eccleſiaſtico.*

46 *Immo coram quocunque Judice Ordinario, & adducuntur rationes à n. 47. ad 56. & rejicitur Panimol. & Ciarlin.*

57 *Epiſcopus ex officio, debet publicare Teſtamento Parochorum.*

58 *Epiſcopus condit ex conſuetudine in aliquibus Provinciis Teſtamenta pro Anima Defuncti ab inteſtato, quando habet in bonis uſque ad ſummam ſcutorum centum.*

59 *Teſtamentum carens ſolemnitate, an ſit ſervandum in foro conſcientiæ, remiſſivè.*

60 *Publicatio Teſtamenti differt ab apertura, & explicatur differentia.*

61 *Legata Pia debentur ex Teſtamento nullo.*

Nel Nome del Signor Dio. Amen.

L'Anno della Naſcita di Noſtro Signor Gieſù Chriſto mille ſettecento due agli 8. del meſe di Giugno à hore . . . e nel tempo del Pontificato del Santiſſimo Padre noſtro Clemente per la Divina Providenza Papa Vndecimo l'Anno Secondo.

Conſtituito perſonalmente alla preſenza di me Paroco, e de' Teſtimonii infraſcritti Domenico Nicolini figlio del quondam Antonio della Terra N. Dioceſi N. ſano per la Dio gratia di mente, di ſenſo, di loquela, e d'intelletto, benche infermo in letto di corpo: conſiderando la brevità della ſua vita, e che non c'è coſa più certa della Morte, nè più incerta che l'hora di quella, e volendo perciò provedere, che per cauſa de di lui beni temporali da Dio conceſſegli non naſcano trà i di lui congionti, & Eredi dopo la ſua morte liti, e diſcordie, hà riſoluto di fare queſto ſuo ultimo Teſtamento, chiamato dalla legge nuncupativo, e ſenza ſcritto in ogni modo, e forma migliore, che per ragione tanto civile, quanto canonica può, e deve fare.

E primieramente laſcia, e ridona con tutta la pienezza del ſuo Cuore l'Anima all'Onnipotente fattore Iddio, pregando la Santiſſima Vergine Maria, l'Angelo ſuo Cuſtode, ed il Santo del ſuo Nome, che ſi degnino colla loro interceſſione liberarla dall'inſidie del Demonio, e d'impetrargli il perdono de' peccati, de' quali lo chiede allo ſteſſo Dio di tutto Cuore; accioche ſeparata che ſia dal Corpo vada à godere l'eterna vita nel Cielo: e morendo della preſente infermità. Vuole, ordina, e diſpone, che il ſuo Corpo ſia portato alla Chieſa N. proceſſionalmẽte

ſecondo

ſecondo il rito, e coſtume della Santa Madre Chieſa, e coll'accompagnamento, che piacerà all' infraſcritto ſuo Erede, & ivi ſia ſepelito nella Sepoltura N.

Item vuole, ordina, e diſpone, che ſeguita la ſua morte ſi facciano dal ſuo Erede celebrare immediatamante per ſuffragio della ſua Anima Meſſe.... nella Chieſa N., e Meſſe.... nella Chieſa N. dando l'elemoſina manualle di vn Gilio per Meſſa.

Item laſcia per ragione di legato, e per amor di Dio ſcudi cento cinquanta da diſtribuirſi dal ſuo Erede *à trè Zitelle pouere & honeſte* della Parochia N. *nel tempo che ſi Maritaranno ò Monacheranno*, cioe ſcudi cinquanta per ciaſcheduna per una ſol volta, e da eleggerſi da monſignor Veſcouo pro tempore.

Item laſcia per ragione di legato, e per amor di Dio ſcudi .... alle figlie femine di N. & a ciaſcheduna di loro, *ſe ſi Monacheranno* da pagarſeli nel tempo della Proffeſſione, e non Monacandoſi, l'erede non ſia tenuto a coſa alcuna.

Item laſcia per ragione di legato, e per ſuffragio dell' Anima ſua, e per amor di Dio, che ogn'anno per trè anni continui nel giorno della Domenica della Santiſſima Trinità *ſi diſtribuiſca à poueri* un rubbio di grano panizzato.

Item ordina, e diſpone, che ogni primo Sabbato del meſe *ſi faccia celebrare* all' Altare del Roſario de PP. Domenicani di N. *vna Meſſa* per lo ſpatio d'anni trenta *in ſuffragio* dell' anima ſua, e vuole, che l' elemoſina di dette Meſſe ſi paghi *con i frutti del Cenſo*, che ſi trova impoſto contro N.

Item laſcia &c. (*& ſequatur ſi quæ alia ſint legata*.

In tutti gli altri di lui beni, mobili, ſtabili, *denari*, crediti, ragioni, & attioni in qualſivoglia luogo eſiſtenti, & ad eſſo Teſtatore ſpettanti, & appartenenti, ſuo Erede univerſale inſtituì, & inſtituiſce, fà, nomina colla propria bocca, e vuole che ſia N. N. *con piena ragione*. E queſto dichiarò, e diſſe eſſere, e vuole che ſia il ſuo ultimo Teſtamento caſſando, & annullando ogn'altro, che precedentemente haveſſe fatto, & ordina, e vuole che la preſente diſpoſitione della ſua volontà vaglia non ſolamente come teſtamento *ma anche come codicillo* e Donatione fatta per cauſa di morte, e diſpoſitione à favore di Cauſa pia, & in ogni altro modo migliore; & hà pregato me Paroco infraſcritto, *che in luogo di Notaro* ſcriva la preſente ſcrittura, ſiccome hò fatto *preſenti pregati, e chiamati* N.N. & N. N. (qui ſi ſcribere neſciant Parochus proſequendo dicat) i quali per non ſaper ſcrivere hanno fatto di loro mano il ſegno di Croce.

Io N. Paroco della Chieſa Parochiale di S. N. della Terra N. pregato hò ſcritto, e ſottoſcritto di mia propria mano il ſopradetto Teſtamento *il giorno & anno ſudetto*.

Io N. fui preſente, *e Teſtimonio pregato, e chiamato*, à quanto di ſopra mano propria.

Io N. fui preſente, e Teſtimonio pregato e chiamato a quanto di ſopra mano propria.

ADNOTATIONES.

1. NEL NOME DEL SIGNORE. Formula hæc fuit extenſa vernacula lingua non quia dubitaverim Parochos linguam latinam non callere: ſed quia captui hominum popularium Pagorum, pro quibus ob penuriam Notariorum, ut plurimum Parochus vices ſupplet, magis congruere opinabar: tùm etiam quia cum interpretatio voluntatis Teſtatoris præſertim indocti ſumenda ſit à conſuetudine, & communi loquendi uſu Patriæ, ut dicit Barboſ. *vot. deciſ. tom. 2. lib. 3. vot. 98 nu. 57. & duob. ſeqq.* hæc regula vera reperi-

peritur, quando Teſtamentum eſt conditum lingua vernacula, ſecus ſi latina, niſi idem ſenſus reſultet in utraque lingua, ut probant hæc mihi Mantic. *de conject. ult. volunt. lib* 3.*tit.* 8. *n*.9.Rot. *coram Dunoz. Jun. deciſ* 46. *nu.* 28 & 29.

2. *SECONDO IL RITO, E COSTVME DELLA S. CHIESA*. Quamvis unuſquiſque rei ſuæ ſit moderator, & arbitrer: hoc fallit quando Teſtator diſponit, quod eſt lege prohibitum: ideoque ſi in Teſtamento juberet, quod ejus Cadaver ſepelliretur contra ritum, & morem Eccleſiæ, vel quod aliqua prophana in funere admiſcerentur, ejus voluntas tamquam inepta non eſſet ſervanda, quia egrederetur terminos rationis, ut communiter docent Leo *Theſaur. For. Eccleſ. par.* 4.*cap*.2. *num*. 48. & *ſeqq*. Samuel. *de ſepult. tract*. 1 *diſp*. 6. *contr*. 15.*num* 11. & *ſeqq*. Paſſerin. *de ſtat. hom. tom*. 2. *quæſt*. 187.*art*. 4. *nu*. 464.

3. *A TRE ZITELLE POVERE, ET HONESTE*. Hic poterit dubium moveri. An Epiſcopus, qui habet facultatem à Teſtatore Puellas eligendi, poſſit eligere, & nominare eam, quæ antequam eſſent contracta ſponſalia ab Amaſio comprimi, & violari paſſa eſt? Et videtur prima facie, quod ſic: quia cum Mulier, quæ occulto amore capta copulam habet cum Amaſio, non dicatur inhoneſta, nec infamis, adhuc retinet honeſtatem à Teſtatore requiſitam: At contrarium tenendum eſt: quia licèt non poſſit talis mulier connumerari inter meretrices, nihilominùs honeſtatem, (quæ omnem turpitudinem excludit) amiſit, ut benè declarat Raynald. *obſerv. crim. tom*. 3. *cap*. 38. §. 1. *n*.34.35. & 36. honeſtus enim dicitur, qui nihil turpitudinis habet, ut ait *Prateius Lexicon*.

4. Et hoc teneas etiam ſi poſtea cum Amaſio Matrimonium ſequatur, quia per hoc mulier honeſtatem antea amiſſam non recuperat, ſed deflorantem à pœna liberat: & Epiſcopus aliis pauperibus Virginibus, quibus jam fuit jus quæſitum non poterit præjudicium inferre contra mentem Teſtatoris, *nam læſa pudicitia deperit illa ſemel Ovid Epiſt. ad Parid.*

5. Si autem Teſtator vocaret Puellas *pauperes*, & *Civiles*, ab hoc legato non excluderentur filiæ Mercatorum, neque Artificum, ut reſpondit *Sac Congreg. Concilii in Romana Jubſidii Dotalis* 29. *Martii* 1692.

6. *NEL TEMPO, CHE SI MARITERRANNO, O MONACHERANNO*. Item hic quæri poteſt (& non ſemel accidit) An iſtud legatum pro Monacandis, poſſit dari, & diſtribui ingredientibus aliquod Conſervatorium in quo collegialiter, & in communi vivitur, ſub obſervantia alicujus Regulæ cum emiſſione voti ſimplicis perſeverantiæ, & caſtitatis, & Habitus defertur Religioſus? Ricc. *collect*. 1051. in hac quæſtione dicit ſic — *prima opinio eſt Rotæ Siciliæ Teſte D. Franc. de Caſtil. deciſ*. 88. *ubi dicitur, quod legatum relictum ſi nupſerit, vel Monachabitur verificetur in Tertiariis Ord S. Franciſci, & ſimilibus*.

Ciarlin. contr. 218. *num*. 53. idem firmat his verbis — *quæ tamen diximus de ingreſſu Religionis procedunt etiam ſi mulier non efficiatur Monialis in Monaſterio Clauſuræ, nam ſi efficeretur Tertiaria alicujus Religionis, adhuc poterit conſequi legatum*; & concordant Carol. de Graff. *de effect. Cleric. in prælud. num* 405. *in fin*. Capon. *diſcept*. 318. *num*. 13. Cyriac. *contr*. 504. *per tot*. quam concluſionem de quadam æquitate, & juris lata interpretatione ſequi poteris, quoties legatum reperiatur verbis conceptum prout in formula.

7. Verum ſi legatum relinquatur *pro Dote — quando ſi Monacherà*, vel ſub conditione ſolvendum — *quando farà la profeſſione*, tunc contrarium ſequendum eſſet, quia cum in Tertiariis, & aliis Virginibus Collegialiter viventibus non verificetur verum Matrimonium Spirituale, conditio Teſtatoris non diceretur impleta in nullo ex his duobus caſibus; prout reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcop. in una Æſina*; in qua Teſtator legatum reliquerat Nepti his verbis — *laſcio à Margherita mia Nipote ſcut*. 200. *di moneta d'Vrbino da pagarſeli dall' Erede per Dote, quando ſarà Monacata, ò Maritata, frà il termine di due meſi, dopo il ſuo Matrimonio, ò Monacato, e non in altro modo*: Et quamvis Puella legataria reperiretur ingreſſa in Conſervatorio Virginum Montis Carotti Æſinæ Diœceſis, in quo ſervatur vita

ferè

ferè regularis excepta Clauſura, ſub Habitu, & votis ſimplicibus Tertiarium, & inſtaret contra hæredem legantis pro conſecutione legati ſub die 8. Junii 1696. referente clar. mem. Cardin. Petrucci reſcriptum fuit — *In hoc caſu legatum non deberi*.

8. An autem legatum relictum pro maritandis Puellis, poſſit dari Monacandis, & è converſò, quæſtio dubia eſt: Nam plures DD. tenent, quod tale legatum debeatur indiſtinctè pro Matrimonio tàm carnali, quàm ſpirituali: & è contra relictum pro Monacandis debeatur nubendis, ex regula quod pari paſſu ambulent, & liceat de uno ad aliud arguere, inter quos eſt Sanch. *de Matrimon. libr.* 1. *diſput.* 33. *num.* 32. Lar. *de anniverſ. lib.* 1. *cap.* 21. *nu.* 26. & 27. Carpan. *de execut. teſtam. lib.* 3. *cap.* 12. *nu.* 21.

9. Verumtamen, quod regula procedat ſolummodo favore Matrimonii Spiritualis, à quo ad Carnale non liceat arguere, & quod legatum pro Monacandis non poſſit dari, & diſtribui nubendis in ſæculo, tenet Ciarl. *controv.* 218. *num* 52. rationem reddens, quia favorabilior, & potior ſit ſtatus cælibatus, & Religionis, quàm conjugii carnalis, & hanc Sententiam tamquam veriorem amplexa fuit Sac. Congregat. Viſitationis Apoſtolicæ particulariter Deputata quinque Cardinalium ab Innoc. XII. ſuper reformatione Diſtributionum ſubſidiorum Dotalium Sanctiſſimæ Annunciationis de Urbe, Viſitatore clar. me. Card. Petruccio 16. Januarii 1696. & *Sacr. Congr. Concilii in Romana ſubſidiorum Dotalium* 30. *Maii* 1699. Donat. *de regul. tom.* 1. *tract.* 11. *q.* 14.

10. Si autem legatum eſſet relictum *pro dotandis puellis*, poſſet dari, & diſtribui pro augenda Dote etiam jam maritatis, ſit tenet *de Pret. de interpr. ult. volunt. libr.* 4. *interpret.* 1. *dub.* 12. *nu.* 45. & 46. *pagin. mihi* 439. & pro Dote Puellarum expoſitarum ejuſdem loci, quia hæc præſumuntur ejuſdem Patriæ Bellett. *diſq. Cler. part.* 1. *de diſcipl Cleric.* §. 3. *num.* 25. quæ tamen in concurſu veræ originariæ excluſæ remanerent.

11. *SE SI MONACHERANNO*. Legatum pro Monachandis, an debeat dari illis Puellis, quæ Monachantur extra Patriam Teſtatoris? Caſus fuit diſputatus in una Amerina, in qua quædam Mulier Tullia Geraldini hæredem inſtituerat Societatem Miſericordiæ d. Civitatis cum onere ſolvendi ſubſidium Dotale ſcut. 150. — *per le Zitelle nobili, & honorate, che ſi vogliano far Monache*: Et cum ſubſidium iſtud obtinuiſſet Nobilis Puella Barbara Vulpi animo in precibus expreſſo, profeſſionem emittendi in Monaſterio S. Jo. Evangeliſtæ ejuſdem Civitatis, & poſtea tranſitum feciſſet ad aliud Monaſterium Terræ Lugnani, Confraternitas gravata, ſolutionem facere detrectabat duplici ex capite.

Primò, quia legatum Teſtatricis debebat intelligi de Puellis nobilibus Monachandis in Monaſteriis ejus Patriæ, non autem de exteris ad tradita per Rot. *coram Seraph. dec.* 1149. *numer.* 8. Peuting. *deciſ.* 358. & *dec.* 378. *utrobique n.* 1. Ciarl. *contr.* 5. *n.* 4 & *contr.* 24. *n.* 41. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 1. *cap.* 11. *n.* 24.

Secundò, quia Puella Vulpi prælationem in concurſu aliarum Puellarum Nobilium obtinuerat, ex quo expoſuit in precibus (Societati porrectis), velle Monachari in Monaſterio Patriæ, in quo tunc degebat; & ſic cum promiſſa non adimpleret, non poterat in prejudicium concurrentium ſubſidium dolosè extortum conſequi.

12. His tamen oppoſitionibus non obſtantibus, propoſita Cauſa in Sacr. Congr. Epiſcopor. per clar. mem. Card. Petruccium die 15. Maii 1699. partibus informantibus fuit reſcriptum — *Subſidium Dotale deberi Barbaræ Vulpiæ*. Ratio præcipua reſolutionis fuit, quia Teſtatrix non reſpexit ad locum, ſed ad Monachatum, qui æque bene ampiectebatur per Vulpiam in Monaſterio Terræ Lugnani, ac ſi profeſſionem emiſiſſet in Monaſterio Patriæ. Authoritates verò, quæ allegabantur in primo objecto, viſæ fuerunt non obſtare, quia loquuntur de legato facto per Teſtatorem Monaſterio, ſivè Eccleſiæ in genere, abſque expreſſione, & determinatione loci, firmantes tunc deberi Monaſterio, ſivè Eccleſiæ Patriæ Teſtatoris, quod nihil commune habet cum caſu propoſito.

13. *SI DISTRIBUISCA A PO-*

VERI Huic clauſulæ favent mox declaratæ Authoritates, nempè quod legata pia relicta Eccleſiis, vel pauperibus in genere, danda, & diſtribuenda ſunt illis Patriæ Teſtatoris, in qua Domicilium habebat *l. quæ conditio §. cum ita ff. de cond. & demonſtr. l. ſi quis ad declarandam §. ubi autem Cod. de Epiſc. & Cleric.* Anchar. *conſ.* 214. *num.* 12. & aliis locis pliis, qui veniunt ſub nomine pauperum Jo. Andr. *in cap. fin. num. 6. de teſtam. in 6.* Azor. *inſtit. moral. par. 3. lib. 4. c. 26. quæſt.* 3. Reginald. *in prax. for. pœnit. lib. 10. tract. 2. num.* 196. Trulench. *in Decal. lib. 7. cap. 14. dub. 4. num. 2.*

14. Immò, & Clericis, qui veniunt ſub nomine miſerabilium perſonarum Vivian. *de Jurep. par. 2. lib. 6. cap. 1. num.* 92. Et ideò in Urbe admittuntur à Cardinali Vicario ad miſerabile beneficium *cap. Odoardus de ſolut* non obſtante obligatione Camerali, abſque alia Papæ commiſſione, ut declaravit Sacr. Congregat. Concilii, ad quam Innoc. XII. articulum examinandum remiſerat *in Romana cap. Odoardus 12. Aprilis* 1698. Non veniunt tamen ſub nomine Religioſorum præſertim in pœnalibus Abb. *in Clem. cupientes num. 3. de pœn.*

15. Et ſi adſunt Conſanguinei pauperes Teſtatoris, iſti juxta ordinem charitatis præferri debent *cap. non ſatis 86. diſt.* Caſtro. *oper. moral. tract. 6. de char. diſput. 1. punct. 10. nu. 1. & ſeq.* Mantic. *de conject. ult. volunt. lib. 8. tit. 3. nu. 16. & 17.* Rot. *dec. 89. nu. 4. & dec. 171. coram Duran. & dec. 14. num. 21. coram Arguell.*

16. In diſtributione autem aliis pauperibus facienda, qui ſint eligendi, videas Gonzal. *ad reg. 5. Cancell. gloſſ. 2. à n. 54. cum pluribus ſeqq.* Barboſ. *de offic. & pot. Epiſc. alleg. 83 nu 22. & ſeq.*

17. *SI FACCIA CELEBRARE VNA MESSA.* Miſſas, quas Teſtator celebrandas reliquit in Eccleſia Regurium, celebrari debere ab ipſis Regularibus, & non à Sacerdotibus ſæcularibus ab Hærede deputatis deciſum fuiſſe refert Nicol. *lucubr. can. lib. 3 tit. 31. de regul. poſt nu. 15. verſ. contrarium dicendum.*

18. At contra aſſertionem Nicolii ſtat Decretum nuper editum à Sacr. Congregatione Concilii (ad quam pertinet hoc declarare) *in Maceranen. 15. Martii* 1692. contra PP. Min. Conventuales Terræ Montis Miloni, in qua deciſum fuit electionem Cappellani pro celebratione Miſſarum in Eccleſia eorundem Regularium per Teſtatorem non factam, ſpectare ad Hæredem, non obſtante opinione Nicolii.

19. Quatenùs verò Regulares patientiam, & commodum pro celebratione Miſſarum Sacerdoti ſæculari deputato præſtare nollent, tunc conceditur oneris translatio ad aliam Eccleſiam, proùt *Sacr. Congr. Epiſc. indulſit in Nullius Caſtri Durantis 11. Aprilis 1615. & in Burgi S. Sepulchi 7. Octobris 1617.*

20. *IN SVFFRAGIO.* Si Teſtator Miſſam Votivam, vel de Requiem non præſcribat poterit Sacerdos pro ſuffragio Animæ illius Miſſas concordantes cum Officio celebrare, immò, & debebit, cum ſenſus, & voluntas Eccleſiæ ſit, ut Miſſa concordet cum Officio, cui ſenſui fideles omnes ſe conformari debent, niſi ex rationabili cauſa ab Eccleſiæ lege recedant, aut Cappellanus Sacerdos aliter in acceptatione oneris Miſſarum non promittat, ut docet Gavant. *theſaur. Sacr. rit. part. 3. tit. 12. de obligat. Sacerdot. circa Miſſ. num. 20. cum trib. ſeqq.* cum ex opere operato idem ſit valor in omnibus Miſſis.

21. *CON I FRVTTI DEL CENSO.* Frequens, & quotidiana eſt inquiſitio an redditus legati Miſſarum diminuti, aut deperditi, reducendæ ſint Miſſæ, vel potius eorumdem redditũum deficientiæ, ex aliis bonis hæres ſupplere teneatur. Et dubii reſolutio exurgit ex illa inſpectione, an ſcilicet legatum ſpeciei, vel quantitatis, dicatur ſactum taxativè, vel demonſtrativè.

22. Si enim legatum Miſſarum incipit ab onere prout in formula, & poſtea aſſignatur ſpecies, vel quantitas, tunc dicitur factum demonſtrativè, adeò ut ſi redditus diminuantur, vel pereant hæres teneatur aliundè ſupplere: Si verò incipit à ſpecie; ſeù quantitate, & poſtea imponitur onus Miſſarum, & tunc dicatur ſtare taxativè, & hæres ad ſupplementum non teneatur, ſed ſiat locus reductioni, ut diſtinguit Tondut. *quæſt. bene-*

reſc. tom.2. par.3. cap.162 num. 5. & ſeqq cui adhæret Chriſp. *de viſit. par. 2. §.18. num. 6.* & diſtinctionem hanc ſequuta eſt *Sac. Congreg. Concilii in Sarzanen. 21. Junii 1692. & in Romana celebrationis Miſſarum 31. Martii 1696.* cujus eſt Auctor Felin. *in cap. ſuper litteris num. 4. de reſcript.* quæ licet regulariter vera, ſit adhuc deciſio aliquando pendet etiam ex aliis conjecturis Teſtamenti, ex quibus contraria Teſtatoris voluntas relevatur.

22. Immò ſi credendum eſſet citato Tonduto quodammodo ſibi contrario *n.7.* ſivè legatum incipiat ab honere, ſivè à quantitate cum agatur de Cauſa pia, & favorabili, ſemper hæres teneretur ſupplere, ut ibi — *præterea cum agatur de cauſa pia, & favorabili, quo caſu deſignatio illius ſummæ cenſetur facta demonſtrativè, ut ſuſius comprobavimus ſupra par. 1. cap 90. ubi plures allegavimus, ſed nominatim* Ferrer. ad Guid. Pap. *quæſt. 8. ubi dicit indiſtinctè, ſivè gratia taxationis, ſivè demonſtrationis ſumma relicta fuerit, & ſivè ab onere, ſivè à quantitate incæptum fuerit, ſivè in eadem, ſivè in diverſis Orationibus, ſemper debere fieri augumentum ſtipendii Miſſarum, atque ita in Senatu Toloſano judicatum, &c. ubi dicitur in ſimilibus legatis diſtinctionem illam taxationis, aut demonſtrationis locum non habere.*

24. Verum Tondut. in hoc fallitur, & ejus *ſivè Ferrerii ad Guid. Pap.* aſſertio nimis probat, & nihil probat: Nam Sac. Congreg. Concilii, (cujus judicium in hoc attendendum venit) quotidiè præfatam diſtinctionem ſequitur, & amplectitur, niſi aliter lectura Teſtamenti ſuadeat, ut præter Decreta nuper ſupra allegata, patet ex aliis recentioribus *in Æſina legati 4. Maji, & in Cremen. reductionis Miſſarum 17. Auguſti 1697. in Romana Reductionis Dotium 19. Februarii, & in alia Romana Reductionis Miſſarum 18. Junii 1701.*

25. Si autem legato Miſſarum, ſivè beneficiato, reperiatur adjunctum onus dandi etiam eleemoſynas, vel celebrandi tot Anniverſaria, aut Choro intereſſendi, in caſu diminutionis reddituum, potius reducendæ erunt eleemoſynæ, & Anniverſaria, quam Miſſæ, & potius Chori reſidentiam tollere melius erit, quam Miſſarum celebrationem; & ratio horum eſt: tùm quia plus ſuffragii capit Anima defuncti ex celebratione decem Miſſarum, quam ſi pro eadem fiat eleemoſyna, vel Anniverſarium, aut cantetur una Miſſa, ut advertunt Fagnan. *in cap. ex parte n.34. & 39. de conſt.* Paſſer. *de ſtat. hom. tom. 2. q.187. n 1095. & ſeqq.*

26. Tum quia Miſſarum celebratio excellentior eſt Chori aſſiſtentia, Garz. *de benef. par. 7. cap. 1. num. 126.* Romaguer. ad Synod. Gerund. *lib. 3. tit. 17. n. 19. & 20.* ubi dat concordantes: Tùm demum quia cum voluntas Teſtatoris impoſſibilitate facti impleri in totum non valeat, adimplenda videtur in ea parte, quæ ipſi utilior eſt, ut perduret, prout ſunt ſuffragia Miſſarum, ex egregiè perpenſis à Fagnan. *in d. cap. ex parte de conſt.*

27. *DENARI.* Licèt pecunia veniat nomine mobilium, Gratian. *diſcept. 811. num. 1.* Rot. *deciſ. 259. num. 1. par. 11.* Nihilominus in legato, ſivè inſtitutione hæredis ſemper exprimi ſpecialiter debent nummi: quia regula, quod hi veniant nomine mobilium, procedit quando mobilia generaliter abſque ulla loci adjectione ſunt legata, & relicta: Non autem in legato mobilium Domus, aut alterius loci determinati: quia tunc pecunia niſi exprimatur non comprehenditur, ut communiter tradunt Mantic. *de conject. ultim. volunt. lib. 9. tit. 3. num. 3.* Caſtill. *de uſufr. cap. 38. n. 22.* Cæſar. de Graſ. *deciſ. 149. de don.* Card. de Luc. *de legat. diſc. 5.* Antonell. *de loc. legal. lib. 2. cap. 9. q. 5. n. 59. & 60.*

28. *CON PIENA RAGIONE.* Clauſula hæc numquam erit à Parocho omittenda, quia ſi hæredis inſtitutio verbis directis, fortè per oblivionem, vel incuriam deficeret, per hanc remaneret ſuppleta, ut dixit Joſeph. Ludoviſ. *deciſ. Peruſin. 61. n. 35. par. 2.*

29. *MA ANCHE COME CODICILLO.* Clauſula iſta multum juvat, & præſertim excuſat Parochum à rogatione Teſtium, ut firmavit Rot. *coram Priolo, cujus deciſio reperitur impreſſa poſt* Zuff. *de legit. Proceſs. dec. 71. num. 7.*

30. *IN LUOGO DI NOTARO.* Parochus adhibetur loco Notarii, ut dicit Mart. *de ſucceſs. legal. par. 4. art. 8. num. 31.* Barb. *in cap. Cum eſſes de Teſtam. in ſexto;*

V 2 Et

Digitized by Google

Et Teſtamentum ab eo conſcriptum coram duobus Teſtibus eſt validum in Terris Eccleſiæ, & alio quocumque loco, in Foro Eccleſiaſtico tàm in piis, quàm prophanis cauſis vigore *cap. Cum eſſes de Teſtam.* ex plenè deductis à Rot. *coram Cer. deciſ.*338. *num.*1. & 2. & *deciſ.*728. *num.* 1. Et tàm in Teſtamento Teſtatoris Infirmi, quam ſani, ut firmant Fagnan. *in dicto cap. Cum eſſes num.*68.& *ſeq.* Card. de Luc. *de Teſtam. diſc.*25. *n.*20. Rocc. *diſp. ſelect. cap.* 40. Et etiamſi inſtituatur hæres ejus Eccleſia, Thomat. *dec.*247. *n.*37.

31. Quod ampliatur in Confeſſario Ordinario Teſtatoris, qui ſuccedit loco Parochi, Card. de Luc. *d. diſc.*25. *num.*17. & 22. Rot. *Coram Cerr. deciſ.*9. *num.* 2. Ac in Parocho alienæ Parochiæ, Rot. *deciſ.* 372. *par.*9. *recen.* & in Subſtituto Parochi, *eadem* Rot. *coram Ottbob. deciſ.* 145. & *dicta deciſ.* 372. *num.* 19. & 20. *par.*9. Et hoc fit jure Canonico, quia præſentia Sacerdotis excludit omnem præſumptionem falſitatis, Hoſt. *in dicto cap. Cum eſſes n.* 6. *in fin.* Bellett. *diſq. Cler. par.*1. *tit. de Cleric. Teſte §.*1. *n.*1. & 2.

32. Verùm enim verò diſceptatur, an Parocho vita functo, antequam Teſtamentum in publicam ſcripturam ſit redactum fidem mereatur, & exequendum ſit. Et pro negativa eſt doctrina Hoſt. *in cap. Si Inſtrumenta num.*2. & 5. *de fid. Inſtrum.* 3. ubi dicit, quod Teſtamentum ſcriptum manu alterius, quam Notarii publici, ut fidem faciat requiritur, quod in formam publicam auctoritate Judicis redigatur, & quod Teſtes inſcripti jurent, quod ità fuit, ſicut in ſcriptura exindè confecta, quæ eis legatur continetur, quod verum putat etiam in terminis Teſtamenti Parochi, Tondut. *quæſt. Civil. tom.*1. *par.*2. *cap.* 81. *n.* 1. & 2. Rot. *dec.*126. *n.*3. & 4. *par.*6. *Recent.* quæ ſæpè ſuper hoc allegatur.

33. Et ratio hujus negativæ concluſionis ea eſt, quia ſcriptura per Parochum confecta eſt privata, & eget publicatione, mediante ipſius Parochi, & Teſtium examine, ſivè officio Judicis, Tuſch. *litt.T. concl.* 107. *n.* 3. ſivè ad inſtantiam hæredis ſcripti, ſivè Legatariorum, & aliorum intereſſe habentium Panimol. *deciſ.* 90. *adnot.*1. *n.*21. cum aliis ab eo allegatis.

34. Attamen quamvis hæc Sententia videatur communis, dantur adhuc caſus, in quibus Teſtamentum Parochi meretur fidem, & exequi debet, non obſtante, quod eo vivente non fuerit publicatum. Et primò, ſi in loco adeſſet conſuetudo, quod Parochus pro Notario habeatur, & tamquam talis rogare ſe ſoleat de Teſtamentis, & abſque alia publicatione reponerentur in publico Archivio, cum illorum executione, & obſervantia, juxtà terminos caſus ſuper quo conſultus ſcripſit Card. de Luc. *de fideicom. diſcurſ.* 180.

35. Secundò, quandò defuncto Parocho, ex ſpeciali Judicis commiſſione Teſtamentum legaliter confectum, & abſque ullo vitio inter ſcripturas Parochi repertum, relevaretur in publicam ſcripturam cum cauſæ cognitione, hoc eſt per examen Teſtium ſuperviventium, & manus Parochi recognitionem, ex traditis à Tuſch. *dicta concluſ.*107. *num.*4. *litt. T.* Nàm tunc conſtito de veritate ſcripturæ non vitiatæ, de ſubſcriptione Parochi, & de concordia Teſtium, nulla poteſt aſſignari ratio, cur diſpoſitio Teſtatoris debeat deperire: Mors enim Parochi ante publicationem ſequuta potiùs auget, quam minuat fidem ſcripturæ privatæ illius, ut inquit Rot. *deciſ.*97. *n.*13. *par.*14. *recent.*

36. Quod ſecùs dicendum eſſet in caſu obitus ante publicationem unius ex duobus Teſtibus adhibitis, & deſcriptis, quia tunc non poſſet fieri publicatio Teſtamenti examine Parochi, & unici Teſtis ſuperſtitis, cum non ſint in numero ſufficienti à jure requiſito *in dicto cap. Cum eſſes*, Tuſch. *dicta litt. T. concluſ.* 109. *num.* 39. ſed Teſtamentum tali caſu in totum corruit, ut expreſsè tenet Abb. *in cap. ultimo de fid. Inſtrum. in fin.* Diſparitas autem eſt, quia cum Parochus adhibeatur loco Notarii, & per modum circumſtantiæ qualificantis Teſtimonium duorum, vel trium Teſtium, ut obſervat Barboſ. *in dict. cap. Cum eſſes de Teſtam. num.* 7. Hinc eſt, quod conſtito de Teſtamento ab eo conſcripto, morte ante publicationem ſupervenpta, ejus examen per ipſam ſcripturam benè ſuppletur: At Teſtis cum debeat in examine ſuper tenore Teſtamenti cum ſcriptura Parochi concordare, ex firmatis *in deciſ.* 317. *num.* 32. *par.*12.

& dec.

Digitized by Google

& dec. 275. *num.* 3. *par.* 13. *Rec.* Sequitur, quod illius depoſitio poſt mortem ſuppleri non valeat per recognitionem manus, ſivè ſigni Crucis, Abb. *in cap. final. nu.* 10. *in fin. de fid. Inſtrum.*

37. Tertiò, Teſtamentum Parochi ſuſtineretur eo mortuo non facta publicatione, quando eſſet conditum favore liberorum, quia tunc Teſtamentum non ſubjacet ſolemnitatibus iuris poſitivi, ſed ſolum naturalis, cum ex ordinata charitate procedat, ut hæreditas Patris tranſeat in filios, Tondut. *quæſt. Civil. tom.* 2. *par.* 2. *cap.* 131. *num.* 3. *&* 4. *Card. de Luc. de Teſtam. diſc.* 26. *num.* 17. *& diſc.* 75. *num.* 18. Et ſic duo Teſtes, Conteſtes quos in Teſtamento aliena manu, quam Teſtatoris conſcripto etiam inter liberos ius requirit Rot. *coram Buratt. deciſ.* 616. *num.* 5. *& ſeq.* poterunt tunc examinari, & publicari, ut in ſecundo caſu.

38. Quartò, ſi Teſtamentum eſſet conditum favore piæ cauſæ, quæ favorabilior eſt cauſa liberorum Rot. *deciſ.* 475. *num.* 1. *& ſeq. coram Buratt.* vel eſſent eiuſdem favore relicta legata Rot. *coram Bourlemont in Cæſarauguſtana Teſtamenti* 14. *Februarii* 1678. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 1. *cap.* 11. *nu.* 4. *&* 5. Et tunc diceretur conditum ad pias cauſas, non tantum quando pia cauſa eſſet primo loco inſtituta, ſed etiam ſubſtituta, ut reprobata opinione contrarium tenentium in caſu ſubſtitutionis pleno calamo firmat Rocc. *diſp. ſelect.* 35. *num* 48. *&* 49. *tom.* 1. vel legata pia maiorem partem hæreditatis abſorberent Adden. ad Buratt. *dec.* 475. *num.* 18.

39. *PRESENTI, E CHIAMATI.* Teſtes in Teſtamento condito per Parochum debent eſſe rogati, vel aliquid aliud intervenire, quod rogitui virtualiter æquipolleat Grat. *diſcept.* 93. *num.* 1. *& ſeqq.* Fagnan. *in cap. Cum eſſes de Teſtam. num.* 17. *& ſeqq.* Rot. *coram Cerro deciſ.* 9. *num.* 9. *& ſeqq.* Hoc tamen non exigitur in teſtamento ad pias cauſas, Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 1. *cap.* 6. *num.* 9. *&* 10. nec in Teſtamento condito ad favorem pauperum, Leoncil. *de priv. pauper. par.* 2. *priv.* 388. *num.* 28.

40. Item prædicti Teſtes debent eſse Mares puberes, & non fœminæ (niſi ſimus in teſtamento ad pias cauſas) & idonei, quod non poſſint ulla legitima exceptione repelli, Rot. *dec.* 58. *& deciſ.* 62. *utrobique num.* 7. poſt Zuff. *de leg. Proceſs.* Si enim Parochus, vel Teſtes eſſent in aliquo ſuſpecti, eorum fides, & Teſtamentum vacillaret, ut dicit Hoſt. *in dicto cap. Cum eſſes num.* 7. *de Teſtam.* Rot. *dicta dec.* 58. *n.* 3. poſt Zuff. quæ eſt *Celſi deciſ.* 351.

41. Si autem Teſtes ſcribere neſciant ſufficit (ut jam in Formula admonuimus) quod faciant ſignum Crucis atramento manu ſua, quæ eſt loco ſubſcriptionis, ut docet Tuſch *litt. S. concl.* 760. *num.* 7. & ubi adeſt copia Teſtium habilium, curet Parochus, quod ſint tres, ut ſi illorum unus ante Teſtamenti publicationem obiret, alii duo pro publicatione facienda remaneant.

42. *IL GIORNO, ET ANNO SUDETTO.* Certum tempus conditi Teſtamenti debet exprimi: Immo diei certæ appoſitionem eſſe neceſsariam pro validitate, etiam in Teſtamento inter liberos, de communi tenet Mart. *de ſucceſ. legal. par.* 4. *q.* 7. *art.* 3. *nu.* 15.

43. *E TESTIMONIO PREGATO.* Si Teſtes quos Parochus adhibet ſcribere ſciant, ad abundantiorem cauthelam, in eorum ſubſcriptione teſtentur ſe fuiſse rogatos. Cæterùm ſi tantùm ſe fuiſſe præſentes in ſubſcriptione aſserant, hoc ſufficit pro certitudine eorum adhibitionis ad hunc actum: Quia qui dicit ſe fuiſse præſentem, dicit quoque vidiſse, & audiviſse, Text. *eſt in l. coram Titio ff. de verb. ſignific.* Bertac. *in repert. verb. præſentia verſ.* 2. *&* 3. *pag. mihi* 159. Gloſ. *in cap. In primis verb. præſente* 2. *quæſt.* 1. Barboſ. *dict.* 71. *nu.* 2.

44. Praxis autem publicandi Teſtamentum Parochi, quam tangit Tuſch. *litt. T. concl.* 109. *num.* 5. talis eſt. Hæres inſtitutus, vel alius, cuius intereſt, inſtat coram Judice Ordinario competente pro examine Parochi, & Teſtium, qui Teſtamento interfuerunt ad perpetuam rei memoriam, ut poſtquam fuerint examinati eorum dicta publicentur: Tum Judex acceſitis Parocho, & Teſtibus, ſi ſuper toto tenore Teſtamenti deponant concordiler, voluntatemque Teſtatoris eſse eamdem, quæ in ſcriptura per Parochum exhibita continetur, tunc citatis iis, quos tangit

cauſa inteſtati, ſi ſint in loco, & præſervatis juribus abſentibus, pronunciat Teſtamentum eſſe validum, & publicatum.

45. Hunc publicationis Proceſſum fieri debere coram Judice Sæculari, ſi Teſtator ſit Laicus, & niſi legata pia abſorbeant majorem partem hæreditatis aſſerit, & firmat Panimol. *deciſ* 90. *adnot.* 1. *num.* 22. & 23. Verùm quia DD. quos ipſe allegat aſſertum mihi non probant, abſolutè tenendum contrarium moror: Nempè quod hic Proceſſus, ſivè Teſtator ſit Laicus, ſive Clericus validè fieri poſſit coram Judice Eccleſiaſtico, ità tenet Felin. *in capit. Si Inſtrumenta numer.* 3 *de fid. Inſtrum* cujus auctoritatem præferendam eſſe (tutè credidi) *Panimollæ*: Verba autem *Felini* ſunt ſequentia. *Poteſt autem exemplatio fieri coram Eccleſiaſtico, nedùm inter Clericos, ſed inter Laicos, non ſolùm pro rebus Eccleſiaſticis, ſed etiam merè temporalibus, ſi ſimus in Terris Eccleſiæ; Si autem in Terris Imperii, merè temporalia exemplabuntur coram Sæculari alia autem pia coram Eccleſiaſtico, etiamſi eſſet Teſtamentum non in piam cauſam, quia intereſt Eccleſiaſtici, quod Teſtamenta adimpleantur, & facit, quod habetur per Hoſt. & alios in cap. Joannes de Teſtam. ubi dicitur Eccleſiaſticum eſſe competentem pro executione quorumcumque Teſtamentorum*. Huic doctrinæ Felini, quæ punctualis eſt, videtur adhærere quoque Tondut. *quæſt. Civil. tom.* 2. *part.* 2. *cap.* 131. *num* 11.

46. Immò addo, quod non ſolùm Teſtamentum Parochi (etiam hærede Laico inſtituto) poterit, ſed debebit coram Judice Eccleſiaſtico in publicam formam relevari: Quia cum Clerici nequeant coram Judice Laico ſubjici examini, neque juramentum ſuſcipere abſque licentia proprii Epiſcopi, ut per *Text. expreſſum in capit. Quamquam* 14. *quæſt.* 2. & *in cap.* 1. *de juram. calum* communiter firmant *ib. Canoniſtæ*, Leo *Theſaur. For. Eccleſ. cap.* 11. *num.* 9. Bellett. *diſq. Cleric. tit. de Cleric. Teſtam.* §. 2. *num.* 1. Sequitur quod Proceſſus publicationis hujuſmodi, in quo requiritur examen Parochi, & Teſtium, confici debeat in Tribunali Epiſcopi: Niſi fortè per eum in Synodo, vel extrà detur Parochis facultas ſpontè comparendi coram Judice Laico ad faciendam talem publicationem: Tunc enim juramentum diceretur voluntarium, & ex libera, & non coacta Parochorum comparitione ſuſceptum.

47. Advertendum ulteriùs, quod ubi adeſſet conſuetudo ſuſcipiendi juramentum Clericorum apud acta Judicis, vel in manibus perſonæ Eccleſiaſticæ, antequam deponant in foro Sæculari, prout indiſtinctè ità fieri debere mandant Decreta Sac Congregat. Epiſcoporum, quæ refert Nicol. *in floſc. verb. Clericus numer.* 35. & *in lucubr. Can. lib.* 2. *tit.* 20. *num.* 46. & in pluribus locis laudabiliter ſervari vidiſſe teſtatur Petr. Paul. Guazzin. *in tract. ad defenſ. Animar. lib.* 2. *deſ.* 4. *cap.* 28. *num.* 11. præter licentiam Epiſcopi, deberet Parochus, juramentum in publicatione Teſtamenti exigendum, in manibus perſonæ Eccleſiaſticæ ſuſcipere, Sperell. *deciſ.* 50. *num* 4. *in fin.*

48. Et quamvis Parochi examen, & juramentum (ſivè ſpontaneè, ſivè vocatus) ad prædictum, vel alium effectum receptum, & reſpectivè præſtitum in foro Sæculari abſque licentia Epiſcopi? ſit validum, & efficax Bellett. *ubi ſupra num.* 3. Paſſerin. *Tribun. Regul. quæſt.* 11. *num.* 35. Pirhing. *in jus Can. lib.* 2. *tit.* 20. *num.* 60. Nihilominùs poteſt Parochus ab Epiſcopo pęna arbitraria puniri, ſi hoc attentaverit, ut dicit Bellet. *diſq. Cleric. tit. de pæn. Cler.* §. 51. *num.* 14. Et propterea videtur concludendum, quod publicatio ſupradicta pertineat ad Judicem Eccleſiaſticum privativè.

49. Verùm enim verò, hæc potiùs ad ornatum addenda cenſui, quam ad deſtruendam concluſionem ſuperiùs ex Felino firmatam: quod nempè Proceſſus publicationis Teſtamenti Parochi, ſivè hæres ſit Laicus, ſivè Clericus, aut cauſa pia, validè, & licitè fieri poſſit in utroque foro (dummodò Teſtes non ſint Clerici) quam iterùm ex aliis mox ſubjiciendis rationibus, (forſan ab aliis Authoribus non tactis, aut neglectis) iterùm confirmo.

50. Primò, quia cum Parochus aſſumatur ad ſcribendum Teſtamentum tamquam Teſtis auctorizabilis, de quo valdè confidunt Canones, ut dicit Fagnan. *in cap. Cum eſſes num.* 31. *de Teſtam.* Hinc fit, quod ad illud publicandum dicatur Licentiatus à jure coram quocumque Judice abſ-

que

Digitized by Google

que alia Epiſcopi venia, ut loquendo de juramento Clerici in foro Sæculari ex aliqua neceſſitate præſtando, benè diſtinguit Abb. *in cap.* 1. *n.* 18. *de juram. calum.*

51. Secundò, quia cum Clerici in conficiendis Inſtrumentis, & aliis quibuſcumque contractibus, ex generali conſuetudine adhibeantur in teſtes ſine licentia Superioris, ſeù Epiſcopi, ut monet Pirhing. *in jus Can. lib.* 2. *tit.* 20. *num.* 60. Hinc oritur, quod Parochus adhibitus in Teſtamento: quod ſub nomine, & appellatione contractus continetur Afflict. *dec.* 260. *nu.* 6. & 9. Cyriac. *contr.* 426. *num.* 31. Poſſit, ſi velit ad illud confirmandum coram Judice Laico comparere, incõſulto Epiſcopo, & licitè, jureque ſuper illius veritate, & contentorum in eo juramentum ſuſcipere, ut firmat Abb. *loco nuper citato nu.* 17. *in fin.* cum ex natura negocii firmitas contractus aliundè haberi non poſſit.

52. Tertiò, quia ſicuti ex Teſtamento condito etiam favore piæ cauſæ, poſſunt Legatarii, aliivè intereſſe habentes, petere relicta, vel à Judice Eccleſiaſtico, vel à Judice Sæculari, cum ſit cauſa mixti fori, ut notat Pirhing. *in jus Can. lib.* 3. *tit.* 26. *nu* 22. *notab.* 2. ita erit in opt'one eorumdem, vel hæredis publicationem, & revelationem Teſtamenti promovere, & perficere (Parocho annuente) in uno, vel altero foro ipſis benè viſo, ſaltem de conſuetudine, de qua teſtatur Hoſtien. *in c. ultimo n.* 2. *de fid. Inſtrum.* & cum hac opinione pertranſit Pignat. *conſ. Can.* 2. *n.* 47. & *conſ.* 11. *n.* 27. *tom.* 5.

53. Neque obſtat Text. *in l. conſulta Cod. de Teſtam.* ubi habetur, quod publicatio Teſtamentorum ad Eccleſiaſticos non pertineat: Quia præterquamquod *Text.* loquitur expreſsè de aperitione Teſtamentorum ſolemnitate civili conditorum, quod eſt diverſum à revelatione, & publicatione Teſtamenti privati, manu Parochi conſcripti, & juri civili abſcõditi; cũ ſolemnitas publicationis jure civili requiſita eſſet facienda coram ſolo Magiſtro Cenſus, ad hoc, ut Reſpublica de vigeſima hæreditatis illi debita non fraudaretur, hodieque publico Ærario hæc quantitas ampliùs non ſolvatur, ſublata quoque remanet illius *Text.* diſpoſitio, ut reſpondit Capon. *diſcept. for.* 191. *n.* 9.

54. Et quamquam non ignorem Ciarl. *contr. cap.* 21 *num.* 15. & 18. tenuiſſe publicationem Teſtamenti ſcripti à privato faciendam eſſe coram Judice Laico quando cauſa non eſt pia: Attamen reſpondetur, quod auctoritates, quas pro ſe allegat *Ciarlin.* aſſumptum completè non probant, ut ipſemet agnoſcere videtur *dicto num.* 15. Et quatenùs per poſſibile ejus doctrina vera eſſet in Teſtamentis manu cujuſvis alterius privati Scriptoris (de quo loquitur) confectis: Locum habere non poteſt in teſtamento Parochi, quamvis cauſa non ſit pia. Cum enim Parochus ſit Teſtis ultimæ voluntatis qualificatus à iure, & magis dignus, utique ratione individuitatis Proceſſus publicationis, trahit ad ſuum Forum Eccleſiaſticum (ſi velit) alios Teſtes adhibitos tamquam minùs dignos, ad Text. *in cap. Quantò de judic.* cum aliis plenè allegatis à Graſs. *de effect. Cleric. effect.* 1. *num.* 132. 137. & 138.

55. Neque obſtat regula, in qua *Ciarl.* ſe fundat, quod nempè Judex cauſæ principalis, debet eſſe quoque omnium, quæ ad cauſam ſpectant, ut *n.* 4. & *ſeqq.* Quia regula benè procedit quotiès actus præparatorii iudicii fiunt à partibus forum eligentibus ad litem conteſtandam, & adeſt aliqua connexio cauſæ preparantis ad præparatæ; Non aut quando Iudex aditur à Parocho, ſive etiam al io privato Scriptore Teſtamẽti una cum Teſtibus, non ut litem introducant, ſed ut voluntas teſtatoris ipſius Judicis interlocutione firmata & approbata publicetur: Tunc enim licèt pro validitate actus requiratur citatio venientium ab inteſtato, hoc fit, non ut lis cum illis conteſtetur, ſed ut compareant quatenus ſua putaverint intereſſe: Quibus propterea per hoc non tollitur electio Judicis, quæ eis datur à jure ſuper meritis cauſæ, ut benè advertit Tondut. *de prev. lib.* 1. *cap.* 24. *n.* 11.

56. Sitque igitur Corollarium, Publicatio Teſtamenti Parochi (dummodò Teſtes non ſint Clerici, quia tunc ad Eccleſiaſticum pertineret) poteſt ipſo volente, indiſtinctè fieri in utroque Foro. Tùm quia eſt actus potiùs extraiudicialis, quam contentioſus: Tùm quia expedit, quod voluntates Teſtatorum in tuto ponantur, & ſerventur omnibus modis *cap. Vltima voluntas* 13. *q.* 2. Tùm demùm, quia Parochus tam-

quam Teſtis neceſſarius dicitur Licentiatus à jure ad comparendum etiam coràm Judice Laico ultroneè, nè ex dilatione publicationis Teſtamenti damnum aliquod ſcriptis hæredibus contingat, Sperell. *deciſ.* 50. *num.* 16. Reipublicæ enim intereſt, ut ultima defunctorum elogia ſubſtineantur, & effectum ſortiantur, ut per Text. *in l. vel negare ff. quemad. Teſtam. aperiant*, dicit Cyriac. *controv.* 407. *nu.* 127.

57. At ſi hæres inſtitutus in Teſtamento Parochi eſſet abſens, nec loci Pii Officiales, neque alii quorum intereſt non comparerent pro publicatione facienda; Epiſcopus ex officio, ut ſuperiùs tetigi, debet curare, Promotore Fiſcali inſtante, ut publicetur, tamquam Executor à jure datus omnium legatorum, & piarum diſpoſitionum, *cap. Tua Nobis de Teſtament.* Tuſch. *litt. E. concluſ.* 293. Et ad hunc effectum nè Teſtatorum placita fruſtrentur, ſtatuere debet in Synodo, quod Parochi, qui Teſtamenta conſcripſerunt deferant infrà unum, vel duos menſes à die conditi elogii ad Cancellariam Epiſcopalem copiam illius authenticam ſub pœna ..... ad hoc, ut negligentibus intereſſatis, & vocatis in publicatione petenda, poſſit ipſe ex officio eorum incuriam ſupplere, & damna, quæ locis Piis, & pauperibus propter Parochorum negligentiam, indè frequenter eveniunt, evitare. Hæc autem, quæ hic de Teſtamento Parochi ſummatim perſtricta ſunt non contemnas, quia alibi facilè non reperies.

58. Epiſcopus quoque ubi viget conſuetudo, prout ſervatur in pluribus Regni Neapolitani Provinciis, condit Teſtamentum pro Anima defuncti ab inteſtato, ſi habeat in bonis, uſque ad ſummam ducatorum centum juxtà formam litterarum *Sac. Congreg. Epiſcoporum pro eodem Regno emanatis* 18. *Auguſti* 1687. quas approbavit, & exequi mandavit pro eadem ſumma *Sac. Congreg. Concilii in Bovinen.* 5. *Maii* 1696.

59. Si quæras, an Teſtamentum minus ſolemne, nec juris ſolemnitatem habens, ſit ſervandum in foro conſcientiæ? reſpondeo, quod dubia eſt quæſtio: Nàm Mantic. *de conject. ult im. volunt. lib.* 2. *tit.* 14. cum numero quam plurium claſſicorum DD. & ſolidarum rationum ſuſtinet affirmativam.

Bonac. *verò cum Sanchez de Matrim. lib.* 1. *diſput.* 7. & aliis, tenet negativam, ex illo principio, quod dùm lex contractui reſiſtit nulla oriatur obligatio naturalis *de contr. diſp.* 3. *q.* 1. *punct.* 3. *n.* 5. & *q.* 7. *punct.* 5. *n.* 5. Præterquam favore piæ cauſæ. Tu autem conſulas Theologos, & tutiorem ſequere.

60. Et adverte, quod publicatio Teſtamenti differt ab apertura: Quia publicatio tunc fit quando Teſtamentum manu privati (prout eſt in Parocho) confectum redigitur in formam publicam, ut ſcripturæ plena fides adhibeatur: quæ fieri debet, ut jam tetigi ſuprà coram Judice pro Tribunali ſedente vocatis intereſſe habentibus, & Teſtibus examinatis, ipſoque Judice interloquente, ſcripturam Teſtamenti pro publica habendam eſſe, ad tradita per Innoc. *in cap. ultimo num.* 1. *de fid. Inſtrum.* Cardin. de Luc. *diſcurſ.* 4. *num.* 9. *de Teſtam.* Apertura verò ad eum ſolùm finem deſideratur, ut indè appareat, qui ſint ſcripti hæredes, & qui Legatarii, ut benè diſtinguit Capon. *diſcept. forenſ.* 291. *nu.* 1. & *ſeqq.* Propter eaque dici ſolet, quod Inſtrumenta authentica exemplantur, non authentica verò publicantur Hoſt. *in cap. ult. n.* 4. *de fid. Inſtrum.*

61. Secundò, quod legata pia debentur ex Teſtamento etiam nullo, & quamvis hæres hæreditatem non adiverit, vel hæredis inſtitutio habeatur pro non facta, aut pro non ſcripta, ut tenuit Rot. *coram Bourlem. in Cæſarauguſtana Teſtamenti* 14. *Februarii* 1678. §. *Etiamſi*, Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 1. *cap.* 11. *n.* 4. & 5.

Proteſtationis fidei à Parocho Infirmis morti proximis ſuggerendæ.

FORMULA XX.

SUMMARIUM.

1 **T**Raditur modus diſponendi Infirmos morti proximos, & *n.* 2.

Crede-

CRedete fratello cariſſimo fermamente tutti gli Articoli della Fede Chriſtiana da Dio revelati alla Santa Romana Chieſa Cattolica per mezzo de' Santi Apoſtoli, e ciò ch' inſegna, e profeſſa la medeſima Santa Chieſa? ℟. Credo.

Deteſtate, riprovate, e condennate tutte l'empie Ereſie, le quali maledice, riprova, condanna, e deteſta la Santa Madre Chieſa? ℟. Riprovo, e condanno.

Volete morire nella fermezza della Santa Fede Cattolica, come vero, e fedeliſſimo Chriſtiano? ℟. Voglio.

Amate di tutto cuore Iddio ſopra tutte le coſe, e deſiderate d'amarlo coll' affetto, col quale è amato, ſervito, e riverito da i Beati del Paradiſo? ℟. Amo, e deſidero.

Conoſcete di haver offeſo nel corſo della voſtra Vita S. D. M., l'Anima voſtra, & il voſtro Proſſimo più volte? ℟. Conoſco.

Vi dolete di cuore di tutte le offeſe in qualunque modo commeſſe contro la ſuprema Maeſtà di Dio Signor Noſtro, contro l'Anima voſtra, & il Proſſimo? ℟. Mi doglio.

Vi pentite di tutto cuore d'eſſere ſtato così ingrato al Creatore, e Redentore Noſtro di tanti beneficii à voi conceduti per ſalute dell'Anima voſtra? ℟. Me ne pento.

Conoſcete il biſogno, che havete della miſericordia infinita, e grazia del Signor Iddio per la remiſſione, e perdono de' voſtri peccati? ℟. Conoſco.

Sperate, che Gieſù Chriſto vi ſarà favorevole, accioche entriate in Paradiſo, per la ſua infinita clemenza, e per li meriti della ſua acerbiſſima Paſſione? ℟. Spero.

Sperate, che per l'interceſſione della Beatiſſima Vergine Madre di Dio, e vero refugio de' Peccatori, e per le preghiere de' Santi voſtri Avvocati, e dell'Angelo voſtro Cuſtode, arrivarete à godere l'eterna gloria nel Cielo? ℟. Spero.

Sopportate patientemente per amor di Dio, e per conformarvi al Divino volere, i dolori, e gli affanni di queſta voſtra infermità, unendoli con i patimenti di Gieſù Crociſiſſo in penitenza, e ſodisfazzione de' voſtri peccati? ℟. Sopporto volontieri.

Partite volentieri dalle miſerie di queſto Mondo, per giungere all'allegrezze, e ripoſo eterno del Paradiſo, col mezzo degl'infiniti meriti di Gieſù Chriſto? ℟. Mi parto volontieri.

Poſtmodùm recitatur Oratio in Rituali pro moribundis præſcripta.

ADNOTATIONES.

1 HÆc Formula licèt non pertineat ad forum externum, juvat tamen pro inſtructione Parochorum, quos Epiſcopus in viſitatione perſonali, erudire debet etiam in his, quæ ſpectant ad forum Animæ, monendo illos, ut hac proteſtatione fidei utantur cum perſonis popularibus, & mediocriter capacibus rerum ſpiritualium, benè tamen ad moriendum diſpoſitis; Nàm ſi infirmus eſſet natura iracundus, vitæque anteactæ facinoroſæ, ruſticanus, & induratus, tunc patiens diſponendus eſt alio modo ſecundum naturam Infirmi, quem ut ſibi Parochus benevolum reddat, leniter, & guttatim præmiſſa ſuggerenda ſunt, nè moleſtia, & tædio afficiatur.

2. Si verò Infirmus eſt vir gravis, pius, & doctus, tunc jaculatorias magis affectuoſas ſuggerat; & cum aliqua devota oratione cor ad cœleſtia evocet: Quia in his, ſemper Parochus ad qualitatem, & capacitatem perſonæ infirmæ, quæ in agone contendit, & cui auxilium præſtat oculos convertere debet.

Moni-

Monitionis de adimplemento præcepti Paſchatis.

FORMULA XXI.

TUtti li fedeli Chriſtiani dell'uno, e dell'altro ſeſſo, quando ſiano arrivati ad haver l'uſo della ragione ſecondo il parere del Paroco, ò Confeſſore, ſono tenuti à confeſſarſi de' proprii peccati almeno una volta l'anno, e parimente quando per l'età ſiano capaci, à communicarſi ogn'anno nella propria Parochia almeno la Paſqua di Reſurrettione di Noſtro Signore Gieſù Chriſto. Perciò ſi notifica à tutti, che onninamente nell'anno preſente ſodisfaccino à queſto precetto della Santa Chieſa, altrimente quelli, che ne traſcureranno l'adempimento, conforme diſpongono i Sagri Canoni, ſaranno publicamente dichiarati interdetti dall'ingreſſo della Chieſa, e privi della Sepultura Eccleſiaſtica in evento di morte.

ADNOTATIO.

HÆc Parochi admonitio per eum populo facienda eſt inter Miſſarum ſolemnia in Dominica quarta, vel Dominica Paſſionis Quadrageſimæ, monendo Patres, & Matres familias, ut mittant ad ipſum tempore congruo filios, & filias ætatis capaces, ut poſſint edoceri de his, quæ pertinent ad Sacramentum Pœnitentiæ, & diſpoſitionem ſumptionis Euchariſtiæ.

Legalitatis Parochi.

FORMULA XXII.

SUMMARIUM.

1 *Error circa perſonam eſt quadruplex, ſcilicet perſonæ, fortunæ, conditionis, & qualitatis.*
2 *Cogimur prodeſſe aliis, ubi Nobis non obeſt.*
3 *Identitas perſonæ non præſumitur ex identitate nominis.*

SUpradictum R. D. N. *eſſe* Parochum Eccleſiæ N. hujus Diœceſis N., & *talem qualem ſe fecit, & facit*, ejuſque teſtimonialibus litteris ſemper hic, & ubique in judicio, & extra ab omnibus adhibitam, fuiſſe, modoque plenam adhiberi fidem, *cunctis* per præſentes *teſtamur*. In quorum, &c.

N. Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1 QUia frequenter tàm in expeditionibus gratioſis, quàm judicialibus, Parochorum, atteſtationes requiruntur, & exhibentur: Nè contingat de veritate, & legalitate earumdem ſuſpicari (præſertim extrà Diœceſim) ideò muniuntur legalitate Tribunalis Epiſcopi: Quod eadem Formula uti poterit quoties de legalitate perſonæ Notariorum, ſeù Cancellarii teſtetur; variando ſolummodò ly — *Teſtimonialibus litteris*, in ly — *Scripturis publicis, & ſimilibus*.

2. ES-

2. *ESSE TALEM QVALEM SE FECIT, ET FACIT.* Quia multiplex eſt error, qui circa perſonæ identitatem oriri poteſt, ideò ut vitetur, Ordinarius fidejuſſor accedit. Alius eſt enim error perſonæ, alius fortunæ, alius conditionis, alius qualitatis. Error perſonæ, quando putatur eſſe Virgilius, & ipſe eſt Plato. Error fortunæ, quandò putatur hic eſſe Dives, qui eſt pauper. Error conditionis, quando putatur eſſe liber, qui eſt Servus. Error qualitatis, quandò putatur eſſe bonus, qui malus eſt, *cap. unic.* 29. *q.* 1. ubi habetur, quod error fortunæ,& qualitatis Conjugii conſenſum non excludit.

3. *CVNCTIS TESTAMVR.* Teſtimonium identitatis, & legalitatis perſonæ Parochi, vel Notarii Ordinarii non poſſunt denegare; quia cogimur de jure aliis prodeſſe, ubi Nobis non obeſt, ut inquit Gloſ. *in c. Quiſquis* 11. *quæſt.* 3. Quod quidem iuvat, non ſolùm ad excludendam fictionem, ſed includendam identitatem perſonæ; quæ licet regulariter præſumatur ex identitate, & nuncupatione eiuſdem nominis,ut dicit Medic. *de regul. jur. par.* 2. *reg.* 1. *nu.* 14. Nihilominùs verior eſt opinio, quod ex ſola nominis identitate, inferri non valeat ad identitatem perſonæ, ut tenuit Rot. *dec.* 133. *n.* 2. *&* 3. *par.* 15. *& dec.* 352. *n.* 31. *p.* 16. *Rec.* Cum experientia compertum ſit, plures homines eodem tempore vivere etiam in eodem loco, qui eodem nomine, & agnomine nuncupantur.

TITULUS XI.

De Monialibus.

Præludium.

SUMMARIUM.

1 *Acceſſus ad Crates Monialium ubi frequentes ſunt abuſus, poteſt eſſe caſus reſervatus.*

2 *Item poteſt prohiberi ſub pœna excommunicationis latæ Sententiæ, ſi eveniunt ſcandala, & nu.* 3.

1. Neque hic, neque alibi *in tit. de Edictis traditur Formula*, qua Epiſcopus debeat acceſſum prohibere ad Collocutoria Monialium; Quia non omnibus locis, & Diœceſibus convenit eadem Formula, ſed talis prohibitio debet arctari, extendi, & moderari, prout abuſus, & indigentia locorum poſtulat. Etenim etiamſi regulariter acceſſus ad Collocutoria ſine licentia, non ſit caſus reſervabilis Epiſcopo, adhùc ſi talis culpa eſſet frequens, & alio modo removeri non poſſet, utpotè quia ſimplex prohibitio cum comminatione cenſurarum contemnitur, & indè inconvenientia oriuntur, permittitur, ut fiat caſus reſervatus, prout eſt Boniæ *Sacr. Congregat. Epiſcop.* 26. *Octobris* 1604. licèt anteà *ſub* 15. *Aprilis* 1603. id Archiepiſcopo denegaſset.

2. Item pœna excommunicationis latæ Sententiæ contrà accedentes ſine licentia Epiſcopi numquam fuit à Sacra Congregatione laudata, ſed ſequendo diſpoſitionem Text. *in cap. Monaſteria de vit. & honeſtat. Cleric.* comminatoriam tantùm approbat teſte Nicol. *in floſc. verb. acceſſus num.* 6. quæ Congregationis Sententia fulcitur rationibus adductis à Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 4. *tract.* 6. *de acceſ. ad Monial. q.* 18.

3. Et nihilominus ſi ex frequenti acceſſu perſonarum, præſertim nobilium potentium, aut ex alia gravi circumſtantia ſcandala eveniunt, & inconvenientia, excommunicationem etiam latæ Sententiæ ſuſtinet, prout bis propoſita Cauſa *eadem Sac. Congregat. Epiſcop. ſuſtinuit in una Civitatis Caſtelli* contrà accedentes ad Collocutoria Monaſterii Monialium

lium Montis Sanctæ Mariæ approbando Edictum Epiſcopi *ſub die* 16. *Januar*, & 10. *Julii* 1699. Ideoque Ordinarii iuxtà exigentiam loci, & abuſus, Edicta extendere debebunt.

Licentiæ pro proponenda Puella educanda.

FORMULA I.

SUMMARIUM.

1 *Licentiæ, quæ dantur Monialibus ſcribi debent vernacula lingua.*

2 *Epiſcopi non poſſunt introducere in Clauſuram Monialium Puellas educationis cauſa ſine licentia Congregationis, & niſi ſervatis conditionibus ab eadem præſcriptis.*

3 *Epiſcopi conditiones licentiæ non obſervantes, an poſſint excuſari.*

4 *Educandæ debent recipi de conſenſu Monialium capitulariter dato.*

INerendo *alla licenza* a Noi diretta dalla Sagrà Congregazione de' Veſcovi, e Regolari ſpedita in Roma ſotto la data delli ...... diamo facoltà alla Rever. Madre N. Abbadeſſa del Monaſtero N. di poter proporre alle Monache *capitolarmente congregate*, l'oneſta Zitella N. per educanda da riceverſi *per Voti ſegreti*, e vogliamo, che fatto che ſarà il Capitolo la detta Madre Abbadeſſa con lettera teſtimoniale ſottoſcritta di ſua mano, e ſigillata col ſigillo del Monaſtero, dia à Noi relatione di ciò ch'in quello ſarà ſeguito. Dato &c.

N. Veſcovo N. (ò Vicario Generale.)

N. Cancelliere Veſcovale.

ADNOTATIONES.

1. FOrmulas plures pro gubernio ſpirituali, & temporali dirigendo conſcripſerunt Latina lingua, Laurent. Peir. *in Formular.* Barboſ. *poſt tract. de Offic. & Poteſt. Epiſcop.* Tambur. *de jur. Abbat.* & Pelizar. *de Monialibus*: Quos tamen quoad Latinum ſermonem ſequi nolui: quia cum penè omnes huiuſmodi licentiæ ſubiici debeant oculis Abbatiſſarum, aliarumvè perſonarum, quæ Latinam linguam non callent, congruum mihi viſum non fuit, quod mens, & voluntas Superioris licentiam concedentis idiomate ipſis perſonis obſcuro, & ignoto demonſtretur, nè illis inobedientibus, vel formam in licentia præſcriptam aſpernantibus ignorantia Latini ſermonis excuſationem præbeat: Et hinc fit, quod decreta Synodalia Monialium gubernium, & reformationem tangentia Latino ſermone conſcripta, antequam eis tradantur vertuntur in maternam linguam.

2. *INERENDO ALLA LICENZA.* Puellæ educationis cauſa in Sanctimonialium Monaſteriis introduci ab Epiſcopo non poſſunt, niſi Sacræ Congregationis licentia ſuffultæ ſint, quas tamen exequi non debent, niſi adimpleantur conditiones in iiſdem licentiis expreſsæ, prout ſtatuit Sacr. Congreg. in Decreto generali emanato 17. Maii 1603. his verbis – *Nullatenus permittant Epiſcopi Puellas educationis cauſa in Sanctimonialium Monaſteria introduci, niſi Sacræ Congregationis licentia ſuffultas, eamque nullatenus exequi præſumant, niſi adimpletis ſequentibus conditionibus.*

3. Quod, ſi Epiſcopi conditiones præſcriptas non obſervant neſcio quomodò poſſint excuſari Puellas excepta conditione ætatis cæteris magna ex parte negle-

neglectis in Monaſteria introducendo: Et an inculpabiliter hæc permittant, viris probis,& cordatis dejudicandum remitto; Mihi enim videbatur, quod verba illa Decreti mox relati, ibi – *Nullatenus exequi præſumant, niſi adimpletis conditionibus*, tollerent abſolutè inferioribus poteſtatem aliter exequendi, & arbitrandi, niſi conſulta Sacra Congregatione.

4. *CAPITOLARMENTE CONGREGATE*. Conſenſus Monialium in receptione educandæ debet dari capitulariter, & per ſuffragia ſecreta, ut præſcribitur in licentia, nec ſtandum eſt ſimplici relationi Abbatiſſæ *Sac. Congreg. Episc. & Regul. in Amerina* 4. *Januarii* 1608. Pelizar. *de Monial. cap.* 5. *n.* 178.

Teſtimonialis Abbatiſſæ propoſitionis factæ.

F O R M U L A II.

IO ſottoſcritta in vigore della facoltà havuta da Monſignor Illuſtriſſimo noſtro Veſcovo (ò Vicario Generale) havendo ſotto il giorno d'hoggi propoſto alle Monache di queſto Monaſtero Capitolarmente congregate nel luogo ſolito del Capitolo la Zitella N. per Educanda, atteſto anche con mio giuramento, ch'è ſtata accettata con Voti ſecreti favorevoli . . . . contrarii . . . e così riferiſco colla preſente ſottoſcritta di mia propria mano, e ſigillata col ſigillo del Monaſtero queſto dì . . .

N. Abbadeſſa del Monaſtero N. mano propria.

Loco ✠ Sigilli.

Si autem Puella habuit omnia Vota favorabilia dicat – *Et atteſto, ch'è ſtata accettata con tutti i Voti ſegreti favorevoli:* Si verò excluſa – *Atteſto anche con mio giuramento, ch'è ſtata eſcluſa con Voti ſegreti contrarii . . . favorevoli . . . .*

Licentiæ recipiendi Educandam.

F O R M U L A III.

S U M M A R I U M.

1 *ALimenta Educandarum ſunt ſolvenda in pecunia numerata, etiam ex juris diſpoſitione.*

2 *Ex inobſervantia conditionum præſcriptarum deſtruitur bonus ordo, & Regularis diſciplina turbatur.*

3 *Conditiones præſcriptæ à Sac. Congreg. debent repeti in licentia, quæ datur Abbatiſſæ, & de ratione.*

4 *Educandæ debent habere Magiſtram ſeparatam, & ab ea inſtrui in bonis moribus.*

5 *Educandæ debent habere locum,& lectū ſeparatum, aliàs non debent admitti.*

6 *Ubi non poſſunt recipi Puellæ ad habitum Religionis, neque recipi debent Educandæ.*

COnſtando à Noi per relatione in ſcritto della Rev. Madre N. Abbadeſſa del Monaſtero di S.N. che la Zitella N. d'anni . . . come per fede dell'età eſibita nella noſtra Cancellaria, è ſtata accettata dalle Monache di detto Monaſtero Capitolarmente congregate con Voti ſegreti per Educanda, e che habbia pagato anticipatamente gli alimenti per ſei meſi *in denari contanti*, e dato Sigurtà di pagarli per l'avvenire, fin tanto che ſtarà in detto Monaſtero, come dall'Inſtromēto rogato dal noſtro Cancelliere, in vigore della facoltà à Noi data dalla Sac. Cōgr. cōcediamo licenza alla detta Madre Abbadeſſa di poterla ricevere dentro il Monaſtero per Educatione, *colle ſeguenti conditioni cioè*. Che habiti in luogo ſeparato dalle Novizie, e Monache profeſſe, *ſotto la direzione, & ubbidienza* della Maeſtra depu-

deputata per l'Educande. Che conviva in commune ad un Pane, Vino, e pietanza coll'altre Educande, che gli verrà somminiſtrato dal Monaſtero. Che entri, e ſtia con Habito modeſto, e conveniente all'oneſtà Virginale ſola, e ſenza Serva. Che oſſervi le leggi della Clauſura, e del Parlatorio, alle quali ſono obligate le Monache. Che uſcendo dal Monaſtero una volta, non ſia più in quello ricevuta, ſenza nuova licenza della Sac. Congr. ſe non in caſo, che vi doveſſe rientrare per prender l'Habito della Religione. Che compita che havrà l'età di 25. anni debba uſcire dal Monaſtero, e ritornare alla propria Caſa, ſe non havrà ottenuta la permiſſione di reſtarvi dalla medema Sac. Congregatione. Che la preſente ſia conſervata dalla Madre Abbadeſſa. Dato, &c.

N. Veſcovo N. (ò Vic. Gener.)

N. Cancelliere.

ADNOTATIONES.

1 IN DENARI CONTANTI. Alimenta pro Educandis ſunt ſolvenda in pecunia numerata, tùm ex præſcripto licentiæ Sac. Congregationis, tùm ex juris diſpoſitione, & Doctorum Sententia, quam docent Tamb. Gav. & alii, quos refert, & ſequitur Pelizar. *de Monial. cap. 5. n.* 185. & quidem in tam congrua ſumma, & quantitate, ut juxta loci ubertatem, vel caritatem Monaſterium ab incommodo, quod indè recipit aliqua utilitate ſublevetur.

2. Verum hodiè præſertim in Civitatibus, & locis Montanis, hæc conditio, quæ ex præcipuis (nè dicam principalis) eſt, ex connivenzia Epiſcoporum, & Superioriſſarum pretextu paupertatis Familiarum non obſervatur: quia vel nulla, vel exigua pecuniæ ſumma ſoluta, datur parva quantitas Frumenti, & Vini, quæ vix victui Educandæ correſpondet: Magiſtra eſt Amita, vel Amica, lectus eſt cum una ex his communis, & ita non ſolum Decreta Sac. Congr. eluduntur, ſed Monaſteria ſervitute hac gratis gravantur, & quod pejus eſt ipſa Regularis diſciplina, mirè turbatur, & crudeli commiſeratione, tùm Epiſcoporum, tùm Abbatiſſarum, & aliorum Superiorum omnis bonus ordo confunditur, & deſtruitur.

3. *COLLE SEGUENTI CONDITIONI.* In licentia, quæ datur ab Epiſcopo pro receptione Educandæ repetuntur conditiones, quæ continentur in impreſſa Sac. Congr. quia cum hæc remaneat apud Acta, debent ſubiici oculis Abbatiſſæ, nè de illis ignorantiam valeat allegare, nec de oblivione excuſari.

4. *SOTTO LA DIRETTIONE, ET UBBIDIENZA.* Laudabilis inſtitutio Educandi Puellas in Monaſteriis Monialium emanavit à Sede Apoſtolica, ad hoc ut Virgines probis moribus, necnon virtutibus, & exemplis inſtruerentur, & ad Religionem afficerentur: Et etiam ut ſi Conjugalem ſtatum poſt Educationem eligerent, in timore Domini jam imbutæ, maiorem erga prolem, & miſericordiæ opera curam haberent: Orationique, & frequentationi Sacramentorum, prout eſſent edoctæ, etiam in ſæculo incumberent.

5. Undè Epiſcopi in Viſitatione Monialium, quæ Educandas recipiunt ſedulo inquirere debent, an conditiones, quibus hæ admittuntur ſerventur; etſi quos abuſus vigere reperiat, tollere non omittat, nè finis fruſtetur: Etſi ob anguſtiam Monaſterii locum ſeparatum, capacem, & aptum, in quo unaquæque Educanda in ſuo lecto ſeparato dormire queat, non adeſſe conſpexerit, licentias pro Educandis de novo introducendis non exequatur, & quoad iam introductas ſtatim certioret Sac. Congreg. prout diſponunt Decreta *in Aretina 8. Februarii 1594. in Meſſanen. 24. Januar. 1595. & in S. Severini 16. Jan. 1615.*

6. Item animadvertant, quod in illis Monaſteriis, in quibus viget prohibitio eiuſdem Sac. Congregationis admittendi Puellas ad Habitum Religionis, cenſetur etiam prohibitum eas admittere ad Educationem, ut reſpondit *ipſa Sac. Congreg. in Camerinen 28. Martii 1588. & in Neapolitana 30. Septembris 1695.*

Li-

Licentiæ proponendi Puellam ad Habitum.

FORMULA IV.

CONcediamo licenza alla Rev. Madre N. Abbadeſſa del Monaſtero N. di proporre alle ſue Monache Capitolarmente Congregate la Zitella N. che deſidera d'eſſere ammeſſa al Noviziato, & abito della Religione in eſſo Monaſtero eſſendo di già ſtata da Noi (ò dal Vicario Generale) ſentita, & eſaminata, e di ciò che ſeguirà nello Scrutinio de' Voti ſecreti, e ſarà riſoluto ne dia à Noi relatione ſottoſcritta di ſua mano, e ſigillata col ſigillo del Monaſterio. Dato &c.

N. Veſcovo (ò Vic. Gen. N.)

N. Cancelliere Veſcovale.

Atteſtationis Magiſtræ Educandarum de exercitiis Spiritualibus peractis.

FORMULA V.

SUMMARIUM.

1 *Puellæ recipiendæ ad habitum Religionis, debent ſe exercere per decem dies in exercitatione ſpirituali.*
2 *Exercitantibus debet dari methodus, & modus orandi præſcribi.*
3 *In receptione ad Habitum de neceſſitate exigitur conſenſus recipientis, & Capituli Monialium.*

IO ſottoſcritta atteſto con mio giuramento, che la Zitella N. la quale deſidera d'eſſere ammeſſa al Noviziato della noſtra Religione in queſto Monaſtero, *per dieci giorni continui* hà fatto ſotto la mia direzzione, ſecondo l'ordine dato da Monſignor N. Veſcovo, *e mettodo preſcritto* dal Padre Confeſſore Ordinario del Monaſtero, con edificatione, & eſattezza gli Eſercitii Spirituali. Et in fede &c. Dato &c.

N. Maeſtra deputata per l'Educande del Monaſtero N.

ADNOTATIONES.

1. PER DIECI GIORNI CONTINVI. Exercitatio rerum Spiritualium, debet fieri à Puellis ſtatum Religionis amplecti volentibus per decem dies continuos tàm ante ſuſceptionem Habitus, quàm ante Profeſſionem, proùt juſſit in ævum maximus Innoc. XI. *litt. Encyclicis Sac. Congr. 9. Octobris 1682.*

2. E METODO PRESCRITTO. Debet enim exercitantibus dari methodus, & modus præſcribi, quo fructuosè exercitia Spiritualia abſolvantur, vel ab ipſomet Epiſcopo, vel Confeſſario Monaſterii, qui ea, quæ pertinent ad obſervantiam Votorum ſolemnium, & Regularis diſciplinæ, ſuaviter, & fortiter per puncta diecim diſtributa inſinuabit. Item exercitantem edoctam reddere curabit in Myſteriis Fidei, & de modo mentaliter orandi, quem docet Divus Franciſcus Saleſius, qui facilis eſt, & planus; ad hoc ut viam, quam ingreditur Religionis, Paſ-

ſionem

ſionem D. N. Jeſu Chriſti, noviſſimaque hominis meditando, fæliciter currat, & Bravium accipiat.

3. Et hic nota, quod in receptione ad Habitum, ita de neceſſitate exigitur conſenſus utriuſque, ſcilicet ſuſcipientis, & Capituli Monialium, ut Novitiatus [illegible] dicatur inceptus, niſi ambo prius in ſuſceptione conſenſerint, adeout habitus geſtatio, sivè conſenſus ſolius Abbatiſſæ non ſit ſufficiens ad inducendam profeſſionem tacitam, Navar. *conſ.* 26. *num.* 27. *de Regul.* Donat. *de Regul. tom.* 2. *tract.* 9. *de Novit. recept. qu.* 2. & *tom.* 4. *tract.* 9. *qu.* 10. Paſſer. *de ſtat. hom. tom.* 3 *qu* 189. *inſpect.* 1. [illegible] *ubi gloſ. de Regul. in* 6. *cap. Ex noſcitur de his, quæ ſunt à Prælat.* Ricc. *in prax. par.* 4. *reſ.* 244. *per tot.*

Teſtimonialis Abbatiſſæ acceptationis ad Habitum.

F O R M U L A VI.

IO ſottoſcritta in vigore della licenza ottenuta da Monſignor N. noſtro Veſcovo, havendo ſotto il giorno d'hoggi propoſto alle Monache di queſto Monaſtero Capitolarmente congregate nel luogo ſolito del Capitolo la Zitella N. per Novizia, atteſto con mio giuramento, ch'è ſtata accettata con Voti favorevoli ſecreti.... contrarii.... *(ſi verò habuit omnia Vota favorabilia, vel fuit excluſa, ſe contineat, ut dixi in Formula acceptationis Educandæ)* e così riferiſco colla preſente ſottoſcritta di mia propria mano, e ſigillata col ſigillo del Monaſtero queſto di....

N. Abbadeſſa del Monaſtero N. mano propria.

Loco ✠ Sigilli.

Licentiæ recipiendi ad Habitum.

F O R M U L A VII.

S U M M A R I U M.

1 *EXploratio voluntatis ſuſcipere volentium Habitum Religionis eſt res gravis.*

2 *Diligentia Epiſcopi utenda in exploranda libera voluntate Puellæ ſuſcipere volentis Habitum Religionis.*

3 *Puellæ minoris* 15. *annorum non poſſunt recipi ad habitum Religionis, & nu.* 4. 5. & 6.

7 *Dotis depoſitum debet eſſe effectivum non confeſſionatum, aliàs Epiſcopus teneretur de proprio.*

8 *Moniales præter Dotem, poſſunt eleemoſynaliter, ac etiam pro pactum recipere à noviter ingreſſura, aliquid pro Sacriſtia, ſeù Infirmaria, & n.* 9.

10 *Dos Monialis Supranumerariæ ſolvi debet in quantitate duplicata, & reijcitur Merces, n.* 11.

12 *Monialis tranſlata præter Dotem defert ad Monaſterium ad quod, etiam alia bona, ſi quæ habet.*

13 *Dos Novitiæ, quæ deceſſit ante annum probationis completum revertitur ad hæredes: ſecùs ſi deceſſit anno completo, profeſſione emiſſa in articulo mortis in manibus Abbatiſſæ, n.* 14.

COnſtãdo à Noi per relatione in ſcritto della Madre N. Abbadeſſa del Monaſtero N. che la Zitella N. è ſtata accettata per Voti ſecreti dalle Monache Capitolarmente congregate per Novizia in detto Monaſtero, e della Madre N. Maeſtra dell'Educande, ch'eſſa N. habbia fatto gli Eſercitii Spirituali per dieci giorni continui, & havendo Noi *in luogo libero* diligentemente *eſplorata la volontà* della medeſima, e quella trovata (per quanto col humano intendimento ſi può giu-

giudicare) eſſer pia, e libera, e ſpontaneamente diſpoſta ad abbracciare lo ſtato della Religione, e riconoſciuto concorrere in eſſa i requiſiti canonici, e della Regola, l' età legitima *di quindeci anni* compiti, & *il depoſito effetivo* dell' elemoſina Dotale dovuta al Monaſtero, quando ſarà ſeguita la profeſſione ſecondo *la taſſa ordinaria*, come per inſtrumento à Noi eſibito: Perciò concediamo licenza alla detta madre Abbadeſſa d' ammetterla in detto Monaſtero all'Habito della Religione, e compito ch' havrà il Noviziato, dovrà per vn meſe avanti, eſſere à Noi notificato dalla madre Abbadeſſa acciò poſſa venirſi all' atto della Profeſſione, ſotto le pene preſcritte dal Sac. Conc. di Trento. Vogliamo, che nella funzione da farſi in prender l' Habito s' oſſervino gli ordini altre volte dati, e la preſente *ſi conſervi* nell' Archivio del Monaſtero. Dato &c.

N. Veſcovo (ò Vic. Gen.)

N. Cancelliere Veſcovale.

ADNOTATIONES.

1. I*N LVOGO LIBERO ESPLORATA LA VOLONTA'* De importantia hujus clauſulæ, jam dixi in adnotationibus Formulæ deputationis Vicarii Generalis: Sed quia agitur de re gravi, non piget hoc unum addere in praxi pro Epiſcoporum notitia & cautheia, ut quantum poſſibile erit, malum ſi fortè adſit, inducendi ſcilicet Virgines, vi, minis, dolo, frande, & fallaciis ad ſuſcipiendum Habitum Religionis, ab eorum Diœceſibus elimineтur.

2. Nempè quod Epiſcopus, ut delibera voluntate Monachandæ certior fiat, debeat ordinare Abbatiſſæ, quod Monialibus Capitulariter congregatis pro receptione Puellæ ad Habitum, antequam Vota tradant legatur voce intelligibili vernacula lingua traductum, Decretum *Conc. Trid. cap. 18. ſeſſ. 25. de Regul.* & poſtmodum eadem Abbatiſſa in relatione Capituli jam habiti facienda teſtetur (prout in Formula infra ſubjicienda) de dicta lectura. Nam ſæpè verecundæ Puellæ ab ipſis Monialibus (quarum fucu, & blandimentis jugi pœna tortus flectitur animus, quia rogando cogit, qui rogat potenter, Felin. *in cap. 1. num. 2. & 3. de offic. Jud. deleg.*) malis artibus ad ſuſcipiendum Habitum inducuntur: Ex quarum ſi quæ ſit culpabilis, fortè lectura Decreti, & fulmine cenſurarum perterrita reſipiſcet, & piaculum manifeſtabit.

3. *DI QVINDICI ANNI COMPITI.* Puellæ in plena pubertate conſtitutæ ſcilicet, ætatis duodecim annorum, licèt jure communi inſpecto *in cap. 1 & 2. 21. qu. 2. cap. Ad noſtram, cap. ſignificatum de Reg. Clem. eos eod. tit.* non tantum ad Habitum, ſed etiam ad profeſſionem admitti poſſet, & quoad Habitum concedat *Trident. ſeſſ. 25. de Regul. cap. 17.* Nihilominus hodiè attento Decreto *Sacr. Congr. Epiſc. & Regul. emanato ſub die 23. Maii* 1659. & quod per extenſum referunt Nicol. *lucubr. can. lib. 3. tit. 31. de Regul. num. 34. verſ. Vndè*, & Paſſerin. *de ſtat. hom. tom. 3. quæſt. 189. num. 17.* & etiam in Libris Secretariæ originaliter vidi, non poſſunt admitti ad Habitum Religionis, niſi habeant ætatem completam quindecim annorum.

4. Et quantumvis nonnuli putaverint prædictum Decretum eſſe locale, nēpè pro Monaſteriis Monialium Neapolis, ad cuius Archiepiſcopum dirigitur, & poſtea pro Diœceſi Lucenſi, ad quam aſſerunt fuiſſe extenſum: Tamen horum opinio, nullo ſolido fulcitur fundamento: Tum quia in Decreto nulla fit reſtrictio explicita, neque virtualis ad Monaſteria Neapolis, ſed allegatur motivum ſolummodo prohibitionis, quod omnia Monaſteria univerſim complectitur, ibi – *affinche dopo l'anno della probatione poſſano profeſſare ſecondo che viene preſcritto dallo ſteſſo Concilio di Trento.*

5. Tum quia poſt publicationem prælibati Decreti praxis obtinuit pro omnibus Monaſteriis, & locis, ubique loco-

rum poſitis, recurrendi ad Sedem Apoſtolicam, quoties aliqua Puella bono ſpiritu ducta vult Habitum ſuſcipere Religionis ante dictam ætatem quindecim annorum, & Papa, cui preces porriguntur vel ipſe diſpenſat, vel ad arbitrium ejuſdem Congregat. remittit, quæ juxta meritum poſtulantium, & præſertim Nobilium gratiam concedit per octo, vel decem menſibus; & ſi non adſit remiſſio ſupplicis libelli facta per Papam, ſed gratia petita fuit Sac. Congregationi ſolet reſcribere — *pro gratia ſi Sanctiſſimo placuerit:* prout ita reſcripſit pro Nobili Puella. *Mantica Amerina ſub die* 18. *Novembris* 1695. ac in reformatione *Conſtitutionum Monialium Cotignolæ Faventin. Diœceſis* 8. *Octobris* 1699. *ſervari mandavit*.

6. Et propterea cautè legendi ſunt, Tamb. *de jur. Abbatiſſ. diſp.* 4. *quæſt.* 2. Pelìz. *de Monialib. cap.* 2. *nu.* 17. & 18. alique cum eis, qui diſpoſitionem juris communis ſectantes, Puellas ante ætatem quindecim annorum ad Habitum Religionis recipi poſſe firmant: quia nunc eorum opinio admitti tantum poterit in illis Religionibus, in quibus ſtatutum à Sede Apoſtolica approbatum vigeat, quod Puellæ receptæ ad Habitum per biennium in Noviciatu permaneant: Niſi iterum nova Sedis Apoſtolicæ declaratione fiat reditus ad jus commune.

7. *IL DEPOSITO EFFETTIVO*. Depoſitum Dotis debet eſſe effectivum, non autem fictitium, ſivè confeſſionatum (ut ſæpè fit) aliàs ſi depoſitum, ſequuta profeſſione, exigi non poſſet, & pecunia (quæ fortè realiter non fuit depoſita) integraliter Monaſterio non ſolveretur, Epiſcopus, ſi fictionis eſſet conſcius, teneretur de proprio, juxta Decreta *in Portugallen.* 6. *Junii* 1615. & *in Brunduſina* 15. *Januarii* 1616.

8. An autem præter Dotem ſit licitum aliquid aliud recipere pro Monachandis titulo eleemoſynæ: *Sacr. Congregat. Concilii in una Leodien. pro PP. Carmelitis Calceatis huic quæſito pro Maribus facto* 9. *Februr.* 1697. reſpondit — *ſervetur diſpoſitio juris*. De jure autem eſt, quod Religioſus, & Religioſa non poſſunt, nec debent pretio recipi in Monaſterium *cap. Quoniam* 40. *de Simon.* ubi Abb. *D. Thom.* 2. 2. *q.* 100. *art.* 3. *in reſp. ad* 4. Donat. *de Regul. tom.* 2. *par.* 2. *tr.* 1. *de reſcript. quæſt.* 16. & *tom.* 4. & *tract* 17. *de Dot. Monial. quæſt.* 8. Fagnan. *in cap. Non amplius num.* 24. & 25. *de inſtit.*

9. Verum in terminis Monialium, quod in receptione, aut tempore Profeſſionis aliquid eleemoſynaliter, etiam per pactum Sacriſtiæ, ſivè Infirmariæ Monaſterii applicandum recipi poſſit, declaravit *Sacr. Congregat. Epiſcop. in Vlyſſipon.* 5. *Novembris* 1616. Papæ oraculo ibi — *Sanctiſſimus D. N. cenſuit eleemoſynas, quæ per pactum Sacriſtiis, & Infirmariis Monaſteriorum Monialium dari ſolent non comprehendi in Decreto, quo propinarum ſolutio per Moniales dum ad Habitum, vel ad profeſſionem admittuntur fieri ſolita, interdicitur*.

10. *LA TASSA ORDINARIA*. Eleemoſyna Dotalis Monialis intra numerum debet eſſe in quantitate ſolita juxta Monaſterii legem: Si verò Monialis recipiatur ſupra numerum, pro qua exigitur licentia Sacr. Congregationis, tunc Dos ſolvi debet in quantitate duplicata, abſque labe ſimoniæ, ut firmat Gibell. *de Simon. quæſt.* 18. *num.* 13. & 14. Nicol. *in floſc. verb. Concurſus*, & præſcribuntur in Decreto generali Sacr. Congregat. per extenſum relato à Quara. *in Sum. Bull. verſic. Monaſteria Monialium, in fin. pagin. mihi* 351. *Sac. Congreg. Concil. in Cæſenat.* 18. *Auguſti* 1696. in qua fuit approbatum Decretum Synodi hoc idem præſcribentis.

11. Contra quam praxim, licet Bon. Merbeſ. *in Sum. tom.* 1. *qu.* 64. *per tot.* inſurgat, & pluribus fundamentis, rationibus, Bullis, & argumentis, conetur probare, & oſtendere, quod Dotes Monialium mediante pactione ſine labe Simoniæ recipi non poſſint: adhuc ſolutionem licitam probat univerſalis conſuetudo Italiæ, Hiſpaniæ, & aliarum Regionum, Decretis Sacrarium Congregationum Epiſcoporum, & Concilii ſæpiſſimè comprobata, quæ Merbeſio reprobato referuntur à Pignatel. *conſ.* 90. *per tot. tom.* 6. & *præſertim nu.* 21. & plenè probat pactionis juſtitiam Fagnan. *in cap. Non amplius num.* 24. *de inſt.* Georg. Polacc. *de paup. Regul.* §. 81.

12. Si autem ſermo ſit de dote Monialis tranſlatæ de licentia Sedis Apoſtolicæ,

Digitized by Google

ce, tunc præter ſolitam Dotem, deſert etiam ad Monaſterium ad quod alia bona, ſi quæ habet, relicta ſolummodo prima Dote Monaſterio à quo, ut ſequendo opinionem Card. de Luc. *de Regul. diſcurſ.* 39. *num.* 17. tenuit *Sac. Congreg. Epiſcop. referente Eminentiſſimo Card. Tanara in Hiſpalen. Tranſitus* 23. *Januarii* 1699. Quod eſt contra Nicol. *in floſc. verb. Tranſlatio num.* 19. & Donat. *prax. rer. Regul. par.* 2. *tract.* 5. *q.* 57. & *q.* 58. tenentes partes primi Monaſterii.

13. Et tandem, ſi quæſtio oriatur pro Dote Novitiæ, quæ deceſſit intra annum probationis: Tunc diſtinguendi ſunt actus: Si enim Novitia decederet non completo anno probationis. Dos debet reſtitui Conſanguineis hæredibus, non obſtante, quod in articulo mortis profeſſionem emiſerit, Donat. *in prax. rerum Regular. par.* 4. *tractat.* 10. *quæſt.* 21. Pignatell. *conſ.* 356. *tom.* 1. ubi ex Decreto Sac. Congregat. Concilii, ait quod ſi Novitia ab infirmitate convaluerit debet iterum profiteri, Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 3. *quæſt.* 189. *numer.* 172.

14. Si verò Novitia decederet anno probationis jam expleto, emiſſa in mortis articulo Profeſſione in manibus Abbatiſſæ, tunc Dos acquiritur Monaſterio, licèt Profeſsio emiſſa fuerit inſcio Ordinario; Quia nihil deficit ad ſubſtantiam validæ Profeſsionis, cum ſuperiorïſſa de per ſe ſola illam poſsit recipere, Donat. *dicta par.* 4. *tract.* 10. *quæſt.* 23. Pellizar. *de Monial. cap.* 9. *n.* 18.

Licentiæ proponendi Novitiam.

FORMULA VIII.

HAvendo Noi di nuovo eſplorata la volontà della Novitia N. al ſecolo N. e quella ritrovata libera, e coſtante nel propoſito d'abbracciare lo ſtato Religioſo, & eſſendo terminato l'anno della probatione, concediamo perciò licenza, anzi ordiniamo alla Madre N. Abbadeſſa del Monaſtero N. di proporre alle Monache capitolarmente congregate la detta Novizia per eſſere ammeſſa con voti ſegreti alla ſolenne Profeſſione, e vogliamo, che la medeſima Madre Abbadeſſa, con atteſtatione giurata, e ſottoſcritta di propria mano, e ſigillata col ſigillo del Monaſtero riferiſca à Noi ciò che nel Capitolo delle Monache ſarà riſoluto, e che conſervi la preſente. Dato, &c.

N. Veſcovo (ò Vic. Gen.) N.

N. Cancelliere Veſcovale.

Relationis Abbatiſſæ.

FORMULA IX.

IO ſottoſcritta in vigore della licenza, & ordine havuto da Monſignor Illuſtriſſimo noſtro Veſcovo N. (ò Vic. Generale) havendo ſotto il giorno d'oggi propoſto alle Monache di queſto Monaſtero Capitolarmente congregate nel luogo ſolito del Capitolo la Novitia N. chiamata nel ſecolo N. per eſſer ricevuta alla ſolenne profeſſione, *e letto loro prima dello ſcrutinio de' voti il c.* 18. *volgarizzato del Concilio di Trento della ſeſſ.* 25. *de regularib.* con voce intelligibile, atteſto con mio giuramento, ch'è ſtata accettata con voti ſegreti favorevoli . . . con-

trarii . . . . e coſì riferiſco colla preſente ſottoſcritta di mia propria mano, e ſigillata col ſigillo del Monaſtero queſto di . . . .

N. Abbadeſſa del Monaſtero N. mano propria.

Luogo ✠ del Sigillo.

Licentiæ emittendi Profeſſionem.

FORMULA X.

SUMMARIUM.

1 *Exercitia ſpiritualia debent renovari ante profeſſionem.*

Essendo Noi certificati per relatione in ſcritto della Madre Abbadeſſa del Monaſtero N. che la Novizia N. al ſecolo chiamata N. da Noi eſaminata, & approvata, ſia ſtata accettata Capitolarmente per voti ſegreti dalle Monache per dover profeſſare ſolennemente in detto Monaſtero, e per fede eſibita d'haver compita l'età d'anni ſedici, e per atteſtato della madre N. Maeſtra delle Novizie, che habbia per dieci giorni continui *fatti gli Eſercitij Spirituali*, concediamo licenza alla detta madre Abbadeſſa, che ſtando il P. N. Confeſſore (ò altro Deputato) nella Chieſa eſteriore alla feneſtrella della Communione, oſſervando gli ordini in tal funzione da Noi preſcritti, poſſa, e debba ricevere l'eſpreſſa, e ſolenne Profeſſione di detta Novizia N. e veſtirla dell'Habito da Monaca, e vogliamo, che ci faccia relatione in ſcritto del giorno, in cui d. N. havrà profeſſato, e che conſervi la preſente. Dato, &c.

N. Veſcovo (ò Vic. Generale N.)

N. Cancelliere Veſcovale.

ADNOTATIONES.

1 *FATTI GLI ESERCITII SPIRITUALI*. Sunt enim Exercitia Spiritualia repetenda majori cum fervore ante tempus Profeſſionis; & fides debet concipi prout in Formula V. ſupra poſita, mutato tantum nomine, & ſubſcriptione Magiſtræ Educandarum in Magiſtram Novitiarum; & nomine Puellæ N. in Novitiam N.

Relationis Abbatiſſæ

FORMULA XI.

SUMMARIUM.

1 *Relatio Abbatiſſæ de profeſſione emiſſa à Novitia non exigitur quoties emiſit in manibus Epiſcopi.*

2 *Profeſſio Monialium debet in libro adnotari cum expreſſione temporis, & ſubſcriptione profeſſæ.*

3 *Adducuntur formulæ deſcriptionis in libro regiſtrandæ n.4. 5. & 6.*

7 *Inſinuatur, quæ formula ſit aptior, & num. 8.*

9 *Quæ pertinent ad receptionem habitus, & profeſſionem Monialium debent diligenter adnotari.*

10 *Votum Clauſuræ continetur implicitè ſub voto obedientiæ.*

11 *Novitia admiſſa ad habitum Religionis, an habeat jus reclamandi ſi à Monialibus excludatur à profeſſione? afferuntur exempla n.12. & reſolvitur negativè n. 13.*

14 *Profeſſio non emittitur ſine licentia Epi-*

Digitized by Google

Epiſcopi in ſcriptis obtenta.
Profeſſio ſi emittatur in manibus Abbatiſſæ inſcio Ordinario eſt valida.
15 *Quid agere debeat Epiſcopus, ut Puellæ ad Habitum, & Novitiæ ad profeſſionem non admittantur eo inſcio.*
16 *Educandæ in Monaſteriis Regularibus ſubjectis, admitti poſſunt ſola licentia Superioris Regularis.*
17 *Epiſcopus in Monaſteriis Monialium Regularibus ſubjectis poteſt recognoſcere an pro Educandis ſerventur conditiones præſcriptæ.*
Epiſcopus, qui admittit Educandas in Clauſuram abſque licentia Sac. Cong. incurrit excommunicationem.

IO ſotto ſcritta in vigore della facoltà *datami* da Monſignor noſtro Veſcovo,(ò Vic. Gen.) atteſto con giuramento, che li ... del meſe di .... del corrente anno. .. la Novitia N. chiamata al ſecolo N. ſtando nella Chieſa eſteriore di queſto Monaſtero alla feneſtrella della Santiſſima Communione il Signor.... Deputato per la funzione, fece, & hà fatto nelle mie mani l'eſpreſſa, e ſolenne profeſſione ſecondo la forma preſcritta dalla noſtra Regola alla preſenza delle Madri N. & N. & è ſtata regiſtrata al libro à queſto effetto ritenuto in queſto Monaſtero, e così riferiſco queſto di...

N. Abbadeſſa del Monaſtero N. mano propria.

Luogo ✠ del Sigillo.

ADNOTATIONES.

1. DATAMI. Hæc relatio danda eſt quando Epiſcopus per ſe ipſum, vel per ſuum Vicarium Generalem functionem non facit, ſed Confeſſario, vel alteri committit: quando enim profeſſio emittitur in manibus Epiſcopi, vel Vicarii Generalis, tunc ſufficit, quod Abbatiſſa referat in libro Monaſterii functionem fuiſſe expletam ab uno eorum, & Cancellarius Curiæ hoc idem in Actis Monialium adnotare debebit.

2. *E STATA REGISTRATA.* Debet Epiſcopus ordinare, quod in unoquoque Monaſterio retineatur liber, in quo regiſtrentur Profeſſiones Monialium cum expreſſione diei, menſis, & anni, & ſubſcriptione Monialis Profeſſæ, & duarum Monialium tamquam Teſtes juxta diſpoſitionem Decretorum Clem. VIII. quæ per extenſum refert Don. *prax. rer. regul. par. 2. tract. 2. pag. mihi 152. & de profeſſ. ſolem. tract. 10. qu. 4. num. 5. & 6. pag. 231.* nec non juxtà diſpoſitionem Text. *in cap. Vidua 20. quæſt. 1.* ibi -- *ſcriptis profeſſionem faciat à ſe aut ſigno, aut ſubſcriptione notatam.* Exempla autem poſſunt eſſe ſequentia.

PRIMUM.

3. *Addi 8. Septembre 1702. giorno della Natività di Maria Vergine; Suor Roſa Celeſte al ſecolo chiamata Agneſe Nolfi, fece ſecondo la forma preſcritta dalla noſtra Regola la ſua ſolenne Profeſſione ſpontaneamente in mano di Suor Eleonora Berti Abbadeſſa di queſto Monaſtero, alla preſenza di Suor Colomba Amati, e di Suor Maria Eugenia Floridi. Fece la funzione alla feneſtrella della Communione il P. D. Benedetto Scorza Confeſſore Ordinario.*

Così è Io Suor Roſa Celeſte mano propria.

Io Suor Colomba Amati fui preſente come ſopra.

Io Suor Maria Eugenia Floridi fui preſente come ſopra.

Io Suor Chiara Lucidi Segretaria.

EXEMPLUM II.

4. *Queſto di 15. Ottobre 1702. giorno di Santa Tereſa, Suor Dorotea Agneſe, al ſecolo chiamata Catarina Adorni, hà promeſſo à Dio ſpontaneamente con voto ſolenne povertà, caſtità, & ubbidienza in mano della madre Maria Maddalena Foſchi Abbadeſſa di queſto Monaſtero, alla preſenza di Suor Agata Concetti, e di*

Suor Lidia Ameni, fece la funzione alla feneſtrella della Communione Monſignor Braſchi noſtro Veſcovo.

Così è Io Dorotea Agneſe mano propria.

Io Suor Agata Concetti fui preſente alla detta profeſſione mano propria.

Io Suor Lidia Ameni fui preſente alla detta profeſſione mano propria.

Suor Chiara Lucidi Segretaria.

EXEMPLUM III.

5. *Adì 10. Aprile 1703. terzo giorno di Paſqua di Reſurrezzione, Suor Elena Tereſa al ſecolo chiamata Eliſabetta Migliorati, hà fatto i ſuoi voti ſolenni ſpontaneamente di povertà, caſtità, ed ubbidienza in mano della madre Suor Fulgenza Caſtrucci Abbadeſſa di queſto monaſtero, & alla preſenza di Suor Dorotea, Fanelli, e di Suor Maria Felice Angeli. Fece la funzione alla feneſtrella della Communione il Sig. Abbate Gio: Domenico Pellegrini Vicario Generale, e per non ſapere detta Suor Elena Tereſa ſcrivere hà fatto il ſegno di Croce.*

Segno di ✠ di detta Suor Elena Tereſa Migliorati.

Io Suor Dorotea Fanelli fui preſente à quanto di ſopra.

Io Suor Maria Felice Angeli fui preſente à quanto di ſopra.

Suor Chiara Lucidi Segretaria.

EXEMPLUM IV.

6. *Io Suor Elena al ſecolo chiamata Margherita Torelli queſto dì 15. d' Agoſto 1702. giorno dedicato all' Aſſunzione di Maria ſempre Vergine, nelle mani della madre Suor Colomba Giuſti Abbadeſſa di queſto Monaſtero N. & avanti Monſignor Stefano Lanfranchi noſtro Veſcovo ho fatta la mia ſolenne profeſſione eſpreſſa ſpontaneamente ſecondo la forma preſcritta dalla Regola.*

Suor Elena Torelli mano propria.

Io Suor Giuſtina Mannelli fui preſente mano propria.

Io Suor Placida Corbelli fui preſente mano propria.

Suor Chiara Lucidi Segretaria.

7. Harum igitur formularum una deſcribenda erit profeſſio, quarum ultima fortè videtur magis apta: hanc enim approbavit Sac. Congregat. Epiſcop. & Regular. pro Monialibus Monaſterii S. Crucis Ordin. S. Claræ Civitatis Vigilien. occaſione confirmationis novarum Conſtitutionum à clar. me. Card. Petrucci de mandato eiuſdem Sac. Conſtitutionis reviſarum de menſe Martii 1694. Si autem ſcribere neſciat, tunc Monialis Secretaria illius nomine ſcribat, & ipſa profeſſa ſigno Crucis ſe ſubſcribat, ut in Formula III. ut ita ſervari præſcripſit in approbando novas Conſtitutiones Monialibus Cotignolæ Sac. Congr. 8. Octobris 1699. reviſore eodem Card. Petruccio.

8. Emiſſio verò votorum fit juxta uniuſcuiuſque Monaſterii Regulam, quæ ſivè ſit brevior, ſivè longior omnes in hoc conveniunt, ut ſcilicet paupertas, caſtitas, & obedientia promittatur.

9. Valdè autem intereſt, quod Profeſſiones Monialium in libro benè compacto in quo nil aliud adnotetur regiſtrentur modo ſuperius inſinuato; & quod omnes licentiæ Epiſcopi, & relationes Abbatiſſarum in ſcriptis ſemper dandæ cuſtodiantur: quia ex illarum defectu, & deperditione, ſæpè præjudicia & lites promanant, tùm circa validitatem profeſſionis, quæ ſolet impugnari prætextu non adhibitæ explorationis, & non liberæ voluntatis, carentiæ ætatis, clandeſtinatis, & nullitatis Capituli Monialium, ejuſque intempeſtivitate: Tum circa ſucceſſiones bonorum, delatas, vel non delatas Monaſteriis ex perſona Monialium, in caſu obitus tempore Novitiatus, vel profeſſionis ſecutæ, aut demum, non legitimæ renunciationis. Quibus præjudiciis occurrendo providus Epiſcopus mandet diligenter in Actis Curiæ, & libris Monaſterii reſpectivè ſervari, & adnotari.

10. Et hinc nota Primò quod votum perpetuæ Clauſuræ quamvis explicitè non emittatur, adhuc includitur ſub voto obedientiæ, ut reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regul. in Toletana* 19. *Aprilis* 1619.

11. Secundò, quod Profeſſio eſt ſpecies Contractus, qui non perficitur niſi con-

concurrat conſenſus utriuſque partis, nempè Monaſterii, & Profeſſuræ: Et ſic Novitia acceptata ad Habitum, ſi ad profeſſionem à Monialibus denuò Capitulariter non acceptetur, non habet jus reclamandi, quamquam ſine cauſa excluderetur, prout reſpondit *Sac. Congreg. in Hortana* 12. *Aprilis* 1619. in qua recurrente quadam Hortenſia Santilla Novitia Monaſterii S. Antonii, & petente ordinem dari Monialibus, ut ipſam admitterent ad profeſſionem, à qua ſine cauſa excludebatur, reſcriptum fuit — *Profeſſio eſt ſpecies Contractus, qui non perficitur niſi cum conſenſu utriuſque partis.*

12. Cum qua reſolutione concordat alia recentior *In Januen. 6. Martii* 1698. *referente Eminentiſſimo Cardinali Tanara*, in qua cum quædam Puella Thereſia Marchina poſt Annum expletum Novitiatus à majori parte Capituli Monialium Monaſterii S. Marthæ Januæ à Profeſſione excluſa remanſiſſet, & recurſum habuiſſet ad Sac. Congreg. ad hoc ut Moniales cogerentur ad illam acceptandam, ex motivo, quod poſt annum Novitiatus abſque gravi cauſa, (quæ non aderat) non poſſet ſine gravamine à Profeſſione excludi, & plures Authores ad hoc firmandum pro ſe adduceret.

Sac. Congreg. Partibus acriter informantibus reſpondit — *Deveniatur ad novum ſcrutinium, & quatenus Marchina habeat pro ſe ſaltem* 20. *ſuffragia, Archiepiſcopus auctoritate Sac. Congregationis, (facto verbo cum Sanctiſſimo) ſuppleat, ſi verò minora ſuffragia, quam triginta habuerit, idem Archiepiſcopus certioret Sacr. Congregationem.*

13. Ex qua declaratione infertur, quod in acceptatione Novitiæ ad profeſſionem, vel major pars Capituli Monialium prout juris eſt debet concurrere, vel Papa ſupplere; abſque eo quod Moniales teneantur, nec arctandæ ſint ad exprimendam cauſam rejectionis: quia cum Novitia Capitulariter per ſegreta ſuffragia admittatur ad Profeſſionem, vel rejiciatur, nulla eſt aſſignanda ratio admiſſionis, aut rejectionis, quia unaquæque ex Monialibus regulat proprium ſuffragium ſecundum conſcientiam, & ſic non habet locum ulterior quæſtio, ita reſpondendo contrariis firmat Paſqual. ad Lauret. de Franch. *par.* 2. *q.* 49. *n.* 4.

14. Tertiò, quod antequam Puella à Capitulo Monialium ad Habitum, vel Profeſſionem admittetur, debet Epiſcopus certiorari, ad hoc ut illius voluntas exploretur, & poſt explorationem licentia in ſcriptis obtineri, etiam pro Monaſteriis, quæ Regularibus ſubjiciuntur *Sac. Congreg. in Vicentina* 30. *Septembris* 1596. Verum ſi Moniales abſque Epiſcopi exploratione, & licentia, immò, & contra ejus mandatum expreſſum, Puellam ad Habitum, vel ad Profeſſionem acceptarent, & admitterent, & Profeſſio de facto in manibus Abbatiſſæ emitteretur eſſet valida, ut auctoritate Port. *par.* 1. *c.* 9. *n.* 8. firmat Donat. *prax. rer. regul. tom.* 4. *tract.* 12. *q.* 28. licet Abbatiſſa poſſet acriter puniri, & ab officio deponi.

15. Undè ad obviandum hominum malitiis, Epiſcopus cautè, & ſcitè agendo Edicto, aut Decreto Synodi (quod eſt firmius) ſtatuat, quod Puellæ, quæ Profeſſionem emittere cupiunt in quibuſvis Monaſteriis etiam Regularibus ſubjectis, neque ad Habitum, neque poſt annum probationis ad Profeſſionem à monialibus, aut Abbatiſſis, aliiſque Superioribus, recipiantur, nec admittantur, niſi per quindecim dies antè ipſe fuerit certioratus, & licentia in ſcriptis pro illarum acceptatione, & admiſſione obtineatur: & hoc cum clauſula *quod aliàs receptiones, & Profeſſiones irritæ, & nullæ ſint eo ipſo*: tunc etenim ſtante hac prohibitione munita clauſula irritante, ſi adhuc Puella aliqua ad Profeſſionem ab Abbatiſſa, & monialibus inſcio Epiſcopo reciperetur, nulliter agerent, ut admittit Donat. *loco citato dicta quæſt.* 28.

16. Quod in monaſteriis Regularibus ſubjectis obtenta licentia Sac Congr. recipi, & admitti poſſunt Educandæ abſque conſenſu Epiſcopi, & ſola licentia Superioris Regularis Pelizar. *de Monialib. cap.* 5. *ſeſſ.* 4. *num.* 178. & declaravit *Sac. Congr. Epiſcop & Regul. in Cremonen. Terræ Soncini* 1. *Septembris* 1690. licet aliquando Sac. Congregatio etiam in monaſteriis Regularibus ſubjectis executionem licentiæ Epiſcopo ſoleat committere.

X 4 17. Po-

17. Poterit tamen, & debebit in Viſitatione recognoſcere, an ſerventur conditiones præſcriptæ, vel potius vigeant abuſus, de quibus ſupra mentionem feci, & de omnibus Sac. Congregationem inſtructam reddere: animadvertendo, quod ſi reperiretur alicubi introducta aliqua Puella educationis gratia abſque licentia Sac. Congregationis, Superior, aut Epiſcopus, qui id permiſerit, eſſet incurſus excommunicationem, prout Sac. Congreg. monuit Archiepiſcopum Pragenſem 9. Aug. 1594. qui hoc attentaverat.

Alterius relationis Abbatiſſæ.

FORMULA XII.

SUMMARIUM.

1 *Acceptatio Puellarum ad Habitum Religionis pertinet liberè ad Moniales.*

2 *Moniales locum numerarium concedere debent Puellæ, quæ ætate idonea ſit, & cæteras qualitates requiſitas habeat, aliàs acceptatio nulla eſt.*

IO ſottoſcritta havendo ſotto queſto giorno convocato il Capitolo delle Monache di queſto Monaſtero nel luogo ſolito, e propoſto loro le inſtanze delle Zitelle N. N. & N. N. che deſiderano d'eſſere ammeſſe per Monache corali *nel luogo numerario* vacante per morte di Suor N. & eſſendoſi conſiderati i loro requiſiti, è ſtata accettata Capitolarmente con voti ſegreti la Zitella N. havendo ottenuto voti favorevoli . . . . contrarii . . . . & eſcluſa la Zitella N. con voti contrarii . . . . . favorevoli . . . . così riferiſco, & atteſto con mio giuramento queſto. . . .

N. Abbadeſſa del Monaſtero N. mano propria.

Loco ✠ Sigilli.

ADNOTATIONES.

1 *NEL LUOGO NUMERARIO*. Si enim adſint plures Puellæ, ſivè Educandæ, ſivè extra Monaſterium, quæ inſtent admitti ad Habitum Religionis in loco numerariæ Monialis defunctæ: vel ſibi concedi nominationem, & locum, quem fortè Moniales vigore alicujus legati concedere, & diſtribuere debent; tunc unam, vel plures admittere ſpectat ad Moniales liberè, & Epiſcopus præter voluntatis explorationem nil aliud facit, ut reſpondit *Sac. Congreg. Epiſcop. in Placentina 6. Febr. & in Hieracen. 8. Maii* 1615.

2. Verum eſt tamen, quod Moniales locum concedere debent illi Puellæ, quæ tunc, tempore realis, & veræ vacationis, ætate idonea ſit, & cæteras qualitates requiſitas habeat, alias promiſſio, & acceptatio irrita, & nulla eſt, prout ſtatuit Sac. Congr. Decreto generali, quod per extenſum refert Quarant. *in Sum. Bullar. verb. Monaſteria Monialium verſ. final.* & noviſſimè declaravit *in Camerin.* 10. *Junii* 1701. favore Puellæ Cimarellæ, ad excluſionem Puellæ Hipollitæ Ludovicæ de Juvenibus Terræ Matellicæ, non habentis requiſita, Monialibus Sanctiſſimæ Annunciationis, & partibus ejuſdem loci informantibus.

Licentiæ Renunciationis faciendæ.

FORMULA XIII.

SUMMARIUM.

1 *Pro validitate Renunciationis Novitiæ non exigitur præſentia, ſed Epiſcopi, ſeù Vicarii Generalis licentia.*

2 *Renunciatio bonorum Novitiæ non de-*

Digitized by Google

debet fieri niſi priùs per Ordinarium fuerit explorata voluntas ad cautelam.
3 *Renunciatio hujuſmodi debet ſtipulari per Cancellarium Epiſcopi de æquitate.*
4 *Monialis ubi adeſt ſtatutum excluſivum fœminarum non ſuccedit in hæreditate Clerici.*
5 *Renunciatio Novitiæ evaneſcit non ſecuta profeſſione, etiamſi fiat favore Monaſterii.*
Renunciatio bonorum, quæ fit per Novitiam per viam Teſtamenti firma remanet etiamſi non ſequatur profeſſio.

SI concede licenza alla Novitia N. nel Monaſtero delle Monache di S. N. al ſecolo chiamata N. di poter fare, volendo, dentro il termine di due meſi proſſimi precedenti alla ſua profeſſione la Renunzia de' proprii beni nel modo, e forma, che gli piacerà di fare ſecondo la diſpoſitione del Sagro Concilio di Trento *cap.16. de regul.* e vogliamo, che la preſente ſia inſerita nell'Inſtrumento della rinunzia *da ſtipularſi dal noſtro Cancelliere*. Dato, &c.

N. Veſcovo (ò Vicario Generale) N.

ADNOTATIONES.

1 SI *CONCEDE LICENZA.* Pro validitate Renunciationis à Novitia faciendæ non requiritur præſentia, & intereſſentia Epiſcopi, ſeu Vicarii Generalis, ſed ſufficit præceſſiſſe licentiam in ſcriptis unius eorum, prout plenè articulo diſcuſſo, declaravit *Sac. Congreg. Concilii in Mantuana* 12. *Februarii & 19 Auguſti* 1690. & ratio eſt, quia Concilium non exigit Ordinarii præſentiam, ſed licentiam tantum pro actus legalitate, & validitate: Immò Paſqual. *in ſuis q. moral. jurid.* 35. *n.* 2. tenet, quod pro validitate Renunciationis ſufficiat ſola licentia Vicarii pro Monialibus depntati: at de hac opinione tu dubita.

2. Eſt tamen verum, quod ad occurrendum fraudibus, & machinationibus, quibus ſæpè Puellæ circunveniuntur, non ſolum à Conſanguineis, ſed etiam ab ipſis Monialibus, ac etiam aliis extraneis Tutoribus, & Curatoribus, talis licentia in praxi concedi non deberet, niſi cum aliqua Cauſæ cognitione, hoc eſt explorata prius (ſemotis arbitris) voluntate Renunciantis, prout ita practicaſſe teſtatur doctus Præſul Sperell. *dec.* 16. *n.* 55. *& ſeqq.* à quo de anno 1670. primam Clericalem Tonſuram accepi.

3 *DA STIPULARSI DAL NOSTRO CANCELLIERE.* Cum Inſtrumentum hujuſmodi renunciationis cõſervari debeat in Actis Curiæ Epiſcopalis, ut jam dixi *in Adnot. ad form. Deputationis Cancellarii*; ratio, & æquitas etiam poſtulat, quod debeat rogitus fieri manu Officialis Curiæ; niſi ex aliqua rationabili, & prudentiali ratione Epiſcopus, ſivè Vicarius in aliquo caſu, vel loco ubi vigeret contraria Conſuetudo, etiam ab alio Notario cum obligatione deferendi Copiam publicam in Archivio Epiſcopali, ſtipulari permitteret.

4. Et hìc reminiſcaris, quod hodiè Monialis profeſſa etiam non facta bonorum renunciatione, non ſuccedit in bonis Parentum, Fratrum, Patruum, nec Conſanguineorum; ubi adeſt ſtatutum excluſivum fœminarum, non obſtante, quod agatur de hæreditate Clerici: propter Conſtitutionem Innoc. XI. qua tollitur quæſtio poteſtatis ſtatuentium circa perſonas Clericorum, & quæ reponitur in Appendice hujus operis.

5. Advertendum quoque eſt, quod Renunciatio facta per Novitiam, ſeu Novitium ad formam Concilii, evaneſcit, ſi Novitia moriatur antè emiſſam Profeſſionem, etiam ſi eſſet facta favore Monaſterii: quia Concilium vult, quod Renunciatio effectum non ſortiatur, niſi ſecuta profeſſione, ut advertit Paſſer. *de ſtat. hom. tom.* 3. *quæſt.* 189. *inſpect.* 8. *num.* 170. Unde ut Renunciatio firma ſit, etiam caſu mortis renunciantis, eveniẽte ante Profeſſionem, datur cautela, quod Renunciatio fiat per viam Teſtamenti, & ultimę voluntatis, ut inſinuat idem Auth. *ib. n. ſeqq.*

Li-

Licentiæ pro Syndicis.

FORMULA XIV.

SUMMARIUM.

1 *Jus eligendi Syndicos, & Officiales Monialium de jure pertinet ad Epiſcopum, jure autem ſpeciali ad laicos, vel Moniales.*

2 *Epiſcopus non debet auferre Monialibus, jus quod habent eligendi Officiales.*

3 *Neque laicis, qui jus miniſteriale habere poſſunt, & n. 4.*

5 *Negligentia Civium particularium non poteſt tollere privilegium Univerſitatis.*

6 *Officiales, & Syndici Monialium, non poſſunt ſe immiſcere niſi in rebus temporalibus.*

7 *Laici Adminiſtratores, aliique Officiales Monaſteriorum Monialium ſunt capaces juris nominandi, & præſentandi Puellas recipiendas ad Habitum Religionis.*

8 *Syndici, & alii Officiales Monialium durare non debent ultra triennium.*

9 *Ante triennium ſine cauſa non debent removeri, & afferuntur rationes.*

NOn potendo per Noi ſteſſi ſiccome vorreſſimo impedito dalle Cure del noſtro grave peſo Paſtorale aſſiſtere perſonalmente agl'intereſſi temporali del Monaſtero delle Monache di S. N. e volendo perciò provedere di perſone Idonee, che poſſano e debbano à quello ſopraintendere, e prenderne la protezzione, e la difeſa, confidati nell'integrità, zelo, e pietà delli Signori N. N. *gli eleggiamo, e deputiamo Sindici* e Curatori del detto Monaſtero *colle facoltà ſolite, e conſuete* per provedere *nelle coſe temporali ſolamente* ſecondo le occorrenze, oſſervando le diſpoſitioni Sinodali, e della Regola, e Conſtitutioni del Monaſtero, & accadendo coſa grave inſolita, non prendano riſolutione alcuna ſenza il noſtro Beneplacito, dandogli licenza di poter parlare all'Abbadeſſa, & altre Monache Officiali, per gli affari, e biſogni del Monaſtero alle Grate del Parlatorio in ogni tempo, e la preſente ſia regiſtrata dal noſtro Cancelliere al libro delle Deputationi, *e vaglia per* . . . . Dato, &c.

N. Veſcovo N.

N. Cancelliere Veſcovale.

ADNOTATIONES.

1 GLI ELEGGIAMO SINDICI. Jus eligendi Syndicos Procuratores, & Officiales Monaſteriorum Monialium jure Ordinario pertinet ad Epiſcopum: aliquando tamen vigore legis fundationis, vel etiam Conſuetudinis, aut Conſtitutionis ad Moniales; & aliquando vigore jurispatronatus, aut alterius conventionis etiam ad laicos.

2. Quatenus hoc jus ſpectet ad Moniales Epiſcopus ſinat eas ſuo jure uti, ſervata ſibi approbatione, & remotione ad formam Concilii Trid. & Decretorum Sac. Congreg. quæ refert Nicol. *in floſc. verb. Monaſterium num.* 9. quia libertas tales Officiales eligendi non eſt auferenda, neque ad certas perſonas coarctanda, quoties electio fiat de perſonis ætate, moribus, & experientia habilibus, ut declaravit *Sac. Congreg. Epiſc. in Surrentina* 31. *Januarii*, & 12. *Maii* 1617. & *in Januen.* 12. *Junii* 1693. *referente clar. mem. Card. Petruc.*

3. Si verò electio, & deputatio ad laicos pertineret, Epiſcopus non debet, neque poteſt talem deputationem reſpuere, quamvis ſic Deputatis Incumberet redditum Monaſterii adminiſtratio, ſed contentus maneat habere ſuperintendentiam jux-

juxta diſpoſitionem Concilii *cap.* 8. & 9. *ſeſſ.* 22. *de reform.* & nullo modo innovet adminiſtrationem impediendo; cum enim agatur de jure honorifico miniſteriali, & providentiali, nulla adeſt deformitas, neque Canonum repugnantia, quin laici poſſint illud habere, retinere, & exercere, juxta originalem doctrinam Archid. *in cap. benè* 17. *quæſt.* 7 *Januen prax.cap.* 40. *num.* 2. quos refert, & ſequitur Card. de Luc. *in Miſcell. diſc.* 35 *num.* 11.

4. Et ita in puncto reſpondit *Sacr. Cong. Epiſcop. in Surrentina* 4. *Novembris* 1698. *referente eodem Cardinali*, in qua prætendente Archiepiſcopo nominationem Deputatorum Monaſterii monialium Sanctiſſimæ Trinitatis per Magiſtratum Civitatis (ad quem jus nominandi ſpectabat) factam, non admittere, eoſque ad libitum removere, ac adminiſtrationem redditùum eis impedire, & prohibere, partibus auditis prodiit reſcriptum — *Nominationem Deputatorum faciendam eſſe à novo Syndico Civitatis, & electis competere adminiſtrationem cum ſuperintendentia Archiepiſcopi ad formam Concilii cap.* 8. & 9. *ſeſſ.* 22.

5. Nec moram faciat In eo, quod nominatio ab Univerſitate facienda fortè fuerit per plures annos prætermiſſa, & quod tàm laici, quàm moniales acquieverint Deputationibus ab Ordinariis pro tempore de illis iure ordinario factis. Quoniam cum ius iſtud ſivè privilegium ſit Univerſitatis per negligentiam, & acquieſcentiam particularium Civium, non poterit illi auferre talem prærogativam, quam quoties volet vindicabit, ut reſpondit Rot. *in Majoricen. indultorum* 11. *Aprilis* 1639. *coram Merlin. impreſ. apud* Dian. *part.* 6 *tract.* 8. *pag. mihi* 210. & de qua meminit R P. D. Zaul. *in proœm. obſerv. ad ſtat. Favent. num.* 47. his verbis — *inſuper cum hujuſmodi Indultum conceſſum fuerit univerſo corpori Civium, quemadmodum expreſſus conſenſus particularium non potuiſſet præjudicare ipſi Corpori univerſali, ita multo minus tacitus conſenſus elicitus ex illa acquieſcentia poterit auferre beneficium ejuſdem Indulti ab aliis Civibus, quibus competebat, nec illis præjudicare, ut egregie animadvertendo reſpondit* Rot. *in Majoricen. Indultorum* 11. *Aprilis* 1639. *§. ex alio etiam capite*; *Adeo ut ipſis Civibus permittatur tàm in petitorio, quàm in poſſeſſorio nomine Communitatis agere, eorumque jura vindicare &c. & deciſ.* 637. *num.* 16. & 17. *coram eodem Merlino*.

6. *NELLE COSE TEMPORALI SOLAMENTE*. Regulariter loquendo Syndici, & alii quocunque nomine Officiales laici deputati, non poſſunt ſe immiſcere niſi in rebus tantum temporalibus, ut reſcripſit. *Sacr. Congreg. in Cremonen.* 28. *Martii* 1596 Attamen non ſemel ex iure reſervato in fundatione, Indulto, aut Teſtatoris diſpoſitione, poſſunt habere, & de facto habent ius nominandi Puellas, ut recipiantur ad Habitum, & profeſſionem, abſque eo quod poſſit illis opponi incapacitas, eo quia talis nominatio ſapiat ſpiritualitatem.

7. Quia aliud eſt receptio ad Habitum & ad Profeſſionem, aliud eſt nominatio, & præſentatio; nam cum hæc ultima non tribuat electæ ius irrevocabile, ſed tantum revocabile arbitrio eligere, & acceptare debentium, iure reſidet etiam apud laicos, ut probant Tondut. *quæſt. benefic. par.* 1. *cap.* 17. *ſub num.* 11. Nicol. *in floſc. verb. Habitus nu.* 19. & ita declaravit quoque *Sacr Congreg. referente eodem Card. Petruccio in Mutinen.* 21. *Julii* 1690. & *in Camerinen.* 6. *Febr.* 1699. *proponente Eminentiſſimo Card. Acciajolo*, in quibus firmatur, quod laici debent manuteneri in iure, ſi quod habeant nominandi, & præſentandi Virgines ad Profeſſionem, & loca vacantia recipiendas, ſalva tamen acceptatione liberè per Capitulum Monialium facienda.

8. *E VAGLIA PER...* Syndici, ſivè Officiales Deputati Monaſteriorum durare debent per triennium, & non ultra *Sacr. Congregat. in Orien.* 30. *Julii* 1615. Immò ſi Epiſcopus animadvertat, non eſſe utiles, parumque propenſos, & diligentes ſervitio, etiam durante triennio poterit eos removere, ſicuti Sac. Congr. per litteras ſub datum 12 Maii 1617 (quas authenticas vidi) reſpondit Archiepiſcopo Surrentino.

9. Veruntamen ſi velit Epiſcopus antè præfinitum tempus Officiales removere prudenter id agat, & cum cauſa gravi:

Quia

Digitized by Google

Quia remotus ab officio præſumitur remotus propter delictum, & culpam, & ideò maximum dedecus eſt ab eo removeri *cap. 7. diſt. 56.* Et cum honor ſit adminiſtrare, & dedecus removeri *l. Teſtam. 51. ff. de manumiſſ. Teſtam. ubi gloſſ. verb. negocio*, ſequitur, quod peccetur contra iuſtitiam ſi quis ab officio ab alio, quam Epiſcopo collato, depellatur ſine magna cauſa.

Licentiæ ingreſſus in Clauſuram pro Factore.

FORMULA XV.

SUMMARIUM.

1 *QUi habet jus deputandi Officiales Monialiū, non tenetur plures pro uno officio ſimultaneè præſentare, ſed unum tantū donec Epiſcopus quieſcat.*

N. Veſcovo (ò Vic. Gener.)

COncediamo licenza da durare per.... *à N. Fattore Deputato* per il Monaſtero delle Monache di S. N. di poter entrare per coſe preciſamente neceſſarie, e non altrimente dentro la Clauſura di detto Monaſtero, dopo levato il Sole, e dato il ſegno della Campanella, & accompagnato da due Monache Anziane deputate: vada à drittura al luogo ove deve eſeguire l'opera ſua, dalla quale procuri di sbrigarſi con ſollecitudine: eſca ſempre prima del tramontar del Sole e non parli con altre Monache, e non porti ambaſciate, ò lettere, nè dentro nè fuori del Monaſtero, e prima di ſervirſi della preſente dia il giuramento nelle noſtre mani, ò del noſtro Vic. Gen. d'oſſervare le coſe premeſſe ſotto le pene à noſtro arbitrio. Dato &c.

N. Veſcovo N.) ò Vic. Generale)

ADNOTATIO.

1. FATTORE DEPUTATO. Si Monaſterium ſit exemptum poteſt quidem Epiſcopus, Factorem, Medicum, & alios Officiales (qui Clauſuram ingredi debent) ſibi præſentatos ex cauſis ſibi notis reſpuere, & licentiam denegare: at non poteſt exigere, quod Moniales, vel alii ad quos pertinet deputatio, plures ſimultaneè nominent; quia unum tantum prima, ſecunda, & tertia vice donec Epiſcopus quieſcat præſentare tenentur, ſic reſpondit *Sac. Congreg. Epiſc. in Piſana 10. Maii 1697. referente clar. me. Card. Petrucci.*

Licentiæ pro Villicis, & Colonis.

FORMULA XVI.

SUMMARIUM.

1 *VIllici cor habent ad verſandos ſulcos, & vigilia eorum in ſagina Vaccarum.*

2 *Licentia ingreſſus in Clauſuram, quomodo ſit danda Villicis, & Operariis neceſſariis:*

COncediamo licenza alle Madri *Abbadeſſa, Vicaria, e Camerlenga* del Monaſtero N. di poter introdurre nella Clauſura per le coſe neceſſarie, che non poſſano ſpedirſi dalle Monache nè dal Fattore, i Contadini, e Coloni del Monaſtero, cioè in occaſione, che porteranno Grano, Orzo, Vino, Legumi, Frutti, & altre robbe, che non poſſono introdurſi per le Rote, per riporle ne luoghi deſtinati, ſempre però coll'aſſiſtenza di due Monache anziane, avertendo di non farli trattenere più di quello, che comporta il biſogno, e di nō darli refezzione al-

cuna

Digitized by Google

cuna dentro il Monaſtero, nè occaſione di far colloquii colle Monache, ſe non di quanto richiede la neceſſità della facenda, purche però prima d'eſſere introdotti nella Clauſura la prima volta, habbiano dato negl'Atti della noſtra Cancellaria il giuramento d'oſſervare le ſudette conditioni, di non entrare prima del naſcere del Sole, e d'uſcire prima che tramonti, ſotto le pene à noſtro arbitrio, e la preſente vaglia per . . . .

N. Veſcovo (ò Vicario Generale) N.

ADNOTATIONES.

1 ABBADESSA, VICARIA, E CAMERLENGA. Licentia pro Villicis, & Colonis, dirigitur Superiorissæ, & aliis Officialibus Monaſterii, quia ita magis expedit: Cum enim Villici, & Coloni quotidiè mutentur, & cor habeant fixum ad verſandos ſulcos, & vigilia eorum in ſagina Vaccarum ſolum delectetur, ut dicit *Eccleſ.* 38. nolunt hanc curam obtinendi licentiam ſuſcipere, & ſi fortè ſcripto detur in craſtinum deperdita eſt.

2. Pro his igitur generaliter, & innominatim, pro Operariis verò videlicet Olitore, & Fabris, expreſſis nominibus ad tres, vel quatuor menſes licentiæ concedendæ ſunt, & conſcribendæ in libro ab Abbatiſſa retento, ac renovandæ bis, terque in anno, præſtito priùs ab omnibus ante primum ingreſſum juramento in Cancellaria Epiſcopali de ſervandis conditionibus in licentia contentis.

3. Formula autem licentiæ pro Olitore, & cæteris Fabris neceſſariis, erit eadem, quæ ſupra data jam fuit pro factore Urbano, quæ mutatis nominibus, arte, & occaſione Clauſuram ingrediendi poterit pro omnibus deſervire. Formula verò juramenti ab unoquoque præſtandi, deſcripta eſt *in tit. de juram. præſtand. Formul. IX.*

Licentiæ pro Medico, vel Chirurgo.

FORMULA XVII.

SUMMARIUM.

1 *Moniales debent habere ſolummodo in infirmitatibus Medicum Ordinarium.*

2 *Moniales ſi de licentia Epiſcopi utantur Medico Extraordinario, Medicinæ ſolvi debent à Monaſterio.*

3 *Cellæ Monialium diſtribui debent juxta ordinem antianitatis.*

TIbi N. Phyſico licentiam concedimus ad annum duraturam, ut juramento in actis noſtræ Curiæ priùs præſtito de ſervandis conditionibus; ſepta Monaſteriorum Monialium N. N. N. N. hujus Civitatis ingredi poſſis ad *curandas ægritudines*, & infirmitates Sanctimonialium, quæ in Infirmaria communi in lecto (vel ubi eà non fuerit, *in propria Cella*, aut Dormitorio) detentæ, ad Crates ſe conferre nequeunt; jurejurando te obſtringentes, ut omni honeſtate ſervata non te ingeras ullis aliis rebus, quam in iis, quæ artis tuæ præſcripto exiguntur: minuſque cum aliis Monialibus, Domicellis, ac fœminis in Monaſterio degentibus colloquaris; ſed duabus ætate provectioribus Monialibus ab Abbatiſſa deputandis comitatus, Campanulæ ſignò præcedente, ortoque jam Sole ingrediaris & ante occaſum (niſi aliud neceſſitas poſtulet) egrediaris, pœnis contra eos, qui Monialium Monaſteria ingrediuntur abſque licentia inflictis, ſi ſecus attentaveris, omninò ſubjiciendus. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

AD-

ADNOTATIONES.

1 **A** *D CURANDAS ÆGRITUDINES*. Ad curandas Monialium infirmitates, an plures Medici ad contentamentum earundem ſint concedendi, nec nè? *Sac. Cong. in una Cathacen. ſuper hoc interrogata 15. Februarii 1595.* ad quæſitum reſpondit — *Vi deve eſſere un Medico Ordinario per tutte le Monache, e non ſi deve ſuffrire, che ciaſcuna chiami il ſuo*: Et quod Medicus Extraordinarius non debeat concedi, niſi in aliqua gravi infirmitate firmant alia Decreta, quæ refert Nicol. *floſc. verb. Medicina n. 11*.

2. At ſi Epiſcopus ex aliqua rationabili, & honeſta cauſa Extraordinarium concederet, medicamina neceſſaria ab eodem ordinata ſolvenda erunt à Monaſterio, non autem à Monialibus, quæ opera Medici Extraordinarii uſæ fuerunt, ut reſpondit *Sac. Congr. Epiſc. in Comen. pro Monaſterio S. Margaritæ Terræ Lucani 11. Decembris 1699. proponente Eminentiſs. Colloredo*, in qua à nonnullis Monialibus prætendebatur, quod Medicamina præſcripta à Medico Extraordinario deberent ſolvi ſumptibus Monialium, quę utebantur illius opera.

3. *IN PROPRIA CELLA.* Cellæ Monialium ſunt diſtribuendæ juxta earundem antianitatem, ut præter antiquiora Decreta, quæ refert Pignat. *conſ. 66. n. 10. tom. 8.* iterum declaravit recenter *Sac. Congr. Epiſc. & Regul. in Urbinaten. 8. Februar. & in Januen. 5. Septembris 1692. & 3. Julii 1693. referentibus in prima clar. me. Card. Petruccio, & in ſecunda Eminentiſs. Card. de Judice*; In quibus aſſociatæ dormire nequaquam debent, ut Epiſcopum Parmen. monendo reſcripſit *Sac. Congreg. Epiſc. & Regul. 22. Maii 1615.*

Licentiæ pro Regularibus.

FORMULA XVIII.

SUMMARIUM.

1 *E* *Piſcopus poteſt ſuo arbitrio concedere, vel denegare licentiam Regularibus in primo, & ſecundo gradu conjunctis alloquendi Moniales.*

2. *Conditiones contentæ in hujuſmodi licentia ſunt de forma, nec poſſunt ſperni, & rejicitur Peltzar. n. 3.*

Regularis, qui eas non ſervat peccat mortaliter, & incurrit pœnas &c. ibi.

4. *Regulares alloquentes ſine licentia Moniales, non conſanguineas peccant mortaliter, quamvis loquantur de rebus licitis.*

5. *Regulares accedentes ad collocutoria ſine licentia poſſunt ab Epiſcopo coerceri, etiamſi acceſſus non ſit notorius.*

Immo, & carcerari ſi actu reperiantur in fragranti ibid.

6 *Neque licita eſt eis allocutio occaſionalis.*

C *Oncedimus licentiam* R. P. N. Ut die .... menſis .... *hora* .... poſſit accedere ad Collocutorium Monialium N. *ibique aſſiſtentibus N. Confeſſario Ordinario* earundem, *& Auſcultatricibus*, loqui cum Sorore N. ejus Conſanguinea in ſecundo gradu, ad ſummum *per duas horas*, *& non cum alia Moniali*, licentia hac alias minimè ei ſuffragatura. Hanc autem ipſam licentiam præfato Confeſſario tradi mandamus, qui illam apud ſe retineat, & in libro ad hoc parato in Cancellaria adnotetur: nulloque modo ipſi P. N. ſuffragetur ſi hoc anno quatuor vicibus ſimilem facultatem jam obtinuit ad alloquendum dictam Monialem. Sciatque demũ ſi non obſervet has omnes conditiones ſe pęnis in Decreto Sac. Cong. Epiſc. & Regul. juſſu, & approbatione Sixti V. de ann. 1590. emanato, & poſtmodum ab Urb. VIII. de ann. 1623. innovato contentis eo ipſo ſubjacere, & arbitrio Sac. Cong. *etiam ſeverius* puniendum, ac ſi nullam licentiam obtinuiſſet. Datum &c.

N. Epiſcopus (ſive Vic. Gen.) N.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

AD-

Digitized by Google

ADNOTATIONES.

1. CONCEDIAMO LICENZA. Eſt in facultate Epiſcopi licentiam hanc Regularibus concedere, vel denegare, ut valeant cum Monialibus in primo, & ſecundo conſanguinitatis conjunctis alloqui, ut patet ex Decreto Urbani VIII. quod per extenſum refert Tambur. *de jur. Abbatiſſ. diſp.* 26. *qu.* 3. *num.* 1. ibi — *Facultatem tribuerunt impoſterum locorum Ordinariis, ut quatenus ſibi viſum fuerit in Domino expedire licentiam concedere poſſint.*

2. *HORA ... IBIQUE ASSISTENTIBUS CONFESSARIO, ET AUSCULTATRICIBUS.* Et ſi conditiones hujuſmodi in licentia contentæ ſint de forma, à qua nec latum unguem recedi non poſſit, ut Decretum Urbani determinat his verbis -- *Non aliter, quam ſervata forma ad unguem infraſcripta, &c.* Nihilominus quia hæc prohibitio tangit Regulares, eorum Authores infauſto probabilitatis præſidio freti aſſerunt, quod horæ, dieique certæ determinatio, aſſiſtentia Auſcultatricium, & Confeſſarii (pro forma, ut jam dixi in Decreto præſcriptæ) ſint conditiones levioris momenti, ubique non ſervari, & quod tandem ex illarum omiſſione licentia non fiat irrita, ex quo (ut ipſi ajunt) forma in modico lædatur: Ità cum P. Diana (quem ſocium in hac laxa propoſitione ſibi aſſumit) & aliis aſſeclis docet Peliz. *de Monialib. c.* 10. *nu.* 20. *adv.* 3. *& ſeq.*

3. Falſa tamen, & malè ſonans eſt talis propoſitio, adeoùt meruerit pro ea, aliiſque in opere laxis propoſitionibus contentis Pelizar. ſubire cenſuram librorum proſcriptorum donec corrigatur. Quia Regularis, qui conditiones licentiæ non ſervat, & ſine aſſiſtentia Confeſſarii (etiam quia noluit aſſiſtere) & Auſcultatricium colloquitur, peccat mortaliter, & privationem vocis activæ, & paſſivæ ipſo facto incurrit, à qua rehabilitari non poteſt à ſuis Superioribus, quamvis non loquatur ad malum finem, & deciſum refert Nicol. *in floſc. verb. acceſſus num.* 1. 2 *&* 7.

4. *AD SUMMUM PER DUAS HORAS, ET NON CUM ALIA MONIALI.* Item iidem Regularium Authores etiam circa tempus, & perſonam Monialis ſyllogizant, docentque quod ad breve tempus etiam ſine licentia poſſint Religioſi accedere ad colloquendum cum Monialibus de rebus licitis; atque ſecluſis ſcandali, & mali finis circumſtantiis, urbanitatis gratia, etiam cum alia Moniali non conſanguinea abſque culpa, quos refert Tambur. *de jur. Abbatiſs. diſp.* 15. *qu.* 5. *num.* 4. & ſequitur Peliz. *ubi ſuprà advert.* 6. ſed hos iterum reprobavit *Sac. Congreg. Concilii publico Decreto* 11. *Maii* 1669. *per Clementem IX. approbatum, impreſſum apud* Chriſp. *de viſitat. par.* 1. §. 16. *poſt n.* 10. quo declaratum fuit tales Regulares ad praxim hujuſmodi doctrinam reducentes reos eſſe lethalis culpæ, quantumvis ad breve tempus colloquantur.

5. *SEVERIUS PUNIENDUM.* Regulares igitur, qui Decreta ſuper illorum acceſſu ad Moniales non ſervant, præter pœnas ſpirituales inflictas, poſſunt etiam aliis pœnis coerceri, & contra eos Epiſcopus per inquiſitionem procedere, quamvis acceſſus non ſit notorius, nec cum populi ſcandalo ſervata forma *Concilii ſeſſ.* 6 *cap.* 3. *de Reform. & ſeſſ.* 25. *cap.* 5. *de Regul.* & declaravit *Sac. eiuſdem Congreg. in reſponſione ad* 13. *dubium poſt Bullam Greg. XV. Inſcrutabili apud* Lauret. de Franch. *contr. par.* 1. *nu.* 554. & nuper *in Nocerina* 5. *Maii* 1696. Et ſi in actu colloquendi cum quibuſcumque Monialibus ſine licentia reperiantur, carcerantur, & ſuperioribus conſignantur, ut illos puniant, & de punitione Sac. Congregat. & ordinarium certiorent, ut mandavit *Sacr. Congr. Epiſcoporum, & Regularium in Faventina* 7. *Martii* 1617.

6. Neque eis ſine licentia, licita erit allocutio, quamvis occaſionalis, & quæ ex aliqua cauſa rationabili contingeret: Quidquid dixerint Diana, Pellizar, & alii Authores Regulares, quia illorum doctrina reiecta fuit per aliud Decretum *Sacr. Congreg. Concilii in Spoletana* 26. *Novembris* 1672. & iterùm declaratum, Regulares peccare mortaliter, ſi accedant abſque licentia, etiamſi ex rationabili cauſa; ut patet ex Decreto, quod datur per extenſum in Appendice hujus Operis.

Li-

Digitized by Google

Licentiæ pro Laicis ad colloquendum.

FORMULA XIX.

SUMMARIUM.

1 *Licentia alloquendi Moniales concedenda eſt cum conditione, quod debeant aſſiſtere Auſcultatrices.*

2 *Præter licentiam Ordinarii requiritur venia Abbatiſſæ.*

3 *Licentia alloquendi Moniales, non debet denegari conjunctis in primo, & ſecundo gradu, niſi tempore jejuniorum, & nu. 4.*

4 *Conſanguineis in primo, & ſecundo gradu conjunctis abutentibus licentia, poteſt licentia denegari.*

6 *Edicta Epiſcoporum prohibentia acceſſum ad collocutoria Monialium comprehendunt cæteros, & exemptos.*

7 *Publicatio Edictorum hujuſmodi fieri poteſt à ſolo Epiſcopo, etiam pro Monaſteriis Regularibus ſubjectis, quo quibus licentia alloquendi ſubſcribitur ab Epiſcopo, & Superiore conjunctim, & n. 8.*

9 *In Monaſteriis exemptis pro conjunctis in primo, & ſecundo gradu ſufficit licentia Superioris Prælati.*

SI concede licenza à N. d'andare al Monaſtero di S.N.& al Parlatorio publico parlare con Suor . . . *coll'aſſiſtenza delle Aſcoltatrici, e licenza della Madre Abbadeſſa*, purche non ſia in giorno di communione, nè in hora de' Divini Officii, *nè di Quadrageſima, nè d'avvento*, e la preſente reſti in mano della Superiora, e vaglia per, . . Dato &c.

N. Veſcovo N. (ò Vic. Gener.).

N. Cancelliere.

ADNOTATIONES.

1. *COLL'ASSISTENZA DELLE ASCOLTATRICI*: Hæc conditio apponitur in licentia, quia ità mandant Decreta generalia juſſu Clem. VIII: edita de anno 1603. nec omittendam monent Decreta generalia edita à *Sacr. Congr. Epiſcop. & Regul. pro reformatione Monaſteriorum Monialium Regni Neapolis de anno* 1592. *cap* 9. quæ per extenſum refert Quarant *in Summ. Bullar. verb. Monaſteria Monialium*, ac habetur injunctum in Decretis reformationis pro Monialibus Diœceſis Montis Faliſci apud Pignat. *conſ.* 85. *n.* 171. *tom.* 6. relatis: & omninò adhibendam eſſe colloudat modernus Epiſcopus Chriſp. *de Viſit. par.* 2. §. 42. *nu.* 60.

2. *E LICENZA DELLA MADRE ABBADESSA*. Quia præter licentiam Ordinarii, exigitur venia propriæ Abbatiſſæ pro obſervantia regulari, ut advertit Tambur. *de jur. Abbatiſs. diſp.* 26. *quæſt.* 2. *poſt num.* 3. & præſcribunt Decreta, ut ſuprà relata à Quarant. *dicto cap* 9.

3. *NE DI QUADRAGESIMA, NE D'AVVENTO*. Quamvis conjunctis in primo, & ſecundo gradu non poſſit, regulariter loquendo, licentia ab Epiſcopo denegari, etiamſi ſint Eccleſiaſtici, ut reſcripſit *Sacr. Congreg. Epiſcop. Eugubino* 16. *Septembris* 1596. & noviſſimè declaravit in Faven. *moderationis Edict.* 10. *Junii* 1695. *& in Trojana* 14. *Novembris* 1698. & ſequuta eſt *Sac. Congreg. Concilii Deputata pro moderatione Synodi Vigilien.* 20. *Maii* 1699 *in reſponſione ad* XXIII. Nihilominùs tempore Quadrageſimæ, & Adventus etiam his poteſt prohiberi, ut patet ex Decreto relato à Gavant. *verb. Monialium collocution.* 7. & admittũt Decreta mox relata.

4. Dixi regulariter loquendo; nàm datur aliquando caſus, in quo Epiſcopus juſtè denegat etiam coniunctis in primo, vel ſecundo gradu licentiam alloquendi, utpotè quia abutantur licentia: Tunc enim ſi abſque ea colloquerentur, non obſtante prohibitione, poſſent

ab

ab Epiſcopo puniri, ut declaravit *Sac. Congregat. Epiſcop. in Melphiten.* 23. *Januarii* 1693. in qua fuerunt validæ declaratæ cenſuræ latæ per Vicarium Capitularem contrà Canonicum Andreolam, qui contrà prohibitionem Edicti acceſſerat ad colloquendum ſine licentia cum Moniali Sorore germana.

5. At quia caſus hujuſmodi rarò continget, Epiſcopi in Edicto ſuper acceſſu ad Monialium collocutoria debent illos exceptuare, dando eis facultatem, quod ſemel, vel bis in menſe, exceptis temporibus prohibitis, poſſint alloqui abſque alia licentia cum Monialibus in primo, & ſecundo gradu conjunctis tantùm, & dummodò collocutorio, & licentia non abutantur, prout conceditur à Sacr. Congregatione in ſuprà allegatis Decretis.

6. Edicta autem, quibus prohibetur acceſſus ad collocutoria monialium comprehendit etiam exteros, & exemptos, qui ſi accedant ſine licentia Epiſcopi, aut illius Vicarii ad colloquendum poſſunt ab eodem puniri, quia delinquunt in ſuo Territorio, Nicol. *in floſc. verb. acceſſus numer.* 5.

7. Publicatio verò Edicti à ſolo Epiſcopo etiam pro Monaſteriis Regularibus ſubjectis fieri debet: Sicuti licentiæ conjunctim cum Superiori Regulari, cui Moniales ſubiiciuntur ſubſcribuntur; ità diſponentibus Decretis *Sacr. Congregat.* nempè in generali per viam legis *emanato* 24. *Auguſti* 1594. his verbis -- *Eſſendo le perſone Secolari più conoſciute da i loro Prelati Ordinarii, che dà Religioſi di qualſivoglia ordine, per abondare in cautela, queſti miei Signori qui della Congregatione hanno riſoluto, che per l'avvenire non ſi habbia d'ammettere perſona alcuna à parlare alle Monache, ne tampoco dentro la Clauſura d'eſſi Monaſterii ſoggetti à Regolari, ſenza licenza eſpreſſa in ſcritto degli Ordinarii de' luoghi, oltre à quella ſi dovrà perciò ottenere dalli Superiori Regolari, non oſtante qualunque legge, ſtatuto, ò conſuetudine di tempo immemorabile incontrario, con ordine che lo debba avertire la P. V. acciò lo ſignifichi al P. Generale, & à tutti li Provinciali, perche facciano oſſervare in ogni luogo conforme alla ſuddetta riſolutione, ſenza eccettione alcuna, onde non manchi d'eſeguire con ogni ſollecitudine, & il Signore la preſervi, Roma* 24. *Agoſto* 1594.

8. Et in alio edito *in Camerinen.* 7. *Martii* 1617. ſic eſtenſo -- *Sacr. Congregat. ut controverſiis, quæ inter Epiſcopum Camerinen. & Superiores Regulares exortæ ſunt finis imponatur, cenſuit, facultatem concedendi perſonis Sæcularibus licentiam alloquendi Moniales eiſdem Regularibus ſubjectas in Civitate quidē Camerinen. ad Epiſcopum, ſivè ejus Vicarium Generalem, ac Superiorem Regularem, cui Moniales ipſæ ſubjectæ ſunt conjunctim, itaut idem Epiſcopus, ſeù ejus Vicarius primo loco ſubſcribat; per Diœceſim verò non ad Vicarium Foraneum, ſed ab eodem Epiſcopo ad id deputando, necnon ad Superiorem Regularem, qui priori loco ſubſcribat conjunctim pariter ſpectare; idemque quoad licentiam eorum, quibus ordinariè ſepta Monaſteriorum earumdem Monialium ingredi neceſſe eſt, ſervandum eſſe, repentinis tamen caſibus extremæ neceſſitatis exceptis, in quibus licentia unius eorum ſubſcriptione roborata ſufficiat. Edicta verò, quibus perſonis Sæcularibus ad eadem Monaſteria Monialium acceſſus prohibetur ab Epiſcopo dumtaxat ſubſcribenda, & publicanda eſſe decrevit.* Quod & declaravit etiam *Sac. Congreg. Concil. in Hieracen. Viſitationis* 26. *Januarii* 1692. *in reſponſione ad* 13.

9. At ſi licentia alloquendi in Monaſteriis Regularibus ſubiectis eſſet danda coniunctis in primo, vel ſecundo gradu tunc ſufficeret ſubſcriptio Superioris Regularis, aut alterius Prælati, cui Moniales ſubiiciuntur, iuxtà declarationes *Sacr. Congregat. Epiſcop. & Regular.* quas refert Pignat. *conſil.* 85. *num.* 137. *& nu.* 202. *tom.* 6.

Licentiæ pro Famulis conſanguineorum, aliiſque perſonis.

FORMULA XX.

SUMMARIUM.

1 *Licentia pro Famulis, aliiſque perſonis neceſſitatem habentibus alloquendi cum Monialibus conceditur generalis.*

2 *Famuli, & Famulæ Monialium nullum habent privilegium ſumendi Sacramenta, neque Sepulturam eligendi in Eccleſia Monialium, ſed ſubjiciuntur Parocho, ſicut cæteri Parochiani.*

3 *An Moniales poſſint licitè retinere, & expedire livellos, adducuntur DD. Sententiæ, & n. 4. 5. & 6.*

SI concede licenza alle RR. Monache del Monaſtero N. che alla Rota, e Grate del Parlatorio commune, e coll'aſſiſtenza d'una delle Aſcoltatrici, poſſano quando ſaranno chiamate, (& eſſendo impedite di loro commiſſione le Portinare, e Rotare) parlare colle Serve, e Servitori de'loro Parenti in primo, e ſecondo grado, che porteranno à nome di quelli, elemoſine, ò doni in generale, e particolare.

Parimente ſi concede licenza alle Portinare, e Rotare di parlare nello ſteſſo luogo, per ſervitio del Monaſtero, quando gli occorrerà con il Fattore, *& altri Serventi* del Monaſtero.

Alla Maeſtra deputata ſovra i lavori del Monaſtero, coll'aſſiſtenza, come ſopra, di parlare col Mercante, ò perſona, che gli haverà commeſſi, & ordinati, quando la commiſſione non ſia ſoſpetta, ò finta.

Alla Priora, e Camerlenghe di parlare in aſenza della Madre Abbadeſſa, e con eſſa inſieme, al Procuratore, & Avvocato del Monaſtero per gl'intereſſi del medeſimo. ſicome *con i Debitori*, & Affittuarii del Monaſtero ſolamente, e vaglia per.... Dato &c.

N. Veſcovo (ò Vic. Gener.) N.

N. Cancelliere.

ADNOTATIONES.

1. *SI CONCEDE LICENZA.* Hæc licentia generalis pro Famulis conſanguineorum, aliiſque perſonis, quarum allocutio frequens, & inevitabilis eſt, debet unicuique Monaſterio ad tempus concedi pro ſerenitate conſcientiæ tum monialium, tum accedentium: Si quis autem eorum licentia abuteretur, tunc Epiſcopus utatur jure ſuo puniendo tranſgreſſores, Peliz. *de monial. c. 5 ſeſſ. 5. n.* 213.

2. *ET ALTRI SERVENTI DEL MONASTERO.* Famuli, Famulæque, quæ inſerviunt Monaſteriis monialium, quamvis exemptarum nullum habent privilegium, ſed ſicuti cæteri alii Parochiani tenentur implere ad præceptum Paſchale in Eccleſia Parochiali, in qua, alibi Sepultura non electa, debent quoque ſepeliri: Parochoque ſpectat eiſdem, dùm detinentur Infirmi, Sacramenta miniſtrare, & ad Sepulchrum eoſdem aſſociare, non autem ad Confeſſarium monialium, ut reſpondit *Sac Congr. Conc. in una Lodien.* 14. *Aprilis* 1685. *& in alia Spoletana* 19. *Aprilis* 1691. Inter Famulas monialium S. Matthæi Congregationis Lateranen. quæ habitabant in Domo extructa intrà Cortile, ſivè Atrium monaſterii, & Parochum S. Martini, intrà cujus Parochiæ limites monaſterium exiſtit.

3. *CON I DEBITORI.* Inter Debitores monaſterii connumerantur ii, qui

qui ſolvere tenentur livellos Monialibus particularibus, quia nomine Monaſterii retinentur, & exiguntur. An autem hos exigere, expendere, & in proprios uſus licitos convertere poſſint ipſæ Moniales, quarum nomine ſolvuntur? quæſtio eſt non modica inter Caſuiſtas, & Theologos Morales: Aliqui enim quos allegat, & ſequitur Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſcop. allegat.* 103. *num.* 11. *& ſuprà Conc. ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 2. *num.* 13. Suppoſita licentia ſuperioris tenent affirmativam, & his ſociatur Pelizar. *de Monial. cap.* 4. *n.* 3.

4. Alii verò articulum magis ſolidè examinando dicunt, quod ad hoc, ut Moniales poſſint licitè livellos retinere, & expendere, debent concurrere quinque conditiones, ſeù circumſtantiæ. Scilicèt prima, quod habeant dependenter à voluntate Superioris. Secunda, ut ſint paratæ peculium conſignare ad nutum ejuſdem Superioris. Tertia, ut pecunias convertant in licitos, & pios uſus & decentiam eorum ſtatus. Quarta, quod non ſit peculium ſuperfluum. Quinta, quod ſit penes Depoſitarium, ſic probant Donat. *prax. rer. Regul. tom.* 4. *tract.* 14. *de Vot. paupert. q.* 11. *& q.* 19. & alii cum eo.

5. Alii denique tenent, quod in illis monaſteriis, in quibus ſervatur vita communis, vel de facili ob abundantiam redditu um introduci, & ſervari poteſt, non liceat Monialibus livellos retinere, neque ad nutum Superioris, & hanc Sententiam tuetur Fagnan. *in cap. Monachi à num.* 59. *uſque ad fin. de ſtat. Monachorum*, cui Sententiæ ſubſcribo, quia in his ceſſat motivum carentiæ rerum ad vitam ſuſtentandam neceſſariarum, cujus intuitu, & reſpectu, uſus livellorum toleratur, tunc enim Moniales cum habeant omnia neceſſaria, ſi livellos exigerent, & expenderent, eſſent veræ proprietariæ, non obſtante Superioris diſpenſatione.

6. Cæterùm in aliis Monaſteriis, in quibus ob carentiam redditu um vita communis non ſervatur, nec poteſt introduci, & indigentiis Monialium Monaſterium non ſupplet, nec ob ejus paupertatem ſupplere poteſt, theorica *Donati* pro ſecunda Sententia citati, poterit tutè practicari, & tolerari, prout tolerari poſſe declaravit *Sac. Congreg. in una Cæſenaten.* pro monaſterio S. Claræ illius Civitatis, reſcribendo *ſub die* 12. *Martii* 1693. *in obſequium Card. Denkoff*, tunc Epiſcopi vitam communem deſiderantis *Ad mentem*: *referente Eminentiſſimo Card. Acciajolo*, & mens fuit, quod circa vitam perfectè communem nihil eſſet innovandum: Illud enim impoſſibile dicitur, quod commodè fieri non poteſt, Gloſ. *in cap. Catinenſis Eccleſiæ verb. impoſſibile diſt.* 61. & illud poſſumus, quod commodè poſſumus Fagnan. *in cap. Ad audientiam n.* 2. *de Eccleſ. ædific.* & fuſius dicam *in Appendice ad Conſtit. Clem. VIII.*

Licentiæ pro celebratione feſtivitatis S. Titularis.

FORMULA XXI.

SUMMARIUM.

1 *Licentia celebrandi feſtivitatem Sancti Titularis Eccleſiæ non poteſt, nec debet ab Epiſcopo prohiberi Monialibus, & n.* 2.

3 *Ornamenta Eccleſiæ non debent eſſe prophana.*

4 *Cantus figuratus Muſicorum exterorum prohibetur in Eccleſiis Monialium.*

5 *In Eccleſia debent cani Antiphonæ, & Verſicula Sacræ Scripturæ.*

6 *In Eccleſiis Monialium non debent miſceri Sacra prophanis, & afferuntur Decreta Apoſtolica, & n.* 7. *&* 8.

9 *Moniales non veniunt nomine Monachorum.*

SI concede licenza alla Madre N. Abbadeſſa, & altre Monache del Monaſtero N. di poter celebrare con ſolennità la Feſta *di S. N. Titulare* della loro Chieſa, che ſarà li.... con primi, e ſecondi Veſpri, e di ornare la Chieſa, e gli Altari con apparati, & ornamenti modeſti, divoti, e non profani, e di far

cantare la Meſſa ſolenne parata con Diacono, e Suddiacono, purche non vi ſia *canto figurato de' Muſichi*, mà ſolo canto fermo Gregoriano, e le Antifone, e Motetti, che ſi canteranno dalle Monache con Organo, ſiano *della Sacra Scrittura*, ò dell'Officio del Santo: Sicome di far celebrare in tal giorno in detta Chieſa quel numero di Meſſe baſſe, che ſarà ſufficiente per ſodisfare alla loro divotione, e del popolo: Non ſi ſparino però Mortaletti, Moſchetti, nè Archibugi. Non ſi diſtribuiſcano fiori, nè mazzetti, e non ſi faccia in Chieſa, nè nel Parlatorio *coſa, che non convenga alla modeſtia, e pietà Religioſa:* E finalmente ordiniamo, che la funzione della mattina ſia terminata all'hora del mezzo giorno, & i primi, e ſecondi Veſpri prima del tramontar del Sole, ſotto le pene à noſtro arbitrio. Dato, &c.

N. Veſcovo (ò Vic. Gen.)

N. Cancelliere.

ADNOTATIONES.

1 D*I S. N. TITOLARE*. Pro celebranda feſtivitate Titularis Eccleſiæ monialium, ſufficit, quod licentia concedatur ab Epiſcopo oretenùs; non enim neceſſaria eſt ſcriptura. At quia Ordinarius ſcire debet, quæ permittenda ſunt, & quæ prohibenda, ideò ponitur hìc Formula in ſcriptis, cum Adnotationibus pro animi inſtructione.

2. Dies igitur Feſtus titularis quoties modeſtè, & ſine abuſu celebretur non poteſt monialibus prohiberi, nè illum ſolemnizent, ut reſpondit *Sacr. Congr. Concilii in Hieracen. viſitationis 26 Januarii 1692. in reſponſione ad* 11.

3. *E NON PROFANI*. In ornandis Eccleſiis ſemper cavendum eſt, nè ornamenta, ſivè picturæ ſint prophana, ſed ſacra, ut diſponunt *Cæremon. Epiſc. lib.2. cap. 33. & Ritual. Roman. Biſs. Hierurg. litt. E. §.6. num.* 8.

4. *CANTO FIGURATO DI MUSICI*. Cantus figuratus exterorum Sæcularium non permittitur in Eccleſiis monialium, ità prohibentibus Decretis generalibus *Sacr. Congr. Epiſc. & Regul. ſub Gregor. XIII. editi Decreto* 20. quæ referuntur à Pignat. *conſ. 85. n.78. & 98. tom.* 6. aliiſque reſolutionibus ejuſdem Cong. poſterioribus apud Gavant. *Man. Epiſc. verb. Monialium communes leges in addit. num.* 6. Chriſpin. *de viſit. par.*2. § 42 *n.*28.

5. *SIANO DELLA SACRA SCRITTURA*. Quia hic modus orandi, & laudandi Deum extollit, & exaltat Eccleſia Catholica, nec à recta ratione eſt alienus; ſicut evenit quandò aliquid aliud cantu figurato canitur ad demulcendas aures potiùs, quam ad excitandam devotionem; tunc enim pervertitur finis inſtitutionis Sacræ pſalmodiæ ab Eccleſia ritè, & debitè volitæ, ut habetur *in Extravag. 1. de vit. & honeſt. Cler.* & jam dixi ſuprà ad *Formul.8. n.18. tit. de Edict.*

6. *COSA, CHE NON CONVENGA ALLA MODESTIA, E PIETÀ RELIGIOSA*. Quippè non decet Virginibus Deo Sacris, commemorationem Sanctorum celebrantibus prophanis actionibus Divinas miſcere: Et ideò Papa Alexander VII. omnia hæc, quæ hìc in Formula fieri prohibentur, vetuit ſua Conſtitutione monialibus Urbis, quæ impreſſa legitur in Bullar. novo *tom.6. conſtit. 40. ſub pœnis Superioriſſis ſuſpenſionis ab officio*, aliiſque monialibus, & Officialibus contravenientibus privationis vocis activæ, & paſſivæ ipſo facto incurrendis.

7. Quod, & rigidiùs innovavit Sac. Congreg. Epiſcop. juſſu ſan. mem. Innocent. XI. pro monialibus Neapolis, reſcribendo illius Archiepiſcopo Cardinali Caracciolo, prout ſequitur — *Sino ſotto li 22. Gennaro 1677. la Santità di N. S. ordinò à V. E. che in ſuo nome, e con l'autorità, che à tal' effetto ſe li communicava, non permetteſſe, mà eſpreſſamente probibiſſe il fare inviti nelle Chieſe, e funzioni*

dè

de Regolari, e di Monache, anco eſenti di qualſivoglia ſpecie d'eſenzione, quantunque ampla, ſpeciale, e privilegiata, ſenza eccettione alcuna di perſone di qualunque ſtato, grado, e dignità, benche foſſe neceſſario di farne ſpecial menzione; E che le medeſime Chieſe ſi doveſſero chiudere affatto all' Ave Maria, & anco per qualche ſpatio di tempo avanti, in modo, che dopo l'Ave Maria non vi ſia ingreſſo, ò dimora di qualunque perſona ſotto pena di ſcommunica latę Sententiæ ipſo facto incurrenda reſervata à Sua Santità, & à V. E. ſolamente, ſiche niun privilegio, ò facoltà quantunque amplo, & ampliſſimo, e degno di ſpecial menzione ſuffragaſſe: Et anco a' Superiori Regolari dell' uno, e dell'altro ſeſſo, della privation: dell' officio, e della voce attiva, e paſſiva, con facoltà ancora di porre l'interdetto delle medeſime Chieſe, e di prendere altre proviſioni, che all' E. V. pareſſero opportune. E perche hora alcuni Regolari ſotto frivoli preteſti pretendono di non eſſer compreſi nella ſudetta proibitione, Sua Santità rinovando la medeſima, circa l'invito de' Secolari nell'accennate funzioni, e rivocando qualſivoglia Indulto conceſſo à qualſivoglia ordine, benche eſente di qualſivoglia eſenzione, mi hà comandato di ſcrivere à V. E. che contro li Trasgreſſori ſi compiaccia di procedere alle pene contenute nella predetta lettera delli 22. Gennaro 1677. lo ſignifico à V. E. e le bacio per fine umilmente le mai. Roma 20. Settembre 1683. Vmiliſſ. & affettionatiſſ. Servitore G. Card. Carpegna. B. Panciatichi Secretario.

8. Quatenùs verò Moniales etiam exemptæ prohibitionem Epiſcopi contemnerent, nec alio modo ad obediendum diſponi poſſent, utique earum Eccleſia interdicto ſubiici valeret, ut eadem *Sacr. Congregat. Epiſcop.* reſpondit *in Neapolitana 21. Junii 1697. referente Card. Cavallerino*, cuius Cauſæ Dubia ſic proponebantur.

I. An Eminentiſſ. Archiepiſcopus poſſit ſubjicere interdicto Eccleſiam Monialium Prælato Regulari ſubjectarum?

II. An Prælatus Regularis poſſit apponere interdictum Eccleſiæ Monialium ſibi ſubjectarum, & quatenùs negativè.

III. An Prælatus Regularis dicatur uſurpaſſe juriſdictionem Epiſcop.?

IV. An poſſit per Ordinarium declarari incurſum in Cenſuras?

V. An, & quandò ſit puniendus Prælatus Regularis, & cæteri complices pro exceſſibus?

Sacra Congregatio &c. reſpondendum cenſuit, ut infrà videlicèt.

Ad primum; Affirmativè in caſu, de quo agitur.

Ad ſecundum; Interdictum appoſitum ab Abbate Sancti Petri ad Aram non ſuſtineri.

Ad reliqua verò Dubia juxtà mentem.

9. Et hic nota, quod Moniales non veniunt nomine Monachorum, nec gaudent privilegiis Monachis conceſſis, quamvis ſint eiuſdem ordinis, Rota *deciſ. 48. n. 8. coram Zarat.*

Admonitionis pro electione Abbatiſſæ.

FORMULA XXII.

SUMMARIUM.

1 *OFficium Abbatiſſatus in Italiæ eſt triennale.*
2 *Abbatiſſa eſt eligenda à Monialibus, & ab Epiſcopo confirmanda.*
3 *Epiſcopus in caſu diſcordiæ eligentium quomodò ſe gerere debeat, nu. 4.*
5 *Electio Abbatiſſæ facta à majori parte Capituli eſt Canonica.*
6 *Niſi aliud Conſtitutiones ordinis non diſponant.*
7 *Electio Abbatiſſæ poteſt fieri per compromiſſum, & inſpirationem.*
8 *Quomodò perficiatur electio Abbatiſſæ per viam acceſſus, & nu 9.*
10 *Abbatiſſa canonicè electa poteſt adminiſtrare ante obtentam confirmationem ab Epiſcopo.*
11 *Abbatiſſæ officium expirato triennio non poteſt ab Epiſcopo prorogari.*
Præſidentia terminato officio Abbatiſſæ datur ſeniori, ibid.
12 *Abbatiſſa confirmata pro ſecundo triennio ex gratia Sacr. Congreg. non*

Digitized by Google

poteſt à Monialibus iterum eligi ſine nova diſpenſatione.

13 *Monialis illegitima, an poſſit eligi in Abbatiſſam, referuntur Decreta oppoſita.*

14 *Suffragia Monialium nullo modo debent publicari, aliàs electio eſſet nulla.*

15 *Quælibet Monialis Choralis profeſſa, habet jus ſuffragandi in electione Abbatiſſæ.*

16 *Moniales Converſæ de conſuetudine admittuntur ad ſuffragandum.*

17 *Quæ ſint practicæ vetitæ in ſolicitandis vocibus.*

18 *Quæ dicantur Moniales ineligibiles ad officium Abbatiſſatus.*

19 *Moniales poſſunt validè voci renunciare.*

20 *Monialis, quæ voci renunciavit, poteſt re integra ante electionem Abbatiſſæ vocem reaſſumere, & debet ad votandum admitti.*

21 *Abbatiſſa non poteſt ſine peccato electioni renunciare, quoties æquè idonea, quæ eligi poſſit non adſit.*

22 *Renunciatio vocis quoties præjudicat bono communi non fit ſine culpa.*

23 *Mulier corrupta non poteſt eligi in Abbatiſſam ſine diſpenſatione Apoſtolica.*

24 *Epiſcopo, qui aſſerit publicato ſcrutinio electam fuiſſe A. non creditur, ſi Moniales dicant B.*

25 *Electio Abbatiſſæ eſt valida, licèt reperiantur in ſcrutinio plures ſchedulæ, quam ſint vocales, quando demptis ſuperfluis, remanet major pars.*

26 *Moniales eligentes indignam non privantur voce.*

27 *Vota Monialium dubia, vel conditionata nulla ſunt.*

28 *Vota Monialium quandò dicantur inutilia.*

29 *Epiſcopus ante Abbatiſſæ electionem poteſt Moniales præmonere, & de delictis paternaliter inquirere, & num. 30.*

Moniales tenentur delicta, quæ præjudicant bono Communitatis revelare, ibid.

31 *Minor pars Capituli numquam validè eligit, niſi in caſu quo major pars ſcienter eligeret indignam.*

32 *Electio, quæ caſſari debet vitio perſonæ electæ, non fit ſine citatione, ſi verò irritetur ob non ſervatam legem, proceditur ad novam electionem abſque citatione electæ.*

33 *Epiſcopus tamquam Preſes poteſt inquirere ſuper legitimatione vocalium.*

34 *Epiſcopus cognoſcit de defectibus electę antequam confirmationem concedat.*

Alle Reverende Madri del Monaſtero N.

ESendo terminato *il triennio* dell'Abbadeſſato della Rev. Madre N. e dovendoſi perciò venire *all'elezzione* della nuova Abbadeſſa di coteſto Monaſtero il giorno di... eſortiamo nel Signore tutte le Reverende Monache *Corali Profeſſe* à prepararſi à queſt' importante attione, con orationi, & opere ſante, acciochè S. D. M. inſpiri loro la perſona più atta à tal carica; e ſe mai (il che Dio non voglia) vi foſſe qualch' una, ò più di loro, che faceſſe *prattiche illecite, e maneggi vietati* dalla Regola, Conſtitutioni dell' ordine de' Sacri Canoni, e Conſtitutioni Apoſtoliche, per guadagnar Voti, e partito per ſe ſteſſa, ò per altre; ò pure vi foſſe alcuna, che per altra cauſa, e difetto ſi trovaſſe *incorſa nella ſcommunica, o nella privatione di voce attiva, e paſſiva*, chi di loro lo saprà, ò inteſo dire per fama dovrà per carità, e precetto di ſanta ubbidienza rivelarlo à noi, acciohe poſſiamo prima dell' elezzione *riconoſcere i voti legitimi, ed eſcludere le incapaci*. Volendo che la preſente ſia affiſſa alla porta del Coro. Dato &c.

N. Veſcovo N.

N. Cancelliere.

AD-

Digitized by Google

ADNOTATIONES.

1. IL *TRIENNIO*. Officium Abbatiſſatus intra Italiam juxta diſpoſitionem Bullæ Greg. XIII. *impreſſa in Bull. novo tom 2. in ordine la* 80. eſt triennale: Sed ex hoc non ſequitur, quod non poſſit eſſe annale, ſicuti ex legitima conſuetudine, aut Conſtitutione Monaſterii in aliquibus Provinciis adhuc ſervatur, ut reſpondit *Sacr. Congr. Epiſc. in Panormitana* 26. *Aprilis* 1594. *&* 18. *Septembris* 1595. *in Arianen.*

2. *ALL' ELEZZIONE*. Abbatiſſa eſt eligenda à Monialibus, & ab Epiſcopo confirmanda *cap Indemnitatibus de elect. in* 6. Paſqual. ad Laur. de Franch. *par.* 1. *num* 665. Lantuſch. *Theatr Regul. verb. Abbatiſſa*. Et quamvis Moniales in eligendo non concordent, adhuc nec Epiſcopus, nec alius Superior poteſt ſuffragium ferre Paſqual. & Lantuſch. *ibid.* Peliz. *de Monialibus cap* 10. *num* 106.

3. Sed in caſu diſcordiæ debet Superior prefigere terminum, in quo Moniales concordent, quod ſi eo elapſo, adhuc non conveniant, tunc Ordinarius nominat Monialem habentem requiſita Concilii, quam judicaverit magis idoneam, & in Abbatiſſam eliget, ut docent mox citati, & ſequitur Tambur. *de jure Abbatiſſ. diſput.* 28. *quæſt.* 6. *num* 5. *Sacr. Congreg. Epiſcop. & Regul. in Melphit. Electionis Abbatiſſæ* 3 *Auguſti* 1696. in qua cum ob ſciſſuram ſuffragiorum duæ fuiſſent electæ, reſcripſit — *neutram electionem ſuſtineri, & Epiſcopus procedat ad novam canonicam electionem præfigendo terminum, & ad mentem:* Mens fuit, quod quatenus nova electio non fieret ſine ſciſſura ſuffragiorum, ut antea, Epiſcopus eligeret Monialem ſibi beneviſam, excluſis electis in invalido ſcrutinio, referente Eminentiſſimo Card. de Abdua.

4. Si autem voto eſſent paria, deberet fieri novum ſcrutinium, & data paritate per duas vices, tunc præferenda, & gratificanda eſſet antiquior in profeſſione, ut deciſum refert Nicol. *in Floſc. verb. Electio num.* 12.

5. Electio autem Abbatiſſæ tunc de jure communi dicitur canonica, & valida quoties major pars Capituli Monialium concurrit, ut habetur *in cap. Quia propter de elect.* Paſqual. *ubi ſupra n.* 686. Peliz. *de Monial. dicto cap.* 10. *n.* 100. Donat *de Regul. tom.* 4. *tract.* 6. *de elect. Abbatiſſ. q.* 7 *n.* 2. *& ſeqq.* Paſſerin. *de elect. cap.* 4. *nu* 5. *Sacr. Congr. Epiſc. in Balneoregien.* 15. *Septembris, &* 24. *Novembris* 1690.

6. Niſi ageretur de electione Abbatiſſæ Ordinis Caſſinenſium, in quo ut canonica dicatur electio duæ ex tribus partibus ſuffragiorum debent concurrere, ut declaravit *Sacr. Congr. ſuper ſtatu Regularium* 3. *Decembris* 1676. *& Sacr. Congreg. Epiſc. in Januen.* 6. *Martii referente Eminentiſſimo Card. Tanara, &* 20. *Junii* 1698. *in Capuana proponente clar. me. Card. Petrucci*.

7. Notandum præterea eſt, quod licèt Concil. Trident. det formam eligendi per ſcrutinium, *ut in cap.* 6. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* non tamen per hoc cenſetur ablata Monialibus facultas procedendi ad electionem per compromiſſum, vel per inſpirationem, prout de jure poſſunt *cap. Cauſam & cap. indemnitatibus de elect. in* 6. Adeout etiam hodiè unanimi conſenſu poſſint in Epiſcopum, vel aliam perſonam Eccleſiaſticam quæ notitiam habeat Monialium compromittere, ut idoneam Abbatiſſam conſtituat: vel præſente Epiſcopo ſivè ejus Delegato pro electione facienda unanimi conſenſu, ac voce Abbatiſſam eligere, ut probat Pirhing. *in jus can. lib.* 1. *tit.* 6. *ſect.* 8. *§.* 7. *num.* 309. *in fin.*

8. Item quod electio Abbatiſſæ poteſt perfici per viam acceſſus, quando ex vi Conſtitutionum Ordinis, aut legitimæ Conſuetudinis, electio fieri debet à duabus ex tribus partibus Capituli: tunc etenim ſi aperto ſcrutinio electio non reperiatur concluſa, Moniales per acceſſum concurrere valent in eam, quæ habuit majorem partem Capituli, hoc eſt ultra medietatem ſuffragiorum, Paſſer. *de elect. cap* 4. *n.* 38. Pirhing. *in jus can. tom.* 1. *tit.* 6. *ſect* 8 *§.* 7. *num.* 411.

9. Si vero nulla ex Monialibus numerum ſuffragiorum ultra medietatem non habuiſſent, tunc per acceſſum electio validari, ſeu ratificari, ac perfici non poſſet, ut patet *ex Textu in cap. Indemnitatibus §. Sanè verſ. ſi autem de elect. in* 6.

ubi gloſ. & DD. Et ſic te monitum hic volo, quod electio per acceſſum validè perficitur, quando duæ ex tribus partibus in ſcrutinio debent concurrere, & non elegit, niſi major pars, non autem quando juxta juris communis diſpoſitionem ſola major elegit pars, nè deceptus mercaris reprehendi, ut accidit Vicario Generali Sanctæ Agathæ Gothorum, qui cum confirmaſſet Abbatiſſam electam, quæ in ſcrutinio majorem partem ſuffragiorum de jure requiſitam non habuerat, ſed per acceſſum *Sac. Cong. Epiſc.* 14. *Junii* 1697. dubio propoſito ſuper validitate electionis, & confirmationis, reſpondit — *deveniendum ad novam electionem Abbatiſſæ Præſidente Eminentiſſimo Metropolitano, vel ejus Delegato*.

10. Item quod concluſa electione, quamvis Abbatiſſa debeat ab Epiſcopo confirmari, & quamprimum publicari (niſi cauſæ urgentes contrarium non ſuadeant,) adhuc poteſt ante confirmationem adminiſtrare juxta diſpoſitionem citati *Text. in cap. Indemnitatibus §. Si qua verò de elect. in* 6. & declaravit *Sac. Cong. in Mazarien.* 18. *Martii* 1700. *referente Eminentiſſimo Card. Colloredo*.

11. Item quod expiratio triennio officium Abbatiſſæ non poteſt ab Epiſcopo prorogari, neque libertas electionis Monialibus impediri, nec eam ſub nomine Vicariæ gubernio præficere duraturæ uſque ad novam electionem: Quia tunc præſidentia etiam in caſum dimiſſionis officii uſque ad electionem novæ Abbatiſſæ datur ſeniori Tamb. *de jur. Abbatiſſ. diſp.* 30. *q.* 1. *num.* 12 *Sac. Congr. Epiſc. in Adrien.* 20. *Februarii* 1615. *& in dict. Mazarien. in reſponſione ad primum*.

12. Item quod Abbatiſſa confirmata pro ſecundo triennio ex gratia Sac. Congr. non poteſt iterum eligi à Monialibus ad tertium triennium ſine nova diſpenſatione: Quia gratia concedit quidem, quod de jure non poteſt haberi, ſed non alterat naturam rei conceſſæ, & ideò cum munus Abbatiſſarum de jure requirat expleto triennio vacationem ab officio, cum conceditur pro tempore, in quo non poteſt conferri, cenſetur conceſſum abſque alteratione ſuæ naturæ, & hanc ſententiam tenet Paſqual. *ad contr.* ad Franc. *par.* 1. *num.* 717. quam ſequuta eſt *Sac. Congr. Deputata ab Innoc. XII. pro cauſis Congregationis Caſſinenſium* 26. *Februarii* 1694. *in reſponſione ad quintum Dubium*, *contra* Peliz. *de Monial. cap.* 7. *num.* 47. qui opinatur quod poſſit talis Abbatiſſa à Monialibus denuò eligi pro tertio triennio abſque alia diſpenſatione.

13. Item, quod Monialis illegitima poteſt eligi in Abbatiſſam ſine ulla diſpenſatione, quia Bulla Sixti V. contra illegitimos emanata Moniales non comprehendit, ut pluries *Sac. Congreg.* reſpondit, & præcipuè *Vicario Cordub.* 20. *Octobr.* 1592. *Epiſcopo Spoletano* 3. *Januarii*, *Epiſcopo Catanien.* 21. *Martii*, *& Epiſcopo Cortonen.* 4. *Octobris* 1594. & contraria Decreta refert Nicol. *in floſc. verb. Abbatiſſa*, *quibus adhæret* Paſſer. *de elect. cap.* 40. *n* 43. & Donat. *prax. rer. Regul. tom.* 4. *tract.* 7. *q.* 37. *n.* 9. *& ſeqq.*

14. Item, quod vota Monialium in electione Abbatiſſæ ſivè ſcripto, ſivè oretenùs Epiſcopo, vel Deputato ſecretò dentur, nullo modo debent publicari, ſed ſecreta conſervari, aliàs ſi cum publicatione ſcrutinii ſimul nomina eligentium publicentur, aut in Decreto electionis deſcriberentur, electio erit nulla, quia non eſt amplius ſecreta contra formam *Conc. Trid. cap.* 6. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* Paſſer. *de elect. cap.* 17. *quæſt.* 3. *num.* 11. ubi ſic ait — *Vel ſi auditis ſecretò vocalibus, Scrutatores publicando ſcrutinium ſimul publicent nomina eligentium, vel ſi nomina deſcribantur in Decreto electionis, talis electio eſt nulla, quia non eſt ſecreta*, & idem confirmat *in n.* 32. *&* 34. & declaravit quoque *Sac. Congreg. in ſupradicta Melphit. electionis Abbatiſſæ* 3. *Auguſti* 1696.

15. CORALI PROFESSE. De jure communi quælibet Monialis Choralis ſtatim, ac Profeſſionem emiſit, poteſt, & debet in Abbatiſſæ electione Votum dare *cap. Indemnitatibus de elect. in ſexto*: Ex jure verò ſpeciali Regulæ, ſivè Conſtitutionis Monaſterii, non niſi poſt plures annos Profeſſionis vocem habent, & propterèa in hoc erunt ſervanda ſtatuta, & conſuetudines, juxtà diſpoſitionem *Conc. Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 7. Paſqual. ad Franc. *par.* 1. *n.* 667.

16. Et quamquam in electione Abbatiſ-

tiſſæ tùm ex conſuetudine, tùm ex ſpecialibus Conſtitutionibus, non niſi Chorales ad ſuffragium ferendum non admittantur; Nihilominus ubi vigeret conſuetudo admittendi etiam Converſas, hæ non poſſent rejici, & excludi, ſed deberent manuteneri in ſua poſſeſſione votandi, quia de jure communi ſunt legitimæ vocales, Peliz. *de Monial. cap.* 10. *num.* 89. Donat. *prax. rer. Regul. tom.* 4. *tract.* 7. *quæſt.* 2. Paſſer. *de elect. cap.* 40. *num.* 5. & noviſſimè bis declaravit *Sac. Congreg. Epiſcop. & Regul. in Barchinon.* 18. *Aprilis* 1698. *& in Ilerden.* 4. *Decembris* 1699. *in utraque referente clar. mem. Card. Petrucci.*

17. *PRATTICHE ILLECITE, E MANEGGI VIETATI.* Hoc eſt procurando voces pro ſe ipſa, ſivè mediatè, ſivè immediatè, vel pro alia incapaci, & indigna: Nàm ſe ipſam indignam facit Monialis, quæ pro ſui electione ità Vota ſollicitat, ut per doctrinam Abbat. *in cap. Per Inquiſitionem num.* 5. *de elect.* docet Paſſer. *de elect. cap.* 5. *quæſt.* 6. *num.* 75. Quæ autem precibus agit in procurandis ſuffragiis ad bonum finem, nimirùm ut ab electione excludat eam, quæ eſſet indigna, vel minùs digna, benè ageret, ut inquit ibidem Paſſerin. *num.* 78. & ideò dicitur in Formula, quod denunciandæ ſint Moniales, quæ procurant voces modo illicito; & à *Conſtitutione Clem. VIII. innibito, ac ab Urbano VIII. confirmata Conſtit.* 26. Bullar. *tom.* 4. & à jure damnato ſcilicet ſimoniaca datione, coactione, vel extorſione Gloſ. *eſt litteralis in cap. Indemnitatibus in §. Sanè verb. omni pravitate de elect. in ſexto.*

18. *SI TROVASSE INCORSA NELLA SCOMMUNICA.* Quælibet enim Monialis, quæ reperitur cenſura ligata eſt ineligibilis, ſicuti illa, quæ ſit privata voce, aut aliàs eſſet inhabilis, puta quia amens, ſolita inebriari, obſeſſa, illegitima, publicè pœnitentiata, infamis, infamia juris, vel facti, continuò infirma, non Profeſſa expreſsè, non habens ætatem, & alia requiſita Concilii, de quibus defectibus latè agit Paſſer. *de elect. cap.* 25. *per tot.* & in ſpecie de electione Abbatiſſæ *cap.* 40. *quæſt.* 3. *num.* 77. ubi quoad alias mox recenſitas inhabilitates præter cenſuras, & privationem vocis addicta in præfato *cap.* 25. ſe refert.

19. *O NELLA PRIVATIONE DI VOCE ATTIVA, E PASSIVA.* Moniales carere poſſunt voce, non ſolùm propter delictum ex vi Regulæ, & Conſtitutionis ordinis; ſed etiam vigore renunciationis factæ voci tàm activæ, quàm paſſivæ, quæ cum competat privato jure validè fieri poteſt Dian. *tract.* 1. *reſ.* 18. Donat. *de Regul tom.* 2. *tract.* 4. *quæſt.* 19 Tamb. *de jur. Abbatiſs. diſp.* 31. *quæſt.* 1. *num.* 4. Rot. *coram Ottbob. dec.* 115. *Sac. Congreg. Epiſcop. in Januen.* 26. *Novembris* 1688. *&* 23. *Januarii* 1690.

20. At Monialis, quæ renunciavit voci ſuæ, nedùm antequam renunciatio acceptetur à Capitulo, vel à Superiore, ſed etiam poſtquam acceptata fuit, poteſt pœnitere, & vocem reaſſumere, & debet admitti ad electionem, re adhùc integra, poſtquam ſuam reaſſumptionem Capitulo, vel Superiori notificavit; & hanc Sententiam contrà Sigiſmund. à Bonon. tenet Paſſerin. *de elect. cap.* 11. *quæſt.* 9. *per tot.* ubi *num.* 80. ait contrariam opinionem ſuſtineri poſſe in renunciatione vocis paſſivæ, quæ reſpicit bonum privatum electi, non autem in activa, quæ reſpicit bonum publicum.

21. Verùm Abbatiſſa canonicè electa, ſi habilem ſe exiſtimet, non poſſet ſine peccato electioni renunciare, ſed tenetur ad evitandum damnum Communitatis injunctum munus acceptare, ut dicit Tamb. *de jur. Abbatiſs. diſp.* 31. *quæſt.* 1. *num.* 1. quem ſequitur Peliz. *de Monial. cap.* 10. *n.* 114. quod præſertim verum puto, quoties æquè idonea, quæ eligatur, non adſit.

22. Item nota, quod licèt vera ſit concluſio ſuprà firmata, quod quis poſſit renunciare ſuo ſuffragio in electione: Hæc tamen concluſio fallit, quandò renunciatio præiudicaret bono communi, puta ſi ex eo, quod N. non daret ſuffragium eligeretur indignus, tunc enim talis renuncians peccaret mortaliter, ſi abſtineret à votando, & compelli immò debet, ut ſuffragetur: Silv. *verb. electio* 1. *quæſt.* 5. *circa fin. verſ. Sed intelligo.*

23. Item, quod nulla Mulier corrupta poteſt eligi in Abbatiſſam, ſeù Prioriſſam, niſi à Sede Apoſtolica diſpenſetur *c. Si quis omnem §. Novimus* 1. *q.* 7. *c. Juvencu-*

Digitized by Google

culas 20. *quæſt.* 1. *cap. Quomodo Virginibus*, ubi *gloſ.* 3. *quæſt.* 1. Georg. Polacc. *de Monial. tit. de elect. Abbatiſs. n.* 5. *Sac. Cong. Epiſcop. in Sarzan.* 15. *Julii* 1616.

24. Item, quod ſi facto, ac publicato ſcrutinio electionis Abbatiſſæ Moniales aſſerant elegiſſe A. Superior verò, qui præfuit dicat electam fuiſſe B. nemini ſtandum eſt, ſed iterùm audiendæ ſunt Moniales per perſonam non ſuſpectam, ut declaraſſe teſtatur *Sac. Congr. Lavor. var. lucubr. tom.* 1. *tit.* 4 *cap.* 24. *n.* 56.

25. Item, quod, ſi electio Abbatiſſæ fiat per Schedulas, & in aperitione ſcrutinii reperiantur plures Schedulæ, quàm ſint vocales, licèt actio ſit punibilis, adhùc electio valida erit, ſi demptis ſuperfluis remanet major pars *Sac. Cong. Epiſc. apud* Nicol. *in floſc. verb vox num.* 6. & *Sac. Congr. Conc. in Aquinat.* 23. *Auguſti* 1692.

26. Item licèt, quod eligentes ſcienter indignum priventur illa vice jure eligendi, & electio devolvatur ad Superiorem, ex traditis per Paſſer. *de elect. cap.* 29. *q.* 8. *n.* 72. & 78. hoc tamen fallit in Monialibus, quæ ſi eligerent indignam ſcienter, non priventur voce, ſecundum opinionem Paſſer. *de elect. cap* 40. *num.* 78. præſertim ſi hoc facerent ignorant r ſine malitia, aut conditionaliter.

27. Item advertendum, quod, ſi in ſcrutinio darentur ſuffragia dubia, ut ſi diceretur — Eligo Magdalenam, & Ciciliam vel — Eligo quam Soror Columba elegerit, non valerent ſicuti non valeret ſuffragium ſub conditione datum puta — Eligo [illegible]am, ſi hoc, vel tale fecerit, ut inq[illegible]t [illegible]ortel. *ver. eligere*, ac Georg. Polac. *de Monial. tit. de elect. Abbat. allegatus*.

28. Item, quod vota eſſent inutilia, & haberentur, ac ſi non eſſent de Capitulo, quando una, vel plures ex Monialibus ſuffragarentur Moniali non profeſſæ, vel non habenti ætatem requiſitam vel alicui alteri non de gremio, vel ſi miſiſſent in Urnam Schedulam albam, vel demùm, ſi egrederentur à loco Capituli jam ad electionem congregati, Sigiſmund. à Bonon. *de elect. par.* 1. *cap.* 4 *dub.* 20. *num.* 2. Paſſer. *de elect. cap.* 18. *num.* 24 per *Text. in cap. in electionibus* 2. *de elect.* nàm vota eligentium debent eſſe certa, determinata, pura, ſincera, & gratuita *cap. In nomine Domini diſt.* 23.

29. Item, quod non eſt in dubium revocandum, quin poſſit Epiſcopus ante electionem Abbatiſſæ Moniales præmonere, cum in generali tàm ex parte delictorum, quàm Monialium valeat inquirere, quia non eſt actus judicialis, ſed præambulum rectæ gubernationis ad validam electionem conſequendam: Immò per interrogationem ſpecialem ex parte delicti, de quo ſuſpicari veriſimiliter poteſt inquirit, cum non præcipiat, ut Judex, ſed poſtulat, ut Patri ſibi revelari ea, quæ tendunt ad bonum Communitatis, ad cujus damnum vitandum, tenentur Moniales illi delicta revelando obedire, etiamſi non ſint publica, nec præceſſerit infamia, quia bonum commune Religionis naturali jure præponderat bono privato alicujus ex illo *Joan.* 11. Quicquid ſit quando bonum Univerſitatis non læderetur.

30. Cumque igitur ſubornatio, quæ aliquando ſit verbis, aliquando muneribus, quæ dantur electricibus, ut eorum benevolentia, & gratia aucupetur vitiet electionem, & conventio de tali eligenda ſit illicita, & ſimoniaca, ut dixit Rot. *coram Seraph. deciſ.* 516. meritò Epiſcopus ad extirpandam ambitionem Sac. Canonibus exoſam, præcipit extraiudicialiter ſibi revelari tractatus à iure damnatos, ut diſciplina, & obſervantia Regularis ſalva conſiſtat.

31. Hoc unum inſuper advertere debet Epiſcopus, quod minor pars Capituli numquam validè eligit, niſi in caſu, quo malor pars ſcienter eligeret indignam, ut tradit Paſſer. *de elect. cap.* 19. *num.* 21. & *cap.* 31. *n.* 7 *Sac. Congreg. Epiſcop in Portugall.* 4. *Maii* 1694. Et ideò non conceditur confirmatio electæ, quæ non habuit maiorem partem ſuffragiorum reſpectu totius Capituli, Rot. *coram Coccin. deciſ.* 2082.

32. Quando autem electio eſſet caſſanda, ſeù annullanda vitio perſonæ electæ, tunc electa eſſet vocanda, & audienda; ſi verò eſſet irritanda ob non ſervatam legem, ſeù formam electionis, tunc proceditur ad novam abſque citatione electæ, ut diſtinguit Paſſer. *de elect. cap.* 33. *num.* 109. 155. & 164.

33. RI-

Digitized by Google

33. *RICONOSCERE I VOTI LEGITIMI, ED ESCLUDERE LE INCAPACI.* Cum Epiſcopus in electione Abbatiſſarum Monaſteriorum ipſi ſubjectorum tamquam Præſes, ſit Judex de iis, quæ pertinent ad directionem electionis, certum eſt, quod poteſt inquirere ſuper legitimatione vocalium ſaltem extrajudicialiter, ut poſſit malam, vel nullam electionem evitare, & nè contingat poſt ſecutam electionem opponi, vel excipi contra electrices, vel contra electam: Meliùs eſt enim nullitatem prævenire, quam poſt factam electionem illam infirmare, & electam dejicere, juxta commune dicterium, quo utuntur juriſtæ, quod turpius ejicitur, quam non admittitur hoſpes, apud Surd. *conſ.* 64. *n.* 7.

34. Hæc tamen velim accipias, quod Epiſcopus, hujuſmodi prævia extrajudiciali informatione procedere debeat ad electionem abbatiſſæ ad cauthelam, & ut Moniales ita monitæ ab illicitis abſtineant, & ad bonam electionem illas diſponat; non autem, quod hoc teneatur præmittere de jure, ac pro validitate electionis: Quia *Concil. Trid. cap.* 7. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* talem formam non præſcripſit, neque ejus commune *in cap. de Indemnitatibus de elect.* inquiſitionem hanc præcedere debere determinat: Sed ibi Papa mandat, quod tùm ex officio, tùm ad oppoſitionem partis de defectibus electæ cognoſcat antequam confirmationem concedat, ut *in §. ſi vero*, ibi -- *Si verò ad illam, quà à majori parte (ut præmittitur) eſt electa, noluerint aliæ accedere Moniales: Vel ſi acceſſerint non tot tamen, quod cum aliis prius in eam conſentientibus faciant duas partes: Tunc ſuper objectibus partis alterius, ſi qui fuerint, & ſuper aliis, quæ in tali negocio ſunt ex officio inquirenda plenè ſine ſtrepitu judicii, & figura per Superiorem inquiratur primitus antequam confirmetur eadem electio, vel etiam infirmetur.*

Deputationis Cappellani.

FORMULA XXIII.

SUMMARIUM.

1 *Sacerdos Regularis non debet inſervire pro Cappellano in Eccleſia Monialium, niſi in caſu magnæ penuriæ Sacerdotum Sæcularium.*

2 *Onus celebrationis Miſſarum injunctum Regularibus in Eccleſia Monialium transfertur ad eorum Eccleſiam.*

3 *Cappellani Monialium non debent eſſe juvenes.*

4 *Epiſcopus poteſt prohibere Presbyteris Sæcularibus, nè celebrent in Eccleſiis Monialium exemptarum.*

5 *In Eccleſiis Monialium non ſepeliuntur Cadavera Sæcularium abſque licentia Sacræ Congregationis.*

6 *Cappellanus Monialium poteſt Miſſam celebrare de Sancto cujus officium à Monialibus recitatur.*

7 *Cappellanus Monialium non debet alium Presbyterum ſubſtituere ſine licentia Epiſcopi.*

8 *Cappellani Monialium debent eſſe amovibiles.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto Nobis in Chriſto *Preſbytero Seculari* N. Tibi, ut aſſeris ab omni reſidentiæ onere, aliaque obligatione libero, cognita, *ætate*, ac per examen ſacrarum cœremoniarum peritia, & à fide dignis morum, & vitæ honeſtate, & probitate per præſētes *tamquam Cappellano* facultatem, & licentiam damus *Miſſa Sacrum faciendi* in Eccleſia exteriori Monialium Monaſterii N. horis opportunis, ſervatis infraſcriptis conditionibus.

Decentem Clericalem tonſuram, & coronam cum habitu talari ſemper deferas.

Cum

Cum Monialibus, aut aliis Mulieribus intra Clauſuram degentibus (exceptis Monialibus, Sacriſtis pro rebus ad Sacrificium Miſſæ, & ornatum Eccleſiæ tantùm) non loquaris ſub pœnis arbitrio.

Pro eleemoſyna Miſſæ quotidianæ nil aliud recipias, quam ſolitam; Miſſæ Sacrum nè facias ſine Miniſtro idoneo, eoque decenti habitu induto.

Sacrum *per te ipſum* hora præſcripta facies. Præſentibus *ad noſtrum beneplacitum* valituris. Datum &c.

N. Epiſcopus (ſivè Vic. Gen. N.)

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. PRESBYTERO SÆCULARI. Regulares non debent inſervire pro Cappellanis in Eccleſiis Monialium, niſi in caſu magnæ penuriæ Sacerdotum Sæcularium: Et tunc Religioſus deputandus de conſenſu ſui Superioris ſit ætate, & moribus gravis cum prohibitione expreſſa, quod cum Monialibus nullo modo loquatur, Nicol. *floſc. verb. Cappellanus nu.* 11.

2. Quia Regulares non ſolùm ſunt prohibendi, nè Miſſam celebrent in Eccleſiis Monialium; ſed ſi eis ab aliquo Teſtatore reperiatur injunctum onus ibidem celebrandi, tale onus poteſt, immò, & debebit transferri ad eorum Eccleſiam, vel alibi, prout laudando proviſionem *Sacr. Congr. Epiſc. reſcripſit Patriarchæ Veneto* 15. *Junii &* 8. *Auguſti* 1592.

3. ÆTATE. Cappellani Monialium non debent eſſe juvenes. Nicol. *in floſc. verb. Cappellanus num.* 10. ſed provecti quia in Seniore præſumitur major probitas *cap. Si officia* 59. *diſt.* & morum gravitas *cap. Porro* 84. *diſt.* At quia in Civitatibus, & locis parvis ſenes, & provecti non inveniuntur, prudentiæ Epiſcopi remittitur, ut etiam juvenes penſatis loci, & facti circumſtantiis debeat admittere, dummodò ſint præditi bonis moribus, & fama de eis benè loquatur.

4. TAMQUAM CAPPELLANO. Nam Presbyteri Seculares, qui advocantur pro celebratione Miſſarum in Eccleſiis Monialium, poſſunt ab Epiſcopo pohiberi, nè accedant, quamvis Moniales exemptæ ſint, aut Regularibus ſubiiciantur, quia talis acceſſus pertinet ad cuſtodiam Clauſuræ, ſuper qua Epiſcopus invigilat, & juriſdictionem indiſcriminatim exercet, ut reſpondit *Sacr. Congreg. Concil. in Hieracen. Viſitationis* 26. *Januarii* 1692. *in reſponſione ad ſeptimum*. Cappellanus autem ſufficit, quod approbetur à Superiore Monaſterii, ut *in dicta Hieracen. in reſponſione ad nonum*.

5. Cappellanus autem non poteſt dare Sepulturam in Eccleſia Monialium Cadaveribus Laicorum ſivè maſculis, ſivè fœminis, quamvis nobilium, & quod ibidem elegerint ſepeliri, abſque licentia Sacræ Congregationis, & Monialium copulativè, ut pluries decretum fuit teſte Nicol. *in floſc. verb. Sepultura num.* 5. & Pignatell. *conſ.* 177. *num.* 1. & 2. & præcisè *in Foro ſempronien.* 23. *Auguſti* 1652. & *in Gravinen.* 1. *Octobris* 1650. quæ Decreta denuo ad trutinam revocata iterùm *eadem Sacr. Congregat. Epiſcop.* probavit *in Vercellen.* 18. *Maii* 1696. non obſtante ſolito, *referente Eminentiſſimo Card. Pamphilio*: Et ratio eſt, quia cum Eccleſia Monialium de iure ius ſepeliendi non habeat, non poſſunt in ea abſque privilegio, & licentia Superioris ideſt Sacræ Congregationis, & in præiudicium Parochiæ, atque ſine conſenſu ſimul Monialium, Cadavera tumulari, neque Sepulchra conſtrui.

6. MISSÆ SACRUM FACIENDI. Cappellanus Monialium poteſt Miſſam celebrare de Sancto, cuius officium ab ipſis Monialibus celebratur in Choro, Miſſali tamen Romano, in quo ſi Miſſa particularis de eodem Sancto non adeſt, ſumitur de communi *Sacr. Rituum Congreg. apud* Gavant. *in Manual. Epiſcop. verb. Monialium Cura ſpiritualis n.* 33. Barb. *in Sum. deciſ.*

deciſ. Apoſtol. collect. 122. *num.* 4. Nicol. *lucubr. Can. lib.* 3. *tit.* 1. *de vit. & honeſt. Cler. num.* 17. ubi Decretum *Sac. Congreg. Rituum ſub die* 20. *Novembris* 1628. quod affert quoque Gavant. adducit.

7 *PER TE IPSUM.* Additur hæc clauſula, ne Cappellanus arbitrium ſumat ſubſtituendi alium Presbyterum non approbatum ad celebrandum in Eccleſiis Monialium, ſine licentia Epiſcopi, ſivè Vicarii Generalis in caſu impedimenti.

8. *AD NOSTRUM BENEPLACITUM*, Cappellani monialium debent eſſe amovibiles, non autem perpetui, ſeù intitulati, ut declaravit *Sacr. Congreg. Epiſcop.* in conceſſione gratiæ fundationis Monaſterii monialium Cappuccinarum loci Caprioli Brixien. Diœceſis, *referente clar. memor. Cardin. Petrucci ſub die* 18. *Julii* 1692. in qua reſcripſit — *Annuendum pro fundatione Monaſterii juxtà petita, ità tamen, ut Cappellani in Cappellaniis perpetuò erigendis ſint amovibiles*: Juxtà ſancita *in Concilio Aquilienſi ſub Clement. VIII. anno* 1596. *Can.* 20. ubi interdicitur celebratio Miſſarum in Eccleſiis Monialium Presbyteris Sæcularibus, & Regularibus ſine licentia, & approbatione Epiſcopi.

Deputationis Prædicatoris Monialium.

FORMULA XXIV.

SUMMARIUM.

1 *Concionatores pro Monialibus, debent eſſe viri pii, & docti.*

2 *Concionatores Monialium, non poſſunt cum illis alloqui ſub quovis prætextu.*

Tibi N. cujus morum honeſtas, & ſacrarum litterarum peritia *Nobis notæ ſunt* facultatem concedimus, ut in Eccleſia exteriori Monaſterii Monialium N. Monialibus ipſis in communi, & in interiori Eccleſia congregatis Verbum Dei è ſuggeſtu, vel ex Altari prædicare licitè poſſis: Dummodò peractâ concione, à quocumque ſingulari colloquio etiam ſpirituali, cum aliqua Moniali habendo, *omnino abſtineas*, nè pœnas contrà regulares alloquentes Moniales ſine licentia inflictas incurras, & lethali culpa te obſtringas, Præſentibus . . . . duraturis. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1 *NOBIS NOTÆ SUNT.* Verbi Dei prædicatio monialibus miniſtranda non eſt committenda Sacerdotibus Sæcularibus, ſivè Regularibus, quorum mores, & doctrina notæ non ſint Epiſcopo, quia exindè relaxatio regulæ oritur, ſi hi in doctrinis variis, & peregrinis laxi ſint, & è converſò diſciplina, & obſervantia Regularis ſolidatur, ſi Concionator prudens, doctus in doctrina ſana, & pius eligatur, qui valeat moniales erudire.

2. *OMNINO ABSTINEAS.* Non poſſunt Concionatores ſub quovis prætextu moniales alloqui, aliàs incurrunt Cenſuras inflictas in Decretis Sixti V. & Urbani VIII. quæ refert per extenſum Donat. *prax. rer. Regul. tom.* 4. *tract.* 6. *q.* 5. *& q.* 20. *& in q.* 21. ubi de Concionatoribus Tamb. *de jur. Abbatiſſ. diſp.* 26. *q.* 4. & dicam melius *in Appendice Adnot. ad Decretum Urb. VIII ſuper acceſſu Regularium ad Collocutoria Monialium*, ubi Sac. Congr. Concilii reſolutiones referam.

TITU-

TITULUS XII.

De variis Proviſionibus.

Erectionis Seminarii.

FORMULA I.

SUMMARIUM.

1 *DEputati pro gubernio Seminarii neceſſariò ſunt eligendi ad formam Concilii, quorum conſilio Epiſcopus ubi debet.*

2 *Seminarium dicitur formaliter erectum, quoties Alumni in aliqua Domo etiam conducta collegialiter vivant.*

3 *Epiſcopus primo loco debet ex fructibus Menſæ pro manutentione Seminarii contribuere.*

4 *Regulares, an pro unione Beneficiorum teneantur Seminario contribuere, & num. 5.*

6 *Beneficia ſæcularia, quæ Decimas Papales non ſolvunt, nec Seminario contribuere debent.*

7 *Taxa pro contributione Seminarii eſt reducenda, diminutis fructibus Beneficii taxati.*

Nos &c. Epiſcopus &c.

CUM in hac Civitate, & Diœceſi N. nullum Seminarium, ſivè Collegium Eccleſiaſticum Puerorum juxta Concilii Tridentini diſpoſitionem erectum & inſtitutum exiſtat, adoleſcentiumque ætas, niſi rectè inſtruatur, boniſque moribus, & diſciplinis imbuatur ad Mundi voluptates amplectendas prona exiſtat, & niſi à teneris annis ad pietatem, Religionemque informetur, antequam vitiorum habitus totos eos poſſideat; numquam perfectè ſine ſingulari propè modum Dei Omnipotentis auxilio in diſciplina Eccleſiaſtica perſeverat: Et pro Decreti cōciliaris complemento, ſi in hac Civitate præfatum Seminarium pro uno illius Rectore, & competenti adoleſcentium numero, qui Grammatices, Cantus, computus Eccleſiaſtici, aliarumque bonarum artium diſciplinam, Sacramque Scripturam, Libros Eccleſiaſticos, Homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, ac Rituum, & Cœremoniarum formas ediſcere debeant, & teneantur perpetuò erigatur; ex hoc profectò ipſi adoleſcentes, ad Sacros Ritus, & Cœremonias exercendas promptiores redderentur, Divinique Cultus augumento, dictæque Civitati decori cum illius Civium, & Incolarum utilitati plurimum in Domino conſulatur. Hinc eſt, quod in nomine ejus, qui Nos confortat in præmiſſis opportunè providendo cum conſilio N. & N. noſtræ Cathedralis graviorum Canonicorum (quos pro regimine, & gubernio Seminarii erigendi *Deputatos eligimus*) in hac Civitate in *Domibus N.* in via N. unum Seminarium Puerorum Eccleſiaſticum pro uno illius Rectore, & competenti numero adoleſcentium noſtræ Diœceſis requiſita à Sac. Concil. Trid. præſcripta habentium perpetuis uſu, & habitatione, qui Grammatices, Cantus, computus Eccleſiaſtici, aliarumque bonarum artium diſciplinam, Sacram Scripturam, necnon Libros Eccleſiaſticos, atque Homilias Sanctorum, atque ut præfertur Sacramentorum tradendorum, quæ videbuntur opportuna, ac Rituum, & Cæremonia-

moniarum formas ediſcant perpetuò erigimus, & inſtituimus; illique ſic erecto & inſtituto, pro ejus Dote, illiuſque Rectoris, & Alumnorum ſuſtentatione bona N....... aſſignamus, & appropriamus, ità quod liceat Rectori, & Scholaribus pro tempore exiſtentibus per ſe, vel alium, ſivè alios etiam dicti Seminarii nomine propria auctoritate corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem dictorum bonorum, illorumque fructuum, reddituum, & proventuum liberè apprehendere, & apprehenſam perpetuò retinere eoſdem fructus, & redditus percipere, levare, ac in ſuos, & dicti Seminarii uſus, & utilitatem convertere, cujuſvis licentia deſuper minimè requiſita. Et ità in executionem Decreti *Concilii Trid. ſeſſ. 23. cap. 18. de Reform.* erigimus, inſtituimus, & bona reſpectivè aſſignamus omni &c.

N. Epiſcopus N.

Lectum, latum, & publicatum fuit præſens Decretum erectionis Seminarii in Civitate N. in Palatio Epiſcopali in manſionibus Dominationis Suæ Illuſtriſſimæ die.. menſis... anni... præſentibus, N. & N. ad id pro Teſtibus ſpecialiter adhibitis, atque rogatis:

Ita eſt N. Cancellarius Epiſcopalis.

Quandò verò bona aſſignata pro manutentione Seminarii ſufficientia non ſunt & proindè neceſſarium ſit, quod conficiatur Taxa Beneficiorum, tunc Epiſcopus eligat ex parte ſua unum de Capitulo, & alium de Clero, & mandet alios duos Conſultores à Capitulo, & Clero reſpectivè deputari ad formam Concilii, quatenùs in Synodo non reperiantur jam electi, & in Decreto erectionis poſt verba illa – *Cujuſvis licentia deſuper minimè requiſita*, proſequendo addat – *Et quia pro manutentione Magiſtrorum Grammaticæ, Cantus, aliarumve bonarum artium, & ſuſtentatione Puerorum, ac mercede inſervientium, bona, & redditus, ut ſuprà aſſignata non ſufficiunt: Ideo ut portio aliqua ex fructibus noſtræ Menſæ, & aliorum quorumcumque Beneficiorum etiam Regularium Civitatis, & Diœceſis probè ad ſupplendum dictis expenſis ad formam Sac. Concilii detrahatur, & etiam Collegio applicetur, pro conficienda Taxa Rev. D. Canonicum N. de Capitulo, & R. N. de Clero ex parte noſtra in Conſultores eligimus, & deputamus; mandamuſque, quod alii duo: alter per Capitulum, & alter per Clerum infra terminum .... eligantur.*

ADNOTATIONES.

1. DEPUTATOS ELIGIMUS Deputati pro gubernio Seminarii perneceſſe ad formam præſcriptam à Concilio eligendi ſunt, quorum conſilium Epiſcopus requirere debet, (licèt ſequi nō teneatur) tàm in conſtituendis Regulis, quam in electione, admiſſione, & expulſione puerorum, ſicuti in deputatione magiſtrorum, viſitatione, & rerum temporalium adminiſtratione, ut reſpondit *Sac. Congr. Concilii in Salernitana*, quam referunt Ventrigl. *prax. par. 2. adnot. 29. §. unic. n. 6. 9. & 10.* Chriſpin. *de Viſit. par. 2. §. 31. n. 6*, qui ſine cauſa nec amoveri poſſunt Barboſ. *de offic. & pot. Epiſc. alleg. 77. n. 31. & 33.* Nicol. *in floſc. verb. Seminarium poſt num. 12.* & ſæpè declaravit Sac. Congr cujus Decreta congerit Pignatell. *conſult. 36. nu. 9. tom. 8.*

2. IN DOMIBUS N. Non eſt neceſſe, quod Habitatio, ſivè Domus localis materialis ſit propria Seminarii ad hoc, ut dicatur erectum; ſed ſufficit ad hunc effectum, quod ſit Habitatio præparata etiam Conducta pro Alumnis, dummodo hi introducti ſint, & ibidem collegialiter vivant, & hoſpitentur, tunc enim certa taxa ſuper Beneficiis, ſicuti, & unio eorum conſtitui, & validè fieri po-

poteſt, quia Seminarium ſic inſtitutum eſt verè, & formaliter erectum ad tradita per Garz *de benef. par.* 12. *cap.* 2. *num.* 194. *&* 195. Lotter. *de re benef. lib.* 2. *cap.* 29. *num.* 51. Ventrigl. *prax. par.* 2. *adnot.* 29. *§. unico num.* 42. Rot. *coram Coccin. deciſ.* 1365. *num.* 1.

3. *EX FRUCTIBUS NOSTRÆ MENSÆ*. Virtute Decreti Concilii debet primum Epiſcopus ex ejus Menſa Seminario ratam fructuum contribuere, & poſtea Capitulum, & cæteros ad id cogere, ut declaravit *Sac. ejuſdem Concilii Congr. ſupra dictum cap* 18. *ſeſſ.* 23. *de reform.* Barb. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 77. *nu.* 2. Corrad. *prax. benef. lib.* 4. *cap.* 8. *nu.* 11. Ventrigl. *prax. part.* 2. *adnotat.* 29. *§. unico num.* 14. Ricc. *dec.* 196. *nu.* 2. *par.* 4. & alia Decreta refert Pignat. *conſult.* 81. *num.* 96. *tom.* 9

4. *BENEFICIORUM ETIAM REGULARIUM*. Sac. Congr. Concilii declarando Text. *in d. cap.* 18. *verſ.* — *non tamen mendicantium* olim reſpondit Fratres Mendicantes non teneri ad Seminarii contributionem, ſi non habeant Beneficia unita Monaſteriis, pro quibus tunc habita ratione redditùum eorundem, ſolvere deberent.

5. At unio, ut Mendicantes cogi poſſint eſt plenè probanda non per conjecturas, & præſumptiones, ſed per gratiæ unionis expeditionem *Sacr. Congr. Concil. in Cornetana* 28. *Julii* 1696. in qua dubitatum quoque fuit, quod quatenus probata fuiſſet unio, de qua non conſtabat, adhuc cum unio, quæ fit Monaſteriis Mendicantium dicatur extinctiva tituli, adeò ut Beneficium evadat alterius naturæ, amplius contributioni non ſubjaceret, & fuit per D. Secretarium allatum Decretum contrarium antiquo, de quo meminit Nicol. *in floſc. verb. Seminarium num.* 9. *verſ. Sacra quoque*.

6. Beneficia verò ſæcularia, quæ ob illorum fructuum tenuitatem Decimis Papalibus non contribuunt, neque contribuere tenentur Seminario Nicol. *in floſc. verb. Seminarium poſt n* 9 *Sac. Congr. Concil. in Amalphitana* 18. *Julii* 1699. *in reſponſione ad* 11. *&* 6. *Febr.* 1700. ubi agebatur de Eccleſiis Parochialibus Congruam non habentibus, & quæ Decimis Papalibus non contribuerant, & aliud Decretum allegat Pignat. *conſ.* 81. *num.* 138. *tom.* 9.

7. Vel ſi redditus Beneficii taxati poſt taxam facto Papæ, aut temporum injuria abſque culpa Beneficiati notabiliter eſſent diminuti, taxa eſſet reducenda, & moderanda quia onera ſunt imponenda proportionaliter ſecundum facultates *Clem.* 1. *in fin. de Magiſtr.* Rot. *coram Seraph. dec.* 942. *n.* 11. *Sac. Cong. Conc. in Romana Taxæ* 26. *Jan.* 1697.

Decreti Taxæ Beneficiorum.

FORMULA II.

SUMMARIUM.

1 *Taxa beneficiorum pro manutentione Seminarii debet conſtitui cum conſilio Deputatorum.*
2 *Deputatorum electio fit in Synodo, & extra Synodum.*
3 *Taxa fieri poteſt in actu erectionis Seminarii, vel antea.*
4 *Taxa conſtituitur in ſubſidium.*
5 *In taxanda portione Beneficiorum habenda eſt ratio ad onera eorundem, quæ prius deducenda ſunt.*
6 *Taxa duorum cum dimidio, vel quatuor juxta loci ubertatem conſtitui poteſt.*
7 *Taxa poteſt augeri.*

CUm Seminarium Eccleſiaſticum in hac Civitate erectum, pro manutentione Puerorum, Magiſtrorum, & inſervientium redditus ſufficientes non habeat, eidem propterea congruè providere volentes, infraſcriptam portionem ſeu partem, fructuum noſtræ Menſæ, & aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum hujus Civitatis, & Diœceſis, Collegio prædicto applicandam *cum Conſilio Conſultorum* Deputatorum ad formam Decreti Concilii *cap.* 18. *ſeſſ.* 23. *de reform.* auctoritate Nobis in eodem Decreto tributa detrahendam duximus, prout præſenti noſtro Decreto *pro nunc* in quantitate infraſcripta detrahimus,

taxa-

taxamus, & præfato Collegio, ſeu Seminario applicamus, ac annis ſingulis tàm per noſtram Menſam, quàm per Capitulum, & cæteros Beneficiatos infraſcriptos ſolvi, & contribui debere mandamus, videlicet.

Menſa Epiſcopalis ſcuta...
Capitulum Cathedralis ſcuta...
Capitulum Collegiatæ N. ſcuta...
Parochialis Eccleſia N. ſcuta...
Beneficium ſimplex ſub invocatione N. in Eccleſia N. ſcuta...
Beneficium ſimplex Abbatia nuncupat. N. loci N. ſcuta...
Eccleſia Abbatialis S. N. PP. Ord. Caſſinenſium N. ſcuta...
Beneficium ſimplex Abbatia nuncupat. S. N. PP. Ord. Camald. N. ſcuta...
Prioratus S. N. Eccleſiæ N. Ord. Regular. S. N. ſcuta...

N. Epiſcopus N.

N. N. Conſultor Deputatus Capituli ab Illuſtriſſimo Epiſcopo.
N. N. Conſultor Deputatus Capituli pro Capitulo.
N. N. Conſultor Deputatus Cleri ab Illuſtriſſimo Epiſcopo.
N. N. Conſultor Deputatus Cleri pro Clero.

N. Cancellarius Epiſcopalis rogatus.

ADNOTATIONES.

1. CUM CONSILIO CONSULTORUM. Taxa pro Seminario conſtitui debet, ut Concilium mandat cum conſilio Deputatorum, aliter ſolus Epiſcopus inutiliter taxaret; nam obligatus ad petendum conſilium alicujus, (licèt ſequi non teneatur), ſi illud non petat, nulliter agit ex congeſtis à Pignatell. *conſultat.* 180. *num.* 7. *tom.* 1. & in terminis declaravit. *Sac. Congr. Concilii in Salernitana*, quam refert Chriſpin. *de Viſit. part.* 2. §. 31. *nu.*6.

2 Conſultorum autem deputatio licèt poſſit fieri extra Synodum, nihilominus regulariter fieri debet in Synodo, in qua jam totus Clerus congregatus reperitur, ut monet Corrad. *prax. benef. lib.* 4. *cap.*8. *num.* 28.

3. PRO NUNC TAXAMUS. Hæc Beneficiorum taxat, in qua primo loco Menſa Epiſcopalis reponenda eſt, fieri poteſt, vel in actu erectionis Seminarii, vel etiam antea: Non enim pro impoſitione, & inſtitutione illius exigitur, quod Collegium ſit formaliter erectum, prout requiritur pro validitate unionis Beneficii: tùm ut dignoſci valeat an ſit ſufficiens nec ne: tùm poſſit ut anticipatè exigi pro introductione, & manutentione Puerorum, ut advertunt Ventrigl. *prax. par.* 2. *adnot.* 29. §. *unico num.* 38. & Card. de Luc. *adnot. ad Concil. diſc.* 25. *n.* 16.

4. Si tamen Seminarium reperiretur competenter dotatum utpotè quia uniones Beneficiorum per Sedem Apoſtolicam, vel Ordinarios illi factas ſortitæ fuerint effectum, vel aliunde redditibus abbundaret, unde congrue manuteneri poſſet, tali caſu taxa conſtitui non poſſet, ut notat Ventrigl. *loco citato num.* 41. *ibique* Carol. Anton. de Luc. *num.* 5.

5. In taxanda verò quantitate portionis uniuſcujuſque Beneficii, quæ regulariter excedere non debet dimidiam Decimam Nicol. *in Floſc. verb. Seminarium num.* 3. *verſ. circa taxam* Corrad. *ubi ſupra num.* 15. & Ventrigl. *num.* 39. deducenda ſunt alia onera perpetua, & aliæ expenſæ neceſſariæ, ad quæ Rector Beneficii tenetur, ut de communi tradunt Barboſ. *ſupra Concil. d. cap.* 18. *num.* 14. *ſeſſ.* 23. *de reform.* Ventrigl. *citato loco n.* 20.

6. Et ſic juxta Beneficii qualitatem, loci, & Diœceſis ubertatem, & carita-

tem taxa inſtituenda eſt. Alibi enim ſumma duorum cum dimidio pro centenario ſufficit, & alibi etiam quatuor approbatur, ut deciſum refert Pignatell. *conſult.* 416. *tom.* 1. *& conſult.* 81. *num.* 106. *tom.* 9. quia Epiſcopus virtute poteſtatis tributæ à Concilio, nedum in dimidia Decimæ poteſt Beneficia onerare, ſed etiam in majori, prout juſtum, & æquum ei viſum fuerit ſic ex Decreto Congregationis probat Gallemart. *ſuprà d.c.* 18. *n.* 26.

7. Adduntur autem in formula Decreti illa verba -- *pro nunc* ad demonſtrandum, quod poteſt arbitrio Epiſcopi in futurum augeri; puta in caſu, quo redditus Seminarii eſſent ita diminuti, ut ad victum Scholarium, aliaque onera ſubeunda non ſufficerent ex traditis à Pac. Jord. *lucubr tom.* 2. *lib.* 7. *tit.* 4. *nu.* 23. Corrad. *prax. benef. lib.* 4. *cap.* 8. *nu.* 19.

Abſolutionis à Juramento.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

1 *Juramentum ſemper eſt ſervandum, quoties ſine diſpendio ſalutis æternæ ſervari poteſt.*
2 *In abſolutione juramenti non eſt citanda pars.*
3 *Solus Papa abſolvit à perjurio.*
4 *Qui petit abſolvi à juramento non dicitur contravenire Contractui.*
5 *Super validitate juramenti ſolus Judex Eccleſiaſticus cognoſcit.*
Abſolutio à Juramento petitur à Judice Domicilii rei conveniendi, ibid.
6 *Abſolutio à Juramento Contractus, qui habet in ventre obligationem Cameralem, includit abſolutionem à Juramento de non petendo abſolutionem.*
7 *Qui promittit in Contractu abſolutionem Juramenti non petere, adbuc illam petere poteſt, ſtante doloſitate Contractus.*
8 *Abſolutio à Juramento non eſt neceſſaria ubi concurrit ænormiſſima læſio.*
9 *Neque in obligatione facta in Carceribus.*
10 *Neque in caſibus in quibus Juramentum de jure non ligat.*

A*Ttentis expoſitis* Oratorem à Juramento, ſeù Juramentis in præmemorato Inſtrumento ſuſcepto, ſeù ſuſceptis, dummodo *in perjurium non inciderit* ad effectum tanto *civiliter agendi* abſolvimus; & liberamus, & ſi de viribus Juramenti diſputari contigerit, id tantum *coram Nobis*, vel alio Eccleſiaſtico Judice, & non alibi diſceptetur. In quorum &c. Datum hac die...

N. Epiſcopus (ſivè Vic. Generalis) N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. A*TTENTIS EXPOSITIS*. Abſolutio à juramento non conceditur niſi interveniat aliqua juſta cauſa, ſcilicet metus, læſionis, doli, deceptionis, aut alia ſimilis: Si enim paſſim, & ſine juſta cauſa ſummariè cognita, abſolutio concederetur, juramentum eſſet eluſorium, quod dici non debet, cum ſemper ſit ſervandum, quoties ſine diſpendio ſalutis æternæ ſervari poteſt Rot. *coram Mantic. deciſ.* 267. *num.* 6. 9. *&* 10. & ideò, quod non detur ſcienter decepto tenet Altograd. *conſult.* 5 *num.* 50. *lib.* 1.

2. An autem in abſolutione hujuſmodi ſit citanda pars, praxis docet, quod non, & ita de communi firmat Joſeph Ludov. deciſ. Peruſin. 18. *à nu.* 3. *ad* 10. *p.* 1. cui

cui favet Caren. *reſol*. 139. *per tot*. At Pariſ. *de reſign. lib*. 13. *quæſt*. 1. *n*. 38. tenet, quod in abſolutione juramenti interpoſiti propter metum requiratur partis citatio; ſed ejus opinio in praxi non ſervatur, ex rationibus infra ſubjungendis.

3. *IN PERJURIUM NON INCIDERIT*. Quia à perjurio jam incurſo ſolus Papa abſolvit Peregr. *prax. Vicar. par*. 2. *ſect*. 1. *ſubſect*. 7. *num*. 3. *limit. ultim*. Niger. *de excep. cap*. 15. §. 2 *num*. 3. Rub. *ſingular. tom*. 2. *par*. 6. *tit. de interpret. ſtat. n* 152. *pag. mihi* 667.

4. *CIVILITER AGENDI*. Qui petit, & obtinet ſolutionem à juramento ad effectum civiliter agendi non dicitur contravenire, ſed ad inſtar illius, qui obtinuit aperitionem oris adverſus Breve Pontificium, ut poſſit poſtquam obtinuit abſolvi, excipere, & oſtendere, læſionem, dolum, deceptionem, & injuſtitiam Contractus, quod prius facere non poterat abſque incurſu perjurii, ut docent Rub. *ſingular. tom*. 2. *d. par*. 6. *circa ſtatut. interpr. num*. 146. *d. pag*. 667. Ciarlin. *contr*. 22. *num*. 49. *tom*. 2. Rot. *coram Coccin. deciſ*. 582. *num*. 8. Et hinc eſt, quod cum in abſolutione partis jus non lædatur, non exigitur ejus citatio.

5. *CORAM NOBIS*. Super validitate juramenti, ſcilicet an ſit licitum vel non, ſolus Judex Eccleſiaſticus cognoſcit *cap. licet de jurejur. in* 6. Ricc. *prax. for. Eccleſ. par*. 1. *reſol*. 306. Bellet. *diſq. Cler. p*. 1. *de favor. Cleric. real*. §. 4. *num*. 137... Abſolutio verò peti debet à Judice Eccleſiaſtico Domicilii rei conveniendi ad tradita per Cyriac. *controv*. 380. *num*. 70. Gavant. *manual. Epiſc. verb. juramentum n*. 13.

6. Ex his notandum, quod abſolutio obtenta à juramento contento in Inſtrumento Camerali, obligatione vallato, includit etiam abſolutionem à juramento de non petendo abſolutionem, contento in ipſa obligatione Camerali, ut dixit Rot. *deciſ*. 28. *num*. 7. poſt Zacch. *de obligat. Camer*.

7. Si quis verò explicitè, & expreſsè cum juramento promitteret abſolutionem non petere, & petita non uti, ſi poſtea illam petat, quod efficiatur perjurus dicit Seraphin. *de privileg. juram. privileg*. 59. *num*. 8. quem ſequitur Rot. *deciſ*. 180. *num*. 29. *par*. 9. *rec*. Sed contrarium tenet Caren. *reſol*. 139. *n*. 3. cui adherendum arbitror: quia ſi contractus, cui acceſſit hujuſmodi promiſſio, eſſet læſivus, doloſus, & injuſtus, abſolutio peti poterit abſque incurſu perjurii, cum juramentum non debeat eſſe vinculum iniquitatis *cap. quanto*, & *c. cum contingat de jurejur*. Rot. *coram Dunoz. Jun. deciſ*. 205. *nu*. 7. & 8. *gloſ. in cap. dilecti* 13. *verb. juramenti de major*. & *obedient*.

8. Secundo, quod abſolutio à juramento ad effectum agendi neceſſaria non eſt, ubi concurrit ænormiſſima læſio, quæ ſit jam detecta, vel dolus, & de illis conſtet ex inſpectione Inſtrumenti, vel aliunde, Pich. *ad ſtatut. Urb. lib*. 1. *cap*. 151. *gloſ*. 23. *num*. 23. Anton de Marin. *quotid. reſol. lib*. 2. *cap*. 136. *n*. 12.

9. Item abſolutio neceſſaria non eſt, quando juramentum eſt appoſitum in obligatione facta in Carceribus, vel alio, qui loco Carceris habebatur Rot. *dec*. 272. *n*. 13. coram Carillo, & *deciſ*. 82. *num*. 5. 6. & *ſeqq. coram Peuting*. & poſt Merlin. *de pignor. deciſ*. 73. *n*. 12.

10. Neque quando fuit præſtitum in caſibus, in quibus de jure juramentum non ligat Mancin. *de juram. par*. 6. *quæſt*. 27. *n*. 1. Tuſch. *lit. A. concl*. 58. *num*. 48. Nec ſi agatur de Univerſitate, quæ eſt perſona ficta, dummmodo non agant eædem perſonæ, quæ jurarunt Tuſch. *dict. concl*. 58. *numer*. 68.

Abſolutio Univerſitatis.

FORMULA IV.

1 ACcidit non ſemel, quod Univerſitates locorum damnum notabile ſentientes ex incurſu Locuſtarum, Bruchuum, & Murium in Agris, Vineis, & Seminibus; ac verentes, quod hujuſmodi calamitates ſint effectus alicujus

Digitized by Google

excommunicationis incurſæ etiam ignoranter, inolevit praxis impetrandi à Sede Apoſtolica facultatem abſolutionis, cujus vigore Epiſcopus, vel ejus Vicarius Generalis Univerſitatem abſolvit, ut de praxi teſtatur Leo *theſaur. for. Eccleſ. p. 4. tit. de locuſt. cap. 3. num.* 41.

2 Epiſcopus igitur, vel Vicarius ſi eſt Sacerdos, Sacris Veſtibus indutus comitatus à Clero extra Eccleſiam, & in loco ubi populus aſſiſtere valeat convenit, ibique genuflexus Pſalmum intonat Miſerere mei Deus, Clerus ſequitur, & abſoluto Pſalmo, intonat Deus miſereatur noſtri, & ſequitur uſque ad finem, quo recitato ſurgens dicit Kyrie eleiſon &c. Pater &c. Et ne nos inducas &c.

℣. Salvum fac populum tuum Domine.
℟. Deus meus ſperantem in te.
℣. Nihil proficiat inimicus in eo.
℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
℣. Averte iram tuam ab eo.
℟. Et renovabis faciem terræ.
℣. Domine non ſecundum peccata ſua facias ei.
℟. Neque ſecundum ipſius iniquitates facies ei.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

OREMUS.

3 Præſta quæſumus Domine huic populo tuo miſericordiam tuam humiliter imploranti dignum pœnitentiæ fructum, ut ſi peccando à lege tua deviaverit errorum ſuorum veniam conſequendo, te gratiarum actione ſemper inceſſabili voce laudet.

Deus, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, ſuſcipe deprecationem populi tui humiliter ſupplicantis, ut ſi aliquo excommunicationis vinculo innodatus exiſtit miſeratio tuæ pietatis clementer abſolvat, & eum non deſeras, ſed ad præmia futura diſponas. Per Dominum &c.

Precibus prædictis expletis Epiſcopus, (vel Vicarius) cooperto capite dat abſolutionem dicendo voce intelligibili.

4 Auctoritate Dei Omnipotentis, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & Eccleſiæ ſuæ Nobis à Sanctiſs. D. N. Papa N. in hac parte, & vice conceſſa, Univerſitatem, & homines hujus loci N. à quibuſvis excommunicationis, ſeu maledictionis Sententiis, Cenſuris, & pœnis quocumque modo per eos ignoranter incurſis ſine tamen alicujus præjudicio abſolvimus, & ex parte Omnipotentis Dei BB. Petri, & Pauli, ac Sanctiſſimi D. N. Papæ omnes hujus loci, & Univerſitatis perſonas, & eorum bona quæcunque benedicimus, & iis, qui confeſſi, & contriti poſt jejunium expletum Sacram Communionem reverenter ſuſceperint, plenariam omnium peccatorum indulgentiam, & remiſſionem concedimus, & clargimur. In nomine Patris, & Filii, & Spiritu Sancti. Amen.

5 Deindè Epiſcopus, ſeu Vicarius in Eccleſiam rediens populo inſequente, in eam ingrediens dicit – *Reduco te in gremium Sanctæ Matris Eccleſiæ, & ad conſortium, & communionem Chriſtianitatis, à qua forte fueras ſegregatus, & participationi Sacramentorum reſtituo. In nomine Patris, & Filii, & Spiritu Sancti.*

6 Poſtea procedens ad Altare Chorus canit: *Benedictus Dominus Deus Iſrael &c.*

quo

quo finito celebratur Miſſa, & poſt Miſſam fit proceſſio, & Epiſcopus Pontificaliter indutus una cum Clero, & populo incedit ad locum, à quò vult devenire ad benedictionem agrorum, & frugum, quo perventus intonat Pſalmum *Dominus regit me &c.* quo à Clero abſoluto dicit.

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini,
℟. Qui fecit Cœlum, & Terram.
℣. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam.
℟. Et renovabis faciem terræ.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

O R E M U S.

Te Domine rogamus, ut hæc ſegetum, frugum, oliuarum, leguminum, & herbarum ſemina, ex quibus fructus de terra ſuſcipere ſperamus, ut non grando illa ſuccidat, non turbo tempeſtatis detruncet non aquarum abundantia, nec imber abducat, non aeris immutatio exterminet, ſed tua Sancta ✠ benedictione munita fructifera, & ſuper abundantia propter Animarum, & corporum humanorum utilitatem, & uſum ad pleniſſimam maturitatem, & conſervationem perducere digneris. Per Chriſtum &c. Aſpergit Aqua benedicta, & deinde dicit.

O R E M U S.

Preces noſtras quæſumus Omnipotens Deus clementer exaudi, ut qui juſtè pro peccatis noſtris affligimur, & Vermium, avium, Murium, Lucuſtarum, Bruchuum, & aliorum Animalium perſecutionem patimur, pro tui nominis gloria, ab ea miſericorditer liberemur, ut procul à tua potentia expulſi, nulli noceant, & hos Campos, Agros, Vineas, Prædia, & Aquas in tranquillitate dimittant, quatenus ex eis ſurgentia, & orta ſemina tuæ Majeſtati deſerviant, & noſtræ neceſſitati ſubveniant. Per Chriſtum &c.

Diſpenſationis Illegitimi ad Ordines, & Beneficium.

F O R M U L A V.

S U M M A R I U M.

1 *Epiſcopus diſpenſat cum illegitimis ad ordines minores ſuffragantibus illorum meritis.*
2 *Omnes illegitimi ex quocunque damnato coitu nati ab Epiſcopo ad minores diſpenſantur.*
3 *Legitimatio Principis ſæcularis non ſuffragatur ad ordines.*
4 *Etiamſi eſſent vocati ad Beneficia iuriſpatronatus, & eſſent ad illa præſentati.*
5 *Conſtitutio, quæ excludit illegitimos ab Eccleſia eſt favorabilis, & ampliãda.*
6 *Epiſcopus diſpenſat illegitimum ad unum Beneficium ſimplex.*
7 *Non diſpenſat ad Beneficium, quod Pater obtinebat.*
8 *Diſpenſat ad Canonicatum Collegiatæ.*
9 *An diſpenſet in Canonicato Cathedralis? referuntur DD. Sententiæ.*

N. Epiſcopus N.

UNiverſis,& ſingulis per Præſentes teſtamur, quod die Sabbati quatuor temporum N. die... menſis... in noſtra Cathedrali Eccleſia Sacras Ordinationes celebrantes dilectum Nobis N. Scholarem hujus noſtræ Diœceſis *bonæ vitæ, famæ, & æſtimationis* ad hoc idoneum repertum, vigore facultatis Nobis *per Sac. Canones attributæ* Clericali charactere *prævia diſpenſatione* inſignivimus, primamq; Tonſuram illi contulimus, ac cum eodem ſuper defectu natalium, quem ex presbytero, & ſoluta genitus patitur, ut etiã ad minores ordines promoveri, ac etiam *unum perpetuum ſimplex Beneficium* Eccleſiaſticum, *cui Cura non imminet* animarum, aut ordinem aliquem ſacrũ annexum non habet ſi ſibi canonicè conferatur recipere, & retinere liberè, & licitè valeat, hujuſmodi defectu natalium non obſtante, eadem auctoritate diſpenſavimus, & per præſentes diſpenſamus. In cujus rei teſtimonium has à Nobis ſubſcriptas expediri juſſimus. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1. *BONÆ VITÆ, FAMÆ, ET ÆSTIMATIONIS.* Diſpenſatio ad ordines minores per Epiſcopum conceditur illegitimis ſuffragantibus meritis, & præmiſſa illorum verificatione, & cauſæ cognitione, aliàs non teneret, ut monet Garz. *de benefic. part. 7. cap. 2. num.* 48. & 49. & Corrad. *prax. benefic. lib. 2. cap.* 12. *num.* 95. *& ſeqq.* à quo formulam hanc paucis mutatis, mutuo accepi. Hæc tamen laudabilis vitæ informatio, non eſt capienda in forma judicii, ſed ſufficit extra udicialis, ut dicit Tondut. *quæſt. benefic. tom. 1. c. 7. num. 3.*

2. *PER SAC. CANONES ATTRIBUTÆ.* Facultas diſpenſandi illegitimos ad ordines minores conceditur Epiſcopo *in cap. 1. de filiis Presbyter. in 6.* nulluſque illegitimus excluditur, ſed omnes ex quocunque damnato coitu nati ſint promoveri poſſunt, nec non Beneficia Curam animarum non habentia, aut ordinem ſacrum annexum, cum eadem diſpenſatione licitè retinent Paſſerin. *de elect. cap. 25. quæſt. 19. num.* 203.

3. *PRÆVIA DISPENSATIONE.* Illegitimi ad effectum, ut ad ordines minores poſſint promoveri, indigent diſpenſatione præcedente Epiſcopi, etiamſi fuiſſent per Principem ſęcularem legitimati, quia iſta legitimatio non ſuffragatur quoad ſpiritualia *cap. lege diſt. 10. cap. per venerabilem de re judic.* Piaſec. *prax. Epiſc. par. 1. cap. 1. art. 4. num.* 11.

4. Amplia procedere etiam in caſu, quod illegitimi eſſent vocati ad Beneficium Juriſpatronatus, & præſentati: quia cum ſint irregulares, niſi prius diſpenſentur præſentari prohibentur *Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 1. de reform.* Barboſ. *de offic. & pot. Epiſcop. alleg. 72. num.* 83. Fagnan. *in cap. ut filij num. 3. de fil. Presbyter.* Vivian. *de jurep. part. 2. lib. 6. cap. 4. num. 6. Sac. Congregat. Epiſcop. in Licien. 29. Julii* 1695. Secus tamen ſi per ſubſequens Matrimonium eſſent legitimati *cap. tanta, qui filii ſint legitim.*

5. Et hic nota, quod diſpoſitio, ſeù Conſtitutio illegitimos excludens ab Eccleſia, dicitur favorabilis, & amplianda in odium Incontinentiæ, & nè peculium Chriſti in dignis concedatur, & ad evitandum populi ſcandalum, ut advertit

Fa-

Digitized by Google

Fagnan. *in cap. ad extirpandas n.* 44. & 47. *de fil. Presbyt.*

6. *UNUM PERPETUUM SIMPLEX BENEFICIUM.* Ad unum tantum, & non plura Beneficia ſimplicia illegitimum Epiſcopus diſpenſat, quamvis Beneficium collatum, ſivè conferendum, ſit tenue, & non ſufficiat ad ſuſtentationem Garz. *de benef. d. par. 7. cap. 2. num.* 50 Paſſerin. *de elect. d. cap.* 25. *quæſt.* 19. *num.* 194.

7. Neque diſpenſat, ut Beneficium ſimplex, vel non Curatum illegitimus conſequatur, quod illius Pater obtinebat, quia in hoc ſolus Papa, & quidem expreſsè diſpenſat, Paſſerin. *ſup. d. cap. 1. de fil. Preſbyt. in 6. n.* 9.

8. *CUI CURA NON IMMINET ANIMARUM.* Ex hac clauſula infertur, quod poſſit Epiſcopus cum illegitimo diſpenſare pro obtinendo Canonicatu in Eccleſia Collegiata, cui ordo Sacer non ſit annexus, ut ait Corrad. *prax. benef. lib. 8. cap. 12. n.* 115. *& ſeqq.*

9. Immò, quod ad Canonicatus etiam Cathedralis aliis diſpenſet, tenent Navar. *conſ. 4. num. 4. de fil. Presbyt.* & alii plures, quos refert, & ſequitur Paſſerin. *de elect. d. cap. 25. q. 19. n.* 197.

10. Verum hæc Paſſerini Sententia in praxi rejicitur (quidquid ſit de juris rigore) ut teſtantur duo practici Beneficialiſtæ Curiæ Romanæ, nempè Lotter. *de re benef. lib. 2. quæſt.* 48. *à num.* 153. *ad* 173. & Corrad. *prax. benef. lib. 2. cap. 12. num.* 152. *& ſeqq.* & hoc (ut ipſi ajunt) propter præheminentiam, & majoritatem, quam habent Canonici Cathedralis ſuper alios Clericos Civitatis, & Diœceſis, & quia cum Epiſcopo unum corpus conſtituant: ac etiam ex eo quia ex diſpoſitione *Concilii Trid. ſeſs. 24. cap. 12. de reform.* Canonici Cathedralium habent annexum ordinem Sacrum, in quo Epiſcopus cum illegitimo non diſpenſat.

11. Nihilominus Sententia Navarri, Paſſerini, & ſequacium ſuſtineri, & ſequi poſſe crederem in illegitimo à Papa jam diſpenſato ad ordines Sacros, ſecus in promovendo juxta diſtinctionem Majoli *de irregular. lib. 1. cap. 8. num.* 11. quam ſequitur Garz. *de benef. par. 7. cap. 2. num.* 68. & vidiſſe diſſimulant Lotter. & Corrad. & ex aliis rationibus, quas expendit Paſſerin. qui ſcripſit *poſt* Lotter. & Corrad.

Deputationis Concionatoris.

FORMULA VI.

SUMMARIUM.

1 *PRædicatores omnes vice Epiſcopi annunciant verbum Dei.*
2 *Debent eſſe bonæ vitæ.*
3 *Epiſcopus non eligens idoneos Concionatores peccat mortaliter.*
4 *Prædicatores, qui verbum Dei adulterant, ſunt ab Epiſcopo removendi, & puniendi.*
5 *Epiſcopus non debet eſſe facilis in rejiciendis nominationibus, quæ ſunt à laicis, Prædicatorum, & n. 6. & 7.*

N. Epiſcopus N.

DIlecto Nobis in Chriſto N. In eo, qui eſt vera ſalus benedictionem. Cum pro munere noſtri Paſtorali officii viros idoneos potentes opere, & ſermone ad verbum Dei prędicandum mittere teneamur; qui plebes Nobis commiſſas, *vice noſtra* inſtruant in lege Domini: de tuo Animarum zelo, pietate, *vita, moribus*, & ſcientia, quibus à tuis Superioribus apud Nos pleno commendaris teſtimonio plurimum in Domino confiſi, ut proxima futura Reſurrectionis Quadrageſima ſequentis anni ... in Eccleſia N. loci N. Verbum Dei prædicare poſſis, & valeas facultatem concedimus, & impertimur. Te in eo qui veritas eſt, & vita, admonentes, ut in tuis Concionibus (quas ſecundum catholicæ Romanæ Eccle-

ſiæ, & SS. PP. doctrinam ſemper habebis) *in ſimplicitate, & puritate ſermonis* iuxtà audientium captum, Deum annuncies, virtute doceas, peccata evitare fortiter ſuggeras, pœnitentiam amplecti inſinues, mandata Dei, & præcepta Eccleſiæ ſervari, rebelles hominum voluntates ſuavi declamatione ad Deum impellas, æternitatem prædices. Mandantes tàm populo, quàm Clero dicti loci, ut benignè te recipiant, honorificè tractent, ac neceſſaria miniſtrent eorum impenſis, qui eas facere tenentur, vel ſolent; *& de ſolita eleemoſyna tibi* reſpondeant. In quorum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 *VICE NOSTRA.* Omnes Prædicatores, qui in hac parte Coadjutores ſunt, prædicant vice Epiſcopi, juxta diſpoſitionem *Concilii Lateranen. ſub Innoc. III. habiti can. 10. & relati à Gallemart. ſupra Concil. Trid. ſeſs. 24. cap. 4. de reform. poſt n. 14.*

2. *VITA MORIBUS.* In Concionatore magis attendenda eſt bona vita, quam ſcientia, quia longè plus proficit Prædicator exemplo boni operis, quam verbo doctrinæ, cujus enim vita deſpicitur, ejus prædicatio contemnitur *cap. 3. §. porro in fin. 3. quæſt. 7.* & vita bona facit hominem beatum, ſcientia verò inflatum, juxta D. Pauli Sententiam, *quod ſcientia inflat, charitas verò ædificat. Corinth. 1. cap. 8.*

3. Caveant igitur Epiſcopi nè verbum Dei à Religioſis, quorum mores ipſis noti non ſunt, prædicetur, neque admittant facilè illos, qui prece, & commendatione Magnatum, (quærentes, quæ ſua ſunt, & non Animarum ſalutem) ſe ſe in miniſterio Apoſtolico intrudere feſtinant, memores concluſionis, & Sententiæ quod Epiſcopus non eligens idoneos Concionatores peccat mortaliter, ſic probat Lauret. de Franch. *controv. par. 1. tit. de ſubject. Regular. ex Conſtit. Gregor. XV. quæſt. 12. & 13. n. 609. & ſeqq.*

4. *IN SIMPLICITATE, ET PURITATE SERMONIS.* Divus Paulus magnus Prædicator, Jeſum Chriſtum, & hunc Crucifixum annunciabat: nonnulli Concionatores verò noſtri temporis, (quos idem Apoſtolus ſpiritu prophetico inviſit *2. ad Corinth. cap. 2.*) Verbum Dei adulterantes, & in ſublimitate ſermonis extollentes, ſenſumque ſcripturarum detorquentes, ad fabulas convertuntur, fideique myſteria, & ſanctitatem cum animarum jactura deturpant, & ſicum faciunt: Undè Epiſcopi, ſi quos habeant in eorum Diœceſi, qui miniſterio abutantur in eos ſeriò animadvertant, non ſolum à prædicationis munere ſuſpendendo, ſed pœnis etiam gravioribus juxta facultates ipſis tributas *à Sac. Congreg. Concilii juſſu ſanctæ memor. Innocent. XI. litteris circularibus ſub datum Romæ 6. Julii 1680.*

5. *SOLITA ELEEMOSYNA.* Frequenter tàm in Sac. Congreg. Concilii, quam alia Epiſc. & Regular. ne Concionatorum, & eleemoſynæ ſolutione dari ſolitæ, vel quia Epiſcopus Concionatorem à laicis præſentatum non admiſit, & alium nominavit, vel quia non præſentarunt tempore debito. Ad tollendas igitur occaſiones litium, & populi perturbationes, Epiſcopus, qui eſt Paſtor non mactet oves, ſed illas foveat, & charitativè tractet.

6. Si ergò Univerſitas, vel Baro reperitur in poſſeſſione nominandi Concionatorem cum onere ſolvendi eleemoſynam, illam ſeù illum hoc iure ſpoliare non attentet: Nam etſi vigore Concilii *ſeſs. 24. cap. 4.* poſſit Epiſcopus talem facul-

cultatem ſibi vindicare, non probata per eoſdem laicos rigoroſè immemorabili, ut probant Decreta relata à Panimoll. *deciſ.* 91. *adnot.* 2. & Pignatell. *conſult.* 206. *tom.* 4.

7. Attamen quia ex hac juris laicorum impugnatione plura mala eveniunt, moderatè, & rarò tali facultate Epiſcopus utatur: ſed dum ei litteræ Patentes tempore congruo nominationis Concionatoris præſentantur, recognita prius præteritarum nominationum executione ſaltem per triginta, & 40. annos, ac præſentati idoneitate, etiam quoad mores, litteras approbationis expediat, quæ poterunt concipi ſequenti, vel ſimili modo.

Approbationis Concionatoris à laicis nominati.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

1 *PRæſentatio, & nominatio Concionatoris ab Univerſitatibus, aliiſque laicis facienda, debet fieri tempore debito, quod hic præſcribitur, & num.* 2.

3 *Litteræ Patentes nominationis non debent continere verba* eligimus, & conſtituimus, ſed nominamus, & præſentamus.

4 *Etiam ſi litteræ Patentes expediantur à Superiori Regulari.*

5 *Epiſcopus poteſt ſi vult Concionatorem præſentatum examinare.*

6 *Eleemoſyna dari ſolita Concionatori non poteſt minui ſine licentia Sac. Congregat.*

7 *Epiſcopus, ſivè Parochus Concionantes non poſſunt exigere eleemoſynam Prædicatori dari ſolitam, niſi eſſent nominati, vel ſolveretur ex peculiari legato, & n.* 9.

8 *Parochus ſi vult concionari per ſe ipſum, debet id notificare tempore debito.*

10 *Parochus poteſt prædicare diebus feſtis, & tempore Quadrageſimæ in ſua Eccleſia non obſtante contraria conſuetudine.*

11 *Qui ſolvit eleemoſynam, & nominat Concionatorem debet manuteneri.*

12 *Si Epiſcopus nominat, & Univerſitas ſolvit eleemoſynam, Conſuetudo ſervanda eſt.*

13 *Si Univerſitas, vel loci Dominus nominat, & non ſolvit eleemoſynam, poteſt Epiſcopus hoc jus impugnare, niſi adſit conſuetudo immemorabilis probata.*

14 *Si Univerſitas nominat Concionatorem etiam pro Cathedrali, & ſolvit eleemoſynam, debet manuteneri.*

Epiſcopus poteſt jus nominandi Concionatorem in Cathedrali vindicare, ſed non poteſt ad ſolvendam eleemoſynam Univerſitatem compellere, & adducuntur Decreta.

15 *Benedictio Prædicatori tribuitur etiam per Delegatum.*

16 *Profeſſio fidei Concionator emittit, quatenus ab Epiſcopo exigatur n.* 17. *vel quando nunquam illam emiſiſſet n.* 18.

N. Epiſcopus N.

Dilecto, &c.

IN eo, qui eſt vera ſalus benedictionem. Cum pro munere Paſtoralis Officii Viros idoneos petentes opere, & ſermone ad prædicandum Evangelium aſſumere debeamus; qui vice noſtra plebes nobis cōmiſſas in lege Domini erudiant. Te ab Univerſitate loci N. (quæ in quaſi poſſeſſionem Concionatorem nominandi reperitur, *tempore debito præſentatum* de cujus vita, moribus, & idoneitate *per examen*, nec non teſtimoniales tuorum Superiorum certiores effecti, plurimum

mum in Domino confidimus, verbi Dei Præconem pro futura proxima Sanctiſſimæ Reſurrectionis Quadrageſima ſequentis anni . . . in Eccleſia N. loci N. eligimus, deputamus, & approbamus. Admonentes, ut ſanam doctrinam juxta Catholicæ Eccleſiæ Romanæ, & Sanctorum PP. teſtimonium, & traditionem prædices, & in ſimplicitate, & puritate Sermonis Deum annuncies, populum in fidei præceptis inſtruas, & erudias, à Deo omnium bonorum largitore præmium recepturum. Mandantes tàm populo, quàm Clero dicti loci, ut te benignè recipiant, & de *ſolita eleemoſyna*, quam *ſolvere tenentur*, & *ſolent* tibi omninò reſpondeant. In quorum, &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopalis.

ADNOTATIONES.

1 TEMPORE DEBITO PRÆSENTATUM. Qui habet jus nominandi Concionatorem debet illum Epiſcopo præſentare per litteras Patentes intra menſem Novembris Quadrageſimæ præcedentem, & ſi præſentatus fuerit rejectus, alium per totum menſem Decembris nominare, & præſentare, aliàs pro illa vice jus amitteret, & ad Epiſcopum devolveretur, & ſolitam eleemoſynam adhuc cogeretur ſolvere juxtà Decreta, quæ referunt Nicol. *in floſc. verb. Prædicator n.*1. Pignatell. *conſult.* 206. *num.* 54. *tom.*4. Panimoll. *deciſ.*91. *adnot.* 2. *num.*15. & nuper declaravit *Sac. Congr. Concilii in Trojana* 14. *Auguſti* 1700.

2. Verùm tamen eſt, quod, ſi nominatio Concionatoris notificaretur Epiſcopo parum poſt terminum, vel Prædicator nominatus in tempore, nollet ampliùs, aut non poſſet prædicare, tali caſu, Elector non deberet juri ſuo privari, niſi id fortè contingeret imminente tempore Quadrageſimæ, ut advertunt, & monent Nicol. & Panimoll. *locis citatis*, quia æquitas, & non rigor juris ſervanda eſt.

3. Dicitur autem in Formula Concionatorem fuiſſe *præſentatum*, non autem, electum, ſeù deputatum, qui conſtituere, eligere, & deputare ſolus Epiſcopus poteſt: Ideoque ſi in litteris Patentibus nominationis, Univerſitas, ſivè alius, qui jus habet præſentandi uteretur verbis — *Eligimus*, *conſtituimus*, & *electum præſentamus* poſſent rejici, donec aliæ litteræ reformatæ expediantur, in quibus ſolùm dici debet — *N. nominamus*, & *præſentamus*, ut præter Decreta antiquiora relata à Pignatell. *ubi ſuprà*, nuper declaravit *Sac. Congreg. Concilii in Sutrina* 8. *Maii* 1688. & *in Urbinaten.* 7. *Junii* 1698. & 10. *Januarii* 1699.

4 Et hæc regula procedit, quamvis nominatio Concionatoris ad Generalem alicujus Religionis pertineret, quotieſcumque non pro Religione, ſed pro commoditate Univerſitatis, quæ eleemoſynam ſolvat, in Eccleſia Regulari concio habenda ſit, prout cenſuit *Sac. Congregat. Epiſcop. & Regul. in Alatrina* 3. *Julii* 1693. *pro ponente Eminentiſſimo Cardinali de Judice*.

5. *PER EXAMEN*. Eſt in arbitrio Epiſcopi licentiam, & approbationem Concionatori præſentato concedere abſque examine: Cæterùm ſi vellet de idoneitate per examen experimentum facere, utique poſſet illum interrogare: Quicquid enim ſuper hoc olim dixerint Authores Regulares, quos cumulavit ad mendam cauſam propriam, Paſqualig. ad Lauret. de Franch. *par.* 1. *num.* 576. hodiè res eſt oraculo Pontificio Clem. X. *Conſtit.* 7. § 3. *Bullar. nov. tom.* 6. deciſa.

6. *SOLITA ELEEMOSYNA*. Non poſſint Univerſitates eleemoſynam Concionatori dari ſolitam minuere inconſulta Sacra Congregatione,

Digitized by Google

ne, ut pluries ipſa ſancivit Teſtibus Nicol. *in floſc. verb. Prædicator num.* 21. Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtolic. collect.* 594. *num.* 13. & nuper *in Tyburtina contrà Univerſitatem Terræ Poli* 3. *Julii* 1693. *referente eodem Card. de Judice*, & recurrente P. Bucciarello Monacho Silveſtrino.

7. Hanc tamen ſolitam eleemoſynam, non poteſt Epiſcopus, neque Parochus prætendere, nec titulo paupertatis, quandò per ſe ipſos in ſua Eccleſia, in qua prædicari ſolet vellent conciones habere, quia hi proprium munus adimplent: Niſi in caſu quo Univerſitas, vel alius nominator, Parochum, vel Epiſcopum deputaſſet, aut ſponte ſolvere vellet Nicol. *in floſc. verb. Parochus numer.* 28. Gavant. *Manual. Epiſc. verb. concio ſacra num.* 3. *in addit. Sac. Congr. Epiſcop. in Ravellen.* 30. *Januarii* 1615.

8. Et hinc eſt, quod, ſi Parochus velit per ſe ipſum concionari, debet id intimare, & notificare Univerſitati, quæ jus nominandi Concionatorem habet, tempore, ut ſuprà præfigi ſolito; aliàs Univerſitas in ſuo jure manuteneretur, ut reſolutum fuit à *Sac. Congregat. Epiſcop. in Senogallien. inter Parochum Matthæum Fabri, & Univerſitatem Montis Novi* 16. *Martii* 1690.

9. Et quamquam Parochus, ut ſuprà firmatum fuit, non poſſit prætendere eleemoſynam dari ſolitam, ſi concionari velit, eſt advertendum, quod concluſio vera eſt quandò eleemoſyna ſolvitur Concionatori ex communi ærario, vel à populo, aut ab alio; Verùm ſi ſolveretur ex aliquo peculiari legato, ſivè donatione ad hunc præciſum actum deſtinata, & relicta, tunc Parochus, vel Epiſcopus per ſe ipſos concionantes, illam petere poſſent, ut limitando regulam ſupradictam tradit Paſqualig. ad Franch. *part.* 1. *num.* 602. quia tali caſu nemo gravatur, nec ipſi à legato debent rejici, niſi expreſsè excludantur.

10. Jus autem, quod Parochus habet per ſe ipſum, vel per alium ab Ordinario approbandum concionandi in ſua Eccleſia Parochiali diebus Feſtis, & Quadrageſimæ, non poteſt tolli, neque impediri per contrariam conſuetudinem concionandi privativè in alia Eccleſia ſivè Sæculari, ſivè Regulari, ut cenſuit *Sacr. Congregat. Epiſcop. in Præneſtina Prædicationis* 17. *Martii* 1672. quam refert Paulmoll. *deciſ.* 91. *num.* 11. *Sac. Congreg. Concilii in Florentina Juris prædicandi* 26. *Januarii* 1697. & *in Roſſanen. Prædicationis* 22. *Februarii* 1698.

11. *SOLVERE TENENTUR, ET SOLENT*, Si Communitas, vel Dominus loci temporalis nominat Concionatorem, & ſolvit eleemoſynam, conſuetudo hujuſmodi ſervanda eſt *Sacr. Congregat. Epiſcop. in Aprutina, ſeù Theramnen.* 6. *Februarii* 1615. *Sac. Congregat. Concilii in Aquilana* 2. *Junii* 1696.

12. Si Epiſcopus eligit, & Communitas ſolvit, pariter conſuetudo ſervanda eſt, abſque eo quod Univerſitas poſſit prætendere nominationem *Sacr. Congregat. Concilii in Oſtunen.* 15. *Novembris* 1692. & *in Bovien.* 20. *Junii* 1693.

13. Si Univerſitas, vel Baro nominat, & non ſolvit eleemoſynam, tunc niſi conſuetudo eſſet immemorabilis, & probata, poſſet, & deberet Epiſcopus hoc jus impugnare, & ſibi vindicare, Concionatorem pro libito deputando, quia hoc tertio caſu nulla concurrit æquitas, neque adeſt correſpectivitas nominationis ad eleemoſynam, ut docet Card. de Luc. *adnot. ad Concil. diſc.* 3. *nu.* 6.

14. Regula autem firmata in primo caſu locum habet etiam in nominatione Concionatoris pro Cathedrali, pro qua, ſi Civitas eſt in poſſeſſione nominandi cum onere ſolvendi eleemoſynam, debet manuteneri, & quatenùs Epiſcopus vellet jus nominandi ſibi vindicare, (prout habet in facultate) non poſſet eandem ad ſolutionem cogere, ſed teneretur de proprio expenſas, & eleemoſynam ſubminiſtrare, ſic pluries reſpondit *Sacr. Congregat. Epiſcop.* & præſertim *in Ariminen.* 29. *Novembris* 1585. in qua ſic dicitur.

Congreg. cenſuit Epiſcopum non poſſe compellere Univerſitatem ad præſtandam ſolitam eleemoſynam Prædicatori, ſi ipſe voluerit Prædicatorem deputare, ſecùs verò, ſi ſinat Univerſitatem uti conſuevit eligere ſibi Prædicatorem ab ipſo tamen approbandum.

In Orien. 17. Januarii 1594. — *Se vi è con-*

conſuetudine immemorabile, che l'Vniverſità elegga il Predicatore, e lo paghi, ſi deve continuare così ſenza contradittione, e non provandoſi tal conſuetudine ſi deve dare tutta via ſodisfattione all'Vniverſità ſe haverà qualche buon ſoggetto.

In Murana 5. Februarii 1596. — *Quando il Veſcovo non voglia predicare per ſe ſteſſo, ò ſomminiſtrare le ſpeſe, & elemoſina del ſuo ad altri, deve permettere, che la Communità oſſervi il ſolito di eleggere il Predicatore con dargli le ſpeſe, e l'elemoſina.*

In Montis falici 6. Februari 1598. — *Se la Città è in antico poſſeſſo d'eleggere, e pagare il Prædicatore della Catedrale, ſi deve oſſervare.*

In Gallipolitana 10. Februarii 1599. — *Quando il Veſcovo non voglia provedere al Predicatore del vitto, & eleemoſina deve permettere, che la Communità oſſervi il ſolito d'eleggerlo, e provederli, che altrimente la Communità non può eſſere aſtretta.* Et idem probant Decreta Sacr. Congregat. Concilii emanata 11. Junii 1596. tenoris ſequentis — *Congregat. Concilii cenſuit eſſe in electione Epiſcopi, vel deputare in ſua Cathedrali Prædicatorem, etiam quod populus illum ab immemorabili tempore eligere conſueviſſet, vel prædictam nominationem ipſi populo relinquere; itaut ſi Epiſcopus Prædicatorem eligat, populum ad eleemoſynas Prædicatori erogandas non compellet. Verùm ſi populum prædictum facultate eligendi Prædicatorem uti permiſerit, tunc populum ad ſolitas eleemoſynas præſtandas cogere poterit.* Et in Urbinaten. 7. Junii 1698.

15. Et tandem eſt notandum, quod in Formula deputationis, ſeù approbationis Concionatoris non fit mentio de benedictione petenda, & recipienda ab Epiſcopo, quia quotieſcumque expediuntur litteræ Patentes ſupponitur jam data, & conceſſa, ab Epiſcopo, vel danda à Vicario Foraneo, vel alio Delegato, quandò ob nimiam diſtantiam locorum, ſine magno incommodo Prædicatores non poſſent perſonaliter ad Civitatem accedere, & ſeſe Epiſcopo præſente ut moneant Decreta relata à Pignatell. *in ſæpè citata conſult.* 206. *num.* 67. *tom.* 4.

16. Nec minus fit mentio de fidei profeſſione, ad quam emittendam Concionatores præcisè non tenentur, niſi ab Epiſcopo exigatur (quicquid in contrarium nimis vagè afferat Pignatell. *conſult.* 114. *nu.* 67. *tom.* 9. ubi allegat Decretum Gregor. XIII. de anno 1577. ut ſupponit emanatum.)

17. *Sac. enim Congreg. Concilii ſuprà c.* 4. *ſeſſ.* 24. *de Reform.* ſic declaravit — *Vigore Bullæ fel. record. Pii IV. de profeſſione fidei facien. Regulares Concionatores non tenentur facere profeſſionem fidei antequam prædicandi munus aſſumant; poteſt tamen Ordinarius, quo tempore ſolet concionandi licentiam concedere ab eiſdem exigere fidei profeſſionem, ſi tamen ſibi ità videbitur expedire.* De quo Decreto mentionem expreſſam faciunt Nicol. *lucubr. Can. lib.* 1. *tit.* 1. *de Summ. Trinit. & fid. Cathol. num.* 11. §. 6. & Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtolic. collect.* 611. *nu.* 3.

18. Quod, ſi Prædicator electus nunquam alia occaſione fidei profeſſionem emiſiſſet, tunc poterit ab eo exigi, quia quilibet Concionator ſaltem ſemel illam emittere debet ex *Concilio Provin* 5. *Mediol.* monet Gavant. *Manual. Epiſcop. verb. fidei profeſſio num.* 26. Pac. Jord. *lucubr. tom.* 1. *lib.* 6. *tit.* 1. *num.* 59. & ſi placet in litteris mentio fiet.

Deputationis Theologi Epiſcopi.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM.

1 *Tituli Epiſcoporum enumerantur.*
2 *Epiſcopus eſt Princeps, & habet merum, & mixtum imperium.*
3 *Epiſcoporum gubernium eſt res laborioſa, & ærumnis plenum.*
4 *Theologus Epiſcopi debet eſſe inculpabilis vitæ.*
5 *Canoniſtæ præferuntur Theologis in promotione Epiſcopatus Italiæ.*

N. Epi-

N. Epiſcopus N.

Admodum Rev. P. N. Ord. N. Sac. Theologiæ Magiſtro ſalutem in Domino.

CUm nihil magis deceat debilitatem, quam ſubſidia, ac fulcimenta venari, quibus innixa deficere, ac ponderi ſuccumbere non paveſcat: Nos quo clariùs noſtrarum dignoſcimur virium imbecillitatem, & è contrà *celſitudinem gradus*, ad quem mira ſuperni numinis (nullo noſtro ſuffragante merito, vel conatu) charitas Nos evexit, eo magis fulchra perquirimus, quibus noſtra ſuſtentetur infirmitas, nè gravi ſub onere fatiſcamus: Quapropter cum tuam probaverimus in Theologicis diſciplinis præſtantiam ſanè eximiam, atque (quod verùm ſcientiis addit decorem, quo ſi carent inflant, & non ædificant) *morum raram probitatem*, coſpicuumque virtutum Religioſo viro dignarum ſpecimen in Te effulgeſcere conſpexerimus aliquo decrevimus Te proſequi favore, quo & noſtræ indigentiæ ſubſidium poſſemus adipiſci, ſimulque tua merita (quæ ſunt Dei munera) decorare. Volentes igitur *noſtrum ſeligere Theologum* Nobis non lævi multiplicium, diverſarumque gravatis curarum ſarcina auxilia ſuffecturum; Te ad hoc munus peragendum per has animum noſtrum teſtantes litteras nominamus, deputamus, & declaramus, ac pro tali haberi volumus, cum omnibus honoribus, & oneribus, quibus cæteri Epiſcoporum (*ſi eſt Cardinalis*, quibus S.R.E. Cardinalium) potiri ſolent, & gaudere Theologi, necnon in numero noſtrorum familiarium Te aggregamus, atque aſcribimus. Deprecantes quoſcumque, qui has noſtras litteras inſpecturi ſunt, ut Te in noſtrum Theologum recognoſcant, & honore gradui debito proſequantur. In quorum, &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ ſigilli.

N. Secretarius.

ADNOTATIONES.

1. *CELSITUDINEM GRADUS*. Epiſcopus in ſua Eccleſia dicitur Vicarius Chriſti *cap. Mulier* 33. *quæſt.* 5. & ejus Ordo non eſt Dignitas, ſed culmen Dignitatis, Gloſs. *in cap.* 2. *de præbend. & cap. Quia pericuioſum de ſent. excommunic. in ſexto*; & dicitur quoque Pontifex, Angelus, Columna Eccleſiæ, Præco Dei, & Sal terræ, ac aliis præeminentiis, & titulis in jure, & ab Eccleſia decoratur, quos enumerat Epiſcopus, Jordan. *to.* 1. *in prælud. de tit. Epiſc. à n.* 1. *ad* 34.

2. Epiſcopus in ſua Diœceſi eſt Princeps, & habet merum, & mixtum imperium, ſtatuta condit, & reis gratiam facit, Sperell. *deciſ.* 128. *à num.* 55. *cum ſeq.* Guazzin. *ad defenſ. reor. defenſ.* 34. *cap.* 3. *nu.* 6. Conciol. *reſol. Criminal. verb. Epiſcopus reſol.* 1. *num.* 2. cum aliis pluribus quos allegat, & ſequitur Ciarlin. *controverſ. cap.* 50. *à num.* 28. *ad* 39. & mirè hoc probat Auctor. *tractat. de jure natural. & divin. Eccleſiaſt. liber. cap.* 6. & 12. *lib.* 1.

3. Ideoque ob celſitudinem gradus ſunt Epiſcopi conſtituti tamquam ſignum ad ſagittam, non valentibus omnibus complacere, ex quo ratione officii tenentur, nedùm arguere, ſed etiam increpare, quem-

Digitized by Google

quamobrem frequenter odium multorum incurrunt, & aliquandò etiam inſidias patiuntur, ut probat Vermigliol. *conſ.* 378. *num.* 4. Et hinc benè infertur, quod illorum gubernium eſt res laborioſa, & difficilis, Maſtrill. *de Magiſtr. lib.* 1. *cap.* 30. *num.* 2. immò officium Epiſcopi abyſſum ærumnarum vocat *Chryſoſt.* quem refert Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſcop. tit.* 2. *gloſ.* 2. *num.* 16. adeout cum D. Bernardo Serm. 12. in Cantica ſcribere valeam. — *Fratres revereamur Epiſcopo, ſed vereamur labores eorum: ſi labores penſemus, non affectabimus honores*.

4. *MORUM RARAM PROBITATEM* Theologus Epiſcopi debet eſſe inculpabilis vitæ, & ideò in Formula per modum elogii ejus virtutes demonſtrantur: Hic enim in dicenda ſua Sententia non debet reſpicere faciem hominis, nec paveſcere minas creaturæ mortalis, nè Epiſcopus ejus conſiliis deceptus non Theologum, ſed foveat adulantem: Oportet inquam in veritate legem docere, & ſalutem propriam, & proximi doctrina ſana, & morum puritate operari: Quam *plenitudo ſapientiæ eſt timere Deum*, *Eccleſiaſt.* 1.

5. *NOSTRUM SELIGERE THEOLOGUM*. Quia in aſſumptione ad Epiſcopatum, præſertim in Italia, in qua hæreſes (Dei miſericordia) non pullulant, quamvis Theologia ſit dignior cæteris ſcientiis propter nobilitatem materiæ, certitudinem, & altiorem finem; Canoniſtæ Theologis ſæpè præferuntur, ut experientia docet Nos, & DD. etiam ità providendum inſinuant Abb. *in cap.* 1. *num.* 9. *de conſang. & affin.* Azor. *inſtitut. Moral. par.* 2. *lib.* 3. *cap.* 28 *quæſt.* 10. Scipio de Rub. *aphoriſm. Epiſcopor. verb. Epiſcopus*, Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſcop. allegat.* 1. *num.* 30. Cardin. de Luc. *adnot. ad Concil. diſc.* 2. *num.* 6. Maximè propterea decet, quod Epiſcopus Canoniſta in Theologicis diſciplinis non verſatus, Theologum ſibi aſſumat non pro forma, ut morem gerat, ſed ut in rebus, quæ ad fidem, & forum conſcientiæ in rebus arduis pertinent Conſultorem habeat idoneum, ut verificetur Hieremiæ effatum — *Dabo vobis Paſtores, qui paſcent vos ſcientia, & doctrina*, Hier. 3. & Innoc. *in cap. ult. de ætat. & qualit.*

Deputationis Viſitatoris.

FORMULA IX.

SUMMARIUM.

1 *Viſitatio eſt delegabilis Epiſcopo impedito.*

2 *Etiam quoad viſitationem Capituli Cathedralis.*

3 *Viſitator Delegatus exigit procurationem pro medietate.*

4 *Viſitat etiam Eccleſias, & loca exempta.*

5 *Rationem à Vicario capituli tempore Sedis vacantis conſtituti exigit.*

N. Epiſcopus N.

Dilecto N. &c.

CUpientes Sac. Concilii decretum de viſitanda Diœceſi exequi, *nec adverſæ valetudine detenti* valentes perſonaliter Eccleſias, & loca Pia viſitare, Te de cujus fide, integritate, ſcientia, & experientia plenè in Domino confidimus, Viſitatorem *totius noſtræ Diœceſis* delegamus, eligimus, & deputamus, cum facultate Eccleſias, Monaſteria, Confraternitates, Hoſpitalia, Collegia, Montes Pietatis, & Frumentarios, locaque alia Pia, & Religioſa viſitandi, computa, & adminiſtrationes eorumdem locorum revidendi, Debitores, Officiales, & Adminiſtratores ad libros exhibendum, & reliquatum reſpectivè ſolvendum compellendi juris, & facti remediis ſola facti veritate inſpecta. Decreta quæcumque faciendi, & exequendi dummodò proceſſum non requirant. *Procurationem* à viſitatis, *prout*

juris

juris, & exigendi, & alia gerendi, quæ facere, gerere, & exequi tàm ordinaria, quàm delegata auctoritate Nos metipſi viſitando poſſemus, Tibi omnia generaliter, & ſpecialiter committendo. In quorum &c. Datum &c.

N. Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Epiſcopali.

ANNOTATIONES.

1. ***Adversa valetudine detenti.*** Sivè alio legitimo impedimento, de quo ſufficit conſtare per ſolam aſſertionem Epiſcopi, qui nullam tenetur cauſam impedimenti aſſignare, ut reſpondit *Sac. Congreg. Concilii in Portucallen. Viſitationis 29. Januarii 171. in reſponſione ad ſecundum dubium*.

2. *Noſtræ Diœceſis*. Jus viſitandi non ſolum eſt delegabile quoad Eccleſias, & loca Pia Diœceſis, ſed etiam quoad Viſitationem Eccleſiæ, & capituli Cathedralis, quamvis in præteritum Epiſcopi per ſe ipſos Cathedralem viſitaverint, quoties Epiſcopus aſſerat ſe legitimo impedimento (quamvis temporale) detinere, *Sac. Congreg. Concilii in dicta Portucallen. 29. Januarii 1701. in reſponſione ad primum*.

3. *Procurationem, prout juris eſt exigendi*. Viſitator delegatus non poteſt integram procurationem à viſitatis exigere, ſed tantum pro medietate, juxta Decreta relata à Nicolio *in Floſc. verbo Viſitatio num. 1. verſ. quando tamen, & num. 10. limitat. 9.* & nuper declaravit *Sacr. Congr. Concilii in Amalphitana 18. Julii 1699. ad quartum*.

4. Viſitat quoque Epiſcopus per ſuum Subdelegatum Monaſteria, & Parochiales exemptas tamquam in hac parte Delegatus Sedis Apoſtolicæ, abſque eo quod poſſint exempti Subdelegatum recuſare, quoties exhibeat ſpecialem facultatem in ſcriptis Fagnan. *in cap. Quoniam num. 27. & 35. de offic. Deleg. Sacr. Congreg. Concilii in Paſſavien. 1. Octobris 1661.* relatam à Pignatell. *conſult. 7. num. 19. & 29. tom. 7.*

5. Poteſt quoque Epiſcopus in Viſitatione rationem adminiſtrationis officiis exigere à Vicario capituli Sede vacante conſtituto, atque ſi alicujus delicti reus reperitur punire, ut declaravit *Sacr. Congregat. Concilii 8. Aprilis 1595. à cap. 16. ſeſſ. 24. de Reform.*

Deputationis Adminiſtratoris Domus Piæ.

FORMULA X.

SUMMARIUM.

1 *Adminiſtratores locorum Piorum æquiparantur Tutoribus, & habent liberam adminiſtrationem.*
2 *Debent librum rationum retinere.*
3 *Si non retinent libros præſumuntur doloſi, & juratur contra eos in litem.*

N. Epiſcopus N.

Univerſis &c. Nuper ſiquidem accepimus, quod Domus Pia, ſivè Hoſpitalis loci N. per obitum N. ultimi ipſius Adminiſtratoris caret Rectore, Nos ad quem præſentatio perſonæ idoneæ ad regimen, & adminiſtrationem d. Domus, deſtinatio, ac omnimoda diſpoſitio pleno jure pertinet, eidem Domi (ſeù Hoſpitali) de utili, & bono Rectore, & Adminiſtratore ſalubriter providere volen-

lentes, honeſtum, & providum Virum N. Incolam, & habitatorem d. loci N. probum ac bonæ converſationis(de quo in Domino fiduciam obtinemus ſpecialem) Rectorem,& Adminiſtratorem d. Domus,(ſeù Hoſpitalis) omniumq; juriū & bonorum illius,cum facultatibus,honoribus,*& oneribus ſolitis*,& conſuetis inſtituimus,& deputamus auctoritate noſtra. Ac eumdem N. coram Nobis propter hoc conſtitutum in corporalem poſſeſſionem d. Domus Piæ N. ſeù quaſi juriumque, & bonorum ipſius inducimus per præſentes, præſtito per eum ad Sancta Dei Evangelia corporali juramento,quod bona, & jura ad dictam Domum (ſeù Hoſpitale) pertinentia quomodocumque, bene, fideliter, & utiliter reget, & gubernabit, & rationem Nobis reddet: Infirmis (ſeu Peregrinis, aut Projectis) & aliis perſonis in eadem Domo inſervientibus, & exiſtentibus, & quibus exiſtent pro tempore, neceſſaria miniſtrabit, ac miniſtrare faciet, jura libertates, atque bona cuncta ad eam pertinentia manutenebit, & defendet, nihilque alienabit,ſed alienata recuperabit,& ad proprietatem d. Domus reduci pro poſſe procurabit. Quocirca mandamus vobis omnibus &c. quatenus d. N. in Rectorem, & Adminiſtratorem d. Domus Piæ N.(ſeù Hoſpitalis) recipiatis, & recipi faciatis, ipſumque in realem, & actualem poſſeſſionem d. Domus juriumque,& pertinentiarum prædictorum inducatis, & defendatis inductum, amoto ab ea quolibet alio detentore, quoniam &c. Datum &c.

N. Epiſcopus, ſivè Vicarius Generalis N.

Loco ✠ ſigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. CUM FACULTATIBUS, ET ONERIBUS SOLITIS. Adminiſtratores locorum Piorum habent liberam adminiſtrationem, & Tutoribus æquiparantur, & poſſunt expedire etiam ea, quæ mandatum ſpeciale aliàs exigerent, cum ex eorum electione, & deputatione cenſeatur illis data omnis opportuna facultas, nè contrahentes cum illis decipiantur, Rot. *deciſ.* 432. *num.* 26. *& ſeqq. par.* 9. *recent.* quam refert Sabell. *in Sum. diverſ. tract.* §. *Adminiſtrator poſt num.* 18. quod intellige de rebus, quæ ſervando ſervari non poſſunt, & de redditibus bonorum adminiſtratorum.

2. Onus autem ſpeciale cujuſvis Adminiſtratoris eſt, librum rationum conficere, & retinere, in quo cum appoſitione diei, menſis, & anni adnotare debet data, & recepta, alias illi non creditur, Rot. *deciſ.* 217. *&* 218. *part.* 2. *diverſ. Tuſch. litt. A concl.* 202. cum aliis, quos allegat idem Sabell. *loco mox citato numer.* 6.

3. Nec ſufficit tenere computa in foliis, liſtis, & ut vulgò dicitur in ſcartafaciis, aliàs poterit contra eum jurari in litem, quia ſi non retinet librum cenſetur in dolo præſumpto, niſi aliundè Adminiſtrator paratus ſit docere de adminiſtratis, ut latè declarat Tuſch. *dicta concl.* 202. *nu.* 15. 23. 24. *& ſeqq.*

Supradicta Formula uti poteris in aliis ſimilibus depoſitionibus Officialium locorum Piorum quocumque homine nuncupatorum, mutatis mutandis.

Litterarum Familiaritatis.

FORMULA XI.

SUMMARIUM.

1 *Quis dicatur verè Familiaris.*

N. Car-

N. Cardinalis Epiſcopus &c. (ſivè Epiſcopus, aut Archiepiſcopus N.)

UNiverſis, & ſingulis præſentes noſtras litteras inſpecturis, & auditurìs ſalutem, & ſinceram in Domino Charitatem, Mittimus Romam pro noſtris, & ſuis illic peragendis Negociis Nobilem Virum N. Familiarem noſtrum continuum commenſalem: Ne igitur ob ſuam abſentiam aliquod incommodum patiatur, ac ut noſtram benevolentiam, qua perſonam ipſius proſequimur opere ſentiat, volumus quod à die ſui diſceſſus omnibus honoribus, immunitatibus, favoribus, & prærogativis, quibus cæteri noſtri Familiares continui commenſales præſentes utuntur, potiuntut, & gaudent, ſua abſentia non obſtante utatur, potiatur, & gaudeat, ac ſi continuè obſequiis noſtris præſens nobiſcum inſiſteret. Cupientes autem eidem N. Familiari noſtro iter liberum, tutum, & ſecurum præſtari, hortamur, & requirimus in Domino omnes, & ſingulos Terræ, & Maris Dominos, tam Eccleſiaſticos, quam temporales, eorumque Locumtenentes, Prætores, Gubernatores, Vicarios, & Officiales quoſcunque ad quos d. N. Familiaris noſter pervenerit, quatenus illum per eorum Terras, Civitates, Oppida, Caſtra, Villas, Paſſus, Portus, & omnia alia loca liberè, tutè, & ſecurè abſque ulla ſolutione, vel impedimento, ac gravamine tàm reali, quam perſonali ire, ſtare, tranſire, ac ad nos redire contemplatione noſtra ſinant, permittant, & conducant, illique de valido ſalvo conductu, ac fide publica (quoties opus fuerit, & eos duxerit requirendos) provideant: Offerentes Nos ad ſimilia longeque majora ſemper paratos. In quorum omnium fidem, præſentes fieri, & per Secretarium noſtrum infraſcriptum ſubſcribi mandavimus, ſigillique noſtri juſſimus impreſſione communiri. Datum &c.

N. Candinalis N. ſivè Epiſcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Secretarius.

ADNOTATIONES.

1. UT quis dicatur verè Familiaris duo copulativè requiruntur videlicet, ſervitus, & commenſalitas; hoc eſt, qui inſiſtit circa ſervitia, & habet expenſas Gomeſ. *in Regul. de impet. Benefic. per obitum Gamil. Card. quæſt.* 13. quem refert Tuſch. *litt. F. concl.* 72. *nu.* 4. aliàs dicitur Familiaris fictus, quamvis Dominus illum vocet ſuum Familiarem: Quicquid ſit de Familiaribus Papæ, & nonnullis Officialibus Romanæ Curiæ, qui licet re vera non ſint commenſales, nec expenſas habeant, nihilominus ad effectum reſervationis Beneficiorum dicuntur veri Familiares, Gonzal. *ad Regul. Cancell. gloſ.* 51. *num.* 18. & 26.

Litterarum paſſus propter Peſtem.

FORMULA XII.

SUMMARIUM.

1 E*Piſcopus tempore peſtis tenetur reſidere.*
Peſtis dicitur bellum Divinum, & excuſat à multis, ibid.

N. Epiſcopus N.

UNiverſis, & ſingulis præſentes noſtras litteras inſpecturis fidem facimus, atq; teſtamur, quod diſcretus N. de N. Familiaris noſter lator præſentium fuit *in hac Civitate* nobiſcum per... menſes, ubi non viget *Peſtis contagio*, ſed Dei benignitate ſaluberrimo fruimur aere: Quare eoſdem rogamus, ac impensè hortamur, ut eumdem N. intra mœnia cujuſcumque loci, ad quem ipſe acceſſerit admittant, & in omnibus ſuis rebus peragendis commendatum ſuſcipiant: Nobis etenim rem in modum gratam facient, ac Nos ad hæc eadem, & longè majora obſequia præſtanda proculdubio ſibi viciſſim obligabunt. Datum &c.

N. Epiſcopus, ſivè Vicarius Generalis N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. *IN HAC CIVIATE.* Epiſcopus tenetur tempore peſtis in ſua Cathedrali reſidere, nec illam poteſt deſerere abſque lethali culpa, *nam bonus Paſtor Animam ſuam dat pro Ovibus ſuis* Jo. 10. ut latè probat Pignatell. *conſult.* 17. *per tot. tom.* 4. *& præſertim num.* 34 *&* 35. *ubi num* 18. relato *Fagnano in cap. Ex parte* 25. *de Cleric. non reſid.* ac pluribus aliis firmat reſidentiam Epiſcoporum eſſe de jure Divino.

2. *PESTIS CONTAGIO.* Peſtis dicitur bellum Divinum, & pactum in caſu belli ſimpliciter conceptum convenit caſui peſtis, ut dicit Card. de Luc. *de locat. diſc.* 1. *num.* 3. Dicitur quoque fortuitus caſus, & excuſat a multis: puta à pœna cauſata propter moram: à curſu præſcriptionis: à ſolemnitatibus contractus: à publicatione reſignationis Beneficii, & ab aliis pluribus, de quibus videre poteris apud Sebaſt. Medic. *de caſ. fortuit. part.* 2. *quæſt.* 6. *à numer.* 34. *ad* 49.

Arrogationis.

FORMULA XIII.

SUMMARIUM.

1 E*piſcopus dicitur Prætor, & Magiſtratus perpetuus Civitatis.*
2 *Decretum arrogationis debet interponi cauſa cognita, quando arrogandus eſt impubes, & num.* 3.
4 *Equites Hieroſolymitani non poſſunt arrogare.*

IN nominè Domini &c. Die &c. Conſtituito perſonalmente avanti Monſignor N. Veſcovo N. (ò ſuo Vicario Generale N.) nel Palazzo della ſua ſolita reſidenza ſopra una Sede di... il qual luogo, e qual Sede eleſſe, & elegge per ſuo idoneo Tribunale per fare ſolamente l'atto infraſcritto, e di me Notaro, e Cancelliero Epiſcopale, e Teſtimonii infraſcritti, il Signor N. figlio del q. N. Cittadino di N. da me Cancelliero beniſſimo conoſciuto conſiderando ch'eſſo manca di deſcendenza, e volendo à conſolatione di quelli che non hanno figli fare un'atto d' arrogatione verſo il Signor N. figliuolo del q. N. quì parimente preſente, e da me conoſciutto, acciò queſto mediante la detta arrogatione habbia, e conſeguiſca la filiatione di detto

Signor

Signor N. & eſſo reſpettivamente la Paternità, con tutte le attioni, ragioni, facoltà, prerogative, e privilegii attivi, e paſſivi conceſſi dalle leggi alli Arroganti, & Arrogati reſpettivamente. Ha perciò il detto Signor N. ſupplicato N. Signore Papa N. à volerli concedere la gratia di poter fare detta Arrogatione: & havendone riportato dalla Santità Sua reſcritto favorevole da lui eſibito, e preſentato à detto Monſignor Veſcovo N. del tenore da regiſtrarſi nel preſente Inſtrumento, e ricevuto colla dovuta riverenza dal medemo Monſignore.

Quindi è che per dare al detto reſcritto la dovuta eſecutione, il detto Sign. N. ſpontaneamente di certa ſcienza, e volontà, con animo deliberato, non per errore alcuno di ragione, ò di fatto, & in ogni altro miglior modo, forma, e cauſa, per le quali più validamente può, e gli è permeſſo dalle Leggi tanto communi, quanto Municipali in vigore del predetto Pontificio reſcritto, e coll' autorità, e Decreto d'eſſo Monſignor Veſcovo Giudice, Eſſecutore eletto, & interrogante, arrogò, accettò, arroga, & accetta detto Signor N. preſente, riſpondente, e conſentiente, in ſuo figliuolo legitimo in primo grado, e per figliuolo legitimo nella ſua ſtirpe, proſapia, e deſcendenza Maſcolina, e ricevendolo con naturale vero, & attuale ampleſſo, & unione colle braccia in ſegno di vera, e naturale Paternità, e filiatione reſpettivamente, congiungendo inſieme le ragioni naturali colle civili, e legitime, di maniera che detto Signor N. per l'auvenire ſia tenuto, trattato, e reputato per figlio legitimo, e naturale in primo grado d'eſſo Signor N. tanto circa le ſucceſſioni, quanto circa à tutti gli altri fini, & effetti diſpoſti, & ordinati dalle Leggi univerſalmente niente eccettuato, come ſe foſſe naturalmente procreato di legitimo matrimonio, e nato dal corpo del detto Signor N. Et all'incontro il detto Signor N figliuolo arrogato come ſopra preſente, colla detta autorità, e Decreto di detto Monſignore, & in ogni altro miglior modo accettò, & accetta in ſuo Padre legitimo naturale, & aſcendente in primo grado il detto Signor N. preſente, riſpondente, & accettante, e per l'auvenire vuol eſſer denominato, trattato, e reputato per di lui figliuolo come ſe foſſe nato immediatè di legitimo matrimonio, e dal ſuo corpo naturalmente, e promette come tale trattarſi, e denominarſi univerſalmente in tutti gli atti, e d'aſſumere, e portare il Cognome, & Armi, & Inſegne del detto Signor N. Padre Arrogante.

Quale Arrogatione, e tutte, e ſingole coſe contenute in eſſa, e dependenti, e conſecutive da eſſa li predetti Signori N. & N. promiſero, e promettono ſcambievolmente l'uno all'altro di haver ſempre ferma rata, e grata, e di attenderla, ed oſſervarla perpetuamente, e non contravenire di ragione. ò di fatto per ſe, ò per altri direttamente, ò indirettamente. obligando perciò ſe ſteſſi, Eredi, Succeſſori, beni; ragioni preſenti, e futuri nella più ampla forma di ragione valida, e così giurorno tactis, &c. renunciando ad ogni Legge, e Conſtitutione, che faceſſe in contrario in ogni modo migliore.

Sopra la quale Arrogatione, e tutte, e ſingole coſe contenute nel preſente Inſtrumento come bene, e legitimamente fatte il predetto Monſig. Veſcovo (ò Vicario Generale) ſedendo come ſopra pro Tribunali dopo haver interrogato, & havuto il mutuo conſenſo delli Arrogante, & Arrogato, ad inſtanza, e requiſitione delli medemi, & in eſecutione del ſopradetto Pontificio reſcritto, hà interpoſto, & interpone l'autorità, e decreto *del ſuo Offizio, e Magiſtrato*, ſupplendo ogni, e qualunque defetto tanto di ragione, che di fatto havendo

bene inteſe, *e conſiderate le coſe predette* non ſolamente nel modo, e forma ſopra eſpreſſi, mà in ogni altro di ragione più valido, & efficace.

Fù il preſente atto d'Arrogatione col Decreto predetto, e ſtipulato, e publicato il giorno, e nel luogo di ſopra eſpreſſo alla preſenza di N. N. e di N. N. Teſtimonii ſpecialmente rogati.

Così è N. Cancelliero Epiſcopale.

ADNOTATIONES.

1 DEL SVO OFFIZIO, E MAGISTRATO. Epiſcopus, qui eſt Ordinarius, & dicitur Prætor, & Magiſtratus perpetuus Civitatis, Tuſch. *litt. E. concluſ.* 237 *num.* 8. & 9. Sperell. *dec.* 128. *num.* 64. & 68. poterit exequi reſcriptum Principis, quo datur facultas arrogandi Iudici loci Ordinario, ex Oinotim. *ſuper inſtitut. tit. de adopt. §. Cum autem impubes num.* 2.

2. CONSIDERATE LE COSE PREDETTE. Si Arrogandus eſſet impubes, Decretum debet interponi cauſa cognita, & conſiderandum, an arrogatio ſit honeſta, & an expediat pupillo; an Arrogans ſit legitimæ ætatis de jure requiſitæ *in §. Minorem inſtit. de adopt.* illius affectionem, conditionem, & mores inveſtigando, Oinotim. *loc. cit. n.* 5.

3. Item an Arrogans ſatiſdationem obtulerit de reſtituendo bona Arrogati venientibus ab inteſtato, quatenus hic in pupillari ætate decederet, ut diſponitur *in dicto §. Cum autem impubes inſtit. de adopt. l. nec ei §. fin. ff. de adopt.*

4. Et hic nota quod Equites Religionis Hieroſolymitanæ, cum ſint veri Religioſi, non poſſunt filios arrogare, ut conſulta à Papa pro Voto reſpondit *Sac. Congreg. Concilii in una Placentina Arrogationis 4. Maii* 1697.

Litteræ Patentis Coloniæ.

FORMULA XVI.

SUMMARIUM.

1 *Coloni partiarii Menſæ Epiſcopalis gaudent privilegio fori, & ſunt exempti à Collectis pro portione Colonica, & ab oneribus perſonalibus eximuntur.*

2 *Affictuarii bonorum Menſæ, & Eccleſiaſticorum gaudent exemptione Collectarum pro portione Colonica, & n.* 3.

4 *Non tamen gaudent privilegio fori.*

HAvendo Noi nel numero de' noſtri Coloni (ò Affittuarii) de' Terreni della Menſa Veſcovale (ò Abbadia) di N. poſti nel Territorio N. Dioceſi N. N. N. e volendo che per tale ſia riconoſciuto; e riſpettato, l'habbiamo accompagnato colla preſente da Noi ſottoſcritta, e ſigillata col noſtro ſolito ſigillo, volendo *che goda quelle eſenzioni, & immunità, che godono de jure,* e ſogliono godere per conſuetudine i Coloni della noſtra Menſa, e delle perſone Eccleſiaſtiche, e che ſervono la noſtra perſona durante detta Colonia (*ò Affitto.*) Dato, &c.

N. Veſcovo N.

Luogo ✠ del Sigillo.

N. Cancelliero.

Digitized by Google

ADNOTATIONES.

1. *CHE GODA QVELLE ESSENTIONI, ET IMMVNITA' CHE GODONO DE JVRE.* Coloni partiarii Menſæ Epiſcopalis gaudent privilegio fori, exempti ſunt ab exactionibus, & Collectis pro portione Colonica, eximuntur ab oneribus, & Officiis Communitatis, ab hoſpitatione Militum, & ab angariis, ac operibus, & muneribus perſonalibus ſordidis, & denique ab iis, quæ retrahunt à cultura agrorum Menſæ, prout pluries declararunt *Sacr. Congr. Epiſcop. & Immunitatis*, apud Pignatell. *conſult.* 50. *num.* 6. *& ſeqq. per tot. & conſult.* 51. *nu.* 12. *tom.* 2. & apud Panimol. *deciſ.* 6. *adnotat.* 7. *num.* 6. *& ſeqq.* & tenent DD. relati à Sperell. *dec.* 41. *per tot.*

2. *O' AFFITTO.* Affictuarii bonorum Menſæ, ſeu Eccleſiaſticorum, gaudent exemptione Collectarum pro portione Colonica, ut declaravit *Sacr. Congregat. Epiſcop. in Oppidenſi* 18. *Septembris* 1618. prout referunt mox adducti locis citatis, quam reſolutionem cum aliis recentioribus Decretis iterum allegat Pignatell. *conſultat.* 198. *num.* 1. *&* 8. *tom.* 10. *ubi num.* 2. *ex Decreto Sacr. Congreg. Immunitatis* 17 *Septembris* 1632. *in Fanen.* firmatur quod Affictuarius bonorum Eccleſiaſticorum gaudere debet pro dictis bonis exemptionibus, & immunitatibus, Eccleſiaſticis competentibus *lib.* 2. *Decr. Pauluc. fol.* 139.

Decreta autem Sac. Congr. Immunitatis, excerpta ex Regeſtro Secretariæ, quæ aſſerta ſuperius probant ſunt in

Vrbevetana 29. *Decembris* 1625. *in Regeſt. ſcript. veter.*

Viterbien. 6. *Decembris* 1627. *lib.* 4. *Decret. Pauluc. fol.* 162. *tergo.*

Neocaſtren. 13. *Auguſti* 1629. *lib.* 2. *Dec. Pauluc. fol.* 2.

Spoletana 9. *Octobris* 1629. *lib.* 2. *Decr. Pauluc. fol.* 10. *à tergo.*

Cervien. 20. *Martii* 1630. *lib.* 2. *Decr. Pauluc. fol.* 32. *tergo.*

Bovinen. 1. *Septembris* 1648. *lib.* 4. *Dec. Pauluc. fol.* 57.

Regien. 14. *Decembris* 1649. *lib.* 4. *Decr. Pauluc. fol.* 95.

Maceraten. 15. *Decembris* 1654. *lib.* 5. *Decr. Pauluc. fol.* 9. *à tergo.*

Auximana 25. *Maii* 1655. *lib.* 5. *Decr. Pauluc. fol.* 64.

Cæſenaten. 16. *Julii* 1626. *lib.* 1. *Decr. Pauluc. fol.* 7.

Hæc in quam hic adducuntur ad fulciendam exemptionem Colonorum Menſæ Epiſcopalis, ne de illis amplius dubitari contingat, prout olim dubitavit Ciarlin. *controv.* 186. *num.* 49. cui favet modernus Sabel. *in ſum. de diverſ. tract. verb. Colonus num.* 11.

3. Privilegia autem, & exemptiones ſupradicta conceduntur Colonis, qui ſe alunt ex fructibus bonorum Eccleſiæ ſaltem pro majori parte anni, non autem iis, qui parvam quantitatem terreni colunt, ut ſatis declarant Decreta relata à Pignatell. *d. conſult.* 50. *num.* 6. *& dict. conſultat.* 51. *num.* 12. *in fin. tom.* 2. *& conſult.* 30. *numer.* 12. *tom.* 6. ubi immemor iſte Author præcedentium conſultationum, aſſerit ſententiam negantem Colonis partiariis Epiſcoporum privilegium fori competere eſſe magis communem. At à jam ſuprà firmata ſententia affirmativa, non eſt recedendum, quam tuetur Sperell. *dec.* 128. *num.* 33. & pluries amplexa eſt Sacr. Congr. Immunitatis in ſupra relatis Decretis.

4. Affictuarii verò menſæ Epiſcopalis non gaudent privilegio fori, ut declaravit *eadem Sacr. Congreg. Immunitatis* 30. *Martii* 1666. *in una Terracinen. lib. Decr. Borromæi fol.* 154.

Excommunicationis, ſivè Cedulonum contra impedientes Viſitationem Epiſcopi.

FORMVLA XV.

SVMMARIVM.

1 EPiſcopus ſi impediatur viſitare, poteſt contra impedientes ad ex-

excommunicationem procedere abſque citatione.

2 *Quod procedit etiam in Cenſura Interdicti, ſi honor ſolitus eidem publicè, & injurioſè denegetur.*

Die... menſe... Anno... Cum Illuſtriſſimus, & Reverendiſſimus D. Epiſcopus N. exerceret ſuam juriſdictionem viſitando; N. N. auſi fuerunt de facto reſiſtere, ſibique volenti Eccleſiam N. viſitare oppoſuerunt: Quare præfatus Illuſtriſſimus, & Reverendiſſimus Epiſcopus in ipſo actu *manifeſtæ violentiæ* ſibi illatæ, pro defenſione ſuorum jurium vim vi repellendo, ipſos prænominatos N. N. excommunicavit, & contra eoſdem mandavit hos cedulones affigi, ut ab omnibus Chriſti fidelibus vitarentur.

N. N. Cancellarius (ſivè Actuarius) Viſitationis.

Loco ✠ Sigilli.

ADNOTATIONES.

1 MANIFESTÆ VIOLENTIÆ. Quoties Epiſcopus impeditur, quin viſitet loca, quæ de jure, vel conſuetudine poteſt viſitare, puta quia viſitandi habita notitia habendæ viſitationis Oſtia loci viſitandi claudunt, aut alio modo ſeſe violenter opponunt, poteſt non ſolum januas frangere, ſed vim vi repellendo inobedientes, & opponentes illico excommunicare abſque alia judiciali monitione, Campanil. *in diverſ. jur. can. rubr.* 12. *cap.* 13. *num.* 59. *& ſeqq.* quem ſequuntur Ventrigl. *prax. rer. notabil. part.* 1 *adnot.* 48. *§ Unico num.* 88. Raynald. *obſerv. Crimin. ſupplem. ad cap.* 32. *ſupplem.* 3. *nu.* 119 & ita pro validitate cenſurarum reſpondit *Sacr. Congr. Concilii in una Vicen. Juris viſitandi* 26. *Septembris* 1699. *&* 16. *Januarii* 1700.

2 Et idem dicas procedere in Cenſura Interdicti, quoties honor, obſequium, vel res tradi, & concedi ſolita, publicè, & injurioſè Epiſcopo denegetur, *eadem Sac. Congreg. in alia Venaphrana Interdicti* 26. *Januarii* 1697.

Aggravationis Cenſurarum.

FORMULA XVI.

SUMMARIUM.

1 *Aggravatoria Cenſurarum non debet expediri, niſi monito contumace.*

2 *Epiſcopus non poteſt abſolvere excommunicatum pro læſa immunitate Eccleſiaſtica.*

3 *Aggravatoria expeditur contra contumaces.*

4 *Aggravatoria Cenſuræ publicatur in Eccleſiis pulſatis Campanis diebus feſtivis.*

N. Epiſcopus N.

Aliàs pro parte, & ad inſtantiam &c. (*& hic ſummariè narretur factum, & cauſa pro quo, ſeu qua quis fuerit excommunicatus.*) N. fuit publicè per affixionem Cedulonum excommunicatus. Quoniam verò idem N. rebellis, & inobediens excommunicationis ſententiam per dies... poſt illius publicationem, & denunciationem in locis publicis per publicum noſtræ Curiæ Curſorem factam, animo ſubſtinuit indurato: eodem *iterum monito*, & contumace, ac parere negligente, ſententiam excommunicationis antedictam *aggravamus*, & harum ſerie reaggravamus. Quo circa vobis omnibus Parochis, Rectoribus, & Curatis

iam

tàm Civitatis, quàm Diœceſis noſtræ juriſdictioni ſubjectis committimus, quatenus receptis præſentibus, eundem N. in excommunicatum, declaratum, aggravatum, & reaggravatum *in veſtris Eccleſiis* diebus feſtivis inter Miſſarum ſolemnia publicè *nuncietis*, & ab aliis nunciari, & ab omnibus Chriſti fidelibus arctius evitari curetis, & faciatis donec aliud à nobis habueritis in mandatis. Datum, &c.

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. ITERUM MONITO. Aggravatio Cenſurarum, quæ ſolet in Curia Romana concedi ob non paritionem litteris Apoſtolicis, ſeù mandatis, & Executorialibus Rotæ: ſicuti non ſolet expediri poſt Declaratoriam, niſi ſervatis quatuor terminis, citatoque reo ad docendum ſe paruiſſe juxta praxim traditam à Ridolphin. *par.* 2. *cap.* 8. *num.* 34. Ita ſi Epiſcopus ad aggravatoriam procedat jure Ordinario excommunicationis inflictæ, puta ob læſam immunitatem Eccleſiaſticam, uſurpationem Eccleſiæ bonorum, aut non ſolutionem Decimarum, debet ad cautelam ante expeditionem reum ad docendum ſe paruiſſe iterum monere ſaltem unica citatione Domi dimiſſa copia, vel etiam per Edictum, ſi aliter fieri non poſſit: quia poteſt fortè de paritione docere, & contumaciam (propter quam aggravatoria relaxatur) excludere, & purgare; niſi tamen inobedientia, & contumacia eſſet notoria.

2. Advertendo tamen, quod ſi ageretur de excommunicatione inflicta ob læſam immunitatem Eccleſiaſticam, tunc etiam ſi reus pareret aggravatoriæ non poſſet eum Epiſcopus abſolvere, niſi obtenta à Sede Apoſtolica ſpeciali facultate, ut monendo Præpoſitum *Canuſiæ Nullius* 20. *Martii* 1630. *reſcripſit Sac. Congreg. Immun.* his verbis -- *procedat ad aggravatoriam, & ad reaggravatoriam, & ad reaffixionem Cedulonum contra Capitaneum, & alios excommunicatos, & non deveniat ad abſolutionem, niſi obtenta prius à Sede Apoſtolica ſpeciali facultate lib.* 2. *Decret. Paul. fol.* 33. *à tergo.*

3. AGGRAVAMUS. Ad aggravatoriam proceditur quoties protervia, & contumacia excommunicati id exigere videatur ad *Text. in Extravag. commun. unic. de Decim. circa fin* ibi -- *Aggravaturus alias manus tuas contra ipſos* (ideſt excommunicatos) *prout proterviam, & contumaciam exigere videris eorumdem*: Eaque non proficiente pro paritione ſolet implorari brachium Sæculare: ac etiam propter inſordeſcentiam in Cenſuris, Tribunal Inquiſitionis contra contumaces procedere, eoſque interrogare quid ſentiant de fide, ut teſtatur Cardin. de Luc. *de judic. diſcurſ.* 40. *num.* 104. *&* 105. Ac præſertim hujuſmodi aggravatoria uti debet Epiſcopus adverſus excommunicatos ob læſam immunitatem ut ſupra relato decreto monuit *Sac. Congreg. ejuſdem, & in alia Beneventana* 20. *Januarii* 1637. in qua Vicario ſic reſpondit -- *contra excommunicatos procedendum eſſe ad aggravatorias, & reaggravatorias, & diebus feſtivis fieri debere publicationes, ut vitentur lib.* 3. *Decret. Paul. fol.* 22.

4. IN VESTRIS ECCLESIIS NUNCIETIS. Pro aggravatione, & reaggravatione Cenſurarum fiunt, & repeti tamdiu debent publicationes in Eccleſiis inter Miſſarum ſolemnia, etiam Campanis ictu lugubri pulſatis, & accenſis Candelis juxta modum expreſſum *in dict. Extravag. unic. de Decim.* ibi -- *& omnes, & ſingulos, qui hujuſmodi ſententias latas incurrerint per ſe, & per alios ſingulis diebus Dominicis, & feſtivis pulſatis Campanis, & Candelis accenſis uſque ad ſatisfactionem condignam, excommunicatos publicè enuncies, & facias ab omnibus publicè evitari:* Tum ut fide-

fideles effectum contumaciæ, & inobedientiæ, mandatis Eccleſiæ, ac pœnæ excommunicationis gravitatem, acerbitatemque percipiant: Tùm ut excommunicatus nimio rubore ſuffultus reſipiſcat, & exeat à peccato *cap. Novit de judic. cap. Cum medicinalis de ſent. excomm. in 6. & in Clement. unic. de conſang. & affinit.* ubi dicitur – *Præcipientes Eccleſiarum Prælatis, &c. ut excommunicatos publicè tamdiu nuntient, ſeù à ſuis Subditis faciant nunciari, donec ſuum humiliter recognoſcentes errorem abſolutionis obtinere beneficium mereantur.*

Interdicti Eccleſiaſtici.

FORMULA XVII.

SUMMARIUM.

1 *Interdictum eſt multiplex.*
Cauſa ferendi Interdictum eſt Delictum, vel contumacia, ibid.
Cauſa ſemper debet eſſe gravis, ibid.
2 *Interdictum locale, quibus de cauſis feratur remiſſivè.*
3 *Interdictum perſonale, quibus de cauſis feratur remiſſivè.*
4 *Non requiritur monitio ſi feratur à jure, vel ob notorium exceſſum.*
5 *Cauſa eſt neceſſario exprimenda in ſcriptis, alias Judex incurrit interdictum.*
6 *Qui ſint effectus Interdicti remiſſivè.*

Nos N. Epiſcopus N.

SEmpronium, vel Univerſitatem, ſeù Populum N. vel Eccleſiam, Civitatem, Caſtrum, aut Regnum N. propter talem cauſam, ſupponimus *Eccleſiaſtico Interdicto*. Hac die . . . .

Alia.

HIc auctoritate Ordinaria (ſeù Delegata) Cujus, Eccleſia, Caſtrum, vel Civitas N. denunciatur ſuppoſita *Eccleſiaſtico Interdicto propter talem cauſam*. Hac die . . . .

N. Epiſcopus N.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. ECCLESIASTICO INTERDICTO. Interdictum Eccleſiaſticum, aliud eſt locale, aliud perſonale, aliud mixtum *cap. Alma Mater de excommunic. in 6.* Cauſa autem illud ferendi duplex eſt, delictum ſcilicet, & contumacia, quæ tàm in primo, quàm in ſecunda, ſivè Interdictum perſonale ſit, ſivè locale, ſemper debet eſſe gravis, ut communiter tradunt DD. apud Sayr. *de cenſur. lib. 5. cap. 11. num. 1. & 16.*

2. Locale fertur à jure, ob cauſas expreſſas *in cap. Fælicis de pœn. in cap. Quamquam de cenſ. in c. Ubi periculum de elect. in cap. 1. de uſur. in cap. Animarum de ſepult. & in cap. Quicumque de hæret. in 6. in Clem. 1. de pœn. & in Extravag. ſuper gentes de conſuet.*

3. Perſonale verò ob cauſas contentas *in cap. Si quis deinceps 16. quæſt. 7. in cap. Unica de injur. cap. Clericis de Immunit. Eccleſ. cap. Præſenti de offic. Ord. & in cap. Epiſcoporum de privileg. in 6. in can. 2. Bullæ Cœnæ in Extravag. unic. de reb. Eccleſ. non alien. & in Concil Trid. ſeſſ. 6. cap. 1. & ſeſſ. 7. cap. 8. de Reform.*

Digitized by Google

Reform. aç alias quas referunt Sayr. *d. lib.* 5 *cap.* 12. Bonacin. *de Interdict. diſp.* 5. *punct.* 8. Sylveſt. *verb. Interdictum*, Tolet. *in Summ. lib.* 1. *cap.* 51. *&* 52. *aliique Summiſtæ.*

4. Si Interdictum feratur à jure, vel ab homine ob notorium exceſſum non exigitur monitio, neque ordo judiciarius, quia jus, & notorietas delicti ſatis monent, ut inquit Sayr. *de cenſur. d. cap.* 11. *n.* 24. & tenuit *Sac. Congr. Epiſcop. & Regular. in Parmen.* 16. *Septembr.* 1695. *& Sac. Congreg Concilii in Venaphrana* 26. *Januarii* 1697. ſecus verò ſi feratur propter contumaciam, tunc enim ut obliget, debet parti intimari, Sayr. *ibidem numero vigeſimo nono.*

5. *PROPTER TALEM CAUSAM.* Cauſa neceſſario eſt exprimenda: Judex enim qui excommuniçat, ſuſpendit, vel interdicit, ſi illam in ſcriptis non referat, & parti exemplar ſententiæ requiſitus non concedat infra menſem, ab ingreſſu Eccleſiæ, & à Divinis remanet ſuſpenſus, juxta litteralem diſpoſitionem *Text. in cap. Cum medicinalis de ſent. excommunic. in* 6. hacque Cenſura uti non debet, niſi raro pro culpa gravi, & cum maturitate conſilii.

6. Qui autem ſint effectus Interdicti vide penes DD. ſupra citatos.

APPEN-

APPENDIX
AD FORMULARIUM LEGALE PRACTICUM
FORI ECCLESIASTICI.

Continens plures Conſtitutiones Apoſtolicas, & Decreta Sacrarum Congregationum cum Adnotationibus, ac Inſtructione pro Viſitatoribus.

Pii V. Conſt. V.

De Cultu, & Veneratione Eccleſiarum.

SUMMARIUM.

1 *ECcleſiæ collapſæ, vel ſuppellectilibus deſtitutæ, debent deſtrui, ſi non poſſunt provideri, & reſtaurari, & num. 2. 3. & 4.*

5 *Beneficiatus pro admiſſione ad participationem Collegii Eccleſiaſtici poteſt licitè aliquid ſolvere, in uſum Sacriſtiæ erogandum.*

6 *Statutum Eccleſiæ quo diſponitur, quod noviter admiſſi ad ſervitium Eccleſiæ non participent per annum, vel biennium, ſed gratis inſerviant eſt licitum, & ſervandum.*

7 *Beneficium aſſequens Juriſpatronatus pro remuneratione ſervitiorum præſtitorum, ſimoniam non committit, ſi debitum non erat legale.*

PIUS EPISCOPUS, &c.

CUM primum Apoſtolatus Officium Divina Nobis diſpoſitione commiſſum ſuſcepimus, ſtatim omnem Curam, & cogitationem noſtram in Dominici Gregis fidei noſtræ crediti ſalute defiximus, & Chriſti fideles Deo juvante, ita dirigere ſtatuimus, ut à vitiis, & peccatis abſtinentes, iter quod ad vitam æternam ducit inſiſtant.

§. 1. Cum autem ad omnia, quæ Divinam Majeſtatem aliquo modo poſſent offendere removenda, mentis noſtræ aciem intenderimus, ea primum, & ſine mora emendare decrevimus, quæ Deo præter cætera diſplicere, & iram ejus provocare, cum Divinæ docent Scripturæ, tùm graviſſima exempla declarant, nempè Divini Cultus neglectum ſimoniæ labem, blaſphemiæ crimen, & libidinis naturæ contrariæ vitium execrandum, propter quæ populi, & nationes, bellorum, famis, & peſtilentiæ calamitatibus, juſta Dei ultione ſæpè plectuntur. Et ſi autem contra eos, qui tam gravia crimina admiſerint multæ à Prædeceſſoribus noſtris Conſtitutiones editæ fuerunt, tamen quia parum eſt leges edere, niſi ſint, qui eas debitis temporibus exequantur.

§. 2. Id-

§. 2. Idcircò ne qui forſan ex tolerantia ſperare impunitatem audeant, ſcientes pleroſq; pœnarum gravitate magis, quam Dei timore arceri ſolere à voluntate peccandi, omnes, & ſingulas ſententias, cenſuras, & pœnas contra eos, qui talia deliquerint latas confirmamus, & Apoſtolica auctoritate innovamus, nec de earum rigore quicquam relaxamus, admonemuſq; eos, qui talia perpetrare veriti non fuerint, non ſolùm ſubituros eas pœnas, quæ Sacris ſunt Canonibus conſtitutæ, ſed eas etiam, quas leges Civiles comminantur, & noſtri quoque arbitrii diſcretio pro perſonarum qualitate conſtituet.

§. 3. Mandantes Civitatum, & Locorum Status noſtri Eccleſiaſtici pro tempore Ordinariis, & Gubernatoribus, illis quidem ſub pœna ſuſpenſionis à Divinis, his verò ſub pęna excommunicationis latæ Sententiæ, ut quos debitum Deo Cultum in Eccleſiis non tribuere, aliiſque nefandis Criminibus pollutos eſſe compererint, comprehendi curent pęnis afficiendos competentibus. Sciturus etiam ipſis Judicibus, quod, ſi poſt hanc noſtram Conſtitutionem in caſtigandis hujuſmodi delictis negligentes fuerint, primum quidem Dei Omnipotentis judicio obnoxii erunt, deindè noſtram quoque incurrent indignationem. Ut autem pœnarum certitudo cunctis faciliùs innoteſcat nonnullas hìc duximus exprimendas, aliis nihilominùs contra hujuſmodi Criminum reos à jure ſtatutis in ſuo robore manentibus.

§. 4. Ut igitur Deo Optimo Maximo, Glorioſæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii X. Prædeceſſoris noſtri Conſtitutionem innovantes, ac Statuta in Tridentino Concilio obſervari volentes, ſtatuimus, & ordinamus, ut ad Eccleſias ſit humilis, & devotus ingreſſus, quieta converſatio, devotis orationibus inſiſtant, & omnes genibus flexis Sanctiſſimum Sacramentum adorent, ad nomen Jeſu Chriſti Domini Noſtri cum exhibitione reverentiæ caput inclinent, nullus in dictis Eccleſiis ſeditionem faciat, tumultum excitet, clamores moveat, impetumvè committat. Ceſſent vana, fæda, & profana colloquia, riſus immoderati, & ſtrepitus omnes judiciorum, & alia quæcumque, quæ Divinum Officium perturbare poſſunt. Nullus intrà Eccleſias deambulare audeat, ſivè præſumat, dùm celebrantur Sacra Miſſarum Myſteria, & alia Divina Officia. Qui verò prædicta petulanti animo contempſerint, præter Divinæ ultionis acrimoniam, noſtri quoque arbitrii pœnas incurrent, quę omnia locorum quoque Ordinarii in ſuis Eccleſiis faciant obſervari. Quicumque verò in Eccleſiis, dùm ibi Sacrificium Miſſæ, & Divina celebrantur Officia, aut Verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verſo tergo ad Sanctiſſimũ Sacramentum irreverenter ſedere, aut aliquid, quod ſcandalum generet, aut Divina perturbet Officia facere præſumpſerit, pęnam vigintiquinq; ducatorum incurret, præter alias arbitrio noſtro imponendas, & moderandas pœnas. Et qui non habebit in ære luet in corpore, aut exilio mulctabitur. Qui verò in Eccleſiis cum Mulieribus impudicis, ſivè etiam honeſtis colloquium ſcurrile habuerit, aut alios inhoneſtos actus fecerit vigintiquinque ducatorum pœnam incurrat, & carceris per menſem. Qui in Eccleſiis, ut ſuprà, obſcænis, & inhoneſtis verbis, aut ſignis uſus fuerit, aut alia fęda colloquia cum perſonis quibuſcumq; habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus prętereà omnibus, & ſingulis Cathedralium, Collegiatarum, & Parochialium Eccleſiarum Capitulis, Rectoribus, Vicariis, Sacriſtis, Hoſtiariis, & aliis ipſarum Cuſtodibus, quatenus præfatos omnes in Eccleſiis delinquentes admoneant, & ut in eis vetita fieri non permittant, vel ſaltem ipſis Ordinariis, vel Officialibus

noſtris

noſtris puniendos deferant. Quod ſi facere neglexerint pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

§. 5. Pauperes quoque mendicantes, ſeù eleemoſynas petentes per Eccleſias tempore Miſſarum, prædicationum, aliorumque Divinorum Officiorum ire non ſinant, ſed eos ad valvas Eccleſiarum ſtare faciant ſub pœna duorum aureorum capitulis infligenda pro qualibet vice, niſi eos ejici curaverint, & Parochis dimidii aurei. Religioſis etiam Clauſtralibus, ſivè Regularibus præcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ, ut in Eccleſiis ſuis deputent aliquem, qui tales ejiciat, & ſi negligentes fuerint, graviſſimè ab Ordinario corripiantur, quod, ſi illi parere recuſaverint, graviſſimas pœnas incurrent, & pro qualitate perſonarum etiam corporaliter punientur arbitrio noſtro, ſivè Superiorum.

§. 6. Et ut in Eccleſiis *nihil indecens relinquatur* iidem provideant, ut capſæ omnes, & depoſita, ſeù alia Cadaverum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoveantur, prout alias ſtatutum fuit, & defunctorum corpora in Tumbis profundis infra terram collocentur.

§. 7. Cum verò dierum Feſtorum obſervatio ad Dei Cultum maximè pertineat, & in Lege Divina præcipiatur, cupientes abuſus pravos, qui ex eorum inobſervantia invaluerunt, omninò corrigere, & antiquorum Canonum Statuta renovantes mandamus, ut omnes dies Dominici, & prçcipuè in honorem Dei Beatæ Mariæ Virginis, Sanctorum Apoſtolorum feriati, cum omni veneratione obſerventur, & omnes in diebus præfatis Eccleſias frequêtent, Divinis Officiis devotè intendant ab omni illicito, & ſervili opere abſtineant, mercatus non fiant, profanæ negotiationes, & judiciorum ſtrepitus conquieſcant. Qui verò in diebus præfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit, præter Divinam ultionem, & amiſſionem Animalium, quibus ad vecturam utetur, etiam graves pęnas incurret arbitrio noſtro, ſeù Vicarii noſtri in Urbe. In aliis autem locis arbitrio Ordinariorum, vel aliorum Magiſtratuum, itaut prçventioni locus ſit. Quibus omnibus ſtrictè prçcipimus, ut hæc diligenter obſervari procurent, illas etiam feſtivitates, quę juxta conſuetudinem locorum ſolemniter celebrari conſueverunt, debita cum reverentia obſervari faciant, ſub pœnis arbitrio ipſorum imponendis, & moderandis.

§. 8. Et ut Simoniacę pravitatis, & labes prorsùs aboleatur Conſtitutiones anteceſſorum noſtrum contra Simoniacos editas, & præſertim Pauli II. inviolabiliter obſervari mandamus, & delinquentes tàm in Sacrorum Ordinum receptione, *quàm in beneficiorum aſſecutione* Statutis etiam inferiùs pœnis noſtra auctoritate affici volumus. Quicumq; igitur deteſtabile crimen Simoniacę pravitatis commiſiſſe convictus fuerit in conſequentibus ordinibus, eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpēſationis ſuſpenſus, & per annum carceribus mancipetur. Qui Dignitates Eccleſiaſticas ſimoniacè acquiſiverit illi ſit ipſo jure privatus, & in futurum inhabilis ad eas, & quaſcumque alias obtinendas. Qui Beneficium, aut Officium Eccleſiaſticum ſimoniacè adeptus fuerit illis ſimiliter ſit ipſo jure privatus, & ad fructuū omnium quos perceperit, reſtitutionem teneatur, & perpetuò ſit inhabilis ad ea, & quæcumque alia Beneficia obtinenda. Si quis autem tale crimen pluries commiſiſſe convictus fuerit, præter ſupradictas pœnas, etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus Eccleſiaſticis degradatus à fidelium conſortio ejiciatur. Qui verò ordines, & Beneficia ſimoniacè contulerint, pœnis à jure Statutis puniantur cujuſcumque gradus, conditionis, & dignitatis, etiamſi Epiſco-

ſi Epiſcopi, Archiepiſcopi, vel majores fuerint.

§. 9. Caveant prætereà quicumque ne in Sacramentorum exhibitione ſimoniacum aliquid faciant, alioquin graviſſimè puniantur, per locorum Ordinarios, qui hujuſmodi criminis reos cum maxima ſeveritate coercere procurent, juxtà Concilii Tridentini Statuta.

§. 10. Ad abolendum verò nefarium, & execrablie blaſphemiæ ſcelus, quod in antiqua Lege Deus morte puniri mandat, & Imperialibus quoque Legibus receptum eſt, nunc autem propter nimiam Judicum in puniendo ſegnitiem, vel potiùs deſuetudinem ſuprà modum invaluit, Leonis X. Prædeceſſoris noſtri in noviſſimo Lateranen. Concilio Statuta innovantes, decernimus, ut quicumque Laicus Deum, & Dominum Noſtrum Jeſum CHRISTUM, vel Glorioſam Virginem MARIAM ejus Genitricem expreſsè blaſphemaverit, pro prima vice pœnam vigintiquinque ducatorum incurrat, pro ſecunda, pœna duplicabitur, pro tertia autem centum ducatos ſolvet, & ignominia notatus, exilio mulctabitur. Qui verò plebejus fuerit, nec erit ſolvendo, pro prima vice manibus poſt tergum ligatis ante Fores Eccleſiæ conſtituetur per diem integrum, pro ſecunda fuſtigabitur per Urbem, pro tertia lingua ejus perforabitur, & mittetur ad triremes. Quicumque Clericus in hoc blaſphemiæ crimen incurrerit pro prima vice fructibus unius anni omnium, & quorumcumque Beneficiorum ſuorum, pro ſecunda Beneficiis ipſis privetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod, ſi Clericus nullum obtinuerit Beneficium, pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos Sanctos blaſphemaverit, pro qualitate blaſphemiæ, atque perſonæ arbitrio Judicis puniatur.

§. 11. Si qui crimen nefandum contrà naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetraverit, Curiæ Sæculari puniendus tradatur, & ſi Clericus fuerit, omnibus ordinibus degradatus ſimili pœna ſubjiciatur.

§. 12. Monemus prætereà omnes locorum Ordinarios, & in virtute ſanctæ obedientiæ eis præcipimus, ut Statuta Tridentini Concilii contrà Concubinarios tàm Clericos, quàm Laicos edita diſtrictè faciant obſervari, reddituri Deo, ac Nobis, ſi id omiſerint, rationem.

§. 13. Et ut præmiſſorum delictorum ſimoniæ, blaſphemiæ, ac ſtupri nefandi notitia faciliùs habeatur, volumus, quod in ſingulis caſibus, non ſolùm per accuſationem, & inquiſitionem, ſed etiam ad ſimplicem, & ſecretam denunciationem procedatur per quoſcumque Judices, aliàs tamen de jure competentes tàm ratione delicti, quàm perſonarum, ità quod inter eos locus ſit præventioni.

§. 14. Monemus prætereà omnes, & ſingulos, ut ſolùm Dei timorem præ oculis habentes, non alia animi prava affectione ducti, culpabiles tantùm deferant, innocentes non vexent. Quod ſi aliqui ex calumnia aliquos denunciaſſe comperti fuerint, eos ad pœnam talionis teneri volumus, & mandamus.

§. 15. Mulctæ autem pecuniariæ applicabuntur pro duabus partibus locis piis arbitrio noſtro in Urbe, extrà verò, Ordinariorum, pro tertia accuſatori, qui delinquentes detulerit.

§. 16. Mandamus autem Principibus, Comitibus, & Baronibus omnibus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Feudatariis ſub pœna privationis Feudorum, quæ ab

ab ipſa Eccleſia Romana obtinente; Reliquos verò Principes Chriſtianos, & Terrarum Dominos hortamur in Domino, & in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, ut pro Divini nominis reverentia, & honore, præmiſſa omnia in ſuis Dominiis, ac Terris exactiſſimè ſervari faciant, uberrimam ab ipſo Deo mercedem tam bonis operibus recepturi.

§. 17. Non obſtantibus quibuſcumque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac exemptionibus, &c. quomodolibet Conventibus, Militibus, Ordinibus, & perſonis, &c. conceſſis, &c. quibus expreſsè derogamus, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto Kal. Aprilis Pontificatus noſtri Anno primo. *Bullar. tom. 2. pag. 179.*

ADNOTATIONES.

1 NIHIL INDECENS RELINQUATUR. Eccleſiæ, quæ vel temporis injuria, vel tenuitate Beneficiorum ibi exiſtentium, vel inopia Patronorum, aut incolentium collapſæ, inſtaurari nequeunt, vel de neceſſariis ornamentis, & ſubſidiis deſtitutæ reperiuntur, nec de illis provideri ex *Concilii ſanctione cap. 7. ſeſſ. 21. de Reformat.* penitùs deſtruantur: Indecens porrò eſt, quod Eccleſiæ Dei cultui dicatæ nihil differant à Fœnili, vel Stabulo: Ideò enim Eccleſiæ conſecrantur, & benedicuntur, ad hoc, ut ibidem Angeli in Conventu fidelium invitentur, ſciantque Catholici quamcumque indecentiam eſſe proſcribendam ab illo loco, qui Terra Sancta eſt, ut notat Alcuin. *in cap. Cœna Domini*.

2. Et ideò in ſecundo generali *Concilio Nicæno can. 17.* ſic ſancitum fuit — *Quoniam quidam Monachi relictis ſuis Monaſteriis cupidi imperii, & parere recuſantes, aggrediuntur extruere Sacella, cum quæ neceſſaria ſunt ad perfectum ornatum non habeant. Si quis itaque hoc facere aggreſſus fuerit prohibeatur ab ejus loci Epiſcopo, quod ſi neceſſaria habuerit ejus conſilia ad exitum perducantur. Idem autem obſervandum tàm in Laicis, quàm in Clericis.*

3. Ac in *Concilio Lateranen. IV. ſub Innoc. III. Can. 2. de inſt. Euchariſt.* — *Sunt, & alii, qui non ſolùm Eccleſias dimittunt incultas, verùm etiam vaſa Miniſterii, & veſtimenta Miniſtrorum, ac pallas Altaris, necnon ipſa corporalia tam immunda relinquunt, quod interdùm aliquibus ſunt horrori, &c. Præcipimus quoque, ut Oratoria, vaſa, corporalia, & veſtimenta prædicta munda, & nitida conſerventur, nimis enim videtur abſurdum in Sacris ſordes negligere, quæ dedecerent etiam in prophanis.*

4. Hæc in memoriam Epiſcoporum, aliorumque Ordinariorum locorum reducere inutile non putavi, ut in viſitationibus curent hæc à Rectoribus Eccleſiarum ſervari; Quoniam ubique, cum magna Sacrarum rerum irreverentia, & Hæreticorum irriſione, illorum ſocordia deploranda invenitur: Eiſque inhibeant ſub pœna arbitraria, ne exceptis caſibus confugii, permittant bona reponi in Eccleſiis, & locis Sacris, prout inhibendum eſſe cenſuit *Sac. Congreg. Immunit. in Nucerina Umbriæ 15. Julii 1636. lib. 3. Decret. Paul. fol. 10.*

5. QUAM IN BENEFICIORUM ASSECUTIONE. Beneficiatus, vel alius admiſſus ad partecipationem Maſſæ Collegii Eccleſiaſtici, ſolvens aliquam pecuniæ ſummam tempore ingreſſus, & admiſſionis pro ſuppellectilibus Sacriſtiæ, vel ut erogetur in uſus pios, non facit contrà hanc Conſtitutionem, nec Simoniam dicitur committere, ſed licitè ſolvit; quia tàm *Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 14.* quàm altera Bulla hujus Pontificis in ordine 104. ſtatuta, & conſuetudines hujuſmodi non abrogant Tondut. *quæſt. Beneficiat. tom. 1. cap. 47. num. 5. & ſeqq.* Pignatell. *conſult. 158. num. 10. tom. 1.* & declaravit *Sac. Congregat. Epiſcoporum 27. Martii 1692. in una Caputaquen.*

6. Immò ubi adeſt conſuetudo, vel ſtatutum, quod Beneficiatus, ſivè admiſ-

ſus

ſus ad participationem, per aliquot temporis ſpatium gratis inſerviat, & onera ſubeat, conſuetudo, ſivè ſtatutum ſervari debet, nec Epiſcopus illam, ſeù illud tollere poteſt, prout *Sac. Concilii Congr. declaravit in Salernitana* 11. *Maii* 1609. *& in Andrien.* 5. *Maii* 1696.

7. Si verò quis pro remuneratione ſervitiorum, mercede promiſſa, vel debito, Beneficium Juriſpatronatus conſequeretur, ſimoniacè reciperet, quia res ſpiritualitati annexa ex cauſa prædicta concedi, vel transferri non poteſt. Quod verum intelligas, ſi donans, vel transferens, pro ſervitiis præſtitis potuiſſet in judicio conveniri Vivian. *de Jurep. lib.* 4. *cap.* 6. *numer.* 73. *verſ. Adde*, cum quo concordat Navar. *lib.* 5. *conſil. de ſimon. conſil.* 39. *num.* 2. ubi firmat, quod remiſſio obligationis, ſeù debiti pro conſecutione Beneficii Juriſpatronatus, tunc demùm poſſit inducere Simoniam, ſi debitum ſit legale, quod poſſit ab initio exigi; ſecùs ſi debitum eſſet de honeſtate, ſivè antidotale, & in pactum non deductum Nicol. *lucubr. civil. lib.* 4. *tit.* 18. *de ſimon. num.* 34. *in princ.*

Pii V. Conſt. VIII.

De Clauſura Monialium.

SUMMARIUM.

1 *UNa ex præcipuis Curis Epiſcopi eſt cuſtodia clauſuræ Monialium.*
2 *Excommunicatio incurſa ob ingreſſum in clauſuram non eſt Papę reſervata, niſi fiat ad malum finem, vel ſub prætextu facultatis conceſſæ ante Gregorii tempora, & nu.* 3.
4 *Accenſuris incurſis ob violatam clauſuram, & Papæ reſervatis abſolvit Epiſcopus dummodò ſint occultæ.*
5 *Clauſuram violat, & cenſuras incurrit, qui introducit infantes cujuſcumque ætatis. Non tamen, qui fert Opem n.* 6.

PIUS EPISCOPUS &c.

CIrca Paſtoralis Officii &c.

§. 1. Hac igitur perpetuò valitura Conſtitutione, inhærentes etiam Conſtitutioni fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit *Periculoſo*, & Decretis Concilii Tridentini ſuper Clauſura Monialium editis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, atque perpetuo decernimus, univerſas, & ſingulas Moniales præſentes, atque futuras cujuſcunquè Religionis, Ordinis, vel militiarum etiam Hieroſolymitanæ ſint, quæ vel jam receptæ ſint, vel in poſterum in quibuſvis Monaſteriis ſivè Domibus recipientur, & tacitè, vel expreſsè Religionem profeſſæ, etiamſi converſæ, aut quocunque alio nomine appellentur, etiamſi ex inſtitutis, vel fundationibus earum regulæ ad clauſuram non teneantur, nec unquam in earum Monaſteriis, ſeù Domibus, etiam ab immemorabili tempore ea ſervata non fuerit, ſub perpetua in ſuis Monaſteriis, ſeù Domibus, debere de cætero permanere clauſura, juxta formam dictæ Conſtitutionis fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit *Periculoſo*, in Sac. Concilio Tridentino approbatam, & innovatam, quam nos auctoritate præfata etiam approbamus, & innovamus in omnibus, & per omnia, ac illam deſtrictè obſervari mandamus.

§. 2. Quod ſi aliquę Moniales forſan reperiantur, quę conſuetudine etiam immemorabili, aut inſtituto, vel fundatione Regulæ ſuæ fretæ, animo obſtinato huic clauſuræ reſiſtant, aut quoquo modo reluctentur, Ordinarii una cum Superioribus earum, omnibus juris, & facti remediis compellant eaſdem tamquam

quam rebelles, & incorrigibiles ad præciſè ſubeundum dictam clauſuram,& perpetuo obſervandum.

§. 3. Mulieres quoque, quæ Tertiariæ, ſeu de pœnitentia dicuntur, cujuſcunque fuerint Ordinis in Congregatione viventes, ſi & ipſæ profeſſæ fuerint, ita ut ſolemne votum emiſerint, ad clauſuram præciſè, ut præmittitur,& ipſæ teneantur. Quod ſi votum ſolemne non emiſerint, Ordinarii una cum Superioribus earum hortentur, & perſuadere ſtudeant, ut illud emittant,& profiteantur, ac poſt emiſſionem, & profeſſionem eidem clauſuræ ſe ſubjiciant. Quod ſi recuſaverint, & aliquæ ex eis inventæ fuerint ſcandaloſè vivere ſeveriſſimè puniantur.

§. 4. Cæteris autem omnibus ſic abſque emiſſione profeſſionis,& clauſura vivere omninò volentibus interdicimus, & perpetuò prohibemus, ne in futurum ullam aliam prorſus in ſuum Ordinem, Religionem, Congregationemve recipiant. Quod ſi contra hujuſmodi hanc noſtram prohibitionem,& decretum aliquas receperint,eas ad ſic vivendum omninò inhabiles reddimus,ac illarum quaslibet profeſſiones,& receptiones irritas decernimus, & nullas prout etiam præſenti Decreto irritas facimus, & annullamus.

§. 5. Porro ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ propter hanc clauſuram detrimentum, aut incommodum aliquod in earum neceſſitatibus, maximè in pertinentibus ad illarum victum patiantur, ſed ut eis opportunè conſulatur auctoritate Apoſtolica præfata ſtatuimus,decernimus,præcipimus, atque mandamus Ordinariis, & Superioribus earum, ut curent colligi fidelium eleemoſynas per Converſas, quæ non ſint profeſſæ, vel ſi profeſſæ fuerint ſint tamen ætatis annorum quadraginta, & in Domibus contiguis,extra tamen Monaſterium, degant,& non ingrediantur clauſuram aliarum Monialium, niſi in caſibus ex earum Conſtitutionibus permiſſis, & de earum Domibus exire non poſſint pro hujuſmodi eleemoſynis colligendis, niſi de licentia Ordinarii, vel earum Superiorum.

§. 6. Et de cætero nullæ alię Converſæ profeſſę recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum Superiorum, vel Prælatorum poſſint. Quod ſi adverſus hanc noſtram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio nulla, irrita, & inanis ſit, prout ex nunc nullam, & irritam facimus, & annullamus.

§. 7. Quod ſi prædicto modo neceſſitatibus Monialium, & Mulierum Tertiariarum prædictarum ſuccurri ſufficienter non poterit, mandamus ipſi Ordinariis,& Superioribus earum, ut ipſi provideant de aliis perſonis piis, & Deo devotis,quæ fidelium eleemoſynas colligant,vel alias eo meliori, & commodiori modo quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipſarum Monialium, & Mulierum prædictarum arbitrio Ordinariorum, & Superiorum earundem, & prout eis congruentium expedire videbitur, provideatur,& ſuccurratur. Et ne propter Monialium numerum exceſſivum clauſurę obſervatio violetur, inhærentes etiam ſimiliter diſpoſitioni dictæ Conſtitutionis Bonifacii, & Concilii Tridentini Decreto, Monialibus prædictis,& illarum Superioribus, & Ordinariis diſtrictè inhibendo præcipimus, & mandamus; ne plures in earum Monaſteriis recipiant, & admittant, ſivè recipi, & admitti permittant, quam ex propriis redditibus ipſorum Monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commodè ſuſtentari poſſit.

§. 8. Mandamus propterea in virtute Sanctæ Obedientiæ ſub obteſtatione Divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, univerſis Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis,& Epiſcopis quatenus in

Civi-

Digitized by Google

Civitatibus, & Diœceſibus propriis, præſentes noſtras litteras publicari faciant, ac in Monaſteriis Monialium ſibi Ordinario jure ſubjectis, in iis verò, quæ ad Romanam mediatè, vel immediatè ſpectant Eccleſiam Sedis Apoſtolicę auctoritate una cum Superioribus eorumdem Monaſteriorum clauſuram, ut præmittitur quamprimum poterint ſervari procurent. Contradictores atque rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis. Ac ut hoc tam ſalutare Decretum facilius obſervetur, omnes Principes ſæculares, & alios Dominos, & Magiſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus per viſcera miſericordiæ Domini noſtri JESV CHRISTI, eiſdem in remiſſionem peccatorum injungentes, quod in præmiſſis omnibus, eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & aliis Monialium Superioribus aſſiſtant, ac ſuum favorem, & auxilium præſtent, ac impedientes pœnis etiam temporalibus afficiant. (*Et ſequitur ampliſſima derogatio Privilegiis, ac Indultis quibuſcunque*)

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto 4. Kal. Junii Pontificatus noſtri anno 1. — *Bullar. tom. 2. pag.* 184.

Sequitur declaratio dictæ Bullæ.

PIUS EPISCOPUS, &c.

DEcori, & honeſtati omnium Sanctimonialium quorum JESUS CHRISTUS Dominus noſter Sponſus eſt, ut in puritate, & caſtitate ſuperædificantes, in ipſo fæliciter inhabitare valeant, conſulentes ea, quæ illarum exiſtimationi detrahere poſſent, decet Nos conſulto ſummovere.

§. 1. Sanè periculo, & ſcandalo plena res eſt, ac regulari obſervantiæ vehementer adverſatur, Sanctimoniales aliquando Parentes, Fratres, Sorores, aut alios Agnatos, vel Cognatos, nec non Monaſteria, & alia filiationes nuncupata, etiã eis ſubjecta viſitandi, aut infirmitatis cauſa, aliove prætextu à Monaſteriis exire, & per ſæcularium perſonarum Domus diſcurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoq; honeſtatis, & pudicitiæ decus in diſcrimen committunt.

§. 2. Unde Nos malo huic pro noſtro Paſtoralis officii debito ſalubriter occurrere volentes, inhærentes etiam Decreto Sacri Concilii Tridentini de Clauſura Monialium diſponenti, ac aliis noſtris litteris ſuper hujuſmodi clauſura editis adjicientes, volumus, ſancimus, & ordinamus nulli Abbatiſſarum, Prioriſſarum, aliarumve Monialium etiam Cartuſienſium, Ciſtercienſium, Sancti Benedicti, & Mendicantium, & quorumcunque aliorum ordinum etiam Militiarum, ac ſtatuum, graduum, & conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum exiſtentium etiam à Regia, vel Illuſtri proſapia ortarum, de cætero etiam infirmitatis, ſeù aliorum Monaſteriorum, etiam eis ſubjectorum, aut domorum, parentum, aliorumvè conſanguineorum viſitandorum, aliave occaſione, & prætextu, niſi ex cauſa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epidemiæ, quæ tamen infirmitas præter alios Ordinum Superiores, quibus cura Monaſteriorum incumberet, etiam per Epiſcopum, ſeù alium loci Ordinarium, etiamſi prędicta Monaſteria ab Epiſcoporum, & Ordinariorum juriſdictione exempta eſſe reperiantur cognita, & expreſsè in

ſcriptis approbata ſit, à Monaſteriis præfatis exire, ſed nec in prędictis caſibus extra illa niſi ad neceſſarium tempus ſtare licere, *Aliter autem quam ut præfertur, egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocunque concedentes*, nec non comitantes, ac illarum receptatrices perſonas ſivè laicas, aut ſæculares, vel Eccleſiaſticas, conſanguineas, vel non, excommunicationis majoris latæ Sententiæ vinculo ſtatim eo ipſo abſque aliqua declaratione ſubjacere, à quo præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolvi nequeant. Et inſuper tàm egreſſas, quàm præſidentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam hujuſmodi concedentes, dignitatibus, Officiis, & adminiſtrationibus, per eas, & eos, tunc obtentis privamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in poſterum obtinenda inhabiles declaramus.

§. 3. Nec non licentias, & facultates, ſeù indulta, & privilegia exeundi à Monaſteriis, & extra illa ſtandi à Nobis, ſeù alio Romano Pontifice prædeceſſore noſtro, ac Sedis Apoſtolicæ Nunciis, & Legatis etiam de latere, ac Majore Pœnitentiario, aut Ordinum prædictorum Superiorum, aliiſque perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis reſtrictivis, præſervativis, mentis atteſtativis, etiam novam gratiam, & datam concedentibus, aliiſque efficacioribus, ac inſolitis clauſulis irritantibuſque, & aliis Decretis, in genere, vel in ſpecie, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum, nec non Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac inſtantia, vel aliàs quomodolibet conceſſa (quæ prorſus abolemus) ac litteras deſuper confectas, & in poſterum concedendas, & conficiendas nullas, & invalidas, nulliuſque roboris, ac momenti fore, nec illas habentibus, & habituris ſuffragari poſſe.

§. 4. Et ita per quoſcunque Judices, & Commiſſarios quavis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & difiniri debere, irritum quoque, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

§. 5. Mandantes &c. *locorum Ordinariis* in virtute Sanctæ Obedientiæ, & ſub obteſtatione Divini judicii, & interminationis maledictionis æternæ, quatenus &c. præſentes litteras &c. omniaque in illis contenta, nec non præfatum Decretum ipſius Concilii &c. inviolabiliter &c. obſervent, & obſervari faciant &c.

6. *) Sequuntur clauſulæ derogatoriæ.)*

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo Kal. Febr. Pontificatus noſtri anno 5.

ADNOTATIONES.

1. **L**OCORUM ORDINARIIS. Una ex præcipuis Curis Epiſcoporum ſub obteſtatione Divini judicii eſt cuſtodia Clauſuræ Monialium etiam exemptarum *Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 5. de Regular.* ad quam illibatam ſervandam, poſſunt viſitare Monaſteria etiam non ſibi ſubdita abſque aſſiſtentia Superiorum illorum, quoties expediens judicaverint *Sacr. Congreg.* apud Gavant. *in verb. Monialium Clauſura num. 56. & tribus ſeq.*

2. Excommunicatio, quam incurrunt hi, qui ſine licentia Epiſcopi ingrediuntur Clauſuram non eſt Papæ reſervata ex vidictæ Conſtitutionis, ut obſervat Gavant. *ubi ſupra n.27.* Donat. *prax. rer. Regular. tom. 4. tract. 5. quæſt. num. 3.*

Niſi

Niſi quis ingrederetur ad malum finem, quia tunc caſus eſſet Papæ reſervatus, Donat. *ibidem*; vel quis ingrederetur prætextu facultatum conceſſarum, quia etiam tunc excommunicatio eſſet Papæ reſervata Donat. *ibi num.* 5. quem ſequitur Biſs. Hierurg. *tom.* 2. *litt. S. num.* 211. §. 30. ex vi Bullæ Greg. XIII. de qua infra: Nicol. *in floſc. verb. Clauſura num* 40.

3. Quod intelligas de facultatibus, & privilegiis conceſſis ante Gregorii tempora, ſecus ſi poſteriora fuerint cum clauſula derogatoria dictæ Conſtitutioni, & Regulæ, ſi qua ſit, quæ præcipiat, quod non admittantur feminæ in Monaſterium idem Donat. *tom.* 2. *tract.* 4. *de violat. clauſ. Monaſt. quæſt.* 4.

4. A qua tamen Cenſura Papæ reſervata ſi eſſet occulta, poterit ab Epiſcopo vigore *Concilii Trid. ſeſs.* 24 *cap.* 6. *de reform.* abſolvi, vel ab alio Confeſſario ab eodem Epiſcopo delegato, ut ex Navar. *tom.* 2. *lib.* 5. *de Sent. excom. conſ.* 43. & aliis pluribus auctoritatibus probat Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 2. *tract.* 4. *de violat. Clauſur. Monaſt. quæſt.* 33. *n.* 2.

5. Violat Clauſuram, & Cenſuras incurrit, qui introducit infantes cujuſvis ſexus, & ætatis, ſic pluries declaravit Sac. Congr. Epiſcop. prout referunt Nicol. *in floſc. verb. Clauſura n.* 29. & Pignatell. *conſult.* 85. *num.* 243. *tom.* 6. Gavant. *manual. Epiſc. ubi ſupra num.* 31. quod eſt contra Donat. *de Regular. tom.* 4. *tract.* 5. *quæſt.* 11. *& alios ab eo relatos*; & hos Epiſcopus ſequi non debet, ſed oraculum Sac. Congregationis, quæ majori auctoritate hoc decidendi pollet, quam ſibi deferendum exiſtiment Authores Regulares.

6. At adverte, quod hac cenſura non afficiuntur, cooperantes, ſeù aſſiſtentes ingreſſui, ſed Superior, & Moniales, quæ ſine neceſſitate perſonas cujuſvis ætatis, & ſexus in Clauſuram recipiunt, & introducunt, ut obſervat Pelizar. *de Monial. cap.* 5. *ſect.* 3. *num.* 101. *Sac. Congreg. Concil. in Monopolitana Cenſurarum* 20. *Junii* 1693.

Pii V. Conſt. XXXIII.

De forma ſervanda in collatione Parochialium.

SUMMARIUM.

1 *Plures ſunt caſus, in quibus non exigitur concurſus Parochialium vacantium, qui enumerantur.*

PIUS EPISCOPUS, &c.

IN conferendis Beneficiis Eccleſiaſticis præſertim Parochialibus Eccleſiis perſonis dignis, & habilibus, quæ in loco reſidere, & per ſe ipſos curam exercere valeant quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. Lateranen. & Gregorii X. Lugdunen. generalibus Conciliis, ac Innocentii ſimiliter III. & aliorum Romanorum Pontif. prædeceſſorum noſtrorum editæ Conſtitutiones teſtantur.

§. I. Quod ut diligentius, ac rectius perficiatur, ſtatuit etiam Synodus Tridentina, ut occurrente vacatione Parochialis Eccleſiæ, etiam generaliter vel ſpecialiter, etiam vigore indulti in favorem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, aut alias quomodolibet reſervatæ, vel affectæ, debeat Epiſcopus, habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua ejus arbitrio fructuum portionis aſſignatione conſtituere, qui onera ipſius Eccleſiæ ſubſtineat donec ei de Rectore provideatur. Et deinde Epiſcopus, & qui juſpatronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Epiſcopo præſcribendum, aliquos Clericos ad regendum Eccleſiam idoneos Examinatoribus juxta formam ejuſdem Synodi deputatis nominet, & non niſi

Digitized by Google

ab eiſdem Examinatoribus per concurſum aliorum Examinatorum, etiam tamquam magis idoneo ab Epiſcopo judicato, & electo de Eccleſia provideatur. Alias proviſiones, ſeù inſtitutiones omnes præter formam prædictam factæ ſurreptitiæ cenſeantur.

§. 2. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur niſi ſit, qui eas retineat, ac debitæ executioni demandet, & verendum ſit, ne propter Conſtitutionum hujuſmodi tranſgreſſionem maximi abuſus oriantur. Nos ad quorum notitiam non ſine gravi noſtra moleſtia pervenit nonnullos ex Venerabilibus Fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, occurrente vacatione Parochialium Eccleſiarum, eas nullo aut minus ritè ſervato examine, præſertim illo, quod per concurſum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine ritè ſervato, perſonis minus dignis, carnalitatis, aut alium humanæ paſſionis affectum non rationis judicium ſequentes, contuliſſe, & de eis providiſſe, volentes quantũ cum Deo poſſumus hujuſmodi, ac etiã futuris periculis occurrere.

§. 3. Eorundem prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones præfatas etiam innovando, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium omnes, & ſingulas collationes, proviſiones, inſtitutiones, & quaſvis diſpoſitiones Parochialium Eccleſiarum ab eiſdem Epiſcopis, & Archiepiſcopis, ac quibuſvis aliis Collatoribus, tàm Ordinariis, quàm delegatis, etiam S.R.E. Cardinalibus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatis, vel Nunciis, præter, & contra formam ab eodem Concil. Trid. *præſertim in examine per concurſum faciendo* præſcriptam factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti fore, & eſſe, nullumque proviſis jus, aut titulum etiam coloratum poſſidẽdi præbere, & Parochiales Eccleſias hujuſmodi, ut priùs ante collationes hujuſmodi vacabãt, ex nunc vacare ſtatuimus, decernimus, & declaramus, eaſque omnes pro tempore ſic vacantes noſtræ, & Sedis Apoſtolicæ, ſeù eorum, quibus jus conferendi eas præterquam Epiſcopis, & Archiepiſcopis, qui curam dicti examinis juxta Decretum Concilii habere debent competet, diſpoſitioni reſervamus.

§. 4. Inſuper ne Parochiales Eccleſiæ diu in ſuſpenſo maneant in maximum animarum periculum, quarumcunque Parochialium Eccleſiarum, quarum dum pro tempore vacant ad Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas, & quoſvis alios Ordinarios collatores, in menſibus ordinariis collatoribus etiam per noſtras regulas aſſignatis proviſio, & collatio ſpectat, & pertinet, de quibus iidem Epiſcopi, & Ordinarii prædicti intra ſex menſium ſpatium à die vacationis earundem perfecto examine juxta formam Concilii Tridentini præfati, non providerint, ac illarum etiam quarum collationes Nobis, & dictæ Sedi generaliter, vel ſpecialiter, & ex quavis cauſa reſervatæ, ſeù affectæ exiſtunt, aut alias ex Indulto Sedis Apoſtolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione Epiſcopi, & Archiepiſcopi præfati perſonas per examen concurſu mutuo habito juxta dicti Concilii Tridentini formam approbatas, & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, aut iis, ad quos collatio ſpectabit pro collatione obtinenda intra quatuor menſium ſpatium à die illius vacationis non ſignificaverint, nec non Parochialium Eccleſiarum ſimilium, quæ juriſpatronatus Eccleſiaſtici, vel aliorum, ſeù Clericorum, & laicorum ſimul fuerint, ſi præſentatus intra tempus eiſdem patronis à jure præfixum prævio examine juxta formam dicti Concilii approbatus petatur inſtitui, inſtitutioque ipſa per duos menſes à die præſentationis dilata fuerit, collationem, proviſionem, inſtitutionem, ac omnimodam diſpoſitionem

Nobis

Nobis, & ipſi Sedi, ac perſonis indulta hujuſmodi conferendi, providendi, ſeù inſtituendi obtinentibus reſpectivè reſervamus, data tamen in Parochialibus juriſpatronatus optione dictis Patronis, ut ſi inſtitutio ad Ordinarios ſpectabit, ipſis Ordinariis illam facere negligentibus, & ultra dictos duos menſes deferentibus, poſſint pro hujuſmodi inſtitutione obtinenda habere recurſum ad Metropolitanum, vel viciniorem Ordinarium, aut ad Sedem Apoſtolicam.

§. 5. Prohibentes etiam eiſdem Ordinariis ne tempus decem dierum eiſdem Ordinariis, & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos Clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum ultra alios decem dies prorogare audeant, vel præſumant.

§. *6.* Diſtrictius inhibentes ne quis præter Romanos Pontifices, aut alios indulta hujuſmodi obtinentes, ut præfertur quacunque ſit ſuper auctoritate munitus, de hujuſmodi Beneficiis ſic reſervatis (ut præfertur) diſponere, vel circa illa etiam per viam permutationis, vel alias innovare quoquo modo præſumat.

§. 7. Ut autem non ſolum dignis, ſed magis idoneis repertis juxta ejuſdem Concilii Decretum Parochiales Eccleſiæ conferantur, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ſi Epiſcopus minus habilem poſthabitis magis idoneis elegerit, poſſint ii, qui rejecti fuerint à mala electione hujuſmodi ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem Ordinarium uti noſtrum, & Sedis hujuſmodi delegatum, aut aliàs ad ipſam Sedem Apoſtolicam appellare, ac prælectum ad novum examen coram ipſo appellationis Judice, & ejus Examinatoribus provocare. Et conſtito de prioris eligentis irrationabili judicio, eoque revocato, Parochialis magis idoneo per eundem Judicem appellationis auctoritate noſtra (quatenus collatio ad Epiſcopum à quo appellatum fuit ſpectaret) conferatur: alias eidem magis idoneo per Judicem appellationis approbato conferenda remittat ad eum ad quem collatio, proviſio, vel inſtitutio ſpectabit.

§. 8. Hæc tamen appellatio interpoſita interim non impediat aut ſuſpendat quo minus electio per Ordinarium primo loco facta interim debitæ demandetur executioni, & proviſus ab eadem Eccleſia, cauſa appellationis hujuſmodi dependente, non amoveatur.

§. *9.* Et ſi quis à Sententia per Judicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad Sedem ipſam Apoſtolicam appellabit. Si ſecus in præmiſſis omnibus, & ſingulis actum, aut attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane &c.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1567. 15. Kal. Aprilis Pontificatus noſtri anno 2. *Bullar. tom. 2. pag. 219.*

ADNOTATIONES.

1 PRÆSERTIM IN EXAMINE PER CONCURSUM FACIEN. Plures dantur caſus, in quibus concurſus non exigitur, ſed Parochiales Eccleſiæ abſque illo rectè conferuntur, quos referunt Barb. *de Off. Epiſcop. allegat. 60. nu. 18. cum ſeqq.* Corrad. *prax. beneſic. lib. 3. c. 3. n. 5. & ſeq.* Videlicet ſi Parochialis ſit Juriſpatronatus laicorum, aut mixti. Si reſignetur in manibus Papæ ad favorem certæ perſonæ, & proviſio concedatur in forma dignum. Si permutetur. Si ſit Dignitas cui auctoritate Papæ fuerit unita Parochialis perpetuo, & acceſſoriè. Si ſit unita Canonicatui. Si Beneficium Cu-

ratum, quod vacat eſt verè Dignitas. Si ſit Dignitas Eccleſiæ Collegiatæ, quæ habeat annexam Curam Animarum. Si Animarum Cura exerceatur per Canonicos, vel Hebdomadarios. Si eſt ſubjecta, vel annexa Monaſterio, aut de illius Menſa. Si Parochialis ſit Vicaria perpetua, quæ conferatur ad nominationem illorum, quorum Dignitati eſt unita, quoties transferatur ſolum exercitium Curæ; non verò quo ad habitum. Si ſit Regularis, & ſolita commendari. Si Parochialis acquiratur, & provideatur per regreſſum, vel per deceſſum collitigantis, niſi jus demortui Pontifex in alium transferat. Si ſit exigui redditus, ut examinis per concurſum operam non ferret, aut nemo eſſet, qui examini vellet ſe ſubjicere; aut ob apertas factiones, ſeù diſſidia, majora ſcandala poſſent excitari. Si nemo compareat, aſſignato per Edictum novo termino, confertur ſine concurſu. Qui caſus repetuntur, & explanantur etiam à Nicol. *lucubr. can. lib.* 3. *tit.* 5. *de præb. à nu.* 10.

Cætera pertinentia ad intelligentiam hujus Bullæ adnotavi in titulo de collatione Beneficiorum, & in titulo de Edictis.

Pii V. Conſt. LVIII.

De reſignationibus Beneficiorum.

SUMMARIUM.

1 *Senex dicitur, qui eſt in ætate* 50. *annorum.*
2 *Valetudinarii ſunt, qui frequenter ægrotant.*
3 *Qui dicantur corpore impediti enumerantur.*
4 *Qui corpore vitiati.*
5 *Qui crimine obnoxii.*
6 *Qui cenſuris irretiti.*
7 *Qui nequeant Eccleſiæ inſervire.*
8 *Qui Beneficia obtinere dicantur, & ad eadem promoveri num.* 9.
10 *Beneficia ingredientium Religionem non conferuntur niſi ſecuta profeſſione.*
11 *Et eiſdem cauſis, quibus permiſſum eſt Epiſcopis Epiſcopatum renunciare, permiſſum eſt reſignare Beneficia.*
12 *Inimicitia, per quam licita eſt renunciatio Beneficii debet eſſe capitalis.*
13 *Beneficia Juriſpatronatus non compræhenduntur ſub §. Cæterum hujus Bullæ.*
15 *Archidiaconatus poteſt conferri non habenti lauream Doctoralem.*
16 *Etiam ſi Conſtitutio Synodalis contrarium diſponeret: vel in litteris Apoſtolicis appoſitum eſſet Decretum lauream ſuſcipiendi.*
17 *Canonicatus etiam Collegiatarum inſignium conferri poſſunt Clericis ætatis* 14. *annorum.*
Canonici Collegiatæ non tenentur ſuſcipere Ordines Sacros, niſi ſtatuto Eccleſiæ caveatur ibid.
18 *Beneficia debita certo generi perſonarum concurrentibus requiſitis non poſſunt excludi, ſed neceſſario admittenda.*
19 *Epiſcopus in proviſione facienda Præbendæ Theologalis, non diſpenſat ſuper idoneitate perſonæ.*
20 *Non concedit facultatem Beneficia conferendi niſi Vicario Generali, quæ conceſſa non tranſit in ſucceſſorem.*
22 *Vicarius Capitularis non confert Beneficia vacantia Sede Epiſcopali viduata Paſtore.*
22 *Epiſcopus in fundatione Beneficiorum non poteſt ſibi, & ſucceſſoribus Cenſum reſervare.*
Epiſcopus in fundatione Eccleſiæ, ſi ſponte offeratur poteſt ſibi aliquod jus reſervare ibid.

PIUS

PIUS EPISCOPUS, &c.

QUanta Eccleſiæ Dei incommoda olim attulerit, & nunc quotidie magis afferat, Miniſtrorum in eam ingreſſio vitioſa, jam latè perſpiciant, & cum mœrore expendant Præſules omnes, & Paſtores, quando hæc pernicies cæterarum omnium maxima, tam multas Orbis Eccleſias impiè violarit.

§. 1. Quia verò hoc malum cum in cæteris frequens, tum maximè in Beneficiorum, & Officiorum Eccleſiaſticorum dimiſſione admittitur, nemini moleſtum eſſe debet, quod proindè de reprimendis quotidianis fraudibus, quæ hac in re frequentiores internoſcuntur, certam aliquam rationem tandem inituri officii noſtri partes in prohibenda omnibus interim reſignationum hujuſmodi acceptione paulo ſeverius interpoſuerimus, omneſque Beneficiorum interim reſignandorum diſpoſitiones, quæ fierent, in irritum revocaverimus, ac etiam decreverimus, nullus per eas in illis jus, neque titulum, vel coloratum, tàm in petitorio, quàm in poſſeſſorio ipſis proviſis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuò inhabiles fore. Collator ex verò alias in illorum diſpoſitione, etiam tanquam devolutionis jure ſeſe interponere non poſſe, ſed de eis, ut verè vacantibus, ſivè per Romanos Pontifices, ſivè alios Collatorum eorumdem Superiores uti præventum eſſet liberè provideri.

§. 2. Nunc autem intendentes inſtitutum hoc noſtrum, quo Sanctuarium Domini cupimus illibatum Auctore Domini perſequi, ac ſimul quantum in Nobis eſt cavere ne reſignationes ipſæ de hinc pro cujuſque arbitrio nulliſque, vel certè lævibus cauſis paſſim, & temerè admittantur, prohibitionem, & alia prædicta, ac cetera omnia noſtris ſuper his litteris contenta eatenus relaxamus, ut poſt hac

§. 3. Epiſcopi, & alii facultatem habentes eorum dumtaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, *qui aut ſenio confecti, aut valetudinarii, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxii, cenſuriſque Eccleſiaſticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent Eccleſia, vel Beneficio inſervire: ſeù qui unum aliud, vel plura Beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoveri: Religionem quoque ingreſſuri, vel matrimonium contracturi, ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur. Denique cum quis ex aliis caſibus acciderit, qui Conſtitutione fel. rec. Innocentii Papæ III. de dimittendis Cathedralibus Eccleſiis edita continentur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco Beneficii reſidere ſecuri. Sed nec horum ullus Sacro Ordini mancipatus, niſi Religionem ingreſſurus, valeat ullo modo Beneficium, vel Officium Eccleſiaſticum reſignare, niſi aliundè ei ſit, quo in vita poſſit commodè ſuſtentari. Ad hæc Beneficiorum, & Officiorum permutationes admittere, quæ Canonicis Sanctionibus, & Apoſtolicis Conſtitutionibus permittuntur.*

§. 4. Caveant autem Epiſcopi, & alii prædicti, itemque omnes Electores, Præſentatores, & Patroni, tàm Eccleſiaſtici, quàm Laici quicumque ſint, nè verbo quidem, aut nutu, vel ſigno, futuri in hujuſmodi Beneficiis, & Officiis Succeſſores, ab ipſis reſignantibus, aut aliis eorum ſignificatione, vel hortatu deſignentur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, vel etiam intentio qualiſcumque intercedat.

§. 5. *Caterum præcipimus*, atque interdicimus, ne ipſi Epiſcopi, aut alii Collato-

res, de Beneficiis, & Officiis reſignandis prædictis, aut ſuis, aut dimittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum audeant providere, quod ſi ſecus, ac etiam quicquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocumque temerè attentatum, id totum ex nunc vires, & effectum decernimus non habere.

§. 6. Qui verò contrafecerint, ut in eo quo deliquerint puniantur, à Beneficiorum, & Officiorum collatione, necnon electione, præſentatione, confirmatione, & inſtitutione, prout cuique competierit, tamdiu ſuſpenſi remaneant, donec remiſſionem à Romano Pontifice meruerint obtinere, & qui talia Beneficia, ſeu Officia receperint eos prædictis pœnis volumus ſubjacere. Et nihilominus in eos, qui ſic ſuſpenſi conferre, eligere, præſentare, confirmare, vel inſtituere auſi fuerint, excommunicationis quoad perſonas, quo verò ad Capitula, & Conventus à divinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus etiam nullus alius, quam ipſe Romanus Pontifex, ſivè abſolutionis, ſivè relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impertire. Prohibitione, & litteris noſtris prædictis nihilominus in cæteris omnibus perpetuo valituris.

§. 7. Non obſtantibus &c. (*& ſequitur ampliſſima contrariis derogatio.*)

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1568. Kal. Aprilis Pontificatus noſtri anno tertio. *Bullar. tom.2. pag.253.*

ADNOTATIONES.

1 SENIO CONFECTI. Communis ſententia eſt, quod ut quis dicatur ſenex relinquatur arbitrio Judicis, qui inſpecta qualitate perſonarum, Reſignantem ſenio confectum eſſe ad hunc effectum judicabit eum, qui in ætate quinquaginta annorum reperitur: Nam hic dicitur Senex, & de facili moriturus, & ideò poteſt examinari ad perpetuam rei memoriam, tamquam Teſtis alicujus rei geſtæ, quia periculum eſt in mora, ut dicit Alciat. *de præſumpt. præſumpt.* 53 *num.* 2. Menoch. *de arbitr. Judic. caſ.* 59. *num* 3. Regulariter tamen ſenex dici ſolet, qui annum ſexageſimum attingit.

2. *AVT VALETVDINARII.* Ita pariter quis dicatur infirmus, ſeu valetudinarius, relinquitur arbitrio Ordinarii reſignationem admittere debentis, eos enim judicabit valetudinarios, qui malo corporis habitu, & effectu ſæpè malè valent, & frequenter ægrotant, Menoch. *de arbitr. Judic. caſ.* 60. *num.* 5. & ſequitur Pariſ. *de reſign. lib.* 5. *quæſt.* 6. *n.* 12. & 13.

3. *AVT CORPORE IMPEDITI.* Puta ſi reſignans eſſet leproſus, vel ſcabie Herculea lepræ affini percuſſus, vel paralyticus, Apoplexiæ obnoxius, vel morbo comitiali; ſi eſſet lunaticus, ſi haberet morbum Gallicum, manus tremulas, chiragram, vel podagram continuam, vel frequentem, vel demum aliud ſimile corporis impedimentum, cujus cauſa non valeat oneri ſibi injuncto ſatisfacere, & de quo in actis conſtare prius faciat, Pariſ. *ubi ſupra n* 16. *& ſeqq. uſque ad n.*33.

4. *VEL VITIATI.* Corpore vitiati dicuntur cæci, claudi, habentes pedem fractum cum deformitate, manum mutilatam, gibboſi, aut diminuti parte corporis notabili, aut habentes in facie aliquam turpitudinem, quæ deformem reſignantem reddat Pariſ. *loco cit. à num.* 33. *ad* 56.

5. *AVT CRIMINI OBNOXII.* Puta ſi reſignans eſſet Homicida, Simoniacus, Adulter, Concubinarius, ſuſtinens excommunicationem per annum, perjurius, vel tertia vice blaſphemus, Pariſ. *d. loco à n.* 59. *ad* 66.

6. *CENSVRISQVE ECCLESIASTICIS IRRETITI.* Hic comprehenduntur excommunicati ex-

com-

Digitized by Google

communicatione majori à jure, vel ab homine, ſuſpenſi, ac interdicti: hi etenim cum in Divinis, non valeant inſervire, nec miniſtrare, facilius admittuntur ad ceſſionem Beneficiorum, quam alii, Pariſ. *d. quæſt. 6. à n. 70. ad* 85.

7. *AVT NEQVEVNT, AVT NON DEBENT ECCLESIÆ INSERVIRE*. Primi capitis exempla (præter jam dicta) ſunt, in Clerico bannito, Dæmoniaco, muto, irregulari. Secundi capitis exempla poſſunt eſſe in Clericis turpiter, & ſcandaloſè viventibus, patientibus languorem, qui generant ſcandalum, vel ſtomachum provocant, illitteratis, & imperitis, aut habentibus morbum caducum, Pariſ. *d. q.* 6. *à n.* 101. *ad* 107.

8. *SEV QVI VNVM ALIVD, VEL PLVRA BENEFICIA OBTINVERINT*. Dummodo Beneficium, quod reſignans retinet ſit ſufficiens ad propriam ſuſtentationem ſuper quo prudens Ordinarius conſiderata qualita e perſonæ circa Nobilitatem, circa merita doctrinæ, ac probitatis, item ad qualitatem regionis judicabit, Pariſ. *dict. quæſt.* 6. *à num.* 108. 146. *ad num.* 156.

9. *VEL QVOS AD ALIVD CONTIGERIT PROMOVERI*. Hoc videtur intelligi de incompatibili; nam tunc renunciatio coram Ordinario fit ex neceſſitate, cum de jure per aſſecutionem ſecundi vacet primum *C. de multa de Præbend.* Pariſ. *dicta quæſt.* 6. *num.* 157.

10. *RELIGIONEM QVOQVE INGRESSVRI, VEL MATRIMONIVM CONTRACTVRI*. Non poterit Ordinarius Beneficia reſignata ab his, aliis conferre, niſi poſtquam verè ſecutum fuerit matrimonium, vel facta profeſſione: Non enim ſufficerent ſponſalia, vel ingreſſus in Religionem, ut obſervat Pariſ. *dicta quæſt.* 6. *numer.* 166. & 167.

11. *DENIQVE &c.* Scilicet in caſibus in quibus expreſſum eſt Epiſcopos poſſe reſignare Epiſcopatus juxta diſpoſitionem, *Text. in cap. niſi cum pridem de renunc.* nam ex eiſdem poteſt fieri renunciatio Beneficiorum coram Ordinariis, ut hic Bulla diſponit. Cauſæ autem *in dicto cap. expreſſæ ſunt ſex*, ſcilicet, *conſcientia criminis*, *debilitas corporis*, *defectus ſcientiæ*, *malitia plebis*, *ſcandalum*, *perſonæ irregularitas*.

12. *QVI ETIAM OB CAPITALES INIMICITIAS &c.* In hujuſmodi renunciatione Ordinarius advertere debet, quod non omnis inimicitia eſt cauſa ſufficiens, ſed debet eſſe capitalis, ut expreſsè ex Textu Conſtitutionis habetur; ad quod judicandum arbitrium ipſe habet, Menoch. *de arbitr. judic. caſ.* 110. *num.* 3. Cætera jam notavi ad Form. Renunciationis Parochialis.

13. *CÆTERVM PRÆCIPIMVS, &c.* Sub cenſura huius §. non comprehenduntur Beneficia Juriſpatronatus, ut dixi in Adnot. ad Form. collationis Beneficii ſimplicis: Quia in his Ordinarius non confert ex voluntate, ſed præſentatum à Patrono, qui habet liberam poteſtatem, quem maluerit nominandi capacem, inſtituere cogitur à jure, ut probant authoritates ibidem allegatæ, quibus adde Nicol. *lucubrat. can. lib.* 1. *tit.* 9. *de renunc. poſt num.* 9. *verſ. quod tamen*.

14. Et quia hic agimus de Beneficiorum collatione; non incongruè per modum ſupplementi ad ea, quæ adnotata ſunt *in tit. de Collat. & erect. Benefic.* addere, memoria ſuggerit, ſequentia.

15. Primò, quod Dignitas Archidiaconatus poteſt conferri non habenti lauream Doctoralem, non obſtante Concilii Tridentini diſpoſitione *in cap.* 12. *ſeſſ.* 24. quia Concilii Decretum locum habet in illis Cathedralibus, in quibus Archidiaconus exercet juriſdictionem, vel Curam Animarum habet, ut reſpondit Rot *coram Coccin. deciſ.* 1902. *num.* 26. *Sac. Congreg. Concilii* apud Nicol. *in floſc. verb. Archidiaconus num.* 5. *& in Sabinen.* 2. *Junii* 1696. *in reſponſione ad quartum*.

16. Quod eſt verum, etiamſi per Synodum Diœceſanam ſtatuatur, quod quis niſi ſit graduatus, vel laureatus non poſſit Dignitates obtinere, ut declaravit *Sac. Congreg. Concilii ſupra dict. in cap.* 12. *ſeſſ.* 24. Immò etiamſi in litteris Apoſtolicis proviſionis, fuerit appoſitum De-

Decretum lauream ſuſcipiendi, adhuc proviſus non tenetur lauream Doctoralem ſuſcipere, quamvis Archidiaconus ſit prima Dignitas, ſic reſpondit, & declaravit *eadem Concilii Congreg. in Lavellen.* 11. *Januarii* 1697. *ſan. mem. Innocentio XII. approbante*.

17. Secundò, quod Canonicatus Collegiatarum etiam inſignium de jure communi conferri poſſunt Clericis ætatis 14. annorum, quia quoad hos Concilium nihil innovavit, ut communiter notant Tondut. *quæſt. Benef. tom.* 1. *par.* 2. *cap.* 3. §. 12. *numer.* 1. & 2. Piaſec. *prax. par.* 2. *cap.* 5. *art.* 3. *num.* 34. Pirhing. *in jus can. lib.* 1. *tit.* 14. §. 2. *num.* 12. Undè niſi Statuto Eccleſiæ, vel Conſuetudine aliud determinetur, hi non tenentur aſſumere Ordines Sacros, prout declaravit *Sac. Congreg. Concilii in Romana pro Collegiata Sanctæ Mariæ in Coſmedin* 22. *Decembr.* 1691.

18. Tertiò, quod Collatio Beneficiorum debita certo generi perſonarum, puta filiis patrimonialibus, dicitur libera, ut ait Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 45. *num.* 19. & concurrentibus requiſitis, Clerici patrimoniales, ſeu Originarii talis Patriæ, Civitatis, Oppidi, vel Parochiæ, non poſſunt excludi ab inſtitutione, participatione, aut aggremiatione, ſed neceſſario admittendi, Vivian. *de Jurepatr. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 103. & 104. *Sac. Congreg. Epiſcop. in Andrien.* 28. *Februarii* 1697. *referente clar. mem. Card. Petruccio*.

19. Quartò, quod in Collatione Præbendæ Theologalis Epiſcopus adverſus Decreta Concilii circa qualitatem, & idoneitatem perſonæ non poteſt diſpenſare; ſed ſi non reperiatur perſona qualificata recurrere oportet ad Papam, etiamſi Canonicatus, & Præbenda non eſſent reſervati, alias proviſio erit nulla, ut firmat Corrad. *in prax. Benefic. lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 9. & 10. & interim donec collatio ſuſpenditur Theologus Regularis erit deputandus, qui ſupplere valeat, ſi Sæcularis idoneus non adſit, prout voluerunt Pius V. & Gregor. XIII. & declaravit *Sac. Congreg. Concilii ſuprad. cap.* 1. *ſeſſ.* 5. *de Reform. apud Gallemart.* Corrad. *ibi num.* 7.

20. Quintò, quod authoritas Beneficia conferendi, dari non poteſt ab Epiſcopo, niſi ſuo Vicario Generali, quæ ſi detur non tranſit in Vicarium Succeſſorem, ſine nova commiſſione, Fagnan. *in cap. Præſentata num.* 14. & 15. *de Teſtib.*

21. Sextò, quod Vicarius Capitularis non confert Beneficia vacantia: Sed horum omnium collatio Sede Epiſcopali vacante ſpectat ad Papam, vigore Conſtitutionis Pii Quinti, quæ incipit *Sanctiſſimus in Chriſto Pater Bullar. tom.* 2. *Conſtitut.* 55. qua Sedi Apoſtolicæ reſervavit omnia Beneficia, quandocumque, & quomodolibet vacantia, Epiſcopali Sede viduata Paſtore: quod notat etiam Corrad. *in prax. Benefic. lib.* 3. *cap.* 6. *num.* 1. & 50. (niſi certo generi perſonarum ex lege fundationis deberentur.) Et hinc eſt, quod in proviſione Eccleſiarum Parochialium Capituli Vicarius, non habet prælectionem magis digni, ſed Acta Concurſus traſmittit ad Urbem, pro inſtructione Papæ Datarii, qui unum ex approbatis, quem judicat digniorem deſignat, & providet; & ita hodiè ſervat praxis Dataria.

22. Septimò, quod Epiſcopus in fundatione, & erectione Beneficiorum tàm Juriſpatronatus, quàm liberorum non poteſt pro præſtatione conſenſus, ſibi, & Succeſſoribus Cenſum, ſeu recognitionem annuam reſervare: Quia cum ratione ſui Officii teneatur conſenſum fundationi etiam cum reſervatione Juriſpatronatus præſtare, nè Laici retrahantur à fundationibus, hujuſmodi reſervatio, quæ Simoniam ſaperet, à jure prohibita reperitur *cap. In tantum de Simon.* & *cap. Præterea de tranſact.* Barboſ. *in cap. Quoniam num.* 3. *ne Prælat. vic. ſuas*, &c. immò quod nec pro unica, & prima vice aliquid exigere debeat declaravit *Sac. Congregat. Epiſcop. in Vicen. de anno* 1602. quam referunt Barboſ. *deciſ. Apoſtol. collect.* 291. *num.* 4. & Fagnan. *in cap. In ordinando num.* 32. *de Simon.* & prohibetur quoque à Taxa Innocentiana. In fundatione autem Eccleſiæ, ſi quid ſponte offeratur intuitu devotionis, & honoris Epiſcopalis, poſſet recipi, & reſervari, ut interpretando *Text. in cap. Eleu-*

the-

Digitized by Google

therius 18. *qu.* 2. tradit Turrecrem. his verbis-*conveniſſe) Epiſcopo non petente, & ipſa ideſt Fundatrice) ſpontè offerente non pro conſecratione, quia eſſet Simonia, ſed intuitu devotionis, & honoris Epiſcopalis, & hoc licitè potuit fieri.*

Greg. XIII. Conſtit. XXVIII.

Revocatoriæ Indultorum ingrediendi Clauſuram Monialium.

SUMMARIUM.

1 *EPiſcopus in ingreſſu Clauſuræ à paucis, & Senioribus perſonis debet aſſociari.*

2 *Regulares in Viſitatione Monaſteriorum Monialium eis ſubjectorum ſervare debent Conſtit. Alex. VII.* 153.

3 *Manſiones Confeſſariorum Monialium exemptarum, debent eſſe ſeparatæ à Monaſterio.*

Regulares non obſervantes Conſtit. Alex. VII. 153. *poſſunt ab Epiſcopo tamquam Delegato Apoſtolico puniri, ibid.*

GREGORIUS EPISCOPUS &c.

UBi Gratiæ, & Indulta ab hac Sede conceſſa ſucceſſu temporis incommodum afferre noſcuntur, expedit illa ſalubri præſidentis conſilio ſubmoveri.

§. 1. Proindè Sanctimonialium quieti, & tranquillitati conſulere, ac omnia, quæ illas à ſpiritualium rerum cogitatione, & exercitio avocant impedimenta tollere, periculaque,& ſcandala ab eis removere cupientes, auctoritate præſentium revocamus, & abolemus omnes,& quaſcumque licentias,ac facultates ingrediendi Monaſteria, Domos, & loca Monialium, ac etiam Virorum quorumvis Ordinum,quibuſvis etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & aliis cujuſcumque ſtatus,& conditionis Mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcumque licentias ingrediendi Monaſteria,Domos,& loca ipſarum Sanctimonialium, quibuſcumque Viris, etiam ejuſdem ſtatus, & dignitatis tam à Prædeceſſoribus noſtris, quam etiam à Nobis, & Sedis Apoſtolicæ Legatis, aut aliis ex quibuſvis quantumcumque urgentibus cauſis ſub quibuſcumque tenoribus, & etiam derogatoriarum derogatoriis, revocatorum reſtitutoriis, aliiſque efficacioribus clauſulis irritantibuſque,& aliis Decretis, etiam motu proprio,& ex certa ſcientia,deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris,Regum,Reginarum aliorumve Principum contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas, ac etiam iteratis vicibus renovatas. Caſſamuſque, & annullamus litteras deſuper confectas, & proceſſus habitos per eaſdem.

§. 2. Inhibentes eiſdem, qui illas obtinuerunt ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, ſuper qua à nemine, niſi à Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) abſolutionis Beneficium poſſit impertiri, ne ipſarum licentiarum prætextu Monaſteria hujuſmodi quovis modo ingredi audeant.

§. 3. Abbatiſſis verò, necnon Abbatibus, Conventibus, ac aliis Monaſteriorum utriuſque ſexus Superioribus,& perſonis quocumque nomine vocentur deſtrictè præcipimus ſub eadem excommunicationis pœna, necnon privatio-

tionis Dignitatum, Beneficiorum, & Officiorum ſuorum,ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in Monaſteria, Domos, & loca ſua, quemquam prætextu hujuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant.

§. 4. Quin etiam ſub eiſdem pœnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus,& quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis, & Sæcularibus; ac etiam Ordinum quoruncumque etiam Mendicantium Regularibus, ne prætextu licentiarum ab Epiſcopis, vel Superioribus, quibus illas concedendi in caſibus neceſſariis tantum ex Concilio Tridentino tribuitur, ne Monaſteria ipſa Monialium pro libito, ſed neceſſitatibus urgentibus dumtaxat ingredi, neve Moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant.

§. 5. *(Et ſequitur clauſula derogatoria.)*

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1575. idibus Junii Anno quarto. *Bullar. tom. 2. pag. 393.*

Sequitur declaratio d. Conſtitutionis.

Dubiis,quæ emergunt declarationis remedium expedit adhibere. Cum igitur ſuper eo quod optima primum ratione Concilium ſanxit Tridentinum, deindè in Conſtitutione fel. rec. Pii Papæ V. Prædeceſſoris noſtri nonis Julii Pontificatus ſui anno tertio:atque item noſtræ idibus Junii Pontificatus noſtri anno quarto editis,fuit proviſum,ne cui in poſterũ,niſi in caſibus neceſſariis ſepta Monaſteriorum Monialium ingrediendi concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuiſſe ſciamus circa perſonas, quæ alterius ad id licentia non indigent, ſed ſui auctoritate Officii nituntur, an liceat eis prolibito ſuæ voluntatis hujuſmodi ſepta ingredi,vel potius ſervare debeant ipſi quoque regulam à Concilio præſcriptam.

§. 1. Nos omnem hæſitandi materiam tollere, & viam ſcandalis præcidere,ac Sanctimonialium quieti conſulere volentes, harum tenore auctoritate Apoſtolica declaramus, Prælatos omnes tam Sæculares, quam Regulares, quibus cura, & regimen Monaſteriorum Monialium quovis modo incumbit,facultate ſibi ex Officio attributa ingrediendi Monaſteria prædicta ita demum uti poſſe ſi id faciant in caſibus neceſſariis *,& à paucis, iiſque Senioribus, ac Religioſis perſonis comitati.* Quo circa univerſos, & ſingulos, Epiſcopali, ſeù majori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos,necnon quorumvis Ordinum, Abbates,Priores,Miniſtros, & alios quoſcumque Superiores Regulares ſerio monemus, ut facultate hujuſmodi,qui eam habent,præterquam in caſibus,ut præfertur neceſſariis neutiquam utantur.

§. 2. Quod ſi contrafecerint eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, atque decernimus, qui Pontificalis Dignitatis fuerint eos pro prima vice, qua contrafecerint ingreſſu Eccleſiæ interdictos,pro ſecunda à munere Pontificali, & à divinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto abſque alia declaratione excommunicatos exiſtere,Regulares verò omni officio, ac miniſterio privatos excommunicationi ſimiliter ſubjacere.

§. 3. *(Sequitur derogatio contrariorum.)*

Datum Romæ apud S. Petrum 23. Decembris 1581. Anno decimo.

ADNO-

ADNOTATIONES.

1 **E**T A PAUCIS IISQUE SENIORIBUS, AC RELIGIOSIS PERSONIS, &c. Non eſt ab Epiſcopis parvipendenda Pontificis admonitio his verbis concepta, prout nonnulli faciunt, permittentes ingreſſum tempore Viſitationis perſonis non ſenibus, neque neceſſariis, ſed ut curioſitatem, quam habent ſepta Monialium inviſendi adimpleant: Nam in iis non verificatur neceſſitas ingreſſus, quam requirunt Concil. Trident. & noſtra Conſtitutio ad evadendam excommunicationem latæ ſententiæ; & ſic caveant Epiſcopi, nè ſint in hoc indulgentes: At ſequantur conſilium Epiſcopi Reſtæ *in Director. Viſit. par.* 1. *cap.* 89. ubi de duobus Conviſitatoribus probatæ Vitæ, Confeſſarii Monialium, & Cancellarii eſt contentus: Illud enim poſſumus, quod juſtè, vel honeſtè facimus *cap. Facit homo, ubi gloſ.* 22. *quæſt.* 2.

2. Præter hanc Conſtitutionem, adeſt altera Alexandri Septimi, quæ incipit *Felici in Bullar. tom.* 6. *Conſtit.* 153. in qua præſcribitur modus Superioribus Regularibus, quo debent, & poſſint Clauſuram Monialium ipſis ſubjectarum ingredi: Hoc eſt ſemel tantum in anno occaſione Viſitationis, unico Socio, (niſi ſit Generalis, cui duo conceduntur,) ſine refectione, & cum aſſiſtentia quatuor Monialium ex Senioribus: Extra verò Viſitationem, ſi aliqua urgens cauſa expoſcat Superiorum ingreſſum, non niſi cum præſentia Epiſcopi, vel alterius perſonæ Eccleſiaſticæ Sæcularis probatæ vitæ ab eodem deputatæ id efficere non valeant.

3. In hac eadem Bulla præcipitur, quod Manſiones Confeſſariorum earumdem Monialium exemptarum ſint omninò, & penitus disjunctæ à Monaſteriis non ſolum per parietes, ſed etiam per tecta, diſtantia ab Epiſcopo recognoſcenda, & approbanda, ſi Monaſteria Virorum, quibus Moniales ſubſunt longè diſtent à Monaſteriis Monialium: Quando enim ambo ſunt in eadem Civitate, vel Oppido, Confeſſarii revocandi ſunt ad proprium Conventum, ut in §. 6. d. Bullæ diſponitur, & quatenus Regulares Conſtitutionem hanc non ſervent poterit Epiſcopus, tamquam Delegatus Apoſtolicus contra illos animadvertere ut ibidem ſtatutum legitur.

Gregorii XIV. Conſtit. VII.

De Immunitate Eccleſiarum.

SUMMARIUM.

1 **Q**Ui dicantur publici Latrones.
2 Qui Graſſatores, & n. 3.
4 Qui Depopulatores Agrorum.
5 Qui mutilantes membra in Eccleſia, vel homicidium patrantes.
6 Qui Proditores, & num. 7.
8 Qui Aſſaſſini.
9 Hæretici, & blaſphemantes hæreticaliter non gaudent immunitate.
10 Neque rei criminis læſæ Majeſtatis.
11 Bulla Gregor. XIV. non extenditur ad caſus non expreſſos quantumvis ſimiles.
12 An Eccleſia gaudeat immunitate, ſi adhuc ibidem divina non fuerint celebrata, referuntur DD. ſententiæ.
13 Sententia contumacialis non privat Delinquentem immunitate.
14 Conſuetudo extrahendi ab Eccleſiis Delinquentes ſine licentia Epiſcopi non excuſat ab incurſu Cenſurarum.
15 Hebræi in caſibus non exceptis gaudent immunitate, ſicuti etiam ſclavi, ſeù Servi infideles.
16 Mater ſuffocans filium infantem, & Uxor Maritum dormientem non gaudent immunitate.

GRE-

GREGORIUS EPISCOPUS &c.

CUM aliis nonnulli Prædeceſſores noſtri, & præſertim fel. rec. Sixtus Papa V. necnon Pius etiam Quintus, ſancto zelo ducti diverſas facultates, & indulta extrahendi etiam in caſibus quibuſdam à jure non permiſſis ex Eccleſiis criminoſos, & delinquentes, compluribus Sæcularibus Principibus, eorumque Curiis, & Magiſtratibus, ſub variis modis, & formis conceſſerint, prout in illis plenius continetur.

§. 1. Experientia poſtmodum docuit tum ob diverſitatem, & differentiam hujuſmodi indultorum, tum quia plerique eorumdem Principum Miniſtri ex ipſo illa diverſimodè, etiam latius quàm par erat, & ad ſuum libitum interpretandi occaſionem arripuerunt, illiſque abuti cœperunt, ſubortam eſſe non mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis Eccleſiaſticæ perturbationem, & confuſionem; alibi verò ne ipſos quidem Laicos Indultis hujuſmodi uti voluiſſe, aut potuiſſe, quod populis, inveterata erga Eccleſias reverentia, devotis, & aſſuetis, ſcandali potius quam quietis occaſionem præberent. Illud etiam abſurdum ſæpè numero ſecutum eſt, ut infimæ interdum conditionis Laici, non modo juris, ſed etiam litterarum pœnitus ignari, & imperiti, dum quaſi poteſtates, aut Miniſtri Curiæ Sæcularis in aliquo Caſtro, aut Oppidulo juriſdictionem exercebant, facultatum, & indultorum hujuſmodi limites longè exceſſerint, eaque ſuo arbitratu in ſenſus, minus rectos, & ab intentione concedentis omninò alienos detorſerint, & illorum prætextu quicquid ſibi in mentem venit attentare præſumpſerint, in grave juriſdictionis, & Immunitatis Eccleſiaſticæ præjudicium, locorum, & perſonarum Divino cultui dicatarum contemptum, ipſius Divinæ Majeſtatis offenſam, & ſcandalum plurimorum. Quare pro commiſſo Nobis à Domino Paſtoralis officii munere, prædictis abſurdis, & ſcandalis obviare, ac differentias hujuſmodi ad uniformem regulam reducere, omnemque dubitandi, ac perperam interpretandi occaſionem dilucida declaratione ſubmovere, abuſus tollere, & ne Eccleſiaſtica jura planè conculcentur, & negligantur opportunè providere decrevimus, prout etiam dictus Sixtus Prædeceſſor noſter iiſdem de cauſis motus ſtatuere decreverat, licet morte præventus hoc adimplere nequiverit, ita tamen ut quando præſens temporum calamitas, & nimia, quæ jam invaluit perverſorum hominum malitia id expoſcit, aliquid etiam ad terrorem delinquentium, & ad coercenda illorum facinora, ultra id quod priſca illa majorum noſtrorum diſciplina, & vetus Sacrorum Canonum norma præſcripſerat, in quibuſdam caſibus, congrua moderatione adhibita, permittamus.

§. 2. Hac itaque noſtra perpetuò valitura Conſtitutione omnia, & quæcumque privilegia, Indulta, & gratias, tam per prædictum Sixtum, ac Pium Quintum, quam alios quoſcumque noſtros Prædeceſſores, aut noſmetipſos, Sedemque Apoſtolicam, ejuſve Legatos, ſuper abducendis, vel extrahendis ab Eccleſiis, Monaſteriis, Sacellis, Domibus Regularibus, & Sæcularibus, locisve Sacris, aut Religioſis, aliaſque in caſibus à jure permiſſis, Hominibus certorum tunc expreſſorum, vel non expreſſorum criminum reis, aut fraudolentibus decoctoribus etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quiete publica, & ex cauſis urgentiſſimis, ac neceſſariis, & æquipollentibus caſibus in jure expreſſis, atque ex paritate, identitate, aut majoritate rationis extenſis perpetuo, vel ad certum nondum elapſum tempus, ſeù ad vitam alicujus Principis

cipis, vel Beneplacitum, ſeu alia quomodolibet conceſſa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus, approbata, innovata ac uſu recepta, litteraſque Apoſtolicas ſub plumbo, aut in forma Brevis, ſeu alias quomodocumque deſuper confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expreſſis, ac ad verbum inſertis, ſublata penitus omni differentia, ita ad unam tantum formam reducimus, & moderamur.

§. 3. Ut Laicis, ad Eccleſias, locaque Sacra, & Religioſa prædicta confugientibus, *ſi fuerint publici Latrones, viarumque Graſſatores, qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas obſident, ac viatores ex inſidiis aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quivè homicidia, & mutilationes membrorum in ipſis Eccleſiis, earumve Cœmeteriis committere non verentur, aut qui proditoriè proximum ſuum occiderint, aut Aſſaſſinii, vel hæreſis, aut læſæ Majeſtatis in perſonam ipſiuſmet Principis rei, immunitas Eccleſiaſtica non ſuffragetur.* Sed Univerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, cæteriſque Eccleſiarum, & Monaſteriorum Prælatis tam Sæcularibus, quàm cujuſvis Ordinis Regularibus, diſtrictè præcipiendo mandamus, & præcipimus, ut Laicos in caſibus prædictis delinquentes ad eorum Eccleſias, Monaſteria, Domos, & alia loca ſupradicta Sacra, ſeu Religioſa reſpectivè confugientes, & in eis ſe recipientes, atque morantes, qui prædicta delicta, eorumvè aliquod, *judicio ſuo* commiſiſſe videbuntur, quando à Curia Sæculari fuerint requiſiti, & quilibet eorum fuerit requiſitus, Miniſtris, & Officialibus Curiæ Sæcularis abſque irregularitatis nota, aut alicujus Cenſuræ Eccleſiaſticæ incurſu tradi, & conſignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet, & faciat.

§. 4. Ne autem Curia Sęcularis prædicta Miniſtri facultate illos per ſe, & propria auctoritate extrahendi, & abducendi ſibi olim, ut præfertur attributa, & per præſentes revocata, abutantur, volumus, dictaq; auctoritate decernimus, & declaramus, ut Curia Sæcularis, ejuſque Judices, & Officiales, ab Eccleſiis, Monaſteriis, locisque Sacris prædictis, Laicum aliquem, ut prefertur, delinquentem *in nullo* ex caſibus ſupradictis ſine expreſſa licentia Epiſcopi, vel ejus Officialis, & cum interventu perſonę Eccleſiaſticę ab eo auctoritate habentis, ad quos ſolos, *& non alios*, Epiſcopis inferiores, etiamſi alii Ordinarii ſint; nullius Diœceſis, aut Conſervatores ab hac Sede ſpecialiter, vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi, facultas pertineat. Occurrente autem caſu in loco exempto, & nullius Diœceſis, tunc ad Epiſcopum viciniorem devolvatur hæc cognitio, & non ad alios; capere, extrahere, aut incarcerare non poſſint, niſi eo caſu, quo ipſe Epiſcopus, & dictę perſonę Eccleſiaſticę requiſitæ illos in delictis ſuperiùs expreſſis culpabiles, tradere, aut capturę, & carcerationi intervenire, & aſſiſtere recuſaverint. Tuncque reverentiæ Eccleſiæ, & locis Sacris debitę memores, prædictos delinquentes, minori quo id fieri poterit cum ſcandalo, & tumultu extrahere curent.

§. 5. Quodque delinquentes Laici prædicti poſtquàm, ut prefertur ab Eccleſiis, locisque Sacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curiæ Eccleſiaſticę reponi, & inibi ſub tuto, & firmo Carcere, ac opportuna cuſtodia, data illis, ſi opus fuerit, per Curiam Sæcularem, detineri debeant, nec indè extrahi, Curiæque Sæculari prædictæ conſignari, nec tradi poſſint, niſi cognito priùs per Epiſcopum, ſeu ab eo deputatum, an ipſi verè crimina ſuperiùs expreſſa commiſerint. Tuncque demùm demandato Epiſcopi per Judicem Eccleſiaſticum Curiæ Sęculari, quacumque appellatione poſtpoſita conſignentur.

§. 6. De

§. *6.* De crimine verò hæreſis cognitio ad Forum Eccleſiaſticum tota pertineat, neque in ea Curia Sęcularis quoquomodo ſe intromittat.

§. 7. Sicuti etiam prohibemus, ne contrà Eccleſiaſticas perſonas, Sęculares, aut cujuſvis Ordinis, vel Militiæ etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani Regulares quoquomodo etiam vigore prædictorum privilegiorum, indultorum, aut conceſſionum, quæ omnia ad terminos juris per præſentes reducimus, procedant, aut ſe intromittant, illaſvè ab Eccleſiis, Monaſteriis, Domibus, lociſque Sacris, aut Religioſis, etiam in caſibus in hac conſtitutione expreſſis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoſcere de criminibus ad Forum Eccleſiaſticum pertinentibus, aliàs quam de jure, & per privilegia eiſdem Ordinibus, aut Militiis conceſſa permittitur, quomodolibet præſumant.

§. 8. Quod, ſi quis quacumque Dignitate, & auctoritate præditus, præmiſſorum, aut alio quovis prætextu quicquam præter, aut contra hujus noſtræ conſtitutionis tenorem attentare præſumpſerit, declaramus eum ipſo facto cenſuras, & pœnas eaſdem incurrere, quæ contra libertatis, & immunitatis Eccleſiaſticę violatores per Sacros Canones, & Conciliorum generalium, noſtrumque Prædeceſſorum conſtitutiones ſunt promulgatæ.

§. *9.* Sicque per quoſcumque Judices, Ordinarios, & delegatos etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate in quavis cauſa, & inſtantia, judicari, & diffiniri debere, necnon irritum decernimus, & inane, ſi ſecùs ſuper his per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 10. Non obſtantibus præmiſſis tàm Sixti, & Pii V. quàm aliorum quorumcumque Prædeceſſorum noſtrorum litteris Apoſtolicis privilegiis, indultis, & facultatibus quibuſvis perſonis etiam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia quavis dignitate, & auctoritate fulgentibus, aut Reſpublicis, *Dominiis*, Regnis, Provinciis, Civitatibus, Terris, & Locis, eorumvè Curiis, Parlamentis, Senatibus, Conſiliis, Communitatibus, Univerſitatibus, Collegiis, aut Præſidentibus, Proregibus, Gubernatoribus, Locatenentibus, Vicariis, Poteſtatibus, aliiſque Magiſtratibus, Officialibus, Miniſtris, aut Conſiliariis, ex prædictis, vel aliis etiam gravioribus, & urgentioribus cauſis; tàm illorum intuitu, & contemplatione, ſivè ad eorum preces, & inſtantiam, quàm etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac per modum ſtatuti, & legis perpetuæ, etiam in vim contractus, & Fratrum noſtrorum conſilio, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, & cum quibuſvis præſervativis, reſtrictivis, mentis atteſtativis, derogatorium derogatoriis, aliiſque validiſſimis, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis Decretis, etiamſi inibi caveatur expreſsè, quod illis, niſi ſub certis modis, & formis, & niſi de eorum expreſſo conſenſu ad quorum favorem conceſſæ fuerint, derogari poſſit, & aliter factæ derogationes nullius ſint roboris, vel momenti, & alias quomodolibet conceſſis etiam ſæpiùs approbatis, & innovatis. Quæ omnia, & ſingula, ac illorum tenores pro expreſſis habentes, quatenùs præmiſſis in aliquo adverſentur, ut plures quam ſuperiùs expreſſos caſus contineant, auctoritate, & tenore pręmiſſis omninò, ac perpetuò tollimus, & abrogamus, ac ad terminos pręſentis conſtitutionis, quoad ſuperiùs deſcripta dumtaxat reducimus: Et nolumus cuiquam de cætero ſuffragari, & qualibet alia dictę Sedis Indulgentia generali, vel ſpeciali, per quę pręſentibus non

ex-

expreſſa, vel ad verbum non inſerta effectus earum quomodolibet valeat impediri (*& ſequitur publicatio.*)

Datum Romæ in Monte Quirinali Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo nono Kal. Junii, Pontificatus noſtri Anno primo. *Bullar. tom. 2. pag. 694.*

ADNOTATIONES.

1. SI *FVERINT PVBLICI LATRONES*. Publici Latrones, qui vigore unius ex caſibus hic exceptis immunitate non gaudent, dicuntur hi, qui ferro, vel fuſtibus inſidioſè in viis publicis frequentatis viatores aggrediuntur, & furantur, etiam abſque hominis necatione Ambroſin. *de immunitat. Eccleſ. cap. 2. num. 4. & 5.*

2. Graſſatores verò dicuntur hi, qui vias obſident, ut ſpolient itinerantes, & armis renitentes occidant: Differunt à Latronibus in eo, quod hi dicuntur, qui viatores foris obſident, illi qui in Urbe, Ambroſin. *ubi ſuprà cap. 3. numero 8.*

3. Ut autem Graſſator indignus efficiatur Eccleſiaſtica immunitate opus eſt, quod pluries tanti ſceleris fuerit reus in viis frequentatis Guazzin. *ad defenſ. reor. def. 1. cap. 38. num. 36.* Nicol. *lucubr. Civil. lib. 1. tit. 8. de immunit. Eccleſ. num. 28. verſ. Non poſſunt*: Quidquid, ſit, an pro unica graſſatione ultimo ſupplicio puniri debeat, de quo articulo viden. Raynald. *obſervat. Crimin. tom. 2. cap. 14. num. 74. & 75.* ubi *num. 66. & 68.* ex doctrina Muſcatelli *tit. de furt.* tenet, quod graſſationis crimen de neceſſe requirat quod ſit admiſſum in ſtrata publica cum armis.

4. Depopulatores Agrorum hi dicuntur, qui ſegetes in Agris deprædantur, & fructus, ac Vineas deripiunt, & vaſtant ex propoſito ſivè diurni, ſivè nocturni ſint Ambroſin. *de immunit. Eccleſ cap. 4. num. 5.* Nicol. *loco citato n. 9.*

5. Mutilantes membra, vel homicidium patrantes in Eccleſiis dicuntur non ſolùm hi, qui intrà ambitum exiſtentes ibidem delictum committunt, ſed etiam alii, qui cum Archibuſio, ſeù aliquo alio armorum genere exiſtentes in Eccleſia, alium extrà Eccleſiam commorantem, vel exiſtentes extrà Eccleſiam, exiſtentem in Eccleſia occiderent, quia in utroque caſu delictum in Eccleſia perpetratur, in primo ob principium delicti, in ſecundo ob effectum, ut probat Ambroſin. *de immunit. cap. 5. num. 7. & 8.* Dummodò non occidant provocati, & in rixa, nàm tunc gauderent *Sacr. Congreg. Immunitat. in Algaren. 24. Martii 1637. lib. 3. Decr. Pauluc. fol. 27. à tergo.*

6. Proditorii ſpecies dicitur quandò nullus præcedebat rancor, ſed potius ſimulabatur amicitia, unum ſcilicèt gerens in corde, aliud in verbis, & in actibus unum oſtendit, & aliud in mente gerit: Et ſic, ut quis proditor dicatur oportet, vel quod fidem datam frangat, vel ſimulatione inſidietur Ambroſin. *ubi ſuprà cap. 6. nu. 4.*

7. Dicitur etiam proditor, ut immunitate privetur, qui aliquem, cui ſe tamquam Socium, & Amicum adjunxerat in via, & nulla rixæ cauſa interveniente occidit, ſeù qui doloſè ſub amicitiæ colore ſeducit aliquem, ut occidat *Sacr. Congregat. Immunit. in una Rhegien. 1602.* quam refert Nicol. *loco citato numer. 31.* Et quod ad proditorii homicidii qualitatem probandam requiratur amicitia præcedens cenſuit *Sac. Congreg. Immunit. in una Beneventana 18. Auguſti 1637. lib. 3. Decret. Pauluc. fol. 39.*

8. Aſſaſſini autem dicuntur, qui pecunia accepta, vel promiſſa à mandante, homines Chriſtianos incautos nil tale præcogitantes occidunt; Si enim quis occideret infidelem non privaretur immunitate, ut dicit Ambroſin. *ubi ſuprà cap. 7. num. 12. & ſeqq.* Mandantes quoque ſequuto effectu, ut non gaudeant immunitate, & dicantur Aſſaſſini tenet Nicol. *ubi ſuprà num. 32. verſ. Amplia primo*, ubi Decretum Sacr. Congregat Epiſcop. allegat.

9. Hæretici, ſicuti, & cæteri mox ſuperiùs enumerati immunitate Eccleſiaſtica non gaudent, nec qui blaſphemiam hæreticalem profert, ex traditis ab Ambroſin. *cap. 8. num. 8. & 10.*

10. Rei criminis læſæ Majeſtatis in perſonam ipſiuſmet Principis, Superiorem in temporalibus non recognoſcentis, cui delinquentes ſint ſubjecti ratione originis, vel domicilii, ex vi noſtræ Conſtit. Immunitate non gaudent Ambroſin. *cap. 9. num. 6.* Nicol. *ubi ſuprà nu.* 34.

11. His breviter notatis, memineris, quod hæc Bulla non extenditur ad alios caſus ultrà expreſſos etiam ſimiles, quia caſuum exceptorum expreſſio fit ibi per modum formæ, cum clauſula ſublata, quæ omnem extenſionem, & interpretationem excludit, Ambroſin. *de Immunit. Eccleſ. cap. 1. num.* 14. & advertit quoque Guazzin. *d. defenſ. 1. num.* 52. poſt enumerationem caſuum, qui alias juxtà juris communis, & DD. interpretationem immunitate non gauderent.

12. Secundò, quod Eccleſiæ non conſecratæ, ſed tantùm auctoritate Epiſcopi ædificatæ, & dedicatæ, in quibus Divina adhuc Miniſteria non ſint cœpta celebrari, vel ſi eſſent dirutæ Epiſcopi auctoritate ſine ſpe reædificandi, immunitate non gaudent Ambroſin. *ubi ſuprà cap. 10. numer.* 2. *&* 3. cui favet *Gloſſ. in capit. Eccleſiæ de Immunit. Eccleſ.* At contrà Ambroſin. ſtat opinio Sylveſtr. *in verb. loca Religioſa*, ubi indubitanter tenet, quod Eccleſia auctoritate Epiſcopi conſtructa, gaudeat immunitate, etiamſi nondùm ibidem fuerit celebratum, quem ſequuntur Sanchez *de Matrim. l. 9. diſp. 15. num.* 36. Sperell. *deciſ.* 62. *num.* 20. & tu hos ſequere ſi magis placet.

13. Tertiò, quod ad extrahendum delinquentem à loco immuni, & Curiæ Sæculari conſignandum, non ſufficit Sententia contumacialis ſuper caſu excepto, ſed plenior probatio exigitur, ut declaravit *Sacr. Congreg. Epiſcoporum in Cremonen. 27. Julii* 1618. his verbis — *Sacra Congregatio declaravit, quod ad extrahendum delinquentem à loco immuni, & Curiæ Sæculari conſignandum, non ſufficit Sententia contumacialis, quia non probat delictum, ſed plenior probatio requiritur.*

14. Quartò, quod licèt conſuetudo, quamvis iniqua excuſet à pœna temporali; hoc tamen fallit in noſtra Bulla, & in extrahentibus à locis immunibus reos abſque licentia Epiſcoporum prætextu conſuetudinis, quæ illos non excuſat ab incurſu pœnæ ſpiritualis excommunicationis: Cum ſit potiùs pravus abuſus, quam conſuetudo, improbatus tàm de jure Civili *in l præſenti C. de his, qui ad Eccleſ. conf.* quàm Canonico *in cap. Diffinivit. 17. qu. 4. cap. Inter alia de immunit. Eccleſ.* cum aliis juribus allegatis ab Ambroſ. *de Immunit. Eccleſ. c. 15. num.* 8.

15. Quintò, quod Hebræi gaudent privilegio immunitatis Eccleſiaſticæ, quia in Bulla non fuerunt exceptuati, prout declaravit *Sacr. Congregat. Immunit. in Sarzanen. 26. Septemb.* 1651. *lib.* 4. *Decr. Paul. fol.* 160. *à tergo*. Et idem dicas de Servo, ſeù Sclavo Infideli, ut cenſuit eadem *Sacr. Congreg. in Catacen. 18. Februarii* 1631 *lib.* 2. *Decr Pauluc. fol.* 95. *à tergo, & in Licien. 13. Julii* 1649. *lib.* 4. *Decret. Pauluc. fol.* 83.

16. Sextò, quod Mater ſuffocans, ſivè occidens filium infantem non gaudet Eccleſiæ immunitate *Sacr. Congregat. Concilii 3. Decembris* 1632. quam Sententiam approbavit *Sacr. Congreg. Immunitatis in una Piſauren. 19. Novembris* 1647. *lib.* 4. *Decret. Pauluc. fol.* 33. *à tergo*, quia eſt ſpecies homicidii proditorii: Quod procedere declaravit etiam in Uxore, quæ Maritum dormientem occidit *in Cremonen. 29. Decembris* 1625. *in Regeſtr. Scriptur. veter. fol. 77. à tergo.*

17. Septimò, quod ad acquirenda indicia contra reos, permitti non debet, quod Judex Laicus recognoſcat libros Parochi, à quibus fuerunt extractæ fides mortis, aliæque ſimiles coram ipſo fortè productæ, ut reſpondit *Sacr. Congregat. Immunit. in una Mediolanen. 15. Januarii* 1658. *lib. Decr. Roccii fol.* 56. *à tergo.*

Clemen-

Clementis VIII. Conſtit. XXVIII.

De largitione Munerum.

SUMMARIUM.

1 *Regulares non poſſunt retinere ſuperflua, neque de licentia Superiorum, & n. 2. & 3.*
4 *Monaſteria, in quibus vita perfectè communis non ſervatur, debent habere, & retinere Capſam depoſiti, & num. 5.*
6 *Novitii comprehenduntur in Conſtitut. Clem. VIII. de largit. Muner.*
7 *Regulares non poſſunt uti livellis, niſi ſervata forma Conſtit. Clem. VIII.*
8 *In Terris Infidelium datur Indultum Regularibus Mendicantibus Ordin. S. Franciſci retinendi bona nomine Sedis Apoſtolicæ.*
9 *Epiſcopi occaſione receptionis Habitus, ſeù Profeſſionis Monialium non poſſunt recipere munera præter comeſtibilia parvi valoris, & n. 10.*
11 *Religioſi S. Spiritus in Saxia de Urbe vulgò* Crociferi *licitè adminiſtrant fructus Beneficiorum ſibi ipſi collatorum, & num. 12. 13. & 14.*
15 *Pacta, & conditiones, quæ apponuntur in donationibus, & legatis Religioſis factis, & relictis, quod nempè acquirantur Religioſo, & non Monaſterio vitiantur.*
16 *Conventus in receptione Novitii, nihil accipit præter menſuram alimentorum.*
17 *Religioſi Profeſſi teſtari non poſſunt, neque de licentia Superiorum, quamvis ante profeſſionem talem facultatem ſibi reſervaſſent.*
18 *Min. Obſervantes, & Reformati ſunt incapaces legatorum perpetuorum, & Miſſarum.*
19 *Epiſcopi ſunt Executores legatorum piorum unà cum Commiſſariis fabricæ cumulativè & n. 20. 21. & 22.*

CLEMENS EPISCOPUS &c.

Religioſæ Congregationes ab inſigni ſanctitate viris Spiritus Sancti afflatu inſtitutæ, tantas Eccleſiæ Dei utilitates omni tempore attulerunt, ut ad eas conſervandas, & inſtaurandas, Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri magnam jure optimo diligentiam ſemper adhibuerint. Nam cum ea ſit rerum humanarum conditio, & natura, ut etiam ea, quæ optimè fundata, & conſtituta ſunt partim hominum imbecillitate, & ad malum proclivitate, partim Dœmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura pervigili ſuſtententur in deterius prolabantur. Idcircò Summorum Pontificum vigilantia magnoperè laboravit, ut Regularium Ordinum diſciplina, aut labefactata in priſtinum reſtitueretur, aut ſalutaribus Conſtitutionibus communitas integra, atque incolumis permaneret. Quorum Nos veſtigiis pro eodem officii munere inſiſtere, & Paſtoralem illorum ſollecitudinem (quantùm poſſumus) divina adjutrice gratia cupimus imitari.

§. 1. Quarè nè ex muneribus, quæ à pluribus Religioſæ vitæ profeſſoribus ex Chriſti patrimonio, quibuſvis hominibus quavis ex cauſa ſæpè tribuuntur, gravia incommoda, & mala, etiam boni ſpecie exiſtant præcavere ſtudentes, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, univerſis, & ſingulis cujuſcumque Ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium bona immobilia, & redditus certos ex Indulto Apoſtolico poſſidentium, vel non poſſidentium, ſeù cujuſvis Congreg. Societatis, & inſtituti (non tamen Militiæ) Regularibus perſonis utriuslibet ſexus omnem, & quamcumque largitionem, & miſſionem munerum penitùs interdicimus.

§. 2. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia, & ſingula Capitula, Conventus, & Congregationes tàm ſingulorum Conventualium, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, Domorum, & Locorum, quàm Provincialia, aut Generalia cujuslibet Provinciæ, ſivè univerſi Ordinis Societatis, aut inſtituti eorumque, vel earum Camerarios, Commiſſarios, & quoſcumque Officiales, & ſingulares perſonas, ipſos etiam Ordinum Congregationum, & Societatum hujuſmodi Superiores quaſcumque Dignitates obtinentes etiam Generales, & Provinciales, Magiſtros, Miniſtros, & quocumque nomine Præfectos, necnon Conventuum, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriatum, Domorum, & Locorum, quorumcumque, Abbates, Priores, Præpoſitos, Præceptores, etiam Majores, Guardianos, Miniſtros, Rectores, atque Abbatiſſas, Prioriſſas, & alio quovis titulo Præſidentes tàm ipſis Regularibus, quàm Laicorum Ordinariis, ſeù quibuſvis Superioribus ſubjectas utriuslibet ſexus ad vitam, vel ad tempus Deputatos, adeout nemo unquam eorum, vel earum directè, vel indirectè, palam, vel occultè tàm communi, quàm particulari, & proprio nomine, etiam ſub quovis ſtatuti, vel conſuetudinis, ſeù verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacumque cauſa, niſi in Generali capitulo, aut alia generali Congreg. re maturè diſcuſſa unanimi conſenſu omnium, Superiorumque permiſſu cauſa approbata fuerit, quicquam tale attentare valeat.

§. 3. Id autem ita abſolutè, & generatim vetitum intelligatur, ut neque omnino fas ſit quicquam donare tàm ex fructibus, redditibus, & proventibus, collectis, vel contributionibus, aut oblationibus; ſivè eleemoſynis, aut ſubſidiis, certis, vel incertis, Ordinariis, ſeù Extraordinariis, Menſæ, ſeù Maſſæ communis, vel cujuſvis fabricæ, & Sacriſtiæ, quorum bona communiter, ut præfertur adminiſtrantur, ſeù quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quàm ex pecuniis etiam, quæ à ſingulis quovis modo acquiſitæ in commune conferendæ omninò ſunt. Nec ſi per viam voluntariæ contributionis in commune congerantur. Nec ſi forſan privatim, & nominatim cuilibet Religioſo à ſuis Superioribus, vel à propriis affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut benevolis, vel à piis Chriſtifidelibus, etiam eleemoſynæ, aut charitatis, & illius propriæ perſonæ intuitu attributæ, ſeù quoquo modo per quemlibet Religioſum ſuo Monaſterio, Domui, aut loco acquiſitæ, *eique ut ad libitum de eis diſponat per Superiores conceſſæ fuerint*. Præterquam leviora eſculenta, aut poculenta, ſeù ad devotionem, vel religionem pertinentia munuſcula, communi tantùm, non verò particulari nomine (ubi de conſenſu Superiori Conventus videbitur) tradenda. Sed, & hujuſmodi miſſiones munerum ipſis Religioſis utriuſlibet ſexus, non ſolùm per ſe, verùm etiam per alios tam directè, quàm indirectè prohibitas declaramus.

§. 4. Neque verò quiſpiam ab hac generali prohibitione ſe excuſare valeat, etiamſi munera miſerit cuivis perſonæ Laicæ, vel Eccleſiaſticæ cujuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quavis non ſolùm mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verùm etiam Eccleſiaſtica, & Pontificali, aut alia majori, etiam S. R. E. Cardinalatus Dignitate fulgenti, etiam proprio loci Ordinario, *etiam ex cauſa, & occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus Regularis, tonſuræ, aut Profeſſionis Monialium*, tam ſibi ſubditarum, aut ipſi etiã proprio Ordinis, vel Congregationis Protectori, Viceprotectori, vel Provinciali, aut cujuſvis Monaſterii, Prioratus, Domus, aut cujuslibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocumque Officio, munere, aut dignitate ful-

fulgenti, vel cuicumque etiam ſimplici, & particulari Religioſo. Itaut inter ipſos quoque Religioſos (ne prava ambitione impulſi pro conſequendis in ſua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut benevolentiam aucupetur) quæcumque largitio aut donatio munerum (niſi rerum minimarum de licentia expreſſa, & in ſcriptis Superiorum) ſit penitùs interdicta.

§. 5. Inſuper prohibemus, nè unquam eiſdem Regularibus liceat ullas pecunias quoquomodo erogare in alicujus etiam Benefactoris, aut Protectoris, vel Ordinarii honorem etiam occaſione tranſitus, vel primi ingreſſus, aut ad Beneficiorum acceptorum memoriam, gratique animi teſtificationem, ſeù pro prædictis quavis auctoritate, vel dignitate fungentibus honorificè, lautè, & opiparè excipiendis, ſeù pro quibuſvis conviviis eiſdem, aut cuivis alteri quacumque occaſione, vel cauſa exhibendis, vel pro commeſſationibus, aut compotationibus quibuſvis perſonis tàm ejuſdem Ordinis, Congregationis, Monaſterii, Domus, aut Loci, quàm extraneis largiendis, aut pro exhibendis ſpectaculis etiam piis intrà Eccleſias, Monaſteria, & Domos ſacras, & Pias, vel extrà eas, in quibuſvis publicis, aut privatis, ſacris, aut profanis locis, etiam ubi Sanctorum, & Sanctarum vita, aut res piæ geſtæ etiam in memoriam Paſſionis Dominicæ populis ſpectandæ proponuntur, aut aliàs in prædictis, ſivè in quibuſvis rebus ſupervacaneis ad pompam, & oſtentationem, aut ad oblectationem, vel paucorū lucrum, & privata commoda quomodolibet pertinentibus; niſi re ipſa pro Divino Cultu, & veris Chriſti pauperum indigentiis, ſervato in hoc charitatis ordine, & habita neceſſitatis ratione, de conſilio, & conſenſu Superiorum ſublevandi, aut aliàs in rebus licitis, & per Capitulum Generale, aut Provinciale non prohibitis, vel taxam ibi forſan præſcriptam non excedentibus, ſumptus hujuſmodi fiant.

§. 6. Declarantes tamen per hæc laudabilem, & Apoſtolica Doctrina, Sacriſque Canonibus commendatam hoſpitalitatem, præſertim erga pauperes, & peregrinos nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimmò ſi qui redditus ad id, vel ex fundatione, vel ex inſtitutis, ſtatutis, aut conſuetudinibus aliquorum Monaſteriorum Ordinum, aut Regularium hujuſmodi locorum, aut ex teſtatorum, vel donantium voluntatibus, ſivè aliàs applicati, aut donati ſunt, eos omninò, ut decet integrè in uſus pios hoſpitalitatis hujuſmodi erogandos eſſe, & preſertim in Monaſteriis, ſeù Locis deſertis, & ab Laicorum ædibus longius remotis, ubi tamen pauperum, & verè egenorum ratio in primis habeatur. Si quis verò ditiores occaſione tranſitus, ſivè alias ex devotionis, aut neceſitatis cauſa eò divertere cōtigerit, eos ſanè deceret Refectorio communi, cum Religioſis Menſaque, & Ferculis communibus, nequaquam à cæteris diſtintis contentos eſſe. Verùm omninò ipſi Regulares in Hoſpitibus hujuſmodi potentioribus excipiendis ità ſe gerant, ut in eis frugalitas, & paupertas religioſa prorsùs eluceat.

§. 7. Pari etiā ratione diſtrictè inhibemus, nè quiſpiam ex prędictis Laicus aliàs, quam ut ſuperius dictum eſt, vel Clericus Secularis, vel Regularis quocumque honore, præeminentia, nobilitate, aut excellentia etiam S.R.E. Cardinalatu Dignitate præditus, etiam Protector, Viceprotector, Locis Ordinarius, Prælatus generalis, Provincialis, aut Monaſterii, Domus vel loci cujuslibet Superior eorumvè affines propinqui, familiares, aut Miniſtri utriuslibet ſexus quicquam contrà hanc ſuperiùs expreſſam prohibitionem recipiant. Quod ſi, vel ab aliquo particulari Religioſo, vel à Superiore quopiam Generali, Provinciali, aut

alio quocumque officio fungente, aut à Conventu, Capitulo, vel Congregatione, ſivè ab univerſo Ordine, & Religione quicquam receperint, id quod acceperint ſuum non faciant. Verùm ipſo facto abſque alia monitione Judicis, Decreto, Sententia, aut declaratione *ad illius reſtitutionem omninò in utroque foro teneantur, adeout reſtitutione ipſa realiter non facta, neque etiam in foro conſcientiæ abſolvi poſſint*. Hanc autem reſtitutionem fieri volumus non privatim ei Religioſo, qui donavit, ſed ei Monaſterio, Domui, vel alteri loco de cujus bonis facta eſt largitio, vel ſi non de eis bonis donatum eſt, in quo idem Religioſus donans profeſſionem emiſit, vel ſi nomine totius Capituli, Conventus, aut Congregationis, vel univerſi Ordinis, ſeù Religionis donatio facta extiterit, pariter communi Menſæ, aut Maſſæ cujus nomine donatum fuerit accepta munera reſtituantur, itaut nec qui donavit, nec Conventus, Capitulum, Congregatio, Ordo, aut Religio, cui reſtitutio facienda eſt illam remittere, & iterùm condonare, aut recipientem ab obligatione reſtituendi eximere, vel ut in pauperes eroget concedere quoquomodo poſſit.

§. 8. Quod ſi quis ex ſupradictis Regularibus utriuslibet ſexus cujuſcumque gradus, ordinis, dignitatis, ac ubilibet locorum exiſtentibus, conjunctim cum cæteris, ſeù diviſim noſtrarum hujuſmodi prohibitionum, ſtatutorum, ordinationum, juſſionum, decretorum mandatorum tranſgreſſor fuerit, ſtatuimus, ut omnibus, & ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officiis eo ipſo privatus, ac ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuò, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notatus exiſtat. Et prætereà privationem vocis activæ, & paſſivæ abſque ullo Superioris Decreto, aut Miniſterio ipſo facto incurrat; necnon ultrà hujuſmodi pœnas, etiam tamquam contra furti, & ſimoniæ criminum reum tàm per viam denúciationis, accuſationis, aut querelæ, quàm etiam ex officio procedi, & inquiri, condigniſque ſuppliciis affici debeat. Pœnis aliis à jure ſtatutis, ac per alias Conſtitutiones Apoſtolicas, aut propria cujuſvis Ordinis, Congregationis, Monaſterii, Domus, aut Loci, ſtatuta, vel conſuetudines contra perſonas aliquid præmiſſorum committentes forſam decretis, & inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

§. 9. & 10. *(Deputat Executores, & contrariis derogat.)*

Datum Romæ in Monte Quirinali anno Incarnationis Dominicæ 1594. 13. Kal. Julii Pontificatus Anno tertio. *Bullar. tom. 3. pag. 40.*

Urbani VIII. Conſtit. CCLXVII.

Confirmatio, moderatio, & declaratio Bullæ Clem. VIII. de largitione Munerum.

URBANUS EPISCOPUS &c.

NUper à Congregatione nonnullorum Romanæ Curiæ Prælatorum coram dilecto filio noſtro Antonio Tit. S. Petri ad Vincula Presbytero Cardinali S. Honuphrii nuncupato Majori Pœnitentiario, ac noſtro in Alma Urbe Provicario in Spiritualibus Generali, à Nobis deputata, emanavit declaratio tenoris ſubſequentis videlicet.

Digitized by Google

§. 1. Cum circa interpretationem Conſtitutionis fel. record. Clementis VIII. ſub datum 13. Kal. Julii Pontificatus ſui Anno tertio de largitione munerum Regularibus utriuſque ſexus interdicta, nonnullas difficultates, & ambiguitates ſint exortæ; Congregatio ſpecialiter à Sanctiſſimo D. N. Urbano Divina Providentia Papa VIII. coram Eminentiſs. Cardinali S. Honuphrii Majori Pœnitentiario, ac Urbis Provicario deputata, auctoritate ſibi attributa declaravit, & declarat, munera à Religioſis utriuſque ſexus tribui poſſe ex cauſis gratitudinis, conciliationis benevolentiæ, ejuſque conſervationis erga ipſam Religionem, vel Conventum, aliiſvè cauſis ex ſui natura actum virtutis, & meriti continentibus, modeſtè tamen, ac diſcretè, & dummodò id non fiat, niſi de Superiorum localium licentia, ac etiam cum conſenſu majoris partis Conventus, ſi talis conſenſus de jure, vel ex Conſtitutionibus, ſeù conſuetudinibus, cujuſque Religionis reſpectivè, in hujuſmodi caſibus requiratur. Conſenſum verò Conventus in §. 3. ejuſdem Conſtitutionis ad leviora eſculenta, aut poculenta, ſeù ad devotionem, & religioſitatem pertinentia munuſcula largienda, &c. requiſitum, intelligi debere de conſenſu aliàs de iure requiſito, & ubi concurrit ambitionis ſuſpicio, qua ceſſante, nec in his requiri licentiam Superiorum in ſcriptis in §. 4. eiuſdem Bullæ requiſitam, ſed ſufficere licentiam etiam oretenùs eiſdem conceſſam declarat. Commeſſationes autem, compotationes, & convivia in excipiendis, præſertim Benefactoribus, Protectoribus, vel Ordinariis honorificè, & lautè, de quibus in §. 5. & 6. eiuſdem Conſtitutionis, cenſeri tantummodò prohibita, ſi decentiæ ſtatus Regularis adverſentur. Reſtitutionem verò receptorum Conventibus faciendam, de qua in §. 7. ibidem cautum eſt, intelligi debere de Conventibus ad quos data, donata, ſeù miſſa de iure pertinent, ſi id commodè fieri poteſt, aliàs Conventui ejuſdem Religionis viciniori loco, ubi petita fuit abſolutio reſtituantur. Inſuper eadem facultate ſibi tributa, omnes qui hucuſque adversùs ſupradictæ Conſtitutionis Capitula hic moderata largiti fuerunt, vel receperunt à pœnis quibuſcumque in eadem Conſtitutione inflictis, & incurſis, poſſe, & debere à propriis confeſſariis abſolvi in foro conſcientiæ etiam non facta priùs hujuſmodi rerum donatarum, ſeù datarum reſtitutione. Quoad eos verò, qui præter modum &c. tranſgreſſi ſunt &c. ut de præteritis uſque ad diem datæ præſentium in foro conſcientiæ abſolvat &c. Et nè prædictæ Clementis VIII. Conſtitutionis memoria dilabatur Superiores locales cujuſcumque Monaſterii, Conventus, Domus, & Collegii Regularis ſub pœna privationis Officii, vociſque activæ, & paſſivæ ipſo iure incurren. efficere teneantur, ut in perpetuum ſingulis annis menſe Januario, non ſolùm prædicta Conſtitutio (quam in reliquis ejus partibus eadem Sanctitas omninò obſervari jubet, & quatenùs opus ſit innovat, quemcumque prætenſum non uſum, aut prætenſum uſum, ſeù prætenſam conſuetudinem damnando, & irritando) verùm etiam hoc Decretum in aliqua publica Congregatione, vel ſaltem in publica Menſa perlegatur. Omnibus tàm Eccleſiaſticis perſonis etiam Regularibus, quàm Laicis cuiuſcumque ſint Ordinis, conditionis, gradus, ac dignitatis etiam ſpeciali nota dignis, & qui ſub generali diſpoſitione non comprehenderentur, prædictam Clementis Conſtitutionem contra præſentis Decreti tenorem, declarandi, vel interpretandi facultate penitus interdicta ſuper quibus, &c.

§. 2. Quapropter, ut præmiſſa firmius ſubſiſtant, & inviolabiliter obſerventur quantum cù Domino poſſumus providere volentes Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis ple-

Digitized by Google

nitudine, declarationem præinſertam cum omnibus, & ſingulis in ea contentis tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, &c. illaque inviolabiliter ab omnibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit in futurum obſervari.

§.3. & 4. (*Sequitur clauſula ſublata, & derogatio contrariis &c.*)

Datum Romæ &c. 16. Octobris 1640. Pontificatus Anno XVIII. *Bullar. tom. 5. pag. 379.*

ADNOTATIONES.

1 EIQVE PER SVPERIORES CONCESSÆ FVERINT. Quamquam Clemens Papa Octavo hac Conſtitutione, aliiſque ſaluberrimis generalibus Decretis, & Pontifices ſucceſſores pro collapſa diſciplina regulari reſtituenda plurimum inſudaverint, adhuc humana fragilitas nititur in vetitum, & quod deterius eſt amplectitur.

Navar. *in comment. cap. non dicatis* 12. *quæſt.* 1. *& in conſil.* 17. *de ſtat. Monach.* tenet quod Regulares non obſtante Concilii diſpoſitione poſſint habere peculium, ſeù annuos redditus ad ſuos honeſtos uſus de Superiorum licentia, dependenter tamen ab eorum voluntate: hanc Navarri opinionem ſequuntur Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſcop. allegat.* 103. *num.* 6. Tamburin. *de jur. Abbat. tom.* 2. *diſp.* 22. *quæſt.* 5. *num.* 7. *& de jur. Abbatis diſp.* 8. *quæſt.* 1. *num.* 13. Nicol. *lucubr. can. lib.* 3. *tit.* 31. *de regul. num.* 15. *ampl.* 1. Paſſerin. *de ſtat. homin. tom.* 1. *quæſt* 186. *art.* 7. *à n.* 332. *ad* 341.

2. Verum opinionem iſtam ſemper à Sac. Congregatione Concilii pluribus Decretis (quæ refert) fuiſſe reprobatam late, docteque oſtendit Fagnan. *ejuſdem Sac. Congreg. Secretarius in cap. Monachi de ſtat. Monach. & probat num.* 50. non licere Regularibus habere uſum mobilium, ſeu peculii ſuperflui etiam de licentia Superioris, & dependenter ab illius voluntate, ac nutu, neque propter dictam licentiam eos excuſari à culpa, vel à pœna ipſo facto incurrenda in Decretis Clement. VIII. comminatis, ut proſequitur *num.* 68. 69. *& ſeqq.* Quæ Decreta iterum innovavit Urban. VIII. *ſua Conſtit.* 26. *Bullar. tom.* 4. *pag.* 267. *& ſeq.*

3. Tenendum igitur firmiter eſt, quod Regulares utriuſque ſexus neque de Superioris permiſſione habere poſſunt, & tenere ſuperflua, ut munera, & dona elargiantur, aut expendant etiam in uſus licitos: neque audiendi ſunt Authores Regulares præſertim recentiores ſtudioſi ſelectores laxiorum opinionum, qui evertere cupiunt Tridentini diſpoſitionem (per tot vices à Sac. Congregationibus, & Summis Pontificibus innovatam, & declaratam;) & Superiores, ac etiam ſubditos Regulares in periculum ſalutis conantur adducere, quos meritò non ſequitur Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 4. *tract.* 15. *quæſt.* 10. *&* 23.

4. In Monaſteriis igitur præſertim Monialium, in quibus, vel ob nimiam paupertatem, vel ob incuriam, & negligentiam Superiorum non poteſt introduci, & obſervari vita communis, omnia undecumque quæſita (prout noſtra Conſtitutio præcipit) in burſam Monaſterii, ſeù Capſam Depoſiti conferenda ſunt, & regiſtranda, ac nomine Monaſterii exigenda; & exinde, ut Monialibus exhibitricibus de neceſſariis ad vitam provideatur, eiſdem eleemoſynaliter de licentia Abbatiſſæ per Depoſitariam tradi debent, ſivè pecunia ſit, ſivè aliud mobile: ita enim eo modo quo poteſt ſervatur votum paupertatis, & tollitur occaſio proprietatis, ut tradit Donat. *ubi ſupra quæſt.* 11. *num.* 7. *& quæſt.* 20. *num.* 1. *&* 2. ubi refert Decretum Sac. Congreg. Viſitationis Apoſtolicæ emanatum 13. Julii 1627. pro Conventualibus Monaſterii SS. Duodecim Apoſtolorum Urbis, & firmat quod Monialis, quæ pecunias, reſque ſuas non depoſitat apud communem Depoſitariam Monaſterii ſit verè proprietaria, *& quæſt.* 19. idem confirmat. Et latius dixi *in Adnotat. ad Formul.* XX. *Tit.* XI. *de Monialib. num.* 4. 5. *&* 6.

5. Par-

Digitized by Google

5. Partitæ autem dictæ Capſæ Communis per computum ſeparatum ſic inſcribi debent — *Il Monaſtero deve haver da ſe per conto di Suor N. ſcudi . . . .* prout Sacra Congregat. Epiſcopor. reſcripſit Archiepiſcopo Barenſi 2. Octobris 1595. cui totam pecuniam provenientem ex Monialibus particularibus in Capſam communem deponendam eſſe injunxerat, quoties Moniales ex cauſis ſupradictis ad vitam communem reduci non poſſent, & iterum ita fieri juſſit generaliter 4. Februar. 1678. Chriſp. *de Viſit.* §. 42. *num.* 40.

6. Sub hac Conſtitutione, qua munerum largitio interdicitur comprahenduntur etiam Novitii utriuſque ſexus, prout declaravit *Sac. Congreg. Epiſcoporum S. Severini* 23. *Julii* 1603. quod eſt contra Cherubin. *in compend. Bullar. ad hanc Conſtit. ſchol.* 1. & alios ab eo allegatos, quod Decretum ex Secretaria per me extractum, refert quoque Nicol. *lucubr. civil. lib.* 2. *tit.* 7. *donat. poſt num.* 13. *verſ. ſecundo notandum in fin.*

7. Et quod Regulares non poſſint uti livellis niſi ſervata forma hujus Conſtitutionis declaravit *eadem Sac. Congreg. Epiſcop. in Florentina* 21. *Julii* 1690. *ad relationem clar. mem. Card. Petrucci.*

8. In terris autem Infidelium, & Hæreticorum, datur Indultum etiam Religioſis Min. Obſerv. retinendi bona ſtabilia donata, nomine Sedis Apoſtolicæ, prout fuit conceſſum à Sac. Congreg. Epiſcop. facto verbo cum Sanctiſſimo Conventui S. Mariæ Sepronien. in Pannonia 13. Junii 1615.

9. *Vel ſuſceptionis Habitus regularis, aut profeſſionis Monialium.* Hic prohibetur expreſsè miſſio munerum locorum Ordinariis, occaſione receptionis habitus, vel profeſſionis Monialium, quod jam paulò ante vetitum fuerat ab eadem Sac. Congregatione in Averſana 22. Januarii 1591. his verbis — *Non liceat Epiſcopis cum Novitiæ veſtiuntur, vel profeſſionem emittunt à propinquis, vel ab alio quocunque dona tàm comeſtibilia, quàm linea, etiam parvi valoris accipere, neque ab Abbatiſſis in ingreſſu officii, ſed ab eiſdem comeſtibilia tantum in aliquibus ſolemnitatibus nomine totius Monaſterii, etiam ſi antiquiſſima inoleverit Conſuetudo.*

10. Meminerint igitur Epiſcopi, aliive Ordinarii, qui hæc male ſervant, quod juxta tenorem hujus Conſtitutionis tenentur ad reſtitutionem, quatenus munera non commeſtibilia, & præter formam alterius Bullæ Urbani Octavi moderatoriæ ſupra relatæ recipiant; adeo ut neque à Summo Pœnitentiario (ſi munus ſummam ſcutorum decem excedat) abſolvi poſſint niſi facta reſtitutione, prout patet ex noviſſima Conſtitutione Innocent. XII. declaratoria facultatum Cardinalis Pœnitentiarii emanata de anno 1692. in qua ſic habetur — *Munera à Regularibus contra rec. mem. Clementis Papæ VIII. pariter Prædeceſſoris noſtri Anno Incarnationis præfatæ* 1594. *tertio decimo Kal. Julii editam Conſtitutionem ultra valorem decem ſcutorum monetæ, recipientes, exceptis rerum medicinalium, ſeù devotionis muneribus, ante factam reſtitutionem non abſolvat, nec mandet abſolvi; infra vero prædictum valorem nonniſi facta arbitrio ipſius Majoris Pœnitentiarii, ſeù per eum eligendi Confeſſarii eleemoſyna, quæ in beneficium Religionis, ſeù Conventus, cui de jure facienda eſſet reſtitutio, ſi cautè fieri poteſt, erogetur, abſolvat, ſeu mandet abſolvi. Colleſt. Bullar. pag.* 61.

11. Et quia agimus de Regularium ſervanda paupertate, hic te monitum, ac instructum volo; quod Regulares vulgò nuncupati *Crociferi* Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, licet emittant vota ſolemnia ſicuti cæteri Religioſi aliorum Ordinum, ſub Regula Sancti Auguſtini eis data ab Innocentio Tertio, *ut patet ex Conſtitut.* 7. *ejuſdem Pontificis Bullar. nov. tom.* 1. & ſint Religioſi, Tambur. *de jur. Abbat. tom.* 2. *diſput.* 24 *quæſt.* 4. *num* 35. Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtol. colleſt.* 369. *num.* 3.

12. Nihilominus quia vigore *Conſtitut. Sixti IV. la* 12. *§.* 4. *Bullar. tom.* 1. *pag.* 350. ſunt capaces Beneficiorum Ordini unitorum, quæ aliis conferri non valent, poſſunt licitè adminiſtrare, & retinere fructus eorumdem, ut dixit Rot. *deciſ.* 772. *par.* 1. *diverſ.* illoſque in uſus licitos, pios, & remuneratorios expendere, ut de hac re conſultus reſpondit Navarr. *vol.*

vol. primo lib. 3. *conſil.* 13. *de ſtat. Monac.*

13. Et hujus permiſſionis motivum eſt, quia ratam dictorum fructuum in uſus certos, & præſcriptos juxta dicti Ordinis Regulam impendunt, & reliquum ſibi ſumunt, ac retinent, tamquam ſuæ operæ, & laboris mercedem, & ob miniſterium, & officium quod præſtant, ut obſervat Barb. *de jur. Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 1. *&* 2.

14. Et quamquam ſuper hac licita retentione, & libera adminiſtratione redditum dubitaſſet eximiæ pietatis olim Cardin. Petruccius, qui de anno 1693. ab Innoc. Duodecimo Viſitator Apoſtolicus fuerat deputatus; Nihilominus re plenè, & maturè conſiderata in Congregatione quatuor Cardinalium ſpecialiter ad id ab eodem Pontifice deputata, unanimi Voto cum eodem Viſitatore ſub die 5. Julii 1696. decreverunt Regulares præfatos licitè adminiſtrare, & retinere poſſe dd. redditus, & nihil eſſe innovandum — *dummodo pecuniæ erogentur in uſus pios, & religioſos*.

15. Pacta autem, & conditiones, quæ apponuntur in Donationibus, aut legatis, quæ fiunt particularibus Religioſis cujuſcunque Religionis (qui proprium retinere non poſſunt) à Conſanguineis, ſeù extraneis perſonis, nempè quod neque fructus, neque proprietas rei donatæ, vel legatæ, nullo modo acquiratur Monaſterio, ſed Religioſo, vitiantur, & tanquam turpes rejiciuntur; ut dicit Tondut. *quæſt. benefic. tom.* 1. *cap.* 96. *numer.* 35. ibi — *quia certum eſt legatum, aut Donationem Monacho ſic fieri non poſſe, ut illius proprietas Monaſterio non quæratur, & ſi ſub illa conditione fiat talis conditio tamquam turpis rejicienda eſt, & habetur pro non ſcripta Bartol, &c.* Et ratio eſt, quia nullus Papa inferior poteſt facere Religioſum proprietarium; immò nec Papa niſi diſpenſet in Voto paupertatis Donat. *prax. rer. Regular. par.* 4. *tractat.* 15. *quæſt.* 13. *num.* 1.

16. In receptione Novitiorum non eſt licitum Conventui exigere ab eis, vel eorum Conſanguineis aliquam ſummam ultra menſuram alimentorum, ſed ſervanda eſt diſpoſitio juris, ut reſpondit *Sac. Congreg. Concilii in Leodien.* 26. *Januarii* 1697.

17. Neque poſſunt Religioſi profeſſi teſtari; etiamſi ante profeſſionem ſibi aliquam ſummam ſuorum bonorum reſervaſſent cum facultate teſtandi: quia eſt actus Dominii, pro quo explendo deficit prorſus in eis habilitas, cum ſit ſpecies novæ ultimæ voluntatis, ut docet Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 1. *quæſt.* 186. *art.* 7. *num.* 540. his verbis — *Sed numquid ſaltem poteſt Religioſus teſtari, ſi ante profeſſionem ſuam in ſuo Teſtamento reſervavit ſibi aliquam ſummam ſuæ poſſeſſionis cum facultate teſtandi de illa? Hoc fieri non poſſe tenet Sanchez &c. Nam verè condere Teſtamentum eſt prorſus Religioſo prohibitum, unde nec poteſt reſervare ſibi facultatem teſtandi quaſi nomine alieno, ſeù nomine ſui ſæcularis etiam de licentia Superioris &c.* Quicquid ſit de voluntatis ambiguæ declaratione juxta diſtinctionem traditam per Cardin. de Luc. *de teſtament. diſcurſ.* 35. *num.* 5.

18. Minores autem Obſervantes, tàm de familia, quam Reformati (quicquid ſit de legatis in genere per modum eleemoſynæ, & pro unica vice eis relictis, quæ in vim Bullæ Clement. VII. *la* 15. ut in fabricam Conventuum, vel uſum Sacriſtiæ convertant recipere poſſunt) ſunt penitus incapaces legatorum perpetuorum, nec non illorum, quæ fiunt annexo onere Miſſarum, pro quibus non valent ſe ſe cum hæredibus legantis, ſivè donantis componere, neque aliis vendere, & alienare, ut pretium erogent in uſus prædictos; prout olim declaravit Congregatio Concilii ſpecialiter deputata ab Urbano Octavo, teſte Fagnan. *in cap. nimis prava de exceſs. Prælat. num.* 49. *&* 53. ubi Decreta per extenſum refert, & nuper idem cenſuit Sac. Congreg. generalis in Firmana Beneplaciti 28. Februar. 1693. ſed in his virtute privilegiorum ſuccedit Fabrica Sancti Petri de Urbe; ut praxis docet, & Card. de Luc. *in relat. Roman. Cur. diſc.* 20. *num.* 13.

19. Et hinc nota, quod pro cæteris legatis piis, aliis Regularibus, Capitulis, Eccleſiis, locis, & perſonis certis, & capacibus relictis, ac tempore debito non ſatisfactis; Epiſcopi tùm de jure

com-

communi *cap. nos quidem*, *& cap. tua nobis de teſtam. Clem. quia contingit de Relig. dom. tum vigore Concilii Trident. cap. 8. ſeſſ. 22. de refor.* etiam tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, ſunt Executores: qui proinde ſi pro eorundem legatorum executione, ſive intrà annum, ſivè poſt annum à die obitus Teſtatoris, Commiſſarios dictæ Fabricę prævenerint, non poterunt hi amplius ſe ingerere, neque Epiſcopos inhibere, & exturbare: quia Commiſſarii hujuſmodi, harum piarum diſpoſitionum, ſunt cum eiſdem Epiſcopis Judices, & Executores ſubſidiarii cumulativè, & non privativè, extraditis à Gallemart. *ſuprà d. cap. 8. Concilii num* 1. & in puncto advertit Card. de Luc. *de juriſd. diſc.* 44. *num.* 3. ibi — *Et cum Epiſcopis hodie concurrit Fabrica Sancti Petri eiuſque Commiſſarius in iis locis, in quibus hoc Tribunal introductum eſt*.

20. Neque dici poteſt, quod Epiſcopi, cum exequi non curaverint intra annum prædicta legata, privati remaneant cumulativa, quia tunc ſolum hærede, ſeù Executore à Teſtatore dato per annum negligente, ad eos devolvitur executio, ut monent Card. de Luc. *d. diſc.* 44 *num.* 4. & alii ab eo allegati: Unde lapſus anni potius favet, quam obſtet juribus Epiſcoporum adverſus prædictos Commiſſarios, qui cum non habeant peculiare privilegium, quod deroget expreſsè juri communi, ac diſpoſitioni Concilii, nec aliter ullibi Epiſcopis iuriſdictio in præmiſſis legatur ablata, perperam contendunt privativam habere.

21. Et licèt verum ſit, quod in legatis relictis pro male ablatis, vel exoneratione conſcientiæ, non poſſint Epiſcopi ſe intromittere, & ſi forte ea exegerint, valeant à Fabrica vindicari, ut habetur in Compendio Privilegiorum ejuſdem, Romæ impreſſorum anno 1676. *pagin.* 41. 43. 44. 45. *&* 48. verum eſt quoque, quod in cæteris legatis ſupra expreſſis, datur inter Epiſcopos, & Commiſſarios Fabricæ etiam poſt annum præventio: hocque clareſcit non ſolum ex mox deductis; ſed ex facultatum, & privilegiorum lectura in quibus *pag.* 5 ſic habetur — *legata pia quæcunque in Vrbe exequendi infra quindecim menſes à die mortis Teſtatoris realiter non adimpleta, in quibus Vicarius Vrbis non prævenerit, cum retentione quintæ partis ſa. me. Pii V. Conſtit.* 96. ubi in notis marginalibus *littera O.* adduntur hæc verba — *extra Vrbem tamen proceditur poſt annum Paul.* 3. *Conſt.* 31. §. 11. ideſt (retenta eadem modificatione in privilegio expreſſa) in quibus Epiſcopi locorum non prævenerint: prout ad ita addendum, ſupplendumque huic notæ ſuadent: tùm ipſa rationis identitas, quæ militat favore Ordinarii Urbis: tùm ſequentes juris regulæ, nempè. Prima, quod Papæ voluntas præſumitur eſſe qualis de jure eſſe debet *cap. novit. de judic* Rot. *coram Seraphin. deciſ.* 773. *num.* 17. Secunda, quod privilegium eſt ſtrictè interpretandum quando eſt contra jus commune, & contra jus tertii Tuſch. *litera B. concluſ.* 50. *num.* 19. Rot. *coram. Cocin. deciſ.* 1856. *num.* 9. Tertia, quod reſpectu illius, qui jam habet juriſdictionem à jure, ſi juriſdictio alteri per privilegium, vel ſtatutum concedatur, ſemper cenſetur data cumulativè, & non privativè, ut firmat Rot. *coram Coccin. deciſ.* 316. *num.* 7.

22. Nec ſubſiſtit in facto, quod Clemens Papa VIII. ſuis literis emanatis 28. Maji 1598. inhibuerit locorum Ordinariis, ne ſe intromittant in Cauſis legatorum piorum poſt ius quæſitum Reverendæ Fabricæ: Etenim Breve, quod ad hoc probandum per extenſum adducitur in præfata privilegiorum compilatione *pag.* 99. nihil prorſus de hoc continet; ſed in eo datur ſolum commiſſio, & iuriſdictio delegata Hieronymo de Mauro Commiſſario generali in Civitate Neapolitana, qua poſſet vocatis vocandis, Cauſas in quibus Fabrica S. Petri haberet intereſſe, & preiudicium, contra quoſcunque cognoſcere, fineque debito terminare, cum facultate etiam Epiſcopos eorumque Vicarios generales Regni Neapolitani (ad quos delegatio huiuſmodi eſt reſtricta) inhibendi: quod certe eſt quid diverſum à ſuppoſito per Compendiatorem privilegiorum facto ad Rubricam talis Brevis, quod ſcilicet Papa inhibuerit Ordinariis &c. quę (niſi Breve legatur) poteſt incautos fallere: unde cautè legenda.

De-

Decreti pro Regularibus Ordinandis.

SUMMARIUM.

1 *SVperiores Regulares non poſſunt ſuis Subditis Dimiſſorias concedere niſi ad Epiſcopum Diœceſanum, ſed male ſervant.*
2 *Præfati Superiores eludunt Decretum Apoſtolicum, & n. 3.*
4 *Decreti pœnæ ſunt Papæ reſervatæ.*
5 *Decreta Apoſtolica obligant in foro conſcientiæ.*
6 *Epiſcopi non debent admittere ad Ordines Regulares niſi eis conſtet de impedimento Diœceſani.*
7 *Regulares ordinandi poſſunt ab Epiſcopo ordinante requiri ſub juramento, profeſſionem ſponte emiſiſſe.*

DE mandato SS. D. N. Clementis Divina Providentia Papæ VIII. tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcumque Regularium Superioribus, ut de cætero obſervent, & obſervari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ Congregationis Concilii Tridentini continentur, cuius tenor eſt talis.

Congregatio Concilii cenſuit Superiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem Regulari, qui prædi tus qualitatibus requiſitis, Ordines ſuſcipere voluerit, literas dimſſoriales concedere, ad Epiſcopum tamen Diœceſanum nempè illius Monaſterii, in cujus familia, ab iis, ad quos pertinet, is Regularis poſitus fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel non eſſet habitaturus Ordinationes, ad quēcumque alium Epiſcopum, dum tamen ab Epiſcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad Doctrinam, *& dum ipſi Regulares non diſtulerint, de induſtria conceſſionem Dimiſſoriarum in id tempus, quod Epiſcopus Diœceſanus, vel abfuturus, vel nullas habitaturus eſſet Ordinationes.* Verum cum à Superioribus Regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel Ordinationes non habente literæ dimiſſoriæ dabuntur, *in eis utique huiuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe: quod qui non fecerint, Officii, & Dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis activæ, & paſſivæ privationis, ac alias arbitrio ejuſdem Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ reſervatas pœnas incurrant.*

Datum Romæ 15. Martii 1599.

In Regeſt. Conc. Trid. fol. 9.

ADNOTATIONES.

1. P*ÆNAS INCVRANT.* Licèt in Decreto clarè dicatur, quod non poſſint Superiores Regulares Dimiſſorias Subditis concedere, quando de induſtria diſtulerint ad tempus, quo Ordinarius Diœceſanus, vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet ordinationes: Attamen Paſſerin *de ſtat hom. tom. 3. qu. 189. n. 816.* dicit quod Superior Regularis ſi habeat cauſam rationabilem timendi reprobationem ſuorum Subditorum, utpotè quia Diœceſanus ſit auſterus, & ſupramodum rigidus, vel habeat Examinatores malè affectos, poſſit tutè *ex induſtria* expectare tempus, in quo non ſint habendæ Ordinationes in Diœceſi, ut Subditos extra Diœceſim dimittat Ordinandos, & allegat Tambur. *de jur. Abb. tom. 2. qu. 18. n. 6.*

2. Item iſte Author loco citato *nu.* 818. addit quod ſi Superiores dent Dimiſſorias pro Ordinibus ſuſcipiendis ab alieno Epiſcopo, pœnas in Decreto commina-

natas non incurrant, ex eo quia verbum *incurrent* non importat pœnam latam: & quod tale Decretum unum tantum caſum punit, non cæteros ibidem contentos.

3. Verum doctrina, ſeù ſententia hujus Auctoris videtur eludere decretum: Etenim in meo Codice Decretum loquitur per verba imperativa -- *pœnas incurrant*, quæ important pœnam latam, & non ferendam, ut docet Sayr. *de Cenſur. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 8. & cum meo Codice concordant Pac. Jord. *lib.* 3. *tit.* 6. *num.* 24. Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtolic. collect.* 254. *num* 14. Nicol. *in floſc. verb. Regulares num.* 34. *Concil. Provinciale Neapolitanum editum anno* 1700. *in Appendice pag.* 275. Et quod pœnæ hujus Decreti ſint latæ ſententiæ tenet in puncto Ventrigl. *prax. par.* 1. *adnot.* 23. §. 1. *num.* 33.

4. Quod autem Decretum non tantum unum caſum de Dimiſſoriis non concedendis Epiſcopo non Diœceſano, ſed etiam alios ibidem expreſſos, in quibus defecerint Superiores puniat, patet legenti totum tenorem Decreti, & verba in fine poſita, ibi -- *quod qui non fecerint* in plurali non autem in ſingulari, ut malè ſibi fingit Paſſerin. concepta ſunt: Quodque pœnæ ibidem inflictæ ſint Papæ reſervatæ, patet ex verbis finalibus Decreti, & tenet Gavant. *in Manual. Epiſ. verbo Ordo in genere n.* 36. & 37.

5. Et quatenus per poſſibile pœnæ in Decreto contentæ non eſſent ſententiæ latæ, ſed ferendæ (quod expreſsè negatur,) poſſuntnè Superiores Regulares ex cauſis ſibi placitis, & ex ſuſpicione, aut opinione probabili, ac ingenio productis, & Legiſlatoris declaratione non approbatis, illud impunè, & abſque culpa contemnere, & eludere? Certè quod non, quia Decretum eſt Papale, eique contrafaciunt in re gravi, & ideò peccant mortaliter; Nam Decreta Apoſtolica obligant in foro conſcientiæ ad illorum obſervantiam, Fagnan. *de communi in cap. Si quis num.* 38. & 39. *de Regular.*

6. Epiſcopi igitur non Diœceſani, rejiciant Ordinandos Regulares, niſi eis conſtet Diœceſanos Ordinationes non tenere, vel abſentes, aut impeditos eſſe, per Atteſtationem Vicarii Generalis, aut Cancellarii, vel ſaltem per expreſſionem in litteris Dimiſſorialibus Superiorum faciendam, ut Decretum diſponit.

7. Ac inſuper præter hujuſmodi Atteſtationem, à Regularibus pro recipiendis Ordinibus Sacris Epiſcopo Diœceſano, vel non Diœceſano præſentatis, poſſet quoque (ſi placeret Ordinanti) exigi fides Superiorum, dimiſſos profeſſionem emiſiſſe juxta præſcriptum eorum Regulæ: Necnon juramentum manu propria ordinandorum in actis Cancellariæ Ordinandis obſignatum regiſtrandum, ipſos id ſponte, & libera voluntate feciſſe, aut ratum habuiſſe; Et hoc ad præcludendam viam frequentibus reclamationibus ſuper nullitate profeſſionis ex capite, & prætextu vi illatæ, prout *in Concil. Provincial.* 2. *tit.* 1 *Decret.* 23. præſcripſit Divus Carolus.

Clementis VIII. Conſtit. XCIX.

De erectione novorum Conventuum.

SUMMARIUM.

1 *Monialium Monaſteria poſſunt transferri non ſolum, quando malorum hominum periculis ſunt obnoxia, ſed etiam ubi concurrit eadem ratio, & n.* 3. & 4.

2 *Monialium Monaſteria depauperata debent uniri.*

5 *Moniales de uno ad aliud Monaſterium translatæ an teneantur denuo novitiare, referuntur DD. ſententiæ, & n.* 6.

7 *In fundatione novi Conventus, diſſenſus Regularium præexiſtentium non attenditur, quoties irrationabiliter denegatur.*

CLE-

CLEMENS EPISCOPUS, &c.

QUoniam ad inſtitutam Regularium locorum, & perſonarum reformationem promovendam, & conſervandam maximè pertinet, ut in quibuſque Domibus, & Monaſteriis is tantus numerus Religioſorum, qui commodè ibidem ali poſſit contineatur, ac eo pariter ſpectat, ut in quibuſque Civitatibus, & locis, novæ Domus, & Monaſteria præſertim Mendicantium, non erigantur, niſi in eiſdem Civitatibus, & locis, aliorum Domorum, & Monaſteriorum in eis exiſtentium habita ratione, commodè ſuſtentari poſſe dignoſcatur.

§. 1. Hac igitur nos conſideratione ducti, & in præmiſſis pro noſtro Paſtorali munere opportunè providere volentes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ex Voto etiam Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper conſultationibus, & negociis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, harum ſerie declaramus, locorum Ordinarios non poſſe licentiam ad novos Conventus cujuſque Mendicantium Ordinis, in Civitatibus, & locis eorum ordinariæ juriſdictioni ſubjectis erigendos impertiri, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem Civitatibus, & locis exiſtentium Conventuum Prioribus, ſeù Procuratoribus, & aliis intereſſe habentibus, & cauſa ſervatis ſervandis cognita conſtiterit, in eiſdem Civitatibus, & locis novos hujuſmodi erigendos Conventus, ſine aliorum detrimento commodè ſuſtentari poſſe.

§. 2. Si verò ab eorum in hujuſmodi cauſis ſententiis ad Nos, & Apoſtolicam Sedem provocari, & appellari contigerit, ipſos Ordinarios tamdiu erectionem novorum Conventuum ſuſpendere debere, quouſque à Nobis, & Apoſtolica Sede in eadem Cauſa pronunciatum extiterit, irritum nihilominus, & inane decernentes quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 3. Quo circa univerſis Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis per præſentes in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, ut præſentes noſtras litteras obſervent, & obſervari curent, & faciant.

§. 4. *(Sequitur derogatio ampla contrariorum.)*

Datum Romæ apud S. Marcum 23. Julii 1603. Anno duodecimo. *Bullar. tom. 3. pag. 146.*

Gregorii XV. Conſtit. XXXI.

Confirmatio, & ampliatio d. Conſtit. Clem. VIII.

GREGORIUS EPISCOPUS &c.

CUM aliàs fel. rec. Clemens Papa VIII. decreverit Ordinarios locorum licentias ad novos Conventus cujuſcumque, præſertim Mendicantium, Ordinis, in Civitatibus, & locis eorum ordinariæ juriſdictioni ſubjectis erigendos, impartiri non poſſe, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem Civitatibus, &

locis

locis exiſtentium Conventuum Prioribus, ſeu Procuratoribus, & aliis intereſſe habentibus, & cauſa ſervatis ſervandis cognita, in eiſdem Civitatibus, & locis novos hujuſmodi erigendos Coventus ſine aliorum detrimento, commodè ſuſtentari poſſe conſtiterit. Si verò ab eorum ſententiis ad Sedem Apoſtolicam provocari, & appellari contigerit, ipſos Ordinarios tamdiu erectionem novorum Conventuum ſuſpendere debere, quandiu à dicta Sede in ea cauſa pronunciatum extiterit, ac aliàs prout in Decreto hujuſmodi pleniùs continetur.

§. 2. Verùm per piæ mem. Paulum Papam Quintum, accepto, pleroſque ex Ordinariis prædictis, favore, vel nimia expoſcentium importunitate ad novos Cõventus, ſeù Domos præter, & contra tenorem prędicti Decreti erigendos, plerunque adduci quo fit, ut non habita debita eleemoſynarum, ſeù reddituum cujuſcumque Monaſterii, Conventus, ſeù Domus ratione, Monachi ſeù Fratres, aut Religioſi ibi degentes, manu teneri, nequeant, & ad tam exiguum numerum reducantur, ut Cultus Divinus in eorum Eccleſiis deſtituatur, ibique Regularis diſciplina, ut convenit conſervari non valeat Sac. Congregatio Illuſtriſſimorum DD. Cardinalium negociis Regularium præpoſitorum, ad quos idem Paulus Papa V. remedium adhibere cupiens, decreti hujuſmodi veriores, ac totos tenores prȩſentibus, ac ſi de verbo ad verbum infererentur pro plenè, & ſufficienter expreſſis habens, vivæ vocis oraculo à SS. D. N. Gregorio Papa XV. habito Decretum prædictum, quatenus opus ſit innovat, & in uſum reducit

§. 3. Volens quod de cætero Monaſterium, Conventus, Domus Congregatio, vel Societas religioſorum, ſeù Regularium cuiuſcumque etiam Mendicantium Ordinis, Societatis, & Inſtituti, quocumqe nomine nuncupentur, etiamſi de illis particularis expreſſa, & ſpecifica mentio habenda eſſet in quacumque Civitate, vel Oppido, ſeù quocumque alio loco non erigantur, niſi in eo ſaltem duodecim Fratres, aut Monachi, ſeù Religioſi inhabitare, ac ex redditibus, & conſuetis eleemoſynis ſuſtentari valeant, ac Priores, ſeù Procuratores aliorum Monaſteriorum, Conventuum, ſeù Domorum aliarum Religioſorum, vel Congregationum, aut Societatum, ſeù Inſtitutorum hujuſmodi non ſolum in prædictis, ſed etiam in aliis per quatuor millia paſſuum circumvicinis locis ad id vocati, & auditi fuerint, vel alias Ordinariis locorum conſtiterit, Religioſos Monaſterii, Conventus, ſeu Domus Regularis ſic erigendi, ſeù erigendæ, abſque detrimento Religioſorum in Monaſteriis, ſeu Domibus antea in Civitatibus, ſeu locis huiuſmodi erectis degentium, ibi in numero duodecim commodè, & congruè manuteneri, & ali poſſe. Si verò novi Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas huiuſmodi inſtituendæ erunt, nullique alii Regulares inibi reperiantur, Ordinarii locorum nihilominus diligenter inquirant, ac locorum Incolæ, & Habitatores, quorum, & conſenſum requirant, ac adhibeant, huiuſmodi duodecim Religioſos in Conventibus, ut præmittitur inſtituendis, commodè alere, & manutenere valeant.

§. 4. Si verò à Decreto, ſeu Decretis per Ordinarios prædictos in cauſis huiuſmodi ferendis legitime appellari contigerit, ex nunc prout ex ea die, qua appellatio interponetur, ea ad eamdem Sac. Congregationem una toto negocio principali devoluta cenſeatur, appellationeque huiuſmodi pendente nihil innovandum eſſe, irritumque, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis

vis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentati, decernens quibuſcumque in contrarium facien. non obſtantibus.
Romæ 17. Auguſti 1622. *Bullar. tomo 4. pag.* 138.

Vrbani VIII. Conſtit. XXV.

Confirmatio, & ampliatio dd. Conſtitutionum

URBANUS EPISCOPUS &c.

ROmanus Pontifex, cui Salvator, & Dominus noſter, qui Charitas eſt, & Deus pacis, Univerſalis Eccleſiæ credidit Principatum, ea interdum, quæ certis etiam rationabilibus de cauſis à Sede Apoſtolica conceſſa ſunt, ipſa ſubindè rerum experientia ſuadente; & majoribus ex cauſis, quibus præſertim perſonarum ſub ſuavi Religionis jugo Altiſſimo famulantium paci, & quieti conſulitur litibuſque, ac controuerſiis inter eos obviam itur, revocat, & immutat, in hiſque Paſtoralis ſollicitudinis, & providentię ſuę ſtudium interponit, prout rerum, & temporum qualitatibus debitè penſatis conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

§. 1. Cum itaque, ſicut Nobis innotuit, complures licentię, ſivè facultates à nonnullis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris per diverſos Ordinum etiam Mendicantium, Congregationum, ſocietatum, & aliorum Regularium Inſtitutorum Superiores, ſeu alios eorum nomine, ubique locorum Monaſteria, Domos, Collegia, Conventus, & alia loca Regularia, quovis nomine nuncupata, ſervata dumtaxat Sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini Decretorum forma, de ſola Ordinarii licentia, ſeu etiam forſan non ſervata forma, & abſque licentia hujuſmodi, & contra Decreta à Sede Apſtolica ſuper præmiſſis edita, fundandi, erigendi, & inſtituendi importunis precibus ſeu etiam motu proprio, vel alias obtentæ, & extortæ fuerint; Idcircò Nos omnes, & quaſcumque licentias, ac facultates hujuſmodi, litteraſque deſuper tàm ſub plumbo, quam in hujuſmodi forma Brevis deſuper expeditas, earumque tenores etiam veriores, & Dat. præſentibus, ac ſi ſpecificè, & ſigillatim exprimerentur, & insererentur, pro plenè, & ſufficienter expeſſis, & ad verbum inſertis habentes, juſtis de cauſis animum noſtrum moventibus, motu proprio non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & quaſcumque licentias, & facultates huiuſmodi, literaſque deſuper tam ſub plumbo, quàm in eadem forma Brevis expeditas, omniaque, & ſingula in eis quomodolibet contenta, & expreſſa, etiam quoad erectiones, fundationes, & inſtitutiones Monaſteriorum, Collegiorum, Domorum, Conventuum, & aliorum Regularium locorum hujuſmodi, quæ ſuum nondum ſortitæ ſunt effectum, tenore præſentium perpetuo revocamus, caſſamus, abrogamus, & annullamus, viribuſque, & effectu prorſus evacuamus.

§. 2. Præterea Ordinum etiam Mendicantium, Congregationum, ſocietatum, & aliorum Inſtitutorum Regularium Superioribus quocumque nomine nuncupatis, cæteriſque perſonis ad quos ſpectat in virtute ſanctæ obedientiæ, ac

ſub privationis vocis activæ, paſſivæ, nec non Officiorum quorumcumque, ac inhabilitatis ad illa, & ad alia in futurum obtinenda necnon etiam excommunicationis ipſo facto incurrendis pœnis interdicimus, & prohibemus, ne licentiarum, ſeù facultatum per Nos, ut præfertur revocatarum, & annullatarum, ſivè alio quovis prætextu, vel cauſa, etiam quantumvis privilegiata, nova Monaſteria, Collegia, Domos, Conventus, & alia loca Regularia hujuſmodi, niſi de expreſſa Ordinariorum licentia, ac ſervata in omnibus, & per omnia Sac. Canonum, & Conc. Trid. necnon Conſtitutionibus fel. rec. Clem. VIII. quæ incipit *Quoniam ad inſtitutam &c.* ac Decretorum de mandato ejuſdem Clementis, necnon ſa. mem. Gregorii XV. Roman. Pont. Prædeceſſorum, deſuper editorum forma recipere, erigere, fundare, ſeù alias quomodolibet inſtituere, ſeù incepta finire, & abſoluere audeant, ſeù præſumant.

§§. ſeqq. (*Sequuntur clauſulæ preſeruativæ hujus Conſtitutionis, deputantur Executores, & contrariis ampliſſimè derogatur.*)

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Auguſti 1624. Pontificatus anno ſecundo, *Bullar. tom. 4. pag. 265.*

Innocentii X. Conſt. L.

Super ſuppreſſione parvorum Conventuum, ac prohibitione erigendi novos.

INNOCENTIUS EPISCOPUS &c.

INſtaurandæ Regularis diſciplinæ &c.

§. 1. Narrat diſciplinam collapſam ex multiplicatione Conventuum parvorum.

§. 2. Omnes parvos Conventus ſupprimit.

§. 3. Superioribus Ord. Regular. injungit executionem.

§. 4. Prohibet in Eccleſiis Conventuum ſuppreſſorum Miſſas, & Divina Officia celebrari.

§. 5. Verùm quia parum eſt mala præcidere, niſi etiam malorum cauſa, & radix evellatur Conſtitutiones fel. rec. Bonifacii VIII. quæ incipit, *Cum ex eo*, necnon Clementis VIII. incipien. *Quoniam ad inſtitutam, &c.* aliorumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum ſuper erectione novorum Conventuum editas, earumdem tenores innovantes, *illiſque addentes*, hoc perpetuo prohibemus Edicto, ne deinceps aliquis Regularium Ordinis Mendicantium, vel non Mendicantium, Congregationis, Societatis, & cujuſvis alterius Inſtituti, etiam Societatis Jeſu, in aliqua Civitate, Caſtro, Villa ſeù loco ad habitandum Domos, vel loca quæcumque de novo recipere, ſeù Monaſteria, Conventus, vel Collegia incipere, vel fundare præſumat abſque Sedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali plenam, & expreſſam faciente de prohibitione hujuſmodi mentionem in ſcriptis, & gratis concedenda prævia examinatione Congregationis Negociis Epiſcoporum, ac Regularium præpoſitæ, ſi ſecus egerint eo ipſo incurrant pœnas privationis, & inhabilitatis, ut ſupra inflictas, & nihilominus receptiones, fundationes, & erectiones ſint ipſo jure nullæ, & invalidæ, & Domos, ac loca ipſa, & perſo-

næ in eis degentes omnimodæ juriſdictioni, viſitationi, correctioni Ordinarii loci plenè in omnibus ſubjaceant. Intendimus autem in præmiſſis etiam ultra Italiam, & Inſulas adiacentes, prout expedire viderimus providere. §. 6. 7. & 8. (*Sequuntur clauſula præſervativa, & Derogatoria ampliſſima*) Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem anno 1652. Idibus Octobris Pontificatus anno nono *Bullar. tom.* 5. *pag.* 524.

ADNOTATIONES.

1. QUÆ ſint advertenda in fundatione novorum Conventuum dixit *in tit. de licentiis Adnot. ad Form.* 19. quibus hìc nil addendum ſupereſt. Si verò quæras an Monialium Monaſteria jam fundata transferri poſſint, & debeant non ſolum, quando malorum hominum periculis ſunt expoſita, ſed etiam in aliis caſibus ſimilibus, in quibus militat eadem ratio, & dicas quod ſic, prout tenent Barboſ. *in Sum. deciſ. Apoſtol. collect.* 512. *num.* 1. Donat. *prax. rer. Regular. tom.* 4. *tract.* 4. *de viol. clauſ. per egreſ. quæſt.* 2. *num.* 3. & *ſequ.*

2. Item Monialium Monaſteria propter exiles redditus poſſunt, immò in mea ſententia deberent uniri, quia deficientia alimentorum, & rerum ad vitam congruè ſubſtentandam, non ſolum eſt cauſa ſufficiens unionis, ut ex Federic. de Sen. *conſ.* 29. tenet Fagnan. *in cap. Recolentes num.* 23. *de ſtat. Monach.* Tambur. *de jur. Abbat. tom.* 3. *diſput.* 5. *quæſt.* 1. *num.* 5. ſed eſt occaſio proxima relationis obſervantiæ Regularis: meumque hoc Votum amplexa fuit *Sacr. Congregat. Epiſcoporum in una Camerinen. in qua dirigente clar. mem. Cardin. Petrucio, conceſſa fuit unio Monaſteriorum Monialium Sancti Hieronymi, & Sancti Ioannis Terræ Sancti Geneſii 8. Auguſti* 1698. quia tum propter paupertatem, tùm propter Monialium exiguum numerum regularis diſciplina collapſa penitùs erat.

3. Quo verò ad materialem loci translationem adde, quod hæc fieri poterit causa concurrente, etiam ſola auctoritate Epiſcopi, juxta doctrinam Graff. *deciſ. aur. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 23. *num.* 18. ibi — *Et nota quod quando Epiſcopus videret Monaſteria Monialium non eſſe in loco tuto poſſet ad alium locum transferre: Nam licet Regulariter Monaſteria transferri nequeant* 19. *quæſt.* 3. *quæ ſemel, & ibi gloſ. tamen fallit cauſa utilitatis* 16. *quæſt. ult. cap. Si quis vult. ubi gloſſ. not. Aliæ etiam cauſæ ponuntur de conſecr. diſt.* 1. *tres videlicet, cum neceſſitas perſecutorum ineſt. Item cum difficultas locorum fuerit. Item propter aeris intemperiem* 74. *diſt. quorumdam.*

4. Et quod hoc fiat ab Epiſcopo tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, etiamſi Concilium Tridentinum ſpecialiter id non expreſſerit ex Stephano Vveyms probat etiam Barb. *ſupra Concil. ſeſſ.* 25. *cap.* 5. *de Regular. num.* 116. ubi ampliat procedere quoque in Monaſteriis exemptis.

5. Si autem quæras an Moniales per viam Unionis ad aliud Monaſterium translatæ debeat de rigore denuò Novitiatum explere, & novam profeſſionem emittere? Diſtingue. Si regula Monaſterii ad quod fuerunt translatæ eſt diverſa ab ea, quam profeſſæ fuerant in Monaſterio à quo, reſpondet affirmativè Donat. *de Regular. tom.* 1. *tract.* 5. *de transeunt. quæſt.* 29.

6. At Tamburin. *de jur. Abbatiſſar. diſput.* 21. *quæſt.* 11. tenet quod transeuntes ad aliud Monaſterium ejuſdem Religionis, ſeu ad laxiorem, vel quamcumque aliam auctoritate Papæ, non teneantur Novitiatum peragere, neque profeſſionem de novo emittere. Tu autem ſi caſus contingeret oraculum Sacr. Congregationis exquiras, & exequere.

7. In nova autem Conventus Virorum fundatione, oppoſitio Regularium præſertim Mendicantium præexiſtentium in loco, non attenditur, ubi eorum conſenſus formam Conſtitutionum Apoſtolicarum requiſitus irrationabiliter denegetur. Licet enim Bulla Clem. VIII. la 99. mandet, quod in novis fundationibus procedatur cauſa cognita citatis intereſſe habentibus: Nihilominus

quia

quia poſtmodum moderata fuit alia Conſtitutione Gregor. XV. Conſtitut. 31. in qua §. 3. diſponitur, quod conſenſus aliorum Regularium non ſit abſolutè neceſſarius quoties loci Ordinario conſtet novam fundationem nullum afferre præexiſtentibus præjudicium; poterit ad ulteriora procedi, quoties ab Hominibus Univerſitatis concorditer nova fundatio exquiratur, & Epiſcopo (excluſo aliorum detrimento) ita bono publico ſpirituali, & commoditati populi expedire videatur, non obſtante eorumdem Regularium præexiſtentium diſſenſu latè Paſſerin. *in cap. unico de exceſs. Prælator. à num. 50. ad 64. in 4. libr. Decret. in 6.*

Clementis VIII. Conſtit. CXV.

De forma ſervanda in erigendis, & aggregandis Confraternitatibus.

SUMMARIUM.

2 *Rectores, & Officiales Confraternitatum debent gratis Officia exercere.*

3 *Juſpatronatus Confraternitatis Laicorum, dicitur laicale, nec cadit ſub reſervationibus.*

4 *Confraternitates, & cætera loca pia tenentur contribuere pro victualibus Viſitatoribus exceptis Hoſpitalibus, & non obſtante conſuetudine non ſolvendi.*

CLEMENS EPISCOPUS &c.

QUæcumque, &c.

§. 1. Cum itaque à pluribus Romanis Pontificibus noſtris, & forſan etiam à Nobis nonnullis Regularibus Ordinibus, Religionibus, & Inſtitutis; ac etiam Chriſtifidelium Sæcularium Archiconfraternitatibus, & Congregationibus diverſarum Nationum, nominum, & inſtitutorum, tàm in Alma Urbe noſtra, quàm in aliis Civitatibus, & locis Chriſtiani Orbis inſtitutis, facultas erigendi, & inſtituendi in eorum, & aliis Eccleſiis, & Collegii, necnon etiam ſibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Urbe, & in aliis locis exiſtentes, eiſque Privilegia, Indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & Indulta ſibi conceſſa reſpectivè communicandi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel ratio præſcripta ſit, quæ in hujuſmodi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus faciendis ſervari debeat; propterea, ſivè negligentia Superiorum Ordinum, Religionum, & inſtitutorum, vel Officialium Archiconfraternitatum, & Congregationum erigentium, inſtituentium, aggregantium, & communicantium, quæ Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes Privilegiorum, Indulgentiarum, aliarumque gratiarum prædictarum fiunt, non ſervant formam in hujuſmodi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus ſervari debitam, neque præſcribunt modum quo privilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta prædicta conſequi debeant, ſeù ipſarum Confraternitatum, & Congregationum in curia, quæ non inquirunt ea, quæ præſtare oportet ut illa conſequantur, nonnullæ pravæ conſuetudines irrepſerunt, multaque incommoda inde provenerunt.

§. 2. Quibus Nos pro commiſſo Nobis Apoſtolicæ ſolicitudinis officio, patet

naque erga omnes Chriſtifideles charitate proſpicere volentes, hac noſtra Conſtitutione perpetuo valitura decernimus, atque ſtatuimus, *ut in poſterum* tàm hujus Almæ Urbis noſtræ, quàm aliarum Civitatum, & locorum totius Chriſtiani Orbis Regularium Ordinum, Religionum, & inſtitutorum, quibus in eorum, & quibuſcumque aliis Eccleſiis, & Collegiis Confraternitates Sæcularium erigendi, & inſtituendi facultas conceſſa eſt, necnon etiam Confraternitatum, & Congregationum, cujuſvis Nationis, nominis, & inſtituti illæ ſint, & in quibuſcumque Eccleſiis, Domibus, & Oratoriis, tàm Sæcularium, quàm ut præfertur quorumcumque etiam Mendicantium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum Regularium, quavis tàm Ordinaria, quàm Apoſtolica auctoritate erectæ, ac inſtitutæ exiſtant, ſeù aliàs quovis modo introductæ reperiantur, quibus alias Confraternitates, & Congregationes inſtituendi, erigendi, ac ſibi aggregandi, illiſque privilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta prædicta, elargiendi, & communicandi poteſtas à Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, vel à Nobis, & Apoſtolica Sede attributa fuit, Magiſtri, Priores, Præpoſiti, Rectores, Gubernatores, Præceptores, Primicerii, Prælati, Cuſtodes, Guardiani, Præfecti, Adminiſtratores, & alii Officiales, ſeù Superiores quovis modo nuncupati, Regularium ſiquidem Ordinum, Religionum, & inſtitutorum, *unam tantum* Confraternitatem, & Congregationem, *de conſenſu tamen Ordinarii* loci, & cum litteris ejus teſtimonialibus, quibus Confraternitatis, & Congregationis erigendæ, & inſtituendæ pietas, & Chriſtianæ charitatis officia, exercere cupit, apud eos commendentur, in eorum, & quibuſcumque aliis Eccleſiis, & Collegiis erigere, & inſtituere.

§. 3. Cæterarum verò Archiconfraternitatum, & Congregationum, in ſingulis Civitatibus, Oppidis, vel locis, unam etiam Confraternitatem, & Congregationem dumtaxat, quæ Apoſtolica, vel Ordinaria auctoritate priùs erecta, ac nulli alteri Ordini, Religioni, Inſtituto, Archiconfraternitati, & Congregationi ejuſdem, vel alterius Nationis, nominis, & inſtituti aggregata ſit, prævio ſimiliter *Ordinarii loci conſenſu*, & cum ejus litteris teſtimonialibus ejuſdem Confraternitatis, & Congregationis aggregandæ inſtitutum, pietas, & Chriſtianæ charitatis Officia, quæ exercere conſuevit apud eos commendentur, ſibi adjungere, & aggregare poſſint.

§. 4. Huic verò Confraternitati, & Congregationi erigendæ, inſtituendæ, ſeù aggregandæ, ea tantùm privilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta, quæ ipſi Ordini, Religioni, inſtituto erigenti, inſtituenti, ac communicanti, ſeù Archiconfraternitati, & Congregationi aggreganti nominatim, & in ſpecie, non autem quæ per extenſionem, vel communicationem ſibi quovis modo conceſſa ſunt, & illa quidem non ſub generali forma verborum, vel ad inſtar, ſed expreſsè, & in ſpecie communicare valeant.

§. 5. Statuta autem pro regimine Ordinum, Religionum, & inſtitutorum, erigentium, & inſtituentium, ac communicantium, ſeù Archiconfraternitatum, & Congregationum aggregantium edita, Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes privilegiorum, & aliorum prædictorum fiunt, impartiri non poſſint, niſi ea priùs *ab Epiſcopo Diœceſano* examinata, & pro ratione loci *approbata fuerint*, quæ nihil ominùs ejuſdem Epiſcopi decretis, ac moderationi, & correctioni in omnibus ſemper ſubjecta remaneant.

§. 6. Inſuper volumus, & ordinamus, ut prædicti Ordines, Religiones, inſtituta

tuta erigentia, inſtituentia, ac communicantia, necnon Archiconfraternitates, & congregationes aggregantes certam erigendi, inſtituendi, aggregandi, & communicandi *Formulam à Nobis* noviſſimè approbatam diligenter obſervent, ſecundum quam privilegia, indulgentias, facultates, aliaſque *ſpirituales gratias*, & indulta ipſis Ordinibus, Religionibus, inſtitutis erigentibus, inſtituentibus, & communicantibus, ſeu Archiconfraternitatibus, & congregationibus aggregantibus, nominatim, & expreſsè, non autem per communicationem neque ad inſtar, ut ſuprà conceſſa, ipſis Confraternitatibus, & congregationibus, erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes fiunt communicare poſſint.

§. 7. Quibus Confraternitates, & congregationes ejuſdem dumtaxat nationis, & nominis, Ordinis, Religionis, & inſtituti Archiconfraternitatis, & congregationis cui aggregantur tàm hactenus aggregatæ, quàm imposterum aggregandę utantur, potiantur, & gaudeant. Itaut dictarum Confraternitatum, & congregationum erectarum, & inſtitutarum, & aggregatarum, ac quibus communicationes factæ ſunt, Miniſtri, & Officiales, & alii ſupradicti privilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta hujuſmodi, prævia tamen recognitione Ordinarii loci, qui adhibitis duobus de ejuſdem Eccleſiæ capitulo illa, juxtà Sacri Concil. Trid. Decretum promulganda decernat, debitis temporibus promulgare valeant.

§. 8. Quibus etiam Miniſtris, Officialibus, & aliis prædictis, eleemoſynas, & alia oblata chriſtianæ charitatis ſubſidia, juxta modum, & formam per Ordinarium loci prę ſcribendam remotis tamen menſis, pelvibus, & capſis, quæ in Eccleſiis, & Oratoriis dictarum Confraternitatum, & congregationum publicè ad hoc exponi conſueverunt, excipiendi poteſtas detur. Atque hoc ipſum Ordines, Religiones, inſtituta erigentia, inſtituentia, ac communicantia, ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes aggregantes tàm Almę Urbis noſtræ, quàm aliarum civitatum, & locorum quorumcumq; juxta modum à Vicario Urbis, & ab Ordinariis locorum reſpectivè prę ſcribendum, obſervare teneantur. Eleemoſynas autem ſit collectas in reparationem, & ornatum Eccleſiarum tàm Ordinum, Religionum, inſtitutorum erigentium, inſtituentium, & communicantium, ac Archiconfraternitatum, & Congregationum aggregantium, quàm Confraternitatum, & congregationum erigendarum, inſtituendarum, & aggregandarum, & quibus communicationes fient, aut in alios pios uſus, arbitrio ejuſdem Vicarii noſtri in Urbe, necnon Ordinariorum locorum reſpectivè, fideliter exponere, atque erogare procurent, *ut omnes intelligant, Cœleſtes Eccleſiæ Theſauros, non quæſtus; aut alicujus lucri cauſa, ſed pietatis, & charitatis excitandæ gratia ex Apoſtolicæ Sedis benignitate Chriſtifidelibus aperiri.*

§. 9. Prætereà volumus, ut confeſſarii, qui vigore privilegiorum ipſis Ordinibus, Religionibus, inſtitutis, erigentibus, inſtituentibus, & communicantibus, ſeu Archiconfraternitatibus, & Congregationibus aggregantibus conceſſorum, ac Confraternitatibus, & congregationibus aggregandis communicandorum pro tempore eligi poſſunt, & poterunt Sæculares, ſcilicèt in Alma Urbe a prædicto noſtro Vicario, extra Urbem verò a locorum Ordinariis; Regulares autem non ſolum a prædicto Vicario noſtro, & à locorum Ordinariis reſpectivè, ſed etiam a ſuis Superioribus approbati ſint utque Confratres confitentes a criminibus, caſibus, & cenſuris, juxta dictorum privilegiorum (quatenus tamen ſint in uſu, & Sacris Concili, Tridentini Decretis, ac Romano-

rum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, & noſtris Conſtitutionibus, non adverſentur, nec revocata, aut ſub aliquibus revocationibus comprehēſa ſint) formam, & tenorem dumtaxat abſolvere valeant. Decernimus inſuper, ut iidem Confeſſarii prædictos Confratres cujuſcumque gradus, ſtatus, conditionis, & præeminentiæ, etiamſi ſpeciali nota dignæ fuerint à caſibus contentis in litteris. quæ die Cœnę Domini legi conſueverunt, necnon violationis immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & Clauſuræ Monaſteriorum Monialium, ſi videlicèt ſine neceſſaria, & urgenti cauſa, ac ſine Superiorum licentia, vel etiamſi cauſa, & licentia conceſſa abutentes prædicta Monaſteria ingreſſi fuerint, necnon violentæ manus injectionis in Clericum, & ſingularis certaminis, ſeù duelli, ac ab aliis etiam caſibus tam à Nobis, quàm à prædicto noſtro in Urbe Vicario, & locorum Ordinariis reſpectivè reſervatis, & pro tempore reſervandis, & etiam à quavis excommunicatione, ab homine lata abſolvere, & ſuper irregularitatibus tàm ex aliquo defectu provenientibus, quàm occaſione delicti contractis cum aliquo diſpenſare prætextu dictorum privilegiorum nullo modo poſſint.

§. 10. Demùm ſtatuimus, & pariter ordinamus, ut Confraternitates, & Congregationes ubi vis locorum quavis auctoritate, ut præfertur, erectę, & inſtitutæ, & quibus communicationes prædictæ factæ ſunt, ac cuicumque ex dictis Ordinibus, Religionibus, inſtitutis, Archiconfraternitatibus, & Congregationibus ubilibet exiſtentibus, hactenùs aggregatæ, ab eiſdem reſpectivè Ordinibus, Religionibus, inſtitutis, Archiconfraternitatibus, & Congregationibus, novas erectionum, inſtitutionum, communicationum, & aggregationum litteras, juxtà formam à Nobis noviſſimè approbatam, infrà annum, ſi in Europa ſint, & ſi extrà Europam fuerint infrà biennium à die publicationis præſentium in Romana Curia faciendæ computandos impetrare teneantur. Alioquin dicto tempore elapſo, erectiones inſtitutiones, & quæcumque communicationes privilegiorum, facultatum, indulgentiarum, aliarumque ſpiritualium gratiarum, & indultorum, & aggregationes illarum vigore ipſis conceſſæ nullius ſint roboris, & momenti, ac revocatæ, & abolitæ cenſeantur eo ipſo.

§. 11. Erectionum autem, inſtitutionum, communicationum, & aggregationum tàm hactenùs factarum, quàm deinceps faciendarum litteræ ab ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, ſeù Archiconfraternitatibus, & Congregationibus gratis omninò, ac nulla prorſùs mercede, etiam à ſponte dantibus accepta, expediri, & concedi debeant.

§. 12. Quod, ſi Miniſtri aliqui, Superiores, vel Officiales quocumque nomine nuncupati Ordinum, Religionum, Inſtitutorum, ſeù Archiconfraternitatum, Congregationum, & Confraternitatum hujuſmodi quavis auctoritate, vel privilegio, & officio fungantur, & præfulgeant, contrà præmiſſa in aliquo venire, vel facere præſumpſerint, erectiones, inſtitutiones, & communicationes privilegiorum, indulgentiarum, facultatum, ſpiritualiumque gratiarum, & indultorum, aliorumque præmiſſorum conceſſiones, necnon aggregationes per ipſos faciendæ, ſeù renovandæ nullius ſint roboris, & momenti, & quilibet eorumdem Miniſtrorum, Superiorum, Officialium, & aliorum prædictorum privationis officiorum, quæ obtinent, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterùm obtinenda pœnam, quæ ab alio, quam à Nobis; vel à Romano Pontifice pro tempore exiſtente remitti non poſſit, incurrat eo ipſo.

§. 13. Mandat Conſtitutionem hanc inviolabiliter obſervari cum Decreto irritanti, & clauſula ſublata.

§. 14. Derogat quibuſcumque contrariis clauſulis ampliſſimis.

§. 15. Dat formam publicationis.

§. 16. Mandat Ordinariis, ut Conſtitutionem prædictam ſolemniter publicari faciant.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum 7. Decembris 1604. Anno Pontificatus tertio decimo. *Bullar. tom. 3. pag. 164.*

ADNOTATIONES.

1 EA quæ pertinent ad validam erectionem Confraternitatum illarumque inſtitutum, onera, & privilegia adnotavi *ad Formul. II. tit. de Edict. & ad Formul. XL tit. de Licent.* hic autem addo.

2. Quod Officiales, ſeù Rectores Confraternitatum pro adminiſtratione, ſalarium aliquod recipere non debent, ſed gratis officium fideliter exercere, Gavant. *in Manual. Epiſc. verb. Confraternitates n. 13.* quem ſequitur Franc. *de Eccleſ. Cathedr. cap. 25. n. 286.*

3. Secundò, quod Juſpatronatus ſpectans ad Confraternitatem laicalem, dicitur laicale, nec cadit ſub reſervationibus Nicol. *lucubr. Can. lib. 3. tit. 38. num. 1. verſ. Præterea.*

4. Tertiò, quod Confraternitates, & cætera loca pia tenentur contribuere pro victualibus Viſitatoris *Sac. Congreg. Concilii in Bojanen. 14. Decembris 1654.* pro rata exceptis Hoſpitalibus, ut declaravit partibus auditis altera *Sac. Congreg. Epiſcoporum in Civitatis Caſtellanæ 28. Novembris 1687.* Et non obſtante conſuetudine contraria non contribuendi, ut iterùm partibus auditis declaravit *Sac. Congr. Concilii in Signina 2. Auguſti 1670.*

5. Quod Cappellani Confraternitatum non debent ab Epiſcopo ſine cauſa amoveri reluctantibus Confratribus, ut cenſuit *Sac. Congr. Epiſcop. in Foroſempronien. 3. Octobris 1692.*

Gregorii XV. Conſtit. IX.

De Electione Conſervatorum.

SUMMARIUM.

1 *Conſervatores Regularium non poſſunt erigere Tribunal.*

2 *Conſervatores Societatis Jeſu, & Religionis Hieroſolymitanæ ſunt Judices.*

3 *Conſervatores non poſſunt ſubdelegare, ſeù alium ſubſtituere.*

4 *Conſervatores non poſſunt recuſantes ſolvere Decimas compellere.*

5 *Conſervatores Regularium, ſi ſint Preſbyteri Sæculares tàm in Civilibus, quàm in Criminalibus ſubjiciuntur loci Ordinario.*

6 *Conſervatores poſſunt allegari ſuſpecti.*

7 *Conſervatores non procedunt in cauſis injuriarum notoriarum, niſi præcedenter eis conſtet per probationes.*

8 *Referuntur reſolutiones Congregationis Deputatæ de anno 1648. circà facultates Conſervatorum, & n. 10. 11. 12. 13. 14. 15. & 16.*

9 *Vicarii Generalis Epiſcopi, & Capituli eligi poſſunt in Conſervatores.*

Digitized by Google

GREGORIUS EPISCOPUS &c.

SAnctiſſimus, &c.

§. 1. Revocavit, ac nullas, & invalidas decrevit omnes, & quaſcumque Judicum Conſervatorum electiones, nominationes, ſeù deputationes tàm in vim litterarum Conſervatoriarum juxtà formam in quinterno Cancellariæ deſcriptam, quàm in vim quorumcumque privilegiorum perpetuò, vel ad tempus nondùm elapſum, Apoſtolica auctoritate conceſſorum, ſeù aliàs quocumque jure, vel titulo hactenus factas pro quibuſcumque Conventibus, Capitulis, Militiis, etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani, Congregationibus, Collegiis, Ordinibus, Monaſteriis, Hoſpitalibus, aut aliis quibuſvis piis tàm Sæcularibus, quàm cujuſvis Ordinis, etiam Mendicantium, ſeu Inſtituti, vel Societatis Regularibus, locis quantumvis exemptis, etiam de neceſſitate exprimendis, ſeu illorum perſonis cujuſvis qualitatis, ſeu conditionis exiſtant.

§. 2. In futurum verò Sanctitas Sua hac generali, & perpetuò valitura Conſtitutione ſtatuit, & decrevit, ut Judices Conſervatores huiuſmodi, ſivè principales, ſivè ſubrogati, eligi, nominari, aut deputari non poſſint, niſi non ſolum habeant qualitates requiſitàs, & deſcriptas in Conſtitutione ſimil. record. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædeceſſoris ſui, quæ incipit Statutum; itaut vel Dignitate Eccleſiaſtica præditi, vel perſonatum obtinentes, vel Eccleſiarum Cathedralium Canonici exiſtant: Sed etiam in Conciliis Provincialibus, aut Diœceſanis, iuxtà Decretum Concilii prædicti, Judices electi, ſeu deſignati ſint.

§. 3. Quodque deinceps litteræ Conſervatoriæ per Sedem Apoſtolicam concedendæ ſupraſcriptis tantum dirigantur, & ſi quæ litteræ aliter expedientur, illæ, ac deputationes huiuſmodi, omniaque exinde ſequenda nullius ſint roboris, vel momenti.

§. 4. Et nihilominus, qui ſecus, quam iuxtà formam ſuperius præſcriptam, Conſervatores huiuſmodi cum effectu eligere nominare, ſeu deputare, aut electis, nominatis, ſeu deputatis uti auſi fuerint, Regulares quidem voce activa, & paſſiva ſint ipſo iure privati, adeout abilitationem à nemine, præterquam a Romano Pontifice conſequi valeant, reliqui verò aliis pœnis arbitrio Sanctitatis Suæ coerceantur, & prædictorum omnium Conventus, Monaſteria, ac loca huiuſmodi, eorumque perſonæ, ac bona careant Conſervatore ad annum, itaut illorum Cauſæ, interea coram locorum Ordinariis dumtaxat cognoſci, ac diffiniri debeant.

§. 5. Cæterum, ut latius pateat Conſervatorum huiuſmodi deligendorum facultas, Sanctitas Sua admonitos voluit omnes locorum Ordinarios, ut in Synodis Provincialibus, aut Diœceſanis quamplures perſonas ex habentibus qualitates in prædicta Conſtitutione eiuſdem Bonifacii Prædeceſſoris contentas, & alioquin ad id aptas deſignari procurent, & ſi aliquem interim ex deſignatis mori contigerit, ſubſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli alium in eius locum, uſque ad futuram Provincialem, aut Diœceſanam Synodum.

§. 6. Inſuper Sanctitas Sua inhærendo hac in parte Decreto ſimilis recordationis Gregorii Papæ XIII. etiam Prædeceſſoris ſui, ſtatuit, & ordinavit, ut Regulares, ac perſonæ huiuſmodi in Italia infrà duos, extrà Italiam verò

infrà

infrà ſex menſes à die publicationis in Urbe præſentis Conſtitutionis incohandos debeant ſibi eligere, ſeù aſſumere Conſervatores juxtà formam ſuperiùs propoſitam.

§. 7. Ejuſque electionis, ſeù aſſumptionis documentum infrà tempus hujuſmodi penès Acta Curiæ Ordinariorum exhibere, & dimittere teneantur, alioquin eo termino elapſo quamdiù Conſervatores ſecundum formam præſentis Conſtitutionis non elegerint, coràm eiſdem Ordinariis conveniantur.

§. 8. Quodque Conſervatores hujuſmodi ſemel legitimè deputati, niſi ex legitima cauſa à Sede Apoſtolica, aut locorum Ordinariis, prout iiſdem Regularibus, & aliis ſupradictis libuerit, approbanda, durante quinquennio à die deputationis, amoveri, aut mutari nullatenùs poſſint, aut valeant.

§. 9. Ad hæc ſtatuit Sanctitas Sua, ut coràm ipſis Conſervatoribus Regulares, ac perſonæ ſupraſcriptæ conveniri quidem, aut trahi debeant, ſed alios convenire, aut trahere non poſſint, itaut memorati Conſervatores in cauſis, in quibus Regulares, & alii Actores fuerint, nullam prorsùs iuriſdictionem habeant, ſed in iis tantùm, in quibus rei extiterint, neque extra Civitates, ſeù Diœceſes, in quibus fuerint deputati contrà quoſcumque procedere præſumant.

§. 10. Si qua verò inter Judices Conſervatores huiuſmodi, & locorum Ordinarios controverſia ſuper competentia iuriſdictionis orta fuerit, nequaquam in cauſa procedatur, donec per Arbitros in forma iuris electos ſuper iuriſdictionis competentia fuerit judicatum.

§. 11. Quod, ſi qui Conſervatores ſivè in hac parte, ſivè aliàs quomodolibet ſuos limites exceſſerint, per annum ab officio Conſervatoris hujuſmodi ſuſpenſi ſint, & pars, quæ hoc fieri procuraverit, Sententiam excommunicationis incurrat juxtà formam alterius Conſtitutionis ejuſdem Bonifacii Prædeceſſoris, quæ incipit: *Hic Conſtitutione*; quam Sanctitas in omnibus, quæ præſenti Conſtitutioni non adverſantur, innovavit, & innovat.

§. 12. Per hoc tamen non intendit Sanctitas Sua prohibere, quo minus Regulares, & alii ſupradicti in caſibus à jure permiſſis petant Judicem non ſuſpectum à Principibus, ſeu Magiſtratibus Sæcularibus; dum tamen hæc tria copulativè concurrant: Videlicèt, ut Regulares, & alii ſint Actores, non autem rei; utque agant contra Laicum, non autem contra Eccleſiaſticum, vel aliàs à iuriſdictione Sæculari exemptum; atque ut cauſa, in qua Judex deputatur fuerit prophana, non autem Eccleſiaſtica, & in ea juxta Sacrorum Canonum diſpoſitionem, Laicus, ut præfertur, eligendus, Judex competens exiſtat.

§. 13. Obſervantiam præmiſſorum præcipit cum Decreto irritanti.

§. 14. Contrariis quibuſcumque pleniſſimè derogat. (*& ſequitur publicatio*.)

Datum Romæ 20. Septembris 1621. Pontificatus noſtri Anno primo. *Bullar. tom.4. pag.* 80.

Sequitur Dubium ſuper dicta Conſtitutione exortum cum ſua declaratione.

IN Conſtitutione de Conſervatoribus edita à ſan.mem. Gregor.XV.ex Sententia Sac. Congr. Concilii inter cætera Statutum eſt, ut coram Conſervatoribus

bus Regulares conveniri quidem, aut trahi debeant, ſed alios convenire, aut trahere non poſſint, itaut memorati Conſervatores in cauſis, in quibus Regulares, & alii Actores fuerint, nullam prorſus juriſdictionem habeant, ſed in iis tantùm, in quibus rei extiterint.

Dubitatur nunc; An per hæc verba ſublata ſit facultas, quam habent Conſervatores defendendi Regulares, & alios à manifeſtis injuriis, & violentiis, quæ illis de facto inferuntur, dùm à ſuis poſſeſſionibus dejiciuntur, & propriis bonis uti, ac frui impediuntur.

Sacra Congreg. Card. Concilii Trid. Interpretum cenſuit ejuſmodi verbis minimè ſublatam fuiſſe facultatem, quam habent Conſervatores defendendi Regulares à manifeſtis injuriis, ac violentiis; dummodò obſervent formam præſcriptam Conſtitutionibus Innocentii IV. & Bonifacii VIII. relatis *in c. 1. & final. de offic. deleg. in 6.*

C. Card. de Torres.

Proſper Fagnanus Sac. Congreg. Secretarius.

ADNOTATIONES.

1 Conſervatores deputati ad formam hujus Conſtitutionis Tribunal tenere, ſeu erigere non poſſunt quia eorum poteſtas verſatur circa extrajudicialia, & ut compeſcant volentes opprimere privilegiatos; poſſunt tamen Notarios quoties his opus habent aſſumere ſibi benè viſos, Card. de Luc. *de juriſd. diſcurſ. 4. num. 14.* ubi *poſt num. 2.* refert Decretum *Sac. Congreg. Concilii emanatum in una Faventina 17. Decemb. 1667.*

2. Conſervatores tamen Religionis Societatis Jeſu, & Hieroſolymitanæ, quæ habent Indulta ampliora, nec revocata, niſi in ea parte, & cauſis, in quibus ſunt Actores, dicuntur Judices, quia habent facultates cognoſcendi omnes cauſas, in quibus hujuſmodi Regulares ſunt rei, ut firmat de Luc. *de Regular. diſc. 51. n. 1. 2. & 15. & diſc. 52. n. 11. & de juriſd. diſc. 49. n. 7.*

3. Conſervatores Regularium ſubdelegare, ſeu alium ſubſtituere non poſſunt, ut dicit idem Cardin. de Luc. *de Regular. diſc. 1. num. 33. verſ. Hujuſmodi*, Nicol. *lucubr. Can. lib. 1. tit. 29. num. 13. except. 3.* niſi in litteris per Papam id expreſsè eis concedatur Tondut. *de prævent. par. 2. cap. 59. num. 23.*

4. Conſervatores non poſſunt recuſantes ſolvere Decimas compellere, quia in his, quæ judicialem diſcuſſionem, & indaginem requirunt non poſſunt ſe ingerere, ſed coram Ordinario Debitores conveniendi ſunt, cum hic non agatur ad manifeſta injuriam, & violentiam, ad quas reſtringitur eorum delegatio, Nicol. *ibid. except. 10.*

5. Conſervatores quandò ſunt Presbyteri Sæculares tàm in Civilibus, quàm in Criminalibus, ſeu mixtis ſubjiciuntur loci Ordinario, ut abſolutè reſpondit *Sac. Congreg. Concilii in Faventina 17. Decembris 1667. ad quartum apud* Card. de Luc. *de juriſd. diſc. 4. num. 2.*

6. Conſervatores licèt procedant ſolùm in cauſis notoriis injuriarum, adhuc allegari poſſunt ſuſpecti, & recuſari, ut firmat Barboſ. *de Offic. & Poteſt. Epiſc. alleg. 106. num. 32.* niſi notorium eſſet permanens, Paſqualig. ad Lauret. de Franch. *controv. par. 1. num. 851.* ubi quod ubi caſus contingat eligendi ſunt Arbitrii, qui judicent de cauſis ſuſpicionis, *Concil. Trident. ſeſſ. 14. cap. 5. de Reform.*

7. Conſervatores in forma communi conſtituti non poſſunt procedere, neque in cauſis injuriarum notoriarum, niſi in primis ſaltem ſummariè ipſis conſtet de iſta qualitate fundante eorum iuriſdictionem, per probationes etiam per ipſoſmet receptas, Tuſch. *litt. C. concluſ. 760. num. 3. & 4.* quem falsò in alio loco citat. Tondut. *de prævent. par. 2. cap. 59. num. 8. verſ. Veriſſimum.*

8. Præ-

8. Præterea quia de hac Conſervatorum materia prodierunt nonnullæ declarationes Congregationis ſpecialiter deputatæ ab Innocent. X. de anno 1648. inter Epiſcopum Angelopolitanum, & PP. Societatis Jeſu, quas refert per extenſum Tondut. *de prævent. part.* 3. *cap.* 3. hic eas addere ad ornatum non piguit; in qua Cauſa ex parte Epiſcopi quærebatur.

9. PRIMO. An in caſu quo Epiſcopus præcipiat Decreta aliqua Concilii Tridentini à Regularibus obſervari, & executioni demandari, Regulares quicumque etiam Societatis Jeſu, ſub prætextu, quod hujuſmodi præcepta infringant ſua privilegia, poſſint eligere Conſervatores? Congregatio reſpondit, ſi Epiſcopus præcipiat Regularibus etiam Societatis Jeſu, ut Decreta aliqua Concilii Tridentini obſervent, ac exequantur, illis caſibus, in quibus per ipſum Concilium, vel Conſtitutiones Apoſtolicas, Regulares exempti ſubjiciuntur juriſdictioni, & correctioni Epiſcopi, *minimè licere ipſis Regularibus ob eam cauſam Conſervatores eligere.*

10. SECUNDO. An quando Ordinarius procedit juris ordine ſervato adversùs Regulares prædictos, in caſibus, in quibus per Concil. vel Conſtitutiones Apoſtolicas ipſi ſubjiciuntur poſſint Conſervatores Judices aſſignare? *Ut ad proximum non poſſe.*

11. QUINTO. Utrum Conſtitutio fel. rec. Gregor. XV. circa Conſervatores Regularium publicata anno 1621. cum declarationibus Em. Sac. Congreg. Concil. Trident. Interpretum deſuper editis, æque afficiat, & comprehendat Religioſos Soc. Jeſu, ac reliquos Regulares, ita ut omnia alia prædictæ Societatis privilegia fuerint reducta ad terminos dictæ Conſtitutionis &c. *Reſpondit, hujuſmodi Conſtitutionem cum declarationibus, ut prætenditur editis, æque efficere Religioſos Soc. Jeſu, atque aliorum Ordinum, & Conſervatores ad illius præſcriptum eſſe eligendos, non obſtantibus quibuſvis privilegiis, quippe quæ omnia ſunt redacta ad terminos ipſius Conſtitutionis.*

12. SEXTO. An Regulares prædicti gravari ære alieno, vel ad ratiocinia, vel Teſtamentorum Executores, poſſint conveniri coram Ordinario, ſi Conſervatores non nominaverint intra tempus habile ab Ordinario præſcriptum *Reſpondit. Regulares in cauſis præfatis coram Ordinario loci eſſe conveniendos, ſi ad præſcriptum Conſtitutionis ſan. mem. Gregorii XV. Conſervatores non elegerint ipſumque electionis documentum intra præfinitum tempus in actis Curiæ ipſius Ordinarii non exhibuerint.*

13. DECIMO TERTIO. An Conſervatores nominati, & electi à Regularibus prædictis ante exercitium ſuæ juriſdictionis, teneantur electionis authenticum documentum exhibere coram Ordinario ſub pœna nullitatis actuum? Reſpondit. *Utique teneri.*

Ex parte autem Religioſorum Soc. Jeſu inter alia plura dubia, (quo ad Conſervatores) proponebatur.

14. SEPTIMO. An facultas eligendi Conſervatores conceſſa Societati à Gregorio XIII. ſuffragetur in illis locis, in quibus non adſunt Judices Synodales. Reſpondit. *Ubi non adſunt Judices Synodales, privilegium Gregorii XIII. quo ab hoc ut Societas non teneatur ex illis eligere Conſervatores, dummodo tamen in reliquis ſervetur forma Conſtitutionis Gregor. XV. hac de re editæ.*

15. OCTAVO. An Conſervatores Societatis, Vicarios generales Epiſcoporum auctoritate Apoſtolica, per Sententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas compellere poſſint virtute Bullæ Gregorii XII. &c. *Reſpondit. Poſſe à manifeſtis injuriis, & violentiis eos compeſcere etiam cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis.* Datum Romæ 16. Aprilis 1648.

16. Hæc ibi de Conſervatoribus, cætera enim dubia in dicta Cauſa propoſita, ac reſoluta, tamquam ad rem noſtram non pertinentia conſultò omiſſa ſunt: omnia tamen in forma ſpecifica per Innoc. X. approbata fuere, ut ibi Tondut. teſtatur, productione Brevis.

17. Epiſcopi, eorumque Vicarii poſſunt eligi in Conſervatores Regularium: ſicuti, & Abbates Ordinis Regularium, qui in Synodis fuerunt Judices deſignati Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtolic. collect.* 216. *numer.* 14. & 15. Nicol. *lucubr. can. lib.* 1. *tit.* 29. *num.* 11. Et quod poſſit eligi

etiam

etiam Vicarius Capituli Sede vacante tenet Ricc. *var. reſ. to.2. reſol.* 349. *n.* 3. aliaque plura videas apud Gavant. *manual. Epiſc. verb. Conſervator*.

Gregorii XV. Conſtit. XVIII.

De exemptorum privilegiis, & ſubjectione.

SUMMARIUM.

1 R*Egulares tenentur in eorũ Eccleſiis retinere Lampadem collucentem ante Altare Sacramenti, nec ſuppletur per Lampadem, quæ retinetur in Choro, & num.* 2.

3 *Regulares coguntur ab Epiſcopo ad exequendam Teſtatoris voluntatem, etiam ſi Teſtator prohiberet rationem ab eis exigi.*

4 *Et quamvis Teſtator diſponeret per verba facultativa, ſeu deprecativa.*

GREGORIUS EPISCOPUS &c.

INſcrutabili &c.

§. 1. Sanè Tridentinæ Synodi Decretis provide cautum eſt nullum Preſbyterum etiam Regularem, poſſe Confeſſiones ſæcularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut Parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat.

§. 2. Nec non ut in Monaſteriis, ſeu Domibus virorum, ſeu Mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia perſonæ, tàm Regulares, quàm Sæculares ejuſmodi Curam exercentes ſubſint immediatè in his, quæ ad dictam Curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cujus Diœceſi ſunt ſita. Itemque, ut Epiſcopi univerſi ſub obteſtatione Divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monaſteriis ſibi ſubjectis Ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate Clauſuram Sanctimonialium ubi violata fuerit diligenter reſtitui, & ubi inviolata eſt conſervari maximè procurent; inobedientes, atque Contradictores per Cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſque pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita compeſcentes.

§. 3. Atque ut Regulares in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volentes, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, in Eccleſiis vero, quæ ſuorum ordinum non ſunt, nullo modo prædicare poſſint ſine Epiſcopi licentia: contradicente autem Epiſcopo nulli, etiam in ſuorum ordinum Eccleſiis, prædicare præſumant.

§. 4. Verum quia experientia compertum eſt, Eccleſiaſtici regiminis ratione poſtulare, ut decretis ejuſmodi aliquid adjungatur: matura deliberatione noſtra, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, ut deinceps tàm Regulares, quàm Sæculares, quomodolibet exempti, ſivè animarum curam perſonarum ſæcularium Monaſteriis, ſeu Domibus Regularibus, ſivè ſæcularibus incumbentem exerceant; ſivè alias Eccleſiaſtica Sacra-

men-

menta, aut unum ex illis miniſtrent prævia Epiſcopi licentia, & approbatione; ſivè quoquomodo in dictæ Curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum, vel alicujus ex illis adminiſtratione de facto abſque ulla auctoritate ſe ingerant: in his quæ ejuſmodi Curam, ſeù adminiſtrationem concernunt, omnimodæ juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati, plenè in omnibus ſubjiciantur. Ad hæc tam Regulares, quàm Sæculares hujuſmodi nullis privilegiis, aut exemptionibus tueri ſe poſſint, quominus, ſi deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem Monaſteriorum Monialium etiam Regularibus ſubjectarum, ab Epiſcopo loci ſimiliter tamquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ Delegato, quoties, & quando opus fuerit puniri, & corrigi valeant.

§. 5. Confeſſores vero, ſivè ſæculares quomodocumque exempti, tàm Ordinarii, quàm Extraordinarii, ad Confeſſiones Monialium etiam Regularibus ſubjectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, niſi prius ab Epiſcopo Diœceſano idonei judicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed, & adminiſtrantes bona ad ejuſdem Monaſteria Sanctimonialium, ut præfertur, etiam Regularibus ſubjectarum, pertinentia, ſivè Regulares extiterint, ſivè ſæculares, quomodolibet exempti, Epiſcopi loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque juris remediis cogi, & compelli queant. Liceatque Epiſcopo, ex rationabili cauſa Superiores Regulares admonere, ut ejuſmodi Confeſſores, atque Adminiſtratores amoveant: iiſque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & Adminiſtratores amovendi quoties, & quando opus eſſe judicaverit. Ac ſimiliter poſſit Epiſcopus una cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatiſſarum, Prioriſſarum, Præfectarum, vel Præpoſitarum eorumdem Monaſteriorum quocunque nomine appellentur, electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere; abſque ulla tamen ipſorum Monaſteriorum impenſa.

§. 6. Ac demum habeat Epiſcopus, tamquam dictæ Sedis delegatus auctoritatem coercendi, ac puniendi quoſcunque exemptos tàm Sæculares, quàm Regulares, qui in alienis Eccleſiis, aut quæ ſuorum ordinum non ſunt abſque Epiſcopi licentia; & in Eccleſiis ſuis, aut ſuorum Ordinum non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente, prædicare præſumpſerint. Itaut Epiſcopi; in ſupraſcriptis caſibus, in prænominatas perſonas, in præmiſſis omnibus, & ſingulis, aut circa ea quoquomodo delinquentes quoties, & quando opus fuerit, etiam extra viſitationem, per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſque pœnas, uti ejuſdem Sedis delegati procedere, omnemque juriſdictionem exercere liberè, & licitè valeant.

§. 7. (*Et ſequitur clauſula præſervativa, una cum aliis derogatoriis.*)

Datum Romæ apud Sanctum Petrum 9. Februarii 1622. Pontificatus Anno 2.
Bullar. tom. 4. pag. 98.

Poſitâ

Poſita Conſtitutione fel. rec. Gregorii XV. de Exemptorum Privilegiis, &c. Dubitatur.

1 AN liceat Epiſcopis viſitare Altaria Regularium Eccleſiarum, quibus Cura Animarum perſonarum ſæcularium non incumbit, aut loca ubi in iiſdem Eccleſiis aſſervatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel ubi audiuntur Confeſſiones perſonarum ſæcularium?

2. An Epiſcopi poſſint Regularibus præſcribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum Confeſſiones audiant, vel alias illorum privilegia reſtringere, ac moderari in Sacramentis adminiſtrandis?

3. An facultas Epiſcopis per Conſtitutionem attributa in exemptos, tàm Sæculares, quàm Regulares, intelligatur etiam tributa in perſonas nullius Diœceſis.

4. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus.

5. An per eamdem Conſtitutionem in illis verbis, *poſſit Epiſcopus una cum Superioribus Regularibus quarumcumque Abbatiſſarum, &c. electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere;* jus Abbatiſſas confirmandi Epiſcopis attributum cenſeatur.

6. An Confeſſores Monialium ante editam Conſtitutionem deputati, debeant ab Epiſcopo examinari, & approbari.

7. An Superiores Regulares ſimiliter ante ipſius Conſtitutionis publicationem electi, ſeù deputati, alia indigeant Epiſcopi approbatione pro Confeſſionibus Sanctimonialium ſibi ſubjectarum audiendis?

8. An Confeſſiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, ſeù deputati, vel confirmati poſt publicationem, & ſcientiam tenoris d. Bullæ, non obtenta Epiſcopi approbatione, ſint nullæ, atque irritæ nec nè.

9. An Regulares generaliter ab Epiſcopo approbati ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, cenſeantur etiam approbati ad audiendas confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum.

10. An Regularis ad audiendas Confeſſiones Monialium unius Monaſterii ab Epiſcopo approbatus, Confeſſiones Monialium alterius Monaſterii audire poſſit.

11. An confeſſores Regulares extraordinarii ſemel ab Epiſcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium confeſſiones pro una vice infra annum ad præſcriptum Sacri Conc. Trid. poſſint virtute dictæ approbationis pluries tamquam confeſſores extraordinarii, earumdem confeſſiones audire abſque novi Epiſcopi licentia.

12. Cum in eadem Conſtitutione ſtatutum ſit, ut liceat Epiſcopo ex rationabili cauſa Superiores Regulares admonere, ut amoveant Confeſſores Monialium, atque Adminiſtratores bonorum ad earumdem Monialium Monaſteria pertinentium: iiſque Superioribus id facere detrectantibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos confeſſores, & Adminiſtratores amovendi quoties, & quando opus eſſe judicaverit: An ejuſmodi cauſam Epiſcopus Superioribus Regularibus ſignificare teneatur.

13. An eadem Conſtitutio qua parte ſupponit, Epiſcopi juriſdictioni Regulares delinquentes circa perſonas degentes intra ſepta Monaſteriorum Monialium,

lium, aut circa Clauſuram, vel bonorum adminiſtrationem eorumdem Monaſteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an vero ſolum in nototiis, & cum ſcandalo populi?

Sacra Congregatio Cardinalium Conc. Trident. Interpretum cenſuit Conſtit. ſan.mem.Greg.XV. de exemptorũ privilegiis, nequaquam ſubjicere Regulares exemptos quibus Cura animarum perſonarum ſæcularium non incumbit, Epiſcoporum juriſdictioni in his, quæ Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, niſi cum in Sacramentis perſonis Sæcularibus adminiſtrandis iidem Regulares delinquunt: ac propterea.

Ad 1. Dubium reſpondit, Epiſcopis non licere in vim ejuſdem Conſtitutionis viſitare Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum Sæcularium, nec loca, ubi in iiſdem Eccleſiis, aſſervatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel ubi Confeſſiones perſonarum Secularium audiuntur.

Ad 2. Hac in parte Conſtitutionem nihil novi juris induxiſſe, nec ullam novam auctoritatem Epiſcopis in Regulares attribuiſſe: ideoque in vim ipſius Conſtitutionis, non poſſe Epiſcopos Regularibus præſcribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant, vel aliàs illorum privilegia in Sacramentis adminiſtrandis reſtringere, aut moderari. Quod ſi aliunde Epiſcopis hujuſmodi facultas competat, illam non fuiſſe ab eadem Conſtitutione ſublatam.

Ad 3. Cenſuit ejuſmodi facultatem non intelligi tributam Epiſcopis in perſonas nullius Diœceſis.

Ad 4. Non competere.

Ad 5. Jus confirmandi Abbatiſſas minimè fuiſſe Epiſcopis per Conſtitutionem attributum.

Ad 6. Confeſſores quidem extraordinarios Monialium nullatenus poſſe poſt Conſtitutionem illarum Confeſſiones audire, niſi prius ab Epiſcopo Diœceſano idonei judicentur, & approbentur. Ordinarios vero confeſſores ante Conſtitutionis publicationem deputatos poſſe, durante triennio ab eorum deputatione inchoando pergere in confeſſionibus Sanctimonialium audiendis abſque alio examine, & approbatione Epiſcopi. Quod ſi contingat, ut illorum facultas à Sede Apoſtolica ultra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Epiſcopo examinari, & approbari.

Ad 7. Superiores Regulares electos, ſeù deputatos ante ipſius Conſtitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum, poſſe, durante, eorum officio pergere ſine alia Epiſcopi appronbatione in confeſſionibus audiendis illarum tantũ, quæ ſponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui poſt Conſtitutionem eligentur aut quoquo modo deputabũtur, vel qui in eorum officiis, ſeù dignitatibus expleto jam tẽpore à Conſtitutionibus cujuſque ordinis, vel alias legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam poſſe Sanctimonialium confeſſiones audire, niſi prius à Diœceſano Epiſcopo idonei judicati, & approbati fuerint.

Ad 8. Confeſſiones hjuſmodi nullas, atque irritas eſſe.

Ad 9. Regulares genaraliter ab Epiſcopo approbatos ad cõfeſſiones perſonarum Sæcularium audiendas, nequaquam cenſeri approbatos ad audiendas confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum; ſed egere quoad hoc ſpeciali Epiſcopi approbatione.

Ad

Ad 10. Regularem ad audiendas Confeſſiones Monialium unius Monaſterii ab Epiſcopo approbatum, minimè poſſe audire confeſſiones Monialium alterius Monaſterii.

Ad 11. Confeſſores extraordinarios ſemel deputatos atque approbatos ab Epiſcopo ad Monialium Confeſſiones pro una vice audiendas, haud poſſe pluries in vim approbationis ejuſmodi illarum Confeſſiones audire: ſed ab Epiſcopo toties eſſe approbandos, quoties caſus deputationis contigerit.

Ad 12. Non teneri ejuſmodi cauſam ſignificare Superioribus Regularibus; ſed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ, Epiſcoporum, quorum conſcientiam Sac. Congregatio ſeriò oneravit, nè facultate ſibi hac in parte attributa quoquomodo abutantur, ejus rei in diſtricto Dei judicio rationem reddituri.

Ad 13. Conſtitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantum, & cum populi ſcandalo.

Quæ Sacræ Congregationis reſponſa ad ſe relata fel. rec. Gregorius XV., & S.D.N. Urbanus VIII. in omnibus approbarunt. *Bullar. tom. 4. pag. 101. & 102.*

A. Card. Caetanus.

Proſper Fagnanus Sac. Congreg. Secretarius.

Subſequuntur alia duo Dubia ab eadem Sac. Congregatione declarata, & à Santiſſimo D. N. approbata.

AN Regularis abſque legitima licentia accedens ad Monaſterium Monialium Regularibus ſubjectarum, ibique in loco colloquiis deſtinato cum Moniali colloquens, à Diœceſano Epiſcopo, tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, coerceri, & puniri poſſit.

Sac. Congreg. Cardinalium Conc. Trid. Interpretum cenſuit, poſſe. Quam Congregationis Sententiam Sanctiſſimus D. N. Urbanus VIII. ad ſe relatam approbavit.

An liceat Epiſcopo in vim Conſtitutionis ſa. mem. Greg. XV. de exemptor. privilegiis, punire Regulares, qui ad Abbatiſſæ electionem procedunt ante tempus ipſi Epiſcopo ſignificatum, at die electionis eidem nullatenus prænunciata?

Sac. Congreg. & reſpondit, Regulares ex eadem Conſtitutione ita demum teneri Epiſcopo ſignificare diem electionis Abbatiſſæ, eum uſque ad præfinitum tempus expectare, ſi antea ipſe expreſsè declaraverit, ſe vti velle facultate ſibi hac in parte attributa, Abbatiſſarumque electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere. Poſt eam vero declarationem licere Epiſcopo animadvertere in Regulares, qui ante tempus ſignificatum, aut die electionis eidem non prænunciata, ad Abbatiſſæ electionem procedunt. *Bullar. d. tom. 4. d. pag. 102.*

C. Card. de Torres.

Proſper Fagnanus Secretarius.

ADNO-

ADNOTATIONES.

1. PRæter caſus ſupra à Sac. Congregatione declaratos, & alios quos retuli *Adnotat. ad Tit. de Licentiis Formul. XX.* poterit Epiſcopus contra Regulares exemptos procedere, ſi non retineant Lampadem collucentem ante Altare Sanctiſſimi Sacramenti, quia cum ſit defectus magnæ irreverentiæ curæ erit illi, auctoritate ſibi delegata *à Sacr. Concilio Trid. in Decreto de evitand. in celebrat. Miſſ. ſeſſ.* 22. ut ab eis omnino retineatur.

2. Neque talis defectus ſuppleretur, ſi forte Lampas ardens diu, noctuque exiſteret in Choro è conſpectu Altaris Maioris: quia retinenda eſt prope, & ante Altare Tabernaculi in quo ſervatur Euchariſtia, prout Sacra Rituum Congregatio reſpondit Generali Capuccinorum de hoc ſciſcitanti 22. Auguſti 1699.

3. Item Regulares exempti cogi poſſunt ab Epiſcopo ad exequendam Teſtatoris voluntatem, ſi illis commiſſa fuerit executio ſivè diſtributio redditaum, aliorumve bonorum Hæreditatis, vigore Clementinæ Religioſis de teſtament. editæ in Concilio generali Viennenſi, quæ clara eſt, & tradit Fagnan. *in cap. tua Nobis de teſtam. num.* 19. & 49. Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 2. *quæſt.* 186. *artic.* 2. *num.* 121. Capon. *diſcept.* 84. *num.* 7. ubi ait concluſionem veram eſſe etiam ſi Teſtator rationem exigi prohibuiſſet. Tambur. *de jur. Abbat. tom.* 1. *diſp* 15. *quæſt.* 7. *num.* 23. Ventrigl. *in prax. part.* 1. *annot.* 48. §. *unico nu.* 116.

4. Vel verba Teſtamenti ſonarent in poteſtatem facultativam, puta ſi Teſtator onus iniungeret Executori Religioſo per verba, *poſſit*, & *valeat*; nam in ultimis voluntatibus verba hæc important obligationem, & neceſſitatem, ut dixit Rot. *in Romana quartæ* 4. *Junii* 1668. §. *ſi quidem coram Bourlemont.*

Et idem dicas de verbo precario *rogo*, *placeat* &c. quia hæc pariter habent vim iuſſionis, & præcepti, ad inſtar fideicommiſſi Rot. *deciſ.* 78. *num.* 4. *poſt* Tondut. *de penſion.*

Ad Decretum circa promovendos ad Primam Tonſuram, vel ad Minores Ordines in Regno Neapolitano.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi Regni Neapolitani in literis Dimiſſoriis Epiſcopum certum tenentur deſignare, alias pœnas Decreti incurrunt, & nu.* 2.

3 *Poſſunt tamen exteros ordinare cum Dimiſſoriis ſuorum Ordinariorum, licet non ſint directæ ad certum Epiſcopum.*

SAcra Congregatio Cardinalium negotiis Juriſdictionalibus Regni Neapolitani præpoſita, juſtis, gravibuſque adducta cauſis de S. D. N. Gregorii XV. ſpeciali ordine vivæ vocis oraculo deſuper habito expreſsè præcipit, & mandat omnibus, & ſingulis ejuſdem Regni Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & aliis inferioribus legitimam facultatem habentibus, ut antequam ad primam Tonſuram, ſivè ad Minores Ordines aliquem promoveant, Parocho, ſeù alteri, cui magis expedire videbitur committant, ut nominibus, & deſiderio eorum, qui volunt promoveri publicè in Eccleſia propoſitis de ipſorum Ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirant, & literas teſtimoniales, ipſam inquiſitionem factam continentes, ad ipſum committentem quamprimum traſmittant, ut tàm ex his, quàm ex aliis ex Sac. Conc. Trid. præſcripto *in cap.* 8. *ſeſſ.* 23. *de Refor.* adhibendis diligentiis ſibi conſtet promovendos illis qualitatibus eſſe præditos, quæ per Sacr. Canones, idemque Concilium requiruntur. Quod, & obſervent in literis dimiſſoriis concedendis, in quibus exprimatur præfatas diligentias præceſſiſſe. Dictæ auctem

tem litteræ dimiſſoriæ *uni tantum*, *& certo Ordinario ad electionem Concedentis* in poſterum dirigantur, & pluribus directe nullæ ſint. Prædictaque vult inviolabiliter obſervari, donec aliud fuerit ordinatum. Si quis verò contra formam præſentis Decreti fuerit ad primam Tonſuram ſivè ad Minores Ordines promotus ab executione collati, & à ſuſceptione ſuperioris Ordinis *perpetuò ſuſpenſus ſit*, & ulterius condignis pœnis puniatur. *Ordinans vero, vel dimiſſorias concedens*, ultra Divinam ultionem, quam incurret, *à collatione Ordinum per annum ſuſpenſus ſit eo ipſo*. Præterea iiſdem Ordinariis enixè injungit, ut Decreta, per Sacros Canones, Sacrumque Concilium Tridentinum, & Apoſtolicas Conſtitutiones, quoad Delationem habitus Clericalis, & Tonſuræ, ſervitiumque Eccleſiæ præſtandum, ita curent per hujuſmodi Clericos obſervari, & in eos qui contrafecerint, Statutis per ea pœnis animadvertere, ut ipſi nequeant de damnabili, circa hæc, negligentia redargui.

Romæ decimo Kal. Julii 1623.

Octavius Card. Bandinus.

Laurentius Campegius.

ADNOTATIONES.

1. **V** *NITANTUM, ET CERTO ORDINARIO*. Advertere hic debent Epiſcopi aliique Ordinarii Regni Neapolitani, quod ipſi, & non dimittendi debent in literis Dimiſſoriis Epiſcopum certum deſignare, aliàs enim ſi unum, & determinatum Epiſcopum non præſcribant, ſed in album illius nomen relinquant, pœnas hic in Decreto comminatas incurrent eo ipſo.

2. Neque eos excuſare poterit, quod ita per Conſuetudinem fuerit introductum, de qua teſtatur Nicol. *in floſc. ver. Dimiſſoriæ n.* 2. Quia Nicol. abuſum refert, ſed non laudat, neque licitum eſſe probat. Cum etenim Decretum Apoſtolicum imperativè mandet, *quod uni tantum*, *& certo Ordinario ad electionem concedentis deſignetur*, nulla prorſus eis remanet facultas aliter faciendi, ut bene obſervat *Ventrigl. in prax. adnot.* 23. §. 2 *num.* 5. ubi aſſertam Regni Conſuetudinem concedendi Dimiſſorias *in bianco* damnat, & Epiſcopos pœnas non effugere probat; quia verba Decreti (per quæ forma data eſt) clara ſunt; Et qui contra formam Decreti hujus, Dimiſſorias concedit à collatione ordinum per annum remanet ſuſpenſus, ſic ibi litteraliter Papa præſcribit.

3. Poſſunt tamen Epiſcopi dicti Regni exteros ordinare cum Dimiſſoriis ſuorum Ordinariorum, licet non ſint directæ ad certum Epiſcopum, quia Decretum hos non compræhendit, ut deciſum fuiſſe teſtatur Nicol. *lucubr. can. lib.* 1. *tit.* 11. *de tempor. ordin. num.* 38. neque illos, qui ordinantur Sacris vigore Brevis in Nicol. *ex Decreto Sacr. Congreg. ibid.*

Ad Decretum generale Sac. Congregationis Epiſcopor. & Regular. ſuper acceſſu Regularium ad Monaſteria Monialium ab Urbano VIII. approbatum.

SUMMARIUM.

1 *Pater Amen. de delict. & pæn. refutatur, & n.* 2.

Cum

CUM aliàs de anno 1590. per Sacr. Cardinalium negociis Regularium Præfectorum Congregationem de mandato fel. rec. Sixti V. circa acceſſum Regularium cujuſcumque Ordinis ad Monialium Monaſteria fuerit decretum, quod nulli Religioſo cujuſcumque Ordinis, gradus, & qualitatis exiſtat (Superiore, cui Monaſterii, ſeù Domus cura incumbit, Viſitatore, vel Viſitatoribus, Confeſſarioque Ordinario, & Extraordinario, cum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) liceat abſque licentia expreſſa ejuſdem Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria, ſeù Domos quarumcunque Monialium, vel Sororum, ſivè ſui, ſivè alterius cujuſvis Ordinis ad colloquendum, ſivè tractandum, cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui Superioris aliquos Religioſos ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas Miſſas in ipſarum Monialium, ſeù Sororum Eccleſiis, ſive Oratoriis exterioribus, ſivè extra Clauſtra exiſtentibus, mitti contigerit, nè dicti Religioſi ullo quæſito colore Moniales, Sorores, aut quamlibet aliam perſonam intra Clauſuram degentes alloqui poſſint, *ſub pœnis privationis Officiorum, ac vocis activæ, & paſſivæ ipſo facto incurrendæ*, aliiſque ejuſdem Sac. Congreg. arbitrio, fueritque poſtmodum declaratum etiam Equites Sancti Joannis Hieroſolymitani ſub eodem Decreto comprehendi, & quoſcumque contrafacientes ab alio, quam ab Apoſtolica Sede, aut à Sacra Congregatione abſolvi, & rehabilitari non poſſe; Ampliſſimi ejuſdem Sacra Congregatio Patres, Decreta hujuſmodi innovanda, & inviolabiliter obſervanda ſtatuerunt. Verùm quia experientia compertum eſt, interdum ob pias, & rationabiles cauſas, eaſque ita ferente caſu repentinas, ut ab eadem Sacra Congregatione licentiam expectari ſummè incommodum, vel inutile ſit Regularibus ſupradictis colloquendi cum Monialibus ſibi attinentibus neceſſitatem obvenire; facto verbo cum Sanctiſſimo D.N. Urbano VIII. & de Sanctitatis Suæ expreſſo ordine, & mandato, facultatem tribuerunt in poſterum locorum Ordinariis, ut quatenus ſibi viſum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere poſſint per quatuor vices ad ſummum, quolibet anno cuicumque Regulari, ut Moniales ſibi in primo, & ſecundo tantum conſanguinitatis gradu conjunctas convenire, & alioqui poſſint. *Id vero non aliter, quam ſervata ad unguem forma infraſcripta. Ut id nullo modo liceat diebus feſtivis, aut in Adventu, Quadrageſima, feria ſexta, Sabbatho, & vigiliis; prædictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem ſpectat eam concedere, & conſignetur Confeſſario Ordinario Monaſterii, qui penes ſe retinere debeat, iſque aſſociet, & præſens ſit, & Auſcultatrices de more, non autem aliæ aſſiſtant, prædictaque licentia pro die, & hora certa, & in ſcriptis concedatur, in libriſque Cancellariæ ejuſdem Ordinarii adnotetur.* Quod ſi prædicti locorum Ordinarii per plures vices, vel in ulteriori gradu conjunctis, aut aliter quam ſervata forma ſupradicta licentias conceſſerint, vel permiſerint, ſciant ſe intentionis Sanctiſſimi Domini Noſtri, & Sac. Congreg. Tranſgreſſores, judiciumque reformident. Regulares autem in pœnis in ſupradicto Decreto contentis, ac ſi nullam licentiam obtinuiſſent, *eo ipſo ſe noverint eſſe addictos*, & arbitrio Sac. Congregat. ſeverius puniendos.

Romæ 13. Kal. Decembris 1623.

Digitized by Google

Declaratio Sacræ Congregationis Concilii Tridentini à Clemente Papa IX. approbata ſuper acceſſu Regularium ad Monaſteria Monialium.

DIE 11. Maii 1669. Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Card. Conc. Trid. interpretum, habita notitia, quod nonnulli Regulares, abſque licentia crates monaſteriorum Monialium adire, & frequentare non dubitent, prætendentes non eſſe interdictum per breve tempus etiam uſque ad quadrantem horæ cum dimidio, quod Horologio arenario aliquando metiuntur, Moniales, aliaſque perſonas in Clauſuram exiſtentes alloqui, & hanc opinionem tamquam tutam affirment, diſſeminent, & forſan etiam ſcriptis evulgent proprias graviter illaqueantes conſcientias, & ſcandala confoventes; ad hujuſmodi pernicioſos errores eliminandos, opinionem prædictam improbans, rejiciens, ac damnans declaravit Regulares cujuſcumque Ordinis, Militiæ, Societatis, Congregationis, & Inſtituti, etiam de quibus ſpecialis mentio foret habenda, qui ad Monaſteria Monialium, quamvis ab Ordinariis juriſdictione quomodolibet exempta, ab etiam ipſis Regularibus ſubjecta, vel aliàs ſpeciali mentione digna, abſque legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quodcumque modicum temporis ſpatium, cum Monialibus, aut aliis intra Clauſuram degentibus peccare mortaliter, eoſque ſub excommunicationis, privationis vocis Activæ, & Paſſivæ, aliiſque contra Regulares accedentes ſine licentia ad Monaſteria Monialium ſtatutis pœnis poſſe ab Ordinario tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato coerceri. Et die 7. Junii ejuſdem anni, facta relatione Sanctiſſimo Domino Noſtro, Sanctitas Sua præſentem declarationem approbavit, ac Typis dari, & ſervari juſſit.

A. Card. Celſus Præfectus.

Loco ✠ Sigilli.

S. Brancatius Archiep. Adrianopolis Secr.

Spoletana Acceſſus ad Monaſteria.

ETſi Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum ſub die 11. Maii 1669. apertè declaraverit Regulares, qui ad Monaſteria Monialium, abſque legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quodcumque modicum temporis ſpatium cum Monialibus, aut aliis intra Clauſuram degentibus peccare mortaliter; hancque declarationem Sanctiſſimus Dominus approbaverit, ac Typis dari, ſervarique juſſerit; Quia tamen nonnulli ſunt, qui declarationem hujuſmodi perperam interpretantes, verumque ſenſum ſubvertentes, varia confingendo ſophiſmata, aſſerunt accedentes ad bonum finem non peccare mortaliter, & declarationem præfatam non obligare ſub mortali contendunt, ad omnem tollendam dubietatem reſolvendum.

Primò. *An Regulares accedentes ad colloquendum cum Monialibus ſine licentia Epiſcopi peccent mortaliter.*

Secundò. *An peccent mortaliter ſaltem dicta declaratione Sac. Congregationis Concilii cum approbatione Sanctiſſimi.*

Die

Die 26. Novembris 1672. eidem Sac. Congr. ad utrumque reſpondit affirmativè, etiamſi ex rationabili Cauſa, quando non adeſt licentia &c.

P. Card. de Alteriis Præfectus.

· Loco ✠ Sigilli.

S. Archiep. Brancacius Epiſc. Viterb. Secr.

Dubia ſuper collocutione Regularium cum Monialibus ad prædictum Decretum Sac. Congregationis à Clemente IX. approbatum.

EDita vix lege, ſtatim illam eludere malitia excogitat; non ita pridem emanavit generale Decretum arctiſſimè prohibens colloquia Regularium cum Monialibus, quando jam ſuper eo variæ interpretationes confingi cæperunt, aliæque nunc Bergomi ſuboriuntur: pro quarum reſolutione ſupplicant Confeſſarii Monialium quærendo.

Primò. *An Regularibus miſſis ad Crates Monialium pro munere prædicationis obeundo, prohibitum ſit ſub peccato mortali, cenſuris, & pœnis &c. immediatè poſt cum ipſis Monialibus, abſque expreſſa licentia ad colloquendum, immiſcere ſermones cum quæſtionibus, vel dubiis ſpiritualibus, aut materiis ipſius Concionis.*

Secundò. *An talis prohibitio intelligatur, tam de collocutione cum aliquibus Monialibus, quàm cum una tantum (omnibus tamen aliis audientibus) immediatè poſt Concionem.*

Die 21. Maii 1678. Sac. Congregatio Eminentiſſimorum S. R. E. Card. Concili Tridentini Interpretum ad utrumque reſpondit affirmativè.

ADNOTATIONES.

1. QUamvis prædictis Decretis generalibus acceſſus Regularium abſque Ordinariis licentia, & ad præſcriptam formam Decreti Urbani Octavi expreſsè prohibeatur; & ſophiſmata eorumdem ſuper illorum intelligentia toties rejecta fuerint, adeò ut vix credibile ſit, quod res cambre judicata ampliùs ad judicium poſſit revocari; adhùc Regulares cum Sede Apoſtolica contendunt, & acceſſum præfatum ad bonum finem ipſis licitum eſſe autumant affirmare, & Typis publicare. Audi P. Amenum Ordin. Minor. Strictioris Obſervantiæ, qui Opus de Delictis, & Pœnis de anno 1700. Venetiis evulgavit: hic inquam *in Tit. quarto de Delict. contr. Caſtitatem §. 1. num. 15.* hæc habet. *Pari modo dicendum eſt de prædicta inhibitione Regularibus facta per citatum Decretum Congregationis. Si enim unus, vel alter Regularis timoratæ, ſeù potius ſcrupuloſæ conſcientiæ cavet ab allocutione Monialium, cæteri omnes docti, & ſpirituales de hoc non curant (loquor tamen de colloquio brevi, & indifferenti, & occaſionato, non autem de frequenti, & ad pravum finem) & de illo ſibi conſcientiam non faciunt. Concludendum proindè, talem legem quoad peccatum mortale incurrendum, abrogatam ex contrario uſu eſſe. Nec tamen intendo* (nota zelum Authoris) *relaxare habenas, & anſam præbere cuivis, ut huic ſententiæ fiſus, accedat indifferenter ad Moniales, & occaſione quæſita longos, aut frequentes cum illis miſceat ſermones. Siquidem qui ſic ageret, ratione periculi, non eſſet immunis à culpa mortali; ſed loquor de occaſione accidentali, in qua interveniente cauſa aliqua rationabili, puta urbanitatis, curioſitatis non improbandæ, instru-*

ctionis dandæ, ſeù recipiendæ, & ſimilium brevem ſermonem haberi contingit. Talibus enim caſibus Regularem non peccare firmiter teneo. Quæ opinio an ſit intra imites probabilitatis contra decreta tam clara forſan tempore opportuno judicabunt Sacr. Congregatio Sancti Officii, & etiam Sac. Congregatio Indicis ſi huiuſmodi liber denuncietur.

2. Invigilandum propterea erit ab Epiſcopis, ne huiuſmodi damnata doctrina ad praxim reducatur, & quod illis via, undequaque ad eccesſum quantum poſſibile erit, præcludatur: & ut mandatis Apoſtolicis pareant, & obediant, contemptores ſeverè puniantur: Quia pœna facit ſapientem, & ſolet dici, qui ſtultus fuit in culpa ſapiens ſit in pœna *gloſſ. in cap. Nunciatum diſt. 84. verb. in ſe valeat*, & qui inconſideratus fuit ad loquendum, ſentiat mala Proverb. 13. Cætera *in Tit. de Monialibus* adnotata ſunt.

Innocentii X. Conſtit. LV.

De ſubjectione Conventuum parvorum Ordinariis locorum tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatis.

SUMMARIUM.

1 *Regulares Ordinis S. Franciſci ſcilicet Min. Obſervantes, Reformati, & Capuccini non poſſunt facere contractus.*

2 *Religioſi Graduati, qui dicantur.*

3 *Superiori Regulari non creditur adeſſe cauſam, niſi probet, quando agit actum prohibitum.*

INNOCENTIUS EPISCOPUS &c.

§. 1. UT in parvis Regularium Virorum Conventibus à Sanctiſſimo D. N. Innocentio Papa X. in Conſtitutione, quæ incipit, *Inſtaurandæ*, primum ſuppreſſis, ac deindè ad ipſius Conſtitutionis limites ob rationabiles cauſas in priſtinum ſtatum Regularem reſtitutis, & ipſis Religionibus denuò conceſſis, piè, & religiosè vivatur, *ac Regularia inſtituta*; quo exactius fieri poteſt *obſerventur*: Sanctitas Sua ex Sententia Sac. Congregat. ſuper ſtatu Regularium, omnes, & ſingulos Conventus hujuſmodi ſic, ut præfertur reſtitutos, & conceſſos in litteris ab eadem Sac. Congregat. expediendis nominatim exprimendos, ac perſonas tàm Regulares, quàm Sæculares in eis degentes viſitationi, correctioni, & omnimodæ juriſdictioni Ordinarii loci, tamquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica Delegati præſentis Decreti tenore plenè in omnibus ſubjecit, ac ſubjectos eſſe declaravit, donec ipſorum redditus eo uſque adaucti fuerint, ut in eis commodè ſuſtentari valeant, & cum effectu ſuſtententur duodecim Religioſi ad Apoſtolicorum Decretorum præſcriptum, idque eidem Sac. Congregat. legitimè conſtiterit, & ejus Decreto in ſingulis contingentibus caſibus declaratum fuerit, non aliter. Interea verò voluit Sanctitas Sua, ut in eorum ſingulis ali debeant, & re ipſa alantur ſex ſaltem Religioſi probatæ vitæ, ex quibus quatuor ad minus ſint Sacerdotes *maturæ ætatis*; alioquin gratia reſtitutionis, & conceſſionis hujuſmodi nulla ſit, & invalida, & Ordinarii locorum in illis exequi poſſint, ac debeant ea omnia, quæ in aliis Conventibus itidem ſuppreſſis per eamdem Conſtitutionem ipſis demandantur, perindè, ac ſi gratia prædictæ reſtitutionis, & conceſſionis non emanaſſet.

§. 2. Inſuper quia multi ſunt Conventus, in quibus, etſi præfixus fuerit numerus

rus Religioſorum ſufficiens ad Obſervantiam Regularis diſciplinæ, & idcircò in ſuppreſſione antedicta non fuerint compræhenſi:nihilominùs ſivè ob reddituum diminutionem, ſivè ob Superiorum incuriam, vel malam adminiſtrationem, ſivè ob carentiam Religioſorum, aeris intemperiem, vel quamcumque aliam ob cauſam prædictus numerus cum effectu in eis non alitur cum gravi detrimento Regularis Obſervantiæ; Sanctitas Sua intendens huic malo remedium hadibere, omnes, & ſingulos ejuſmodi Conventus, ut præfertur non ſuppreſſos, cujuſcumque ſint Ordinis, tàm Mendicantium, quàm, non Mendicantium Congregationis, & inſtituti, etiam Societatis Jeſu, aut Granciæ, ſeù membra alterius Monaſterii exiſtentes intra fines Italiæ, & Inſularum adjacentium, in quibus nunc aluntur, vel quandocumque actu non alentur ſaltem ſex Religioſi itidem probatæ vitæ, quorum adminus quatuor, ut ſupra ſint Sacerdotes maturæ ætatis, eidem viſitationi, correctioni, & omnimodæ juriſdictioni Ordinarii loci ſimiliter, ut Sedis Apoſtolicæ Delegati plenè in omnibus præſentis pariter Decreti vigore ſubjectos eſſe ſtatuit, decrevit, & declaravit. Cæterum quoad Conventus cum pauciori numero, quàm duodecim Religioſorum erectos poſt diem 21. Junii 1625. & illorum ſubjectionem loci Ordinario Sanctitas ſua voluit in ſuo robore permanere Decretum ſan. mem. Urbani VIII. juſſu editum, cui per præmiſſa aliquatenus derogare non intendit.

§. 3. Et Prędicta omnia, & ſingula in præſenti Decreto ſtatuta, & ordinata voluit plenarium ſortiri effectum, & executioni mandari, non obſtantibus omnibus, & ſingulis, quę in antedicta Conſtitutione voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ 10. Februarii 1654. *Bullar. tom. 5. pag. 530.*

B. Card. Spada.

Proſper Fagnanus Sac. Congreg. Secretarius.

(Et ſequitur publicatio.)

Declarationes ſupradicti Decreti à Sac. Congreg. ſuper ſtatu Regularium editæ atque ab Alexandro VII. approbatæ.

POſito Decreto fel. rec. Innoc. Papæ Decimi &c. contingit dubitari de infraſcriptis.

1. An Epiſcopus in Conventibus ſuæ juriſdictioni ſubjectis poſſit Abbates Priores, Guardianos, & alios Superiores locales deputare, & familiam conſtituere.
2. An poſſit Epiſcopus à prædictis Conventibus Religioſos amovere.
3. An Regulares eorumdem Conventuum compelli poſſint ab Epiſcopo ad exhibendos libros introitus, & exitus, & reddendas rationes adminiſtrationis.
4. An Epiſcopus in eiſdem Conventibus ſe ingerere poſſit in his, quæ Regularem diſciplinam concernunt.
5. An Eccleſiæ dictorum Conventuum, & Cappellæ Granciarum, in quibus degunt Converſi pro agrorum Cultura ab Epiſcopo viſitari poſſint.

6. An ipſæ Granciæ, & Converſi in eis degentes ſubſint viſitationi Epiſcopi.
7. Quid in Eccleſiis, ſeù Cappellis Granciarum, in quibus nullus degit Converſus, An ſimiliter ſubſint Epiſcopi viſitationi.
8. An liceat Epiſcopo viſitare Conventus tàm ſuppreſſos, & poſtea reſtitutos, quàm non ſuppreſſos ad effectum cognoſcendi, an in illis re ipſa alantur ſex Religioſi.
9. An Epiſcopus viſitans hujuſmodi Conventus ſuæ juriſdictioni ſuppoſitos, aut perſonas in eis degentes, poſſit à viſitatis procurationem exigere in victualibus, vel in pecunia.
10. An juriſdictio Ordinariis locorum tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatis attributa in ſupradicto Decreto, competat Vicariis Generalibus Epiſcoporum, necnon Abbatibus, & aliis inferioribus Prælatis proprium Territorium, & juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus.
11. An Provinciales, & alii Superiores Regulares poſſint ejuſmodi Conventus juriſdictioni Ordinarii ſubiectos, & Religioſos in illis degentes viſitare, corrigere, & punire, omnemque juriſdictionem in eos exercere, ſicuti poterant ante dictum Decretum.
12. Si Superior Regularis in Cauſa prævenerit contra Subditum degentem in aliquo ex eiſdem Conventibus Ordinario ſubjectis, fabricando proceſſum, vel eum carceri mancipando, an Epiſcopus poſſit hujuſmodi Cauſam reaſſumere, *ac Superiorem inhibere*.
13. Si è converſo Epiſcopus prævenerit in Cauſa contra Religioſum in tali Conventu commorantem, an Superiori Regulari eo caſu liceat illum amovere, & in alio Conventu collocare, & ſi de facto collocaverit, an nihilominus Epiſcopus poſſit cauſam proſequi, ac Religioſum ſic amotum revocare ad primum Conventum.
14. Si Provincialis, vel Superior localis voluerit aliquem ex Fratribus à tali Conventu removere, an Epiſcopus prohibere poſſit.
15. Si à Conventu primum ſuppreſſo, ac deindè Religioni reſtituto abſint ex aliqua rationabili cauſa, & ad breve tempus unus, vel plures ex numero ſex Religioſorum ibidem degentium, an gratia reſtitutionis ſit nulla, & Conventus remaneat ſuppreſſus, ut prius.
16. Quid ſi à Conventu non ſuppreſſo ſimiliter ex cauſa rationabili, & ad modicum tempus abſit aliquis ex ſex Religioſis ibi exiſtentibus, an durante tali abſentia Conventus *ſubjaceat juriſdictioni Ordinarii*.
17. An Religioſo illo redeunte, vel aliàs impleto numero ſex Religioſorum, Conventus recuperet priſtinam exemptionem.
18. Si gratia reſtitutionis Conventus ſuppreſſi reddatur nulla ex eo, quod in illo ad formam Decreti cum effectu non alantur ſex Religioſi, & poſtea contingat, ut ejuſmodi numerus impleatur, an gratia reſtitutionis Conventus reviviſcat.
19. Ad hoc ut gratia reſtitutionis ſit nulla, & Conventus denuo remaneat ſuppreſſus propterea, quod in eo ſuſtententur ſex Religioſi, an debeat præcedere declaratoria Epiſcopi ſuper facto prævia Cauſæ cognitione.
20. An ab hujuſmodi declaratoria liceat Regularibus ad Sedem Apoſtolicam appellare ad effectum tàm devolutivum, quàm ſuſpenſivum.
21. Cum ex Decreti præſcripto quatuor Sacerdotes in his Conventibus degentes, debeant eſſe maturæ ætatis, quænam dicatur ad hunc effectum ætas matura.

Sac.

Sac. Congreg. ſuper ſtatu Regularium ad ſingula Dubia ſuperius propoſita, hunc in modum reſpondit, videlicet.

Ad 1. Non poſſe.
Ad 2. Poſſe ex rationabili cauſa, commonito tamen prius Superiore Regulari, ad quem pertinet, ut eoſdem Religioſos aſſignet in aliis Conventibus.
Ad 3. Poſſe compelli.
Ad 4. Poſſe.
Ad 5. Poſſe.
Ad 6. Subeſſe.
Ad 7. Itidem ſubeſſe.
Ad 8. Minimè licere antequam aliundè conſtet de fundamento intentionis Epiſcopi deficientia numeri conſtituto.
Ad 9. Expedire, ut SS. D. N. decernat, & declaret non licere Epiſcopo tales Conventus viſitanti quicquam accipere procurationis nomine.
Ad 10. Competere.
Ad 11. Poſſe ſicut prius non tamen privativè ad Epiſcopum.
Ad 12. Non poſſe niſi ex juſta Cauſa, veluti cum videt Superiorem Regularium ex odio, vel amore, cupiditate, vel metu, aut ex nimia ſeveritate, vel indulgentia quid durius, aut remiſſius conſtituere, quam Cauſa depoſcit, in qua ipſius Epiſcopi conſcientia oneratur.
Ad 13. Non licere Superiori Regulari Religioſum ab Epiſcopo inquiſitum à loco amovere, & ſi amotus fuerit, poſſe Epiſcopum Cauſam proſequi, & illum quibuſcumque remediis revocare, etiam invocato auxilio Ordinarii, & brachio Sæculari, ſi opus fuerit cujuſcumque loci, in quo Religioſus iſte reperiatur.
Ad 14. Non poſſe.
Ad 15. Gratiam ob id non eſſe nullam, ceſſante omni fraude, nec Conventum manere ſuppreſſum.
Ad 16. Subjacere durante abſentia.
Ad 17. Recuperare.
Ad 18. Non reviviſcere.
Ad 19. Debere ita præcedere, nec ante declaratoriam licere Epiſcopo Conventus poſſeſſionem appræhendere, aut Religioſos indè expellere.
Ad 20. Licere ad effectum devolutivum tantum non autem ſuſpenſivum.
Ad 21. Ætatem maturam dici ad hunc effectum completo anno quadrageſimo;
Declarationes ſupraſcriptas SS. D. N. ad ſe relatas approbavit, & ab omnibus ad quos pertinet obſervari præcepit contrariis quibuſcumque non obſtantibus.
Datum Romæ die 27. Julii 1655. *Bullar. tom. 6. pag. 5.*

B. Card. Spada,

Loco ✠ Sigilli.

Proſper Fagnanus Sac. Congreg. Secretarius.

AD-

ADNOTATIONES.

1 **A** *C REGULARIA INSTITUTA OBSERVENTUR*. Regulares Ordinis Sancti Franciſci ſcilicet Min. Obſervantes, Reformati, & Cappuccini, non poſſunt facere contractus, quia nihil habent, quod in alium transferre valeant, *Clem. exivi de verb. ſignif. Polit. in expoſit. dub. Regular. cap. 6. num. 25. §. Quarè inhærendo; Sac. Congregatio Epiſcoporum in Senogallien. recollectionis Nivis 7. Decemb. 1691.*

2. *MATURÆ ÆTATIS.* Qui dicantur maturæ ætatis, poteſt percipi, & definiri ex diviſione ætatis hominis, quæ ſexenario numero completur, nempè. Prima eſt infantia, quæ durat uſque ad ſeptennium. Secunda ætas eſt pueritia, quæ durat uſque ad 12. vel 14. annum. Tertia eſt adoleſcentia, quæ durat uſque ad vigeſimum quintum. Quarta eſt juventus, vel virilis ætas, quæ durat uſque ad quinquageſimum. Quinta eſt Senectus, quæ durat uſque ad ſeptuageſimum annum. Sexta ab indè, & dicitur ſenium, aliarum ætatum terminus; prout ità dividit Gloſs. *in proœmio Sexti Decretal. in verb. perfectus*, & declaratum eſt ſuprà *à Sac. Congregatione in reſponſione ad 21.*

3. Si autem Statutum, ſeù Conſtitutio loqueretur de Religioſis Graduatis, ſub nomine Graduatorum, non venirent Lectores, Magiſtri, Regentes, ſed hi qui habent Dignitatem, prout ſunt Provinciales, Rectores Provinciæ, Viſitatores, & alii hujuſmodi habentes juriſdictionem delegatam: Nàm prima officia ſunt potiùs oneris, quàm honoris, Pignatell. *conſult. 85. num. 258. tom. 6.* & declaravit *Sac. Congregat. Epiſcoporum, & Regularium in Gaditana præcedentiæ 4. Auguſti* 1690. in qua cum vigore Conſtitutionum Ordinis Sancti Auguſtini Religioſi inter ſe præcedere deberent juxtà antianitatem — *Exceptis PP. Graduatis*, & Lectores ſub nomine Graduatorum venire contenderent, ac favorabile Decretum P. Generalis obtinuiſſent; Cauſa per viam recurſus ad Sacram Congregationem delata, ſub dicta die reſponſum fuit — *Decretum P. Generalis non ſuſtineri.*

4. *AC SUPERIOREM INHIBERE.* Superior Regularis gerens actum inhibitum, quod fieri non poteſt, nec permiſſum eſt ſine cauſa urgente, vel neceſſaria, non creditur aſſertioni illius cauſam ſubeſſe, niſi aliundè probet Ancheran. *conſ. 150. num. 8.* Navar. *in comment. de ſpol. Cleric. ſuper cap. Non liceat 12. quæſt. 2. §. 2. num. 8. & conſ. 56. de Regular. lib. 3. num. 2.* Tuſch. *litt. A. concluſ. 535. num. 1.*

Superior, qui debet vigore Conſtitutionum ſubſtitutum eligere pro gubernio in caſu abſentiæ, non dicitur ad hunc effectum abſens, ſi moretur in Domo Religionis poſita intrà duas dietas, ut declaravit *Sac. Congreg. Epiſcoporum, & Regular. in Neapol.* 10. *Junii* 1701.

5. *SUBJACEAT JURISDICTIONI ORDINARII.* Epiſcopus viſitat Domum reſidentiæ Parochi dependentis à Monaſteriis Regularium, etiam non ſuppreſſorum *Sac. Congreg. Concilii in Auguſtana 15. Junii, & 27. Julii 1652.* Pignatell. *conſult. 155. n. 9. tom. 4.*

Ad Decretum Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium auctoritate Clementis Papa X. editum, de Canonicis Regularibus Congregat. Lateranen. ad Curam Animarum in Eccleſiis Sæcularibus exercen. non admittendis.

SUMMARIUM.

1 **R** *Egulares non admittuntur ad concurſum Parochialium Sæcularium.*

2 *Canonici Regulares comprehenduntur ſub hoc Decreto, & reſpondetur auctoritatibus Pennotti, & Bordoni contrarium ſentientium, & n. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. & 11.*

Cum

Digitized by Google

CUm fel. record. Greg. XIII. aliique nonnulli Summi Pontifices ejus Succeſſores ad Regularem diſciplinam in Congregatione Canonicorum Lateranenſium Ordinis S. Auguſtini magis,magiſque firmandam Decretis ſuis mandaverint, ne dicti Canonici Curæ Animarum in Eccleſiis Sæcularibus exercendæ, juxta Conſtitutionem Innocentii III. recol. mem. incipien. *Quod Dei timorem, &c.* cęteroqui capaces ad hujuſmodi Curam in prædictis Eccleſiis exercendam admittantur; Quorum Decretorum obſervantiam retinendam eſſe non ſemel declaratum fuit; Aſſerentibus verò è contrà quibuſdam dictorum Pontificum mentem haud fuiſſe,certa perpetua lege lata Innocentiana Conſtitutionem prorsùs abrogare; Sed immò illorum Decreta,ſeù mandata cum ipſis expiraſſe; Ac propterea pro diverſitate temporum diverſas forsàn editas fuiſſe declarationes, & interpretationes, nec uniformem ſervatam praxim. Ideò ex ptędictis non infrequentes dubitationes,& controverſiæ ſubortæ noſcuntur, ob quas Religioſa quies perturbari facilè poſſet accuratius in hoc Sacro Ordine cuſtodienda; cum illius Apoſtolica inſtituta primævam diſciplinæ,ac ſanctimoniæ antiquorum Clericorum imaginem, & Symbolum referant, quibus ipſa naſcentis Eccleſiæ primordia florebant.

Quapropter ad hujuſmodi dubitationes explicandas, & controverſias definiendas, atque ut magis accurata diſquiſitione eorum Canonicorum ſpiritus, & vocatio dignoſcatur, qui dùm in tranquillitate Montis Sion cœleſtium contemplatione ſuaviſſimè paſcuntur; ad frangendũ in valle lacrymarum panem parvulis (videlicèt è Clauſtro ad regimen deſcenſuri Parochialium) invitantur. Sacr. Congregatio Eminentiſs. & Reverendiſs. S. R. E. Card. negociis,& conſultationibus Epiſcoporum,& Regularium prępoſita,re maturè examinata, atque audito P. Procuratore Generali d. Congregationis Lateranenſis, ſpeciali ſibi auctoritate per Sanctiſſimum D. N. Clementem Papam Decimũ vivæ vocis Oraculo attributa declarat, atque decernit. Ut in poſterùm futuris perpetuis temporibus nemo ex Canonicis Regularibus S. Auguſtini Congregationis Lateranenſis,quamvis non tranſlatus,ad Curam Animarum in Eccleſiis Sęcularibus etiam de Jurepatronatus in perpetuum, ſeù ad tempus quocumque titulo exercerdam admittatur, niſi prætèr Abbatis Generalis licentiam expreſſum quoque Sedis Apoſtolicæ Indultum accedat; Quod juxtà Sacrorum Miniſtrorum penuriam, & prout Animarum poſtulabit utilitas, in contingentibus caſibus concedetur; Itaut quælibet collatio, inſtitutio, & deputatio, in favorem hujuſmodi Canonicorum aliter facta, irrita prorsùs, atque inanis cenſeatur, & ſit; Ac nulla etiam triennalis longior poſſeſſio iiſdem ſuffragetur: Canonicus verò, cui ejuſmodi conceſſum fuerit Indultum, ad mentem præfati Innocentii III. (ſi commodè fieri poſſit) ſocium unum ex ſuo Ordine, & Congregatione ſecum habeat, cujus in iis, quæ Dei ſunt, & Regularis Obſervantiæ tàm conſortio,quàm ſolatio perfruatur &c.

Non obſtantibus quoad ſupradicta omnia, & ſingula in præſenti Decreto contenta, ſupradicta Conſtitutione Innocentii III. aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis neceſſariò, & individuè exprimendis: Necnon &c. ſtatutis; formula profeſſionis in eo Ordine, & Congregatione emitti ſolitæ;conſuetudinibus etiam immemorabilibus,exemptionibus quoque Indultis, & privilegiis etiam in corpore juris clauſis &c. necnon irritantibus Decretis &c. quibus quoad ea, quæ præſentibus adverſantur,eadem Sac. Congreg.

San-

Sanctitatis Suæ auctoritate ſpecialiter, & expreſsè derogat &c. Datum Romæ hac die 18 Martii 1671.

F. M. Cardinal. Brancatius.

Loco ✠ Sigillo.

C. de V. Archiep. Athen.

(Et ſequitur d. Decreti publicatio.)

ADNOTATIONES.

1. Regulares licèt jure antiquo *in cap. In Parochia, & cap Cum, pro utilitate 16. quæſt. 1.* poſſent admitti ad regendas Parochias, hodiè tamen jure novo etiam Canonici Regulares, eis non ſuffragante *cap Quod Dei timorem de ſtat. Monach.* niſi à Sede Apoſtolica diſpenſentur, excluduntur, obſtante eis Decreto Greg. XIII. quod referunt Fagnan. *in cap. Quod Dei timorem num. 16. & 17. de ſtat. Monach.* Lauret. de Franch. *contr. par. 2. quæſt. 86. num. 1. & 2.* ubi Paſqualig. Nicol. *in floſc. verb. Regulares num. 24.* Pirhing. *in jus Can. lib. 3. tit. 5. §. 5. num. 118. & tit. 35. §. 2. num. 18.*

2. Et licèt Canonici Regulares Sancti Salvatoris ſub prohibitione huius noſtri Decreti, neque ſub dicta nova iuris Cenſura non eſſe comprehenſos in una Placentina Præſentationis contenderent, ipſoſque de licentia proprii Generalis abſque Sedis Apoſtolicæ Indulto ad Parochiales Eccleſias vacantes concurrere, & de illis provideri poſſe in eadem Cauſa ſuſtinerent. Nihilominùs Sac. Congreg. Concilii ad quam Cauſa erat devoluta ſub die 14. Novembris 1693 reſpondit -- *Vniantur Decreta, & Cauſa proponatur formiter auditis omnibus Procuratoribus Generalibus omnium Canonicorum Regularium, & interim cum Sanctiſſimo pro conceſſione Indulti ad favorem P. de Georgiis Præſentati cum clauſula, quatenus opus ſit*

3. Præcipuum fundamentum dd. Canonicorum Regularium Sancti Salvatoris quo eorum incapacitatem excludere nitebantur, innixum erat in auctoritate Gabr. Pennott. *in Hiſtor. tripart. Canonic. Regular. cap. 72.* quem ſequutus fuerat Bordon. *Oper. Moral. tom. 4. tract. de præced. Can. Regular. cap. 7. tit. de jur. Paroch.* Qui Authores Conſtitutionem Gregorii adulterinam vocant, vel ſaltem non obſervatam. Secundùm fundamentum excluſionis incapacitatis erant nonnulla Decreta emanata ſuper illorum admiſſione abſque Indulto. Tertium demùm, quod præſens Decretum erat reſtrictum ad ſolos Canonicos Lateranenſes, in quibus maior ratio incapacitatis concurreret.

4. Verùm apud maiorem partem Eminentiſſimorum Patrum tunc in Sacra Congregatione ſedentium (prout mihi retulit Teſtes omni fide dignus clar. mem. Card. Petruccius) fundamenta prædicta nullius ponderis tunc erant, neque modo validiora apud me ſunt.

5. Etiam quoad primum de Decreto, ſivè Conſtitutione Gregorii XIII. per viam legis univerſalis declaratoriæ emanata ad excluſionem omnium Canonicorum Regularium non videtur dubitandum: Quia de illius exiſtentia præter Authores ſuprà laudatos teſtantur etiam Novar. *in Summ. Bullar. part. 1. comment. 36.* & Corrad. *in prax. diſpenſ. libr. 6. cap. 1. numer. 7. & pluribus ſeqq.* Undè omnes iſti Authores apprimè in Curia, & in foro verſati, ſine dubio præferri debent uni Pennotto, qui ſcripſit in cauſa propria, ac alteri Bordono, qui cæca fide illum ſecutus eſt; hi inquam redduntur ſuſpecti ratione præſumptæ affectionis erga Religionem, pro qua certat Pennotto, qui fuit Canonicus Regularis.

6. Quo-

6. Quoad ſecundum, quod pluries prædicti Canonici Regulares Sancti Salvatoris fuiſſent ad parochiales admiſſi cum ſola licentia Generalis, & quod ità obſervatum fuiſſet: Nullibi probatum ſolidè remanebat, quia ad talem obſervantiam probandam adducebatur fides nonnullorum Canonicorum Regularium ejuſdem Religionis; ac unicum Decretum 23. Auguſti 1692. emanatum nemine audito, ſeù opponente, quod rei judicatæ vim habere non potuit.

7. Et ſi Pennot. *loc. cit.* pro ſe alleget aliud Decretum Sac. Congregat. Concilii emanatum de anno 1602. quo Congregatio cenſuit Canonicum Regularem non prohiberi obtinere Beneficia Curata Sæcularia; Animadvertebam quod illud, ſi adeſſet circumſcriptum remanſiſſet per ſubſequentes contrarias ejuſdem Congreg. reſolutiones, captas de anno 1628. 1629. & 1655. de quibus teſtantur Nicol. *in floſc. dict. verb. Regular. ſub num.* 25. Pignatell. *conſult. Can.* 44. *tom.* 1. *ſub num.* 25. *& in Brixien.* 15. *Maii* 1655. in terminis Canonicorum Regularium Sancti Salvatoris: Et ſic intrat tritum axioma, quod poſteriora derogant prioribus, ut in puncto declarationum hujus Congregationis nos docet Fagnan. ejuſdem peritiſſimus Secretarius *in cap. Quoniam poſt num.* 56. *de Conſtit. Sarav. de juriſdict. quæſt.* 18. *numer.* 20. *poſt* Franceſ. *de Eccleſ. Cathed.*

8. Et ad hoc firmandum, cum Decretis poſterioribus Congreg. Concilii pro omnibus Regularibus indiſcriminatim latis, concordat Decretum *Sac. Congreg. Epiſcoporum, & Regularium in una Cremonen.* 1. *Septembris anno* 1603. emanatum, cujus verba refert Barboſ. *de jur. Eccleſ. univerſ. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 79. *circa medium*, & aliud afferunt Gavant. *in Manual. Epiſcop. verb. Canonici Regulares num.* 3. Tondut. *quæſt. Benef. tom.* 1. *cap.* 80. *num.* 15. Barboſ. *ſupra Concil. cap.* 11. *ſeſſ.* 14. *de Reform. num.* 6.

9. Et tandem quoad tertium fundamentum, quod ratio prohibitionis noſtri Decreti non dicatur vigere quoad alios Canonicos Regulares præter Lateranenſes, pœnè futile remanere videbatur; quia nulla diverſitatis ratio intercedit: Immò potiùs, ſi unquam diſparitatis nota in ſubjecta materia conſiderari valuiſſet in aliqua ſpecie Canonicorum Regularium pro capacitate ad obtinendas Parochiales abſque Indulto, certè favore Lateranenſium (qui in eorum profeſſione promittunt Beneficia Curata extrà ordinem non ſuſcipere abſque licentia Capituli) militaret.

10. Si igitur Lateranenſibus vetitum eſt Eccleſias Sæculares cum Cura Animarum abſque Apoſtolico Indulto ſuſcipere, & retinere; Multò minùs licitum erit aliis, qui ſtrictioris vitæ inſtitutum profitentur, ut obſervat Fagnan. *in cap. Quod Dei timorem ſub num.* 17. *de ſtat. Monach.* & præſertim Canonicis Regularibus Sancti Salvatoris, qui potiùs Monachorum, quam Clericorum habitum retinent, & figuram faciunt, prout ſcripſit Card. de Luca *de præeminen. diſc.* 24. *num.* 3.

11. Quicquid igitur eſſet dicendum de jure communi, & juxtà diſpoſitionem antiquarum Conſtitutionum Regularium, & Apoſtolicarum, quas congerit Parentius, quem refert Tamburin. *de jur. Abbat. tom.* 3. *diſput.* 9. *quæſt.* 8. *poſt num.* 13. Hodiè jure novo tenendum eſt abſolutè, quod Regulares omnes, & ſi Canonici nuncupentur, abſque Indulto Apoſtolico, non poſſunt Beneficia Sæcularia in titulum obtinere ex ſuprà deductis, quibus addo Capon. *diſcept. forenſ.* 108. *num.* 77. Paſſerin. Religioſorum amantiſſimus *in cap. Cum de Beneficio num.* 3. *de Præbend. & Dignit. in ſexto*, ubi breviter ſic firmat. *Quamvis enim ex DD. antiquis plures voluerint Beneficia Sæcularia Curata poſſe Regularibus conferri ſine diſpenſatione quos abundè refert, & ſequitur Sanchez lib.* 7. *Summ. cap.* 29. *numer.* 35. *tamen ex Decreto Concil. Trident. ſeſſ.* 14. *cap.* 11. *hodiè hoc non verificatur, etiam in Canonicis Regularibus.*

12. Credendum propterea eſt, quod viſa docti Paſſerini doctrina, omnes Canonici Regulares in hac re acquieſcant; Cum verum ſit, quod boni Amici conſiliis anima dulcoretur *Proverb.* 27. & quod ſatis lucretur, qui à lite recedit, ut dicit *Abb. conſ.* 15. *n.* 1. *par.* 2.

13. In Eccleſiis verò Parochialibus Mo-

Monaſteriis unitis etiam extrà Clauſtra quoties, vel jure ſpeciali poſt Concil. Trident. conceſſo, vel ex tolerantia, & approbatione Ordinariorum locorum, ad nutum amovibiles Superiorum Religioſi deputantur ad exercitium Curæ, non poſſunt quatenùs ab eiſdem removeantur reclamare, ut cenſuit *Sac. Congregat. Concilii in Romana* 17. *Decembris* 1689. Neque congruam pro Curato Sæculari taxatam à Monaſterio petere, niſi quantum indigent ad propriam, & onerum Eccleſiæ ſuſtentationem: Nam totum id, quod ſupereſt de congrua deductis alimentis, & Eccleſiæ oneribus (utpotè quia Regularis deputatus non indiguit tota ſumma, aut quia frugaliter vivendo voluntariè ab uſu abſtinuit) eſt ſuperfluum, pro quo Curatus Religioſus nec agere, nec ſuo arbitrio de eo diſponere valet, & ideò acquiritur Monaſterio, ut auditis partibus, & Cauſa bis propoſita ad utrunque reſpondit *Sac. Congregat. Epiſcoporum, & Regularium in Mediolanen. Congruæ* 4. *Septembris* 1693. *&* 4. *Martii* 1694. contrà P. Amadeum Baldacci Monachum Ciſtercienſem Curatum deputatum Parochiæ Fallevecchiæ Granciæ Monaſterii Murimundi, proponente clar. mem. Card. Petrucci. Ad quas Eccleſias, Curatos etiam Regulares modo mox indicato præfici poſſe probavit *Sac. Congreg. Concil. Aurien.* 2. *Maii* 1693. *& in Mechlinien.* 28. *Novembris ejuſdem anni*.

CLEMENTIS PP. X.

Conſtitut. in qua Regularium privilegia quoad prædicationem Verbi Dei, & Sacramenti Pœnitentiæ adminiſtrationem declarantur.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſiti ſunt in Eccleſia, ut ſint cooperatores Epiſcoporum in procuranda ſalute Animarum.*
Epiſcopi primariò conſtituti ſunt à Chriſto Domino ad prædicandum ibid.
2 *Hoc probatur tùm ex Evangelio, tùm auctoritate DD.*
3 *Referuntur auctoritates, & DD. ſuper obligatione Epiſcoporum prædicandi Verbum Dei.*
4 *Quæ ſint cauſæ legitimæ excuſantes Epiſcopos ab onere prædicationis?*
5 *Allegatur Sententia Pac. Jordan.*
6 *Allegatur Sententia Paſqualighi.*
7 *Rejicitur Sententia Paſqualig. & ſequacium, & n.* 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. *&* 15. *&* 19.
16 *Epiſcopus tenetur conatum adhibere pro remotione impedimenti, quo detinetur, ut non valeat Verbum Dei annunciare, & n.* 17. *&* 18.
20 *Quæ ſint excuſationes, quæ legitimæ reputantur? diſceptatur, & n.* 21. 22. 23. 24. 25. 26 27. *&* 28.
29 *Epiſcopos Verbum Dei non prædicantes Author non damnat; ſed cur non potuerit eos excuſare rationes exhibet?*

CLEMENS EPISCOPUS &c.

SUperna Magni Patris Familias prærordinatione creditum Nobis univerſalis Eccleſiæ myſticum agrum circumſpecta providentia cuſtodire, atque excolere (quantum ex alto conceditur) ſatagentes, animum in eas curas libenter intendimus, quibus valeant diſſidia inter villicos, & operarios componi, jurgia tolli, ſcandalis, atque offenſionibus aditus præcludi; Ut quibus una fides, una

una Mater Eccleſia, & unus Dominus, qui charitas eſt, & pacis cogitans cogitationes, fiat etiam cor unum, atque anima una; ſic etenim evulſis opportunè Zizaniis, dùm plantamus, & rigamus, incrementum dabit Deus; Quo benedicente, meſſis multa, fructo centeſimo cœleſte in horreum congregabitur.

1. Sanè cum Sacri Concilii Tridentini Decretis providè Statutum fuerit, ut Regulares cujuſcumque Ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare non poſſint, cum qua licentia perſonalitèr ſe coràm Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur antequam prædicare incipiant; In Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt ultrà licentiam ſuorum Superiorum etiam Epiſcopi licentiam gratis ab eo dandam habere teneantur, ſine qua in ipſis Eccleſiis non ſuorum Ordinum nullo modo prædicare poſſint. Atq; ut nullus Sæcularis, ſivè Regularis etiam ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo, prædicare præſumat. Itidem que cum nullus Sacerdos Regularis poſſit confeſſiones Sæcularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneus reputari, niſi aut Parochiale Beneficium obtineat, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat, privilegiis, & conſuetudine quacumque non obſtantibus. Innotuit Nobis dubitationes nonnullas circà benedictionem, licentiam, contradictionem, examen, & approbationem ejuſmodi in aliquibus Diœceſibus excitatas fuiſſe, ex quibus controverſiæ, & diſſenſiones præmultæ in diem ſubſequi poſſent occaſione privilegiorum, quę per Sedem Apoſtolicam Religioſis Ordinibus conceſſa fuerunt.

2. Non attendentes, quod aliàs diverſis temporibus prædictæ dubitationes, & controverſiæ nonnullis Prædeceſſorum noſtrorum Summorum Pontificum Conſtitutionibus, earumque declarationibus difinitæ fuerint; Ejuſmodi definitiones in unum collectas, ut magis, magiſque diſſenſionum tollantur ſemina, & in poſterùm firmior in Agro Dominico pax Chriſti floreat pro ſummo, quo fungimur Apoſtolatus officio novis Apoſtolicis litteris muniendas duximus, & roborandas; Itaque de Conſilio nonnullorum Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, & dilectorum filiorum Romanæ Curię Prelatorum pietate, doctrina, & prudentia præſtantium, & matura deliberatione noſtra, atque ex certa ſcientia hac generali, & perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, & declaramus.

3. Regulares, qui in Eccleſiis ſui Ordinis *prædicare voluerint* teneri ab Epiſcopo Diœceſano benedictionem petere; Prædicare tamen poſſe quamvis illam non obtinuerint. Quod, ſi Epiſcopus benedictionem, nedùm non conceſſerit, ſed etiam contradixerit, nec in prædictis quidem Eccleſiis licere Regularibus prædicare. Eoſque contravenientes ab illo tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegato, cenſuris, aliiſque pœnis Eccleſiaſticis in vim Conſtitutionis fel. rec. Gregorii XV. Prædeceſſoris noſtri incipientis, inſcrutabili Dei providentia, coerceri, & puniri poſſe. Epiſcopum tamen abſque juſta, & rationabili cauſa contradicere non debere. Et hujuſmodi benedictionem teneri etiam Regulares petere, ſi in quibuſcumq; Oratoriis ſui Ordinis ſermonem coram Populo, vel in Eccleſiis, aut ad Crates Monaſteriorum Sanctimonialium eorum juriſdictioni ſubjectarum, licèt clauſis Januis, & nullus Sæcularis ibi interſit, habere voluerint. Poſſe autem Epiſcopum licentiam conceſſurum Regula-

ribus

ribus in Eccleſiis, quæ ſuorum Ordinum non ſunt prædicare volentibus illos quamvis, ab Univerſitatibus, aut à Magiſtratibus Laicis nominatos, etiamſi Epiſcopi Anteceſſores per tempus immemorabile hanc licentiam abſq; examine concedere conſueverint quoad doctrinam examinare; ſi ità ipſius arbitrio, quod moderatum, & diſcretum eſſe debet viſum fuerit. Et licentiam prædicandi ſemel iiſdem conceſſam ob rationabiles cauſas licèt occultas prædicationem tamen concernentes ſuſpendere. Non poſſe tamen Epiſcopum generatim prohibere Regularibus quin in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicent.

4. Ad hæc Religioſos ab Epiſcopo ad confeſſiones Sæcularium in ſua Diœceſi audiendas approbatos non poſſe in alia Diœceſi eas abſque Epiſcopi Diœceſani approbatione audire, quamvis Pœnitentes Subditi ſint ejus Epiſcopi, à quo ipſi Religioſi jam fuerant approbati; Et generaliter approbatos ab Epiſcopo ad perſonarum Sæcularium confeſſiones audiendas, nequaquam cenſeri approbatos ad audiendas confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum; ſed egere quoad hoc ſpeciali Epiſcopi approbatione; Atque approbatos pro audiendis confeſſionibus Monialium unius Monaſterii, minimè poſſe audire confeſſiones Monialium alterius Monaſterii. Itidemque Confeſſores Extraordinarios ſemel deputatos, atque approbatos ab Epiſcopo ad Monialium confeſſiones pro una vice audiendas, haud poſſe expleta deputatione in vim approbationis hujuſmodi illarum confeſſiones audire, ſed toties ab Epiſcopo eſſe approbandos, quoties caſus deputationis contigerit. Cæterùm in Monaſteriis, ac etiam Collegiis, ubi juxtà Regularia inſtituta vivitur poſſe tàm Prælatos Regulares, quam Confeſſores Regularium eorumdem Monaſteriorum, ſeù Collegiorum, audire confeſſiones illorum Sæcularium, qui inibi ſunt verè de Familia, & continui Commenſales, non autem illorum, qui tantum ipſi deſerviunt. Illos autem Religioſos, qui ad confeſſiones audiendas, idonei generaliter reperti fuerint, ab Epiſcopis generaliter quoque, & indiſtinctè abſque aliqua limitatione temporis, certorumque locorum, aut generis perſonarum in Diœceſi propria admittendos. Quoad cæteros verò, qui non adeo idonei reperiuntur, ſi petierint ſe admitti, arbitrio Ordinariorum relinqui, ipſos cum limitata facultate, prout eiſdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere. Semel autem ſimpliciter approbatos poſſe in Diœceſi Epiſcopi approbantis quovis anni tempore, etiam Paſchali, & quorumcumque etiam Infirmorum confeſſiones audire abſque ulla Parochorum, vel ipſius Epiſcopi licentia; De qua tamen confeſſione teneri dictos Religioſos eorumdem Infirmorum Parochum illico certiorem reddere. Et hoc poſſe illis ab Epiſcopo ſub pœna ſuſpenſionis à facultate audiendi confeſſiones præcipi; Sufficere tamen, ut certioratio hujuſmodi fiat ſaltem per ſcripturam apud ipſum infirmum relinquendam.

5. Et eos, qui dictis Religioſis ſimpliciter approbatis Paſchali tempore confeſſi fuerint, Conſtitutioni, quæ incipit, omnes utriuſque ſexus, quoad confeſſionem dumtaxat ſatisfeciſſe cenſendos. Regulares vero ad ejuſmodi confeſſiones audiendas prævio examine ſimpliciter, & abſque ulla temporis præfinitione ab ipſomet Epiſc. ſecus autem ab ejus Vicario, aut ab Anteceſſoribus Epiſc. approbatos, non poſſe ab eodem, qui ſic approbavit, iterum examinari, aut ab eiſdem confeſſionibus audiendis ſuſpendi, ſeu licentias, illis conceſſas, revocari niſi nova ſuperveniente cauſa, quæ ipſas confeſſiones concernat. De qua tamē haud neceſſarium eſſe ut in actis conſtet, nec eam teneri Epiſc. ipſis Regularibus ſignificare, ſed Sedi Apoſtolicę dumtaxat, ubi eam ſibi aperiri poſtulaverit.

6. Por-

6. Porrò ſi Regulares cum ſcandalo,aut aliàs inhoneſtè vivant, vel aliquod delictum committant,per quod rationabili Epiſcopi judicio videantur à confeſſionibus ſuſpendendi, in quo ipſius Epiſcopi conſcientiam oneratam eſſe volumus, cum præcipua Miniſtri Sacramenti Pœnitentiæ qualitas ſit vitę integritas, ac morum honeſtas: Utique eam cauſam ad confeſſionis Miniſterium pertinere, ac proindè nihil obſtare, quo minùs ob eam poſſit Epiſcopus Regulares à ſemetipſo approbatos ſuſpendere,aut repellere à confeſſionibus audiendis.Attamen confeſſiones audiendi facultatem omnibus ſimul unius Conventus Regularibus Confeſſoribus adimi ab Epiſcopo, inconſulta Sede Apoſtolica, nullatenùs poſſe. Ex facultatibus per Mare Magnum, aliavè privilegia Regularibus cujuſcumq; Ordinis,inſtituti,aut Societatis,etiam Jeſu, conceſſis, factam eis non eſſe poteſtatem abſolvendi in caſibus ab Epiſcopo ſibi reſervatis. Et per confirmationes dictorum privilegiorum,quas Regulares à Sede Apoſtolica poſt Sacrum Concilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam revixiſſe privilegia priùs ab eodem Concilio, aut deindè Apoſtolicis etiam Decretis ſublata, atque extincta, ſi quę habebant abſolvendi à caſibus Epiſcopo reſervatis

7. Et habentes facultatem abſolvendi ab omnibus caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis, non ideò à caſibus Epiſcopo reſervatis poſſe abſolvere. Poſſe autem Regularem confeſſorem in ea Diœceſi, in qua eſt approbatus,confluentes ex alia Diœceſi à peccatis in ipſa reſervatis; non autem in illa,ubi idem confeſſor eſt approbatus, abſolvere,niſi eoſdem Pœnitentes noverit in fraudem reſervationis ad alienam Diœceſim pro abſolutione obtinenda migraſſe. Vigore ſupradictorum privilegiorum nequaquam licere Regularibus, etiam ſatisfacta parte,abſolvere Pœnitentes à cenſuris quoad externum,& judiciale forum, & abſolutos ab eis in foro pęnitentiali, utique non cenſeri abſolutos in exteriori judicio, & contentioſo. Quinimmò cenſuris Eccleſiaſticis irretitos,& denunciatos ab Epiſcopis cogi poſſe gerere ſe pro talibus,etiamſi à Regularibus fuerint abſoluti. Quoties exhibitis aliquibus Regularium Apoſtolicis privilegiis coràm Epiſcopo, ab eo judicetur ipſa non ſuffragari caſui, de quo agitur, ſi dictorum privilegiorum verba obſcura ſint, & ambigua, non eſſe ad Metropolitanum provocandum, ſed cum ejus ſit interpretari, cujus eſt condere,dictorum privilegiorum interpretationem Sedis Apoſtolicæ judicio,prout aliàs Conſtitutione Prædeceſſoris noſtri fel. rec. Clementis IV. Statutum fuit, eſſe requirendam.

8. Decernentes ſic,& non aliàs per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate, & dignitate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores,ac S. R: E. Card. etiam de latere Legatos, Vicelegatos, Nuncios,& quoſvis alios ſublata eis,& eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate,& auctoritate,iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

9. Non obſtantibus quibuſvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis in favorem quarumcumque perſonarum, atque quorumvis Ordinum tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Militiarum, etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, etiam Jeſu,ac cuiuſvis alterius inſtituti, etiam neceſſariò, & individuo exprimendi, Monaſteriorum, Conventuum,Capitulorum,Eccleſiarum, & aliorum quorumcumque tàm Sæcularium, quàm Regulerium, locorum, necnon illorum, etiam

juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, vel conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & privilegiis, etiam in corpore juris clauſis,aut ex cauſa, & titulo oneroſo, vel in limine fundationis conceſſis, etiam Mari Magno, ſeù Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, Conſervatorum deputationibus, eorumque, atque aliis inhibitionibus, quibus Epiſcopi deferre minimè teneantur, quibuſvis aliis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & in ſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine,aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis,ſeù extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de Verbo ad Verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeù quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de Verbo ad Verbum nihil penitùs omiſſo,& forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis, quoad ea, quæ eiſdem præſentibus adverſantur,aliàs in ſuo robore permanſuris, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

10. Cæterùm quia difficile fore præſentes litteras ad ſingula quæq; loca deferri, ut ea tamen omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valvas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, atque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ affigi,& publicari.

11. Volentes,quod earumdem præſentium litterarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu tamen alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Prælati, ſeù perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis in judicio, & extrà illud, ubi opus fuerit, eadem prorſùs fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

12. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum decreti, declarationis, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo ſeptuageſimo, undecimo Kal. Julii Pontificatus noſtri Anno primo.

G. Dat.

I. G. Sluſius.

D. Campinus.

Viſa de Curia P. Ciampinus.

INNO-

INNOCENTII XI.

Admonitio ad Verbi Dei Concionatores per litteras Sac. Congregat. Concilii.

Foris-Eminentiſſimo, & Reverendiſſimo Domino, Obſervandiſs. Domino Card. Caracciolo Archiepiſcopo Neapolitano.

Intùs-Eminentiſſime, & Reverendiſſime Domine Obſervandiſſime.

A Pluribus Chriſtiani Orbis Provinciis graves, frequenteſque Romam, atque ad ipſam Sanctam Sedem adventant, ſeù delationes, ſeù querelæ adversùs præſentem prædicationis uſum, tanquam à primævo Apoſtolorum inſtituto prorsùs aberrantem. Ac quidem cum Verbum Dei, quod, Apoſtolo teſte, omninò eſſe debet ſanum, ac ſalutare, multiplici lue, per plures ex ipſis Evangelii præconibus reddatur infectum; meritò Sanctiſs. D. N. decrevit Contagionem univerſo Gregi tam exitioſam, longeque Patentem, omni Apoſtolicæ auctoritatis conatu, prorsùs exſcindere; Nam quæ Peſtis eſſe, aut excogitari violentior ea poteſt, quæ cibos ipſos ad vitæ præſidium inſtitutos, ipſaſque medicinas pro morbis depellendis inventas, in mortis inſtrumenta, & præſentiſſima venena converteret? Verbum profectò Dei eſt ille vitæ, & intellectus quo cibari, & aqua ſimul ſalutaris, qua potari Fidelium animas ab ipſis Religionis Chriſtianæ incunabulis, Redemptor noſter edocuit. At verò ſi ſal, quod pro Dei Verbo à Sanctis accipitur, per futiles conciones evanuerit, in quo putreſcentia mortalium vitia condientur? Quinimmò ſi ſal idem, quod Prædicatores apertè ſignificat per eloquentiam planè ſtultam, infatuatum fuerit, reverà non ultra valebit, niſi ut conculcetur, & utinam jam non conculcaretur ab hominibus. Quæ enim Miniſterio tam ſacro Majeſtas, qui decor, quæ Sanctitas, quæ utilitas ineſt, quandò plurimi, ut Paulus clamat, Verbum Dei adulterantes, aut jocis tamquam hiſtriones, aut converſi ad fabulas, uti Poetæ, Auditores ſibi prurientes auribus, coacervant, aut inanis facundiæ lenocinio, & calamiſtrato, ac meretricio planè ſtylo, prædicationem fœde corrumpunt? Mandat ergò Sanctitas Sua, zelo verè Apoſtolico accenſa, ut omnes Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, cæterarumque Eccleſiarum Præſides, quorum præcipuum munus eſt, Verbum Dei adminiſtrare, Gregemque paſcere tantis corruptelis occurrant, eaſque Concionatoribus opportunè ob oculos ponant, & fugiant à facie tot Peſtium potiùs, quàm colubrorum. Et præſertim univerſi intelligant, quod per Hieremiam Deus illis indixit: Propheta, qui habet ſermonem meum, loquatur ſermonem meum verè; quid palea ad triticum? Numquid verba mea non ſunt ignis, dicit Dominus, & quaſi malleus conterens petras? Videlicèt oportere, conciones non paleis refertas eſſe ad vanitatem, ſed igne veritatis ſuccenſas. Porrò ſciant non levem eſſe culpam, ſed grande piaculum, graviſſimaque pœna mulctandum, ubi per ſcurrilitatem Verbum Dei, velut in ſcenam adducunt, atque Auditoribus deridendum traduxerint. Prætereà neque per quæſtiones curioſas, ac paradoxa vana, ità ſuprà captum populorum aſſurgant, ut verè querantur: Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis: Similiter neque

per illecebras inanium verborum res, non minus vanas obtrudant, & per oſtentationem memoriæ, atque pronunciationis præcipitantiam, quaſi præſtigiis Auditorum animos, aureſque ludificent. *Quamobrem Antiſtites per ſe, ſi tempus vacaverit*, tùm in Cathedralibus, tùm in aliis Eccleſiis ſeriò animadvertant, & in Diœceſi Vicariis Foraneis, aliiſque Miniſtris, probiſque viris, à quibus ea ſuper re relationes exigant, vigilantiam demandent. Ac ſi Concionatores normam hujuſmodi tranſgreſſos compererint, eos à prædicationis munere ad tempus beneviſum ſuſpendant, aliavè ratione pro modo culpæ plectere curent, ſubrogando interim alios, qui ſalutari modo populo oſtendant vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas ſectari oportеat, ut pœnam æternam evadere, & cœleſtem gloriam valeant conſequi. Eminentia igitur Veſtra, in Civitate, ac Diœceſi ejus curæ credita, Sanctiſs. D.N. juſſibus, proprioque muneri ſatisfacere non gravabitur, idemque ſuis ſuffraganeis, vel qui Synodo Provinciali intereſſe conſueverunt, ſignificare. Et E. V. manus humillimè deoſculor. Romæ 6. Julii 1680.

Humillimus, & Addictiſſimus Servus

F. Cardinalis Columna.

S. Archiep. Brancacius Epiſcopus Viterb. Secret.

ADNOTATIONES.

1 PRÆDICARE VOLUERINT. Regulares poſiti ſunt in Eccleſia, ut ſint Cooperatores, & Adjutores Epiſcoporum in ſalute Animarum procuranda, ut habetur *in Concilio Lateranen. ſub Innoc. III. cap.* 10. & ſe talem eſſe profitebatur Apoſtolus, *Cooperatores Dei ſumus*; Undè hi multiplicati ſunt, ut Epiſcopos juvent; quia ipſi Epiſcopi à Chriſto Domino, qui eſt Princeps Paſtorum, & Apoſtolorum ad munus prædicandi primario miſſi ſunt, ut patet ex ejuſdem Chriſti verbis -- *Vos eſtis lux Mundi, vos eſtis ſal Terræ, Matth.* 5. Neque illos juvat excuſatio, quod ad prædicandum apti non ſint, quoniam Deus aſſlat, ut doceant opportuna plebibus ſibi concreditis, dummodò non ſint deſides, ut monet Bail. *in Summ. Concilior. adnot.* 10. *Can. Concil. Lateran.* 4. *pag. mihi* 420. & poſt eum Petr. Vecchia *Epiſcopus Vigilten. in tract. de Eccleſ. Militant. l.* 1. *cap.* 7. *n.* 43.

2. Credendum nè eſt, quod verba illa, quæ proferuntur ab Eccleſia in conſecratione Epiſcoporum, nempè -- *Accipe Evangelium, & vade prædica Populo Tibi commiſſo*; dicta ſint perfunctoriè, & jocosè? & alia Chriſti Domini -- *ite in univerſum Mundum, & prædicate Evangelium omni creaturæ*: Apoſtolis dicta, quorum loco Epiſcopi conſtituti ſunt, quod otioſa ſint? certè quod non: Nàm DD. mox citandi communiter tenent obligationem hanc vigere.

3. Et primò, Eugenius IV. in Bulla, quam edidit de Cardinalium Dignitate, & præſtantia, quæ reperitur *impreſſa in Bullar. tom.* 1. *Conſtit.* 15. *ejuſdem Pontificis*, munus Epiſcoporum diſtinguendo, *in fine* §. 5. ſic loquitur -- *Decuit etiam cum Summus Pontifex Chriſti repræſentet perſonam, & quemadmodum Chriſto converſanti in terris aſſiſtebant Apoſtoli, ità etiam Cardinalium Cœtus Apoſtolicum repræſentans coram Papa aſſiſteret*; *Reliqui verò Epiſcopi ubique diffuſi, Apoſtolos repræſentant ad prædicandum per Orbem miſſos*.

Lel. Zecch. *in tract. de republic. Eccleſ. tit. de Concionator.* dicit, quod munus hoc prædicandi eſt digniſſimum, & principaliſſimum omnium munerum, quæ ſunt in Eccleſia Dei, ex quo fuerit præcipuum munus Chriſti Domini, ac etiam quia ſucceſſores Apoſtoli cætera munia Apoſtolatus Diſcipulis commiſerunt, & munus hoc prædicandi ſibi reſervarunt: inde inferens, quod non putarunt illud facilè aliis committendum, & quod

& quod ideo Concil. Tridentin. vocet munus proprium Epiſcoporum, qui ſi per ſe ipſos non prædicent legitimè non impediti, peccent mortaliter. *Vnde Epiſcopi peccant* (ſunt ejus verba num. 7. peccato nono) *tàm ſi non habentes impedimentum ipſi non prædicant*, *tàm ſi habentes impedimentum ſaltem per alios non prædicant*.

Navar. *in Commentar. tit. de peccat. diverſ. ſtat. cap.* 25. *num.* 44. affirmat, quod Epiſcopus legitimè non impeditus, contraveniens præcepto *Concilii Trident. ſeſſ.* 24. *cap.* 4. *de reform.* peccet mortaliter.

Monach. *de arbitr. jud. caſ.* 424. *num.* 1. & 2. aſſerit, quod munus prædicandi pertineat ad Epiſcopos ex mandato, & legatione Divina, & quod nullo jure, vel ratione ab eo deſiſtere poſſunt, vel debent.

Pariſ. *de reſignat. lib.* 5. *quæſt.* 3. *nu.* 234. & *trib. ſeqq.* auctoritate, & eloquiis ſcripturarum, ac Conciliorum probat, quod officium Epiſcopi ſit oneris, & non honoris, dicaturque vita docendi, & prædicandi.

Bellett. *diſq. Cleric. tit. de pœnit. Cleric.* §. 30. *num.* 17. eiſdem effatis item probat Epiſcopum non prædicantem graviter peccare, niſi legitimo detineatur impedimento.

Pac. Jord. *lucubr. tom.* 1. *lib.* 6. *tit.* 1. *de prædicat. verb. Dei* ingenue fatetur miniſterium Verbi Dei inter præcipuas Epiſcopi curas connumerari, & niſi legitima excuſatio interveniat, eum culpam haud evadere: licèt ſe ipſum excuſet propter defectum Illyrici idiomatis.

Lauret. de Franch. *contr. part.* 1. *num.* 611. ſolidè comprobat Epiſcopum non eſſe immunem à culpa, ſi omittat prædicare, nec poſſe huic oneri per alios ſatisfacere, niſi legitimè reperiatur impeditus.

Barboſ. *de jur. Eccleſ. univerſ. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 20. tenet, & docet, quod omnes Epiſcopi, & alii Eccleſiarum Prælati, tenentur per ſe ipſos ſi legitimi impediti non fuerint, ad prædicandum Sanctum Chriſti Evangelium.

Tamburin. *de jur. Abbat. tom.* 2. *diſput.* 11. *quæſt.* 1. firmat, quod Prælati omnes, & Præpoſiti Curam Animarum habentes, teneantur ex vi eorum muneris ſuis ſubditis Verbum Dei prædicare, & viam ſalutis oſtendere per ſe ipſos, niſi legitimo impedimento detineantur, aliàs eos grave peccatum committere.

Fagnan. *in cap. inter cætera de offic. ordin. num.* 10. & 11. tenet, quod Epiſcopi non excuſentur ab hoc munere prædicationis prætextu contrariæ Conſuetudinis, quia eſt contra præceptum Divinum, eamque uti frivolam funditus evulſam fuiſſe teſtatur à P. Hieronymo Narnio olim Sac. Palatii Concionatore celeberrimo, quem Apoſtolici Verbi Tubam vocat.

Pirhing. *in jus Can. lib.* 1. *tit.* 31. *num.* 90. & 91. *Fagnan.* ſequendo, confirmat propoſitionem, quod ceſſante juſto impedimento, teneantur Epiſcopi per ſe ipſos ex præcepto Divino prædicare, neque eos per ſubſtitutos ſatisfacere, quia cenſeatur electa induſtria perſonæ, non obſtante contraria Conſuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela cenſenda ſit.

Paſſerin. *de hom. ſtat. tom.* 1. *quæſt.* 184. *artic.* 6. *num.* 29. & 30. fulcro Divinarum, & humanarum ſcripturarum firmat, quod ſolius Epiſcopi eſt populum docere, & verbum Dei prædicare; eique propterea in conſecratione munus hoc ſpecialiter impoſitum reperiri; quia (ut Author bene probat) Epiſcopus habet Curam Animarum per modum Cauſæ principalis.

Idem eodem tract. tom. 2. *quæſt.* 187. *artic.* 1. *num.* 1002. & 1003. iterum dicit, quod prædicatio Verbi Dei eſt proprium Epiſcoporum munus: & quia Epiſcopi non valebant per ſe ipſos in tota Diœceſi prædicare: ideo Deus inſpiraverit Sanctorum Patriarchis Dominico, & Franciſco, ut Ordines ſuos inſtituerent, ad hoc ut eorum filii Epiſcopis *Adjutores* eſſent, ad diſſeminandum verbum Dei.

Petr. Vecchia *olim Abbas Caſſinen. & poſtea meritiſſimus Epiſcopus Vigilien. in tract. quem edidit Romæ anno* 1683. *de Eccleſ. milit. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 43. clarè docet, quod obligatio Epiſcoporum verbum Dei

Dei prædicandi non adimpletur tuta conſcientia per ſubſtitutos, niſi adſit aliquod grave impedimentum.

4. Hæc veriſſima ſunt tàm apud laudatos Authores, quàm alios innumeros, quos poſſem allegare (& nemo inficiet). At in dubium cadit, quænam ſint Cauſæ legitimæ, ſeù impedimenta, quibus Epiſcopi ab onere prædicandi per ſe ipſos excuſantur, eiſque per Concilium conceditur uti miniſterio aliorum?

5. Pac. Jord. *loco ſuperius citato* Dubium movens, & indeciſum relinquens *nu.* 110. hæc habet, *fateor quidem hinc urgeri tam claris, præciſis, & repetitis juſſionibus Sacr. Canonum, & Conciliorum, inde levari ex quotidiana praxi, & obſervatione, qua lex videtur limitata: nec audeo, ut ſuperius tetigi, in re tanti ponderis quicquam ex proprio capite muſſitare.* Et paulo inferius poſt relata verba *Gregorii Magni in Homil.* 11. Ezech. ſic periodum claudit — *propitius ſit mihi Jeſu Chriſtus, ad cujus Sacra veſtigia provolutus in amaritudine animæ meæ fateor in genue inter cæteras negligentias, ac corpores meos hunc principem locum tenere, & aſſiduis ſtimulis animum lancinare meum, intimaque præcordia ferire.*

6. Verum, quod ſpectatæ virtutis, & doctrinæ Antiſtes auſus non fuit attingere, liberiori calamo (& utinam non deteriori) Provinciam hanc arduam ingreſſus, definire non trepidavit Paſqualig. ad Franc. *ſupra allegat. par.* 1. *nu.* 612. ubi hic Author fidenter tenet, quod munus Epiſcopi per ſe ipſum prædicandi ceſſet, & impleri poſſit per ſubſtitutum, quoties concurrit impedimentum *inhabilitatis*, quo nullum potentius (ut ipſe ait): quam inhabilitatem adeſſe aſtruit. Primo ſi Epiſcopus longam orationem texere, & memoriter reddere non valet. Secundo ſi non ſit Theologus, Tertio ſi tantum temporis pro ſtudio Concionis inſumeret, ut non poſſet cæteris negociis Epiſcopatus vacare. Quarto ſi ita inconcinnè annunciaret verbum Dei, ut potius ſe contemptibilem redderet, quam populum inſtrueret. Quinto demum eum excuſari Conſuetudine ſaltem Italiæ, in qua Epiſcopi non prædicent, vel paucibis, ac ſemel in anno tantum.

7. Aſt Paſqualigium, & alios, ſi qui ſint hujuſmodi Farinæ DD. rejiciunt diſciplinæ Eccleſiaſticæ Aſſertores. Et ad primum reſpondent, quod Epiſcopus ut ſuo muneri ſatisfaciat, non debet, nec tenetur texere, & memoriter reddere longam, & rethoricam orationem (ut fingit iſte Author) ad inſtar Concionatorum Regularium; ſed ſatis eſt, quod familiari ſermone exequatur monita Pontificalis Romani *in tit. de viſit. Paroch.* ubi dicitur, quod Epiſcopus viſitando, *inducit populum ad pœnitentiam*, (ſunt verba præciſa) *inſtruit in Eccleſiaſticis Sacramentis, & in articulis fidei, & qualiter debeant declinare à malo, & facere bonum, fugere vitia, & ſectari virtutes, alteri non facere, quod fieri ſibi volunt.* Hæc ſunt argumenta Concionum Epiſcopi, quæ Sanctæ Mater Eccleſia præſcribit, pro quibus probandis, & explanandis non textilis oratio, non elegans ſermo, non memoria profunda, aut anacroniſma digreſſio requiritur, ſed homiliaſtica explanatio, humilis, brevis, & facilis ex Cathechiſmo excepta.

8. Et eadem fere, in ſenſu ſuo tamquam eſſentialia Concionis loqui voluit in Eccleſia Apoſtolus 1. *ad Corinth.* 14. nempè. *Quid credendum. Quid ſervandum. Quid vitandum. Quid timendum. Quid ſperandum;* ut tradit Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 33. & poſt eum Tamburin. *de jur. Abbat. tom.* 2. *diſput.* 11. *quæſt.* 3. *num.* 6. 3. quæ potius per modum Catheſis tradenda ſunt, quam per ſermonem compoſitum, ad captum cujuſque accommodatæ.

9. Ad ſecundum præſignatum impedimentum reſpondetur, quod ex ipſa Concilii Trident. diſpoſitione tollitur. Nam *in cap.* 1. *ſeſſ.* 24. *de reform.* ubi de eligendis ad Cathedrales fit ſermo, nullum verbum habetur, quod hi debeant eſſe Theologi, ſed præditi aliis qualitatibus, quæ juxta Sacros Canones requiruntur. Cum igitur *Concil. eadem ſeſſ. cap.* 4. & *ſeſſ.* 5. *cap.* 2. *de reform.* definiat, munus prædicandi ad Epiſcopos principaliter pertinere, ſatis agnovit huic oneri probè ſatisfieri poſſe à non Theologis. Et ideò

in

Google

in conſecratione Epiſcopi, non interrogatur promotus, an ſciat Theologiam; ſed an ſciat utrumque teſtamentum, circa quæ ſufficit, ut calleat Dei mandata, & articulos fidei, Sacramentorum doctrinam, & alia, quæ ad Animarum curam neceſſaria ſunt, ut obſervat Bonaccin. *de reſtit, in gener. quæſt. 1. punct. 1. num. 16. circa fin.*

10. Et cum Epiſcopi præſertim Italiæ, non mittantur ad illuminandos infideles, aut confutandos Hæreticos, ſed ad erudiendam plebem ipſius commiſſam, minor doctrina exigitur in eorum Concionibus, ut generaliter de Predicatoribus loquendo, diſtinguit Donat. *prax. rer. regular. tom. 3. tract. 6. quæſt. 8. num. 7.* ibi. *Si verò roges, quanta debeat eſſe ſcientia ad rectè prædicandum dico, quod de hac re non poteſt dari certa regula, cum loco, tempori, & perſonis debeat eſſe proportionata; ſunt enim qui ad illuminandos populos, & Hæreticos confutandos mittuntur; & hi debent eſſe potentes in opere, & ſermone cap. inter cætera de offic. jud. ordin. Alii autem aſſumuntur ad viam perfectionis dirigendam, & hi debent habere efficaciam ſermonis. Alii tandem mittuntur ad plebem erudiendam, & in his minor doctrina, & perfectio exigitur: in omnibus autem quoad doctrinam attinet, neceſſe eſt, ut fidei dogmata, & moralis doctrinæ præcepta abſque periculo errandi tradere poſſint.*

11. Ad tertium dicunt, quod non eſt impedimentum, ſed merum figmentum. Quia cum Epiſcopus non teneatur, neque debeat quotidie prædicare Verbum Dei. ſed tantum Dominicis, & ſolemnibus feſtis diebus, ad Concilii præſcriptum: imperceptibile eſt, quod hic ſit tam hebetis ingenii, ut ad præparandum brevem ſermonem, juxta modum ſupra inſinuatum, inſumere debeat totam hebdomadam, & per totum annum. At ſi iſte caſus daretur (qui vel numquam, vel raro eveniet) talis Epiſcopus diceretur potius invincibiliter ineptus, quam impeditus ad prædicandum. Cæterum nullum aliud negocium habet Epiſcopus, quod huic, de quo loquimur, præferre impellatur. Immo hoc unum, quod eſt maximum, & neceſſarium primum omnium adimplere tenetur, aliaque minora objicere, & aliis committere nè illis præfocatus, verbo Dei non poſſit vacare, ut expreſsè eum monitum volvit Text. *in cap. te quidem 11. q. 1. cap. diſpenſatio 43. diſtinct.* & bene advertit Paſſerin. *de ſtat. hom. quæſt. 185. art. 8. num. 8. tom. 1.*

12. Ad quartum aſſertum impedimentum (quod etiam approbatur à Pignatel. *conſult. 151. num. 2. tom. 10.*) reſpondetur ut ad proximum, quod non eſt impedimentum, ſed futilis excuſatio, quæ blanditur auribus illorum, qui Epiſcopatus redditus, & honores quærunt, ſed non labores. Vana quippe excuſatio, quod Epiſcopus neſciat concinnè exponere verbum Dei, nec geſtus facere, nec ſcitè declamare. Quia ut jam dictum eſt in reſponſione ad primum, nullum horum expoſcit Epiſcoporum prædicatio, quæ non ordinatur ad captandam gloriam hominum, & audientium plauſum, ſed ut exemplo Apoſtolorum cum fiducia loquentes verbum Dei, plebem erudiant in lege Domini, quod aptè, & dignè fit, *col comparire per ſe ſteſſo in un Pergamo in publico* (ſunt verba citati Epiſcopi Vigilien.) *à dire quattro parole, e far due brevi, ma Paterne, & amoroſe, & efficaci eſortazioni &c. Nè impedimento legitimo ſarà mai appreſſo Dio il non havere una prontezza di dire, ed humana facondia, ed erudita eloquenza, che à comparir con applauſo molto neceſſaria ſi ſtimano: mentre quel ſagroſanto miniſtero da Prelati Eccleſiaſtici, e da Paſtori d'Anime, non hà à trattarſi in doctis humanæ ſapientiæ verbis, ſed in doctrina ſpiritus, ſpiritualia ſpiritualibus comparantes, come n'inſegna à fare col ſuo eſempio l'Apoſtolo ſcrivendo à Corinti 1. Cor. 2. num. 13. e replica num. 3. & ego in infirmitate, & timore, & tremore multo fui apud vos, & ſermo meus, & prædicatio mea non in perſuaſibilibus humanæ ſapientiæ verbis, ſed in oſtenſione ſpiritus, & virtutis, con cui ſi come San Paolo convertì, & ammaeſtrò tutto il Mondo, ſecondo che teſtifica la Chieſa, Deus qui univerſum Mundum Beati Pauli Apoſtoli prædicatione docuiſti, così potrà ogni Veſcovo ammaeſtrare i ſuoi popoli, e far frutto maggiore nella ſua Chieſa che con*

bella, e fiorita, erudita, e pompoſa eloquenza, ed humana dottrina, per lo più inimica di Dio, e inabile à far frutto, e perciò indegna della bocca d'un Prelato, e Paſtore.

13. Et paulo poſt, oſtenſo quod hoc munus non eſt committendum ſubſtitutis, qui ut plurimum Mercenarii ſunt, & non pertinet ad eos de ovibus, ſubjungit. *Onde chi animato una volta ſaliſſe à quell' eroica azzione, ſe non ſi dimoſtraſſe alla prima un Boccadoro, un Agoſtino, un Ambrogio, un Leone, ò un Gregorio, forſe forſe che proverebbe ſopra di ſe quell'aſſiſtenza, e pienezza dello Spirito Santo, che gli Arciveſcovi Colombini di Ravenna provorno, perche ſubito eletti, così ben peroravano, che havrebbero confuſo i Demoſteni, & i Tullii, e queglіche fù l'ultimo di condizione più baſſa, e di lettere nulle per nome Severo, non ſolamente dottiſſimo Oratore mà illuminato Profeta nel ſuo improviſo diſcorſo ſi dimoſtrò in un ſubito predicendo à ſuoi popoli ch'egli ſarebbe l'ultimo dallo Spirito Santo in quella forma viſibile eletto, come ſeguì. E così à queſti ſeguirebbe etiamd o, mentre lo ſpirito medeſimo, e Santo Spirito, che loro aſſiſteva, non negherà à chi lo implora, e in lui confida ciò c'hà promeſſo à ſui ſervi, e ſuoi fedeli, davanti à Magiſtrati, e Tribunali del Mondo à profeſſar la ſua fede chiamati &c.*

14. Cujus Præſulis monita mirificè comprobat auctoritas S Cypriani, quem refert *Bzov. Hiſtor. Eccleſ. lib. 3. ad annum Chriſti 252. num. 16. Epiſt. 2.* dicentis. *Cum de Domino Deo vox eſt, vocis pura ſinceritas, non eloquentiæ viribus nititur ad fidei argumenta, ſed rebus. Denique accipe non diſerta, ſed fortia; nec ad audientiæ popularis illecebram culto ſermone fucatam, ſed ad Divinam indulgentiam prædicandam rudi veritate ſimplicia.*

15. Quis igitur Præſul hæc ſeriò recogitans, & recto corde ruminans, aptitudinem ſufficientem ad verbum Dei enunciandum non habere affirmabit? aut ſi actu non habeat, brevi tempore, & conatu illam acquirere diffidet? ubi eſt contemptus, & irriſionis occaſio, quam tanti faciunt Paſqualig. & Pignatell. qui ut hominibus placeant à veritate auditum avertere faciunt, & ad fabulas convertuntur; præceptaque Dei, & Eccleſiæ laxis habenis in vertere nituntur; Audiant Epiſcopi, qui iſtorum erroneam doctrinam ſectantur, verba Jo: Echii, quæ refert Barboſ. *vot.* 123. *lib.* 3. *num* 8. ibi. *Noſtrates Prælatos Apoſtolicum ordinem invertere, dum ſpiritualia graviora quamque ſubeant rati, in Pontificalibus Suffraganeorum, in judicialibus Officialium, in abſolvendis peccatoribus Pœnitentiariorum ope utuntur: in prædicatione Monachum aliquem neſcio quem proferunt, in aliis ſpiritualibus alios habent Vicarios.* Et poſtea ex Expencæo ſubdit. *Adibunt concionabundi hujuſmodi per Vicarium Paradiſum, in perſona inferos.*

16. Præterea ad hoc ut iſta prætenſa inhabilitas, ſeù in eptitudo Verbum Dei prædicandi (Sac. Canonibus, Conciliis generalibus, ac ſupra citatis DD. prorſus abſcondita,) legitimam excuſationem præbeat, neceſſe eſt, quod Epiſcopus ea impeditus, fecerit quantum potuit, & omne conatum adhibuerit ad illam removendam, aliàs, voluntariè diceretur impedimentum pati, ut communiter docent DD., quos referunt, & ſequuntur Barboſ. *ſupra Concil. ſeſſ.* 23. *de reform. cap.* 2. *num.* 3. Sperell. *deciſ.* 85. *numer.* 26.

17. Si enim Epiſcopus nullam, vel minimam adhibuerit diligentiam ad removendum tale aſſertum impedimentum (quod ſtudio poteſt ſuperari,) accingendo ſe ad actus proximos, experimentum, ſeù periculum faciendo, utique ineptitudo ſuppoſita eum non excuſabit à culpa: Quia quiſque tenetur ſcire ea, quæ ad ſuum ſtatum, & officium ſpectant, quæ qui negligit habere, vel facere, peccat peccato omiſſionis, ut ex D.Thom. 1. 2. *quæſt.* 76. *art.* 1. bene probat Sebaſt. Medic. *in Sum. peccator. capital. tit.* 5. *qu.* 37. Unde Epiſcopus ignorans, quia non vult ſcire, ignorabitur juxta illud Pauli 1. ad Corinth. 14. quod dictum refert Navarr. *conſ.* 1. *de Conſtit. num.* 1. ubi ad caſum apta leguntur hæc verba: *Cui conſequens eſt, ignorantiam, quam quis habet, quia non vult ſcire quò liberius peccet (& nos dicamus quo liberius*

ocie-

ocietur) quæ appellatur affectata, vel ob negligentiam laborandi & efficiendi, quod ad ſciendum homines ſuæ conditionis arbitrio prudentis viri efficere debent, quæ appellatur craſſa, non excuſare, ut idem S. Thom. tradit in d. art. 8. & probatur per illud Apoſtoli 1. Corinth. 14. ignorans ignorabitur, quod intelligitur de eo, qui noluit intelligere ut benè ageret Pſal. 68. cap. ideo 37. diſt. noluit inquam aut optando non intelligere, aut non faciendo, id quod debet ad intelligendum. Hæc Navarrus.

18. Et magis proximè Pariſ. *de reſignat. lib. 5. quæſt. 8. num.* 105. ubi de idoneitate Epiſcoporum loquendo ſic ait. *Secundo deduco aliam concluſionem, ut Epiſcopus competentis litteraturæ ſit tolerandus in Epiſcopatu, etiam ſi ſit ignarus adminiſtrare temporalia, & ſpiritualia. Verum* (nota) *tenetur addiſcere ea quæ ſpectant ad ſuum officium Innocent. in dict. cap. niſi, & ideo quis non excuſatur prætextu ignorantiæ, quando addiſcere potuit, quod ignorat, etiam ſi Epiſcopus eſſet ſenex.* Et num. ſeq. *Quamvis nemo teneatur ad ſciendum, ſed ad operandum ſecundum conſcientiam, & ad credendum, &c. tamen ſpeciale eſt hoc caſu ratione officii, &c. ſecundo quamvis ignorantia non ſit peccatum, tamen in his qui ſunt aliquo officio, & negligunt diſcere ea, quæ pertinent ad illud officium, eſt peccatum.*

19. His quatuor aſſertis impedimentis exploſis. Ad quintum reſponſum dedere Fagnan. & Pirhing. *loco ſuperius in principio citato*, nuper elapſi ſæculi Canonum verè Doctores. Sicque ex hucuſque deguſtatis non obſcurè (ni fallor) apparet, quod Cauſæ, quas afferunt Paſqualig. & Pignatell. ad excuſandos Epiſcopos à munere prædicationis per ſe ipſos, eſſe prorſus irrelevantes. Conſultoque me horum Authorum dicta non Sanctorum Patrum, non Eremi Incolarum auctoritate; ſed Canoniſtarum, & aliorum DD. moderniorum, tùm in Divinis litteris, tùm in forenſibus diſciplinis, & inſtitutis apprimè verſatorum, refutare voluiſſe, nè Epiſcopi, qui malè hæc audiunt, inde novam ſurriperent excuſationem, hanc ſcilicet, quam tradimus eſſe doctrinam antiquatam, & ſolum ſæculis jam præteritis applicabilem.

20. Non inficior tamen (ut quæſito in principio propoſito quantum mea fert capacitas ſatisfaciam) plures dari excuſationes, quæ reputantur legitimæ, quarum Prima eſt, ineptitudo, ſeù hebetudo invincibilis Epiſcopi, quæ ſtudio, & experimento ſuperari non potuerit; Nam cum ignorantia, ſeù inhabilitas invincibilis ad operandum (quæ talis dicitur quoties ſtudio removeri non potuit) non ſit peccatum, ut ex *Div. Thom. 1. 2. quæſt. 76. artic. 1.* probat Medic. *in Sum. peccat. capital. tit. 5. quæſt. 37. & 38.* neque removibilis, res videtur redacta ad impoſſibile, cujus nulla eſt obligatio *l. nemo poteſt ff. de regul. jur.*

21. Secunda, Infirmitas corporis, aut mentis: Etenim corpore infirmus non tenetur ad munera perſonalia, neque comprehenditur in generali diſpoſitione, ut plura privilegia infirmorum referendo tradit Medic. *in tract. de fortuit. caſib. par. 2. quæſt. 6. num. 21. & 28.* Infirmus verò mentis puta oblivione ſeu memoriæ imbecillitate, furore, vel dementia impeditus multò magis excuſabitur: quia qui hæc patitur æquiparatur abſenti, & dormienti, ut dicit Medic. *loco citato quæſt. 5. numer. 9.* & ignoranti invincibili, Dian. *par. 3. tract. 6. reſol. 41.*

22. Tertia. Abſentia à Civitate, vel Diœceſi ex cauſis à jure approbatis, quas *Concil. Trident. ſeſſ. 23. cap. 1. de reform.* ad quinque reducit, ſcilicet Charitas, Urgens neceſſitas, Obedientia, Eccleſiæ ſuæ aut Reipublicæ utilitas, Officium aliquod Epiſcopatui annexum: quas ſigillatim explicat Paſſerin. *de ſtat. hom. tom. 1. quæſt. 185. art. 5. à num. 53. ad 74.* præviaque licentia Sedis Apoſtolicæ juxta diſpoſitionem Bullæ Urbani VIII. *Conſt. 190. Bullar. tom. 5.*

23. Quarta. Concurrentia non ſolum Pontificalium, ſed etiam aliarum publicarum functionum, quæ fiunt in Eccleſia Cathedrali de mane in die Concionis, in quibus notabile temporis ſpatium inſumitur, puta Proceſſionum cum Miſſa ſolemni, Communionis generalis, Expoſitionis publicæ Venerabilis Sacramenti, & ſimilium. Ut enim populus in his functionibus libertate ſpirituali fruatur, & devotio illimitata temporis

men-

Digitized by Google

menſura erga illas augeatur, non erit Concioni revocandus, neque ordo turbandus, ſed poterit Epiſcopus, immo, & debebit à publica Concione abſtinere. Lex etenim ſemper loco, & tempori debet convenire, ut docet *Text. in cap. erit autem ubi gloſ. verb. temporis 4. diſt.* & cum non poſſit omnes caſus aperte determinare, ratione naturali dictante, de ſimilibus ad milia procedit, ut inquit Abb. *conſ. 20. n. 1. verſ. Et primo præmitto p. 2.*

24. Quinta. Flagellum peſtis; tempore enim peſtilentiæ non eſt publicè concionandum, nè populus in unum conveniens morbo epidemico inficiatur: ſed tunc egeſtatibus populi tàm corporis, quàm Animæ, eleemoſyna, & adminiſtratione Sacramentorum erit per Epiſcopum ſuccurrendum exemplo Divi Caroli, Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. allegat. 53. poſt num. 9.* Et eſt regula, quod omittens aliqnod facere cauſa peſtis, non dicitur negligens, Pariſ. *de reſignat. lib. 11. quæſt. 13. numer. 61.*

25. Sexta. Inopinata, & urgens neceſſitas, quæ temporis dilationem non admittit, in die Concionis conſilium, auxilium, & opem rebus publicis, ſeù privatis in re gravi præſtandi, ſi æque bene per alium præſtari nequeat: Quia ſicuti neceſſitas excuſat laborantem die feſto, & illum, qui ut ei ſuccurrat operat, Navar. *conſ. 2. de feriis num. 1. 3.* ita Epiſcopus, qui debet eſſe ſemper paratus ad opera miſericordiæ præſtanda, poterit Concionem relinquere, ut proximo in neceſſitate abſoluta conſtituto ſubveniat: tunc enim relinquitur opus Dei pro Deo prout non ſemel feciſſe legimus Sanctum Epiſcopum Saleſium.

26. Septima. Modica interpolato, ſeù intermiſſio Concionum ex aliqua honeſta cauſa, puta Meſſium, & Vindemiarum: Nam reſpectu ad tempus totius anni, dicitur modica intermiſſio. Et quamvis Concilium *ſeſs. 24. cap. 4. de reform.* dicat, quod Epiſcopus ſaltem omnibus Dominicis, & ſolemnibus diebus feſtis teneatur verbum Dei annunciare: Nihilominus verba Concilii ſunt intelligenda civiliter, ſalva honeſtate, & tempore congruo, ut de obligato ad reſidendum *continuò*, interpretatur Card. Tuſch. *litt. C. concluſ. 977. num. 2. & 3.* ubi ad hoc refert illud dictum: *numquam de manu tua exeat Pſalterium: hoc eſt horis congruis.*

27. Et ſicuti Cappellanus, qui ex præcepto Teſtatoris quotidie tenetur celebrare, poteſt ex Sententia hodie communi, & à Sac. Congregatione Concilii approbata ſemel in hebdomada licite vacare: ita poterit Epiſcopus, qui tantum lege (quæ mltius agit) arctatur ad concionandum omnibus diebus Dominicis, & feſtis ſolemnibus ex dicta honeſta cauſa per ſex, vel octo Dominicas infra annum à Concione inculpabiliter vacare. Et quamquam ſuo muneri non ſatisfaciendo *ſtrictæ ſubjaceat ultioni*, ut habetur *in cap. 2. ſeſs. 5. de reform.* Attamen ſi pro majori parte anni adimpleverit, erit immunis à culpa; exemplo ejus, qui obligatus ſolvere certam quantitatem ad certum tempus, aliàs non ſolvendo tempore deſignato, teneatur ad certam pœnam; ſi ſolvit majorem partem debiti, non incidit in pœnam propter minorem partem non ſolutam, ut communiter tradunt Canoniſtæ *in cap. ſuper his 8. de pœn.* quos refert, & ſequitur Barboſ. *ibid. num. 1.*

28. Hæ in mea Sententia, (ſub cenſura tamen Sanctæ Sedis) ſunt juridicæ excuſationes, quæ ſub regula generali cadere poſſunt; cæteras ex identitate, vel majoritate rationis æquè juſtas, & contingibiles per Epiſcopum cordatum examinandas relinquendo.

29. Duo autem æra minuta ſupradicta in præfatorum Aſſertorum diſciplinæ Eccleſiaſticæ Gazophylacio inops intuli, non ut Epiſcopos Verbum Dei non prædicantes auſim damnare: ſed cur eos legitimè non impeditos cum Paſqualigo, & Pignatello excuſare non potuerim, rationum monumenta, & auctoritates exhibui, memor verbi Jeſu (cujus vices in ſuis Eccleſiis ipſi gerunt) qui dixit ſe ad prædicandum veniſſe, *ut Marc. cap. 1.* teſtatur ibi. *Eamus in proximos vicos, & Civitates, ut ibi prædicem, ad hoc enim veni, & Luc. cap. 4.* ibi, *oportet me evangelizare Regnum Dei, quia ideò miſſus ſum*: nec non geſtorum Divorum Franciſci, Vincentii Ferrerii, Bernardini, & aliorum quorundam Sanctorum, quorum Con-

Concionibus (licèt nimia verborum ſimplicitate eſſent compoſitæ (multa hominum millia legimus ad Deum fuiſſe converſa; non aliis viribus, quàm viribus ardentiſſimæ charitatis, quam in eorum cordibus Spiritus Sanctus accendit, Charitas enim foras mittit timorem, omnia ſuffert, omnia ſperat, omnia ſibi poſſibilia ducit, & cum Apoſtolo clamat, *omnia poſſum in eo, qui me confortat Philip.* 4.

Cætera quæ hic ad intelligentiam, & ornatum hujus Conſtitutionis afferri poſſent tetigimus *in tit. de for. pœnit. For.* 3. 4. 5. *&* 6. *& in tit. de var. proviſ. Form.* 6. *&* 7. *& in tit. de Monialibus Form.* 24.

Decretum Sacræ Congregationis circa Indulgentiarum validitatem.

CUm à Sacr. Congregatione Indulgentiis, Sacriſque Reliquiis præpoſita Cameracenſis Archiepiſcopus quæſiviſſet, quæ vis, & ſententia clauſulæ, quæ hodiè Brevibus Indulgentiarum apponi ſolet, *Volumus autem, ut ſi alias Chriſtifidelibus dictam Eccleſiam quâlibet Anni die viſitantibus aliqua alia Indulgentia perpetua, vel ad tempus non dum elapſum duratura, conceſſa fuerit, præſentes litteræ nullæ ſint*; Sac. Congregatio re diligentius examinata, clauſulam ſic explicandam cenſuit, ſi videbitur Sanctiſſimo Domino Noſtro. Ea minimè contineri Altaria privilegiata pro Defunctis, neque Indulgentias, aut certo generi perſonarum conceſſas, ut Confraternitati, Regularibus, & Capitulo, aut certũ pium opus in ipſa Eccleſia peragentibus, ut Litanias, aliaſve hujuſmodi preces recitantibus, ac iis qui Chriſtiana doctrina erudiuntur, vel olios erudiunt, & qui Sanctiſſimi Euchariſtię Sacramenti expoſitioni cum Oratione Quadraginta horarum interſunt, neque Stationum Urbis, & ſeptem Altarium Indulgentias inſtar ſeptem Altarium Baſilicæ Vaticanæ conceſſas, neque demum, quæ pro unica vice conceduntur. Cæterum ſi alia Indulgentia, ſivè non plenaria in perpetuum, vel ad tempus; tùm ab eodem, tum ab alio Romano Pontifice, generatim Chriſtifidelibus Eccleſiam, vel aliquod ejus Altare, ſeù Cappellam viſitantibus, eodem anni die, vel diverſo, conceſſa fuerit, de qua non fiat in litteris Apoſtolicis mentio, has litteras ob adjectam clauſulam eſſe prorſus irritas, ac nullas.

Datum die 23. Junii 1676.

De his autem facta relatione ad Sanctiſs. Dominum Noſtrum die 18. Martii 1677. ſententiam Congregationis approbavit.

C. Card. Maximus.

Michael Angelus Riccius Secret.

Aliud Decretum de Indulgentiis fictis.

DElatæ ſæpiùs fuere ad Sac. Congregat. Indulgentiis, Sacriſque Reliquiis præpoſitam, indulgentiæ quędam confictæ, & omninò falſæ, quę per diverſas Orbis Chriſtiani partes circumferuntur; aliæ verò examinandæ quæ adhibito ſtudio inventæ ſunt, vel apochryphæ, vel à Romanis Pontificibus revocatæ, vel nullæ, quod datum eis tempus prætcriiſſet; quarum quidem plurimę,

cum

cum non facilem cognitionem habeant Chriſtifideles harum rerum minus peritos fallunt, qui ſpe indulgentiæ, remiſſioniſque peccatorum ſuorum conſequendæ fruſtrantur. Quamobrem eadem Sacra Congregatio vehementer cupiens huic malo magis in dies ſerpenti occurrere, animarum profectui, & Indulgentiarum dignitati conſulere, plures illarum ſingulari diligentia colligi, & indicem referri curavit.

Tales in primis ſunt illæ, uti aſſerunt conceſſæ à Joannæ II. & Sixto IV. recitantibus Orationem charitatis Jeſu Chriſti Domini Noſtri, *precor te*, *Piiſſimè Domine*, *&c.* ab Urbano II. Eccleſiæ S. Mariæ, ut vulgò dici ſolet, Campagnolæ, & Sanctæ Victoriæ, ab Eugenio III. Revelationi de plaga in humero Jeſu Chriſti factæ Sancto Bernardo, ab Innocentio III. Archiconfraternitati, & Ordini Redemptionis, à Bonifacio IX. viſitantibus Cappellam S. Nicolai de Tolentino in ejus die feſto, à Joanne XXII. oſculantibus menſuram plantæ pedis Beatæ Mariæ Virginis, ab Alexandro VI. Imagini Beatæ Mariæ vulgò dictæ, Laghetti, à Leone X. geſtantibus funiculum Sancti Franciſci primum in Urbe impreſſæ, deindè Mediolani anno 1665. (ſuas tamen habent, & veras Confratres Archiconfraternitatis Cordigerorum S. Franciſci) recitantibus Salutationem Angelicam ad pulſum horologii, & Imagini Conceptionis Mariæ Virginis Immaculatæ in circulo depictæ, cujus pedibus Luna ſubjecta eſt, à Pio Quarto, vel Pio Quinto Principi Senarum, à Clemente VIII. dicentibus Orationem, *O magnum Myſterium &c.* & Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, quàm vocant Montis Serrati, Avenione impreſſæ, tum aliæ pro animabus Chriſtifidelium Defunctorum impreſſæ Matriti 20. Julii 1606. à Paulo V. cantantibus Hymnum, *Te Matrem Dei laudamus*, *Te Mariam Virginem confitemur &c.* vel ſi die Sabbathi intererint dum idem canitur, & Coronis, Roſariis, Imaginibus, & Numiſmatibus, quę Medalias appellant, ab eo benedictis, Federico Cardinali Borromęo ſupplicante anno 1611. dùm Eccleſia Romę in honorem Sancti Caroli ædificaretur, & ab eodem Paulo, & Gregorio XV. dicentibus, *Sia lodato il Santiſſimo Sacramento*, laus Sanctiſſimo Sacramento, ab Urbano VIII. in honorem ejuſdem Sacramenti, precibus Cardinalis Magalotti, & Sacerdotibus, celebrata Miſſa dicentibus, *Ave filia Dei Patris*, *Ave Mater Dei Filii &c.* à Clemente X. recitantibus mane, meridie, ac Veſpere conſuetam Antiphonam, *Angelus Domini &c.* & in fine *Deo gratias*, *& Mariæ*, ac demum aliæ à nonnullis Romanis Pontificibus tributæ, ut ajùnt Coronis Myſteriorum paſſionis Domini Noſtri Jeſu Chriſti ad preces Magni Ducis Etruriæ.

Talis Indulgentia Sodalitatis S. Nicolai, qua repetita quinquies Oratione Dominica, & Salutatione Angelica, unam liberari Animam quolibet die à Purgatorii pœnis affirmant. Tales aliæ Peruſii Confraternitatis Sanctorum Sebaſtiani, & Rocchi, & Romæ Societatis S. Bernardi ad Coumnam Trajani; Tales demùm aliæ Cruce ſignatorum Sancti Euſtorgii Mediolani, Arimini, & Bononię.

Ejus generis ſunt, & illę conceſſæ, ut ajunt Cappellæ Roſarii in Eccleſia Sancti Antonii de Rovigo, ſeù Rodigii, vel Eccleſiæ Sanctiſſimę Trinitatis Bergomi, aut S. Petri Montis Todoni die feſto Inventionis Sanctiſſimæ Crucis, vel geſtantibus funiculum Sancti Franciſci de Paula, vel celebrantibus Miſſas Sancti Auguſt., aut alias quinque in honorem quinque feſtivitatum B. V. vel recitantibus Officium Sanctę Franciſcę Romanę, aut Antiphonam, *O Paſſio magna &c.* in memoriam paſſionis Jeſu, aut Roſarium Sanctę Annę

(quod

(quod Congregatio Sac. Rituum non probat) aut Orationem, quæ impreſſa cum Imagine Sanctæ circumferri ſolet, *Ave gratia plena, &c.* (quæ Oratio prohibetur) aut Officium Conceptionis B. V. Immaculatæ, quod aſſerunt à Paulo V. probatum fuiſſe, aut Orationem, *Deus qui Nobis in S. Syndone &c.* (excipitur Indulgentia centum dierum anno 1671. conceſſa precibus Duciſſæ Sabaudiæ ad annos 25. cunctis in illius ditione degentibus) aut aliam *Ave filia Dei, &c.* poſt Communionem recitandam, vel aliquo conſpicuo ſigno venerantibus Sanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti nomen; Indulgentiæ rurſus octoginta millium annorum veteri de Tabula exſcriptæ, quam in Baſilica Lateranenſi aſſervari affirmant, pro dicentibus Orationem illam verè piam, *Deus, qui pro redemptione Mundi: &c.* tùm quæ impreſſæ fuerunt Papiæ Anno 1670. ſub hoc titulo, *Sommario delle Indulgenze conceſſe dalla Santità di N. S. Papa Leone X. all'Imagine della Concettione della Glorioſa Vergine Maria*, vel Piſauri ſub nomine B. Joanne, anno 1608. evulgatæ, vel Barlettæ, ſeù Baruli à recitantibus quaſdam non ſanè malas Orationes, lucrandæ, vel Parmæ à viſitantibus per Quadrageſimæ dies Eccleſias Tertii Ordinis S. Franciſci, vel Piſtorii, & Vaſtallæ à recitantibus Orationem *Ave Sanctiſſima Maria Regina Cœli &c.* & aliæ in peculiari impreſſo libro deſcriptæ, quibus frui dicunt devotos Seraphicos, & Benefactores.

His annumerandæ ſunt, quæ Crucibus Caravacenſibus tributæ dicuntur, vel Coronæ, ſivè Stellario Conceptionis Virginis Immaculatæ, quod ex duodecim globulis precariis conſtat, vel Granis, Crucibus, & Coronis Aloyſiæ ab Aſcenſione Hiſpanæ Monialis Ordinis S. Claræ, vel menſuræ altitudinis Jeſu Chriſti Domini Noſtri, vel Imagini, aut menſuræ vulneris lateri ejus inflicti; vel Orationi, ut ajunt in Sepulchro Domini noſtri repertæ, & Indulgentiæ, ut ajunt innixæ Revelationi factæ Sanctis Birgittæ, Mectildi, & Eliſabeth, vel B. Joannæ de Cruce, & conceſſæ, ut aſſerunt, granis, quæ aliquod ex tribus granis tetigerint extantibus penes Romanum Pontificem, Hiſpaniarum Regem, & Miniſtrum Generalem Fratrum Minorum Obſervantiæ S. Franciſci.

Omnes verò, & ſingulas jam dictas Indulgentias Sac. Congregatio partim eſſe confictas, & planè falſas declarat, partim apocryphas, vel ex alio capite nullas, quæ nemini ſuffragari poſſunt; eaſque in futurum ullo in loco, ut veras publicari, & lucrandas Chriſtifidelibus proponi vetat; foliaque, & libros, ubi ſic proponuntur, ſeù aſſeruntur, omninò præcipit aboleri, niſi prædictæ Indulgentiæ fuerint diligenter expunctæ; nec ideò tamen vult alias, quas hoc Decretum non continet pro veris, & legitimis, taciteque probatis haberi.

Ac demum omnes Indulgentias conceſſas ante Decretum Clementis VIII. latum die 9. Januarii 1597. Coronis, Roſariis, Granis, ſeù Calculis, Crucibus, & Imaginibus Sacris, vel ante Breve Pauli V. quod incipit *Romanus Pontifex &c.* editum 23. Maii anno 1606. perſonis Regularibus quarumcumque Religionum, & Ordinum, etiam Mendicantium, vel ante Conſtitutionem 115. Clementis VIII. cujus initium *Quæcumque &c.* & 68. Pauli V. incipientem, *Quæ ſalubriter &c.* habitas per aggregationem, vel aliam communicationem ab Archiconfraternitate ulla, Ordine, Congregatione, Societate, etiam Jeſu, Capitulo, vel Cœtu quocumque, vel ab eorum Officialibus, Superioribus, aliiſque perſonis, vel perſona, etiamſi earum, vel ejus mentio ſpecialis, & individua facienda eſſet, niſi fuerint deindè Romani Pon-

tificis

tificis authoritate innovatæ, aut confirmatæ nullius eſſe roboris, & momenti pariter declarat.

Porro Summaria Indulgentiarum pro Congregationibus Doctrinæ Chriſtianæ, Confraternitatibus Sanctiſs. Trinitatis, & Redemptionis Captivorum, Nominis Dei, Roſarii, B. M. de Mercede, & Redemptionis Captivorum, B. M. de Monte Carmelo, Centuræ S. Auguſtini, & S. Monicæ, niſi ab eadem Congregatione recognita, non permittuntur.

Indulgentias vero Stationum Urbis, quæ à Romanis Pontificibus ſingulari quodam beneficio, vel communicatæ ſunt, vel communicabuntur interdum, aliquibus locis Ordinibus, aut perſonis, diebus tantum Stationum in Miſſali Romano deſcriptis ſuffragari poſſe declarat: Semel autem dumtaxat in die plenariam Indulgentiam in certos dies Eccleſiam viſitantibus conceſſam, vel aliud pium opus peragentibus lucrifieri.

De quibus relatione facta per Secretarium ad Sanctiſſimum, cuncta Sanctitas Sua probavit, & inviolatè ſervari juſſit.

Datum Romæ die 7. Martii 1678.

Aloyſius Card. Homodeus.

Loco ✠ Sigilli.

Michael Angelus Riccius Secret.

(*Et ſequitur publicatio dicti Decreti*)

Aliud Decretum ejuſdem Congregationis.

PRopoſito Dubio: An verba Pontificii Brevis concedentis Indulgentiam omnibus utriuſque ſexus Chriſtifidelibus, Cappellam intra Clauſtra Regularium ſitam viſitantibus, ſic accipi poſſint, ut comprehendant Cappellam in ipſo Dormitorio conſtructam Sac. Congr. reſpondit, minimè illam compræhendere, nullamque tribui facultatem Mulieribus ingrediendi Clauſtra.

Datum Romæ die 2. Maii 1679.

A. Card. Homodeus.

Michael Angelus Riccius Secr.

ADNOTATIO.

HÆC quæ hic de Indulgentiis Decreta allata ſunt, non indigent gloſſa. At ſuper his monendi ſunt ab Epiſcopo Parochi, aliive Animarum Rectores, ut de uſu, & vigore Indulgentiarum populum reddant inſtructum, ad hoc, ut debita diſpoſitione accedant ad lucrandum eas, ne illis abutantur, & venenum potius, quàm medelam indè propinent.

Litteræ Sac. Congr. Concilii encicliçæ ſuper Patrimonio Ordinandorum.

SUMMARIUM.

1 *CAppellaniæ cum onere celebrationis Miſſarum non ſunt Beneficia, quamvis ſint perpetuæ, neque ad illarum titulum poteſt quis Ordinari, neceſſitate, aut utilitate* Ec-

Eccleſiæ non concurrente, & num. 2. 3. 4. 5. & 6.

7 *Viri docti, & probatæ vitæ poſſunt Ordinari ad titulum Patrimonii, etiamſi neceſſitas Eccleſiæ non adſit.*

8 *Ordinari quis non poteſt ad Ordines Sacros ad titulum fidejuſſionis alimentorum perſonæ divitis, quamvis adſit neceſſitas Eccleſiæ, & rejicitur opinio* Pignatell. *nu. 9.*

9 *Ordinati ad titulum Patrimonii, an, & quando cogantur reſidentiam facere & ab Epiſcopo ad redeundum cogi, & n. 12. & 13.*

10 *Clauſula* – arbitrio *contenta in reſcripto Papæ confert Delegato ejus authoritatem, & n. 15. & 16.*

17 *Poteſt quis Ordinari à proprio Ordinario ad titulum Beneficii, licet tenuis, dummodo adjuncto Patrimonio ſit ſimul ſufficiens ad victum.*

18 *Patrimonium, ad cujus titulum quis promotus fuit, remanet exemptum ab oneribus, & collectis etiam poſt Beneficii aſſecutionem.*

ETſi Sac. Concil. Trid. *cap. 2. ſeſſ. 21. de Reform.* diſertè caveatur, ne quis Clericus Sęcularis, quamvis aliàs ſit idoneus moribus, ſcientia, & ætate, ad Sacros Ordines promoveatur, niſi prius legitimè conſtet eum *Beneficium Eccleſiaſticum*, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiat pacificè poſſidere: Patrimonium verò, vel Penſionem obtinentes Ordinari non poſſint, niſi illi, quos Epiſcopus judicaverit aſſumendos pro neceſſitate Eccleſiarum ſuarum: Temporis tamen curſu animadverſum eſt nonnullos Epiſcopos ab hac Ordinandi norma, abſque ullo diſcrimine deflexiſſe, paſſim quoſcumque ad Patrimonii titulum ad Sacrum Miniſterium admittendo. Quantum ex hoc jacturę in Eccleſiaſtica diſciplina acceptum fuerit, manifeſtum eſt. Quare Sanctiſſimus Dominus Noſter pro ſuo inſigni zelo malis hujuſmodi providè obviaturus prædictę diſpoſitionis exactiſſimam obſervantiam in Urbe in primis inſtauravit, deindè per haſce circulares litteras Ordinariis omnibus Tridentini Decretum in memoriam reduci mandavit, quatenùs omnes illud ſanctè cuſtodiant, ſciantque non aliter, quem Ordinandum ad titulum Patrimonii, & Penſionis, niſi cum Eccleſiæ neceſſitas, *vel commoditas* ita exigat, qua in re prudens Ordinarii, timoratumque judicium verſari debebit. Dominatio igitur tua Sanctitatis Suę exemplo, & mandato ſeſe conformare non omittat, dum ei omnia proſpera precamur à Domino.

Romæ 3. Maii 1679.

Uti Frater.

F. Card. Columna Præfectus.

S. Archiep. Brancacius Epiſcopus Viterb. Secret.

ADNOTATIONES.

1. BENEFICIUM ECCLESIASTICUM. Quia ut plurimum Diœceſes Beneficiis nō abundant, ſed pauca, & exigui redditus, habēt qurunt ſępè Epiſcopi, an Cappellanię perpetuę, quę ex piorum diſponentium legato cum ſua Dote, & onere Miſſarum frequenter relinquuntur abſq; formali erectione cum auctoritate, & Decreto Ordinarii, poſſint dici ſaltem lato modo Beneficia, ad hoc ut quis ad illarum titulum valeat promoveri, etiā neceſſitate Eccleſiæ, vel commoditate non concurrente.

Et videtur reſpondendum quod non, quia hæ Cappellaniæ dicuntur legata pia, & illarum bona laicalia, & temporalia, ut firmavit Rot. *coram Dunoz. Jun. deciſ. 101. num. 1. & 2.* & magis præcisè, Recc. *prax. for. Eccleſ. part. 4. reſol.* 136. *num.*

num. 1. cujus verba ſunt -- *quod quamvis talis Cappellania debeat eſſe perpetua uſque ad obitum Cappellani, & habeat cætera requiſita præter authoritatem, & inſtitutionem, ſeu proviſionem Ordinarii, nihilominus non erit Beneficium Eccleſiaſticum, ex quo primum, & quartum requiſitum deficiunt &c. & num.* 3. -- *Pariter quoque poteſt Laicus Patronus, vel quilibet alius hæres illam conferre ſi Teſtatoris voluntas ita voluerit, ſine aliquo Epiſcopi conſenſu &c. Quò fit ut ratione talis Cappellaniæ non teneatur quis ad recitationem Canonici Officii &c. & num.* 4. -- *prout neque ad titulum illius, tanquam ad titulum Beneficii poteſt quis ad Sacros Ordines promoveri, Salced. in praxi, Diaz cap.* 18. *num.* 9. *Spin. de Teſtam. gloſ.* 4. *principali num* 42. *&c.*

2. Et ratio convincens ea eſt, quia non dantur, ut Eccleſiaſtica bona ratione Miniſterii Eccleſiaſtici, & juris ſpiritualis, ſed pro operibus præſtitis, & Miſſis celebratis, tanquam merces, & ſalarium *cap. Clerici* 16. *quæſt.* 3. nec requiſita ſubſtantialia ad conſtituendum Beneficium Eccleſiaſticum concurrunt de quibus habes apud Gonzal. *ad reg.* 8. *gloſ.* 5. *num.* 6. *& ſeqq.* à quo Ricc. verba ſupra relata mutuo accepit, & concluſionem.

3. Cum Gonzal. & Riccio concordat Garz. *de Benefic. parte* 1. *capit.* 2. *numero* 112. ubi ſic ait: *Advertendum autem eſt, quod licet ad titulum harum Cappellaniarum non collativarum non poſſit, quis Ordinari, tanquam ad titulum Beneficii*, Salzed. Spin. Gonzal. &c. *tamen poterit Ordinari ad titulum earum ſi ſunt perpetuæ, tanquam ad titulum Patrimonii juxta d. cap.* 2. *Concilii ſeſſ.* 21. *de Reform.* & idem firmat Ventrigl. *in praxi p.* 1. *Adnot.* 42. *§.* 1. *num.* 4.

4. Ac hæc comprobat Lotter. *de re Benef. lib.* 1. *num.* 59. his verbis. *Quod procedit etiamſi ſub titulo Cappellæ, vel Altaris relictum ſit, nam niſi acceſſerit authoritas Epiſcopi, uſque adeò erit extraneum à natura Beneficii Eccleſiaſtici, ut poſſit concedi per Laicum, Ripa ubi ſupra, non quidem in titulum Beneficii, ſed per modum ſimplicis deputationis Sacerdotis ad offerendum &c. Attamen per deputationem illam non dicetur talis, Rector, ſed ſimplex Officiator &c. & num.* 59. -- *De jure enim tales Cappellaniæ cum onere celebrare faciendi certas Miſſas ſimpliciter conſtitutæ de bonis temporalibus, & ſine authoritate Epiſcopi, cenſentur Laicales, & temporales &c.*

5. Dum igitur Concilium mandat neminem Ordinari poſſe, niſi prius legitimè conſtet eum *Beneficium Eccleſiaſticum* pacificè poſſidere, clarum videtur, quod non cenſeatur adimpleta diſpoſitio Conciliaris, ſi Ordinandus offerat pro titulo unam, vel plures ex præfatis Cappellaniis, quæ non in titulum Eccleſiaſticum, ſed potius in locationem operum cum mercede conferuntur, ut ſupra dicebamus.

6. Præmiſſis mirabiliter conferunt dicta à Paſſerin. *in cap. Nullus num.* 66. *de temp. ordin. in* 6. ubi quærens utrum quodlibet Beneficium habitum in Diœceſi aliena, ſubjectum reddat Beneficiatum ad effectum; ut ab Epiſcopo illius Diœceſi Ordines ſuſcipere valeat, loquendo de Cappellaniis, hæc habet -- *Pariter neque ad hunc effectum ſufficiunt Cappellaniæ non collativæ etiam perpetuæ quæ non ſunt fundatæ auctoritate Epiſcopi, nec ab ipſo erectæ in titulum Beneficii, & providentur ab Hæredibus Fundatoris etiam Laicis. Iſtæ enim non ſunt propriè Beneficia* Navar. &c. *Et ideò ex vi ſimilis Cappellaniæ non fit Cappellanus Subditus Epiſcopo loci quoad Ordines ab eo ſuſcipiendos.*

7. *VEL COMMODITAS.* Hi ergo, qui verum Beneficium non habent poterunt ab Epiſcopo ad Ordines Sacros promoveri, (quatenus neceſſitas, vel commoditas Eccleſiæ ſuæ id expoſcat) ad titulum Patrimonii, ſivè Penſionis: quæ neceſſitas, vel ſaltem commoditas regulariter adeſt in perſonis doctis, & probatæ vitæ, quæ Ordinari poſſunt ad hunc titulum ut jam dixi *in Adnot. ad Form.* 17. *tit. de litter. teſtimonial. ex* Ricc. & Ventrigl. quibus nunc adeo Garz. *de Benef. part.* 2. *cap.* 5. *num.* 75. ubi ampliat hoc verum eſſe, & tenendum etiamſi hujuſmodi Clerici Ordinandi ſint abſentes.

8. An autem qui Patrimonium non habet, ſed obligationem exhibet alicujus homi-

hominis Divitis perſonalem, & realem bonorum ſubminiſtrandi Ordinando alimenta in titulum Patrimonii, ad Sacros Ordines promoveri valeat? Pignatell. *conſul.* 4 *tom.* 8. tenet quod accedente neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ judicio Epiſcopi debeat admitti, & titulum eſſe validum. At contra Pignatell. ſtat communis praxis, ac etiam DD. ſententia contraria, qui tradunt ex Decreto Sacr. Congregat. quem Ordinari poſſe ad titulum ſubminiſtrationis alimentorum, in ſolo tantum caſu penuriæ Sacerdotum, nulla alia habita conſideratione ad obligationem perſonalem, vel realem ſpondentis, in qua ſe fundat Pignatell. ut videre eſt apud Pariſ. *de reſign. libr.* 2. *quæſt.* 6. *num.* 1. Garz. *de Benefic. part.* 2. *cap.* 5. *num.* 96. & 97. Nicol. *lucubr. can. lib.* 1. *tit.* 11. *numer.* 27. qui Decreta Sacr. Congregat. plura allegant *Zecc. de republic. Eccleſ. tit. de Cleric. ſub num.* 7. *verſ.* 84. Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtol. collect.* 545. *nu.* 5.

9. Et ratio hujus concluſionis eſt, quia Patrimonium ad cujus titulum quis ordinatur, debet eſſe res certa frugifera de cujus fructibus poſſit Ordinatus liberè diſponere, prout pluries Sacr. Congregatio reſpondit, quod verificari non poteſt in fidejuſſione alimentorum præſtandorum, licèt promiſſio fuerit ſuper bonis aſſecurata, Nicol. *ubi ſupra dict. numer.* 27. & Garz. *numer.* 96. Immò obligationem ſubminiſtrandi alimenta loco patrimonii non eſſe admittendam, neque in caſu penuriæ Sacerdotum, tamquam repugnantem diſpoſitioni Concilii tenet Pac. Jord. *tom.* 1. *libr.* 3. *tit.* 6. *num.* 336. Unde caveant Epiſcopi ne ſententia Pignatell. decepti ſanctionem conciliarem perperam laxis habenis ita (ut ipſe opinatur) ſervari poſſe interpretentur. Nam ſi promovendus debet patrimonium verè, & non fictè obtinere, ut Concilium expreſsè præcipit, non poterit Ordinari, qui actionem tantum, & jus ad rem habet.

Et licet Pirhing. *in jus can. lib.* 1. *tit.* 11. *num.* 73. afferat in aliquibus Eccleſiis Germaniæ, dictam cautionem admitti ſolitum eſſe ob penuriam Sacerdotum qui abſolutam proviſionem obtinere non poſſunt: tamen fatetur quod pro obſervantia Concilii aſſignatio Patrimonii debet eſſe realis, ut ibi — *Verumtamen ſaltem Cautio hypotecaria fieri deberet aſſignata certa re libera, & frugifera, unde annua penſio, vel ſubſtentatio ſufficiens accipi poſſit; tunc enim penſio illa impoſita ſuper re frugifera, ſivè jus illam percipiendi, eſt reale jus quoddam proprium ipſius Clerici adeoque is ordinatur ad titulum proprii Patrimonii.* Et idem docent Fagnan. *in cap. Epiſcopus num.* 26. & 27. *de Præben. & Dignit.* Pac. Jord. *ubi ſupra nu.* 339.

10. Hinc opportunè quæri etiam poteſt. An Presbyter ab Epiſcopo Ordinatus ad titulum patrimonii pro neceſſitate, & utilitate alicujus Eccleſiæ, poſſit illam decerere, vel ſi diſcedat, valeat ab eodem Epiſcopo, ſivè ejus Succeſſore ad reſidentiam cogi? Et videbatur, quod non ex Decreto Sacr. Congregat. Concilii, quod refert Ricc. *deciſ. Cur. Archiepiſcop. Neapol.* 297. *numer.* 10. *part.* 4. quod declaratur, quòd Ordinati ad titulum patrimonii certis diebus veluti diebus feſtivis inſervire Eccleſiis non cogantur.

11. At nihilominus tenendum eſt poſſe ad redeundum cogi: (quicquid enim ſit de ſimpliciter ad titulum patrimonii ordinatis, & an hi cogi poſſint nec nè, de quibus loquitur Decretum à Riccio allegatum;) certum videtur, ſi Epiſcopus in actu Ordinationis ſe declaret Ordinatum ad hunc titulum admittere ad hoc, ut alicui Eccleſiæ loci Ordinandi inſerviat in Divinis, vel alia munia, aut onera adimpleat, quæ non adimplentur ob defectum; & penuriam Presbyterorum, hunc, & alios hujuſmodi Ordinatos, remanere addictos ſervitio Eccleſiæ, à qua ſi diſcedant juxta legem Sacr. Concilii *ſeſſ.* 23. *cap.* 16. poterunt ad reſidendum in ea, cenſuris revocari, prout ſtatuit *D. Carolus in Concil. Proverb.* 7. de quo teſtatur Gavant. *in manual. Epiſcop. verb. Clericus num* 38. & admittit Decretum *Sac. Congregat Concilii de anno* 1628. *emanatum in Cauſa Indiarum*, quod refert Pignatell. *conſult.* 56. *nu.* 19. *in fine tom.* 3.

12. Et quamvis jure antiquo inſpecto, Ordinatus ad titulum patrimonii, non poſſit invitus in Diœceſi detineri, ex quo non remaneat obligatus certam Eccleſiam officiare, ut dicit Abbat. *in cap. Tuis num.* 7 *de Præbend.* aliud dicendum hodiè jure novo Concilii, quo in ductum eſt, quod titulum patrimonii in poſterum non admittatur, niſi diſpenſativè ob neceſſitatem ſcilicet, vel utilitatem Eccleſiarum, ut obſervat Fagnan. *in dicto cap. Epiſcopus num.*24. *& 25. de Præben. & in cap. Admonet num.* 31. *de renunc.* Sicque incongruum, immò abſurdum eſſet, quod Ordinati pro neceſſitate Eccleſiarum ad titulum patrimonii, poſſent impunè illas deſerere, abſque obligatione illis inſerviendi, ac ita Decreta Concili, & Epiſcopi intentionem in Ordinationem expreſſam eludere; Cum aliàs ad Sacros Ordines promoti non fuiſsent.

13. Si quis verò Clericus reſcripto Papę obtineret (ut non ſemel accidit) quod poſſit Ordinari ad titulum Patrimonii etiam Eccleſiæ neceſſitate, vel utilitate non concurrente cum ſolita, & frequenti clauſula -- *arbitrio Ordinarii* -- tunc Epiſcopus abſque conſcientiæ formidine illum promovere poterit: Nam licet clauſula -- *ad arbitrio* -- regulariter importet arbitrium à jure regulatum; attamen regula procedit quoties reſcriptum dirigitur alicui Tribunali, vel Judici, non autem quando Papa per viam extrajudicialem, & meræ gratiæ reſcribit; tunc enim dicitur conferre Delegato ſuam authoritatem, ut bis interpretando prædictam clauſulam reſolutum fuit *à Sacra Congregatione ſuper Epiſcopos, & Regulares nempè.*

14. *In Portugallen. Provincialatus Ord. S. Auguſtini*, in qua cum pro electione novi Provincialis Papa reſcripſiſſet -- *ad arbitrio del Protettore*, & hujus reſcripti vigore, Rectorem Provinciæ nemine vocato conſtituiſſet, parte electum recuſante, (ex quo Protector nullo Ordine ſervato elegiſſet,) & recurſum petente, propoſitaque inſtantia pro infirmatione deputationis ſic factæ, die 16. Maii 1692. reſcriptum fuit -- *Deputationem Eminentiſs. Protectoris ſuſtineri.*

15. *In Avenionen.* Cum quidam Religioſus Barbier Ord. Min. Conventual. gratiam Affiliationis Conventus d. Civitatis reſcripto Papæ -- *ad arbitrio del Card. Protettore*, obtinuiſſet, & Religioſi dicti Conventus illam impugnarent, aſſerentes nullam eſſe, ex quo Protector diſpoſitionem Conſtitutionum Ordinis non ſervaſſet, propoſita in eadem Congregatione 16. Maii 1692. reſponſum fuit -- *gratiam affiliationis ſuſtineri*, eo præcipuo motivo, quod in hujuſmodi reſcriptis gratioſis, Delegatus procedat authoritate Papæ, & non propria.

16. Poteſt etiam quis Ordinari ab Epiſcopo propriæ Patriæ ad titulum Beneficii, licet tenuis, dummodo adiuncto Patrimonio ſit ſimul ſufficiens ad victum, *Quarant. in Summ. Bullar. verb. Ordo verſ. ſecundo extende*, Ricc. *prax for. Eccleſ. tom.* 1. *reſol.* 458. *num.* 3. ubi declarationem Sac. Congregationis affert. Quod tamen fieri non poterit ab Epiſcopo non ſuo, non ſolum ob præſumptam fraudem ſugiendi judicium, & declinandi juriſdictionem proprii Ordinarii: Sed quia hodiè obſtat noviſſima Bulla Innoc. XII. edita anno 1694. in qua diffinitur; neminem ratione Beneficii effici Subditum Ordinantis, niſi beneficium collatum ſit per ſe ad victum ſufficiens.

17. Bona autem pro titulo Patrimonii aſſignat ad Ordines ſuſcipiendos, remanere exempta ab oneribus Cameralibus, & Collectis, etiam poſt Beneficii aſſecutionem, utcumque ad victum ſufficientis, quouſque per Epiſcopum fuerit facta ſubrogatio ſpecifica ejuſdem Beneficii in locum dicti Patrimonii pluries declaravit *Sacr. Congreg. Immunitatis, cujus Decreta retuli in Adnot. ad Form. XVIII. tit. de litter. teſtimonial. num.* 2. *pag.* 70. nempè *in Firmana* 10. *Julii* 1640. *lib.* 3. *Decret.* Pauluc. *fol.* 133. *in Civitatis Caſtelli* 5. *Maii* 1648. *lib.* 4. *Decret. fol.* 49. *à tergo, & in Montis Alti* 15. *Junii* 1649. *lib.* 4. *Decret.* Pauluc. *fol.* 81. *Sac. Congr. Concilii in Tolentinaten.* 10. *Maii* 1692.

Litte-

Litteræ Sac. Congreg. Immunitatis pro Statu Eccleſiaſtico ſuper damnis datis Ordinariis locorum tranſmiſſæ.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa damnorum datorum ab animalibus Eccleſiaſticorum quomodo ſint cognoſcenda oſtenditur Decreto Sac. Congreg. Immunitatis.*

2 *Pœna damnorum datorum non exigitur ab Eccleſiaſticis, ſi dannum detur caſualiter, & non culposè, ſed datur extimatio noxæ.*

LA Santità di N. S. non intende, che li Miniſtri, e Lavoratori di Perſone Eccleſiaſtiche ſiano convenuti altrove, che nel Tribunale Eccleſiaſtico per le pene de' danni dati, nè che intorno à dette pene li medeſimi ſoggiacciano à Statuto Laicale, mà perche la ſan. mem. di Clemente VIII. concede gl' emolumenti di tali pene alle Communità dello Stato Eccleſiaſtico per una certa riſpoſta annua, che le medeſime fanno alla Reverenda Camera, affinche reſti provisto all'indennità loro, hà S. B. comandato, che V. S. per Editto publico dichiari le pene, nelle quali devono incorrere, i Miniſtri, e Lavoratori di perſone Eccleſiaſtiche per li danni, che fanno *con gli Animali de' medeſimi Eccleſiaſtici*, e venendo il caſo del danno dato, proceda ſommariamente alle pene comminate per Editto, applicandole ſempre à benefizio di coteſta Communità, ò ſuoi Affittuarii, e regolandoſi al ſolito *intorno alla quantità della pena*, in modo che la Communità non riceva alcun pregiudizio. Così eſeguiſca, e Dio la proſperi. Roma 6. Luglio 1680.

Affettionatiſs. di V. S.

A. Card. Cybo.

A. Altovito Segretario.

ADNOTATIONES.

1 CON GLI ANIMALI DE' MEDESIMI ECCLESIASTICI. Si enim Animalia eſſent propria Colonorum, cognitio ſpectaret ad Judicem Laicum, ut Urbano Octavo approbante reſolutum fuit *à Sac. Congregat. Immunitatis 6. Decembris 1627. in Terracinen.* cujus Decreti tenor talis eſt -- *Quoad cauſas damnorum datorum per Clericos, & Eccleſiaſticos, ſivè per eorum Animalia, necnon per familiares Miniſtros, & Colonos Epiſcoporum, & Menſæ Epiſcopalis, etiam Laicos, ſeù eorum Animalia in bonis quibuſcumque tàm Eccleſiarum, & perſonarum Eccleſiaſticarum, quàm etiam Laicorum, ſpectare ad Curiam Epiſcopalem privativè. Si verò Laici, eorumve Miniſtri, & Animalia damnificent bona Eccleſiarum, & perſonarum Eccleſiaſticarum, Curiam Epiſcopalem procedere poſſe, tamquam in cauſis mixti fori. At quando Coloni, & Miniſtri Eccleſiarum, Clericorum, & Eccleſiaſticorum cum Animalibus propriis, bona Laicorum damnificent, cognitionem tam quoad bona, quàm quoad perſonas Laicorum, & eorum Animalia, ſpectare ad Judicem Laicum privativè. Sed ſi cum Animalibus Eccleſiaſticorum, vel Eccleſiarum, quoad perſonas ſpectare ad Laicum; Quo verò ad Animalia, ſpectare ad Curiam Eccleſiaſticam, niſi ex Conſuetudine quid ultra Eccleſiaſticis competat.* Lib. 1. Pauluc. *fol.* 71.

2. INTORNO ALLA QUANTITA' DELLA PENA.

Digitized by Google

Pæna non eſt exigenda ab Eccleſiaſticis, ſeù illorum Colonis, quando damna dentur caſualiter, & non culposè, ſed tantum extimatio noxæ, *ead. Sac. Congr. Immunitatis in Anagnina 4. Decemb. & in Firmana 9. Octob. 1629. l. 2. Decr. Paul. fol. 8. & 15. tergo.*

Innocentii XI. Conſtitutio.

Super Statutariis Succeſſionibus.

INNOCENTIUS EPISCOPUS &c.

PAſtoralis officii debitum, quo univerſis præſertim verò populis noſtræ curæ, & ſollecitudini, etiam in temporalibus creditis tenemur, exigit, ut ea provideri, ſtatui, ordinari, & declarari debeant, per quæ illorum commodis, utilitati, quieti, & tranquillitati conſultum ſit, litiumque diſpendia, & incommoda quantum fieri poteſt tollantur, & ceſſent. Cum itaque in noſtra Urbe, penèque in omnibus aliis Civitatibus, Oppidis, & locis noſtri, & S. R. E. ſtatus, & ditionis temporalis Italiæ ordinata ſint, atque vigeant Statuta, ſeù Decreta aliævè Leges, & Ordinationes, Apoſtolica expreſſa, vel tacita, ſivè à jure præſumpta confirmatione, & approbatione munita, per quæ, ut agnationum, & familiarum nobilitas, & decor, mediantibus bonis & divitiis conſerventur, inteſtatæ ſucceſſiones agnatis maſculis, excluſis fœminis, aliiſque per eas cognatis intra certos reſpectivè gradus deferuntur. Compertum verò ſit, quod nonnullæ Doctorum, & Tribunalium interpretationes, ac limitationes, vel reſtrictiones præmiſſum finem à populis, juxta eorum, ac regionis antiquos, & continuatos mores impediunt, præfataſque leges, ac proviſiones penè inanes reddunt, ſive frequentes producunt lites, perturbationes, incommoda, & diſpendia, adeout quandoque expediat potius non deferri, nec aperiri ſucceſſionis Beneficium, quod ita in maleficium, propriique aſſis jacturam convertitur: Undè propterea iidem populi præfati noſtri Status Eccleſiaſtici tàm immediati, quàm mediati Italiæ apud Nos eorum voluntatem, ac deſiderium explicantes preces porrexerunt, ut deſuper opportunè providere dignaremur, præfatorumque Statutorum, ac legum, ſeù proviſionum generalem, ac indefinitam obſervantiam, prout jacent, & diſponunt demandaremus, quibuſcumque Doctorum, & Tribunalium rejectis interpretationibus, adeout univerſalis, ac uniformis in quolibet loco ſit ordo ſuccedendi ad propriorum reſpectivè Statutorum, & legum normam, ſeù præſcriptum. Hinc nos præmiſſorum populorum, qui Nobis, & Apoſtolicæ Sedi etiam in temporalibus, tàm immediatè, quàm mediatè crediti ſunt, commodo, utilitati, quieti, & trãquillitati quantum fieri poteſt, conſulere cupientes, eorumque votis, & ſupplicationibus annuere volentes; Motu proprio ex certa ſcientia, & de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, omnium, & ſingulorum Statutorum, Decretorum, & Legum, Conſtitutionum, & proviſionum hujuſmodi in dicta noſtra Urbe, & univerſo noſtro, & Sedis Apoſtolicæ Statu Eccleſiaſtico immediato, & mediato exiſtentium tenores pro expreſſis habentes, perindè, ac ſi de illis expreſſa, ſpecialis, & individua mentio facta eſſet; Hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, mandamus, decernimus, & ſtatuimus, ut in ſucceſſionibus impoſterum, & poſt præſentium publicationem aperiendis, & deferendis, illa Statuta, Decreta, Leges, Conſtitutiones, & Ordinationes, quæ in præfatis

noſtris

noſtris Urbe, & Statu Eccleſiaſtico expreſſam in forma ſpecifica, vel etiam in ſola forma communi Apoſtolicam habeant confirmationem, & approbationem, ſivè illam habeant tacitam, & præſumptam, quæ ex juris diſpoſitione ob longiſſimi temporis obſervantiam inducitur, generaliter, & indefinitè, prout jaccent, ac diſponunt ad favorem maſculorum de agnatione, in univerſo aſſe attendi, & ſervari debeant, quacumque ſublata conſideratione, vel differentia bonorum, eorumque ſituationis intra, vel extra Territorium, ubicumque exiſtant, & ſivè ſint libera, & allodialia, ſeù feudalia, vel emphyteotica, ſeù livellaria, etiam de directo Dominio Eccleſiarum, Monaſteriorum, & piorum locorum, ſeù perſonarum Eccleſiaſticarum, ubi lex inveſtituræ non obſtet, quæ ſalva remaneat. Sublata quoque omni, & quacumque differentia, vel conſideratione ſubjectionis, & reſpectivè exemptionis perſonarum, tàm decedentium, quàm ſuccedentium, vel excludentium, & excluſarum, cujuſcumque ſint ſtatus, gradus, & conditionis, & quamvis agatur de Clericis, vel Regularibus utriuſque ſexus, aut de Eccleſiis, & Monaſteriis, aliiſque perſonis, & locis Eccleſiaſticis, vel alias quomodolibet exemptis, & privilegiatis, quantumvis expreſſa, & ſpeciali nota dignis, dum non ex ipſorum Statutorum, vel Statuentium aliqua juriſdictione, vel poteſtate, ſed ex noſtra dumtaxat Apoſtolica auctoritate hunc ſuccedendi ordinem in dicto noſtro Statu immediato, & mediato Italiæ, ex juſtis cauſis animum noſtrum dignè moventibus ſervari volumus, ac ſtatuimus, attenta ſolum, ac generaliter naturali qualitatè agnationis, & ſexus pro dicto fine aſſequendo. Nullaque etiam ratione habita mixturæ perſonarum non excluſarum in medio exiſtentium, aliave qualitate, ob quã hujuſmodi Statutorum, & legum ceſſatio, & reverſio ad ius commune prætendi valeat, adeout unicum, uniforme, ac univerſale ſit jus, & ordo ſucceſſionis ad ipſorum reſpectivè Statutorum præſcriptum, ex præfato agnationis favore. Quodque in quolibet caſu dubio, & quomodolibet diſputabili favore maſculorum de agnatione in excluſionem fœminarum, & cognatorum, tàm aſcendentium, etiam Matris, quàm deſcendentium, & collateralium hujuſmodi legum, & Statutorum interpretatio facienda ſit. Ubi verò contingat non verificari Statutorum, perſonarum, & bonorum unione, ſimilitudinem, & combinationem, quàm attendi, ac ſervari debere decernimus, vel quod non adſint Statuta perſonarum; ſivè illa extantia ob enunciatas Doctorum, & Tribunalium interpretationes, & reſtrictiones, aut aliàs quomodolibet ſuum non ſortiantur effectum, tunc ſublata (ut præmiſſum eſt) omni differentia exemptionis, & ſubjectionis perſonarum, & bonorum reſpectivè, generaliter, & prout jacent, attendi, ac ſervari volumus, decernimus, & mandamus Statuta locorum, in quibus bona exiſtunt, ac poſſidentur, ſivè agatur de bonis ſtabilibus, ſivè de mobilibus, Cenſibus, locis Montium Officiis vacabilibus, nominibus debitorum, juribus, & actionibus, & aliis, quamvis de illis eſſe dignoſcantur, quæ loco non circumſcribuntur, ſed perſonam ſequuntur, & quamvis tàm decedentes, quàm excludentes, & excluſi exteri ſint, Nobis, & Sedi Apoſtolicę in temporalibus non Subditi, dum etiam exteri acquirentes, ac retinentes præfata bona, & jura in prædictis Urbe, & Statu, cenſentur (contraria voluntate expreſsè non declarata) in animò habuiſſe hujuſmodi bonorum, & jurium ſucceſſionem regulari debere juxta leges, & ordinationes locorum, in quibus exiſtunt, ac retinentur, prout hunc animum præſumendum eſſe decernimus, ſtatuimus, & declaramus. Quæ verò de inteſtati ſucceſſionibus hactenus, ut ſupra Statuta, & diſpoſita ſunt, in Teſtamentariis quoque Succeſſionibus

nibus attendi, & obſervari debere volumus, ac ſtatuimus, quacumque pariter bonorum, & perſonarum differentia, & conſideratione, ut ſupra, ſublatis, in iis caſibus, in quibus eadem Statuta, & leges locales in hac ſpecie teſtatæ ſucceſſionis maſculorum de agnatione favore diſponunt, quoties decedentium contraria expreſſa voluntas non adverſetur. Non intendimus autem per præſentem Conſtitutionem, atque in ea diſpoſita, in aliquo derogare, & præjudicare Conſtitutionibus Apoſtolicis rec. mem. noſtrorum Prædeceſſorum Sixti Papæ V. Clementis Papæ VIII. Pauli Papæ V. Urbani VIII. Innocentii Papæ X. & Alexandri Papæ VII. & aliorum, ſi quæ ad ſunt ſuper inhabilitatione forenſium dicto noſtro, & Apoſtolicæ Sedis dominio in temporalibus non ſubjectorum, qui Statutis temporibus ad habitandum non veniant, & non obſervent ea, quæ in eiſdem Conſtitutionibus diſponuntur, ac demandantur, ſed illæ ſalvæ, integræ, & in ſuo robore, ac firmitate permaneant. Sicque per quoſcumque Judices Ordinarios, & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos &c. & quoſcumque alios ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique locorum judicari, definiri, ac ſententiari debere &c. necnon irritum.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ 1680. ſexto decimo Kal. Decemb. Anno Pontificatus 5.

Placet motu proprio B.

(*Et ſequitur dicti Conſtitutionis publicatio.*)

ADNOTATIO.

1 HÆC Conſtitutio, quæ ad conſervanda bona in familiis ſaluberrima fuit, ſuſtulit è medio plures forenſium quæſtiones, & litigia plurima, de quibus videre poteris *apud modernum* Panimol. *deciſ.* 99. *& ibid. Adnot.* 1. & alios per eum cumulatos.

Lettera della Sacra Congregazione ſopra Veſcovi, e Regolari d'ordine d'Innocenzo XI. per gli Eſercizii Spirituali da farſi dagli Ordinandi, e Monacande.

SUMMARIUM.

1 *Clerici exercitandi in Exercitiis Spiritualibus triplicem ſpiritum petere debent à Deo.*
2 *Exercitia Spiritualia nomine tenus explentur.*
3 *Quid animadvertendum ſit in amplectendo ſtatum Clericatus, quid cogitandum? oſtenditur.*
4 *Cavendum nè admittantur, qui vocationem non habent ſinceram.*
5 *Quid ſuggerendum ſit in exercitatione, & n* 6.
7 *Quid ſuggerendum Monialibus.*

Poris

Foris—All'Eminentiſſimo, e Reverendiſſimo Sig. mio Oſſervandiſſimo. Il Sig. Card. N. Arciveſcovo di N.

Intus vero—Eminentiſſimo, e Reverendiſſimo Sig. mio Oſſervandiſſimo.

LA Santità di Noſtro Signore, che con paterna ſollicitudine rifletté del continuo à tutti quei mezzi, che poſſono contribuire alla maggior ſicurezza della ſalute dell'anime, conoſcendo col ſuo Santo zelo quanto ſia neceſſario un precedente divoto raccoglimento di ſpirito per degnamente prepararſi, tanto in ordine alli promovendi al ricevimento degli ordini, quanto riſpetto alle Spoſe di Chriſto al veſtir l'habito, e profeſſare lo ſtato Religioſo; Vuole, e comanda, che tutti li promovendi sì agli ordini Minori, come Sacri, debbano per dieci giorni continui avanti l'Ordinatione ritirarſi à fare gli Eſercizii Spirituali nell'iſteſſa conformità preſcritta alli Promovendi in Roma nella Coſtitutione 126. della felice memoria di Aleſſandro VII. che comincia: *Apoſtolica ſollicitudo*; e che parimente tutte quelle, che vorranno farſi Monache in qualſivoglia Monaſterio, anche ſoggetto à Regolari, ſiano tenute fare i detti Eſercizii Spirituali per dieci giorni avanti, che ricevano l'habito, e ſiano ammeſſe al Noviziato. E che li medeſimi Eſercizii ſi debbano repetere per lo ſpatio di dieci giorni avanti, che ſiano ammeſſe alla profeſſione, alla quale la Santità Sua comanda, che non devano eſſer ricevute, ſe prima non haveranno adempita queſta ſanta preparazione. Deſidera in oltre Sua Beatitudine, che ſi procuri con tutte le diligenze poſſibili, mà con modi ſoavi, e diſcreti, che ancora tutte le Monache profeſſe una volta l'anno almeno per qualche tempo, che ſi ſtimerà opportuno, faccino li medeſimi Eſercizii per la rinovazione dello ſpirito tanto neceſſaria à chi con eſſerſi rinchiuſa ne' Sagri Chioſtri deve profeſſare lo ſtato di perfezzione. Reſtarà per tanto ſervita V. E. di far pronta eſecuzione à comando sì ſanto di Sua Beatitudine, mentre per fine le bacio umilmente le mani.

Roma 9. Ottobre 1682.

Di V. E.

Umiliſſimo, e Devotiſſimo Servitore

C. Card. Fachenetti.

B. Panciatichi Segretario.

ADNOTATIONES.

1 TRiplicem ſpiritum in huiuſmodi exercitatione à Deo petere debent ordinandi cum Propheta David, nempè. *Spiritum rectum*, qui dirigat intentionem. *Sanctum*, qui mundet affectionem. *Principalem*, qui firmet operationem: Hic meritò vocatur principalis, quia in eo maximè vita conſiſtit; ex operibus enim, & non ex ſolis affectibus iudicabitur unuſquiſque.

2. Saluberrimum igitur, atque Sanctiſſimum inſtitutum eſt iſtud; ſi Epiſcopi, aliivè Ordinarii, ac Superiores modis omnibus opportunis curent, ut huiuſmodi Spiritualia Exercitia compleantur. At quia plerumque hi, vel commoditatem, vel curam plenam non habent, perſunctoriè, & nomine tenus, ab Ordinandis explentur abſque ullo fructu.

3. Neceſſarium enim eſt, ut quiſque promovendus corde recogitet: Qua vocatione vocetur ad Statum Eccleſiaſti-

eum amplectendum. An inclinationem, capacitatem, & aptitudinem habeat ad illum; qua æſtimatione, qua puritate, & ſinceritate, ac zelo in partem hæreditatis Chriſti ingredi feſtinet. An probè calleat ſtatus ejuſmodi obligationes? ſcilicèt proximum in rebus fidei exemplo, & verbis inſtruendi, ſobriè, & caſtè vivendi, ac Divina cuncta attente, humiliter, & reverenter contrectandi, & exercendi. Qui enim hæc ſeriò non ponderat, quid agat neſcit, & periculo damnationis æternæ ſe exponit.

4. Cavendum nè introducantur aliqui in Eccleſiam inſidioſè, & doloſè; alii per impreſſionem, & importunitatem; alii per ambitionem, & fictionem hypocriticæ ſimulationis; alii affectione ſanguinis, & cognationis; alii demùm, ut magis commodè, otioſè, & cum majori libertate vivant; nil penitùs cogitantes, quod qui ſpiritum Chriſti non habet, hic non eſt ejus *Paul. ad Rom. cap.* 8. ſed quia ſecundum carnem ſunt, quæ carnis ſunt ſolùm ſapiunt.

5. Ut igitur bonum maximum, quod ex exercitatione ſpiritus promovendorum oritur non amittatur, ex propoſito piis meditationibus, & Sacrorum Librorum lectura per prudentem Directorem ab Epiſc. (ſi per ſe ipſum nolit) deputandum ſuper his, quæ ad ſpiritum Eccleſiaſticum, ſanctitatem gradus, & obligationem ejuſdem pertinent, ſtatis diebus, & horis occupentur regulato methodo, prout jam præſcripſerat piiſſimus olim Cardinalis Petruccius Epiſcopus Æſinus in Libro in eadem Civitate edito anno 1683. cui titulus inſcribitur -- *Li dieci giorni degli Eſerſizii*. Atque etiam ea (ſi magis placeat) quæ in ſubnexo Rythmico continentur eis, familiari ſermone unciatim ſuggerantur.

Chriſti Rythmicum ad Sacerdotes.

6. Piſcatores hominum Sacerdotes Dei
Præcones Altiſſimi lucerna diei
Charitatis radio fulgentes, & ſpei
Auribus percipite verba oris mei.
Vos in Sanctuario mihi deſervitis
Vos vocavi palmites ego vera vitis
Cavete ne ſteriles, aut inanes ſitis
Si mecum perpetuò vivere velitis.
Vos eſtis Divinæ legis Protectores
Sal terræ, lux hominum Ovium Paſtores
Muri Domus Iſrael morum Correctores
Judices Eccleſiæ gentium Doctores.
Si legis protectio cadat, lex labetur.
Si ſal evanuerit, in quo ſalietur?
Niſi lux appareat via neſcietur.
Et ni Paſtor vigilet Ovile frangetur.
Vos cœpiſtis Vineam meam procurare
Hanc doctrinæ rivulis debetis irrigare
Spinas, atque tribulos prorsùs extirpare,
Ut radices fidei poſſint germinare.
Vos eſtis in Area Boves triturantes
Prudenter à palea granum ſeparantes
Vos habent pro ſpeculo legem ignorantes
Populi, qui fragiles ſunt, & inconſtantes.
Quicquid vident laici vobis diſplicere
Dicunt proculdubio ſibi non licere,
Et quicquid vos in opere vident adimplere
Credunt eſſe licitum, & culpa carere.
Cum Paſtores Ovium ſitis conſtituti
Non eſtote deſides, ſicut canes muti
Vobis non deficiant latratus acuti
Lupus rapax invidet Ovium ſaluti.
Grex fidelis triplici cibo ſubſtinetur.
Meo ſacro corpore quo ſalus augetur
Sermonis compendio, quod diſcrete detur,
Ciboque corporeo ne periclitetur.
Ovibus tenemini veſtris prædicare
Sed quid, quibus, qualiter, ubi, quando quare
Debetis ſollicitè præconſiderare
Ne quis in officio dicat vos errare.
Spectat ad officium veſtræ Dignitatis
Omnibus petentibus mea dare gratis,
Nec cujuſquam hominum munera prendatis
Ne cum Giezi pariter lepram incurratis.
Gratis Euchariſtiam Plebi miniſtrate
Gratis & abſolvite, gratis baptizate
Vobis data cœlitus cunctis gratis date
Ovium ſalutem ſedulo curate.
Veſtra converſatio ſit religioſa
Munda conſcientia vita virtuoſa
Regularis habitus, menſque gratioſa
Nulla vos coinquinet labes criminoſa.
Nullus faſtus elevet ſtatum veſtræ mentis
Gravis in intuitu habitus ſit teſtis
Nihil vos illaqueet curis inhoneſtis,

Qui-

Quibus claves traditæ ſunt Regni Cœleſtis.

Eſtote breviloqui ne vos ad reatum
Pertrahat loquacitas nutrix vanitatum
Verbum, quod loquimini, ſit abbreviatum
Nàm in multiloquio non deeſt peccatum.

Eſtote benevoli, ſobrii, prudentes
Juſti, caſti, ſimplices, pii, patientes,
Hoſpitales, humiles, ſubditos docentes,
Conſolantes miſeros, pravos corrigentes.

Nàm ſi ſic geſſeritis curam paſtoralem
Verèque vixeritis vitam ſpiritalem
Poſtquam exueritis clamidem carnalem
Ego vobis conferam ſtolam immortalem.

7. Monialibus verò ea, quæ in tribus votis ſolemnibus includuntur, ſolent in prædicta exercitatione proponi meditanda: Necnon ea; quæ Divus Bonaventura in ſuo pulchro Alphabeto mox referendo Religioſis viris incipientibus affert, videlicèt.

Ama paupertatem, ſis vilibus contentus
Bonis ſemper actibus jugitèr intentus
Cave multiloquium, ſtudeas ſilere.
Deum omni tempore præoculis habere.
Eſuriem amplectere gulam reſrenando,
Fratrumque convivia ſegniter ſectando.
Gaudere cum gaudentibus, cum flentibus plorare
Humilibus conſentiens, majores honorare
In omnibus obediens, Prælatoque parebis,
Charitatem inſuper cum omnibus tenebis,
Lumbos ſtringe lubricos Domini timore,
Mundans cordis oculum caſto cum pudore;
Nihil ſervans proprium, nudum ſequens Chriſtum
Onus leve ſufferens, Mundum vincens iſtum
Paſſum Chriſtum recole corde gemebundo
Quærens Dei gloriam nihil aliud in Mundo,
Reſiſtendo vitiis, orando ferventer
Sacramentum ſumere debes reverenter
Tu motum mentis comprime iram mitigando,
Vanaque colloquia ſollicitè vitando
Chriſtum frui cupiens, Cellam frequentabis
Jeſum ſuper omnia ſic dulcitèr amabis
Zelo Dei fervens charitatis igne
Et in te peccantibus ignoſce benigne.

Lettera Circolare della Sacra Congregazione ſopra Veſcovi, e Regolari, intorno alla Dottrina Chriſtiana.

SUMMARIUM.

1 *Ignorantia Myſteriorum fidei univerſalis eſt, & deplorabilis.*
2 *Ignorantia ſcripturarum, ignorantia Chriſti eſt.*
3 *Explicatur, quæ ſit Scriptura Sacra, qui ſint Libri Scripturarum, Legis Moyſi, & Prophetarum, qui novi, & qui veteris Teſtamenti, & num. 4. 5. & 6.*
7 *Cur Libri Scripturarum vocentur Teſtamentum vetus, & novum oſtenditur, & n. 8.*
9 *Quid contineant iſti Libri declaratur.*
10 *Quotuplex ſit ſenſus Scripturarum explanatur.*
11 *Cur Hiſtoria Vitæ Jeſu Chriſti dicatur Evangelium, explicatur.*
12 *Quarè Evangeliſtæ denotantur per figuras Hominis, Leonis, Bovis, & Aquilæ, indicatur.*
13 *Quarè Cantica, dicatur Canticum Canticorum, demonſtratur.*
14 *Quarè Horæ Canonicæ ſint ſeptem oſtenditur.*
15 *Doctrinæ Chriſtianæ maxima pars eſt Sacramentorum perceptio, & adminiſtratio.*

Frà

FRà le altre ſalutevoli proviſioni ordinate dalla Paterna ſollecitudine della Santità di Noſtro Signore per la ſalute dell'Anime, Sua Beatitudine hà deſtinate diverſe perſone Pie, per iſtruire ne' Miſteri della noſtra Santa Fede le perſone, che da i Luoghi, e Città circonvicine ſi portano in Roma, per eſſere impiegate ne' lavori della Campagna; E perche intende con ſuo particolar ſentimento, che la maggior parte di eſſe ſi ritrovano in una ſomma, e compaſſionevole ignoranza de' rudimenti della medeſima Santa Fede, mi hà eſpreſſamente ordinato di ſcrivere queſta lettera Circolare à tutti li Veſcovi circonvicini, incaricando ad eſſi di dovere per mezzo de' loro Miniſtri, e de' Parochi invigilare colla dovuta attentione alla Cura dell'Anime delle loro Dioceſi cibandole frequentemente col pane della parola di Dio, e ſpiegando loro i rudimenti, *e Miſteri della noſtra Santa Fede*, al quale effetto doveranno eſpreſſamente, e ſotto gravi, e rigoroſe pene ordinare alli Parochi delle loro Dioceſi, che tutte le Domeniche, & altre Feſte di Precetto, inſegnino con particolare attenzione *la Dottrina Chriſtiana*, tanto neceſſaria alla ſalute dell'Anime. Nel portare à V.S. queſti comandi colla premura impoſtami da Sua Santità, e che richiede la materia, le auguro ogni proſperità. Roma 22. Giugno 1685.

G. Card. Carpegna Prefetto.

Loco ✠ Sigilli.

G. B. Arciveſcovo di Genova Segretario.

ADNOTATIONES.

1 I *MISTERI DELLA NOSTRA SANTA FEDE*. Cum Sanctitas poſt mortem Chriſti, ubique florere deberet, diluvium peccatorum inundat in Orbe univerſo, & in ignorantiæ pelago Myſteriorum Fidei corda hominum ad malum prona demerſa conſpiciuntur. Oh calamitas Animarum, oh miſer Religionis ſtatus, lacrymis Hieremiæ deflendus; Clamat propterea è Cathedra Petrus, ut Paſtores non ſint deſides, ſed populum ipſis creditum in lege Domini erudiant, nè in Inferno, ſicut Oves poſiti ſint; & hoc Epiſcopis exequendum committitur, cum hi tum per ſe ipſos, tùm per Parochos, omnes ad ſalutis portum dirigere teneantur.

2. At quia ignorantia Scripturarum, ignorantia Chriſti eſt, ut ait Divus Hieronymus; ſumpta hinc occaſione non abs re nonnulla per modum interrogationis attingam, in quibus Subditi docibiles, & præſertim Clerici erudiendi erunt.

3. Quid eſt Scriptura Sacra? *Reſp.* Verbum Dei hominibus revelatum, & per Scriptores ab Eccleſia approbatos litteris conſignatum, ad docendum primario Ieſum Chriſtum Redemptorem humani generis, & ut homines ex ſervitute peccati, mortis, ac Diaboli liberati in eumdem Chriſtum credant, & credentes vitam æternam habeant.

4. Quot ſunt Libri Scripturarum ſpectantes ad legem Veterem, ſeù Moſaicam? *Reſp.* Plures ſunt, & dividuntur in quatuor claſſes, videlicèt. In legales, ſunt quinque Libri Moyſi, ſeù Pentateuchus, Geneſis, Exodus, Levitici, Numeri, Deuteronomii, Hiſtoriales, ſcilicèt, Joſue, Judicum, Ruth, Regum, Paralipomenum, Machabæorum, Job, Eſdræ, Tobiæ, Judith, Eſter. Sapientiales, videlicèt, Proverbia, Eccleſiaſtes, Cantica, Eccleſiaſticus, Sapientia. Prophetales, nempè Pſalmi David, & quatuor Majores Prophetæ, Iſaias, Hie-

re-

remias, Ezechiel, Daniel, & duodecim Minores, Oſeæ, Joel, Amos, Micheas, Abdias, Jonas, Nahum, Abacuch, Sophonias, Aggeus, Zacharias, Malachias.

5. Quot ſunt Libri Novi Teſtamenti, & ad legem Chriſtianam ſpectantes? *Reſp.* Sunt plures, qui pariter dividuntur in quatuor claſſes, videlicet. Quatuor Libri Evangeliorum Matthæi, Marci, Lucæ, Joannis, legalibus Libris Moyſi correſpondentes. Acta Apoſtolorum, quæ Hiſtorialibus. Epiſtolæ Divi Pauli quatuordecim, una D. Jacobi, duæ D. Petri, tres D. Joannis, & una Judæ Thadæi, quæ Libri Sapientialibus. Apocalypſis Joannis, quæ Prophetarum Libris correſpondent.

6. Quarè vocantur Libri Novi Teſtamenti? *Reſp.* Propter novitatem ſpiritus, quam affert lex Chriſtiana in iis contentam, quæ novos affectus, novoſque ardores erga Deum excitare ſolet in iis, qui illam intelligunt, & amplectuntur.

7. Quarè recollectio iſtorum Librorum vocatur Teſtamentum Vetus, & Novum? *Reſp.* Duplici ratione. Prima, quia quemadmodùm Teſtamentum eſt carta ſcripta, in qua declaratur ultima voluntas hominis, ſic in illis Libris continetur ultima Dei voluntas, & lex, quam Deus velit ab hominibus ſervari. Secunda, quia ſicuti Teſtamentum eſt, quo bonorum deſertur hæreditas intercedente Teſtatoris morte, qua contingente cum eſſet anteà clauſum, & obſignatum aperitur: Sic per Libros Sacros deſertur Nobis hæreditas cœleſtis, & Chriſti morte in ea confirmamur, iiſque apertis legimus Nos eſſe Dei hæredes, ac cohæredes Chriſti, ſi cum illo ſuſtineamus..

8. Quomodò cognoſcimus Libros iſtos eſſe à Spiritu Sancto? *Reſp.* Per Teſtimonium Eccleſiæ, quæ continuata ſucceſſione ab initio uſque ad hæc tempora illos tales recipit.

9. Quid continent iſti Libri? *Reſp.* Omnia, quæ illis continentur vel de ipſo Chriſto ſunt, vel propter ipſum: Et ſic à lectione Veteris Teſtamenti ad lectionem Novi proceditur tamquam à figura ad ſuum figuratum, à ſigno ad ſignatum, ab exemplari ad exemplatum, & à parabola ad ſuam veritatem: Nàm lex per Moyſen data eſt, gratia, & veritas per Jeſum Chriſtum facta eſt, *Joan.* 1. Primi quidem de Chriſti adventu in carne paſſibili ad patiendum pro redemptione hominum. Secundi de ejuſdem adventu in ſtatu impaſſibili, & glorioſo ad judicandum homines loquuntur; Et ſic Chriſtus objectum eſt, in quod collineant omnes Scripturæ.

10. Quotuplex eſt ſenſus Sacræ Scripturæ? *Reſp.* Quatruplex, Litteralis, quo intelliguntur ſingula verba, & periodi, ac quid immediatè ſignificent juxtà præcepta Grammaticorum. Moralis, quo referuntur ad ędificandam charitatem Dei, & Proximi, ac benè operandum verba ipſa, ac Sententiæ Scripturarum. Anagocicus, quo referuntur ad ſpem firmandam æternorum bonorum. Allegoricus, quo referuntur ad ſignificanda Myſteria Chriſti, & Eccleſiæ, & hic eſt primarius, & palmaris, quatenùs Chriſtum, & Eccleſiam deſignat, quia Chriſtus eſt finis Scripturarum: Itaut Lector Scripturæ ſollicitus eſſe debet de eo quærendo juxtà illud *Cantic.* 3. *Per Vicos, & Plateas quæram, quem diligit anima mea.* Per Vicos (*ideſt*) per Libros Veteris Teſtamenti, ac per Plateas (*ideſt*) per Libros Novi Teſtamenti, in quibus ſine difficultate invenitur, & deprehenditur.

11. Quarè Hiſtoria Vitæ Jeſu Chriſti dicitur Evangelium? *Reſp.* Quia Evangelium bonum, & lætum Nuncium ſignificat, quale eſt Sacra Hiſtoria, quæ Jeſum Chriſtum Salvatorem exhibet, per quem à peccato liberantur homines, & aperto Cœlorum Oſtio, quod anteà per Adami noxam clauſum fuerat, ad gaudia æterna introducuntur: quod enim Nuncio quid jucundius?

12. Quarè Evangeliſtæ denotantur per figuras hominis, Leonis, Bovis, & Aquilæ? *Reſp.* Quia Matthæus exorditur ab humanitate Chriſti, ideò ſub hominis figura repræſentatur. Marcus exorditur à prædicatione Jo: Bapt. in Deſerto, quem veluti Leonem rugientem, ac peccatores terrentem exhibet, ideò Leo illi aſſignatur. Lucas verò initium duxit ſui Evangelii à Sacrificio Zachariæ Sacerdotis, undè habet pro inſigni Bovem, Animal Sacrificio deſtinatum. At D. Joannes longè altius

tius ſuper cæteros ſe efferens, cæpit à Divinitate dicens In principio &c. quapropter per Aquilam deſignatur.

13. Quarè Cantica, dicitur Cantica Canticorum? *Reſp.* Hunc Librum Salomonis ità vocari, quia ibi canit Epitalamium ideſt carmen Nuptiale ob coniunctionem Spiritualem Chriſti cum Eccleſia, & dicitur Canticum Canticorum phraſi Hebraica ad demonſtrandum eſſe Canticum excellentiſſimum inter omnia Cantica, ſicuti dicimus Rex Regum, ſolemnitas ſolemnitatum.

14. Quarè Horæ Canonicæ ſunt ſeptem? *Reſp.* Triplici ratione. Primò, ut agamus Deo gratias pro rebus creatis in ſeptem diebus Secundò, quia Redemptionis noſtræ Myſteria his horis operata fuere: Nàm media nocte natus eſt Chriſtus; & hora Matutina reſurrexit. Hora prima ductus ad Pilatum. Tertia linguis Judæorum in Crucem actus, flagellis cæſus, & ſpinis coronatus. Sexta Cruci affixus, & in ea cruciatus pro Nobis Patri ſe obtulit, & expiravit. Veſpertina de cruce depoſitus, & eadem hora cœnavit, pedes lavit, Euchariſtiam confecit. Hora Completorii oravit in Horto. Tertiò ad ſeptiformem Sancti Spiritus gratiam obtinendam, & quoniam ſeptem fuere partes Orationis Dominicæ à Chriſto traditæ.

Si circà hæc plura ſcire cupias adeas Bail. *ad apparat. Summ. Concil. Concilior. in tit. de triplici Verb. Dei*, à quo maiori in parte, præmiſſa excerpta ſunt; Qui autem hæc, & alia Fidei Myſteria docet, non plus velit ſapere, & intelligere, quam oportet: Nàm ſicuti, qui mel multum comedit non eſt ei bonum; ſic qui Scrutator eſt Majeſtatis opprimetur à gloria, *Prov. 25.*

15. *LA DOTTRINA CHRISTIANA*. Doctrinæ Chriſtianæ præcipua pars verſatur circà Sacramentorum perceptionem, eorumque rectam adminiſtrationem, qua Fidelibus benè diſpoſitis datur, augetur, & conſervatur Dei gratia: Ideoque pro Parochorum, & Clericorum inſtructione, ac laboris in evolvendis Libris levamine, ad erudiendam Plebem, hic ſubnectitur Tabula, in qua ſicuti in ſpeculo, omnia, quæ ſecundum doctrinam Catholicam, circà eorumdem Sacramentorum collationem adhibenda, tenenda, & docenda ſunt perſtricta conſpiciuntur.

TITU-

Digitized by Google

[illegible]

Digitized by Google

Decretum Congregationis ab Innoc. XII. Deputatæ ſuper moderatione Indultorum extra tempora.

SAnctiſſimus D. N. Innocentius Papa XII. pro Paſtorali ſuo in commiſſum ſibi Gregem Dominicum zelo, ac tuendæ diſciplinæ Eccleſiaſticæ ſtudio proſpicere volens, ne Indulta ſuſcipiendi extra tempora à jure ſtatuta Ordines, nimis facilè concedantur, Congregationi particulari Eminentiſs. Dom. Cardinalium Carpinei, Caſanatis, Mareſcotti, Colloredi, Panciatici, & Albani, necnon Illuſtriſs. DD. Sperelli, Ciampini, Sacripantes, meique Secretarij infraſcripti ſpecialiter deputatæ expendendas commiſit cauſas, ex quibus præfata Indulta tribui ſolent, &c.

Quæ quidem Congregatio die decima Novembris, atque iterùm 7. Decembr. anni currentis habita, re maturè diſcuſſa, cenſuit Indulta hujuſmodi, ſi Sanctiſſimo placuerit, concedi poſſe ex cauſis infraſcriptis videlicet.

Ut quis Beneficio, vi cujus arctatur ad Presbyteralem ordinem ſuſcipiendum, vel alteri etiam perpetuo Beneficio, quod obtinet, vel Cappellaniæ ad vitam ſibi conceſſæ per ſe ipſum inſervire poſſit. Ob penuriam Sacerdotum in illis partibus, vel in Monaſterio pro Regularibus. Ob ſolatium Patris, vel Matris, dummodò quinquaginta ætatis annos excedant, & Orator ſaltem per triennium in Clericali habitu honeſte, & laudabiliter vixerit. Item concedi poſſe cenſuit eadem Indulta Referendariis Utriuſque Signaturæ, Familiaribus Summi Pontificis, Canonicis Cathedralis, vel etiam Collegiatæ Eccleſiæ, eorumque Coadjutoribus, Magiſtris, ſeu etiam Baccalaureis in Sacra Theologia, Doctoribus Vtriuſque, vel ſaltem Canonici Juris, ſeu Licentiatis, dummodò ſingulos præfatos gradus in publica, & approbata Vniverſitate obtinuerint; Iis etiam, qui ſaltem per triennium ſedulam Theologiæ ſtudiis operam navaverint, ac tandem vigeſimum ſextum ætatis annum excedentibus per triennium in Clericali habitu honeſte, & laudabiliter vixerint.

E contrà cenſuit non expedire, ut eadem Indulta concedantur ex eo, quod quis Diaconus, Subdiaconus, litterarum Apoſtolicarum Scriptor ſit, ſeù Magiſter in Artibus, Nobilis, aut præſens in Curia, vel quod Philoſophiæ curſum abſolverit, aut alicui Eccleſiæ adſcriptus fuerit, ad cujus ſervitii titulum ex Apoſtolico Indulto Clerici ordinari poſſunt, aut onus Miſſarum, nontamen ex Beneficio Eccleſiaſtico proveniens habere ſe doceat.

Inſuper cenſuit Indulta hujuſmodi deneganda eſſe iis, qui aliqua diſpenſatione indigent impedimenti ex eorum delicto provenientis, & Sede Epiſcopali vacante infrà annum à die vacationis minimè danda iis, qui Beneficii Eccleſiaſtici recepti, ſeù recipiendi occaſione arctati non fuerint.

Item nunquam concedenda pro feſtivis diebus continuis, ſed ſemper pro interpolatis aliquo temporis ſpatio arbitrio Epiſcopi definiendo.

Denique cenſuit Epiſcopos omnes, ac etiam Apoſtolicos Nuncios, & Legatos litteris in forma Brevis circularibus admonendos, decreviſſe Sanctitatem Suam Indulta prædicta, non ità paſſim, ſed ex certis tantùm legitimiſque cauſis concedere, nec Epiſcopos ad eorum executionem aſtringere, ſed illam ſemper ipſorum arbitrio, onerata eorumdem conſcientia, relinquere.

Item per eadem Indulta licentiam non tribui promovendi quempiam ad Patrimonii titulum, niſi ad normam *Concilii Tridentini ſeſſ.21. cap.2.* Eos verò

omnes

omnes, qui ab Apoſtolica Sede facultates obtinent conferendi ordines extrà tempora, vel aliis reſpectivè tribuendi licentiam, ut conferant, maximè cavere debere, ne præſcriptos ſibi in iiſdem facultatibus limites cujuſvis conſuetudinis, aut exempli prætextu tranſgrediantur.

Hæc autem omnia, & ſingula ſupraſcripta Decreta, audita ex me integra eorum relatione Sanctiſs. D.N. laudavit, & approbavit, ac tàm in Dataria, & Secretaria Brevium, quàm à cæteris omnibus Miniſtris, & Officialibus Curiæ, ad quos pertinet, perpetuò, & inviolabiliter ſervari mandavit, ſublata omnibus quacumque facultate prædicta Indulta alitèr, quàm ad formam eorumdem Decretorum in poſterùm expediendi.

Hac die 14. Decembris 1693.

Carolus Auguſtinus Fabronus Secret.

Ad Decretum de Ejectis, & Ejiciendis Congreg. Deputatæ ab Innoc. XII.

SUMMARIUM.

1 *Regulares recurrentes recto tramite ad Vrbem à gravaminibus Superiorum ſine eorum licentia non incurrunt pœnas Apoſtaſiæ: Si autem levi ex cauſa, & temere hoc facerent, ad Superiorem remittuntur puniendi.*

2 *Regulares, qui Monaſteria relinquunt prætextu dicendi de nullitate profeſſionis, non audiuntur niſi redeant ad Clauſtra.*

3 *Fallit regula in vere Apoſtatis, quibus ut redeant ad bonam frugem conceditur gratia tranſeundi ad aliam Religionem.*

4 *Religioſi profeſſi, non poſſunt à Religione ejici ſub prætextu, quod laborent morbo incurabili reticito tempore profeſſionis, niſi adſit ſtatum ſpeciale à Papa confirmatum.*

5 *Statutum hujuſmodi non ſuffragatur, ſi morbus incurabilis ſuperveniat poſt profeſſionem.*

6 *Presbyteri ſæculares Congregationis Doctrinæ Chriſtianæ Vrbis poſt votum emiſſum perſeverantiæ non poſſunt Congregationem relinquere abſque diſpenſatione Apoſtolica.*

7 *Presbyteri ſæculares Congregationis Oratorii, non poſſunt ab Epiſcopo à Congregatione extrahi, neque ab obſervatione inſtituti removeri, & exturbari.*

8 *Perpetuo Oblati non poſſunt à Religione recedere, & n. 9.*

INſtantibus Procuratoribus Generalibus Religioſorum Ordinum pro moderatione Decretorum de Apoſtatis, & Ejectis editorum à Sac. Congreg. Concilii, & à ſan. mem. Urbano Papa VIII. anno 1624. confirmatorum, ut facilior modus Incorrigibiles ejiciendi præſcribatur, Sac. Congreg. à Sanctiſſimo D. N. Innoc. Papa XII. ſuper præmiſſis particulariter deputata Eminentiſſimorum S. R. E. Cardinalium Carpinei, Caſanate, Mariſcotti, de Norfolcia, de Laurea, de Aguirre, & Colloredi, perpenſis eorumdem Procuratorum Generalium votis, ne conſortio morbidarum pecudum cœteræ corrumpantur, & remedia hucuſque ad ſanitatem oblata male affectis officiant magis, quam proſint, maturo examine, zelo Regularis diſciplinæ conſervandæ, cenſuit, ſtatuit, & auctoritate ejuſdem Sanctiſſimi D.N. ſibi ſpecialiter attributa, hæc in poſterum ſervanda decrevit.

1. Quod firmis, ac in ſuo robore ſemper manentibus prædictis Decretis *de Apoſtatis*, etiam ſecundum eam partem ubi agitur de Ejectis, & Ejiciendis, tamquam Sac. Canonibus, & communiori SS. Patrum menti conformibus quoad

Eje-

Ejectos eadem ſerventur, quæ in alio ſimili Decreto hac præſenti die emanato de Apoſtatis, & fugitivis ſtatuta ſunt, & Indulta; Quodque ad præſcriptam legem ſa. me. Greg. IX. *in cap. fin. de Regul.* annuatim fugitivi requirantur, & reſpectivè cogantur ad Clauſtra reverti.

2. Quod annus integer, qui in prædictis Decretis anni 1624. præſcribitur in pœnitentia, & jejunio ad ejiciendos incorrigibiles, ad ſex tantum menſes continuos in poſterum coarctetur, & reſtringatur.

3. Quod facultas Generalibus Ordinum de conſilio, & aſſenſu ſex ex gravioribus Religioſis in ſingulis Capitulis, & Congregationibus Generalibus ad Cauſas Ejiciendorum eligendis, attributa; extendatur etiam ad quoſcunque Provinciales, qui electis pariter in Congregationibus Provincialibus ſex gravibus ex propria Provincia Religioſis à Generali confirmandis, de illorum conſilio, & aſſenſu, cauſas hujuſmodi cognoſcant, & ad effectum ejiciendi incorrigibiles ſuæ Provinciæ, & dictionem pronunciandi, accedente approbatione Generalis, difiniant, ſalva ſemper Sanctæ Sedis, & Sac. Congregat. Concilii, in caſu recurſus, & appellationis auctoritate.

4. Quod in poſterum Proceſſus conficiantur juxta regulas, Conſtitutiones, Ordinationes, & ſtylum, cujuſque Ordinis, & Religionis, donec fuerit a Sacr. Congreg. proviſum.

5. At quia nimia ſine delectu facilitas recipiendi quoſcunque Religionis ingreſſum petentes, & à Religione forſan alienos, duram ſatis tractu temporis neceſſitatem parit eoſdem, è Clauſtris ejiciendi, nè hujuſmodi ſemina, quæ à principio ad fructum faciendum cadunt in terram bonam paulatim contaminata inordinatis moribus uſque ad incorrigibilitatem ſuccreſcant in paleas, eadem Sac. Congregatio, annuente Sanctiſs. D. N. ſub interminatione Divini judicii, nec non privationis vocis activæ, & paſſivæ, ac Dignitatum, & officiorum obtentorum, cum inhabilitate ad eadem in poſterum obtinenda, quibuſcunque prædictorum Ordinum Superioribus diſtrictè præcipit, & mandat, omnia, & ſingula Decreta ſan. mem. Clem. VIII. regiſtrata poſt Decretum ſan. mem. Urban. VIII. de Apoſtatis, & ejectis incipien. *Regularis Sanctiſſimus*, *& Nullus*, una cum aliis ſubſequentibus Decretis, proviſionibus, Ordinationibus, & reſpectivè moderationibus, bis in anno legi, eadem ad unguem ſervari, pœnas in eiſdem contentas innovari, & Capitibus Ordinum intimari, nè hujuſmodi Decretorum tranſgreſſores, qui in lege gloriantur, per prævaricationem legis Deum inhonorent, & ne militiæ Chriſti adſcripti tam de facili fiant deſertores, ac profugi.

Datum Romæ die 24. Julii 1694.

G. Card. Mariſcottus Propræfectus.

Loco ✠ Sigilli.

R: Pallavicinus Sac. Congr. Conc. Secr.

(Et ſequitur publicatio dicti Decreti.)

ADNO-

ADNOTATIONES.

1. **D***E APOSTATIS*. Regulares recurrentes recto tramite ad Urbem à gravaminibus ſuorum Superiorum, non incurrent pœnas Apoſtaſiæ, ex quo diſceſſerint ſine eorum Superiorum obedientia, dummodo non vagent, & ſe præſentent R. P. D. Secretario Sac. Congregationis, nec ideo moleſtandi ſunt, ut advertit Nicol. *lucubr. can lib.* 3. *tit.* 31. *de Regular poſt num.* 43. ubi plura Sac. Congregat. Decreta refert, & nuper deciſum fuit ab eadem Sac. Congreg. in Valentina Lectoratus 6 & 27 Junii 1698. referente clar. mem. Card. Petruccio. Si tamen temerè, levique ex cauſa Urbem peterent, ſeù Curiam abſque ſui Superioris licentia ad eumdem Superiorem remittendi eſſent plectendi juxtà Decretum Sacr. Congreg. Epiſcop. & Regular. per extenſum relatum à Fagnan. *in cap. de Priore num.* 38. *de appellat.*

2. Hi autem Regulares, qui è Clauſtris egrediuntur, & Monaſteria relinquunt (retento, vel demiſſo habitu) prætextu nullitatis profeſſionis, non audiuntur) quamvis (ad Urbem accedant) ſuper eadem prætenſa nullitate ex quacunque cauſa, niſi prius redeant ad Clauſtra, juxta diſpoſitionem *Concili Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 19. *de Regular.* ut ſæpè ſæpiùs reſpondit Sac. Congregat. Concilii, & recenter *in Bononien.* 4. *Junii* 1689. *Claramonten.* 29. *Novembris* 1692 *& in Giennen.* 9. *Aprilis* 1701. etiamſi egreſſi vellent tranſire ad aliam Religionem, ut declaravit *Sacr. Congr. Epiſcopor. in Provinciæ Beticæ* 30. *Aprilis* 1700. & plene tradit Don. *prax. rer. Regular. tom.* 2. *tr.* 12 *quæſt.* 11. immo, & ſi tanquam incorrigibiles ſervata forma Conſt. Apoſtolicarum fuiſſent ejecti, *Sac. Congr. Concilii in Papien.* 15. *Martii* 1692.

3. Fallit tamen non ſemel hæc regula in Regularibus verè Apoſtatis, & diu extra Clauſtra dimiſſo habitu more ſæcularium in terris Hæreticorum vagantibus: quibus ut ad Religionem, & in ſinum piæ Matris Eccleſiæ (ut ſæpè cupiunt) redire alliciantur, ſolet Sac. Pœnitentiaria Urbis (cui ad hunc effectum preces porriguntur) facto verbo cum Sanctiſſimo reſcripto indulgere, ut invento benevolo Receptore (ſi ad propriam remeare formident) ad quancunque aliam Religionem, & aliquando (at raro) etiam non Clauſtralem tranſire valeant, ut bis, terque obtentum vidi, ad terminos Indulti generalis Innoc. XII. de anno 1694. emanati.

4. Item Religioſi profeſſi, non poſſunt ejici à Religione prætextu, quod ante illorum receptionem occultè laborarent morbo gallico, lepra, vel alia lue contagioſa, quam tacuerint: quia de jure communi nulla eſt ægritudo etiam morbifera, quæ annihilet profeſſionem, & probat Donat *de Regular. tom.* 4 *part.* 2. *tract.* 3. *de qualit. recipiend quæſt.* 25. *num.* 6. *ſeqq.* & quod proinde horum ejectiones ſint nullæ declaravit nuper *Sac. Congr. Concilii in Siracuſana Ejectionis* 1. *Septembr. & in Cameracen Ejectionis* 22. *Decembr.* 1691. Niſi tamen adeſſet ſpeciale ſtatutum Religionis à Papa confirmatum, quod aſſerunt habere Capuccini, Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 3. *quæſt.* 189. *art.* 10. *inſp.* 4. *num.* 155. *& trib. ſeq.*

5. Verum nec tale privilegium ſuffragaretur, ſi poſt profeſſionem emiſſam unam, vel alteram ex infirmitatibus per ſtatutum expreſſis, & exceptis incurrent: quia tunc nec Religioſus ita infirmus poſſet è Clauſtris egredi, nec Religio illum dimittere, ut reſpondit *Sacr. Congreg. Epiſcopor. in una Capucinorum* 5. *Septembris* 1692. pro Fr. Secundo à S. Damiano, qui cum diu profugus à Religione vagaſſet, & declarari ſe non teneri ad Religionem redire, neque Religionem illum recipere (ex quo morbo gallico incurabili laboraret) petiiſſet, ſub dicta die prodiit reſcriptum -- *teneri*, *redire*, *& Superiores teneri recipere*.

6. Item Presbyteri Congregationis ſecularis Clericorum Doctrinæ Chriſtianæ, cum ſimplici perſeverantiæ propoſito in Urbe inſtitutæ, & à Paulo V. confirmatæ: ſi votum perſeverantiæ (quod ad præſcriptum Conſtitutionum eſt eis liberum, & arbitrarium) emiſerint, non poſſunt amplius abſque diſpenſatione Apoſtolica à dicta Congregatione egredi, neque dimitti, ut declaravit

Sac.

Sac. Congr. Conc. in Romana voti perſeverantiæ 29. *Jan.* 1701.

7. Item Presbyteri Congregationis Oratorii S. Philippi Nerii, licet ſubſint ordinariæ juriſdictioni Epiſcoporum; non poſſunt tamen hi, ſub quovis prætextu, aut quæſito colore illorum perſonas à Congregatione, in quam ingreſſi, & admiſſi reperiuntur, extrahere, nec ab obſervatione ſui inſtituti removere, & exturbare; prout ſpeciali Indulto ſub datum 8. Julii 1622. Gregor. XV. inhibuit his verbis — *Quocirca univerſis, & ſingulis locorum Ordinariis, ne ullam dictæ Congregationis Domum niſi juxta ſtatutorum prædictorum formam, & tenorem, nec aliter nec alio modo viſitare, minuſve quovis caſu pro tempore contingente, ac ſub quovis prætextu, aut quæſito colore aliquam ipſius Congreg. perſonam è dicta Congregatione extrahere, aut ab obſervatione ſui inſtituti removere audeant, ſeù præſumant, auctoritate, & tenore prædictis interdicimus, & prohibemus.*

8. Item Oblati, qui ſe ſuaque omnia perpetuò, & irrevocabiliter obtulerint Monaſterio mediante publico Contractu, & juramento, ac obedientiam Monachalem promiſerint, non poſſunt à Religione recedere abſque diſpenſatione Apoſtolica, quia hujuſmodi oblatio, & promiſſio eſt ſpecies profeſſionis Abb. *in cap. quod à te num.* 5. *de Cleric. conjug.* ibi — *quando quis intravit Religionem, & non fecit profeſſionem, quia fuit Oblatus, dando ſe, & ſua plene Monaſterio, & iſte amplius non revocat, eſt enim quaſi ſervus Monaſterii.*

Felin. *in cap. in præſentia num.* 4. *de probat.* ibi — *Oblati verò aliquando portant habitum, aliquando non, vel differentem, & poſſunt recedere, niſi ſint perpetuo Oblati, quo caſu æquiparantur aliis profeſſis.*

Innoc. *in cap. conſuluit, qui Cleric. vel vovent.* ibi — *niſi obedientiam Monachalem promiſerint, puta quia omni ſuæ voluntati renunciarent, & omnia committerent voluntatis Abbatis, quia tunc talis obedientia pro profeſſione ſufficeret.*

9. Nec dicatur auctoritates prædictas procedere juxta terminos, & diſpoſitionem juris communis antiqui: quia quoad Oblatos Concil. Trid. nihil innovavit: & cum Canoniſtis mox laudatis tenet modernus Donat. *prax. rer. Regular. tot.* 2. *tract.* 13. *de oblat. quæſt.* 21. *num.* 4. & 5. ibi — *Oblati ſunt viri Religioſi ſaltem large, cum ſe, ſuaque omnia perpetuo, & irrevocabiliter obtulerint Monaſterio medio publico contractu, & juramento, quo fit ut hi ſint magis adſtricti Monaſterio, quàm alii per ſolemnem profeſſionem; & hanc Sententiam ſecuta eſt Sac. Congr. Epiſp. in Brixien.* 31. *Januarii* 1698. *referente clar. mem. Card. Petruccio*, & hinc oritur, quod percutientes, vulnerantes, vel occidentes eoſdem Oblatos incurrant in excommunicationem contentam *in cap. ſi quis ſuadente* 29. 17. *qu.* 4. dummodo habitum geſtent *Sac. Congreg. Conc. in Anglonen.* 8. *Julii* 1690.

Innocentii XII. Conſtitut. XLIV.

Qua plura declarantur, ac præſcribuntur pro tollendis abuſibus circa Ordinum collationem.

SUMMARIUM.

1 *Onera Miſſarum Beneficio iniuncta in calculandis redditibus non detrahuntur.*

2 *Quæ ſint onera detrahenda oſtenditur.*

Digitized by Google

INNOCENTIUS EPISCOPUS &c.

SPeculatores Domus Iſrael &c.

Sane hoc inito Conſilio, non alios quantum fieri poteſt, quam qui in Sanctitate, & juſtitia per Ordinatiſſimos Eccleſiaſticæ militiæ gradus ſtatis intervallis ambulaverint ac piè, & fideliter in Miniſteriis anteactis ſe geſſerint, ad Sacerdotium aſſumi, Sacraſq; Ordinationes juxta priſcum Eccleſiæ morem, præſcriptis à jure temporibus, orationi, & jejunio conſecratis haberi cupientes, ſeveriorem quandam in concedendis indultis ſuſcipiendi Sac. Ord. extra tempora hujuſmodi, & interſtitiis ad id deſignatis minimè ſervatis, ultro nobis propoſuimus adhibendam rationem, qua videlicet ſervata, ante meritum laboris, ante tempus examinis, ante experientiam diſciplinæ, Sacerdotalis honor non probatis minimè tribuatur, nec unquam heri Sacrilegi, hodie Sacerdotes, heri prophani, hodie Sacrorum Antiſtites, veteres vitio, virtute rudes, & recentes, diſcipuli ſimul, ac Magiſtri pietatis creentur, ſed ii tantum, juxta conſtitutas à Majoribus leges, ab humili gradu fidelis populi, ad Sacrarum adminiſtrationũ ſublimitatem promoveantur, qui poſt mutatum habitum ſecularem, diuturna converſatione inter Clericos fuerint comprobati, ac multo tempore didicerint, quæ poſtmodum alios docere tenentur; cæterum per ea ipſa indulta, quæ ſuper præmiſſis parcius quidem, ac ex certis tantum, & magis rationabilibus cauſis concedere decrevimus, contraria quavis illorum interpretatione penitus improbata, ſalutarem illam quam Sac. Generalis Trid. Conc. decreto de non ordinandis ad patrimonii titulum, niſi illis, quos Epiſcopi pro neceſſitate, vel commoditate ſuarum Eccleſiarum aſſumendos judicaverint, præſcribunt diſciplinam, nequaquam relaxatam intelligi; quinimò nec unquam ad indulta hujuſmodi exequenda Epiſcopos ipſos arctare, ſed illorum executionem arbitrio ſemper eorumdem Epiſcoporum, quorum conſcientias hac in re ſtrictiſſimè oneratas voluimus prorſus relinquere declaravimus; ſperantes in Domino eos, qui juxta Apoſtoli monitum, nemini citò manus imponendas eſſe probe norunt, ſibi, & univerſo gregi attendentes, in quo eos poſuit Spiritus Sanctus regere Eccleſiam Dei, reverenda ipſis Spiritibus Angelicis miniſteria ab hominibus ſine conſideratione apprehendi nunquam permiſſuros, nec temerè præripi paſſuros, quæ vita probata dumtaxat accipere promeretur. Omnes inſuper, & ſingulos cujuſcumque tandem gradus, & Ordinis, & dignitatis fuerint, quibus ex hujus S. Sedis gratia Sacros Ordines præfatos extra eadem tempora conferendi, vel aliis, ut illos ſic conferre valeant, indulgendi poteſtas fieri conſuevit, cum Divinos Ordines largiri diſtricti ſemper eſſe judicii oporteat, ſerio monitos volumus, ut præſcriptos ſibi deſuper in ſuis quique facultatibus terminos religiosè cuſtodiant, nec eos cujuſvis conſuetudinis, aut exempli prætextu ullatenus transgrediantur.

Verum quo impenſius Apoſtolicæ gubernationis curam, & cogitationes in hæc interdicimus, eo majori cum animi noſtri dolore, ex quam plurium Venerabilium Fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in diverſis regionibus exiſtentium delatis ad nos querelis accepimus, graviora quotidie malignari inimicum in Sancto, ſacrilega ſcilicet illorum impudentia in dies creſcente, qui propriæ ſalutis immemores, Clericales Ordines ſibi forſan a propris præſulibus denegatos, ſeù quos, aliquibus Canonicis ſibi obſtãtibus impedimen-

dimentis, denegari merito verentur, ab alienis Epiſcopis non quę Jeſu Chriſti, ſed eas, quæ ad ipſos non pertinent oves, in animarum ſuarum perniciem quærentibus, nec tot canonicas damnationes cõtra uſurpantes alienę plebis homines latas perhorreſcentibus, abſq; ſuorum Prælatorum commeatu, hoc eſt dimiſſoriis, commendatitiiſve eorum literis deſtituti, quinimmo eis inſciis, & ſæpè etiam invitis, ſub minus legitimis Beneficii Eccleſiaſtici, originis, domicilii, ſeu etiam familiaritatis ac continuè Ordinantium Epiſcoporum commenſalitatis quæſitis titulis, in Sacrarum legum fraudem, & contemptum, illegitimè ſuſcipiunt, atque ita non intrantes per oſtium, & nihilominus tabernaculum Domini cum macula inhabitare non dubitantes, ſacrificium in ſacrilegium convertunt, judicium abſque miſericordia ſibi conſciſcunt, Deoque minimè placentes, & tamen placare velle præſumentes, non modo eum non placant, ſed magis irritant, dum videntur in cordibus ſuis dicere: non requiret.

Hinc eſt, quod nos ex commiſſo nobis divinitus Apoſtolicæ ſervitutis munere, abuſus, fraudes, ac ſcandala hujuſmodi penitus, & omnino è medio tollere, ac irreligioſam contrafacientium audaciam, quantum nobis ex alto conceditur, compeſcere, & reprimere volentes, nec non fel. rec. Urbani VIII. contra male ordinantes, & malè ordinatos, quæ incipit: *Secretis*: aliorumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, ac etiam conciliaribus hac in re editis Conſtitutionibus, & ordinationibus inhærentes, aliaſque quoad ea, quæ præſentibus non adverſantur, quatenus opus ſit, innovantes: de Venerabilium Fratrum noſtrorum. S.R.E. Card. ejuſdem Conc. Trid. interpretum, qui quæcunque ante hac ſuper præmiſſis ab ipſorum Cardinalium Congregatione in particularibus caſibus edita decreta, declarationes, ſeù reſponſa ad earumdem præſentium limites educenda eſſe cenſuerunt, conſilio, ac etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ad Omnipotentis Dei gloriam, Eccleſiæ utilitatem, veteris diſcipli inſtaurationem, totiuſque Chriſtiani populi ædificationem; Hac generali noſtra, & perpetuò valitura conſtitutione decernimus, & declaramus nulli Epiſcopo, ſeu cujuſvis loci Ordinario, tametſi Cardinalatus honore fulgeat, licere exterum quempiam, ac ſibi ratione Originis, ſeu domicilii, juxta modum inferius declarandum, legitimè contracti non ſubditum, ad Clericalem Tonſuram promovere cujuſvis beneficii Eccleſiaſtici, ei ſtatim, ac Tonſura hujuſmodi inſignitus fuerit, conferendi, ſeu ad quod is à patronis iam præſentatus, ſeu nominatus fuerit prætextu, etiamſi beneficium prædictum de novo ea expreſsè adjecta lege fundatum fuiſſe conſtiterit, ut quis immediatè poſt Clericalem characterem ſuſceptum, ad illud inſtituatur; Præterea Clericum, qui legitimè jam à proprio Epiſcopo ad eamdem Clericalem Tonſuram, ſeu etiam ad Minores Ordines promotus fuerit, non poſſe ab alio Epiſcopo ratione, ac titulo cujuſcumque beneficii in illius Diœceſi obtenti, ad ulteriores Ordines promoveri, niſi ante eorundem ſuſceptionem teſtimoniales literas proprii Epiſcopi, tàm Originis, quam Domicilii, ſuper ſuis natalibus, ætate, moribus, & vita ſibi concedi obtinuerit, eaſque Epiſcopo Ordinanti in actis illius Curiæ conſervandas exhibuerit.

Licèt vero Clericus ratione cujuſvis Beneficii in aliena Diœceſi obtenti, ſubjici dicatur juriſdictioni illius Epiſcopi, in cujus Diœceſi beneficium hujuſmodi ſitum eſt, eam tamen de cætero hac in re inconcuſſe ſervari volumus regulam, ut nemo ejuſmodi ſubjectionem ad effectum ſuſcipiendi Ordines acquirere cenſeatur, niſi beneficium prædictum ejus ſit redditus, ut ad congruam

vitæ ſuſtentationem, ſivè juxta taxam Synodalem, ſivè ea deficiente, juxta morem regionis pro promovendis ad Sacros Ordines, *detractis oneribus*, per ſe ſufficiat, illudque ab Ordinando pacificè poſſideatur, ſublata quacumque facultate ſupplendi, quod deficeret fructus ejuſdem Beneficii cum adjectione patrimonii etiam pinguis, quod ipſe Ordinandus in eadem, ſeù alia quavis Diœceſi obtineret, ac Epiſcopus ſic Ordinans, tàm de prædictis teſtimonialibus literis, quam de redditu beneficii hujuſmodi, expreſſam in conſueta collatorum Ordinum atteſtatione mentionem facere debebit.

Cæterum ſubditus ratione originis is tantum ſit, ac eſſe intelligatur, qui naturaliter ortus eſt in ea Diœceſi, in qua ad Ordines promoveri deſiderat, dummodo tamen ibi natus non fuerit ex accidenti, occaſione nimirum itineris, Officii, legationis, vel cujuſvis alterius temporalis moræ, ſeù permanentiæ ejus patris, in illo loco, quo caſu nullatenus ejuſmodi fortuita nativitas, ſed vera tantum, & naturalis patris Origo erit attendenda. Quod ſi quis tanto temporis ſpatio, in eo loco, in quo ex accidenti, ſicut præmittitur, natus eſt, moram traxerit, ut potuerit ibidem Canonico aliquo impedimento irretiri, tunc etiam ab Ordinario ejus loci litteras teſtimoniales, ut ſuprà, obtinere, aliaſque Epiſcopo Ordinanti per eum in Collatorum Ordinum teſtimonio ſimiliter recenſendas præſentare teneatur.

At ſi pater in alieno loco, ubi eius filius natus eſt, tandiù ac eo animo permanſerit, ut inibi verè domicilium de jure contraxerit, tunc non origo patris, ſed Domicilium per patrem legitimè, ut præfertur, contractum pro ordinatione ejuſdem filii attendi debeat.

Subditus autem ratione domicilii, ad effectum ſuſcipiendi Ordines is duntaxat cenſeatur, qui, licet alibi natus fuerit, illud tamen adeo ſtabiliter conſtituerit in aliquo loco, ut vel per decennium ſaltem in eo habitando, vel majorem rerum, ac bonorum ſuorum partem cum inſtructis ædibus in locum hujuſmodi transferendo, ibique ibidem per aliquod conſiderabile tempus commorando, ſatis ſuperque ſuum perpetuo ibidem permanendi animum demonſtraverit, & nihilominus ulterius in utroque caſu, ſe vere, & realiter animum hujuſmodi habere jurejurando affirmet: Si quis autem à propriæ Originis loco in ea ætate diſceſſerit, qua potuerit alicui Canonico impedimento obnoxius effici, etiam Ordinarii ſuæ Originis teſtimoniales literas, ut ſupra, afferre debebit, ac de illis expreſſa ſimiliter mentio in ſuſceptorum Ordinum literis facienda erit.

Ad hæc nullus Epiſcopus alienæ Diœceſis ſubditum familiarem ſuum ad aliquos Sacros, ſeù Minores Ordines, vel etiam primam Tonſuram promovere, ſeù Ordinare præſumat, abſque ejus proprii, Originis ſcilicet, ſeù domicilii Prælati teſtimonialibus literis, ut ſupra, & niſi ad præſcriptum Concilii Tridentini præfati, familiarem prædictum, per integrum, & completum triennium in ſuo actuali ſervitio ſecum retinuerit, ac ſuis ſumptibus aluerit: *beneficium inſuper*, quod ei ad vitam ſuſtentandam, juxta modum ſuperius præfinitum, ſufficiat, quacumque fraude ceſſante, ſtatim, hoc eſt ſaltem intra terminum unius menſis à die factæ Ordinationis, re ipſa illi conferat, ac in ordinationis hujuſmodi teſtimonio expreſſam itidem familiaritatis, ac literarum prædictarum mentionem facere teneatur.

Porrò, ut quicumque fraudibus aditus omninò præcludatur, volumus, & Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, atque decernimus, ut Epiſcopus quilibet, ſuos ratione originis, ſeu domicilii ſubditos Clericos, quoſcumque, ab alie-

alienis Epiſcopis quavis auctoritate, etiam cum ſuis commendatitiis literis promotos, nedum ad formam Concilii Trid. ſupradicti quoad ſcientiam examinare valeat; verum etiam Ordinum eis collatorum teſtimoniales literas, gratis tamen recognoſcere, ac diligenter perquirere, an quoad illos præſentis conſtitutionis forma, & diſpoſitio adimpleta fuerit, aſſignato ſic promotis termino competenti ei magis bene viſo, ad docendum de ejuſmodi adimplemento, ita ut quos etiam terminos elapſo id minime præſtitiſſe compererit, à ſuſceptorum ordinum exercitio, ſi ita, & quandiu ei expedire videbitur, ſuſpendere, illiſque ne in altari, aut in aliquo ordine miniſtrent, indicere poſſit.

Ita vero Præmiſſa omnia, & ſingula perpetuo, ac inviolabiliter obſervari, atque adimpleri volumus, ut ſi quid in iiſdem præmiſſis, ſeù eorum aliquo ſecus fiat, ordinans quidem à collatione ordinum per annum, ordinatus verò à ſuſceptorum Ordinum executione, quandiu proprio ordinario videbitur expedire, eo ipſo ſuſpenſus ſit, aliiſque inſuper gravioribus pænis pro modo culpæ, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis arbitrio infligendis, uterque ſubjaceat.

(*Et ſequuntur Decreta roborantia, derogatoria contrariis, ac irrogatio pœnarum contra tranſgreſſores*)

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem 4. Nouembris 1694. – *Collect. Bullar. d. Pontif. pag. 179.*

B. Card. Prodatarius.

I. F. Card. Albanus.

Viſa de Curia I. Sacripantes.

D. Ciampinus.

Loco ✠ Plumbi.

ADNOTATIONES.

1. DETRACTIS ONERIBVS. Memineris hic, quod onera Miſſarum Beneficio injuncta in calculandis redditibus pro conſtituenda ſumma ſufficienti tituli Ordinandorum ad Sacros Ordines non detrahuntur, ſed hæc verba referenda ſunt ad alia onera, etiam poſt emanatam Conſtitutionem hanc, ut declaravit *Sacr. Congreg. Concil. in Segnina Ordinationis* 14. *Aprilis* 1696. *& in Neapolitana, ſeù Scalen.* 19. *Febr.* 1701. quæ Decreta attuli in *Adnot. ad Form.* XIII. *Tit. de Collat. Ordin.* quod eſt juxta Sententiam Card. de Luca *de donat. diſc.* 11. *num.* 8.

2. Quæ autem onera ad hunc effectum detrahenda ſint, docet idem Card. de Luca *de Beneſic. diſc.* 90. *num.* 80. ubi quod onera certa, & neceſſaria detrahenda à Beneficii fructibus ſunt, refectio Domus, oleum pro lampadibus, hoſtiæ, cerei, paramenta, cathedraticum, expenſæ Viſitationis, ſalarium Clericorum pro qualitate Eccleſiæ, & ſervitii, quatenus præſtari ſit ſolitum, nec non contributionis Seminarii, vel fabricæ Eccleſiæ, ac onus cambiorum.

Confirmat. Decretorum Congregationis S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum ſuper Celebratione Miſſarum, etiam cum declarationibus, & innovatione Decretorum ab eadem Con-

gregatione, auctoritate fel. rec. Urbani Papæ VIII. deſuper alias factorum.

SUMMARIUM.

1 *Appellantis, qui habet onus applicandi Sacrificium quotidie, poteſt ſemel in hebdomada vacare, ſed non pro aliis Sacrificium applicare, & alleg atur Decretum S. Cong. Concil. n. 2. 3. 4. 5. 6.*

7 *Parochi aliive Curati perpetui tenentur diebus feſtis pro populo Sacrificium applicare, & n. 8.*

9 *Canonici Cathedralis, & Collegiatarum tenentur canere Miſſam Conventualem, eamque applicare pro Benefactoribus quotidie.*

10 *Quid de Miſſis privatis deſcriptis in Tabella? ibi.*

INNOCENTIUS EPISCOPUS &c.

NUper à Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum prodierunt Decreta tenoris infraſcripti, videlicet.

Alias ſuper celebratione Miſſarum, ac prohibitione illas moderandi, ſeù reducendi abſque Sedis Apoſtolicę licentia, nec non ſuper earundem oneribus perpetuis ſuſcipiendis, & Religioſorum numero ultra redditus, & conſuetas eleemoſynas locorum Regularium non habendo, emanarunt ab hac Sac. Congregatione S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, auctoritate per fel. rec. Urbanum Papam VIII. illi ſpecialiter attributa, quamplura Decreta tenoris ſequentis.

Cum ſæpè contingat in quibuſdam Eccleſiis tam Magnum Miſſarum celebrandarum numerum, ex variis Defunctorum relictis, aut piorum eleemoſynis impoſitum eſſe, ut illis pro ſingulis diebus præſcriptis nequeat ſatisfieri, & tamen nova onera Miſſarum in dies ſuſcipiantur; indeque fiat, ut depereant piæ Teſtantium voluntates, obſtricta benefactoribus fides violetur, Defunctorum animæ ſuffragiis priventur, Eccleſiis debitus ſubtrahatur cultus, ac Chriſti fideles gravi ſcandalo affecti, plerumque à ſimilibus charitatis operibus retrahantur: Cumque his malis maximum inter cætera fomentum prębeat, aut quod ii, qui Miſſas ſupra vires celebrandas ſuſcipiunt, ſperent illas brevi ad pauciorem numerum a Superioribus reductum iri, aut quod Eccleſiis forte pecuniarum abſumpta, plerumque nuda remaneant onera Miſſarum abſque ullo emolumento, aut quod eleemoſyna pro illis celebrandis ſit adeò tenuis, ut non facilè inveniantur, qui velint huic ſe muneri ſubjicere, & redditus Eccleſię, aut Monaſterii adeò exigui, ut Sacerdos pro neceſſaria ſua ſuſtentatione, novis ſe oneribus obſtringere compellatur; Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum animadvertens, facturam ſe rem Deo gratiſſimam, charitatique, ac juſtitiæ maximè conſentaneam, ſi pro viribus ſatagat, hunc teterrimum abuſum a Chriſtiana Republica convellere atque eradicare, Sanctiſs. D. N. Urbani Papæ VIII. auctoritate ſibi ſpecialiter attributa, infraſcripta Decreta edidit. Ac primò diſtinctè prohibet, atque interdicit, ne Epiſcopi in Diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel alias quoquomodo reducant onera ulla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis, ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur, quę, re diligenter perſpecta,

cta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur; alioquin reductiones, moderationes, & commutationes hujuſmodi, ſi quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omninò nullas, atque inanes decernit.

Deindè, ubi pro pluribus Miſſis etiam ejuſdem qualitatis celebrandis, ſtipendia, quantumcumque incongrua, & exigua ſivè ab una, ſivè à pluribus perſonis collata fuerunt, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus, Monaſteriis, Conventibus, Congregationibus, Domibus, ac Locis Piis quibuſcumque tam Sæcularibus, quàm Regularibus; Sacra Congreg. ſub obteſtatione Divini Judicii mandat, ac præcipit, ut abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint, ità ut alioquin ii, ad quos pertinet ſuæ obligationi non ſatisfaciant, quinimmò graviter peccant, & ad reſtitutionem teneantur.

Id verò, ut deinceps obſervetur exactius, Sac. Congregatio eadem auctoritate revocat privilegia, & Indulta omnia quibuſvis perſonis, Eccleſiis, ac Locis Piis, tam Sæcularibus, quàm Regularibus cujuſcumque Ordinis, Congregationis. & Inſtituti quancumque ob cauſam conceſſa, quibus indulgetur, ut certarum Miſſarum, vel Anniverſariorum celebratione, aut aliquibus Collectis, ſeù Orationibus plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat.

Ac ſimiliter omne damnabile lucrum ab Eccleſia removere volens, prohibet Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleemoſyna, ne eandem Miſſam alteri, parte ejuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat.

Prætereà, ne in Eccleſiis, in quibus onera Miſſarum in perpetuum impoſita ſunt, Sacerdotes in eis, ut par eſt, adimplendis eò tepidiores, ac ſegniores reddantur, quod onera hujuſmodi, cum nulla aut parva ſint utilitate conjuncta; ſtatuit, atque decernit, ut pecuniæ, ac bona mobilia Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monaſteriis, Conventibus, ac Locis omnibus tam Sæcularibus, quàm Regularibus, atque illorum perſonis in futurum ſimpliciter acquirenda cum onere perpetuo Miſſarum celebrandarum ab iis, ad quos pertinet, ſub pœna Interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ ipſo facto incurrenda à die realis acquiſitionis, ſtatim deponi debeant penès Ædem Sacram, vel perſonam fide, & facultatibus idoneam, ad effectum illa, ſeù illorum pretium, quàm primum inveſtiendi in bonis immobilibus fructiferis cum expreſſa, & individua mentione oneris, quod illis annexum reperitur.

Ac ſi eadem bona immobilia auctoritate Apoſtolica deinceps alienari contigerit, eorumdem pretium, ſub eadem pœna, ut ſupra, deponi, atque in aliis bonis ſtabilibus itidem fructiferis cum eiuſdem oneris repetitione, atque annexione converti debeat.

Ad hæc Sac. Congregatio quibuſvis Capitulis, Collegiis, Societatibus, & Congregationibus, nec non omnibus, & ſingulis Eccleſiarum, ac Piorum Locorum, tàm Sæcularium, quàm Regularium Superioribus, vel aliis, ad quos pertinet, diſtrictè prohibet, ne impoſterum onera perpetua ſuſcipiant Miſſarum celebrandarum, Sæculares quidem ſine Epiſcopi, vel eius Generalis Vicarii, Regulares verò ſine Generalis vel Provincialis conſenſu, & licentia in ſcriptis, & gratis concedenda; alioquin Sæcularis, qui huius prohibitionis

Tranſgreſſor extiterit, ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus ſit eo ipſo: Regularis verò pœnam privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda, vociſque activæ, ac paſſivæ, abſque alia declaratione incurrat.

Eleemoſynas verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis ita demum iidem accipere poſſint, ſi oneribus antea impoſitis ità ſatisfecerint, ut nova quoque onera ſuſcipere valeant; alioquin omninò abſtineant ab hujuſmodi eleemoſynis, etiam ſponte oblatis in futurum recipiendis, & capſulas auferant ab Eccleſiis cum inſcriptione illa: Eleemoſyna pro Miſſis, vel alia ſimili, ſub iiſdem pœnis ipſo facto incurrendis, ne Fideles hac ratione fruſtrentur.

Epiſcopus verò, ſeù ejus Vicarius, aut Generalis, vel Provincialis, ubi de licentia pro perpetuis oneribus ſuerint requiſiti, in ſingulis caſibus diligenter inquirant, de ſingulis Miſſarum celebrandarum obligationibus cuique Eccleſiæ, Monaſterio, aut Loco Pio incumbentibus; nec antea aſſenſum hujuſmodi, aut licentiam præbeant, quam eis legitimè conſtiterit, illius Sacerdotes tám novo oneri ſuſcipiendo, quàm antiquis jam ſuſceptis ſatisfacere poſſe præcipuamque rationem habeant, ut redditus, qui Eccleſiis, & Locis Piis relinquuntur, omninò reſpondeant oneribus adjunctis ſecundum morem cuiuſque Civitatis, vel Provinciæ, intelligantque, ſi in re tanti momenti deſides, aut negligentes fuerint, in noviſſimo die ſe hujus prætermiſſi muneris rationem eſſe reddituros.

Poſtremò Illuſtriſſimi Patres non ſine gravi animi dolore intelligentes, mala ferè omnia, quæ regularem diſciplinam evertunt, ac præcipuè nimiam hanc facilitatem fovent, in oneribus Miſſarum ſupra vires ſuſcipiendis, veluti ex infecta radice, pullulare ex maiori Regularium numero, quam ferant redditus, & eleemoſynæ cuiuſque Monaſterii: inhærentes Summorum Pontificum, ac Sacri Conc. Trid. Decretis hac de re editis, Sanctiſs. D. N. auctoritate præcipiunt, ac mandant omnibus, & ſingulis Generalibus, Provincialibus, Commiſſariis, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicariis, & quibuſcumque aliis Superioribus Monaſteriorum, Conventuum, ac Domorum Regularium bona immobilia poſſidentium, vel non poſſidentium, cuiuſcumque Ordinis, Congregationis, & Inſtituti exiſtentium intra fines Italiæ, & Inſularum adiacentium, ut ſinguli, ad quos pertinet in qualibet Provincia, adhibitis duobus, aut tribus Regularibus ſui Ordinis, vel Congregationis, probatioribus, & rerum uſu peritioribus, bona immobilia, cenſus, redditus, & proventus omnes, conſuetas item eleemoſynas, & obventiones tàm comunes Monaſteriorum, Conventuum, & Domorum eiuſdem Provinciæ, quam etiam ſingularibus perſonis Religioſis aſſignatas, ſeù permiſſas in comunem uſum deinceps conferendas decem annorum immediatè præcedentium habita ratione diligenter, & maturè recognoſcant, iis omnibus detractis, quæ reparationes, præſtationes, grandines, ſterilitates, aliave cuiuſlibet generis onera conſueverunt abſorbere.

Eaque omnia ſcripto fideliter exarata, idem Superior, cuius intereſt, in proximo Capitulo, ſeù Congregatione Generali, vel Provinciali coram tribus Judicibus ab ipſomet Capitulo, ſeù Congregatione deligendis, proponat, qui computatis huiuſmodi redditibus, eleemoſynis, & obventionibus univerſis, & oneribus, ut ſupra detractis, ſedulò examinent, quot Religioſi homines connumeratis etiam Laicis, aliiſque neceſſariis ſervientibus, in unoquoque Mona-

naſte-

naſterio, Conventu, ac Domo Regulari juxta regionis, & proprii Inſtituti morem, victum, & veſtitum, & medicinalia in communi habentes, competenter valeant ſuſtentari. Tum eorundem bonorum, redditnum, eleemoſynarum, & onerum præciſam notam ipſimet Capitulo, ſeù Congregationi exibeant, ut in illo diligenter omnibus diſcuſſis, cujuſque Familiæ, Monaſterii, Conventus, ac Domus Regularis in ſingula quaque Provincia, certus earum tantum perſonarum numerus, Patrum Capitularium voto præfigatur; quæ redditibus, eleemoſynis, & conventionibus, ut ſuperiùs ſufficienter ali poſſit.

Ne verò Superiores, qui id præſtare debent, ſerius, aut remiſſius, quam par eſt, ſuo muneri ſatisfaciant; mandat Sacra Congregatio, ut infra annum poſt proximum Capitulum generale, vel Provinciale computandum, omnia hoc de genere capitulariter geſta, in authenticam formam redacta ad Sacram ipſam Congregationem Concilii ſinguli mittant.

Numerumque familiæ, ſingulorumque Conventuum, Monaſteriorum, & Domorum hujuſmodi Regularium Capituli, ſeù Congregationis generalis, vel Provincialis Sententia, & auctoritate præfinitum, iidem Superiores tàm Generales, & Provinciales omnes, quam Locales perpetuò ſervare omninò teneantur, nec poſſint illum quoquomodo augere, etiam prætextu augmenti reddituum abſ ue Sacræ ipſius Congregationis licentia; Superiores autem hujuſmodi, qui prædicta omnia in præfixo termino non præſtiterint, vel numerum, ut ſupra præſcriptum, quovis modo augere præſumpſerint, privationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebant, vociſque activæ, ac paſſivæ, & ad omnia ſuæ Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipſo incurrere, atque aliis etiam gravioribus à Sede Apoſtolica infligendis pœnis, Sacra Congregatio ſubjacere voluit, & declaravit.

Deinceps verò Monaſterium, Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas Religioſorum, ſeù Regularium nullibi recipiatur, niſi præter alia ad id requiſita; in ſingulis hujuſmodi locis duodecim ſaltem Fratres, aut Monachi, ſeù Religioſi degere, & ex redditibus, & conſuetis eleemoſynis, detractis omnibus, ut ſupra detrahendis, competenter ſuſtentari valeant ad præſcriptum Decreti fel. rec. Gregorii XV. hac de re editi. Alioquin Monaſteria, & loca hujuſmodi poſt hac recipienda, in quibus duodecim Religioſi, ut ſupra ſuſtentari, atque inhabirare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii loci viſitationi, correctioni, atque omnimodæ Juriſdictioni ſubjecta eſſe intelligant.

Porrò, ne ullo unquam tempore hæc in oblivionem, ſeù deſuetudinem habeant, Superiores locales, cujuſque Monaſterii, Conventus, ac Domus Regularis curare, atque efficere teneantur, ſub pœna privationis Officii, vociſque Activæ, & Paſſivæ ipſo facto incurrenda, ut in perpetuum, ſexto quoque menſe, id eſt feria ſecunda poſt primam Dominicam Adventus, & feria ſexta poſt Octavam Corporis Chriſti præſentes Ordinationes in publica Menſa perlegantur.

Omnibus tàm Eccleſiaſticis perſonis cujuſcumque ſit Ordinis, conditionis, & gradus quàm Laicis quocumque honore, & poteſtate præditis, præſentia Decreta declarandi, vel interpretandi facultate penitus interdicta.

Non obſtantibus quoad ſupra ſcripta omnia, & ſingula in præſentibus Decretis contenta, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis in favorē quarumcumque perſonarum, atque Ordinum tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum etiam S. Joannis Hieroſolymitani, Congregationum, Socie-

Societatum, ac cujuslibet alterius Inſtituti, etiam neceſſario, & individuo exprimendi, Eccleſiarum, Monaſteriorum, Conventuum, Collegiorum, Capitulorum, Hoſpitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcumque tàm Sæcularium, quàm Regularium Locorum, necnon illorum, etiam juramento, Confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, & Conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & litteris Apoſtolicis, etiam Mari Magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam Derogatoriarum Derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus Decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet etiam per viam communitionis, ſeù extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas Generales, mentio, ſeù quævis alias expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet tenoris hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quibus quoad ea, quæ præſentibus adverſantur illis aliàs in ſuo robore permanſuris, Sac. Congr. Sanctitatis Suæ auctoritate ſpecialiter, & expreſsè derogat, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Et ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, voluit eadem Sac. Congregatio, ut præſentes Ordinationes in valvas Baſilicarum Sancti Joannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Urbe, ac in acie Campi Floræ, ut moris eſt, affixæ, omnes ad quos pertinet, ità arctent, & afficiant, ac ſi unicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Utque earumdem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis ac manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ die vigeſima prima Junii 1625.

C. Card. de Torres.

Proſper Fagnanus Sac. Congreg. Secretarius.

EX citatis autem ſuper præmiſſorum Decretorum intelligentia, ſeù interpretatione infraſcriptis dubiis, prodierunt à memorata Congregatione ſimili auctoritate illi à præfato Urbano Papa Octavo ſpecialiter attributa reſponſiones, ſeù declarationes inferius apponendæ.

Super primo Sacræ Congregationis decreto, de celebratione Miſſarum, quo prohibetur, ne Epiſcopi in Diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quoquomodo, reducant onera ulla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis.

Quæritur, quid ſi Legatum ſit ita tenue, ut non ſit qui velit onus illis injunctum ſubire, & ſi recurrendum ſit ad Sedem Apoſtolicam pro moderatione oneris, totum, aut ferè totum, inſumendum ſit pro expenſis ad id neceſſariis.

Et quid

Et quid, ſi permittatur Epiſcopo in fundatione, ut poſſit hujuſmodi onera moderari.

Secundò, ſuper ſecundo ejuſdem Congregationis decreto, quo cavetur, ut celebrentur tot Miſſæ, quot ad rationem tributæ Eleemoſynæ præſcriptæ fuerint.

Quæritur, an verba illa (pręſcriptę fuerint) intelligenda ſint de pręſcriptione facta ab Offerente, vel ab Ordinario.

Tertiò, an cum Ordinarius præſcripſerit eleemoſynam congruam juxta qualitatem loci, perſonarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes ſtipendium minus congruum, teneantur Miſſas illis ab Offerente præſcriptas celebrare.

Quartò, an Sacerdotes, qui tenentur Miſſas celebrare ratione Beneficii, ſeù Cappellaniæ, Legati, aut Salarii, poſſint etiam manualem eleemoſynam pro Miſſis Votivis, aut Defunctorum recipere, & unico Miſſæ Sacrificio utrique oneri ſatisfacere?

Quintò, poſito, quod Teſtator relinquat, ut celebrentur pro ejus anima centum Miſſæ, abſque ulla præſcriptione eleemoſynæ.

Quæritur, an liberum ſit hæredibus, eleemoſynam ſibi benè viſam præſcribere, an verò eadem eleemoſyna præſcribenda ſit ab Ordinario?

Sextò, ſuper tertio Congregationis decreto, in quo eadem Congregatio revocat privilegia quibus indulgetur, ut certarum Miſſarum, vel Anniverſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeù Orationibus plurium Miſſarum oneribus, in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat.

Quæritur, an verba (in futurum ſuſcipiendis) intelligenda ſint de oneribus ſuſcipiendis poſt Privilegium?

Septimò, ſuper quarto ejuſdem Congregationis decreto, quo prohibetur Sacerdoti, qui ſuſcepit Miſſam celebrandam cum certa eleemoſyna, ne eamdem Miſſam alteri, parte ejuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat.

Quæritur, an permittendum ſit Adminiſtratoribus Eccleſiarum, ut retineant aliquam eleemoſynarum portionem, pro expenſis manutentionis Eccleſiæ, Altarium, Inſervientium, Paramentorum, Luminum, Vini, Hoſtiæ, & ſimilium?

Octavò, an hoc decretum habeat locum in Beneficiis, quæ conferuntur in titulum, ideſt, An Rector Beneficii, qui poteſt per alium celebrare, teneatur Sacerdoti Celebranti dare ſtipendium, ad rationem redditaum Beneficii.

Decimo, an Sacerdotes, quibus aliquando offertur elemoſyna, major ſolita, pro celebratione Miſſæ debeant dare eamdem integram eleemoſynam, iis, quibus Miſſas celebrandas committunt, An verò ſatis ſit, ut dent celebrantibus eleemoſynam conſuetam?

Undecimò, ſuper quinto ejuſdem Congregationis decreto, quo inter cætera ſtatuitur in hæc verba – *Eleemoſynas vero manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis, ità demum iidem accipere poſſint, ſi oneribus anteà impoſitis ità ſatisfecerint, ut nova quoque onere obire valeant; Alioquin omnino abſtineant ab hujuſmodi eleemoſynis, etiam ſpontè oblatis in futurum recipiendis*, & *capſulas auferant &c.*

Quæritur, an hoc decretum prohibeat abſolutè, quominus accipiant novas eleemoſynas iis, qui acceptis non ſatisfecerunt, & quid, ſi congruo tempore poſſint omnibus ſatisfacere?

Duodecimò, quid, ſi offerens eleemoſynas, audito impedimento, conſentiat, ut

ut Sacerdos Miſſam celebret, cum primum poterit?

Decimotertiò, an pœna interdicti, & aliæ oppoſitæ in eodem Decreto afficiant tàm eos, qui accipiunt eleemoſiynas contra formam ibi præſcriptam, quàm eos, qui non auferunt capſulas ab Eccleſiis, ut ibidem præcipitur?

Decimoquartò, an in hoc Decreto comprehendantur illæ capſulę quę apponi ſolent in Eccleſiis, in die Commemorationis Defunctorum, & vulgò dicuntur *(Caſſe de' Morti)*.

Decimoquintò, an Adminiſtratores Eccleſiæ, magnę devotionis, & concurſus, poſſint eleemoſynas pro miſſis celebrandis accipere, ſi iiſdem Miſſis, non niſi poſt longum tempus ſatisfacere valeant, ne aliàs cultus Eccleſiæ, & devotio, ac concurſus fidelium, ut ajunt, minuantur?

Decimoſextò, quia prohibitio dicti decreti videtur aliquibus directa ſolis Capitulis, Collegiis, Societatibus, Congregationibus, necnon omnibus, & ſingulis Eccleſiarum, & piorum locorum, tàm Sęcularium, quàm Regularium Superioribus, de quibus fit expreſſa mentio, non autem privatis Sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur ſub clauſula generali (& aliis ad quos pertinet) ſupplicatur pro opportuna declaratione?

Decimoſeptimò, ſuper ſeptimo ejuſdem Congreg. decreto, quo cavetur, ut in ſingulis Monaſteriis Religioſorum præfigatur numerus, qui ex conſuetis redditibus, aut eleemoſynis commodè poſſit ſuſtentari.

Quæritur, an ubi hæc præfixio facta jam fuit in vim ſimilis decreti ſa. me. Pauli V. abſque tamen computatione redditüum, cujuſque Religioſi, ſit denuò facienda nec ne.

Decimo octavò, an nouitii, ad habitum Regularem admiſſi poſſint admitti ad profeſſionem in Monaſteriis, in quibus habita ut, ſupra, præfixione numeri, commodè ali non poſſunt.

Decimo nonò, ſuper vltimo, quo cauetur, ut nullibi recipiantur Conventus Regularium, niſi præter alia ad id requiſita duodecim ſaltem Fratres in eis degere, & competenter ſuſtentari valeant; itaut alioquin ſubſint juriſdictioni Ordinariæ.

Quæritur, an hoc decretum, quod videtur editum in ordine ad celebrationem Miſſarum, comprehendat eas Religiones, quæ non conſueverunt onera Miſſarum recipere, ut ſunt Religiones Cappuccinorum, ac Societatis Jeſu?

Ultimò, an idem decretum, ubi diſponit, ut nullibi recipiantur Monaſteria, niſi &c. habeat locum in Italia, dumtaxat; ad quam eſt reſtrictum Decretum proximè antecedens, an verò etiam extra Italiam.

Declarationes, ſeù Reſponſiones ad ſupradicta Dubia.

SAcra Congreg. Card. Conc. Trid. Interpretum, auctoritate ſibi à Sanctiſſimo Domino Noſtro attributa, ad ſingula dubia ſuperiùs propoſita, ad hunc modum reſpondit, videlicet.

Ad primum, etſi Legatum ſit adeò tenue, nihilominus pro reductione oneris, ut ſupra impoſiti, ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apoſtolicam eſſe adeundam, quæ abſque ulla impenſa, id ſtatuet, quod magis in Domino è re eſſe judicaverit: Verumtamen ſi in ipſa Beneficii erectione expreſsè cautum fuerit, ut liceat Epiſcopo injũctum onus reducere, ac moderari legem hanc fundationis quàm decreta hac de re edita non ſuſtulerunt eſſe validam, & obſervandam.

Ad-

Ad ſecundum, eſſe intelligenda de præſcriptione facta ab eo, qui eleemoſynam tribuit, non autem ab Ordinario: Quod ſi tribuens eleemoſynam numerum Miſſarum celebrandarum non præſcripſerit, tunc tot Miſſas celebrari debere, quot præſcripſerit Ordinarius ſecundum morem Civitati, vel Provinciæ.

Ad tertium, teneri.

Ad quartum, Sacerdotes, quibus diebus tenentur Miſſas celebrare ratione Beneficii, ſeù Cappellaniæ, Legati, aut Salarii, ſi Eleemoſynas pro aliis etiam Miſſis celebrandis ſuſceperint, non poſſe eadem Miſſa utrique obligationi ſatisfacere.

Ad quintum, cenſuit; ubi nullam certam eleemoſynam Teſtator reliquit, eſſe ab Epiſcopo præſcribendam eleemoſynam congruam, quæ reſpondeat oneribus Miſſarum celebrandarum, ſecundum morem Civitatis, vel Provinciæ.

Ad ſextum, ita eſſe intelligenda.

Ad ſeptimum, reſpondit permittendum non eſſe, ut Eccleſiæ, & loca pia, ſeù illorum Adminiſtratores, ex eleemoſynis Miſſarum celebrandarum, ullam utcumque minimam portionem retineant ratione expenſarum, quas ſubeunt in Miſſarum celebratione, niſi cum Eccleſiæ, & loca pia alios non habent redditus, quos in uſum earumdem expenſarum erogare licitè poſſint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expenſarum, quæ pro ipſomet tantùm Miſſæ Sacrificio neceſſariò ſunt ſubeundæ, nihilominus eo etiam caſu curandum eſſe, ut ex pecuniis, quæ ſuperſunt, expenſis, ut ſupra deductis, abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot præſcriptæ fuerint ab offerentibus eleemoſynas.

Ad octavum, non habet locum, ſed ſatis eſſe, ut Rector Beneficii, qui poteſt Miſſam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti Celebranti eleemoſynam congruam, ſecundum morem Civitatis, vel Provinciæ niſi in fundatione ipſius Beneficii aliud cautum fuerit.

Ad decimum, debet abſolutè tribuere integram eleemoſynam Sacerdoti Celebranti, nec ullam illius partem ſibi retinere poſſe.

Ad undecimum, reſpondit, non prohibere abſolutè; Ac propterea etſi oneribus jam ſuſceptis, non ſatisfecerint, poſſe tamen nova etiam onera ſuſcipere Miſſarum celebrandarum, dummodo infra modicum tempus poſſint omnibus ſatisfacere.

Ad duodecimum quamvis onera ſuſcepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, ſi tamen tribuens eleemoſynam pro aliarum Miſſarum celebratione id ſciat, & conſentiat, ut illæ tunc demum celebrentur, cum ſuſceptis oneribus ſatisfactum fuerit, decretum non prohibere, quo minus eo caſu eleemoſyna accipiatur pro iiſdem Miſſis juxta Benefactoris conſenſum celebrandis.

Ad decimum tertium, has pœnas non habere locum, niſi in ſuſcepturis onera perpetua Miſſarum celebrandarum ſine licentia Epiſcopi, vel ejus Generalis Vicarii, aut Generalis, vel Provincialis.

Ad decimum quartum, comprehendi.

Ad decimum quintum, non poſſe, niſi de conſenſu eorum, qui eleemoſynas tribuunt, ut ſupra in reſponſione ad duodecimum.

Ad decimum ſextum, comprehendi etiam privatos Sacerdotes.

Ad decimum ſeptimum, numeri præfixionem, eſſe iterum faciendam, ſervata forma ultimi Decreti hac de re editi.

Ad

Ad decimum octavum, eſſe admittendos ad profeſſionem, ſi aliàs habiles exiſtant, ac deindè in aliquo alio Monaſterio ejuſdem Religionis eſſe collocandos, ubi commodè ali poſſint.

Ad decimum nonum, cenſuit comprehendere.

Ad ultimum, habere locum extra Italiam.

Coſmus Card. de Torres.

Proſper Fagnanus Sac. Congreg. Secretarius.

CUM autem ſuper præmiſſis diverſi irrepſerint abuſus, illorumque ocaſione, quamplures querelæ, & recurſus ad Apoſtolicam Sedem pervenerint; Cupiens eadem Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum hujuſmodi deteſtabiles abuſus è Chriſtiana Republica pro viribus evellere, ac opportunè providere, ut ſublatis fraudibus, ac emendata negligentia piæ diſponentium, ſeù *Benefactorum voluntati fides illibata ſervetur*, Defunctorum animabus integra, & prompta præſtentur ſuffragia, itidemque Deo major gloria, & Eccleſiis præſtantior cultus reddatur, prævia auctoritate per Sanctiſſimum Dominum Noſtrum Innocentium Divina providentia PP. XII. ei ſpecialiter attributa infraſcripta Decreta, prius in particulari nonnullorum ex præfatis Cardinalibus per Sanctitatem Suam deputata, & poſtea in Generali hujuſmodi Cardinalium Congregatione maturè, & accuratè diſcuſſa, recognita, & examinata edidit.

In primis præinſerta Decreta cum præmiſſis illorum declarationibus, pleniſſimè, & ampliſſimè approbat, confirmat, & innovat, omniaque, & ſingula ibidem contenta, & expreſſa iterum, omni meliori modo decernit, ſtatuit, ab omnibus, & ſingulis etiam ſpeciali, & individuali nota, ſeù expreſſione dignis penitùs obſervari, & omnimodæ executioni demandari decernit, ſancit, & præcipit.

Inſuper, ut in re tanti momenti conſultiùs, ac majori, ut par eſt, circumſpectione procedatur; ſi qui forſan fuerint, vel ſint, qui ſuis pravis, & erroneis intentionibus, ſeù opinionibus blandiri volentes Miſſarum celebrationem ommittunt ſub malitioſa, vel irrationabili ſpe earumdem condonationem, vel reductionem à Sede Apoſtolica, vel compoſitionem à Reverenda Fabrica S. Petri de Urbe, obtinendi, Congregatio præfata tum eoſdem, tum quoſcumque alios, qui poſthac in adeo deteſtabiles abuſus, auſi fuerint offendere, certiores fieri, & monitos eſſe voluit, præfatas condonationes, & reductiones ab eadem Sede, non niſi ex rationabili cauſa, ſeù æqua commiſeratione, compoſitiones verò à dicta Fabrica utente ſuis facultatibus, & privilegiis, non niſi ex cauſa pariter rationabili, & cum clauſulis opportunis, & præſertim cum illa – *Dummodo malitioſè non omiſerint animo habendi compoſitionem*, aliàs gratia nullo modo ſuffragetur, admitti conſueviſſe, & ſolere; quapropter, ut locus omnis impoſterum hiſce prætextibus præcludatur, memorata Congregatio, tales intentiones, opiinones, ſeù ſpes, ac eleemoſynarum, ſivè in toto, ſivè in parte verſiones in alium, quam præfatarum Miſſarum uſum, ſeù ſatisfactionem, & quaſcumque alias directas, vel indirectas, immediatas, vel mediatas contraventiones, ſeu circumventiones declarat prorſus irrationabiles, injuſtas, & illicitas, illaſque omninò reprobat, damnat, & interdicit.

Cumque

Cumque hujuſmodi abſurda ex eo plerumq; proveniant, quod onera Miſſarum ſupra vires ſuſcipiantur; caveant omnes, & ſinguli Rectores, Superiores, & miniſtri quarumcumque tùm Sæcularium, tùm Regularium Eccleſiarum, ſeù illarum Capitula, ne onera, ſeù Miſſas tum perpetuas, tum temporales, tum etiam manuales, quarum ſatisfactioni impares fuerint, quoquomodo ſuſcipiant, utque id ipſum quoad fieri poterit, pateat, teneantur iidem conficere, ſemperque in loco magis patenti, & obvio retinere Tabellam onerum perpetuorum, & temporalium litteris perſpicuis, & intelligibilibus deſcriptorum, quorum implemento, ſi moraliter, & intra præſcriptum, ſeù breve tempus ſatisfacere non poſſe, ſeù illa dumtaxat, & non ulteriora adimplere poſſe crediderint, ſeu credere debuerint, alias Miſſas, ſivè perpetuas, ſivè manuales per interpoſitas perſonas quoquomodo recipere, ſeù acceptare omninò deſiſtant, ſeu abſtineant, & ulterius tali caſu in eadem Tabella ſimiliter exprimant ſeſe propterea aliis Miſſis ecceptandis, & celebrandis impares eſſe.

Iidemque teneantur pariter in Sacrario duos Libros retinere, ac in eorum altero ſingula onera perpetua, & temporalia; in altero autem miſſas manuales, & tam illorum, quam iſtarum adimplementum, & eleemoſynas diſtinctè, & diligenter adnotare, & adnotandas, ſeù adnotanda curare, ſingulíſque annis de ſupradictis adimplementis, eleemoſynis, & oneribus pariter exactam rationem ſuis Superioribus reddere, ac omnes, & ſingulas rationes hujuſmodi in præfatis reſpectivè Libris ſimili diſtinctione, & diligentia, tàm præfati, à quibus rationes debent reddi, quàm Superiores, quibus reddendę erunt, deſcribere, ſeu adnotare, ſivè deſcribendas, vel adnotandas reſpectivè curare.

Quibus ſemper ſalvis, debeant ulterius Regulares prædicti, omnes, & quaſcumque eleemoſynas tum perpetuarum, & temporalium Miſſarum reponere in Capſa particulari ſub duabus Clavibus, quarum una penes Superiorem Localem, altera verò penes alium à Capitulo Conventuali deputandum retineatur, ac de iiſdem eleemoſynis, & celebratione Miſſarum, coram Patribus Diſcretis, ſeù Conſiliariis, vel alio ſimili modo nuncupatis ſingulis menſibus diſtrictam rationem exigere, & reſpectivè reddere.

Quod ſi prædicti, ad quos cura Tabellæ, Capſæ, & Librorum præfatorum reſpectivè pertinet, ſeù pertinere debet, ſuam operam præmiſſis, ut præfertur minimè narraverint, & Superiores tum Sæcularium, tum Regularium Eccleſiarum rationem prædictam non exegerint ſeù non invigilaverint, quod præfati, qui in curam Tabellarum, & Librorum incumbunt ſuo muneri, ut præfertur ſatisfaciant, in ſingulis reſpectivè caſibus Sæculares pœnam ſuſpenſionis incurrant; Regulares verò voce activa, ac gradibus, & officiis, quæ obtinent ipſo facto, & abſque alia declaratione priviti ſint, & intelligantur, nec non ad hujuſmodi gradus, & officia obtinenda ſimiliter inhabilitentur, & inhabilitati ſint, & intelligantur.

Porrò, ne ullo umquam tempore omnia, & ſingula Decreta prædicta in oblivionem, ſeù deſuetudinem abeant, Rectores, Superiores, ſeu Capitula Eccleſiarum Sæcularium illa retineant publicè expoſita in eorum Sacrario; Superiores verò Locales, cujuſcumque Monaſterii, Conventus, ac Domus Regularis curare, & efficere teneantur, ſub pœna privationis Officiorum, quæ obtinent, vociſque activæ, & paſſivæ ipſo facto incurrenda, ut in perpetuum ſexto quoque menſe, ideſt feria ſecunda poſt primam Dominicam Adventus, & feria ſexta poſt Octavam Corporis Chriſti omnes, & ſingulæ præmiſſę, tum

inſer-

inſertæ, ſeù confirmatæ, tùm in præſens factæ Ordinationes una cum dictis declarationibus in publica Menſa perlegantur.

Meminerint igitur, & ſatagant Ordinarii, ut à perſonis, & in Eccleſiis quoquomodo etiam in vim Decretorum Concilii Tridentini, ſibi ſubjectis, Miſſæ ea, qua par eſt, fide, & diligentia celebrentur, & juncta, & ſingula Decreta hujuſmodi omnimodè executioni demandentur, nedum juſtitiam recurrentibus, ſeù inſtantibus reddentes, ſed ex officio tum in viſitationibus, tum in aliis actionibus, & modis, quos expedire, & convenire, toties, quoties judicaverint, inquirentes, ne aliquid committatur, pervertatur, differatur, vel omittatur, quod his omnibus, & ſingulis decretis adverſetur.

Caveant etiam reſpectivè omnes Regulares tum Subditi, tum Superiores quicumque nedum Locales, ſed etiam Provinciales, & Generales, ne Miſſarum celebratio, & omnium Decretorum præmiſſorum executio, cum pernicie propriarum animarum, cum præjudicio illarum, quibus Miſſæ ſunt applicandæ, & cum magno Chriſtifidelium ſcandalo quomodo omittantur, differantur, negligantur, ſeù pervertantur, alioquin ultrà propriæ conſcientiæ onerationem, pœnam privationis vocis activæ, & paſſivæ, ac graduum, & Officiorum quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad hujuſmodi gradus, & Officia obtinenda prorſus incurrant.

Curent propterea præfati Superiores Regulares in omnes, & ſingulos contravenientes debitis pœnis diligenter, & promptè etiam per inquiſitionem animadvertere, & inſuper teneantur omnes, & ſinguli Superiores Locales in Provincialibus Capitulis, ſeu Congregationibus exhibere atteſtationem, ſeù fidem ab omnibus Sacerdotibus Conventus, Monaſterii, ſeù cuiuſcumque Domus Regularis ſubſcriptam, & iuratam, quod omnibus, & ſingulis tum perpetuis, tum manualibus Miſſarum oneribus, ſeù obligationibus ad limites, & tenorem præſentium Decretorum tempore eorum Regiminis fuerit omninò, & integraliter ſatisfactum, vel deficiente aliqua modica ſatisfactione poſſit etiam hujuſmodi reſiduali implemento Miſſarum diſtinctè referendarum intra breve tempus moraliter ſatisfieri, ea adjecta, & omninò adimplenda conditione, quod ante præfatę atteſtationis exhibitionem quicumque Superiores Locales prædicti vocem activam, ſeu paſſivam in memoratis Capitulis, ſeu Congregationibus omninò habere non valeant.

Præterea Provinciales, Vicarii, & Viſitatores Provinciarum, ſeù Congregationum debebunt in fine eorum Regiminis Superioribus Generalibus in forma probante oſtendere, quod executioni præſentium Decretorum, ſedulo invigilaverit, & ad eorum tenorem in omnibus, & ſingulis Conventibus, ſeu Monaſteriis, vel Domibus Regularibus Provinciæ, ſeu Congregationis de omnibus, & ſingulis oneribus, & obligationibus, ac inſimul ſatisfactionibus Miſſarum exactam, & diligentem rationem exegerint, ac contra delinquentes ad declarationem, & executionem reſpectivè pœnarum in Decretis contentarum proceſſerint, & de adimplemento circa ea, quæ in præmiſſis ad ipſos ſpectant legitimè docuerint, aliàs ad vocem activam, & paſſivam in Capitulis Generalibus nullatenus admittuntur.

Cæterum, quia etiam ad quamplures Archiconfraternitates, Confraternitates, Societates, Congregationes, Hoſpitalia, Altaria, Cappellas, Oratoria, & Eccleſias, ac alia loca, & opera pia quomodolibet nuncupata, quæ cuicumque curæ, ſeù regimini, aut adminiſtraitoni, vel directioni Laicorum cujuslibet gradus, ſtatus, conditionis, & præeminentiæ etiam ſpeciali, & indivi-

dua-

dnali nota dignorum dumtaxat, vel quorumcumque Eccleſiaſticorum, & laicorum hujuſmodi mixtim commendata, annexa, ſeù quomodocumque commiſſa, vel attributa ſunt, onus, ſeù cura celebrationis Miſſarum, ſivè manualium, ſivè ad tempus, vel in perpetuum pertinet; Hinc ſalvis ſemper iis, quæ in præinſertis Decretis continentur, omnes, & quicumque hujuſmodi Archiconfraternitatum, Societatum, Congregationum, Hoſpitalium, Altarium, Cappellarum, Oratoriorum, & Eccleſiarum, ac aliorum locorum, & operum piorum Rectores, ſeù Adminiſtratores, vel Directores, & alii hujuſmodi Officiales, necnon ii, ad quos cura Tabellæ, & Librorum in præmiſſis ſpectat, Tabellam, Libros, & hæc Decreta reſpectivè juxta modos ſuperius expreſſos, ſimiliter retinere, necnon de oneribus, ac celebrationibus, & eleemoſynis dictarum Miſſarum, ſingulis annis rationem exigere, & reſpectivè iis, ad quos pertinet, reddere ſub pœnis arbitrio, & in ſubſidium excommunicationis, teneantur. Poſtremò omnibus, & quibuſcumque tàm Eccleſiaſticis perſonis cujuſcunque Ordinis, Status, Gradus, Regulæ, Congregationis, Societatis, Conditionis, & Dignitatis exiſtant, quàm Laicis quocumque honore, ac poteſtate prædictis omnia, & ſingula præmiſſa decreta interpretandi, necnon Eccleſiaſticis prædictis pœnas in hujuſmodi Decretis relaxandi, ſeù quoquo modo circa præmiſſa diſpenſandi, omnis, & quæcumque facultas ſit penitùs interdicta.

Non obſtantibus quoad ſupra ſcripta omnia, & ſingula in hujuſmodi Decretis contenta, conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis in favorem quarumcumque perſonarum, atque Ordinum tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum etiam S. Joannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujuslibet alterius Inſtituti, etiam neceſſario, & individuo exprimendi, Eccleſiarum, Monaſteriorum, Conventuum, Collegiorum, Capitulorum, Hoſpitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcumque tàm Secularium, quàm Regularium locorum, nec non illorum etiam juramemto, Confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, & Conſuetudinibus etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & litteris Apoſtolicis, etiam Mari Magno, ſeù Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam, per viam communicationis, ſeù extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis &, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas Generales, mentio, ſeù quævis alia expreſſio, habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quibus quoad ea, quæ præſentibus adverſantur illis alias in ſuo robore permanſuris, S. Congr. Sanctitatis S. auctoritate ſpecialiter, & expreſsè derogat, cęteriſque contrariis quibuſcumq;

Datum Romę die 23. Novembris 1697.

Joſeph Card. Sacripantes Præfectus.

Ferdinandus Nuptius Sac. Congr. Secr.

QVO circa, cum Dilectus Filius noſter Joſeph Tituli Sanctæ Mariæ Tranſpontinæ S. R. E. Presbyter Cardinalis Sacripantes, memoratæ Congregationis Præfectus, præfata decreta Nobis retulerit, Nos conſiderantes eadem omnia, & ſingula Decreta, ea qua decet maturitate digeſta, & examinata, ac in vim Apoſtolicæ auctoritatis, eidem Congregationi ſpecialiter, ut præfertur, attributæ peracta, perutilia forè cenſentes, illaque proptereà perpetuò, & inviolabiliter obſervari, nec non Conſtitutionis noſtræ munimine roborare volentes; Motu proprio, non ad cujuſquam Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, & matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine præ inſerta Decreta, omniaque, & ſingula in eis contenta tenore præſentium auctoritate Apoſtolica confirmamus, & approbamus, illiſque inviolabilis, & irrefragabilis Apoſtolicæ firmitatis robur, & efficaciam adiicimus, quinimmò motu, ſcientia, deliberatione, ac poteſtatis plenitudine ſimilibus omnia, & ſingula in ſupradictis Decretis contenta, de novo ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, ac ab omnibus, & quibuſcumpue, etiam ſpeciali, & individua nota, dignis omninò exactè, & perpetuò ſervari volumus, ſancimus, & mandamus.

Decernentes præſentes litteras, cum omnibus, & ſingulis inibi contentis ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, & ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit in omnibus, & per omnia Pleniſſimè, & inviolabiliter obſervari, ſicque, & non aliter per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, quavis auctoritate, præeminentia, aut poteſtate fungentes, & functuros, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Sedis Apoſtolicæ Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate judicari, & definiri debere, Ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contingerit attentari.

Non obſtantibus omnibus, & ſingulis, quæ præfata Congregatio auctoritate per ejuſdem recordationis Urbanum Papam VIII. & reſpectivè per nos illi ſpecialiter attributa, decrevit non obſtare, quæ pariter, & iterum nos tenore preſentium non obſtare decernimus, & mandamus, quibus omnibus quoad ea, quæ præſentibus adverſantur, illis, alias in ſuo robore permanſuris, etiam harum ſerie pleniſſimè, ſpecialiter, & eſpreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Volumus autē, ut pręſentes litterę in valvis Eccleſię, ac Lateranenſis, ac Baſilicę Principis Apoſtolorum, necnon Cancellarię Apoſtolicę, Curięque Generalis in Monte Citatorio, ac in Acie Campi Florę de Urbe, ut moris eſt publicentur, & affigantur; ſicque publicatę, & affixę omnes, & ſingulos, quos illę concernunt perindè arctent & afficiant, ac ſi unicuique eorum perſonaliter intimatę fuiſſent.

Pariterque, ut earumdem pręſentium tranſumptis impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigilli perſonę in dignitate Eccleſiaſticę conſtitutę munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quę preſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, vel oſtenſę.

Nulli ergò omninò hominum liceat paginam hanc noſtrarum Confirmationis, Approbationis, Statuti, Decretorum, Ordinationis, Voluntatis, Sanctio-

ris,

nis, Mandatorum, & Derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, Indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ millesimo ſexcenteſimo nonageſimo ſeptimo. Decimo Kal. Januarii, Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

B. Card. Prodatarius.

I. F. Card. Albanus.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

I. Catallus.

Viſa de Curia.

I. Ciampinus.

ADNOTATIONES.

1 BENEFACTORUM VOLUNTATI FIDES ILLIBATA SERVETUR. Poteſt Epiſcopus prohibere, nè Regulares aſſumant ſatisfactionem onerum Miſſarum in Eccleſiis Sæcularibus, niſi in caſu penuriæ Sacerdotum Sæcularium, & niſi obtenta ejus expreſſa licentia *Sac. Congreg. Epiſcoporum in Cremonen.* 11. *Septembris* 1598. *& Sac. Congr. Concilii in Senonen.* 18. *Aprilis* 1654.

An autem Cappellanus, ſeù Beneficiatus, qui ex diſpoſitione Teſtatoris, ſeù Benefactoris tenetur celebrare quotidiè, dicatur ſervare illi fidem, ſi ſemel in hebdomada vacet, & pro ſe, vel pro aliis Sacrificium applicet?

2. Nonnulli Theologi Morales malè interpretantes *Text. cap. Significatum de præb.* abſolutè videntur admittere opinionem affirmativam, allegantes pro ſe Navar. *in conſil* 6. *de præbend tom.* 1. *lib.* 3. *Abbat. in dicto cap. Significatum num.* 4. Alii verò (& meliùs) hoc diſtinguentes vacationem admittunt, ſed non applicationem Sacrificii pro aliis.

3. Gavant. *in rubr. Miſſal. par.* 3. *tit.* 12. *num.* 17. ſic dicit — *Si uni tantùm impoſitum eſt quotidianum onus, ut per ſe ipſum impleat, nàm hoc intelligi debet ſalva honeſtate, & decentia, ratione cujus vacare poteſt à Miſſa celebranda ſemel in hebdomada; ac eſt poteſt ſemel non celebrare, non autem poteſt ſemel pro alio applicare Sacrificium, quæ duo ſunt valdè diverſa.*

4. Biſſ. *Hierurg. litt. C. num.* 109. hæc habet — *Cappellanus tenetur celebrare juxtà mentem Teſtatoris &c. ſi enim ex ea conſtet Cappellanum debere celebrare quacumque die per ſe, vel per alium utique non poteſt aliquando vacare, niſi per alium ſuppleat; ſi verò id expreſſè non caveatur, tunc poſſe in unaquaque hebdomada ſemel omittere Sacrum, concedunt communiter DD. &c. limitata tamen dummodò id fiat propter decentiam, & reverentiam rei Sacræ, non verò cauſa voluptatis. Et litt. S. num* 190. §. 9. ſe meliùs explicando inquit — *At ego veriùs puto cum Quart. in Append. de Sacrif. Miſſ. quæſt.* 4. *par.* 2. *difficult.* 4. *quod Cappellanus poſſit ſemel in hebdomada omittere Sacrum, ut tamen ſi vult celebrare debeat Miſſam pro Fundatore celebrare, addita limitatione poſita in litt. C. quia Fundator jus habet in fructu omnium Miſſarum.*

5. Fagnan. *in dicto cap. Significatum de præbend. num.* 9. — *Declarat notabiliter, ut procedat in eo tantùm caſu, in quo ſpecialiter cautum eſt, ut Presbyter celebret unam Miſſam quotidiè per ſe ipſum, prout hic cautum fuerat &c. Secus verò, ſi ſimpliciter ſtatutum, aut conventum ſit, ut Sacerdos celebret quotidiè unam Miſſam, nec ſit adjectum, ut celebret per ſe ipſum, quia tunc oneri celebrationis Miſſarum poteſt per*

Digitized by Google

alium ſatisfacere &c. & conſequenter cum onus non ſit perſonale, nihil impedit quo minùs Miſſa celebrari debeat quotidiè abſque ulla intermiſſione, ceſſat enim ratio honeſtatis, & devotionis celebrantis hìc conſiderata, &c.

6. His auctoritatibus benè fundatis innixa, aliiſque laxis rejectis (ſuper hac materia interrogata Sac. Congregatio Concilii per Epiſcopum Collenſem) ſubnexis Dubiis reſpondit, prout ſequitur.

PRIMO. An Sacerdotes obligati ratione Beneficii, Cappellaniæ, legati, aut ſtipendii celebrare quotidiè Miſſam per ſe ipſos, poſſint aliquandò à celebratione vacare? & quatenùs affirmativè.

SECUNDO. Quandò, & quoties à dicta celebratione vacare poſſint?

TERTIO. An diebus licitæ vacationis poſſint Miſſam pro ſe ipſis, vel aliis præterquam pro Fundatoribus celebrare? & quatenùs affirmativè.

QUARTO. An pro aliis celebrando poſſint ſtipendium pro hujuſmodi celebratione percipere?

QUINTO. An illis diebus quibus licitè vacant à celebratione teneantur Miſſam ab aliis celebrari facere juxtà intentionem Fundatorum?

SEXTO. An Sacerdotes, ut ſuprà obligati celebrare Miſſam quotidiè abſque tamen onere celebrandi per ſe ipſos, poſſint aliquandò à celebratione vacare?

Sacra Congregatio Concilii die 18. Septembris 1683. Ad primum, & ſecundum reſpondit affirmativè concurrente aliqua rationabili cauſa. Ad tertium, quartum, & ſextum negativè. Ad quintum diſtulit reſolutionem. Lib. 33. fol. 311. Hæc tene, quia multum juvant viſitantibus Diœceſes: Nec dubites de veritate, & exiſtentia horum Decretorum, quoniam ex regeſtro Congregationis deprompta ſunt, & nuper Synodus Provincialis Neapolitana illa rejecit ad Appendicem *pag.* 179.

7. Prætereà ſi in impoſitione oneris dicatur, quod Cappellanus debeat continuè ſingulis diebus Miſſam celebrare, & ſi ceſſaverit eam facere, teneatur ſolvere . . . . pro qualibet Miſſa non celebrata, tunc non poſſet vacare, nec quieſcere, niſi ſuppleret per alium, ut reſpondit eadem *Sac. Congregat. 17. Septembris 1695.* Non teneretur tamen, neque per alium celebrare tempore infirmitatis non excedentis quindecim dies, ut declaravit *Sac. Congreg. Conc. 17. Novemb. 1695.*

8. An autem Parochi, aliivè Eccleſiarum Rectores Curati, & perpetuo intitulati, qui Curam habent Animarum dicantur fidem frangere, ſi pro populo Sacrificium ſaltem diebus feſtivis non applicent? Quæſito affirmativè pluries reſpondit *Sac. Congregatio Concilii* (cujus eſt auctoritas ipſum Concilium Tridentinum declarandi, & interpretandi) non ſolum quia ab hominibus hoc onus eis injunctum reperiatur, ſed præcepto Divino, prout habetur in Decreto ex tradito pro Diœceſi *Lucana* 10. *Maii* 1681. cujus tenor talis eſt.

9. *Cum præcepto Divino iis, quibus Animarum Cura commiſſa eſt, mandatum ſit pro ovibus ſuis Sacrificium offerre, ſæpè aliàs Sac. Congreg. Concilii cenſuit, Parochos teneri pro Parochianis Sacrificium applicare, atque ea cum diſtinctione, ut ſi redditus pingues ſint, ſingulis diebus, ſi vero tenues, ſaltem diebus feſtis; idem nunc cenſet quoad Parochos iſtius Civitatis, & Diœceſis, hoc inſuper addens, ut detrectantes E. V. pro ſuo Paſtorali Zelo compellere non gravetur. Hanc Sac. Congreg. Sententiam E. V. ſignifico, eique manus humillimè deoſculor. Romæ* 10. *Maii* 1681 — *Humillimus, & Addictiſſimus Servus F. Card. Columna* — *Stephanus Archiepiſcopus Brancacius Sac. Congr. Secretarius.*

10. Alia Decreta concordantia ipſius Sac. Congreg. retuli *in Adnot. ad Form. II. tit. de erect. Benef.* quæ etiam referuntur paſſim in Synodis diverſarum Diœceſum, & præſertim *in Farfenſi tit. de offic. Paroch. num. 8. 1686. in Albanenſi 1689. eodem tit. §. 5. in Æſina ſecunda 1694. & in Neapolitana anno 1700. editis eod. tit.* Et hic in praxi nota, quod, ſi in Libris vulgò — *Vacchettæ* Secretariæ de aliquo Decreto, quod allegatur, non conſtat: Sufficit, quod de eo appareat per relationem vel epiſtolam, vel notationem proprio caractere factam Cardinalis Cauſæ Ponentis, prout declaravit, & Decretum ann. 1673. In ſola relatione Card. Cybo Ponentis repertum extradi mandavit *Sac. Congreg.*

Epi-

Epiſcop. in Mantuana Nullitatis Profeſſionis 3. Aprilis 1693. ad relationem Eminentiſſimi Card. de Carpineo. Et idem procedere inferas in Decretis aliarum Congregationum, in quibus datur Cardinalis Relator, ex paritate rationis præſtantiæ ſcilicet fidei Cardinalium.

11. Cumque propterea declarationes hujuſmodi obtineant vim legis, adeò ut non ſolum in exteriori judicio, ſed etiam in foro animæ obligandi vim habeant, ut latè probat Fagnan. *in cap. Quoniam de Conſtit.* Non quod Bonacc. *de Sacram. Euchar. diſp. 4. quæſt. ultima, punct. 7.* Barboſ. *alleg. 24. & de offic. Paroch. cap. 11.* Fraxinell. *de oblig. Sacerd. ſect. 3. præn. 2.* & alii dixerunt ſed quod tenet, & declarat Sacr. Congreg. Concilii firmiter tenendum eſt, & exequendum.

12. Et idem dicas de Miſſa Conventuali, quam quotidiè celebrare, & pro Fundatoribus applicare tenentur omnes Eccleſiæ Cathedrales, & Collegiatæ, non obſtante tenuitate reddituum, quia eſt pars Officii Divini Fagnan. *in cap. Vt Abbates num. 82 & 83. de ætat. & qualit.* & eſt onus de iure impoſitum in fundatione *cap. Cum creatura de celebr. Miſſar.* ibique Fagnan. *num. 21. Concilii Trid. cap. 12. ſeſſ. 24. de Reform. Sacr. Congregat. Concilii in Tuſculana 16. Novembris 1652.* apud Chriſpin. *de viſit. par. 2. cap. 20. & in Civitatis Caſtellanæ 4. Martii 1690.*

13. At quoad onera Miſſarum privatarum deſcripta in Tabella, tenentur quidem Canonici iuxtà illius ordinem celebrando adimplere: Sed ſi nullibi appareret veſtigium à quo, & pro quo eſſet onus ſpecialiter iniunctum, & impoſitum; non tenerentur Sacrificium applicare; quia tunc onus in Tabella deſcriptum cenſeretur appoſitum pro maiori ſervitio Eccleſiæ, & Populi commoditate dumtaxat, non autem ad illarum applicationem iniungendam *Sacr. Congreg. Concilii in Camerinen. 4. Junii 1701.*

Lettera Circolare della Sacra Congregazione de' Veſcovi, e Regolari, ſopra gl'Impieghi, & Eſercizii indecenti degli Eccleſiaſtici.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopi, & Patriarchæ Orientales Catholici, non comprehenduntur in Conſtitutionibus Apoſtolicis, niſi de illis fiat expreſſa mentio.*

2 *Patriarchæ Orientales Catholici ordinant Epiſcopus, & Archiepiſcopus.*

3 *Si tamen ordinarent Sacerdotem Latinum in Epiſcopum Rito Græco ordinatio eſſet illicita.*

4 *Meliùs eſt paucos, & dignos habere Miniſtros, quam multos inutiles.*

5 *An ubi non reperiuntur Clerici idonei, promovendi ſint minùs habiles? referuntur Sententiæ DD. & nu. 6. & 7.*

8 *Clerici tantò faciliùs exaudiuntur, quantò apud Deum ſunt digniores.*

9 *Clerici in Sacris conſtituti, aut Beneficiati, non debent Laicis pro negociis deſervire.*

10 *Non poſſunt Medicinam exercere.*

11 *Poſſunt compoſitiones Juleppoum facere, & diſtribuere in uſum pauperum.*

12 *Clericus Phyſicus, cui Indultum conceſſum fuit, ut poſſit exercere artem medicam,* gratis, & amore Dei *non poteſt mercedem recipere, neque à ſpontè dantibus.*

13 *Si verò Indultum haberet in ventre clauſulam* — Dummodò nihil petas, ſed à ſpontè dantibus, à pauperibus verò nihil omninò recipias, *non poteſt à publico conduci mercede conventa, & affertur exemplum à Sacr. Congregat. deciſum.*

14 *Illegitimi Clerici non poſſunt eligi in Subcollectores ſpoliorum.*

15 *Diſpenſatus ad ordines non cenſetur diſpenſatus ad Beneficia.*

16 *Fallit regula in diſpenſatione ab irregularitate partiali, & defectu non-cauſante deformitatem.*

17 *Clericus diſpenſatus ad ordinem ob maculam in oculo, non indiget alia diſpenſatione ad obtinenda Beneficia etiam Curata.*

18 *Clerici diffamati de homicidio per indicia, diffamationem non purgant, quamvis torturam ſuſtinuerint, & remanent irregulares.*

19 *Clerici deferentes Comam fictitiam poſſunt excommunicari, & num. 20.*

21 *Clericorum Tonſuræ duæ ſunt ſpecies, & qui coronam non deferunt dicuntur nutrire Comam.*

22 *Clericis non eſt imponenda pœnitentia publica, niſi pro delicto, quod mereatur depoſitionem.*

23 *Epiſcopus magis ad pietatem, quam ad rigorem debet inclinare.*

24 *Eccleſia invariabiliter prohibuit Clericis venationem cum armis, ludum alearum, & taxillorum.*

25 *Afferuntur rationes cur Clericis fuerit prohibita delatio armorum.*

26 *Afferuntur rationes cur iiſdem prohibeantur ſpectacula.*

27 *Afferuntur rationes cur iiſdem prohibeatur ludus alearum.*

28 *Parochi non poſſunt exercere officium Subcollectoris.*

29 *Clerici conjugati non debent exercere officia publica.*

30 *Clerici poſſunt una cum Laicis ſuffragium dare pro nominatione Rectoris Beneficii, ſeù Cappellani Cappellæ Juriſpatronatus Univerſitatis.*

31 *Clerici Negociatores quomodò ſint puniendi innuitur.*

Clericus, qui ſemel negocium illicitum fecit non dicitur Negociator.

Dictio duo dicit multa, ibid.

Dictio plurimi, & dictio multi, in tribus verificatur.

32 *Clericus Negociator lucris non ſolatur, ſed affligitur.*

33 *Clerici initiati prima Tonſura ſub Ritu Latino non poſſunt tranſire ad Ritum Græcum abſque diſpenſatione Apoſtolica, ibi n. 33.*

34 *Clerici Albanenſes commorantes in Italia gaudent privilegiis Clericalibus.*

35 *Clerici vulgò dicti Silvatici, quibus privilegiis fruantur.*

36 *Clerici inquiſiti de delicto in foro Epiſcopi non poſſunt ſe conſtituere coram A. C. ante difinitivam.*

Et an appellare valeant ante biennium à denegata juſtitia?

FRà le più aſſidue ſollecitudini, che occupano la mente zelantiſſima di Noſtro Signore, Per il bene ſpirituale della Chieſa, una ſi è di conſervare, e ravvivare nel ſuo vero decoro la Santità, è Dignità del Sacerdozio; poiche dipendendo dagli Offizii di queſt' ordine l' inſtruzione, la correzzione, e la ſantificazione de' Fedeli, conviene ancora, che l' eſemplarità della vita, e la gravità dei coſtumi ſia in eſſo così diſtinta, e ſuperiore ad ogn' altro che, corriſponda alla ſublimità del grado, & al fine della ſua Inſtituzione; Quindi, è che coll' Oraculo della ſua viva voce hà Sua Beatitudine ordinato, che ſi ſcriva *à tutti Paſtori di Dioceſi* la preſente lettera circolare, à fine d' eccitare una più eſatta vigilanza in procurare l' adempimento, & oſſervanza dell' ordinazione de' Sacri Concilii Ecumenici, e ſpecialmente di quello di Trento, in ordine all' oneſtà della vita del Clero, e ſingolarmente in non permettere, & onninamente impedire, che li Sacerdoti non s' impieghino in Officii ſervili del Secolo, e de' Laici, e ſpecialmente di Donne, improprii a' Miniſtri dell' Altare, & al caratere Sagroſanto, il quale quando venga conferito ſecondo le diſpoſitioni del Sagro Concilio di Trento, con l' attual ſervigio d' una Chieſa, ceſſerà l' occaſione di ſimili ſcandali, e ſi toglierà all' Inazioſità, e povertà *di un numero ſtraordinario*, e diſapplicato, ogni ſcuſa, e compatimento per tolerarli contro i

ſagri

ſagri divieti, *in impieghi abietti, & indecenti*. Saprà V. E. col fervente ſuo zelo conformarſi coll'eſecuzione à quello di Sua Beatitudine, e le bacio per fine umilmente le mani. Roma 16. Marzo 1697.

G. Card. Carpegna Prefetto.

Loco ✠ Sigilli.

M. Arciveſcovo d'Atene Segr.

ADNOTATIONES.

1 A *TUTTI PASTORI DI DIOCESI*. Si hic quæras opportunè, an in Lege, ſeù Conſtitutione Papali univerſali comprehendantur Epiſcopi, & Patriarchæ Cattholici Orientales? dico quod non, cum Verricell. *de Apoſtolic. Miſſion. tit.* 3. *de Legibus quæſt.* 84. *num.* 3. & 4. ubi firmat, quod Patriarchæ Orientales Catholici non comprehenduntur in Conſtitutionibus Apoſtolicis, niſi de illis expreſſa fiat mentio, & ſunt Maronita, Armenus, Græcus, Caldeus, & Aſſirus.

2. Et hinc fit, quod hujuſmodi Patriarchæ uniti Eccleſiæ Romanæ vigore facultatis ipſis attributæ à Concilio Nicæno, & Epheſino, validè ordinant Epiſcopos, & Archiepiſcopos, quia nec Papa, nec Concilium Tridentinum, nullibi eis talem poteſtatem ademit, immò *Eugenius IV. in ſua Conſtit.* 17. *§.* 9. expreſsè illam confirmat, & ità fuiſſe quoque deciſum refert Nicol. *in verb. Græci num.* 6. Pignatell. *conſ.* 135. *num.* 1. *tom.* 7. Hallier. *de Sac. Ordin. & elect. par.* 2 *art.* 3. *n* 11. *& ſeqq. pag. mihi* 775.

3. Verùm ſi Ritu eorum Maronitico, ſivè Græco conſecrarent in Epiſcopum Sacerdotem Sæcularem, vel Regularem Latinum, conſecratio eſſet quidem valida, ſed non licita, & conſecratus incideret in pœnas *Clementinæ in plerìſque de elect.* prout declaravit *Sac. Congreg. Concilii in una Tyren. Conſecrationis* 17. *Novembris* 1691. in qua addita fuerunt hæc verba — *Moneatur quoque conſecrans charitativè per D. Secretarium, nè ultra conſecret Latinos abſque licentia Sanctæ Sedis*. Conſecratus autem per Patriarcham Maronitarum erat Religioſus Ordinis Minoris Sancti Franciſci, qui paſſus fuerat conſecrari abſque ulla permiſſione ſuorum Superiorum, undè de plano verificabatur tranſgreſſio citatæ Clementinæ.

4. *D'UN NUMERO STRAORDINARIO*. Admonet Papa his verbis Epiſcopos, ut ſobriè agant in ordinando, & quod ad Divina Miniſteria promoveant, quos dignè poſſint Dominica Sacramenta tractare, & opus Dei exercere, pro neceſſitate ſuarum Eccleſiarum: Meliùs enim eſt paucos, & dignos habere Miniſtros, quam multos inutiles, qui onus grave Ordinatori adducant, ut priùs monuerat *Clem. Papa in Can. tales* 4. 23. *diſt.* & iterùm *Gregor Papa Adeodato Epiſc. in Can. eſtote* 119. 1. *q.* 1.

5. An autem Epiſcopi in locis ubi non reperiuntur digni, poſſint, & debeant minùs dignos, & minùs habiles pro neceſſitate Eccleſiarum promovere? ſi credendum Paſqualigo, videtur reſpondendum quod ſic; hic enim Author *ad controv. de Franc. par.* 1. *num.* 364. hæc habet — *Quandò tamen penuria eſſet notabilis poſſunt ordinari minùs habiles, ſi meliores non adeſſent, qui ordinarentur. Tunc enim qui aſſumerentur eſſent digniores ex illis, qui poſſent aſſumi; nec obligatio aſſumendi digniores ad aliud obligat, quam ad reſpectivè digniores, reſpectu eorum, qui aſſumi poſſunt. Undè in cap. Nimis grave de præbend. reprehend. reprehenduntur ii, qui cum poſſint aſſumere idoneos, aſſumunt indignos; & proindè obligatio promovendi digniores, eſt juxtà poſſibilitatem.*

6. At tù libenter Paſqualig. rejecto teneas, ignaros, & eos qui non habent requiſita *Concilii Trident. cap.* 12. 13. & 14. *ſeſs.* 23. *de reform.* numquam eſſe ad ordines promovendos, quacumque Presbyterorum penuria non obſtante: quicquid enim ſit, an Epiſcopus cum illis, qui ſunt juvenes in via ſtudiorum, & probabilem ſpem exhibent proficiendi, poſſit aliquando arbitrium ſumere diſpenſativè,

ut poſſint, licet minus inſtructi ad aliquem ordinem Sacrum aſcendere, ad tradita per Paç. Jord. *lib.* 3. *tit.* 6. *num.* 248. de quo tamen poſtea dubitavit *l.* 9. *tit.* 1. *num.* 187. *in fin.* hoc admitti forſan poſſet de jure communi antiquo juxta opinionem Gloſ. *in Clem.* 1. *de conceſſ. præbend. verb. reputamus, & Innoc. in cap. cum in cunctis de elect.* Cæterum hodie Concil. Trident. exigit, quod niſi actu ſint idonei ad alios docendum, & Sacramenta miniſtranda, non promoveantur ad Sacros Ordines, & contra Concilii Decretum non poſſunt Epiſcopi diſpenſare etiam ex magna Cauſa, ut obſervat Fagnan. *in cap. cum in cunctis num.* 151. *&* 152. *de elect.* inferens per hæc verba — *Unde Sac. Congreg. Concilii etiam in locis ubi maxima eſt Sacerdotum inopia nunquam cenſuit ignaros poſſe promoveri ad Sacros: licet jam promotis ad Presbyteratum cenſuerit conferri poſſe Parochiales Eccleſias, quando litteratiores inveniri non poſſunt:* quod decretum poſtea refert *in c. quæris n.* 18. *de ætat. & qualit.*

7. Verum pro removendis Epiſcoporum cordatorum ſcrupulis, juvat hic referre verba ipſius Fagnani *in dict. cap. quæris num.* 19. ubi modificando dicti Decreti rigorem ſic ſubjungit — *Cæterum in his caſibus neceſſitatis, non adeo ſubtiliter exquirenda eſt habilitas promovendorum, arg. cap. tuam infra eod. ideoque cum quidam ant. Concil. Trident. ad Subdiaconatus ordinem promoti, & poſt idem Conc quadraginta annorum majores effecti ob beneficiorum ac Sacerdotum in eorum Diœceſi penuriam ſe ad titulum Patrimonii in Presbyteros ordinari Sanctiſſimum exorarent, Sanctitas Sua, & ſi hoc remiſerit arbitrio Epiſcopi, nihilominus ſubjunxit, cum his quo ad ſufficientiam, Epiſcopum non debere exquirere tam exactè illa, quæ ex Concilio exiguntur, niſi adminiſtranda Sacramenta, & ad Curam animarum exercendam deputati eſſent.*

8. IN IMPIEGHI ABIETTI, ET INDECENTI. Dè his, quæ Clericis de jure vetita ſunt plura adnotavi *ad Form.X. tit. de Edict.* hic autem de aliis acturi, exordium ſumam *ex cap. ipſi Sacerdotes* 1. *quæſt.* 1. ubi dicitur quod tanto facilius Sacerdotes exaudiuntur, quanto apud Deum ſunt digniores: ſi autem Clerici, & Presbyteri mali ſunt, quis orabit pro eis? *cap. alienum* 67. *diſtinct.* 50.

9. Clerici igitur, qui occupant ſe officiis illicitis, ab Eccleſiæ miniſteriis ſunt expellendi, & deponendi juxta Decretum Gelaſi Papæ relatum *in cap. conſequens eſt* 88. *diſt.* Officium autem abiectum, & vile dicitur, quando Clericus Beneficiatus, aut in Sacris conſtitutus inſervit alicui laico in Domo, vel extra pro ſuis negociis peragendis, Barboſ. *in cap. Sacerdotibus num.* 2. *cum ab eo allegatis ne Cler. vel Monach.*

10. Ex communi lege prohibente Clericis negocia ſæcularia, non poſſunt Beneficiati, & in Ordinibus Sacris conſtituti medicinam exercere ad evitandam cupiditatem lucrandi, cum ſit ſpecies negociationis, niſi exerceatur ex motivo charitatis, & ſine periculo inferendi culpabiliter alicui mortem *cap. ad aures de ætat. & qualit. ubi gloſ.*

11. Indulgetur tamen à Sac. Congreg. Concil. etiam Presbyteris, ut poſſint compoſitiones Hyacinti, Julepporum, & Alchermes facere, & diſtribuere in uſum pauperum prout indulſit Canonico Urſino Terræ Apiri Camerinen. Diœceſis ſub die 26. Septembris 1693.

12. Solet etiam frequenter expediri à Secretaria Brevium Indultum pro Sacerdotibus Phyſicis, ut poſſint artem medicinam exercere abſque incurſu irregularitatis cum clauſula tamen — *gratis, & amore Dei erga omnes attenta penuria Medicorum:* & tunc neque à ſponte dantibus poterunt mercedem recipere, quia prohibitus nè aliquid exigat, cenſetur vetitum etiam à ſponte dantibus iuxta theoricam traditam à Sperell. *deciſ.* 37. *nu.* 80. & Bellett. *diſq. Cler. tit. de exempt. Cler. bon.* §. 2. *num.* 2. & ita intelligi debere declaravit *Sac. Congreg. Concilii in Caducen.* 14. *Aprilis* 1696. ad quartum, in qua Cauſa declaratum quoque fuit, quod illa verba Brevis — *attenta penuria medicorum*, accipienda ſunt moraliter.

13. Si verò Indultum contineret clauſulam — *donec in redditibus Eccleſiaſticis habueris unde ſuſtentari poſſis, aut Beneficium reſidentiæ obtinueris:* tunc conditio diceretur purificata quando exercens obtine-

Digitized by Google

tineret Canonicatum etiam parvi redditus. Et ſi adeſſet in Brevi alia clauſula, quæ ut plurimum apponitur — *dummodo nihil petas, ſed à ſponte dantibus, à pauperibus verò nihil omnino recipias*: tunc non poſſet Medicus Sacerdos à publico conduci mercede conventa; prout ad utrunque caſum reſpondit *Sac. Congr. Epiſc. in Terracinen. 6. Septembris 1697. referente clar. mem. Card. Petruccio.*

Caſus autem talis erat — Medicus Lucatellus, & Medicus Fatigatus ambo Sacerdotes, fuerant conducti à Civitate Terracinen. & quia Fatigatus in Cathedrali dictæ Civitatis Canonicatum redditus ſcut. 50. gravatum tamen penſione ſcut. 10. obtinuerat, Lucatellus cæpit prætendere illum non potuiſſe abſque in curſu irregularitatis exercere, ex eo quia eſſet purificata conditio ſui Indulti. Et licet Fatigatus exciperet, quod Canonicatus non eſſet ſufficiens pro ejus ſubſtentatione; nihilominus Sac. Congreg. utraque parte audita, & informante reſcripſit — *Faticato non licere exercitium Medicinæ, & quoad Lucatellum ſcribatur Epiſcopo juxta mentem. Mens eſt quod ſciatur, an axerceat ſponte, & gratis, an potius vigore contractus cum Communitate: nam ſi vigore pacti, Lucatellus eſſet in eadem Navi, obſtante ſibi clauſula Brevis.* Hæc referre hìc volui, quia cauſa eſt contingibilis, cum plures hodie Sacerdotes Medici exerceant vigore Indultorum, quæ ſemper continent unam, vel alteram ex prædictis clauſulis. At quia tenor Indulti, vel occultatur, vel ignoratur, curæ erit Epiſcopo illud inſpicere, ne cupiditas lucrandi, illicitum, licitum fingat.

14. Clerici nati ex damnato coitu non poſſunt deputari in Subcollectores Spoliorum, ut declaravit *Sac. Congreg. Conc. in Bituntina 4. Maii 1697.* in reſponſione ad ſextum: Si autem eſſent legitimati per ſubſequens Matrimonium, in omnibus filiis legitimis, & naturalibus quoad omnes juris effectus æquipararentur, etiamſi in Statuto, vel alia diſpoſitione diceretur, quod providendi, eligendi, & deputandi: *debeant eſſe nati ex legitimo Matrimonio cap. tanta, qui filii ſint legit.* Rocc. *diſput. ſelect. cap. 8. per tot.* niſi agatur de proviſione Beneficii habentis talem legem, Corrad. *prax. diſput. lib. 3. cap. 1. num. 7.*

15. Et hic nota, quod ſi illegitimus, ſive Clericus propter aliquem alium defectum diſpenſaretur ad ordines, non cenſetur diſpenſatus ad Beneficia juxta generalem regulam de qua Corrad. *prax. diſput. lib. 2. cap. 5. num. 25. & 26.* Quæ regula vera eſt in diſpenſatione ab irregularitate totali, & abſoluta proveniente ex delicto, non autem in partiali procedente ex aliquo corporis defectu, quæ nequit ad omnia inhabilitare, ut diſtinguunt Caſtrop. *par. 6. tract. 19. de cenſ. diſp. 5. punct. 5. num. 6.* Gibellin. *de irregular. c. 2. par. 1. n. 4. & 5.*

16. Niſi tamen iſte corporis defectus eſſet talis, ut deformitatem (*quam Archidiac. in cap. ſi Evangelica 35. diſt. vocat enormem*) induceret, & ſuper qua Papa diſpenſare non ſolet, de qua Corrad. *prax. diſp. lib. 3. cap. 6. num. 33.* puta in eo cui erutus eſſet oculus cum magna effoſſione, vel in eo, qui patitur defectum in brachio, manu, & ſimilibus.

17. Cæterum diſpenſatus ad ordines ob maculam, vel defectum virtutis viſivæ in oculo, non indiget alia diſpenſatione ad obtinenda Beneficia, etiam cum Cura animarum, Canonicatus, & Dignitates, prout declaravit *Sac. Congreg. Conc. in Ariminen.* 16. *Martii* 1619. his verbis — *Congreg. cenſuit Oratorem oculo dextero, ut proponitur orbatum, ſi ex diſpenſatione Miſſam celebret, ex hoc capite non indigere alia diſpenſatione ad obtinenda Beneficia Eccleſiaſtica etiam Curam animarum habentia.*

Hoc Decretum fuit confirmatum *in Nuſcana 26. April. 1659. lib. 21. Decret. fol. 624. & in Lucana 12. Januarii 1697.* in qua propoſito dubio an diſpenſatus ad ordines ob defectum virtutis viſivæ in oculo Canonis, indigeret nova diſpenſatione ad Beneficia etiam Curata, & Canonicatus, & Dignitates etiam in Cathedrali, reſponſum fuit — *non indigere.*

18. Clerici diffamati de Homicidio per indicia, & publicam famam diffamationem non purgant, quamvis torturam ſubſtineant, ſed remanent irregulares *Sac. Cong. Concil. in Aſculana 8. Julii 1690.*

19. Clerici deferentes comam fictitiam vulgò *Perrucca* poſſunt excommunicari ſi ſint Beneficiati, vel in Ordinibus Sacris conſtituti, ut habetur *in Concilio 3.*

Conſtantinopolitano can. 96. his verbis — *qui per Baptiſmum Chriſtum induerunt converſationem ejus in carne imitaturos profeſſi ſunt. Qui igitur capillos in perniciem intuentium quadam implicatione digerunt intenteque ornant, &c. interiorem potius, quam exteriorem Hominem virtutibus ornent, & nullas ſecum reliquias ferant adverſæ ſoliditatis; qui ſecus ſe geſſerit excommunicetur*, quod refert Bail. *in Sum. Concil.* ubi dicit, quod hæc Concilii generalis prohibitio malè ſervatur in Gallia.

20. Hancque pœnam excommunicationis ferendæ Sententiæ contra Beneficiatos, & in Sacris conſtitutos deferentes comam fictitiam ſuſtinendam, & imponendam eſſe declaravit Sac. Congreg. Concilii nonnullorum Cardinalium ſpecialiter à Papa deputata *in Vigilien. Synodi* 28. *Maii* 1699. in reſponſione ad vigeſimum octavum: contra verò cæteros Clericos minorum ordinum eſſe procedendum juxta diſpoſitionem Concilii *ſeſſ.* 23. *cap.* 6. *de refor.*

21. Clerici igitur, qui coronam, & tonſuram capillorum non deferunt ſunt puniendi. Tonſuræ autem duæ ſunt ſpecies; una quæ competit Clericis deputatis ad officia Divina, quæ figuratur in modum ſpheræ, vel coronæ, & de hac loquitur *cap. prohibete diſtinct.* 23. *& cap. duæ ſunt* 12. *quæſt.* 1. & fit in ſupremo vertice capitis, ut mens Clericorum ad Cœleſtia deſideria elevetur. Altera competit Converſis, qui cum Divinis Miniſteriis non occupentur, capilli ſuperius non raduntur, ſed inferius tonduntur, quia temporalia deponunt, & hæc eſt propriè tonſura, & non raſura, ut diſtinguit Gloſ. *in Clem.* 2. *ver. & tonſuram de vit. & honeſt. Cleric.* Silveſt. *in verb. Clericus num.* 2. & poſt eum Ambroſin. *de immunit. Eccleſ. cap.* 23. *num.* 2. 3. *&* 4. Et Clerici, qui primam non deferunt dicuntur nutrire comam Graff. *dic. par.* 1. *lib.* 3. *cap.* 3. *n.* 2. *in fin.*

22. In puniendis autem Eccleſiaſticorum exceſſibus, duo advertere debent Ordinarii, Primo, quod non erit imponenda pœnitentia publica, niſi pro delicto, quod mereatur depoſitionem Fagnan. *in cap. manifeſta num.* 14. *& in cap. quæſitum num.* 13. *& ſeqq. de pœn. & remiſſ.* Pirhing. *in jus can. l.* 5. *eod. tit.* §. 1. *num.* 3. delictæ autem, quæ de jure merentur depoſitionem enumerantur *in cap. unum Orarium* §. *alias diſt.* 25. Et hinc evenit, quod cum Epiſcopus Senogallien. pœnitentiam publicam vellet imponere duobus Presbyteris Curatis, qui in Synodo adverſus illius Decreta (quæ munia Parochialia per ſe ipſos adimplere debere Parochos arctabant) reclamaverant, & alta voce protulerant hæc verba — *tu quoque prædicare teneris, & non prædicas*, Sac. Congreg. Epiſcop. bis cauſa propoſita, & Epiſcopo informante ſub diebus 29. Februar. & 27. Martii 1692. eidem injunxit, *ut petita per eos venia, & impoſita pœnitentia ſalutari illos reciperet privatim.*

23. Alterum, quod licet Judex nec mitior, nec ſeverior lege eſſe debeat; nihilominus Epiſcopus magis ad pietatem, quam ad ſeveritatem, & juſtitiæ rigorem inclinare debet, *præſertim cum illis, qui per fragilitatem lapſi ſunt, vel impetum involuntarium, vel gravem cauſam, & occaſionem habuerunt errandi, vel in præteritum virtuoſi, pacifici, & morigerati fuerunt, & tanquam homines fragiles ſine malitia deliquerunt, maximè ſi delictum contra Deum, vel Religionem non eſt*, ut monet Ribadaneyr. *in tract. Religionis l.* 2. *cap.* 12. *pag. mihi* 340.

24. Veruntamen aures non præbeant adulantibus, & perperam aſſerentibus: Venationem cum Armis: intereſſentiam ſpectaculis, & Comediis publicis: ludum Alearum, & Taxillorum eſſe oblectationes innocentes: quia ludi, & actiones, quæ ad peccatum inducunt (prout ſunt illæ, quæ hic aſſerimus, & alibi ad id allicere probavimus, & ex quibus crimina oriuntur) ludos, & actiones innoxias appellare non poſſumus, & ſi contrarium dicimus, ipſi nos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt. Sancta enim Eccleſia divinitus edocta, & cui Jeſus Chriſtus ſervans promiſſa aſſiſtentiam præbet, invariabiliter actiones prædictas Clericis prohibuit. Unde cum eiſdem talia frequentantibus haud erit connivendum.

25. Et quoad venationem ratio prohibitionis Canonum eſt. Primo quia ſanguis ferarum armis effuſus, animum

Cleri-

Clericorum (qui debet eſſe mitis, & lenis, ac procul ab inclinatione crudelitatis) reddit ferocem. Secundo quia Clerici geſtando arma ſe exponunt periculo evadendi irregulares ob mutilationem membrorum tàm ſui ipſius, quàm aliorum, quæ ſæpè accidit, in geſtatione, uſu, & exploſione armorum. Tertio ob indecentiam Habitus venatorii: ferendo ſcilicet lateri Peram, ſcapulis Sclopum, manibus, & clamoribus canes: quæ Miniſtros Chriſti lucro, & venationi Animarum, ac Altaris miniſterio deſtinatos ferre, & alere non decet. Quarto quia venationi dediti redditus Eccleſiæ illicitè inſumunt. Quinto quia ob illorum malum exemplum impotentes evadunt ad corrigendum ſæculares, quando iſti oblectationem hanc vertunt in vitium, utpotè quia diebus feſtis tempus immoderatè venationis implicant, & actus Religionis relinquunt: vel alendo canes cum exceſſu inordinatè ſubſtantias diſſipant, & eleemoſynas pauperibus Chriſti debitas, aut familiæ alimenta ſubtrahunt.

26. Quo vero ad ſpectacula publica. Primo quia, qui obligationem habet improbandi vanitates, & voluptates ſæculi, potius factis, & exemplo, quàm verbis docere debet. Secundo quia ex frequentatione ſpectaculorum detegitur affectus ad illecebras Mundi, cum quibus Clerici pugnare debent, ut corruptelas valeant redarguere, & emendare. Tertio quia hujuſmodi ſpectacula, & præſertim Comediæ prophanæ ratione loci, temporis, interventus Mulierum, & aliarum circumſtantiarum actionem concomitantium, ſenſus omnes emolliunt, & voluptatibus animum propenſiorem reddunt: paſſiones mirum in modum, & præcipuè concupiſcibilem excitant, & accendunt; Quæ omnia oppoſita, & contraria ſunt ſpiritui Eccleſiæ, & Miniſtrorum ejus, qui à voluptatibus cor avertere debent, & paſſiones humiliare, ac refrenare, ut Mundi valeant portare Vaſa Domini.

27. Quo tandem ad ludum Alearum, & taxillorum. Primo quia ludens ſæpè habet cupiditatem lucrandi, quæ dicitur radix omnium malorum. Secundo quia non ſolum proferuntur verba otioſa, & mendacia; ſed etiam blaſphemiæ. Tertio quia adeſt corruptio proximorum, quos malum Clericorum exemplum inficit: boni enim ſcandalizantur, & inſipientes corrumpuntur. Quarto quia exponunt ſe periculo injuriarum, & rixarum, nec non iræ, quæ torquet victum. Quinto quia diſtrahuntur ab obligationibus proprii officii, ac redduntur deſides, & ſocordes circa ſervitium Eccleſiæ, & res Divinas. Sexto quia his ludis dediti ſi pecunia carent, ut ludere valeant furantur, & in profundum malorum demerguntur. Septimo quia, ob injuſtitias, deceptiones, & fraudes, quæ intercedunt, ſæpè contrahitur obligatio reſtitutionis, quæ tamen raro, vel numquam fit. Octavo quia illicitè ammittuntur bona non ſolum contra rationem, cum omnibus à Deo data fuerint, ut illorum uſus eſſet legitimus: ſed etiam contra diſpoſitionem Sacr. Canonum, qua Clerici prohibentur redditus bonorum Eccleſiæ, & Beneficiorum ludo alearum, ſeù taxillorum exponere: Ex quibus ludis Hoſt. *in Summ. tit. de exceſſ. prælat.* §. *Clericus*, ſexdecim crimina oriri tradit his verſibus.

Eccleſiæ ſpretus, uſuraque ſivè rapina,
Scandala, vel nugæ, blaſphemia, ſeù faciendi
Furti doctrina, violentia, crimina falſi,
Et mortis cauſa, deceptio, perditioque.
Temporis, & deſiderium, corruptio, junges
Iſtis prædictis, adulatio, vitaque turpis.

28. Parochis præterea, & aliis Curam Animarum habentibus, officium Subcollectoris non licet exercere: & quatenus ad id deputarentur, eorum electio in valida eſſet, & exemptione Subcollectorum non gauderent, prout declaravit *Sar. Congreg. Immun. in Strongolen. 4. Junii 1641. lib. 3. Decret. Paul. fol. 146.*

29. Clerici autem Coniugati, qui habent requiſita *cap. unic. de Cleric. Coniug. in 6.* licet poſſint intereſſe Conciliis publicis Univerſitatis, nec Epiſcopus id

id eis valeat prohibere, ut reſpondit *Sacr. Congregat. Immun. in Avellinen.* 3. *Octobris* 1634. *lib.* 2. *Paul. fol.* 203. Nihilominus, ſicuti non poſſunt inviti ab Univerſitate eligi ad Officia publica, *ead. Sac. Congreg. in Hieracen.* 4. *Julii* 1645. *libr.* 3. *Decret. Pauluc. fol.* 252. ita nec ſponte illa ſuſcipere, nec exercere debent; & ſi moniti ab Epiſcopo nollent ſe ab illis voluntariè abſtinere, tunc præfixo eis termino competenti declaret privatos privilegiis Clericalibus, quatenus requiſita *d. c. unic.* non ſervent, & non incedant in habitu, & tonſura, *ead. Sacr. Congr. in Viterbien.* 27. *Febr.* 1646. *lib.* 3. *Decr. Paul. fol.* 272. *à tergo*.

30. Cæterum ſi Univerſitati competeret jus nominandi, & præſentandi ad Beneficia, ſivè ad Cappellanias, Rectorem, & Cappellanus; tunc Clerici etiam non Conjugati, admitti poſſent, & deberent (ſi vellent) in Concilio publico ad ferendum ſuffragium una cum laicis; quia eſt actus favorabilis, & infavorabilibus Clerici veniunt appellatione populi, & Univerſitatis; & conceſſo privilegio hominibus alicujus loci veniunt etiam Clerici ſi eo uti velint Graff. *de effect. Cler. in prælud. num.* 378. *& ſeqq.* Vivian. *de jurepatr. libr.* 6. *cap.* 1. *numer.* 78. *&* 80. & ita competere, & admitti debere declaravit *Sacr. Congreg. Concilii in Aquilana* 20. *Decembris* 1698.

31. Clerici tandem negociatores puniendi erunt ad præſcriptum Sacr. Canonum nempè *cap. ſecundum cap. ſed nec ne Cleric. vel Monac. cap. fin. de vit. & honeſtat. Cleric. cap. conſequens* 88. *diſtinct.* Quæ autem ſint negocia etiam Clericis licita, pro quibus non debeant moleſtari, referunt, & enumerant Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 40. *numer.* 119. *cum ſeqq.* Paſſerin. *de ſtat. hom. tom.* 2. *quæſt.* 187. *num.* 153. *& ſeqq.* ubi Decreta Sacr. Congregat. refert per extenſum. Clericus verò, qui ſemel negocium illicitum fecit non poteſt vocari Negociator, ut inquit Paſſerin. *ſuprà citat.* ſecus ſi bis, vel ter, quia qui dicit duo dicit multa Gloſ. *in cap. ad noſtram verb. per multos de reb. Eccleſ. non alien.* & dictio *plurimi*, & dictio *multi* in tribus verificatur Tuſch. *litt. T. concl.* 35. *num.* 12. Barboſ. *dict.* 214 *&* 266.

32. At ſivè multum, ſivè parum Clericus negocia, & commoda temporalia ſectetur, ſemper erit indecens; certumque ſit, quod qui lucris inhiat, & paſcitur terrenis non ſolatur, ſed affligitur: quoniam acquiruntur cum labore, poſſidentur cum timore, amittuntur cum dolore, ut inquit pius Cardinalis Bellarmin. *in Opuſcul. de aſcenſ. ment. in Deum grad.* 3. §. *agnoſcis nè*.

33. Clerici initiati prima Tonſura ſub ritu latino, non poſſunt tranſire ad ritum Græcum abſque diſpenſatione Apoſtolica, ſine qua ſi promoveantur ab Epiſcopo Græco ad alios ordines, ſunt ipſo jure ſuſpenſi, ut decreto generali declaravit *Sacr. Congregat. Inquiſitionis de Vrbe feria quarta* 16. *Martii* 1644. *reg. fol.* 155.

34. Clerici verò Albanenſes, qui in aliquibus Italiæ partibus vivunt Ritu Græco gaudent privilegis Clericalibus, etiam ſi poſt contractum Matrimonium cum unica, & Virgine, Ordines Clericales ſuſceperint, prout declaravit *Sacr. Congr. Immunitatis in Biſignanen.* 26. *Junii* 1646. *lib.* 3. *Decr. Paul. fol.* 284.

35. Quo tandem ad Clericos vulgò nuncupati Silvatici, erit procedendum juxtà formam præſcriptam in Decreto generali emanato pro Regno Neapolitano, tempore Gregor. XV. tenoris ſequentis — *Sacr. Cardinalium Congregatio negociis Regni Neapolitani præpoſitorum certior reddita, in nonnullis ejuſdem Regni Diœceſibus Diaconos, quos vocant Silvaticos in maximum numerum circa Eccleſiarum neceſſitatem, aut utilitatem excreviſſe. Volens eorumdem exemptionis cauſam declarare, & fraudibus quibuſcunque occurrere: De Sanctiſſimi D. N. Gregorii XV. mandato vivæ vocis oraculo deſuper habito, Diaconis Silvaticis hujuſmodi pro Eccleſiarum, & Epiſcoporum ſervitio retinere, vel in locum quoque modo deficientium aſſumi poſſe, in Cathedralibus, ſeù Superioribus Eccleſiis, ad ſummum quatuor, in Collegiatis, vel Parochialibus duos, in aliis vero Eccleſiis, in quibus Divina celebrantur ſi Epiſcopo videbitur, unum. Quos quidem Epiſcopi gratis prorſus, & tales qui omnino per ſe ipſos, non autem per interpoſitam perſonam, ſervitium debitum præſtent, nec ullo modo criminoſos, aut malæ conditionis, & famæ eligere debeant, alias, & hi nullo*

gau-

gaudeant privilegio, & eligentes, Judicium Sedis Apoſtolicæ ſeverum experientur; Eos verò privilegio Canonis non gaudere; fori autem privilegio in Criminalibus omnino, in Civilibus quoad corporis diſtrictionem tantum, & Immunitate ab oneribus perſonalibus, non autem ab aliis durante ſervitio frui debere; ſed ſi alicubi majoribus utantur privilegiis, & Immunitatibus ex legitima Conſuetudine, cujus declarationem, & cognitionem in caſu controverſiæ eadem Sac. Congregatio ſibi reſervat, illam deberi attendi: Cognitionem verò aliorum præmiſſorum ad Ordinarios pertinere, hoc præſenti Decreto ſtatuit, præcepit, & declaravit.

Romæ 10. Kal. Julii 1623.

Octavius Cardinalis Bandinus.

Laurentius Campegius Secret.

In Regeſtr. Script. Veter. fol. 15.

36. Et hic per modum ſupplementi *ad adnot. Edicti de vit. & honeſt. Cleric.* nota, quod Clericus inquiſitus de delicto in foro Epiſcopi, non poteſt ſe conſtituere coram A. C. & jurisdictionem Ordinarii declinare, ante completum proceſſum, & Decretum deffinitivum, juxta mentem *Sac. Congreg. Concilii declaratam Pontifici in una Iſernien. appellationis* 9. *Septembris* 1690. quæ eſt in hoc articulo punctualis. Immo, quod in cauſis criminalibus non poſſit appellare à foro Epiſcopi ad Metropolitanum à denegata juſtitia ante lapſum biennii, attenta diſpoſitione Concilii *cap.* 2. *ſeſſ.* 13. *& cap.* 20. *ſeſſ.* 24. *de reform.* tenent Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. alleg.* 81. *num.* 13. Fagnan. *in cap. venerabilis de judic.* & ſecuta eſt *Sac. Congreg. Concilii in Albinganen.* 28. *Novembr.* 1693. Quamquam alii teneant, quod factis inſtantiis cum debito intervallo pro expeditione Cauſæ, & cum proteſtatione appellandi à denegata juſtitia, licita, & valida ſit appellatio etiam non tranſacto biennio dummodo non conſtet de impedimento, quos refert, & ſequitur Zaul. *ad Stat. Favent. tom.* 1. *rubr.* 7. *lib.* 3. *num.* 15.

Advertenda in Viſitatione.

Cancellarius.

AN ſcripturæ tàm actorum Civilium, quàm Criminalium, integrè, diſtinctè in locis, ac armariis aptis, fideliter retineantur.

An retineatur liber bene compactus, in quo regiſtrentur nomina, & cognomina illorum, qui profeſſionem fidei ad formam Conſt. Pii IV. *la* 89. emiſerunt, & an in dicto actu adhibeantur teſtes cum expreſſione diei, & anni prout adhibendi ſunt.

An retineatur liber pariter bene compactus in quo adnotentur, & regiſtrentur ſupplices libelli, Decreta, & reſcripta gratioſa, proviſiones, & permiſſiones Epiſcopalia, in quibus non conficiuntur Proceſſus.

An retineatur liber bene compactus, & cartulatus, in quo adnotentur ea omnia, quæ pertinent ad Moniales.

An retineatur liber, in quo adnotentur Ordinationes generales, & particulares, aliæve Epiſcopi Pontificales functiones.

An Acta Ordinandorum diſtinctè, & ordinatè ſerventur, & cuſtodiantur.

An adſit Inventarium omnium ſcripturarum, & Proceſſuum.

An ſupradicti libri retinendi, habeant in frontiſpitio, ſeù titulo ſubſcriptionem, & approbationem Epiſcopi, vel Vicarii Generalis, & Cancellarii, illius temporis quò fuerunt compacti, & à principio inſcripti: prout illam continere deberent, ut illis major fides præſtari poſſit.

Ca-

Capitulum, & Canonici.

An Officium Divinum, Miſſæ, & Horæ Canonicæ in Eccleſia, & Choro ſtatutis horis recitentur, & cæteræ functiones expleantur.
An cum Veſte talari, & habitu Canonicali devotè, modeſtè, & attentè, & cum ſilentio.
An Punctatores fideliter officium exerceant, & juramentum præſtiterint.
An Capitulum determinata die convocetur, & à quo.
An reſolutiones Capitulares fiant per vota ſecreta, & in libro fideliter regiſtrentur per capituli Secretarium.
An Officiales capituli ſingulis annis per vota ſecreta eligantur, & in fine anni ſuæ adminiſtrationis rationem reddant, & de ratione reddita in libris capituli legitimè appareat.
An adſit Archivium ſcripturarum, in quo Inventarium bonorum omnium capituli cuſtodiatur una cum cæteris ſcripturis ad eumdem pertinentibus.
An adſint Statuta Eccleſiæ, ſeù Conſtitutiones capituli, & an ſint ab Ordinariis, vel à Sede Apoſtolica approbatæ.
An adſint diſtributiones quotidianæ.
An adſint Præbendæ Theologalis, & Pœnitentialis.
An Dignitates, & Canonici ſint ordine diſtincti.
An adſint, Manſionarii, Beneficiati, vel Cappellani ſervitio Chori addicti.
An in Choro adſint Pſalteria, Antiphonarii, & cæteri libri neceſſarii.
An adſit Tabella Horaria.

Parochus.

An retineat quinque libros Parochiales bene compactos, videlicet ſtatus Animarum, Baptizatorum, Matrimoniorum, Confirmatorum, Defunctorum.
An habeat Archivium in quo Scripturæ ad Eccleſiam ſpectantes cuſtodiat ſub clavi.
An continuò reſideat in Parochia, vel potius frequenter ab ea diſcedat abſque licentia.
An diebus Dominicis pueros, & puellas doceat Doctrinam Chriſtianam, & habeat ſermonem ad populum, feſta, & jejunia denunciet.
An diebus Dominicis, & Feſtis de præcepto, Sacrificium pro populo applicet.
An Teſtamenta Parochianorum confecerit, & ubi, & quomodo illa retineat, & an ad Cancellariam Epiſcopalem, ut in publicam Scripturam releventur tranſmiſerit.
An retineat Coadjutorem.
An admittat exteros, & vagos Sacerdotes ad Sacrum faciendum abſque licentia Curiæ Epiſcopalis.
An publicet Indulgentias abſque approbatione Epiſcopi, vel Vicarii Generalis.
An incidat Arbores frugiferas, & infrugiferas in bonis Eccleſiæ, aut alia bona ejuſdem diſtrahat, abſque beneplacito Apoſtolico, vel Epiſcopi.
An Sacramenta miniſtret ſuperpelliceo, ſtola, & veſte talari indutus, & feſtis diebus, etiam non vocatus, Confeſſionali de mane inſideat.
An Domi cohabitet cum Mulieribus, & quæ ſint.

An

An habeat Sac.Bibliam, aliosque libros pertinentes ad ſuum officiuum.
An Sacramenta, & Sacramentalia ſub ſeris, & clavibus cuſtodiat.

Vicarius Foraneus.

An in morte Parochorum Inventarium rerum Eccleſiæ conficiat, & ſciptures omnes, & libros Parochiales ab hæredibus defuncti recuperare invigilet teſtibus adhibitis.
An diſpoſitiones, & legata relicta favore locorum piorum Vicario Generali communicet, ut executioni mandentur.
An Clericos, & Sacerdotes ſcandaloſos, vel indevotè Miſſam celebrantes Epiſcopo denunciet.
An Parochos, & alios Curam exercentes, deſides, & eorum munia negligentes, ad Epiſcopum deferat, ut corigantur.
An peccata publica, & ſcandala, quę emergunt, pariter Epiſcopo denunciet.

Clericus.

An habeat penes ſe Teſtamentum vetus, & novum latinum, vulgatæ editionis, Concilium Trid. Cathechiſmum, Rituale, & ſummam aliquam Theologiæ Moralis, & Librum aliquem Spiritualem.
An ſemper incedat cum Veſte, & Clericali raſura, & Tonſura decenti, Miſſam audiat quotidie, Eccleſiæ cui eſt adſcriptus ſaltem diebus feſtis inſerviat, Doctrinam Chriſtianam doceat, & communionem frequentet, & Scholam. *Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 11. 13. & 14. de reform.*
An aleis, aliiſque ludis incumbat aut venationi, ſpectaculis, & choreis interſit, & in prophanis Comediis fiat actor, & an cum Mulieribus cohabitet, & quę ſint.
An implicet ſe negociis Sęcularibus, Mercaturam exercendo, Prædia, aut vectigalia Laicorum conducendo, aut Laicis pro Factore, ſeù Magiſtro Domus inſerviendo.
An habeat ſuperpelliceum, & biretum mundum

Presbyter.

An & quos Libros retineat, & ſtudeat.
An, & quibus ludis det operam, aut venationibus.
An quotidie Sacrum faciat.
An celebret recitato Matutino cum Laudibus, & cum paramentis integris, & mundis.
An ante celebrationem Miſſæ, Tabacchum ſumat, & quoties in hebdomada confiteatur peccata, & ante Miſſam præparationem faciat.
An in Civitate, & locis populoſis celebret cum veſte talari.
An quotidie recitet Divinum Officium ſtatis horis, & in quo loco.
An habeat Superpelliceum, & Biretum decens proprium.
An interveniat Proceſſionibus, & aliis functionibus Eccleſiaſticis publicis loci, in quo permaner.
An ſemper incedat cum Veſte talari in Civitate, & locis parvis decenti cum corona, & tonſura capillorum.

An

An interſit, aut ducat Choreas, in Comediis fiat actor, & in commeſſationibus, & conviviis tempus in ſumat.
An cohabitet cum Mulieribus, & quæ ſint.
An implicet ſe negociis Sæcularibus Mercaturas exercendo, aut vectigalia Laicorum conducendo; aut negocia tamquam Factor, & Miniſter eorumdem Laicorum agendo, vel Procuram exercendò.
Si Viſitator in hac ſpeciali Clericorum Viſitatione adverteret illos veritatem non dicere, poſſet ab eis exigere juramentum poſtea quam eos audivit, ut dicit *Graff. dec. aut. par. 2. lib. 3. cap. 27. num. 6. & 63.*

Regulares.

An adſint in numero ſufficienti, & habeant qualitates præſcriptas à Conſtitutionibus Apoſtolicis.
An ſervent, & ſervari faciant ab eorum famulis dies feſtos, nec non cenſuras, & interdicta ab Epiſcopali Curia emanata.
An admittant in eorum Eccleſiis Presbyteros Sæculares exteros ad celebrandas Miſſas, abſque Epiſcopi, aut ejus Vicarii licentia. – *Sacr. Congreg. Concilii in Neapolitana* 17. *Auguſti* 1617.
An publicè exponant Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum ſine licentia Ordinarii.
An habeant Conſervatorem legitimè electum ad formam Conſtit. Greg. XV.
An eleemoſynas quærant, licet non indigeant.
An incedant per loca ſine Socio, & vadant de nocte.
An ſe ingerant in adminiſtratione bonorum ſpectantium ad Societates Laicorum in eorumdem Eccleſiis erectas.
An Sacramenta infirmis miniſtrent inſcio, aut Parocho invito.
An celebrent Miſſas horis inconſuetis, vel Sermones habeant in Eccleſiis ſine licentia Epiſcopis vel miracula prædicent non authentica.
An accedant ad Monaſteria Monialium abſque licentia, præter formam præſcriptam à Decretis Apoſtolicis?

Moniales:

An Muri Clauſuræ habeant proſpectum activum, vel paſſivum in Domos, vel è Domo Sæcularium.
An Manſiones Confeſſarii Monialium exemptarum ſint penitus diſiunctæ à Monaſterio.
An Moniales ſcribant Epiſtolas extra Clauſuram abſque licentia Abbatiſſæ.
An Moniales utantur feneſtrella, ubi audiuntur Confeſſiones, ad colloquendum cum exteris.
An adſit in Monaſterio Capſa communis, in qua deponantur omnes pecuniæ provenientes à Monialibus particularibus.
An admittantur exteri ad colloquendum cum Monialibus abſque licentia in ſcriptis Epiſcopi, vel Vicarii Generalis.
An introducantur in Clauſuram catuli, pueri, vel puellæ cujuſcumque ætatis.
An reperiantur electæ, & deputatæ Auſculatrices, Rotariæ, & Oſtiariæ.
An retineantur ab Abbatiſſa libri benè compacti, & cartulati, in quorum primo deſcribantur dietim data, & accepta, introitus, & exitus, quo poſſit legali

galiter in fine officii rationem reddere Epiſcopo ſuæ adminiſtrationis. In altero per modum Inventarii deſcripta ſint bona ſtabilia, jura, Cenſus,& Credita Monaſterii cum indicatione rogituum Inſtrumentorum. In tertio libro regiſtrentur reſolutiones Capituli Monialium, acceptationes Puellarum ad Habitum, & Profeſſiones,cum expreſſione diei,menſis,& anni: quos libros ſi inveniat Viſitator non retineri,omninò provideat.

An in Monaſterio adſit locus ſeparatus pro Educandis,& pro Novitiis.

An omnes Moniales ſumant cibum in Refectorio tempore menſæ, ex culina, & ærario communi paratum.

An Moniales parent cibos exteris, vel dona eiſdem mittant,aut recipiant abſque licentia, & ſcientia Abbatiſſæ, & Monaſterii.

An admittantur Regulares ad celebrandum Sacrum in Eccleſia abſque licentia Epiſcopi, ſeù Vicarii Generalis.

An omnes Moniales ſaltem ſemel in Menſe confiteantur, & ſumant Euchariſtiam.

An omnes interſint Choro ad recitandum hora debita Divinum Officium, & Orationibus, & aliis pietatis exercitiis communibus.

An omnes quotidie audiant Sanctum Sacrificium Miſſæ.

Quos Libros retineant, & legant; & An tempore Menſæ fiat lectio alicujus Libris Spiritualis,& ſervetur ſilentium.

Viſitet Dormitorium, ſeù Cellas, & obſervet an unaquęque Monialis habet lectum ſeparatum.

An habitus Monialium ſit uniformis, & ad præſcriptum Regulæ. *Sacr. Congreg. Epiſc. in Ceſenaten. 26. Septembris 1692.*

Inquirat cantè, & prudenter de vita, moribus,& directione Confeſſarii.

Eremitæ.

An in Eccleſiis Civitatis,Suburbiorum, vel Diœceſis permaneat aliquis Eremita abſque approbatione Epiſcopi.

Hoſpitalia, & Montes.

An adſint Erectiones,Statuta; & an legitimæ,an honeſta, & licita.

An infirmis ſubminiſtrentur corporelia, & ſpiritualia.

Revideantur computa, & adminiſtrationes.

Confraternitates Laicorum.

An ſint legitimè erectę auctoritate Apoſtolica, vel Ordinaria, & habeant Statuta approbata.

An bona,& eleemoſynæ fideliter adminiſtrentur, & Officiales à plena Confratrum Congregatione ſingulo anno eligantur per vota ſecreta, & computa revideantur, & ſolidentur.

An habeant Inventarium omnium,& ſingulorum bonorum, Cappellanum, & Depoſitarium ab Epiſcopo approbatos.

An retineant Libros diſtinctos, in quorum primo reſolutiones Societatis legitimę congregatę regiſtrentur. In ſecundo nomina,& cognomina Confratrum. In tertio reviſiones computorum, & ſententiæ abſolutoriæ; & condemna-

toriæ Adminiſtratorum, & aliorum Officialium Societatis, necnon Decreta Viſitationum.
An habeant Archivium ſcripturarum.
An ſint aggregatæ Archiconfraternitatibus Urbis, vel habeant alia Indulta, & Privilegia.
An Confratres Debitores Societatis, bona, & introitus ejuſdem adminiſtrent.
An bona ſtabilia Societatis locentur, abſque prævio Edicto, & ultra triennium.
An interſint Proceſſionibus publicis.

Seminarium.

An adſint Deputati electi ad formam Concilii.
An adſint Magiſtri, & quot, & Rector.
An Alumni ſint omnes Civitatis, vel Diœceſis, & omnes ſint Clerici, & pauperes.
An omnes Alumni habeant requiſita Concilii.
An admiſſi præſtiterint fidejuſſionem in Actis Curiæ impenſas victus redditurі, quatenus ad ſtatum Laicalem redierint.
An redditus fideliter adminiſtrentur.
An adſint regulæ ab Alumnis ſervandæ.
An Alumni inſerviant Eccleſiæ Cathedrali diebus feſtis ad formam Concilii.
An incedant per Urbem ſoli ſine veſte.

Eccleſiæ.

An ædificentur Eccleſiæ, Cappellæ, Oratoria publica, abſque licentia Epiſcopi, & Dote, & quæ jam ædificata fuere ſint collapſæ, & indigeant reparatione. *cap. Nemo Eccleſiam c. Nullus Presbyter diſt.* 1. *de conſecr.*
An Altaria habeant in medio ſaltem lapidem Sacrum debitæ latitudinis coopertum tela cerata, gradum ligneum, vel lapideum cum duobus Candelabris, & Cruce cum Imagine Crucifixi. *c. ſi motum diſt.* 1. *de Conſecr.*
An dicta Altaria habeant Icones integras decenter depictas cum Imaginibus Sacris ab Epiſcopo benedictis.
An ſint Menſæ eorumdem Altarium tectæ cum tribus mappis albis, & mundis, quarum ſuperior ab utroque latere uſque ad ſuppedaneum deſcendat.
An habeant ſuppedanea lignea cum repagulo, pulvinaribus, vel legili, & Tabellas Sacri Convivii, Lavabo, & Inprincipio.
An Altaria ſint proportionatæ altitudinis, latitudinis, & longitudinis, muro undique plano, & incruſtato, ac ſigno Crucis in facie munita, cum pallio.
An muri, tectum, pavimentum, valvæ, Campanæ, & Campanile indigeant reparatione.
An in Sacrario adſint ſuppellectilia omnium colorum integra, & munda, an Armaria in quibus cuſtodiantur, an Calices, & Patenæ deauratæ, an Corporalia, Pallę, Purificatoria, Manutergia, Burſę, Bireta, Veli, Miſſalia, omniaque decentia, & expulita. *c. In Sancta, & c. Veſtimenta de conſecr. diſt.* 1.
An adſint ſedilia, vel ſcamna, quę Sacerdotes celebrantes, aut functiones Eccleſiaſticas perturbent, & impediant.

An

An Aqua luſtralis ſit in Vaſe expulito, & renovetur ſingulo octavo die.
An adſit Inventarium bonorum, & Sacrarum ſuppellectilium.
An pro Sacrificio Miſſæ adſint pelviculæ mundæ, Ampullæ, Campanulæ, Manutergia, Hoſtiæ albæ, & inſtrumenta pro illis, necnon particulis retundendis.

Funus.

An in funeribus adſint abuſus, puta quod Cadavera aſſocientur ſine Cruce, ſine Lumine, & ſine Parocho, vel cum ululatu Conſanguineorum. Mulieres evellant ſibi Crines, aut aliquid aliud agant gentilium more.
An Cadavera Defunctorum proceſſionaliter ad Eccleſiam deferantur ante ortum, vel poſt occaſum Solis abſque licentia.
An tradantur Sepulturæ ante lapſum temporis viginti ad minus horarum, poſtquam quem Animam è corpore exhalaſſe pro certo habeatur, eos verò qui repentina morte ante lapſum 24. horarum.
An Parochus, aliive, Sepulturam denegent, aut differant prætextu non ſolutæ eleemoſynæ, & an pauperes gratis ſepelliantur. *Eccleſiaſt. cap. 7. Ritual. Rom. de Exequ.*
An in Eccleſia Parochiali adſit Sepulchrum ſeparatum pro parvulis decedentibus cum Baptiſmo ante ſeptennium, prout conſtrui debet.
An in Eccleſia Cathedrali adſit Sepulchrum ſeparatum pro Canonicis, & aliud pro Clericis.
An Cadavera infantium decedentium ſine Baptiſmo ſepeliantur propè Eccleſiam in loco non Sacro ad id ſpecialiter conſtituto.
An Cæmeteria, quæ religioſa loca ſunt, undique muro ſint circumdata, & in medio lignum Crucis elevetur.
An Sepulturæ conſtructæ, & effoſſæ reperiantur ſubtus Altaria, vel propè, ut illarum ora ſuppedanea pertingant: hæ etenim obſtruenda omninò ſunt, alias Altaria interdicantur.
An in Eccleſiis Monialium ſine licentia Sac. Congregat. tumulentur Cadavera Laicorum, ſivè Marium, ſivè Mulierum: Si hoc enim fieret interdicatur; dummodo non ſint Patroni Eccleſiæ, qui in fundatione hoc jus ſibi, & hæredibus reſervaſſent, vel cum licentia Sac. Congreg. & Monialium Sepulchrum ab antiquo tempore haberent conſtructum.
An Parochus præter quartam pro Cadaveribus extra Parochiam tumulandis aliquid aliud exigat ab hæredibus Defuncti: id enim vetitum eſt, non obſtante contraria conſuetudine *Sac. Congr. Epiſc. in Civitatis Vetulæ 2. Junii 1690. & Sac. Congr. Concilii in Mantuana 16. Januarii, & 3. Aprilis 1694.*
Hortentur Sacerdotes, ut ſibi ipſis decedentibus ſuffragiorum vicem retribuant.

Reliquiæ.

An decenter cuſtodiantur in Thecis ſaltem ex ligno deauratis, & criſtallo, ſeù vitro integro contectis, cum ſuis inſcriptionibus.
An retineantur in Armario ornato loco fixo ſub ſera, & Clavi, cum Epigraphe, *Reliquiæ Sanctorum.*
An adſit Cathalogus omnium Reliquiarum, & an ſit authenticæ, vel ignotæ, aut dubiæ Fidei.

Digitized by Google

An aſportentur ad infirmos. Si enim hoc fieret, prohibeatur.
An in illarum publica expoſitione accendantur lumina: & ſi ſubtus Altaria ſint depoſita Corpora integra Sanctorum, an retineatur Lampas accenſa.

Indulgentia.

An publicentur abſque licentia, & approbatione Epiſcopi.
An adſint Brevia, & Conceſſiones authenticæ.
An fiant mercimonia, & quæſtus, prætextu, & occaſione Indulgentiarum.

Imagines Sacræ.

An Imagines Sanctorum exponantur in Eccleſiis adorandæ priuſquam ab Epiſcopo benedictæ, & approbatæ.
An Imagines Sacræ ſint depictæ in locis ſordidis, aut locis irreverentiæ obnoxiis.
An deformatæ, & deturpatæ, indè enim tollendæ ſunt, vel reſtaurandæ, & ſi fieri nequit dealbandæ. – *l. unica Cod. nemin. lic. ſign. Salvator, &c. Sac. Congreg. Epiſc. in Veneta* 22. *Maii* 1596.
Signum Crucis ſi in pavimento ſculptum interveniatur, indè tollatur, nè pedibus conculcetur, *l.* 1. *Cod. nemo lic. ſign. Salvator, &c.*
An Imagines Jeſu Chriſti, Beatæ Mariæ Virginis, Apoſtolorum, ac Evangeliſtarum reperiantur depictæ cum habitu, vel forma ab Eccleſia non uſitata, vel cum habitu Regularium: Si enim taliter pictæ inveniantur etiam in Eccleſiis exemptis, debent deleri, & reformari. – *Urban. VIII. in Appendic.* 2. *Conſtit.* 51.

Baptiſmus.

An Fons ſit Lapideus, vel ex alia materia ſolida cum cooperculo ex metallo ſine rimulis, propeque adſit Sacrarium.
An Fonti affixum ſit Tabernaculum, ſeù ut appellant Ciborium ſaltem ligneum decorè fabrefactum, in quo ſit contignatio, ubi Vaſcula argentea, ſeù ſtamnea Oleorum Chriſmatis, & Cathecumenorum reponantur, cum ſuis inſcriptionibus.
An ibi retineatur coclear argenteum, ſeù ſaltem ſtamneum ad fundendam aquam in caput baptizandi: Vas cum Sale benedicto, & linteamina munda.
An Ciborium decenti Conopæo veſtiatur, ne ſordes ſuperne decidant, & illud commaculent, & firmiſſima ſera claudatur.
An Obſtetrices ſint examinatæ, & approbatæ.
An admittantur Patrini minores 14. annis, & Matrinæ minores 12. & an Regulares, vel Clerici in Sacris conſtituti ſine licentia. – *Ad Eccleſ. Mediol. par.* 1. *Synod. Diæc.* 3. *Decr.* 17.
An Baptiſmus Infantium protrahatur, & differatur ultra tres dies; & nomina Etenicorum imponantur? *Clem. unica de Baptiſm.*
An Baptizati eodem die à Parocho, vel alio, qui de ejus licentia, aut Epiſcopi, Sacramentum miniſtravit deſcribantur in Libro Baptizatorum.
An hoc Sacramentum extra caſum neceſſitatis conferatur Domi.

Cen-

Confirmatio.

An in Officio Patrini admittantur non confirmati, vel ignorantes erudimenta Fidei. An Regulares, An in Ordinibus Sacris conſtituti.

An admittantur ad recipiendum hoc Sacramentum minores ſeptennio, qui non fuerunt inſtructi, ac adulti non confeſſi.

An qui fuerunt Patrini in Baptiſmo, admittantur, & fiant Patrini ejuſdem pueri in Sacramento Confirmationis.

Eucharistia.

An retineatur in Tabernaculo affabrè facto, & extrà majori ex parte deaurato, & interiùs undequaque ſerico panno decentis coloris veſtito, in Pixide argentea orbiculata, & auro intus illita, cum ſuo cooperculo, & conopęo ſuper corporali mundo.

An Oſtiolum Tabernaculi ſit firmiſſima ſera, & clavi argentea, & deaurata clauſum, quam Parochus apud ſe diligenti cuſtodia retineat.

An Tabernaculum ſit tectum decenti Conopęo, & de illis proviſum omnium colorum.

An particulæ conſecratæ hyeme ſaltem ſingulis quindecim, æſtate octo diebus removentur.

An ante Altare Tabernaculi diù, noctuque colluceat ſaltem una expulita lampas.

An in Tabernaculo prætèr Pixidem aliquid aliud quamtumvis Sacrum aſſervetur? quod ſi fiat removeatur. *Cap. Relinqui de cuſtod. Euch.*

An delatio Euchariſtiæ ad Infirmos fiat cum debita aſſociatione luminum, cum Baldachino, ſeù Umbella in locis parvis, Pluviali in Civitate, & Oppidis nota dignis.

An Mulieres accedant modeſtè ad ſumendam Sacram Euchariſtiam, vel potiùs irreverenter mammis, & brachiis denudatis.

An non communicantes in Paſchate moniti fuerint, & illorum nomina tranſmiſſa ad Curiam Epiſcopalem.

An, & quoties in Anno fiant Proceſſiones cum delatione Euchariſtiæ, & expoſitiones publicæ.

Pœnitentia.

An hoc Sacramentum miniſtretur in Eccleſia in Sede Confeſſionali cum Superpelliceo, & Stola.

An Sedes Confeſſionales habeant Crates ſaltem ligneas, ſeù potiùs laminas ferreas ſpiſſis foraminibus terebratas, ac benè undequaque hętentes, cum aſſerculo verſatili cujus objectu facies Sacerdotis populo occultetur; necnon piam aliquam Imaginem ex parte Pœnitentis: Et an ſint in loco viſibili.

An Confeſſarii audiant Confeſſiones extrà Sedem Confeſſionalem, præſertim Mulierum, & puerorum è conſpectu nulla interpoſita Crate: Nam ſi talis abuſus inveniretur, pœna ſuſpenſionis ab audiendis confeſſionibus eſſet tollendus.

An in Sede Confeſſionali ſit affixa Tabella caſuum reſervatorum, & ſummarium Bullæ in Cœna Domini.

Oleum Infirmorum.

An retineatur in Eccleſia in feneſtrella à cornu Evangelii Altaris Majoris intus panno ſerico obducta in Vaſculo argenteo, ſeù ſaltem ſtamneo, atque id in ampliori Capſula lignea undequaque goſſipio circumpoſito, cum ſera, & clavi, inſcripto ſuprà Hoſtiolum. *Oleum Infirmorum.*

An Parochus illud deferens ad Infirmos ſit indutus Superpelliceo, & Stola, an in ſerica burſa violacei coloris incluſum, & cordulis item ſericis collo appenſa reverenter ferat.

An conferatur pueris uſum rationis, & malitiam peccandi non habentibus, furioſis lucido intervallo carentibus, & impœnitenter decedentibus. *Cap. Erga eum 26. quæſt. 7.*

Matrimonio.

An Parochi Matrimonia denuncient, antequam ſemotis arbitris conſenſum mutuum contrahere volentium receperint.

An Parochi antequam Matrimonia denuncient, recognoſcant, an contrahere volentes ſint legitimæ ætatis, confirmati, in Myſteriis Fidei edocti, an conſanguinei.

An Sponſi antequam Matrimonium contrahant invicem converſentur, abſque interventu Parentum, & Conſanguineorum.

An Parochus ſaltem bis in Anno in Miſſis Parochialibus populo impedimenta Matrimonii denunciet.

An Parochi Exteros, vel eos, qui à Diœceſi diù fuerunt abſentes, abſque licentia Epiſcopi in Matrimonio conjungant.

An Parochi diſpenſent unam, vel alteram ex denunciationibus faciendis, auctoritate propria, abſque permiſſione Epiſcopi, vel Vicarii Generalis.

An denunciationes fiant ſemper diebus Feſtis de præcepto interpolatis.

An Parochus, vel alter, qui de ejus licentia, vel Epiſcopi, contrahentes Matrimonio conjunxit, Matrimonium deſcribat in Libro eadem die, vel differat deſcriptionem.

An Matrimonia contrahantur ſemper in Eccleſia, vel aliquandò Domi ſine licentia Epiſcopi, vel Vicarii Generalis.

An temporibus ab Eccleſia prohibitis abſque Epiſcopi licentia.

Miſſæ Sacrificium.

An ad Sacrum faciendum admittantur Exteri abſque litteris dimiſſoriis, ſeu commendatitiis, recognitis, & approbatis ab Epiſcopo, vel ejus Delegato.

An adſint in loco Sacerdotes, qui indevotè, properè, & irreverenter Sacrificium celebrent.

An Sacriſta, ſeù Rector Eccleſiæ permittat, & admittat ad celebrandum Presbyteros, qui coronam, & veſtem Clericalem decentem, & ab Edictis, ſeù Conſtitutionibus Synodalibus præſcriptam non deferunt.

An

An in Miſſis novis fiant quæſtus; & an Sacerdos novellus admittat Laicos ad Altare ad oſculum manus: Nam ſi iſte abuſus inveniatur, tolli debet; cum pacis Inſtrumentum, ſeu Crucem ad oſculum exhiberi debeat, & non manus, & oblationes, ſi quæ offerri contingat, hoc fiat in medio Altaris, Sacerdote populo obverſo. *Sac. Congr. Concil. apud Zerol. in prax. verb. Miſſa.*

An in celebratione Miſſarum Sacerdotes utantur Calicibus, & Patenis diſauratis, Planetis attritis, & corroſis, albis, & amictis immundis, cingulis fractis Corporalibus commaculatis, ac Miſſalibus laceratis, vino acido, vel mucido, & an parati ſint urceoli mundi cum pelvicula ſaltem teſtacea.

An Tabella onerum Miſſarum in qualibet Eccleſia in Sacriſtia appenſa in loco patenti retineatur.

An in eadem Sacriſtia retineantur Libri, non folia (quæ vento rapiuntur) in quibus eadem die, qua celebratæ fuerunt per eoſdemmet Sacerdotes adnotentur Miſſæ celebratæ: Et an ſervetur ſilentium, vel potiùs indecentia committantur.

Mandet, quod Sacerdotes Exteri, ut vagi, qui cogniti non ſunt, quoties cum licentia Epiſcopi, vel Vicarii admiſſi fuerint ad Sacrum faciendum, in Libro ſcribant, ſe tali die celebraſſe; ad hoc, ut ſi fortè falſos, & fictos Sacerdotes eſſe compertum fuerit, conſtare poſſit de corpore delicti per propriam confeſſionem.

Legata Pia.

An in loco viſitato præter onera, & legata Miſſarum, adſint alia legata Pia adimplenda.

An de illis habeatur, & retineatur nota in Cancellaria Epiſcopali, ac in Libris Eccleſiæ, ſeù alterius loci Pii viſitati.

An adimpleantur.

Doctrina Chriſtiana.

An in Cathedrali, aliiſve Eccleſiis Parochialibus, reperiantur erectæ ſodalitates Doctrinæ Chriſtianæ.

An adſint peccatores publici, puta Concubinarii, Sortilegi, Uſurarii, Blaſphemi, Lamiæ, Conjuges ſeparati abſque judicio Eccleſiæ, retinentes, & legentes Libros prohibitos abſque licentia, evulgantes erroneas, & falſas doctrinas, ac damnatas ab Eccleſia propoſitiones, Confeſſarii tam Sæculares, quàm Regulares abſolventes à reſervatis abſque Epiſcopi expreſſa facultate, Hæretici, aut de hæreſia ſuſpecti.

An in Eccleſiis Parochialibus, & aliis, in quibus ſodalitates ſunt erectæ edoceantur pueri, & puellæ in his, quæ pertinent ad Myſteria Fidei, & bonos mores.

Hæc inquam regulariter, & ſubſtantialiter advertenda erunt in viſitatione, quæ omitti non debent. Cæterùm juxtà locorum, & Eccleſiarum qualitatem, & exigentiam, arbitrio prudentis Viſitatoris, etiam alia plura erunt conſideranda, & providenda, quæ ego cum ſint extra inſtitutum Operis, hìc non refero, nè tranſcriptoris nomen uſurpem, & videri ad ſaturitatem poſſint *apud Fuſch. Reſtam, Pac. Jord., & Chriſpinum*, qui de viſitatione abſolutos tractatus ediderunt.

Digitized by Google

Omnia verò, quæ Viſitator ordinaverit, decreverit, & adnotanda eſſe cenſuerit, per Secretarium, ſive Notarium viſitationis fideliter, & integrè in Libro referenda erunt: Quia Libri hujuſmodi plenè probant, ut dixit Rot. *coram Dunoz. Jun. deciſ.*61. *num.*6. Panimoll. *deciſ.*10. *num.* 12. & alii adducti per Romaguer. *ad Synod. Gerund. lib.*1. *tit.*1. *cap.* 6. *num.*6.

Finem itaque imponendo: Omnia, quæ tàm in Opere, quàm in hac Appendice ad honorem, & laudem ſempiternæ, & Sanctæ Trinitatis per me dicta, compoſita, extenſa, collecta, & adnotata fuerunt, cenſuræ Apoſtolicæ Romanæ Eccleſiæ libenter ſubjicio.

INDEX

Digitized by Google

INDEX
Conſtitutionum, & Decretorum Appendicis.

PII V. Conſtitut. V. De Cultu, & Veneratione Eccleſiarum, pag. 378
Ejuſdem Conſtitut. VIII. De Clauſura Monialium. 383
De forma ſervanda in collatione Parochialium. ibid.
Ejuſdem Conſtitut. LVIII. De reſignationibus Beneficiorum. 390
Gregorii XIII. Conſtit. XXVIII. Revocatoria Indultorum ingrediendi Clauſuram Monialium. 395
Gregori XIV. Conſtit. VII. De Immunitate Eccleſiarum. 397
Clementis VIII. Conſtitut. XXVIII. De largitione Munerum. 403
Urbani VIII. Conſtitut. CCLXVII. Confirmatio, moderatio, & declaratio Bullæ Clem. VIII. de largitione Munerum. 406
Decretum pro Regularibus Ordinandis. 412
Clementis VIII. Conſtitut. XCIX. de erectione Conventuum. 413
Gregorii XV. Conſtit. XXXI. Confirmatio, & ampliatio d. Conſtit. Clem. VIII. 414
Urbani VIII. Conſtitut. XXV. Confirmatio, & ampliatio dd. Conſtitutionum. 416
Innocentii X. Conſtitutio L. Super ſuppreſſione parvorum Conventuum, ac prohibitione erigendi novos, ibidem.
Clementis VIII. Conſtitut. CXV. De forma ſervanda in erigendis, & aggregandis Confraternitatibus. 419
Gregorio XV. Conſtitut. IX. De electione Conſervatorum. 423
Ejuſdem Conſtitut. XVIII. De exemptorum privilegiis, & ſubjectione. 428
Reſolutiones Sacr. Congregationis Concilii Tridentini nonnullorum Dubiorum in ſupradicta Conſtitutione. 430
Ejuſdem Decretum de ordinandis in Regno Neapolis. 433
Decretum Generale Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium ſuper acceſſu Regularium ad Monaſteria Monialium ab Urbano VIII. approbatum. 434
Declarationes Sacr. Congregationis Concilii Tridentini à Clemente IX. approbatæ ſuper acceſſu, & collocutione Regularium ad Monaſteria Monialium. 336
Innocentii X. Conſtit. LV. De ſubjectione parvorum Conventuum. 438
Declarationes ſupradicti Decreti à Sacra Congregat. ſuper ſtatu Regularium editæ,

Digitized by Google

tæ, atque ab Alexandro VII. Approbatæ. 439
Decretum Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium auctoritate Clementis X. editum, de Canonicis Regularibus Congregat. Lateranen. ad Curam Animarum in Eccleſiis Secularibus exercen. non admittendis. 442
Clementis X. Conſtitut. VII. de ſubjectione Regularium quoad Confeſſiones audiendas, & Dei Verbum prædicandum 446
Epiſtola Sacr. Congregat. Concilii pro admonitione Prædicatorum Verbi Dei 451
Decreta Generalia Sacr. Congreg. Indulgentiarum. 459
Decretum Generale Sac. Congreg. Concilii ſuper Patrimonium Ordinandorum. 462
Litteræ Sacr. Congregat. Immunitatis ſuper damnis datis. 467
Innocentii XI. Conſtit. Super Statutariis ſucceſſionibus. 468
Decretum Generale Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium de Exercitiis Spiritualibus peragendis. 470
Decretum Generale Sacr. Congreg. Epiſcoporum de Doctrina Chriſtiana edocenda. 473
Decretum moderatorium Indultorum extrà tempora. ibid.
Decretum Innoc. XII. de Regul. Ejectis, ibid.
Innocentii XII. Conſtitutio XLIV. De tollendis abuſibus Ordinandorum. 481
Ejuſdem Conſtitut. confirmatoria Decretorum Urbani VIII. de celebratione Miſſarum. 481
Litteræ Sacr. Congreg. Epiſcoporum de Clericis non toleran. in Officiis abjectis. 501
Inſtructio pro viſitantibus. 509

IN-

Digitized by Google

INDEX

Rerum Notabilium, quæ in Appendice continentur.

A

Apoſtatæ.

Apoſtatæ quomodò ſint revocandi ad Religionem. In Append. Decret. de Eject. 478
Regulares recurrentes recto tramite ad Urbem à gravaminibus ſuorum Superiorum, non incurrunt pœnas Apoſtaſiæ, ex quo diſceſſerint ſine obedientia, dummodò non vagent, & in Urbem ſe præſentent Secretario Sac. Congr. Adnot. ad Decret. de Eject. Innoc. XII. 1694. n. 1. 480
Apoſtatis, ut valeant in ſinum Matris Eccleſiæ redire, aliquandò per Sacram Pœnitentiariam indulgetur, ut poſſint ad quamcumque aliam Religionem tranſire, ibid. num. 3.

B

Beneficium. Beneficiatus. Beneficii Reſignatio.

Beneficiatus, ſi in ingreſſu ad poſſeſſionem Beneficii ſolvit aliquid pro Sacriſtia, vel alio pio uſu, non committit Simoniam. Adnot. ad Conſtit. 5. Pii V. De Cult. & Venerat. Eccleſ. n. 5. 382
Beneficiatus tenetur gratis inſervire, & onera Eccleſiæ ſubire per aliquod temporis ſpatium, ubi viget conſuetudo, vel Statutum, ibid. n. 6.
Beneficii reſignatio in manibus Ordinarii, quibus de cauſis fiat, & admittatur, vide ſummatim. Adnot. ad Conſtitut. 58. Pii V. De reſignat. Benefic. à n. 1. uſque ad 12. 392. & 393
Beneficia Juriſpatronatus, non cadunt ſub diſpoſitione Bullæ Pii V. 58. Ibid. n. 13.
Beneficiorum collatio debita certo generi perſonarum dicitur libera, & habentibus requiſita ſunt conferenda abſque eo, quod poſſint excludi, ibid. n. 18.
Præbenda Theologalis conferri non poteſt ab Epiſcopo non idoneo, ibid. n. 19.
Beneficium Juriſpatronatus Confraternitatis, dicitur Juſpatronatus laicale. Adn. ad Conſtitut. 115. Clem. VIII. de form. ſervan. in erect. Confratern. n. 3. 423
Beneficii onera detrahenda ex calculo redditum ad conſtituendum ſummam congruam pro titulo ordinandi, quæ ſint. Adnot. ad Conſt. 44. Innoc. XII. In Append. n. 1. & 2. 485
Beneficium, quod ex lege fundationis debet conferri legitimo ex Matrimonio, non debetur legitimato per ſubſequens Adnotat. ad litter. Circul. Sac. Congreg. Epiſcop. & Regul. ſuper exercit. indecent. Cler. 1697. In Append. num. 14. in fin. 505

C

Canonicus. Canonicatus.

Canonicatus Collegiatę etiam inſignis conferri poſſunt Clericis ætatis 14. annorum. Adnot. ad Conſtit. 58. Pii V. de reſignat. Benef. n. 17. 394
Canonicus Collegiatæ, niſi Statutum, vel Eccleſiæ conſuetudo aliud determinet non tenetur aſſumere Ordines Sacros, ibid. d. n. 17.

Cappellanus.

Cappellanus, qui ex diſpoſitione Teſtatoris tenetur celebrare quotidiè, an ſemel in hebdomada poſſit vacare. Adnot. ad Decret. de celebrat. Miſſar. innovata ab Innoc. XII. In Append. num. 1. 2. 3. 4. 5. & 6. 499. & 500

Clau-

Digitized by Google

Clauſula.

Clauſula – *Ad Arbitrio*, in reſcripto Papæ importat poteſtatem delegatam. Adnot. ad litter. Sac. Congregat. Concilii 1697. ſuper patrim. ord. num. 14. & 15. 466

Clauſura.

Clauſuram violat, & cenſuras incurrit, qui introducit infantes cujuſvis ſexus, & ætatis. Adnot. ad Conſtit. 8. Pii V. de Clauſ. Monial. n. 5. 387

Non tamen cooperantes, ibid. num. 6.

Quid ſervare debeant Epiſcopi in ingreſſu in Clauſuram, & quid Superiores Regulares, & quid eorumdem Regularium Confeſſarii. Adnot. ad Conſtitutionem Gregor. XIII. 28. num. 1. 2. & 3. 397

Clericus Conjugatus.

Clerici Conjugati non debent officia publica Univerſitatis exercere. Adnot. ad Epiſtol. Sac. Congreg. Epiſc. ſuper exercit. indecent. n. 29. 507

Poſſunt ſuffragium habere in Concilio Univerſitatis, ſicuti, & alii Clerici non Conjugati, quandò agitur de nominando Rectore, ſivè Cappellano Beneficii, ibid. n. 30.

Clericus.

Clerici, ſi mali ſint, & indigni, quis orabit pro eis? Adnot. ad litter. Circular. Sac. Congreg. Epiſcop. & Regular. ſuper exercit. indecent. Cleric. 1697. num. 8. In Append.

Clerici, qui occupantur officiis illicitis ſunt ab Eccleſiæ miniſteriis depellendi, ibid. num. 9.

Clericus, qui inſervit Laico pro negociis peragendis, dicitur occupatus vile, ibid. d. num. 9.

Clerici non poſſunt Medicinam exercere, ibid. num. 10.

Clerici poſſunt compoſitiones facere Julepporum in uſum pauperum, ibid. num. 11.

Clericus diſpenſatus, ut poſſit Medicinam exercere, gratis facit, ibi. n. 12.

Clericus diſpenſatus, ut poſſit Medicinam exercere, cum clauſula – *Donec bona habuerit, undè poſſit ſuſtentari*, ſi provideatur de redditibus, an poſſit à Publico conduci, vide ibid. n. 13. 505

Clerici illegitimi non poſſunt eſſe Subcollectores ſpoliorum, ibid. n. 14.

Clerici illegitimi, legitimati per ſubſequens Matrimonium æquiparantur filiis legitimis, & naturalibus quoad omnia, ibi. d. num. 14.

Clerici diſpenſati ad ordines, non cenſentur diſpenſati ad Beneficia, ibidem num. 15.

Clerici diſpenſati propter aliquem defectum ad ordines, quandò cenſeantur diſpenſati etiam ad Beneficia? ibid. n. 16. & 17.

Clerici diffamati de homicidio, diffamationem non purgant, quamvis torturam ſuſtineant, ſed remanent irregulares, ibid. num. 18.

Clerici deferentes comam fictitiam vulgò *Perucca* poſſunt excommunicari, ibid. n. 19. & 20.

Clericorum corona, & tonſura quænam ſit, ibid.

Clerici, qui coronam non deferunt, dicuntur comam nutrire, ibi. n. 21. 506

Clericis non eſt imponenda pœnitentia publica, niſi delictis gravibus, ibi. num. 22. Cætera vide in verbo. Ordo.

Clerici cur armis venari, ſpectaculis intereſſe, & aleis ludere non debeant, ibi. n. 25. 26. & 28. ibid.

Clerici Negociatores quomodò ſint puniendi, ibi n. 31. 508

Clericus Negotiator non ſolatur lucris, ſed affligitur, ibi n. 32.

Clerici initiati prima tonſura ſub Ritu Latino non poſſunt tranſire ad Ritum Græcum abſque diſpenſatione Apoſtolica, ibid. num. 33.

Clerici Albanenſes commorantes in Italia gaudent privilegiis Clericalibus, ibi. num. 34.

Clerici vulgò dicti Silvatici, quibus privilegiis fruantur, ibid. n. 35.

Clerici inquiſiti de delicto in foro Epiſcopi non poſſunt ſe conſtituere coram A. C. ante definitivam, ib. n. 36. 509

Et an appellare valeant ante biennium à denegata juſtitia, ibid. d. n. 36.

Concurſus.

Concurſus non indicitur in pluribus caſibus, & qui ſint. Adnot. ad Conſtit. 33. Pii V. de form. ſer. in collat. Paroch. num. 1. 391

Ad concurſus Eccleſiarum Parochialium, non admittuntur Canonici Regulares. Adnot. ad Decret. Clement. X. de Canonic. Regular. Lateran. non admitt. à n. 1. ad 11. In Appendic. 443

Confraternitas.

Officiales Confraternitatis non debent habere ſalarium. Adnot. ad Conſtit. 115. Clem. VIII. de form. ſer. in erect. Confratern. n. 2. 423

Confraternitates, & cætera loca Pia tenentur contribuere pro Victualibus Viſitatoris, non obſtante contraria conſuetudine, ibid. n. 4.

Cappellani Confraternitatum non amoventur ab Epiſcopo ſine cauſa renuentibus Confratribus n. 5.

Conſervator.

Conſervatores Regularium non poſſunt erigere Tribunal. Adnot. ad Conſtit. 9. Gregor. XV. De elect. Conſervat. num. 1. 426

Conſervatores prædicti non poſſunt ſubdelegare, ibid. n. 3.

Conſervatores ſubjiciuntur Ordinariis locorum, ibid. n. 5. ibid.

Conſervatores poſſunt allegari ſuſpecti, ibid. n. 6.

Dubia propoſita, & reſoluta de Conſervatoribus anno 1648. ibid. n. 8.

Epiſcopi, & Vicarii Generales poſſunt eligi in Conſervatores, ibi n. 17.

Alia de Conſervatoribus, ibid.

D

Decreta.

Decreta Sacrarum Congregat. licèt non reperiantur notata in Libris Secretariæ, probantur exiſtere per atteſtationem Cardinalis Relatoris, ibid. nu. 9. 500

Decreta Sac. Congregat. Concilii obligant etiam in foro interno. Adnot. ad Bullam Innoc. XII. de celebr. Miſſar. num. 10. ibid.

Dictio.

Dictio *duo* dicit multa.

Dictio *plurimi*, & dictio *multi* verificatur in tribus. Adnot. ad Epiſt. Sac. Congreg. Epiſcoporum ſuper exercit. indecent. Cleric. n. 31. 508

Dignitas.

Dignitas Archidiaconatus poteſt conferri non habenti Lauream Doctoralem, etiamſi à Synodo prohiberetur, dummodò curam Animarum, vel Juriſdictionem non habeat. Adnot. ad Conſt. 58. Pii V. De reſignat. Benefic. num. 15. & 16. 393

Dimiſſoriæ.

Dimiſſorias concedere non poſſunt Regulares eorum Subditis, niſi ad Epiſcopum Diœceſanum. Adnot. ad Decretum Clem. VIII. de Regular. ord. n. 1. & per tot. 412

Et ſi contraveniant, pœnas incurrunt comminatas, ibid. n. 6.

Dimiſſoriæ in Regno Neapolitano non conceduntur, niſi ad certum Epiſcopum. Adnot. ad Decret. Gregor. XV. De promovend. ad ord. in Regn. Neap. num. 1. 434

Dimiſſoriæ in dicto Regno non poſſunt concedi relicto in albo nomine Epiſcopi ordinaturi, ibid. n. 2.

Epiſcopi, qui contrà formam dicti Decreti dimiſſorias concedunt remanent per annum ſuſpenſi à collatione ordi-

ordinum, ibidem d. num. 2.
Non comprehenduntur exteri, neque qui ordinantur vigore Brevis Apoſtolici, ibid. num. 3.

Doctores rejecti.

Amen. de delict., & pœn. tit. de delict. contr. caſtit. §. 1. num. 15. reprehenditur. Adnot. ad Decr. Urban. VIII. ſuper acceſs. Regular. ad Monaſt. Monial. num. 1. 437
Bonacin. de Sacram. Euch. diſp. 4. quæſt. ult. punct. 7. & alii cum eo reprobantur. Adnot. ad Decret. de celebr. Miſs. n. 11. verſ. Cumque. 501
Cherubin. in Compend. Bull. ad Conſt. 28. Clemen. VIII. Schol. 1. rejicitur. Adnot. ad Conſt. Clem. VIII. 28. num. 6. de largit. muner. 409
Navar. Barboſ. Tambur. & alii reprobantur, ibid. n. 1. 408
Paſqualig. ad Lauret. de Franc. p. 1. n. 364. rejicitur. Adnot. ad litter. circular. Sac. Congr. Epiſc. ſuper exercit. indec. Cleric. anni 1697. n. 5. & 6. 503
Paſſerin. de ſtat. hom. tom. 3. q. 189. n. 816. & 818. reprobatur cum Tambur. Adnot. ad Decret. Clem. VIII. de Regular. Ordinand. n. 4. & ſeqq. 413
Pignatell. conſult. can. 4. tom. 8. rejicitur. Adnot. ad litter. circul. Sacr. Congreg. Concilii anni 1679. de patrim. ordin. num. 8. & 9. 322

E

Eccleſia.

Eccleſiæ, quæ non poſſunt reſtaurari deſtruendæ ſunt. Adnot. ad Conſtitut. 5. Pii V. de Cult., & Venerat. Eccleſ. num. 1. 382
Eccleſiæ non ſunt ædificandæ, niſi habeant neceſſaria paramenta, num. 2. ibid.
Eccleſiarum paramenta, & ſuppellectiles debent eſſe decentia, nitida, & munda, ibid. n. 3. ibid.
In Eccleſia non debent reponi bona, ibid. num. 4. ibid.

Epiſcopus poteſt, et tenetur.

Epiſcopus poteſt viſitare Clauſuram Monialium Regularibus ſubjectarum ſine aſſiſtentia Superiorum. Adnot. ad Conſtitut. 8. Pii V. de Clauſur. Monial. num. 1. 386
Epiſcopus poteſt abſolvere ab excommunicatione incurſa ob ingreſſum in Clauſuram quando eſt occulta, & dummodò non ſit ad malum finem, ibid. num. 3. & 4. 286. & 287
Epiſcopus tenetur prædicare. Adnot. ad Conſtitut. Clement. X. Superna num. 1. & 2. 452
Epiſcopus quid poſſit facere in parvis Conventibus Regularium, vide Decreta Sacr. Congreg. poſt Conſtitut. Innoc. X. 55. *Ut in parvis*. In Append. 297. & 298.
Et quid poſſit facere vigore Conſtit. Gregor. XV. *Inſcrutabili*, vide Decreta Sacr. Congreg. poſt eamdem Conſtit. In Append. ibid.
Epiſcopus poteſt facere, quod juſtè facit. Adnot. ad Conſtitut. Gregor. XIII. 28. Revocator. Indult. ingred. in Clauſur. num. 1. 397
Epiſcopus eſt Executor legatorum piorum unà cum Commiſſariis Fabricæ S. Petri cumulativè. Adnot. ad Conſtitut. Clement. VIII. 28. num. 19. 20., & ſeqq. 310

Epiſcopus in genere.

Sub nomine Epiſcoporum in genere in lege, & Conſtitutione Papali, non comprehenduntur Orientales, niſi de illis fiat expreſſa mentio. Adnot. ad litter. circul. Sacr. Congreg. Epiſcop. anni 1697. ſuper exercit. indec. Cleric. num. 1. In Append. 503
Patriarchæ Orientales Catholici, ordinant propria facultate Epiſcopos, & Archiepiſcopos, ibid. n. 2.
Patriarchæ Orientales Catholici, non poſſunt ſuo Ritu promovere Catholicum Sacerdotem Latinum licitè ad Epiſcopatum, ibid. n. 3.

Digitized by Google

Epiſcopis non poteſt.

Epſcopus non poteſt conferre Præbendam Theologalem non idoneo, & de ratione. Adnot. ad conſt. 58. Pii V. De reſign. Benefic. n. 19. 394
Epiſcopus non poteſt recipere munera occaſione receptionis habitus, ſeù emiſſionis profeſſionis Monialium. Adnot. ad conſtit. 28. Clem. VIII. de largit. muner. n. 9. & 10. 409
Epiſcopus non poteſt imponere pœnitentiam publicam Clericis, niſi pro delictis depoſitione dignis. Adnot. ad litt. circul. Sac. Congreg. Epiſcop. & Regular. ſuper exercit. indecent. Cler. anni 1697. n. 22. In Append. 506
Non poteſt in erectione Beneficiorum ſibi Cenſum reſervare. Adnotat. ad conſtitut. 58. Pii V. De reſign. Benef. num. 22. 394
Non poteſt alteri, quam Vicario Generali facultatem Beneficia conferendi tribuere Adnot. ad conſt. 58. Pii V. De reſign. Benefi. n. 20. ibid.

Epiſcopus debet.

Epiſcopus in puniendis exceſſibus Clericorum potiùs ad pietatem, quàm ad ſeveritatem inclinare debet. Adnot. ad litt. circular. Sac. Congr. Epiſcop. & Regul. anni 1697. ſuper exercit. indec. Cleric. n. 23. In Append. 506

Excommunicatio.

Excommunicatio, quæ incurritur ob ingreſſum in Clauſuràm non eſt Papæ reſervata, dummodò non ſit ad malum finem. Adnot. ad conſtit. 8. Pii V. De Monial. clauſ. n. 2. 386

F

Fabrica S. Petri.

Fabrica S. Petri de Urbe capit legata relicta Regularibus incapacibus. Adnot. ad conſtit. Clem. VIII. 28. nu. 18. 410.
Capit legata relicta pro malè ablatis, & pro exoneratione conſcientiæ, ibi numer. 21.
In cæteris legatis piis illius Commiſſarii pro executione habent cumulativam cum Epiſcopis, non privativam, ibi num. 19. 20. & ſeqq.

I

Immunitas.

Immunitate Eccleſiarum non gaudent, publici Latrones, Graſſatores viarum, Depopulatores Agrorum, mutilantes membra, vel homicidium patrantes in Eccleſia, Proditores, Aſſaſſini, Hæretici, Judæi, & Rei criminis læſæ Majeſtatis, & qui dicantur hujuſmodi. Adnot. ad Bullàm Gregor. XIV. 7. De Immunit. Eccleſ. à num. 1. ad nu. 10. 401. & 402.
Immunitatem gaudent cæteri omnes, qui in Bulla non ſunt excepti, etiamſi delicta patraverint ſimilia, ibidem num. 11.
Immunitate, an gaudeat Eccleſia conſtructa auctoritate Epiſcopi, non tamen benedicta, vide ibid. n. 12.
Ad probandum delictum exceptum, ut quis privetur Immunitate, non ſufficit Sententia contumacialis, ibidem num. 13.
Extrahentes reos à loco Immuni non ſervata Bulla Greg. XIV. non excuſantur ab incurſu Cenſurarum prætextu conſuetudinis, quæ dicitur corruptela, ibid. num. 14.
Hebræi gaudent privilegio Immunitatis, ib. num. 15.
Mater ſuffocans filium infantem, & Uxor Maritum dormientem non gaudent Immunitate, ib. n. 16.

Digitized by Google

Indulgentiæ.

Indulgentiæ quænam ſint veræ, quænam falſæ, revocatæ, quænam ſubſiſtentes, vide Decreta relata in Append. pag. 459 ibid.

Indultum.

Indulta extrà tempora non conceduntur, niſi ex certis rationabilibus cauſis, ut in Append. 477

Judex.

Judex Laicus, non debet recognoſcere Libros Parochi, ex quibus fuerunt extractæ fides productæ. Adnot. ad conſtitut. Gregor. XIV. De Immunit. Eccleſ. num. 17. 402

M

Miſſæ. Onera Miſſarum.

Miſſarum onera non detrahuntur ex calculo fructuum Beneficii ad conſtituendam ſummam ſufficientem pro titulo ordinandi. Adnot. ad conſt. 44. Innoc. XII. pro tollend. abuſ. ordin. evulgatam, nu. 1. 485

Miſſa conventualis, quam quotidiè celebrare tenentur capitulum Cathedralis, & Collegiatæ eſt applicanda pro Fundatoribus, ſeù Benefactoribus. Adnotat. ad Decreta de celebr. Miſſar. innovata ab Innoc. XII. In Append. num. 12. 501.

Qui habet onus Miſſam quotidiè celebrandi, an poſſit ſemel in hebdomada vacare. Adnot. ad Decret. de celebr. Miſſarum innovata ab Innocent XII. num. 1. 2. 3. 4. 5. & 6. In Append. 499. & 500.

Cappellanus, ſivè Beneficiatus, qui habet onus celebrandi miſſam pro Fundatore quotidiè, non tenetur, neque per alium celebrare tempore infirmitatis, non excedentis quindecim dies, ibid. num. 7.

Parochus diebus Dominicis, & de præcepto tenetur pro populo Sacrificium applicare, ib. num. 8 9. & pag. 500. nu. 10. & 11.

Canonici Cathedralis, & Collegiatarum tenentur miſſam Conventualem quotidiè celebrare, & applicare Sacrificium pro Fundatoribus, ibid. num. 12.

Quando non teneantur applicare Sacrificium miſſarum deſcriptarum in Tabella, ib. num. 13.

Monaſterium.

Monaſteria Monialium poſſunt de loco ad locum transferri, non ſolùm, ſi periculis malorum, ſint expoſita, ſed etiamſi concurrat alia juſta cauſa. Adnot. ad conſt. 99. Clem. VIII. De erect. Convent. n. 1. 418

Monaſteria Monialium, quæ ſunt exigui redditus poſſunt uniri, ib. n. 2.

Monaſteriorum Monialium translatio fit etiam ſola Epiſcopi auctoritate, ibid. num. 3.

Moniales.

Moniales translatæ, an debeant iterùm novitiare, & novam Profeſſionem emittere juxtà Regulam Monaſterii ad quod, vide ubi ſuprà num. 5. & 6. Adnotat ad conſtitut. 99. Clem. VIII. ibid.

Moniales antequam recipiantur ad habitum, vel Profeſſionem, debent per decem dies ſe exercere Exercitiis Spiritualibus, & quæ ſint ſuggerenda. Adnot. ad Epiſt. Sac. Congr. Epiſc. & Regular. anni 1682. 472

Munera.

Munera Ordinarii locorum recipere non poſſunt à Monialibus in ſuſceptione habitus, aut Profeſſionis emiſſione. Adnot. ad conſtit. 28. Clem. VIII. De larg. Muner. n. 9. 409

Recipientes munera à Regularibus utriuſque ſexus, quæ excedant valorem ſcutorum decem, non poſſunt abſolvi, neque à ſummo Pœnitentiario, niſi facta reſtitutione, ib. n. 10.

Digitized by Google

O

Oblati.

Oblati, ſi ſe, ſuaque obtulerint perpetuò Monaſterio non poſſunt recedere. Adnotat. ad Decret. de Ejectis, num. 9. 481

Oblatos percutientes incurrunt excommunicationem contentam in c. Si quis ſuadente 17. q. 4. ibid.

Ordo, Ordinari, Ordinatus.

Ordinari quis non poteſt ad titulum cappellaniæ, niſi adſit neceſſitas Eccleſiæ, & nonniſi tamquam ad titulum Patrimonii. Adnot. ad litt. Sac. Congr. Concilii 1679. n. 1. 2. 3. 4. 5. & 6. 463. & 464

Ordinari poſſunt viri docti ad titulum Patrimonii, etiamſi non adſit Eccleſiæ neceſſitas, ibid. n. 7.

Ordinari quis non poteſt ad Sacros ordines ad tit. fidejuſſionis hominis divitis, etiam ſtante neceſſitate Eccleſiæ, ibid. n. 8. & 9.

Ordinatus ad tit. Patrimonii pro neceſſitate Eccleſiæ, non poteſt illam deſerere, ſed cogitur reſidere, ibid. n. 10. 11. & 12. 465

Ordinandi in Sacris debent exercitari in Exercitiis Spiritualibus, & quid eis ſit ſuggerendum. Adnot. ad litter. Sac. Congreg. Epiſcop. & Regular. 1682. de mandato Innoc. XI. tranſmiſ. per tot. pag. 431. & ſeqq.

Ad ordines pauci debent promoveri, ſed digni, quia multitudo onus grave Ordinatori adducit. Adnot. ad epiſt. Circular. Sac. Congr. Epiſc. & Regular. ſuper Exercit. in dec. Cleric. 1697. num. 4. In Append. 503

An in loco ubi digni non reperiuntur, minùs habiles, & ignari ordinari poſſint, ibid. n. 5. 6. & 7.

P

Parochus.

Parochus tenetur ſaltem diebus Feſtivis Sacrificium applicare populo. Adnot. ad Decret. De Celebrat. Miſſar. innovat. ab Innoc. XII. In Append. num. 9 500

Parochi non poſſunt eſſe Subcollectores. Adnot. ad epiſtol. Sac. Congr. Epiſcop. & Regul. ſuper exercit. indec. Cleric. num. 28. 507

Papa.

Solus Papa poteſt facere Religioſum proprietarium, diſpenſando in Voto paupertatis. Adnot. ad Bullam Clem. VIII. 28. De largit. mun. n. 15. 410

Paupertas.

Paupertas Regularium, ut dicatur ſervata, quid ſit à Religioſis utriuſque ſexus ſervandum. Adnotat. ad Conſtit. 28. Clement. VIII. De largit. muner. numer. 3. 4. & 5. In Append. pag. 408. & ſeqq.

Pœna.

Pœna facit ſapientem, & qui ſtultus fuit in culpa ſapiens ſit in pœna. Adnot. ad Decret. Urban. VIII. ſuper acceſs. Regul. ad Monaſt. Monial. num. 2. 438

Presbyter.

Presbyteri Doctrinæ Chriſtianæ Urbis, ſi Votum perſeverantię emiſerint non poſſunt Congreg. relinquere. Adnotat. ad Decret. de Eject. num. 6. 480

Presbyteri Congregat. Oratorii non poſſunt ab Epiſcopo extrahi, & ab Inſtituto removeri, ibid. n. 7.

R

Regulares, & Religioſi.

Regulares utriuſque ſexus non poſſunt retinere redditus ſuperfluos, neque illos expendere, quamvis hoc faciant de licentia Superioris, & in uſus pios. Adnot. ad Conſt. 28. Clem. VIII. De largit. muner. n. 1. 2. 3. & 7. 408

Re-

Regulares utriuſque ſexus, ut poſſint licitè pecunias expendere, debent illas communi Capſa depoſiti, de licentia Superioris per modum eleemoſynæ recipere, & in rebus neceſſariis ad vitam ſuſtentandam erogare, ibidem num. 4. & 5.
Regulares Novitii comprehenduntur in Conſtit. Clem. VIII. de largit. muner. ibid. n. 6. 409
Regulares in terris Infidelium retinent cum Indulto Sac. Congregat. bona ſtabilia, licèt ſint veri Mendicantes, ibid. num. 8.
Religioſi Ordinis S. Spiritus in Saxia de Urbe vulgò *Cruciferi* poſſunt licitè adminiſtrare, & retinere fructus Beneficiorum eiſdem collatorum, dummodò præfati redditus in pios uſus, & Religioſos erogentur, ibid. n. 12. & 13.
Regulares, Conſtitutiones, & Decreta Apoſtolica, quæ eorumdem privilegia vulnerant. Adnot. ad Decret. Clem. VIII. De Regular. ordinand. num. 1. & ſeqq. per tot. 412
Regulares Superiores, qui Decretum Clement. VIII. in concedendis dimiſſoriis eorum Subditis non ſervant, peccant mortaliter, & pœnas ibid. comminatas incurrunt, ibid. n. 4. & 5. 413
A Regularibus ordinandis poteſt exigi juramentum, ſe profeſſionem ſpontè emiſiſſe, ibid. n. 7.
Regulares, in quibus caſibus vigore conſtitutionis Gregor. XV. Inſcrutabili ſubjiciantur locorum Ordinariis. Adnot. ad eamdem Bullam ubi referuntur Decr. Sac. Congreg. 430
Regulares coguntur ad retinendam lampadem accenſam coram Sanctiſs. Sacramento, ibid. n. 1. & 2. 433
Regulares poſſunt cogi ab Epiſcopo, ut exequantur voluntatem Teſtatoris, ibid. num. 3.
Etiamſi onus injunctum reperiatur verbis deprecativis, ibid. num. 4.
Regulares accedentes ad Monaſteria Monialium ſine licentia ad colloquendum, peccant mortaliter, etiamſi accedant ex rationabili cauſa, & ad bonum finem. Adnot. ad Decret. Urb. VIII. ſuper acceſs. Regular. ad Monaſt. Monial. n. 1. & 2. Ubi Decreta generalia emanata de hac re referuntur. 437. & 438.
Regulares miſſi ad Crates Monialium pro munere prædicationis, non poſſunt ſub quovis prætextu cum Monialibus alloqui aliàs peccant mortaliter, ibid.
Regulares Ordinis Minoris S. Franciſci non poſſunt facere contractus. Adnot. ad Innoc. X. *Ut in parvis*. num. 1. ubi Decret. emanata de anno 1654. à Congreg. ſtatus Regular. referuntur, pag. 439. & ſeqq.
Regulares, *Graduati*, qui dicantur, ibid. num. 3. 442
Regularium Superior gerens actum, qui fieri nequit ſine cauſa, non creditur aſſertioni illius cauſam adeſſe, niſi probet, ibid. n 4.
Regulares quicumque ſint, non admittuntur ad Curam Animarum Eccleſiarum Sæcularium. Adnot. ad Decret. Clem. X. de anno 1671. de Canonic. Regul. Later. non admit. &c. à num. 1. ad 11. & ſeqq. 444
Regulares ſuper nullitate profeſſionis non audiuntur extrà Clauſtra dimiſſo habitu. Adnot. ad Decr. de Eject. Innocent. XII. n. 2. 480
Regulares recurrentes ad Urbem à gravaminibus Superiorum ſine eorum obedientia non dicuntur Apoſtatæ, neque poſſunt moleſtari, ibid. n. 1.
Regulares Profeſſi non poſſunt ejici à Religione ſub prætextu, quod ante habeberent infirmitates incurabiles. Adnotat. ad Decret. de Eject. numero 4 ibid.
Regulares non obſervantes Conſtit. Alex. VII. quæ incipit Fœlici Bullar. tom. 6. Conſtitut. 153. poſſunt ab Epiſcopo puniri. Adnot. ad conſtit. 28. Greg. XIII. num. 3. 397
Religioſi Profeſſi Teſtamentum condere non poſſunt, quamvis ante profeſſionem talem facultatem ſibi reſervaſſent. Adnotat. ad Conſtitut. Clem. VIII. De largit. muner. num. 17. 410.
Religioſi Curati Eccleſiarum unitarum Monaſteriis, non poſſunt petere congruam taxatam Curato Sæculari. Adnot. ad Decret. Clem. X. De Canonic. Regul. ad Cur. Animar. non admit. num. 13. 445
Minores Obſervantes, & Reformati Sancti

Digitized by Google

ĉti Franciſci ſunt incapaces legatorum perpetuorum, & Miſſarum. Adnotat. ad conſtitut. 28. Clem VIII. num. 18. 410.

S

Sacra Scriptura.

Quid ſit Sacra Scriptura, quot Libri Veteris, & Novi Teſtamenti, quid contineant, quotuplex ſit ſenſus Sacræ Scripturæ, vide Adnotat. ad litter. Circul. Sacr. Congr. Epiſcop. & Regular. De Doctrin. Chriſtiana 1686. à num. 3. ad 11. 329

Quare Evangeliſtæ denotentur per figuras Hominis, Leonis, Bovis, & Aquilæ, ibid. n. 12. 475

Quarè Horæ Canonicæ ſint ſeptem, ibid. num. 14.

Simonia.

Beneficiatus, qui tempore admiſſionis ad participationem Maſſæ Collegii Eccleſiaſtici aliquid ſolvit pro Sacriſtia, vel alio pio uſu, non dicitur Simoniam committere. Adnot. ad Conſtitut. 6. Pii V. De Cult. & Venerat. Eccleſ. num. 5. 382

Qui pro remuneratione ſervitiorum, vel pro mercede promiſſa, aut debiti ſatisfactione, ad Beneficium præſentatur Simoniam committit, ibidem num. 7.

Quod intelligitur, ſi donans, transferens vel præſentans poterat, pro ſervitiis præſtitis in judicio conveniri, secùs ſi debitum eſſet de honeſtate, ibid. dicto num. 7.

V

Vicarius.

Vicarius Capituli Sede Epiſcopali vacante non confert Beneficia, neque in concurſu ad Parochialem prælegit magis dignum, ſed acta concurſus mittit ad Urbem. Adnotat. ad Conſtitut. 58. Pii V. De reſignat. Benefic. num. 21. 394

Viſitatio, Viſitator.

Viſitatores tàm Sæculares, quàm Regulares Monaſteriorum Sanctimonialium quomodò ſe gerere debeant in ingreſſu Clauſuræ. Adnotat. ad Conſtitut. 28. Greg. XIII. nu. 1. 2. & 3. In Append. 397. & 398.

Epiſcopus in viſitatione parvorum Conventuum Regularium quid agere poſſit, vide Decreta Sacr. Congreg. poſt Conſtit. 55. Innoc. X. *Ut in parvis*. In Append pag. 439. & ſeqq.

Quid debeat advertere, & ordinare Viſitator, in viſitatione generali, vide Inſtructionem datam. In Append. pag. 509. & ſeqq.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

005659439
Digitized by Google

Digitized by Google